SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 26 **Budyšin — pónźelu 1. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wokrjesne hejtmanstwo a Serbjo

W němskich Budyšskich nowinach cytamy:

K praschenju serbskeho hibanja. — Wujašnjenje Budyšskeho wokrjesneho hejtmanstwa.

Wokrjesne hejtmanstwo měni, so ma k nastawkam, we wschelakich dźensnich nowinach wo „Sserbskej Ludowej Radze“ a „Nowym serbskim hibanju“, kotrymž wono a jeje sastojnizy nadala stoja, za jpósnacje wěrnosće a so by so mohło njepłódnje cśahanjo w nowinach smimyć, sćěhowaze wujašnjcć. S dobom njech so napomni, so tute wujašnjenje so njepocśahuje ani njeje nastało z nuznym napraschowanjom w Budyšskim měšćanskim parlamence:

S 12. oktobra 1925 pola wokrjesneho hejtmanstwa wotedatym dopišnom knjes prawisnik a justizny radźićel dr. Hermann wokrjesnemu hejtmanstwu sćěhowaze sdźěli:

„Mam cśesć k wjedźenju dać, so je žebi serbske wobydlerstwo organisaziju po tym waschnju wutworiło, so je po 5 sastupjerjach j „Macźizy Sserbskeje“ se „Sserbskeje ludoweje strony“ a se „sjednoćenstwa serbskich towarstwow“ Ludowu Radu wutworiło, ta je podpisanoho za pschedsydu a k. Lorenza za namětnika postajiła. „Macźiza Serbska“ pětuje jenicznu wědomostne saměry, je njepolitiska a wysche stronow stejaza. Jej pschikłuscheja skoro wschitzy studowani Sserbjo. Sserbska Ludowa Strona, na sakładze wustawy stejaza, dyż być j politiscej sastupjerku Sserbow. „Sjednoćenstwo serbskich towarstwow“ wschě serbske towarstwa sjednoćnja. Dokelž je knjeżerstwo žebi wjazy-króćnje pschało, jeje te městno wosjewiło, na kotrež mohło jako na sastupjerstwo serbskeho wobydlerstwa shladowaś, proschu w pschipadze potrjebnosće k tutej organisaziji pschistupiś.“

Wutworjenje tajkeje serbskeje ludoweje rady njeje nicžo nowe. Hižo w februarje 1924 je knjes schuliši radźićel Schneider w Kamjenzu knježerstwu wutworjenje wubjerka (serbskeje ludoweje rady) wosjewił a póbla wobtrucśił, so je pschecże serbskeho luda, městno měcź, na kotrež może žo se žwojimi należenjemi a wobzełbitymi sajimami wobrocźiś a kotremuž może sastupowanje tutych pschecżow dowěriś. Sserbjo žebi pscheja być j loyalnymi měšćěanami němskeje republiki a žiwobudneho sakkeho stata, žobom pak zdźeja jako narodnia mjenschina žiwoju macźernu rěcź sachowaś a hajiś, schtož jim staw 113 statneje wustawy sarucźuje. Tutón wubjerk, kotremuž we žiwojim cźasu mjes druhimi farar Mjerwa, wucźeŕ Nawka, wucźeŕ Wjela, wyschschi wucźeŕ Hanźźa, justizny radźićel dr. Hermann, farar Žyž a archiwar dr. Wiazźtawk pschiźtutrichachu, wusnoli hłowna zhromadźizna Domowiny, žwjaska serbskich towarstwow, jako pschedwuradźowazy wubjerk. Tón jako sastupjerstwo sajimow Sserbow wot Sserbow wutworjene towarstwa pschipósnachu j tym, so k tomu podźišče pschihłosowachu. Pschidawacz žo žmě, so tutón wubjerk njewuspoli zhromadnosć Sserbow. W serbskich towarstwach žu pak cźi organisowani, kotřiž maja wusnamny sajim na serbskej macźernej rěcźi a tohodla ma sa pschipósnate placźiś, so tutón wubjerk w sastupowanju sajimow jara wažneho dźěła sakkich Sserbow wustupuje. Hamtške sapodaze na sakke knježerstwo žo tehdom stało njeje, dokelž je knjes ministerski president se sajimom pschijimał powěźeź wo sałoženju Ludoweje Rady na sakkadze doktadow, jemu pschepodatych se strony knjesa wokrjesneho schulskeho radźićela Schneidera.

Nowische, horka najprjedy mjenowane sapodacze, je žo na knježerstwo dale dało, wožebita wotmołwa pak pschischła njeje, najskerje, dokelž kaž žo w žiwojim cźasu je serbskeje strony žadyn pschisnatwasche, žo na Sserbsku Ludowu Radu jako na sastupjerku zhromadneho serbskeho wobydlerstwa shladowaś njemóžesche a j druheho, wschakso žu knježerstwowe městna swólniwe, kaž j kóždej druhej organisaziji tak też se sastupnikami „Macźizy Sserbskeje“, „Ludoweje Strony“ a „Domowiny“ kóždy cźasp po požadanju jednaś.

Hdyž po sdźełenju w cźo. 22 Budyšskich nowin se 27. wulkeho rožka 1926 knjes justizny radźićel dr. Hermann praji, so je wutworjenje serbskeje ludoweje rady žo stako „na pschecże sakkeho knježerstwa“, tak ma žo spósnaś, so tajke pschecże žo hamtšay a piźnje wuprajiło njeje. Knjes justizny radźićel dr. Hermann je na napraschowanje žwojemu wujašnjenju dodał, so to wotpowěduje pschecźu, wuprajenym w prjedawschim cźasu je strony knježerstwowych sastupjerjow, so bychu Sserbjo městno wosnamjenjeli, j kotrymž mohło knježerstwo, je-li trěbno, jednaś.

Pschi spočatku napomnjeny dopiš knjesa justizneho radźićela dr. Hermanna pschinješe też hischcże sćěhowaze wosjewjenje:

„So bychmy możne wopaczne njedorozumjenja dopředka wotbyli, dowolu žebi wokrjesnemu hejtmanstwu žłedowaze wosjewiś:

Knjeża dr. Schiemann, němski sapósłanz w Lotyschskim parlamencze, dr. Wilfan, žłowinski sapósłanz w italskim parlamencze a Jeża se Scullo, pschedźydha wuherskeje ligi pschi Swjatym Ludowi w Częstochowskej fu organizowane skupiny w europiskich statach k mjesynarodnej (internationalnej) skhadźowanju na 14. oktobra 1925 do Genfa pscheproschyli. Pischeproschenje žu też w Hornjej a Delnjej Łužicy žydlazy. Sserbjo dostali a wobjamkli, žo na skhadźowanjach wobdźěliś. K tutomu saměrej žo wotpósłali:

1. podpisanehu jako pschedsydu wědomostneho towarstwa Macźizy Sserbskeje w Budyschinje,
2. pschedsydu Sserbskeje Ludoweje Strony, wobsedźerja wésaka Lorenza w Běłej Wodźe,
3. pschedsydu sjednoćenstwa wschěch serbskich towarstwow pschekupza Barta w Brěsinach.“

Potajkim je wěrno, so je knježerstwo wo wupósłanju serbskeho sastupnistwa k skhadźowanjam narodnych mjenschinow w Genfu powěźeź dostało. Njeby wěsło možno było, pschi pózdnym dostaću powěźeźe (diwaj dnjej do spočatka konferency), so by knježerstwo někajke stejiscźo sajimało. Tohodla žada w hižo spomnjenej powěźeźi Budyschskich nowin, žo složujo na krótke telefonniske napraschowanje pola knjesa dr. Hermanna, so je žo wotpósłanje stało „j pschedwjednjom knježerstwa“ a kotrež mohło žo tak srozumiś, so je knježerstwo pschihłosowało, zyle njetrjechi. Sserbske wotpósłanstwo je žo, kaž j powěźcźow wschelakotrónskich rosprawow wulkhaźa jenož, kaž też wotpósłanstwa druhich narodnych mjenschinow pschi wuradowanjach a wobsamknjenjach wo pschedłożenych rozsudźenjach wobdźělowało. Se sekretariatom žwjaska ludow njeje do jednanjow stupiło, runje tak też njeje pschi druhej pschiležnosći žane serbske wupósłanstwo w Genfu pola Swjatska Ludow skutkowało ani njeje ženje na njón žanoho dopiša wotedało. Knjes justizny radźićel dr. Hermann je na ertne praschenje to też j doraźom wotpołkał.

Žaneje wožebiteje pschicźiny, sajimy serbskeho spłaha jako dźěła němskeho luda (wcźe je w statnoprawnom zmyśle. Pschisp. red.) runje nětkole k zjawnemu rospominanju pschedłożcźej dże ani na tej ani na tamnej stronje njepschedleźi. Sso samo, wot žo srozumjaze a pschirodne prózowanje tehole dźěła wobydlerstwa žiwoje kulturne kubła, wožebje žwoju rěcź žebi sakhowaś, sjednoćza žo w žadanjach. dosćź derje znatnych a we kotrychž dopjelnjenju sméjetaj rozsudźićź knježerstwo a sakonjedawazy žejm (Ibér-Körperschaft). Cźim wězownišcha je forma, w kotrejž žo pschednjeju, a cźim krucźišcha wětłoćź, to cźi, kotřiž je pschednjeju žu statažwérni měšćenjeho wusłuchaze a schćerchcze wótcźiny, cźim prjedy bidźe zwoluiwoźcź k khutnemu pruhowanju a k najwużišchemu napschećzowschćinjenju.

S wotpohladom sałlepjowaze, naschkarowaze abo pschichwdźaze wupady je žerbskeje abo druheje strony, kotrej ménja, so maja prawo, Sserbowy sajimy sastupowaś, k tomu wěsće žłušicj njemóża, runje kaž j druheje strony njesda žo prawje być, wjetschinje wobydlerstwa serbskeho płaha pohnuwadła a samèry podkładowaś, kotrychž žo wona wěsće sdaluje.“

Tak daloko hamtške wujašnjenje, złożene na němsku zjawnosć. My Sserbjo jo tohodla witamy, so może njeprjechane pschiśłodźenje a schćerjowanje pschecźiwo nam sastajiś. Naš wjeseli wobkrućenje wokrjesneho hejtmanstwa, so samolwite wyschnosće ani samolwićźi sastojnizy na nim podźěła nimaja. Tu nam sa posłušne jednanja žanych sadźewkow njewurosce.

Praschamy pak žo tola: schtó teźi sady tuteje dawno pschihotowanej, systematizny pschewjedźenej akzije. Tu sapschimny žo hnydom na dwěmaj stronomaj. Němskonarodni dyrbjachu žo pisches dosćź njelepe wustupjenje Pětscha dobyeś, runje kaž j tym, so najprjedy němskonarodne nowiny (Kamenzer Tageblatt) k wjesołej hoźitwje pschecźiwo Sserbam satrubichu. Potom dźěsche kroczeł sa krocźelku, widomnje spójnjaz, kak nětajka wołoba sesadły kulizow komediju nawjedźe a za grezźi zyła. Na dobo wustorźichu we prawom wokomiku tej hižeze nasći schmowni žozialdemokratejo w naschim Budyšskim měšćenskim parlamencze, cźi žami, kotřiž žo wupinaja jako hajezjo kulturnych kubłow, bratśenja narodow a ludow a jako bedźerjo pschecźiwo wschemu potłóczowanju. Hdyž pak pschecźiwo Sserbam dże, je teź mózno, žo jónu do cźorno-beło-cźerwjeneje khorhoje sałavicź.

Wěmy, kaž žo sady kuliźow dźěła. Tuttych njesamolwitych samolwitych sjawnosći pokasaś, je Budyschźi formu pschę samjesowany. Stanje žo to j doßazbazym doraśom na druhim měśnje j mózniśchej resonanzu.

Němski finanzny minister a ratarstwo.

Sastupjerjo němskostatneho žwjaska drobnych a žrěnich ratarjow a Němskeho burskeho žwjaska žu pjatk pola němskeho finanzneho ministra dr. Reinholda pobyli. Dźěłschu ministrej, jo žu ratarjo we wulkim rosbohorjenju j njeprawym waschnjom wobliczenja dokhodneho dawka: a j tym, so žo ratarjam dla žamtšneho pschetrjebanja ratarskeho hospodarstwa wobrotowy dawk nakładuja. Žwjaski wěste połépschowanske namjety pschedpokožichu. Dr. Reinhold, so ludźe radłubje wobezežowanja a namjety pruhowacj dacj.

*

Presidentojo wschitkich krajnych finanznych wyschnosćow žu žo pjatk do němskeho finanzneho ministerstwa k ważnemu wuradźenju wožebje wo organisaziji pruhowańkeje žłužby knihow a hospodarstwa sesćli. Minister praji, so žo pschi położenju němskeho stata njemóża jenotliwemu dawkładowarjej cźežke dawkowe cźeże salutowaś, so pak dyrbi žo poczeženje jenotliweho dawkłapcźerja po możnosći žłyńje samjesowaś a so dyrbja žo wožebje w pschehódnym cźasu krutosće, kotrež žo hospodarśej sinjesć njehodża, w jenotliwym padże wołóźiś.

Nowe wólbne prawo za němski sejm.

Hižo dawno pschipowědźene reformiske plany za němskostatnje wólby žu nětko dowuradźene. Po nich žo **liczijnowe wólby wotstronja, wožobinska wólba žo sasko sawjedźe, drobne strony žo wušamknu a po możnosći dyrbja žo jakne wjetschinowe poměry dozpěć.**

Femine mordarstwo „čorneje němskostatneje wobory“ pred sudom.

Psched pschihłażnym žudom krajneho žuda III. a Moabitu pola Barlina je žo dźenża pod pomanku „Schierbaum a towarschojo“ nowy feminy proješ sapoczał. Wobstorźeni žu **„mordarstwa němskostatneje femy w Deberizach“** pola Barlina skužźi.

Po wuzłedźenjach Barlinskeje kriminalneje polizije žu w lěcze 1923 na wojerikim swuczowanišcźu w Döberizach sčěła Paanierca po roskasu wjednika cźorneje němskostatneje wobory w blisłosći Franzerskich kerkow wot sady je železnej žerdźu sarasyli a w jenym wrěschcźu zahrjebali. Cźěło, kotrež bě mało j pjerschcźu pschikryte, potom sasko wuhrjebachu a w 2½ metra hłubokej jamje zahrjebachu. Sastojnizy polizije hižo žłyńje słajaze cźěło wuhrjebachu a swěcźikku, so je žo nop j cźežkim instrumentom rosrasył.

Wobjkórźba ma sa to, so je w cźornonėmskej woborje wobsitła femina organizazija była, j kotrejež wjednikom je hižo na druhim měśnje mjenowany wyschschi leutnant Schulz był. Tale organisazija je pjeza wschitkich jahrjebanych pschiłuschnikow cźorneje němskostatneje wobory, na kotrychž žo hrěschachu, so potajnstwa pscheradźeja, se wědomnicźu pschedstajenych morili. Pschi wuwjedźenju je žo pschede wschem feldwebel Klapproth wobdźělił.

Kommunistiski nadpad na turnarske towarstwo.

Kommunistowjo žo žobotu wjeczor do turnowarnje we Gdanjej drózy w Barlinje dobuchu a tam žwucźowazych turnarjow nadpadźechu a jich sa bróninjemi pschepytachu. Na pomoz sawołana schkitanska polizija kommunistow hischcże w turnowarni nadesłże a žednjoch j nich saja.

Nadpjeranje k mordarstwu přećiwo dr. Luppje.

W prozeßu dla wundrowanju, pschećziwo pomocznemu mechanikej Antritterej w Nürnbergu sawjedźenym, je wobkorjeny znateho němskeho ludowca Julija Streicherа winowat, jo je tutón jeho a wšeteho Fensjena j Duisburga nanowitil, so bychtej Nürnberg jemu wyschschemu měšćeanosće dr. Luppje j jédom sawdaloj. Antritter je prjedy j němskimi ludowcami (j nazionalnymi žozialistami) wobkhadźał. Sso j nimi hvadźowschi je Streicherej pišał a jemu hrošył, so mordarśi plan pscheradźi, jeli so jemu Streicher 2000 hriwnow njewupłaći. Pschi pjatkownym žud-

nistim jednanju, w kotrymž Streicher praji, so je njebołak, wón pichi tym twojta, so je jeho Streicher namołwił, so by Louppu a franzowskeho generala Degoutta f jdom morił. Student Aschenbeener f Muichowa, je jeń wobstarał. Pódła teho budże wěsty Otto Berger f Hórde we Westfalskej dyrbjeć tole wudawanje potwjerdźić. Wón, Antritter, je potom do wobsadźeneho kraja wotjěł, je pak jeneho druheho „wotstronił". Streicher, kotryž też druhe Antrittowe wuprajenja přejeńe, rosbarjeny praji, so su wšitke njewěrne a pschipowědźi, so pschećiwo rosschérjej tajkich powěsćow sudniżgn łakroći.

Demonstracija před němskim pósłancstwom w Romje.

Studentojo Romskeje university su pjatk pschećiwo Němskej dla wćinskeje Italskeje njepschećelskeje agitacje demonstrowali w wotmołi. Natyknjosće njejsu so stale. Studentojo też pśhed němske pósłancstwo pschićejsedźu a pytachu so pśhed sobu zahrodu do pósłanstwowego twarjenja dobyć. Sćehne wotbźělenje wojakow a żandarmow nahnjłoćenu wobarasche. Mussolini, kotremuż so hnydom telefonisy powěsćej da, dweju łaćtojnikow prvonkowneho ministerstwa do němskeho konsulata pósła, kotrajž swoje wobżarowanje dla němskonjepschećelskeje demonstracije wuprajeschtoj. Nowiny „Tribune" pischu, so so demonstrowanja do stila faseistiskeje politiki wjazy njehodża a dyrbjale hnydom pschestaś.

Tón samy dźeń su studentojo w **Genua** demonstraziju pschećiwo Němskej wotmołi.

Nowinki z rumunskeho dwora.

Bukarest po śdaću pśhed **wudyrjenjom nowego skandala stej.** Tele dny je so w mésće plakat pschibił, na kotrymž bě słowa wjercha Baba Skrzbeva swobrazowana a na kotrymž głowa sjeja: „Tu wón je." Dże wo mózneho **lubostnika kraloweje a pesadnika ministerskeho pschedsydy Bratiana.** Wo nim so powsda, so je f pschićinu swójeje roskory w kralowskej żwójźe. Kralowa je pjeża zyle pod jeho wliwom stała a je jeho druhdy na jeho kuble pola Bukaresta wopytała. Skorupryntz Carol je ńebi pjeża wot krała żadał, so by so Stirbeje lakałało, do kralowskeho hroda pschilihadźeć. Ke wosborjeneniu swójbnenu wustupej je dośćło, pschi kotrymž je Carol pjeża do wjercha bił. Kralowa je so f tutym poćinjenjom swójeho żywa tak rosnjemerła, so je wona, hdyž je hrobł, so so f Maikanda do Rumunskeje wjazy njewróćił, na to braka, so by so trónowneho nastupjenstwa wotrjekł. Powoda so, so je so w nowidnim czasu w kralowskim hrodże hinasche ménjenje pschećiśćała. Mysła na to, so f pśhedawschim trónskim nastupjenikom sjedinaćej. Mózno je, so, jeli so Bratianowe knjezerstwo k końcej dóńdże, so Carol aśo do Rumunskeje wróći.

*

Rumunski prynz Carol w Mailandze znowa chory leži. S orientiskim expressnym cźahom su pjatk kralowy dwórski lékaś a rumunski generalozy do Mailanda pschijeli. Prynz jenoż lékarja pschaja, kotryž swésći, so wo śmjertny strach njendże. So je kral swojeho dwórskeho lékarja k prynzej Carolej pósłał, so jako znamjo sjednanja wobhladuje. Mysła ńebi, so budże so w bliżschim cźasu wo prynzowym finanznym pschichodże jednaś.

Ze Serbow.

Knjejownica.

Póndźelu, 1. maleho rózka.

Brigity, knježny.

1921 Jan Arnošt Holan, rodźeny w Drjećinje, bywši rektor Revalskeho gymnazija, zemrě we revoluciji w Lakojanowje pola Niżneho Nowgorda, pokhowany wot swojich dźakownych wučomcow. Prěni starši a sobuzałožer Hłownych skhadźowankow studowacych, jedyn z najswěrnišich synow serbskoje Łužicy.

† 1873 w Sprejcach farař D. theol. Nowotny, Holanowy pśichodny nan, zahorjeny Słowjan, wulki wućeńe, spisa wurjadnu knihu wo słowje „ab" a pśełoži mjez druhim Komenskowu sławnu knihu „Labyrinth swěta".

* 1804 w nocy ½12 hodź. Handrij Zejleŕ, naš prěni wulki basnik, rodźeny w Słonej Borśći pola Budyšina.

* 1817 w Slepom, Julius Eduard Wjelan, pśełožeŕ psalmow.

† 1870 baron Gustav ze Schoenberg-Bibran, jara nadobny łužiski zemjan; kiž je bohaće serbske pismowstwo podpjeraŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Dźeńša rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +2, thermometer w nozy —1. Wutyłody na bo so njepschemjenjaze wjedro. — Wjedrańše pschećo so hišće njewobstajne wjedro stajeja. Nad rośćeńcej Europu wcźera rano wyschina ležeśe. Wot wjećora pschikhadźeja pśheco sajo nowe żonje nźinowo. Te pschinjesu wotmjenjate wjedro, też wotmjenjate mjes cłopotu a symu. — Jutśe wutoru hłónczko 7,44 hodź. khadźa a so 4,55 hodź. khowa. Mésacźk khadźa wjećor 9.38 hodź, a so dopołdnja 9,35 hodź. khowa. Jutśe je swjećk Marije. Na tutom dnju bźe hłónzo jenoż tak dołho świećeć, kaž fórman cźaśa trjeba so f fórmanskim wosom sawrośeć.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutśischu wutoru:** Mróćeśe bo pschećehnja. Skerje śuchu, w nozy śnjerśki. We wjećornej Europje mitiśku, w rańšej symnišku.

— **Dujewnizar** je so tola hišće rosśudźił, też we tutym lećze dujownizu znowa pśihaś, hdyž też dże ju trochu hinak sarjadowaś. — Dokelž je ju schtyri léta pospodu pśihał, bo bojeśe, so bo cźitarjam wustudź. — Ale je so f wjazorjomi pschipśihami dak pschećehowaźeć, so njesteja hanni, ale so khodża w tłohach najśćerśich zjnow šerbiśeje sentje. — Mróćeśe swědomo jim pschihładnje! — So sa swój narod cźicho a njeśebićinje śtudowaś, wośnamjeni duschine sonjanstwo, najnadobnišu jmyślenjoscź. — We pschikhadnym żiwjenju naśich pśedsobnikow leži nażujećka posrudźowaza móz. — Tuž njedh też naśi młodźi Sserbja śwéru dujownizu cźitaja! — „Tón je we najlubśchej dujschi najbwérnischi, kiž swoju domiznu lubuje kaž tyl"

— **Pschedwuschk wo šerbiśej hudźbje we Radio.** Mjećeśelo radio fizyschachu wcźera sajimawy pschedwoschk wo šerbiśej hudźbje. Jón dźerżeśe wyschiśi hudźbny wućeŕ Arthur Müller-Wiesow w Berlinje. Swój pschedwoschk složowaśe na znatu knihu Müllera wo delnjołużiskich Sserbach. Wón jsominaśe na hromadźenje šerbiśich śpěwow je strony Ssnoleria a Hawpta a na Sserbow sjaniwy pśiniérja Seiferia. Dale wopśihowaśe też Sserbow hudźbne nastroje. Skónczinje pokaża šerbsku hudźbu na klawéje pschedwoschuje: „Pschadża je Marja hudźałku", „Wjerch je Hanka", „Sa kamjenzom sa gorami" a hišće dwaj daśiśej delnjoserbśkej śpěwaj. — Tak lubi Sserbjo waża śebi naschi němšky krajeńo naśe šerbśe śpěwy a šerbsku hudźbu. Ale wjele šerbskich niebožatkow maja za swoju winowatosć w naśich Sankvereinach šerbśły niż śpěwaś ale Němzow je swojej „schtymu" podpjeraś, kotśiż wo pomoz tutych niebožatkow ani njerodża.

— **Sserbśke towaristwo „Nadźija" w Budyšchinje** wotmésze jutśe **wutoru,** wjećor ½9 hodź. **w katolšker** towaristwowni na Garbaŕskej hasy swoju nésćaźnu śhromadźiznu. Tón raś śmjerny sapo składnosći žiwśchećej pschedwoschk knjesa telegrafowskeho inspektora Kubjenza a to wo „pućowanju na kupu Rujanu (Rügen). Wschitke wobstawy śmaja pschjeża rjane pschedwoschki knjesa Kubjenza a wo njebdża też tón króć jón śebi nimo śicź dać. Tośodła pschińdźeśe we bohatej ličbje. Wobźeże też hosći na naśe śhromadźiny witanu. Tośodła Sserbjo w Budyšchinje a f bliżšeje wokolinu, pschińdźeśe julśe wutoru wjećor do katolškeje towaristwownje!

— **Kradnuli** su 31. 1. 1926 we wokolinje muźaze jśdne **koło** znamki „Viktoria". Ssedło je f cźežwinjanym pschikrywom poćeśmjene. Wo śdaśenja **prošy kriminalna policija.**

— **Sa direktora krajneho šudnistwa** pomjenowany bu krajnošudniśki rada Hennig a sa krajnošudniskeho rady šudniśki assessor dr. Peine.

— **Na derjesaśujeny wotpoczink** dźeśe 31. januara k. direktor hłownoje pokładnizy Božidar Zimmermann, kiž 1. julija 1882 do śłužby mésta stupi a jenu tak psches 43 lét swoje mozy wěnowaśe. Wot aśsijenta pokładnje posćupowaśe hač k hłownemu pokładnikej a stónczinje hač k direktorej hłownoje pokładnje. Ssobotu dopołdnja so k. Zimmermann f wyschichim mésćanjam Niedneram w pschikommosći sastojnikow rośžohnowa. Bóh spožej jemu dołhi a śrowy wjećor żiwjenja.

— S **dźekawoscź Zitawskeje wikowańskeje komory.** Pola direkzije némiskolatneje żeleśnizy w Drježdźanach je ju komora sa ponižene wóśerskich pjenjes sa śeń, wumeśtke kwéli a sa żeleśne a woralowe wałzy, kiž su f gummikom pocźehnjene pśezowała. — K namjetam sarjadowaśa némiskolatneje żeleśnizy wo strejcźikim pjenjesu sa wagony je komora rjad pschećiwo wo pschemjenjenje wuprajła. — Dźiwaja na cźary cźežitych tworowych automobilow je žo se stron wschćich wikowańskich komorow hospodaŕskemu ministerstwu powěło, so dyrbi so žadanje némiskolatneje żeleśnizy, so maju jenoż tajśe cźary wobstaś, kiž ji žaneje konkurrenzy njeczinja, rasnje wotpokasaś, dokelž by hewak żeleśnizy monopol nastał, kiž by sa sakke hospodarstwo f wulkej schkodu był. — Złowne żadanje wotkrjeśa je komora dla pschedpśesćajnych jednanjow wo wikowańskim sreźenju f Južnoslowjanskej pschednjeśa. — Shromadnje f druhimi sakśkimi wikowańskimi komorami je žo komora pschećiwo tomu stajiła, so ma žo ličba pschewuschkich wuczinowkow pornjo wośtej ličbje pomoznikow kruće postajiś. To so do wschelakoscźe wikowańskich wotnoškow njehodźi. Njejsu bom wobsteżenjeźam hodźi so po dotalnych postajenjach napschećeju dźeśaś. — Komora nima sa nuśne, so po postaja wubjerki sa donjaze dźeśo, sa domjaze tkanje a sa industriju, kotraž napjeru pschedśéla. — Bliże su jenotliwe należnoscźe wopisane we śesćiwku „Mitteilungen der Handelskammer zu Zittau".

S **Budeśez.** Tu so sa ważny šerbski wjećor pschihodnu njedźeju wjetśe pschihoty cźinja. Wjećo druhe po jutśe wośjeni. Wopyt f Glinka a f dalśeka po wocźakuje.

S **Budeśez.** Na nastork k. twaŕskeho nischtra Pśila śendźechu so w Schmeńez hoścźenzu wschelazy tudomni wobkhodnizy a rjemjeślnizy a jednachu wo sałożenju pschemysłowskeje organizazje. Wobsamkhnychu, so chźeźa pschemysłowske towaŕstwo sałožiś, kotremuż hnydom 20 bolśawskich pschistupi. Towaŕstwowe wobkhodne wéży wjedźe w tu khwilu wutśerk, kiž je schtyrjoch stawow wobsteji.

S **Tuczicz.** Tu sjeśebóh wobźeżeŕ Kozor w jśwojej skale pschi Pschowje. Kamjeń, kiž bě bo je sjujerskom puschczić, bo wotwali a rosbi jemu nohu. Sujesbożenemu bobuśtawy Wjeleczańskeje samaritiskeje kolony pśenju pomoz posćiśichu. Dowjesechu jeho też do Budyschkeje měschćanskeje khorownje.

Wot 30. jan. hač do 12. febr.

ma

J. A. Henoch

w Budyšinje "Złoty worjoł"

wulke inventurske wupŕedawanje.

Potajnstwo kapitana.

Drama na morju.

8] (Pokraczowanje.)

Kapitan Longford njeda ani je śłowom ani f pohladom spóznaś, schtoż bésche w tamnej nozy wotpołuchaś, a f kajkini cźuczeni bésche jeho to napjelnilo. Mésjesche so jara w mozy, q f rédka bo hdy schto f njeho wudobyl, schtoż bésche jeho w najśtuhschich hłubinach hnuko. Jeho hida mérjesche ho wélo jenoż pschećiwo Filippej, kiž bésche jeho dowéru snjewužił, a jeho porućenjam runje napschećejo jednaŕ. Wón myślesche, so je jeho dźowka mjenje winowata a widźesche w tamnom muzu dyrdondejnika a sawjednika, kiž wélo wschć darv wobhładźesche, f kotrymiż bo zónźe daju nowabiś a nabłaśniś. Filippo bésche je śwujśiwaŕ a Felice do swojich śyczow popadnył. Nó, wschaku njebé hišćeze niczo śhubjene, a do Pongkonga bésche hišćeze daleko.

Jónu wokoło wjećora wuhładachu kupu, na kotrejež wjećerschkach stojesche hustu łéź.

Kapitan pschitrowaŕschi ho Filippej, kiž runje pschi prawidłowem kóleju stojesche, a rjekny:

„Nó, Filippo, tu by była pschiležnoscź, so wusmanjeniecź, a mi f wulkemu dobytkej dopomhaś, pschi kotrenż bésćesche też swój pośet dośtaś, wélo j wumeńenjom, so śmužitoscź, f kotrejž sće wy bo mi a mojej dźowży napschećejo tak cźasto khwalił, njeje f holym wulkeźinjenjom była."

Filippo f najpatoscźu pschipośłuchaśche. Schto wośo jemu bycź j wjetschej zadośću, hacź kapitana Longfordowu dowéru śebi dobycź a pschi jeho pśhedewjacźach so se fruktom wobdźelicź?

„Hdy bydźeśe nje lépje śnaś, signor Capitano," wón praji, potom bydźeśe na mojej śmužitoscźi njedwélowaś. Sa nicźim bóle njezdyrbi, dyži sa pschiležnoscźu, so bych śwojim wutrobitoscźi Wam dopokasaś mohł, je-li je f tym dobytk ja nunje a sa waż sjednoczeny, cźim lépje. Kajka je to kupa a kak mógu ju wam wuźiwu wopokasaś?"

Kapitan Longford pschikiwny spotajeny.

„Wotmoła, kiž bu mi spodoba, a f prawdu prajene, ja tśinaschesće wozjakowak njejsym. Tamna kupa je jena f tyhaz Ozeanskich kupow, kiž njema nimaju. Leži daloko wotsal wot wschćednych puczow łódźnistwa a je tohodła śnadź hišćeze zyle njesnata. Na mojej łódźnej karcze njeje wesśiamjenjena. Ja ju śnaju, dokelž je mje tas napschećiwnu wétśik sem sahnał, a wona wabjesche nje jako śpytnika a tohorunja posłudźowaśe moju dźyźawoscź. Pschetoż wjesće tamne hušte ležy fu połne żandowa, najdrobotnischeje se wschćech drjewow, kajkež w tutych schćerkokiśach fu łódy wjazy nadeńdu, dokelž fu pschćednowsaczeju, hłudni sa dobytkom, pryjedy tudy wschćo kapuliczeli, a hišćeze je Judźitej, łódźej nétko wumjeśiśy jo płahuja. Tute hišćeze zyle tnjejeniśe ležy fu potajkim f njeźmérnym połkdom, a jón dobycź je hódno najwjetschcze śwaźliwoscźe. Bohużeł njeje fo mi lehdy radźiło f wobydlerjemi dozpecź frojunjenja a scźinicź j nimi wikowańske śrećenje. Cźile lećni błépły myślachu śebi, so mója mi łódź j jeje nakkodom śebrach. To posłyschaju j nóznym napadnjenjom na łódź. Na swoju béch tajke nécźto cźuł a so f woboje pschihotowaŕ. My jich wotrashchmy. Kelko je so j nich pschi tom śahubiło, to njewém, cźim mjenje, kak śyzne je muźśe f woboje khmane wobydlerstwo tuteje kupy. To by było, schtoż bych chcył najpryjedy wédźeć. Po tutom hodża so pschihoty cźinicź. Ssmy my żyzniłchi hacź woni, potom mózemy śebi śrećenje wot nich wunuścić, kotrež by nanaj wulku lépschinu dało, pschetoż ho samo rosumi, so budu wédźeć, kak nam Waschu śmužitoscź mytowaś."

Filippo śpohladny f dalokowidnom dopśédka na kupu, kotruż móześche jaźnje śpóznaś. Wón rosćuwaźowaśche wo tschitkich lépschinach, kotrež dyrbjachu jemu wuroscź, hdyž f kapitanom śhromadnje jednaźe a jemu k śhożowanemu poradźenju pschedewsaczą dopomha. W mnohich dyrdomdejach na morju bésche żiwoju śmužitoscź wupruhowaŕ, a wo tom bésche wupołuchaŕ. Nétko bésche cźas pschiležny, prěni dopokas sa to pschinjesć, so tajke powédanja njebéche jenoż „stawiznicźki" byle, a ale wérne podawiny. Tuž njemóżeśche też to ně prajiś ani so bydlerjej fo jemu bogaśtwoscź a wukhwaleńtwo njewumjejowaŕej. Tohorunja bésche nanujet sa njeho jara pocźeśćowaźej, bésche j dalśichim wusmanjenjom, kotrež jeho k naikrapnischim nadśijam, też w jeho wutrobinej należnoscźi wopraświnjesche.

„Srośumju-li prawje", djesche tohodła khwilku fo dlijo, „to mom wobhonjeńtwu śłużbu wukonjeć, to rékła pod nózym schkitom na kupu wjeśkowaź a blišśe wo hyżnoscźi a wobrónjenju wobydlerstwa na kupje wuźiwaźeć."

„Wy śeje jaśna khłowa!" praješche Longford fo śmjeju. „Tak to je. Sdyła wam pschi tom wulki strach njebrosy. Do nozy my k tamnej kupje njepschidźeśemy, a dźiwi śebi ani na to njemyśla, so je tu łódź. So bychmy fo j nékajkim rapotom njepschcradźili, śejchnjemy, płachty nuts, ale njeśakótwimy fo a teź żane śwéży njeśaźbwécźimy. Je-li potom wasche pośeśtwo dokonjane, a śeźe-li sasa na wodze, to puschćeźce raketu do powétra, f kotrejž móześe śebi nékotre śobu wsaceź; a tak cźiniśe też, hdyž śeje wy muły. My potom f nascheje strony toharunja rakety puschćimy, tak so móześe puć k łódźi lohko wrócźo namakaś. Tak rucze hacź tśélcej sahłychśimy, puschćimy fo na wodu a khwatamy wam na pomoz. A nétko hišćeze néschto: Ja bych chcył, so by fo tuta wéś tajnje wuwjedła, so by fo nékajk njeméŕe njeśbudźił. Ssnadź fo tutón krócź lwschitko wo mérje a f dobrym wujedna. Potom njetrjebam śwojich ludźi śnjepokojowaŕa a sajka dźélbraćaŕ dacź. W druhim padźe dyn śebi rosmyślicź, schto ma fo potom staćź. Ja wschak bych jam schoł, ale dyrbju na śwoju dźowku dźiwaźeć, kotruż njemóżeśe wujeho wobjedźerja a paromaś."

(Pokraczowanje śeźehuje.)

S **Delnjeje Hórki.** **Tamny tydzeń seńdźechu ẑo też naẑchi wiẑni wobẑedźerjo howẑaseho ẑkotu ẑo bychu wo druźtwje po nowym ẑkót plahowazym ẑakonju wuraẑowali.** Do ẑhromadźiźny pśichiźe też najeńt knjeźeho dwora, knjes Pleines, ẑo by ẑa tutón ẑakoń rěcźał. Jemu by ẑo lokko rěcźało, pśechoź wón jako plahowaŕ ẑapiẑaneho ẑkotu (Herdbuchvieh) méť jeniczki wuźitk ẑ njeho a ẑanych cźeẑow. Tohodla naẑchi karaŕ jeho njeẑadanu dobru a mudru radu raẑnje wotpokaẑachu. Jenoh-lóẑnje wobẑamknychu, tutón ẑakoń jako ẑa naẑche wobẑtejnoẑce njewuẑchny wotpokaẑaś.

S **Malẽchcy.** Wećera wótmé ẑo tu w Seńdźi ẑoẑeńcu pśichi pśichileźnoẑći némiẑkeho ẑtarẑichiẑkeho tydzenia (24.—31. wulkeho rožka) **ẑchẽẑerẑijańẑka ẑtarẑichika ẑhromadźiźna,** pśichi kótrejž k. wobkẑednik ẑakẑkich evangelẽẑkich ẑtarẑichiẑkich towaŕẑtwow Neumann ẑ Drjeźdźan wo pśichiẑluẑchnoẑći rěcźeẑche, kiž ẑchẽẑerẑijańẑtwo ẑtarẑichim we naẑuwanym ẑchẽẑerẑijańẑkeho wocẑehnjenja dźeći, wośebje ẑchnuẑkich, w naẑchim cźaẑu nakẑadnje. Wot ẑchẽẑerẑijańẑtwa pśicherźiwnych wulkoněẑchcańẑkich wobẑtejnoẑcow ẑa wocẑeło rěcźnik ẑajimowaŕ a ẑakorẑeło pśichitomnych po bliźźikim ẑtrowje Gal. 6, 2: „Nośeche jedyn druheho wobcẑeńcoẑce" na waẑnoẑć jednoẑenja ẑchẽẑerẑijańẑkich ẑtarẑich k towaŕẑtwam pokaẑowaẑche, kiž je też w naẑchej we naẑuwanym ẑtuńcle mérnjej wokolinje nuẑne, ẑo bychu ẑo ẑtarẑichi ẑami hobu ẑłužbe w ẑhromadźinach do ẑawźća ẑchẽẑerẑijańẑkeho wocẑehnjenja dowpódli, też we wẑẽẑich kúncźinach ẑtómiẑcheo evangelẽẑkeho wobhroẑenje ẑchnje pom haći podpéraś. Pśichi ẑlédowazym ẑtawnym wuprajeńu, na kótrymž ẑo nimo woẑtajeneho ẑararja, kiž ẑhromadźiźnu nawjedowaśche, wuczerjej tudomneje ẑchule a druhy wobdźẽẑichu, ẑo mérnje roẑeẑtajeẑche, ẑo je hibanje ẑchẽẑerẑijańẑkich ẑtarẑichich, kiž ẑe zgrybnińka wuẑchnoẑći ẑpśiśe podpérjuje, niż pśicheẑiwo naẑchim wuczerjam a ẑchulam ẑłożene, ale jeniczkuž k jeje lépẑchemu a k ẑchikowaniu evangelẽẑkeho pśichićhoda, kótrehož też po ménjenju ẑakoŕdawaŕa a kulturnych politikarjow trjebamy. — Wot pśichitomnych ẑo ličźba ẑe ẑapiẑowaŕ ẑo ẑtwa wot. ẑujeẑa Vorberga, ha'erja towaŕẑtwow ẑchẽẑerẑ. ẑtarẑichi we wokoliṅe pśichepodateho ẑapiẑa. Za w bliźźichim cźaẑu dośaẑ-ložnjeho towaŕẑtwa ẑchẽẑerẑijańẑtich ẑtarẑichich w Matẑẽẑchach ẑo tulkowiću wiẽdniẅo poẑtaji, wobẑtejaje ẑ ẑararja a pśichitomneju zgrbvoniẑeju pśicheẑẽẑerjerow.

Sr **Zarnowńka.** Wé nozy k njeźẽẑi wokoło 1½ hodź. we bróžni tudomneho ẑimowiẑerja Augusta Scholźy wohéń wudyri, ẑ kótrymž ẑo wẑeẑnu graŕ, kiž ẑo w bróžni ẑkowaẑche, maẑchiny, wozy a wẑcẑa pica ẑa ẑkót ẑniẑi. Kak je wohéń nakaŕ, hišćeźe wujaẑnjeje njeźe. Cźimu źiwnu-ẑcho bé, ẑo bé ẑche Scholźa ẑe ẑwojej manoẑẽẑe ẑ do Drjeźdźan na wozyt ẽẑ. Jeho dómka bé ẑe ẑtukownej ẑtama domach. Scholeźijźy pocźežuje wulkeje ẑchkody. Nuniẑej też troẑchnje ẑłowo rěka: Nowkarj, Bóh cźe ẑahara, dha ẑoẑa, lubi Serb'a, podpjerajcźe jich ẑ daranu. Ẑẑykawa ẑ Wukeẑ bé prénja k haẑchenju pśichiẑła. Dale bźahu ẑrkawy pśichikwataśe ẑ Bóẑan, ẑ Nodec, ẑ Pomorz, ẑ Leźna a ẑ Mjeẑchća. Zimu ma ẑo dźakowaś, ẑo ẑa wohéń dale roẑcẑerẽ njeźe.

S **Rytẑina.** Wećera wjećor wokoło 5 hodź. ẑpali ẑo tu ẑajma w ẑahrodźe jeneho kubła. Na wulke łóźe wétr ẑcẑikeẑ a pśenjenja na blíźe twarjenja njenjeẑpeẑche. Pośłaźa ẑlédźi ẑa młodoẑtnymi kłopzami. Cźi brudźachu ẑo wokoło ẑajmy krótko pśedy, hacź ẑo płomjenjow dohyaẑachu.

S **Dréẑina.** Ẑaúdźeny ẑchiwórk béchu ẑo tudomni ẑkótpłahowaŕjo je'chli ẑo bychu rěcźeli wo ẑałożenju ẑkótpłahowazeho towaŕẑtwa. Woni pak wólbu pśichedźydstwa wotpokaẑachu, dokeľ je ẑa nich nowy ẑakoń dalẽe hoẑpodaŕẽe poczeźenje.

S **Haẑłowa.** Dla ẑałożenja ẑkótpłahowazeho towaŕẑtwa ẑeńdźechu ẑo tudomni rataŕjo ẑaúdźeny tydzeń. S 12 ẑkótpłahowaŕjow bé jenoẑ 10 pśichitomnych. Ẑhromadźeni pak plahowaŕi ẑakoń ẑaẑo wotpokaẑachu, ẑo ẑałożiśo na § 36. Tudomni rataŕjo ẑu wẑeho mjeẑichi wobẑtejnjo a trjebaja ẑwój ẑkót k cźehnjenju a plahowanje ẑkota nimo ẑa nich ẑaneje hódnoẑće.

S **Cźẽlnerho.** Wobẑaruźonne ẑmjertne njeẑwoźe ẑta ẑo ẑchtwórtk popołdnu wokoło ½3 hodź. w jenej tudomnej fabryce. 16-létny Paweł Nowak byrbjeẑche ẑamkarjej pomhaćz. Wobaj dźẽlaẑchtaj na koleẑach wuẑłoweho cźahaka. Jako bẑẽchłaj ẑo terjerjej wotmẽniłoj, dha nowy terjer cźahaḍo bźéẑe daẑche, dokeľ njewidźẽẑche, ẑo tamnaj na koleẑach porjedẽtaj. Koẑa ẑhrabnychu Nowaka a jemu nohu dwóźu, wyẑche a niże kolena ẑłemichu. Dokeľ ẑu puẑće w tukhnitu jara hubjene, mośẑeẑche lékaŕ dr. Mürkóẑter hakle ẑa 1¾ hodźiny k njeẑbożenemu bónci, kiž jeho hnydom do Khoẑebuẑkeje thorownje dowjeẑeẑ da. Wola wjećor 1/8 hodź. Nowak hižo mumŕe.

S **Nownchu.** Cźẽẑke njeẑboże potrjechi dźẽlaćeẑku Sch. Hdyž na dźẽẑe w Bẽẑej Wódze drjewo rubaẑche, wećẽẑche njeẑboże, ẑo ẑo ji ẑekrna wobraẑy a do wohi rubny. Lékaŕ dr. Wegner jej pśenju pomoc poẑkićźi. Potom ju do ẑtarẑichẽẑeho domu dowjeẑechu.

K nawẽẑtkej „Raiffeiẑenẑka banka".

Po **dokładnym wobhonjenju pola hłownego ẑwjaẑka Raiffeiẑenẑkich towaŕẑtwow w Barlinje możemy ẑdźẽlićś, ẑo drje je Raiffeiẑenẑka banka ẑchkodowanki pocźerpiła, kótrejž pak na ẑadnym pad tak wulke njejẽu, ẑo bychu wobẑtaćju ẑwjaẑka ẑchkodźeczej abo je wohrożeć mohłe.**

K roẑjaśnjenju njech je tuto naẑpomnjene:

1. **Rukowanje towaŕẑtwow abo jich ẑobuẑtawow ẑa pśichiẑkuẑchnoẑće Raiffeiẑenẑkeje banki njehodźi ẑo hižo ẑ teje pśicźiny ẑadaćz, dokeľ je tuta akcijowe towaŕẑtwo, pola kótrehož akcijonaroju ẑa doth towaŕẑtwa wyẑhe wunoẑiẑka ẑwojich akcijow na ẑadyn pad njerukuja, potajkim w najhórẑchim padźe móża jenoẑ ẑwoje akcije zgłe abo ẑ dźẽła ẑhubićź.** Jeniczka móẑnoẑć, kiž mohła ẑaẑtupićź, by ẑyła, ẑo ẑo akcije hromadźe ẑkładu. Wẽẑchu wẑchak hižo tehdom, hdyž ẑo bilanza papjerjaneje hriwny na ẑkotu hódnoẑćej pśichitajowẑche, w pśichirunanju k druhim bankam ẑ 2: 1 khẽtrje wyẑoko poẑtajene, tak ẑo ẑtari akcijonaroju jenoẑ 50 prozentow hódnoẑće ẑwojich Raiffeiẑenẑkich akcijow ẑhubichu.

2. **Naẑche Raiffeiẑenẑke towaŕẑtwa ẑu, kaž je wẑẽẑim ẑobuẑtawam ẑnate, na prinẑip njewobmjeẑowaneho rukowanja wutwarjene.** Njewobmjeẑowane rukowanje poẑahuje pak ẑo jeniczku na poẑahi jenotliwych towaŕẑchow k towaŕẑtwu t. r. ẑa wẑẽẑe ẑchkodowanki towaŕẑtwow (wośebje wẑẽẑich ẑwjaẑkej dowérjenych nalutowankow) **rukuja jenotliwi towaŕẑchoja njewobmjeẑowanje ẑe ẑwojim zylym ẑamóẑenjom. Njewobmjeẑowane rukowanje** je pak ẑa towaŕẑcha bjez ẑtracha, dokeľ naẑche Raiffeiẑenẑke towaŕẑtwa dozyła jenoẑ tŕótko wobmjeẑowane wotrjeẑeny tworja, w kótrychž ẑo wobẑtejnoẑće ẑ lohka pśiẑes dohładowaŕẑtwo pśichedźujecź hodźa. Na Raiffeiẑenbanku ẑo rukowanje jenotlíwych ẑobuẑtawow na **ẑadyn** pad njepocźahuje.

Wot **generalneho** ẑwjaẑka ẑhonichmy dale, ẑo wotibéhowanje nalutowankow, kótrejž ẑo po poẑtejdnich nowiznaŕẑkich powéẑcach ẑaczuwaẑche, ẑaẑo wopẑchećiwaca, ẑo ẑo **wotibéhnjenje pjenjeẑy a nowe nalutowanki** ẑaẑy pśichinoẑchuja, **tak,** ẑo ẑe pjenjeẑny wobkhod zyle normalny a ẑtrowy.

Raiffeiẑenẑki ẑwjaẑt ẑa Ẑakẑu
Jurij Schołta, pśedsẽdźeŕ w Budyẑchinje.

Założeński swjedźeń Drjeźdźańskeje „Jednoty".

Sakẑta ẑtoliza a Luźiza ẑjednoẑenej.

Pśiched 60 létami a wjacy cźahachu Ẑerbje „ta Drjeźdźany", ẑo bychu tam „nẽmiẑi nawukli". A je-li to woẑebity ẑamér byk, dha ẑo wjacy trjeba njeje. Nikto dokonja to nẽmiẑka ẑchula tak dokkadnje, ẑo Ẑerbja ẑamo ẑwojej maćẑenej rěcźi pśichi tym wotwukuja. Ale mnohich cźẽẑnje ẑ domjaẑeje wuẑtoẑce, ẑ makeje wjeẑti won do dalokeho ẑchérokeho ẑwẽta, ẑo bychu nẽẑeło „wjacy" widźeli, ẑłyẑcheli a pśichimukli. A wopraẑdźe, ẑerbẑke hołzy, kótrejž ẑu a bẽchu jej do Drjeźdźan, do ẑakẑeje ẑtolizy ẑacźahnuẽe, ẑu mnohi ẑwẽt widźaẽe. Se wẽẑtej radoẑću a „hordoẑću" powédachu na napraẑchowanje dopiẑowarjej, kiž ẑ wẽẑtej zarlíwoẑću na nich pẑłuchaẑche, hyrnjej ẑam tẽẑtro dale hacź ẑady pjeẑy pśichichoł. So ẑu pśichileźnje ẑe ẑwojim knjeźẽẑtwom do Ẑtalíẽje, Schwajzarẽẑke, Franzowẽẑke, ẑamo do Ameriki pśichićhte, to je nẽẑeho wuriadne ẑa ẑerbẑku hołzu.

Ale tohodla njeẑłu ẑo ẑwojeje narodnoẑće wẽẑetke, też niż maćẑernej rěcźi wotwukke, kaž to wẽẑchelazy po létach wudawaja. A hiẑchće ẑej na to nẽẑcho ẑdaźa. Najwjetẽẑi kontingent tutych „wuczahowarjow" ẑtaja Radwoŕ. S tamneje narodneje góry a ẑemje wukhaźawẽẑi, njeẑhubja ẑo jako kosmopolitojo w ẑuẑym traju; „hdźej ẑo ludźo derje maju". Też mnohy muźiẽ je wẽẑcẽch kónczin ẑakẑeje a pruẽkeje Luźizy ẑu ẽẑej tu ẑacźahnyli, ẑwoje tyẽe a bycze namakali, ẑ dobom ẑwoju druhu domiźnu.

Tola njeẑłu rospadte ẑwjaẑki pichećẽẑtwa a ẑnajomẽtwa, lubośće a pśichejẽnoẑće. To możachmy wćera **wośpjet widźeć,** hdyž „**Jednota**" ẑwoje ẑobuẑtawy, ẑnatych a pśicheẑłow proẑcheẽche na ẑwój towaŕẽtwowy ẑwjedźeń. Wẽẑche dnje 51. Sdẽẑche ẑo mi, ẑej bẑchćez ẑakka ẑtoliza a Luźiza wośpjet ẑej ẑawdakeź ruźu k ẑhromadnemu dźẽłu ẑa luby narod. Tamni ẑo poẑtaraju ẑa waprawdźe rjanu, ryẑy ẑerbẑku ẑabawu, na kótrejž **mohło** ẑej mnohe ẑerbẑke towaŕẽtwo w ẑerbẑkich luźiẽch wẑach pśichikaḍ bracź. Tu waja ẑej Ẑerbja ẑwoje **wótcźiẽke** namérẽtwo, w ẑubej Luźizy pak **wẽẑkim mnohim** Ẑerbow pśichi ẑwojich towaŕẽtwowych ẑwjedźenjach jenoẑ **nẽmiẑki** hraćz, ẑpẽwacz, rěcźeć, pẑchednoẑchowacź. W jenej ẑerbẑkej wiẑy cźijnjachu to hacź dotal 5 towaŕẽtwow, tak turnarẽke, kaẑino, kiž je ẑwoje pśiẽdawẽche dobre mjeno na pohnuwanje jeneho nẽmẽẑkeho duchowneho pẽẑmeńika, wojeẽẽe, dźẽlaćeẽke a wohnjowa wobora. A druhe dnje hiẑchće ẑcźehuja, je jich tam zyły **duzent** tajkich.. A pẑchi tym je **w nich 95 a wjacy prozentow** Ẑerbow! Kak wohaẽbiźće Wy tódni w ẑuẽbje dopiẑowarjo, **kotrejž ẑu na pśenjmẽẽe ẑamołwićzi ẑa wobẑtaćze naẑcheje kultury,** tak pak ju niẽka k ẑwojemu njeẽbożu a ẑuẽym k **haẽbje.**

W Drjeźdźanach cźujeẽch ẑo doma na ẑerbẑkich ẑwjedźenjach a hyrnjeẽ tu wjacy narodow ẑeẽtupjenych hyło. Wẽẑcho a tóźdy cźe **wita** rjenje po ẑerbẑku, nẽmiẑka **hudźba hraje ẑerbẑke pẽẑny a reje,** — wita, rěcźi, ẑtrowi a ẑabawja ẑo rjenje w maćẑerẽẑcheẽinje. A tomu ẑo podwoleja rad pẽẑchiwẽni, kiž njeẽẽu naẽcheho naroda. Tak ẑu tu **wẽẑchitaẽ** ẑhromadnje, kaž zena wulka ẑwójba maćerje Ẑẽlavije. Ẑarjadniẽwo, na cźele dołholétny pichećẽẑnda, k. finanẽny aẽẽitent Lawkus, Jur, dr. Wjazẽẽawka a druhy. W mjenje towaŕẽtwa witaẽche pośledniẽki Ẑerbow ẑ Drjeźdźan, wośebje ẑ ẽubeje Luźizy, ẑ Budyẽchẽẽick, Klóẽchtrikich, Delanẽtich a ẑamo ẑe Kulowẽkich kónczin, runje tak duchowneho ẑaraźerja towaŕwa k. ẑaraŕja Krala, Nẽmzow, Ẑẽẽowjanow a ẑobuẽtukowarjow na wjeczornym ẑwjedźenju — **knjeẑna Muźeẑ a k. Nothu.** Ẑmaẽkujeẽche wotmuẽẽeny drje, ale njedowuẽowanowy wjeẽẽi konjert dla mnohich njepicheẽwinjownych ẑadźẽwkow. S wulkeho ẑdaća **pak** ẑu tu domni Ẑerbja ẑami wina, dokeľ ẑo hodźiny ẽpẽwacze wotnoẽći doẽcź njewoypytaja. Ẑẽnadź pichićhoḍ lépẽche wuhlady pẽchinjeẽe. Potom mohło ẽo hiẽchće wjacy poẽtićź. **Wẽchmy pak** hižo ẽ tym ẽpokojom, ẽchtoź nam ẽ darniwej ruku a wutrobu ẽwachu. Se ẽapałom, ẽ kaẽimi je Cźẽẽchinẽti ẽpiẽał, pẽchednjeẽe knj. Filipez **prolog „Ẑerbam".** Na to ẽchumjeẽche, kaẽ elementarny wẽẽnk wutrobu, naẽcha hymna „Rjana Luźiza" **po** wobẽchérnej ẽurli a to w zyle nẽmẽẽej wokolinje. Ẽtejo wobtruẽzachmy ẽej — „O ẽo bychu ẽ wojeẽho klina wuẽchli muẽoẽo". Haj, taẽich **trjebamy** kaẽ wẽẽchdny thléb. Knjeẽna Muźeẽ, ẽnaẽe ẽe ẽpẽwaniẽho wuẽkła do Prahi a ẽtajnje ẽwólniwa k ẽerbẽkemu dźẽłu, ẽpẽwaẽche ẽe ẽwojim ẽjẽdrokliẽcznym rjanym hłoẽom zyłu cẽẽidłu narodnych ẽłoẽow k lucze (Laute) a k. Rotha, ẽnaty wumětź na huẽlach, hraẽẽche ẽortnu a ẽłowjanẽku fantaẽiju wot Dvoẽaka a zyganow naẽpéwy wot Saroẽate, k tomu hiẽchcze jedyn pichićhawk ẽe ẽnatej wuẽtojnoẽću. „Kraẽne wobraẽy" wośtićiẽku nam **Jakub Jur,** Haẽźa Bẽmarjej, Michał Haẽdan a Jurij Handrika, kaẽtichž ẽawẽẽce nichtó ẽobu domoj brał njeby, dokeľ bẽchu ẽe ẽmjeẽcow zyle ẽtepẽane. Taẽeho hura pak dyrbẽich ẽej pytaćź, kiž ẽo ẽa kuntku wudawa a tola druhich ẽa to ma. Hra wẽẽach jara ẽpokojł. **Wẽẽke** poẽticzenja ẽwitowachu ẽo ẽ wulkim **pẽchikleẽom a dźakom.** A dźak pẽchidam też „Jednoẽce", kótraž Drjeźdźanẽich katolẽtich Ẽserbow pod ẽwoje **tẽchida ẽhromadźuje** a je nam tajti rjany ẽwjedźeń wuhotowała, na kótruž budu ẽo tucźi ẽta a ẽta wapptowarjo hiẽchće rady ẽpominaćz. Wopraẽwdźe dobra ẽerbẽka ẽabawa pẽchi wẽẽejkej rejzy, tej ẽwjeẽcicho ẽerbẽke a druhe narodne, kótrejž mélo ẽo do Luźizy pẽchećahnyć, ẽkónczi 51. ẽałożeniẽti ẽwjedźen „Jednoty". Njech je wośpjet kamjeń we wulkim twarje, kótryž Ẽerbja nam ẽwonka Luźizy **wutwarują.** A dałi Bóh, k létu na ẽaẽowidźenje w „Ballhaus".

Hospodarski rozhlad.

Pónd'elu, 1. małeho rožka 1926.

Burza ẑandźenu ẑobotu w Barlinje.

1 Doller	4,195	100 franzowẑk. frank.	15,83
1 jendźelẑki pund	20,39	100 cẽẽẽoẽk. kẽónow	12,41
100 ẑchwajz. frankow	80,88	100 pólẽ. markow	57,39

Efektowe kurzy bẽchu ẑobotu na Berlinẽkej burzy jara ẽtruẽzene a bźachu dale horje, podobnje bẽ pola ẽtatnych a wójnẽkich pożẽenkow.

Produktowe wiki pẽchinjeẽechu ẑobotu ẑaẽo ẽeẽłabjene žitne płaẽẽiny, pẽchedewẽchim pẽchenźu a rožẽi. Muku jenoẽ ẽłabje kupuja. Ẽnadny je wobrot we jeẽinjenju a wowẽu. Tu kupuja jenoẽ najlépẽche druźiny. Ẽsobotu płaẽẽeẽche zentnar

w Berlinje:

pẽchenźy 11,95—12,25 hr., rožki 7,20 hr.
hacź 7,75 hr., jeẽinjenja naẽtinjeho 8,50
hacź 9,30 hr., naẽymnjeho 7,10—8 hr.,
wowẽa 7,75—8,30 hr.,

w termijnowym wiẽwanju

ẑa měrz: pẽchenźy 13,42—13,25 hr., rožki 8,75 hrivnow,
ẑa meju: pẽchenźy 13,55—13,60 hr., rožki 9,30 hrivnow.

Na pẽchedań.

Wós taẽały 20-zent., Hirẽig w Ludẽu, Nowe torhoẽchcźo cźo. 1.
Kamjej ẽe ẽyłnym wołom 80-zent., Wendẽchuh w Ẽchérachowẽe.
Kóń. mjes dwémaj (6- a 5-ẽétnym) na toubérk, Wrobẽik w Bjedrichczach.
Wołej 4-zent., Jodẽch, mẽẽchćańẽke kubło.
Wół, we Warnocźizach cźo. 48, pośtawa korćzuna.
Krowa wyẽokobuńcẽelna, Keller we Nakczach. — Wyẽokoẽuńcẽelna, Wétnar w Wóẽchczach. — Mloda do cźahanja we Ẽsernanjach 24.
Kozy tři pẽchipuẽchćene we Dobroẽchczach 16 p. Płuẽnikcz.

Ẽsudnizy na pẽchenicze:

Pjatk, 5. 2., dop. w 10 hodź. na ẽudniẽtwje w Kamjenzu: 68 kórzow nutke kubło njebożćiẽkeho kubleria Jurja ẽkołke we Ẽẽwinańni na 12 lét.

Ẽso pytaja:

Zahrodniẽki wuczobnik, kiž ẽahrodnik w Hrodẽiẽchẽu.
Pjekaŕẽki wuczobnik, Haaẽaŕ w Woẽchczach.
Dołza do domu w Budyẽchinje, Lẽẽingowa haẽa 11.

Ẽkrowe depeẽe.

Dop. 3/12 hodź.: Kaž pẽched hodźinu. Wobrot jara ẽnadny.

Placźiny na Barlinẽkich produktowych wikach.

Zita a wołẽowe ẽymẽo po tuni ako 1000 kg, ẽewak 100 kg, placźiny po ẽtotej hriwnje.

	31. 1.	29. 1.		31. 1.	29. 1.
Pẽchenźa	239-245	240-246	rapẽ. wołẽnẽki	15,25	14-15,25
rožka	148-155	149-156	poch. melaẽa	7,80	7,80
naẽet. jeẽinjen	170-198	170-198	ẽeradella	20,00	—
nak. jeẽinjen	142 160	142-160	běrnjaẽe kruẽki	15-15,00	15-15,00
wowẽ	155-166	155-166	bimy	20-21,00	20-21,00
kukuriza, Mais)	164	—	woka	24,00	23,00
pẽchenczin. muka	32-35,25	33-35,25	lanu wołẽnẽki	22-22,50	23-23,50
rżana muka	22-24,25	23-24,25	módre łupiny	12-12,50	12-12,50
pẽchenź. wotr.	11 50	11,50	zolte łupiny	14-15,00	12-15,00
rżane wotruby	10 00	10,00	ẽyno, 50 kg	5,65-4,15	3,65-4,15
rapẽ	350	350	ẽ'roma, rżana	0,70-1,25	0,70-1,25
lanẽe ẽymjo	—	—	„ pẽchenẽ.	0,70-1,15	0,70-1,10
hrach	22-25,00	22-25,00	„ wowẽna	0,90-1,30	0,90-1,30
zielušchki	20-21,0	20-21,00	„ jeẽina	0,80-1,20	0,80-1,25

Placźiny rẽẽneho ẽkotu na Barlinẽkich ẽkótnych wikach.

30. januara 1926. Po zentn. a ẽt. hr.

520 bykow, 860 wołow, 1239 krunow a jałojzow, 1400 cźelatow, 2651 wowzow, 6141 ẽwini.

Woły: 1. druźina 48—50 hr., 2. 41—45, 3. 35—40, 4. 30—32.

Byli: 1. druź. 46—48, 2. 41—44, 3. 38—40.

Jałojzy a krowy: 1. druź. 46—50, 2. 37—40, 3. 28 hacź 33, 4. 23—26, 5. 19—21.

Cźelata: 2. druź. 68—72, 3. 58—65, 4. 50—55, 5. 42—48.

Wowzy: 1. 42—46, 2. 33—40, 3. 25—30.

Ẽẽwinje: 1. druź. 80 2. 79—80, 3. 77—78, 4. 74—76, 5. 70—73, 6. — ranzy a kundrowzy 69—73.

Najnowše z cyłeho swěta.

W Potsdamje tu so narodniny nehdyšeho khěžora Wožej jimjenu w měrowej zhrjebi z wobdźělenjom přisłuschejcheje kronprynzoweje wojerjeźiće. Wołoźinske stwarjeli so je swojimi khorhojemi wobdźělichu. Narodninski rěčaj měješe přisłuschejcheje dwórski předar dr. Vogel. Wona so sapoeza je klowami. Budź zalbowanemu hnadny, johnuj naschcho krala, naschcho khěžora . . . W tejle modlitwje dyrbi nasch żiwot ležeć. Kralowska zwěrnosć je najwyschscha. Njeje žaneje přichilaji na wupołožbjenje. Schtož kralej zwěru njedźerži, je błêp a dyrbi wupnejownać. — Monarchistowje cźinja, jako by khěžor hižo sasa na trónje ležał.

Hdyž chcyschče w Lipsku w Lindenawje jedyn dźěłacźeje żeleźnizu pschekrocźić, jeho do Saalfelda jedźacy cźah schrabny a dospołnje rosmjeje.

Wšitcy wohenj w domje jeneho korbarja wudhyri. Starej Camejej mandźelskaj wohenj njepytnyschtaj ao so spalischtaj. Jeju swuhlenej cźele w spanišej komorje namakachu.

W podkopkach „Graf Bismarck" w Buer-Erle pola Gelsenkirchena je zwotu dopoldnja sily potwěr rosbuchnyk. Wschi tym je ho dźewjecej muži sranjko, mjes nimi tijo cźežko.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu wječor we 8 hodź. w Serb. kofejowni.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so wutoru, 2. februara, wječor 1/2 9 hodź. w katolskej towaršowni k měsačnej zhromadźiznje. Zajimawy přednošk wo pućowanju na kupu Rujanu (Rügen) so nam přilubi. Sobustawy, přeprošće swojich přiwuznych a znatych. Hosćo su nam lubje witani. Bratřa, sotry, waša čestna winowatosć je, zo sće přitomni.

Budestecy. Tow. „Lubin" wuhotuje njedźelu, 7. febr., wječor 1/2 7 hodź. wulki swójbny wječor wobstejacy ze: hudźbneho a spěwneho koncerta, dźiwadła a rejow. Solistojo: k. dr. Hanka z Wjelećina a knj. Freyšlagec z Hornjeje Hórki. — Wšě bratrowske towarstwa a lubych Serbow z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje Předsydstwo.

Bukecy. Srjedu, 3. februara je wječor we 8 hodź. ważna zhromadźizna spěwneho tow. „Radosćo" dla zarjadowanja swjedźenja atd. Njech kóždy sobustaw wšěše přińdźe.

Khrósćecy. Jednota Sokoł ma wutoru pop. w 1/4 4 hodź. pola Wjeńkec zhromadźiznu a štwórtk zwučowanje. Prosy so, zo bychu wšitcy přišli.

Jasenca. Naše tow. „Bjesada" zmeje njedźelu, 7. febr., měsačnu zhromadźiznu.

Hrodźišco. Spěwny wotrjad „Zerja" zmeje přichodnu wutoru, 2. mal. rózka, w Njechornju spěwanje.

Malešecy. Jednota „Sokoł" zwučuje přich. wutoru 2. febr. Po tym je měsačna zhromadźizna. Dla założenja hudźby dyrbi kóždy přińć. Też wo wobdźělenju na zlět ma so jednać.

Radwoŕ. Serbski Ratařski Dorost za Radwoŕ a wokolinu wuhotuje srjedu, 3. mal. rózka, wječor w 7 h. w Brylec hosćeńcu w Radworju wulki zymski swjedźeń. Z tutym wšěch lubych Serbow, wosebje bratrowske towarstwa serbsk. ratařsk. Dorosta, kaž też cyłu serbsku ratařsku młodźinu, najwutrobniše přeprošuje předsydstwo.

Radwoŕ. „Sokoł" dźěći zwučuja wutoru 2. febr. pop. w 2 hodź. — Dorosćeni zwučuja wutoru, wječor 1/2 8 hodź. Srjedu njeje zwučowanje. Načolnik.

Wětrow. „Jednota Sokoł" ma štwórtk 4. 2., wječor we 8 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy, — za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne městnosće - Konditorske pjećwa prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncertuje znaty kapalny mištr Sliebitz.

K dobroćiwemu wobkedźbowanju: Najlepše Slanknowske a Reichelske piwo z ćwikow.

Spenkec hosćenc w Budyšinje

ma srjedu 3. februara

swinjo rězanje

wot ranja sem hejdušna a jatrowa kołbasa

wječor pjećna kołbasa z kisy kałom.

Přećelnje přeprošujetaj

Otto Špenke a mandźelska.

Kedźbu! Kedźbu!

Kóždu srjedu přijědu do Kamjenca.

Rěčne hodźiny wot 9 hodź. hač do 3 hodź.

w hosćencu „Stadt Berlin".

28 lětne nazhonjenja **we wšěch ćerpjenjach, žonjacych khorosćach, žołčnych khorosćach** (Gallensteine) atd.

Telefon 67. Po přeću přińdu też do domu.

Franz Böhme, přirodny lěkaŕ a homöopath. Spez. za ćerpjacych na roztorhnjene sydki.

Hdyž chcesće woprawdźe dobry wobras měć,

dha dźiće do

fotografiskeho atelejea

Rich. Kutha

mějeźel **Arno Lehnert**

w Budyšinje na ŕerbiśej hasy 13

Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Dobre ćehnje k sebi!

Wobsadki ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahlowjace rubišća z taffeta, moireja židźane rubišća, zelene, běłe, šěre, židźane tkaniny za rubišća

Wołmjane musliny za šórcuchi, satin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje

Wołmjane suknje zelene, čerwjene a módre. kuntuše, lěćne a zymske čornožidźane jaki

Somoty nohajcy, zokl, rukajcy, dźěć. drasćički, kłobuki a čapki

Dom tunich płaćiznow a hódnostnejetwory

GORLITZER TUCHFABRIK JOHANNES Kunathsmühle Schaufuß BAUTZEN

Khorosće włosow

kaž wupadanje włosow, rozšćěpjenje włosow, skhorjenje włosoweho žra, skěrjwjenje włosowych korjenjow, šupiny, lišawy, so započasce płěchi, wosebje **wupadanje włosow** kotrejžo wupadanje włosow so z dopokazomnym wuspěchom hoja. Poručenja su w bohatej lićbje k rukam. **Włosy so darmo přepytuja. Započašće sam hnydom pokazku Waših włosow.** Wosebitosć: **Włosowe žołtny** (bubiska hłowa).

Richard Hässler

na Hornčerskej hasy 41

dom w zahrodźe, też nutřkhod na kralowskem wale

specialist za pěstowanje włosow

rěčne hódź. wot 9 h. dop. hač 5 h. pop.

Raiffeisenska banka

K rozjasnjenju!

Po dokładnem wobhonjenju pola generalneho zwjazka w Berlinje wosejwjamy sćěhowace:

1. Přetorhnjene daleđźěło Raiffeisenskeje banki je sawěsćene. Poćerpjenje škodowanki njeprachuje wobstaće Raiffeisenskich towarstwow.

2. Žadanja na jenotliwe towarstwa abo jich sobustawy za přistušnosće Raiffeisenskeje banki njewobstoja, dokelž je zwjazk akcijowe towarstwo, pola kotrehož akcijonarojo za dołh towarstwa wyše hódnosće akcijow na žadyn pad njerukuja.

Raiffeisenski Zwjazk za Saksku.

Jurij Šołta, předsyda. Budyšin.

Přesadźowanje palneho drjewa.

Na Kupojskich honach přesadźuje so póndźelu, 8. febr. 1926 za hotowy pjenjez, na drjewniśu, wotdźěł 59, při Zdźerjanskich mjezach, pod wumjenjenjemi, kotrež so do přesadźowanja wozjewja

90 rm. khójn. wužitk. klumpačkow
140 rm. khójn. a šmrjok. palnych šćěpow
70 rm. khójn. a šmrjók. palnych kuluchow
70 rm. khójn. a šmrjokowych pjeńkow
300 rm. khójn. a šmrjokowych hałozow

a při „Throntelch" w Kupoji

50 sylnych dub. a wóls. dołhich hromadow
30 rm. dub. a wóls. palnych kuluchow

Zhromadźeństwo: wotdźěł 59 při Zdźerjanskej mjezy, dop. w 9 hodź.

Hajnske zarjadnistwo w Kupoji.

Srjedu, 3. februara, dop. 10 hodź.

přesadźuja so na **Rożeńčanskich honach** (wuhach) za hotowe pjenjezy nětko

70 losow stejaceho wužitk.

a palneho drjewa,

wosebje dobrych zdónkow (klocow)

Zhromadźišco: **hosćenc w Rożeńce.**

Wobsedźer.

Vogtl. gardiny ma tanjo K. Erler, na Žitnych wikach čo. 11.

Wósk čisty pčelacy wósk, kóždu dźěłbu kupuje kofejownik **Jan Hajnca w Budyšinje** w Serbskem Domje.

MERSTYSKY Wuporjedźenja a znowa dźěłanje

Młody pjekarski pyta dźěło. Adr. na wud. „Serbskich Nowin" pod C. 57.

Wupjerki, łož. čahy, běłe pjer. W. Köhlerowa, Hłow. torho. 9

2 rjanej **čołmaj** k phahowanju zmij na předań w Kubłicach čo. 12

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin"

(Za wutśišć).

Februar 1926.

50 pj.

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin".

Tónle wotrězk płaći w měsacu februaru 1926.

Zo bychmy wšěm našim čěsćenym čitarjam składnosć dali, zo móhli wšo, štož maju na předań, abo jeli chcedźa sebi něšto kupić, abo maja někajku druhu naležnosć,

z nawěštkom w „Serb. Nowinach"

wozjewili, smy jako nješto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitař „Serbskich Nowin", kotryž při skazanju abo připósłanju nawěštka wotrězk předpołoželi, dostanje nawěštk wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrězk smě so jenož w postajenym měsacu wužić. Skazań nawěštka ma swoje połne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóždy měsac wodźi.

Nakład. „Serb. Nowin".

Lohkoběžace, wobstajne a krute su moje

Pfadfinder-kola

z dwě lětnem rukowanjom wot **68** hr. sem

Šijace mašiny, rěćadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćizny! **Hł. katalog darmo.**

Emil Levy

w Hildesheimje.

Najlěpše kupne kórto za dale-předawarjow.

Sórcuchi z kožancho sukna tunjo. K. Erler Žitne wiki 11

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wudawa a ślišći Smolerjec knihiśišćarnja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Čisło (Nr.) 27 — Budyšin — wutoru 2. februara 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Za nawěšticy, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłane so stajace nawěšticy a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Za wěrnosć.

Sa anonymnym nastawkom w Kamjenskim dźeniku, kotrehož spisowaćel so Thowa pod krywom redakciskeho tajenja, je so sapočało wobihna nowinarska wójna, so njegrawuje ani njewěrnosćow ani wołsobinskich skiwdźinjow. Wobžarujemy smyslenosć, sjewjenu na tuto waschnju. Čim bóle dźakujemy so wokrjesnemu hejtmanstwu sa hamtske wuiasnjenje, pschedłožace sjawnosći woprawny swisk naležnosće.

Njetrjebamy nicjo samjelčeć a niczeho so bojeć.

Hižo 1924 je so knježerstwu nadróbnje a pišnje wosjewiło wutworjenje pschihotowazeho wubjerka se zrjedźiny serbskich towarstwow, jako měrna, so sepjerazeho na organisowane a zwojeje narodnosće zebi wědomne kruhi serbskeho wobydlerstwa, kotrež tohodla wo wuiskschenje w serbskich naležnosćach proschesche. Jenje tuton wubjerk zebi pschizjmk njeje, bycj se serbskim parlamentom.

Dalewjedźenje prjedawschich wubjerkow s lěta 1919 serbska ludowa rada njeje.

Wo sakonju ludowe rady je so wokrjesnemu hejtmanstwu s dopisom z 10. oktobra 1925 powěsćz data, so so to prjedy stako njeje, wukhadaja s toho, so Macica Serbska swojich sastupnikow hatle we swojej nasymskej shromadźisnje 7. oktobra 1925 wjeczor wuswoli.

A někto wobdźělenje na kongresu narodnych mjenschinow.

Pschijecze sakonja wo kulturnym samokarjadowanju organisowanje narodnych mjenschinow w Estonsku, na kotrymž bě němski pósłanz dr. Ammende wobdźelany, a kotrež wschitzy wobdźělnizy jako spokojaze rosrisanje witachu, pohnu tutoho, wschě na tole so poczahowaze podłožki druhim sastupzam narodnych mjenschinow pschedkoziz. Wuspěch jeho prózowanjow bě, so prawisnik dr. Wilson w Triesce, žłowinski sapósłanz w italskim parlamencze, kujes se Szüllö, pschedbyda wuherskeje ligi pschi „Swjatku ludow“ w Częskoslowakskej a wudawar Nijšeho roshlada (Rigaer Rundschau), němski sapósłanz w baltiskim zjemje dr. Pawol Schiemann wschě organisowane europiske mjenschiny na schadźowanku 14. oktobra 1925 do Genfa pscheprošnychu. Najwažnischi nadawk tutoho prěnjeho sjewjenja mjenschinow pscheđ sjawnosću bě wusnace — pschi wschěch hewak možnych rosdźělach w jenotliwosćach — k sajadnemu hromadźehiczu we wschěch rosrisanych praschenjach zwojeje narodneje existenzy. K tutomu samérej bě sa powolarjow, kaž w pscheprošenju wuswědčnychu, połnoliczne sastupjenje wschěch narodnych skupinow naležnje trěbne.

Tajke pscheprošenje też Sserbja dostachu a je pschijachu, dokelž běchu samèry schadźowanki tajke, so może jim kóždy prawnje smyslene cžłowjek bjeze wscheho łondźenja pschihłosować. Wuradźowanja, žo **sjawnje wotmětwaze, wo kotrychž zyke europiske nowinarstwo tehdom rosprawesche, pschewějowasche duch shromadneho rosumjenja a dowěry pschi tom, wobežbe na namjet sastupjerjow mjenschinow z Němskeje, na njedwělomne waschnje wuskěhnychu, so prózowanja narodnych mjenschinow změdża jenož tehdom za wusprawnjene so pschipóznać, hdyž žu mjenschitny tomu statej napscheczo, kotermuž pschihłuschesche, dokładnje loyalne.**

S 33 skupinow, w Genfu sastupjenych a pschihłuschajcych 14 statam a 12 narodnoscam, běchu němske skupiny runje kaž po liczbje (9), tak też po liczbnej zmłnosći zwojich rodakow (10—12 milijonow) najwjetsche. Němske mjenschiny se Częskoslowakskeje, Pólskeje, Rumunskeje, Uherskeje, Južnoslowjanskeje, Lotiskeje, Estonskeje, Danskeje a Italskeje (južneje Tirolskeje) sastupowachu jejni najsmjeniczischi wjednizy. Też tuczi sastupnizy žu tam jenohłósnje pschijatym wobsamknjenjam pschihłosowali.

Srosumicz njemóżemy, so někto po mězazach w němskich nowinach wobdźělenje na Genfskej shromadźowanzy jako něschto njedowolene wosnamjenjeja a s tuteje pschiczíny serbske wotpósłanstwo roshorjenje pschimaja. Dyrbimy pschewostaricz jaczuczu samokwitosće a rosbladej sa tole samokwitych, hacz žu z tym měrnemu hromadźebyczu němskeho a serbskeho wobydlerstwa a wobežbe prózowanjam němskich narodnych mjenschinow złužili.

Naš njewoprawnjene nadpadowanja tak rosmjerjacz njesamóża, so njebychmy nasche stacjanske winowatosće němskemu statej a wobemaj krajomaj napschecziwo, kotremuž pschihłuchamy, zwěrnostnje dopjelnjowali, na druhej stronje njedamy so wottraschować, nasche wusprawnjene a skromne žadanja w zyrkwi a schuli po sakońskim puczu sastupować.

W Budyšinje, 1. makcho rózta 1926.

Sserbska ludowa rada:

Prawisnik **dr. Hermann**, pschedbyda; wobšezdźerka **Jaka** hajnišći inspektor sw. žk. **Lorenz** w Wětej Wodje, namjetnik; farar **Mjerwa** w Bukezach; farar **Jyž** w Hajnizach; wyschschi wučzeŕ **Kral** w Sarečzu; rycžerkubleišći najeńt **Nencz** we Worklezach; farar **Schewčzik** w Khrósčzizach; ratar **Jurij Baltin** we Zidźinom; měschczanoša **Palet** w Koporzach; pschepschehyny **Wark** w Wětšynzy, pschck. **Hajsch we Laku**, wyschschi wučzeŕ **Skodenk** w Pančzizach; wučzeŕ **Nawka** w Radworzu; dr. phil. **Schleza** w Budyschinje.

Sozialdemokratojo za rozpuščenje sakskeho sejma.

Krajna shromadźisna sozialdemokratiskeje strony Sakskeje je so sobotu a njedźelu w Drjezdźanach wotměła a po rosnorjenym rosrěczenju wobsamkła, sozialdemokratisku frankżiju namolwicz, so by **sejm rospuščiła.** S wopředka so pschecziwischi su pschitomni sastupjerjo Barlinskeho stronineho pschedbydstwa so słónczne tutomu žadanju pschisamkli a žebi žadali, so by so **žejmowa frakzija wobsamknenju podczišła.** Na to je žejmowa frakzija pod cžišczom pschikasa Barlinskeho stronineho pschedbydstwa wobsamkła, so po tutym žadanju słosicz. **Ssejm ma so najpoždišcho w měrzu rospuščeczicz.**

Prjedy teho budże žejmowa frakzija namjetowacz, so by **knježerstwo 50 milijonow hriwnow sa sastaranje dźełonjemerjerjow a twarjenje wobydlenjow pschihotowało.** Licza s tym, so měschczanske koalicijske strony wobaj namjetaj wotpokasaju. Sozialdemokratojo bychu s tym **„patriotisku pschicžinu“** na Heidelbergskim stronitym žejmje jako pschedwumènjenje mjenowanu, k rospuščenju žejma dostali a s dobom wuspěšne wólbne heslo namakali. Ale też potom, hdy by so tale nadzija stukt njeczinika, to rěka, hdy bychu zaneje pschicžiny k wupowědżenju koalicije se měschczanskimi stronami a k rospuščenju žejma njenamakali, dyrbi po wobsamknjenju, njedźelu pschijatym, sozialdemokratiska frakzija sakskeho žejma hacz **najpoždišcho do měrza namjeri na rospuščenje žejma pschihłosowacz.**

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej basy 6. Rěči serbski

Kasl. a najtuńša wunowańnja wobućow. Pódsuńowanje spěšnje a tunjo

Dr. Stresemann pred Drjezdźanskimi studentami rěčał.

Němski stwonkowny minister dr. Stresemann je njedźelu wjeczor psched studentami Drjezdźanskeje techniskeje wyšokeje schule wo tchnje „Akademiska młodźina, statne myzle a němski pschichod“ rěčał. Dr. Stresemann wobzarowasche, so je so stawišnjska wucžba dowójniskeho cžasa bojała, sadźewki, kotrež žu němskej jednocze a swobodze na pschecžo stale, s prawym mjenom njenowacz. 1813 njeje kral lud sawołał, ale lud je krala sawołał. S horliwej saborjenosću je 1870 bayerski kral pruskemu kralej Wjezorsku krónu posticził, ale to je so hatle po dołhotrajazym njemdrym bědźenju stako. To je wo němskim kněžerstwje też wo němskim studentstwje płacziło, kotrež je w swojej romantizy wot žiwnych politiskich myslow němskeho dźełacerstwa s dobrym bjesdnom dźělene byko. Sšnadź moht so pschewrót léta 1918 tak wukoźicz, so je so njepolitiski žiwot němskeho stacjana a měschczana snicził a so je nowy politiski žiwot nastał. Tole politiske stejischczo dalokich ludowych kruhow so dźensa sajo na wobmyslonne waschnje pokasuje, wobžebje snapischcza nowoje statneje formy. Zavenu cžłowjekej njemóże so prywatne prawo wjacz, na sandźene cžasy spominacz. **Tola jenož republikanska forma może podłožk bycz, na kotrymž może Němska swoju pokmu njewotwišnosć sajo dobycz.** Stara tradizija drje žo tak ruczje njeshudi, kaž nowa nastanje. Tola runje dokelž Weimarska wustawa njeje hischcze tak kruczje sakótwjena, so runje cži najbóle pschehrěschcza, kotrež mènja, so sandźa ju potorhacz. Konserwionalne napschecźiwnosće, za kotrymiž so sa cžasy wójny Bohu dźakowano nichtó njeje praschał, so dźensa sajo wohlahuja. Cžim wjetschi je strach, kotryž w tym leži, so někotsi ludźo město we jenotnej Němskej pschezo sajo wo tak mjenowanej nacionalnej a njenazionalnej Němskej rěcža. S wrócźoženjonjom pak do prédka njepschindźemy.

Proces wo feminych mordarstwach zady zamknjenych durjow.

Psched pschisahanym sudom krajneho suda III. w Barlinje je so pondźelu w Moabitskim sudnistwje proseł dla stónzowanja stella Panniera sapocżał. Jako mordarjo, zobutwinzy, nadpjerarjo, polekowarjo a zobuwědżerjo maja so samolwicz Walter Schirrmann, Jan Main, Alfred Achenkampf, Erwin Schmidt, Theodor Born, Adolf Gutknecht, wyschschi leutnant se Senden a Jan Schetzelberg. We wobsthrožbje so praji: Po žadanju statneho rěczništwa so pschecźiwo wobsthroženym hłowne sudnistwje zdatne wotezwi, dokelž žu na dożahaze waschnje poddhladni, so su w junizu 1923 na wojeńskim zwuczowanischczu w Deberzach se samym stella Ericha Panniera morili a mordarstwo s pschemyslenjom twinwjedli. Prěnja wobsthrožba je pschecźiwo Schirrmannej, Mainej a Achenkampfej samérjena. Druhich wobsthrożenych s dźela nadpjeranja k mordarstwu, wostajenja wobsthrożby a wědomeje zobupomozy winuja.

Sšud je wobsamknył, sjawnosć na podłožku § 174 dla hrożazeho do straca stajnjenja statneho bjesstraca wusamknyć.

Nowe žadanje wjerchow.

Württembergiki wójwoda Albrecht je nowe žadanja pschipowěźił. Wón žada dźěl residenzskeho hroda a wobrazowu sbérku Barbiria Braganzy w statnej wobrazowej sbérzy za namakazu, najbohudniki dźěl statneje galerije. Pódla teho žada, kóžde léto zarunanski pjenjez.

Coburgski wójwoda je, kaž so z Coburga powě, žiwoje „pralva“ na swojich poddanow na Versailleske sprjezenje sałożił.

Spiona w Eydkuhnenje sajeli.

Němska namjelna policija je pschihłajenza Wolfmanna litenskeje predzjidźerje firmy „Beckšen“ we Wirballenje, kotraž wotnoschi we Wirballenje twdźerjuje, sajala. Na njeho tukaja, so je se spionom. Jeho wobydlenje w Eydkuhnje pschepytnjo, wjele wobežełowazeho materiala namakachu. Wolfmann je so wuznał. Wón je w połskich, ruskich a sajimach druhich statow Němsku wobhonjał. Wolfmann je lotyskiskeho wotkhada a bě prjedy z ruskim policajskim sastojnikom.

Wotbronjenska konferenca so wotstorči.

Sastupjerjo Franzowskeje, Italskeje, Japanskeje, Częskoslowakskeje a Urugwajskeje w radze Swjatšo Ludow su generalnemu sekretorej pismo z namjetom pschepodali, so by so zwuradzenje komitizje k pschihotam wotbronjenskeje komitizje, na 15. februara postajena, na poždišchi cžas

wotstorczno. Wo nanjecze pak zo wuradzenje njeznje dale 15. meje wotstorczicz.

Falšowanstwo pjenjez před madźarskej narodnej zhromadźiznu

Madźarske knježerstwo je podarmo wšitke srědki nałožiło, zo by falšowanje frankow a cžěskich krónow w narodnej zhromadźiznje k wěcznym njepřichilcžo. Tola wšitko njeje niczo pomhało. Opposicija cžysche najprjedy njelečecz, tola dla njemudreho wustupowanja ministerskeho předsydy hrabje Bethlena a „schiftarjow raźy" je opposicija nuzowana była, falšowanstwu należnosez do sjawneho rozsrěcenja sczahnjecz.

Po jawnosnej rěcži finanzneho ministra dr. Buda sozialdemokratiski sapósłanz Farkas rěcžesche. Należnosez falšowanja frankow, wón praji, je kritiska resultanka Bethlenoweho knježerstwowneho systema. Tónle system je so z mordarstwami w Siosoku zapocžał a dyrbjesche k falšowanju frankow dowjesez, dokelž knježerstwo přeco lětanu njedźiwajo swojich słubow wojerske wotdźělenja njeje rozpuscžiło, ale je jenaž do towarstwownych sjednoczenstwow pschetworiło a je potom dale wudźerżało a helczito. Tole towarstwowe sjednoczenstwa su so posdźicho do wozbetneho furjaka swjazałe a sa jich presidenta su arzywójwodu Albrechta wuznolili. Politiski plan tuteho swjazka bě tón, zo dyzycu Albrechta z puczom sa krala wumolcz. Njeje tuteho pucza, to je bjes dwěla dopokazane, což do wukraja wjedu. Sjalwne je, zo swjazk towarstwownych sjednoczenstwow z falschowanjom frankow swizuje. Wěrno je, zo je tutemu puczu knježerstwo polikowało.

Sapósłanz Szabolc: To sami njewěrcze.

Sapósłanz Rothenstein: Jutje budźesce też Wy to wěricz.

Sapósłanz Farkas dale rěcži: Knježerstwo je 21. dezembra wo falschowanju frankow słyszało. Njedźiwajcy teho je schef krajneje policije Nadoßy hacz k 3. januarej w postejnstwje wostał. Ministerstwownych należnosczow Rakowzky a wón staj tak njenowane policajske wobhonjenje wjedloj. Dopokazacz so hodźi, zo staj přeci Rakowzky a Nadoßy methodu samazanja zhromadnje wumyslioj. Bethlen je 19. januara zlubił, należnosez rucže do konza swjeczi. Hacz do dźenjnischeho dnja njeje so nicžo stało dyžli to, schtož su přeci Franzozojo wumysłowali. Knježerstwo dyrbi za to samolwitosez přechwacz a strona jednoty jej njemoże tule samolwitosez spuscžicz. Knježerstwowny president je wo należnosczi rěcžał. To praju, dokelž je to dopokazane! Knjes ministerski president njemuże to zapřecz. To wostanje wěrno.

Rozrěcenje mjes Briandom a Chamberlainom wo madźarskim falschowanju bankowkow.

Franzozowski ministerski předsydźa Briand a jendźelski zwonkowny minister Chamberlain staj pjatk pschi swojej konferency w Parizu tež madźarske falschowanje franzozskich tyhaźhriwnowskich bankowkow rospominałoj w myśli, zo je mune, swjazkej ludowe namjetowacz, to bychu so internazionalne dojednanja wobsanstre, po kotrychž by so za falschowanjom pjenjez wótricho głědźiło.

Budapeschi politiski komplott.

„Matinowy" hłowny redaktor, Jules Sauerwein, swojim nowinam z Wina wo swojich nawjedźenjach powě, zo ma za dopokazane, zo je madźarski ministerski předsydźa hrabja Bethlen kónz nowembra Perenyjej list pósłał, z kotrehož je widźecz, zo je wón wo politiskich plecžinach wědźał, kotrejž mérej hroża, zo je dale Nadoßy zchtyri lěta dołho z jenym hłownych falschowarjow bankowkow był, zo je minister spuscžkownych należnosczow Rakowzky wo wschém wobhonjenju był, zo sudnizy, kotrymž je so porucziło, falschowanisku należnosez přepytacz, „patriotiskim" spjatkam pschiskuschejo, njes kotrychž so falschowane bankowki rosschérjachu. Sauerwein na konza praji: Wschě wosoby, kotrejž so pschi wězy wobdźělachu, so z hidu pschecžiwo Franzozowskej a z wolu wodźacych Cžeskoslowakskim spuscžicz. Sjednoczenjscy bayerski hokaty hidźij z madźarskim dwójnym chcžiznym chcžu ku pschewrót w Madźarskej, Awstriskej a Bayerskej pschewjesez.

*

Kaž so z Budapesta powě, wosobły, kotrejž su dla falschowanja bankowkow sajate, so zapowedowa, na praschenje franzozowskich sasjednikow, wotmołwicz. To cžinja, kaž so powschitkownje myśli, po knježerstwowej pschikasni. Franzozojo praja, zo, jeli so budże tale hra dale tracz, jich dalsche pschebywanje w Budapeszti jane smyła nana.

Hrožaca wójna mjez jendźelskej a Turkowskej.

Dopisowaŕ „Westminster Gazetty" z Angory zhoni, zo su so **jednanja mjes jendźelskim pósłanzom Lindsajom a turkowskim ministrom Ruchdiom bejom wo Mosulskim prašenju bjes wuspěcha skónczile.** Jendźelczenjo pschi tym wostawaju, so ma so jenoż na podłožu wobsahnjenja Swjatka Ludowa jednacz a so sapowědaju. Turkowskej wjazy Mosulskeho kraja pschiswolicz, hacž je so w Swjatku Ludow wobsahnjko. Turkowska pak je tole wobsahnjenje wot wschoho spocžatka wotpokazała. Lindsay je so do Konstantinopla wrócził, so by tam nowe wukazanja jendźelskeho knježerstwa dostał. Jendźelske knježerstwo njebudże chcycz Turkowskej zanych pschiwolenjow cžinicz. Tuž wójna psched durjemi stej. Jendźelczenjo je hižo dawno na nju hotuja. Njebudża trjebacz sami pschecžiwo Turkam wojowacz. Su jeli Italska a Grichiska za swjatkarjay sawźcźili. Grichiska chce wjeczorny brjoh Makeje Asiskeje, z kotrehoż ju Turkoja grichiske wójsko słuschi grichiske wobydlerstwo wuhnali, Turkowskej wutorhnyc a w nim sapo Grichow sapodlicz. Italska pak sa kolonialnemi pytaja. Turkowska za kraj wobhladuje, kotraž by so k tomu hodźiła. Jendźelska njeby po tajtim, hdy by k wójnje z Turkowskej docžko, pschewalne wójsko trjebało sa to wuhotowacz.

Ze Serbow.

Dujownica.

Wutoru, 2. maleho rózka.

Swj. Marije čistosčenja.

(Swěck Marije.)

† 1727 w Drježdźanach Handrij Zahrodnik, rodźeny z Khwaćic — znaty pod mjenom sakski Archimedes, nawuknywši blidarstwo w Budyšinje a pobywši 12 lět na rjemjeslniskim pućowanju we Hamburku, Romje, Winje, Mnichowje stupi do służby sakskeho kurwjerčeha Jana Jurja III. a IV. Augusta Sylneho. Wudźěła modelle twjerdźiznow, sčini na 30 wumamakanjow k lépšemu artillerije, wunamaka „jězdny stol", kiž so dźensa powšitkownje trjeba, přenošomne jstwine kachle, zapaladła, powjetšene špihele, wumjelske wodowody, twarješe cyrkwje, dźiwadła, pólne a hońtwjerske wěže, wunamaka drjewjane pontony a njezapalne drjewo. Ruski khěžor Pětr Wulki jeho 1711 wopyta a hodźiny dołho pola njeho přebywaše. Při tom běše poniżny, pobožny darniwy. Postaji wotkazanje za khudych blidarskich. — Z tym česći swój lud.

* 1628 w Běticach Michał Frencel, Budyšski farař, wulki serbski wučene a narodowc.

* 1768 Jan Bohumil Hauptmann, farař w Lubnjowje, spisaćel.

Mudri maja dobre wuši — ale jazyk maja kuši.

Serbske přisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer —2%, thermometer wo dnjo +10. Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer —1%, thermometer w nozy +5. — Wjedro swój dotalny pschemenjenjaty ras dale wobkhoma. Wczera rano bě nižina nad wjeczornej a wyschina nad ranschej Europu. Dźeńża je swěcžk Marje. Skónczko rjenje swěcži, po starym burskim prajenju kole sa pschichodne wjedro spokojaze snamjo njeje. Cžěrny wocžakacz a potom skorjicz. — Jutje frjedu skónczko 7,42 hkhadża a so 4,47 hodźin khowa. Mětacz wjeczor 10,44 hodźin khadża a so dop. 10,03 hodźin khowa.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje za jutrischi frjedu:** Pomróczene, mile wjedro, jenoż w rańschej Němskej we nozy snjezeri, hewak wjesnuzom mile wjedro.

— **Protestowanska zhromadźizna** rjemjeslnikow wotmy so sajdźenu njedźelu w Budyschinje. Rjemjeslnizy a wikowarjo protestowachu pschecžiwo nowemu sakonjej, kiž ma jo wudacz, a kiž byrbi rjemjesło, a wikowarstwo sniczicz, kaž je so na zhromadźizne rěcžało. Wótwarjo a rjemjeslnizy dyrbja so je wschej mozu pschecžiwa nowemu sakonjej wobaracz a njesmědża so pot wulkoindustrije a wulko-kapitala wuslěkacz dacz!

— **Wobhladowanje wórenoho stołu a mjasa.** Hospodarske ministerstwo je postajenje wo wobhladanju rěnjeho stołu a mjasa w matym namjestnym wobkhadze, kaž leż sa mjaso, kiž so z hermankow, wikow atd. psches mjezy do kraja wosy a njeje cžežsche, dyžli 4 punty, tak pschemenikło, so może so mjasko pschi wschě zlowne hamtu dowozowacz a njetrjeba so wobhladacz.

— **Pozjedzenje wokrjesneho wuhjerka** Budyschkeho hamtskeho hejtmanstwa wotmje so pondźelu, 8. februara 1926, dop. w 10 hodź. na Bismarckowej dróży 21 w Budyschinje. Sjawny dnjowy porjad: 1. Wólba wozpwustjonjeho sa pady wuswjonja. 2. Wobthodna rosprawa a pschemenjenje wustawkow swjazka sakskich wokrjesnych swjazkow. 3. Prošthwa Pzwonjanskeje gmejny wo spuschczenje wokrjesneho damka, což hdyž so nusowe dźela njewukonjeja. 4. Prošthwa wjednistwa rjemjeslnikeje schule w Budyschinje, so by so ji pawschalna suma pschepokasała, so by so potrjebnym dźěćom z wokrjesha schulski pjenjes spuschcził. 5. Prošthwa Rozwodezanskeho turnarstwa towarstwa wo pjenjezny pschinjmoz k nakupjenju turnarskich narjadow. 6. Prošthwa mjysliskeho wobsedźerja E. F. Schnabela w Budestezach wo dowolnosć, so by mohł z Franzizskej turbinje saiwaricz. 7. Sahnaze pucža mjes ležownosczomaj cžo. 101 a 97c we Wolbranizach sa sjawny wobthod. 8. Dodawk k wjesnemu sakonjej wo darmotnym pohbowanju semrětnych sa Wulko-Wosnczanski gmejnu. 9. Tohorunja sa Trjebjeczanski gmejnu. 10. Dodawk wo wucžinjenju dla sjednoczenja nehdy samostatneho kubłowego wokrjesa w Hulzy z Husčanskej gmejnu. 11. Wjesny sakoń wo pschiprawjenju swobodnych mjasowych jětkow (Freibank) sa Huczinu a Nowu Wjesku. 12. Jan Schiewack, hoscženzaŕ we Mjeleczinje cžo. 237. Pschenjesenje korczmarskeje dowolnosnje w ležownosczi cžo. 237 tam. 13. R. König, hoscženzaŕ we Mjeleczinje cžo. 156. Tohorunja w ležownosczi cžo. 156 tam. 14. aug. Werner, hoscženzaŕ w Schlandże cžo. 708. Tohorunja w ležownosczi cžo. 144. Tohorunja w ležownosczi cžo. 144 tam. 16. Max Kral, pjekarski mischtr w firmje Pětra Krala, t. j. w. r. w Rakezach cžišło 134. Pschenjesenje dowolnosnje k porjedżenju koscža w ležownosczi 134 tam. 17. Arthur Gebhardt, hoscženzaŕ w Palowje cžo. 76. Rosschérjenje korczmarskeje dowolnosnje na porjedżenje wina. 18. Erich Schuster, hoscženzaŕ we Porchowje cžo. 81. Rosschérjenje korczmarskeje dowolnosnje na porjedżenje wina. 19. Bruno Schlenkrich, wikowaŕ z kolonialnymi twarami w Großharthawje cžo. 605. Dowolnosć k drobnemu wikowanju z palenzom. 20. Kurt Thomas we Wjasoiży w Delnjej Wsy cžo. 284. Dowolnosć k drobnemu wikowanju z palenzom. 21. Tworytwupowaze tow. w Budyschinje, pschedawarnja we Njeswacžidle. Dowolnosć k drobnemu wikowanju z palenzom (jenoż na žohubtakwy). 22. Jan Kuntz, pschekupz w Mało-Wjelkowskej koloniji cžo. 42. Dowolnosć k drobnemu wikowanju z palenzom. 23. Wicheczjinu.

— **Herbjo so pytaju!** 3. dezembra 1924 podnóri so pschi Antiochiskich skalikach blizko kupy Oleron w Franzozskej finski schtworocžesczorak „Port Caledonia", firmy J. A. Zachariasson u. Co. w Mystiace. Na łódźi pschebywachu ze swojim ranzhun pschewadu na Filippje tak derje zakrycz, so wschitcy dla smjenjenoho dobytka z hórkosczu na cžełnizaja shładowachu a jenm jeho dóst popschachu.

Łódź płuwajcze sajo pod placktami a špuschczi swój wolpohlad ke kupje pschistajcz, a nětko mózesche kapitan sajo so lehnycz hdy. Wón to cžinjesche. Swoju žadosć sa wjeczernjom běsche pjokojił. Wot Filippa njechrózesche jemu a jeho djelowym žudym strach wjazy.

Mjes tym běsche Filippo pschistajił.

Njemjeseche konjenczka wo tom, schtoż běsche so na łódźi „Fortuna" stało, horjesche so jeho smužita wutroba jenaj z tym jenicžkim pschecžom, swoje strašchne pschehewanjace wumjesez.

Jemu běsche so poradźiło, lohko a njenapadnje k brjohej doraczez, pschetoż mórśki brjóh běsche tam, hdyžej wón pschistoji, hušo z mangrowymi schtomami porosczeny — w tutych schérokoscžatych njebě to niczo dźiwne, a rědke. Sa jednym z tutych wupinowych so nad wodu sako mosk korjenjow pschiwijaja wón swój mały cžołnik, wsa z njeho wschitko, schtoż ja swoju expediziju trjebasače a pschełese njes drjewjanym nazypom na kraj.

Wo ludźazych a swěrjazych hłosach njebě tu ani šmuka hdyžkuli, schtoż bě jemu z dopokazom, so žiwe kupjenje na pschistajenje łódże ani w najmjenschim njenuzłachu.

Filippo wobhladny so hischcze raz za swojimi bronjemi. Potom porucži swoju duschu Bohu a nastupi pucžowanje do lětajteho dźěła horatcze kupy. Wona běsche po sdaczu jenoż někotre kwadratne mile wulka.

Wohnje sahajowachu na lětnej kromje, a Filippo cžinjesche wokolokupez, so njeby so lehnu dźiwčki znadź z tele strony pschibliżował, hdyž możachu jeho wobdźělowacz. Wšo tajtile rjany wobstark žandowa wucžinjesche wulke, sforo njesnjerne bogatstwa.

W zhlowcy ach zhumjesche a shepotasche nózny wětr.

(Pokračowanje sčěhuje.)

Potajnsze kapitana.

Drama na morju.

9) (Pokračowanje.)

„Ke tomu njeje samolwjenja trjeba," pabny jemu Filippo do rěcže. „Ja njedźiwdłuju na waschej smužitosczi, signor kapitano, a miš Felice njesmě nana parowacz, kotrehoż nade wschitko lubuje."

Filippo myślesche, so wosebje mudrje jedna, hdyž tak rěcži, pschetoż tamón njesmědźesche ani to najmjenische myślicz, so wón we jeho potajnstwje wě, a so je wón sam dawno po puczu, słubjenu mistrez Longford pytacz a ju z Zelieu hromadu swjesez. Kapitan swojta smérom, hačzunjesk tule pschewalliwu łžu Filippowu sacžu „ako by jeho nječto kótł, a so by najradscžo se swojim nožom wotmolwił.

„Wy sče dobry cžłowjek, Filippo," wobkruczesche se luharskim wobliczom. „Wasche dobre smyślenje napschecžo mi a mojemu njesbožownemu dźěćeju dyn itajnje wospomnacz. Wšcho dalsche pschewostajace mojemu sarjadowanju, a hdyž so zda, so je pschibódny wokolnik pschičkok, słoczesche skradnu na cžołm a wotjedźesche mjesto wot łódźe. Schto maze potom dale cžinicz, pschemyślesche jom pschi tebi a jednajcze po swojom dobrosdacju."

Kapitan wotstali so spěschnje wot njeho, so by wjednistwo łódźe pschewjesł. —

Běsche cžicha noz.

Bliško pschi kupje łódź „Fortuna" posałka.

So by swoju dźowku inspekcijował, kaž wón praji, běsche kapitan mjesło komanda wudźełał, a sejcha so wone wumjedźechu.

Kapitanska jolla — najmjenischa se łódźnych cžołmow — bu z bronjemi, raketami a trochu z jedźemi nakładzena a pschi dawitach směrom do wody puschczena. Rékasche, so chze kapitan posdźicho z někotrymi wupruhowanymi ludźimi na kraj hicz, so by so wo liczbje a położenju wobydlerjow na kupje wobhonjał, kotrejž wobnje pschi lehnje so z kraja tem błyschczadźu kaž swjatojanske muschki.

Schukolachu hebi nětcho na słocze, kiž so pjecza na kupje we wulkej mnohosczi namaka, a so maju łódźnizy na wudobytku swój podźel dostacz. To běsche Longford jam wudawał a pschikasał, so maju wschitcy hischcze krótku thwilku wodżywjecz, so bychu na jeho kommando pschihotowani był pschistajacz.

Wón jam dźesche hischcze ras na pschikazy, a wschitcy zeschowasche jeho pschikaz, pschetoż w ludowem pschebytku běsche dosez piwa, groka a druhich dobrych wěcžow, kiž běsche kapitan darił.

A wschitko so tak sta, kaž běsche wón wocžakował.

Nadobo pschińdże préni prawidłowar dele a wubudźi po spacžu drěmacžeho kapitana z powješom, so je so cžołm słubił, a z nim jako jenicžki Filippo.

Longford, kiž poczinjesche so jara zasjany a jara sadźiwany chwatańsche hnydom na wukrtwy, so by tam słonił, kaž so wez ma, a widźejesche, so je to wérno, schtoż je so jemu pschikwowédźało.

Nětko „dezertéra" wótije sakkluwasche, wérjesche wo pschenadze a mózmym nadpadnjenju dźiwich, kiž dyrbje Filippa sawołacz. Kaž so zda, běsche Włóch wujeł, so by jim łódź dyhł wudacz, so by so za to mohł z knjesom kupy, bohatsze na słocze, stacz. Wobydlerjo kupow njesnaja, kak ma so łódź wodźesz a kak ma so jenej wobthadźecz; jenoż wón by mohł jich w tom rozumiecz a nuhjeznike pajmo lohko k namórskemu rubjezniwu nawabicz. To a druhe rečžesche rosharjeny kapitan a da hnydom rozkas, płachty nacžahnycz a strašzne wody wopuschczicz. Wobkruczesche, so je Filippo ludak, jako by niczo njewědźał a njesnał, ale wón jnace kupu a jeho wobhladerjow i prjedawatschelo puczowanja a jedna tak je žohrizjiwosče.

Też hischcze we Filippowych pomérach z swojej dźowzy kapitan naspomni, po cžimż budźesche so so judźicz, so je dyhł z wotpohladom z njej cžekacz. S krótka, wón rosmjeje ze swojim ranzhun pschewadu na Filippje tak derje zakrycz, so wschitcy dla smjenjenoho dobytka z hórkosczu na cžełnizaja shładowachu a jenm jeho dóst popschachu.

Łódź płuwajcze sajo pod placktami a špuschczi swój wolpohlad ke kupje pschistajcz, a nětko mózesche kapitan sajo so lehnycz hdy. Wón to cžinjesche. Swoju žadosć sa wjeczernjom běsche pjokojił. Wot Filippa njechrózesche jemu a jeho djelowym žudym strach wjazy.

Mjes tym běsche Filippo pschistajił.

Njemjeseche konjenczka wo tom, schtoż běsche so na łódźi „Fortuna" stało, horjesche so jeho smužita wutroba jenaj z tym jenicžkim pschecžom, swoje strašchne pschehewanjace wumjesez.

Jemu běsche so poradźiło, lohko a njenapadnje k brjohej doraczez, pschetoż mórśki brjóh běsche tam, hdyžej wón pschistoji, hušo z mangrowymi schtomami porosczeny — w tutych schérokoscžatych njebě to niczo dźiwne, a rědke. Sa jednym z tutych wupinowych so nad wodu jako mosk korjenjow pschiwijaja wón swój mały cžołnik, wsa z njeho wschitko, schtoż ja swoju expediziju trjebasače a pschełese njes drjewjanym nazypom na kraj.

Wo ludźazych a swěrjazych hłosach njebě tu ani šmuka hdyžkuli, schtoż bě jemu z dopokazom, so žiwe kupjenje na pschistajenje łódże ani w najmjenschim njenuzłachu.

Filippo wobhladny so hischcze ras za swojimi bronjemi. Potom porucži swoju duschu Bohu a nastupi pucžowanje do lětajteho dźěła horatcze kupy. Wona běsche po sdaczu jenoż někotre kwadratne mile wulka.

Wohnje sahajowachu na lětnej kromje, a Filippo cžinjesche wokolokupez, so njeby so lehnu dźiwčki znadź z tele strony pschibliżował, hdyž możachu jeho wobdźělowacz. Wšo tajtile rjany wobstark žandowa wucžinjesche wulke, sforo njesnjerne bogatstwa.

W zhlowcy ach zhumjesche a shepotasche nózny wětr.

(Pokračowanje sčěhuje.)

hnjes druhimi němšimi namorjesimi Louis van de Bilk, najserje z Altony-Ottensena, Jurij J. Clodo, Hans Eichler, Jurij Neumann a Eduard Pustmann. Wšitke wo jich wobstejnostnych wobstejnoscach njese znate. Namórske a pakowe knihi někotrych satepjenych namorjakow su wuhowali, tež jedne pjenjesy, kotrež němski konsulat w Alto (w Finiske) pschipósta. (81 puntow sterlinkow.) Wone so khowaju pschi němskostatnym městnje sa sawostajenstwa a wobhonjenja we wukraju w Barlinje W 8, na Charlotinej drósy 50/51. Pschejze so jara a je nusne, so bychu so pschitwurjeni satepjenych němskich namorjakow samolwili a so bychu, tak dalako hacz kmeđza herbstwo zadacz, z dopokazmami zadanjow z mjenowanej městnosce za pschepokazanja namórskich pjenjes do swiska stupili.

— **Rosprawa polizije.** Wczera popoldnju kokojerdny zonu powali, jako chazyshe Bohatu hazu pschekrocziz. Zona so straschnje wobodrz. Kokojerdneho wesso jenicza wina njetrjechi. Toln nimoduzy so na to hnewachu, so bé kokojidny njespósnaty dale jél, so njestarajo wo sranjenu zonsku. W poslednich dnjach sazo někotrych wobjedzerjow pkow poltaji wosjewichu, dokelz pkam njedzíwajzy samjeranja pkow zwobodnje wokoło bézacz dachu. S wjetscha so pschedpisma z tym njewobkedzbuja, so pkam doma wokoło bézacz dadza. S tutym so z nowa na to pokazuje, so maja pky sa czaz sawjeranja cez we twarjenjach, hdzez ma kózdy pschistup, pschiwisany bycz, a jeli so na rjeczalku wodza, dyrbja namo toho hischcze pranz nosyez.

— **Wosnamjenjenjonje pakhada sa twory po Awstralskeje.** Zitawsta wikowanssta komora nam sczehowaje sdzeli: Po powescsi swonkownecho komora nam njesmedza twory pschi dowozu do Awstralskeje, kiz maju mecz po awstralskim zkowanym jakonju w jendzelskej rezi wosnam kraju, z kotrehoz potkadzeta, mecz wosnamjenjenj wosbebity nemski swjatkowy stat. Njesmé po potajkim wjazy wihacz, „made in Saxony", ale dyrbi stajnje rekaz: „made in Germany". Dwory, kiz sm z wosbebitym swjatkowym statom wosnamjenjenje, smedza so jenoz hacz do 1. junija 1926 do Awstralskeje dowozowacz.

— **Czischczane wezy do wukraja derje sawalecz.** Nemskostatne postowe ministerstwo pokaze z nowa na to, kak nusne je, so so czejze listy, wosebje nowinske posylki a druhe czischczane wezy pod kichtjnym swjatkom derje sawala. Stanje so pschezo sazo, so dzél nowinskich posylkow do wukraja — na pschikkad do Egiptowskeje — z rostorhanej abo bjes wobalki dóndze. Dokelz w tajtich padach czasto mózno njeje, so by so dostawaz wuslédkik, maju so posylki jako njerosnosthowne wobhladowacz. Lezi tehodla hizo we sajinje toho, kiz posylku sczele, so by ju tez prawje derje sawalik.

— **Sapiz městow a wjosow w portheinskej provinzy.** W decembru 1925 je sapiz městow a wjsow portheinskeje provinzy se Saarskej krajinu a oldenburskim Birkenfeldskim dzélom z nowa wuschol. Knihu je wyschicha pólska direkzija w Kólnje wobdzélzala. Wona wopschija nimo politiskeho rozdzélenja mjenowanych krajinow pschehlad wo sestajenju wschech sarjadnistwowych wyschnoscjow, two liczbje wobydlerjow wschéch městow a wjsow, wo wokrjesnych hantiskich budnistwow a wunoschowanskich pósow. Nimase 500 stron tosta kniha moze so jako waskana spuschczomna k pohladnjenju a k pytanju pola wyschnoscjow, firmow, towarstwow atd. derje trjebarz. Schtóz tute knihu wukima, moze z lohka mestna, hdzez maja postske posylki hicz, tak sasmje napisacz, so zana njeewésnosez

Kospodarski rozhlad.

Wutoru, 2. malcha rózka 1926.

Wczerawsche kursy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,76
1 jendzelski punt	20,40	100 czesk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,91	100 polsk. markow	56,86

Efekty wczera na Berlinskej burzy: po mérnym sapoczatku bjzachu kursy horje. Staine a wójnske pozczonki: **kursy** krute a dale horjebijace.

Produktowe wiki pschimjeschu wczera strowczene placzizny w pschejzy, rozzy a rjdzitych druhinach wowsa. Jeczmjenja bé wjele na wikach, jón malo kupowachu. Nejschto rzaneje mauki dzjesche. Hewak bé wobrot we wonjeschkach a wotrubach zlaby. Wczera placzesche zentnarz:

w Drjezdzjanach:
pschenizy 11,90—12,15 hr., rozki 7,75 hr.
hacz 8 hr., jeczmjenja nasétnjeho 9,50 hr.
hacz 10 hr., nasymneho 8,50—8,85 hr.,
wowsa I. 9—9,25 hr., II. 8,10—8,85 hr.

w Barlinje:
pschenizy 12,05—12,40 hr., rozki 7,25 hr.
hacz 7,80 hr., jeczmjenja nasétnjeho 8,50
hacz 9,90 hr., nasymneho 7,10—9 hr.,
wowsa 7,80—8,35 sl. hr.,

w termijnowym wiesowanju
sa mérz: pschenizy 13,35—13,40 hr., rozki 8,77 hr., wowsa 8,87 hr.,
sa mezu: pschenizy 13,67—13,75 hr., rozki 9,37 hr., wowsa 9,42 hr.

Sso pytaja:
Piwarski wuczobnik, piwarnja w Muischozu.
Holzu do domu, Klemmowa w Budyschinje, Kamjentna hasa. — Dr. Ritzpenowa w Kulowje.
Bohoncz, Ota Rychtar w Kamjenzu, Mlynski pucz 3.

Na pschedan.
Schrótowanski mlyn, Guda w Dalizach.
Sofa, w Lubiju na Schulskej hazu cjo. 4 po 1 sk.
Béhaka, w Czeschczach cjo. 7.
Kón, k 1. 4., dobry czahar, walach, wyschi lejtnant Gilbert w Budyschinje, artillerijska kasarna.
Ssyno, 30—40 zent., Ernst Wiza w Nowych Wuhanczizach cjo. 5; 10 zentnarzow w Brézjach cjo. 4.
Pawaj, 1- a 2kónaj, herbiska grycht a we Wétrowje.
Wyczkaj, w Kubschizach cjo. 12.
Wós, stwinski, w Budyschinje na Mättigowej drósy cjo. 10; hospodarski, w Bétym Khoimzu cjo. 5.

Drjewowe awizje.
Na Wulko-Dubrowskim rewérje lobotu 6. 2., pop. wot 2 hodz. pem:
88 mtr. sytnych wuzitkowych a palnych kuluchow,
2 mtr. dolhich, 182 mtr. sytnych khojnowych hakulow w 28 losach.
We Dzjezach-Kneżanezach hrjedu 3. 2., dop. w 9 hodz. we hornjej korczmje w Dzjezach:
145 khojnowych klumpaczow,
40 khojnowych dolhich khromadow,
30 a.tr. pjenkow.

Sdunonizy na pschezadsiowanje:
Sdrjedu 3. 2. **dop. w 10 hodz.** w Niskej w Seiblez khojenowni na Budyschskej drósy: 4 schatowe mandle, 3 klomowe réfaki, 2 mosnowej wasy, mlócznaju maschinu, 2 zitowej spiczakaj, sytanje rézaju maschinu, konjaze hrabje, 3 bérnyhrjebaki, trawu spiczaju maschinu.
Sdrjedu 3. 2. dop. w 11 hodz. w starej jamje Weichesta a Co. we Bukowje (Hohenbocka): pschenoschowaze nowe blinjane kachle, 2 blidze, 2 skolaj, pizanski stroj, 2 walaj papjery k zawalenju, 48 isolérskej papy, 24 tulow bórnizy, 4 cznjy asfalta.
Schtwórtk 4. 2. pschipoldnju w 1 hodz. we Lasu w hoscenzu pschi torhoschczu 1 kowanski apparat, 2 zónsej kole, wschelaka nadoba.
W Schczenzy pop. w 2 hodz. w korczmje: **2 wojerskej** litewzy.
W Hermanezach pop. w 3 hodz. w korczmje: muzske koło, zentrifugu, schijazu maschinu.
W Delnim Wujezdze pop. w 5 hodz. w Haschkej hoscenzu: schijazu maschinu.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dzenza dop. 3/11 hodz.:
Pschi małym wobkhadze placzizny sterje popuschczuja.
Tendenza mérna.
Dop. 3/12 hodz.: Nészto wjazy rozki, wiki dale mérne.
Tendenza: kaj psched hodzinu.

Placzizny na Barlinskich produktowych wikach.

Fito a wolisowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, placzizny po Rotej hriwnje.

	1. 2.	30. 1.		1. 2.	30. 1.
Pschenica	241-247	239-245	rapk. wosnizki	15,25	14-15,25
rozka	149-156	148 155	poch. melasa	8,00	7,80
nalét. jeczmjen	170-198	170-198	serabetka	20,00	—
nal. jeczmjen	142 160	142-160	bérnizge krupki	15-15,10	15-15,00
wowsa	156-167	155-166	bany	20-21,00	20 21,00
kukuryza (Mais)	189		wola	24,00	24,00
pschenicz. mula	32-35,25	33-35,25	lany wosnizki	22-22,50	21-22,50
rzana mula	22-24,25	23-24,25	módre lupiny	12-13,00	12-12,50
pschenicz. wotr.	11 50	11,50	zolte lupiny	14-15,00	12-15,00
rzane wotruby	10.00	10,00	sjeno, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,10
rapk	350	350	sjeoma, rzana	0,70-1,25	0,70-1,25
lane symjo	—	—	„ pschenicz.	0,70-1,15	0,70-1,15
hroch	22-25,00	22 25,00	„ wowsjana	0,90-1,30	0,90-1,85
pjeluschki	20-21,00	20-21,00	„ jeczna	0,80-1,20	0,80-1,20

Drjezdzjanska burza.

Pschenica	238-243	**bérnizge krupki**	17,50-18,00
rozka	155-160	**pschenicz. wotruby**	11,00-11,30
nalétny jeczmjeń	190-200	**rzane wotruby**	10,10-11,10
nalewnski jeczmjeń	170-177	**pschenicza mula**	37,00-38,50
wowsa	162-177	**rzana mula**	25,00-26,50
czerwjeny hjeckel	118-150	**woka**	26,00-27,50
rapk	330-340	**pjeluschki**	25,00-26,50
kukuryza (Mais)	205-210	**hroch**	27,00-28-00
huche truhnczki	10-10,25	**sokrowe truh.**	17,00-19,00

Placzizny résneho skotu na Drjezdzanskich skotnych wikach.

1. februara 1926 — Placzizny po zentn. a K. hriwnach.

Skotne bratzny a wosnamjenjenje.

Bery: 192.

Polnomsadne, wukormjene, nejwjetschcheje résneje hódnoscze hacz do 6 lét	46—48
Mlode mjasne, niewukormjene, starsche wukormjene	38—42
Mjenje wukormjene mlode, derje pizowane starsche	30—35
Mjenje pizowane wschéch narodow	24—26

Byli 278.

Polnomsadne, wukormjene, nejwjetschcheje résneje hódnoscze	47—50
Polnomsadne, mlódsche	42—45
Mjenje wukormjene mlódsche a derje pizowane starsche	38—40
Schpatne	34—36

Jalowzy a krawy: 381.

Polnomsadne, wukormjene krawy najwjetschcheje résneje hódnoscze	48—48
Polnomsadne, wukormjene jalowzy najwjetsch. résnee hódnoscze hacz do 7 lét	40—44
Starsche wukormjene krawy a derje wutwite mlódsche krawy a jalowzy	34—36
Derje pizowane krawy a mjenje pizowane jalowzy	27—30
Mjenje a schpatnje pizowane	20—25

Czelata: 579.

Nallépsche wukormjene	65—70
Mjenje wukormjene a tajke wot zyza	58—62
Schpatne	45—55

Wowzy: 628.

Mlódsche a starsche wukormjene	54—56
Starsche wukormjene	45—50
Mjenje wukormjene (Merzyhose)	32—40

Swinje: 1865.

Polnomsadne, wosebitych rasow a ich schtscherjow, pak bo 1½ lét stare	78—79
Wukormjene	80—83
Mischne	76—77
Schpatne	70—75
Nanzy a kunizki	60—72

njemakanje. **Kniha placzi 6 hriwnow a moze so na posche kasark.**

S **Dobrusche.** Tu wotmé so khromadzjizna z Cloniemejerjow, kaskuz mamy ju pola nasz kózde 2. njedzeli. S dnjowoho porjada wulsbhujemy tu wosebje, so Cloniemejerjam pschi jich podpjerje mózno njeje, so bychu mohli elektriske swétlo po sadzbje, kaskuz nétko je, zaplacziz. Woni zadaju pebi tohodla za ton czas, kiz su bjes dzéla, swétlo za ponjezku placzizny. Dowje pomjet na rada dzélonjemejerjow Budyschskej mésinowej sapodacz.

S **Horwjeje Hórki.** Njany Herbsti wjeselo se ... njedzelu 31. wulkeho rózka, wjeczor w 7 hodz. w ... seleq hoscenza tamnische herbste towarstwo ... so jich nahladna liczba wobstojnotarjow ... schla (tamo z Budyschina a Lubina), so b ... wobschewib, kiz spodzei z ... herbski swjedzeń ... hodz. wotewri hudzba z pschesposom ... Méschany chór pod wustojnym wjednistwom ... schcho wutczerja Frajschlagza sanjeche nam ... zizy". Komponista a z dobom dirigenta ... moju dobrého khora hynadom pschi swo ... rjam narodny sajim do wukroby sajchcz ... po krasnym pschednodnischku bohaty pschistup wobtrasi. Knjezna Frajschlagez sanjeche nam z jeje zunim a jesnym hlosom solo z „Podlécza" wot Klozora. By jara rjene bylo, bychmyli taiku dobru spéwarku zasto slyschecz smeli, tez pschi druhich swjedzenjach. Taike spéwanje wobdarjene wobosby su w Sserbach Bohuzel jara zadne, tuz sebi je czim bóle wazimy a pozadamy. Méschany chor sanjeche nam dale „Stamany klub", spéw, kiz so stajnje do hlubin dusche a wutroby nuri a „Wjeczorny spéw", kiz nam klinczesche kaz sdala z zpckwe swuk swonow, pokoj hajo na zemju. Bécha to kompozisiize naischeje slawneho wyschischeho wucerja Skodenka. Se sludobym dra. Pilka bechu sajmu cene spéwy: „Bacson", „Schto wuczi Absalon?" a „Panik w Delanach". Wsche tri spéwy sanjeschu so léschinje a rjene a wuwabichu dla lésicza zortnege powabi schumnjazy pschikkesk. Zaby spéwny porjad be derje hromadu jestajany a jara wustojnje pschedwjedzeny wot derje wutkublaneho khora dyrbjesche dopolne pschipósnecze zmjecz, z dobrym prawom jako maly dzak za wulku prózu, kiz takki dobycik we zebi knje. Hischcze dzakownischo by bylo, bychu-li so wschitzy spéwarje wobdarjeni Sserbja tamnischeje wokoliny (wosebje mużzy), **wuzay wobdarjenemu dirigentej k spomoznemu skutkowanju za narod dowérizi, schtoz tez knjes Frenzel we swojej narécji wosebje wuzbéhny, napominajo k pilnischemu zobuskutkowanju, schwihajo tych starschich, kiz dadza swoje dzéczi w némczinje do schubiéa.** Dale zimasche so knjes sarat Zyžich-Hajniczanski zlowa. Wobdarjeny, we zytej swokolinje wobkubjeny cerkwi wdzesche pschi wschitkich dusche dobjez, kiz maju hischcze schtrickzu lubosez k narodej we wutrobje. Mózuje kinczkanu jeho polsbhowaze zlowa, **napominajo lehachu po wobkuslanju do wutrobow, haj bé, jako by tu k nam rékaz posol Boži, kiz napominaci ma wschéch k dzéu, bubjicz saparnych, schwihaez khrischcjanow a tym Boži zud wojezo, kiz bylaz nad swojim rodnym ludom z pschekranikom.** Hai wjeczorne zmérzi pa**dazu na serbski lud a nózna czémnota dhje nasz kruez, tola — hdyz so Sserbja tajkim dwérnym serbskim duschepasstyrjam dowérja, potom dyrbja tez w tutich stronach ranische serja khadzecz jako wobhbyschez spomoznebo dzéla za nasch serbski narod. Némske wschichnoscze dowidza tasche prawo, spohnaja nasch czesny bój wo Sserbow kulturne kubla; tuz Sserbja, njesterze sdala, pschimincze so gratu a dowérsze so wjednikam, kaz knjesej sararjej Zuschej-Hajniczanskemu, kiz tak horsiwe zlowa k wam rézesche w lubosczi k zwojej rodnej macerinej semi. — Jako druhi wothéi porjadu pschedstaji so nam dziwadlo „Nahrabnoscze mida", hra w 2 jednanjomaj. Wobshaj bische zortny a pschedwjedze nam prawu nahrabnosez: Studentaj zebalaj z truhsami dwoju zidow (Schmula a Izyka) a skónz nje tez skupcho korczmarja „Pisanko wola". Dziwadlowarjerjo towarstwa nalozichu wschu prózu, so by so hra tez derje poradzila. Mózja z tych dzéłow wopraudze spokojom bycz a pschejomy bebz, so buchu pijnje dale skutkowali, wémnjo swoje mozy za dobru wez. Derje pschedwjedzene dziwadlo bhwa stajnje z wotkchewjenjom za pschiposlucharjow. Samsrcze so hischcze bése do tutoho dzéla, dokelz je hobu najdzakowniscze, wosebje hdyz so wo „zort" jedna, schtoz mózny pschiliczek pschitomnych bosez tajnje wobkrucz. Spschizna rezka so pschisamknu hacz do pózdnich nózinych hodzin. Derje by bylo, idy by pschi taikich zkladnoscjach kapala pebi teko wedoma bula, je je z Serbski zwjedzeń najata. Stajne hudzenje a „spéwanje" némskich „schlagerow" pschi takim zwjedzenju wez wopraudze njewosbojsi. Hewak pak bé zwjedzen towarstwa „Luzizy" wopraudze jara rjany. S wulkimi nadzijemi pschikkwatachmy a jara zpokojeni wrócikamy so domoj. Wutrobny dzak Wam za rjany zwjedzeń a dzélajcze dale tak k spomoznju serbskeho naroda. M. Kr.

Se Spytez. Nad samozenjom tudomneho ulunskeho wobjedzerja Josefa Kunzy je so konkurs wotewrik. Sa konkursowemu zarjadnika je so k. zuzizny rentski mischtr na wuzitnje Claus w Bischofzach pomjenowal, na kotrehoz maja so konkursowe zadanja hacz do 13. februara zapodacz.

S **Porschiz.** W tutych dnjach je so 25 lét minyło, so je k. August Handrit je stawnikom za naschu a Budyschinsku wosadu. Knjes Handrit je dalsko a schérsko znate sastojnik. To zebi wschitzy wosadni wazizcz wédza, a tuz njechachu wopomnjenschi dzesi dacz nimo hicz dyes toho, so bychu staremu knjezej zwoju pschikkilnosez wopokazali. Sandzenu njedzelu so czi 9 wjesnjanostojo w Handritzej domje seidzechu. K. wjesnjanosta Wünschaz-Porschizki knjezej jubilarej dzak a pschijoznacze gmejnow wupraji za jeho zwérne dzelo z pschejcem, so bychu 77létnemu stawnikej hischcze mnoho lét a mérny wjeczor zziwenja zpodzczene byko. Jako widomne znamjo dzaka a pocczesczowanja pschepoda jemu rjane czesne wopiszmo. Knjes wyschischi sekretar Zmisch jako zastupnik hamtskeho hejtmanstwa poda krótku stawiznu naschego stawnistwa w poslednich 25 létach a bésche wulizzi, so je knjes Handrit wjazy hacz 2000 sapiszow do stawu

niskich knihow cžinicz měł, też wusbĕhny, so je jeho pschedstajena wyschnosć jeho dźĕło pschezo wyskko wazyła. Też knjes farar dr. Reĭhark dóńdże ſ nĕkotrymi posaunistami. Hdyž bĕchu tucźił „Njech Bohu dźakuje" ſaklinczeć dali, k. farar rĕczesche, so maja so wschitke wutroby ſ dźakom posbĕhnyć tomu Knjesej, kiž je knjeja jubilara widomnje zohnowak a ſ próstwu, so by jemu też dale se schtitom był w dnjach starosby a złakosće. „Haj, wsmi ty mojej ruzy" ſaklincza, a ſ tym so jednora ſwjeczisna stónczi. Snata hospodiliwosć Handrikez ſwójby ſeńdżenych hischze dlĕschi cźaſ k pschebywanju pohnu.

S **Lubija.** Posijija je muża wusbĕdźiła, kiž je so psched nĕkotrymi dnjemi, pschi hłubokim puczu do Wulkeje Swobónizy pschecziwo zenzenej żonje na wurjadnje njepózcźiwe waschnje pscheschoł. Jedna pa wo ſtamtnu mużku wosbobu, kotruż psched nĕkotrym cźaſom podobneho pada dla, kiž bĕ na puczu do Herwigsdorfa ſtucził, winowachu. Wusbĕdźeny ſwojemu khłostanju njeczełnje.

S **Khwaczij.** Njehańbiczźiwe nadpady na Sserbow we pożlednich njedźelach maja to dobre, so wschitzy ſwĕrni Sserbjo so krucźiſcho hocź hdy prjedy wokolo dźiwaju wohrożenje marżerje ſhromadźaja. To dopokasa też hłowna ſchromadźizna waschcho ſerbſkeho towarſtwa ſaůdżenu njedźelu. Wona bĕ wurjadnje derje wopytana. Snowa ſo Sserbjo do towarſtwa ſamolnoſeja a witaja. Dotalny wulzyſaſtužbny pschedsyda k. Henka dla wysokeje ſtarosby ſwoje ſaſtojnſtwo złoży. Jeho towarſtwo ſ wulkolenjom ſa cźestneho pschedsyду pożeczi. Se ſtyrnych, jenje njekhablazych Sserbow je k. Henka wĕsće jedyn ſ najſpuſchnjomnischich. Wobdźelniczy na wschotowarſtwownym ſlĕcze 1924 w Khwaczijach wĕsće hischze na jeho wurjadnu wótczińſku rĕcź ſpominaju. Sa jeho naſtĕdnika wuſwoli towarſtwo wojnarſkeho miſchtra knjesa Rjeczka. Też tón ma wo towarſtwo wulke zaſtużby. Dalsche ſaſtojnſtwa wostachu w dotalnych wupruhowanych rukach. Towarſtwo wupraji ſo ſażadnje ſa to, cźeczi dźeń ſwjatkow pobĕhnyć na ſerbſki dźeń, na kotrymż ſerbſke towarſtwa wotmĕwaja ſwój ſlĕt. Dla nałożowanja ſacźanſkeho prawopiſa rosmi ſo żiwa a ſajimawa rosnołowa.

S **Wulkeje Dubrawy.** Pjatk dopołdnja ſo tu konjej jenoho ſapſchaha Budyſchkeho papjernika ſplóſchiſchtoj. Mandżelſka ſchewlkeho miſchtra Zocha roshorjenej ſkorżeczi ſadżerżo, prjedy dyźli wjetſcha ſchkoda nacźiniſchtaj.

S **Radworja.** Sarđżenu njedźelu wobſwjeczi nduwnuj żiwnoſcźeř knjes Jakub Cźornak ſe ſwojej mandżelſkej ſwój ſlĕborny ſwađ. Knjes Cźornak je dobry Sserb a herliwy pĕſtowar ſerbſkeje towarſchnoſeje. Hižo mnohe lĕta je k therhojnikom nduwnneje katoliſkeje Bjeſańe. Knjeni Cźornakowa, rodżena Lorenzej, je ſotra naſchebo ſtawneho pschedsyду Sserbſkeje Ludoweje Strony, knjeſa Lorenza we Wĕlej Wodzy. Też wón ſwjeczeſche na ſamtnym dnju we Radworju, w nowym domje ſe ſwojej mandżelſkej ſwój ſlĕborny ſwađ. Pschejemy wſchĕm jubilaram wjele ſboża. Bóh luby Knjes chyń jim ſpożiczu ſtrowotu a mnoho wjeſela w dalſchim żiwjenju!

S **Pjeſowjow.** Mĕſchany chór ſmĕje pschichodny ſchwórtk wjeczor w 9 hodź w tudomnej ſchuli ſerbſku ſpĕwnu hodźinu.

S **Rakez.** Hižo loni ſu w naſchej wſy na wſchelakich ſtschiženjach dróhow a na hłownej dróſy elektriſke lampy pschipraviwili, ſo by ſo wobſtład ſ wjeczorami bjeſtrafchniſcho wotwicź mohł. Nĕtko ſu ſo roſſwĕtliłi, ſo cźehża pschi puczu k dwórniſchczu też nĕkotre elektriſke lampy pschipraviwicź. To by hyło wĕſo rad witana wĕź, dokelž puczź na dwórniſchczo ſo jara trjeba. Pschejemy ſebi jenoż, ſo ſo lampy wo wſy wjeczor a k nóznym cźaſam też woprawdźe ſwĕcźa, ſchtož dotal njeje.

S **Wuldworja.** Na pożlednjej ſhromadźiznje jednoty „Sokol" w Panczicach ſo ſcźehowace namjetowaſche: Sarjadujemy wojebity ſhromadny cźah k naſchemu herbſtemu hnadownemu mĕſtnu Rożanej. Po możnoſći maja ſo też wſchě wokolnu br. jednoty pschſiamtknyć. To budże ſobom wulnamne ſa to, ſo „Sokoł" ſteji krucźe na ſchescźijannym podłożu, hoji a pĕſtuje nabożeńſtwo mysł. — Tak pschikhwalaj potom w hobrſtich hyłach, ty herbſka młodźina, a pomhaj nam naſche cźaſy wupiekniczź. Cźim wjetſcha je liczba wobdźelnikow, cźim możniſchi pak też ſaczińſkej, kotruż wuſtupkujemy pſches to. Pschecźiwniczy herbſkeje ideje bopóſnaja ſwoju hrubosć a ſabałkoſć pschecźiwo nam Sserbam, hdyž widża cźahnyć naſchu młodźinu k tomu mĕſtnu, na kotrymż pytaju wucźeć a pomoż. Maſcź Boża wuſtkyſchi jich horzu próſtnu. Sebjuſnjeni a ſpokojeni wrócża ſo naſpĕt. S hiſchcze horſzichim ſapalom budża nĕſto ſwój drohi herbſki narod lubowacź.

S **Sĕlcepho.** Pschiprawa elektriſkeho ſwĕtła na naſchim dwórniſchczu je dotwarjena a na dwórniſchczu ſmĕjeny nĕſto wjeczor ſwĕcźu. Dotal ſo tudomne dwórniſchczo ſ petroſelowymi lampami wobſwĕtleſche. Elektriſke ſwĕtło wſchitkim ſ wjeſelom witaja. Pożlednje njeſboż., kiž ſo tu ſta a kotrejož ſcźĕhuk bĕ ſmjercź dźĕſacźerja Honki, mĕſcźe hłownu pschicźinu w hubjenym wobſwĕtlenju.

S **Bĕleje Wody.** Sswój 25 lĕtny ſłużbny jubilej ſwjeſeſche póndźelu wyſchſchi montĕr Pawoł Artelt w tudomnej milinarni. Jubilar je we wokolinje ſnata a cźeſcźena wobſoba.

S **Hródka.** Schtwórtk wjeczor cźehnjechu nĕkotre ſta dźĕlaŕnemĕjerjow pod nawjedowanjom mĕſchčanoſty Maaſa, kiž je kommunift, po mĕſchčanſkich dróhach pſched wobhdźenja nĕkotrych mĕſchčanſkich ſaſtupjerjow, ſo bychu ſebi wunuſowali, ſo bychu ſo jim jich żadanja zyłe dopjelniſe. W pożlednim pożedzeniu mĕſchčanſkich ſaſtupjerjow bĕchu jim żadanja jenoż ſdźĕła pschiſłowiłi. Dwjeju mĕſchčanſkich ſaſtupjerjow domach njenadeńdżechu, ſtejachu jim runje do rukow ſabĕła a dyrbjeſche ſlubicź, ſo pola ſwojeje frakźije ſa żadanja dźĕlonjemĕjerjow wuſtupi.

S **Lubanja.** Schtwórtk dop. wokolo 11 hodź. na tudomnym dwórniſchczu żeleſnizaŕ Kurfürſt cźejżo ſnjeſboži. S ranżĕrowanjeje lokomotiwy wotſkocźiwſchi padny a lokomotiwa jemu prawu nohu wotjeđże. Snjeſboženy ſteji w naſlĕpſchich lĕtach a ma ſwójbu.

S **Bórkow** w Delnjej Lużicy. Pola naſ ma ſo nowe pohrjebniſchczo pſchipraviwicź. Prĕnje dźĕła ſa to ſu ſo hižo ſapoczałe. Pohrjebniſchczo pſchiprawi ſo pola ſtareho pſchi Wjerbnjanſkim puczu.

S **Mużakowa.** Na tudomne hamtiſke ſudniſtwo je ſo dotal 1153 namjetow na nahłobnoſcźenje hypothekow ſapodało. — Towarſtwo hoſcźeńcarjow ſa Mużakow a wokolinu ſwjeczeſche ſandżenu ſtrjedu popołdnju a wjecźor na tudomnej ſtĕcźerni ſwjedżeń ſwojeho 25-lĕtneho wobſtaca.

Najnowšše z cyłeho swĕta.

Barlinſka nałutowarnja je danjowu mĕru ſa wſchĕdnje wupowjedźene nałutowanki wot 5 na 4½ prozenta ſnjiżiła.

*

Po nowym wólbnym ſakonju dyrbi ſo mĕſto dotalnych wulkich wólbnych wokrejow małe wotrjeſtych pſchipraviwicź. Najſterje ſo mĕſto 35 nĕtcźiſchich w pſchichodne 156 wólbnych wokrejow wnjwoori. Najderje ſo na 70 000 (dotal 60 000) jedyn ſapóſłanz pſchidźeli, tak ſo ma ſo ſ 390 ſapóſłanzami mĕſto nĕtcźiſchich 493 licźicź.

*

Nĕkotſi amerikanſcy wjeſemilijonarojo, mjes nimi Rockefeller a Fordowy ſyn, ſu ſo roſſwĕtliłi, ſo budża lĕt k połnoznemu połej wulhotowacź, kotryż wnjwjeđże ſnaty lĕtat Bird.

*

Pólſka ſwoje wójſko pomjenſchi a tohodła 7000 wojeſkich koni pſcheda. W Pólſkej njeje żanych kupzow ſa nje. Jene wutkajne towarſtwo chce 250 ſłotych (150 hriwnow) ſa konja ſapłacźicź.

*

W bolſchewiſkiej Ruſkej njeſprawnoſcź a pschelſchiwjenje knjejſtwa. Juſtizny ludowy kommiſſar Kurſki je wojeſewił, ſo je ſo w konſumſkich towarſtwach 10½ miljona rublow pſcheſchiwiło. 7000 towarſtwownych ſaſtojnikow a 6247 pſchiſtajenzow je ſo dla pſcheſchiwjenja wobſtrożiło.

*

W Birminghamje w Sjednoczenych ſtatach połnocneje Ameriki je ſo ſ rosbuchnjenjom w podkopkach 63 hórnikow ſaſtyło. 25 je ſo mohło wulkowacź, druſy dreje ſu mórwi. Hacź dotal ſu 10 cźełow namakali.

Swójbne powjeſce.

Sm ę r ć l i: Jda ſtud. Guttowa rodź. Lehmannez we Budyſchinje, 37 lĕt. — Eberhard Haubold w Budyſchinje, 3 lĕta. — Max Pĕtſchka w Budyſchinje, 47 lĕt. — Wylem Nix, radſiny knjeſerſtwowy aſſeſſor na wotp. w Budyſchinje, 80 lĕt. — Robert Menda we Wujerju, 78 lĕt. — Sſwobodna knjeni Florenza ſ Magnus rodź. ſ Zejſchwitzez w Delnjej Wólſchinje.

Towarſtwowski powĕſtnik.

Budyſ1u. „Nadźija" zeńdże ſo wutoru, 2. februara, wjecźor we 8 hodź. w katolſkej towarſſownj k mĕſacznej zhromadźiznje. Zajimawy prednoſk wo puźowanju na kupu Rujanu (Rügen) ſo nam pſilubi. Sobuſtawy, pſeproſće ſwojich pſiwuznych a znatych. Hoſco ſu nam lubje witani. Bratŕa, ſotry, waſa cźeſtna winowatoſć je, zo ſće pſchitomni.

Budyſ1o. Sokolſki zwućuja pſchichodny ſtwórtk wjecźor z dypkom we 8 hodź.

Bukecy. Srjedu, 3. februara je wjecźor we 8 hodź. ważna zhromadźizna ſpĕwneho tow. „Radoſće" dla zarjadowanja ſwjedżenja atd. Njech kóżdy ſobuſtaw wĕſće pſchińdże.

Domowina. Generalna zhromadźizna Domowiny Zwjazka ſerbſkich towarſtwow wotmĕła ſo njedźelu, 14. mĕrca, pſip. w 12 hodź. w Kulowje w „Khĕžoru". Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Wſchĕ cźeſcźene towarſtwa ſo z tutym po rjadu wuſtawkow należnje pſeproſuja. Njech ſebi tutu njedźelu wſudźom ſwobodnu dźerża. Predyadſtwo.

Lichań. Towarſtwo „Zernicka" zmĕje ſtwórtk wjecźor we 8 hodź. ſpĕwanje. Kóżdy njech wĕſće pſchińdże.

Radwoſ. Serbſki Ratařſki Dorost za Radwoŕ a wokolinu wulotuje ſrjedu, 3. mał. rózka, wjecźor w 7 h. w Brylec hoſcźeńcu w Radworju wulki zymſki ſwjedżeń. Z tutym wſchĕch lubych Serbow, wo, ſebje bratrowſke towarſtwa ſerbſk. ratařſk. Dorosta kaž też cyłu ſerbſku ratařſku młodźinu, najwutrobniſo pſeproſuje predſydſtwo.

Slepo. Serbſke towarſtwo „Swĕrnoſć" wuhotuje ſobotu, 6. małeho rózka, wjecźor ½8 hodź. w Knothec hoſcźencu w Nowym Mĕſce zabawny wjecźor ze ſpĕwami, dźiwadłom a ſerbſkej narodnej rejku.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyſinje. — Zamolwity za hoſpodarſki dźĕl: Arnošt Bart w Brĕzyncy, — za nawĕſtki: G. Janak w Budyſinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 154 a 155 — Filialcy w Khoćebuzu a Wojerecach — Telefon 154 a 155

Agentury na wšelakich městnach Łužicy

Worclowe khamory a worclowe kaščiki

Wuwjeduje wšĕ bankowske dźĕła. Zadanja pjenjezy hač do 11 procentow. Požčuje pjenjezy na najlĕpje

Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hóstne městnosće - Konditorske pječwa prenjeje rjadownje.
Wšĕdnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncertuje znaty kapalny mištr Stiebitz.
K dobročiwemu wobkedźbowanju: Najlepše Plankowske a Reichelske piwo z ćwiocy.

W Knježskem hoscencu w Njeswačidle
je transport wysokosućelnych

krumom
na předań. Štwórtk wotběži kwarantena.
E. Reichelt w Kulowje.

Britwje, truhanske aparaty a nožiki,
:: wótřeńske rjemjenje ::
poruča w najlĕpšim wuwjedźenju
Ernst Frick, britwjowa točerńja na Třełanskej dróży 4
Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho oratu.

Najlĕpše cychi, wupjerki
bĕłe a pisane
trĕnja a trĕnčka košlace sukna
po pomĕrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku
A. Bokelmann nasl.

Přesadźowanje palmcho drjewa.
Sobotu, 6. februara, pop. 3 hodź. přesadźuja so na Cyžowej ležomnosći w Smječkecach za hotowy pjenjez
200 dołh. m sylneje khójn. walcinu a nĕšto hromadow pjeńkow.
Wobsedźeŕ.

Přikrywy za sofy a diwany
najnowše pokazki, wulki wubjerk
K. Erler, na Žitn. wikach 11

MERSIOVSKY
Wuporjedźenja a snowa dźĕłanja

Hišće derje sdźeržane
kachle
nópaſkate kaunjenje) su na wotrhanje tunjo na předań
we Worklecach čo. 2.

Kójždy, schtóż ma
nĕschto na pschedań, ſtót, grat, wschelake nowe a trjebane wĕzy, abo schtóż dźe ſebi nĕschto kupicź, wopſeŕ to :: :: ſ nawĕſchkom we :: :
Sserbſkich Nowinach
Tajki nawĕſchtł ſo w nĕkhdźe 6000 ſerbſkich domach cźita :: a ma wĕſty wuſpĕch. ::

Bildowe ruby, kuchinske šaty
W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Sprawna, swĕrna serbska
holca
we 18. lĕće ſo k 1. měrcej pyta.
Zhoniš we „Serb. Nowinach".

Ólětn. kóń (oldenburgski)
kotreż je dla fabrikskeho dźĕła tróchu plestra ſprócny, je tunjo na wjes na předań.
Bliže zhoniš pola Nowaka na Zwonkow. Lawskej hasy 14, I

Jurij Fahrmann
w Budyšinje na hornčeſkej hasy čo. 10 poruča jězdne kola, šijace maſiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedźi.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihiśišćerńja w Budyšinje

Příloha k číslu 27 **SERBSKE NOWINY** Wuloru, 2. februara 1926

Hłowne lětne posedźenje zwjazka serbskich spěwarskich towarstwow.

(Założeny 1922.)

16. wulkorožka 1926 pop. w 9 hodź. w Běłym Konju w Budyšinje.

Přitomnych je tu 21 wosobow, mjez nimi tež někotre žónske. Hłowny předsyda wotewri skhadźowanku z nar. hymnu: „Časo přichodny" a postrowi z wutrobnymi słowami skhadźowarjow. Dujowy porjad poskići: 1. Wohlady. 2. Rozhlady. 3. Wuhlady a 4. Namjety. Do zańdźenosće pohladnywši widźimy, zo je so zwjazk w běhu krótkeho časa dale a bóle skrućił, hačrunjež su někotre towarstwa bohužel wusnyłe a někotre njejsu hišće cyłkej přistupiłe. Naš serbski spěw je ważny kulturny faktor, je budźićer narodneho žiwjenja a bratrowskeje luboseće a přezjenosće. Nie jenož za koncerty ma so spěwać, ale tež za bjesadnu towaršnosć — jenohłósny spěw je runje tak ważny za našu konsolidaciju kaž wjacorjehłósny: wobaj mataj so hajić a po možnosći z hłowy nawuknyć, wosebje tež teksty. Słubjenjow bě w zańdźenoletnej zhromadźiznje (16. 1. 25) wjele, ale wuwjecdźenjow z dźěła mało — wosebje wot jenoho, na kotrehož młode a sylne mocy tak rjane nadźije stajachmy; to je jara zrudźace. Tohodla mjenje słowow, ale wjacy raznych skutkow! Čišinskeho krasna pěseń: „Budź cyły muž!" njech je z našim hesłom. Tola tež pilnje dźěłało je so we wjele towarstwach, w někotrych runje hobrsey pod wšelakimi zadźěwkami. Tym wšém słuša horcy dźak! Programow je na centralu došło 11. Zakomdźenja maja so po postajenju přichodnje wotstronić. Kóžde tow. ma hnydom 3 eksempl. programa na centralu pósłać (Drježdźany, Feldherrnstr. 6, II.) Wulki koncert 25. nov. 1925 w Budyšinje je so wuběrnje poradźił. Wutrobny dźak słuša k. hłow. dir. J. Słodeńkej, kiž je z wutrobnosću a wustojnosću swój ćežki nadawk wuwjedł. Wša němska kritika bě jara připóznawaca. Jenož 7 z našich zwjazkarskich tow. bě so wobdźěliło, 5 nic; přičiny za to njejsu dosć zaprijomne. Tež to dyrbi so wotstronić. Z rozprawow jednotliwych towarštwow słyšachmy, zo je Bukečanska „Radosć" 8 zabawow wuhotowała, ale wšelake liwkosće zamołwiteje wosoby lubosć spěwarjow k wěcy poddrěja. „Hudźbna Jednota" (Radworska) je 4 samostatne koncerty jara wuspěšnje wuhotowała. „Zernička" w Lichanju je dwójcy wustupiła, „Łužica" w Hornjej Hórcy trójcy. „Lilija" w Ralbicach mješe jedyn koncert a pomhaše Sokołski zjězd w Kulowje porjeńšić. „Nadźija" w Budyšinje koncertowaše dwójcy, tohorunja „Zerja" w Droždźiju. Pančičanska „Lipa" pěstowaše serbski spěw we 3 koncertach, mjez tym zo stej „Solobik" w Sowrjecach a „Jednota" w Budyšinje k němości zasudźenaj, dokelž dirigentow nimatej. Drježdźanski „Hromadnik" spěwa kóždy štwórtk, ale njedosahacych mužskich mocow nětkole zwjetša jeno- a dwuhłósnje.

Bjarnat Krawc je na žnjach wudał „Zórlečko", zběrku serbskich dwojospěwow (Budyšin, Maćica Serbska), kotraž wobsahuje wjele nowych čisłow pod napismami „Wótcny kraj, krasny raj!" „Bohu budź česć" a „Lubosć namka hłosy". K hodam je serbskemu a słowjanskemu ludu wobradźił 33 serbskich nar. spěwow za jedyn hłós z přewodom na klavěrje w nakładze Lipčanskeje firmy Steingräber (r. 2,50); rjany wobraz — serbske holički we nar. drasće — knihu debi, kiž změje za koncerty wěsće dobre wužiće; je to nimo Kocorowych 15 spěwow (1868) prěni wulki serbski hudźbny dokument čišćany — druhe zwjazki sleduja, je-li so tuta kniha mjez spěwarjemi rozšěrja.

Za přichod so postaji, so ma so wob lěto stajnje jedyn wulki zhromadny koncert w Budyšinje wuwjesć a to přeco sriedu po Jutrach na dnju hłow. skhadź. Maćicy serbskeje; lětsa pak dyrbi so hišće jónu wosrjedź novembra wotměć dla wšelakich zwonkownych přičinow. Na lětuše Jutry, 7. jutrownika zarjaduje B. Krawc serbski koncert, při kotrymž přeńel Nawka z Radworskej „Jednotu" khory přewozmje. Při tym budźa so tež njeznate nar. serbske reje předstajić. Mjeńše zarjadowanja su położene na dalšo posedźenja M. S. (Swjatki, Michała a Hody).

W Bukecach so wobdźělimy na Domowinym zlěće (w różowniku) z 6—8 hižo nastudowanymi khorami. Zajězdy do Delnjeje Łužicy z małymi koncertami maja so zarjadować, znajmjeńša kóžde lěto tola jedyn; k tomu so wosebity mały woporniwy khor ze zwjazkowych sobustawow a wustojnych druhich spěwarjow wutwori. Bychu-li so tak 16—20 serbskich wučerjow k tomu zjednoćili, by to krasna wěc była. Njespušćmy nadźiju rjanu! — Zamóženje zwjazka ma napohlad mikroskopiskeje natury; wučini jenož 13 hr., dokelž je posledni wulki koncert pokładnju jara skřiwdźił.

Zwjazk wudawa w nowym lěće jako přiłoha k belletr. časop. „Łužica" mały hudźbny wjednik, kiž chce w zrozumliwym wašnju dirigentam a spěwarjam praktiske a theoretiske pokiwy dawać, tež wědomostne nastawki k powučenju poskići.

Předsyda wobžaruje, zo so za row našeho slawneho hudźbnika Kocora přeco hišće skoro ničo stało njeje. Katzers Ruhestätte w Ketlicach ma so dostojnje serbscy wuznamjenić a wudebić. Zhrabajće so, idealni spěwarjo.

Dale je jara nuzneje trěbna křinja za našu knihownju, — čakamy hižo lěta na nju. Njeby nam nichtón tajki kamor darić mohł?

Z namjetow wuzběłmjerny wosebje ważne: Serbske spěw tow. maja přisłušnosć, tež serbske reje pěstować a rejwanske skupinki założić; wjesele žiwjenje přez tajki nadawk kiwa. W přich. koncertach we Budyšinje dyrbja so stóły čisłować a wubjerk dyrbi so wuzwolić, kiž so swěru za zwonkowne a pjenježne zarjadowanje stara.

Skónčnje postaja so hišće khóry za hłowny koncert 24. 11. 26 (bl. towarstwowski powóstanik).

Ze spěwom: „Wšo dobre přeju wšemu ludej a Serbstwo přijódcy lubuju!" skónči so žiwe a zajimawe posedźenje.

Bjarnat Krawc, kral. hudź. dir.
hłowny předsyda.

Mrčiace wuhlo a jeho naslědnicy

Podał A. Hładk.

Esmy dźensa žiwi w tak rjenowanym wuhlowym cźasu, dokelž wot teho cźasa, hdyž w hospodarstwje želco a wuhlo so sjednowćišchej, je wuwicže powschitkowneje industrije hladajcy rosło. Wobydlerstwo wulkich městow je so we běhu krótkich lět hjenje pichjiporjako. Technika a wobchad tej swoje methody pichcze bóle a bóle polepschjicej. W prawym smyslu słowa je nam tuta epocha nětcźichu ziwilisaziju pschinjesła. Wuhlo je hamo wot posledních lět z važnym pschedmjetom powschitkowneje wyschoke politiki, a je tež wobudy narodow hubu rostrjasło. Tak facjuwaja Němcy hischcze dźensa bolestnje, je hu hobrse wuhlowe sćłady we Hornjej Schlezyjej z njesbožcownej wójnu sbudili a pśijaja w swojich wedomostnych spisach wo wuwjasenju važneje žily hospodarskeho žiwjenja. Ale tuton wuhlowy cźaj njebudze wěcznje trać. A mózny dźensa derje wulicźej, ja kak wjele lět po wuhlowe sćłady wuceerpaju.

Tohodla naschi dźensnjischi wucźeni próżniwje pytaja a hłódza za nowymi žórłami narunagoje mozy. Ja dyru tudy něschto podacz wo nagłódnikach nětcźischcheho wotenrěwazeho wuhla, kotśiž znadź hischcze z wjetschimi hobrskimi mozami hjwój nadawk dopjelnja. Gdyž pomyslimy, je hłonzo stajnje je swojimi pruhami na 500 billionow tikowat mozow na semju scźele, je nam tej jasne, zo je wjele słow wucźenych z twudospołnjenjom tuteho problema sabraju. Hobrska maschina ja wuwuzikowanje hłónczných pruhow, wunamakana wot prof. Marxine, ma hižo dźensa hławne mjeno ja źiwjetowe hospodarstwo, tuta pak śmje hłownje jenož w horzych krajach hjwój wusnam.

Dale sabéraju so ź myślicźu, powdrowu milinu cźłowjestu wuzitnu ześinicź. Je drje so jenomu Americanej poradźiło, winnelfi błyk hamo na 2 milionaj voltow hjelny hłotowicź, a hłotowenje tajkeje hjelnoje mozy datwa nam dobre wuhladу do pschichoda, wobsebje za hłotowenje wuhla ź powětra, tež so hižo na tym dźěła. wuhlo direktnje w podśemskich śkadach do pinna pschewobroczicź a pinn potom pśches roły na semju wjesć ź wuzitkej hospodarstwa a techniki. Pśches to bychu so njeliczomne mozy, kotrej nětkole pschi wurwanju hubjenju dźeja, salutowale.

Tej dośchej, wětr a mozy wulkanow pschichodu jako tajke žórła w pschichodze do praschenja. Wuźiwanje wodoweje mozy, tak mjenowaneho běłeho wuhla, je dobry postup pokasało. Sśyhnjischa pak je hischcze ideja, wodowe mozy morja jako tajke žórła pschiprawicź, pschi tym njejedna ho jenoź wo wuwuzitkowanje mozow mórskich žołnow, kotrej pśches žołnowe motory cźłowjekam dobru słužbu wukonjeja, ale hłowna kedźbliwosć pschiwobroczeja ho na tak mjenowany spad a postup (Ebbe und Flut). Rozdźel mjes spadom a postupom wuczinja najbóle 2—4 metry. Pschi połodnischich a wjeczornych brjohach Franzowskeje je ho samo postup a spad hacź do 15 metrow wobkedźbował. Dźiwała hódnosć mórskich mozow pśches spad a postup je ho na 11 trilljonow konjazych mozow wobliczila. Wydmy potajkim po nětcźischej potrjebje wokoło 40 milijardow lět wuźitali.

To ju liczby, kotrej so nam k wěrje podobne bycź njedadża, ale tola je tomu tak. Ssamo jedyn gramm radia samóje pschi dokładnem rospadnjenju tak wjele stopjenkow cźłoptoty potśicźej kaj 300 zentr. wuhla.

Tak budźe cźłowjestni rozum w pilnym wuźiwanju a hłódzenju ho tež po wuhlowej hnjerći w Bożej stwórbje za narunnalke mozy staracź, kotrejž budźa dobru słužbu tež we pschichodze wopokazowacź.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Lipska.** Sćinjerinje wopalila je ho 73 lětna žona na Magdeburskej dróży. Wona dyžnje woheń do khacłow sadźowacź a linu petrolej do ho hischcze źehlacego wuhla. Kaj hižo w tach druhich padach plomje ź khacłow wuprajsnu a žonu dratu sapali. Žona bźeźe ho hnydom k susodźinje, kotraž ju do pschikrywa sawali a pomjenuja hašeju. Druźu sušodźa, kiž bźehu wołanje wuślyschcheli a na pomoc pschiskhwatali, ji pschi tem pomhachu. Wboha žona je ho tak cźeźko wopalila, zo je w thorowni na swoje rany wumrěła. — Spodźiwne njesboże potrjechi tele dny 47 lětneho muża. Wón bě źeli w jenej destillaziji na Nürnberg'skej dróży po bleschku rumu dośchol, so by źebi cźaj warił. Na dompucu bě ho na hładkej dróży wobsmuknył a padnył. Bleschka, kotruż mějesche w dyhsłaku tcźaju, je ho pschi tym rozbiła. Se schkleńcźowymi kruchami bě ho straschnje ześak. Dokelž krej sostajnjeź njemóžeše. dźěsche ześanjeny do thorownje, hdyž na druhe ranje ź Bożej wuczu

Kupjelne podeńdźenje.

Leźach w běłym cźołym pěsku, ruzy pod hłowu, hladach na módre, njeskónčne morjo a myślach na to, na cźoj dyrbjach w tajkich wokomikach myślicź — njemuźmy na nicźo; to je najwužitnische a pschi tym cźinischi najmjenje hłuposcźow.

Nadobo sabłyschach pschi mni njemdre mórcźenje, k cźemuż ho hischcze bojasne schcźowkanje pschidruži. Wobstajmnych, to ho mylicź njedam z hładowach dale pśches dalołe morjo k błyschcźatemu njebju. Ale schcźowkanje njepschesta. Nawopak, — to bu pschejo hórje. Dźećazy śmjeńkot mješschesche ho do teho.

„Wjedrowe pśiwźiśko", sabórcźach ja tak wótśe, zo bě to hacź ke kupjelnym twarjenjam błyschcźeć. A hischcze jónu: „Wjedrowe pśiwźiśko!"

Kulojte, pschećeźelne, wjeśoke wobliczo pothili ho na mnje. Po prawom widźach wschak najprjedy jenoź jenu nacźerwjeń kulu, kotraž bě jenej bilardowej kuli k saměnjenju podobna. To běsche cźoło, kotreż k tomu wobliczu śluschesche. Potom wuhladach dwě dobrocźiwej, jasnej wócźy, kotrejž na pol bojasnje, na pol śmjeźo mojej wocźi pytaschtej. Schcźowkanje bě nadobo pschestało.

„Wodajcźe", sastona tuto wobliczo, „wodajcźe, je-li hym ho mylił — —".

Ja pschetorhnych tutu derje pschemyślenu rěcź:

„Wy mje dozhła njemyślicźe, mój knjeże — —"

„Nó, runje scźe mje ł tymi najpschijomnischimi wuraśami powitał."

Ja postocźich.

„Ja — waš? Szyka na to njemyślu! Ja waš śyka widźał njeśhym!"

„Ale hdyž hym schcźowkał —"

„Wy? Njerźiśicźe tola žane žorty!"

Wón cźumpasche je hjwojim mjeswocźom.

„Wšo ja! Schtó hewak? Chcźych dźećom trochu žorta naczinicź."

To ho mi njemóžne śdasche. Dowolich hebi tohodla, moje dwělowanja pschedujeźeć. Pschetoż schcźowkanje běsche tak dozhła podobne — ach, bladу, tón knótr chcźyśche hebi ł tym jedyn žort dowolicź! Ale wón dopokaza mi hnydom nawopaćne: — schcźowkasche we wschećich wuhołokojach a druźinach, wot najmjeńśicheho pśiwźeka hacź k Bjarnatikemu. Tuž dyrbjach bróńe śtoźicź.

„Wy drje scźe spodobnjeć śtwórjazych hłoboww?"

„Dew nè!"

„Tak schcźowkacźe wy ł hubowarstwa?" praschach ho dale, hižo na wcźipnosći posthubujo.

To by zyle sajimawe śnajomstwo byko.

Wón ho śmjeźkotasche.

Ja myślach pschi hebi: jenemu ł naju drje je hłónczko sescźkobźako. Jako pschistojny muž to wjeso njewuprajich. Tschasźech ł hłowu a prajach jenoź:

„Wjedrowe pśiwźiśko" pośpodny ho pódla mje.

„Spodźiwnje, prajisce wy? To ho wam jenoź tak śda, wopraudźe je to zyle jednore. Ja śym dawkowy poś."

Wón prajesche to tak jednorje, kaž by to najfnacźischa weź śtwóta była. Ja běch wjazy hacź pschekhwapjeny.

„Schto —?" wopraschach ho hischcze jónu. „Schto wy scźe?"

„Dawkowy poś pola dawkowje bérkownje we B. (njeno mésta njeśnjem mjenowacź, jo ho njekdyž pschecradniśtwa dawkowych potajnstwow winowaty scźinik.)

„Dawkowy poś — pola dawkowje bérkownje w B." śtonach ja, bjes teho, jo bych śmyśł hłowow sapschimnył. „Dawkowy poś, — haj, Bożedla, schto dha wy to cźinicźe?"

Wón jo sabo njewinowacźe a wjesele śmjeźkotasche.

„Ja schcźowkam — winecźu — mórcźu — wuju po potrébnosći."

Ja sśěchach trochu pjecź. To wschо klinczesche straschnje ja bludnosću. S buchakhorymi dyrbisch ho na kedźbu bracź. Te njeśmješći rosśerschenicź, pschipadźe mi. Tuž prajach mérnje:

„Jara sajimawje, mój knjeże, woprawdźe. A hdyž śmeźm ho wopraschecź, cźehodla schcźowkacźe, winczicźe, mórcźicźe wy tak po potrébnosći? Sśnadź hdyž dawnpiacźerjo pschińdu?"

„Ha, haj, to wschak móże teź pła k winczenju nuczicź — —"

Mérko ho wón wjazy njeśmješkotasche, wón ho wótśe śmješesche.

„Bożedla! Nè, wjesće wy, hdyž tu dawkopłaczerjo jónu hakle śu, potom ja njetrjebam wjazy žaneho pśo bracź — potom wschak je to derje! Ale hdyž wonì njeschińdu, potom śtupju ja do śtużby." Wón śniśi hłoš hłuboko ł mjeńczanemu schepetanju: „Wjesće wy, dźensa wulka śyka ludźi pśay dźerzi, ale žane dawki sa nje njeplacźi. Woni śhowaja śkocźana, a njewosjewja je — a kraj je śiebany. To wješo njeńdźe, ł tomu śym tu ja. Po mojim dowolu cźinin ja pśpjódźaze pucźowanje pśches mój zuły wokrjeh. Ja du w nozy, hdyž je wschо cźicho, ł dwěmaj poliźajomaj pśches mésto, winecźu a mórcźu, schcźowkam a porśkam pschi twarcźenjach a dworach, ras tu, ras tam — nó, a nadobo wotmolwi nutska jedyn schtyrinohaty towarśch. Ja pohladam do mojeje liczby — žadyn pśyk wosjewjeny. Tu mamy lěnich płaczerjow hižo! Na druhe ranje pschińdźe dawkowy wukas a wobstórźba dla dawki podwjedźenja. Hladajcźe, to je dawkowy poś!"

Rosmolwjachmoj ho hischcze chwilu wo tym a tamnym. Gdyž domoj pschińdźech, powědach mojej žonje wo mojim nowym śnajomstwje. Wona bě nadobo zyle błeda.

„Ty, mužo", praji wona, „njechcemy my tola naschemu Zarа wosjewicź? — A cźeźe Marji a twojemu wujej Gujeźe cźemoj to napiśacź — a Pawlikejom a Powałkejom teź — —"

sajaty wumrě. — **Na Lutzowskej drohy železnišći cahł dźesaćerja pśichejźe.** Dźaćaśer je kolije pśechcekrocźiś chcył. W šamtnym wokomiku jeho do Saalfelda wokkhadźaty cahł pśechejźe a roskuśkowa. Cahł hnydom sastajiću, so bychu kuchi cźeła ś kolejowu wotstronili.

* S **Barmena.** W Barmenskej reformerskej zyrkwi saudźenu njedźelu jedyn ś tśoch wulkich šwonow dele padze. Tola podłohu njepśecherały a podstawk šwonow njewobšćkodźi. Swóń, kiž je pśches 35 lět na wěži witał, je jo pśchi padanjenju puknuł a dyrbi jo někto šnowa leći.

* S **Hamburga.** Bankowy sastojnik Marczin Timm namaka wutoru, hdyž domoj pśichidźe, swoju 45-letnu mandźelsku mortwu leżo. Ji bě nechtó ś tupej ...ku nad rosbił. Słóšnika hišćeje njeje wěste.

Přilopk.

* **Zakotne wohnjowe njeboże.** Sobotu na rycerskuble Reušin pola Greifenberga w Pomorskej woheń wudyri, kiž tśi hospodarske twarjenja śnidźi. 1400 wowzow w plomjenjach konz wša.

* **Běła khorhoj nad jastwom.** Na wokrjesnym jastwje w Krenzlingenje su běłu khorhoj wupowěźiwšej mošći, dokelž su sajo raz ja wjele lět wšyknje kleki próśdne. Běła khorhoj pak jone pśeprošenje njewośmamjenja.

* **Wulki woheń na kupje Rujanje** (Rügen). Na kuble Rajśelwitz na kupje Rujanje śnidźi wulki woheń w nozy hrodźe. Ssobu śpali je 15 koni, 140 wowzow, 33 krukwow, 23 świni a teź 400 zentnarjow žita.

* **Dźesći je śpalili.** W Unterrohru w Bayerskej źiwonoscer Kugelmann w nozy w 12 hodź. je śiwotinki pśechcekerni tharty hrajesche. Mjes tym w jeho śtatoku woheń wudyri. Wobydźerjowej dźesći, 12 a 4 lěta starej, je śpaliśchej. Jeho źiwakolna mógesche je jenoź ś wokom wulkoźiwšchi wuthowaś. Jenoho pucźowazeho njemjeśelnika fu sajeli, dokelž na njeho tukachu, so je wohenj zakoźił.

* **Tśi dźesći je śatepile.** W Patingenje pola Düsseldorfa hrajachu źebi 5 dźesći w śkale, w kotrejž woda śtejesche. Wone stupichu na cźeniki lód a pśichelamachu je. Pśichśiwnatazym ludźom poradźi je dwě dźesći zyle śprostnjenej wucźahnyś. Sdyrkne tśi běchu je hižo śatepile.

* **Bohate pśy a konje.** Milijonar Gould w Ameriźy, kiž je njedawno wumrě, je w źiwotnim testamenśe źiwotnym pśam a konjam 20 000 dollarow wuśtajił.

* **Policajśkeho zastojnika do Rheina cźiśli.** Woldźelenje cźełoshromaźowańskeho towarśtwa w Nederainje da je wot Altripa pśiches rěku Rhein pśechwjeśeć. Pśichi tym je śe łódźnikom śwadźi. Jenm hrožachu, so jeho do Rheina cźiśnu. Łódźnik policajśkeho komisara Kraiuza ś Altripa na pomoz śawołka. Tutón pśichidźe a śpyta roshorjenych ludźi śmjerowaś. Jako je łódź k badenskemu pśichśtawnišćeju bližeśe, je na kommišaru pśechpśichmuchu a jeho k śemi cźiśnychu. Jedyn ś nich, młody cźłowjek je Neckaraiwa, śhrabny Kraiuza wot śady a storeźi jeho do Rheina, hdźež je 6—8 metrow hłubok. Jako Kraiuz po rěcy pluwaśche, bjeśćućeho hiśćeje ś kamjenjemi do njeho mjetaśche. Jenoź ś najtwjeśejej próźu a pomozu Altripskeho měśćeźanoty, kiž někotre rasy do śłóśtnika tśeli, je kommišarej poradźi, brjóh dozpěś. Dla wulkeho pśchenapinanja je cźeźko śhorik a njemóże źiwoju śłužbu śastawaś. Hłownemu śłóśtnika fu mjes tym śajeli.

* **Śpěšnik ś Lanźame do Parisa ś kolijow wujeź.** Śpěšnik, kiž ś Lauźame do Parisa jěźdi, je ś pěchnoscu 90 kilometrow sa hodźinu na dwórnišcźu w Montereau hlišo pśched Parisom ś kolijow wujeź. Se sbožowneje pśicźinu je jenoź dwě wobzobje śranišchej.

* **Dźećo je na thachlach śpjeło.** W Brunotoje we Cźeśkoślowakiśej je male dźećo ś njerodu śłužobneje hołzy zalośtnu śmjerć namakało. Wěśta Doderowa měješche we śłužobnej wśy něśicho wobśtaraćz a wośtaji źiwojeho 1½-letneho śynka pod dohladom śłužobneje hołzy domach. Ta położi dźećo na thachle, haćrunjeź bě macź pśches źiwotin weleńdźenjom wuhło pśichipołožiła, w thachlach bě wohenj po źdaću haźnył. Jako hółcźk na kachlazej placźe wuźmy, weśeńdźe teź śłužobna a samknu durje za sobu. Mjes wym pak je wuhło w thachlach tepicź počźa, a jako je śłužobna wrócźi, namaka wobe dźećo pśichryte ś wopalnymi ranami mortwe na thachlowej placźe leżo. Njerodnu śłužobnu źiwnistwu pśchevodachu. — Podobna śrudźaja powěśći pśichłhadźa ś Desśawy: Jako je mandźelka dźaćaśerja Gießelera domoj wrócźi, namaka źiwojeho nejhdźe 2 lětneho śynka na warjeńkim wohnišcźu (Herd) mortweho leżo. Nóžy bě śchez zyle śwuhleny. Jako bě macź nětchto wobśtaraćz śchła, bě dźećo pśchi thachlach na śtólcu śedźało a je najśerje potom na thachle śaléło a je tam pomałku źmjercź namakało. Bjes dwěla pak je dźećo zalośtnje wołało. Njeje tohodla śrosumicź, so je w twarjenju nichtó wušłyśchał njeje. Macź śudźe fu hišćeje dla njerodneho morjenja pśched źudom samolwicź dyrbjeć.

* **Ssamomordarśtwa w awśtriśkim wójśku.** W Awśtriśkej je źebi w posledninm cźaśu wjele wojakow źiwjenje wsało. Wożeźe we Winje njeśaúdże žadyn tydźeń bjes toho, je źebi wojazy njebychu źiwjenje wśali. Wyšchnośeje fu ja pśicźinu ramomordarśtwow śłědźiśe a fu w najwjaźy padach śmjeśće, je pśicźina leji we wulkim śadołenju. Dokelž fu awśtriśky wojazy śwjetscha zastojnśkeho charakśra, dostawaju rjane měźaćne mšby. Dokelž pak maja pjenjeźy mało hódnosće, fu pśchekupzy mjsowani, wojakam na podźelne płaćenje pśchedawaćz. Pśchekupzy nadběhuja wojakow a offizerow, so bychu na wotpłaćowanje cźakowali. Wojazy fu zadołża a dyrbja kupjene twory dale pśchedawaćz, so bychu mohli źiwi być. Pśchi tym njeźiju je pola pśchekupza hišćeje zapłaćeźi a pytaja źwój wupucź śtónćnje w ramomordarśtwje. Wojeśke ministerstwo je wukaz wudało, kiž pśchekupzam zakazuje, so bychu offizeram a wojakam twory na podźelne płaćenje pśchedawali.

* **Wohnjowe njeboże w Penśylwanskej.** S wulkim wohnjom śnidźi fu twarjenje, hdźež 12 wowzow we źiwjenje pśichidźe. Na 20 wozbowu je fu njenje abo bóle cźeźko wopałiło. Twarjenje je śchwyrjomi pośthodami wogheń do cźiśta śnidźi.

* **Błaki na błonju.** Hižo w oktobru 1925 pokazowachu fo na błonju cźemne błaki. Nětko fu do noweje perijody śtupiłe a fu tak wulke, so możachmy je 22. januara ś prostymaj wocźomaj derje śpóznaś. W najwjeśchim ś nich na 10 naśich śemjowu měśtna. Schtó błaki wośnamjenjeja, hišćeje njeje wěste.

Hans Depla: Dobry wječor, Motso!

Mots Tunka: Wjerśpomazy, luby pśećelo!

Hans Depla: Ale, Motso, praj mi jenoź, što dźensa takle hłowu wěśeś? Staj swoju karu dele a powěz mi! Ćiniś kaž by ći sněhowa lawina na pleć zjeła!

Mots Tunka: Mam swojej pśicźiny k tomu, Hanso. Hdyž bychu so w twojim hospodarśtwje tajke wěcy stałe, kaž to runje pola mje, ty by wšěśe teź twoju dołhowłosatu hłowu powěśał!

Hans Depla: To sym woprawdźe jara wćipny, Mótso, što so to w twojim hospodarśtwje stawa. Kajki dha to maś njepokoj? Rěć khětře, pśi dźensnišej zymje jenemu bórzy pócinatej nozy wozybaś. A nuzne mam teź, moja mandźelska z wobjedom na mnje cźaka.

Mots Tunka: Nó takle poskhaj, Hanso, — na — wěś ty, mi so we mojim domje wśelake wěcy zhnbjowachu — ale na kajke wašnje — to dołho njejsym wusłyšdźiś mohł.

Hans Depla: To teź je na tebje motane!

Mots Tunka: Daj mi rěcźeć, Hanso, nětko sym tak prawje nutrkach. Potajkim, njemóžach wusłyšdźiś, łamach sebi hłowu. Žadyn dźiw, zo mi wisa.

Hans Depla: Měj so do spěcha, mój wobjed, běrny z twarohom, wustudnje!

Mots Tunka: Ach, dha nastajej jenoź wuši, njedawno wječor cheyše moja stara, zo dyrbjach zahe do łoża, ale myslach, hić radšo pohladaś, hač je w domje a na dworje wšo w rjedźe. W swojich myslach khodźo pśiśidźach teź do bróžnje a — poskhaj, tam ze słomu wodźety měch zornjatkow nadeńdźech. Ja so postróźich a wědźach, zo tola žadyn połny měch z łubje do bróžnje nosy! njejsym!

Hans Depla: To je sylny kusk, Motso, powědaj ruče dale.

Mots Tunka: Myslach pśi sebi: To tule dočakaś, kajki wobsedźeŕ sebi po njón pśiźidźe. Sydnych so tohodla do kuta a čakach. Po khwiley pśiźidźe muški. Ale, Hanso, ja so ći stróźich — a muški teź. Ja sej woprawdźe myslach, zo mam paducha w bróžni.

Hans Depla: Dha pak sy wšśe husacu kožu dostał?

Mots Tunka: Ach, hdźe dha jow? Cyle mérnje zaswěćich swoju dybzaćnu lampku a — muški bě z bróžnje won.

Hans Depla: Ale, sy mi ty prawy Mots! Čehodla dha to njejsy wočaknył, doniž muški měch na khribjet wzał njebě? Ale, poskhaj, nětko mam dosć, tajki mazany prak so to wjećor wokoło bliźšeho statoka suwa a hlada, hdźe nješto wotpadnje. Motso, brjuch je ći króć za dźeń próźdny.

Mots Tunka: Haj, Hanso, tak to je na tym horbatym śwěće. Sym pak wjesoły, zo mi měch stejo wostaji. Bych-li pak na moju staru poskhał a do łoża šoł, by měch zornjatkow był fuk. Žonje pak sym za jeje łubość selenu wočahnył, druhi króć nje wšśe do łoża honić njebudźe!

Hans Depla: Motso, ty whohi rawso, nětko pak čiń kónca. Dyrbju domoj ze swojej karu.

Mots Tunka: Hladaj, zo so njewobsunješ! Božemje Hanso a nićo za zło.

Hans Depla: Božemje, Motso, druhi raz pak kedźbuj lěpje a hladaj, zo paducha hrabnješ, pśjedy hač takjke potajne wěcy do śwěta trubiś!

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Pónd̆ašu 8. februara 1926. dopołdnja w 10 hodź. je pohrjebjenje wokrjesneho wubérka w śali Budyśchiśkeho hamtskeho heitmanstwa na Bismarckowej dróży 21.

W Budyschinje, 30. januara 1926.

Hamtske heitmanstwo.

*

Pokhroma je wudyrila a fo hamtsky śwjeśćila mjes śchparatym śłotom wyšerkłubłowego nazeńka Schkody we Smećinje (w Nowej Wjesy).

Sawěrańśe a śchkitańśe naprawy maja fo wobkdźowaćz.

W Budyschinje, 29. januara 1926.

Hamtske heitmanstwo.

*

Puśy ś Hajnja do Małeje Khóśiny a Lubjeńca fo na Hajnićanskich leżownoscach wot 1. februara hač na dalśe dla śwuporjedźenja śawrěje. Jědny wobkhad pokaże fo na Kósły abo Wěśchezy.

W Budyschinje, 28. januara 1926.

Hamtske heitmanstwo.

Schtwórk, 4. februara 1926 fo w śudnišćej pścheźadźowańi śćěhowaze wěźy sa hotowe ńenjeśy na pścheźadźowanje pśchedawaja:

Dop. w 9 hodź.: Někotre wěźy sa elektrijske pśchiprawy, 200 błótowych śchkitakow, wjertula ś hłobom.

Dop. w 10 hodź.: Nowa Singerska krawśka maśchina, wjeścha dźełba dźełow sa jśdźne a motorike kola, wośebje błótowe śchkitaki, rjećasowe śchkitaki, rjećasowe kołeśka, aluminijowe śapołóźki, hedła, Soziuśke hydła, waćzkowe tośche, waćzkowe nośchaki, graty atd., gratowe tośche, śedłowe pśchikrywy, kožane hawby, wodźidło, śtojdło, śwjena (teź sa automobile), śchlakwchi, prędne kola, wobłuki, dźećaze hydła, błótołóźaki, śedłowe pjera a śtojdła, kleśchćikowe a śchrubowe kluće, hamory, pśchipowěśchate famki, śchkitaki kholowom a dałśche wěźy, mužaze jedne koło, pišańśke błido, butrobaś, kožane gamaśche, rućzna wjertula, rućzna śchijaza maśchina, 2 dźećazaj gramofonaj, wśchelake mebje, kaž śofy, khamory, a śtólćki, śchpihele, kredency, komody, 6 pišańśkich maśchinow wśchelakich śystemow ś błidkom a bes błidka, 8 pišańśkich błidow, aktowe regale, a kehorunja khamory, cźiśćeśćikki aparat, 9 kaśćhćikkow mydłowego próścha, 5 klavěrow, 1 śchkleńcźny wumjeśćerśći kaśćhk, wośćerkate wina a likéry, Radijowy aparat ze 4 volkami, Jägerśki aparataj ś 1 a 2 rołkomaj, 2 radiowaj khamoraj, 2 elektrijśkej khaćhli, dźełba šmuhateho podśćinka za rukawy, 2 śchewśkej maśchinje, 7 kartonow wumeśćkich kwětkow, drastowy khamor, 1 mjnjne błido, łoźo ś matrazu, łokebaty śtoł, 65 kartonow zujćena, 30 mužazych śpódnich kholowom, wulka dźełba nohażow, Coutaway-woblek, gramofon, śteżaza lampa, wośijowy wobras ś wobłukom, khaćhle ś wuśadkanymi khaćhlizami, śloty- mužazy pjerśćeńći, trjeb. 8/20 Apollo-wós, 2 kućołowaj wośaj, landolett, Winśki wós, śtólowy wós, wuhłowy wós, pjenjeźny khamor, khamor ś regiśtraturu, mały pišańśki khamor, khamor ś rólemi, na 50 śóśtkow bubu, wśchelake maśchiny, 100 zent. rźaneje a wowśneje śłomy, pišańśke błido ś peddigśeje śćiny, śchpihelowy khamor, žonjaze kolo „Rapid“, motor 5 koni. moz. (Blankenhein), wulka dźełba wokowneje śchkleńcźy za wukładne wokna, 75 m. wokmj. muślina, mała dźełba eślennj, kośtumowe tkaniny, velór de laine, 15 powśtrowych plumpow, zankowa maśchina (Singer), śchijaza maśchina (Singer), 13 porow kožanych kośow, 34 porow turnowańśkich śtumjow, 2 poraj mužazych buźałow ź śapanju, kuchinśki wolik, khaćhlaza ławka, 2 draśchli, žonjaze kolo (Elite), piano (Ehrmer), fo nakhilaza waha, 2 krystalowej śchkleńcźy, proch śrećźazy aparat, łodowy khamor, nakładny wós ś pjerami na 2 konjej, 2 wośowbowej waty.

Ssudnišći wukonjeŕ hamtśk. śudnistwa w Budyśchinje.

*

Na měśtno śtarosby dla wotkhadźazeje cźeśkoweje žony, Ahśoweje, je fo Martha śwud. Frenzelowa na Tśełanskej dróży 13, delkach, jako cźeśkowa žona sa Budyśchśki měśćeźanśki wokrjeg do śłužby wsała.

W Budyschinje, 30. januara 1926.

Měśćeźanśka rada w Budyschinje, śpomožeŕśtwowy policajśki hamt.

*

Nad samoženjom śćawneho wikowańśkeho towarśtwa Hans Schleelein a Co. w Budyśchinje fo 27. januara konkurs wotewri. Sarźadnik konkursa je rěcźnik dr. Engert w Budyśchinje. Konkursowe žadanja maja fo hać do 1. měrza 1926 pola śudnistwa samolwicź. Kaž wobśamtknjeny, hać ma fo dotalny konkursowy sarźadnik wobkhowaś, abo ma fo nowy wolicź, a k postajenju wubérka wěricźelow a je-li nuśne wo we § 132 konkursneho postajenja njenowanych wěźach fo na 24. śebruara 1926, dop. w 11 hodź. a k pruhowanju pśchiśiewjenych žadańkow fo na 31. měrza ļ1926, dop. w 11 hodź. pśched podpišanym śudnistwom — w śali 141 — terminja postaji. Wśchě wobsoby, kotrejž wobśedźa wěc, kiž do konkursa śłuśchi, abo kiž fu konkursej nješchto winojte, fo namołwja, so njebychu powśchitkownemu dołžnikej nićo wotedali abo zaplaćili, a maja teź winowatosć, so bychu wo wobśedźenju wěsow a wo žadanjach konkursowemu sarźadnikej hać do 1. měrza 1926 sdźelili.

Hamtske śudnistwo w Budyschinje.

*

W konkurśkim jednanju samoženja łubleria a mlynśkeho wobśedźerja Arnoschta Dreßlera w Dźenikezach fo sa pruhowanje posdźiśkeho pśchiśiewjenych žadanjow wotźebita terminja na 24. febr. 1926, dop. w 11 hodź. — w śali 141 — postaji.

W Budyschinje, 28. januara 1926.

Hamtske śudnistwo w Budyschinje.

*

Wobkhadny dohlad nad samoženjom pśchekupza Korle Neumanna w Budyśchinje, na Žitnej haśy 10, fo po jednanju po § 69 pśchedpisma po prawomócnje wotśamknjenym dyrbjeńśkim wurunanju sdźěluje.

W Budyschinje, 28. 1. 1926.

Hamtske śudnistwo w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenja z Łubja.

Pokhroma je wudyrila mjes śchparatym śłotom Łubjerja Emila Dućźki w Małećejźach cźo. 50.

Sašchća je pokhroma mjes śłotom:

rycerkłubła we Luwocźizach,
Alwina Fiedlerja w Dažinku,
Wylema Lehmanna w Wělezach,
Arnoschta Muźa w Wělezach,
Maźa Fleischera w Nowych Konjezach,
Wylema Fuchsa w Małećejźach,
śórbarka w Mućnizy,
Wylema Krušcha we Hłuśchinje (Mućnizy),
rycerkłubła w Zarkach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěłane so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ⁊⁊ ⁊⁊

Čisło (Nr.) 28 **Budyšin — srjedu 3. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Nastupna rěč nowcho němskecho znutŕkownchо ministra.

Pśichi pśichedstajenju sastojnikow němskeho ministerstwa znutśkownych naležnosćow němski minister dr. **Külz** na powitańsku rěć mjes druhim wotmołwi: Němske ministerstwo znutśkownych naležnosćow je se fyzdyžśicźom znutśkowno-politiskeho systema, kaž dalako je němski stat k tomu pśichiłtudny. W tym wulki stajny politiski wo'nam tuteho ministerstwa ⁊ prawym statnym zmyślenjom napśełnjeni byś. Statne zmyślenje njetrjeba to jano byś kaž stronne zmyślenje. Statej, to rěka němskej republiky złuźiś dyrbi wjeso fšón wobłužny sastojnik. To žu sakkadne nuźnosće, kotrejž budu so dźeržeś. Nadśijam ja, so wšichitzy sastojnizy, kótaž maja žadanja, politiźy wustupiś, niz jenož mjeńy spóńaju, kotrejž politiśki tak pśichedpiśiše, ale so pśichede wšźom mjeńam dźeržo, kotrejž so ⁊ dźiwanjom na stat pśichikazuja.

Rozličenje němskeho ministerstwa zwonkownych naležnosćow

Hospodarśi wubjerk němskeho ześa je pódźelu sapoczał wo rozličenju němskeho ministerstwa ⁊wonkownych naležnosćow wuradowaś.

Demokrat dr. **Dernburg** śebi pśeješe'che, so bychu so ⁊wonkowne mišze a powěźerstwo we wukraju połěpśiśe.

Zentrumski sapósłanc dr. **Schreiber** śebi žadaśe, so by so kulturne wotdźělenje ⁊wonkowneho ministerstwa reformowało.

Sswobodny knjes ⁊ Rheinbaben (⁊ němskeje ludoweje strony) ménješe, jo so summy, kótaž su za rozličenje postajene, njeźiwdźa pśichekrocźiś. Semjańskim cźakańcam wukrajneho ministerstwa njeźiwdźa so lěpšiny dawaś.

Sozialdemokrat **Breitscheid** žadaśe, so bychu so wisa puczowańskich pašow sa dalśe kraje wotstronile a so pśicźiśiło tenu wobrocźi, so so nětkuźišim korpikim studentam lěpšiny we wukrajnym ministerstwje dawaju.

Statny sekretar se **Schubert** pśeješe, so so ⁊emjanam a nětkuźišim korpikim studentam lěpšiny dawaju.

Ministerialny direktor je **Stohrer** ześi, so žu so wisa puczowańskich pašow w němskim namjeśnym wobłtadze ⁊ Awstriśkej, Hollandźej a Schwajcarskej zyle ⁊rušiśiźe. Sa puczowanje do Ameriki so wisa puczowańskich pašow darmo dawaju. Wo dospołnym ⁊rušcźenju wšow puczowańskich pašow so ⁊ Danskej a Schwedskej jedna. Pśicźiśny puczowańskich wilos sa Francojsku a Cźeskosłowakisku so ponjaśa.

Kommunistojo namjetowachu, so by so nuźda ⁊wonkowneho ministra wuschmórnyła. Pśicźiśiło hłosam namjetowarjow so tutón namjet sarźiśny.

Jednanje Polskeje z Němskej wo rozpuščenju němskeho wobsedźenstwa w Polskej.

Sastupjerjo němskeho knjeześerstwa we Warschawje se sastupjerjemi pólskeho knjeześerstwa wo rospuschcźenju němskeho wobsedźenstwa w Polšśi na sakkadze Versailleskeho rěcźenja jednaju. Němscy sastupjerjo w tutym jednanju na stejiścźu tejach, so žu so pśichiłtuchne postajenja Versaille'skeho sprěcźenja we wójnšćim duchu wobsamkte, mjeś tym so je so Locarnšej konferenzy internazionalne połoženje sakkadnje pśicheměniło. Tohodla dyrbjało pólske knjeześerstwo ⁊woje stejiścźo w tutej wěźy ⁊pomjerniś. Kaž nowiny pišchu, chce pólske knjeześerstwo nětkotre pśichi⁊uwolenja pśichi rospuschcźenju němskeho wobsedźenstwa cźiniś.

150 miljonska pożćonka Pruskeje.

Kaž nědźo w Pójnańšej ma so nětko Němcowstwo we rańšich pruskich provincach **pśicźiśiwo Słowjanstwu je sašyknjenjom němskich ratarjow pożyknjeć.** Sa tutón samyśt je pruski stat hižo 70 miljonow hrěnowow wudał a hyšći dalšich 150 miljonow hrěnowow na to pożeli.

Finanšny minister **Höpker Aschoff** w ⁊wojej rozprawje praji, so stajne domany 277 000 hektarow a stajne ležy 2 400 000 hektarow wopśichija. S Recklinghausenskich podkopkow je ⁊o 4½ miljona tunow wuhla a ⁊ Hibernia'skich podkopkow 4 miljony tunow wuhla wuchło. We Recklinghausenje runje 20 000 dźełaćerjerjow w Hibernia'skich podkopkach 16 000 dźełaćerjerjow dźěła.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowańnja wobućow. Pódšušowanje spěšnje a tunjo

Proces wo ſeminych mordarſtwach w Barlinje.

Wčera je ⁊o w prozeńu wo ſeminym mordarśiwje pśicheđ Barlinskim pśichiłažnym ⁊udom wutšud wuprajił. Dla ⁊konzowanja tśełza Panniera ⁊ cźerwje němšćo⁊tatnieje wobory Aichenkampffa, Schirrmanna a Steina k ⁊myjerći, Benna dla nadpjerańa tchorunja k ⁊myjerći ⁊aſudźichu. Schmidt dosta dla pśichipomožy tśi lěta khłostańśeje a Stetzelberg dla pśicheđźenja pśicheźiwo § 139 khłostańśeho zakonja 9 měźacowu ⁊aſtwa. Druhi wobstorźeni Gutknecht, Meder, Senden, Zeitler a Snethlage ⁊o winowinowachu.

Bolšcewikski raj.

W ruśkich městach dźeł mkodźiny bjes ſtarſchiſkeho dohlada w ⁊anjerodźenju wotrocźe. W Moſkwje je polizija rubjenu łonđu 300 dźěći ⁊ajała. Ssud wuńudźi, ⁊o dyrbja ⁊o dźěći do Woronežſkeje gubernije pósłaś. Na to ⁊o dźěći w njeźełjenych tworjowych wo⁊ach wotwjeſechu, **Hdyž cźaj do Woronežа pśichiđźe, běchu wšźe dźěći ⁊mjerśe.**

*

Po powěśći Parižślecho „Petit Journala" je ⁊o wukopało, ⁊o ⁊u w Cźarkowſkich dźełańnjach lokomotiwow, 132 ⁊mjeśbożenjow ⁊amjeśeli. Tole wotkrjeze je k ⁊wěźcenju dowjedło, ⁊o je ⁊o w lěźe 1925 mjeś 11 536 ⁊mjeśbożenjow w dźěle jenož 1868 je ⁊arjadnišwa wośjewile.

Ruske knjeześerstwo ⁊o dla ⁊ebranja pósłńcje pożbyli němskeho konsula w Tiflisu ⁊amołwiło.

W Tiflisu bź na dwórnišću jedyn agent k ⁊akawkaſkeje wurjadneje komnišije koffer ⁊amnišćeho němskeho generalneho konsula rozpacził a ⁊ njeho walcźk pišmow, ⁊a němskeho pósłanza w Moſkwje pośłanych, ⁊ſak. Bolſchewiſke knjeześerstwo je na podložu pśichepytanja němskemu pósłanzej w Moſkwje dla tuteho podawka ⁊woje wobjarowanje wuprajiło. Winowaty ⁊astojnik, kotrejž je bjes wědomośće (?) ⁊wojeho pśicheđstajeneho pišma ⁊ koffra ⁊ał, je ⁊o je ⁊wojeho ⁊astojnizwa wotthađźił a ⁊nađź ⁊o pokhłoſta. Ssobuwinowateho żeleźnišćeho ⁊astojnika žu ⁊ajeli. Sebrane pišma ⁊o němskemu konsulej hišćeze njeśłu pśicheposłe.

Njedostatki wobskorźby pśećiwo madźarskim falšowarjam bankowkow.

S Budapeſta ⁊o powěź: Wjele politikarjow je ⁊o two wobſtorźbnym pišnje w naležnoſći falſchowanja bankowkow wuprajiło. Sapósłanc **Rassay** praji: Wobſtorźbne pišmo je bohužel jara ſchećerbe; zyły rjad ważnych wězow njeje ⁊o ⁊wjaźnilo. Tak ⁊o we wobſtorźbnym pišnje też njeźo wo „patriotiſtich ſamerach" falſchowanja njeprají. Zyły rjad druhich hudanežkow ⁊ wobſtorźbneho pišma wuđerza. Też wo techniſkej ſtronje ⁊o njeźo njeprají. Schtó je po prawom naſtork k falſchowanju dał, ⁊o njeje wuſłěđźiło. Wſchě tele njedoſtatki budźichu ⁊o dyrbjale do wośjewjenja wobſtorźby wotſtroniś. Wobſtorźbne pišmo jenuž dopołnjuje, ⁊o žebi Francojsojo ⁊ prawom žadaju, ⁊o by ⁊o pśichepytanje wudospołniło. Pśichi nětkuźišich wobſtejnoſćach mélo ſtatne rěcźnišwo wobſtorźbnym ro⁊ſaźniś, ⁊o je ⁊ jich patriotiſkej winowatoſći, wſchě potajnoſće wotkrjeć a wſcho wupcźowaś, wobſebje też ⁊ wotkał ⁊u ⁊o naſchiły a papjera podale a ⁊a kaſti ⁊amyśł je ⁊o materieliny dobył falſchowanja nałožił. Jenož na tajke waſchnje mohła ⁊o naležnoſć k kóńcej dowjeſeś.

Sapósłanc Ruppert ménješe: Wobſtorźbne pišmo runje tak politiſkej morali kaž dźenſnišćim prawnym nahladam napiſcheho rěći. Wobſebje je nadpadne, ⁊o ⁊o Radoſſowe njeſtutki, kotrejž je w ⁊wojim wyſokim ⁊astojnſtwje falſchowanje nałwjedował a ⁊a roſchćerjenje falſchowankow dźěłał, cźeſo njepo⁊rudźuje, dyžli njejkutki drobnych ludźi.

Sozialdemokratiſki sapósłanc Propper praji: Praſchenje njemóže ⁊o bjes dokładneho pśichepytanja w knjeześerſtwje ⁊woje a zyłym ⁊ystemje rośrjaś. Miniſterſki president hrabja Bethlen je ⁊e ⁊wojim liſtom na Perenyja a dla ⁊anjechanja raźnych naprawow pśicheźiwo winikam ⁊am cźeſće ⁊anjechanje ſłuchił.

Pariźki „Matin" pišeše: „Hdyž wobſtorźbne pišmo jenoſtkowe wěźy wuja⁊ni, wonjo na druhej ſtronje wjele wjazy ⁊akrywa. Jako napiśmo mohło ⁊o wyſche wobſtorźbneho pišma ⁊łaſiś: „Bandźitojo w ſłužbje politiſkeho komplotta". Wobſtorźbne pišmo je ⁊akomdźiło, komplottowy politiſki dźeł mjaſanicź.

Franzojſki policajſki kommiſar Benoit je ⁊o wutoru do Budapeſta wróćił.

Teź italſke bankowki ⁊u ⁊o w Madźarſkej falſchowane.

„Kaž „Corriere dela Sera" powě, ⁊u madźarzy ⁊emjenjo a ⁊tatni ⁊astojnizy teź wulku hromadu italſkich bankowkow falſchowali a do wobźěha dali. Italſke knjeześerſtwo je ⁊o tohodła pola madźarſkeho knjeześerſtwa wobcźeźowałe. Ssobuwinikoſo falſchowarjow pjenjes, kotrychž ⁊u w Maiłandźe ⁊ajeli, ⁊u pjecza pśicheſkwapjace wuſnaće cźinili, kotrejž ⁊yła dwěcźowaćej na tym njedaźa, ⁊o dyrbja ⁊o wyſoſy madźarſky knjeześerſtwowi ⁊astojnizy ⁊ajeć.

Wojſkotowańſke hibanje w Awſtriſkej pśećiwo Italſkej.

We Winje je 160 towaršſtwow wobſtańkło, dla połtśeńa Němcowſtwa w połudńiſchej Tiroliſkej wojſkotowańſke hibanje pśećiwo Italſkej organiſowaćej. Towaršſtwowe ⁊obuſtawy ⁊u ⁊o ⁊wjaſale, ⁊o budźa ⁊o na ⁊wojich puczowanjach w pródźinach Italſkeje tak dołho ⁊dalowaćej, dóńiž ⁊o Němcam w połudńiſchej Tiroliſkej njeje kulturna ⁊amołałnoſć a nowińka ⁊woboda wróćiła.

Potłóčowanje Słowjanow w grichiskej Macedonskej.

Pożlednje dny w jużnoſłowjanſkich nowinach ſtóržby na grichiſke wuſchnoſće dla pśicheśćehanja ⁊łowjanſkeho wobydlerſtwa w grichiſkej Masedonſkej pśichźerkuju. Grichiſke wuſchnoſće ⁊łowjanſke a pśichede wšźom ſerbſke wobydlerſtwo połtśeńa, kotrejž ⁊o jako ⁊łowjanſke wuſnawa. Sstawjenju w grichiſkej Masedonſkej ⁊u hač dotal ſcźerpjenje grichiſke połtśeńowanje ⁊njeſli, tola, dokelž ⁊u w pożledźinim cźaſu Grichojo poczeli wośwobiſnſki hneſtwach a wobśeđźenſtwo Južnoſłowjanow wohrožowaś, ⁊u ⁊o tuchi roſbudźili, ſchćitanje a pomoz pola Swjatcha Ludowa ⁊ tſjomi petizijemi hładaćej, w kotrychž ⁊u jich njeſtujepne wobſkjiwjenje wupiſane. Jadaju ſebi ſchćitanje, kotrejž je ludowym njeſiſchinam ⁊arucźene, dale ſerbſke ſchule a ſerbſke Boże ⁊łužby.

S Belgrada ⁊o powě, ⁊o tele dny ſchef wotdźělenja ⁊a narodne njeſiſchiny pſchi Swjatcha Ludowi, Calban, do Grichiſkeje wotjěde a ⁊o budźe pśicheźenje južnoſłowjanſkeje njeſiſchiny w Grichiſkej pſchepytowaćej. Maja ⁊a nutne, ⁊o by Colban teź do Bothar'keje pſchijěł a ⁊o wo bolharſkich wobcźeźowanjach na Grichoo wobhonił.

Jendźelska trónska rěć.

Jendźelſka trónika rěć, kotruž je kral wutoru pſchi wotwórjenju parlamenta cźitał, praji, ⁊o ⁊u pożahi k wukrajnym ſtatam njepśeśetawajcy pśicheźelne. Jendźelſki pólkaŋ w Konſtantinoplu je ⁊o do Angory pódał, ⁊o by ⁊a ⁊ Turkowſkej we irakſkej (moſſulſkej) njeſi dorěcźał. Jendźelſke knjeześerſtwo ma to ⁊ame wutrobne žadanje kaž turkowſke knjeześerſtwo ⁊a pśicheźelnymi pocźahami njeſ Turkowſkej a Jendźelſkej. Knjeześerſtwo je njedawno ⁊ italſkim finanšnym miniſtrom w Londonje dojednanje podpiſało, kotrejž italſki dołh na Jendźelſku ⁊ prawnymi a cźeſnymi kumšćenjemi wuprawja. Trónika rěć ⁊o potom ⁊ hoſpodarſkim połoženjom Jendźelſkeje ſadbra. Połepſcheńje we wikowanju a indušwiji, kotrejž móžeſće ⁊o ⁊onj 1924 ſwěźcźej, ⁊e ⁊o bohužel ⁊ haczenjom wotběžanja we hórniſtwje, ponjeſeńſchiło. Wunoſchi pſchepytanja wuhlowej kommiſije ⁊o w blížſchim cźaſu w parlamenge wo⁊jewił. K dośpiću wjetſcheje ſłutniwoſće je knjeześerſtwo wulki plan reorganiſazije elektrizitetneho hoſpodarſtwa pſchihotowało. Na to ⁊o poczahowazy ⁊akonjowy nacźiſk ⁊o bórzy parlamentej pſchedpołoži. Dale je połoženje retarſtwa knjeześerſtwo ⁊ajimało. Se ⁊akonjom dyrbi ⁊o jenotliwym hrabinſtwam możnoſć daćź, wobſtacźe drobneho ratarſtwa a wobśeđźenſtwa ⁊hłžowy ⁊ połoženjom poźcźonkow pohybnicź. Haczunje je twarjenje domow na wšach we Jendźelſkej a Walesu wurjadnje pſchibźerało, hiſchcźe wobydlenja njedoſtajaju. Knjeześerſtwo namjetny ⁊ pſchehowanju inwarjenja domow pruhnje. Jeli ſo budźe cźaſ dowołacź, ⁊o parlamentej ⁊akonjowe nacźiſki wo powſchitkownym ⁊anjeſenju pſchez khorowſcź, pſches bjeſdźełoſć a wo kontrolli drohcźeho wobkhada pſchehodźeja.

Schpaniſki łétak Franco w Pernambuco.

Schpaniſki łétak Franco je njedźelu popołdnju ⁊e Schpaniſkeje ⁊ łétadom Atlantiſke morjo pśicheleźawſchi w mjeſe Pernambuco pſchi braſiliſkim mórſkim brjoſy pſchiſtajił. Franko pſches Buenos Aires dale do Chile poleći. Wot

Chile wón pódku wjeczornuchu brjoha Ameriki hacj do Kalifornifkeje polecji a ßo wot tam Vsches Kubu na domojski nastajt

Nabožeńske wobstejnosće w Zjednoćenych statach połnócneje Ameriki.

Němšti demokratiski japóßlanz Erkelenz je se ßwojeho puczowanja ſ Ameriki ßo wróczißchi ßwoje nawjedzenja w Barlinſkich nowinach wojßewił. Teſ wo nabožeńſkich wobſtejnoſczach w Amerizy ßo wón rěcži. Wo nich wón wobras nawßpuje, kotryż powſchitkownje ſtrußenym nahladam na pſchecjo rěcži. Wón praji, ßo po jeho ſdaczu teſ w Amerizy wſchy zyrkwjow wotcběra. Wjele pobožnych rěczow, kotreż ßo pſchednoſnjeſche, njenoßa próſnoſcz zyrkwjow ſakrcz. W tutym kraju, hdźež je zyrkej wot ſtata dźělena, jenoż tón zyrkwi pſchiſtrſcha, kotryż direktnje ßwoje ßobuſtawßtwo pſchipowědźi a potom porjadnje ßwój pſchinoſchi ſapłaczuje. Tohodla ſa 110 miljonowow wobſyſlerjow jenoż 48 miljonow jako ßobuſtawy zyrkwi pſchiſtupcheja. 42 miljonow po tajkim ßwonka zyrkwineho hibanja ſtejí. Najſylnißcha zyrkej je katolſka ſ 18 miljonami ßobuſtawow. Wſchelake methodiſtiſke zyrkwje dre runje 22 miljonow ßobuſtawow ſcheja, tola ßu do 10 wjchelakich ſkupinow dźělene, hdyż ſtatiſtiſzy prawje rozumja, pſchi tym ßu ſi cżornoſchſke ſkupiny. Spójnowacz ßo dawa, ſo ſo mjes zyrkwjemi hibanje ſa ſjednoczenjom pokazuje. Sda ßo ſ najmjenßicha, ſo ſo pokodniſchi a pokłóżni methodiſtojo ſjednocza, kotřiż ßu ßo ſa czaß ſtaczanſkej wójny dla wuſpowědźenja cżornoſchow dźělili. Zyrkwje, kotreż ßym mohł wopytacz, ſu pſchezo mało wopyta nětle. Słyßny je wßěm katolſkim. Po ſtatiſtiſy je ßo wot 1916 hacj 1923 ſcheża katolikow ſe 7 na 18 miljonow pſchißporiła. S nich może jenoż mały dźeł pſchicżahowarjow być.

Nowy případ mjez Ameriku a Mexikom

Napjatoſcz w ſtykach mjes Sjednoczenymi ſtatami a Mexikom je ßo ſhoršchiła je ſatſelenjom wyſchſcha Torreja, kotryż je ßo pſched dwěmaj létomaj pſchi Huertowej revolucżii wobdźělił. Mexikanſke knježeſtwo je pjecza we Waſhingtonje ſlubiło, ßo Torreja njepotſchłoſta. Torres bě amerikanſku njeſu pſchekrocził, ko by w Sjednoczenych ſtatach wuczeł namakał. Podźiſcho ßu jeho na ſłužbnje mexikanſkeho knježeſtwa wudali. Każ ßo jda, je ßo wudacze na pódkoſtu ſrěczenja ſtało, kotreż je ßo mjes wobeimaj knježeſtwomaj dla wobaranja pſchecżiwo pſchiſcháho warſtwu a alkoholowemu pſchepßunkanja wobſanſko. We jenacze budze ſenator Moſes pſchecżiwo Torrejowem wudacżu a ſatſelenju proteſtowacz; wón budze ßebi żadacz, ko by ßo ſrěczenjowy text wojßewił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 3. małeho rožka

Błažija, biskopa.

1018 wulki kwas we Žičenju pola Hodźija. Bolesław Khrobły, pólski kral a wobsedźeř łužiskeho kraju, woženi ſo z Odu, dźowku Mišujanskeho markhrabje Ekkeharda. Z tym ſkónči ſo 15 létua wójna. Oda w nocy do Žičenja na kwas přicáhny. Wobydlerjo serbskich wſow powitachu njewjeſtu ze zapalenymi pochodźami. Bolesław chcyše miłčanſke a łužiske ſplahi z Polanami při Warće do jedneho wulkeho naroda zjednoćić. — Sydleše někotre léta w Budyšinje.

1864 wotpalichu ſo w Budyšinje „Wulke młyny", mjez nimi też „Čertowy młyn". —

Mać, kiž z prawym časom ſwari, dźěćom puć do zbožka ſwari. Serbske přiſłowo.

*

— Wo wjedrje. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 730, hygrometer 8, thermometer wo bnjo +9. Dženja rano we 8 hodź. barometer 727, hygrometer +2, thermometer w nozy +4. Wuhladny na njeſtajne wjedro. — Każ wjedrańſke měnja, wjedro kwóji dokatnuy ras wobkhowa. Wječera rano bě ſnjina każ hacj dotal ſ wjeczora Jendźeſiſche. Wot tam wulkhadźaze ſolnu ſnjinu wſchi njeſu nam druhdy ſamrócenje a ſnadny deſchcżik. Nad rauſchci Europu wuwiſcheſcéra ſo pſchezo hiſchcże wyſchſcha. — Jutſe ſchtwórik ſłónczko 7,40 hodź. ſkhada a ßo 4,48 hodź. khowa. Měſacżk ſkhada w połnozy 11,53 hodź. a ßo dopołdnja 10,45 hodź. khowa.

— **Schkrowa powješcż wo wjedrje ſa jutſiſchi ſchtwórk:** Mile wjedro, mrócżele ßo pſchecżahuja, deſchcżiki ßu możne. We wjeczornej Němſkej ßo deſchcżuje, w rauſchci je hiſchcże ſnadno. W Ruſkej ſtcżeła ſyma, we wjeczornej Europie ſmieja nałetne maczenje.

— **Serbſke towaſtwo „Nadźija"** w Budyſchinje wotmě wječera wutoru ſwoju měſacżnu ſchromadźiznu we katoliſkej towaſchowni. Na wobſchěrnym dnjownym porjadku ſtejachu mjes druhim roſprawy wo naſchim derje poradźenym „Ptaczim kwaſu" a ſradowachmy ßo nad aptekiſkim dobytkom. Po ſpěchnym wotmócu dwuch dalſchich važnych dypkow měſacżnuy też ſkładnoſcż ſłyſchcżeć rjany a ſajimawy pſchednoſchk knjeſa wyſchſchiſcheho telegrafowego inſpektora Kubjenża ſ Budyſchina wo ßwojim puczowanju na kupu Rann (Rügen). Knjes Kubjenż roſumi tak prawje ſ wutrobu ſ wutrobnym rěczecż a kóżdy pſchezo ſaſo rad na njeho poſłucha. Shonichmy wo wojowanjach naſchich ſłowjanſkich ſerbſkich pſchedownikow, kotřiż ßu hacj do léta 1167 na kupje pſchebywali. 15. junija 1167 jich Danojo pſchemóżchu a jim poſlednje měſto wſachu. Wſchelake mjena na kupje dopomińaju na ßwój ſerbſki pokhod. Komuż ßo ras ſkładnoſcż poſtſcži, tam puczowacz, njech ßebi na rjanu kupu dojeżdże a wopyta ſtare ſydło naſchich pravowżow. — S mózným pſchikleſkom mytowachu pſchikomni knjeſej Kubjenżej jeho pſchednoſchk, ſ cżicha pſchi ßebi myſlo: Wórły ſaſ!

— **W Budyſchiſkej mechaniſkej tkajerni budźa we pſchihróżchenym cżaſu dźěłacz.** Najwjetſcha Budyſſáſka fabrika, ſjednoczene jutowe pſchadowanje a tkajerńje, we kotrejż na 1400 wożobow dźěła, je nětko też ßwojim dźěłacżerjam a dźěłacżerjam wojßewiſko, ſo dyrbi wot 8. februara dźěłanſki cżaſ wot 50 na 40 hodźin ſnižicz. S pſchicżinu je njedoſtatk na ſkaſankach. Fabrika dźěła wożebje ſa wutkaj, najwjazy ſa Ameriku.

— **S wulkim twarſtkim programom** nóży ßo tuchwilu Budyſchiſke měſchczanſke ſarjadniſtwo. Zyły rjad měſchczanſkich ſłowniych twarjenjow ma ßo nowych natwaricz abo wutwaricz. Hižo pſched wjazy létami bě nuſno, twaricz, ſchtož pak dyrbjeſche ßo wobſtejnoſczow dla pſchezo ſaſo wotſtorkowacz. Najprjedy mataj ßo płunańa a thoromnja pſchetwaricz. Khoromnja je hižo dawno pſchemała. Dokelż je ßo Biſkopicżanſka khoromnja roſpuſchczita a dokelż ſ tamniſcheho wokrjeża khorych do tudomneje khoromnje woża, je ſ tym khoromnja jara wobſadźena. W tuthwilu je khoromnja pſchepjelnjena, khorych njemóża wjazy pſchijimacz. Wulka je też nuſa ſchulow. Nacżrunjeż bě pſched létami hižo nuſne, tola tu ßu ßebi nětkaſ wupomhacż dyrbjeli. Njedoſahanje ſchulſkich měſtnoſczow pak je nětko k wobſtejnoſczam dowjedło, kiž ßo dźěje wjazy ſnjeſcż njeſhoda. Tohodła ma ßo nowa ſchula natwaricz. Měſchczanſka pſchekupſka ſchula dyrbi nowe twarjenje dóſtacz. Plany ja nje běchu hižo do wójny hotowe. Słónczuje też wobſtejni nadźija, ſo ßo wulke měſchczanſke ſarjadniſte twarjenje natwari.

— **Naſtupa ratarſkich dźěłacżerjow!** Wſchitzy jenjeni ratarſkej dźěłacżerjo a dźěłacżerjo w ratarſkich powołanjach (dźěłacżerjeſe ßwójby a wyſchſchi dejerjo, greatmiſchterjo atd.), kotřiż we wokrjeżu Budyſchſchiſkeho hamtſkeho ſtudniſtwa bydla, a ßebi mětno pytaja, ßo nanowkoja, ßo bychu ßo hacj do 10. februara 1926 piſomnje abo wołobitnjy we ſjalnoczi dźěłowej ſaradźerni (Arbeitsnachweis) we Budyſchinje na Rózowej haſy 11 ſamotwili. Kotřiż ßo piſomnje ſamołwja, njech napiſchu mjeno a ſtarobu muża, połwołanje, kelko dźěcżi maja, a kelko dźěłaſkich mozow w ßwójbie je. Też ma ßo pſchipiſacz, hacj ßo cżi, kotřiż ßo ſamołwja, hjes dźěła, abo hacj maja dźěło wupowědźene abo niż. Wołenjeni ratarſcy dźěłacżerjo, kotřiż ßu ßo ras w ſaradźeni dźěła ſamołwili, njeſmědźaja ßo ſnowa ſamołwicz.

— **Kradnyli ſu** in 16. 1. 26 2 bělaj kofejowaj pſchikrywaj ſ módrymi kaſchecżkami, 6 bělych tſchjoh ſ cżerwjenymi kromami, běły bjeſowy rub, cżerwjeny a ſelony muſtrowany a tehorniſka komodowy pſchikrywk. Wſche ſchatſ ſu nowe. Wo ſdźěłanſke pſchi kriminalna policija.

— **W hmjerſtnym ſtraſche** běchtaj tu w jednym wobydleniu na Cickelſkej horje blidarſkaj pomocnikaj we ſaudźenej nozy. Płukowu ſtwinkiu lampu njeběſchtaj derje doſcż ſawjertnyłoj a tak bě płun wuſtupował. Na ſhońo jeju hoſpoſa rano w prawnym cżaſu rozbudźi. Se wotkane ßobuſtawy dobrowólneje ſaniteatneje kolony ſe pſchedhladniwoſczu tißnjkowy aparat nałožichu, tak bu woběmaj hórſy ſaſo lépje.

S **Budeſtez.** Sſwjedźenjow a wjeſelow je w naſchim ſrudnym cżaſu wſchudże doſcż. Sſerbſke towaſtwo „Lubin" je w dźiwanju na cżeſu cżaſa w poſlednimaj létomaj je ſwjedźenjemi ſlutniwe było, ale ras dże ßo tola ſaſo ſeſcż a w ſjawnoſczi wuſtupicż, a to niż jenoż ßwoje a ßwojich ßobuſtawow dla, ale wobeſhe, ko by mjes nami Sſerbſtwo ßo hajiło a ſerbſki duch ßo ſyhnył. Tak ßo tu pſchichodnu njedźelu wjeczor w 7 hodź. w Budeſtezach w Kernichez hoſcżenju wulki ſerbſki wjeczor wuhotuje. Poſtuchaſtwo ſmě ßo na ſpěwny konzert wjeſelcż, kiž pod wuſtojnym wjedniſtwom knjeſa kantora Semoły ſerbſki khór poda. Nowe a ſtare, ſnate a njeſnate ſpěwy chjeżda poſtuchaſtwo ſajſchimnycż, wołſchewicż, poſběhnycż. Wjeſcże ßo wſchudże ſ wobſtejnym wjeſelom wita, ſo je ßo poradźiło, kej ſnateju a ſławneju ſoliſtow, knjeżnu Fraſſchlagez ſ Hornjeje Hórki a knjeſa direktora Hanku ſ Wjeſelcżina ſa ßobuſtkowanje dobyć. Pod wèzwuſtojnej regtju ßo dwoje dźiwadło wuwjedźe. „Jědźt a lénjoch", hra w jednym jednanju, wjeczor wotewri. „Peirolejowy kuſoł" wjeczor ſkónczi. Hrajerjo ßu, każ ſhonimy, dobre mozy, kiž ſaneje próży njeluitaja, ſo bychu poſtuchaſtwo zyle ſpokojili. Saſtup je tuni. Porjad wjeczora je hižo dóſtacz a je wulke napraſchowanje ſa programom, tak ſo je radźicż, ßo ſ cżaſom ſ nim ſaſtaracż. Tuż njekondźiſche ßo, Sserbja, ale pſchikhwatajcże wſchitzo wjeſeli a pſchinjeſcże ßobu wutrobu, każ je wotewrjena a ßo ſahoricż da ſa naſche lube, drohe Sſerbſtwo.

S **Raſchowa.** Saudźenu ßobotu ſwjeczeſchtaj dobrowólna wohnjowa wobora a podpjeranſke towaſtwo ſa Raſchow a wokolinu w Hahnewaldez hoſcżenju ßwójbnym wjeczor. Pſchi dźiwadłowaj, ſortnych poſtcżenjach a rejach ßo wjeczor ruczże miny. A ſpokojeny je ßo wěcże łóżdy na dompucż podacż mohł.

Se **Soulichez.** K njeſbożu jeneho dźěłacżerja na tudomnym knjeſim dworje, w kotrymż pſched króttkim w „Sserbſtich Nowinach" pſchachmy, dodamy hiſchcże, ſo je pohonczż na njeſbożu ßobu wina, dokelż je ſtoczo cżaſto w konjenzu bił, a ſo je wono ſkładnoſcż wužiło, hdźež je ßo mohło wjecżicż. Njeſboże njeje ſtraſchne. Sranjenu ma toſtu nóż a je ßebi na hubje kóżu wordrěł.

S **Wulkeje Dubrawy.** Druha termija zyrkwiniſkeho dawża ma ßo k 1. februarej ſapłacżicż. Hacż do 15. februara ma kóżdy dawk na gmejnſku pokładnju ſapłacżicż. Po 15. februaru ßo tomdźazy pominaja a maja potom widawki ſa pominanje ßobuniješcż.

S **Adolfiſkeje hóty.** Tudomna fabrikika dobrowólna wohnjowa wobora ßwjeczeſche ßobotu, 30. januara we „Wjeſelym hajniku" we Lomſku ßwój lětuſki ſymſki ßwjedźeń ſ koncżertom, żortnymi pſchednoſchkami, dźiwadłom a rejemi.

S **Droždźija.** Saudźenu ßobotu ſwjeczeſche tudomna dobrowólna wohnjowa wobora w tudomnym hoſcżenju ßwój 26. ſakoſcżeńſki ßwjedźeń. Wošmijo towaſchſcho ßo ſa dokłóčenu ßwérnu ſłużbu wuſnamjenjichu. Sa 25lětnu ſłużbu pomjenowa ßo woborny hejtman Połenz ſa wopalneho mijchtra, dale wuſnamjenichu ßo towaſchſcho Dzrrlich, Urban, Peſchel a Rößler ſa 25lětnu ſłużbu a Trautmann, Kloß a Lehmann ſa 20lětnu ſłużbu.

Potajnſtwo kapitana.

Drama na morju

10] (Pokračowanje.)

Tu a tam ſwoju ſamołwu puczował ſtoja, ſo by ſłuchał a hladał. Niczo wón neſſajtſyſcha chiba bjiwje ſakłapowanje ßwojeje wutrobły a ßwoje ſamótne njepraviwołowe dyhanje.

Nětko k prěnjemu raſej bějche ßebi wón dospołnje wědomny, kajſim ſtraſchnoſczam je tudy wuſtajeny a ſo je jeniczjy na ßebje ſamohy pokłapany, hdyż jeho naſkaſaju a wohroża. So by powjezy ſ łódźe dóſtacz mohł, ſ tym njemóżeſche liczicż. Szyła njemóżeſche je wjazy widżecż. Pſchedaloko wonka na morju wona ſtojeſche.

Hdyż wón tak na wſchitko wrócżo myſlejeſche, napadny jeho dźiwi ſtrach. Radżicho budźeſche tola, każ bějche to ſwoprědka dżył, Felicu wo ßwojim pſchihodźewſczu powjeſcżi dyrbjał. A to by też mózno było, hdy budźejeſche jo w ſom wokomiku, hdyż nęchtó pſchi ſaſtajenym prawidle njebějche, lohko pſches pſchikrywu puſchcżił a potom ſ powjafom ſa rezling pſchiwjazajeny ſ jeje woknom mił ſależeż mohł. Nětko njebudźeſche jo jeho ſkapanja hižo wuſtrożaka. Haj, wona dyrbjeſche wocżakowacz, ſo by ßebi wón nětkajſi pſchileżnoſcż wuſnamjeł, ſo mohł ßo ſ njej zajnje roſrěczowacz.

Dac... by jemu daka cżahnjeczż? To bějche dżż to praſchenje, kiž beſche jeho wot toho wotdźerżowało.

Khu... wón wocżakny njewědźo, ſchto dyrbjał ſapoczecż. ... wón hłóż wottrocżeſche jeho; ſo ßo njeby nawroc... potom njeſnowaſche ßebje ſamohy bojaſſiwża a ſnowa ... ſa ßwojim njeſnatym ſamérom. Puczowanje po ... praležu bějche wjele dżěcże a cżejſche, dyżli bějche wón wocżakował. Pſchecżo bóle a kruczſcho ſapleto waſcho ßo do ſtoro njerozmotajoumnych ſyczżow ſ lianow a papruſchow, dźiwjeho wina a cżérninow ſamotanych. Na wſchelakich ſtawach bějche ßo hižo hacż do krwi ſkrapał, dra ſta wiſnjache dźěła w ſchlebjerdźach ſ cżéła.

Pſches tajki łéſ njebějche możno, ſtoku wrócżo hicż. Wón dyrbjeſche hladacż, ßo ke kromje léſa pſchedobyczż. Tam mějeſche wotewrjenu puczż. W tutej huſczińje pak bě ſhubjene.

Skónczinje, po hodźinje puczo, wuhlada ſaſo ßwětleſchka mjeſe ſchiomanmi. A nětko halle ſapocża ßo popraiwom ſkaſnoſcż jeho nózneho puczowanja.

Po tom, ſchtož bějche jemu kapitan Longford jeho prjedawſkim pſchiſtajenym tuleje kupy powědał, běchu wobydlerjo wojowni, żadoſcziwi ſo kroju a dobytkom ludźo, kotřiż ßo ſamo wottraſchecż njedachu na wulku łódź napadowacż.

Njedźiwajcż wjcheho, nětko rękaſche wudżerżecż a nětko ſlawnoſcż boja lejcż nałożecż. Wojowacż bějche też poſdźicho cżaſa dóſcż. Najprjedy dyrbjeſche ßebi nękajki plan ſa ßwoju ſituaczju wutworicż a wuſkłędżicż, kak ſyłny je njepſchecżel a kak je wobroniecż.

Pſchecżo bóle pſchihlbliżowaſche ſo wohujam pſchi łéwje. Wětſik njeběſche ßo wottam a pſchinoſchowaſche jemu wón jako wot połepſcheho ſo ſandowca połhadżan.

Fi... bějcheſche ßo k łéwje wot tkribjeta ſem. Wón ſłu... hladaſche a hladaſche ſ pſchecżo wjeſchem napje... ſche ſo nětko ſ najwjetſchej wobkładniwoſczu. Mějer... pjenjo, każ w nowiſchim cżaſu nic ſrědka ſelkawo... potom jemu tute najprjedy hroſnaku. Tonn pak ſo ... njeſa.

Kajka ... ſcheſche we najſłubjichej cżiſchinje

Běchu ... łypka ludźo?

Haj, a — wonj ſpachu.

Wopraweże, kapitan Longford ſnaſcheſche ßwoju wěz. Hodźina bě derje wuſwolena. Hdy by jenoż pikolazeho nětko dóſtała njebyło! Filippo ßebi nětko pſchejeſche, ſo budźeſche podłu łéſneje kromy ſkładu łéſt.

Wón wja wótrje tocżeny nóż mjes ſuby, revolwer do prawizy, dwójmi tiélbu do lewizy.

Tak łéſeſche wón ſkładu pſches wjeſelowy łéż k wohujej, kiž běſche jemu najbliſchiſche. Tu hižo ſdaloka wuhlada, kak łeſachu někotre cżórne poſtawy pſchi nim wuſpěſtrěte. Straża ſana wuſtajena njebě, ſchtož ſo ſ toho wuſoſnicż hodźeſche, ſo łeſeſche łupa wożamorjena a njemóżeſche ſnowy druhich wobydlerjow hacż tutón ſplah.

Bróżnjow tu widżecż njebě, ja to pak nětkerny grat, kiż cżiſnjł ßo wulżu jara dżiwacże, jo tu je. Běchu tu kopacże, łónczoſta motyka pika a ſekera — europeiſke wudżełki, kotreż ſnadź pokhadżachu wot mórſkeho rubježniſtwa abo wot podniurjeneje tódże.

Mjes tym, ſo Filippo hiſchcże zyle ſadźiwany na tute mérne wuhotowanje pjeca tak wobwarſchiſch wobydlerjow łupy hladaſche, a roſpominaſche, kak ma to cżiniczż, ſo by jich wopraudżiu powahu a wójuſtu łyhnicż wuſłędżił, cżejſche, ſo na nadobo ſhibadło praweje ruki każ ſe ſelesnu krucże wobjate. Tuż njeběſche jeſche ßo na to mhptżicż, ſo by revolwer wuził, a dokelż też ſ lewizu ſtełbu wuzicż njemóżeſche, pnicheżi ju ſ rukow a pſchinmy ſpeſchcże każ błyſk ſa ßwojim nożom.

Wón ſo wobhladnu. a ſ łutcho ſpodźiwanja njemóżeſche ani ze ſławżkom ...

Pſchi nim ſtojeſche ... każ wón, niż dźiwnich, a rěczeſche k njemu w jeho ... maczeńſkej rěczi.

„Schto chcżeche ... krajano?" wón djeſche. Tutych ſhudych, ſhromny... wodźerjow kupy, ſchčeczjanow łaż Wy a ja ſmědi, ſpjczo... mórcżej. Cżehodła? Schto ſu wam Wam cżiniłi? A kak pſchindżeſche wy jemu na tute wot ſłowa ſa ſdaleniu łupu? Łódź njeżijmy my widżeli."

S wulkeho wuſtrożenja nasta najſajpniſcha radoſcż. Filippo ſłyſchcżeche ſola błóh a ſmuk ſwojeje domiżny! Tu... muż pſched nim ſtejche Włóch jako wón! Tón běſche mo... wobwjeſerjemi kupy żiwy, bjes ſtraſchnoſcże. Tuż njeſ... baſche ſo jich bożyja bojeczj, każ bě ſo kapitan Longford ... prajił, a wikowanſke ſrěczenje wo ſandowczych łężach běſche tak derje każ ſotowe.

(Pokračowanje ſeſzhnje.)

S **Kamjenza.** Na Budyšćikej drózy žobotu wjeczor wokoło 7 hodźin kokolěsnaj do žo srasyšćitaj. Sastojnik krajneje policije blizko wulkeho młyna do kokolěsneje, kotraž jemu napšećeżo pšćihódźe, šawadźi, i kotom padny a žo na hłowje cężko srani.

S **Kamjenza.** Wohnjowe njebožo, kiž pšched krótkim schamotowanju w Brěsnje japuścił, je žebi nětko tež žmjertny wopor žadało. Halle 35lětny žobumějeczel fabriki Pawoł Krausa bě žo pšchi hašenju a wuthowanju nasymnił. S tym je žo stare cžerpjenje šhórschiko, so dyrbjachu jeho do Budyšćikeje khorownje dowjesć. Lětarške pomoz pak pšchepoźdże pšchiźdże. Po króttkim khorokoju Krausa wumrě. Wón sawostajł wudowu a małej dźěśći.

S **Karjina.** Wječera šwjecześeche jedyn ſ naschich najšahlužbnišchich mężčeźanow, knjes wěšchćanšći rada na wunsłužbje Oskar Müller žadny šwjedźeń. Sa jeho starobu ſ njezwučhdnej strowoścu žohnowany wobławi šwoj 60-lětny mężčeźanšći jubilej. Jeho žohnowanja pośe słutkowanje sa lěpšche naschego mětła je šnate. Hižo we Lěcze 1916 spodźicżu jemu mężčeźanšći šaſtnjerjo cżestne mężčeźanšće prawo. Knjes mężčeźanšći rada Müller šwjeczi 5. februara też šwój 60-lětny mischterski jubilej.

S **Kulowa.** Po wotstronjenju šwini wikowarja se cżornym skotom Jana Kreuza a, hdyž žo pšchedbjżane wuczišćenja wunjedje, je krajny eradźicżel w naschim mężeśe sołwerańske naprawy pšchecziwo pokhromje sběhnył.

S **Kulowa.** Mandźelska wośnika Bekera straschnje do njeboža pšchiźdże. Jako błomu do hykanje rěźaseje maschiny kładźeśe, pšchiźdże wałam pšcheblisko, kiž jej na lěwej ruce jedyn porst zyle, dwaj dalšichej ſ dźěła wotmjerzechu.

S **Wojerez.** Wojerowske žerbšće burske towaršwo wotmě 24. januara t. l. hłownu ſhromadźiznu. Towaršwo bu pšched 40 lětami sałožili njeboh kantor Mrózak a Kulman, žiwnoſćerjej Lałki, Natušch a druſy. Wono ma w tuthwilu 173 žobustawow. Na 30 lět nawjeduje ſ. A. Łapſtich towaršwo. Też na dalšne žebi towaršwo jeho ſa pšchedhydu wuſwoli. Ssobotu, 27. t. m. šwjeczi towaršwo w Gocżiz hoſcżenju we Cżišu sałožeńſki šwjedźeń je žerbšćimi śpěwami a je žerbšćim dźiwadłom.

S **Wojerez.** Pšched nětkotrymi dnjemi zwołba młodych pachołow kublerja Grundmanna ſ Rybeje nadpadże. Grundmann bě žo ſ pachołami w Bergerez hoſcżenju wurěcżował. Wón pšcheczíwo namozy niczo njeſamó, hólczíſka jeho tohodła tak pšchebichu, so dyrbjeſche lěkařiku pomoz pytacz. Kaž žo powě, žu mjena spóſnatych nawjedunikow hižo policiji pšchepodali a tak pacholjo derje ſaſtrašene khłokanje woczakuja.

S **Laſa.** Njedźelu 31. januara wuhotowa žerbšće towaršwo „Handrij Seſler“ žerbšći wjeczor w Schołcżiz hoſcżenju, na kotryž bě wšchěch Sserbow ſ blizka a daloka a też pšcheczelow Sserbowſtwa pšchepročžno. Bě žo wjele hoſczi ſeſchło, tak ſo mózeſche towaršwo ſpokojom bycz. Krótko po poſtajenym cżaſu ſtupi pšchedźyda towaršwa na jewiſchcżo, kotrež bě je žerbšćimi napiſmami „Wutroſe witajcze“ a „Sswjedźeń žerbšći ſwjeczimy a waž lubje witamy“ wupyſchene, hoſczi wutrobnje powita a wupraji nadźiju, ſo budże ſo wěcże wšchem jara ſpodobacz, ſchtož ſo też ſta. Program bě jara rjany a bohaty. Prěni wuſtup bě, ſo jewiſchcżo bengaliſkim wobſwětliwſchi, nětkotre žerbšće ſdraſcżene knjeżny a też pšchedźyda na jewiſchcżo ſtupi a hoſczi namokwi, ſo bychu poſtaŋyłt a ſchtuczku „Hiſchcże Sserbſtwo njeſhubjene“ hromadże wuſpěwali. Potom wuſtupi jena žerbšćy ſdraſcżena knjeżna a pšchednjeſe prolog „Nětk ſtupmy do nowoh' lěta“. Tomu ſcżěhowaſchtaj ſchtyrihłoſnaj ſpěwaj „Trawarka“ a „Sswěrna luba“. Potom ſcżěhowaſchtaj ſolospěwaj „S dychom ſmjatoh' Jana“ a „Rjana Luźiza“. Po tym žo wjeſelohra w dwěmaj jednanjomaj „Sjebany nawoženja“ poſticzi. Hrajerjo ſwoje róle wulkotnje pšchedwjedźechu a mózny pšchiſłeſk žneſcżachu. Potom ſcżěhowaſchtaj ſaſo dwaj zhłoſnaj ſpěwaj „Semjan a młynkowa dźowka“ a „Bacżoń“. Na to žiwſchachmy žortny ſpěwny wuſtup „Khwalba kurjenja“, kiž jedyn knjes a knjeżna dramatiſžn wuwjedźeſchtaj a wulki pšchiſłeſk žneſcżeſchtaj. Potom ſcżěhowaſche ſolospěw „Hdyž wjeczor poſpože domoj du“ a jako poſledne pšchedſtajł ſo wjeſelohra „Kak Pětr lěkarí“. Też tutón kruch hrajerjo wulkotnje pšchedwjedźechu a pšchipóſnacże poſłucharjow dobuchu. Po ſkónczenju programa podźakowa ſo pšchedźyda wſchitkim hoſcżom ſa wopyt a hrajerjam ſa jich wulku próżu a dźiko. Wobzeſbity dźak wuprají wón knjeſej kantorej ſa dźěko w žerbšćim towaršwje a wobzeſbje też ſa wuwuczowanje žerbšćich ſpěwarjow. Dale pokaſa na rjany žerbšći ſpěw, kotryż ma ſo hajicz a wuſběhny, kak wjele rjanych žerbšćich pěſnjow my Serbja mamy, pokaſa też dale na to, ſo je Sserbow najwjetſchi pěſnjerjo był Handrij Seſler, farař we Laſowſkej wożadże, po kotrymż ma tudomne towaršwo ſwoje mjeno. Mamy hiſchcże wjele druhich žerbšćich pěſnjerjow, kotrychż wſchěch mjenowacz nochże. Wupraji też ſwoje wjeſele nad tym, ſo je wjele młodźiny pšchitomneje. Młodźina dyrbi žerbšći ſpěwacz, ſo duch Handrija Seſlerja wotemrěł njeby, ale dale žo ſathowak, ſchtož žebi też kóždy ſprawnje ſmyſleny Sserb a też Němz pšcheje. Na tuttym mětnje dyrbi žo wuſběhnycz, ſo ma žerbšće towaršwo „Handrij Seſler“ wulkotne mozy a knjeſi w nim hiſchcże duch Handrija Seſlerja. Las a Laſowſka wożada njech w tymle duchu doprědka kroczi też a njech ſłowa žerbšćeho pěſnjerja dale w žerbšćim ludu ſwoje dobre mjeno ſathowaju.

Se **Cjelneho.** (Druha rosprawa.) Założne njeſboże sta ſo ſaſdźenu ſrjedu w tudomnej papowej fabrice. We pšcheprawje, kiž wuhło ſ pinzy do kotołow horje wjerzeſi (Schneidengang) bźšche nješchto do hrachow ſiołło. Młody 15 lětny Noack dyrbjeſche to ſaſo do rjada ſtajicz a do khoda ſaleſe. Mischtr daſche wjedźicz pšchiprawy w pinzy porucżnjowéj, na hodźinu wjerzeńſje ſaſtajicz. Po dźěſchim cżaſu pšchiźdże ſaſo do pinzy dele. Wjedźił mėnjeſche, ſo je hodźina wokoło a daſche khodej ſaſo hicz, pšredy hacz mózeſche mischtr nješchto prajicz. Nowak pak njebźeſche hiſchcże hotowy, wón pšchiźdże ſ nohu do khoda, kotraž ſu jemu zyle rosmjerzena a roſtkuſkowana. Dowjeſcżał jeho do Khocżebuza. Tam pak je hiſchcże na hamtſkim dnju ſo wukrawił.

S **Lutow.** Ssobotu a njedźelu wotmě ſo tu wuſtawjenja pjerſiny a kornikow. Wjele ſtow ludźi je žebi wuſtajenju wobhladało, wobźeſe njedźelu popołdnju bě cżiſchcżejiża pjerſiny a kornikow. Wjele ſtow ludźi je žebi wuchu ſo wſchelake wažne bružiny ſkotu wuſtajile.

S **Welksze.** W 7. rjadowni tudomneje 2. evangelſkeje ſchule pobrachowaſche nětkore dny połojza ſchulſkich dźěći. Wotrjesnyh cżłaſ je ſchulu na 2 njedźeli ſamknyć dał, dokelž je wjele dźěći na wopyt ſłuſchało.

S **Golkowa.** Jako ſaſdźenu wutorn na Berliaſkej drózy niedaloko kamjentnohatneho młyna połtowy ſaſtojnik ſe ſwojim kołom ſe Błużby do Golkowa jěbźeſche, dohlada ſo w cżemnoſći ſi pšcherowje wołobow, kotrejż ſe žobu wojowaſchtej. Jako ſaſtojnik bliže ſtupi, puſchcżi jena wołoba, ſ jaſnym wołkom ſdraſcżeny muſkił, ſwój wopor, jónſki a ſhubi ſo njeſpóſnaty w cżmě. Zona powědaſche, ſo je ſ kołeſom ſ Golkowa pſchijeła. Nadobo bě ju muſkił, kiž bě žo ſa ſchiom ſkhował, nadpadnył. W prawym cżaſu pak je ju połtowy ſaſtojnik wuſwobodźił.

S **Khocżebuza.** Njedźelu rano w ſenej ſtwě na Wilhelmowej drózy woheń wudwri. Wſchi tym žo 46-lětna wudowa Elkerowa ſabuchu.

Z Łužicy.

S **Połcżiny.** Nahle ſemrě tu direktor firmy Chr. Hemplowa wudowa a žyn, August Rössing. Pšches 46 lět wobthodej pšchiſłuſchejſche a jeho mjeno bě ſ firmu wuſko ſwjazane.

S **Ramnowa.** Warnowanje pšched autami, tak pi-ſchu Biſkopicżanſke nowiny, njech je ſcżěhowaju podawk tiž je ho pjatk wjeczor wokoło ½9 hodźin mjes Dźibrachcżizami a Ramnowom ſtak. Ramnowſki kołoſeźiny bě je ſwědkom, kak wot Biſkopiz pſchikhadżaju auto hoiz, kotreż doſcżahny, ſadżerża. Muſłi ſ auta wuſtupi a poſticżeſche holzomaj, ſo mózetej hacz do blizkeho hoſcżenza bobu ječz. Jena ſ holzow bě ho wobaraka, tola ſtónczenje po dołhim wabjenju ſtej wobej do auta ſaſcżeli. Kołoſeźiny, kiž chżyſche wobkedżbowacz, hacż holzy pšched hoſcżenzom wuſlecżetej, mózeſche jenoż wtózecż, kak ho auto ſ nimaj ſ wulkej ſpěſchnoſcżu ke Kamjenjej hnješ. Autowe cżiłko njeběše wobſpětlene. Holzo běſchtej derje ſdraſcżenej a nětkoże 18—20 lět ſtarej.

Se Sohlanda n. Schpr. Pola tudomneho twaſkeho mischtra Menzla ho paduſchi mułstamachu a 70 hriwnow pjenjes kradnychu.

S **Habrachcżiz.** Tu njekhmanizy jóſypowo ſkuczichu. Żelezny płót ſ kamjentnymi ſtołpikami wotlenichu a połožichu jón pola ſamkarja Henſela na dróhu. Nadźijomnje bórſy njeſpuchow wuſſłeźża.

S **Wjednarjez.** We wohbydlenju korbarja Wernera woheń naſta. Werner bě w kachlach ſatepił a wotejschoł. Najſterje žu nětkore ſchćerczki ſ kachlow wułkoczile a žu bliſko kachlow wézu, kiž ho lohzy pała, ſavalile. Sbyłmy kur bě naſtał a ludźo žebi woheń hiſchcże hórſchi myſłachu, hacż na ſboże bě. Sbyłkowy je Sohlanda a Schćerchowa ruże pſchikhwatachu a woheń poduſchichu.

S **Großröhrsdorfa.** Saſdźenu ſobotu ſwjeczeſche tudomny fabrikant Brückner ſe ſwojej mandźelſkej pſchi cżełnej a duchownej cżeſtwoſći ſwój ſloty khwaſ. —

S **Großröhrsdorfa.** We nozy ſ hołowże ſu ho do twarjenja Kleinröhrsdorfſkeho ſaſtanischcża paduſchi dobyli, kaž bě ho to hižo pšched nětkotrym cżaſom ſtało. Dokelž ho hóbnoſtne wéży w nozy ſyła w ſaſtanischkowym twarjenju njekhowaja, paduchom ſkoro niczo do rukow njepadże.

Se **Sziſchmmersdorfa.** Młody cżłowjek pſchepoda pſchez krótkim fabikantomaj Mehlichej a Langklojej ſ parkmom nadpiſanej liſtaj, w kotrymajż ſtejeſche, je-li we poſtajenym cżaſu ſchuliſki hólzaj ſ 500 hriwnami pjeni kkerchowoje njebudżetaj, budża dóſtawarjow liſtow ſkónzowacz. Tola hrożenje ho njeſmuſejdże, pſchetoż njeſo-cżiſnka ſu bórſy ſajeſi a na hamtſke ſudniſtwo w Großſchönawje dowjeſi.

S **Biſkopiz.** v. Lubija. Swój ſloty khwaſ hrajerſkeſchi ſaſdźenu njedźelu tudomny kubler Aug. Rampka je ſwojej mandźelſkej. Pšches 23 lět dołho jubilarej w naſchej wiży bydlitaj a ſtaj wobaj ſtrowaj. Mandźelſki je 74 lět a mandźelſka 72 lět ſtara.

Se **Zitawy.** Wohnjowne njeſboże je w tudomnej mechaniſzej tkajeźni ſaſdźenu wutorn wjeczor, kiż dźeł fabriki ſtóji, je po dotalnych pšchepytowanjach je ſłoſnikej ruku naſtało. Wſchě druhe pſchicżiny, każ ſamowpalenje, milina, rosbuchnjenje žu wujamknjene. Na wuſpjeżenje ſapalerja je direkzija mechaniſzeje tkajeźnje nyto wo 3000 hriwnow wuſtajiła.

S **Dybina.** Pjatk rano ho Wünſchej rěkaſ w Delnim Dybinje ſ wulkim wohnjom nimale dwěźiſta ſnieſi. Każ mója dotal pſchewiděcż, wuczinja ſchkoda 20—30 000 hr. Mėnja, ſo je nětko ſ wjeczor woheń ſałoſił.

Hospodarski rozhlad.

Sšrjedu, 3. małeho róžka 1926.

Wežerawſche kurſy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowſt. frank.	15,74
1 jendźeſiki punt	20,40	100 cżeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,84	100 połſk. markow	56,86

Efekty wežera na Berliniſkej burſy ſwoju dotalnu krutoſcż ſhubichu. Kurſy běchu wſchelake, ſkerje ho wotdrjebźowaſe. Też we wikowanju je ſtatiſtyki a wójniſkimi požczonkami wjele žaneje ſenjaſkeje tendenzy.

Na produktowych wikach bě wobſtaj jara mėrne. Płacżiſty ho wołoſ pſchemėniſchu. Rożka by najradſcho dele bila. We muzy ho žaneho wulkeho wobrota njeroſwi. Womjeſchki a wotruby jara mėrne woſtaju. Wežera płacżeſche zentnaŕ w Berlinje:

pſchenicży 12,05—12,30 hr., rożi 7,20 hr.
hacż 7,75 hr., jecżmjenja naſchnjeho 8,50
hacż 9,90 hr., naſymneho 7,10—8,00 hr.,
wowża 7,80—8,35 hr.,

w termijowym wikowanju

ſa mėrz: pſchenicży 13,32—13,37 hr., rożi 8,70 hr., wowża 8,90—8,87 hr.,
ſa mejn: pſchenicży 13,70—13,72 hr., rożi 9,30 hriwnow.

Na pſchedaŕ.

Draſtny khamor a blidło w Budyſchinje, Hornjeczeſka haſa 49 II.

Kóń, wuſlużeny, wobhladacż 4. 2. dop. wot 10—12 hodź. w konjeſnu firmy Arnojcht Cudert w Lubiju, Póſtowa haſa 3, kóń ſłuſcha hamtſkimu hejtmarſtwu.

Wós hoſpodarſki, mjes dwěmaj na wulėrk, Bieſoło we Sslonej Borſchći.

Sſaſdźenju na pſchejſaſdźowanje:

Schtwórtk 4. 2., dop. w 10 hodź. w Lubiju na ſhudniſtwje: 20 mtr. ułſtra, wahu, pułłaj ſ ſrjesnju, ſtrótke a dołhe klamaſke blido, rěźniſke blido, rěźniſke widły, twororowu połcu, blido, 20 ſchćerkowu nakładneho hnida ſelenina, 12 bikkow kondenſowaneho mloka a wſchelake dźele ſa automobile.

Schtwórtk, 4. 2., dop. w 10 hodź. w Kamjenzu 7 ſchijazych maſchinow, knihowy khamor, bźšet, 3 drajny khamory, wołſiowy wobraz, kupańſki kachel, kupańſka wanja, biſmańſki ſekretaraŕ, klawėr, motoraj 2 PS., jedźiny ſervis 77 dźełaŕy, zentrifuga, 5 ſaſchćerkowu twina, wopłokowaju komodu, 1000 zigarow, kaſchćejſt rjeſikow, ſofa, myjne blidow. Kupaŋy ſeidu ho w hoſcżeńſu „Je khwałkowej ſahrodże“.

Drjewowe aukzije.

We Jelenjowſkim reviérje njedźelu 7. 2., dop. w 10 hodź. 45 mtr. khójnowych kułuchow, 100 mtr. walczjow.

We Cżiſczańſkim reviérje pjećku, 10. 2., pop. w 2 hodź. w korcżmje „Pėſkowy khóſt“ (Sandauerſed we Bukowje: 500 mtr. paſmych kułuchow.

Škrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Witi jara mėrne, płacżiny ſkerje powhiſchene. Tendenza: Na płacżiny wobſtajowaza

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pſched hodźinu.

Płacżiny na Barlinſkich produktowych witach.

Žito a wołſiowe žiwnoſo po tuni abo 1000 kg, wowaſ 100 kg, płacżiny po kotej ſrjewnje.

	2. 2.	1. 2.		2. 2.	1. 2.
Pſchenicża	241-246	241-247	rapš. wožuſchi	15,20	14-15,25
rożla	148-155	149-156	mak. melaka	8,00	8,00
nałėr. jecżmjen	170-198	170-198	jerchełka	20,00	—
naſ. jecżmjen	142-160	142-160	ſėrnjaze ſnjeſi	14-14,90	15-15,10
wowſ	156-167	156-167	žyny	20-21,00	20 21,00
kukuricża (Mais)	189	—	wo'a	24,00	24,00
pſchenicżn. muka	32-35,25	33-35,25	lany wožuſchi	22-22,80	21-22,50
rjana muka	22-24,25	23-24,25	mórſe lupiny	12-13,00	12-13,00
pſchenicż. wotr.	11,25	11,50	lolte lupiny	14-15,00	12-15,00
rjane wotruby	9,80	10,00	ſyno, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,15
rapš	345	350	ſłama, rjana	0,70-1,30	0,70-1,25
lune ſyniło	—	—	„ pſchenicżz	0,70-1,20	0,70-1,15
hrėch	22-25,00	22 25,00	„ wowſina	0,90-1,35	0,90-1,35
pšeniſchki	20-21,00	20-21,00	„ rėcżna	0,80-1,20	0,80-1,20

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** S Lobja wucżahnyli žu blizko Kadlicżanſke cżiſchcżenje cżėło ſkužobneje holzy Ronickeż ſ libigowa. Holża bě ho w ſylweſterſkej nozy bjes ſtėła ſhubiła. Powėdaſche ho hižo, ſo žu na njej ſłónniſkowe ſtucżiłi. Kriminalne pſchepytowanja pak ſu ſwėcżile, ło je žebi holża Hanka Zjwjenje wiała.

* S **Drježdżan.** Mandźelſka ſtruchkowa wotmě ſo w nozy ſ wutorje w jenym domje na Ludwig-Richterowej dróhy. 48lětny pſchełuſny Sittich ſpyta ſwoju dźėſenu mandźelku, kiż pak bliſcże je jeho bodlenju pſchebywaſche, ſaſkėli. Wón ho ſ njej ſwėdźi a wjaza krócż do njeje tėli. Wudawacż, ſo je jemu jona ſe ſekeru hroiła. Jedyn wuſłeł jonu jenoż trjechi, niże wóżła Sitticha žu ſajeli.

Najnowiše z cyłeho swėta.

W Snježdorje poła Hirſchżerga je 88 lėtny zeminoſtaŕ Dietrich w ſwadże ſwoju 62 lėtnu jonu ſaraſył, cżėło ſ petrolejom polał a jo ſapalił. Potom je ho wobwėſnył.

*

W Cochemje w Porheiniſkej ſo pondźelu wjeczor nėkoli ſababjeni muſejo do hrodowiſkeho ſahrodniſtwa dobuchu a ſahrodnika Hanſena ſ cżejſim hamorom porajachu. Potom nakwalniſy ſahrodnikowu jonu pſchejėżkowacha a jej wocżi cżejko ſeniſchu. Też Hanſenowho wuczobnika ſ nożom ſtaſchu. Hanſen je na ſwoje rany wumrjeł. Nadpadniſy ho hiſchcże njeſmu wuſſłėżili.

*

Sſuchomlinow, kotryż bě ſa cżaſ ſwėtowneje wójny je ruſkim wójniſkim miniſtrom, je 78 lėt ſtary w jenej Berliniſkej khorownji wumrjeł.

*

Bułgareſti wocżeſti ſu ſcżėrkwiſ je ſchėroko roſſėrjene bolſchewiſke wobhoſnjeſtwo w Rumunſkej wuſſłėżili.

*

Wjednik automobilneho omnibuſa pola mėſta Belgrada w Awſtraſkej mój nad ſwojim wołom ſhubi, kotryż ho ſwėrcżi. Tſi wołoby ho morichu, 15 ho cżeſło ſrani.

S Drježdjan. Ludoježiska struchlohca swobnd so jehtwórtk rano jahe we Wulkej zahrodje. Tam na jenej lawzy hasse 19 letneho schulerja a 17 letnu dowjazu roskalanej a rozrjezanej namakachu. Jeju hnydom do khorownje dowjesechu. W njesbožownej lubosći staj ruki na so dožiłoj.

Swójbne powjesće.

Zemrěli: Jenny swob. Scholezina rodź. Blüthchenez w Budyšinje. — Adolf Hauja w Čornych Nošizach. Ernestina Neumannowa rodź. Gründerez w Lubiu. 86 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Sokolki zwučuja přichodny štwórtk wječor z dypkom we 8 hodź.

Budyšin. Jednota „Sokoł" ma kóždy štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje w towaršownі na Hornčerskej hasy.

Budestecy. Tow. „Lubin" wuhotuje njedźelu, 7. febr., wječor 1/27 hodź. wulki swójbny wječor wobstejacy ze: hudźbneho a spěwneho koncerta, dźiwadła a rejow. Solistojo: k. dr. Hanka z Wjelećina a knj. Freyšlagec z Hornjeje Hórki. — Wšě bratrowske towarstwa a lubych Serbow z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje Předsydstwo.

Domowina. Generalna zhromadźizna Domowiny Zwjazka serbskich towarstwow wotměła so njedźelu, 14. měrca, přip. w 12 hodź. w Kulowje w „Khěžorn". Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Wšě česćene towarstwa so z tutym po rjadu wustawkow naležnje přeprošuja. Njech sebi tutu njedźelu wšudźom swobodnu dźerže. Předsydstwo.

Pančicy. Jednota „Sokoł" ma pjatk wječor 1/28 hodź. na žurli w Pančicach zwučowanje. Kóždy bratr dyrbi přińć. Tež bratřa Wotrowskeje a Khróšcanskeje jednoty su lubje witani. Načolnik.

Slepo. Serbske towarstwo „Swěrnosć" wuhotuje sobotu, 6. małeho rožka, wječor 1/28 hodź. w Knotheo hosćencu w Nowym Měsće zabawny wječor ze spěwami, dźiwadłom a serbskej narodnej rejku.

Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta. Wubjerk ma njedźelu 7. 2. 26. w 1 hodź. posedźenje pola Natuša w Kukowje. Wšitcy wubjerkownicy dyrbja přitomni być. Sekretariat.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Šołćic korčma we Wotrowje

Jutře, štwórtk 4. februara

so swinjo rěza

Njedźelu, 7. a póndźelu 8. februara

so kózlo-piwo toći.

Předawanje přeprošuje Pawoł Šołta a mandźelska.

Meble

Poručam meble kajkežkuli družiny.

Jara wulki skład!

Jstwy za knjezow, jědźne jstwy a spanske jstwy z duba a barbjene. Wulki wubjerk kuch. nadobow. atd.

Polstrowane meble

Plišowe sofy wot 120.— hr. sem. Ležanki w. 38 hr., matracy w. 38 hr. s. — Přihódne podźělbne płaćenje. —

Otto Petschik

we Wulkich Zdźarach pola Wojerec.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Kulowskej haśy 34.

Telefon 736.

Hłowna pśechowawarnja Rud. Sacka ſ Lipska w Budyšinskim hamtiskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Fa. Arnošt Bjedrich Bartko

w Njeswačidle

poruča

wuhlo a hnójnišća wšěch družin, kaž tež wotruby, lanu mučku

a wšě druhe picy po najtuńšich płaćiznach

Přiwjezu do domu!

Kupuju wšě družiny zornow!

Njewuzběrane mloko

kupuje kóždu dźělbu

Alfred Günther w Budyšinje na Hosćic hasu 29

Emil Jurack

twornja masinow, tow. z wobmj. r.

w Njeswačidle

twari jako wosobitosć

zatwarjomne šćroke a zubickate mlóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratarskich mašinow a nastrojow.

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje po najtuńšem wobličenju.

Přezmórske jězby

Porjadne

woženje wosobow a tworow

do wšěch dźělow swěta

Do New Yorka a Bostona zhromadnje z

United American Lines

Składnosć k zabawnym a wokřewjeńskim jězbam na morju z porjadnje službu wukonjacemi parnikami.

Wobnonjenja a čišćeńske pisma přez

Hamburg-Amerika Linie

Hamburg / Alsterdamm 25

a wšěch zastupnikow w kóždem wjetšem měsće fukraja a wukraja.

Ernst Sembdner w Budyšinje, na Hornčerskej hasy 21.

Transmisije

kóždeje družiny

wollje, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

Wolmu k štrykowanju a wušiwanju ručnego dźěła.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Štrykowanska wołma

tunjo. K. Erler Žitne wiki 11

Neplace kruzki tołčeny majs

mučka ze zeńskowotrjechow. wosuškow

čerwjeny dźećel

— Luzane — kaž tež

wšě druz. knójnicow

su stajnje na składze.

Kamjenski žitny dom

z. tow. z wobm. ruk.

wotnožka w Pančicach.

Copte spódne wobličenje.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9

Gardiny, łaty

tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

Serbski Hospodař

Ratarske wulko-wikowańske towarstwo z w. r.

w Budyšinje a Khrósćanskeje

poruča

symjeńtne běrny z Pólskeje

jeli cło to dowoli

symjeńtny ječmjeń a wows

najlěpšeje kajkosće ze znamjenitych symjenarnjow našich bratrowskich družstwow

śleski symjeńtny dźećel a jadriwe palne drjewo po cyłych wagonach, prikety a češke wuhlo.

Wot **srjedy, 3. febr.** steji w mojich hródźach wulki transport rańšopruskich młodych wysokosućelnych

kruwow a ćelećow

na předań

Hermann Priemel płah. skótny wikowař w Kulowje. Telef. čo. 4.

Přesadźowanje drjewa.

Pjatk, 5. februara t. l. dop. w 9 hodź. přesadźuja so na Jitkowskich honach za hotowy pjenjez

90 rm kuluchow I. a II. rjad.
23 rm pjeńkow
321 rm pručiny

Wumjenjenja so do přesadźowanja wozjewja. Zhromadźenstwo: Hosćenc w Jitku.

W Rakecach, dnja 2. febr. 1926.

Hajniske zarjadnistwo Rakečanskeho knježstwa.

Dźak!

Za namaj wopokazane lubosće při składnosći naju

słěbornego kwasa,

wuprajamy z tutym wšěm přećelam a znatym, Minakałskemu šulskemu předstejićerstwu kaž tež kapali Adolfskeje hěty a „Serbskim Nowinam"

najwutrobniši dźak.

W Drobach, dźeń 3. febr. 1926.

Arnošt Donat a mandźelska rodź. Wancec.

Našemu swěrnemu sobustawej a khorojnikej

Gusće Měrćinej a jeho mandźelskej Marji rodź. Pentarjec

k jeju słěbornemu kwasej

najwutrobniše zbožopřeća a Bože zohnowanje!

Serb. tow. „Zahrodka" w Delnem Wujezdźe.

Našemu waženemu a spěchowacemu sobustawej

Gusći Měrćinej a jeho mandźelskej Marji rodź. Pentarjec

k jeju słěbornemu kwasej

wjele zboža a hrimotace „Na zdar!"

W Delnem Wujezdźe, dnja 3. febr. 1926.

Jednota „Sokoł".

Nawěstki přinjesu wužitk!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 60. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjeo knihičišćerńa, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěšćki a tabole so wyše wobličeja. Za reklamowy tu rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n zr

Čisło (Nr.) 29 **Budyšin — štwórtk 4. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wjerš ludarstwa.

Po tym, so je žo knjes Pětšo-Bórkrański se swojim prěnim wosjewjenjom we wočomaj wšěch wězownje žudźazych, w stawiznach naschoho cžaša trochu wobhonjenych wožobow, njech Sserbow, njech Němzow, hacž na kótcž blaměrowaŕ, nima na tym hischcže doseć. Wečera hižo scžo je sjawnosć se swojim dopisom w němšich nowinach snjespokojił.

Knjes Pětscho! Teš wcžerawšche Wasche pišmjenčko wo tym swědčeši, so pak sažo njewěrješe, schto scže podpisali. Kóždy, kotryž Waš znaje, wě, so Wy ani jenicžke žady ani extnje ani pišnje w žerbskej rěcži korektnje wumjeseš njemóžeše. S němcžinu teš wjele khmaršcho njesteji. Tak kóžde dźěcžo wě, kotreš Waš bliže znaje, so tajke nastawki nježdu wuplod Wascheho pjera ani Wascheho spóznaca.

We naschinu wotmołwjenju na Wasche prěnje wosjewjenje žimy Wam tři praschenja pschedpołožili. Wy ninaceje sa mišne, na nje wotmołwicj, dokelž na nje žaneje wotmołwy njewěrješe, njewěrješe, wo čo žo jedna a schto bo we žwěrje podawa.

Sserbšim Nowinam wumjetujeceje, so wojuja pschećiwo nėmšim narodnym, wótczinšim sjwjatkam a pschećiwo Landbundej. S tehole Wascheho pitjanja jažnje wuchadža, so sjhka hischcže žo njeschje domaŕali, schto žo we žwěrje podawa. Dźenža tele wot Waž mjenowane strony niczo njenje a niczo wjacy njeišu hacž to, sa cžoš sozialdemokratojo do wójny placžachu: mjenje abo bóle sjawni a pak zahabjeni njepschećelžo naschcho dźensnišcheho statneho porjada a w tu khwilu placžazeje wustawy. Na njej wotpočuje nasch statny porjad a sjnutskowny měr. So tutón porjad je žo wjetschina nėmšeho luda rošuđźika. Je-li chzyke Sserbšte Nowiny pschećiwo tutomu porjadej wojowaćz a jón podrywaćz, potom bychmy my byli njepschećelžo stata a wótczneho kraja. Wasche njewěrne, pschiškodžerske złowa złoczę ji wjele wjetschim prawom na nėmšfonarodnych, Landbund a Wasche tak mjenowane „Vaterländische Verbände". To žu dźenža najhórschi pschećiwnicy naschcje wótcziny a jeje porjada.

Nascha Macžiza Sserbska, Sserbska Ludowa Strona, Domowina a Sserbšte Nowiny steja a stejachu stajnje na zakładze statneje wustawy. Dopišu, kiž seče podpišaš, na tym niz najmjenšchcho njepschemėnja! To žwěrcu wopomnječe, pryđy hacž žo jasno kaž wcžera psched sjawnosću blaměruječe j tym, so chzeče nėmšej sjawnosći narbaricj, so žerbšte organizacije steja žnano na hinaschim zakładze hacž wótczinje žwěrnym.

Potom praschamy žo, schtó steji sady Waž? Schtó je twój wuhjerk nėmšfonarodnych Sserbow? Won j mjenami! Žadyn woprawdže wěrny žyn žerbšteho luda njeby j Wami žobu takše saschmatane, njewěrne a pschihłodžerske dopišy podpisaŕ, khiba-li, so by wo politišich praschenjach tak malo rozumił, kaž Wy, knjes Pětscho!

Kak możeče žłowa tak połneho ludarstwa pišacź, kaž te „so je swadu stronow a sjnutskownej njejednotu njemóženy naschemu ludej žłużiće"? Schtó dha je tutu swadu a njejednotu sapoczał? Ssnano my Sserbjo? Njeschje žo hischcže domaŕali, so žu nadpady na naž wusčhe se nėmšfonarodnych nowin? Runje Wy scže nastawaješ roshorjenoscji hischcže schcžepcžiću pschipołożili, podpišawschi snatu Waschu prěnju „erklärunku". Pschimnicže žo najprjedy sa žwój nóš, prjedy hacž druhich napominace!

Snaječe žnano, w cžejej žłužbje stejicže?! Ssnano Wam bórzy wcži wotewrimy! Ale sa sjawnosć a khutnych ludźi scže weibyeši.

Zawěrański zakoń wo rozrunanju z němskimi wjerchami so přijał.

Prawny wubjerk nėmšeho žejma je wutoru sawěrański zakoń wo rosrunanju j wjerchami j 19 pschećiwo 6 hłosam pschijał. Po nim žo wschė njerosžudźene jednanja j wjerchami hacž do końca junija wotstorcža. W žłedowanjeć debacže jedyn sastupjeŕ pruskeho knježeństwa wo **wojerskich penzijach žrbustawow pruskeho kralowskeho doma rosprawjesche.** Po tym dostawaju prynz Eitel Bjedrich jako prjedawschi komandeur diwizije w stejišchcju generalnoho majora letnje 10 071 hriwnow, prynz Adalbert jako prjedawschi korwetski kapitan letnje 4830 hriwnow, prynz Oskar jako wyšchi a brigadźiny kommandeur 7554 hriwnow, prynz Hendrich jako wulkoadmiral a generalny inspektor wójnskeho kódźstwa 17 127 hriwnow.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ręči serbski

Najl. a najtuńša kupowańnja wobućow. Pódšušowanje spěšnje a tunjo

Němskonazionalny dr. Everling na to kedźbliwe cžini, so žu samoježnjowe wobstejnoscje pschišłuschnikow Hohenzollernskeje žwójby dla sebraczja jich samoježnja j khwilemi w tajkim cžěžnje byle, so je žebi na pschikład prynz Oskar žnam dyrbjał w khachach satepicź. (Pschitomni žo žmeja a ironiźy wokaju: Jakožnje!) Njedyrbjeli tola na wschė sacžucza a pietety a dźakownoscje sabycź. (Sozialdemokratojo a kommunistojo žo žmeja.) Rěčnik praji, so je nėhdyschi bayerski kronprynz žwoju wojerišku penzijun k podpěranju pschišłuschnikow nėhdyschcho wójska a jich sawostajenych pschepokasaŕ. So pschišłuschnizy Hohenzollernskeje žwójby w Prusiej njeišu mohli to žame cžiniź, na tym leži, so žu jim jich samoježnje sebrali a jo jim njewěrócza. Hewak bychu hotowi byli, to žame cžiniź.

Němska do Zwjaska Ludow zastupi.

Wukrajny wubjerk nėmšeho žejma je žrjedu w pschitomnoscji wschěch hohuštawow nėmšeho knježeństwa wo zastupjenju Nėmčkeje do Swjaska Ludow jednak. Pschi spočatku wurađźenjow kommunistojo namjetowachu, so by jednanje sjawne było. Wubjerkowa wjetschina tutón namjet wotpokasa. Na to nėmšti sjwonkowny minister dr. Stresemann we wobstejnej rěcži žwoje stejišchcžo k zastupjej do Swjaska Ludow roskroji. Po tym druhe wubjerkowe hohuštawy rěčachu. S 18 pschećiwo 8 hłosam žo na to namjet pschija, po kotrymž **žo knježeństwu polnomoj k pschipowědženju da, so Nėmšta do Swjaska Ludow zastupi.**

W tym samym pohođženju žo **němsko-schpanišemu wikowańskemu dojednanju, prusko-hollandšemu wikowańskemu a łódźnišemu dojednanju a němsko-hollandšemu słownemu a kreditnemu srěčzenju pschihłosowasche.**

Smjertne wusudy w procesu ferninych mordarstwom před Barlinskim přisažnym sudom.

Kaž je žo hižo wcžera idźelilo, je pschišażny žud dla skónzowanja tšłła Panniera ź cžorneje nėmšfostatneje wobery Schirrmanna, Steina, Achenkampffa a Benna k žmjercži, Schmidta k khłostańi na lėto a Stetzelburga k jastwu na 9 měžazow sažudźi. Druhi wobstorzeni, nješ nimi wyšchi je Senden a hejtman Gutknecht, žu žo winowali.

Wutwuđźenje je žo ź wujaunkinjenjom sjawnoscje wotmėło. Tohodla je njemóžno, nadrobnoscje wo nim zhonicź. S pokinym prawom žu žo mordarjo k žmjercži sažudźili. Tola sažuđźeni žu mordarśki wukas jenož wumjedli, cži, kotrizj žu mordarstwo pschikasali, žu njekhłostani wostali. Tohodla je srokumicź, so žu ludźo ź wutwudom a ź wobstejnoscjeni, pschi kotrychž je žo žudźiło, njespokojom. Potajnstwo femineho mordarstwa je njerwujażnjene wostako.

*

W feminym mordarśkim prozeßu je do wuprajenja wutwuđa k roshorjajenu wustupej dóchło. Žona k žmjercži sažudźeneho Steina dźiwsche na kóždy pad jako žwědčerka zhlyšchana być. Temu dźiwchu někotři sakitarjo pschi wschěch wobstejnoscjach sadžełwaš, dokelž žo Steinowa njetajesche, so dźe se žwójim wobžwědčenjom wobstorzeneho wyschka se Sendena wobcžeźicź. Praschachu žo ju: „Cžehodła dźeče knjesa se Sendena wobcžeźicź? S tym wěž žwojeho muža njemóžeče polépschicź." Sšud njedźiwajcy teho wobsamknuły, žonu khłyschcež. Kaž dołho žudnizy mjes žobu wuradźachu, žona do žudnišeje sale ź pschewodom kommunistiskeho krajnožemskeho sapósłanza rěcznika Obucha stupi, kotryž bě město rěcznika, je stronu žudnikow postajeneho, pschewrał. Wobstorzeny Stein pak pomoz rěcznika Obucha wotpokasa. Krótko pryđy hacž žo žudnizy k wosjewjenju wutwuda do žudnišeje sale wrócźichu, žo žyła sadwělowana žona k wobstorzbnej lawje cžišchcješche a na žwojeho muža sawoła, so dyrbi tola wschо rjeź, schtož wě. Wobstorzeny pak ju wot žeble wotpokasa a ju napominaše, so by so wotšalika. Hdyž bě žo potom wutwuđ pschipowědźił a wunwinowany je Senden ź pschewodom žwojeho rěcznika a žwojeje žony je žudnišwa wuńdźe, žona ź žmjercži sažudźeneho Steina sawoła: **„Tón je winowaty. Tón je ź mordarjom!"**

Po Barlinskich nowinach Steinowa na podłožku materiała, kotryž ma w rukomaj, a po wupraješanych žwojeho muža měni, so je žo **mordarstwo po Sendenowej pschikasni stało.** Wona tohodła rewišiju pschećiwo žmjertnemu wutwudej sapoda, so by žo ź nowym žudnišćim jednanjom wutrpało, hdže ma žo iwoprowdźiny winik pytacź.

Strajkowy strach na němskej železnicy.

Jenotny žwjask „železnizarjow Nėmšeje" w sakišim wotrjeżu žledowaše wosjewja:

W nsdowej swadze mjes žarjadnišwom nėmšeje železnizy a tarifowymi organizacijami železnizarjow je žo, kaž je znate, 29. dezembra 1925 rosrińaju wutwud wuprajił, kotryž za nsdowe stupiny I hacž V powyšchene hodźinišeje nsdy wo 1 pjenježk a w nsdowym skupinowaj VI a VII wo 2 pjenježkaj pschinješe. Haczrunje pjenježne wuskutkowanje rosrińazego wutwuda na žane waschnje na mizu železnizarjow njeđźiwa, je žwjaŕ dźiwozo na knježaze powschitkowne wobstejnoscje rosrińazenu wutwud pschihłosowaŕ. Nėmšfe dźełowe ministerstwo je na to 16. januara 1926 wojjewiło, so je rosrińazy wutwud wjasazy. Nėmšfe železniśte žarjadnišwo je žo pschi wschėch tychle jednanjach wobdźełiło, njeđźiwajcy teho žo wono nėtkole japowđniye, rosrińazy wutwud pschewjeseš. Wono praji, so nėmšfe dźełowe ministerstwo na podłožku nėmšfeho železniśteho sakona nima prawo, nėmšej železniśty rosrińazy wutwud nanuseć a to dyže žo tohodła na žud nėmšfeje železniźy powołaćz. Tarifowe organizacije žu žebi je žwojeje strony wotmyślile, žarjadnišwo nėmšfeje železniźy na to wobstorzeć, so dyrbi žo rosrińazeho wutwuda đźerżeć. To je prěni a jenicki pad, so je žedyn dohładowaŕ w Nėmšeje pschećiwoja, rosrińazy wutwud pschewjeseš, kotryž je žo na sakožku płacżazeho nėmšfeho sakonja jako wjasazy wuprajił. Mjes tym je žarjadnišwo nėmšeje železniźy žledowazy wukas wojjewiło:

Direkzija němšeje železništeje direkzije w Drjezdźanach.

Wschitkim wobłhodnym měšnam!

Telegramm cžišło 6 ź 31. januara 1926 w 2 hodźinomaj popołdnju. W tu khwilu đźedża syntacj, personal sawjeseć, so by ź demonstrazji strajkowaŕ abo wobkhad kajył. S dorasom žo na to pokasuje, so personal na napominanje, so by đźelo złoźił abo wobkhad hacźił, na žane waschnje njeśmě pożłuchacź. Schtoš pschećiwo žłużbnemu wukasanju cžini, žłużbnu powinnoć łrani a žo najkrucžišcho pokhłosta.

Direkzija němšeje železnišy.

K tomu železnizarśki žwjaŕ pschišipomina: Byrnjež tarifowe organizacije žo w tu khwilu prózowałe, so by žo žarjadne wujaśnjenje po prawym puczu đoszło, je tola rozumnicź, so njeśmě **potrjechenym železnizarjam wulke rosčerjenje** hrozi. K tomu je žo pschidało, so je žo do nizšich sazjotnikow wobžeže ź wotstronjenjom njerwupowědźomnych měšnow žylnje dyrilo. Hdyž tajke njepschestawaze wunđanje personała ź wubuchnjenjom dowjeđže, jenicka wina na personalnu politiku towaŕstwa nėmšeje železniźy pađa. Jeli to by žo po tutym puczu dale kročźiło, njebychu traschaze wutšełe kaž horni wukas, skutkowałe. Jeli so by žo raś hospodarśke žiwjenje cžeško hacžiło, by sarjadnišwo nėmšeje železniźy sa sčžehwki žwojeje peronalneje politiki pšched zyłym ludom samołwite było.

Němska wobora jeneho civilista zajała.

Pšched nėkotrymi đnjemi po Barlinskich drohach wotdźelenje nėmšfostatneje wobory cžehnješe. Pšchi tym pišfarjo melodiju špiwa „Hordże smahuje je žo khorhoj cžorno-běło-cžerwjena pišfachu. Jedyn po dróły duzy muž ofšjera na to kedźbliweho cžinješe, so nėmšfostatna wobora tutón špěw, kotryž žo pschećiwo republiźnym barbam pschećiwoja, njeśmě pišfacź. Ofšjer muža, kotryž žebi śwěri, jeho na to pokasaceź, sajecź a đo kasarnow dowjeśeć da. Hdyž běchu tam sajateho pschełtłscheli, jeho puschćichu. Kaž Barlinske nowiny powđża, je Barlinska kriminalna policija pschećiwo ofšjerej, kotryž je wotdźelenje wojakow wjedł, pschepytanje dła wurubjenja žwobody a dła pschinjewjenje hamta žawjeseć dała a je žo hižo nėkotrych žwědkow pschełtłyschała. Teš ministerstwo nėmšfostatneje wobory je pjerża pschepytanje sawjedło.

Prozeß dła wjelepscheradych pschećiwo Mahraunej žo sastajił.

Hłowny pschedstyda „młodonėmšfeho rjada" (Jungdo), Mahraun, bě bjes wodmonoscje nėmšfeho knježeństwa se Franzozami wo wobsamknjenju politišfeho swjaska jednak. Tohodła běchu jeho wjelepscheradych dła wobskorżili. Kaž nje-

winy „Der Jungdeutsche“ pišcha, je žo někto prozeß pšcheciwo Mahraunej sastajiš. So žu to stanje, bě do pšedka widjecz.

Francowska a madžarscy falšowarjo frankow.

Sapóžłanz Fontanier je žo na kónzu wutworiskeho poženja deputěrskeje komory za falšchowanjom franzowskich bankowkow w Madžarskej wopraschał. Wón žedi žadasche, so by žo dženi postajił, na kotrymž by knježenstwo na jeho praschenje wotmolwiło. Fontanier na to pokaza, so pšcht tejle należnosći wo politiske njeskutki dže. S pomozu njenjes, kotrejž běchu Madžarojo z falšchowanymi tyšaz frankskimi bankowkami do rukow dostali, dyrbjesche žo prjedawschi awstriski arzywojwoda Albrecht za madžarskeho kralа wuwołacz a žo politiske organizacije w Awstriskej a Němskej za wjeczeršiku wójnu wuhotowacz a žo wobtrocic. Na to dyrbjała Franzowska wošebitu wažnosć kasej. Wšitke madžarzy politikarjo žu žo jako sobuwinikojo pšchepokasali a tunje tak žu i wunschkom pšchepytanja regent Horthy, ministerski pšchedsydza hrabja Beihlen a žyle knježenstwo cžežko poczeženi.

Ministerski president Briand deputersku komoru proschesche, so by žo i tejle należnosću njepšchekhwatała. „Naschi kriminalni sastojniz“, wón praji, „žu žo do špecha meli, my pak žedi nježenemy porokowacz dacz, so žo do džela madžarskeje justizy měschamy.“ Briand słónczuje tomu pschihložowasche, so žo na Fantanierowe napraschenje woimołwi, hdyž budże žo wo naprajschenjach za sajsifiskim hibanjom w Franzowskej jednacz.

Italska so ze wšćmi mocami broni.

Parižski dopisowar „Newyork Heralda“ je žo na studowarske puczowanje do Italskeje podał. Wón pische, so ma žo po nowym italskim letarskim programmje wojerske letarstwo na 182 eskadrow, to je 3000 letadłow, powjescheze. Italske wudawki za letarstwo žu hižo nětkole wjetsche dyžli wudawki za letarstwo Sjednoczenych statow. Italske wójnske tódstwo na wodowy wuczišcz 271 000 tunow. Italska wobeje lohke lichtjali a podmórske czołny twari. Dokelž je wójnski pschistaw w Poli sastarjeny a za žadanja nowsho czasa njedožahaja, žo nowe wójnske pschistawy w Spezii, Genui a Tarentu twarja. W pschichodnym nérzu žo 200 000 rekrutow do wójska staji. Fašizitiske miliza je 200 000 derje wobronjenych muzštwow wobsteji.

Hibanje pšeciwo ruskim bolšewikam w Pekingu.

Pod mjenom **„wójašć pšecžežiwo cžerwjenemu imperialismej“** je žo w Pekingu njedawno organizajija wutworika. W jenym letaku žo rospomina, hacz „cžerwjeny imperialismus“ njeje runje tak straschny kaž „bély“. Cžerwjeni, letak praji, žu Mongolsku dobyli, žo w Kwangtungu zažyblili a Kantonske knježenstwo do kommunistiskeho knježenstwa pschetworili. Woni žu žebi chinesckich džełacžerjow, studentow a łapałow za žiwoje samery kupili. Letak je zkowanti skónczi: „Bratrja, postajcze a pomhajcze, cžerwjeny imperialismus potwórcžicz; pschetoj won je w naschim kraju njeliczomne njeskutki wuczinił.“ Letak je wulki džel chinesckich studentow wot kommunizma wotwjedł. Tuczi žu wobsamkli, chinesti lud z rosschérjenjom letakow na strach kedžbliwy cžinicz, kotryž jemu se strony Ruskeje a Japanskeje hrosy. Radikalni njes studentami žo pschecžiwo tomu wobrocžicz, so žo Ruska w tutym swišu se Japanskeje njemuje. Wobej stronje žo do pukow dasczi, pschi cžimž žo schtyrjo kommunistiszy studentojo franicha. Byes diwała je wjetschina chinesckich nazionalistow dla žadanjow rosnoschena, kotrejž žo i ruskeje strony na chinesku rańschu żelesniju cžinja. Ruska žo po jich ménjenju wjazy wot tych mozow njerozsnawa, kotrejž žu žebi wotmuhłikli. Chinu potłoczicz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 4. małeho rózka.

Veroniki.

† 1854 Arnošt Bohumér Jakub, farař při cyrkwi Swjateho Michała w Budyšinje. Jeho žiwjenje bě sama próca a dźěło. Běše slawny serbski předar, woporniwy městopředsyda Maćicy Serbskoje, kotruž we swojej wutrobje nošeše. Załožeř serbskeho kandidatskeho towarstwa, serbskich Božich służbow w Drježdźanach, spěchowař rěčeńskeho (politiskeho) towarstwa. Załožeř konferency evangelskich duchownych, wot 1849 sem zapóslane na sakskem *sejmje a zakitař serbskich prawow*, serbski kěrlušeř, kiž je 44 nowe kěrluše do spěwarskich podał, spisowař serbskeho katechisma a mnohich druhich spisow. — Serbja a Němcy jeho jenak wysoko čescowachu. — Swoje pjeć dźěći je wotčahnył k dobrym Serbam. Wulki narodowc, nutrny křesćijan, nadobny človjek. Wótc Hendrich Imiš je jemu w mjenje serbskeho luda posledniu dobru nóc dał.

† 1819 w Budyšinje Herta Wićazeo, prěnja pěsnjerka.

Božo křidy derje saja, pluwy w zornach njewostaja.

(Přisłowo.)

— **Wo wjedrje.** Wčzera wjeczor w 7 hodź. barometer 723, hygrometer + 1°, thermometer wo dnjo + 9. Dženja rano we 8 hodź. barometer 725, hygrometer 0, thermometer w nozy + 7. — W rospokojenju nijinow a wyschinow žo wjele pschemėniło njeje. Schkleńza je pornjo wczerawschim sterje na rjane ischła. W blischim cžasu mamy z nowa śněh a symu wocžakowacz. — Zutše pjatk klóncžko 7,39 hodźin sthadża a žo 4,50 hodźin thowa. Mjezačk w poinozy sthadża a žo dopołdnja 10,45 hodźin thowa.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutšischu pjatk:** Symnisćo, zamrócženo, žuchowanje. W rauschej Europie njersnje, syma poczežnje pomałku wot ranja k wjeczoru. We wjeczornej Europie hischcze mile wjedro.

— **Finanzny hamt wotšewja:** Tak dołako hacz je žo dawk wot dźěłanskeje mjdy w protyczným lécze 1925 ze lépjenjom namotk wotwjedł, ma tódzy dźěłacžer winowatosć, hacz do 15. febr. t. l. swoju dawkowu thartu a listna, na kotrejž žu žo wothódnoscžene znamki lépiše, na finanzny hamt swojeho bydleńskeho města wotedacz. Dźěłodawar ma z wupowěznjenjom w dźěłanskich a wobkhodnych rumnoscžach na winowatosć sapóžłanja abo wotedacza dawkowych thartow a lépjenskich listnow pokasacz. Na město dźěłacžerja žmě tež dźěłodawar thartu a listna na finanzny hamt sapodacz; w tymle padze dyrbi dźěłodawar dawkowe thartu a lépjenske listna na finanzny hamt sapóžłacz, w kotrejž wokrjesu dźěłacžer bydli.

— **Statistiske wotdźělenje** pschi polizajskim hamcze města Budyschina nam łdźeli: Po nowej powjestschenej methodże wobliczena liczba němskostatneho inderza za sežiwjenske wudawki (jědź, bydlenje, tepjenje a źwęza, drastu, wobkhad a dalschu potrjebu) wuczinješche w pschepjerku w měsazu januaru t. l. 139,8 (1913/14 = 100).

— **Njelbože** sta žo pondźelu popołdnju w 4. hodźinje na Nowosalskej dróhy. S Pětschkez leżownosće pschijědże japschach a žo dla nahłeho sawinjenja powalk. Pischi tym žebi 41létny wuporjedsežiski murjeř z Budyschina prawe bjedro smjecze. S khorobnym automobilom dyrbjachu snjesbożeneho do žiwjeho bydlenja dowjesć.

— **S Wuhuzd Budyschiskeho pschižnateho ruda žo šebnyk.** S Lipska žo pische: Budyschiski pschižnaty ruda bě 2. novembra sandżeneho léta domjazeho murjerja Bjedricha Augusta Hanczku z Maleho Wjelkowa dla wopaczneje pschihbaki ke thkolatarni na 1 léto a 3 mésazy sażudźił. Henczka bě w sapiku žiwjeho samóženja hypotheku samjelczał, kotruž je žebi wot žiwjeje manželskeje na žiwoju leżownosć dał dacz. Pschecžiwo temule wuhudej bě Henczka revisiju na němskostatne ruda-nistwo sapodał z dopokasmom, so žo tu wo dołaze pschipósnacze dara jedna, kotrež je žebi wot mandżelskeje dał dacz, so bychu jeho žiwnojo po jeho žmjerczi nješchto wot herbstwa dostali. Němskostatny rěčnik wuschěhny, so je pschiwažny ruda pschi tymle pschipósnacju dołha pruhowacz dyrbjał, hacz je prawoskutkujomnje sapiśne. To pak žo njeje stało. Tehdała wuhud njeje prawy a potrjeba hischcze pruhowanje. Prěni thkoštanišći jenat pschi němskostatnym žuhje šebnu na to wuhud a pokaja należnosć do Budyschina wróczo, dokelž žu žo zwilnoprawne wobsteznosce hypotheki na zyle njebezhażaje waschnje wobhladowake.

— **Licžba statnych autowych cžarow w Sakskej.** We dezembru 1925 bě w Sakskej 60 autowych cžarow pornjo 23 w dezembru 1924. W dezembru 1925 mějachu dołhosć wo 1009 kilometrow, 1924 pak 444 kilometrow. Licžba pschijěwjesenych wobzowom w dež. 1925 567 500 pornjo 197 582 w dezembru 1924. Jědźene kilometry 232 873 pornjo 100 073.

S **Dobrusche.** Wečera wjeczor wokoło 6 hodź. w statoku dźěłacžerja Sibarja woheń wudyri. Statok sjeji pódla Leškez kedžbliwy. Woheń wuhonje w brózni. Dokelž motorska žykawa z cžajom njedojedże, bu brózń a domske dopołnje spalischcez. Wschy hromadze bě na 15 žykawow z hascheniu pschijěło, tola woda njedožahasche, dokelž bu hakle wodowod twart. Na žoże njebéschе w cžasu wohnja wjetschi wětr, hewak by žo wjazy žuhodnych twarjenjow hobu spalicz mohło. Wohydlerjej statoka doma njebéschtaj, tak woheń wudyri. Kak je woheń nastał, njeje hischcze znate, kriminalna polizija za tym śledźi. W lécze 1907 žo w naschej wsy domske wotpali, kotrejž pak žu sažo natwarili. Je to potajkim po 19 létach sažo prěni woheń w naschej wsy.

S **Barta.** Sandżenju pódźelu wotmě tudomne ratarske towarstwo w Müllerej hoscženju swoju prěnju lětnu zhromadźiznu. K. hospodarski radź. Rychtař pschedńoschowasche wo hospodarskim położenju. Dla žwojeho stejischcza w ratarstwje je jemu spožčene było, so je mohł hospodarske położenje we wschich dźělach Němskeje wobsledźowacz. Je k dospołnemu pschepwědczenju pschischoł, so je bjestrostnje. Też w krajinach i najlépschej jemju na pschikład w Anhalskej ratarjo pogledne léta na žwoje wudawki pschischli njejšu. Jenoż i rosumnej zkownej politiku knježenstwa, a hdyž podawa statne žrědki sa pschistojnu dań, a i dalschim snižењom a spuschczenjom dawkow móże žo ratarstwo pomału se žwojeho cžežkeho położenja pobžehnycz. Hłokow Wes knježenstwowymi sastupjerjemi wjazy bywa, tiž za to wutłupuja, so maja žo puczе namałacz, kotrejž ratarstwo je žwojeho hubjeństwa wjedu. Lépiše cžasu sažo pschiłu, wšjo pomałku. Potom pschepoda k. hosp. radźicžel Rychtař žłowo k. dr. Kirmschi z Drježdźan k pschednoschkej wo hnojenju z dušnym. K. dr. Kirmscha rostoki se žłowami a pokaja we wobrasach wschelakore hnojenja a jich wunoschki, kaž też wschelakore pódy w Sakskej. Pschednoschk bě jara powuczaty a sajimawy.

S **Barta.** Wojeske towarstwo za Bart a wokolinu wotmě sandżenu njedźelu w Rakodźanskim hoscženju swój symsti a z bobom 46. jažoženski žwjedżenj.

S **Wulkeje Dubrawy.** Wutoru wjeczor bě žo Wulkoo-Dubrawske gmejna w Nowakez hoscženju sejchła, so by wo nowym wodowodu jednała. W blischim Brěmjenju maja rjanu a jara dobru wodu. Tak je žo hižo w sandżenym lécze komisija postajiła, tiž je z Brěmjenjanskej gmejnu jednała. Ta je žwólniwa, wodu wotedacz, tola z wumènjenjom, so dyrbja jim Dubrawczenjo do łódźeho statoka wodu darmo pokózacz dacz. Dokelž pak je Brěmjo 2 kilometraj dalene, bychu wudawki za twar wodowoda 100 000 hr. wuczinike. To je za Dubrawu pschewjele. Tuž je žo projekt zacžinył. Nětk žo Dubrawska gmejna na Khwacžanski wobrocža, hacz by nam mohła 150 tkm. wody wod.-dżeń wotedacz.

Se Suborniržki. Njedźelu wjeczor tudomna briketowanja „Olba“ na woheń trubjesche. Wo wšu palesche žo

Potajnstwo kapitana.

Drama na morju.

11] (Pokračowanje.)

„Najprjedy puschcza moju ruku,“ praji Filippo, „so bych wam mohł prawizu ntócžicz, krajano! Niz jako njepschecžel njepschitudžech tu, a cžinjach to, schtož žym cžinił, z bojoscže, so bychu mje za njepschecžela měli a jako na taikeho napadli. Moje połselstwo je mérne. Nascha łódź stoji wonka w salinje. My chcemy žebi žandowa nabracz, kotrejhož macže tu dosez a nadosez. Nasch kapitan je prjedy jónu sće nathonjenja měł z tutymi wobydlerjemi, a dokelž je mi derje znatjskeny a ja mam pschicžinu, jeho pschecželstwo pytacz, žym do toho žwolił, jako wobhonjeř na kraj hicz, so bych žo wo wójnske mozy a wo waschnju wobronjenja tutych dźiwnych wobbonjak. To je wschitko!“

„A runje dosez, so bych pschicžinu měł, njeměrny bycz. Wasch kapitan chce, njetwecžini-li z dobrym niczo, namóz nakoscowacz. Wón chce wudawaco, so ma žo za staru winu wjecžesz, kupjenjom napadnyez a jich satkelecz. To ma žo žadżewacz. A tak myślu, so je mje Waž Wóh pótzkał, so bych moje małe siadło psched famicženjom sawobarał.

Tuž dha Wam praju, tuczi wobydlerjo njejšu hižo z dźiwnychami. S wosrażenje łódże pschichodzech zas žem jako jenicži, tiž běsche z pomozu Božej se wjele stow rosbitnikow (Schiffbrüchiger) žiwy swobstał. Mje, kiwschi zyle bjes pomozy, pschijachu jara pschecželnje k žebi. A ž djakom za to pschinjesech jim pschecžanstwo a roswucženje we mnohich iwjititnych wézach, tak roswucžich jich wosebje we tom, kak ma žo semja woracz. Njemjeschlinski graj, žito a nječžehorkuli trébneho thowasche žo dosez wjele na rossbitej łódźi. My wjchitko žem swoinoschadnymy: pity, hekery, kopacze, motyki, truhaki, hosdże, skódła zyły magazin njemjeschlinskeho gratu, pschenju, kulki (nepše) a druhe žymjenja, žo we tej bróńje a munizeju, žamo nětkotre kanony — wo jenu pschicžinu wjazy za Waž, so bychcze žo nadpadowacz njeważił, pschetoż moji kupjenjo žu z dobrymi tšelzami. To by hewak mohło jara krivawne wojowanje nastacz. Byschcze-li Wy žebi toho pschał jenoż tohodla, so bychcze žiwojeho kapitana wobohacziš? Ma žo nascha kraina kupa, sa kotrejž sróst je tutón lěš se žiwjenskim prascheńjom, sniczicz, jo by žo Wam satkóbny dobytk dostał?

Praječe jenoż né, so tak być njeżmě, a dyzemoj žo jako pschecželaj rosesez, a moje johnowanje budże Waž do žwéta pschewodżecz. Wi druhim pschihnadże bych dyrbjał tu hodźim satkiwacz, w kotrejž jeże žem pschischoł, a Waž njedźiwajcy toho, so jeże mój krajan, sa njepschecžela mécz. Jako tajkeho njebych žamo ja samohł Waž psched wjecžerjom žwojeho ludźika sawobaracz. Tuž praječe, kak ma to byczz?“

Filippo spodźiwasche žo nad tym na najbóle, wo cžimž jemu krajan rěcžeschе: wón ani na to njemyšleschе, so by jeho, prjedy hacz mohł na pomoz saiwołacz, satkół.

„Cžim dźeje na Waž hladam a Waž rěcžecz žłyschu“, prajeschе z myhlazym murasom, „cžim bóle dostawam zasčjschcz, so žmoj žo prjedy hižo tas nébdże w druhich wobstojnoscžach setkacz dyrbjałoj. We Waschim wobliczu a we Waschim hłosu je nešchto, schtož mje na stare, dawno saschłe cžasy dopomina. Sznadź powěsčeje mi žywoje mjeno a méšto žwojeho pokhadżenja. Mi žo sda, so dyrbimoj žo hižo znacz.“

„Hm“, mórczeschе stary a hladasche śledżo do wobliczа mkodeho cžołnopleka. „Praječe ni najprjedy, schtó Wy ješe?“

„Moje mjeno je Filippo Riccordi z Monreale na Sicilijej. A Wy?“

Stary wotstocži njejabzy. Wudżeraschе a žo dźiwasche. „Boże pucže žu spodźawne“, wumješe potom z napinanjom. „Haj, nětko wém, so jeże to Wy, kotrejhož žym, hdyž běschcze hischcze makuschki, na kolenomaj kowrał, dźiweho, rjaneho hółczka, na kotrejhož žo dla mnohich njendrych texikow hnéwacz njemóżach. A njesnajeschi-li ty mje sasu. Filippo? Njedopomnijsch-li žo wjazy?“

„Waschе mjeno?“ nuczeschе Filippo.

„Cžesare Mal Ochio.“

A tu wotewrischtej žo jemu wóczky a Filippo pósnawaschе.

„Per Bacco“, wón sawoła, „mój žiwoj pschecžeżaj se starodawna! Nětko žo dopominam! Wy běschcze stajnje mity a dobry napschecžo mi, powodżaschcze mi powuczaje podawišny je žiwjadło žiwjenja, je žiwotich pucžowanjow a wubudźischcze z tym moje žedżenje za dalokim žwétom. Ja jemu žeżbhowach. Hdże je mje tale żadżeż dowjedża, to widżicze z toho, schtož žym žo stał: łódźnik na łódźi a po morjach jěschó.“

„Schto, jenoż z łódźnikom sceze? A Waschе wótzowske wobhydstwa? Waschе winiczy a oranżowe haje?“

„Mje hižo njerwabja. Też hižse mnje budu sarjadowane. Tole žiwjenje žo mi lépje lubi. A nětko žyzka z tutej łubožcze we kwitrobje —“

Wón z rasom wotnjelknu a žo saczežerješ.

Zesare pschipósnawajzy pschikiwny.

„Hischcze pschejso stary, wecžnje młody Filippo!“ žo wón wumjna. „Tehdy běsche to wulka lubosć ke mni, k Mal Ochio, kotrejhož žo kóždy dalokowacze, lubosć, kotraž na twój žiwjenjski puez seschelesche. — O ja zyle wésce iwém, kak najprjedy jedyn a po nécžim wschitzy mi tole pschijmjeno dachu. Prajachu, so mam sse pohladnjenje“, kotrejhož žo we Italji tak jara boja. Jenoż ty, mój Filippo, swosta zwérny a krutny. A hdyż mje ili hólcziška pschecžełowachu a z daloka i kamjenjenni za mnu nijetachu, dżesche ty zyle žamu na nich a wuczeri je wote mnje prjecz. Daj so mi nadżecz, so žy tajki pětny žwojtacz! Saftawaj žo też dźenja za cžežnjenych a pschecžełowanych! Pomyślu na žwoju mintkoscž, lubu žynu, a lohko namakasch pucz, tiž dyebisch we pschitomnosczi krocžicz, jo by pravje jedinak.“

Filippo poda žwojenu starenu pschecžełej ruku. „Toho napomninanja trjeba njeje“, wón dješche. „Twoji kupjenjo njech jmérnom dale spja; woni žo naschich nadpadnjenjow bojecz njetrjebaja“.

(Pokračowanje sležnje.)

Kraſkej domiſce. Wohnjowa wobora dalſchemu rosſchěrjenju wohnja ſadźewa. Tak ſo jenož ſwiſkle ſpalichu. Woheń je nĕchtó ſalożił. Pod ſtĕchu a w domje bĕchu wšitcy ſ petrolejom a benzolom polate. Wohnjerjo doma bĕchu ſapuczowali. Někotrych ſu hižo ſajeli.

S **Rachlowa** pod Czornobohom. Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ſwjeczeſche ſobotu w ſali hoſcenza w Ssowrjezach ſwój prĕni ſymſki ſwjedźeń ſe rejemi a ſabawu. Ssamſna kapała ſ pſchespolom wóhnjoweje wobory ſwjedźeń wotewri. S mutrobnymi ſłowami powita hejtman wobory Gustav Kliz hoſczi a towarſchow, wobeſhe towarſchow zuſnych woborow, kotrychž bě jich ſo wjele ſeſchło ſ Rabota a Jenkez, Bukez, Boſchez, Splóſka a Delnjeje Kiny. Pſcherucze ſo wjeſele hodźinki minychu.

S Njeſtarow. Potajny podawk je tu powſchitkowny ſajim ſłudźił. Njedźelu wjeczor mlynſki wobſedźeſt Lowka ſ Wurjesda tudomneho kowarſkeho miſchtra Schmidta wopyta a wostaji ſwoje kolo pſched khěżu ſtejo. Jako chyſche ho domoj wróćić, bě ſo kolo ſłubiło. Wobkradnuty hnydom polizaju ſawoła. Żandarm mózeſche błĕd k Bukezam namakać, kiż pak pſchedałoko ſpótnacź njebě. Wutoru rano kowarjowa dźowka ſadhy twarjenja koło ſtejo wuhladа. Dokelž hiſche mróz, mózachu ſpóznać, ſo je kolo nĕchtó pſches płót ſtajił a pſches ſahrodu k twarjenju dowjeſł. Hacź ſo tu wo žort abo padufſchtwo jedna, dyrbi hakle polizaiſke pſchepytowanje dopokazać. Samſnemu wobſedźerjej ſu hižo ſoni jĕdne kolo kradnuli.

S **Lěwałda.** Wĕżera rano wokoło 6 hodź. ſo w naſchej wſy na woheń trubieſche. W delnjej wſy ſalcheſche ſo pſched dwĕmaj ſtomaj nowonatwarjena brózeń kubleŕa Marczina Rychtarja. Wſchón rataſtki grat, kiż ſo we brózni khowaſche, ſo ſobu ſpali. Dla njepſchichodneho wĕtra ſteješche pódłanſki dom wikowarja Wenzla w ſtrašche. Tola wohnjowa wobora ſamó ſ wobhladowanym ſapſchimnjenjom ſtrach wotwobroczeć. Wĕnja, ſo je nĕchtó woheń ſałożił.

S **Lubija.** Dźiwajo na to, ſo **najwjazy gmejnam** ſzyła mózno njeje, bobuježel hiſchcze pſchezo pſchibĕrazu bjesdźĕłoſcej ſ nuſowymi dźĕłami pomjenſchiczej, dokelž nimale we wſchĕch gmejnſkich poſkładnjach na ſrĕdkach pobrachuje, je wokſeżny wubjerk w ſwojim pódźelniſchim poſpodźenju wobſamknył, ſo chze **gmejnam** poſczonku we 60 000 hriwnow bjes danje pſchewoſtajicź. 15. januara bě w Lubijſkim wokſeżu 3340 muſkich a 293 żónſkich dźĕłonjemějerjow. Nimo tych bĕchu hiſchcze 3731 dośtawarjow pichtražkow naliczili. Gmejny maju pródźwy na hamtſke hejtmanſtwo ſapodacź a nuſowe dźĕła mjenowacź. Hamtſke hejtmanſtwo ma hižo pjenjezy, a pródźwy ſo bórzy ſarjaduja. Wokſeżk ſam ſe ſobje njemóże nuſowe dźĕła wukonjecź dacź. Wjele gmejnow je ſo hižo ſamolwiło.

Se **Semiz-Tumiz.** Póndźelu pſchipoldnju wokoło 12 hodź. ſnjeſoż we wulkej ſkali w **Tumizach** 1 tudomny ſkałak Miczka. Wón ſe ſkałiſny dele padże a ſo na rukomaj a na hłowje cźeżko frani.

S **Khrósćeju.** Sańdźenu wutoru, na Sswĕcźt Marje, wjeczor pſcheproſzny k. Wſenka do ſwojeje żurle ſyłu inſtrumentalnej hudźbje pſchitkiheleneho luda a Kamjenſte orcheſtrowe ſjednoczeńſtwo jako mały orcheſter ſ pſchewodom klawĕra pod wuſtojnym namjedowanjom k. Höhny poda kraſny, pišany program operneje a operetoweje hudźby a to woprawdże wumĕſtny, elegantnje, nĕżnje a mózníe, cźiſcze a żiwje. K. Höhna hudźeſche dwě nĕżnej cźiſłe jako ſoli w ſnatej wuſtojnoſci. Dwě dalſchej cźiſłe, jenoż ſa trunowe naſtroje, poſticźeſchtej tohorunja nĕchto zyle woſobite wobkluſnaze, mjes nimaj „Mazurku“ cźĕſkeho miſchtra Drndle. S wurjadnej ſkedźbnoſcźu a w ſwjatej cźiſchinje łuchaſche polna żurla zunim, nĕżnym ſynkam, ſchtož w tej mĕrze dyrbi dozyła ſnjeſeny. Kultura poſtupuje, każ je widźeć, nadźijomnje woſtanje tak też pſchi naſchich ſwjedźenjach. Shtoda, ſo orcheſter też nĕchto ſe ſerbſkeje hudźby njepchinjeże. To dyrbimy ſadacź ſebi pſchecź. Hdyž w „radiu“ ſerbſka hudźba pſches powětr klinczi, dyrbjeli ju też konzertne kruhi naſcheje domiſny w cźeſći mĕcź. ſch.

S **Njeſwacźidła.** Tudomne ſerbſke towarſtwo Jutrnja wotmě ſandźenu njedźelu ſwój letuſchi ſałożenſki ſwjedźeń w kſcejźim hoſcenzu. Wopyt bĕſche lĕtſa — ſchtož je ſo też pola druhich towarſtwow wobkedźbowało — pomĕrnje ſłabſchi, tola wiſ pſcheſłaby. Też dalſchi hoſczo tu lĕtſa njebĕchu. Towarſtwowy młody pſchedſyda k. Mrózbł. Wobkrocźiwſki wotewri ſwjedźeń ſ krótkej narĕcźu. Hudźbny dźeł woſtarachu lĕtſa Njeſwacźidłſke herzy. Tuczi pak dyrbjeli pſchichodnje bóle na ſerbſki raz ſwjedźenja dźiwacź, ſchtož wobeſhe wo rejach płacźi. Mĕſchany ſpĕr pod k. twjerjom Zorenzom ſpĕwaſche „Lubka lilija“, „Blakata Hanja“, „Stawaj mi horje, holicźo“ a „Khuda ſwiſna“, ſa to żiwe pſchipóſnacze dźakrcźo pſchiſłucharſtwa ſrejo. S dźakałyebnej wopornoſcźu podpjera tutón nĕmſki nauczer ſe ſwojim khorom nje jenož Jutrnju, ale też pſchi mnohich ſkładnoſczach ſerbſkeje Boże ſłużby. Tak moh bycź nĕkotremużkuli Sserbej ſ dobrym pſchiſłukom. Jako prolog pſchednjeſe łużyna Winklerez ſ Njeſwacźidła Seiſlerjowu pĕſeń „Wšĕch ty tón kraj!“ Wuſtojnje wuwjedźena khutna hra „Zbożowne hody“, każ też żortna hra „Petrolejowy kużoł nadeńdźeſchtaj dźakowne pſchipoſłuchaŕſtwo a buſchtaj ſe żiłym pſchiſłeſkom pſchiwſtataj. S wjeſołej, każ do ſajutych taŕſchich hodźin trajozej rejzu, ſłónczi ho derje radźeny pjwjedźeń. Jeho ſarjadowarjo ſu ſ wulkim pſchikom mĕſeje ſpokjenj.

S **Lupoje.** Tudomna Raiffeiſenſka nałutowarnja a wupożcźernja wotmě ſchtwórtk 28. januara ſhromadźiſnu ſa ſobuſtawy.

S **Iłoz.** „Wjeczor w kcźejatym Bukſentowym dole“ dhe naſcha dobrowólna wohnjowa wobora w bliſchim cźaſu w Herbſkej grzyhcze wotmĕcź.

S **Wukrancźij.** Njedźelu wjeczor bě ſo do Meldźij hoſcenza paduch dobył, hdyž hiſchcze hoſczo w korcźmarſkej ſtwje ſedźachu. Paduch je najſerje ſ khěżu nuſ pſchiſchedſchi po ſthodże horje do wobydlenja ſalĕź. Tam kradny zigary a zigarety. Jako domjazy pſchiſłyſchu, cźekny paduch, kiż bě ſtwine durje wot nutſkach ſamknył, ſ wokom won a po rĕble dele do blíſkeho knjeżeho parka. Mózno je, ſo je pomoznikow mĕł. Dotal hiſchcze nicźo wĕſteho wuſłĕdźili njeſu. — Mjes ſtotom tudomneho kubleŕa Tupaka je hołbroma wudrilene.

S **Wukrancźij.** Njewſchédnu wumĕłku ſbĕrku mózachmy ſandźenu njedźelu w Knothej hoſcenzu ſebi wobhladacź. Bě jich na 500 błeſchkow, w kotrychž bĕchu wſchelake wurĕſane a łĕpjene figury. Wſchitko bě ſamóžne dźeło wuſtajerja, k. Ssymanka ſ Budyſchinka, dźeło ſcźerpnoſcze wo 30 lĕt. Widźachmy ſtawiſny ſtareho a nowjeho teſtamenta w jenotlíwych pſchedſtajenjach, dale pſchirodoipytne, ſemjepiſne, ſtawiſnarſke, technologiſke ſkupiny a zyły rjad debjeſkow. Kajſe ſprócźne dźeło to je, mózemy frofumicź, hdyž ſebi pomyſlimy, ſo ſu wſchelake wĕzy ſe 1700 jenotlíwych dźĕłow ſeſtajane.

Se **Sſtepeho.** Sandźenu póndźelu ho tudomne dwórniſchcźo k prĕnjemu raſej ſ elektriſkim ſwĕcźłom wobhjwĕcźi. Se teſeje pſchileżnoſcze błchu jo rjenje ſe ſelenjoni wĕnzami a girlandami wupyſchili. Rimo dwórniſchcźowych mĕſtnoſczow ho elektriſkje wobſwĕtli naſtup k cźahanu, pſchekładowarnja a pſchekhod dróhi pſches kolije. Wótadołhe jednanja dowjedźechu k temu, ſo ſo projekt pſchewjedźe. Hakle njeſhoża wĕz poſpjeſchichu.

S **Bĕleje Wody.** W jenej tudomnej ſchkſeńcźelni ſu młodoſtni ſaſo ſchfleńcźane wĕzy kradnyli. Pſchi pſchepytanju jenoho doma ſu ſchkleńcźane wĕzy namakali. Je jara wobżarowarſki, ſo ſo młodoſtni pſchezo ſaſo k padufſtwam ſawjeſeć dawaju. S dźĕła pſchiſłuſoja ſebi wĕzy jenoż, ſo bychu je dobrym ſnatym ſa ſmeſchnje tuni pjenjezy pſchedawali. Woni pak njemohomnyſla, ſo ſo też pſchekhowarjo khłoſtaja. Młodoſtni padufſki ſwoje kłoſtanje dóſtanu.

S **Wórkowow.** Póndźelu wjeczor wokoło 10 hodź. ſo na Mctagez Wicźajej ſcźownoſcźi hródź a brózeń wotpaſſchtej. Wobej twarjeni bĕſchtej drjewjanej a ſe ſlomu krytej. Jako wohej wudhri, żadyn cźłowjek doma njebĕ. Wobſedźeſt Schwardt bĕ ſe ſwojej mandźelſkej ſoła ſwojeje maſcerje. S wulkej próżu mózachu ſhuſdźa łkát wukhowacź. Nicźoho kur je ſo ſpaliło. Dźiwnje pak je, ſo ſo we wobhymaj twarjenjomaj w hamžnym cźaſu bałeſche, haczrunjeż mjes nimaj nałożeny ſwinjazy ſhlew a ſtare ſe ſlomu kryte domiſke ſtejeſche. Drjewowe dźeła na ſwinjſkich ſwinjazeho ſhlewa ſo hižo patiċi pocźachu, tola wohnjowa wobora dalſchemu rosſchĕrjenju wohnja woharaſche.

S **Khorjebuſa.** Nĕhdyſchi pſchedźĕrſki miſchtr Adolf Hoffmann na Drebkowſkej dróhy bě ſo wutoru ſ plumom ſajedoſcźił. Jeho pſchipoldnju we łożu morwo leżo nadeńdźechu. Najſterje je Hoffmann rano pſchi pjenjowej ſmży liſt piſał, je potom najſterje ſwóju haſnyt a ſe njewohbładniwoſcźu plumowy honacź ſaſo wotwjertnył. Je ſo potom ſaſo do łoża lehnył. Wuſtupowazy plum je jeho morił. So ſo wo ſamomordarſtwu jedna, njeje ke wĕrje podobne.

S **Khoczebuſa.** Schtwórtk 11. februara wotmĕja ſo w naſchim mĕſeje wiki howjaſcźo ſkotu a koni.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 4. małeho rózła 1926.

Wĕżerawſche kurſy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,77
1 jendźelſki punt	20,40	100 cźeſkich kronow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,86	100 półſk. markow	56,86

Efekty wĕżera na Berlinſkej burſy ſnowa horje biſachu. Wójniſka pożczonka ſamóh wĕżera ſwój kurs na 2,91 ſa 1000 hr. powdźinjeż.

Produktowe wiki pſchinjeſechu wĕżera powyſchene płacźiſny w pſcheſiwy, rożzy a też wowſu. K temu pſchiſchowachu ſkrućene żitne witi we wutrach. Pſchedeſoſchim pſchenża dobu. Muka a wotruby nĕżachu mĕrne wiki. Wĕżera płacźeſche zentnar

w Berlinje:

pſchenzy 12,20—12,50 hr., rożki 7,25 hr.
hacź 7,80 hr., jecźmjenja naléńſiſcho 8,50
hacź 9,90 hr., naſymnetho 7,10—8,00 hr.,
wołoſa 7,85—8,40 hr.,

w termiſiowym wikowanju

ſa mérz pſchenzy 13,57—13,55 hr., rożki 8,77—8,70 hr., wowſa 8,85 hr.,
ſa meju pſchenzy 13,92 hr., rożki 9,42 hacź 9,32 hriwnow.

Sswińnjaze wiki wĕżera ſrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).)Na nje bĕchu pſchinoſeli 265 bĕſchakow a 390 proſatkow. Te płacźachu

bĕhaki wulke 90—110 hr., ſrjenje 70—80 hr., małe 45—60 hriwnow,
proſatka wulke 35—42 hr., ſrjenje 25—35 hriwnow.

Wiki ſara derje dźĕchu. Płacźiſny bijachu horje.

Na pſchedań.

Wós dźĕrżazy w Budyſchinje, Sadnja bratrowſka haſa 4.

We Njeſwacźidle cźo. 45 b.

Hoſpodarſki wós w Mjyſchezach cźo. 1.

Falozja 1½-lĕtna a bĕhakaj w Kortnizy 10.

Walach 4-lĕtny, 2 wołaj, knjeſi dwór w Delnjej Wołeſchnizy.

Krowa ſuckelna, hoſeńcźa „Krajny ſud“ w Hodźiju. — Ssućelna młoda pſchemĕnicź a howjadło k rĕſu, rĕſnik w Nowej Luzy. — Ssućelna we Sserbſkich Paſlizach 19.

Ssłudniſzy na pſchebadźowanje:

Pjatk, 5. 2. pop. w 2 hodź. w hoſcenzu we **Wulkej Subornicźy:** koſu a kolo.

Ssamſny dźeń pop. w 3 hodź. na ſudniſtwje w Njiſkej: 14 porow wſchelakich ſtupnjow.

Ssobotu 6. 2., pſchip. 1/2 hodź. w Kitankez korcźmje we Mikowje: motoriſke kolo.

Pjatk 5. 2., pſchip. 1/2 hodź. w Sabrodźe w Janaſchkez korcźmje, krowa.

Kupicź pyta:

Ssłomu a ſyno, Nowak we Wojerezach na Budyſchſkej dróhy.

Konjez młodaj, dobreju cźahariow, Kuhnez młyn we Wulkich Sdźarach.

Sso pyta:

Holza do domu, M. Daſuns w Bĕlej Wodźe, Jahnowa haſa 58. — K 1. 3. Schmidtowa w Bĕlej Wodźe na rĕſaku. — Lehmanka we Wojerezach, Hródkowſka dróha cźiſło 19.

Wĕſtonicźa, Druzka we Wojerezach na torhoſchcźu.

Drjewowe ankzije.

Njedźelu 7. 2., pſchip. w 1 hodź. pſchi Kinajchtſkej dróhy: 100 mtr. palmych kuluchow a nĕchto ſoſnow walcźiny.

We Nĕmſko-Paſlicźańſkim reverże hobotu 6. 2., pſchip. w 1 hodź. w hoſcźenzu w Nĕmſkich Paſlizach:

115 mtr. twjerdych palmych kumpacźow,
4 mtr. twjerdych wuzitkowych kumpacźow,
94 dołhich twjerdych hromadow,
75 mtr. twjerdeje walcźiny.

W Bĕtowſkim reverże njedźelu 7. 2., pop. w 2 hodź.: 320 mtr. khójnoweje walcźiny. Kupzy ſeſu ſo w pobitej hoſi.

W Njebjelcźańſkich honach pola zyhelniznj pſchi hornim haſe 30 dołhich hromadow, njedźelu 7. 2., pop. w 3 hodź.

W Małom Dażuncźańſkim reverże njedźelu 7. 2., pop. we 2 hodź. w blíſkoſci pſtruhowſkeho hata (Forellenteich), 25 twjerdych dołhich hromadow.

We Wottſchańſkim reverże pſchi Kundracźicźańſkej dróſy njedźelu 7. 2., pop. w 2 hodź. ſyſlne dołhe hromady a nĕſchto metrow twjerdych kuluchow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. 3/11 hodź.: Wiki mĕrne, ſnadny wobrot. Tendenza: cźicha.
Dop. 3/12 hodź.: Każ pſched hodźinu.

Płacźiſny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wołiſowe ſymje po tuni abo 1000 kg, ſemak 100 kg, płacźiſny po ſtotej hriwnje.

	8. 2.	2. 2.		8. 2.	2. 2.
Pſchenża	244-248	241-246	cźyſć. wołoſzki	15,20	14-15,20
rożła	149-156	148-155	poch. melaſa	8,00	8,00
naléć jecźmjen	170-198	170-198	ſradella	20,00	—
nat. jecźmjen	143-160	142-160	bjerźaze krużi	14-14,60	14-14,90
wowſ	157-168	156-167	bury	20-21,00	20-21,00
kukurjza (Maiz)	189	—	wola	24,00	24,00
pſchenicźn. muka	32-35,75	33-35,25	lany wołoſzki	21-21,80	22-22,80
rjana muka	22-24,50	23-24,25	módre łupiny	12-13,00	12-13,00
pſchenicź. wotr.	11.25	11,25	ſolte łupiny	14-15,00	12-15,00
ciane wotruby	9.80	9,80	ſyno, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,15
rapź	345	345	ſlonu, rjana	0,70-1,30	0,70-1,30
lane ſymje	—	—	„ pſchenicź.	0,70-1,20	0,70-1,20
hroch	22-25,00	22-25,00	„ wowſna	0,90-1,35	0,90-1,35
pjeluſchki	20-21,00	20-21,00	„ jecźma	0,80-1,20	0,80-1,20

Płacźiſny rĕſneho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

3. februara 1926. Płacźiſny po zentn. a ſt. hriwnach.

Skótne druzyny a wojnamjenjenje.

Wały: 612.

Polnomłodźne, tukormjene, najwjetſche rĕſnje hódnoſcź: hacź do 6 lĕt	47—50
Młode mſadne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	40—44
Mjenje wukormjene młode, derje pjzowane ſtarſe	35—38
Mjenje pjzowane wſchĕch ſtaroſcow	30—32

Byki: 504.

Polnomłodźne, wunoſcźene, najwjetſche rĕſnje hódnoſcźe	45—47
Polnomłodźne, ſtaſdſche	40—43
Mjenje wukormjene młódſche a derje pjzowane ſtarſche	36—38
Schpatne	32—34

Jałowy a krowy: 1046.

wukormjene, wukormjene krowy najwjetſcheje rĕſneje hódnoſcźe	45—49
Polnomłodźne, tukormjene jałowy najwjetſch. rĕſnje hódnoſcźe hacź do 7 lĕt	36—40
Starſche wukormjene krowy a derje wuwite młódſche krowy a jałowy	34—36
Derje pjzowane krowy a mjenje pjzowane jałowy	28—32
Mjenje a ſchpatnje pjzowane	22—25

Cźelata: 3

Najlepſche, wukormjene	65—70
Mjenje wukormjene a taſke wot zyza	48—53
Schpatne	40—45

Wowzy: 7985.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	43—46
Starſche wukormjene	36—40
Mjenje wukormjene (Merzjchafe)	24—30

Swinje: 10 602.

Polnomłodźne, wożebitych rapow a zich ſchpitzelow, hacź do 1½ lĕt ſtare	78—78
Wukormjene	73—75
Mjaſne	70—72
Schpatne	67—69
Nanaſ a kuhroſty	66—70

Z Łužicy.

S **Bitkopiz.** Sapoczatk tuteho tydzenja bě na tudomnej ſaradźerni dźela ſapiſanych 250 wojobow, kotrež ſu dospołne bjes dźeła. S nich je 208 muſkich a 42 żónſkich. W ſchkleńcźerńach ſu w poſledniim cźaſu ſaſo dźĕlacźerjow puſchcźili. Najhubjeńſche ſu wobſtejnoſcźe w metalowej, textilowej a wobuczowej induſtriji.

S **Wjaſoży.** Po liczenju 1. februara, je pola naſ 215 dźĕłonjemĕjerjow, kotrjż podpjery dóſtawaju, nimo teho 270, kiż pſchiſrażk dóſtawaju. Każ błyſchimy, budźe

Mjasojeđanska gmejna w bliźišim czasu nusowe dźěła wukonjeć dacy.

S Großhennersdorfa. Sćamotnu žónsku Emilija Thielowu we wysokej wěku satepjenu namakachu. Najšerje je njeshožowna w cjeźkich myślach hnjerčerj pytała.

* Se Shorjelja. Pšched Shorjelskim kamuschim žudom mějachu žo frjedu samolwicy: Wuhibać kollijow Albert Zims, jamowy dźěłaćeje Arnuscht Pfeiffer, dźěłaćeje Bohuwěr Nowak, mandźelska Selma Zimžowa a mandźelska Hana Krugowa, wschitzy ſ Werminghofa. Zimža, Pfeiffera a Nowaka winowachu, so žu ſ jenoho hata wokoło Werminghofa karpy kradnyli. Zimžowu winowachu, so je dźeławcy puntow kradnjenych karpow Krugowej pschedata. Albert Zims pschida, so je junu ſe hata wjele karpow kradnył. Je tehdom w nuſy był a je žo ſ Pfeifferom a Nowakom dwaj abo tſi dny prjedy wo kradnjenju srěžał, pschi kotrymž jich lepichu. Běchu pschi kradnjenju žerdki i hatoweho płota wotstronili. So je prjedy hdy we wokolinje karpy kradnył, Zims přejesche. Zimžowa pak wobtruješche, so je měnita, so je jeje mandźelſki karpy tójił, hdyž je hat wulojeny był, schtož běsche dowolene. Krugowa wupraji, so wo njeprawym łojenju rybow nicjo wědźała njeje. Na to, so je tunja płaćizna, mjenujcy 80 pjenjezkow ſa punt, napadna, wotmołwi wona, so tale płaćizna nicjo na žebi nima, dokelž žebi cžasto wožoby, kotrež maja prawo ryby łójicz, wjetſchepe płaćizny nježdadaja. Ssadźbu we 80 pjenjezkow je Krugowa Zimžowej bjesche wschcho poſtrózila, dokelž chayſche Zimžowa karpy rad wotbyczź. Inſpektor kubła, kotremuž hat pschiſtuſcha, wobſwědčeł, so žu paduſchi po planje „dźěkali." Je jich ¾ hodźiny dołho wobkedźbował, so by ſwěſcził, hacž žo jedna wo ſkładnoſtne paduſchtwo abo wo pschihotowane njedobrjinſtwo. Zimža běchu pschi pſchesleżbanju natſelili. Pschiſtuſchny žandarm wupraji žo, so ſlědy a waſchnje kradnjenja na to pokazuja, ſo žu prjedawſche paduſchtwa žamžne wožoby wuwjedle.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Němska pósta je w decembrje pjeczu 145,6 milijona hr. dołhodow a 163,1 milijona hriwnow wudawkow měła. Wudawki po tajkim dołhody wo 18 milijonow hriwnow pschesahaju. Dołhody žu sady wocžakanjow wróčo wostali.

*

Pschiwižowar bolschewiſkeje Rukeje general Fengyuhšian do Moſkwy pschijědże a wot tam do Němskeje.

*

Fascistiſke demonſtrazije žu žo sobotu w Mailandźe, Turinje, Genui, Pisy a Veronje wotpjetowale. We Veronje hoſeženzarjow muſowachu, němſke nowiny hubom wotſtronicz a poſtužobnikam porućiej, so dyrbja ſ hoſeženi italſki rěčeć. W Mailandźe žu žo wſchě němſke nowiny ſe wſchěch nowinſkich pschedawarnjow na dróhach a ſ dwórniſchczow ſhubile.

*

Muſſolini pschipowěda, so fazistiſka revolucija w lěcze 1926 Zwoje Napoleonſke lěto wotbywjeczi.

*

Strajk amerikanſkich wuhlowych dźěłaćerjow žo hiſchcze njeje ſkóncził. Konferenza dźěłaćerjow a dźěłodawarjow w hórniſtwje anthrazitowcho wuhla je žo dojednanje njedozpiwſchi rozeſchła.

Swójbne powjesće.

Semrěli: Pomhajbóh Emil Geißler, wuſtajeř we Budyſchinje, 65 l. — Helena Mirlowa w Budyſchinje, 73 l. — Hana Kſchiżanowa rodź. Wićzíſez w Makej Hrasy, 70 l. — Bohuwěr Altrichter, hamiſti pſchedstejicžer w Bělnom p. Wojerez, 70 l. — August Swjkora w Ništej, 76 lět.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoból" změje sobotu, 6. febr., wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola sobuſtawa k. Zmija na Christianskej drózy 22. Wšitcy Serbjo su z tutym wutrobnje přeproſeni. Wot l. měrca sem wotmětowaja so měsačne zhromadźiny kóždy druhi a štwórty štwórtk měsaca. Předsydstwo.

Njeswačidło. Serb. tow. Jutrnica změje přichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. w „Kuježim hoscencu" swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: Lětne rozprawy, wólby dowěrnikow atd. — Přitomnoſć wšitkich sobuſtawow je winowatoſć!

Pančicy. Jednota „Sokoł" ma pjatk wječor ½8 hodź. na žurli w Pančicach zwučowanje. Kóždy bratr dyrbi přińć. Też bratřa Wotrowskeje a Khróſćanskeje jednoty su lubje witani. Načolnik.

Slepo. Serbſke towarſtwo „Swěrnoſć" wuhotuje sobotu, 6. małeho rózka, wječor ½8 hodź. w Knothec hoscencu w Nowym Mésće zabawny wječor ze spěwami, dźiwadłom a serbſkej narodnej rejku.

Wrjós zeńdże so wutoru, 9. febr., wječor w 6 hodź. we Łazkowſkim młynje pola Kokertec. Předsyda.

Zwjazk Serbſkeho Ratařſkeho Dorosta. Wubjerk ma njedźelu 7. 2. 26. w 1 hodź. posedźenje pola Natuša w Kukowje. Wšitcy wubjerkowniccy dyrbja přitomni być. Sekretariat.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleř w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

W Lichanju — Klukšu

so sobotu, 6. a njedźelu, 7. februara

kózlopiwo toči

Najl. kózło-kolbaski najl. pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj

E. Bukan a mandźelska.

Lehmannec

konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne měsnoſće - Konditorſke pjećwa

přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncertuje znaty kapalny miſtr Stiebitz.

K dobroćiwemu wobkedźbowanju: Najlepše Slanknowske a Reichelske piwo z čwicow.

Rumowanske předawanje dla małoměſtna.

Syjace mašiny

2 m z 19 rynkami	390.—	hr.
1.75 m z 17 rynkami	340.—	hr.
1.50 m z 15 rynkami	290.—	hr.

Najlepje wuhotowane nowe mašiny z fabriki! Nimo teho elektromotory, rjedźeńſke mašiny, rěpukrajace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, kótlinki, decimal-wahi atd. wo wjele niže płaćizny.

Karl Gast w Budyšinje

na Drjewowych wikach 27. Telefon 1299.

Ratařſke mašiny a motory.

Přez wurjadnu dobru kup

předawam tunu tučnych jerjow (Maſtuhła) za 70.— hr Tesame 100 štukow we sudku z wěkom 8.50 hr., kotrež maja so rozeznawać wot małych 5 pj. jerjow. (Wšitko najlepše twory.)

8 lit. tyza praženych jerjow 4.— hr, kaž też wšě druhe jerje we literſkich tyzach. Sardiny, zakulene jerje, Bismarckſke jerje a tajke we żeleju, kóžda tyza 1.— hr.

Póšćelu darmo do domu!

Malczyk w Bačonju.

Hobrscy wulki

je wubjerk

— rólkatych tobakow —

kaž też

cigarow, cigarefow, shägowych, rjepikatych a žwańſk. tobakow

pola

Herm. Gerlicha w Budyšinje

cigaroweje a tobakoweje fabriki

na Sukelnskej hasy 7

— zasopředawarjo dostanu wysoke rabaty. —

Walter Rinnelt

wosebny

frizěr za knjezow, knježny a knjenje.

zhotowuje wšě włosowe dźěła.

Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotřihanje po wašnju bubiſkim a paźſkim (Bubi u. Pagenköpfe).

Zhotowł towarſtwowe a dźiwadłowe frisury.

Najspěšniſo a najrjadniſo poſłužuje.

W Budyšinje, na Kamjeńtnej hasy čo. 17

při hotelu „Zur Krone".

Serbski Hospodař

Ratařſke wulko-wikowańſke towarſtwo z w. r.

w Budyšinje a Khočebuzu

poruča

symjeńtne běrny z Pólskeje

jeli cło to dowoli

symjeńtny ječmjeń a wows

najlěpšeje kajkoſće ze znamjenitych symjenarnjow našich bratrowſkich družſtwow

ſleſki symjeńtny dźećeł a jadriwe palne drjewo po cyłych wagonach, prikety a češke wuhle.

Alfa-wolije a wšě narunanske dźěła

Zastupjeř:

Hans Ruppert w Budyšinje

před Šuleſkimi wrotami 1a (po l. poskhodźe).

Übler Mundgeruch

wirkt abstoßend. Häßlich gefärbte Zähne entstellen das schönste Antlitz. Beide Schönheitsfehler werden sofort in vollkommen unschädlicher Weise beseitigt durch die Zahnpaste **Chlorodont.** Überall zu haben. [539]

Trjebane a nowe

meble

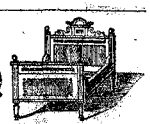

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41

Podźelnje płaći dowolam.

Dobre ćehnje k sebi!

Wobsadki

ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahłowjace rubiśća z taffeta, moireja židźane rubiśća, zelene, běłe, šěre, židźane tkaniny za rubiśća

Wołmjane muſliny

za šórcuchi, satin, jenobarbne filcowe ſukno, za ſuknje

Wołmjane ſuknje

zelene, čerwjene a módre kuntuše, lěčne a zymſke čornožidźane jaki

Dom tunich płaćiznow a hódnoſtneje twory

Somoty

nohajcy, zokli, rukajcy, dźěć. draſćički, kłobuki a čapki

GÖRLITZER JOHANNES

Kattunmanufaktur Schamel

BAUTZEN

3 pj. kajkoſtne cigarety

„Schwere Jungs" a druhe ma hiſće

Alfred Kadner

w Budyšinje, Lubija a Korzymje.

Wotedawam na zasopředawarjow.

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju łožow a truhłow najnowše přikłady, tunjo

H. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

3 motorske kolesa

k jězdźenju hotowe, tunjo na předaj pola Max Seifert, w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy 29.

Copłe spódne wobłečenja

W. Köhlerowa, Hłow. torhoſćo 9

Dobre tučne jerje

10 štukow jenoz 50 pj.

poruča

Paul Nowak

w Budyšinje na Šuleſkej hasy pola Lawskeje wěže.

MERSEBURGER Časniki

Jurij Fabrmann

w Budyšinje na hornjeſkej hasy čo. 10 poruča ſažane kola, žijace mašiny, mantle a ślawchi. Semena wuperjedź.

Kóždu sobotu wot 8—6 hodź.

kozace kože

a wšě druhe druźiny kožow a kóžkow kupujetaj stajnje

Kießling & Erdenberger

w „Potměsacu" na Zwonkownej Lawskej hasy.

Neplace kruźki tołčeny majs

mučka ze zeńſkoworjechow, wosuškow

čerwjeny dźećeł

— Luzane — kaž też

wšě druź. hnojnicow

su stajnje na składźe.

Kamjenski žitny dom

z. tow. z wobm. ruk.

wotnoška w Pančicach.

20 lětna **holca** (serbska) pyta ſłužbu w měſće, hdźež něšto warić nawukła.

W Radworju čo. 42 b.

Syna

jałojca

je na předaj

w Małsecach čo. 8.

Kójdy, ſchtóž ma

něšćo na pſchedaj, ſtój, grat, wſchelake nowe a rjedźene wěcy, abo ſchtóž chce ſebi něšćo kupić, wobſedźi to :: :: ſ nawěſchkom we :: :.

Serbſkich Nowinach

Tajki nawěſchćik ſo w nidźe 6000 ſerbſkich domach cžita :: a ma wěſty wuſpěch. ::

Přiloha k číslu 29

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 4. februara 1926

Małe naprašowanje zapósłanca Baczewskeho na presidenta pruskeho sejma złożene.

III.

W Berlinje, 2. wulkeho rózka 1926.

We Westfalskej žu wschelake dźěłakinje kaž na pšch. Gelsenkirchenske podkopiše podźělne towarstwo we Düsseldorfie pschiwłuschnikow pólšeje narodnieje mjeńšiny, kotrejž žu we jich podkopkach hižo léta dołho a po žaužitem wuprajenju wodźazych sastojnikow k jich dospołnej spokojnosći dźěłali, sa to, so pólšim towarstwam pschitłuczheja, wupowědźili a chcedźa to też pschikodnje w tych padach cźinić, hdźež žo to hišcźe stało njeje. Pschihłuschnosć k tajkim towarstwam njemóže być z pschicźinu, so žo tajgy ludźo z dźěła puschcźa. Potrjecheni žu bjez winy je žwojimi žwólbami z tajkim žwólbnym jednanjom podkopkowych sarjadnistwow najhórjchej hospodarskej nuzy pschewostajeni.

Ja praschам žo statneho ministerstwa:

Je wono stwólnine, žo wo to starachć, so žo wukonjane wupowědźenja wrócźobjeru a dalsche wupowědźenja dla pschitłuschnosće k pólšej mjeńšinje a k pólšim towarstwam žo njewupraja?

IV.

W Berlinje, 12. wulkeho rózka 1926.

W Bocźe, wokrjeżu Meżericzanstem, žu žo wólbne zhromadźizny, kotrejž je Pólska ludowa strona dla pożlednich komunalnych a provinzialnych žejmskich wólbow wotmětwała, z tym sadźewale, so žu tak mjenowane wótczinske swjatki mjes druhimi „Stahlhelmu", wot tamnuschebo „Stahlhelmjskeho" nawjedowarja hrabje je Dohna nawjedowane, sjawnje hrejske, so zhromadźiznu rozeczerja, a też wowranduje na duju wólbneje zhromadźizny žo psched městnosć, w kotrejž dyrbjesche žo zhromadźizna wotměć, we wjetschich žydach — hač do 200 muži — a to wobrońeni žo sastupachu a też sastupy do zhromadźenskich městnosćow wobhadźichu, so bychu pólšim wobydlerjam sastup do žórle zaraczíte; zhromadźizny dyrbjachu žo tohodła, so njebě ke krejpschelerju doschło, wotprajicź a njeuróżachu žo wotměwacź. Tak sta žo to na pschikład 21. a 23. nowembra. Tohorunja dyrbjachu žo wólbne zhromadźizny, kotrejž chcyše Pólska ludowa strona dla pożlednich wólbow do němskostatneho a do krajneho žejma wotměć, ze žamužnych pschicźinow wotprajicź. Nawjedowarjej zhromadźizny hrozachu rjedy tak mjenowane wótczinske zwjazki, so zhromadźizny z nałožnozu rozeczerja, budźe-li žo w zhromadźiznu niz němźka, ale pólska rěcź wužiwacź; też tehdy je zesinzachu žo ludźo se „Stahlhelma" atd., kotrejž běchu wobrónieni, zhromadźeni na hasach a psched wólbnej městnosću, so bychu pschecźiwo zhromadźenym cźahnyli. Pólske wobydlerstwo běšche z tym nuzowane bjes kajkejkuli rozžażenja k wólbnemu kaschćikej pschistupicź.

S tajkim njesakonskim sadźerżenjom tutych tak mjenowanych wótczinskich zwjazkow cźerpjesche wunoschć wólbow za Pólšu ludowu stronu žana. Polizija niczo napschecźiwo tomu njeczinjesche, też druhe wyschnosće, wobežije krajny radźiczel w Meżericzach pschihładowachu tomu, ani so bychu zapschichmnyše; też statne rěcźnistwo njeje tohornja tudy zakrocźiło.

Ja praschам žo statne ministerstwo:

1. je wono zwólniwe, žebi wot nawjedowarja mjenowaneho „Stahlhelma" hrabje z Dohna kaž też wot druhich kčerjow wólbnych zhromadźiznow, dale wot polizije, krajneho radźiczela a statneho rěcźnistwa zamołwjenje žadacź?

2. Schto myšli cźinicź, so by w pschichodže tajke kaženja wólbnych zhromadźiznow Pólskeje ludoweje strony sadźewało? Je wono wobežije zwólnine, so wo to postaracź, so žo zhromadźiznam Pólskeje ludoweje strony po prócźowje jich nawjedowarjow dobžahazu policajski schtit poskicza?

V.

W Berlinje, 14. wulkeho rózka 1926.

Pschi pożlednich wólbach do wokrjeżneho žejma je we Olschtynskem wokrjeżu po pschicźinje němskonarodneho krajneho radźiczela hrabje z Brühl tak njenowana němska jednotna liscźina k wojowanju pschecźiwo pólšknemu dźělu wobydlerstwa a jeho wólbnej liscźinje postajena była; krajny radźiczel je jo jako pšeni pola žobustawow wokrjeżneho wubjerka za wutworjenje tuteje „jednotneje liscźiny" se wschej rasnoscźu sastajił. Wólbny wunoschk běsche njedźiwazy njesmérneje, se statnymi pjenjesami wot domowinskeje złužby sapłaczeneje propagandy sa tule „jednotnu liscźinu" błyschczazu njewuspěchi; pschetož z 25 wokrjeżnych sapósłankow žu žo jenoż 9 z krajnoradźiczelskeje jednotneje liscźiny do wokrjeżneho žejma wuswolili. Tutón wólbny wunoschk wosnamjenja bjes dwěla hłóż njedowěry (Mißvertrauensvotum) wjetschemu dźělu wobydlerstwa pschecźiwo krajnemu radźiczelej hrabje z Brühl jako nacźinjerjej tuteje liscźiny. S tym so wjetschi dźěł wokrjeżneho wobydlerstwa wólbnemu hesłu krajneho radźiczela njeje schćěwował, je z tym spósnacź dał, so njeschwaluje krajneho radźiczelowu politiku, kotraž je z nazionalistiskim duchom napjelnjena a sa interesěy wokrjeża njestrowa. Pschecźiwo powschitkowjenemu wocźakowanju ma krajny radźiczel z dostojnostju tuteho sastojnstwa sa sjednanliwe, dale na žwojem městnje žwostacź; won njeje hacź dotal w tom žanu pschicźinu wuźiał, žebi dosłědkow scźinicź, kajkeż by kóždy cźestny muż se žwojeje njeporadźeneje politiki hižo dawno dosłědował. Nawopak: po wólbje a krótko psched wotewrjenjskim pożedźenjom wokrjeżneho žejma je krajny radźiczel pschi powrědkownych rozmołwach jeneho dźěła sapósłankow wokrjeżneho žejma spytał, kutrych pschecźiwo druhim nascheżuwacź, z tym je žwoje stronistwo jažnje dopokasał.

Je někto statne ministerstwo zwólniwe, krajneho radźiczela hrabja z Brühl namołwicź, so by wróćo stupił a na tohomětnu sastojnika postajiłz, kiž ma trěbnu khmanosć za krajneho radźiczela a dowěru zyłeho wokrjeżneho wobydlerstwa we jeho njestrowosći, kotryž ma jenajke a bjes-žadźene frosumjenje a sedźiwosć za wjajimy (interesěy) schego wokrjeżneho wobydlerstwa? Abo ithwaluje wone dźěławocy krajneho radźiczela hrabje z Brühl, kotraž fhromadne derjemécze wokrjeża a nahladnosć republikanskich statnych sastojnikow podrywa?

Hońtwa w februaru.

Měžaz februar je ja hajnika „cźichi cźaž". Jelenje a dźiwje žwinje žiměmy drje hišcźe tśelecź, ale na naschich žerbskich hońtwischcźach tutu žwérinu nimamy.

Wscha nascha žwérina, kotruž chcemy potom sažo pschi hońtwach a na kakanzy tśelecź, dyrbi nětkle žwój dospołny měr měcź. Też dźiwje kacźki, kotreż wschak nimaju hišcźe sawrjeny cźaž, wostajmy nětkle na pokoj, dokelž to je njerozumne mordowanje, njeje dóbre nětkle po dothim žymstim cźažu na nich niczo wjazy hacź kóšcź a koža.

Dokelž žyma wjazy kruta njeje, pócźnje žo rubjeńa dźiwina wodźicź, wobežije lischki. Schtóž myšli, so śmeje pschewjele tychle cźerwjenych paduchow we žwojim revérje, może twary z jamnikom (Dachshund) pschehladacź a hišcźe wuknacź dacź a potom tśelicź abo wurcźicź. S wjetscha žu hižom dwójti w twarzach. Koža je nětkle hišcźe w rjanej kożminje a placźi dobry pjenjes. W złónczinym wjedrje móžemy też huscźinu a haty pschehnacź dacź, dokelž žo lischka rad na złónczku pjecźe a potom do scźinu a hušteje kerczíny salěse.

Wukorjenicź pak lischki njechamy, njebychmy je zyle parowacź chcźli w naschich lěsach. S njej by žo wjele hajnišeho wjesela a wjele poesije złubiło. Wě tola kóždy, kotruž je jako hajnik abo honjeř pschi wulkich hońtwach žobu był, kajke je to wjeselе a žiwjenje, hdyž žu ras pschekepanu lischku lepili. Kajke je wobdźiwanje, wuradźowanje, žortowanje a wopisowanje, kak je wona pschischła a kajka bě wuschikowcź trěbna, ju tśelicź a wschitcźu tioju wokolo njeje w jenej kuli hromadźe bjeźeć dujo. Kśiżale wobliczo pak cźini hajnik, kotruž je lischku mišnyk, zyły dźeń powěscha potom hłowu a schtrěża a drěja jeho hacź do kónza. Něcźeje horjo, něcźeji žmech!

Kuny a ithory žo tohorunja nětkle w februaru wodźa a na žlepe žobjo cźasto do paźli a też flintu je hrubnjeschi, maschi-li žobjo — a to runje w tutym měžazu.

Njemóžne njeje, so śmeja sajazy pschi nětkle mikej žymje na kónzu februara a w sapocźatku měrza hižom prénje mlode. Nadźijomnje je podźiwcź kruta žyma a wulka mokrota njesniczitej. Nadźijamy žo po lońschich i dźela lépschich wuspěchach dalscheho rosmnoženja sajazow.

Schwinz wotucza še žymjekeho žpara, wopuscźa žamu, błędźi w rjanym cźažu po lěsach a po honach sa zyrobu a schwinzowa pschihotuje mamku korjo sa mlode.

Sa kurwoty lětuscha žyma žazka njebéscźe. Możachu nimale pschego k semi a widźimy je hižom w dwójtach abo widźimy kokoty wojowacź wo kokoschki.

Bažantam hoji lětuscha žyma runje tak a najebacź rjaneho cźaža wóžemy ik rjane ptacźi se sornom na cźichich, złowanych městnach pizowacź, so bychmy je tak w žwojim revérje, po możnosći w brjedźišnje złożeli.

Na rubjeżne ptaki hajnik nětkle wobežeje kedźbuje, so pschejara njerosschérja.

Dźiwje nutki (karnikle) drje žmělch pschego tśelecź, ale schtóž je njecha zyle wukorjenicź, njech też tym nětkle

Šlóž ludosć syje, ludosć žnjeje.

Schto běsche wscho pschětracź dyrbjał! — Duschinc mozy běchu na kónzu! Nimale tydźeń dołho złyschesche doma žałoscźenje a płakanjo! Nastajnoscźi widźesche wokolo žebje złědnjene, sadwělowane wobliczo žwojeje mandźelskeje a nježne, horje, symnizu žapaze mjeschoczo žwojeho dźěsća, — žwojeho lubuschka, žwojeje Milki. —

Dołhe léta běschtaj mandźelskaj bjes dźěsća; stónczaje pak tola žobo do domu pschińdże. W pózdnim nasymju, cźemny, kurjawojtny dźeń to runje běsche, a nětkle — tu — — tu —!

Spěschnje, nimale sadwěluje, krocźesche nan khoreho dźěsća pschi napjatej rězy dale, pschego dale. — Schto běsche létał prajił? „Sahorjenje płuzow, nahle, jara straschne!" A jažnje stojesche na joho wobliczu: „Tu moje wumělstwo sapraji, hdyž móznischi lékar, tón najwyschschi tu njepomha?!

Młody twarśki mischtr žo wušmja, krótke, hórke to wušmjeczo: „Tón najwyschschi!" Haj, žo wě, jenoż schkoda, so žo tón tam horjeka tak mało wo žwoje stworenja stara! Kajki smjeł a dokónz dyrbi to bycź, žiwjenjo dacź, hdyž žo tola sažo sniczi, lěhdom so je sakcźeło? Je dźěn w žwětowym wjednitwje doznała kruteho, pożiadneho samsnka?! Njeje wscho, schtož žo stawa, jenoż holy pschipadź?! Cźohodła njepschipuschcźi Bóh lubosće dźiw, so by najwyschsche złożo dweju cźłowjekow złużerjał?! Dyrbjeschtaj joho mandźelska a wón bycź złłostanaj?! A ja cźo?! Njemóžeschtaj žebi tola niczoho pschedźerjowacź, njeběschtaj khmanischej a niz hubjenischej, dyžli wschitcźo druhe, a nětko — tuta žurowosć, tuta ból a běda, kotraž cźłowjeka njeměrneho pschesche zwět cźerń, jomu nimale strowe rosmyšlenje tubiwschi — ach! —

Jan Skora šasta, wutrě žebi włóžne włosy a mjeschoczo. „Boža wola nima złowcźka, cźohodła!" Hdźe běsche to jenoż cźitał? A — zyle prawje, w tamnym herbstim pjerschcźenju žwojeje žony to stojesche —.

Boža wola nima złowcźka „cźohodła"? „Haj, tak drje žo to ma," rjekny twarśti mischtr posaławschi, cźežko wodychujo. — Junu w sańdźenej meji krocźesche wón psches kražnu, łubosnu wóu wuzywaju, lěhnu młodźinu. Tehdom wón widźeschе, kak tyšaju a tyšaju šaptódkow na joho drasče wiżachu — — šniczene žiwjenjo! Njebě to wrótnosć, do wožobinskich počźahow stworicźela a stworjenja wěricź? Wodźicźel njeměrnych łykow złónzow knježeschе tola nětkle tak dałoko wyschе naš, so cźłowjeski duch joho wulkosć žapschijeczi njemóžesche. Njeje rascha semja jenoż runja próschkej, kiž žo w złónczinych pruhach hiba?

A tola! Nětchto žwjatc, wećzne, schkricźka lubosće najwyschschicheho w naš je.

Mischtr krocźesche pomału dale. We wérje běsche wón khěrko kritiski, njepschecrosumny wucźby dźěsćazych lět bjeseschchoho. Ale na tajtich dnjach, kaž dźenża, joho duscha pucź k lubjenomu krajej dźěsćaznch, tak žbožownych, dnjow pytaschе, ale — jón njenamaka. Jenoż cźicha próstwa, pacźet: „Knježe chzu wěricź, — pomhaj mi ! mojeje njewéry!"

Se wschěmi žwojimi mozami chzyschе tute cźžwěloważe myšliczi wotbrocź. Schto pomha jenoż tajke rospominanje? Runje we wokomikach tajkeho nutskowneho bódženja a horja cźłowjek wschędne wězy a podawši cźažu cźim wótrischo wobkedźuje a tak też tu. Widźeschе, tak žołmy napjateje rěti jena druhu łóji. Lód, schkruta na schkrucźe žo rosbi. Schtomitka, halóny, kerči, žkoma, žyno, žamo wbohe šwérjatka, žołta woda žobu njeješche. Taje šněha na horach, potom wschudźom šmjercź, šniczenje!

Schto to? Dźiwne šwuki klincza jomu do wucha. Spodźiwny to hłóš! Kaž žałoscź a płacź maleho dźěsća to klinczi — — —. Jan žo strózi wschi, posaża. Nć, woprawdźe myłił žo njebě, njebě to jenoż wupłód pschenapinjenych cźuwow; tu hlej, nětajke łochcźe wot brjoha nješčehu žołmy na žwojim khribjeczke dešu a na njej šedźeschе pschemacźane, pschemjerśnjene šwérjatko. Mała běłocźorna miązka to běsche, łukaschе na brjoh, nacźahajsche schiju a prošcho pocźina sažo stiwicź. — — —

Bjes dołheho pschemyšlowanja, žwój pschewobłek wotpowowschi, stupaschе twarśti mischtr še symneje wodu, žo na žyninu hakosu sepjerajo. — Pschego hubje, hacź k pažam a hischcźe dale, nimale jomu dych sapadowaiche, kreź ztoro w žłakach samjerźny.

A nětko pożlednje napinanje — — — dyrkotajo pschitulescźe žo nježne stworeńcźko k žylnej ruzy.

Spěschnje běžeschе Skora do žwojeho wobydlenja wrócźo. — Spodźiwnje. Jan Skora cźujesche žo nadobo tak złożowny, tak žwobodny a nadobo běsche jomu, jako rostorhny žo cźemny płaschcź psched joho wocźomaj — — —; w tym jenoż je šmyłk a samér žiwjenja: lubosć wuživowacź a lubosć žnjerca, dokelž Bóh, kiž je a wěcźnje budźe, je lubosć!

— — — — — — — — — —

S khwatkom běsche žo mischtr pschedrasćił; nětko posłuchasche pschi durjach šitwy, w kotrymž dźěcźo leżeschе. — Sskyschesche měrny hłóš lékarja a nětko — wulkich, płakanjo a wušmjecze nadobo. — Jan pak stojesche też hižom na prosy, žo praschejo: „Schto — schto — je — —?" Ale hižom dźerżeschе luba mandźelska joho wokolo schije: „Jano — Jano — naju dźěcźo je žiwe — najhórschi khodźeńk je pschétraty —!"

Cźišchina! — Jenoż cźažnik rosrěžowasche žwjatu cźišchinu do wokomikow; hłuboka a stajnje dychajo wbohe dźěcźo měrnje špi. Nětko pschistupi lékar k łóžku: „Psched krótkim žo staw khorjosće wobrocźł, — — je to kaž dźiw!"

— — — — — — — — — —

W šahrodźe, kotraž žo sady twarjenja wupschestrěwa, kcźeje módry bós a běły kołpušk, wobaj lubosnu, žynlu wóu z tyšaj kcźenjow do powětra dychałaj. — Psches derje płahowane trawnischcźo běži make, nježne, lubosne holcźałko — žamo kcźéżate žiwjenjo. Nětko posałanje, wohladnje žo pytajo:

„Miża! — Miż! — Miż! — Miż!"

Mehży pschikłakuje po pucźiku małe šwérjatko: — „Mijam! — Mijam!"

„Miżka! — Moja miżka!"

Hižom je miżka na ruku dźěsća złocźiła, je tam mjehke łehwo namakała a w mérje „baje baźnicźki" — a z woknom hlada na tutón radośtny wobras — wumóžnił wot žmjerce! — e —.

— Jebarški płakat horazow a emajlowar. Wot sapocźatka januara w Safikej njesnaty z jeneho městna na druhe cźahu, wopytuje hospoży w jich wobydlenjach a wudawa, so je we wjetschej emajlowarni dźěłał a samóže tohodła stare hornzy na waschnje, kiž hakle bu někto snate, znowa emajlowacź, bjes toho, so po emajla palicź trjeba. Woprawdźe pak pomóra hornzy se měschenjom, kiž žaneje dźerżliwosće nima, a kiž wobsteji z krydy a gipża. Sa hotowe dźěło žada žebi njesnaty 1 hacź 5 hriwnow. Dokelž wsźe wustupuje, poradźi žo jemu jeho jebanstwo w nimale wschich padach. Jebanstwa hatle žo schkodowani posdźe dohladaja, dokelž jich jebak narěcźi, so dyrbja žwuporjedźanym hornzom někotre dny sthnycź dacź. Jebak je nětkle 30 lět stary, 170 zentimetrow wulki, schwižny, ma podobhoite, błędе mjeswoczo a napołsažne włosy. Brodu nima. We wobleczeny cźemny sportiski wobłek a cźapku, mjesche ma brun jupu a stuzy. Krajny kriminalny hamt we Drježdźanach prožo, so bychu jebaka, hdyž žo sažo nětkle pokaże, sajecź dali.

khwilu měr wostaji, dokelž w februaru a w měrzu mnježich z jenym z wjetscha zyku zwobšěu. Wulku mnohosć drje nihdże wjazy njemamy.

Stajnje pak budźemy na straži sa hońtwjerskimi paduchami, hladajmy kedźbnje sa kěrčinu, hač nihdże wóčka njepowlakuja.

Přilopk.

* **Tyfus w Cjornym kěu.** Augsburske nowiny pišu, so je w Schwarzbachu w bayerskim kěu tyfus wudyrił. Dwě wobydlerce stej hižo wumrěłoj. Schule dyrbjachu tam samtnyć.

* **40 wozbowon žo z mjasom sajedojcjile.** W Hornim Laschiku w Hornjoschlesjskej je 40 wozbowon na sajedojcjenje z mjasom cźěło khoriło. Jena wozbowa je hižo wumrěła. Někotre su w žmjernym strasche. Polizija należnosć vschepytuje.

* **Schto może žo w Barlinje stacź.** W nozy k pónđzeli pčołarja Fuchsa z Wolfenbüttela na Potsdamskim naměsće w Barlinje rjetpuchojo pschešěrachu. Fuchs da na straži jich mjena napisacź. Jako straži wopuschćił, jeho pschešćěhaju rjetpuchojo z nožom kłochu. Nimodnuzy ludźo sranjeneho leżo widźachu a chzychu jeho na straži pschinjesć. Wobroćichu žo tehodla na sastojnika schkitanskeje polizije, tón pak wotmołwi, so wjele městno wopuschćicź njesmě. Tjo druhi sastojnizy žo tohorunja sapowědźachu, sranjeneho wotwjesć, dokelž k patrouliji khuschachu, kiž bě žwoju khužbu hižo skónčiła(!). Tak dyrbjachu ludźo sranjeneho sami na wukhowarsku straži donjesć.

* **S pschedešchćnikom do hnójnizoweje jamy.** 18-letny mokđenz w Allendorfje pola Alsfelda chzyše ras spytacź, hacź może z wocźinjenym pschedešchćnikom žo tež k jemi puschćicź. Wuskoczi tohodla z woknom druheho poikhoda starschiskeho doma, njepadny pak na semju, ale sajedže bjewschcźo njeboža do hnójnizoweje jamy, z kotrejež jeho žobujelnjwe dusche wucźežechu. Tónle podawk je wulke smjecje sbudźił. Patent „wunamake“ na žwój modell wěsce njedostanje.

* **631 wowzow tónz wsało.** Na knježim dworje we Langenzawje pola Belgarda w Pomorskej, kiž je dla žwojeho wustojneho plahowanja wowzow daloko a schěroko znaty, wudyri je sajapujenjom miliuh abo psches njerodu wošeń, kiž žo ruče na zyłu wowzešćenu wupschešeje. 631 wowzow w plounjenjach žunjecź namala. Jenož 169 možachu z wulkej próu wukhowacź.

* **Sswojeho nana satsełił.** Ssyn jeneho ratarja njedaloko Delicźa je žwojeho nana z dwěmaj kulkomaj zastrělił. Po dnjach běschtaj žo mjes žobu swadźiłoj. Nan bě pjany domoj pschischoł a žwoju mandźelsku cźpiłował. Wona bě po pomozy wołała. Na to je žyn pschikhwatał a je po dnjach we nuzy nana satsełił. Ssyna, kiž ma wschudźe dobre mjeno, sajachu.

* **Hońtwa sa štótnikow w Erfurcźe.** Schtwórtk dopołdnja wotmě žo w Erfurcźe roshorjaza hońtwa sa štótnikom. 26ležnego žedźarja Huga Kablu se Stargarda w Pomorskej, kiž bě žo z Lichtenberkskeje khostarnje dobył a w Erfurcźe z nutskamanjom někotre paduschitwa sčuźił, dyrbjesche kriminalny polizist na dróhy sajecź. Wón pak žo jemu wutorhny a cźěkasche. Kulka, kotruž polizist sa nim tšeli, jeho mišny. Štótnikej žo wobydlerjej do pucźa stupischtaj, kotrejuž straschnje stuža. Móżeschtaj pak jeho dźerżecź, doniž kriminalny policist njepschischdże. Kablu do polizajskeho jastwa tykny-chu. Tak ruce, hacź jeho khwilu sameho wostajichu, žo wobwěsny.

* **Nadpad na dwórnischcźowu pokładnju.** Dwórnischcźo w Fohrenje, kiž leži na cźarxaj z Triera do Koblenza, w nozy sababjeni rubježnizy nadpadżechu. Buhaznychu signalowe žwězy a wabjachu z tym dźěł żelesnizarjow na kolije. Mjes tym nadpadżechu pschedstejicźerja dwórnischcźa a wurubichu pokładnju. S pjenjesami žo sbudźichu.

* **Ssmjertne njeboże z lětadłom.** Schtwórtk rano nad jenej wžu w Pólšku lětadło dele padże a wjeznu wobydlerku mori. Wjednik lětadła, offizjer žo tehorunja mori, wobkedźbowaš žo straschnje srani.

* **Wušwobodźenske dźěło w sinstim móřišim saliwje.** Kaž je znate, je w sinstim móřišim saliwje 18 łodźow samjersko. Nuske lodowe łamaki na wušwobodźenju njewustawajo dźěłaju. S 8 hacź 10 000 konjazymi mozami sahanjetaj žo ruskaj łamakaj „Lenin“ a „Sswjatogor“ do ichtyri metry tołsteho lodu. Tłocźiłaj łód rózno a žuwataj wotpaczene kruchi sdźěła pod łód, so pucź nastanje. Shromadnje z němskej łódźu „Hessen“ je žo poradźiło, němskej parnej łódźi „Faust“ a „Trave“ do Revala pschimisleja.

* **Rosbuchnjenje w jendželskej fabrizy.** W Faversham je w Kentiskej sta žo w pólwrowej fabrizy žalostne rosbuchnjenje. 23 dźěłacźerjow wo žiwjenje pschischdże a wjele žo, z dźěła też cźěłko, skani. Schto je było z pschicźinu rosbuchnjenja, dotal hischcźe njewědźa.

* **Žałostny wichor w Awstraliji.** We wjeczornym dźelu Awstralskeje je žyłny wichor njezmérnu schkodu nacźinił. Khěže tak rjeź je semje smjecje. 200 cźołmow parowych rybakow je z dobom podnóri. Też we Nowej połodnischcźej Walskej howrjesche wichor, kiž rjechi wotkry. Wón tšěchu jeneho wulkeho łutšuboweho hotela 100 metrow daloko wotnjeży. Wucźeni měnja, so žu z pschicźinu satraschnych wichorow cźorne błaki na štónzu. Praja, so symna žołma w połnócnej Amerizy też pčhes nje pschindże. Po wupraženju wucźenych smjejemy hischcźe někotre měźazy dołho wulke podawki we pschirodźe.

* **Symna žołma w Amerizy.** S Newyorka pschihadźeja nowe powěsce, wo wichorach a wulkej symje we połnócnej Amerizy. Symna žołma, kotruž howrjaze wichory pschewodźeja, je žo z Kanady na zyłu połnócnu Ameriku rosschěriła. Wichory sdźěła 84 mil spěschnosće sa 1 hodźinu dogpěchu. Thermometer je na 30 stopnjow nize 0 spadnył. Możebje symu we wjeczornych statach sacźuwaja, dokelž dla štraikow wuhło njedošahaja. Wuhlowe płacźiny stajnje wyšche stupaju. Swonka Newyorka je wjele ludźi je symu tónz wsało. W Newyorku bě wichor tak žyłny, so pěschi na dróhach k semi padachu. Ssamo Nigarajske wodopady su samjersle.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

VIII. dodawk.

K porjadej hońtwińskeho zakonja za wokrjeh Budyschćikeho hamtskeho hejtmanstwa wot 18. febr. 1921.

Artikel I.

§ 2 porjada wo hońtwińskim dawku ma take rěcźeć:

(1) Dawk wuncźinja:

a) sa hońtwińskich najemkow, kotříž maja swoje bydło we wokrjesu Budyschćikeho hamtskeho hejtmanstwa, 20 proz. zyłeho wotnajeńskeho hońtwińskeho pjenjesa;

b) sa druhich najemkow 30 proz. zyłeho hońtwińskeho wotnajeńskeho pjenjesa;

c) sa wobžedźerjow hamžneje hońtwy sa hektar hońtwińskeje krajiny 10 proz. wot teho pjenjesa, kiž w pschereńku zyłeho hońtwińskeho wotnajeńskeho pjenjesa, kiž žo we wokrjesu Budyschćikeho hamtskeho hejtmanstwa płacźi, žo jako pschereńny hońtwińsći wotnajeńki pjenjes sa hektar hońtwińskeje krajiny wuliczi. Pschi wobličzenju tuteho pschereńnjeho pjenjesa maja žo zyłe hońtwińske płacźiny, kiž 1,50 hr. sa hektar pschekrocźa, jenož 1,50 hr. wobličzicź.

(2) Zyły hońtwiński pjenjes sestaja žo z tuteho wotnajeńskeho pjenjesa a z pjenjeżnje hódnosće wschěch podłanskich sarmanjow, kotrež hońtwiński najemk po wuncźinjenju abo dobrowólnje pschenarjam podawa.

(3) Dawk wuncźinja w kóždym padże znajmjeńscha 25 hrivnow, tola ženje pak wjazy dyžli zyły hońtwiński pjenjes a może žo po dźělbach sběracź.

Artikl II.

Tónle dodawk z 1. septembra 1925 do mocy stupi.

W Budyschinje, 21. decembra 1925.

Wokrjesny wuběrk: dr. Jungmann.

*

Pokhroma je wudyrila a žo hamtsky swěźáła mjes schparatym skokom:

rycźerkluběrja Henczela we Wowunjowje,
rycźerkluběrja prinza z Lippe w Rakojbach
a kluběrja Sszymanka w Bukojnje cźo. 24.

Sawěrańske a schkitańske naprawy maja žo wobkedźbowacź.

W Budyschinje, 1. februara 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

*

So je pokhroma mjes howjasym skokom na rycźerkluže w Hucźinje a na górbarku w Strózi sasahła, je žo hamtsky swěźáło. Schkitańske a sawěrańske naprawy maja žo wobkedźbowacź.

W Budyschinje, 30. januara 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

*

Budyschćańska měšćańska gmejna ma wotpohlad, na leżownosći cźo. 1734 Budyschćikich leżownostnych knihow pschi Drježdźańskej dróhy mechanisko-biologiskim cźišćerjenju za wobšěr twarišćeho plana we „wjeczoru“ pschipraweći.

Pokazuje na § 33 sakskeho wodowoho sakonja wot 12. měrza 1909 žo z tutym wospjetnje z namoženjenjom, so maja so pschećerjenjenja pschećišwo wotmyłtenej cźišćerni we běhu 2 wjedźel w kenzliji podpisaneho wotdźělenja na Zitnych wikach 31 wo 9. hodź. w 9, ertnje abo bjezmjerje cźinicź. Tam wuleża też ryžowanja, do kotrychž może kóždy pohladnyć. Wobmyłkowanje, kotrež žo w postajenym cźasu njeja-mołwja, zhubja prawo sa hórschich pschećiwo naprawam měšćańskeje rady.

W Budyschinje, 2. februara 1926.

Měšćańska rada w Budyschinje, wodowy hamt.

*

Do wikowańskeho registra je žo dźenża sapisało:

1. Na lopjeno 664, firmu Friedricha Liebera w Budyschinje nastup.: Friedrich Jan Lieber je wustupił. Hańža Hilša swob. Lieberowa rodź. Niedelcz w Budyschinje je měšćanka.

Prokura je žo zpožčiła mydłowemu fabrikantej Janej Lieberjej w Budyschinje.

2. Na lopjeno 719, so je firma Martha Lehmann, sabrika wósskowych kwětkow a lopjenow w Budyschinje sasahła.

3. Na lopjeno 781, firmu Hermann Kranz w Budyschinje nastup.: Prokura Alberta Hoffmanna je sasahła.

4. Na lopjeno 923, firmu Giesecke a Co., tow. z ł. w. r. w Budyschinje nastup: Werner Ottokar Giesecke njeje wjazy wobkhodny wyrjadł, ale likwidator. Likwidacija je skónčena a firma je sasahła.

5. Na lopjeno 927 firmu Pawoł Schołta nastł. akt. tow. w Budyschinje nastup.: Towarstwo je žo rospuschćiło. Reinhard Wünsche, Korła Körner a Korła Pětšich su jako hobustawy pschedźěwstwa wustupili. Alfred Hause njeje wjazy hobustaw pschedźěwstwa, ale likwidator. Likwidacija je skónčena a firma je sasahła.

6. Na lopjeno 931, so je firma Bickenbach a Co. we Budyschinje sasahła.

7. Na lopjeno 964, towarstwo z ł. w. r. k rosschérjenju patentow a nowoscźow w Budyschinje nastup.: S hamtskeje strony, towarstwo njeje płacźaze.

8. Na lopjeno 983, firmu Stompe a Nedo w Budyschinje nastup.: Towarstwo je žo rospuschćiło. Anton Stompe je wustupił. Pawoł Kurt Nedo wikowańśki wobkhod pod dotalnej firmu dale wjedźe.

9. Na lopjeno 1021 firma Pawoł Schołta nastł. we Budyschinje a jako jeje měšćičel pschekupc Kurt Storch w Bónjezach. Wón kupi wikowańśki wobkhod, kiž dotal pod firmu Pawoł Schołta nastł. w Budyschinje, akt. tow. wobsteješe, je wschěmi aktiwami a pasiwami z prawom, so może firmu dale wjesć. Prokura je žo spožčiła pschekupcej Alfredej Hause w Budyschinje.

W Budyschinje 2. februara 1926.

Hamtske sudnistwo w Budyschinje.

*

Ssudniśaj žo pschehladuje:

Schtwórtk 4. februara, dop. w 9 hodź. w hoscźenju we Jenczecach: kuczowy wós z krywom.

Pjatk 5. februara, dop. 1/2 11 hodź. w Njeswačidle (kupaj sešidu žo pola wjeśnjanosty): zentrifuga (65-litr.), mlókćak, klawěr (Paternoster), tehorunja (Förster) a nazional-pokładnja.

Pjatk 5. februara, pop. w 2 hodź. w Hojnizach cźo. 21 kredenza (dubowa) a pišanske blido.

Ssudniśi wukonjer hamtsk. sudnistwa w Budyschinje.

Kućik radosće za pěkne serbske dźěći.

Dźědowe zabawki wot Radyserba-Wjele. — Wozjewja Serbomił Tuchorski.

A) Clowjek a přiroda.

Wroble.

Niže hrodu w zahrodźe
Kralej wišnje rosćechu;
Nihdźe tajkich njeběše
Z rjanotu a dobroséu.

Ale wot nich makolo
Wostawaše za krala;
Wroble do nich ćahajo
Pakosćachu do jadra.

Zabrodniey kralowscy
Serjachu a třělachu —
Rjepotawy, třělawy
Njedokrychu před škodu.

Kral so na nje znjemdrliwši
Zapyrjeny přikaza:
„Njechańbite njerjadki
Wroble dyrbja ze swěta.“

„Hubźe je a kónecźe
Do poslednjej wopuski;
Ludej njech so přikaže,
Za dawk wroble nosyći.“

„Kóždy poddan přinjesé ma
Dwanatk khlóšćich paduchow;
To bdźe ewólba pakostna
Bórzy ze wšěch zahrodow.“

Hlej, to zpomha. — A što nět?
Haj wšak: kóne bě z wroblemi,
Ale ach, za nješto lět
Kajka nuza wudyri!

Žrane bruki, lusańcy
Wobžrawachu štominu,
A zle muchi, kuntwory
Skót a ludźi trapjachu.

Kral so bórzy dohlada:
„Wroble njesu podarmo;
Ruče zas njech wroblina
W kraju přisporja mi so!“

Nam „burwujk“ drje pakosći,
Polo wobkluka a štom;
Za to nas pak zahaji
Před złym škódnym njerodźom

Ma zlemjenu nóžku, zlemjenu nohu.

Juro sebi k prudłam bjerje
Maluśk tolstych šmutlicow.
Dźěd jom kaza: „To sej skěrje
Naréž słabšich hałožkow.

Ptačatkam so nóžka zlemi
W tajkim sylnym prudlisku,
Tuž na tebje z bolosćemi
Wene potom płakaju.“ —

Juro njeposłucha dźěda,
Tolstych prudłow nawleče.
(Roćki, to wam budże běda,
Zo-li sem sej zwěriće!)

Juro khelpa zajtra rano,
Hdźež sej w wólšach nawlakł je,
Haš so do zynčelow snano
Ničo njeje popadło.

Hižo w prěnim prudle tčacy
Roćk tu jaty pjerchota,
Skoržo, płačo, cźikotacy —
Nóžka je 'mu zlemjena. —

Přindźe hajnik ze swarjenjemi;
Juro cźeka přez rěčku,
Wo kamjeń sej nohu zlemi —
Lěžo křika z bolosću.

Cźerpi domoj donjeseny
Wjele njedźel bolenje.
Při tym hišće wuswarjeny
Přeco ptački trapił je.

„Strowo, strowo!“ ludźo praja,
„Strowo to tom hepjelej!
Cźuje njech, kak bolosć maja
Roćki z nóžku zlemjenej!“

Posłuchaj maćeŕ a wostaj ptački na pokoj.

Hrozny lózy hóle je był,
Posłuchać njej maćeŕ chcył,
Hdyž je żelna prosyła:
„Ptački wostaj boždelał“
Tórny do lěsa je hnał,
Hnéžka cuślił, wubjeraŕ;
Hdyž so činiło z wjećorom,
Wróco njeje přišoł dom. —
Zbojawši so wo njoh' mać
Śła je w stomach slědować,
Wołała je podarmo,
Z płačom póćmje pytajo. —
Cyła wjes je nazajtra
Swéru sobu pytała.
Nihdźe so njej wutasaŕ,
Kaž by dźiwi duch joh' wzaŕ. —
Nješto njedźel pozdźišo
Přišło hnéwne njewjedro,
Njemdry wichor zakhadźaŕ,
W lěsu stomy spowalaŕ. —
Wo zemju kaž zmóły hłub
Rozprisnył je stary dub,
Kiž był dawno wuhnity,
Bjez wjercha a dźěrawy. —
Runuju su drjewarjo
Zdźiwali so njemało:
Cźěło toho hólcźeca
Wudźěławši ze zdónka.
Hladało je žałostne
Wobkusane, rjeblate. —
Z kajkim pućom přišło dla
Było stomej do brjucha?
Na dubje hóle pytajo
Zajěł je do próždneho,
Pomocy njej dowolaŕ,
Kónc tak žałostny je wzaŕ;
Hrózne waki do njeho
Ze žranjom su dałe so. —
Był-li maćeŕ posłuchał,
Takle zdernyé njetriebał.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaćo měsačnje we wudawarni 30 sł. pj., za pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a dźěli Smolerjec knihtišćerja, sp. dr. a w. rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, u ss

Čisło (Nr.) 30 **Budyšin — pjatk 5. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Njemóža so spokojić.

„Serbske Nowiny“ a „Ludowa Rada“ stej pśiśihłodźerskemu a scyźuwarskemu paźmej wšyknje bróńje z ruki śišej. Tohodla pytaja se starymi pśihibrjowańkami nimšku zjawnosć traśicź. Je-li by tuto paźmo cesne prawa a zajimy zastupowało, by wšykne se swojim mjenom wustupiło. Wojerowje Serbskeje Ludoweje Rady su jeje zrobustawy ze swojim mjenom podpisali. Jeje sameŕy a prózowanja su zwěstowace dołha bojecź njetrjebaja. Nimska a serbska zjawnosć budźetej wšykne wjedźecź, so pśihłosowanja anonymnych scyźuwarjow, kajkej wóźera sašo w jenej nimskej Budyšańskej nowinje namakachmy, kóždy cesty człowjek zapśiwa a so jich źiwa.

Žadanja Serbow w létomaj 1918/19 bě pytanje za formu, kak mógło so najlěpje hajenje a zachowanje nascheje serbskeje narodnosće a kultury pśiwinjecź. Nowa, to rěka Weimarska wustawa nimskeje republiki we swojim § 18 tajke zrjadowanje we wobłuku nimskeho stata dźenża hišcheje z pomocu statneho zakonja dowoła. Potajkim serbske žadanja jako pytanje za nekajkej formu, kak mógli Serbja swoju narodnosć. Swoje nadrobźiche kulturne kubła zachowacź, wustawa nimskeje republiki najlěpje wurjaduje.

Anonymny pśihłosowanje wobkrućuje so anonymny pśihłosowanje wobkrućuje so anonymny pśihłosowanje wobkrućuje so

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 5. mateho rózka.

Agathy.

1861 w Jitku Bjarnat Krawc, naš wulcy zasłužny składnik. Nichtó njeznaje lepje hymnologiju hač wón (wosebitosć hłosow) našich narodnych spěwow — kiž je najdokładniso študował, za koncerty wobdźělił, we stach nastawkow rozjasnjował. Wo nich je wudał 49 knihow; wjele krasneho je sam komponował; na krasnych koncertach w Drježdźanach, Budyšinje, Lipsku, Prazy a Bóh wě hdže je serbskemu spěwej dobył najwjetšeje česće, je zarjadował narodny orchestr, pěstował dźěćacy spěw, je w Drježdźanach a wšudźom z cyłej swojej, sebje stajnje zabywacej, luboscu wo Serbowstwo khodźił kaž nihdy wo swoju njewěstu. Runje tak derje kaž serbski spěw znaje też němski. Wšitcy wěcywustojni jeho wysoko česća jako najlepšeho znajerja narodneje hudźby a jako prěnjeho khmodlicerja wučerja dźěćaceho spěwa. Bóh jeho nam zakhowaj! Hdyž muku maš a skorodej, też budże rada k wolijej.

(Přisłowo.)

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +11. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer —2%, thermometer w nozy +7. — Po rosprawach wjedrarjow šměrny w bliskich dnjach sajo symiczku wo czakowacz. Mczera rano leżachu wschelake nižiny nad wjeczornej Europu, nad rańschej a połnoznej pak wyschiny. S połnoznych stron a hornich worschtach powětra pschikhadźaze wětry pschiczerja nam sajo symu. — Jutrje sobotu stupi měsacžk do poslednjeho bertlka. Słonczko sthadża 7,37 hodźin a so 4,52 hodźin khowa. Měsacžk sthadża po połnozy 1,04 hodźin a so dopołdnja 11,10 hodźin khowa.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrischu sobotu:** Pomału so pomócżuje a k dešcżej khila, symnischo.

— **Sthubika** je so tu 4. 2. 1926 czemnobruna kožana listownja se wschelakimi wězami, mjes nimi je wojerski paž na mjeno Jan Gustav Pawoł Haase z Huski. Wo zdźelenje prošy kriminalna policija.

— **Swobodne mjasowe jětki (Freibank) w Budyschinje.** Ssobotu, 6. februara, dop. wot 8—10 hodź. wotedawa so jutre howjase mjaso, punt po 60 a 40 pf., jutre swinjace mjaso, punt po 60 pf. Siwinjace mjaso wotedawa so jenoz na czitka 3231—3300. Sa dźěkonjemějerjow wot 11—12 hodź. dop.

— **Khripa w Budyschinje a wokolinje** jara sathadża. Wona tón ras też khetro pluza pschima, schtoż so wosebje w katarrhach pokasuje. Na zbože so khorosć z wjetscha derje pominje. Někotre wobzoby pak su hižo na zajorjenje pluzow wumrěłe. Khori storza na wulke bolosce w schiji a na wutrobnje, a maja wulku symiczu. Lěkarjo maja wjele dźěłacz. Někotši maja 20—30 thorych leżo.

— **Czestny president Zitawskeje wikowanskeje komory, tajny radź. Waentig,** 80 lět stary. 5. februara wobswjeczi czestny president Zitawskeje wikowanskeje komory, tajny kommerzijski radźiczel Pawoł Waentig, swoje 80. narodniny. Wón je swoje zyle žiwjenje w žitawskeje wikowanskeje komory sastupił, kotraž hnydom wažnosć jeho wobsoby spósna a jeho bórzy (1883) za swojeho viszeprezidenta wuzwoli. 25. januara 1883 stupi jako president na jeje czoło. 33 lět botho bě z presidentom. W lěcze 1921 poda so na wotpoczink.

— **Wo knihiwjednistwje a dawkowych sakonjach,** kaž też wo nalesnoszach pschemyslа wotmě Zitawska pschemyslawa komora wutoru, 9. februara, wjeczor wot 6—9 hodź. w Budyschinje w hoscenzu „K markthalli“ (na Drjezdżanskich wikach 17) darmotne rěcne hodźiny. Njewujesłnikow a pschemyslnikow na tule składnoscz wobzebje kebždźiwych czinimy.

— **Czehowjeny tschlk.** Po wobsamknjenju wubjerka němskeho Czehowjeneho tschlka ma so njedźelu, 13. junija, jeho 60 letne wobstacze zwjeczecz.

— **Pomoz sa wobdarjene khude schulske dźeczi.** Po hamtskej powěsczi je němski stat po postajenjach němskostatneje wustawy k pomozy sa wobzebje wobdarjene dźeczi ludowskich schulow, kiž thudoby dla dale studowacz njemóża, pjenježne srědki pschiwolik.

— **Jenotne sapisanje płaczifnow rěsneho zboża.** Wikowarjo a rěsnjo dawno na to sforża, so by płaczifny za rěsny zbóż na wschelakich němskich wikach po hódnoscze zboża po wschelakich sahadach sapisowała. Saksa ratarska wikowanska komora je hospodarske ministerstwo prosyła, so by so na němskostatne ministerstwo za sezinjenje a ratarstwo z prošbu wobroczyła, so by sa jenotne zjadowanja wustupiło. Stejescze temu, so by tele pschecza a zadanja pschewjedu, pschemjenjaze dawanje sakonjow wo wobthadze je zbóm a mjasom na puczu, dha je někto z nowym sarjadowanjom wot 10. augusta 1925 możnosć k pschwjedzenju jenotnych sapisowanjow data. To budże jebi wjesce też knjezerstwo pschecz, dokelż by z tym schtódnu njewěstoscz w zyłym wikowanju se zbóm wot wotstronich.

— **S rybarstwa!** Kaž hižo sandźene léta wudźerżuje sakske rybarske towarstwo też létsa sajo wobsadźenje rybu. Schtóż wsche rybu potrjeba, njech napisa druzsiny a liczbu hacz do 1. měrza na salske rybarske towarstwo w Drježdźanach, Sidonienstraße 14.

— **Hoscina na kuny je w Sakskej sakasana.** Saksa krajna hajniska direkzija je sakasała, so změdza so kuny tšelcz. Dokelż je smjerkatkow z drobej kožu jara mało, njesmědza so zyle wukorjenicz. Khdyž pak je dla schkita nikeje honitwy nutne, so je tšelcza, ma so najprjedy na krajnu hajnisku direkzyju wo dowolnosć prjasz.

— **Wróblaza czinila.** Pschecz hnjezisko so slori, so wróble wjele schkody czinja. Wobzebje blisko wjesy w letnim czasu w sahrodach, na zjwach, sadowych schtomach a na zrowjazanym zitce wulku schkodu czinja. Na kaike waschnje może so ratar pschecziwo nim wobaracz, zdźeli na napraschenje darmo statna hłowna měsnoscz sa schkitanje rostkow w Drježdźanach-N. na Stübelskej alejt 2.

S **Boschez.** K zyrkwinskemu zwjózbnemu wjeczoru běchu so wobydlerjo z Boschez a Kubschicz njedźelu we Krawczej hoscenzu seschli. Tež be wjele zwjózbow z druhich wokolnych wjow pschischło, so tak někotry dozyka městna njedosta. Po zhromadnym spěwje powita knjez farař dr. Nesbark pschitomnych wutrobnje. Na to posłoži evangelske towarstwo młodych holzow w Porschizach na pschipódnawaze waschnje biblijske deklamatorije „Dźeracz knjeznow“. Wschelake thórowe a zenośpěwy holzow thlukbichichu saczitschcz posłuczenjow. Posawnischi khór khórschcz. tow. młodźenzow pschewodźeschcze zhromadne spěwy a wopokasa zwoje wumělstwo z tym, so nastroje we zynkach cziłesze wobkrucżi. Po zkowje wobsamknjenja a modlitwy wobzednjo ratarja so wopytowarjo khlubkospokojent rozeńdźechu.

S **Wóschiz.** Sandźenu njedźelu zwjeczesche tudomne muzijske spěwne towarstwo pola k. Wornaca swój 2. sałožnistni zwjedżeń. Posłuczachu po muzijske thory, kwartetaj a dźiwadło „Baseń wo zboju“. Wjeżeła rejka wobsamknjenych derje peradżenych zwjedżeń.

S **Porschiz.** W naschej wobzadze je so w lěcze 1925 narodiło 38 dźeczi, konfirmérowało 30 dźeczi, wěrowało 11 porow, thowało 20 wozobow. K Božemu wotkasanju dźěchu 127 proz. wobzady, to zu 1955 wozobow. Sa zběrki a dobrowólne dary so posłuczachu 2191 hr.

S **Barta.** (Wólba nowego fararja.) W pschesesnosczi z kollaturskim knjezitwom je zyrkwinje pschedstejiczerstwo jenohłósnje knjesa fararja Pawoła Mrósaka w Ketlizach za naschebo nowebo fararja wuswolilo, zebi prjedy wjetsoz dobywschi, so wón powołanje do Barta pschiwosmje. Wón naztupi swoje sastojnstwo pola naz drje w sapoczatku junija. Nascha wozada je wjesela a dźakowna, so je so wobsadźenje naschebo farstwa mésta tak mérnje a bjese wschebo muczenja dokonczej mohło a so je so poradźiło, za nastódnika naschebo nětczischeho fararja muża dobycz, kotrehoż wozoba a dotalne skutkowanje sa dalsche rozwinanje zyrkwinskeho zywjenja mjes nami rukuzetaj. My nowemu duschepastyrjej z dowérjenjom a z wjeselej nadźiju napischeczíwo hladamy.

S **Bukez.** Njedźelu wotmě so w tudomnym Stangez hoscenzu protestowanska zhromadźizna pschecziwo zakonjej wo plahowanju howjasego skotu. Shromadźizna hischcze zyle skónczena njebě, dha na dobo poczachu wołacz „Wohen, wohen!“ W Nóczinje so hromada złonny palesche. K tomu dóšeł nam pschedhydha towarstwa reformu prawa, k. Wirth se Stróże: „Knjez rěpar Schmidt z Bukez budże zuzy zajim pschecziwo skótplahowanskemu zakonjej fotografowacz. Kelko pschecziwnikow ma skótplahowanskí zakoń w Bukezanskej wosadze, njeńmě so jenoz z podpismami a zhromadźiznami, ale też z wobrazom z pschisłuschnymi napisnami ministerstwu w Drježdźanach pschepodacz. Schtóż 1/2 3 hodź. psched Stangez hoscenzom wjeze, so njemóże sa pschecziwnika we wobrazu wobkladowacz.“

S **Bukez.** 3. februara swjeczesche wyschschi drózowny dohladowar Seibt se swojej mandżelskej zlébowny kwas. Se wschech stron czescezynmaj a lubowantmaj jubilarowaj swoju pschejachu. Wot nałeza 1906 Seibt na tudomnej statnej drózy dźěła a budże létsa swój 20-létny wobydlerski jubilej swjeczicz móz.

S **Wujezka** pod Czornobohom. Psched krótkim czasom swjeczesche tudomna hoscenzarska Hana Métrachowa, kiž *je wjele wjele na Czornobóh khodźazym wobydlerjam derje* znata, swój 40-létny jubilej jako hoscenzarka a wobydlerka. Psched 40 létami kupi zeje mandżelski, kiž hižo 1897 wumrě, wopalnischcze starese piwarnje, wot kotrejez jenoz hischcze murje stejachu. Na nje natwari hoscenz. Hischcze dźensa hoscżo zyzne murje wobdźiwaja. Métrachowa wuzrjedź swojeje zwójbny jubilej strowa zjiwjeczesche, k czemuz ji we wuzy wosenjena dźowka swojeju hólczkow jako gratulantow pósła. Métrachowa je powschitkownje wobluhowana wosoba, też jeje zyn je w Sserbach jako braschka derje znaty.

S **Lubija.** Stajne rjane wjedro bě na wjczerawsche tydzenske wiki wjele ludźi nawabiło. Wiki pak hubjenje dźěchu dźiwajo na hubjene hospodarske połozenje. Wobzebje kuny bě so wjele na wiki pschinjesło. W 11 hodź., hdyż so wiki hewak pomału stónca, bě hischcze wjele njepschedaneje. Na wikach plahowanskich holbjow zhromadźuja so pschedawarjo we wjetschich zyłach.

S **Njeżwaczidła.** W naschej wsy je wjele ludźi na khrip schorikło. Wona zapocżina so tónkróz z nahłym słébzecom. Wjele dorosczenych a wosebje schulskich dźeczi je na nju schorikło. Pola dźeczi też mitawczezi zaczeknju, schtoż je jara bolostne a natykliwe. Dotal hischcze zhorosez powuschczita njeje. Nadźijomnje bórzy naschu wjeż wopuschczi.

S **Njeżwaczidła.** Stótne wiki běchu sandźenu zrjedu złabje wopytowane. Běchu jonoz někotre konje pschijimali a 65 zwini pschiwjeżli. Howjazy skót so njeźmě na wiki wobdźeż, dokelż we wokolinje pokhroma sakhadża. Wobstoi na wikach bě jara se saweranskimi naprawami wobmjesowany.

S **Kamjenza.** Po powěsczi krajneho strowotnistwa hamta běchu 31. januara t. l. w tudomnym hamtskim hejtmanstwje tele khorosoze skotu: Pjpcza zlazenjecz z 4 gmejnach z 9 dworami, pschkronia w 7 gmejnach z 10 dworami, praschmiwosczi (Ráube) w 1 gmejnje z 1 dworom, tuberkulosa howjazeho skotu w 2 gmejnomaj z 2 dworomaj.

S **Wósborka.** Sandźenu njedźelu bě so tudomne zdadzesche towarstwo w Starkez hoscenzu k zhromadźiznje leschko. Knjez kantor Seibt jako pschedsydha pschednoschowasche swo prěnich nałetnich dźěłach w zahrodźy, swo hnojenju. Zjwa rosmołwa so k jeho pschednoschkej pschisłamkny. Wopyt bě znadny.

S **Kulowa.** Ssobuscznym wobeju měschczanskeju kollegijow zhromadźichu so sandźenu wutoru wjeczor se zjwojimi mandżelskimi w Němskim Kejzorju“ niz ke khutnym wurabżowanju, ale so bychu zwinjazu hłowu jedli a wjesele porejowali. To je znamjo měrneho zhromadneho dźěła wschěch słuzbnikow.

S **Kulowa.** Nyczeitkubło w Lubhoszcu w naschim měsce wschědnje mloko do domu wesy. Wone żada zebi za litr dobreho mloka jenoz 27 pjenjezkow.

S **Wojerez.** Dokelż wobkhod hubjenje dże, stej tej tudomnej Strangfeldez a Hanemanez schkleńczeńmi zjwojim dźěłacerjam pschipowědźicz dyrbjałej, so mózetej wot 15.

Potajnstwo kapitana.

Drama na morju.

12] (Pokrjacowanje.)

„Hdyž pak Twój kapitan — kak hnydom rěka?“

„Longford.“

Kaž hy wot steje jedwjeje zunitjey kuhnjeny byk, wistróża so Cesare satschepowjedo.

„Kapitan James Longford z „Fortuny“?“ wopraschа so z thiwatnym dychanjom a zapazym wóckom.

„Longford z „Fortuny“, haj. Snajesch-li hnu jeho?

„Hacz ja jeho — a mój Bóžiczko!“ zawoła Cesare, kaž z hidu wschón pschewiaty posběhny sepjatej pjaczi k njemu, „Twoje puczę zu spodźiwne. Ty zy na tule wot zrěta zdalenu kupu kwiczitznyk a dasch mje jeho tudy namakacz, kotrehoż pytacz zym do strěta czahnyk, a tiż, kaž so nit sda, je byk na wóczinje mojimaj zukomaj wuczekmyk! Mój kapacz njeje zschak wotnuk kaj mój jatyk, kiž je posadyk, jeho hódźene mjeno mjenowacz. Pjecz lét zym nékto hižo tudy žiwy, a dźenza dósłanu powěsć: wón tu je, wón je pschezschoł, wón je twój!“

A z pozadźitym machnjenjom ruki so na Filippo wotkrohnywschi wón zawoła: „Pschinowjedź jeho te mni, twojeho kapitana Longforda! Pschinowjedź jeho zent na kupu Cesara Mal Occhio! Ja chcu na njeho pohladacz, a wón dyrbi pod mojim spohladnjenjom sahinycz. Mój zyły zandowy lěb chcu porubacz dacz, so bych z njeho schczepowz natwarił tak wyzoki kaz horu a zwaha dyrbi pionjenja horjestupacz widżecz jako zmjerez pschinoschazeho hada; widżecz to dyrbi a se strachom a bojoszcu zinwy bycz psched czerjowjenymi jastzanni, kotrez wone sa nim wustawaja! Wéz, khwataj, Filippo, pschinjedź jeho zem!“

Tón, kotremuz tole rěczesche, schchażeschе je zakotnym dźiwanjom zwoju hłowu.

„Spodźiwnje,“ saborcza wón. „A schto pohnuwa tebje k tajkej hidze, Cesare?“ praschesche je dale. „Ako je trasch to też dobry dźěl jeho derje sathowaneho potajstwa?“

„Wésch ty wo nim?“ wuprschowaschе tamny z dybawym błosom.

„Ow — ja“, wuwiješe so Filippej pomałku a mazuje, dokelż bě jebi nadobo wědomy, so jedna so wo Feliczyneho nana, změdzeschе wón jeho mordarskim rukam wudacz? Pschetoż na Cesarowej hidze njebě ludzaja widżecz. Spodźiwnje dosez, je-li bě tež wón byk do tauneho potajnstwa zapleczeny, wo kotremż bóschе Filippo hacz dotal jenoz žłyschał schukotacz.

„Nó, czehodla ty njerczejischi?“ muczeschе Filippo.

„Dokelż jenoż wo wężach rěczu, kotrez znoju; a wo tom — niczo njewém.“

„Filippo, ty ljischi!“ zawoła Cesare se saborjenym hnéwom.

„Ty njechasch niczo wedżecz, pschedze unuz niz, dokelż ja tonu muzej sa žiwjenje du.“

„A czehodla to czinischi?“

„Krwawna wjeczba!“

Tu stojeschе wón na pol w sczinje žandowcho lěka, na po. w zapotazem błyschczu wohnja kaj zły buch, kiž so pschihotuje na zjwój wopor so wałicz. Filippo hladaschе wótrje na njeho.

Njewědżeschе wón niczo wo kapitanowej dżowzy? Dyrbjał-li jemu wo njej rěczecz? A je-li wón to czinjeschе? Ne, wón to njezmědżeschе. Wón dyrbjeschе zwoju lubosez a wscho, schtoż z tym zwiżowaschе, we zjwojej wutrobje potajicz. Longford njezmědżeschе pschijatajcz, a Filippo myżleschе, so może to dozpěcz, hdyż jenoż mjeno Cesare Mal Occhio jemu mjemje.

„Chzesch-li někto wróczo?“ wopraschа so tón wótrje.

„Haj.“

„A jeho zent pschiwjeżecz a Wam wudacz?“

„Ne, to njeczinju.“

„Czehodla to njechaschz?“

„Dokelż so Tebi, jako japoschtola tschesczanstwa mjes pohanami, njepschichtoji, krwawnu wjeczbu wukoncz, dokelż bych rad mél, so bychcez so ruzy mojeho pschecżela czżitez sathowałaz a z człowjeskej kewju njewopanzałez, Cesare wótrje sahwischny.

Na jene dobo wschitzu se sparja wubudżeni běchu na nohach. W żandowem łežu wsche bojasnje wożiwi. Sczinu žuwachu so tu a tam.

„Schto ma to rěkacz?“ wopraschа so Filippo jara njepokojeny. Wón nahyli so k senft za padnjenej tšelbu. Przedy hacz mózesche sazo so zrunacz, běchu jeho sepschimali a k semi czżitli.

„Cesare!“ wón zawoła. „Sskych mje!“

Tón pak roskasowaschе se surowym, krutym błosom w rěczi, kotruż Filippo njerozumjeschе. A potom wuwjasachu jemu ruzy a nohy.

„Ty chzejesch mje daez moricz?“ dżeschе k zjwojemu tak spodźiwnje pschemjenjenemu pschecżelej.

„Ne, to runje niz, jenoż chzu tonu sadżiwacz, so by so ty na łódź wrócził a Longforda pohnuł wotdżeż. Wz tu khwiłu sy z mojim jatym, a tak budu z tobu wobthadżecz, wotwiskuje wot toho, kak so zwojenu dóstez podwolischi. Wostaju strażnikow pschi tebi.“

„A ty chzesch prjecz wot jeho, na łódź?“

„Haj.“

Njejbożowny, njewěsch dha, so na kapitan Longford dżowzku?“

„To wschak wém, ow haj.“

„Skotraj je z nim zobu na łódźi —“

„Tu chzu runje z jeho nanezu wumóżicz.“

„A schto z nim?“

„Jeho chzu zabubicz.“

(Pokracżowanje zeschkuje.)

februara jenož tři dny wob tydzień dźěłacej dowdacj, je-li wjacy słužobnikow njedoñdże.

S Wojerez. 1. februara 1925 bě w naschim měsće 183 wožobow, kotrejž podpjeru sa dźěłonjemějerjow dostawachu. 1. februara 1926 je w tudomnym wokrjesu 783 wožobow, kotrejž hłownu podpjeru dostawaju a 1083, kotrejž přichražkownu podpjeru dostawaju. Woprawdźita liczba dźěłonjemějerjow je pak hišće wjele wjetscha, dyž wobmyslimy, so dźěł dźěłonjemějerjow podpjery njedostawa, dokelž jich na mału živnosć.

S Rowneho. Jutře sobotu, wječor w 7 hodź. jeńdu so w Nakonsej hoscenzu gmejnšzy sastupjerjo k sjawnemu poradźenju. Na dnjowym porjedźe steja tři dypki, jedyn dypk nastupa nalěžnosć twarjenja dróhi přisches naschu wjes.

S Běleje Wody. Njeschuk sta so wjeřera přichodnju wokolo 12 hodź. w domje na Bismarckowej wózk Muskakowskeje dróhi. Wikowar je sjomu August Kollosch, kiž na dla pjenjes někajku swadu s wyschšichim justizijnym straśnikom na wuhlužbje Dworazekom, přichijedże je swojim kolom s Dworazekom je sudnistwa, hdźež bě dopołdnja termiju měł. Potom Kollosch hišćeze raz Dworazeka do khěže dele sawoła. Tu so wobaj směrom wo skórźbnej nalěžnosći rozrěkowaschtaj. Se zjawowa: „Nó, je derje, Arthuro, ja skórźbu wróću, budźemoj so hižo tak sjednacj, dši jenož sajso horje", dźěli so Kollosch wot Dworazeka. Tón so wobrocźi a chże po khodże horje hicź. Nadobo K. jemu tři kulki do khribjeta tišći. D. padże k semi. K. salěse na zjwoje kolo a jědźesche po Bismarckskej dróhi dele. Sawołany lěkař dr. Altmann spósna, so su wschě tři kulki Dworazeka trjechiše. Lěkař ranjeneho nusnje swobala a na to do Khojebuńskeje khorownje dowjeźe da. Kollosch policija saja a do sudnistwa jastwa každź. K wobkedźowanju jeho ducha jeho do hojerńje cźuwow dowjeźu.

Z Łužicy.

S Hornjeje Wjasowizy. W nozy k schtwórtkej wokolo ½1 hodź. w dźěłarni wikowarja s jědnymi kołami, Müllera, woheń wudyri. Nimo druhich wězow woheń też někotre schijaze maschiny a dźěłacaze wotpałi. Maśiwne twarjenje so hacź do delnich murjow wotpali.

S Porchowa. Tudomny wjesny rychtar, Konrad König, zjawjeješche wczera schtwórtk přichi njerušchěnej duchownej cźerstwosći a dobrej cźělnej strowosći zjawje 90. narodniny. Königa wo wšy a we wokolinje wschudźom jara cźesćeja. Na 38 lět zjuschěschće do gmejnskeje rady a mějeschće sastojnstwo gmejnskeho starschego. Hižo 40 lět dołho zjawje sastojnstwo sastawa.

S Großschönawy. Sćrjedu rano je běchi 1909 we Wótrowzu rodźeny kowarśt wucźenik Herbert Dörnik žiwjenje wsał. W lěkarni zjawje wowki so satrěli.

* Se **Sohlanda pola Lubija.** Ssobotu rano wokolo ½5 hodźin auto, w kotrymž profesor Krakowskeje univerzity a dwaj druhaj mužikaj jědźeschtaj, kotrajž s Parisa do Krakowa domoj jědźeschtaj, do schtoma sajědźe. Wós so zjinje wobschkodźi. Hakle po schčěźachodźinskim wuporjedźenju mózesche auto dale jěcź. Nutskańdźace wožoby se strózelemi wotendźechu. Profesor bě sam auto wjedł. Wón praji, so je jeho mucźnosćj pschewsaka, dokelž je tři dny a tři nozy pospochi jěł.

S Hirschfelde. Póndźelu so konjej kublerja Herberga se Seitendorfa splóschischtaj. S wosom sawadźischtaj wo rózk twarjenja na Nóžowej haźy. Pschi tym so wós do diweja dźělow rostorhny. Konjej cźerjeschtaj s prědnim dźělom pisches Zitawsku na Lubijsku dróhu, hdźež jeju sadźerżachu. Do schkody pschischłoj njeschtaj.

Towarstwowski powesmik.

Bukecy. Spěwne towarstwo „Radosć" ma srjedu, 10. februara zabawny wječork w Stangec hoscencu. Započatk wječor w 7 hodź. Přistup maja wšitke sobustawy a přeprošeni hosćo.

Budesteey. Tow. „Lubin" wuhotuje njedźelu, 7. febr., wječor ½7 hodź. wulki swójbny wječor wobstejacy ze: hudźbneho a spěwneho koncerta, dźiwadła a rejow. Solistojo: k. dr. Hanka z Wjelećina a knj. Freyślagec z Hornjeje Hórki. — Wšě bratrowske towarstwa a lubych Serbow z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje Předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" zmjeje sobotu, 6. febr., wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola sobustawa k. Zmija na Christianskej drózy 22. Wšitcy Serbjo su z tutym wutrobnje přeprošeni. Wot 1. měrca sem wotměwaja so měsačne zhromadźizny kóždy druhi a štwórty štwórtk měsaca. Předsydstwo

Pančicy. Jednota „Sokol" ma pjatk wječor ½8 hodź. na žurli w Pančicach zwućowanje. Kóždy bratr dyrbi přińć. Też bratřa Wotrowskeje a Khróścanskeje jednoty su lubje witani. Načolnik.

Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta. Wubjerk ma njedźelu 7. 2. 26. w 1 hodź. posedźenje pola Natuša w Kukowje. Wšitcy wubjerkownicy dyrbja přitomni być. Sekretariat.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Moje inventurske wupředawanje

traje hač do soboty, 13. februara 1926.

Wulki wuspěch mojeho wupředawanja je najlěpši dopokaz za moje wurjadnje tunje twory,

Jan Jurij Pahn w Budyšinje na hłownem torhošću rózk Žitneje hasy

Moje wulke

inventurske wupředawanje

črijowych tworow

Předawam **jenož dobre** a při tym hišće **jara tunje twory.**

Někotre přikłady:

črije za dźěći, krute, sprosta barba	31/35	4.80 hr.
črije za dźěći, krute, sprosta barba	36/39	5.80 hr.
nizke črije za žony		5.90 hr.
wysoke črije za žony		7.50 hr.
črije za mužow, dobre dźěło		9.80 hr.
sportske črije, čorne a brune		12.90 hr.
dźěłańske črije, brune		7.50 hr.
sokolske črije z gumijowej pódušu	25/30	2.20 hr.
sokolske črije z gumij. pódušu	31/35	43/46
	2.50 hr. 3.20 hr.	3.60 hr.
kožane gamaše		5.50 hr.

Na lakowe črije wšěch płaćiznow 20 % rabata.

Na **Varus-owe črije** za cućiwe dźěćace nohi 20 % rabata.

Na **ćople podšite kožane črije** . . 20 % rabata.

Na **črije z wjelbludowych kosmow** . 20 % rabata.

Willy Sommer

črijowe twory

w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 8

Młócace maśiny, elektromotory, centrifugi a syjace maśiny

wotedawa směšnje tunjo

Karl Gast w Budyšinje.

Poćahujće so při kupjenju na tutón nawěšk!

WILHELM **RUDOLPH**

vorm. Heinr. Müller, Kaiserstr. 8.

Moje

zymske wupředawanje

je so započało a poskića Wam najlěpšu składnosć

kajkostne twory

po wjele zniżenych płaćiznach

kupić.

Kóžda kup je Waš dobytk!

Cyły skład tworow deleka a w 1. poskhodźe:

hołtace a hółtace drasty

wołmjane twory

nohajcy * rukajcy

trikot. spódnje šaty

krawaty, fale, prěnjotne twory

so wupředawaja.

Sprawne potuńšenje wšěch tworow

Wšě twory, kotrež njejsu wosebje zniżene, so z 10 abo 20 % rabata předawaju. — — — — Rabat woćehnje so pod kontrolu kupca

Wužiće składnosć w samsnym zajimje.

Žane přemjenjenje! Na wubrane wěcy so ničo njepósćele

Aeltestes Strumpf- Woll- u. Tricotagengeschäft

Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze.

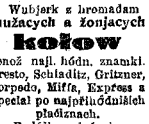

Wubjerk z bromadam **mužacych a žonjacych**

kołow

Jenož najl. hódn. znamki. Presto, Schladitz, Grätzner, Torpedo, Miffa, Express a Special po najpřiwódnišich płaćiznach.

Podźělne płacenje.

Dom jězdnych kołow

Witek w Sćijecach.

Strympy, rukajcy, šatki za čěsne dźěći.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9

Přikrywy zasofy a diwany

najnowše pokazki, wulki wubjerk

K. Erler, na Žitn. wikach 11

Wy nalutujeće sebi wjele

hdyž tunjo kupujeće.

Najwjetši wubjerk

woblekow za konfirmandow a za pruhowanja, za wučbny čas, za powołanje a do dźěła.

Jenož najlěpša kajkosć po znatych tunich płaćiznach.

Hugo Pachaly w Budyšinje

před Sulešskimi wrotami 1.

Vickec hosćenc w Haslowje.

Sobotu, 6. a njedźelu, 7. t. m.

wulke kózłopiwo

Přećelnje přeprošujetaj

Pawol Vicka a mandźelska.

Herbska gryčka w Kamjenej p. Radw.

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 6., 7. a 8.

so kózłopiwo toči

Najl. kołbaski a pampuchi

Přećelnje přeprošujetaj

E. Lipš a mandźelska.

Přichodnu njedźelu a póndźelu

so kózłopiwo toči

za dobru najědź a napoj je postarane.

Wutrobnje přeprošuje

Hańža zwud. Mijanowa w Hósku.

Korčma we Łazku.

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 6., 7. a 8. t. m.

so kózłopiwo toči

Přećelnje přeprošujetej

Hańža zwud. Kokertowa a dźowka Hana.

Košle a drohe spódnje wobłečenja

za mužow, žony a dźěći wołmjane, połwołmjane a makowe šćrykowane lacy, jaki, gamaše, łykače, nohajcy, rukajcy, we wšěch kajkosćach a barbach.

Walkowane soki a nohajcy, pjasćniki, chenilijowe rubišća a šawle. Wohrěwace podšica

Bleylowe wobleki.

Tajke a podobne rjane twory kupujeće pola

Rudolfa Osswalda

w Budyšinje jenož an Serbskej hasy 3.

Njewuzběrane mloko

kupuje kóždu dźělbu

Alfred Günther w Budyšinje na Hošć hasy 29

Serbski Hospodař

Ratarske wulko-wikowańske towarstwo z w. r.

w Budyšinje a Khočebuzu

poruča

symjenitne běrny z Pólskeje

jeli cło to dowoli

symjenitny ječmjeń a wows

najlěpšeje kajkosće ze znamjenitych symjenarnjow našich bratrowskich družstwow

šleski symjenitny dźećel a jadriwe palne drjewo po cyłych wagonach, prikety a češke wuhlo.

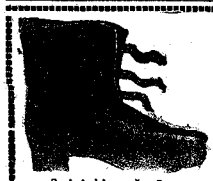

Drjewjane stupnje, drjewjancy a drjewjane drjewa,

kupujeće najlěpje a najtuńšo we tworni drjewjanych stupnjow a drjewjancow

Oty Hebera

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 9. Telefon 1465.

Tohórunja poručam swój **wulki skład bunclow.**

Frauen

Poručam swój wulki skład

přepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radłubje k radźe.

Wagnerowa w Budyšinje

před Sulefskimi wrotami čo. 9.

Jeničcy wo to so jedna, hdźe kupujećc!

W tutym času wuzkosćow dla pjenjez dyrbiće na to kedźbować, zo lutujeće, bjez toho, zo dyrbiće swoje přeća wróćo stajić.

To móžeće pola nas!

Wobleki za konfirmandow	48.50,	44.50,	**27.50**
Wobleki, eleg. ćeńko-smužkate	69.50,	55.00,	**39.50**
Sportske wobleki, najlěpše dźěło . . .	59.00,	39.00,	29.00, **24.50**
Hólčace wobleki, kóžda wulkosć . . .	21.50,	17.50,	1250, **6.50**

Gumijowe mantle wot **19.50** sem. Jaki do wětra wot **11.50** sem

Wšitke wobleki derje sedźa. Najl. dźěło a přičinki.

Samsna dźěłarnja w Drježdźanach.

Drježdźanski konfekcijowy dom

w Budyšinje **Birnberg & Co.** Při Mjasow. jětkach 5

Wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Čorne howjazokožanc

dźěćace šnór. črije, wulkosć 25/26 **5**.00 hr.

wulk. 27/30 **5**.75 hr. wulk. 31/35 **7**.25 hr.

šnór. črije za pachołow . . . **9**.50 hr.

mužace šnór. črije do dźěła . . **12**.75 hr.

Wšo wubrana dobra kruta twora!

August Fähle, črijowy dom :-: **wuporjedźerńja**

w Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy 3

---

podawa hnydom ze składa při 10měsačnem podźělbnem wotpłačowanju bjez přiražka k płaćiznje. —

Wustajene kóždu sobotu w Budyšinje při Žitnych wikach. —

Na přeće wopytam Was hnydom a předwjedu a rozjasnju Wam.

Hermann Künzel

fabr. ratarskich mašinow w Budestecach

Telefon: Hamt w Budestecach čo. 19.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Moje

inventurske wupředawanje

traje hišće hač do 12. febr. 1926

Na wšě hotowe drasty, kotrež wupředawanju njepodleža, kaž też na wšě druhe tkaniny poskićam tute dny 10—20% rabata

Ševiot . hižo wot hr. 1,20 sem

Popelina „ „ „ 2,20 „

w Budyšinje **Paul Otte** na Žitnej hasy

Běłosmuhute počehnjenja 27.-hr.

z 2 zychomaj, 4 hłowakami damasć, pisane cychi, wołmjane płachty, trjenje, trjenčka, ruby, serwiety ma jara tunjo

J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy 10 rózk krónprinc. mosta.

Sofy matracy

poruča

August Pietsch

na Kamjenej hasy 19

pódla Krony

Automatiske připrawy k napojenju skotu,

patentowane, podawa tunjo a je radłubje k radźi, też štoł płaćenje nastupa. Dopisma na doma.

Gustav Wenke w Zhorjelcu

Konsulska dróha 36, telef. 2368

Wupjerki, łož. šaty, běła pia.

W. Köhlerowa, Hłow. torho. 9

Najlěpše cychi, wupjerki

běłe a pisane

trěnja a trěnčka košlace sukna

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

MERSINSKI

Časniki

Wšitkim znatym a přećelam z blizka a z daloka, kiž su naju **złoty kwas** tak wulkotnje porjeńšić a wudebić pomhali a so při tej składnosći na naju dopomnili, wuprajamy z tutym

najwutrobniši dźak.

Wša česć je naju jara zwjeseliła.

Z počesćowanjom

Mafej Haška a mandźelska

rodź. Donatec.

W Delnem Wujezdźe, 3. februara 1926.

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej knihańi" w Budyšinje skaza. Wukhadża měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,30 hr.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Přiloha k čisłu 30

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 5. februara 1926

Centrum a Serbjo.

K nětčišchemu serbskemu „hibanju“ pišа „Sächsische Volkszeitung“, organ sakskeje zentrumskeje stronty, a to dźiwajo wo wosjewjenje k. Pětšcha:

Na kóždy pad je pschekhwatane, ale to pschisteji karaceji **němsko narodneje politiki**, hdyž na rózne hibanje serbskeje ludnosće ſ najbórschimi podhladnosćemi a hrubymi kschiwdźenjemi napschećza stupi. Hdyž my tež pschičinu nimamy, nowej ludowej radze swoje dowěrjenje wustajićej, doniž njeje ſ jatrownymi žadanjemi na sjawnosć stupika, dha nam dawa hižo wosjewjene sestajenje tuteje organisazije, w kotrejž mużojo ſ dobrym mjenom žedża, wěstosće, so mamy tu ſ žyle loyalnym sastupjerstwom serbskich sajimow we wobłuku němskeje wustawy cźinić. A nichtó njemóże prěcź, so mjelo bo k sdźerżenju dźensnischich powostankow serbskeho ludstwa hischcze mnoho cźinićz abo bo wostajićz. Se schopnischischej (schamalej) politiku ſ prawizy njepschiźdże tuthym žyle woprawnym žadanjam bo napschećzo. **Zentrumska tradizija je pak ſ lětdźesatkow sem, narodnym mjeńschinam k jich prawam dopomhaćz.** Tak dołho haćz budże bo dźełko noweje ludoweje rady w tutych sakładnych cźarach wotměwaćz — nimamy žaneje winy na tym dwělowaćz —, so wona w naš ſwólnitych zobuwojotwarjow sa ſ. wnosć a dźerżenje drohotneho ludstwa namaka.“

Swjeselimy bo na rosћudże tuteje nawjedźiteje nowiny w Sakſej a so cźże sa nasche woprawnjene prawa bohu wuſwojowaćz, kaž je to **zentrum prjedy** sa narodne mjeńschiny (wosebje Polakow) cźinił. Dopominamy bo hischcze derje, hdyž wón pschećźiwo wuzwjoženju kraja **němskich stacźanow połskeho pokhoda w Pruskej** wustupowasche a tute njeschesheźanske sakonje se wschej rasnosću sabudźowasche. Też sa **Serbow** je zentrum bo postaral — to dźensy dźakuje pschipóznaćz — a to hać **do junija 1920.** Tehdom namjetowpasche sapósłkanz Gottwald w mjenje zentrumskeje stronty, so bychu bo schulske postajenja nastupajo połſku rěcź — wo cźimż Polazy wjele sacźuli njeju — bo na serbsku rěcź wupschestrěwale. **Wot toho cźasa je zentrum napadnje mjelcźał**, tej njeje bo w nicźim postaral, hać je bo jeho namjet a žadanje pschewjedło. Mózno, so je knjeżerstwo abo kultowe ministerstwo někajke postajenje wudało, ale tute njeje bo psches papjerjanu seźenu sastojnikow pschedrěło a hać na prawe městno dójschło. Wěmy, so žana politiska strona — žomo niż sozialdemokratiska, kotraż bo hewak rady jako wojowaka za ludowe prawa wudawa — do podkhadnosće pschinéź nochzyschće, so ſ **narodnymi mjeńschinami**, wosebje Sskowjanami, sympatiјeruje. Runje tak też zentrum, kiž hewak sa ſwobodu, prawo a ſprawnosć wojuje. Nam je hischcze w dobrym pomjatku, so je też zentrum statnu pjenježnu podpjeru (wucźinjesche na 250 000 hr.) se sozialdemokratami pschi poślednich wólbach do němskostatneho žejma **k wojowanju pschećźiwo Polakam w Schlesyjskej dostać a brać.** S tym je swoju **njepschećźelsku smyhlenosć** pschećźiwo Sskowjanam pokasał, kaž dźe też połskich renegatow (kaž Ulicku, Njiborowskeho a dr.) w swojich kruhach witasche a jim do jeźmischki sastojnstwowu dopomhasche. Dale iworjesche też w Rańschej Pruskej zobu „Bürgerblock“, kiž bo rosћudnje pschećźiwo **Polakam** měrjesche. Zentrum wě wo narodnym hubjenstwje Sserbow w Prusku, ale se ſwojeje initiatiwy niczo njecźini. Nimale 6 lět je saſchło, so je we parlamencze ſe serbskim prascheńjom žo saběrało. Hać dotal běsche wschо směrom. Tuž naš taiſi žadny hłós ſ zentrumskich kruhow pschekwapi. Naš ſwjeſeli, so njeje žo na puće druhich nowin podał, wosebje němsko narodnych (pschir. „Dresdener Nachrichten a dr.), kotrejž žej pschiležnosće nochzychu dacź nimo hlcź, ſwoju hidu a sahakłosć pschećźiwo Sserbam a jich žadanjam wospjet pokasacź. Wěźo, schtoż bo ſ jich stron nam poskicźuje, je tak žnadne a njedobahaje, so hnydom ſ toho spóſnajemy, so jim na dokładnym narodnym posběhnjenju Sserbow niczo abo mało saleži. Runje tak dźe bo němskim mjeńschinam. Woni njejsu ſ tym spokojeni, schtoż jim wjetschina dawa. Też Sserbja žami najlepje wědża, schto k dźerżenju ſwojeje narodnosće trjebaja. A to njeje mało pschi naschim rosbitym ludźe a narodźe.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšchina.

— **W Michałskej zyrkwi** w Budyschinje sméje njedźelu Sexagesima *rano* we 8 hodź. němsku spowědź a ſwj. wotkasanje, farar Tíſcher. — Dop. w 9 hodź. sméje němsku a 1/11 hodź. serbsku Božu służbu farar Rjeda.

Sмěrěli: 23. 1. Khrystiana Karolina rodź. Frödźi, njeboh Hendricha Bohaczeſcza Neumanna, bywſchcheho cźěſte a rentudósławarja w Dobruschu ſawoſtajena wudowa tam, 80 l. 7 m. 19 dn. — 29. 1. Ida Friederika Schröderez, pschenajeńcka ſtrowa ſ Drježdżan, na Zidowje, 83 lět, 26 dnjow stara.

— **Krajnoyzrkwinske ſhromadźeństwo w Budyschinje** na Rózowej baży 31. Njedźelu dop. 1/2 11 hodź. njedźelska schkoła. Pop. w 4 hodź. ſhromadźizna. Póndźelu wjeczor we 8 hodź. ſhromadźizna bohuſławow. Wutoru wjeczor we 8 hodź. ſwjatk młodźiny ſa rosћudźenje kschesćanſtwa ſa młodźenzow a ſrjedu tehorunja ſa młode holcy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina. — Knjes ſhromadźeńſtwowy wothładar Zimmermann sméje biblisku hodźinu wutoru w Korſynju, ſrjedu w Duczizach, schtwórtk we Wjelecźinje a pjatk w Semizach. — Knjes ſhromadźeńſtwowy wothładar Kschižan sméje njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelsku a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Bělej Horje, biblisku hodźinu njedźelu wjeczor w Worschizach, póndźelu w Kunwałdźe, wutoru w Subornicźanj, ſrjedu w Cźornowje, schtwórtk w Zyſchecźach a pjatk w Kotecźach.

S Budestcz.

Njedźelu Sexagesima sméje farar Domaſchka rano we 8 hodź. serbsku ſwjatu spowědź, farar Bójſa dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi žo sběrka sa Luźiſki ſkutk luboſcze sbéra. — Pop. w 2 hodź. kemſchenje sa dźěcźi.

Towarſtwo žónſkeje młodźiny sméje ſhromadźiſnu po woſjewjenju w zyrkwi.

Shromadźizna žónſkeho towarſtwa ſrjedu pop. 1/4 hodź. pola Hilcy.

Wjecźor we 8 hodź. biblijska hodźina.

S Bukez.

Njedźelu Sexagesima rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża służba. Popoldnu w 3 hodź. kschesćeńſka Boża służba.

Wutoru pop. 1/3 hodź. žónſke towarſtwo pola Staugez.

S Barta.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němſke a 1/11 hodź. serbske kemſchenje.

S Delnjeho Wujězda.

Njedźelu Sexagesima dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němſke kemſchenje.

S Hodſija.

Njedźelu Sexagesima sméje farar Boigt rano 1/8 h. němsku spowědź, farar Wjeſař dop. 1/9 hodź. němſke a w 10 hodź. serbſke kemſchenje.

Póndźelu pop. w 3 hodź. ſhromadźizna woſadneho ſastupjerſtwa.

S Huſki.

Njedźelu Sexagesima rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża służba. Kollekta.

Sstrjedu žónſke towarſtwo.

S Hornjeho Wujězda.

Njedźelu Sexagesima dop. 1/9 hodź. němſke kemſchenje, pop. w 2 hodź. Boża służba sa dźěcźi.

Wutoru, 9. febr., 1/8 hodź. wjecźor w Herbſkej grzyche, ſ pschednoſchkom knježny Vogelez ſ Drježdżan. (Pschihotowany wot towarſtwa młodych holcow.

Sstrjedu, 10. febr., wjecźor we 8 hodź. biblijska hodźina na farje.

S Hucźiny.

Njedźelu Sexagesima dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża służba. Pop. w 2 hodź. kemſchenje sa dźěcźi.

S Hrodźiſchcza.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. serbſki hamt, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża służba.

Schtwórtk 11. februara dop. w 10 hodź. Boże wotkasanje w Drożdżiju, 1/412 hodź. tehorunja we Worzynje.

Pjatk, 12. februara pop. w 4 hodź. Boże wotkasanje w Bělej Hori.

Pokhowanje: Arnoscht Hermann Biela, dźěłaczeŕ w Drożdżiju, 42 l. 11 m. a 4 dn. ſtary.

S Budyſchinka.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. serbſki hamt, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża służba.

Schtwórtk 11. februara dop. w 10 hodź. Boże wotkasanje w Drożdżiju, 1/412 hodź. tehorunja we Worzynje.

Pjatk, 12. februara pop. w 4 hodź. Boże wotkasanje w Bělej Hori.

Pokhowanje: Arnoscht Hermann Biela, dźěłaczeŕ w Drożdżiju, 42 l. 11 m. a 4 dn. ſtary.

S Budyſchinka.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. serbſki hamt, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża służba. Schtwórtk 11. februara dop. w 10 hodź. Boże wotkasanje w Drożdżiju, 1/412 hodź. tehorunja we Worzynje.

Pjatk, 12. februara pop. w 4 hodź. Boże wotkasanje w Bělej Hori.

Pokhowanje: Arnoscht Hermann Biela, dźěłaczeŕ w Drożdżiju, 42 l. 11 m. a 4 dn. ſtary.

S Khwaczij.

Njedźelu Sexagesima rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němſke a w 10 hodź. serbſke kemſchenje. Sběrka sa ev. luth. Bożi kaſchćik.

S Klukſcha.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbſka Boża służba. Popoldnu w 3 hodź. serbska Boża służba je ſpowědźu w Nowoſchanſkej ſchuli.

Póndźelu wjecźor w 6 hodź. pschednoſchk ſe ſpytnymi wobrasami (Oberammergauſke paſionſke hry) w zyrkwi. — Wutoru dop. w 9 hodź. serbſka biblijska hodźina pola Schołcźija w Brěmſenjin (na wětniku).

Sмěrěli: Jan Schołtka, wumjeńkaŕ w Popizach, 83 l. 11 m. 17 dn. — Maria Beutherowa rodź. Rotzſchez wumjeńkaſka w Cźełchołwje, 86 l. 4 m. 20 dn.

S Kotez.

Njedźelu Sexagesima dop. w 9 hodź. němſke předowanje. Kemſchenje ſa dźěcźi žo pożedźenja dla njeſwotmeje. Pjatk wjecźor we 8 hodź. pola Bohoteja w Kotecźach biblijska hodźina (knjes Kschižan ſ Bělej Hory).)

Narodźiła je žo dźowcźičźka Khżerjej Schimmerej w Delnich Kotecźach.

S Lupoje.

Njedźelu Sexagesima dop. w 9 hodź. němska Boża służba. Sběrka.

S Mateſchez.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża służba.

S Minakala.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje, 1/11 hodź. kemſchenje sa dźěcźi.

Wutoru pop. w 3 hodź. w Drobach serbska nutrnosć a spowědź.

Sмěrěli: Maria ſwjat. Matthesowa, wumjeńkaſka we Wjeſelu, 78 lět ſtara. — Hermann Wicźas, wobydleŕ we Lomſku, 39 lět ſtary. — Hana ſwjat. Benadźina, wumjeńkaſka w Krósće, 87 lět ſtara.

S Rožaźij.

Njedźelu Sexagesima dop. w 9 hodź. němska Boża służba, kotrejž žo němska ſpowědź pschilamknje. Sběrka ſa Božı kaſchćik. Pop. w 2 hodź. towarſtwo młodźenzow wobhładźi ſo na ſtěźce w Luhiju.

Schtwórtk, 11. febr., pop. 1/3 hodź. ſhromadźa žo ſtari Němzy na farje a wjecźor 1/2 hodź. wosadne žony.

Sмěrěli: Jan Wünſcha, khěžaŕ a dźěłaczeŕ we Rozhaczkach, 74 l. 23 dn. ſtary.

S Njeswačidła.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża służba. — Sběrka ſa ev. luth. Bożi kaſchćik. Pop. w 2 hodź. kemſchenje sa dźěcźi.

S Porſchiz.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. serbske Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska Boża służba. — Pop. 1/11 hodź. serbske dźěcźikemſchenje. Pop. 1/2 hodź. w Boschezach dźěcźikemſchenje (ſa ſtatiſche dźěcźi). Wjecźor 1/2 hodź. w Porſchizach pola k. zyrkv. pschedſt. Schmoły biblijska hodźina, bratr. Kschižan.

S Ratez.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. němska ſpowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża służba. Pop. w 2 hodź. němske dźěcźikemſchenje. Kollekta ſa ev. luth. Bożi kaſchćik.

S Rychtwalda.

Njedźelu Sexagesima rano we 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża służba.

Se Sklepeho.

Njedźelu Sexagesima serbska ſpowědź a ſwj. wotkasanje rano we 8 hodź., serbska Boża służba dop. 1/10 hodź., němska 1/12 hodź. Sběrka ſa ev. ſwjatk. Jónk. młodźiny.

Sмěrowanaj: Matej Bertko a Hana Pawlikez w Brěſowcy.

Sмěrěli: Heinrich Schuſterez ſe Sklepeho, 1 m. 7 dn. ſtary. — Hana Hanuſchez ſ Brěſowki, ſtara 76 l. 3 dn. — Liesbeth Dora Rowniſchez ſ Trjebina, ſtara 27 dn. Hana ſwjat. Henczelka ſ Trjebina, ſtara 76 l. 7 m. 15 dn. — Maria ſwjat. Maruſchka w Miloraju, ſtara 67 l. 5 měſ. 1 dźeń.

Sſmjertny kerluſch bo ſpěwa ſa Hanu Hanuſchez ſe Brěſowki.

S Wótſlinka.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. němska ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke a 1/11 hodź. serbſke kemſchenje. Sběrka. Pop. w 2 hodź. kemſchenje sa dźěcźi. Pop. 1/4 hodź. Boża służba w Lěſkej. Pop. w 4 hodź. towarſtwo młodych holcow.

Přilopk.

* **Wſcho dla hólczkoweje (Bubi) hłowy.** W Elmshornje bě macź ſwoju dźowku naſwarika, ſo bě žebi potajnje (dawno žadanu a ſakſanu) hólczkowu hłowu ſtihacź daka. To holzu tak roſhněwa, ſo bo roſbudźi, žebi žiwjenje wſacź. Jako bě macź ras woteſchła, wotwjerny pkunowy honacź, ſo by bo ſ pkunom ſajedoczika. Ssuhodźina pak wucźu, ſo po domje ſa pkunom wonjeſche, a dobu bo do bydlenja. Holzu ſpntachu ſaho do žiwjenja wróćźicź. To bo na ſhoże też poradźi.

* **Nadpad na ſahrodniſtwo.** W Kochemje pola Kobłenza bo póndźelu wjecźor nékotři ſababjeni mużojo do hrodowſkeho ſahrodniſtwa dobuchu. Sahrodnika Hauſena ſ hamorom ſ ſemi pobichu. Potom nadpadnischu ſahrodnikowu žonu cźežky kriudowachu. a jin na woběmaj wjecźerkomaj ſranichu. Też Hauſenoweho wuczobnika ſ nożom kałachu. Hauſen je na ſwoje rany hižo wumrěł, jeho žona bjes nadźije khora leži. Pschicźina nadpada njeje ſnata. Też ſłóſtnikow hischcze wuhladźili njeſu.

* **W granatowej džěri ſakładnik a ſmjerſnyk.** Na Tegelſkim tśelniſchcźu pola Barlina namakachu wutkowany njedźelu popoldnu cźěło muża. Bě 40lětny dźěłaczeŕ Ota Mowczeŕ ſ Magdeburga. Pschepytowanje dopokaſa, ſo je muż hubjenje ſeźiwjeny a je žo ſe ſtabokeju do granatoweje dźěry ſyndnył, hdyž je ſmjerſnył.

* **Morduſtwo.** We wukhodźowaniſchcźach pchi pschiſtawnym městnje w Spandawje wutoru wjecźor 25lětnu holzu ſ haźu ſ cźężkimi kałanſkimi ranami na wutrobnu namakachu. Ssrjedu dopołdnja je holza wumrěła. Tuchu na hudźibnika Langu, kiž bě holzyny luby, ſo je ju ſkałał. Jeho ſajachu. Najprjedy přeſeche, ale poſdźiſcho pak ſo njeſkutka wuſna.

* **Do papjerowoje maſchiny pschiſchoł.** W Eulerez papjerniku w Beushheimje pola Darmſtadta chpiſche dźěłaczeŕ Deichert wottorhnjenu papjeru ſažo do porjada ſtaſicź. Pschi tym ſ rukomaj do walzow pschidże. Walzy jeho do maſchiny ſcźehnjeſchtej a jeho dospołnje roſmjećeſchtej.

* **Bohaće žołnowana.** W Marianiſkej kliniky we Aachenje porodźi žónſka ſchtyri holcźi. Macź a dźěcźi ſu ſtrowe.

* **Ryby w rěcy Eger mrěja.** Sc Saaza žo powěź: Na nékotrych městnach je rěka Eger hać do dnja ſmjerſka. S tejele pschicźiny bu ryby w rewěrje Saazſkeho rybarſkeho towarſtwa tónz wſake.

* **Kriwawny njeſkutk duchakhoreho.** W Neuenburgu w Soldinſkim wokrjeſu w Nowej Marzy hrajſaſche žedź cźrjódła dźěcźi na dwóry. Nadobo pschihna krawy Pripka na dźěcźi, ſhrabny 4- a 5-lětneju hólzow Gerika Löſſlera a Otu Roeſka a pjerſcheſe dźěcźomaj tak dołho ſ hamorom na hłowu, doniž kriwawjo bjes wědomja leżo wotſtaſchtaj. Mały Löſſler je hnydom na to wumrěł, mały Roeſka pak je ſmjertnje ſranjeny. Krawy po njeſkutku cźekny, jeho pak poſdźiſcho w pschěrowje nadeńdechu, hdyž hocź do wutrobna we wodźe ſtojeſche. Jeho do krajneje bludnizy w Landsberau dowjeſechu.

* **Wučerja w schuli nabik.** W jenej schuli w Schyandawje bě konrektor Rychtař schulerja potłohistacz dyrbjał. W blišćej pschestawaju běžesche hólc domoj a pósła wučerjej nana a mazjeř na schiju. Nan wučerja pschedh zyłej rjadownju bijesche. So njeby wučeř wot wonka pomoz dostał, sastupi macz durje. Wučeř dosta krwawjace rany, tamo nawoch bě jemu nan rosbił. Dyrbjesche lékarsku pomoz pytacz. Straschneho nana, djełacerja Albrechta se Schpandawy, jeho politija napisa.

* **Dźěsći bo spalikej.** W Dietschweilerju w statoku rataria Stemmlera **wohenj** wudyri, jako starschej doma njeběschtaj. Wohenj, kotrehož pschičina dotal hischcze znata njeje, sničzi zyły statok hacž na murje. S popjela wučežeschu cźele 9 mětazow a 2 lećze starej dźěsći mandźelskeju.

* S **Württembergskeje** je w lětach 1919 hacž 1924 něhdźe 34 000 wošoboh wupuczowało, wulki dźěł je so do samoóskich krajow podał.

* **Horzota w połodnischej Ameriży.** Mjes tym, so w Sjednoczenych statach połnócneje Ameriki kruta zyma knježi, pschinidu z połodnischeje Ameriki powěsće wo njezwučomej horzoće. W Buenos Aires w Argentinskej stupi thermometer hacž na 40 stop. wysche 0.

Ze susodnych a dalšich krajow.

S **Arnsdorfa.** Njedźelu pschipołdnju je tu blisko hornjeho hosćenza cźežke njesboże sta. S Radeberga pschihna motorske kolo a we nahłym sawinjenju Stołpinskeje drózy, hdyž psches wjesnu rěku wjedźe, sajedże do kamjentneho wobłożenja a pschecźišny so. Wjednik so na hłowje straschnje skani. Zona, kotraž na schozinskim bydle bydźeše, so two kromu wobłożenja morźny. Wobaj dyrbjeschtaj lékarja pomoz pytacz. Woczišći bydłobjo praja, so koło njeje pschepschěcznje jěko.

* S **Radeberga.** Wutoru rano so jena tudomna 16lětna dźiwzbna żelesnjikemu cźahej pschejeczej da a pschi tym na žałostne waschnje zmjerzcź namaka. Powěda so, so je zhubi holza Bubi-Hrowu tšihacź dała a so staj ju starschej nazwarikoj. To zhubi tak k wutrobje wza, so dobrowólnje do zmjerzcźe dźěsche.

* Se **Sebnicy.** Cźežko franjenemu wutoru wjeczor durnik tudomneho papjernika 15-lětneho bydlišćaceja Scholtu namaka. Wobjarounneho do durnikoweje chěžki donjesechu. Tam wumrě, hdyž bě prajił, kak rěka a hdje bydli. Hacž so tu wo njeboże abo słušnitwo jedna, dyrbi hakle policajske pschepytanje dopokazacź. Mjenja, so je Schołta po króćichim puczu, po żelesnišćich kolijach domoj schoł a po cźmje nimo stupił. Żelesnišći nahłupy je na tymle městnje jara wuhłoki a je z kamjenjemi wuhadźeny. Tak je łohzy mózno, so je zhubi pschi padnjenju nop pukrył.

* S **Dźeśdźan.** Pschi Dippelsdorfskim haceje wuhlada lokomotywnik schiwórkił w nogy pschi makej żelesnizy z Radebeula do Moritzburga zonjazy mantl a kofejowy karanćk leżo. Dokelž pak tam wjely pjatk leż hischcze leżeschtej, zhubi na nicžo dołne njemyślachu a wodu wotpuschćichu. We haceje namakachu zonjaze cźežko a w mortwej spóźnachu mandźelsku schofera se **Kötzschenbroda.** Wona je dobrowólnje zmjerzcź pytała a namakała.

* S **Piruy.** Njedaloko żelesnikeho mosta pola Vogelgesanga młodeho muzikeho zatšelenego namakachu. Żelesniši sastojnik jeho z pschećelskim lěwym zpanjom pschi zalwy hedźo nadeždże. Jedna zo wo pschekupza Maxa Wernera, kiž je so 30. januara 1:00 w Tollendorfje w Prušći narodźił. Wón je so ra e na swojim narodnym dnju zaseklił. Revolwer leżeschе pódła mortwego.

* S **Pirny.** 11-lětny zyn maschinskeho pomocznika Mißbacha w Copitzach sabawjeschе so njedźelu popołdnju z druhimi towaršemi na hižo hubjenym łodźe na Praskwizšich hatach. Hólzy so pschelawachu. Mjes tym, so so druhim poradźi, wuleźe, dokelž běchu so za ruzy pschinmuli, pschidźe Alfred Mißbach pod łódź a so zatopi.

* S Nisy. Mandźelska djełacerja R. zkoczi se swojim 3-lětnym dźěścom do Sobja. Jeju wucžahnychu. Dźěcźo dla tymuzo wołupanja zemrě. Macz khoru do khorowinje dowjesechu.

* S **Lipika.** W nozy k swobodze w samknjenym dworje jeneje lejowniošcźe pschi Drjezdźanskej drózy 17lětne wikowaršeho pomocznika z krwju polateho leżo na beridźechu. Najźerje je posboże domoj pschischot a je starschiske bydlenje we 4. poschodźe samknjene namakał. Je na to syntał, se matym woknom wuleźeć, so by z druhim woknom do starschiskeho bydlenja salězł. Pschi tym pak je dele padnył.

* S **Plawena.** Pondźelu wjeczor je so mjes Plawenom a Efterbergom cźežke njesboże z autom stało. Schołtaŕ Max Edelmann z Horty pola Greźza, na domojpucźu je swojim autom wot sadu do sa dołkim drjewom nałkadźeneho wosa saježdże. Auto so zyłe skónzowa. Wě so do drjewoweho wosa tak krucźe satłuknył, so dyrbjachu jón z konjemi wucžahnyć a wotwjesć. Edelmanna cźežko franjeneho do Plawenskeje khorownje dowjesechu.

* S **Aue** we Rudnych horach. Ssydomletna dźowcźetka jeneho hórnika dźasche zwojeju z dźěła pschitha dźazeju starscheju naschericź a skhowa so k tomu do wulkeho kofra. S jeje njekedźbliwosću pak so kofrowe wěko saczini a holza bě so zama popadła. Jako starschej do moj pschischedschi ju pytaschtaj, a žaneje wotmołwy njedostaschtaj, wotpaczischtaj komorne durje a widźeschtaj, so tónj pschitkrywa z kofra tczeche. To bě zimaj z pschicźinu, so koter wotewrischtaj. Bychu-li starschej khwilku posdźišco pschischkej, by so dźěcźo sadusyło.

* S **Mnichowa.** W Reichenhallskich kupjelach pondźelu wjeczor 1/11 hodźin někotre zynłe podobne storki saczuchu. Jedyn zokmje podobny stork, kiž zi hacž schtyri sekundy trajeschе, bě tak zynły, so so semja tischaschе a wokna schcźerczachu.

Swójbne powjesće.

Semrěła: Henrieta Nowakez w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Pokhroma je wudyrila a so hamtscy swješćiła mjes schparatym zkotom rycźerskubleja Beyrischa w Schescházowje.

Sawěranški wokrjeź je knježi dwór, wobkedźbowanški wokrjeź Schescházow. Sawěranske naprawy maja so wobkedźbowacź.

Wiki howjaseho zkotu **so we wobwodźe wo 15 km. po § 168 schedźbnjenmow swjatskoweje rady wot 7. 12. 1911 wotmeźowacź njeznědża.**

W Budyschinje, 3. februara 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

*

Wobkhodny dohlad nad samoźenjom pschekupza Arnolda Pětra Bjarnata Ehlerja, jeniežkeho mějićela firmy Arnold Ehlers w Budyschinje je so po § 69 po prawomócnje wotsamknjenym dyrbjerskim wurunanju sdźěwnył.

W Budyschinje, 2. februara 1926.

Hamtske žudnistwo w Budyschinje.

*

Samoźenje wikowarja z papjerowymi tworami Hermanna Nycźe w Budyschinje na Zyhelnišći haju so dźenja pod wobkhodny dohlad staji. Dohladowanska wohoba je pschekupza Gustab Christoph w Budyschinje. — Ssobustawaj wěricźelstskeje rady staj pschekupz Hermann Moritz Jan Weiser a knihićišchcźer Richard Müller, wobaj w Budyschinje.

W Budyschinje, 4. febr. 1926.

Hamtske žudnistwo.

*

Cźažnicy na měschćanskich twarjenjach pokazuja, měšto dotalneho źrěnjeho měschćanskeho cźasa wot 1. februara 1926 źrjedźnocuropiski normalny cźas.

Měschćanska rada.

*

W měschćanskej hlownej kenzliji (w radnizy po 1 schodźe) wuleźa cźitła 1—6 prěnjeho dźěła a 1—3 druheho dźěła němskostatneho sakonskeho lopjena a cźitła 1 a 2 sakskeho sakonskeho lopjena dwě njedźeli dołho k nutspohladnjenju sa kóždeho.

W Budyschinje, 3. februara 1926.

Měschćanska rada.

Hamtske wozjewjenja z Kamjenca.

Dla twarjenja mosta so puck z Debrěz do Wóšlinka sawrěje, dónž natwarjeny njeje. Wobkhad so na Jitro pokaże.

Gmejnska rada w Debrjanach.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Pokhroma je wudyrila mjes schparatym zkotom:

Wjedrichа Zimmera we Hluschinje čo. 14,
žiwnoscźerja Korle Hoffmanna we Hluschinje čo. 9,
Marje Langoweje w Ketlizach čo. 56.

Zaschła je pokhroma mjes zkotom:

mjes zkotom rycźerskubla w Malecźizach,
Arnoschta Strehły we Lnwocźizach (Now. Konjezach),
Gustava Bimmricha we Wósborku,
Juliuša Gaeblera we Wělezach,
Roberta Höhny w Wělezach,
rycźerskubla we Hluschinje,
Oswalda Meinerta we Hluschinje (Muczniży).

W Lubiju, 3. februara 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 5. małeho rožka 1926.

Wučerawšche kursy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,74
1 jendźelski punt	20,40	100 czěchosł. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,84	100 nóllk. markow	57,01

Efektowe kursy so wučera na Berlinskej bursy pschi spoczatku wotdrjebjowachu, podobnje so w někotrych akcijach sajo strukowachu. Statne a wójnske pożeńtki mějachu pornjo pschedkhadźazym dujam znadnischi wobrot pschi schkłabjenych kursach.

Produktowe wiki wučera wjele nowsho njepschinjeschcźu. Płacźizny rožki a wowsa so sajo wotbrjebjowachu. Mowschikkownje wobrot znadny wosta. Wučera płaceschе zentnar:

w Berlinje:

pschenicy 12,30—12,50 hr., rožki 7,15 hr.
hacź 7,70 hr., jećmjenja nałkinjeho 8,50
hacź 9,90 hr., nałsymneho 7,10—8,00 hr.,
wowsa 7,80—8,35 hr.,

w Lubiju:

pschenicy 10,50—11,50 hr., rožki 7,20 hr.
hacź 7,50 hr., jećmjenja nałkinjeho 8 hr.
hacź 9 hr., wowsa 8—8,50 zł. hriwnow.

W termijnowym wikowanju:

za měrz: pschenicy 13,52—13,57 hr., rožki 8,62—8,65 hr.,
za meju: pschenicy 13,90 hr., rožki 9,27 hr,
hacź 9,32 hriwnow.

Wiki wučera w Lubiju. Butra 0,90—1,10 hr., jeja 18 np., kólrěpa 10 np., běły kał 10 np., cźerwjeny 15 np., morchej 10—20 np., jédna loboda (špinat) 0,55—0,60 hr., zybła 12 np., retchej 20 np., cźerwjena rěpa 15 np., jelerki 0,30—0,35 hr., banje (skurbis) 8 np., jabłuka 5 hacź 35 np., huśnje 1,20 hr., kišały kał 10 np., łany wolij 1,80 hr. liter, twaroh 25 np.

Wiki wučera w Khorzełusu. Butra 1,70—1,80 hr., jeja 15—16 np., twaroh 25—30 np., howjase mjaso 0,80—1,20 hr., cźelace 1—1,20 hr., skopjace 1—1,30 hr., swinjace 1,20—1,30 hr., špyca pleczina (Schinken) 1,50 hacź 2,20 hr., łuschony polcź 1,40—1,60 hr., słonina 1,40—1,60 hr., łany wolij litr 1,60 hr., hlinj 1,40 hr. hacź 1,90 hr., schcźuki 1,20—1,30 hr., karpy 1,20 hacź 1,40 hr., młode holbje 0,70—0,80 hr., sajac 7,50 hacź 8 hr., karnikle 1,80—2,50 hr., morchej 10 np., jédna loboda (špinat) 60 np., cźerwjeny kał 20 np., běły 12 hacź 15 np., zybła 15—20 np., běrny zentnar 3 hr., jabłuka 25—60 np.

Na swinjace wiki tam běchu pschiwjesli 737 prožatow a 217 běhakow. Te płacźachu:

prožata małe 18—22 hr., hrjenje 22—26 hr., wulke 26—32 hr.,
běhaki małe 35—55 hr., hrjenje 55—80 hr., wulke 80—110 hr.

Swinjace wiki jara derje dźěchu.

Wiki wučera w Khorjelusu. Butra 0,95—1,15 hr., jeja 17 np., twaroh 25 np., jédna loboda 25—35 np., běły kał 7—8 np., cźerwjeny 7—15 np., włóšte worjechi 50—60 np., zybła 15 np., lěpne worjechi 0,90—1,00 hr., retchej 10—13 np., kólrěpa 12—15 np., běrny 10 punt. 30—35 np., holbje 1—1,10 hr., kury 2—3 hr., howjase mjaso 0,80—1,20 hr., swinjace 1,10—1,30 hr., cźelace 1,10 hriwnow.

Někotre płacźizny Drjezdźanskich wikow (Markthallen) sajdźenu hrjedu: Sajaz w łožl 1 hr., z połczom pschejtykany 1,60 hr., karnikl 1—1,20 hr., bažanty khapony 4—5,50 hr. schtuka, kury 3—4 hr., huśny 1,50 hacź 1,60 hr., kacźki 1,60—1,80 hr., młodźicźki 1,40—1,80 hr., holbje 1—1,80 hr. schtuka, karpy 1,60 hr., hlinj 2,40 hr., jabłuka 10—60 pj., měd 1,80—4 hr., běrny 3,50 hacź 3,80 hr. zentnar, morchej 10—12 pj., karoty 15 hacź 18 pj., cźerwjena rěpa 15—20 pj., kulrěpa 8—15 pj., zybła 15—18 pj., špinat 50—55 pj., cźerwjeny kał 12—15 pj., běły kał 8—12 pj., połotej kerćźel 25—50 pj., kišały kał 12 pj., łuschone prawaki 6 hr., butra mlokarnika a burska 1,80—2,50 hr., mloko litr 29 pj., twaroh 30—35 pj., jeja 18—20 pj., muka (wucźah) 28—30 pj., najlépscha 30—32 pj.

Tydźenska rosprawa wulkotymjenjarnje Metz a Co. w Berlin-Steglitz praji, so hnjenja sa nałčini wušiwu pócźim žiwiscźo kupowacź. Wobrot w nich by hischcze lépschi był, niehdy-li nusa na pjenjezach wobsebje w ratarstwje tak wutka była, kaž tuthmiłu. Dowod cźetwjeneho bźeczelowego hnjenja je pschezo hischcze jara znadny. Cźežkoskładowakka tuteho hnjenja wuwos njedowoli. Tehodła nětko na naschich wikach žedmihórske (Siebenbürgen) posticźa so. Tele płacźizny so sapisachu:

Cźetwjeny bźeczel	85—110 hr.
Běły	80—120 hr.
schwedski	65—90 hr.
žołty	28—35 hr.
inkarnatski	20—24 hr.
luzerna	70—85 hr.
hejduschi	14—17 hr.
lupiny	9—10 hr.
wola	11—12 hr.
hroch	14—15 hr.

Na pschedaś.

Hospodarski wós lohki, Helbig w Budyschinje, Hornjećka haša 53.

Wołoś we Lomsku 20 pola Minakala.

Kruwa wysokoskuckelna w Porschćizach 53. — Młoda wysokoskuckelna hyšna, Bader w Brěsy pola Kamjenza.

Jałowza zynła w Małyezach 8.

Sso pytaja.

Nětnišći wucźobnik, Mierisch w Brěsy p. Kamjenza.

Pohonc, hajnkownja pola Jedlowa.

Ssobotu pytaja.

Ssobotu 6. 2., dop. w 10 hodź. w Kamjenzu w dworje radnizy **motor** (kat hyšny a na cźo je radźiny cźasar sabył pschipomnicź).

Škrowe depeše:

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Ssnadny wobrot, pschenja trochu měrnischa, rožka mjenje žadna. Tendenza měrnischa.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołjowe hnjenje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płacźizny po kotej hriwnje.

	4. 2.	3. 2.		4. 2.	3. 2.
Pschenja rožka	244-249	244-249	rapš. wołjuschi	15,20	14-15,20
nałět. jećmjenk	147-154	149-158	poch. melasa	8,00	8,00
nał. jećmjenk	170-198	170-198	serabella	20,00	—
nał. jećmjen	142-160	142-160	běrnjace hruški	14-14,80	14-14,60
mawh	156-167	157-168	bany	20-21,00	20 21,00
kukurjoa (Mais)	189	—	wola	24,00	24,00
pschenicny. muka	32-35,75	33-35,75	łany wołjuschi	21-21,80	21-21,80
rjana muka	23-24,25	23-24,50	mohre lupiny	12-14,00	12-13,00
pschenicz. wotr.	11,25	11,25	jołte lupiny	14-15,00	12-15,00
rjane wotruby	9,80	9,80	syno, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,15
rapš	345	345	słoma, rjana	0,70-1,30	0,70-1,80
łane łymjo	—	—	„ pschenc.	0,70-1,20	0,70-1,20
hróch	22-25,00	22-25,00	„ wowsina	0,90-1,35	0,90-1,85
vielušći	20-21,00	20-21,00	„ jećma	0,80-1,20	0,80-1,20

Płacźizny rěsneho zkotu na Drjezdźanskich zkótnych wikach.

28. januara:

1 wol, 1 byk, 5 jałowzow a krutwow, 697 cźelatow, 38 wowzow, 448 swinj.

Wołoy, byk, krumy a wowzy běchu we wikowanju zkabe, tohodła so wěste płacźizny njepostajichu.

Płacźizny za

cźelata: 2. 65—68, 3. 60—63, 4. 50—55;
wowzy: 1. 44=48, 2. 36—40,
swinje: 1. 77—78, 2. 79—81, 3. 75—76, 4. 73—74.

kotrež k žwojemu žiwjenju a roswiwanju nusnje trjeba. Najtrěbnische žiwiny sa rostliny žu wapno, kali, dužnk a fosforowa kišalina. Tute žiwiny žu wobezbje w naschim hródžnym hnoju a jusche, kaž też w pschikupnych hnojach, na psch. wapnowym kalku (Ätzkalk), kainicze, schwablokišalinowym amoniaku a Domaschowej muczży. Bjes tutych žiwinow njemóže žo rostlina nihdy dospołnje wumicz. To lohko srosumimy, dokelž cžłowjek, kotryž doßahazu žyrobu nima, wostanje žłaby a kipry.

Potajkim rostlina trjeba nusnje schtyri žiwiny: wapno, kali, dužnk a fosforowu kišalinu. Dawasch-li nětko rostlinje w doßahajej mérje wapno, dužnk a fosforowu kišalinu, ale jenoż mało kalija, to njemóže žo rostlina dospołnje wumicz, dokelž ważna žiwina pobrachuje. Hdyž wschě schtyri tute ważne žiwiny zhromadnje stukuja, jenoż potom móže žo rostlina dospołnje wumicz a płód najlepje dosrawicz. Chcemy-li žo wo ważnym hnojenju s kalijom pschesrjedzicz, dyrbimy najprjedy wědzecz, s kajkej pschirodosinej ważnoscu je kali w rostlinje. Kali dostanje žo do rostliny jako kali a žo w njej s asimilowanjom k organistim podstatkam njesaměni. (Asimilazija je pschijimanje žiwin rostliny s powětra.) Kali njepomha potajkim s ničim pschi twórbje rostlinu, kaž dužnk a fosforowa kišalina. Kali rostlinu cžim lepje wožiwja, jeli je jeho dosch w rostlinje.

Tak kaž wapno s rostliny wschě schtódne kišaliny wotstroni, tak też kali hnydom sapocžnje stukowacz, tak bórzy hacz do rostliny stupi. Se chemiskim stukowanjom błónczinych pruhow, bjes kotrychž dže žo žana rostlina derje wumicz njemóže, pschemenja žo pschiwsate žiwiny k žiwym organiskim podstatkam. Městno tutoho chemisteho pschetworjenja mjenujemy chlorofilowe tschelki. Ssu to małe selene wutworki, s pomocu kotrychž rostlina swoju selenu barbu dostanje. Tute wutworki žu w małych komorkach, kotrež chlorofil we žebi wopschijeju. So by žo prawje wjele chlorofila wutworiło (t. r. so by rostlina njebłędnyła a zyanu selenu barbu dostała a sdžerżała), k tomu je wobezbje kali nusnje trěbny, dokelž s pomocu njeho žo stajnje nowe chlorofilowe cželliska tworja. Jenoż hdyž ma rostlina dosch kalija, potom może też wschě druhe žiwiny derje wužicz. Tak widžimy, tak nusnje rostlina kalija trjeba.

S kalijom dyrbimy też hischcze dla druhich pschicžinow hnojicz. S wapnom hnojimy sakižnjene abo mokre pódy (Boden), dokelž wapno samóže pódu neutralisowacz, to je pódu tajku pschihotowacz, kajkaž rostlinam howi. Kišake pódy spósnajemy na tym, hdyž na nich schcžełel abo tak mjenowany kišy tak roscze. Tuta rostlina wobezbje w dzecželu wjele schkodži, dokelž kruwam mloko nicži.

K asimilaziji, to je k pscheměnowanju žiwin, dopomha kali. Te žiwiny rostlinow, kotrež k twórbje žmjelza a liscza žłuza, žu dužnk a fosforowa kišalina. Dužnk je pola rostliny też s hłownym cžinicželom pschi tworjenju bělkowiny.

Fosforowa kišalina słuži k twórbje žmjenja. We žmjenjach swostanje też posdžischo hischcze nješto fosforoweje kišaliny, s pomocu kotrejež žmjenja dosrawa. Pschetworjenje žiwin, kotrež fosforowu kišalinu a dužnk wopschijeja, je jenoż potom możno, hdyž žu ndosch chlorofilowych tželestow w rostlinje. Chlorofilowe cželeska pak jenoż s pomocu kalija nastanu, a to w cžim wjetschej mnohoscži, cžim wjazy je kalija w rostlinje. Kóždy ratař dyrbi žo tohodla prawje wo to staracz, so by žo pschepokasał, hacz kali jeho rostlinam doßaha.

Kóždy praktiski ratař wěso wschelake družiny kalija znaje. Dželimy je na wyßoko- a niskoprozentne. Wyßokoprozentne žu w chemiskej industriji s kalijoweje žele (Chlorkalium) dobywaju. Sstry kali pschedawa žo jako kainit a sylvinit. Kalijowe žele žo na wschelake rozentrowane kalije shotowja. K praktiskemu hnojenju trjebamy s wjetscha dwě družinje hnojidłow, a to 12 hacz 18 proz. kainit a 40proz. kalijowu žel. Pschi hnojenju dyrbimy hischcze, so wožebje běrny wjele kalija trjebaju a to wožebje tohodla, dokelž dyrbimy jim też wjele wapna hnojicz.

Dom a kuchina.

Kak pschihotujesch abo wužijesch najlepje měrnik

(selleri.)

Wožebje nětkle w symskim cžasu, hdyž je selenina jara žadna, jědża drje mnosy rady žad abo wschelaku jeleninu se žwojeje zahrody. Hdże pak nadeńdżemy wjesnu hospodu, kotraž njeby nětkotre měrniki w pinzy njeshowała. Tola su też ludźo, kotříž rady měrnik njejedża. Měrnik pak njejemy jenoż tohodla, dokelž derje žłodži, ale dokelž wopschija w žebi wožebje wusstrowjacu móz. Pschedewschěm je měrnik tym strowy, kotříž maju wicz abo kotříž žu na pucher a jerchenje thori.

Měrnika snajemy dwě družinje, a to błędy a kulojty měrnik. Pola naš je najsnacžischi kulaty, dokelž žo sa kuchinu najlepje wužicz hodži. Měrnik możemy derje a na zyle jednore waschnje pjches symu khowacz. Hdyž žu jón nasymu se semje wurył, snojch jón do pinzu a sahrjebaj jón tam do pětka. Korjenje jemu njepschirěsaj. Na kóždy pad dyrbi pěst w pinzu žuchi bycz. A jeli też pinza žucha, dżerži žo hacz do nalécza. Chcesch-li měrnik do schkleńzow nakładowacz, wucżisch a wumyj jón najprjedy derje. Potom jón w želenej wodże trochu powař. Njesmar jón pschemeńki. Na to sklad jón do symneje wody, so by wušudnył. Nětko jón wobél a na stajnje cžerne plaki roskraj. Hdyž žu je stajnje do schkleńzu skladla, lin na nje želenu wodu. (Do litra wody žyp łžicu žele.) Na to schkleńzy s měrnikom horžinu pschi 98° Celi. wař. Potom staji schkleńzy na thódne městno, hdżež njesmjerjnje. Hdyž chcesch je posdžischo wužicz, lin na njón tak bórzy, hacz žu jón je schkleńzow wsała, trochu lepsche (winowe) tšaka. K tomu pschidaj hischcze wolij, popjer, pětruschku (Peteršilie) a nješto zokora.

Dale nasche hosposy hischcze měrnikowu polimku pschihotuja, kotraž nimoměry derje žłodži. Wobél jenu kulu měrnika, hdyž žu ju prjedy derje wumyła a roskraj ju na małe cžerne plaki. Na to pschidaj do wody dwaj łuskaj knorjowki (Knorbrühwürfeln) a jón swař. Hdyž je měrnik mjehki smarjeny, pschetołcz jón psches tschidku. Na to pschidaj k tomu sbrunjenu muku se pscheńcżneje muki a seschkreneje butry, do kotrejež žu hol, worjeschk a wschelake dobre korjeńki (Gewürz) smeschała. Chcesch-li, możesch k tomu hischcze zaltu pschidacz.

Prašenja a wotmolwjenja.

Praschenje: Kak snicžu wodowe waki w mojej sahrodże. Ssu tak žylnje sastupjene a nacżinja na rjadkach wjele schkody. Chcu nětko hižo pschecżiwo tutym schtódnikam nješto cžinicz.

Wotmolwa: Wodowe waki tocża žo hacz do 2 metraj hłuboko do semje, tłocża žo pschi tym kaž klin do hłubiny abo žeru pjerschcz. Nimo je semju pożrenej pigu bjeru też selene łopjeschka k žebi, kotrež wone k pschemenjanju s schkroba do kicżoweho zokora s alkolistimi žlinami pscheczahnu. Pjerschczowe žrjódki, kotrež cžerwo wupjelnja, wumjeta wona nozu jako njerod w podobje kołbaschkow. Po Darwinje (jendżelski wucżenz) wucżini mała pjerschcz, kotruž wodowe waki na jenym hektaru kraja (nimale 4 tónzow) na swjech snoscha, wob leto na 500 zentnari. Dokelž semju pschetocża a ju tak mjelnja a powětruja, dha je jich dżeło jara wužitne. So byschcże pjches nich nacżinjenje schkody žo sminyć, dyrbicże je w nozy sberacz, kaž to wudżerjo cžinja, kotříž s nimi ryby łoja, też wotwar łopjenow sahrodnieje worjeschiny, w nasymje wapno mjetacz a w sažnym nalécżu sahrodku s kainitom struschicz.

Časopis za Serbskich ratarjow

Cisło 6. Budyšin, 5. februara 1926. Lětnik 33

Wo šćěpjenju sadowych štomow.

(Se 6 wobrasami.)

Někotry hadar rady schcžěpi. Druhdy hy nusowany schcžěpicz. Wožebje tehdy, hdyž su cže pschi kupjenju schtomika truhnyli. Požadanu družinu drje hy kupił, ale hdyž je schtomik prěnje płody měł, hy žo dohladał, so hy sjebany. Tohodla hy nusowany, schtomik pschescheschcžěpicz, so by požadanu družinu dostał. Takle kupowarja truhnycz dokonjeja jenoż njeswědomicži schtomarjo (Baumschulenbesitzer). Tajzy mało rodża wo wubjerk družinow. Tak dałeko wědomosch hischcze postupiła njei so mohła na wěstych swonkownych znamjenjach dru-

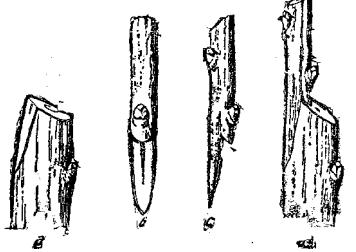

1. wobraz. Jednore sedlowe scheppjenje.
a) podłožk, b) a c) šćěpk wot prědka a wot boka, d) zasadżeny šćěpk.

ma ważne wožebitosce. Pschede wschěm hladaj, so jenoż strowe schcžěpki na strowy dżiwjeńk schcžěpisch, to je wscho jene hacz w symskim abo nalětnim schcžěpjenju.

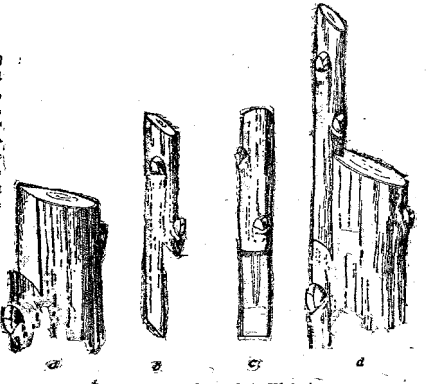

2. wobraz. Dwójne sedlate šćěpjenje.
a) podłožk, b) a c) šćěpk wot prědka a wot boka, d) zasadżony šćěpk.

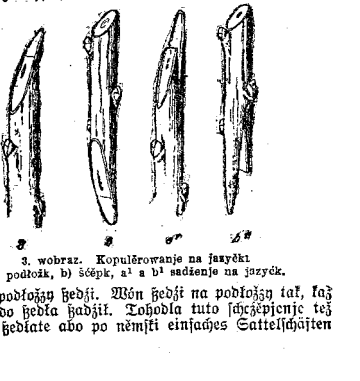

3. wobraz. Kopulěrowanje na jazyčki
a) podłožk, b) šćěpk, a^1 a b^1 sadżenje na jazyčk.

Se schcžěpjenjom samójesch družinu swojeho hadu abo swojeho žuboda dale plahowacz. Někotry hadat je hordy na to, so je schtomiki we swojej sahrodże wschě sam schcžěpił, abo so sam druzinu plahuje, kotraž nyt na podłožzy žedži. Wón žedži na podłožzy tak, kaž by jón do žedła hadżił. Tohodla tuto schcžěpjenje też jednore žedlate abo po němski einfaches Sattelschäften

Wjchě družiny žadu mójesch po symskim waschnju schčžépicz. Te žo schčžépja pichi pjenku. Też po tutym schčžépjenju mójesch pak žadowy kerčžk pak žadowy schtomik cžahnjcz. Tajke schčžépjenje mjenuja kopulérowanje abo mjasanje. Po tutym waschnju mójesch wot januara hacž do mérza schčžépicz ado kopulérowacz. K tomu trébne schčžépki khowaj w pésku pod tčéchu, so by je mél, hdyž je trjebasch. Najlépje žo kopulérowanje perádži, hdyž je schčžépk runje tak žylny kaž ždónk schtomika, na kotryž chcesch schčžépicz. Druhdy pak žo stanje, so je požledníchi tolschi hacž schčžépk. Ale tola mójesch też tajke, w tolstosczi jara wschelake, wjasacz. Tajke schčžépjenje réka sdonkowanje (Schäften). Hladaj prjeni wobras.

Podložk (Unterlage), na lewej stronje někotre zentimetry dolhi, na kožu pschirésaj. Też horni sarésk podložka na kožu pschirésaj. Réżacz žmésch jenož s zyle wótrym nožom. Schčžépk néschto wot kónza pod jenym wóczkom narés. Potom jón s wótrym nožom kaž klinczk pschirézaj. Horni sarésk murésaj tak, so kaž by žo sakuźmjenuja. Jeli schčžépk tak pschirésasch, so wpsche podložki wócžto žedži, žo won lóžo pschimnje. Sawjasanje podložka a schčžépka wschak nusne njeje, ale tola je radne,

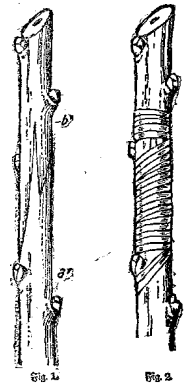

Fig. 1.

Fig. 2.

4. wobraz. Kopulérowanje na jazyčk.
1. zasadżenja šćépka b^1, na podložk a^1, 2. zawjazany šćépk.

woboje derje sawjasacz, pschetož potom žo sdonk a schčžépk lépje pschimnjetaj. Po žamym pucžu žo dwójno žedlate schčžépjenje wukonja. Hladaj druhi wobras. Też tu žo schčžépna podložk žadži a žedži, kaž by sakuźnjeny byk. Ssedlate schčžépjenje mójesch nałožowacz na podložki (podložk je schtomik, na kotryž žo schčžépi) nébdže 2¾ hacž 3¾ zentim. žylne. Też druhi wobras nam runje tak jažnje kaž préni pokaźuje, tak dyrbjsch schčžépk a podložk pschirésowacz.

Kaž hižo prajachmy, žedlate schčžépjenje a kopulérowanje mójesch w symje wot januara hacž do mérza nałožowacz. Ssy-li schtomik na wétru družinu pod tčéchu wotschčžépił (pod tčéchu wotschčžépicz réka se semje wurnyty schtomik schčžépicz) a ży-li žwoje schtomiki tak hacž do kónz małeho rózła swoischčžépik, wužadżej je hnydom do schtomownje, jeli to wjedro dowoli. Najlépje wužadżej je na rjadki s dobrej pjerschczu, 70—100 zm. rósno. Tak wotrosru do wyšokich schtomikow s rjanej krónu. Jeli chcesch tute symske wotschčžépjenja na žadowe kerčži cžahnyć, dyrbjsch je schčžépka wuhadżazu hłownu wubiwanku (po némski tak mjenowany Leittrieb) s cžapom pschirézacz. Chcesch-li pak wyšoke schtomiki plahowacz, njewotrésuj pschesahe s hłowneje wubiwanki wukhadżaze

wjazy štrowego liscza maja tute wotnožki, czim lépje

žyczza sdónk. Liscžo je žobu najwažnischi sežiwjeł sdonka a zyleho schtomika. Tohodla dyrbjsch tute wotnožki stejo wostajicz. Pschede wschém wobarnuj žwoje mlode schtomiki psched schmizami rosžlinizu (Blutlaus). Schmizy wuštrébaja končžtam a łopjeschkam najlépsche wutki. Jeli žo na młodych schtomitach hižo rosžlinicza sahnéždži, je jara sežkakuja a sawinuja wschelake błuńa a sarostki skory. Byrnjež by schtomik na dobre a płódne družiny woschčžépik, tajke kiprjejnja dobre žně jara pomjenschcja. Błusny a sarostki, kotrež je rosžlinicza sawinowała, ženje tak derje njerostu a njewuwiwaja kaž strowe schtomiki s hkadkej skoru.

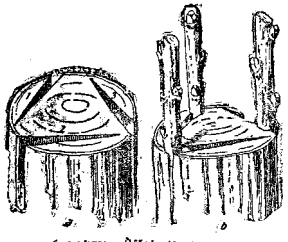

6. wobraz. Šćépjenje za skoru.
a) podložk z 3 rozpadenkami 1. 2. a 3., b) dodłožk ze zasadżenymi šćépkami.

S toho widżimy, kak wažne je, młode schtomiki psched jeho schłódnikami wobarnowacz. Ssamo schčžépk najlépcheje družiny njesamóże schkodu tajkeho sanjerodżenja sažo murunacz. Radno je, runje woschčžépjene schtomiki tam žadżicz, hdżej chcesch jón jako wulki schtom mécz. Pschetož to ma žwoje schpaki. Młodemu schčžépkej hroża je stronu njelepych cžłowjelow a też ptacžkow, hdż žo na nje žydnu, so je pak wobschkodża abo pak wotlemja.

Ssy-li symske schčžépjeńki kedżbliwje na rjadki wažadżał, dyrbjsch kedżbliwje mjes nimi plécz, so njeby

6. wobraz. Šćépjenje na kozacu nóžku.
a) podložk, b) šćépk wot prédka c) wot boka, d) klinkosty zarez (a) do podłožka.

chu s njerjadom sarostke. Pschi wobkopowanju bjeł žo na kedżbu, so njeby s motyku do schčžépka štorcził a lédma pschimnjeny schčžépk sažo žo njepuschcził.

Druhdy wschak je njemóżno, na sdónk pschi pjenczku po wopišanym waschnju w małym rózku abo mérzu schčžépicz. Wjedro to njedowoli. Potom dyrbjsch dźiwjenki prjedy na rjadki wužadżecz a je pschi semi schčžépicz. Tajke dżélo je jara wobczežne, dokelž dyrbjsch je sthileny wukonjecz. Tohodla podpołoż žebi žiomjany wérchcz a schčžép kleczo.

Kopulérowacz na jasyki mójesch króny wyšokich schtomikow. Wotnožku króny a schčžépk pschirésaj klinojto. Nasch tjeczi wobras cže nadróbnje roswuczi, kak masch wotnožku a schčžépk pschirésacz, wjele lépje, hacž by to s dołhim rospišanjom móżno było. Na pschirésowanje dyrbjsch wschu kedżbliwosczą nałożowacz. Najlépje pschirézanej schčžépk a wotnožka žo njepschimnjetej. Nasch schtwórtu wobras tebje jažnje roswucži, kak dyrbjsch wotnožku a schčžépk hromadu położicz a wobwjasacz.

Starsche kruschwiny, jabłuczźiny, błowczźiny abo wišchniny schčžép, kaž tebje 5. wobras wucži. Tu žo žylnischa wotnoha w runowaty s wótrej piku pschirésa. Sa skoru žadż 3—5 schčžépkow, sa tym hacž je žylna. Ssu-li žo wschě schčžépki pschimnyle, daj jim 2 hacž 3 léta rosczi. Potom wotrésaj najštabische schčžépki a wutwor je woschčžépjeneho schtoma rjanu krónu. Jeli by štaby schčžépk hižo w prénim lécze wotstronił, by jón wobdawaza skora wusthnyła. Skora by dale skhnyła a po nécžim bychu też pschimnjene schčžépki, kotrež chżysche stejo wostajicz, sahinyle. Jeli žo na žylnischej wotnoży njesžu wschě schčžépki hnydom pschimnyle, wotrésaj wotnohu hacž do cžikeho drjewa. Tam woschčžép jón s nowa. Tola dyrbjsch schčžépk na hinajsche méstno žadżicz, hacž je na wotrésanym truchu žedżał. Tu mójesch sažo ja skoru schčžépicz a pak na łosaju nóżku (Geißfußpropfen), kaž je to na naschim 6. wobrasu spóznacz.

Schčžépk nježdnè na hornjej stronje runy, ale troschku na kožu pschirésany byczź. Tutón nałożny rés dyrbjsch tak słožicz, so je runje tak dołhi kaž pódla žedżaze wóczko. Tutón rés njetrjebasch se schtomowym wóskom pomasacz.

Radno je, na žuchich dnjach pschi žkabym wétšiku schčžépicz.

Kury wo čas zymy.

(S wobrasom.)

Hruby, symny cžaž je sa plahowarja pjerisny pschezo thwila staroscžow. Pjerisnowy štót nétkole wjele staroscžow a wobužnoscžow pschihotuje. Kurjezy a khlěwy dyrbjsch nětko kedżbliwje pschehladowacz. Ale też pizu dyrbjsch hinajschu hacž w lécze žypacz. Pjerisnar jim rady wschitko to podawa, schtož štrowoscži a derjemécžu howi. Ssamo na maliczkoscže njech njesabudże, kotrež w nałécžu a w lécze pschi žwobodnym wubéhowanju wschudżom nadeidu.

Pschedewschém kurjezam a khlěwam kedżbliwosczą pschimwobrocz. Te nježdmédża ani pschesymne ani pschecžopłe byczź. Swjetscha žu kurjezy we kruwarnjach pod wjerchom. Tam kury we cžopłej pari žedża. S teho wukhadża, so žo smjechcza a lohzy khipria. Kurjezy dżerž cžiste. Też w symje dyrbi kurom móżno byczź, žo popjelicz a žo wubéhacz. Wone trjebaja rumnosczź, hdżej móża też w symje hrjebacz. Sorna žypy kurom s pésком a s pjerischczu smélchane. Pschi hrjebanju žo kokosch hrébje, kaž ty pschi pjenkach łakanju. Kurjezy dyrbi žwétły a jažny byczź. Tohodla trjeba wokna k wotewrjowanju, jo mohł jón też w symje wétr pschecžahnycz. We symje wotewrjej wokna jenož w pschipołdnischich hodżinach. Najlépsche sažkanje je pochowina (Torfmull). Tajke sažkanje wschédnje nécžto rasow pschekopaj. Pochowinu mójesch też s pésком narunacz.

Kurjezy nježdmédża s kurymi pschepjelnjene byczź. Nasymu prjedy hacž linaja, wotstron wschě stare kury a te, kotrež schpatnje njeżeja. Njewuschene žrazżi njesmésch mjes žwojim stadłom cžerpicz, wobeje w symje niz. W symje je wubjerjenje kur tak hižo drósche, hacž w lécze. Byrnjež móża žo kury wubéhnyczź, k nażyczenju w symje wonka skoro niczo nimaja,

Wjele kokoschow jara posdże lina. Jeli doscz žytneje pizy wo cžaž linanja njedóstanu, pschestanu na dlésczi cžaž sneżenjom. Potom podarmo na jeja cžakasch, hdyż žu najdróżsche. Cžim lépje kurom wobeje w symje žypasch, cžim schčžedriwischo njeżu, wobeje we symje. Wot tuteho sorna žameho, a byrnjesch jim jenoż pschenżu dawał, kury hischcze schčžédrjwje njenjeżu. Sa tworjenje jejow potrjebuje kokosch też mjažneje pizy. W lécze žebi na jahrodże, na dworje, na połach a na łukach a we blischoscži holow a léżow žwoju mjažnu pizu pyta. Wacžki a muschki, cžerwiki a schlinki, hużańcžki a wschelaka druha njerodż krnje jim blidło. W symje taschich wschelakorych a štódnych jédżow nimaja. Runje w tom cžasi wina schpatneho njeżenja w symje.

Tohodla podawaj jim też w symje mjažnu žratwu abo tajtu, kotraż móże ju nacrunacz. Pschedewschém wukasuja naschonicži pjerischnarjo dobru rybjazu mucžku.

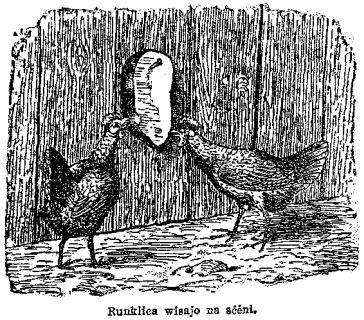

Runklica wisajo na scéni.

Tak pak njeżmě wjazy 1—3% żele a też niż wjazy hacž 3% tuka wopschijecz. To je jara ważna kasnja. Rybjazu mucžku, njewotpowědowazu tutym žadanjam njeżmésch žwojim kurom dawacz. Sprattowa rybjaza mucžka wopschija pódla 1—3% żele a tuka 55—60% proteina a 15—20% fosforkiżałeho wapna (phosphorsauren Kalk). To je tohodla sa kury najwužitnische a najtunische narunanje mjažneje pizy.

S tuteje rybjazeje mucžki pschiméschej do mjehkeje pizy telko kaž schescžinu. Jara wukhwalenu rezept je tónle: Dwaj dżélaj parjenych bérnow, dwaj dżélaj pschenżnych wotrubow, dżél kukurizoweho schróta a dżél Sprattoweje rybjazeje mucžki. K tomu mójesch hischcze też druhe žyczidła kaž dżeczelowu mucžku atd. pschidawacz. W pjerischnarischich nowinach wjele jako pizowadło Yohimwetol wutaluja. To pak njeje žane pizowadło ani žrédł, posłéhazy pojadanje sa pizu. Yohimwetol spechuje jenicžku wobżéh krewje. Jón dżéla chemiska fabrika w Güstrowje. Jeli do mjehkeje pizy woblatku na 10 kur położisch, žo bórsy pschepokasajsch, jo pócžnu schčzedriwischo njeżcz. Tutón žrédł kurom niczo njewadżi. Pschede wschém dyrbja kury też w symje pschileżnoscži mécz, wapno schlinkowych schtorpawow (Muschelkalk), drjewowe wuhlo a pésk dypacz. Mésto seleneho pschidaj położju runkliju trochu powyschenu, so móhli ju dypacz. Hdyż ju troschku powpschenu pschidżejesch, dyrbi kokosch, jeli chże dypnycz, postocžicz. S tym pak žo wona hrèje. Tajku pschiprawu nasch wobras pokasuje.

Kdy hnojiš z kalijom na dosahace waśnje.

Mnohy ratarjo, kotříž ſ pschikupnym hnojom hnoja, cžasto jenoż dwě družinje hnoja nałożuja. S tym mésnja, so žu rolu na dożahaze waschnje pohnojili. To pak žo mnohi sjeba. Tajke jednore pohnojenje je tohodla smylk, dokelž rostlina ſ tym wschě žiwiny njedostanje,

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pónče a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde do. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 6 hodź. dop. wotedaď, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobchodźuje so stajace nawětki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 31 **Budyšin — sobotu, 6. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85.**

Zwjazkarska wojerska kontrollowaca kommisija a wotbronjenje němskeho wójska.

Němski president je 23. januara wukas podpisał, kotryž roskasowarstwo w němskim wójsku rjaduje, kaž je so na podłožku pożledných jednanjow wo wotbronjenišim ententu wobstamkło. Hłowny roskasowar němskatneje wobory a kommandeurjo divisijow su wot nětka ministrej němskostatneje wobory podstajeni. General se Seeckt je jenički z wojerskim radudawarjom ministra němskostatneje wobory a jeho we wójskownych naležnościach zastupuje. S tym je so hłowne žadanje pschećiwnikow dopjelniło.

Hischcze njespokojena je ententa z artillerijskim wuhotowanjom **twjerdźiny Königsberga.** Pondźelu su so zbudźawy zwjazkarskeje kontrollowaceje kommisije do Königsberga podale, dokelž je so Polska wobcżežowała, so so z Königsberga hischcze pschezo njeje cżełka twjerdźinska artillerija wotstroniła. Zwjazkarjo žehli na to njepomyślu, wojerscy kontrollowazu kommisiju rospuscheći. Ta je so jenož pschetworiła. Jej wot nětka 20 francozowzy, 6 jendźelzy, 4 italscy a 2 japanskaj offizeraj pschitkuscheja. We pożlednim cżasu je zwjazkarska kontrollowaza kommisija wotpjet němske fabriki wobhladowała.

Spodźiwny wudrčwański pospyt

Barlinska kriminalna policija je, kaž „Berliner Tageblatt“ pische, schtwórtk nětkulscheho podoffizéra Goebela, we seminym mordarskim prozeju mjenowaneho, sajała. Wón je, hdyž běchu jeho z wójska puscheźili, łeto cżornej němskostatnej woborje pschitkuschał. Goebel pola bataillona wyschscheho leutnanta je Sendena w Oberzigach jako bataillonski pisar dźełasche a cżesne podawki tamnischeho cżasa derje znaje. Pożlednje dny je so Goebel z wěstym Schyrru sesnał, kotryž spyta cżełnje storhanenu Goebelej złužbu na jenym kuble wobstaraca. Wón so tohodla na rěčnika Blocha wobroći a proschesche jeho, so by jeho pschi jeho prózowanju podpjerał. Rěčnik Bloch Schyrru namolwi, so by hronadźe se swojim pschećelom Goebelom do jeho pisarnje wschitschok. To so popołdnju 3. februara sta. Rěčnik jimaj praji, *so w tu khwilu njeje możno*, Goebelej złužbu na jenym kuble wobstaraca. Sa to jimaj won namjetowaschе, so byschtaj wěstu summu pjenjes zadakoj, so by Goebel wo swojich nawjedźenjach pola cżorneje němskeje wobory njerěcżał. Po rěčnikowym namolwjenju Goebel 200 hriwnow žadasche. Rěčnik Bloch jeju potom frjedu popołdnju do swojeje pisarnje skasa, so by mjes tym se swojimi pschećelemi wo wyšokosći zadaneje summy porěcżał.

Hdyž schtwórtk popołdnju Schyra sam do pisarnje rěčnika Blocha pschindźe, na dobo muzej zastupischći. — běschtaj to kriminalnaj zastojnikaj pschitkuschneho policajskeho rewěra, kotrymaj be rěčnik Bloch wo Goeblowym a Schyrowym wopytcże powěsćej dał — a Schyru zajeschtaj. Rěčnik Bloch je pschi tym pjeća rjekł, so je Schyra pytał, jemu pjenjesy wudrěcź. Zastojnikaj se zajatym do jeneje korcżmy dźeschtaj, hdyž Goebela naberdźejschtaj. Wot tam Schyru a Goebela na policajstwo dowjedźeschtaj. Goebel, kotrehož politika policija wospjet wo jeho nawjedźenjach pschepytschescheše, *mó'eche* **wo złonjowanju Willmsa** wažnu wědomosć dacź. Na winowanje rěčnika Blocha, kotryž Goebela wudrěwarja mjenowaschе, tón znapschecźiwi, **so je jemu rěčnik Bloch summu 200 hriwnow woprawdźe pschinusował, tak so je wo wudrěwanju zdała njehodźi rěcźeć.** Też Goebel prěješche, so je rjekł, so hischcze wjazy wo seminym mordarstwje wě, hacź je dotal w nowinach cźitacź było. Po napisanju protokollow zajateju puschćischu.

Pjatk dopołdnja su rěčnika Blocha na policajstwje wo jeho schtwórtkownych wuprajenjach pschepytschescheli. Rěčnik pschi tym wosta, so staj Schyra a Goebel jemu 200 hriwnow wudrěcź spytałoj a so staj hrosykoj, so hewak hischcze njesmate jenotliwosće wo seminych mordarstwach do zjawnosće dataj.

Zakitarjo wobskorženych w seminym procesu w Barlinje.

Seminy mordarstwo na tšežu Pannieru po žadaću je pječimym grudom hischcze njehubdźe wotbyte. S kruhow z žurnerzi zastupdźenju feldwebloh Achenkampffa a Steina „Berliner Tageblatt“ a „Vossische Zeitung“ bźeń wote dnja nowe powěsće dostawataj, kotrejž budża wyschnosće a twubjerk němskeho žejma pschi wschěch wobstejnoscźach pruhowacź dyrbjeć. Tak je so **někto** shoniło, so je kóždy zakitowazy rěcźnik wobskorženych po 500 hriwnach dostał, kotrejž njejsu wobskorženi zaplacźili, ale kotrejž su z potajneho žórła pschijcże. Achenkampff bě dwě njedźeli do zapoczatka wuhudźenje po radźe druheho wobskorzeneho rěcźnikej Themalej porucźił, so by jeho zakitał. Němskoludowski zakitarjo su *na to Themala na nacźišcźezne waschnje* se zakitanja wucźischcźeli. Prjedy hacź Achenkampffowe zakanje do Themalowoju rukow dóndźe, z Achenkampffej jedyn je němskonazionalnych rěcźnikow pschidźe, kotryž su wobskorzenych w prozeju zakitali, a Achenkampffej praji, so je tola **njebudźe zanemu židej zakitowacź dacź.** Wón jemu nazionalneho zakitarja wobstara, kotryž je prjedy z namórskim offizérom był. Achenkampff tejle radźe pschihłosowasche a so wopraschа, schto ma sa zakitanje zaplacźiecź. Jemu so wotmolwi: *„Wo to so njetrjebacże staracź, to je w rjedźe.“* Pódła teho tutón nazionalny zakitowar hnydom 30 hriwnow sa seminehe mordarja zaplacźi, so by lepschu jeho dostawał. Runje tak so zastupdźenymaj Steinej a Schirrmannej zeńdźe. Jona zastupdźeneho Steina je wežera, kaž „Berliner Tageblatt“ dale powěda, z jastwa list zwojeho muža dostała, kotryž je tón po złoczu po hłownym gudnistkim jednanju jej napisał. W tutym liscze so Stein zarocźa, so je zwobodny **hnjes se Senden jeho k mordarstwu nusował. Wón je jenož „pod najwjetschim nrczenjom“ to cźinił.** „Schtož tym cźinił, njeje so k mojemu wuzitku stało, tež niz k mojej lepschinje, ale jenož so by so pschikakjnia mojeho pschebstajeneho stała.“ Mjes tym zu zakudźenoho Achenkampffa, kotreho mějachu jeho towarschojo za njedowěrneho zwobudźerja, kaž je so mjes tym shoniło, hižo w dezembrje 1923 stónzowacź zpytali. Achenkampff bě tehdy z leżnikom w Soldinskim wokrjesu. Dokelž won nětkotre hrožace listy dosta, so won satrascheny na gmejnskeho pschedstejicźerja wobroći, jemu listy pschedpoloži a da protokoll napisacź. Někotre njedźele pozdźischo so na njeho nadpadł sćitni, hdyž won po leżu dźesche. S kakańu so do njeho wjazy króć tšeli; jena kulka jeho ruku trjechi. Wona hischcze někotre w ruzu tczi. Hdyž mějesche won krótko do gudnistkeho jednanja za pschisyrawne, hrožace listy hdyž wróco zadacź, gmejnski pschedstejicźeć wotmolwi, so listy bohužel njemože wjazy namakacź.

Zapósłanca Wullu dla mordarstwa wobskorżił.

Kaž Barlinske nowiny zhonja, je statne rěcźnistwo III w Barlinje prozeß pschećiwo němskoludowskemu krajnohejmskemu zapósłankej Wullej zawjedło. Prozeß z wuprajenjemi w Grütza-Lehberskim prozeju zwihnje.

Jedna so wo znate mordarstwo po waschnju seny mjes němskoludowskimi wojakami. Mordarjo mějesche poruczaze pismo, kotrež bě wot Wulle dostał; won wudawa, so je Wulle jeho k mordarstwu nadpjerał.

34 Němcow z połodnišeje Tirolskeje wupokazali.

Mailandske nowiny z Bozena powěda: 34 Němzow we 50 kilometerskim namjesnym wokrjesu su italske wyschnosće z Italskeje wupokasale.

Naprašenje w awstriskej nacionalnej radźe.

Wulkoněmska ludowa strona je w awstriskej nazionalnej radźe swojasowemu kanzlerej naprašenje dła podawkow we połodnischej Tirolskej zapodała. Swjatskowy kanzler so namołwja, so by so dła schkitanja zajimow awstriskich stacżanow w połodnischej Tirolskej pola italskeho knježerstwa wobcżežował, a so by, jeli so by tajka krocźel bjes wuspěcha wostała, pola Swjatska Ludow tule naležnoscź k rěcźam pschinjesł. Knježerstwo dyrbi dale, jeli so bychu awstriscy stacżanow z połodnischeje Tirolskeje wupokasali, napschcźiwne naprawy cźinicź.

Čěskoslowakski rěčny wukaz so wudał.

Psched schdźesć lětami je narodna shromadźizna **rěcźny zakoń** wobjamkła. Hakle tele dny je so wukas wudał, z kotrymž tutón zakoń płacźiwosć dostanje. Wón za wyschnoscze, ministerstwa znutskownych naležnoscźow, justizy krajnych finanzow, sjawneho dźela a strowotnistwa płacźi. W pożlednim cźasu je so wospjet stako, so wyschnoscze we pschenemcźenych Cźechach cźešcźi rěcź njejsu jako runoprawu z němskej pschipołnale. Cźešcźe mjeńšchiny so tohodła pola knježerstwa wobcżežowachu. Rěcźny zakoń dyrbi tymle křiwdźbam wotpomhacź. Po nim maja wschě statne wyschnoscze swoju zastojnišku dźeławosć w cźešcźej rěcźi wukonjecź. Sapodacża na wyschnoscze maja w cźešcźej rěcźi spitane być. Wuwzate su wot tuteho postajenja jenož sapodacża na finanzne wyschnoscze. Psched zudom ma so jenož w cźešcźej rěcźi jednacź. Jenož w zudnistich wokrjesach, hdźež němske abo madźarske wobydlerstwo z najmjenscha 20 procentow wuczinja, matej němska abo madźarska rěcź runoprawo se cźešcźej rěcźu. W tutych wokrjesach dyrbja wyschnoscze na němske a madźarske sapodacża w němskej abo madźarskej rěcźi wotmołwicź. Po nowym rěcźnym zakonju dyrbja Němzy, kotrež statne zastojnistwo hladaju, cźešcźi rěcź dospołnje wobknjejsćej.

Nemscy ludowcy a madźarscy falšowarjo bankowkow

Franzowske knježerstwo ma někotre wažne dokumenty w rukach, kotrež dopokazaju, so falschowanje bankowkow dale dohaha, hacź zu zdźi dotal myślili. S tutych dokumentow je pschede w cźełm spórnacź, so zu madźarscy a němscy ludowzy wusko hromadźe dźełali. Po tutych dopokazach nicże z Budapesta do Mnichowa a Barlina běža. S pozbźednikom njes madźarskimi a němskimi ludowzami je Gömbös był. Po materialu, kotryž franzowskemu knježerstwu pschedležazym, je pjeża tej pschiběžkuschnizy němskeje najzwonkowniscźeje prawizy najzežo pozežnja. Dopokasma zu, kaž so praji, woprawdźe sałožeze.

Falšowanje bankowkow w Budapestu.

W pschitomnoscźi franzowskich policajskich zastojnikow zu kartografiski wustaw w Budapestu znowa pschepytali. Pschi tym zu zo cźišcźerišcźe maschiny dobladali, z kotrejž su zo bankowki cźišcźeżałe. Policija je maschinu wotwjesła daka. K tutemu pschepytanju bě pschisłomnjenje zajateho tribuńskiego sudnika Władikzawa Spannringa nastorkt dało. Namakana maschina je zyle njewobschkodźena, dospołnje wuhotowana offsetska maschina, kotruž je techniski direktor khartografiskeho wustawa Gero w Němskej Łupiš. Pschi przedawschich pschepytanjach khartografiskeho wustawa njebě njes policajskimi zastojnikami žadyn wězywinstwjny był a tohodła běchu nimo maschiny khodźili, njewědźo, so zo z njej hodźa bankowki cźišcźecź.

Swědčenje zapósłanca Scźepana Friedricha wo falšowanju cźěskoslowakskich bankowkow w Budapestu.

Psched parlamentarišim pschepytowanjom wuběrkom we Budapestu je so przedawschi madźarski ministerski pschedsyda **Schcźepan Friedrich** wo falschowanju bankowkow złyschak. Wón praji:

Wěm wo falschowankach wot lěta 1922. Universitny profesor Meszaros, kotryž z mojej politiskej stronje złuschesche, mje sapocżatk tamneho lěta wopytajo praji, so je nadawk pschi pschedewjacym pschewjsał, bankowki wschelakich statow porjadnje falschowacź a do wobeła dawacź, so bychu so po tutym puczu zhubjene kraje Madźarskeje kaso dobyle.

Pschedsyda parlamentarišeho pschepytowazeho wuběrka jara rosbohatzy Friedricha pschetorhny sawołajo: „Po tajkim knjes zwědk wě jenož wo falschowanju cźešcźich krónow. Sa tole praschenje pak so pschepytowanje njeje poruczilo.“

Schcźepan Friedrich jara ratnje znapschecźiwi: „Nic jenož wo falschowanju cźešcźich krónow mam rěcźecź. Pódła falschowanja cźešcźich krónow a franzowskich frankow su też druhe falschowanja wotmyślene byle. Hdyž mje Meszeros wopyta, mi won tłuscheje z dźełanju falschnych tyhaz-frankłich bankowkow pokasa. Powědźachu uni, so dyrbja so po poruczenosći tamneho tajneho zwjazka, na kotrehoż cźele schef krajneje policije Nadoßy stejesche, franzowske tyhaz-frankłe bankowki falschowacź a so do wobeła dacź. Pschi tymle pschedewjacźu so też jara wobsehni wjednicy druhich organizacijow wobdźelichu. Meszaros uni też zdźeli, so je Nadoßy pschi zyłej naležnosći jako knježerstwowy zastupjer wobdźelnje. (Pizo tehdy bě hrabja Bethlen z ministerskim pschedsydu.)

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Podušowanje spěšnje a tunjo

Přichodźiła pschepytowazeho wubjerka: Chcehdla njeschče wěz k chłostanju wojsewili?

Sapóstanz Friedrich: Psched kajkej twschnoscju bychu dyrbjał wěz wojsewicz, dokelž dyrbi wědźach, so jo knjeżerstwo pschi njej wobdźěłuje?

Jedyn oppositijski wubjerkowy zhubustaw jo praschał: Schto po tajkim wo falschowanju cyłkich krónow wěsche?

Sapóstanz Friedrich: Wo tym móžu ſ wěstoscju rjec, so je Nadosiy ſ Gratza wulku homadu falschowanych cyłkich bankowkow do Budapesta pschinjesł dał. Wone jo najprjedy w Nadosiyowej sastojnistej pisarni, w ministerstwje knutskowanych naležnoscow, zhowachu, podóbnje so prynzej Windischgrätzej dachu, kotryż je w swojej Budapeschtej villi zhowasche. Wot tam jedyn diplomatiski kurjer někotre wulke walty bankowkow do Prahi dowjese a to k tamnischemu madźarskemu póstanzej. Cyłkoschłowjak ke wschitkim tajkich diplomatiskich pohibkow pohadźechu."

Jedyn oppositijski wubjerkowy zhubustaw jo wopraschał: Je Wam znate, jo je tehdomnischi a nětcyschi ministerski president hrabja Bethlen wo tymle dźele wědźał."

Sapóstanz Friedrich: Wěm, so je tehdomnischi minister dwórkownych naležnoscow Bethlenowemu ministerstwu hrabja Mikkawsch Banffy wo wězy wědźał."

Pschedźiła jo wopraschał: „S wokkal to wěsche?"

Sapóstanz Friedrich: Hdyž w lěcze 1921 profesora Meszarosa we Winje sajachu, jeho žona zyle zadźiwowana ke mni pschińdże a jebi moju pomoz ſ twarjowobdźenju zhwojeho muža zadasche. Njejsym zadźiwowanej zonje zhoju pomoz zapowědźił, tola zebi wumělich, so knjeżerstwo za naležnoscz moralisce rukowanje pschewopmje. Jednach też wo tym ſ Banffyom. S knjeżerstwowym pschedźiłom hrabju Bethlenom wěz rosprajiwsch mi wón rjekny, so w knjeżerstwowym mjenje moralisce rukowanje za twarjowobdźenje Meszarosa pschewopmje. So by jo to na widźomne waschnje wobkedźbowało, dojednachmoj, so połozy kauzije za Meszarosa ja, a druhu połozu Bethlenowe knjeżerstwo zapłaczi.

Pschedźiła jo prajcha: W tukraju jo ſ falschowanych cyłkich krónow njeje niczo do wobeła dało?

Sapóstanz Friedrich: Pschez Windischgrätz mějesche wokoło zebje wjele lohkomyslnych młodych ludźi. Cźi w jeho villi wobkhadźachu a tam jo khowaze falschowane cyłke bankowki zarjadowachu. Khěrny dźeł ſ nich kradnychu a je we wokolnoscži bursy do wobeła dachu. Pschi tym jich rad lepichu a policija někotrych ſ nich saja. Wo tym jo też schcesej krajneje policije Nadosiyej powěźeła da, kotryż knjedom porucźi, so maja tych młodych ludźi puschczeju.

Ze Serbow.

Pschewuwanca.

Sobota, 6. maleho rózka.

Wórty knjeżny.

† 1887 na hórcy před Praskowom ludowy basnik Pětr Mjónk, prowodźijo jako nawjednik spěwa pohrjeb dźesca na puću do Hodźija. Tu dyrbjał nizki zornowcowy kříž stajeć, kajkichž we słowjanskich krajach je, kiž by na tysac lět dołho wo tym swědčił, zo je so tu nohdy čista duša pobožneho serbskeho kěrluserja wróciła k Bohu. Pół tysac kěrlušow je pěsnił, z nimi so dźensa hišće naš lud troštuje. A běše tola jenoch khudy podružnik, kiž hišće jako stare bosy na dźełu khodźeše. Jako 17-lětny młodźenc je so wokmił, zo by so dołholětnjej wojerskej służbje zmuhnył, do kotrejež tehdy jenož khudych zapřahowachu. Su pak jeho tola bralił — Na straži w Drježdźanach napisa swoje prěnje serbske pěsnje, dokelž so jemu styskaše. — Wšitko je spěwał k česći Božej! A swoje kěrluše je dostał jako Boži dar po horcych modlitwach. —

Serbam němski prědowaś, rěka njebjesa jim brać
(Přisłowo.)

Nedźela, 7. maleho rózka

Sexagesimae.

• 1804 w Hrodźišću Hendrich Krygař, kiž jako Porśiski farař 24. měrca 1858 zemrě. Słuša do nadźenadobnišeje serbskeje swójby, kiž započina z namakanym dźěsćom na bitwišću we třicećilětnjej wójnje a je našemu ludej samych swěrnych wučerjow a fararjow darila. Wón běše mjez nimi najzasłužbniši.

Wuloy nadobny kowřek, wubjerny prědar a nutrny kresćijan. Joho žiwjenje běše same prědowanje wo nadobnej kresćijanskej zmysłenosći. — Dźensa hišće na njeho spominaja. — Hromadźe z Handrijom Zejlerjom wobnowi serbske towarstwo w Lipsku; z Lubjanskim wuda serbske spěwarske, z najwjetšej pilnosću so zabjerase ze stawiznami serbskeho pismowstwa, zawostajiwši nimo měry wažne rukopisy. — Słušeše do tych žadnych čłowjekow, kiž nihdy swoju česć njepytaja. Tohodla je jedyn z najslawnišich Serbow a je dostał česćne městno w serbskich a słowjanskich staviznach! Hdźež so wo Serbach pisa, dyrbi so też na njeho spominać. — Stož je było, było je; naspjet nihdy njepřińdże.
(Přisłowo.)

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +10. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer 0, thermometer w nozy +3, Wuhladna na mału so pscheměnjuje wjedro. — Wyschina ſ wulkej symu leži nad połnocnej Europu. Maja tam hač do 30 stop. symy. Nižina leži nad Jendźelskej a Franzowskej, tam maja hač do 10 stop. cźopłoty. Połnocna syma cźekanje so pomału k połdniu. Tola też wječorna nižina na mozy bohyła. Wola naš bórsy sasa symne wjedro sastupi. — Dźensa pschipołdnju w 12 hodź. steji měrjacki w połstednim bérzku. Pschedźenak nam deschcz abo sněh stał. — Jutše wjeczorna ſ hórcy 7,35 hodź. sthadźa a jo 4,54 hodź. khowa. Měrjacki sthadźa jutše rano 2,16 hodź. a khowa so pschipołdniu 11,41 hodź.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutšischu njedźelu:** Symnischo, w nozy počźina mjersnyć, wodnjo ſwjetscha pomročzene.

— **Kedźbu! S wójnskej pozčonku sawěsčeni!** Schtitarskeši swojaſ žiwjenja a pschi woheń sawěsčenych we Mnichowje, Isabellastr. 40, ſdźeli: Sawěsčenjske towarstwa dyrbja se wójnskej pozčonku sawěsčenym jich podźělne papjery we wyšokoscži premijoweje reserwy jich policy wudacź, so bychu sawěsčenj tute pozčonki ſ wopismom towarstwa jako stare wobkedźenstwo (Altbesitz) we prawym cźasu pschińsewicz mohli. Schtóž je sawěsčenych wójnskich pozčonkow ſ někajkeje pschicźiny (motmenjenje adrezy abo tehorunja) hischcze swoje podźělne papjery nima, njech so rucze na swoje sawěsčenjske towarstwo wobroczi a zebi pozčonki žada.

— **Małe motorste jězdne kola.** Wot 1. měrca 1926 dyrbja też małe motorske kola policajske znamjo měcź. Małe motorste kola su wschě, kotrejž maja hač do 0,72 konj. mozy. Wschě druhe motorste kola wot 0,73 hač 0,77 konj. moz., kotrejž dotal do małych ſkruschachu, ſkruscheja po nowych postajenjach do wulkich, a ma jo tehodla dawk na nje płacźicź. Jich jězdźerjo dyrbja też jězdne wopismo měcź. Wobjezdźerjam tychle kolow radźimy, so bychu jo bórsy dla pschipokazanja policajskeho znamjenja samokwitli abo wo porjadnje pschipuschczenje pschi wótkrjejnym hejtmanstwje prošyli.

— **Automobilowy wobkhad** mjes Budyschinom-Kortsymjom a Nowosalzom-Sprembergom jo 1. abo 15. měrca 1926 wotewri.

— **Pothroma w Sakskej.** Po hamtiskej rosprawje kralneho strowotniskeho hamta wo ſkótnych khorosćach w Sakskej bě 31. januara pothroma w 202 gmejnach ſ 398 dworami. 15. januara bě w 209 gmejnach ſ 338 dworami.

— **Kelko ſkotu je jo w Sakskej w 4. ſchtwórcźišcze 1925 sarěało?** Po dotalnej ſtatiſtiji wobkładowanja rěsneho ſkotu a mjasa je jo w 4. ſchtwórcźišcze 1925 hamtiſy wobkładało: 4147 (3357) koni, 7219 (9113) kołow, 11258 (10733) bykow, 33788 (30191) kruwow, 6542 (6345) młodych howjadłow, 101740 (91204) cźelatow, 315039 (307362) ſwini, 68740 (67082) wowcow a 26619 (26826) kołow. Licźby w ſpinkach pocźahuja ſo na 4. ſchtwórcźišcze 1924.

— **Němska hospodarſka mapa** wotmeźe ſo wot 14. hač do 18. měrca 1926 w Berlinje.

— **Njeknicźomnika,** kiž je ſo hižo někotre njedźele dokho na wjetſchich ſchulſtich holzach na najnjebjanſcźiwiſche waſchnje pschepschichmał, je kriminalna policija wubźěłała. Je wěſty 52lětny dźěłacźeř D. Wón je hižo podobnych njekaſnſtwow dla khłostany a je ſwojich njeknicźomnoſcźow wusna. Jeho ſtatnemu rěcźniſtwu pschepodachu.

— **Kriminalna policija** saja wobſkedźerja domu K. w Suborničanach, jeho mandźelſku a ſuſkoda N. na wſchěch tſioch tukach, ſo ſu njedźelu, 31. jan. dom ſapalili. S wulkeho dźěła mózachu ſapalidła ſwjeźicź.

— **Na kriminalnej policiji** khowataj ſo pjeſtſchcźenjej, kotrejž je 13. januara nětkhe 13-hač 14-lětny ſchulſki hólcźa jenemu tudomnemu cźakniſkarjej pschedach dyhł. Jako bě ſebi cźakniſkar wot hólca nauwne wopiſmo dowoſnoſcze žadał, bě hólcźej wotešchoł a njeje ſo wjacy widźecź dał. Najſkerje je pjerſchcźenjej kradnył. Je to wěrowanſki pjeſtſchcźeń, woſnamjenjany ſ „E. C. lutry 06, a ſonjazy pjerſchcźeń ſ cźerwjenym kamuſchkom. — Komuž ſluſchatej, dyrbi ſo na kriminalnej policiji ſamolwicź.

— **Pójſtl ſapiš měſtnow.** Saviš měſtnow, kiž němſka ſtatna póſta wudawa (ſapiš póſtow, żeleźniſkich, automobilſnych, kładłowych a łódźnych ſtorzow w Němſkej a we ważniſkich wukrajnych měſtach), je w nowym wudawku wuſchoł (w novembru 1925), a ſo po 3,10 hr. wotſobawa. Sapiš może ſo na póſtach ſkafacź a ſbodom może ſo płacźiſna na póſtowy ſchekowy konto 38 200 we Barlinje, na tajnu konzlizu němſkoſtatneho póſtowego miniſterſtwa w Berlinje W 66, na Lipzeńſkej dróży 15 póſlacź.

Se **Semochczij.** Knjes ryčerſkubler Herbert Thoſ, kiž je pſched krótkim ſwoje ryčerſkubło katolſkej zyrkwi pſchedał, je ſebi hromadźe ſkuſchazej ryčerſkuble w Hoſcźinezach pola Lubija a Schepzu w Shorjelſkim wokrjeſu kupił. 26 lět dołho je teźe kubło dotalny wobſedźer Horſt Müller wobdźěłał.

S **Budeſtez.** S woſebitej radoſcźu žerbſki wjecźor wocźakujemy, kiž je jutſiſe njedźelu wjecźor w 7 hodź w Budeſtezach wotmėwa a kotryž „Lubin" wuhotuje. Naſche žerbſke ludowe žwjedźenje chodźa budźerjo na rodneho ducha byc. Wone chodźa žerbſke ſmyſlenje w naſ žyłnicź, ſo bychmy póſnali, ſchto na naſſich na rodnych łubłach mamy. Schtóž žerbſki ſpěw łubuje, na maka jutſiſe pſchi žerbſkim wjecźoru w Budeſtezach ſpokojenje, hdyž khyſchi ſpěwanje wuſtojneho khora pod wjedniſtwom k. kantora Ssmoły. Wjecźor je ryſy žerbſki S wjeſelom budźe ſo wěſce powěſcź witacź, ſo je ſo podrabźiło, ſnate ſolliſtiſke mozy ſa wjecźor dobycź: knjeżnu Frajſchlagez a knjesa direktora Hanku. Druhy dźiwadło wobſedźe łubuja. Se wſchej prózu ſo dawno hižo dźeła a režiju ma wuſtojni wjedniſtwo. Tak žmėmy ſo na wjeczor wjeſelicź a nadźiju mėcź, ſo ſo jenoż najlepſche poſticza. Tuž, Sserbja, pſchińdźece ſ blíſka a ſ dalóka!

S **Malešez.** Wobžarujomne ſmjertne njeſbože ſta ſo wczera popołdniu. Naſch wjeſnjan Jan Jurk ſ drubłini w Suborničanſkej tramy na wós nakładowaſche. Pſchi tym ſo elektriſkeho grotu dótkny. Mjilina jeho na inſtinje mori. Jeho ſ kiſnkowym aparatom ſaſo k žiwjenju wrócicź ſpytachu, ale bohużel bźchu wſchě poſpytu podarmo. Jurk bě 26 lět ſtary a chyſzoſe ſo w blížſkim cźaſu wożenicź.

S **Bukez.** Tudomna dobrowólna wohnjowa woboza ſwjeźi dźeńa ſobotu w Stangez hoſcźenzu ſwój 31 ſakoſnſki ſwjedźeń.

S **Bukez.** K. Wirth ſe Stróže nam pſiche: „Pſchecźiwnyh toho, ſo by ſo Zeignerowy ſyſtem powjetſchił, kotſiž ſu ſ dobom pſchecźiwniży ſkótplahowanſkeho ſakonja, ſekfaja ſo, kaž w nawěſchkiu cźitamy, jutſiſe njedźelu popołdnju ½3 hodźin w Stangez hoſcźenzu k porkraczowanju ſkromadźiżiny, kiž je ſo ſaſdźenu njedźelu pſchetorbła. S dypkom ½3 hodźin budźa ſo pſchecźiwniży fotografowacź."

S **Lubija.** S piwowepho woſa, kiž bě na puću ſ Bejerez do Lubija, ſu tutworu popołdniu zigaretowu tſkſu

Albert Rager fotograf. atelje **w Kamjencu**

na raśšej dróży Telefon čo. 239 na raśšej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhodźe a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnje też knjez friźer Jupt w Pančicach

Potajnstwo kapitana.

Drama na morju.

13] (Pokračowanje.)

A prez běžeſche Cesare, ſcźěhowany wot wjetſchego dźěła ſwojich ſtwórnych. Podarmo Filippo hiſchcze něchto ſa nim zawoła. Won hižo na to njeſłuchaſche. Styrjo hobrjy kupjenjo ſwoſtachu jako ſtraża pſchi Filippu wrócźo. Woni ſběhnychu jeho na ramjenja a njeſechu jeho k kwohnjej. Tam jeho położichu. Jeho napraſchowanje njeſroſumjachu. Tola po krótkim warabźowanju roſwjaſachu jeho puta, dachu pak ſrojemicź, ſo njeby cźekjacź pospytał, hewak bychu jeho morili.

Filippo pomyſli na ſwój cźołm, kiž běſche w mangrowowem lěſu ſkhował. Hdy by jón něſto tola bozpječź mohł! Wón pohladny na ſwojich ſtrażnikow. Ně, ſtrażnikowjeſ tutych ludźi njeměſješche ſjebacź a ſaſparnicź. Jemu ſwoſta jenoż jeniczka nadźija, ſo kupjenjo łódź někto w nozy njeznamakaju, pſchetuž won běſche runje w natwopacźnem ſmėru wot ſwojeho kótrwiſcheża pſchiſchoł. Saweſcźe je ſo Cesare ſ tym dał ſamylicź.

Filippo pſcheziwi nóz bjes ſpanja. Kupjenjo ſo njewrócźichu. Běſche ſo jim nahodał poradźiť? Běchu jich ſbili?

Lędy ſaſwita, to pohladny won pytajo na měſmo, hdźež dyrbjeſche „Fortuna" na jeho wrócźenje cźakacź.

Tola wona tu njeběſche a teź na dalóku ſchěroku pſcheſtrěń njemóžeſche ju wuhladacź. Tohodla ſo ſtrachowaſche, ſo běchu ju kupjenjo zebrali a traſchy něhdze na druhu ſtronu kupy do něſajkeho ſthowaneho ſaliwa pſchinjeſli. Schto bě ſ kapitana, ſchto ſ jeho dźiwku ſo ſtało?

Wotmołwu pſchinjeſe jemu Cesare, kiž ſo po ſkhadźenju ſtrónza muczny a wobużny do łěſiwa ſ kwohnjeſchcźu wrócźi.

„Sſtyſch, pſchecźelo", won dźeſche, „pak ſy ty ſ cźertom w ſujſaſku a ſy po nim kapitanej powěſcź wo wotmyſlenym napadnjenju podał, pak je won tebje na pſchecźepane waſchnje wotbył, traſch tohodla, ſo ſy wjazy wo jeho potajnſtiwje wědźał, hacź běſche jemu lubo, a ty chyſcźe ſo mi napſcźecźo wuprajicź. Łódź je prjecź a jemu ptachtu dołoko a ſchėroko njewuhladaſch. Tebje ſu wuſadźili a wopuſcźeſili, ſnadź ſo nadźijejo, ſo wojowni kupjenjo tebje po padnu a morja. Dźakuj ſo Bohu potaſkim ſa to, ſo ſy tu prjedy był a ſ bjiwuchom dźěławy lub kulturny lud ſtworił. Tuž ſo nėrko na to pſchihotuj, dołho, ſnadź na wėcźne ſ nami tudy žiwy woſtacź, pſchetoż w běhu pjecźi lět, tak dołho hacź tudy pſchebywam, běſche ta prėnja łódź, kotraž ke ſwem pſchiſchła.

Filippo bě wot tutych ſkowom w prėninu nawału tak poraženy, kaž by błyſk do njeho ſajał. Je-li by Cesare prawje mėł! Won myſlješche wrócźo, a cźim bóle wo tom rozmyſlowaſche, tak je ſo jeho pſchiſtajenje ſ bjiwuhom pſchewidźo, cźim bóle tukaſche na Longforda, ſo je jeho wuhadźił, ſ leſcźu wottronił, ſo by jeho zyle wotbył. Kak, by-li won wo jeho potajnej łubjeſci ſ jeho dźowy wėdźał? Běſche-li tamne nózne roſreſcźowanje pſchi prawidłowem koleſu ſebi wotpoſłuchał abo wot ſtrażowego prawidłowarja wotpoſłuchacź dał? Potom wėſo běſche wſchitko jaſne kaž běły dźeń. Filippowa duſcha bu cźiwiłowana, a myſlicźka, ſo dyrbi ſnadź na wėcźne cźahy tudy ſwoſtacź, ſo budźe ſa wėcźne wot Feliży dźělenj, cźimżeſche jemu telko ſtaroſcźow, ſo do tupeje tyſchnoſcźe ſapadny. Bywajo jemu wſcho jedne, ſchto ſo wokoło njeho ſtawaſche, zoſwažowaſche jenoż two tutej jeniczkej myſlicźy: „Fortuna" bė wujcźa a Feliże na wėſki ſa njeho ſhubjena.

Sſónźnje ſo ſ duchom ſtraba a dowėri ſo ſwojemu pſchecźelej. Bołoſcź cźini ludźi ſ rėcźam ſwólniwych.

„Wbohi kadliczka!" won praji. „Je-li na ſo wėz tak, kaž by mi wupowėdał, to ſaneho diwła wjacy njeje. Na pſchekłepane waſchnje je cźe Longford wuhadźił, a ty ſy jako cźekjenjeſ ſo deſertérſkeje liſcźiny ſapiſany. Kak mėješche ty tola na tajki njeſepły ſkhwindł ſo popadnyć dacź? Wėſo, ty běſche ſalubowany, a won běſche Feliżyny nan.

To wſchak tebje ſamolwja, ale na twopraweſkitoſcźi nicźo njepſcheměni, ſo ſy k tutej kupje pſchiſkowany, ſ kotrejeſ ſamójeſch ſ cźeſka hdy ſo nawrócźicź.

Schtóž nėtko twoje pſchedewſaſcze naſtupa, ſo by chyłł w Honkongu cźekjacź, ſo by tam ſa Feliżynej ſhubjenej maceſcźu ſłėdźił, to, mój luby pſchecźelo, by nėtko zyle twopak a podarmo było."

„Tak je wona — morwa?" twopraſcha ſo Filippo ſtrachocźiwje a wcźiwje.

„Wona je morwa — ſa ſwėt."

„Potajkim je tola hiſchcze żiwa?"

„Haj, wėſo żiwa."

„Hdże pak to?"

„Haj — hdże?", praji Cesare ſ jėrkim hłoſom. „Tola woſtaj to nėtkole!" won wotrėſny. „Wo tom poreźinoj poſpjeſche ras. Sſnadź wſchitko to jónu wete nunje ſhonicź, tola łódź prjedy hacź na mojim ſmjertnem łożu, a potom pſchewoſtaju tebi tule krwawnu wjecźbu, kiž je ju mi ponimyła, kaž ſwjate ſawoſtajeniſtwo. Nėtko pak pój a hlej, ſchto je ſ rozbitoje łódźe ſem ſaſwėta kultura ſ tuteje dźiwjeje kraſjny ſtworiła!"

(Pokrač. ſcźěhuje.)

ſ 170 hriwnami twjerdych pjenjes kradnyli. W lysy běchu hriwnarje, pjećdźesaćnowarje, dźesaćnowarje a pjećnowarje. — Dudomne hadarske towarſtwo ſmĕje jutře pjećdźelu pop. w 3 hodź. w domje krajenjow pſchednoſchi wo wuſměſku ſahrodnych pſchekſkasanjow.

S **Wósporka.** K protestowanſkej ſchromadźiznje bě tudomny cźěſła Raukt naſchich wobydlerjow pſcheproſhył, ſo bychu protestowali pſchećiwo temu, ſo bě měſchćanſka raba wobſamkła, ſo ma ſo do ſtareho twarjenja nowe wobydlenje ſatwarić, k čemuž ma ſo wunoſchk ſ podružnjſkeho dawka wuzyć. To by nĕhdźe 5000 hr. płaćiło. Dokelž pak je ſo w projekće też na druhe wobydlenje dźiwało, ſo wudawki podwoja. Raukt protestowaſche energiſaj pſchećiwo temu, ſo ſo wobydlenje do ſtareho twarjenja ſatwari a žadaſche nowotwar. Pjenjezy ſ podruſnjſkeho dawka, kiž tu ſu, a kiž hiſchće lětſa dóńdu, budźa ſa twar doſtatkowe. Po žiwej rozmowje wothłoſowachu, pſchi čimž běchu 31 ſa nowotwar a 30 pſcheciwo n'emu. Sedźiachu namjet na měſchćanſku radu, ſo ma ſo podruſnjſki dawk ſa nowotwar khĕže ſ wobydlenjomaj ſa dwě ſwójbje natwarić.

S **Kamjenza.** Na ſtatnej dróhy ſ Budyſchina do Kamjenza njedaloko Thornberga ſu ſtarſche trjebane muſaze jĕdne koło namakali a na hamtiſkim hejtmanſtwoje wo ſtwě čźo. 3 wotedali, hdźež móže bĕdź wobſedźeć ſo nje pſchińcź.

S **Kulowa.** Njedźelu 31. januara ſwjeczěſche ſerbſke towarſtwo „Bratrowſtwo“ ſwój 28. ſakoženſki ſwjedźeń. Sapoczatk bě na 7 hodźin wječor poſtajeny, tola ſo hakle we 8 hodź. ſapoča. W pſchichodźe dyrbjachu ſo na to dźiwać, ſo njeby ſo to ſtalo, dokelž je ſchkoda ſhubjeneho cźaſa, kiž mohł ſo hiſchće na druhe poſticzenja nałožować. K tomu njech cźeſćeni wopytarjo ſ tym dopomhaju, ſo ſwoje domjaze dźĕło ſebi tak ſarjaduja, ſo ſu potom w prawym cźaſu na ſwjedźenju. Knjes pſchedźyda Woka ſwjedźenſku ſchromadźiznu ſ kŕótkimi ſłowami wutrobnje powita. Potom ſaſtyſchachmy ſpěwy: „Sa Kamjenzom ſa horami“ wot Skodenka. Měſchany chór nawjedowaſche k. Paſchka, hyn k. hudźonika Paſchki, kotryž je tohorunja ſ hudźinikom. Sſmĕ ſo ſ khwalbu a pſchipóſnaczom wulſběhnyć, ſo pſchedźenjeſchtaj ſo wobaj ſpěwaj rjenje a cźiſće, ſchtož ma tu wošebity wuſnam, dokelž njebě chór wot wučerja nawjedowany. W prózy a luboſći ſa narod tak dale. Sſława budź Wam wjcĕhm, Wy ſpěwarjo, a ſława Wam, knjes dirigento! Wopraẃdźe wobkuſkowaze bĕſche, jako ſo ſawěſchk ſbĕhny a wuhladachmy naſchu rjanu katoliſku narodnu drašu, a ani jeničźkeje němſkeje mjes ſpěwarkami. Tola na drasze ſamej hiſchće njeſaleźi. Też wutroba a jaſyk njech ſtejnje ſerbſtej, nic jenož na ſwjedźenju, pſchi ſpěwnych wječorach, ale też na dompucźu. Hdyž běchu ſpěwy wuklinczałe, jimaſche ſo k. kantor Szymank ſ Budyſchina ſłowa. Pſchinjeſe poſtrowy a ſhońopiſcźa tow. ſwj. Cyrilla a Methoda je Budyſchina. Pokaſowaſche na to, kak ma „Bratrowſtwo“ hajicź narodnu myſl a naboźinſtwo w ſerbſkim duchu. K tomu ſtuſcha ſerbſke piſmowſtwo. Njekrańnje wjele knihow je bylo ſ wulkej próznu napiſanych, a nĕkto leża na ſkładze. Wołeje pak dyrbjał ſo „Kat. Poſoł“ we kóždym katolſkim domje cźitaci. Po ſkónczenju jeho ſłowow rĕcźeſche wobadny k. farař Schołta. Sſerbja dyrbja ſo jako ſerbſki lud wukhowacź a dyrbja dale ſwérni ſawoſtacź w naboźnym ſmyſlenju a ſwoju drašu ſebi wukhowacź. Wuſběhny ſłowa k. biſkopa we Wróćſławju, kotryž ma ſiwy ſajim ſa ſerbſki lud. Nĕko pſchedſtaji ſo hra „Na wumĕńku“ w 4 jednanjach. Hra, hačrunjeja dołha a cźeſka, poradźi ſo woprawdźe ſara derje, haj wubjernje. Tu dopjelni ſo hešło: „Djeſchi-li na deſki, měj hru we hłowje!“ Po ſkónczenju hry rĕcźeſche knjes Krawcźiſ ſ Wulkich Sdźarow, roſkožujo ſmyſł „narodnoſcź, luboſcź, bratrowſtwo“ a napominaſche k twjerdemu a njekhabkowazemu hromadu djerzenju w luboſći a jednoće ſ naſchimi němſkimi ſtuſodami.

S **Wojerez.** We wſchelakich wſach tudomneho wokrjeſa khripa ſyſlinje ſakhadźa, wošebje mjes ſchulſkimi dźěćimi. Schulu w Cźiſhowje dyrbjachu tydźeń ſamknyć.

Se **Seleneho Hóſda** pola Wojerez. Tu ſu pſched nĕkotrymi dnjemi ſkaženej kóczy morili, kotrejž ſtej wjele wołſobow a jeneho pſa ſkubałej. Stuſane wołſoby, dwě ſenje, mkody muſſki a dwě dźeſći, ſo hnydom ke wobjedźowanju do Wróćſławja padachu.

S **Welzeje.** Swony tudomneje lutherſkeje zyrkwje ſo wot nĕkle elektrizy cźerja. S elektriſtim ſwonjenjom ſu hižo ſapoczeli.

S **Djibrachcźiz.** Mjes ſchparatym ſkotom tudomneho kubleria Klimanta Filipa cźo. 28 je pothroma wudyrił a ſo hamtiſy ſwĕſcźił. Sawjeranſki wokrjeſ je dwór pothromy, wobkedźowanſki wokrjeſ pak ſtuhłny dźeſ wšy.

S **Wĕteje Wody.** S wyſchichim juſtizamym ſtrażnikom ſchtrom na wuſkužbje Dworacekom, kotrehož bě ſawcźerawſchim wikowar Kaloſcha ſ revolwrom tĕſtił, ſo hiſchće połěpſchiło njeje. Nadźijomnje jemu ſiwjenje ſdźerja. — Polizija proſzy, ſo by kóždy, kiž nĕſchto wě, ſ wotkel ma Kolloſcha revolwer, ji ſdźĕłił. Polizija wo tym mjelcźi.

S **Wĕteje Wody.** Wobźarujomne njeſbožo, kotreż mohło ſebi lohko cźłowjeſke ſiwjenje ſa wopor ſadacź, ka ſo ſchtwórtk wječor wokoło 6 hodźin na Schweigowej dróhy. Dźeſaćlětny ſyn pjekarſkeho miſchtra Freunda, kiž ſebi ſ druhimi dźěćimi na dróhy harajſkaſche, do auta jeneje tudomneje ſchtkleńcźeńnje ſajědže. Na ſpodźo auto pomału jědźeſche. Wołſchidło k ſchkitanju pſche błoto hołza na ſtronu wjerhny. Hołz ſebi moſhny ſchaſno. Lěkarja hnydom ſawołachu. Nadźijomnje njejmĕje njeſbožo ſa hołza hórſche ſcźĕwki.

S **Drósta p. Khočebuſo.** Schtwórtk wječor 1/4 11 hodź. ſo domſke Hendricha Metki cźo. 26 zyle ſ wohnjom ſnicźi. Je to najſtarſche domſke w Debſku, kotreż bě hiſchće ſe ſłomu kryte. Stara wjeſna ſukawa ſ lěta 1830 drĕn'u pomoz woſtkicźi. Na ſtoſe bě dobru wětr, tak druhe wjeſne dźiwjenja dó ſracha njeſpſchihdźechu. Wjetſchi dźěł domjazeje nadoby je ſo ſobu ſpaſić. Też nĕkotre kury ſu ſ twojnjom kónz wſake. Krumu wulkowachu. Wobſedźeć mĕſeš doma, jako woheń twudyri. Jeho dyrbſchu domoj ſawołacź. Twarjenje je niſko ſawěſcźene, mobilar bozała niz. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

Z Łužicy.

S **Biſkopiz.** Cźuczźiwe khłostanje je tudomny finanzny hamt rĕſnikej Ziegenbalgej na Budyſchſkej dróſy napokožił, dokelž njebě dokhodny a wobrotny dawk wotwjedł. Ziegenbalg doſta 6600 hriwnow pjenjeżneho khłostanja.

S **Wjaſonzy.** Měſtno rĕſnika ſa mjaſowe jĕtki (Freibank) w bližnjej wšy ma ſo ſa bĕžne lĕto dale wobſkadźicź. Samolwjenja maja ſo hacź do 10. februara na gmejnſkim hamcźe ſapodacź.

S **Wopaſeje.** S dobrym pſchikładom ſa druhich je jedyn tudomny rĕſnik. Wón je ſam wot ſebje wojſewiſ, ſo dźĕkonjemĕjerjam, kak daloko hacź ſu jeho wotebĕrarjo, punt howjaſeho mjaſa po 50 pjenjezkach pſchedawa. Gmejnſke ſarjadnikſtwo dhe ſebi tole dobrocźiwe ſmyſlenje ſa naſtork wſacź, ſo bu tež tamnych rĕſnikow naſcheje wšy pohnuło, ſo bychu dźĕkonjemĕjerjam potuſiſchene mjaſo pſchedawali. Nadźija ſo, ſo budźa tež pjekarjo dobrowólnje khlĕb dźĕkonjemĕjerjam tuńſcho pſchedawacź.

S **Holbina (Taubenheim).** Naſcha gmejnſka rada je wobſamkła, ſo dhe nowy wodowódź twaricź. Tónle tydźeń ſu ſo hižo nuſne roty nawoſnli. Murrwanſke dźela ſapoczinu ſo nowy tydźeń. Tole dźĕło ma ſo dźĕkonjemĕjerjam pſchewoſtajicź. — Na měſtno mjaſowohladowarja, kiž bě gmejna pſched nĕkotrym cźaſom wupiſała, je ſo 24 muži ſamolwiło.

S **Holbina** (Taubenheim). Na dyrbjeſke waſchnje pſchedawacź dyrbi ſo 27. 4. dopołdnja leżownoſcź trawa Emila Hermanna Druſchki. Leżownoſcź je 13 arow wulka. Płaćiſna ſ domiſtim je ſo na 6500 hriwnow poſtajiła.

S **Holbina** (Taubenheim). Nutſkamarſka zwólba w naſchej wokolinje hawroni. Hdyž běchu w Kumwaldźe, Lewaldźe, Sohlandźe pobyli, pſchiſłožchu nutſkamarjo też hacź k nam. Hoſpodarjej Wemme w nozy ſ ſchtwórtkej ſe ſtwy 15 hriwnow kradnyču, pola Jenoſcźerja Pawoła poſ paduchow woteczĕli. Pola Pjechej ſwójby běchu paduſchi bróžnjaze wrota wotpacźili. Dokelž pak wrota jenož ſa jedyn bĕhacź wiſzachu, ſo wuwalichu a wobydlerjow ſe ſpanja wubudźichu.

Poſlednje Předźenaki

na lĕto 1926

dóſtanjeće

w Serbskej knihafni w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach.

S **Nowoſalza-Spremberga.** Njedźelu dopołdnja tu paduche pſchi ſwojim dźĕle lepichu. Paduch bě do ſtyſy kubleria Schuſtera w prĕnim poſthodźe ſaléſł. Swójbni pak w delnjej ſtuwe pſchebywachu. Pſchipadnje ſtupi Schuſterowa mandźelſka do ſtuwy a lepi paducha, jako kaſchćiti ſa pjenjezami a cźaſnikami pſcherywaſche. Na žonine wołanje kubleć pſchibĕža a throhleemu pachoſej prawu dopomnjeńku nadawa. Potom pſchepoda jeho poliziji. Jedna ſo wo cźłowjeku, kiž ma wjazy paduſchſtwo na ſwědomju.

S **Leutersdorfa.** Dwanaćźelětny ſyn murjerja Johnyho w delnjej wšy je ſebi na dwórniſchcźu jĕdnu charfu do Drježdźan kupił. Kaž je ſwojim bohuſchkleriam ſdźelił, dźe wot tam do Hamburga jěź. Hač dotal hiſchće ſa nieho ſlĕda ſa małym dyrdomdejnikom nomakali njejſu. Starſchimaj je też wjetſchi pjenjes kradnył.

* S **Neugersdorfa.** Cźeſko ſnjeſbožił je ſaſtólenu wutoru popołdnja w tudomnej Herzogej fabrikźy 36-lětny dźěłaćeŕ Kaul. Cźeſki zylinder, kiž ſ maſchiny wuſtoczi, trjechi Kaula do hłowy. Kaul padże ſ ſenk a pſchiźidże pod cźeſki dźeł maſchiny. Zylinder bě wobjemu nóſa a hornje cźeſelnu ſmjatł a ſdźĕła noy pukny. Snjeſboženeho do khorownje w Habrachcźiſzach dowjeſechu.

S **Kamjenzy** pola Lubija. Tu ſo hoſpodarſki pomognik, kiž w korcźmje ſłužeſche, dla njeſbožowneje luboſcźe ſatſeli.

Se **Sſerjedźneho Sohlanda** pola Lubija. Hižo dleſchi cźaſ thróbli paduſchi kur naſchu krajinu traſcha. Kaž ſo ſda, ſwoju wĕdź derje roſumja. Jednore kury tutym knjeźim po ſdacźu dobre doſcź njeźbu. Rańſowe kury wšo wjazy pjenjes pſchinjeſu. Tónle paduſchny prał bě naſchu wjeſ w nozy ſ ſchtwórtkej ſaſo wopytał. Pola kubleria Hanſki paduſchi 19 rańſowych kur kradnychu, kotreż bě dźen pſchedy ſ wuſtajeńcźy domoj pſchinjeſł. Pola ſnuſoda Zieglera ſu też zyły dwór ſa kurymi pſchepytali. Tón pak je ſwoje wo ſtwě mĕł. Tak dyrbjachu bjes nich woteńcź. Nadźijomnje pak bórzy wuſlĕdźa.

S **Hirſchfeldy.** Schtwórtk pſchipołdnju ſu 18lětnu Hilźbjety Hebelez jako cźeſo ſ Nizy wuczahnyli. Wobźarujomna holza bě pſched krótkim ſmjercź w Nizy pytała, dokelž bě ſi nĕchto žortnu khartu pôſłał, na kotruż bě ſo do ſmjercźe hnkwała. Nĕtk ſu jeje cźeło w Marſtynym dole, hdźež bě ſ draſtu ſa drjewjany mostowy ſtołp wiſzajo wostała, wuczahnyli.

* S **Ruchbacha.** W tudomnej Henſchej maſchinowej fabrizy ſo wuſtupowaze pluny ſapalichu. Tſo dźěłaczerjo ſo na hłowje a tukomaj wopalichu.

Swójbne powjeſće.

Swĕrowanaj: Erich Müller w Thonbergu ſ Martu rodź. Rychtarcźej w Krjepjezach.

Semrĕli: Pawlina ſwob. Schćěpanowa rodź. Kloſkez w Budyſchinje, 86 l. — Albert Hendrich Finka we Abolſkej Hĕcźe. — Emilija Hana Róſchcźyna rodź. Zierholdez w Brĕſnje. — Chriſtian Nowak, ſchewſki miſchtr we Wojerezach, 61 lĕt.

Najnowiše z cyłeho ſwĕta.

Barkinſke měſchćanſke ſaſtupjerſtwo je wobſamkło, naměſtu pſched němſkej ſejmowninu, kotreż hacź dotal kralowe naměſto rĕźaſche, mjeno „republiſzne naměſto“ narjeź.

Konferenza Maleje ententy ſo 10. februara w Temeſchwaru w Rumunſkej wotewri.

Dwaj rubjeſnikaj ſtaj pjatk w Moſkowſkim wožobowym cźaſu mjes Ueſkuellom a Salaſpilſom w Litwje dwoju diplomatiſkeju kurjerow bolſchewiſkeho knjeſerſtwa nadpadłoj. Jedyn kurjer bu morjeny, druhi cźežko ſranjeny. Rubjeſnikaj bĕſchtaj pjeſdy jeho w pódlanſkim kupeju jeneniu puczowarjej pjenjezy rubiłoj. Kurĕraj ſo jimaj pſchecźiwjeſchtaj. S nimaj wojuzo buſchtaj rubjeſnikaj ſaſtrĕlenaj. Swonkowny minister je ſaſtupjerjej bolſchewiſkeho knjeſerſtwa ſwoje wobſarowanje wo podawku wuprajił.

Franzowſke knjeſerſtwo je pjecźa ſo wotſtorcźenje wotbrożenſkeje konferenzy, dokelž ſo ſwadny mjes Jendźelſkej a Amerika boji.

Pſchecźiwo nowym dawkam ſo franzowſki lud pſchecźiwja. W Parizu ſu wſche pſchedawarnje w bliſkoſći preſidentoweho (Eliſajſkeho) hroda ſchtwórtk na znamjo proteſta pſchecźiwo nowym dawkam 1 hodźinu błeže dyžli hewak ſawrjene byle. Franzowſkeju pſchekupzy a rjemjeſlnicy ſu lĕtak wudali, w kotrymž ſo praji, ſo ſu 3 milijony pſchekupzow a rjemjeſlnikow pſches 8 miliardow frankow dawkow ſaplaćźile, mjes tym ſo je 8 milijonow ratarjow jenoj 82 milijonow frankow dawkow ſaplaćiło.

Muſſolini je ſo w rozmolwje ſ redaktorom Pariſkeho „Avenira“ ſa tiwerdy a ſtajny ſwjaſk mjes Italſkej a Franzowſkej wuprajił.

Towarſtwowski powěſtnik.

Bukecy. Spěwne towarſtwo „Radoſć“ ma ſrjedu, 10. februara ſabawny wjeczor w Stangec hoſćencu. Započatk wjeczor w 7 hodź. Přiſtup maja wſitke ſobuſtawy a přeproſeni hoſo.

Budyſin. „Nadźija“ zeńdźe ſo wutoru wjeczor we 8 hodź. w kat. towarſownj k ſerbſkej hoſćinje a zabawje. Přińdźe wſitcy. — Štóž ma woteńdźenje, njech ſo jutře do Budeſtec na ſwjedźeń tow. ‚Lubina‘ poda, zaſtupuje ‚Nadźiju‘.

Domowina. Generalna zhromadźizna Domowiny Zwjazka ſerbſkich towarſtwow wotmĕwa ſo njedźelu, 14. měrca, přip. w 12 hodź. w Kulowje w „Khěžoru“. Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Wſĕ česćene towarſtwa ſo z tutym po rjadu wuſtawkow należnje přeproſuja. Njech ſebi tutu njedźelu wſudźom ſwobodnu dźerża. Předſydſtwo.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad tow. „Zerje“ zmĕje přich. ſrjedu, 10. febr., wječor we 8 hodź. pola Jurakec w Hrodźišću poſlednju hłownu pruhu před ſwjedźenjom. Wšitcy maju přitomni być. Předſydſtwo. Dirigent.

Radwoŕ. Spěw. tow. „Hudźbna Jednota“ ma jutře njedźelu, 7. febr., pop. 1/4 4 hodź. ważnu zhromadźiznu pola Brylec. Předſydſtwo.

Wrjós zeńdźe ſo wutoru, 9. febr, wječor w 6 hodź. we Lazkowſkim młynje pola Kokertec. Předſyda.

Zwjazk Serbſkeho Katarſkeho Dorosta. Wubjerk ma njedźelu 7. 2. 26. w 1 hodź. poſedźenje pola Natuša w Kukowje. Wšitcy wubjerkowniey dyrbja přitomni być. Sekretariat.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleſ w Budyšinje. — Zamolwity za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brĕzyncy, — za nawĕſtki: G. Janak w Budyšinje.

Jako wosebitoſć

mojeho wobkhoda poručam

připóznate wubjerne

palene kofeje

(ze ſamsneje paleńnje.)

po hr. 3.60, 4.—, 4.40, 4.80 za 1 punt

Při wotpóſłanju wot 5 puntow ſem njewobliši ſo žadyn porto a zawalenje.

Marijna drogerija Alfred Steinborn

Telefon 129 **w Kamjencu** Herrenstr. 8.

Rybjaca muka
mjasowa muka
je znowa dóſła.
Paul Schulze naſl.
w Budyšinje.
Telefon 95, 96, 75.

M. Mikel
časnikař w Kukowje
poruča
dobre časniki,
ſtubne pjerſćenjeca
nawoti
(bryle) po najtuńſich płaćiznach.

Palastowa kofejownja

Najwješa a najwosebniša kofejownja Łužicy

Sobotu wječor, njedźelu popołdnju kaž tež wječor

rozžohnowanske předstajenje z nowem programom wumělcow Mini Herbsta Paul Ulbrich.

Wumělski koncert. Wjednik: kapałny mišter Ehrmann.

Direkcija

Gerbert George

W Lichanju — Klukšu

so sobotu, 6. a njedźelu, 7. februara

kózlopiwo toči

Najl. kózło-kolbaski najl. pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj

E. Bukan a mandźelska.

Šołćic hosćenc w Hórkach p. Worklec.

Njedźelu, 7. a póndźelu 8. febr.

so kózłopiwo toči

Přećelnje přeprošujetaj

Michał Hejduška a mandźelska.

Šołćic korčma we Wotrowjc.

Njedźelu, 7. a póndźelu, 8. febr.

so kózłopiwo toči

Přećelnje přeprošujetaj

Pawoł Šołta a mandźelska.

Vickec hosćenc w Haslowje.

Sobotu, 6. a njedźelu, 7. t. m.

wulke kózłopiwo

Přećelnje přeprošujetaj

Pawoł Vicka a mandźelska.

Herbska grychta w Kamjenej p. Radw.

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 6., 7. a 8.

so kózłopiwo toči

Najl. kolbaski a pampuchi

Přećelnje přeprošujetaj

E. Lipš a mandźelska.

Přesadźowanje drjewa

Wutoru, dnja 9. febr. dop. 9 hodź. přesadźuja so za hotowe pjenjezy na honach Radwořskeho knježeho dwora (při „Lütschowskem haće“)

80 štuk twjerdych dołhich hromadow.

Zarj. knježeho dwora w Radworju.

K pósnicam poručam

sněhběłu Rùnisku muku

a wšo, štož so **k pječenju** trjeba.

Nizke płaćizny a wulki wubjerk.

Drasty za konfirmandow

(hólcy a holcy)

Dale poručam dobre tunje **wupjerki a cychi**

Jan Haješ we Łazu

Świtowy

panorama

na Lawskej drózy při Lawskej wěži wot 7. 2. hač do 13. 2. 26.

Wot Schaffhausena k hornjo-italskim jězoram hač do Milana.

Panorama je wotewrjeny pop. wot 3 hodź. do wječora 9 hodź.

Jutře njedźelu

z dypkom 1/3

w Stangec hosćencu w Bukecach

zhromadźizna

a fotografowanjo přećiwnikow zakonja wo plahowanju skotu.

Zakonje porjedź. towarstwo

P. Wirth.

Kedźbu! Kolcsowarjo!

Daloko niže płaćizny kupich a wotedawam tohodła tunjo:

jendźelski wjednik	3.— hr.
přětk. koleso	3.— „
widlicy za přědk. kol.	3.— „
zadne koleso ze samoběhom a wróćostup.	16.— „
alumin. saki	2.— „
dźerżaki za latarnju	10 pj.
blachi na škit	80 „
blachi, kaž drjewo mol.	1.— „
zubičkate wěncy za samoběh	1.50 „
sedła, žołte, niklowane	4.80 „

Jenoć tak dołho hač na składže!

J. Schieback, na Mužskowsk j hasy 4.

Holca

do ratafatwa so hnydom **pyta.**

Adr. zapodaś w wudawarni „Serbskich Nowin“.

Sórcuchi z kožanego sukna tunjo. K. Erler Zitno wiki 11

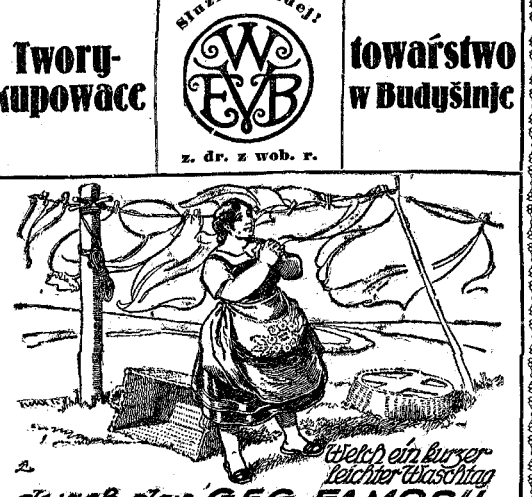

Służimy ludej!

Twory-kupowace towarstwo w Budyšinje

z. dr. z wob. r.

Zniżenje płaćiznow!

Na rukodźelne a črijowe twory poskićimy, njedźiwajo na hižo zniżene płaćizny

hač do 10. februara

10% rabata!

Wobleki za konfirmandow

su dóšłe a płaca

wot **28**50 hač do **42**00 hr.

Spušćimy tehorunja

10 %

Kedźbu! Kedźbu!

Nowa dźělba znatych dobrych

tučnych jerjow

je dóšła.

4 štuki 23 pjenježkow!

Sobustawy! Kryjće swoju potrjebu we swojim wobkhodźe! Předsydstwo

---

KELLING

barbi a čišći chemiscy

pod rukowanjom z benzinom a prasuje

mužace woblcki

Samsne klamy:

w Budyšinje na Kěžorskej dróży 6 na Přišćanskej dróży 16 telefon 45

w Khočebuzu na Hrodźkowskej dróży 4, telefon 1774

we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży 22

w Běłej Wodźe na Bismarckowej dróży 26

Drčne pjerjo

kupuje **Symank w Budyšinje** na Bohatej hasy 31.

Młoda, wysokosućelna, čohniwa

kruwa

je na předań **w Zdźarkach p. Klukša čo. 22.**

Wysokosućelna **kruwa**

je na předań

w Zdźarkach čo. 3 p. Klukša.

Dobra čohniwa

dójka z ćelećom,

dokelž zbytna, je na předań

p. Emil Graf, Wukrańcicach

Młoda koza

blizko kózlatan je na předań

w Nowem Łuscu čo. 3

pola Njeswačidła.

Srěnjowulki starši **pos,**

bruno-čorneje barby, z dołhej trodlatej wopušu a z ryćazom **je wotběžał.** Wróćić: **w Njebjelčicach čo. 34.**

Šaty k płókanju a swětłoplotowanju

přijimuja so na Neugasse 6 deleka na lěwo.

Jenopřežny hospodarski

wóz,

nimale nowy je na předań

w Nowosilcach čo. 3

pola Njeswačidła.

Zbožopřichcejce

k błěbornemu kwašej

Janej Schejpankej w Kaćej korčmje p. Rakej

a jeho mandźelskej **Hanži** rodź. **Markej**

ś Komorowa,

na dnju 3. februara 1926.

Hódź: Bóžo, knježe tebo śwěta.

S wulkej waložnosću nětk świta
Sa Waju dześ dźenjnišći,
Nastupaju Waju lěta
Sčenjane we mandźelstwi,
Kiž dźenjś struwaj wobaj dwaj
Stěborny twaš śwjeźiłaj.

Spomińaj tam, hdźej Boža hnada
Wšjehowobsteše Waj' pśiches śwět,
Tam njech Waj' duch nasah hlada
Dźenja pśiches tu tśeśbu tśi,
Sćito staj dotal wobaj dwoj
S Bójej' ruki dostałoj.

Mjele kražnoh' žohnowanja
Je Bóh Wamaj wudźełał,
Wjelke tajkeh' sastarjenja
Tej Waj' pśiches śtym swarnował;
Sa cjoh dźenj Waj' wutrołba
Bóžu dźak a łhwałbu da.

Hdyž tej śrudne poběrdźenja
Pótrjechnje njejsu Waj'
Wjedstoj, je tu tuta lemja
Njewobstajnoh' tšoja kraj,
We kótrymž to pśichcemja
Wjeźele a śrudoba.

Ach, kak śtušnje nam wšěm dźišće
Tebo' we wójnje śwětowej,
Hdyž nan luby ś domu dźěšće
Won do wójnu za.ośtuj!
Strowoh' cźłoh' ś wjeśelom
Witachmy pak jeho dom.

Bóh chajł nad Wamaj šo śmilićej,
S dobrym Waj' duh śrohnowaćej,
Swoje Wamaj žohudźićej,
Kaž tej dale śtrowośćej daćej,
Hdyž nětk mataj tśi pśiches cjaš
Nowoh' wobźělenja saš.

Luby Bóh tej sechnył dale
Mandźelstwo Waj' žohnowaćej,
Swojej śchćebriwośće dary
Wamaj ś nowa pśipódlaćej
Hač bysćaj ja wóśu cjoh
Sćerjeźiłoj śwój śtyj kwaš.

Dźitaj ś treśchom Bóžeh' słowa
Po Waj dróhy idałoj,
Wušwitaj śej dale ś nowa
Boleh' Bóha ś wobjerjej,
Hač wón junu powola
Waju na twoš Jehnjeća.

To pśicheja Wamaj Waju dźakowne bźowli

Martha, Gustla a Frida

pśiches Hanžu Bubałku.

Swojemu swěrnemu towarjej

Janej Šćěpanej a jeho mandźelskej

přeje k jeju slěbornemu kwasej

wjele zboža.

Towarstwo „Lipa“.

Příloha k číslu 31 **SERBSKE NOWINY** Sobota, 6. februara 1926

Najwjetši njepřećel Serbow.

Wot jeneho dobreho Serbow přećela z horcoje wutroby a wjelećetneho nazhonjenja za Serbow napisane rozważowanje.

Sserbstwo, koldokla ſ ludom, kotryż je po liczbje bohatſchi a na mozy žylniſchi, wobdaty, dyrbi wutrajnu, iwjerdy bój wo žiwoje bycze a tycze wojowacź. Nihdy njeſmě w tutom wojowanju wuſtawacź, nochze-li ſo bórzy ſe ſwěta pominowacź, ale dyrbi nawopak wſchitko ſa ſdżerżenje Sserbſtwa ſ radoścu iwroprowacź. Pſchede wſchém ma tożdy wěrnje žerbży cżujacy Sserb pſchećiwo najſabatkliſchemu njepſchećelej Sserbſtwa najtruczišcho wojowacź — p ſ c h e ć i w o S s e r b e j ſ a m o m u ! S druheje ſtrony wſchak njemóże Sserbſtwu żenje tak wulki ſtrach hrożyć; byrnjež ſ ſuboſt jo njeſpěchowak, tak jo tola hiſchcze někak cżerpi. Tuż by Sserbſtwo, njech trašch w druhich powolanſchi cżeło, to tola njes iwjeſnym wobydleriſtwom mohło hiſchcze dołho, haj do njedowidżitych cżaſow wobſtacź, je-li ſo ſamo w pſchikhodnem cżaſu ſnowa žylniċ a połběhnyċ njeſamohło. S iwjeſnym wobydleriſtwom, ſe ſaſydlenoſcju Sserbow na dżěditżnej, wótzowſkej pódze ſtoji a padnje Sserbſtwo. Tohodla je nětrżiſchi ſa ratańſtwo ſzyła jara cżeżki cżaſ žyle wożebje ſtraſchny ſa wobſtacże Sserbowſtwa. Cżim mutniſche ſu cżaſy, cżim wjazy Sserbow je hoſpodarſkeho hubjenſtwa dla nuſowanych, ſwoju wótznu ſemju wopuſchcżicź, cżim wjazy poſtupa a ſahuba ſo Sserbſtwo; pſchetoż w zuſbje, njes ludźimi hinak rěcżazymi a hinak nałożenymi, zamóże ſo Sserb jenož jara cżežko ſachowacź a pominje ſo wěcże w druhim ſpłachu. Wurubjeny ſwojeho žiwjazeho rodneho korjenja w domjacej pódze, wuſchnje a ſkhorje tajſi Sserb. Njech ſu też tute woprawdżitoſcże ſamo na ſebi jara wobżerrujomnje, to my tola tajkim Sserbam njemóżemy nicżo porokowacź, to je pſchirodnſki wěc.

Ale tajkich Sserbow njemóżemy doſcź krucże ſaſtudżicź, kotſiż bjes nuſowanjeje pſchicżiny, ſ lenjoſcże a ſamowolnoſcże, abo dozyła je ſebicżiwoſcże a nahrabnoſcże ſwojate namrěwſtwo ſwojich wótzow, ſwoju narodnoſcź pſcheradża a pſcheczinja, ſ tym ſo nětkajkeho wumnjſkleneho niċtżomneho pjenjeżneho dobytka dla wótzowſku ſemju (leżownoſcź) zuſym, a to njeſpěchcżelam ſwojeho rodneho ludſtwa pſchedawa a „pſchedſchacheruja“. Njewidża ſnadź tuczi ſaſkleni ſzyka, ſo je Sserbſtwo kupa, wo kotruż ſo ſ wichorom roſſłobjene żolmy kamaju, ſo do kóżdeje roſdrżebjerſzy a dżěrż ſo pſchżo dale hibaze morjo ſuſeje narodnoſcże ſakuſuje a pſchżo wjazy poczrěcź a poſrjecź hroſy? Njewidża też to tuczi ſaſkaſnjeni, ſo może ſo żerbſka jich narodnoſcź jenož ſachowacź, ſo ma jenož potom prawiſniku a moraliſku woprawnjenoſcź ſchkita a ſkedżinoſcże ſa ſo, hdyż ſtoji to jako ſawrjeny zhlſ, jako pſcheważaza wjetſchina, ſo pak kóżda roſtſchkłana mjeniſchina ſo bjes prawa, pomozy ſa tłoczi a roſmjece?

Tola *też tajzy* njepſchećeſlo Sserbſtwa bychu ſo hiſchcze ſnjeſcź hodżeli — bychu-li ſo jako jednotliwzy jewili. Ale jena hoſpodarſka wež je ſo runje w poſlednim cżaſu tak roſwiła, ſo mózeſch ſmérom prajicź, ſ njej ſtoji a pada Sserbſtwo — mjenujzy b r u n e w u h l o a runjenoſcu njeſmérnje pſchibérace pſchedawanje leżownoſcżow, zyłych hoſpodarſtwow, haj ſamo zyłych wſow t u t o h o w u h l a d l a. Drje zyły kraj żerbſkeje Łużicy ma wulke bohatſtwo na brunem wuhlu, kotreż po ſtarem hacź do nżentżniſcheho buja płacżazem kurſaſkem praiwje leżownoſcżerjej pſchiſtuſcha, kotryż może ſ nim cżiniċ, ſchtoż chce. Sſu tute podżeiſke bohatſtwa ſe żohnowanjom abo ſ poſkleżom ſa Sserbow? Na to ſo jednotnje jara cżežko wotmołwicź hodżi.

Na nětkotremżkuli mjeſtnje pſchinjeſe brune wuhlo też żohnowanje ſa Sserbow, hdyż na pſch. ſadołżeny bur ſo hoſpodarſtwo njekhmane dżěle ſwojeje ſemje wotbywa, ſo by druhe ſdżerżak a lépje wobdżěłał. Ale tola dyrbimy jako warnowanje żerbſtim trajanam iwuprajicź: my ſo bojimy, my ſo jara bojimy, ſo je brune wuhlo ſtérſchcżo ſ poſkleżom ſa Sserbſtwo, njeſpóſnaju-li Sserbjo ſtrach, njewuſtwobża-li ſo w poſledżnej hodżinje wot nahrabnoſcże a żebicżiwoſcże a njeſdżerża-li żebi wótzowſke namrěwſtwo (herbſtwo) we ſwérje a pſchiwiżnoſcżi.

W běhu nimale dweju ſtětdżeſatkow ſu ſapoczałe żidowſke kapitaliſtiſke towarſtwa wuhlowych podkopkow w pſchezo bóle pſchiběrażej mérje ſemju ſkupowacź. Wſchudże mamy jedyn a tón ſamy wobraz! Dopředka wupóſtany „Schlepper“ dżěła ſ nékotrymi ſawjedżenymi a podhujenymi burami, najradſcho ſ gmejnſtim pſchedſtojicżerjom hiżo w prawem cżaſu we wſach, ſo by ſ pomozu alkoholiſtich napojow ludźi ſwótniwych cżiniċ. Potom powoła ſo „w u l k a ſ h r o m a d ż i ſ n a“. Tam maja ſo do dżěła. Sſiwinje ſo rěſaja; ſonam nadawaju khłóſchczenkow; alkohol lije ſo ſ cżurami na khłóſty towarſtwa; zigary ſo darmo roſdawaju, kelkoż dżeſch měcź, a bórzy ſu mołhy ſ alkoholom a nikotinom potłmarcżene. Pſchi tom ma wěcżnik żidowiſkeho wuhloweho towarſtwa ſwoju jenu tak wot hnóy běżazu ſawjedżenu wěc, ſo by buram pokaſał, kaſku hubjenu pódu wobdżěża, kaſke ſchpatne žiwjenje ſu hacź dotal wjedli, kelko pjenjes ſo jim ſa jich njeſthmanu ſemju poſtiża, kaſke nowe krażne wobdżydſtwa mohli ſebi ſa to kupicź, mjeſto hubjenych holanſkich burow mohli ſo ſtacź ſ wożebnymi kubleżemi a wżeżekubleżemi. A tak wunuża ſo w ſamnezenych moſhach pſchi tajkich a podobnych a pſchi hiſchcze wjele cżeſkich klubjenjach wabjaze kuſko; hdyż ſu prěni ſawjedżiży, kotſiż ſu ſo ſwjetſcha zyłe hinak, mjenujzy wjele pſchihódnijcho ſa żebje ſamych, ſ wuhlowymi towarſtwami ſrěſeli a cżaſto jenož po ſdaczu ſwoju ſemju poſtiċejа, potom najprěnſchi podpiſali, a cżi druſhy burja tute podpiſma cżorne na běłem widża, tu wuidu poſlednje ſłyſki mozy ſpjeżiwoſcże a burja podpiſaja wopiſmo, żnjerzne wużnadżenje ſami ſa żebje, ſa ſwojich potomnikow a ſa ſwój lud a ſwoju narodnoſcź. A běżi-li jedyn do njeſboża, cżerja druſy ſe ſaſlepjenoſcżu ſa nim każ wowzy ſa boranom, kiż do palaże hrodże wrócżu běżi. Cżi nékotſi, kotſiż ſu rozum wużiwali, ſo wużnměſchuja a dyrbja potom podpiſcho hiſchcze ſa njerozum ſwojich towarſchow a żuſodow zobucżeċ pjecź. Haj, ale pſchebórſy pſchińdże hórke roſbudżenje ſ tajkeho kuſka a ſona, żelnoſcź a pokutnoſcź potom nicżo njepomhaċ, hdyż je ſrěcżenje podpiſane. Schto ſo ſtanje?

Wěſche drje ſo buram do podpiſanja ſłubiło, ſa ſmeżda hiſchcze wjele lét hacź do ſkónczenja żiwjenja, haj ſo też hiſchcze jich dżěcźi nicżo w hoſpodarſtwje żiwi bycź a ſo wužiwacź, dóniż njebudże ſa wuhlowe podkopki trěbne.

Tola jeneho dnja pſchińdże njenadżijty ſnaty ſapiſany liſt wot wuhloweho towarſtwa, woſſewjozny, ſo ma ſo hoſpodarſtwo ſa nětkotre njedżele wurumowacź. Tu rěka ſo roſżohnowacź ſe ſwojim ſtarym wótznym ſtatokom, ſ měſtnoſcżemi ſbożowneje nkodoſcże, ſbożownych mandżelſtich lét, potom rěka, lubych dobrych ſuſodow ſawoſtajicź a ſamlukki a woſkamoczeny dale cżahnyċ; pſchetoż hewak pſchińdże bórzy ſtórżba a ſudnitſi wukonjeſ hadżi komdżerja bjeſe ſmilnoſcże na drohu, a wón dyrbi ſo hiſchcze Bohu dżakowacź, pſchipokaſa-li jemu gmejna nětkaſi kucżit, hdyż ma ſnajmjenjſcha ſtrěchu nad ſobu. Hdże pak ma bur, ſproſcżeny ſwojeje domiſny, nětko cżahnyċ? Sbożowny wſchak je hiſchcze tón bur, kiż je żebi ſ pſchedateho ſtareho hoſpodarſtwa nowy dom a dwór w narodnej ſemi w prawem cżaſu hiſchcze mohł wobſtaracź. Wón ma tola, byrnjež tež wjele pſchiſładżiċ, pokojazu nadżiju, ſo ſo ſam ſe ſwojimi dżěcźimi ſaſo do noweje domiſny ſaſjwi, ſo wón a jeho dżěcźi budu ju jako ſwobodni hordżi burjo na ſwojej ſemi móż dale žiwi bycź.

Ale kak makko je woprawdże tak ſbożownych?! Kak wjele njeje lohkomyſlnje telko rjanych papjerjanych pjenjes, prjedy nihdy telko nadobo njewobżedżiwſchi, pſchipiko, pſchehjerowako a pſchecżiniko, dokelż ſ nimi wobtkadżecź njetże-dżachu. Nětko móża woni a jich dżěcźi ſ kopacżu w ruzu jako wużywanjeſy dżełacżerjo pola żidowiſkeho wuhloweho towarſtwa na prjedawſchej ſwojej rodnej ſemi, hdyż jako ſbożowni, ſwobodni burjo żydłachu, ſa ſnadnu dżełacżerſku miſdu a ſchpatne wobkhadżenje dżełacź. Hdże ſu rjane ſkowa, kotreż jónu, hdyż hiſchcze rjane hoſpodarſtwo wobżedżachu, kotreż mějeſche ſo jim wurěcżecź, ſaſtupjerjam żidowſtich wuhlowych towarſtwow runja niedej wot huby cżejachu. A ſbożowny pſchi wſchém tón, kiż hiſchcze dżěło ma! Kelko prjedawſtich ſamożitych burow dyrbi ſo ſe ſnadnymi pjenjezkami dżełonjemżerjow wużiwacź?

Kak mnohich, kotſiż běchu prawy cżaſ ſapaſli, ſhrabny mutna, ſakoſtina żolma wotłohnoſcżenja pjenjes a ſa nékotre mżaży, tydżenje a dny roſpkuny jich nżhdy tak rjane, kraſne hoſpodarſtwo do niczeho, do bjeſkhodnoſcże hromadki papjery, ſ kotrejż móża żebi w najlepſchim pſchipadże wohenicż ſadżełacź, ſo bychu ſwoju hubjenu wotnajatu iſtwicżu wohrěcź mohli. Ale też cżi, kotrymż je ho hiſchcze poradżiło, żebi hoſpodarſtwo kupicź, ſu ſo hórko ſiebali a żeliſcź jich jima, ſu je nżhdże w zuſem kraju dobycź mohli Schto ſu ſwjetſcha ſa ſwoje horde rjane hoſpodarſtwo we ſwojej lubej żerbiſkej rodnej wjeſnjej ſamżnicź mohli? Hdże ſu te ſtote hrody woſtałe, kiż ſu ſo jim ſłubile? Kelko pjenjes nieje wyſchſcha placżiſna nowego hoſpodarſtwa ſpożerała, wudawki ſa leżownoſtneho potrżebnika, kolti (Stempel) a khóſty pola finanżneho hamta a leżownoſtneho hamta, ſnadna nakupowanje ſtotu, maſchinow, gratu a druheje nadoby, wuwerjedżenja na wożerjenjach nowego hoſpodarſtwa, pſchehybdżenje? Kelko ſmyſłow ſo njeſczini, prjedy hacź hoſpodar ſamowuoſcże ſwojeje nowoje ſemje, nowe ruſne wſchnje wobdżěkanja ſpóſnaje? Kak paruje ſwoju holu, kotreże na nowem mjeſtnje njeje a kotraż bęſche jemu wſchitke ſa hoſpodarſtwo trěbne palidło dodawała? Kak cżejko je ſa nuſa, żonu a dżěcźi, ſo njemóże wjazy ſ druhimi wjeſnymi towarſchemi do zyzkhoje a do ſchule thodżicź a ródnu tak miłu a lubu a wutrobu zimazu żerbſku rěcż zhſchcżeċ, w njej wjazy ſo rozmołwjeċ, kak cżejko je, hdyż dyrbja ſo wſchěch ſtarych lubych dobrych waſchnjow a nałożkow wotrjez, ſo tutych dla a ſwojeje macżerſkeje rěcże, ſwojeje narodneje draſty dla żnadź ſo hiſchcze wużmeſchowacź dacź a traſch njedżiwajzy wſcheho hiſchcze nałożowaneho prożowanja, ſwoje Sserbſtwo w ſamżnem domje hajicź a ſachowacź, tola pſchi wſchém ſ wěſtoſcżu liczicź, ſo ſa nécżto let budże ſhubjene? Kak cżejko cżerpitaż ſtary dżěd, ſtaruſchka wowka, kotrajż ſwoju ſtaru domiſnu, a w njej rowy ſwojich lubych dyrbitaż wrócżo wſtaſicź a zuſeje rěcże njeſmajo, ſtajitaj tam ſamotnaj a wopuſchczenaj a ſpominataj ſe ſtruchkej ſtaroſcżu na cżaſy, hdżej budżetaj ſamaj też w zuſej ſemi wotpoczowacź dyrbjeċ. Kak ſhladuja poſdżiſcho młódſche dżěcźi wobſtorżujzy na ſtarſchezu, hdyż jim dżěd a wowka powedaſchtaj, kajke lube ziane waſchnja a nałożki běchu tola w domiſnje, kak rjenje je bywało na ſchcżěżinach jich lubuſchkow, kak rjany a wulki ſtaj żebi ſtarſchej ſwak wuhotowaloj, kelko rjanych wupyſchenych kónikow ſu widżeli, hdyż ſu jutry tſchijerjo jěchali, kak ſo w Sserbach dżěcźi na ſwj. Mikławſcha, ſwj. Bożkowu, Boże dżěcźo, Ptaczi ſwatż wjeſela, a kak wjele je hiſchcze rjanych ſwjedżenjow a waſchnjow ſa zyłe lěto?

Njebudżetaj ſo ſtarſchej ſahańbowacź a niſkoſcź ſaczuc, ſo ſtaj tute drohotne, haj ſwjate kubła Sserbowſtwa wot ſo cżiſkoj a pſchedaloj nětkajkich ſtow hriwnowiſkeho dobytka dla?! Njeſju tute pjenjezy runja 30 ſlébownikam Judaſcha Iſchcharioth, kiż ſu dobyte ſa ſchamaku pſcheradu Sserbſtwa? A ſ tonu pſchińdże hiſchcze njewupraſjonnje ſtruchły rżeżehwk. Niż żebje ſameju jenož, ale też ſwojich dżěcźi a dżeċżidżěcźi ſtaj ſaſlepjenaj ſtarſchej do njeboża ſtorcżikoł. Też ſwojich ſuſodow, kotſiż ſu żebje a ſwojemu narodej zwěrni ſakhowali, ſu bjeſpomożnje do njeſboża robuſtarhnyloj. Kak dołho budże tracź, a ſe wſchěch ſtronow nawali ſo ſołma pſchemyſła (induſtrije). Jich dżełacżerſke mozy wupuſcżeja ſich a du jako dżełacżerjo do bóle wunoſchenoho pſchemyſłoweho dżěła, woda ſo jim ſ podkopkami bjerje, pola wuſthnu; ſ wulkej wobżeżnoſcżu dóſtawaju make wotrunanje. Wo wży nimaju nicżo wjazy rjeż. Sżyła zuſych dżełacżerjow jich wobkhnjeż. Njewěſtoſcź pſchibéra, nażylnoſcź, nutkkamanja, padluſchtwa na polach pſchinjeſeju jich wo płody jich pilnoſcże. A jeneho rjaneho dnja może ſo ſtacź, ſo towarſtwo burej, hdyż chże ſo njedżiwajzy wſchěch wobżeżnoſcżow ſtatnje a ſmużżeże na ſwojej wótzowſkej pódze ſdżerżeċ a ſakhowacź a wſchém wabjenjam a hrożenjam żidowſkeho wuhloweho towarſtwa ſlubu krucże żedżo wſtacź, kotreż hiżo dawno ſe pożadoſcżu na burowu ſemju cżaka, ſo by ſ toho hiſchcze wjeſchego wotkhadżenje wuwinkowacź mohło, ſe ſchmórnjenjom ſ pjerom wot knježerſkeho preſidenta jeho leżownoſcź wuzwjoježe da, każ ſo to tak rjenje hamtſzy praji — we ſjawnem intereſu — jako by bur, kotremuż wuhlo pod jeho pódu, a leżownoſcżu runje tak derje pſchiſłuſcha, napſchecżo pożadliwoſcżi żidowſkeho podkopkoweho towarſtwa, kotreż jenož ſa profitom dże, żaneje woprawnjenoſcże ſ żiwjenju njemże! Nětko może też tutón bur ſwoju domiſnu wopuſchcżicź a hladacź, hdże ſ nuſy někajki ffhow a kyw namaka. Tola cżeſej tutym żwěrnym Sserbam! Tola haiła jim naczinjenje njeprawdoby pſchecżiwo nim ſkuſzenje njeſprawnoſcże pada na tych, kotſiż ſe ſwojej pſcheradu domiſny, Sserbowſtwa ſu ſ woprawdżitej pſchicżiny a winu tohole njeſboża byli.

Tuż Wy wſchitzy, kotſiż nochzece bycź ſe żadkawym pſcheradnikami Sserbowſtwa, mjeżce ſwoje wótzowſke namrěwſtwo też dale w cżeſći a pokażce ſóżdemu durje. Kiż chże Waż ſabłahniċ, Waſche herbſtwo roſpſchedacź! Mějeże njedowěru k kóżdemu, kiż jenoż jenicżke ſłowcżko wupraji, ſo by chże kóżny meter ſwojeje ſemje njertżebawſchi pſchedali! Mějeże, ſo ſamo roſumi, njedowěru k kóżdemu, kiż chże na druhe waſchnje Waż wo Waſchu ſemju a Sserbſtwo pſchinjeſeċ, kiż chże Waż narěcżeċ. ſo, hdyż Wy ſamoſtatne podkopkowe prawiſny (Kohlenabbauberechtigkeit) ſa żidowſke wuhlowe towarſtwo ſkłacże, Wy tola ſwoju ſemju wobthowacże! Wobhładajeże żebi jenoż pěſkojene hory podkopkowych wutpykow, hłuboke wuſypkowe dżery! Sejże Wy ſtrowy roſum ſhubili, ſo traſch wěrcże, ſo móżeże Wy a Waſche dżěcźi tam hdy ſaſo hiſchcze raz bycź a żnécź? Schtóż by Wam chył tajke nęſchto narěcżecź, je ż a m n a j w i e ſ t ſ c h i ſ e k h a r n i k a j e b a k ! H n y d o m p o k a ż ę ż e j e m u d u r j e ! Haj, wucżeżerje jeho ſ ſchudom, ſ kamjenjemi a ſ pjaami ſe wſy won! Njedowěrcże dożyka nikomu, kiż Wam wo wahjazych kpſchinach pſchedawanja rěcżi! Rozmyſlcże żebi, ſo ſawjedżnik jenoż rěcżi, dokelż jemu tajnje wulki dobyżk, tuczny pożrędniſki pjenjez kiwa! Njeſabudżeże, ſo mnohy, żanu gmejnſtu pſchedſtojiżerjo, ſamt abo pjches druhich chżedża Waż narěcżecź, ſo bychże pſchedali, cżinjo tak ſ wólnoſcżu abo ſłopicżerſtwom, dokelż njemóża ſnjeſcź, ſo ſu ſami ſwoje hoſpodarſtwo pſchedali a pſchecżinili a ſo ſnużża nękto jenoż hiſchcze tam tak dołho žiwi bycź, hacż jich cżerpa, mjes tym ſo ſukod hiſchcze na ſwojej pódze jako hordy ſwobodny bur żedźi! Njemżeże w mnohich pſchipadach ani też dowěrk ſ ſaſtojnikam a wyſchnoſcżam, kotſiż mohłe Waż ſ wědomnje wopacżnym wudawanjemi, ſ hrożenjemi, ſo Waż wużwoja a ſo ſmżeżce druhu ſkhodu abo ſe wſchelakimi druhimi khałoſtami a niſchcżimi ſcżeżkami nawabicź, ſo bychże ſwoje leżownoſcże pſchedali, dokelż njeje wutoſate, ſo bychu też woni mohli tajnje we ſłużże wuhlowych towarſtwow bycź a ſ kóżdeho pſchedawcża bohaty dobyżk dóſtacź!

Njewěrcże bożełła, ſo ſo tajke żadkawe cżinjenje połépſchi, dokelż ſu ludźo, kotſiż ſ wěkatſkich pſchicżinami, żnadź wuſpěchnſchich ſnicżenja Sserbowſtwa dła, tole cżinjenje ſjawnje cżerpja! Njedowěrcże na żadyn pad też wyſchſchim ſaſtojnikam, kotſiż na ſamolwitem mjeſtnje żedźo, ſu ſ podżelnikami a żobuſtawami dohładowarſkeho wubjerka wuhlowych towarſtwow! Możeżce żnadź Wy wożakowacź, ſo taiży ludźo mężmo toho, ſo bychu żiwjeho wożobinkeho dobyżka hładali, maju wżajmi ſa to, Waſchu żerbſku narodnoſcź ſchtitacź? Wucżeżerje wſchitke tute rowrapaki hoſpodarſkeho a narodneho bitwiſcha daloko wotſal, ſo njeby cżłowłoważa żelniwoſcź zyle Waſche dalſche żiwjenje roſpalita, a ſo njebychu Waſche dżěcźi a dżeċżidżěcźi Waż ſa rowom hiſchcze jako ſcherađnikow Sserbowſtwa ſakliwałk!

Amicus rustieorum.

Barbarſtwo w Němſkej.

(Kak ſo ſ pſchiſłuſchnikami narodnoſtnych mjeniſchinow w Němſkej ſakhađża.)

Małe napraſchenje ſapódſanca Klimaſa na preſidenta pruſkeho ſejma ſložene.

Wyſchſchi żandarm Kirſte, nětko w Małych Strelizach w Hornjej Schlehyſkej bydlazy, pſchińdże 25. januara 1924 do bydlenja wójniſſeje wudowy Marije Patołły w Petersgrätzu. Patołła wobydli ſ ſjjomi dżěcźimi jſtwu a kuchinu; druha jſtwa, kotruż jeje pſchichadnej maczerſ jako wumżeċ pſchiſłuſcheſche, chżyſche wyſchſchi żandarm Kirſte na mużeċerſke waſchnje ſa nęmſki ſwójbu, ſ mjenom Grobſeld, wużwojicź dacź. Hdyż wójniſka wudowa — wumżeńkarka bęſche w tom cżaſu runje pola ſwojich pſchiwuwnych ſwonka — wyſchſcheho żandarma Kirſte ſ zyle mżernym khłoſom na to kedżbneho ſcżini, ſo je jeho jednanje njeſakoniſke, poża Kirſte ſakhadżeċ a wołacź a wuſtorżeċi wójniſku wudowu ſ wulkej naſyłnoſcżu ſ durjeni won, tak ſo we pſchedchżeli k ſemi padże, a rejeſche mjes druhim na nju: „Won ſ Wami, Wy ſakleċi Połaſy!“ Kždy bęſche wójniſka wudowa Patołła ſ wulkej prożu ſtanyła, tu wucżeże wyſchſchi żandarm

Kirste też swój teńak a dźesche ſ nahej bronju na nju. Jej pak ſo poradź, pches chlěw do dwora a potom do kuchnje ześeknješ. Wyſchſchi žandarm Kirſte chwataſche ſ poſobnym teńakom a haru cźerjo ſa njej do kuchinje, do kotreje ſo ſ mozu dobywaſche.

Wón bieſche wójnſku twudowu ſ nahim teńakom na ruku, ramjeni a khribjet a njepſcheſta ani potom, hdyž wótſe plakajo jeho wo ſmilnoſć proſchesche a ludźi na pomoz wołasche. Popołdnju na ſamtźrym dnju pſchińdże wyſchi žandarm Kirſte hiſchcze ras do jeje wobydlenja, ſaſo ſathadźejo a bjes kaſejezźkuli pſchicźinu ſ teńakom ju na ruzy a ranjeni bija. Njejſchſchetawaju ſ teńakom bijo, žadałche ſebi wot wójnſkeje twudowy perſonalije, haczrunjež bésche jemu ſnata. Paſolla, kotraž njemóže derje němſki a jeho hłydom njerozumi, wotmolwi pólſki, na cźož wón ju pliſtowaſche a ſtrowa ſ teńakom na ruzy a ranjeni pjerjeſche. Tak wobſtajnje bijo žadałche potom wot njeje, ſo by jemu druhi ſtuwinſki kluč wotedała, dokelž bésche jo pjeza pręni ſtubik. Hałe potom, hdyž bźehu na wótſje płakanje wójnſkeje twudowy ſtuſodża pſchiběželi, pchesta Kirſte bicź. K ſtyrjej ſtuſodża Nikodemej Hoffmanej, kiž jemu pſchiwoła, ſo na pſchestacź bicź, prajeſche wyſchſchi žandarm Kirſte wotkhadźejo: „Na Waſ budu ja hiſchcze kedźbu dawacź.“

Wyſchſchi žandarm Kirſte njemkſeſche prawo, wumnjenkaſku ſtuwu nuſowanje wurumowacź dacź. Wośebje njeje też žanu pſchicźinu mél, na taſke ſurowe waſchnje pſcheceſiwo njewobaracźej ſo wójnſkej twudowje poſtupowacź, kotraž, kaž móża to ſwędzyc wobſtwědcźicź, njeje ſo rumowanju ſpjeſowała a je też hewak wyſchſchemu žandarmej ſ najwoſtſchej ſdwórliwoſcźu napſchećžo ſtupita.

Njedźiwajcy toho bu po Kirſtowej twoſchkorźbje wot hamtſkeho ſtuſodźinſka we Wulkich Strehlizach (Groß-Strehlitz) dla „ſpjeſowanja pſcheceſiwo ſtatnej mozy“ ſ wjetſchej pjenjeżnej pokutu pkłoſtana, mjes tym, ſo ſtuſodźinſku twudowanjam wyſchſchemu žandarma wórjeſche, ſ kotrymiž bé ſo pſcheceſiwo njej wuprajił, ſo je ſo jemu ſpjeſowała a jwón je ſo ſ nuſy wobaral a tohodła ſo teńaka pſchimacź dyrbjała. Budźeſche-li wyſchſchemu žandarmej Kirſtej woprawdźe na tom ſależało, ſpjeſowagej ſo žonje napſchećžo ſtupicź, to budźeſche wón bjes dwéla też ſ druhimi ſrédkami dozbécź ſamohł, njerużiwajo ſwojeho teńaka. Je-li je mył, ſo dyrbi ſo ſ nuſy wobaracź, to dźeſche jeho jednanje njewotpreſijne pſches méru nuſowebo wobaranja. S wuſtudźenjom pſchiſłużneho ſuda we Oppelnje ſ 23. 12. 1925 bu potom wyſchſchi žandarm Kirſte ſa poſtupowanje pſcheciwo Patolli dla ſtrazſcheneho ſranjenja na cźele ſabudźeny, wóſe je-nož k 75 hriwnam pjenjeżnеje pokuty. Sźwoje jednanje próżowaſche ſo Kirſte we hłownem ſudźenju mjes druhim ſ tym wuſamotnjwcź, ſo je Patolla Wulko-Pólka a ſo je hižo pſchi ludowem wobſamknjenju (plebiſcitu) ſa pólſku wěſ ſo ſaſtupiła. S tohole ſamotnjeho ſamołwjenja Kirſtoweho pſchi ſudźiſtwie jednanju hižo wukhadźa, ſo jeho hrube ſałkadźenje pſcheceſiwo Patolli ma ſo ſ jemu pſchinarodźenej hidu pſcheciwo pólſkenu wobydleſtwu wuſaſnicź. Dla ſwojeho njepſcheceſelſkeho ſmyſlenja pſcheceſiwo pólſkemu wobydleſtwu njepſchihodźi ſo Kirſte k ſłużbje we ſo rěcźi namélſkanem kraju. Sſudnika pokuta njeje też žane pſchimérjene doſcźežinjenje.

Ja praſcham ſo ſtatne miniſterſtwo:

Je wono ſwólniwe, wyſchſcheho žandarma Kirſte hłydom pſcheſaźicź ſ toho dźela Hornjeje Schleſyſkeje ſ pólſkej rěcźu do tajkeho ſ němſkej rěcźu a pſcheceſiwo njemu ſapoczecź diſziplinarne jednanje dla pſcheńdźenja w ſłużbje je ſamérom jeho ſe ſłużby puſchcźicź?

To je kuntka.

(Wobras ſe wſy.)

Na wſjach maſch wſchelake druźiny ludźi — taſke a hinaſche. Schtož pak nětko naſcheho ſchewja Schidleſchka naſtupa, to je zyte žadny a wozbeźity eſſemplar, kaſtiž hiſchcze hdże nadeńdźeſch. Pola njeho — dju hnydom dopředka naſpomnicź — ſo jene koſeło w hornej ſtwicźy wopak wjerczi. Naſcha wowka — budź ſi Bohłby Knjes hnadny — pſchcźo prajeſche: „Temu ſo moſny każa, je zwhnjeny.“ Pſchitúdźe-li jemu na mynſe, cźiſnje woklep ſtomy na deſkowany wós, ſapſchehnje kruwu a jdźe do ſtecźeje ſtużodneje wſy, ſykanje rěcź. A to tohodła, ſo ma tam wuhladý k njewjeſcźe a maja rěſak ſe motorom. To ſo lohzo cźini, ſy bóry hotowy. Hižo mészazy dotho ſantaſěruje. A to wodnjo a w nozy, ſo mohli jeho nahle do Barlina ſawołacź jako preſidentu. Mynſli ſebi, ſo jako ſtary wojak też telko rozumi, kaž Hindenburg. Méni, trjebaſch jenož wojak — to rěka po ſtarym ſyſtemje — pobycź a to ſy hižo ſo mudroſcźe ſe ſmjetanu nazrał. To njeſe žadyn žort, ale khutna mynſl. Pſchedkoſchlicźku je hižo ſebi wublotowacź dał. Roshněwa ſo na tóždeho, tiž dże jeho khupeho cźinicź abo powuczowacź, ſo dyrbi ſebi tajke njeſrałe rójnki ſ hłowy ſbicź a ſebi nižo „widżety“ njeſmé. Na jene waſchnje móżeſch ſo Bohu dźakowacź, ſo ſam tajki njeſy a tuž njeſmeſch wulki ſpektakel dla ſchewja cźinicź. To wſchak ſo druhdże też ſtawa. Jedyn bé ſej Stinneſowu holzu do hłowy ſtajił a na bamża napitał, hacź komorneho ſpéwarja njetrjeba. Druhi ſaſo mynſli, ſo ſu Sserbja na mérowej konferenzy w Genfje pobyli. A tak wſchelake mynſlicźki — njecham runje rjeź „kowrótne“ — na wſjach nadeńdźeſch. Na druhej ſtronje pak nam Schidleſchko ſa ſto bjerje, prajiſch-li jemu: „Njemóž tola tajke khupoſce, maja cźe jenoż ſa kuntku.“ Mynſli ſej, ſo jemu ſaſtojniſtwo ſtatneho preſidenta njepoſchehejeſch. Nó, mój bożicźko, to jemu po hubje rěcźicź a hiſchcze nješto pſchidaſch, ſnadź ſo ſo nichtó druhi k tomu tak njehodźi kaž wón. Potom ſy jeho muż.

A pſchi tym naſch ſchewz tak khupy njeje. Nawopak. Dyrbiſch rjeź, ſo ma ſajmy cźłowjeczi roſum kaž druſy. Płata ludźom cźrije a ſchtórnje — wšo dóſtanje druhdy tajke „tórti“, ſo je jich haŭba, k woprawdźitemu ſchewjeni na hórzy hicź —, wobſtara ſwoje hoſpodarſtwo. Ma, kaž hižo naſpomnich, ſwoju krumcźku a por jutrow pola. A w pjenjeżnych naležnoſcźach je pſcheklepanijchi, hacź druſy. W tym jeho nichtó pſches wucho njedyrí. Tak ma na pſch. pſchcźo wjele jabłukow a te pſchedawa hałe we hłubokej tymje, hdyž wjele płacźa. Nó, dźeźe tola ras k njemu, ale njemyſlicźe ſej, ſo budźeczo jemu móż nješto ta pół pjenjes wurećzecź. A tak to cźini? Pimpli ſo, kaž njemohł hacź do dźeſacź licźicź. Ale płacźiſny w Budyſchinje derje hnaſe. A praji, ſo tam punt dobrych jabłukow pjecź „najgróſchi“ płacźi. A kak dobra druźina jeho jabłuka ſu! A byrnjež dwaczecźi krócź prajili, ſo wone mjenje w méſcze płacźa, naſch ſchewz njeda ſebi wurećzecź. Radſcho hromadźi je do méſchta a dźe ſ pjatnacźe puntami po traju wokoło, doniž ſo jedyn hłupy njenamaka, kiž jemu ſadanu płacźiſnu da. Nė, nė — tak hłupy wón njeje, kaž ſo hycź ſda. Ale jenu ſłabu ſtronu ma. (Praju to bóle mjelcźo, ſo ju nichtó njewuźitnje wutrjebał njeby). Hdyž jemu wo jenej njemécźe nécźſto nahamboriſch a natźiſch, to cźi wěri. Trjebaſch jeno rjeź: „Schidleſchko, wém njewéſtu ſa tebje, ma rjanu truwicźku w hrodźi,“ hižo ſy jeho muż a dóſtanjeſch horſchcź jabłukow darmo. Dokelž kruwa k wumnjenju abo wuhladu na njewéſtu, to je jeho ideal. Ale ſ tym je hižo bjeswuſpéſchne poſpyty cźinił.

Dotho njetraje a cźehnje ſe ſwojej truwicźku wospjet po wſjach. Je w ſwojim wſchednym pjeſiku a je ſo na pſchedawanje naſtajił. Ale druhdy wobleczе ſo cźornu ſukhnju, ſcźini ſej pſchedſoſchlicźku a ſtaji ſej wyſoki kłobuk na hłowu a dźe na ſeńtwu. Nécźto je jemu ſaſoz njewjeſtu narécźał. A na tak ważeny pucź wośmje ſej naſtejnje ſwoju krumcźku ſobu, ſo by jeho pſchichodnа hnydom widźała, ſo ſadyn thudy proſcheſ njeje. Krumcźku ſwoju ſtak dołho k płotej, pſchipiraſ ſej kłobuk a pſchedkoſchlicźku, kotruž ma ſwjetſcha ſe ſapałku pſchitykњenu abo ſ nétajkim druhim patentom, a dźe w rumej mérje do ſtatoka. Stanje pak ſo, dokelž ſu jeho do cźaſa widźeli, ſo je thęża ſamkњena, to cźi tepta a ſtoji pſched durjemi, thodźi po dworje a hlada, hacź ſo nichtó ſa woknami njepokaſa. Sſónczne woteńdże, pſchińdże traſch jutſje abo ſajutſiſchim a pſchezo ſaſo, doniž koſe ſboſo nima. Dokolo wokoło drje ſtarſchej hołay wjazy poczeſcźił. A hdyž ſ nim nétajke norpnitwo ſej dowoła, a tróſchku pſchitħilenoſcźe pokaſaja, njetrajе dołho, dha pſchibéži ſ hornczkom twarohom a ſ dułu butry. Sso wé, dyrbi ſwoje dary ſaſoz ſobu domoj bracź, dokelž jemu „njewjeſta“ ſ nétajkich pſchicźinow wotprají. Woprawdźe ſchkoda, by ſej jeho wſaka. Ale to a druhe je na préki pſchiſchło a tuž ſo njehodźi. „Ach, tak tał, nó haj, nó haj! Ssym ſej runje mynſlił, hehehe! Schtoż chcźnch rjeź, njeweſch dha jenu druhu ſa mnje?“

„Nó, korcźmaŕ ma tajku ſyſlnu dźowku. To by takle jena hyła ſa tebje.“ — „Ach, tak tał, nó haj, nó haj, hehehe! To ſej tam na blaku doſkoczu.“

A pola korcźmarja hałe. Hdyž Schidleſchkeż ſchewz do ſtwy ſtupi. To je gaudium, wjeſele. Sznła hdyž w ſtwizy nékotſi kmanſchi knjeża bedźa, k nim dóidże a ſo jako pſchichodny preſidenta pſchedſtaja. Jeho prénje dźeło, to wośpjet wobtrucźuje, by hyło, ſo hychu ſtare miłłionſke a miłliardſke bankowki ſaſo płacźiwoſcź dóſtałe, ſo hychu ſaſo pjenjezy do ludźi pſchiſchłe. A nétko jemu narécźa, hdyž bude w Barlinje, dóſtanje też najrjeńſchu njewjeſtu. Hodźiny dołho maja ſ nim ſwoje ſorty. A ſtónczne ſaſtuźi ſej pjecź hriwnow a to pod wumėnjenjenjom jeneho knjeża — je prawiſnik ſ mėſta, kiž je na wſy na hoŭtwu pichtſchoł, — ſo Schidleſchko jutſje walcźk ſyna ſe ſwojej krumcźu do mėſta pſchiwjeſe a to w cźornej ſukni a we wyſokim kłobuku.

Sso wé, naſajtra jėdże naſch ſchewz. A ludźo ſej ſe ſmėchami brjuchi dźerża. Hdże jeno je ſo dźenſa ſaſoz naſtajił, rėcźa ſej. A wokoło wjeczora ſo wrócźi. A hdyž jim potom powėda, ſo je ſa walcźk ſyna pjecź hriwnow a wotpokoſene, ale ſa njeho hiſchcze zyłe khmane wobleczenje dóſtał, a ſo potom pſches zyłe wobliczo ſmėje, njechaja ludźo to wėricź. A tola je tomu tak.

Tak ſo pſches ſiwjenje pjerje a ma hiſchcźu tu a tam ſboże, je pſchcźo potrebe nadźije a wjeſeli ſo pſches zyłe mjeſwoczo tak, ſo ſo też druſy ſmėja. Wſchitkżo maja jeho ſa kuntku a to ſo jemu lubi. A ſchtóż chże jemu do ſwėdomja rėcźecź, na teho je ſkn. Mynſla ſej, ſo je to jeho njepſcheczel.

Što žona k smjerći zasudźeneho ſemineho mordarja Steina powėda.

Ssobudźełacźeſ „Berliner Zeitung am Mittag“ je ſo ſ mandźelſkej wuſtoru ſaſudźeneho ſemineho mordarja Steina roſrėcźał. Kaž je ſnate, je Steinowa krótko pſredy hacź je ſo wuſud wojſewił, rjekła, ſo je ſwobodny kujes ſe Senden porucził, tiėża Panniera ſtónzowacź. Nowinarjej, kotryż praji, ſo je Steinowa ſ roſhoreńenoſcźu ledma ſamohła bėżnje rėcźecź, je wona mjes druhim prajiła:

„Lubuj ſwoju maćer.

Podał A. Hladki.

Bė runje w druhej hodźinje popołdnju. Pchihołowach ſo, ſo bych wotpocźował, a hiſchcze pytach ſa wolijowej bleſchku w kaſchcźiku piſanſkeho blida, ſo bych mojeho worzłoweho konika derje namaſał a nażyźił, taſ ſo by potom ſpėſchniſcho a łóſo jėchał. Wolijowu bleſchku wuczahnywſchi a papjeru, do kotrejež bé ſawalena, wotſtronjeſchi, ſpóſnach, ſo bėſche do ſtareje liſtowieje wobalki ſawalena, kotraž bé hiſchcze na mojeho dźeda piſana. Wotpóſłał, dobry a ſwérny pſcheceſel mojeho dźeda, knjes wucźer H. we L. bėſche tutón liſt pſched wjele létami mojemu dźedej napiſał a to tehdy, hdyž ſo pſchihotowaſche, ſo by do ſwjateho mandźelſtwa ſaſtupił. Potajkim bėſche to wobałka pſcheproſchenſkeho liſta na jeho kwaſ. Knjes wucźer H. a mój dźéd bėſchtaj hižo wot młodych lét ſobuj pſcheceſlej, huſto ſtaj ſo wopytowałoj a wo wſchelakich podawkach bjeſadowałoj, huſto wuthodźowałchtaj ſo pſchi jaſnych wjeczorach, dokelž knjes wucźer H. njebjeſke mamjenja a hwėzdy derje ſnajeźe. Je mojemu dźedej wjele wo nich powėdał a wo jich waźnoſcźi roſkładował.

Knjes wucźer H. bėſche tehdom w holanſkej wjeſſy ſe wjeſnym wucźerjom, do kotrejež dyrbjeſche mje dźenża mój worzłowy konik donjeſcź, ſo bych pſchi ſpėwnym wjeczoru tamniſchemu ſpėw. towarſtwu pſchitomny był. Wėſił buješche trochu wot połdnja, tuž nje mój konik ſ łóhkej próżu pſches łużiſke hona njeſpėſche; pucź bé někotre hodźiny dałoki, tak mėjach najlėpſchu ſkładnoſcź kraſnoſcź Bożeje ſtwórby wobdźiwacź, ſtónczko ſwėdźeſche jażnje, tu a tam tulachu ſo bėle ſtatoki a domy, tuki a ſahrody ſo hižo ſelenjachu, ratarjo pſchihotowachu ſe ſwojimi konjemi, hdyž a hdyž też ſ truwomaj rołu k naſtupnym ſwjanu, ſ mėſtnami hižo bėrny ſadźachu a mały hólczeż ſa macźerju ſaſo hrjadłu ſakopowaſche. Ptaczki hwiſdachu rjenje a ſanoſchowachu ſwoje rjane ſpėwy w powėſtſe, radowachu tak ſprózniweho ratarja ſe ſwojej kraſnej melodiju. Cźaſ ſo minu a hižo bėch na pėſtojtym, tola na lėwej ſtronje trochu krucźe ſteptanym pucźu w młodnej ſelenej holi, kaſ ſo ſpodźiwach, hdyž ſpóſnach ſo bėſche ſo ſzenerija zyłe pſchemėniła. Ptaczki hwiſdachu zyłe hinak, też wėſtſi ſchumjeſche ſtyknſcho pſches wyſoke buſte khójny, hacź ſo mi to jenoż ſhaſche?

Abo bėſche to woprawdźitoſcź, prawje njewėm. Hižo we błiſzichimi wokomiku ſawadźichi ſ mojim konikom wo jedyn ſpėwny korjeń, kiž bé do pucźa roſtł. Bėch nuſowany ſ njeho ſkocźicź. Wobhladach konika hnydom, pſredku a ſady, hacź ſo jemu traſch niczo ſtało njeje. Ale na dobre ſwoje bėſche hiſchcze ſtrowy a njeſranjeny. Pſches tutón pad dóidżech k małemu wodyhnjenju, hdyż rad hiſchcze hacź do błiſzeje wſy dojėł, ale ſpuſchczich tón watpohład a ſydnych ſo na pódłaſiſi pobity khójnowy ſpuſt, wotpoczinych někotre njeriſchiny w khłódnik holanſkich khójnow. Pontyhſchi pſchi tym ſaſo na ſwérenho pſcheceſela H. w L., kiž hižo někotre léta na wotpoczinku ſ boka wſy w małej nowonatwarjenej khėży pſchebywaſche, ſo by ſe ſwojej lubej mandźelſkej wjeczor ſeniſkeho zinjenja pſchebył. Je ni hiſchcze, jako by dźenża było, hdyż tehdy léto po jeho twaſu wjeſoły nawėſchcźik w Nowinach cźitachmy, ſo je jemu Bóh luby Knjes ſtrowehu ſynka ſ mjenom „Jank“ wobdaźił. Wulke bėſche to wjeſele a radoſcź. Sa krótke léto dosta hižo mały „Jank“ bratſka a ſboſo roſcześeſeſche we wucźerjez ſwóſſje, hdyż potom dźeń wotwjeczenja pſchińdże; 26. hodownika bėſche mjenujcy runje dźeſacź lét, ſo bėſchtaj ſtarſchej pucź mandźelſtwa naſtupiłoj a wjeſele dźeſcź, na licźbje, pjecź, Jank, Jurk, Mėrcźin, Pawoł a Lenka, ſtakachu, ſpėwachu a hrajkachu wokoło njeju. Sswójča bėſche bohata na dźeſcach. Tak też ſaczahnychu druhdy wſchelake ſtaroſcźe do domu. Tola wutrajna ſprózniwoſcź nana a luboſcź macźerje wſchitke cźeże pſchewinu. Hižo wot makoſeże wucźeże ſe nan ſwojich zynow a dźowcźicźku derje cźitacź a piſacź, ſo by je podpiſcho na dobre pucźowanje pſchihotował, ſtaroſcźowa macź jemu pſchi tom pomhaſche. Tak minychu ſo mėſazy, haj léta. Dźeſacź mėjachu krute wocźehnjenje w nanowej ruzy. Na rjanym ſtónczným njedźeſſim popołdnju pſchebywaſche daloki ſaſtojniſſi bratr pola wucźerja na wopyżeże, kiž mėjeſche tej wulke wjeſele na poſłuſchnych dźeſcach ſwojeho bratra. Sso wo wſchelakim roſmowjenju wopraſcha ſo mjes druhim też nana, ſchto budże ſwojim ſynam wukhnjeź dacź.

Nan ſhladowaſche ſkótki wokomik ſe ſahrodu na wuježny pucź, hdyż runje ſtadźeſchcźo wjeſnych dźeſcź — mjes nimi też jeho — nimo bėżeſche na błiſku łuku, ſo bychu tam wſchelake dźeſacze hdy wuwjedle.

S poſmėwkinjenjom wotmołwi: „Luby pſchecźelo! Po mojim mėnjenju je naſlepje, dźeſcom wukhnjeź dacź, k cźemuż maja luboſcź a radoſcź. A tale radoſcź ſjewi ſo hižo huſto pola dźeſcź, hdyż ſu małe, jene łubuje te hrajki, druhe ſaſo druhe. A tak też bėſche tudy.

Mój najſtarſchi ſyn, prajeſche nan, pſchebywa najradſcho wokoło wody. Ssym cźaſto wobkedźował, kak papjerjane cźołnikи twari a je we nimo bėżazej Sprjewi na wodu puſchcźa. Jako hodowny dar ſandźeneho léta pſchejeſche ſebi teńaſ a uniformu namórſkeho wojaka. Mój druhi ſyn Jurk cźita ſaſo rady w knihach a najradſcho cźita podawki wo cźłowjeſkim żiwjenju. Mój ſtécźi ſynk pak pſchebywa na najradſcho wokoło mje, druhdy wukhnja też ſchulu ſ druhimi wjeſynymi dźeſcźimi, pſchi kotrejež je potom ſ wucźerjom, cyſuje rady wſchelake twarjenja a rjane ſóże. Najmłódſchi, Pawoł, pak po mojim ſdaczu rady wikuje a dźowcźicźka je pſchcźo wokoło macźerje.“ —

A tak jene ſa druhim ludowu ſchulu wukhodźiwſchi ſo do dalſcheje wucźby dasche. Jank ſtudowaſche jako kadet na namórſkej ſchuli we wulkim namórſkim mėſcze, ſo by był jómu ſ dobrym a ſwėdomitym wjednikom łódźow. Jurk khodźeſche na gymnaſij a chżyſche prawo ſtudowacź. Mercźin pak wopytowaſche ſeminar a pſchihotowaſche ſo na wucźeſſe ſaſtojniſtwo. Małeho Pawoła daschtaj ſtarſchej do wulkeho pſchekupkſkeho domu w mėſcze, ſo by pſchekupſtwu nawukniuł a dźowcźicźka też po někotrych létach wopuſchcźi ſtarſchiſtej dom a dźeſcze do ſłużby, ſo by domjaze a hoſpodarſke dźeła hiſchcze lépje nawukła.

Wſchitke bėchu wulėtale a ſtarſchej ſaſo ſamej ſa ſwójłonym blidom ſedźeſchtaj każ pſchi ſpocźatku mandźelſtwa. Wopominaſchtaj huſto ſtaroſcźe a wjeſele ſandźenych lét. Kak wulke bé wjeſele, hdyż njejadzu liſtynoſcher pſchinjeſe wot Janka liſt, w kotrymż wośwesi, ſo je po wjazyłétnjej pilnjej wucźbje dowolnoſcź dóſtał a ſo pſchichodny tydźeń na próżdniny pſchińdże. Luboſcźiwa macź khétżje liſt wotczitaſche:

„Lubej ſtarſchej!

Po dołhim cźaſu dyrbu Wamaj ſaſo někotre ſłowy napiſacź a pſchedewſchém Wamaj mój najwutrobniſchi dźak wuprajicź ſa rjany dar, kotryż ſtaj mi k mojim narodninam póſłałoj. Mi ſo tu hiſchcze derje wjedźe, mamy wjele wukhnjeź a ſnuczowacź. Sſóncznje cźu Wamaj hiſchcze wjeſołu powėſcź ſdźelicź, ſo ſym dwė njedźeli próſdniny dóſtał a na pſchichodny tydźeń ſ Wamaj pſchińdu.

S luboſcźu ſtrowi Waju Jank.“

(Sſónczenje pſchichodnje.)

Mój muj ma lohko wodźinowy charakter a je jako stary wojak tvrdzeny, na fschitkasy žiwotnej pschedstajenych powsłuchacz. Wdyž jeho sajachu, žiwm prěnjo kroć wo hrošbnym czinu shonika. Zakosčejo je žo mi mój muj wusnał: „Schto budźich dźiwjał czinić? Hdy budźich jeho njeskonzował, bych žam na rjad pschišoł.“ Což po sajeczu je mój muj, kotryž ženje nochzyše do žmjertneho wutuduba wěrić, rjek, so žo boji, ł jastwa wunić, dokelž jeho bohutnikowje ł wěstosču wědza, so je, hdyž žu jeho sajeli, wschitko wupowědał, a mjes druhim też wusnał, so žu Willa stónzowali. Ssynu němskemu presidentej ł Hindenburgej pišałka, so bych swojeho muža wukhowała, tola zapowědźaze wotmolwjenje dostach. Runje tak justizneunu ministerstwu pišach. Nas do mojeho wobydlenja pschedstejiešej pišarske Senden'skeho regimenta, Goebel, pschinjdze, kotryž mojeho muža snajesche a kotrehož pohonješich. Wón mi powědaše, so by, hdy by dźiwł wěrjeł, wschitko na běły dźeń pschišłoho. To žame je Goebel też Schützowej, kotrejž ł žmjerzeji sabudźeneho wschprajenju bě pschesłužbowčena, so je žwobodny knjes se Senden ł wopramownym winikom. Na dniu wusnudźenja rano k žamnemu wěrješkej dźěły. Wopraschа žo mje — na to mošu je wschěmi pschišłahami pschišłahać, — ezehodla dźu jeho feldwebla Schirrmanna rjek. Po Goebelowym wuprajenju bě wón ze swojim pomocnikom knjesa se Sendena poczěješe. „Wasch muž ł teho žaneho dobytka njesmeje. Schto chcesče ljuba wuprajeć?“ Statny wěrješnik mje na wěrješka Redkowskeho pokaza. Což tuton wěrješnik mje naležnje psched někaždimi ze kroczelemi warnowaše, hacž jemu prajich, so dźu potom wěš žwojeho muža žama sapuchować. Což wěrješnik Redkowski mjenješe, so nima sa dobre, haj, so je žama njejschiprawne, žwobodneho knjesa se Sendena poczěješ. Pschi tym mi w mojej muji niczo druheho njewuhu, dyžli so na kommunistiskeho sapósłanza wěrješka Obucha wobroczeš. S nim žym so dźenja pschipołdnju wrócžała, so bych w Moabitskim jastwje žwojeho muža wopytała. —

Kaž „Berliner Zeitung“ dale žiwschi, so někto hischcze druhy sabudźeni na kommunistiskich wěrješnikow wobroczа. Podawši pschi prozesu pschečiwo Schirrmannej a žobuwnikam dadža wotczakać, so so pschebitejazy prozeš dla feldwebla Wilmsa w sjawnym posedżenju wotmeje. Prjedy teho pak so hischcze dwaki feminy prozeš psched pschisłužnym žudom w Landsberzu n. W. wothraje, pschi kotrymž so wo skónzowanje podoffizerow Groschki a Brauera jedna.

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu, 6. februara 1926.

Wežerawsche kursy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,72
1 jendźelski punt	20,40	100 czešk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,84	100 półsk. markow	56,81

Efektowe wiki w Berlinje wostachu też wežera měrne. W bursowych salach hižo tydźenje dołho cžišchina knježi, dokelž žo je spekulazija wrócžo dźerža. Kursy so pomjo schwórtkej jenož malo pscheměnichu.

Produktowe wiki w Berlinje. Wobkhod na Berlinskich produktowych wikach bě wežera we wikowanju ł khlěbowym žitom žnadny, dokelž sa wukraj malo kupowachu. Też so rožki žyła wjele njepohlicžesche. Žadane placžišny běchu pschewyšoke. Też ł jeczmjenjom klazasche. Wowsowe wiki běchu měrne, jeho so trochu wjazy poschicžesche. Wežera placžesche zentnar

w Drježdžanach:

pschenizy 12—12,25 hr., rožki 7,55—7,80 hr., nalětnjeho jeczmjenja 9,50—10 hr., sa wowsu 8,10—8,85 hr.,

w Berlinje:

pschenizy 12,20—12,95 hr., rožki 7,25 hr, hacž 7,60 hr., nalětnjeho jeczmjenja 8,50 hacž 9,90 hr., nałymskeho 7,10—8,00 hr., wowsu 7,60—8,35 hr.,

schwórtk w Kamjenzu:

pschenizy 11,50—11,70 hr., rožki 7,20 hr, hacž 7,40 hr., jeczmjenja 8,50—9,30 hr., wowsu 8—8,30 st. hr.,

w terminjowym wikowanju

sa měrz: pschenizy 13,50—13,42 hr., rožki 8,55—8,52 hr.,

sa meju: pschenizy 13,82—13,77 hr., rožki 9,25—9,20 hr.

Skótne wiki wežera w Berlinje-Friedrichsfeldze:

Młode dójki a wyšokokmjezelne kruwy placžachu;

1. druzina	360—55 hr.
2. druzina	280—360 hr.
3. druzina	200—300 hr.

Jałowzy blisko k zjelatam:

1. druzina	250—390 hr.
2. druzina	160—230 hr.

Młody skót ke kormjenju:

sa zentnar 30—36 hr.

Na pschedan.

Hospodarski wós w Budyschinje na Hornjeserskej haży 53. **4 dźěłanske konje** w Budyschinje, na Fichtowej drohi 6. **Konfirmandski woblek** w Budyschinje na Zyhelnskej haży 41 na prawo.

Sso pytaja:

Hospoda na knježi dwór w Pluskowzach.

Holza, Buddebergowa w Sebnizy, na Schandawskej dr. cžo. 31. — Frieda Niegelowa w Kamjenzu, Schützenstraße 6.

Drjewowe awizije.

Njedźelu, 7. februara, pop. ½2 hodź. na ležownoscžach Skaskowskeho rycžerskubla pischi puczu ł Lubhoscža do Wóblinka: 100 rm. rjadnych wužitk. kuluchow (2 m. dołhich, 60 rm. palnych kuluchow, žerdže wschelakich dołhoscžow a tołstoscžow.

Njedźelu 7. febr., pop. w 2 hodź. na ležownoscžach Dušinczańskeho rycžerskubla bliže forelloweho hata: 25 dołhich hromadow twjerdeje wałcžiny.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dnjenja dop. ¾11 hodź.: Nješchto wjazy napraschowanja k wežerawskim nitkim placžišnam. Zadanja žu wyšche, wobrot žnadny. Tendenza: stajnjischa.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu. Tendenza: jara měrna.

Placžišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe žymje wo tuni abo 1000 kg, jewel 100 kg, placžišny wo kotrej hriwnje.

	5. 2.	4. 2.
Pschenza	244-249	244-249
rožka	145-152	147-154
nalět. jeczmjen	170-198	170-198
nał. jeczmjen	142-160	142-160
wowsa	156-167	156-167
kukuriza (Mais)	189	—
pschenicžn. muka	32-35,75	33-35,75
rjana muka	22-24,25	23-24,50
pschenicž. wotr.	11,25	11,25
rjane wotruby	9,80	9,80
rapš	345	345
lane žymjo	—	—
hroch	22-25,00	22-25,00
bjeluschki	20-21,00	20-21,00
rapš. wošuschk	15,20	14-15,20
woch. melaska	8,70	8,00
seradella	20,00 -	
běrnjaze kruzki	14-14,60	14-14,60
bundy	20-21,00	20 21,00
wika	24,00	24,00
lanej wošuschk	21-21,80	21-21,80
módre lupiny	12-14,00	12-14,00
zolte lupiny	14-15,00	14-15,00
žyno, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,15
sťoma, rjana	0,70-1,30	0,70-1,30
„ pschenicž.	0,70-1,20	0,70-1,20
„ wowsjana	0,90-1,35	0,90-1,35
„ jeczma.	0,80-1,20	0,80-1,20

Drježdžanska burza.

Pschenza	240-245	*Wirnaze krupki*	*17,50-18,00*
rožka	151-156	**pschenicž. wotruby**	11,00-11,30
nalětnk jeczmjeń	190-200	**rjane wotruby**	10,10-11,10
nałymski jeczmjeń	170-177	**pschenicžna muka**	37,00-38,50
wowuš	162-177	**rjana muka**	25,00-26,50
ekstwinty hjeczel	118-150	**woka**	26,00-27,50
rapš	330-340	**pjeluschki**	25,00-26,50
kukuriza (Mais)	205-210	**hroch**	27,00-28-00
suche truhnježki	10-10,25	**zokrowe truh.**	17,00-19,00

Wjeczne placžišny w Budyschinje.

wot 6. februara 1926.

Wschě placžišny šo po słotej hriwnje rosumja.

Pschedmjet		najnižscha placžišna	najwyšscha placžišna
Pschenza	50 kilo	10,75	11,50
Rožla	50 „	7,00	7,40
Jeczmjeń,	50 „	8,00	9,00
„ nałymski	50 „	7,50	8,00
Wowš	50 „	8,00	8,75
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	2,00	2,40
Butra	1 „	4,00	5,40
Ssyno	50 „	4,00	5,00
Sskoma, ł maseh. młócž., prašk.	50 „	0,80	1,00
„ ł maseh. „ ł sašk.	50 „	1,00	1,10
„ ł zypami młócžena	50 „	2,00	2,10
Pschenicžna muka, 60%	50 „	17,00	18,50
Rjana muka, 70%	50 „	13,25	13,75
Pschenicžne wotruby	50 „	5,75	6,25
Rjane wotruby	50 „	5,75	6,25
Proßata 484 schtuk	1 schk.	19,00	34,00

(Sa lěpschu tworu wyšche placžišny.)

Wjeczne placžišny wežera Wscho po słotej hriwnje	w Kamjenzu sa 1 zentn.	w Lubiju sa 1 zentn.
Pschenza	11,50—11.70	10.50—11.50
Rožla	7.20—7.40	7,20—7.50
Jeczmjeń	8,50—9,30	8,25—9,25
Wowš	8,00—8.30	8,00—8 50
Ssyno	4,50—5,00	3,70—5,00
Sskoma, ł maseh. młócž.	1,00—1,20	1,00—1,50
Sskoma, k sašanju	—	1,80—2,00
Sskoma, ł ruku młócžena	—	2,50—3,00
Běrny, pola ralarja (nowe)	—	—
„ hacž na želesniju	—	—
Butra	1,80—2,00	0,90—1,10
Jeja	0,16—0,17	0,16—0,18
Pschenicžne wotruby	—	5.70—6,00
Rjane wotruby	—	*5 70—6,00*
Pschenicžna muka	—	17,50—18 50
Rjana muka	—	13,50—12,75
Proßata, wulke	22 – 36	—
„ srjenje	—	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske placžišny w Budyschinje.

6. februara po hamtiskim postajenju

Wschě placžišny šo po Kot. hriwnje rosumja.

Twora		najnižsch. placžišna hr.	najwysch. placžišna hr.
Howjaze mjaso ł koscžemi	1 kg	1.60	2,40
Cželaze mjaso	1 „	2,00	2,40
Skopjaze mjaso	1 „	2,20	2,40
Šewinjaze mjaso	1 „	2,20	2,80
Tukrajny žwinjazy schmatz	1 „	2,80	3,20
Pschenicžna muka	1 „	0,40	0,54
Rjana muka	1 „	0,32	0,40
Khlěb	1 „	0,28	0,30
Jědźne běrny, nowe	1 „	0,08	0,10
Rajš	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Sskoki	1 „	0,56	1,20
Amerik. žwinjazy schmatz	1 „	1,80	2,10
Sšuschený pocž	1 „	3,00	32,0
Dobre mloko	1 lit.	0,24	0,26
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	schk.	0,15	0,20
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,64
Zokor drobny	1 „	0,58	0,60
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjenitne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe brikett	1 „	—	1,25

Wusudźenja.

§ **Khlostanja komora.** Po hudnilkim pschepytanju jednasche žo hischcze raz pschečiwo hižo khlostanemu 18-lětnemu skalarjej Pawołej Herberjej Kellerej se Semizy-Dumizach ł wustupowym wokmom do prěnjeho poskhoda wobydlenja Matthesez fabriki salěšć a ł komodowcho kaschčika blidowaj rubaj kradnyk. Pschi tym je jeho domizaja pschistajena Schlegelcz lepiła. Dale je 19. junija 1925 psches třěchu do rěsainje rěsnistkeho mischtra Teicha salěšć, wot tam do klamow schoł. Teich je runje k temu pschischoł, jako bě Keller chcył pjenjesy ł pokladne wsacž. Ssudnitka rewisija bě žo hórschita, so je žo tele paduschstwo jako dokonjane wobhladaše a sabudźiło. Powołańši žud staji so tohorunja na stejischczo, so žo pola Teicha jenoż wo syptane paduschstwo jedna, a sniki khlostanje na 1 léto a 4 měsazy jastwa. 3 měsazy pschepytowanišeje jatby žo sa wotpokazjene wobhladaja. Sakitował bě referndar Werner ł Budyschina.

§ Na njeschěbite waschnje bě žo 43-letny ženjeny maschinist Hendrich Marczin Bröcker ł Wulkich Dębjez na swojej 10-letnjej dźowjaj pschepyschimował. Jeho njepódźiwe wobeschkenje bu po nětčim po zyjej wjay znate. Wjesnjanosta naležnosć słónčnje wyschnosći wosjewi. Bröckera sajachu. Budyschki lawniski žud bě jemu wołożenje pschičiny pschipóznał a bě jeho njeskasnitwa dla k jastwu na 8 měsazow ł pschitičženjom dweju měsazow pschepytowanišeje jatby sasudźił. Statne rěčnistwo bě powołanje sapokožiło. Jemu žud wołoža wobstejnosće wotrjetny a sabudźi jeho ke khlostanju na 1 léto a 3 měsazy. Cžesne prawa žo jemu na 2 lěcže wotrjeknychu. Pschepytowańska jatba žo potnje pschiliči.

§ **Pschisłužny žud.** Dla wopačnjeje pschisłužby we dwěmaj padomaj pschisłužny žud pschečiwo 24lětnemu knihiwjednikej Jurjej Fietzy ł Neugersdorfa jednasche. Se sakitowarjom bě rěznik dr. Friedemann se Lubija. Fietza bě pola pschekupza Edmunda Rychtarja w Neugersdorfje pschisłuženy. Rychtař bě pola tamnischeho fabrikanta meblow Rudolfa Fiedlerja meble dźěłacz a druhe drjewowe dźěła wuwjesch dał. Jako běchu najsmu 1923 swady dla mjdy mjes Fiedlerjom a jeho dźěłaczerjemi nastałe, dla dźěłow, tiž dyrbjachu žo sa Rychtarja wuwjesch, je dźěłaczerska kommisija też ł Rychtarjom wo wyšokosći mšdow rěčała. Tehdy je Rychtař prajił, so nuts widźi, so dyrbja dźěłaczerjo wjazy sałužić, wón njeje žadanu hodźinsku mjdu wo 81 pj. a 30 prozentow pschikača za pschewyšoku měr. Posłužiscko Fiedler pschekupza Rychtarja pola krajneho žudnistwa w Budyschinje wobskorži, so by podawane meble sapkacził. W prozeju Rychtař Tietzu sa świedka wsa. Tietza 14. novembra 1924 pschišłahasche, so je Rychtař w rosrěčowanju wšo prajił, so dyrbja dźěłaczerjo wjazy sałužiš, ale so je 81 pj. pschewjele. So je dźěłaczerjam prajił, so chze 81 pj. sapłaciš, nicžo njewé. Tole je Tietza wědomnje wopaki wuprajił. Rychtarja bě jeho direktrija, kotruž bě posłužiscko puschcził, wobskorżita, dokelž mějesche hischcze mjdu dostacz. Pschemyślowy žud bě k lěpschemu direktrisy rosžudźił. Rychtař bě pschečiwo temu powołanje sapokožił. Což w tejle swadze Tietzu winowachu, so je wopačnje wuprajił. We woběmaj padomaj jeho słónčnje wuwinowachu.

Přilopk.

* **Sašo 21 łódźow samjersło.** S ranja kupy Dagö je sašo 21 łódźow na puczu do Revala w łodje tčzacy wostało.

* **Němska schnla w Tokiu je žo wotpalika.** Schula němskeje kolonije w pschedměsče Amori je žo wotpalika. Do schkody nichtó pschischoł njeje. Schkoda na wěžach je wulka.

* **Semjerzenje w Angorje.** W blischkosći turkowskeho hlowneho města Angory žu žylne semjerzenje sačzuli. Někotre wšy žo dospołnje sapuščichu. Nadrobnosče hischcze njejsu znate.

* **Wjele žněha w Sjednoczenych statach.** Po powěsći se Newyorka žu pošlednje dny žněhowe mjeczele wulku schkodu nacžinił. W Connaticukfej je žo 24 hodźin hjes pschestacza žněh schoł. Pod žněhowej cžeču je žo fabrikske twarjenje sašpyko a 50 dźěłaczerjow porhjebało. Dweju dźěłaczerjow morweju pod rospadankami wucžežechu.

* **Nowe njesboże w podkopkach w Amerizy.** Po powěsći ł Pittsburga je žo w podkopkach ł rosbuchnjenjom 23 dźěłaczerjow sašpyko. Po dołhich prózowanjach žu pjeczoch wutkowali a tśoch morwych wucžahnyli. Tamni žu w jamje samknjeni.

* **Semjerzenje na Salomonskich kupach.** Ssylne semjerzenje je Salomonske kupy potrjechiło. Žyrkej katolskeho mišijonstwa w Tulagi je žo sašpyła. Tak daloko kaž je znate, ludźo do njesboža pschišichli njejsu.

* **Wulki woheń w Amerizy.** W South-Bend w Indianskim stacže we wobłhodnym hrjebišczu města wuheń wudyri, tiž dźewjecz wulkich pschekupskich domow do procha a popjela pschewobroci. Schkoda wuczinja wjazy hacž 2 milijonaj dollarow. Mjes tym so prěni woheń hischcze zychnowasche, snicži druhi w druhim dźele města wobkhodne městnosče wulkeje wolijoweje firmy. Tu schkoda 300 000 dollarow wuczinja.

Moje inventurske wupředawanje

traje hač do sobotu, 13. februara 1926.

Wulki wuspěch mojeho wupředawanja je najlěpši dopokaz za moje wurjadnje tunje twory,

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hlownem torhošću rožk Žitneje hasy

Lehmannec
konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósne městnosće - Konditorske pječwa prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łód k jedźi. Fürst Pückler.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe aparaty

a wšě wěcy za atěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(měješe Arno Lehnert)

w Budyšinje na serbskej hasy 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotčahi wěcy wustojnje a najspěšniše.

Dobre čehnje k sebi!

Wobsadki
ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahłowjace rubišća z taffeta, moireja židźane rubišća, zelene, běłe, žšere, židźane tkaniny za rubišća

Wołmjane musliny
za sórcuchi, satin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje

Wołmjane suknje
zelene, čerwjene a módre kuntuše, lěčne a zymske čornožidźane jaki

Somoty
nohajcy, zoki, rukajcy, dźěd. drasćički, kłobuki a čapki

Dom tunich płaćiznow a hódnostnje twory

GÖRLITZER JOHANNES

Kaufhaus Schenau

BAUTZEN

Serbski Hospodař

Rafaiske wulko-wikowańske towarstwo z w. r.

w Budyšinje a Khočebuzu

poruča

symjeńtne běrny z Pólskeje

jeli cło to dowoli

symjeńtny jěčmjeń a wows

najlěpšeje kajkosće ze znamjenitych symjenarnjow našich bratrowskich družstwow

šleski symjeńtny dźećel a jadriwe palne drjewo po cyłych wagonach, prikety a čěske wuhło.

Drjewjane čople črije a škórnje

dobre čople črije a buncle

poruča tunjo

Jurij Mark w Kukowje.

Přesadźowanje palneho drjewa.

Na Kupojskich honach přesadźuje so **póndźelu, 8. febr. 1926** za hotowy pjenjez, na drjewnišču, wotdźěł 59, při Zdźerjanskich mjezach, pod wumělnjenjemi, kotrež so do přesadźowanja wozjewja

90 rm. khójn. wušitk. klumpačkow
140 rm. khójn. a šmrjok. palnych šćěpow
70 rm. khójn. a šmrjók. palnych kuluchow
70 rm. khójn. a šmrjokowych pjeńkow
300 rm. khójn. a šmrjokowych hałozow

a při „Throntcich“ w Kupoji

50 sylnych dub. a wólš. dołhich hromadow
30 rm. dub. a wólš. palnych kuluchow

Zhromadźeństwo: wotdźěł 59 při Zdźerjanskej mjezy, dop. w 9 hodź.

Hajnske zarjadnistwo w Kupoji.

Hdźe zastaram so z khójnowym palnym drjewom?

Jenož pola wikowařnje drjewa, kotraž płaćizny hódno a tunjo předawa. — Wožu hač do domu tež z hole po wozach a wagonach.

Drjewowa wikowařnja Roberta Mički

w Hućinje.

Džensa twari

so jenož hišće z běłych cyhelow.

Cehodła?

Wone su wuwjedrjene, suche, znjesu wjetšu čežu a su tuńše hač čerwjene.

Wy dostanjeće je přeco pola zastupjerja wapno-pěskowcowej fabriki we Łutach.

Arnošt Zschech a syn w Rakecach

kaž tež pola knjezow twarskich mištrow.

Wyšše teho zhotowjamy a podawamy cementowe twory kóždeje družiny, kaž skhoděnki, přikrywy, podłohi, woknowe wobłuki, ambikamjenje, wobłoženja za studnje, roły, rowne pomniki a rowne wobłoženja.

Susodźinka!

Wy kupujeće derje a tunjo

we Viktorija-drogeriji apothekar E. O. Hennig

w Budyšinje na Šukelnskej hasy 7.

Nowe hrónčka na sćěnu

su zaso dostać

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Poručam

we wulkem wubjerku po najnižšich płaćiznach.

Łožowe, blidowe a kuchińske šaty, wupjerki, porchent, běłe a pisane hotowe košle, princesse spódnje suknje, wołmjane tkaniny za suknje, chenillowe rubišća a šawle, — rólowańska rubišća, sórcuchi přešiwanki atd. —

Emil Wehrle w Budyšinje

na Jerjowej hasy 7.

Njewuzběranc mloko

kupuje kóždu dźělbu

Alfred Günther w Budyšinje na Hošic hasy 29

Rudolf Fingerlos

Wosebity dom dźiwadłowych a maskowych kostumow

w Budyšinje, Schlachthofstr. 18.

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach

Fritz Nerlich

we Wojerecach

na dwórniščowej dróze 40.

Krätzurgan wotstroni spěšnje čišće, mile, nješkódnje swjerbjenja a nim. wšě čerp. kože 1000 000 krótc wopruh. pakć. 1.50

Drog. Strauch & Kolde.

Specialist nowoźasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje

na seminarskej hasy 5.

Bolace nohi

— rany —

wšeje družiny

a wšelka a bjez mylenja w dźěle, bjez bolosćow hoji

direkt. Eichnerowa

„Wundenwohl“

Tyca płaći 2,— hr.

Na předań we Wojerecach Badergasse 1 pola dir. Eichnera.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj

papjerowy wotpady po 3 pj.

lapy, bleše běłeho wina

bleše čerwjeneho wina

ektowe bleše, wšě druhe bleše. po powyšenych dujowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće

Popp na horańcšk. hasy 18 telefon 1351.

Za runańku

poruča so

wot soboty hač do wutory

doma, wot srjedy hač do soboty zwonka.

Lěk. pruhow. masseuza **Hańża Zyžowa** w Kortnicy p. Barta

Vogtl. gardiny

ma tunjo **K. Erler,** na Žitnych wikach čo. 11.

Neplace kruški tołčeny majs mučka ze zeńskowotčechow. wosušków

čerwjeny dźećel

— Luzane — kaž tež

wšě druh. hnójnicow

su stajnje na składźe.

Kamjenski žitny dom

z. tow. z wobm. ruk.

wotnožka w Pančicach.

Wósk

čisty pčołacy wósk, kóždu dźělbu kupuje kofejownik

Jan Hajnca w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Optiker Optiker

Schmidt

SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER

PERSPEKTIVE

BAUTZEN

Mužace porchentowe košle 2,50, běłe porchent 80 šěr. 1.-, płat za trjenja m 40 pj.

ma **J. Erler,** w Budyšinje Zwonk. Lawsknj Lasy 10.

Wěrowanske pjerićenje

Za runarja

poruča so **kóždu wutoru** wot ranja hač do wječora **w Radworju w Šmidtec hoscenc Herm. Ziesche,** pruhow. masseur we Wichowach pola Wósporka.

Přikrywy, gardiny, šaty,

W. Köhlerowa, Hlow. torhošco 9.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 154 a 155 — Filialcy w Khočebuzu a Wojerecach — Telefon 154 a 155

Agentury na wšelakich městnach Łužicy

Worclowe khamory a worclowe kaščiki

Wuwjeduje wšě bankowske dźěła. Zadanja pjenjezy hač do 11 procentow. Požčuje pjenjezy na najlěpje

Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.

Cžertowy kamjeń mjez pola Kalifornije ale we Kalifornišej w jenym tak mjenowanym narodnym parku. Na **3600 stopow**, nětkuž 2000 metrow, žaha k módremu njebju.

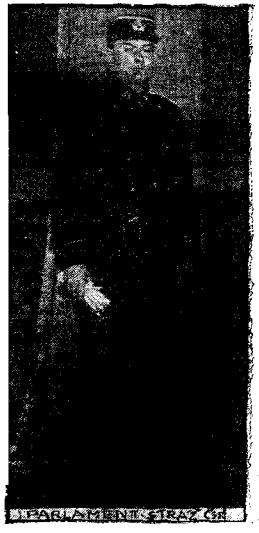

Sekulobnik w cžešćoslowakšej žejnowni we žwojej cžerwjenej uniformje se žlěbornymi kneflemi a cžerwjenymi **žwuzkami.**

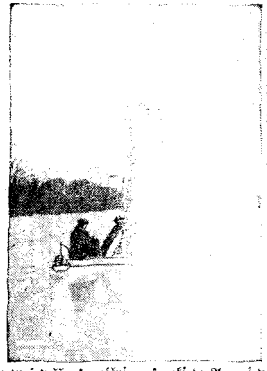

S rotorowej wěžu žo cžerjaze žanki w Amerizy. Rotorowa wěža chže plackiy narunacž, do kotrychž wětr duje, **pak tódž**, pak žanki cžerí.

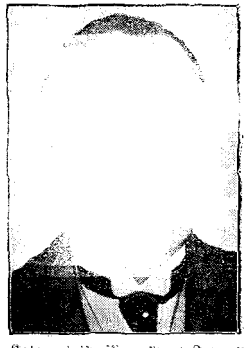

Hrabja Kato, ministerski president Japanije, **je** dawno po krótkej khorosći wumrěł.

Něchtó stupa po haßu! Ja pak nikoho njewidžu.

Hdže je, nózny thodžer?

Wuprašanje wobrasa w tydženšchim cžišle:

Stajeje wobras na hłowu. Jena połoža jawěšchka **tworš** draßtu domina.

Naš cas we wob

Čo. 6 **W Budyšinje, 6. februara 1926** **2. lětnik**

Njepřećelske wójska su prěnje abo Kölnske pasmo wopuščiłe.

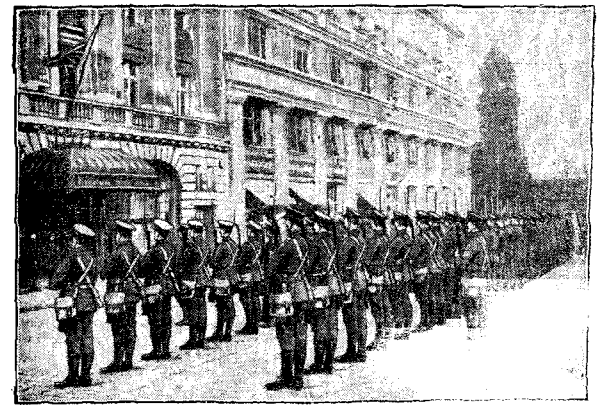

Jendželeženjo bjeru žwoju khorhoj dele.

Město Köln nad Rheinom je pšes 7 lět jendželske **wójska** hospodowało. Jako **němske** khěžorstwo we najmje 1918 šwětowu wójnu pšehrało, **wobžadźichu jendželske, franzowske** a belgiske wójska stronu **němskeho** stata hač k rěcy Rheinej. **Po** Versaillesskim měrowym **wučinjenju** dyrbjachu prěnje **pasmo, potajkim Kölnsku krajinu, po prěnich 5 létach** sajo **wopuščeć.** Zyle w postajenym **cžasu pak žo to njesta. Němska nazionalistiska** schterjebženza, **wobžebje** se stronu **tak mjenowanych wótcžinskich swjatkow,** jawinowa se **žwojim bamborjenjom** wo nowej **wjecžerskej** wójnje, so tam **njepšecželske wójska** dleje **wostachu.** Ale **31. wulkeho rózka žu** nětko **też Köln wopuščeje.**

Lud w Kölnje, hdyž Jendželczenjo khorhoj dele bjeru.

Tónle a horjeka stejazy **wobras** dowolitaj nam **wjecž** j pšichiładowarjom, **hdyž** Jendželczenjo **žwoju** khorhoj dele bjeru. Sćmy na naměšcze **pšeh žrawnej Kölnskej zyrkwi,** tak mjenowanym Kölnskim domom. Na naschim wobrasu sady spóznawamy hischcze delni džěl tuteje zyrkwje s jeje wrotami a wokнami. Je runje **niedželu.** Tehobla steji tu lud hłowje pschi hłowje pschihładujo tutemu historiskemu pobawkej. **Na wobličzu pschihładowarjow wuražuje žo mjenje radosć, wjele bóle wětipnosć.** Někotryžkuliž wobthodnik a korčmar **budže wotžalenje** derje **płacžazych** wojakow njerad widžeć. **Eso wě, my wobydlerjo Němskeje** mamy žo wjeselić, pschetož **wotčišnu** sa wobžadźenje žmy **dyrbjeli** s dawkami sapłacžić.

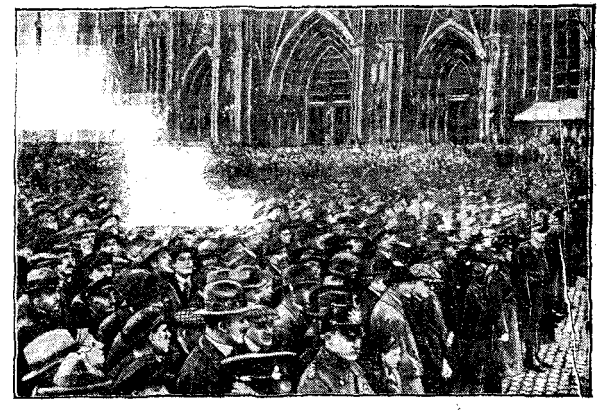

Zymske wo pschemóh bě-dženje w Badenskej.

Nasch wobraz pschebaz naß do zymskeje krajiny we Badenskej. Tu wotmětwaja so wschelake sportsle hry. Może być, so so tu jedna wo pschemóh běhanje na zmykaczach (Schlittschuhen). Wjele pschihladowarjow ješćuje se sajimom to schtož so tu wotměwa. S wulkeho dźela zu zem na zněhankach (Schneeschuhen) pschijěli. So móża zyku chwilu w zymskim czażu stejo pschihladowacz, praji nam, so pschewulka tickěztanza tam była njeje. Městowišć tutych pschěmóhbědženzow je w bliskosći městacźka Tribera. Dotal so w Jendźelskej najbóle sport hajeschże, nětk też pola naß.

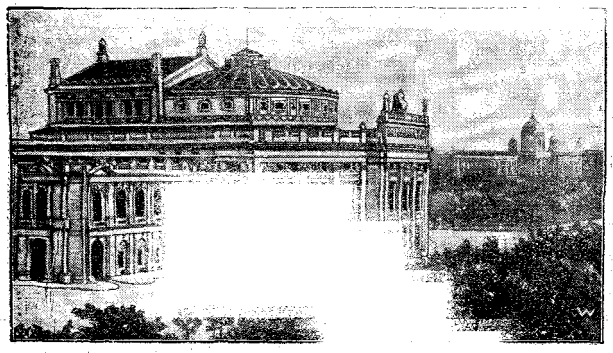

Hrodowske dźiwadło we Winje.

W małym rózu tuteho ta minje so 150 lět, so bu Hrodowske dźiwadło we Winje wotewrjene. S pódla stejazym wobrazom naschich cźitarjow pschedtuto twarjeńsko wjedźemy. Wono je twarjene, jako móż awstriskich kněžorow stejesche hischcże na wjeršku swojeho błyschcża a nahladnowcże. To nam praji hižo swonkny napohlad tuteho hajenischcża wumětšiwa. Tuto dźiwadło je też stajnje se zkowu hasiko wumětšiwo dźiwadkowanja. Dźenża, so wě, we nim też hischcże hraja. Wono dopomina naß na saschke zenje wjazu so njerwróćaze czażu. Naschi czaß ma też

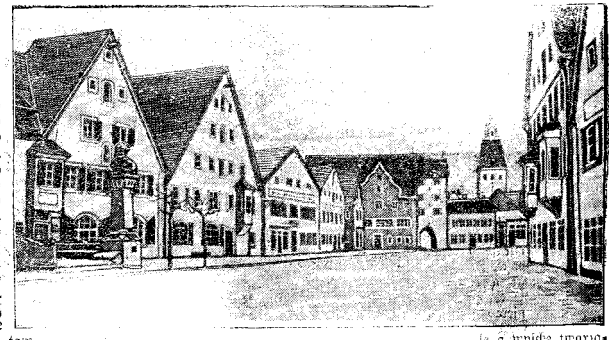

Městacźko Berchiny zwjeczi leitza 1000létny jubilej jako město.

Nasch wobraz staji naß do haßy městacźka w hornjej Pfalzy w Bayerskej. Napohlad domczkow a twarjenjow nam hižo praji, so so tu wo make městacźko jedna. Wono rěka Berchiny. Lětża chże swój 1000létny jubilej jako městacźko zwjeczicź. Hižo w lěcze 888 so w starych liczinach mjenuje. Też cźežke czaży zu je domapytake. W tśicźlětnej wójnje so zyle zapuścźi a zpali. Jenicźzy zarkej zwjateho Lawrjenza stejo wosta. Snadoba a chudoba bě też tu domach. Dźenża hischcże by wjedźało powědacź wo tom ... ertnyż je była ... němym zwědkom ... we jaschnych czażach widźimy, tak zu nehdy je zwjatemi ... njechu runu taz biłe wopłaszcź.

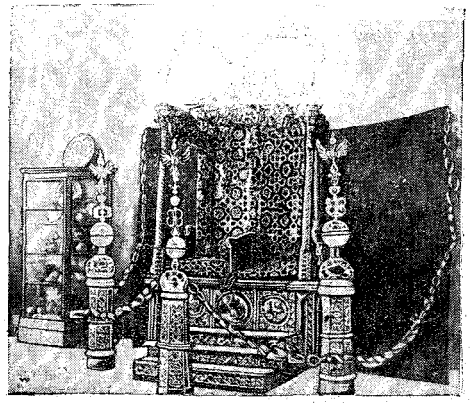

Trón ruskeju zarow Pětra a Jana i luteho zlébora.

Row cźežkich dźěrźarkow, kotrež wo czaß wójny w Pilsnje wo khléb proschachu a kotrež awstriszy wojazy satjělichu.

Rowotwar revirneje bratrowske potkadnje we Morawskej Ostrawje.

Revirne bratrowstwo je we Cźežkej tak wjele każ „Bergarbeiter-Gewerkschaft" w Němskej. Morawska Ostrawa je hriedźischcźo cźežkeho kamjentnowuhlowego hornistwa (Steinkohlenbergbau). Tehodla je hjesdźiwo, so maja tu cźežzy hórnizy zwoje najsylnische bratrowstwo. Te ma na 49000 sdbudławow. Sa zwój pjenježny wobthod zu zebi pódla srejazy dom natwarili. Tón zu njedawno zwjatocźnje powjeczili. So zu zebi samohli tajki dom natwarić, spóznawamy, na kak wyßokim sthodźenku organisatoriskeje wustojnosće cźežki dźěłacźer steji.

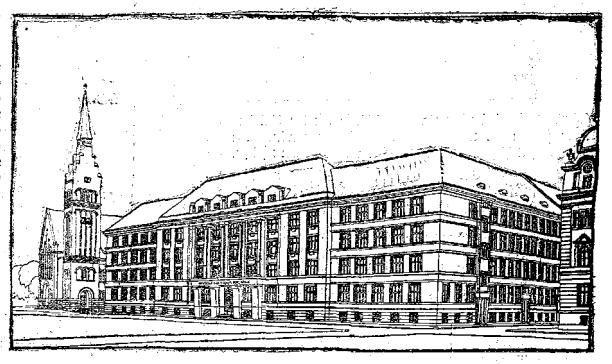

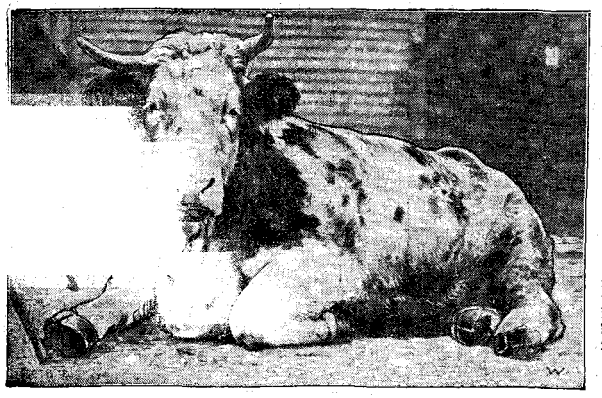

Amerikanski byk.

Tajcheho byka by někotryžkuliż naschich ratarjow rady na pschedań stajił. Tutón byczk waźi zwoje 24 zentnarjow. Możemy jeho jenoż lježo wobdźiwacź. Schkoda, so postawnje njeje, jako jeho fotografowachu. Najskerje wjele na to njedawa, hacź jeho cźežu a wulkosć wobdźiwaja. Jeho zylne nohi, tołste każ łudy, nam praja, so maja wulku cźežu njesć. Naschi herbizy ratarjo zwoje byki też hacź na zwoje 18 zentnarjow a nješchto puntow wjazy pschinjeju. Tola tutón hobr wuchadźa wěsće s jeneje hižo dawno s wulkej kedźbliwosćeju wlohowaneje zwójby.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 30 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěri Smolerjec knihiščernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźelnje so stajace nawěšiki a tabele so wyše wobličeje. Za reklamowy n n rjadk płaći so 80 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 32 **Budyšin — póndźelu, 8. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Serbske prócowanje we wočomaj najsurowišich njepřećelow Serbow.

„Die Ostmark" je cžasopiš *wulhadźacy* w nakladze „ranšeho towarstwa" (Ostmarkenverein). Tuto towarstwo (najemy pod mj om hakatistow. Dostali hu jo po swojich sakoržerjach ſ mjenom: Hanemann, Kannemann a Tiedemann. Te hu skrótschili po prěnich slozkach (sylbach) ſ kóždeho mjena tak nasta Ha-Ka-Tie abo hakatišt. Do wójny tute hakatistiske towarstwo se wschěmi njekrizomnymi brónjemi pschećiwo Polakam wozowasche. Njewotczakany scžěhnk jich djabolskeje schkerjedženjow bě tón, so ſbita Němska nimale wschě krajiny ſhubi, w kotrejž Polazy wot starodawna žem ſydla.

Po wójnje běchu thwilščižku směrom. Nětko hu jo trochu ſtrózele pominyle. Tohodla sapoczinaju sajo schkerjedžicź. Polakow w němskej republiky wjazy telko nimaja, kaž do wójny. Tohodla hu nětko nam Luježitym Serbam ſwoju kedźbliwosć a starosć pschiwobroczili. Jich cžasopiš „die Ostmark" pschinjeſy w januarskim a februarskim cžišle nastawk wo naſ Serbach pod nadpiſkom „Die wendische Gefahr". Tam wopiſuja Serbow a ſerbske prózowanja wo sakhowanje ſwojeje maczerneje rěcže a ludoweje kultury. Pschedewschěm puſoka jo na nasche ſtyki a ſnoschowanja ſ Czechami a Polakami a druhimi Sslowjanami.

Po prawom tónle nastawk we wočomaj kóždeho sprawneho cžłowjeka sa naſ Serbow a nasche ſerbske prózowanja rěcži. Naschi cžitarjo nam dowola, so wschelake měſtna ſ tuteho nastawka hnydom w němskej rěcži podamy. Serb ſtajnje wjele na to dawa, schto Němz wo Serbach a ſerbskich prózowanjach mění.

Wo „Serbskich Nowinach" cžitamy w tutom nastawku po tym, so bě rěcž wo ſerbskim nowinarstwje tole:

„Demnach erscheinen in wendischer Sprache neun Zeitschriften, und zwar sogenannte Dauerschriften, da sie alle wie man sieht, bereits seit einer längeren oder kürzeren Reihe von Jahren herauskommen. Die zahlenmäßig **beachtenswerte Entwicklung dieser wendischen Presse** muß aber mit Bezug auf ihre Qualität als noch beachtenswerter angesehen werden, wie den z. B. die „Serbske Nowiny" ein sehr ernst zu nehmendes europäisches Tageblatt ist. Es bringt reichhaltige informierende Mitteilungen aus der ganzen Lausitz, Artikel über das soziale, kulturelle, wissenschaftliche, künstlerische, wirtschaftliche und sportliche Leben der Welt, besonders des gesamten Slaventums und der Lausitz usw. und liefert den Beweis, daß die geistigen Bedürfnisse der Leser die Bedürfnisse der Durchschnittsleser von Volksblättern übersteigen. Im Vergleich zu diesem keineswegs zu unterschätzenden Blatte, dessen Offizin erst vor kurzer Zeit bedeutend vergrößert und mit den modernsten technischen Einrichtungen versehen worden ist, sind die in Deutschland erscheinenden polnischen Zeitungen denn doch nur unansehnliche Käseblätter, die im allgemeinen bloß schimpfen, schmähen und hetzen können, aber selten etwas Gediegenes bieten."

Tole praja naschi najhórschi njepschećelјo wo „Serbskich Nowinach" a jeje cžitarjach. Woni runje won praja, so jeje cžitarjo duchownje wyſoko ſteja a ſa lépschimi duchownymi wuplodami pożadaja. To je błyschcžate wuſwědčenje ſa duchownu a kulturnu wyſokosć ſerbskeho luda. Schto wſak k temu knjes tajny zyrkwinſki radźicžel dr. Ro nkranz, kotryž měni, so *Serbjo kulturny nimaja a kotryž pisches dwajiełdźełacz* ſajimuje ważny hamt runje na polu duchowneje dźeławosće mjes Serbami?

Cžasopiš die Ostmark dale pische: ,

„Welche moralische Kraft schon jetzt den Lausitzer Wenden inne wohnt, das haben dem aufmerksamen Beobachter, die in den letzten beiden Jahren stattgefundenen Versammlungen **einer Reihe wendischer Kulturinstitute in Bautzen,** vor allem die Jahresversammlungen der „Macžiza Serbska" dargetan, in denen eine Reihe für das wissenschaftliche und (po)kasce, knjes tajny zyrkwinſki radźicžel dr. Rosenkulturelle Leben der Wenden wichtige Beschlüsse gefaßt wurden. Die einzelnen Abteilungen dieses Vereins z. B. die belletristische, linguistische (rěcžespytne) musikalische usw. berieten unter Vorsitz des Prof. Dr. Ernst Muka und beschlossen unter anderen die Sammelherausgabe der Werke des Literaten und Komponisten M. Kozor . . ."

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowańja wobuća. Pódusowanje spěšnje a tunjo

Wo měsčze Budyschin, ſo w nastawku praji, ſo ma wěsče dobru tśeśinu ſerbskich wobydlerjow. Tak wopiſuje ſerbske, kulturelne prózowanje a dźěło. Ale tola jeniczky ſ tym wotpohladom, ſo by ſtatna móc a Němzy chyli Serbow a ſerbsku kulturu sterje a lépje sničžicź. Tohodla pschiwoła wyschnoscžam a knjeżeſtwu:

„Daß die wendische Bewegung eine größere und eingehendere Beachtung der Reichs- und Staatsbehörden, sowie der deutschen Volksgesamtheit verdient und nicht mit einer verächtlichen Handbewegung oder einem geringschätzigen Achselzucken abgetan werden darf, dafür spricht auch ihre Intensität, bezüglich der wendischen **Bücherpublikationen,** unter denen eine mit Hilfe des gesamten wissenschaftlichen Apparats angefertigte, vollständige, schöne und sorgfältige Übersetzung der Odyssee des Homer hervorragt."

Naschim wyschnoscžam žmény tola tu dowěru měcź, ſo ſo po djabolskich rezeptach hakatiſtow ſłožowacź njebudu.

Pschedewschěm pak nětko wotcžakujemy, ſo sapocznu na Serbow a ſerbske żadanja ſ hinajschcheho ſtejiſchcža ſhladowacź. Serbſte praschenje żada rozſtrjanje, niż po ſaſadże, ſo ma ſo Serbſtwo cžerpicź, ale hasicź.

Nětkole sajo ſchumi psches łěſ němſkeho nowinarſtwa wopramny wichor pschećiwo Serbam. S mężnej hanbu ſa pruſke ſchulſke a zyrkwinſke wyschnoscže wostanje, ſchtož ſobotniſke cžišco „Cottbuſer Anzeiger" ſ wěſtej djabolſkej radoſcžu pišałſche. Wón ſ wjeſelom ſpóznawa, ſo mjes Sserbami Delnjeje Luježi naſcheho ſerbſkeho hibanja njeje. Woni nimaja żanych duchownych wjednikow (duchownych a wucžerjow). Lud njemóże ſo we ſwojej maczernej rěcži pilnje wuraſnoſcź, ani njeſamóża dźěcži ſerbſcy cžitacź. Lud w ſwojej rodnej rěcži jenož hiſchcže ertnje wobthadża a ſwoju narodnoſcź jenož hiſchcže jewi, ſo ſo ludowych waſchnjow a nałožkow dźerži a żónſke ſo ſerbſcy draſcża. To pische němſka nowina, *kotrejež wopiſchijece ſo wſchědnje mjerwi ſe ſtiwlenjom wo połtóczowanju němſtich narodnych mjeńſchinow.*

Měnja dha němſke knjeżeſtwa, němſke wyſchnoscže a němſka ſjawnoſcź, ſo druhi ſtwět ſtyſchi jenoż ſtiwlenje němſtich nowin a ma je ſa wěrne a njehlada na to, *kak* tu w němſkej republiky wobkhadżeja ſ njeněmſtimi mjeńſchinami?!

Němska dyce do Zwjazka Ludow zastupić.

W rozſchěrjenju němſkeho póſłanza ſ Poeſcha w Pariſu ſ franzowſkim ministerſtwom pſchedpyhdu Briandom je ſo hižo roſſchěrjenje Radu Swjatſa Ludow rospominało. Dokelž budźe wětſu Němſka Radźe Swjatſa Ludow pſchiſłuſchcež, žebi jej Pólſka ſtajne ſydło w Radźe Swjatſa żada; wona ma prawo na to, *to cžim bóle,* dokelž Pólſka ſ Němſkej mjeſuje. Franzowſka budźe teho dla żadanje Pólſkeje roſtrje podpjerowacź.

Demokratiski pósłanc Brodauf w rozrunanju z němskimi wjerchami.

W Drježdżańſkim demokratiſkim towarſtwje je *němſko*ſtejnſki ſapóſłanz Brodauf wo themje „Rozrunanje ſ wjerchami" rěcžał. Swjetſcha ſu ſo mjes ſudami a ſudami rozrunanje ſkóženja wobſtarnje, w Schwarzburg-Rudolſtadtu ſamo pod wjerchownym knjeżeſtwom. Lěta dołho ſebi njeje nichtó na to myſlił, na tym dwěłowacź, ſo ſu tele ſkóženja prawe. Hałle, hdyż Němſka na prawoju ſłożene knjeżeſtwo dóſta, wjercham myſl pſchipadże, ſo ſo ſkóženja ſ „dobrymi waſchnjemi" njeſnjeſu, dokelž ſu ſo wone pod nuczenjom hiſtoriſkich podawkow wobſtarnje. Wjerchojo pak *ſo wo to njeſtaraju,* ſo ſo lud ſe ſummami poczeſi, kaž w Mecklenburgu, kotrež je jedyn wjeſch ſwojim lubkam ſłubił. Wu*pěch,* kotrež ſu Hohenzollernjo pſched ſudom dozhi, a kotrež jim 180 miljonow ſłotych hriwnow wunjeżechu, hdyż ſo ſamo na 500 hač 600 miljonow powyżſchiſ, hdy by pruſki finanzny miniſter rozmnanje njepſchećiſchcał. Wſchěch tele naddźěły na němſke ludowe ſamóżenje ſu demokratow ſ jich nanjetej pohnuſe. Hač runje tónle nanjet njeje wjetſchinu w němſkim ſejmje namakał, je wón tola wulki wuſpěch pſchinjeſł, ſo je ſo němſka ludowa ſtrona a ſamo bayerſka ludowa ſtrona ſa myſl woſebiteho ſudoho dobyła. *Najważniſche tuteho nacžiſła je ſawjedženje* momenta ſdobnoſcže. Nowy ſakoń, kotryż je ſo po naſtorki demokratiſkeje ſtrony pſchedpokłožił, wjerchom pſchiſtojne wudżerżenje ſwjeſnja ſarucża. Ale hdyż je zyły němſki lud wothudnył, potom njemohli nehdyſchi wjerchojo, kotſiž njeſu, hač runje bě jim to móżno, niczo ſa měr dorozumjenja cžiniłi, woſebite lépſchiny ſ powſchitkownje myſły ſa ſebje żadacź.

Dwaj milionaj dźěłonjemčerjow w Němskej.

W Němſkej ſu 15. januara wſcho hromadże 1 762 000 dźěłonjemčerjow naliczili. Licžba 1. februara njeje hiſchcže ſnata, *tola* ſo *boja,* ſo je *nětkole khětro* wjazy dyżli dwaj milionaj wołobotu bjes dźěła. Sjawnoſcź ſo njepſcheſtawajcy ſe ſcherjenjom bjesdźěłoſcže ſahěra. W nowinach a w parlamenće ſo pſcheżo ſ nowa ſtyſłne praſchenje do prědka cžiſchcži, hač ſo tele bjestrochtne wobſtejnoſcže hiſchcže *hórſcha.* Schto mohło ſo ſtacź, ſo by tele miljony ſaſo dźěło namałale.

Hubjenſtwo w industriji je ſa krótki cžaſ roſmērow nabyło, kotrež je ſamo tych pſchekhwatało, kotrež ſu po ſkrucženju němſteje baluty wjele woporow ſ cžiſchcżeje hrjſty wocžakali. Nětcžiſche wobſtejnoſcže ſu najcžornſche dopředkapraſenje pſchetrjechiłe. Loni w junuju bě licžba dźěłonjemčerjow na 198 000 ſpadnyła. Wot teho cžaſa wona mężaczniże we nětkim 100 000 pſchibēreſche a bě 1. dezembra na 670 315 dołstawarjow hłowneje podpjery ſtupiła. 15. dezembra ſo *potom nastróżaja* licžba 1 057 031 dołstawarjow hłowneje podpjery naliczi. Mětko ſ 1. februara je ſo tale licžba; nimale podwoiła. Stykłniwje ſo praſchamy, hač tole hubjenſtwo bjesdźěłoſcže ſo dale roſcheri. Sšmērny wocžakacź, ſo ſo dźěłoſpytowym w nałēcžu w twarſtwje, w ratarſtwu a w transportſkim rjemjeſle dźěło polſchi, hač pak ſo mjes tym wobſtejnoſcže w němſkej industriji ſ lépſchemu wobroczo, njehodźi ſo dopředka rjec.

Němski dźěłański minister Brauns wo sozialpolitiskich nadawkach.

W hoſpodarſkim wubjerku němſkeho ſejma je němſki dźěłowy minister Brauns dłeſchi pſchednoſchk wo hopodarſtwje němſkeho dźěłoweho miniſterſtwa ſa 1926 měſ. Po nim je nēnikoſtatna hoſpodarſka rada ſe 44 pſcheciſtwo 22 hłoſam nanjetej ſ ſchćitanju ſtarſchich pſchiſtojenjow pſchihłoſowała, na kotrehż ſakoku ſo ſakoń wudźěła. Powyſchenje pſchirażkow ſa dźěcži dołstawarjow invalidnoſcže renty njemóże wrócžopłacżaju móż měcź, dokelž hewak 28 hač 30 miljonow wjazy wudawkow nastanje, kotrež ſo njemohłe ſwjeſcź. Statiſtika dołhodow ſ pſchinoſkow ſawěſcženja invalidow a ſ płacženja rentow *bohużel w poſłednich měſazach ſmjeńſchenje dołhodow* pornje wuſpłacženju rentow pokaſuje. W oktobrje ſu wſche dołhody ſ pſchinoſkow invalidneho ſawěſcženja 53,8 miljona hriwnow wuczinile, w novembrje 51,3 miljona hr. a w dezembrje 59 miljonow hr. Pornjo tomu je ſo rentow wuplacżiło w oktobrje 52,8, w novembrje 58 a dezembrje 54,5 miljona hr.

Dale minister praji, ſo ſaneje rēcže njemóże wo tym byeſ, ſo by ſo ſo ſozialna politika wottwarika. Sa podpjerane dźěłonjemčerjow je ſo wot 1. haprleje 1925 hač do 5. februara 1926 ſe ſjawnych ſrědkow wo hromadże 36 336 000 hriwnow wudało, ſa nuſowe dźěła 33 miljonow hriwnow, a ſa podpjerańſke a produktiwne ſaſtarance wſcho hromadże 97 miljonow hr. Sa podpjerańje ſtróſi cžaſ dźěłacych je němſke dźěłowe miniſterſtwo hižo ſahe nawjetſy cžinilo. Saſoh wo wuwuczenju w powokanju ſo w bliſchim cžaſu w němſkim miniſterſtwje wurażi. Sawěſcženje penſije prawiſniſtich rēcžnikow je w nacžiſku telu runja hotowe.

Femine ſerjenje w Němskej.

Pruſti ſejm je pjatk wobſamknył, ſo dyrbi ſo ſejmowy wubjerk ſa rozſajnjenje ſeminych mordarſtwow tež ſ pſchepytanjom ſadżerżenja ſtatneho rēcžniſtwa w pohlednim ſemnym procežu wo ſtóżowanju iſtża Panieru ſabracź.

Dalſche ſakitanje ſ ſmjerzeſ ſaſudżeneho wobſkorżeneho Steina ſe kommunistam bliſko ſtejoſy rēcžnik dr. Löwenthal pſchewſak a to po wuraſnym żadanju Steina, kotryż ſwjeſenu dotalnemu ſakitarjej, kotryż němſkonazionalnej ſtronje

pichiżiuśicha, wjazy njewěrći. Kaž „Vorwärts“ pišče, je žo dr. Löwenthal na direktora krajneho žuda, dr. Bombu ſ prošiwu wobrocił. Dr. Bomba je žo teſle prošiwje ſ krótka zapowědźił, prajcy, so njewěmy žanjeje pichičiny, kotrejež dla dyrbjału žo w ſakſatiwje zaſtupjeneho pschemóſnjenje ſtaś. Wubjerk pruſkeho ſejma śmje nětko praſchenje rospominaś, hacź ſmě direktora krajneho žuda liczbu pschepiſarjow pschepiſaś, na zakožku kaſcheho ſakonja je wón to w Steinowym ſakſatowanju cźinił.

Nowe wotkrycza wo traſchazym wuſtupanju ſemy.

„Berliner Zeitung“ je žobotu nowe wotkrycze wo ſeminej naležnoſći pſchinjeſła. Do redakcije mjenowanych nowin ſu někotre priebaworſche žobuſtawy „cźorneje nimſkoſtatneje woboty“ pſchiſchle, kotrež ſu žo na polizajſiwje wo ſeminych mordarſtwach ſlyſchale. Powědachu, ſo žo wot teho cźaſa njepſcheſtawaju wobleźowaś a pſchezcźahowaś. Trjebaju jenoż pſched durje ſtupiś, a hižo ſu wobleźowali. Cźiſty pſchezcźeharjo ſu pſchezcźakarni hwiſdaju tſamjenja daju. Mjes druhim jedyn ſwědk wo ſlědowanym padze powě: Hdyž bě prěni króć na polizaji wuprajił, blíſchi dźeń na dwóru, na kotrejž bydli, automobil ſ pjeć woſobanni pſchijěźdże, kotrež mějachu na hłowje wódru ſchpotkatu cźapku ze ſlědowanym žołtowym wiénzom a cźornobéſej kokardu. Pſched tźěju, na kotrejž ſwědk bydli, ſtejo wuſtachu a tźěſne cźiſło napiſachu. Jenu ſ muſka na automobilu ſedźejcych woſobow jako ſlě wuwukaneho podoffiźjera Sagu ſe cźerneje nimſkoſtatneje woboty ſpóſna. Swědk mění, ſo mějeſeſ jeneje zigarroweje pſchedawarnje pſchezcźeharje ſwědkew wodźi a ſo je w jeho ſkamach nětkoſ ſrjedźiſchcźo ſa wobleźowanje nětkuſchich pſchiſluſchnikow „cźerneje nimſkoſtatneje woboty“. Wſchitcy ſpódźu jenoſmyſlnje praja, ſo ſo kóždy, kotrejž je prjedy „cźernej nimſkoſtatnej woborje pſchiſluſchał a je na polizajſiwje nětſchto wuprajił, prjedowſchim mjednikam „cźorneje nimſkoſtatneje woboty“ jako „pſcheradnił“ woſjewi. Tukaju na to, ſo ſemini ludźo w Barliniſkim polizajſkim preſidiu dowěrnika, kotrejž jim wo wſchém powěźe dawa.

Sledźenje ſa ſeminymi mordarjemi.

Femine mordarſtwo pſchepytuje, ſu wyſchnoſće cźěſe nadeſche, kotraž do Hornjeje Schlehiſkeje pokaſuje a w Opolſkim wokrjeſu kněži. Wyſchnoſće ſo w tu ſkwilu prózuja, wěſteho podoffiźjera Voigta wuſlědźicz, kotrejž ſ ſeminymi mordarſtwami ſwiſuje. Voigt je ſchtyri mježacy na knježim dworje w Turawje w Opolſkim wokrjeſu dźěłał a je ſkwilu też cźrijódki dźěłacźerjow w Malym Kſetorzu poſa Opola nadwědował. W nowembrje 1921 je wón Hornji Schlehiſku wopuſchcźił i dźeſatnikom Kurtom Leonom ſ Plawna w Bogtlandźe a je ſo wot teho cźaſa ſhubił

Želeźnizarjo pſchecźiwo towarſtwu němſkeje želeźnizy ſkorja.

Želeźnizarſke organiſacije ſu ſo dorěcźale, ſo dla wotpokazanja rosrišaceho wukuda němſkeho dźěłowego miniſterſtwa ſtórźbu pſchecźiwo towarſtwu němſkeje želeźnizy ſapodaju.

Cźeſkoſłowakſka bolſchewiſke knježeſtwo pchipóſnawa.

Cźeſkoſłowakſka je žobotu po žadanju ſwojich induſtrialnych ruſke bolſchewiſke knježeſtwo jako ſakoniſke pſchipóſnała.

7000 wobhnadźenych w Bolharſkej.

Bolharſki warlament je wobhnadźeniſki ſakoń pſchijał. Knježerſtwowe nowiny na to pokaſaju, ſo ſo wobhnadźeniſki ſakoń hiſchcze na wjazy woſobow wupſcheſtrježe, jeli ſo jón pſchecźiwne ſtrony pſchihódnje pohubźuja. W jenje ſhromadźiſnje knježeſtwoweje ſtrony je miniſterſki preſident Ljaſcźew rjekł, ſo budźe Bolharſka w bliſchim cźaſu ſ pomocu Swjaſka ludowy podara miliardy ſa ſaſtaranje cźekinjenjow ſ Mazedonſkeje poſjeźej móz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónźelu, 8. małeho rožka.

Jana z Matha, wuńorija.

† 1903 łužiski ſtawiznař Herm. Bjedrich Knoblo.
* 1800 w Pančicach Jakub Wornač, kiž wot 1838—1865 wo Wotrowje jako farař skutkowaše; je modleŕsku knižku z nowa wudał a swoje zastojnstwo najswěrniše wukonjał. — Wótcowska katholiska serbska wosada, na mjezach Serbowstwa ležaca, je wurjadnje swěrnych a nadobnych fararjow měła, kiž su z najwjetšim, widźomnym žohnowanjom skutkowali. — Wosadne žiwjenjo wo tom swědči, kajke krasne płody tež trajne swěrne duchowne dźěło znješe. —

Stóž so myslo ženić ma, nopachi njoch wuwala.

(Přisłowo.)

*

Mały rožk.

S tóždym dnjom ſtóčźi mały rožk ſymu na ſtronu. A byrnjež nam hiſchcze ſněh a lód pſchinjeſeł, dha ſo tola hižo wſcho hiba w Božej ſwótźbje. Mjelcźa cźicźki ſo nalěcźo do kraja. Měło hrubnych ſymnych wětrow duja dźěła mile wětſiki, kajkeż je w pozležnich dnjach měſjachmy. A ſtónzo, kotrež dny hladajcy podležſchuje, ſcźele nam hižo ſwoje naležne pruhi. W ſtarym cźaſu pſkaženſce 22. małeho rožka jako woprawdźity ſpeźaſk naležca. Mjes ludom rěkaſche „bacźonowy dźeń“, dokelž ſej myſlachu, ſo na Pětrowym dnju (22. je po kſaoliſkej protyny „Stola ſwjateho Pětra w Antiochji“) ſo bacźony wrócza. Po ludowym prajenju pſchinjeſe 28. małeho rožka pozležni lód, hižo po Mateju.

Ale pſchekhód ſe ſymy do naležca ſtawa ſo tak ſpěſchnje-ce ſtare burſke prajidmo ſcźej ſa mały rožk (februar) ſkerje ſymne hacź cźopke wjedro žada. Potom ſo ſtanje, ſo tóźźa w februaru na ſtónźku leźi, ale we měrzu ſo ſa khachłemi khowa. Hdyž nam mały rožk ſtwórbu ſcźopli, pſchinjeſe měrz ſwjetſha ſymne wjedro.

Hajnił ma nětko měrny cźaſ, dokelž mały rožk — ſe wuwſcźaſom liſchti a druheje rubjożnoſe dźiwiny — jemu wjele njepoſkoſći. Wſeſo ſorniki ſmědźa ſo dale tſělecź, ale to hajnił ſnjewužije. Da też jemu měra. Mažne je pizowanje, wožeſbje tehdom, hdyž je wſcho ſe ſněhom pſchikryte. Kóns mějaza wotmjetaja jelenje ſwoje rohi. Dokelž tute ſwjetſcha ſ fosſora a wapna (kalka) wobſtaja, dyrbi ſo jim k tworjenju rohow to podawacź. Sa rybaka wotwiſuje wuſpech na prěnim měſtnje wot wjedra. Pſchi ſtónźnitym wjedrje njetrjeba ſ wudu lóźcź, ale może ſaſ wuczińnjeź. Je wjedro pſchijomne, rjeſka hižo ſchtuka a może ſo loſzy popadnyeź.

Lětſa padnu późniſo na 16. małeho rožka. Po ſtarym burſkim prajidmje měſe późniſo wuſtoru ſcźopcźa ſwjecźicź a wjele hwězdow na njebju ſtacź. Wložnicha je hichcze popjelna ſrjeda. Kaž ta, tak je ſ wjetſcha zyły póſt

*

Wo wjedreje. Djenja rano w 8 hodź. barometer 739, hygrometer —4, thermometer w nozu +4. Wuhlady na wjedro: Pokiwanju ſněha. — Wot naſ hižo pſchipowědźeny ſymniſchi cźaſ je ſaſtupił a kaž wjedrarſke měnja, jón też wobſtowamy. Mjeſera rano leźachu wyſchiny nad raiſchej Europu a nižiny nad wjecźornej. Tola ſyma w Europje pſchewažu dobywa a cźehnje ſo wot tanja k wjecźoru. Jutſje wutoru ſtónźko 7,32 hodź. ſtkhadźa a ſo 4,58 khowa; měſacźk rano 4,41 hodź. khadźa a ſo po pſchipołdnju 2,09 khowa.

— Sčkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſiſchi dźeń: Mjerſnje ſněh je mózny. Podobnje po zyłej Europje. Jenoż we wjecźoru a króſkim wjecźoru hiſchcze mile wjedr.

— Serbska piſſca maſina. Kóždy zdźěłany cźłowjek w naſim cźaſu hlada, zo by ſebi wostudźe piſarſke dźěło wołóźił, z piſaceſ maſinu. Serbſku mózachmy hač dotal jenoż na wosebitu ſkazanku za drohe pjenjezy dóſtać, a to nio liſčo tak dospołnu kajkuż druſie rěče maju. Tomu je nětk wotpomhane. Wulka tworjna Seidel & Naumann w Drježdźanach je serbſku pisacu maſinu zeſtajała, kotraż ma nimo wšěch nimſkich pismikow a znamjeſkow tele serbſke: ě ó ć ď ś ž ź ć Ć Ž ǔ ń ŕ ť ł. — Tak móžeš z njej ſerbſki a nimſki piſać. Też wšitko za dolnjoſerbſčinu wopřija. W katalogu piſacych maſinow tutoju tworniu budźe wot nětka nimo druhich rěčow też ſtać: Taſtatur „wondiſch“. — Předawanje maſiny je hoſpodarſke towarſtwo w Miſnjanſkim biſkopſtwje přewzało. Stóž chce ſo w tej wěcy wobhonić, wobroć ſo na: Wirtſchaftsverband i. B. Meißen, G. m. b. H., Großenhain, Sachſen.

— Wuwožowanje płahowańſkeho ſkotu. Kaž rataſtwo komora jdźeli, wona też próżowanja dźěłowego ſjednoczeńſtwa za wuwožowanje płahowańſkeho ſkotu podpjera. Dokelž je płahowanje žita pſchjeza njeſnje wunoſchne, dyrbi ſo rataſtwo bóſe na dźerżenje a płahowanje ſkotu pſchiſtajiś. W Saſkſej je na prěnim měſtnje płahowarjo koni wožowſe a ſwini cźi, kotrejž maja ſajim na wuwožowanju.

— Nałutowańſki wobſhad pſchi nałutowańi měſta Budyſchina. Kóńcz dezembra wuczińnjachu nałutowanki 773 875,20 hr. Nałutowarjam je ſo ſa lěto 1925 31616,97 hr., danje dobropiſałco. W januaru 110 845,92 hr. nutkpłacźachu a 29644,55 hr. wotſtbhnychu. Wobſtatk pokładnje wuczińnjeſche kóńz januara 886 693,54 hr. Nowych nałutowańſkich knižkow je ſo 294 wupiſało.

— Bjeſdźěkoſeſ na ducha dźěłacźerja cźejźy ſtukuje. Wot wſchelakich njerwědomnych ludźi ſłyſchimy huſto, ſo wo dźěłonjemjeſerjach jako wo „lěnikach“ rěcźa, kotrychž dyrbi „ſtat“ ſoſiwicź. Cźałe pſchiſłuſchadźerjo ſwjetſcha njewědźa, ſo ſo dźěłacźerjam wěſte prozenty wot inſdy watcźahnu ſa podpjeru dźěłonjemjeſerjow. Tajzy bleſerjo wěcźe hiſchcze ženje bjes dźěła bydli njejſu, njeſu hiſchcze ženje ſpytali, kak ſo ſ taſkej „kralowſkeſ“ podpjeru žiwy bycź hodźi a nimaja hakle tak prawje žaneje myſle ſa duſchine cźwile, kotrejž dyrbi ſaſtarać ſwójźu ſa cźaſ bjesdźěłoſće wuſtacź. Swjetſcha tajzy ludźo najſterſe ženje wobmyſlili njejſu, ſcźo to rěka, bjes dźěła a ſoſtužby bycź. Njejſu wěcźe hiſchcze na myſl pſchijchli, kelko bjeſpatnych nozow ma tajki cźłowjek wutracź. Móža ſebi pſchemyſlaſcź, ſo wjetſcheho huſeńſtwa njeſe ſa ſtroweho, wuſtajneho cźłowjeka, hacź ſo dyrbi ſ rukomaj w ſaku pſchihladowacź, kak druſy dźěkaja ſa žonu a dźěcźi a móža je ſchtitacź pſchecźiwo hłodej a ſymje? Mjes tym ſo dyrbi dźěkonjemjeſej dałoke puće cźiniś a hodźiny dołho proſcho cźakaś, hacź jemu ſtónźnje podpjeru do ruki ſtócźa, tiž pſcheza ſa najnuſniſche k ſeźiwjenju njedožaha. Kotiž w dźěłonjemjeſerjach jenoż lěnikow widźa, wědźa woni nješchto wo jich ſtaroſcźi a ſadwělowanju? Hacź ſu hdy ſpytali, ſo do wobſtejnoſcźow dźěłonjemjeſerjow ſamyſliś? To ſo možne bycź njeſda. Hewak njebychu tajke ſymne ſłowa rěcźeli. Hoſpodarſka kriſa ſtajnje tych najcźežſcho potrjechi, tiž nicźo ſwojeho nimaju, khiba dźěłanſku móc. Natař, tiž ma ſwoju žiwnoſć, njetrjeba ženje bjes dźěła bycź. A ſu ſtajnje ras jara hubjene, ratoś może ſo pſchezo najeſć. Też pſchemyſlinizy a pſchedewjaczeſo tak wjele wo teſle nuły njepyntnu, kaž dźěłacźerjo. Dźe-li wołkoh ras hubjenje, dadźa ſebi dźěłacźerjow pſchiſtaś a wojſewja jim, ſo dyrbja jich ſ dźěła puſchcźiś a cźeſa je ſa nich wotwobrocźena. Do woſobiniſkeje nuły dźěłodawař tola njepſchiſłuſe. Tehodła je tajki cźłowjek, kiž tak niſko wo dźěłonjemjeſerjach rěcźi, hiſchcze jara njerozumny. R.

— Schulka a tuberkuloſa (ſuchocźina). Sůchocźina je ludowa khoroſć, kotraž je jara roſchěrjena a kraje wulku rólu w ſtatiſtiſkich ſmjerćnych padow. Tehodła je nuſne, ſo bychmy ſe wobſtarowali. Sawěſcźe ſo dźenſniſchi dźeń wjele cźini a wjele pjenjes ſo wudawa, ſo by ſo wojowanje pſchecźiwo ſuchocźinje dale wjeſło. So pak dyrbi ſo hiſchcze wjele, jara wjele ſtacź, ſo by ſo nuſny ſamjer doſpěł, njepotrjeba drje žaneho wobſpěteho dopokaſma. Sůchocźina je khronika natyſkowaja khoroſć, kotraž tmkhadźa ſe ſoſtatneho hubjeńſtwa. Ći może ho wěſe jenoż

Potajnſtwo kapitana.

Drama na morju.

14] (Pokraczowanje.)

Zyle do mynłowa ponurjeny, wutrobu polnu ſtaroſcźe a łubośće, dźeſche Filippo pſajidźoła Cźſara. Wonaj pſchekrocźiſchtaj lětaty horaty wjeſtſch a pſchtidźeſchtaj nětko na měſtno, hdźež wubladaſchtaj zyły rjad na płodach bohatych małych ſaſydlenjow, ſarmow ſ tykowanymi, wupaženymi khěſkami. Take ſydliſchcźa běchu po zyłej kupje roſtnte kaž Cźſare wobkrucźowaſche. Won běſche khěſcźańſke jednomanożeńſtwo ſawjedł a ſwójźbne žiwjenje ſakožił a jemu we wohniſchcźu doma dał ſrjedźiſchcźo.

„Raſche wcźerawſche ſpanje pſchi khwow, wohnjach“, wujaſnjeſche Cźſare, běſche pólne ſnuczowanje, pſchetož ſo ſamo roſumi, ſo dyrbimy na nadpadnjenja a wojowanja pſchezo pſchihotowani bycź.

A tak wuwuczinju ſwojich kupjanow tu a tam we europiſkim wjedenju wójnu. Ssamt-li tas wumrěł, potom tola njebudźa bjes ſchkita. Longford bě prěni byk, kiž bě naſche wójniſke wumjeſtſwo ſpóſnał.

Cźſare dowjedźe ſwojeho pſchecźela do ſwojeho maſeho wobſydſtwa a do ſwojeho domu. Kokoſowe palmy wupinachu ſo nad nim, kwětki łćźejachu w ſahrodach, žitne a běrnowe pola pokrywachu dalołe pſcheſtrěnje. Swinje, kury a wowzu tu też běchu. „Wſcho, tole je ſe pſchiſporjenjom je ſnadneho wobſtatka, tiž ſmy ſ roſraženeje łódźe wumóžili,“ roſjaſni Cźſare. „Budźich-li ſo tehdy kupjanam podwolił, budźiſche wſchitko pſchi prěnim wulkim ſwjedženju ſo pominyło. Nětko maju wſchitzy toho doſcź a na wſche cźaſy.“ —

Wopuſchcźimy nětko Cźſare a jeho kulturnu ſtwórbu a wróćimy ſo na łódź „Fortuny“.

Wſchitke poſtajenja Filippo naſtupaze běchu ſo tak jara ſtradźu ſkale, ſo Feliże niczo wo tom pytka njeběſche. Dokelž wokna jeje kabiny do ſady wjedźechu, njeběſche wona niczo wo tom ſhonika, ſo ſo łódź nětkajkej łupje pſchibliżuje. Na łajkeżtuli łóžne ſnuczowanja wona łžyła njekedźowaſche, a tuž njebě też ja tym pſchiſchła, ſo łódź blížko kupy na ſtrótki cźaſ ſaſta.

Hdyž Feliże podźěſche w nogy na wukrym wuſtupi, njebě kupy hižo wjacy widźeź.

Kapitan Longford běſche ſakaſał, ſo njeſmě ho ſwojej „buchakhorej“ dźowaju niczo wo tom pſcheradźiś, ſchtož běſche ho ſtako. Feliże ſo jenoż dźiwaſche, ſo ho Filippo łžyła widźeź njeda; běſche ſebi wona tola hodźiny wuſwolita, hdyž měſeſche wón nóznu ſtrażu.

Hačke naſajtra žadaſche ſa nim. Wón dyrbjeſche, kaž běſche ho to ſ waſchnjom ſtało, ſ njej hudźiś. Longford ho wurěcźowaſche. Hdyž ho to wo nješchto hodźinow poſdźiſcho ſało ſta, począ wona njeměrna bycź. Zyle pſchecźiwo ſwojemu waſchnju běſche dźenſa wo dnjo horje a poruczł ſtrażowazemu offiźerej, ho by Filippa dał ſabwołacź. Jeho wuſtrażene wobliczo a jeho murěcźe naczinichu jej nětko woprawdźitu ſtaroſcźow.

Njeſtaraſo ho wo ſpodźiwanje, tiž ſ tym ſbudźi, jewi ſo nadobno w ludowem pſchebytku, ſo by ho tam ſa ſhubjenym napraſchowacź.

Tu naſhoni te ſamſne ſpodźiwanje, te ſamſne wurěcźe. Filippo tudy njeběſche!

Nětko mózeſche po jeje měnjenju jenoż hiſchcze na jenom měſtnje bycź, dokelž w podłódźi, we łódźnem ſaſtwje.

Jeje nan, dotſawſchi powěſcź wot ſtrażowazeho prawidłowarja, běžeſche ſa njej. Wonaj ſetkaſchtaj ho ke prěnjemu raſej pſchi ſwětłym dnju na wukrywje.

„Hdźe je Filippo?“ woprašcha ho wona, wſcha błeda wot roſhorjenja a ſ błyſchcźatymaj wocźomaj.

„Cźehodła? Schto to tebje ſtara?“ woprašcha ho kapitan niż mjenje krućze. We wutrobje měrniweje holcźki roſbudźi ho dźiwja ſpieczliwoſć. Wona, tij hewak njezy dóſtać, a to nio liſčo tak dospołnu kajkuż druſie rěče maju. Tomu je nětk wotpomhane. Wulka tworjna Seidel & Naumann w Drježdźanach je serbſku pisacu maſinu zeſtajała, kotraż ma nimo wšěch nimſkich pismikow a znamjeſkow tele serbſke: ě ó ć ď ś ž ź ć Ć Ž ǔ ń ŕ ť ł. — Tak móžeš z njej serbſki a nimſki pisać. Też wšitko za dolnjoſerbſčinu wopřija. W katalogu piſacych maſinow tutoju tworniu budźe wot nětka nimo druhich rěčow też ſtać: Taſtatur „wondiſch“. — Předawanje maſiny je hoſpodarſke towarſtwo w Miſnjanſkim biſkopſtwje přewzało. Stóž chce ſo w tej wěcy wobhonić, wobroć ſo na: Wirtſchaftsverband i. B. Meißen, G. m. b. H., Großenhain, Sachſen.

— Wuwožowanje płahowańſkeho ſkotu. Kaž rataſtwo komora jdźeli, wona też próżowanja dźěłowego ſjednoczeńſtwa za wuwožowanje płahowańſkeho ſkotu podpjera. Dokelž je płahowanje žita pſchjeza njeſnje wunoſchne, dyrbi ſo rataſtwo bóſe na dźerżenje a płahowanje ſkotu pſchiſtajiś. W Saſkſej je na prěnim měſtnje płahowarjo koni wožowſe a ſwini cźi, kotrejž maja ſajim na wuwožowanju.

— Nałutowańſki wobſhad pſchi nałutowańi měſta Budyſchina. Kóńcz dezembra wuczińnjachu nałutowanki 773 875,20 hr. Nałutowarjam je ſo ſa lěto 1925 31616,97 hr., danje dobropiſałco. W januaru 110 845,92 hr. nutkpłacźachu a 29644,55 hr. wotſtbhnychu. Wobſtatk pokładnje wuczińnjeſche kóńz januara 886 693,54 hr. Nowych nałutowańſkich knižkow je ſo 294 wupiſało.

— Bjeſdźěkoſeſ na ducha dźěłacźerja cźejźy ſtukuje. Wot wſchelakich njerwědomnych ludźi ſłyſchimy huſto, ſo wo dźěłonjemjeſerjach jako wo „lěnikach“ rěcźa, kotrychž dyrbi „ſtat“ ſoſiwicź. Cźałe pſchiſłuſchadźerjo ſwjetſcha njewědźa, ſo ſo dźěłacźerjam wěſte prozenty wot inſdy watcźahnu ſa podpjeru dźěłonjemjeſerjow. Tajzy bleſerjo wěcźe hiſchcze ženje bjes dźěła bydli njejſu, njeſu hiſchcze ženje ſpytali, kak ſo ſ taſkej „kralowſkeſ“ podpjeru žiwy bycź hodźi a nimaja hakle tak prawje žaneje myſle ſa duſchine cźwile, kotrejž dyrbi ſaſtarać ſwójźu ſa cźaſ bjesdźěłoſće wuſtacź. Swjetſcha tajzy ludźo najſterſe ženje wobmyſlili njejſu, ſcźo to rěka, bjes dźěła a ſoſtužby bycź. Njejſu wěcźe hiſchcze na myſl pſchijchli, kelko bjeſpatnych nozow ma tajki cźłowjek wutracź. Móža ſebi pſchemyſlaſcź, ſo wjetſcheho huſeńſtwa njeſe ſa ſtroweho, wuſtajneho cźłowjeka, hacź ſo dyrbi ſ rukomaj w ſaku pſchihladowacź, kak druſy dźěkaja ſa žonu a dźěcźi a móža je ſchtitacź pſchecźiwo hłodej a ſymje? Mjes tym ſo dyrbi dźěkonjemjeſej dałoke puće cźiniś a hodźiny dołho proſcho cźakaś, hacź jemu ſtónźnje podpjeru do ruki ſtócźa, tiž pſcheza ſa najnuſniſche k ſeźiwjenju njedožaha. Kotiž w dźěłonjemjeſerjach jenoż lěnikow widźa, wědźa woni nješchto wo jich ſtaroſcźi a ſadwělowanju? Hacź ſu hdy ſpytali, ſo do wobſtejnoſcźow dźěłonjemjeſerjow ſamyſliś? To ſo možne bycź njeſda. Hewak njebychu tajke ſymne ſłowa rěcźeli. Hoſpodarſka kriſa ſtajnje tych najcźežſcho potrjechi, tiž nicźo ſwojeho nimaju, khiba dźěłanſku móc. Natař, tiž ma ſwoju žiwnoſć, njetrjeba ženje bjes dźěła bycź. A ſu ſtajnje ras jara hubjene, ratoś może ſo pſchezo najeſć. Też pſchemyſlinizy a pſchedewjaczeſo tak wjele wo teſle nuły njepyntnu, kaž dźěłacźerjo. Dźe-li wołkoh ras hubjenje, dadźa ſebi dźěłacźerjow pſchiſtaś a wojſewja jim, ſo dyrbja jich ſ dźěła puſchcźiś a cźeſa je ſa nich wotwobrocźena. Do woſobiniſkeje nuły dźěłodawař tola njepſchiſłuſe. Tehodła je tajki cźłowjek, kiž tak niſko wo dźěłonjemjeſerjach rěcźi, hiſchcze jara njerozumny. R.

— Schulka a tuberkuloſa (ſuchocźina). Sůchocźina je ludowa khoroſć, kotraž je jara roſchěrjena a kraje wulku rólu w ſtatiſtiſkich ſmjerćnych padow. Tehodła je nuſne, ſo bychmy ſe wobſtarowali. Sawěſcźe ſo dźenſniſchi dźeń wjele cźini a wjele pjenjes ſo wudawa, ſo by ſo wojowanje pſchecźiwo ſuchocźinje dale wjeſło. So pak dyrbi ſo hiſchcze wjele, jara wjele ſtacź, ſo by ſo nuſny ſamjer doſpěł, njepotrjeba drje žaneho wobſpěteho dopokaſma. Sůchocźina je khronika natyſkowaja khoroſć, kotraž tmkhadźa ſe ſoſtatneho hubjeńſtwa. Ći może ho wěſe jenoż

Dokelž wokna jeje kabiny do ſady wjedźechu, njeběſche wona niczo wo tom ſhonika, ſo ho łódź nětkajkej łupje pſchibliżuje. Na łajkeżtuli łóžne ſnuczowanja wona łžyła njekedźowaſche, a tuž njebě też ja tym pſchiſchła, ſo łódź blížko kupy na ſtrótki cźaſ ſaſta.

Hdyž Feliże podźěſche w nogy na wukrym wuſtupi, njebě kupy hižo wjacy widźeź.

Kapitan Longford běſche ſakaſał, ſo njeſmě ho ſwojej „buchakhorej“ dźowaju niczo wo tom pſcheradźiś, ſchtož běſche ho ſtako. Feliże ſo jenoż dźiwaſche, ſo ho Filippo łžyła widźeź njeda; běſche ſebi wona tola hodźiny wuſwolita, hdyž měſeſche wón nóznu ſtrażu.

Hačke naſajtra žadaſche ſa nim. Wón dyrbjeſche, kaž běſche ho to ſ waſchnjom ſtało, ſ njej hudźiś. Longford ho wurěcźowaſche. Hdyž ho to wo nješchto hodźinow poſdźiſcho ſało ſta, począ wona njeměrna bycź. Zyle pſchecźiwo ſwojemu waſchnju běſche dźenſa wo dnjo horje a poruczł ſtrażowazemu offiźerej, ho by Filippa dał ſabwołacź. Jeho wuſtrażene wobliczo a jeho murěcźe naczinichu jej nětko woprawdźitu ſtaroſcźow.

Njeſtaraſo ho wo ſpodźiwanje, tiž ſ tym ſbudźi, jewi ſo nadobno w ludowem pſchebytku, ſo by ho tam ſa ſhubjenym napraſchowacź.

Tu naſhoni te ſamſne ſpodźiwanje, te ſamſne wurěcźe. Filippo tudy njeběſche!

Nětko mózeſche po jeje měnjenju jenoż hiſchcze na jenom měſtnje bycź, dokelž w podłódźi, we łódźnem ſaſtwje.

Jeje nan, dotſawſchi powěſcź wot ſtrażowazeho prawidłowarja, běžeſche ſa njej. Wonaj ſetkaſchtaj ho ke prěnjemu raſej pſchi ſwětłym dnju na wukrywje.

„Hdźe je Filippo?“ woprašcha ho wona, wſcha błeda wot roſhorjenja a ſ błyſchcźatymaj wocźomaj.

„Cźehodła? Schto to tebje ſtara?“ woprašcha ho kapitan niż mjenje krućze. We wutrobje měrniweje holcźki roſbudźi ho dźiwja ſpieczliwoſć. Wona, tij hewak

pſchezo pſched nanom ſatſchepota a ſwoje wulke horje wo rubjenu macź w ſebi taſeſche, ſwaji ſo nadobno rěcźeć, jemu napſcheczo ſtupicź.

„Schto to mje ſtara, ho ty praſcheſch?“ wona napſchecziwi. „Ja dżu wdźeczź, hacź ſnadź deleka jaty uſtejeźdź, hacź ujejźy jemu ho też ſłubicź dak, wot tebje dżu to wdźeczź!“

Kapitan Longford njejadźy ſłódny.

„Słubicź dak — też?“ wón wſchoń ſe ſłobami wu raſy.

„Kajke ſu to ſamotane rěcźe, tiž ty tu rěcźiſch?“

„Samotane rěcźe? Nječźo podobneho, nano. Ja myſlu, ſo ſu doſcź ſaſne a tebi wołsebje ſroſumtiwe!“ A ſwoju hłowu jemu pſchiłhtiłeju, dokelž běchu mjes tym nětkoſi łódźnizy na wukrym pſchiſchli, prajeſche mjeſcźo: „Pontyńli ſebi na moju macź!“

Kapitan njemóżeſche wokomik ani ſłowcźka rjeſ. Potom pak, hdyž widźeſche, ſo jeju wobkedźbuja, ho wón ſhraba a ſ hrožazym hłoſom pſchikaſa: „Pój ſobu do ſady!“

„Ale niz pod wukrym.“

Wón thwataſche dopredka, kaž nechtó, tiž nocźze niczo wjacy ſłyſchcźeć.

Wona ſlědowaſche tohorunja thwataju ſa nim, jako by ſebi chaſła pokračowanje roſrěcźowanja wunuczicź.

Pſchiſchedſchi horje pſchimmy jeho ſa ruku, ſo by jeho ſadżeržała.

„Nano!“

„Schto chżeſch?“ ſawoła wón mjerſazy na nju.

„Tebje warnowacź!“

„Warnowacź? Pſched czim też to?“

Wón na nju ſpohladny. Woe jeje wobliczu, w jeſe ſpohladnjeju běſche nješchto, ſchtož jeho ſamucźi.

„Ja lubuju Filippo!“ wubrě ho ſ nawalom ſ jeje wutroby.

(Pokraczowanje ſcźeſuje.)

„Sokołske Listy“

Časopis Serbskeho Sokolstwa

njech sebi kóždy w „Serbskej knihańi“ w Budyšinje skaza. Wukhadźeja mjesačnje a płaća na lěto za sobustawy 1.— hr., za druhich 2.50 hr., do wukraja 3.—hr.

se sozialno-hygienišćimi napšawami napšećhežo stupiće. Prascha ho jenož, kak, hdźe a hdy móžemy tutomu ludowemu mórej napšećhežo dźěłać. Kaž je znate, hu male dźěći jara pschijimne za ruchoćinu, a kóždy wě, so so ruchoćina tam najšpěšnischo a najlóžo rosschěrja, hdźež wjese człowjekow wusko hromadźe byblick je nusowanych. Schto bydlenske wobstejnosće za ruchoćinu hu, je znate. W tutym nastupanju je treš schuła, mózemy rjec, strašne měsno za ludowu strowosć. Schuła, hdźež dyrbja mlode a male krute dźěći wschědnje wjele hodźin hromadźe sydać, pódla swóbly najbóle k pschenjeseńju ruchoćiny howi. Myslimy hischće na to, so je najwjazy dźensnischich dźěći pod wobstejnosćemi wójnskeho a powójnskeho časa wošebje cźežpiło, a hu tohodla male krute, a to dyrbi so tohodla z napšećiwnym dźělom prjedy sapoczeć, a wulpěchi budźa też wetsche. Wojowanje, kotrejž so dźensa w cźežopitach a shromadźiznach stanje, a kiž wo to hóre, so by so w schulach wuczba wo ruchoćinje samjedła, jenož podpjerany. Pšeched dalokosahajucym wobaranjom pak dyrbi krocźić dokładne powuczenje naschego boroste na tutym polu. A tajke rozwuczenje a powuczenje njemóže nihdże tak dobre a wulpěchne być, kaž runje we schuli. Tohodła ma so žadać, so bychu so wuczerjo za to wulnuczili, so by ho na tole waschuje smóžnilo, so by so rozwuczowanje wo ruchoćinje we wšěch schulach sawjesć mohło.

S **Wuriz.** Mjes skotom tudomneho kubleria Helma je pokhroma saschła.

S **Kubichiz.** Saidźeny p'ak sm z cźežiteho automobila na jěsije z Kubschicy do Budyschina 3 blesche (litry) rumoweho měšchen'a kradnyli. Hdyž auto ižbiesche, spytaschtej dotal njesnatej wozoje ho na auto schwihnyć a hobrześć. Na kóždy pad staj njekhmanitaj składnosć wuzilo' a blesche kradnyloj. Wo zdźelenja prosy kriminalna policija.

S **Bělschez.** Mjes skotom kubleria Arthura Bjenady w Bělschezach cźo. 6 je pokhroma saschła.

S **Walkeje Dubrawy.** Tudomna dźěłaczerska samaritiska kolona dźe kursus sa wothladanje khorych wotewrješ. Kursus sapoczinje so hrjedu, 10. februara, wjeczor w 8 hodź. w tudomnej nowej schuli. Schtóž cźe so hischcze wobdźělić, może so hischcze samolwiće we Mulkej Dubrawje pola k. Mückenbergera a w Adolfskej Hěrcźe pola k. Zawnika. Kursus nawjeduje k. dr. med! Horst Schneider[1].

S **Maleschez.** Hižo sajso je Bozi woheń naschu wses doma pytał. Saidźenu sobotu w połnozy wokoło ½12 hodź. wuńdźe w brožni Hampleź łubka woheń. Zyty statok z kowarnju so do prócha a popjela pschewobroći. S wulkej prózu so poradźi, štó pomjenjam wutkowaca. Spěchnemu a smužitemu sapschimnjenju Malescheskeje wohnjowoje wobory maja so dźakowaca, so woheń na šuhodne statoki so njewupschestrě. Knjes haschešeli mischtr Sypkora z knjes Cźech nawjedowaschtaj rasnje a symnokrejnje haschenje dźěła. Jako prěnja zyrkwinska je šuhodźenka pschihna Klukschanska na pomoz, tola 1. premiju dosta Huczinjanska, dokelž samóh prěnja zyłacź. Też z Budyschinka bě zyrkawa na pomoz pschijěła. W naschej wsy a wokolinje so nětko huste pali. Bjes dwěla někaschi zapalet abo zapalenska zwóla tu swoje njekrizomne skutkowanje wukonja.

S **Rachlowa** pod Cźornobohom. Jedyn tudomny wobdźěłaćel saidźenu tydźeń swinjo rězasche. Hnydź rano z khlěwa puschcźichu, a wón rěsnik wuhlada, cźekny z dwora a běžeše hacź k wojerskemu pomnikej. Tam so lehny a leżo wosta a nichtó skoro njejamo pohnuc, so by dale běžało. Swinjo je hižo prawe sacźuce měso.

S **Rachlowa** pod Cźornobohom. Saidźeny schtwórtk wotmě w tudomnym Dejtej hoscźenju Jungdo namołwjenski wjeczor. Namołwjerjo z Pomorz z hudźbu do wšy pschicźeżechu. Nadróbnje saměr a wotpohlady mlodonjenskeho rjada rosskoznowachu. Tola jenoż malu dźěl możesche ho sa pschistup rosznudźić.

S **Wischkowo.** Mjes skotom tudomneho žiwnosćerja Juneka, cźo. 22, je pokhroma saschła.

S **Ketlicz.** Podpisane Ketliczanske zyrkwinske pschedstejićerstwo na scźehowace wojewicźi: We nowinach a we wschěrokej sjawnosći je ho powěsćł rosschěrika, so nasch 1. farař, k. Pawoł Mrózak, z wěstosću jako farař do Barta pschidźe. Tomu tak njeje. Knjes farař Mrózak je nam zyrkwinskim pschestejićerjam wobschěrnu rosprawu wo jednanju z Bartiskimi zyrkwinskimi pschedstejićerjemi podał a wschitke listy pschót położił. Wón je ja zwoju zwjatu pschisluschnosć mět, dokelž na herdźiskich duchownych tak zara pobrachuje, zwoju parschonu a mój do zlužby Barskeje wosadu, kotraž ma wschudźom khwalbu, so w njej zyrkwinske ziwjenje rjenje trjeje, stajicź a je tohodła zyrkwinskim pschedstejićerjam nadźiju cźinik, so k nim pschindże. — Po tym pak, so smy my jako zyrkwinske pschedstejićerjo saidźenu schtwórtk jeho khutnje a rasnje na to pokasali, kak nusnje jeho tu trjebamy, kajke rudne sćežkowki by jeho wotkaljhicze za nasch wulku němsko-herbsku wosadu mělo a so hy wón z tym zyrkwinskemu zíwjenju w zwojej wosadze, do kotrejež je Bóh jeho powołał, nanajcźicźicho sejchodował, je wón ho po cźeskim duschnym běženju rosznudźił, pola naš wosłaš a powołanje do Barta wotpokajacź. — My ho wutrobnje naschemu wyschokoscźenemu k. fararjej Pawołej Mrózakej djakujemy, so je nam pscht wschitkich praischenjach zwdomja, kotrejž jemu w sajimje dobreho zherbitkeho zyrkwinskeho zíwjenja wosłepje na wutrobje leżachu, swérn dźerzeli. — W mjenje zołeho Ketliczanskeho zyrkwinskeho pschódstejićerstwa Ockon. radiscźel Richter we Luwoczitzach, Krawz we Wujerju a Rúmich w Korjezach.

S **Lubija.** Pšeched někotrymi dnjemi ho w jenym tudomnym hoscźenju jenemu hoscźej cźěmny kłaninowy mantl kradnu. S pomozu Wózbórskeje wetkizje pak schłodowaš swój mantl bórzy zaso dósta. Podrobne fin sajeli.

S **Kamjenza.** Kaž sloni, tak wuhotuje też letka katolske kasino w Kamjenzu swój tak derje znaty a lózbomu ho spodobacy pótnitki Swjedźeni z krasnej oyerau, kotereju a rejeni. Kaž z nawěschcka widźicze, cźeri Mois Tuuka hižo dźensa na wjon, so ujeby pschepodobje pschischoł. Schtóž je pola naš loni był, wě, so je w Kamjenzu na tajkim swjedźenju pschezo jara rjenje. Tuž, luby pschecźelo, pschicźekaj k Mois Tuukn wobu! Możetaj potom hromadźe domoj hicź a njetrjebajcź so potom bojeck psches „Worschcź“.

S **Kamjenza.** Pjatk dopołdnja je žeh tu 59-letna wudowa z wobwěžnjenjom žiwjenje wjała. Pschicźina k tutej wobžarominej kroczeli njeje hischcze wujasnjena, mězu pak, so je njesbožowna w cźežkich mysłach ruku na so słožiła.

S **Klětnego.** Tudomne dźiwadłowe towarstwo wotmě njedźelu tydźenja spomnjeźitej wjeczor. Pschedstajenje po cźinowna w 7 jednanjach „Genoseva“. Hrajerja pschedstajachu hru wulkotnje a žiwjachu bohate pschijpołnacze. Wunoschk wjeczora ma ho na khudych a potrěbnych ludźi naschego wsporadu rosdźěłeć.

S **Běleje Wody.** W nozy k sobotje zatkli ho tu 22-letny Waltaŕ Ener. Dokelž pinczniza, jenemu tudomneho hoscźenża, z kotrejž wobkhadźesche, njeżo wjazy wo nim wědźeć wjechasche, bě zwjenje wja.

Se Sleho Komorowa. Schtwórtk wjeczor bě na dwórnischcźowej bróšy žónjata swoje lěto stare dźěćko w sportnim wotwožku psched jenym wobkhodom strjo wostajita. Hdyž bě do klamow zajarpiła, saschpicha dźěćko wonka blakać. Khwatańcze hnydom won a namaka jeje dźěćko z krawajnym wobliczkom, mjes tym, so schusłaj hólaj cźekatcźaj. —

Se Sleho Komorowa. Hacź kónz januara bě pola naš 300 dźěłonjemjerjow. Nětko je ho położenje wo mało słepschilo. 16 wozbowom je dźěło dostało. Dalschim wozbowam je w bliščhim cźasu też dźěło da.

S **Hrótka.** Tudomnej Seidelez mandźelskaj na Budyschskej bróšy hoscźeschcźaj wcźera pschi dobrej strowosći swóji schesty hwaj.

S **Khoćebuza.** S tudomneho jatwa su tjo cźežky słósnizy cźekli. Ludźo, kotsi na pol dźěłachu, hu tich we brasece khłostajzow na puću z Tarnowka do Wětkowa widźeli. Tych sm ho praischeli, hacź we wokolnych wjach žandarm bydli. We wokolnych wjach w nozy straże sebjunichu. Nadźijomnje cźeklich pachołow popadnu, pschedy hacź móża njesłutki wowěsći. Licźi ho į tym, so je w nozy do twarjenjow dobywaja, so bychu sebi druhu drasu pschipołożili.

Najnowše z cyłeho swěta.

Po wotstawnjenju wubjerka puzata metallowych dźěłaczerjow w Prahy je ho swjask cźežkich a němskich metallowych dźełaczerjow załožił.

*

Lońcźiše nowiny na to dopominaju, so je ho njedawno litewski kurěr w ruskim kraju zhubił, a so ho jeho wurubjene cźežo tři dny pozdźišo namakali. Sa mordarjemi bolschewiske kusejeństwo njeje zlědźiło. — Ruski zastupjeć w Rizy je lońcźiskemu kusejeństwu notu pschepodał, w kotrejž ho Lotyschska za wschě sćežkosći samowitu cźini, dokelž wona njeje trěbne wobkładniwostne nawrany k zchilanju kurěra cźinika.

Hospodarski rozhlad.

Rózdźelu, 8. małeho rózka 1926.

Bursa saidźenu sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,71
1 jendźelski punt	20,40	100 cźeskosł. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,84	100 pólsk. markow	57,49

Efektny khłaćhu so saidźenu sobotu na Berlinskej bursy skerje k sesłabjenju. Wójnske požcźonki dale horje bijachu a staticzu ho hižo na 3,10 hr. sa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki běchu saidźenu sobotu powschitkownje mérne. Pschenża nimale derje dźěsche a samó zwoja płacźiznu skerje skrucźichu, runje kaž też rózka. Schpatnische wiki mějeschtaj jecźmjeń a wowsy. Ssobotu płacźesche zentnar:

w Berlinje:

pschenży 12,25—12,50 hr., rózki 7,15 hacź 7,60 hr., jecźmjenja naležitneho 8,50 hacź 9,90 hr., nasymneho 7,10—8 hr., wowsa 7,80—8,35 sł. hriwnow,

s termijnowe wikowanja

sa měrz: pschenży 13,50 hr., rózki 8,55 hr., **sa meju:** pschenży 13,77 hr., rózki 9,25 hr.

Nałeżnosć Raiffeisenskeje banki. Po rosprawje, kotruž je strowy naschich pschecźelow k Delnjeje Łužicy dóstachmy, tam wschitcy ratarjo z Raiffeisenskich družstwow z hromadanti cźekaja. Boja ho hamjenych nałhonjenjow, dożiwjenych w družstwach „Landbunda“. Tam ju jich pschi prěnich snamjenjach też pschezo troschtowali, so tak hłe njebudże, so by jedna wo hnadne zhubjenji, dóniz skónczna katastrofa z wutmachom njeschtupi. Raiffeisenbanka hacź dotal swoju schkodowaniu hacź do 16 milijónow złotych hriwnow wobliczowasche. Wopraunny pschehlad pak hischcze nimaja, schtoż je nowe wjedniwšiwo žano pschidawało. K tomu pschidźe, so we wschelakich wotnožkach Raiffeisenbanki njeschu kredity z tej kedźbliwosću wudźělowali, kaž hebi to dźensnischi dźeń hospodarskich krisow žoda. Po rosprawje naschich delnjołużiskich pschecźelow dyrbja za swójsćiznene družstwo „Landbunda“ hacź do 1000 hr. dopłacźowacź. „Landbund“ familnosće njeznaje a dawa jich cźłakaci, je-li njepłacźa. S wulkimi słowami je jich napominał, so dyrbja sebi dawki schtundowacź hacź a so hižo so postara, so by dawki zyke wumasnu. Rětko finanzne hamty wjazy njeczakaja. To dyrbja też hischcze płacźicź. Swoju dowěru němskim „buntam“ napschećo dyrbja droho wotpokupicź.

Pschedawanje.

Schtwórtk 11. 2., dop. wot 10 hodź. we Swinarni: 2 dwajsetnaj konjej, 6 dejnych krowow, 2 jałojzy, 5 prósmikow, 2 ranźch, 1 š prosatami, 4 swinje, wschelake zjerisne, hospodarske a njedźelske wozy, rólny grat a maschiny, konjace wschědne a njedźelske grety. Pschedawanje wotmeje so na Kokliz kuble.

Drjewowe awkcije.

We Nurbachskim rewěrje sobotu 13. 2., pop. ½4 hodź. w Kawpeź hoscźenżu w Brunowje: 40 mtr. hrubowych, 70 mtr. khójnowych kuluchow, 560 mtr. khójnoweje walcźiny a 124 mtr. pjeńkow.

We Kundraczicźanskim rewěrje sobotu 13. 2., pop. w 2 hodź.: 10 mtr. 2 m. a 15 mtr. meterskich khójnowych kuluchow, 15 hromadow khójnowych zerdkow, 15 dołhich khójnowych hromadow a 200 mtr. khójnoweje walcźiny. Kupcy sebi so na winizy pschi Lubinjowsko-Schumbachskej bróšy.

We Pěstećanskim rewěrje wutorn 16. 2., pop. ½10 hodź. 20 mtr. wuzitkowych a 108 mtr. pałnych klumpachow, 4 mtr. schcźěpow, 100 mtr. pjeńkow, 500 mtr. walcźiny a 20 dołhich hromadow. Kupcy sebi so w Rymaxiez hoscźenżu.

Sso pytaja:

Hołza do domu, sanitetski radź. dr. Michalk w Budyschinje, Hoschicz hasa 23.

Wuczownik pjekarski, Kruschwitza w Budyschinje, Swonkowna lawska hasa 48. — Kowarski wuczownik, Pawoł Bergt w Hušaj, Hansch w Pancźizach.

Na pschedań.

Walach 5-letny, dwě 3-letnjej kobli, Mězchtaŕ we Wolschizy pola Lubija.

Srěbz w Kelnje 47.

Wolsch hyłu., w Nachlowje 7 pola Pomorz. — Młody hyły wol we Sadowje 18.

Krowa mloda hyła blisko k cźelenju, we Sdźaru 22.

Jałojza blisko k cźelenju w Sdźaru 3.

Kobla 9-letna, 20-zent. tałsaty wós, hanki, kryty wós, komoty, grety, rólny a druhi grat, hykanje rězaca maschina we Wjasowjcu I.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop ¾11 hodź.: Wiki měrnische pschi znadnym wobrocze. Tendenza cźichła.

Dop. ¾12 hodź.: Wiki dale měrne a bjes wobrota. Tendenza měrna.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Kito a wollowe hymje we tunach 1000 kg, hewak 100 kg, wlacźizny po Rotej Hrzowje.

	6. 2.	5. 2.		6. 2.	5. 2.
Pschenża	245-250	241-249	rapk. wosuzki	15,80	14-15,20
rózka	145-152	147-154	woch. metaża	8,60	8,00
nałeż. jecźmjeń	170-198	170-198	ferdelka	20,00	—
nal. jecźmjeń	142-160	142-160	běłnjaze hruzki	14-14,60	14-14,60
wowsy	156-167	156-167	hrach	20-21,00	20-21,00
kukuriza (Mais)	184	—	wosa	24,00	24,00
pschenična muka	32-35,75	33-35,75	kany wołmzki	21-21,80	21-21,80
rózna muka	22-24,25	23-24,50	modre lupiny	12-14,00	12-14,00
pschenz. wotr.	11,25	11,25	zolte lupiny	14-15,60	14-15,00
rózne wotruby	9,80	9,80	symo, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,15
rapk	345	345	zkoma, rózna	0,70-1,30	0,70-1,80
lane symjo	—	—	„ pschacz.	0,70-1,20	0,70-1,80
hrach	22-25,00	22-25,00	„ wowsjna	0,90-1,35	0,90-1,35
pjelušchi	20-21,00	20-21,00	„ jecźma	0,80-1,20	0,80-1,20

Dojezdźanska burse.

Pschenża	240-245	**běłnaze hruzki**	17,00-17,50
rózka	151-156	**pschenicz. wotruby**	11,00-11,30
nałežni jecźmjeń	190-200	**rózne wotruby**	10,10-11,10
nasymski jecźmjeń	170-177	**pschenična muka**	37,00-38,50
nowsy	162-177	**rózna muka**	25,00-26,50
cźerwjeny bjeczel	118-150	**woka**	26,00-27,50
rapk	330-340	**pjelušchi**	25,00-20,50
kukuriza (Mais)	205-210	**hróch**	27,00-28-00
šuche truhnoczki	10-10,25	**zokanowe truhł.**	17,00-19,00

Płacźizny rěsneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

6. februara 1926. Po zenin. a sł. hr.

571 bykow, 971 wołow, 1287 krowow a jałojzow, 1577 cźelatow, 4675 wowzow, 6173 šwini.

Woły: 1. druźina 47—50 hr., 2. 40—44, 3. 35—38, 4. 30—32.

Byki: 1. druź. 45—47, 2. 40—43, 3. 36—38.

Jałojzy a krowy: 1. druź. 45—49, 2. 36—40, 3. 28 hacź 34, 4. 22—26, 5. 18—20.

Cźelata: 2. druź. 68—73, 3. 58—65, 4. 50—55, 5. 42—48.

Wowzy: 1. 50—53, 2. 42—46, 3. 30—83.

Šwinje: 1. druź. — 2. 77—78, 3. 75—77, 4. 73—75, 5. 70—72, 6. — ranzy a kundroby 68—72.

W Mostowje na Wodźinskiej hólčaty ćah ſ Pětrohroda dla sarjekrjenja ſpinadła do wotrazka rasty. Jedyn wós ſo rozbi. Pięć wołzobow ſo mori, 21 ſo rani

*

W Prostějowje w Czěskoſłowakſkej wojerſke létadło nad městom leco w hustej mhli do radnizmoje weże ſawadźi a ſo pſchecźišny. Wono na tśichu jeneho doma padże, hdyž rosbuchny. Létadłowy wjednik mortwy leżo wosta, wobkedźbowar ſo cźežko rani. S létadłownym padom ſo tśicha pſchelama. Domowa wobhydlerka niebě, hdyž ſo njeſhoże ſia, doma.

Diplomatiſki ſaſtupjeć „Manchester Guardiana" je ſe najlepſcheho žórła ſhonił, ſo je jendželſke knjezerſtwo, na ſtajnje ſ Ruſkeje hrožazy ſtrach pokazuje we Warſchawje wotradźiło, pólſke wójſko poſłabiś a hroſyło, ſo hewak njemóże pólſke žadanje ſa žydłom w Radźe Swjatka Ludow podpjerać.

Ze susodnych a dalšich krajow.

Se **Sehnizy.** Njedawno piſachmy, ſo ſu tu kwětkowego dźěłaćerja Schoktu cźežkoſranjeneho namakali, a ſo je bórſy na ſwoje rany wumrjeł. Policajiſti poſ je ſapadu morwego a pſtowy kóſik wuczuſchiłi. Na kóſiku běchu krwawne ſlědy a cźłowjeſke włoſy. Tukaja na Schoktowego nana, ſo je ſwojeho ſyna ſarafył. Nana ſu pjatk ſajeli.

* S **Radeberga.** Jałoſtne ſmjertne njeſhoże ſta ſo ſchwórſk popoldnju na dwórniſchću w Kluczu (Klotzſche.) Jena tamniſcha wobyhlerka njedźiwajcy warnowańſkich pſchiwokanjow żelezniſtich ſaſtojnikow na Arnsdorfſki pſchedměſtowy cźah ſkocźi. Cźah bě hižo jěcź ſapoczał. Nětkle 50létna žona ſo wobſunu a pſchiwdże pod koła, kotrejž njeſhožownu jałoſtnje roſdźěchu. Ssobupucźowazy ſo roshoricha.

* S **Moritzburga.** Tu mamy njerunu por, kiž chże ſo żenić. Pſched nekotrymi dnjemi pſchińdźeſchtaj na ſudomne ſtawniſtwo 78 létny wikowař Andreas a 22 létna pinczniza Dora Ilgenez. Wikowař dźiwiſche ſo ſ pinczniju wojenić. To pak hiſchcze mózno njebě, ſtawniſtwo jemu njemóżeſche wupowjeźnyć, dokelž pinczniza papjerowu njemějeſche. Żeńtwa ſo hacź na dalſche wotſtorcźi.

* S **Flöhy.** Tu je ſo ſaſo jena hołza ſhubiła. Je to 24létna knjeżna. Hižo 8. januara ſhubi ſo tu 13létna ſchulſka hołza, bjes teho, ſo bychu ju dotal namakali.

* S **Zwikawy.** W Steinpleißu tejle dny ſwinjo rěſachu, kiž bě žiwe 830 puntow cźežke. Swinjo bě ſe ryczerſkubła w Nowym Schoenfeldze.

* S **Lipska.** Pjatk wjeczor ſo pola Lipſka cźežke njeſhoże ſta. Motoriſke koło ſ połnym wotmachom do wołoſobinſkeho automobila ſrasy. Pſchewodniza motoriſkeho koleſarja ſo na měſtnje mori, wjednik koleſa we khorowni wumrě.

* S **Lipska.** Na Lützenſkej dróſy ſtejeſche cźežity automobil, kotrehoż benzinowób w porjedże njebě. Tſinaćeſetnaj pachołaj ſcźiniſchtaj ſebi żort a ſapaliſchtaj wuběžany benzin. Hnydom zyły prědny dźěl automobila w pkomjenjach ſtojeſche. Schofer, kiž pkomjenja haſnyć ſpyta, ſo cźežko wopali. Hałke wohnjowej woboże ſo poradźi, woheń ſhaſcheć.

* Se **Jarowa (Soraw).** Krowowna ſwójbna ſtruckohra wotmě ſo ſaſdźeny ſchtwórk wjeczor wokolo 11 hodź. w domje rěſnikſkeho miſchtra Austa na Zahanſkej dróſy. Tam bydleſchtaj Fingerez mandźelſkaj, kotrajž běchtaj ſwadźiłoj. Pěchi tym wuczeże mandźelſki Finger revolwer a tſeli ſwojej mandźelſkej do wutrobna. Druhi wutſek pſcheraſy ji ruku wyſche łokcza. Mandźelſka wobſkedźeri domu, rěſniſkeho miſchtra Austa na pomoz ſawoła. Roshorjeny Finger pak jemu do brjucha tſeli. Austa we ſwojim bydleniju cźežko leži. Fingerowu mandźelſku ſu do khorownje dowjeſli. Sſóſtniſti mandźelſki cźekny hnydom po njeſkutku ſ nahej hłowu a w drjewjanzomaj a njeje ſo dotal wr,cźił. Polizija jeho hiſchcze pyta.

* S **Wrótſkawja.** Smužity wumožerſki ſkutk wukonja ſamtaŕ Drechſler. Wumóh 13 létneho hółza pſched ſatepjenjom. Hółz bě ſo njedźiwajcy tacza a cźeſkeho ledu na rěku Ohle ſwaził a bě ſo pſchekamał. Po dołhim próżowanju a ſe ſtrachom wo ſamotne žiwjenje bě ſo Drechſlerej powadźiło, hółza ſe ſymnieje wody wucźahnyć.

* S **Barlina.** W Steglizach ſebi 16létny ſchuleſ je wobwěſnjenjom žiwjenje wſa, dokelž ſo bojeſche, ſo hubjeneho dźěła dla pſchećahowany njebudźe.

* S **Mnichowa.** W Freyungu w Delnjej Bayerſkej dohlada ſo wotrocźk, kiž łód wotwożowaſche, w jenej rěży cźeła ſchtyrjoch ſatepjenych dźěći, kiž běchu 3½ hacź 5 lět ſtare. Dźěći ſu ſebi naiſterje na łodze hrajkale a ſu ſo pſchi tym pſchekamale.

* S **Mannheima.** W Friedrichsfeldže běchu 13 létnu hołzu ſkónzowali. Najprjedy ju jeje bratra ſajeli, dokelž jeho winowachu, ſo je ſotru ſkónzował. Mjes tym pak ſo tukanje pſchećiwno jeje nanej tak ſhuješi, ſo też jeho ſajachu.

* S **Wannbrunna.** Pola naſ běchu měſtno gmejniſkeho pſchedſtejećerja wupiſali. Hacź do 1. februara bě ſo 281 wołoſobow ſa tole měſtno ſamolwiło.

* S **Pětrohroda.** Tu je wjele wołzobow na ſpanſku khoroſcź ſkhoriło.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Prěni dodawk k wuſtawkam wokrjeſneho ſaſtaraniſkeho ſtwjaſta. Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa (kiž naſtupa pſchewjedźenje § 33a němſkoſtatnych ſaſadow wo nuſnoſći, waſchnju a měrje ſjawneho ſaſtaranja) je wokrjeſnju wubjerk pſchijpóſnał. Dodawk wuleži dwě njedźeli dołho wot wocźiſchcźenja tehole wojſewjenja we wobkhodnych měſtnoſcach hamtſkeho heitmanſtwa w Budyſchinje na Bismarckowej dróſy 21, wo ſtwje cźo. 12 ſtawnje ſ nutſpohladnjenju a móże ſo też pola wjeſnjanoſtow do njeho pohladnyć.

Wokrjeſny ſtwjaſt Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

*

Sſudniſtwo na pſchešadźowanje:

Leżownoſcź na Thrombergſkej dróſy 27, na njeno Jana Kroſchka ſapiſana, ma ſo 24. měrza 1926 hod. w 11 hodź. na ſudniſtwje — w ſali 186 — na pſchešadźowanje pſchedawacź. Leżownoſcź je 8,9 arow wulka a na 14634 hriwnow ſchacźowana, wobſteji ſ bydleńſkeho a ſahrodneho twarjenja.

W Budyſchinje, 1. febr. 1926.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

*

Sſudniſtwo ſo pſchešadźuje wutoru 9. febr., dop. we 10 hodź. w Lutobožu 20 běžnych metrow Niſdorfſkich krowmowych kamjenjow ſa hotowy pjenjes. Kupzy ſeſdu ſo na dwórniſchću w Lutobožu.

Sſudniſki wukonjeć hamtſk. ſudniſtwa w Budyſchinje.

*

Sſudniſtwo ſo pſchešadźuje póndźelu 8. februara 19.. dop. 1/29 hodź. w Bórku motoriſke koło DKW ſa hotowe pjenjesy. Kupzy ſeſdu ſo pola wjeſnjanoſty.

Sſudniſki wukonjeć hamtſk. ſudniſtwa w Budyſchinje.

*

Domjazy dźěłaćerjo.

Po § 13 ſakonja ſa domjazych dźěłaćerjow wot 29. junija 1923 dyrbja pſchemyſlnizy, kiž ſwonka ſwojich dźěłarnje w druhich dźěłarnjach pſchemyſlowe dźěła a konjecź dawaju, wo wołoſobach, kotrymž domjaze dź pſchepodadża a kotrymž pſches druhich dźěło pſchipokaza dawaju, ſ mjenowanjom dźěłarnje a dźěła tychle wołzobow ſapiſku wjeſcź. Tule winowatoſcź maja też tajke wołoſoby, kotrež ſaneje dźěłarnje měſtnoſcze nimaja a ſa druhich pſchemyſlnikow dźěło dawaju. Hacź do 19. februara 1926 maja ſo tele ſapiſy čichcźanſkej radźe pſchepodacź. Mjeńſche wobkhody a tajke, kiž w druhich němſkich krajach domjaze dźěła wukonjecź dawaja, dyrbja ſo na tamniſchich měſtnach hydlacy mjeſymiſchtroja a domjazy dźěłaćerjo na wołzebite liſtna ſeſtajecź.

W Budyſchinje, 5. februara 1926.

Měſchćanſka rada — pſchemyſłowy hamt.

Swójbne powjesće.

Sſlubjeni: Gertruda Krempez a Albert Endler we Budyſchinje. — Hildegard Grimmez a Hans Ullmann w Kamjeńu.

Swěrowani: Arthur Träger w Plawnje ſ Gertrudu rodź. Herrmannez w Budyſchinje. — Dr. med. Ernſt Monje ſ Gabrielu rodź. Seidelez w Budyſchinje. — Jurij Schěrak ſ Antoniju rodź. Khěžorez w Krjepjezach. —

Semrěli: Albert Finka w Khróſcze-Adolfſkej Hěcze 53 lět. — Theresa ſwud. Pětſchowa, wumjeńtarka we Hruboczigach, 71 lět. — Korla Hantuſch we Wjeleczinje, 72 lět. — Martha ſwud. Langhammerowa rodź. Gerlachez w Kamjenju, 59 lět. — Waklaŕ Auer we Běłej Wodźe, 22 lět. — Robert Beier, ſchkleńzutočerſki miſchtr w Běłej Wodźe, 54 lět. —

Towaŕſtwowſki powěſtnik.

Bukecy. Spěwne towaŕſtwo „Radoſć" ma ſrjedu, 10. februara zabawny wjeczork w Stangee hoſćencu. Započatk wjeczor w 7 hodź. Přiſtup maja wſitke ſobuſtawy a přeproſeni hoſćo.

Budyſin. „Nadźija" zeńdźe ſo wutoru wjeczor we 8 hodź. w kat. towaŕſowni k ſerbſkej hodźinje a zabawje. Přiſpźe wſitcy.

Budyſin. „Bjeſada" ſkhadźuje ſo kóždu póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Serb. kofejowni.

Wotrow. „Jednota Sokoł" **ma ſtwórtk 4. 2., wjeczor we 8 hodź. zwućowanje. Načolnik.**

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarſki dźeł: Arnoſt Bart w Brěžyncy, — za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne měſtno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Hdże dha tón tola leći???

Do Kamjenca na kat. „Kasino",

kotrež **14. februara, w „Stadt Dresden"** swój

lětuši póstniski swjedźeń

wuhotuje, wobstejacy ze krasneje tšiaktowskeje wulkotneje operety **„Die Lindenwirtin".**

Započatk w 6 hodźinach.

Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutrobniśo přeprošuje

předsydstwo „Katolsk. Kasina" w Kamjencu.

Lehmannec

konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne městnoscze - Konditorske pječwa prenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łód k jěźi. Fürst Pückler.

Meble

Poručam meble kajkežkuli družiny.

Jara wulki skład!

Jstwy za knjezow, jědźne jstwy a spanske jstwy z duba a barbjene. Wulki wubjerk kuch. nadobow. atd.

Polstrowane meble

Plišowe sofy wot 120.— hr. sem. lěhanki w. 38 hr., matracy w. 38 hr. s. — Přihódne podźělbne płačenje.—

Otto Petschik

we Wulkich Zdźarach pola Wojerec.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Poručam Wšě družiny

symjenitnych běrnow

po centnarach, fórach a wagonach z pöskojčneje a łuzyneje (Moor) zemje po najtuńšich płaćiznach.

Jurij Šćrak w Šwibusu.

Skazanki njech so scźelu na **Michała Šćraka w Milocźicach.** (Michael Schierak in Militz b. Kamenz.)

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju ložow a truhlow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

MERSIOVSKI Brylanty

Wojerski wóz

je na předań w Bjedrichecach čo. 8.

Wupjerki, łož. śaty, běłe pir. W. Köhlerowa, Hłow. torho. 9

Srěnjołětny dźělawy **kóń**

je na předań **we Wudworju čo. 8** pola Worklec.

Centrifuga

60 ltr.

je, dokelž je so wjetša kupiła, tunjo na předań

w Běłej Horje čo. 11.

Jenopřešny hospodarski

wóz,

nimale nowy je na předań w Nowoslicach čo. 3 pola Njeswačidła.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihličišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaď, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobsěžnje so stajace nawěstki a tabelo so wyšše wobličeja. Za reklamowy w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 33 **Budyšin — wutoru, 9. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Rjemjesło přećiwo zniženju płaćiznow.

Wo zjelej Němskej žo shromadźiny wotmětowaju, w kotrychž rjemjeślnizy pśeśiwo porokej protestuju, so žu sa nětkišše wyšoke płaćizny samolwiezi. Njedźelu popołdnju žu taiku shromadźiznu Barlinske a braniborske rjemjeślnikske organizacije w prjedawšnjej pruskej jemjonskej žejmownji wotmětle. Shromadźizniny wodźeł na to počasa, so wo to dźe, pśeśiwo **wotmyślenemu płaćizny wotkwarjazemu zakonjej a pśeśiwo druhim zakonskim naprawam protestowaś, kotrejž žu pśeśiwo rjemjeślu samerjene.** Stronimy pśehódźyda, němšćokjejmski sapógłanz Drewitz rosła.i, o móje Němšća jenož sašo sałeźeś, hdyž žo male a žrěnje dźěłarnje njewusamknu. Němšće rjemjeśło njedyrbi žo na žanu wuporjedźenju snižiś. Jenož hospodarśka žiwobyła jenoźiwza, niż statny sozializmuś, wobnowjenje Němšteje sarjeczi. Niż amerikanska hromadna produkcija, ale khmane dźěło, kotrejž derje wutworjene rjemjeślo dokonja, móje Němšku wukhowaś.

Němšćokjejmski sapógłanz dr. Holzhauer wo bźeńcźyj wo **existenzu rjemjeźlnikow** rěcźeśe. Se wjelkich žlubjenjow sa cźas wójny a w posdźišchim cźasu, kotrejž je knjeźerstwo rjemjeślu cźiniło, njeje žo niczo dopjelniło. Město teho žu žo wunjasnjerne sakonje a policajske naprawy pśeśiwo rjemjeślu nałožiśe. Lutherowe ministerstwo je žebi **rjemjeślo sa hrěchnika** wubrało, kotrejž samokwite cźini sa drohotu wo Němšku. Hdyž je pruski wikowanjaśi minister dale hrošył, so rjemjeźlnike jednoty, kotrejž po prawidłowych płaćijsnow dźerza, rospuśćeli a wyšchišchi mischtrow potkholi, je žo to po poruczniskeji němskeho knjeźerstwa stako. S rospuśćenjom jednotow bychu žo njeczśišej konkurrenzy durje a wrota wotewrile.

Němšćokjejmski sapógłanz Mollath žebi žadaśe, so by žo, hdyž žo rjemjeślu prawidłowne płaćizny sakasuja, tej dźěłaceźiskim towaršwam sakasało, tarifowe śrěčenja wobsamknuś.

Poslednje wuradźenje němskeho knjeźerstwa wo samolwjenju k Swjatej Ludowi.

Němske ministerstwo je žo pónjdźelu dopołdnja w 11 hodźinach sešło, so by dokónčnje wo wotpósłanju noty wobsamkło, ź kotrejž žo Němska k Swjatej Ludowi samolwi.

Němscy bojaznicy.

Kaž mamy my Serbja swojich němškonazionalnych a sakskowěrnych Serbow, kotśiž žu pśeśiwo hotowi, hromadźe z Němcami Serbstwo we Łužycy wutupiś, tak žu w Italskej Němcy, kotśiž žo njehańbuja, w nětcźišćinu potłóczenju němskeje rěcźe w połodnišcej Tirolskej italskim sakjsiam khwalbu spěwaś. Italske nowiny wšchędne wopowědźenja, podobne tym, kotrejž Bórkecźanki Pětšich pśeśiwo šerbskej ludowej radźe podpišuje, wojsewieja. We nich cźite Němcy pśeśiwo „sahlatne schcźowanźu němskich nowin" protestuja a žo ja „wulkomyślnu hospodliwosć" Italskeje dźakuja. Najprjedy zuśy konsulojo we Benedigu wopowjedźenje wosewišchu, kotrejž němski konsul Loevy žobu podpiśa. W tutym wopowědźenju žo praji, so žu pomery w Trientskej provinzy, do kotrejejž nětko połodnišcha Tirolska žłuścha, normalne, a so němšći puczowarjo žo w tóždym nakupanju derje pśichwalichu. Teź němska kolonija w Genui je tamnišchemu prefektej wopowědźenje pśehopodała, w kotrejž žo wo wérje njehódnej sehlatnej propagandze němskich nowin rěcźi.

Mussolinowa njepřećelska rěć přećiwo Němcam.

W italskim žejmje generalny sekretar safsistiskeje stronje, Farinacci śledowaze napraschenje sapodał:

„Bo njepśeczelskej rěcźi bayerskeho ministerskeho presidenta pśeśiwo Italskej žo podpisany ministra zwonkownych naležnoscžow prascha, kajke žu nasche styki ź Němskej." Mussolini na to wotmołwi: Fałsizitske knjeźerstwo je tśi lěta dołho jara pomérnu politiku znapscheźa Němskej wjedło. Wono je naprawy najwjetšcheje krutosće wotpokazowało, a ź němskeje stronu je žo to prjedy wuraźnje pśichipśinawało. Tola po wobsamknjenju wikowańskeho śrěčenja a Locarneskeho pakta je Němska kaž na hejko **schkarnu wójnu pśeśiwo Italskej saporzała,** kotraž je pódła teho śmješchna, dokelž žo fałsizitska Italka njeda fatrašcheź.

Ponnik Wattarja ź Pastwy na jeho městnje wostajimy. Ale najskerje na městnje w Bozenje, hdyž dyrbjeśche ponnik němskeho dobuźeńa nastaś, ponnik sa Caesara Battitta a twch martrarjow postajimy, kotśiž žu se swojej krwju sa południotirolski lud swoje poślednje słowo rjekli. Njemóžne a njeskhwalcźene je, wo nałožnoscžach italskeho knjeźerstwa w hornim dole Adidže rěcźeź, hdyž pśeheitalcźenje sajimy a wobhdźerjow sa Italcźanow wobhladujemy a na nich swoje sakonje nałožujemy. Hdy bychmy to njerjekli, bychmy pschi swojej mjesy stat w stacźe měli.

Schtož Italska cźini, njeje pornjo temu, schtož žebi druhe staty dowoleja.

Mussolini dopomina na wobsamknjenje wschoněmskeho sjeźda w połodnišchej Tirolskej ja cźaš wójny, kotryž chcyše awstriske mjesy, jeli so by Němka dobyła, hacź ź Veronje wupchestrěcź a chcyše wschudne němsku rěcź wucźiś dacź atd. To bě žadanje tych, kotśiž nětko protestuja. Na kóždy pad praju, so žo italska politika w Hornim Trentinje ani wo włóšć njepśechemeni. Budźemy ź wobhladniwosću a methodiśy a wutrajnosću wšche swoje sakonje a te, kotrejž ko hischcze wobsamknu, nałožowacź a tammu stronu pśeheitalsćiścź, dokelž wona je geografiśy a historiśy italska.

Brennerśa mjeśa je ź Božej njesmylajcej ruku rыžołowana.

Němcy w połodnišchej Tirolskej njejsu ź narodnej mjeńšchinu, ale ź ethnografiskim powołstankom. Jich je 180 000 a mjes nimi je 80 000 Italcźanow. Prjedawšche mjena tam saš jawjedźemy. Němcy žu je zbyłkami barbarskich nawalow ź cźasa prjedawšchich wójnow. Na nich budźemy romsku politiku krutosće nałožowacź a němskemu ludej rjekniemy: Fałsizitska Italka dźe ź Waschej pśeheźelnizu być, tola bjes pokornosće Wam do woczow hladaś. Moja rěcź dyrbi žo jako politiske a diplomatiske wumělnjenje wobhladowaś. Nadźijam žo, so budźe žo na nju dźiwacź kaž so saleźi.

Wo **němskim hrožnju ź bojkotom** Mussolini praji: Nasch kraj je hospodarsky a dźe to wostacź, hyrnjeź žo tale hospodliwosć snjewužywaśa, hdyž zuśy w njedostojnej drasze pśeschu nasche wobdźiwanja hódne města a zyrkwje khodźa. Jadyn dźiwi žebi njepomyśli, so Italcźanow ź bojkotom dobudźe. Dyž by pak žo jutśe bojkot ź mjelcźitym cźekpjejnjom němskich wyschnoscžow sapocźał, bychmy se **schtwórakim bojkotom wotmołwili.** Hdy bychu žo potom napśeczźiwne naprawy cźiniłe, **bychmy je mnoho krócź wrócźo płacźili.**

Wuprajamy žo hjes wócźodpórcźenja a sajnje a myślimy žebi, so ź **tym** kulturje a wérnosći słužimy. Druhdy dyrbi žo słubjenje jeneho wócźka ź dwěmaj wocźomaj a słubjenje jeneho suda se słubjenjom wšchěch sudow sapłacźiś. Hdyž žu žebi myślili, so je wěź po protestu wšchěch konsulow we Benedigu a wjele Němcow słónceńa, žu žo myślili. Wcźera žu jene safsistiske nowiny napišmo pśehinjeśe: „Italska italsku khorhoj na Brennerje jenje dele njepuschcźi." Ssym nowiny jeho direktorej se śledowazym wuporjedźenjom wrócźi:

Fałsizitska Italska móje, je-li trjeba, swoju khorhoj pśeheś Brenner donjeśeź, jenje pak ju dele njepuschcźi."

Mussolinowu rěcź ź pśichkłosowazym zychnom pśichjachu.

Wulke rozhorjenje w Němskej dla Mussolinoweje rěcźe.

Mussolinowa rěcź w połodnišchej Tirolskej je němšći lud w Němskej a Awstriskej hluboko roshorił. Němska ministerska rada je žo pónjdźelu ź Mussolinowymi wupadami a brożenjemi pśeśiwo Němskej sabérała. Němšći zwonkowny minister dr. Stresemann je žo rozhudźił, w němšćim jezmje Mussolinej wotmołwiwšći, žnadź je žo to hižo dźenża stako.

Spisaćela Hendrichа Wandta wobhnadźili.

Spišćaćela Hendricha Wandta, kotrehož bě w dezembru 1923 němšćokjejmny žud dla krajneje pśeschedy a dla pśechełowanja ź khłostarni na 6 lět sajudźił, žu nětko wobhnadźił. Wandta běchu sajudźili, dokelž bě dokumenty wo wupraženju jeneho **belgiskeho** jateho ź lěta 1916 jenemu belgiskemu nowinarjej pśehopodał. W tymle pśehopodaću, kotrejž je Wandt śtajnje saprěł, je němšćokjejmny žud diplomatiku krajnu pśeschedu widźał.

Němski wuzud w Kairu.

W Kairu je němski konsulowy žud pod pśehedźedstwom ministra zwonka knjeza Heinza němskeje matrosow, kotrejž staj w lěcźe 1923 jendźelskeho stacźana Tewfika beja Karana słónzowakoj, ź khłostarni na cźas žiwjenja sajudźił.

Bolschewikojo žu Němskej kradnjene pišma Tiflisskeho konsula wrócźili.

Pśched dwěmaj njedźelomaj bě bolschewiske knjeźerstwo walcźi pišmow, kotrejž bě Tiflisski němski generalny konsul diplomatiskemu kurjerej sa němskeho pósłanza w Moskwje zobu dał, kradnjeź dało. Po wobcźejowanju němskeho knjeźerstwa je bolschewiske knjeźerstwo stónźnje němskemu pósłanzej w Moskwje pschepodało. Prjedy teho je wšelo kradnjene pišma tedźiwje pschesnudowało.

General Mittelhausen wo češko-słowakskim wójsku.

Schef franzowskeje wojeńskeje mišnje w Prahy, general Mittelhauer, kotryž žo do Marokowskeje poda, je žo w rosrěcźenju ź jenym nowinskim sastupjerjom pśeśiwo snižanju štyrbneho cźasa w cźeskosłowakskim wójsku, kaž žo w nowym wójskowym sakonju namjetnje, wuprajił. Cźeśi generalny stab je pjeza hižo pjeć cźeśitch politiskich stronow, w knjeźerstwje sastupjenych, sa 18 měsacźnu wojeńsku słužbu dobył. W nowym sakonju dyrbi po wona na 12 měsazow pschikrócźeź.

Macdonald wo jendźelsko-italskim zrěcźenju.

Nětkušchi president jendźelskeho dźěłacźeńskeho ministerstwa Ramsay Macdonald je pśeś Franzowsku puczujo redaktorej nazionalistiskich nowin „Le Nouveau Siecle" rosrěcźenje pschiwolił, w kotrymž je pjeza rjekł: Jendźelsko-italske dojednanje wo italskej wójnje ź Jendźelskej je njerozumne. Wono je žo wobsamkło njedźiwajo na cźežke dalekowe cźeže jendźelskich dawkidawarjow. **Dojednanje žo nimale wuschmórnjenju italskeho dolha runa.** A schtó khóšty fantasijow ministra Churchilla sapłacźi? Jendźelšzy dawkiplacźerjo! **Jenož tajne śrěcźenje móje hubjene dojednanje kaž tole dotkowe dojednanje woprawnjuje.** Ssym dospołnje pśeheprowdźeny, jo je tajke tajne śrěcźenje. Mussolini njeje žo do Rapalla podał jenicźky tchołdla, so by jendźelskeho ministra Chamberlaina powitał. Ministraj staj drje tam sakład za dojednanje połoźiłoj, kotrejž dyrbi žo posdźišcho w Londonje wobsamknuś. Njewěm, wo cźim tole śrěcźenje jedna, tola móžemy žebi myślieź, so žo w nim wo Mosulski kraj, žnadź teź wo Tunis jedna. Jenje žo njejsmě sabyć, so ma Italska wotmyślenje na Sźrjedźozemske morjo, a lobko je móžno, so ljej žo **jendźelske a italske knjeźerstwo do sajimow Sźrjedźozemskeho morja dźěliej.** Fałsizitojo žu rjekli, so dyrbi Tunis Italskej pschipadnyś a móžno je, so budźe Jendźelska w pschichodze italske jadanje podpjerowaś.

Na napschećźiwjenje prascherja, so žu to zyle cźežkowažace praschenja, Macdonald praji, so žu to jenož jeho nahlady; wón móje žo mylicź a žebi žamo to pschieje . . . . Na praschanje franzowskeho nowinarja, hacź ljej žo žnadź **Jendźelska a Italska na schłodu Franzowskeje dorěcźałej,** Macdonald wotmołwi, so je to móžno, so pak wón to nochce rjeź. Hewak dźiwi wón jako wjednik dźěłacźeńskeje stronu wuraźujeź, so je Baldwinowe knjeźerstwo na tym dnju, na kotrymž je žo jendźelsko-italske śrěcźenje podpisało, žebi žamnemu žmjertnu ranu nabiło.

Macdonald žam praji, so je jenož žiwoje nahlady wuprajił. Jemu wo to dźe, so by njedowěrjenje Franzowskeje pśeśiwo Jendźelskej słubził a stejśišchezo jendźelskeho konserwatiwneho knjeźerstwa pokłabił. Sć je ź tajnemu śrěcźenju njes Italskej a Jendźelskej doschło, to wschelake znanjenja słodacź dawaju, tole śrěcźenje pak žo njeje pśeśiwo franzowskemu kolonialnemu wobžedźenstwu w pokrótšnej Afriki, hacź pśeśiwo Turkowskej a Ruskej nětši. Italska sa krajemi hlada, w kotrychž mohła swoje pschesbytne wobdźelstwo samócźiś. Te wona w Małej Asiśi, w nětcźišchej Turkowskej, widźi. Turkowska runje kaž Ruska jendźelskemu knjeźerstwu w rańšchim kraju je strachom hrozy. Teho dla Jendźelka žo pśeśiwo wobémaj na wójnu hotuje. K temu je žama pśeśeźiwa. Tuž sa žwjatkarjemi pyta. Teju je w Italskej a Grichiskej namakała, kotrejž cźežej žo wobej ź Jendźelskej do Turkowskeje dźěliej.

Spschihajanstwo w Koreji wuśćeśili.

W Sóulu w Korejskej je japanska policija spschihajanstwo njespokojnych ludźi wuśćeśiła, kotśiž žu chcyli knjeźerstwowe twarjenja rozsćeliś. Tśoch wjednikow revolucionarneho hibanja žu sajeli a hromadu bombow a revolucionarnych pišmow sebrali. Druhi spschihajanjo žu wupjerchli.

Carol dicc zaso z kronpryncom być.

S Bukaresta je do Belgrada spodźiwanje sćehowaca powěsć dóchła, po kotrejž je prjedawšći rumunski trónski naslědnik swoje wotrjesenjenje wróćo wzał. Carol je pjecza dale zlubił, kóžde politiske wojowanje pśećiwo minister-skenu presidentej Bratianej spuśćeć. Tole sjednanj je jako njepótrjebne knježeńskowe dobyśe a jako poražanje wypósitiskeje stronu wobhladuje, po kotrejež radśe je Carol Rumunsku wopušćeł.

Madźarska justica.

Redaktora socialistiskich nowin „Nepszawa", Jurja Szekela, je Budapeśćiski žud dla nasćehowanja po dwě minuce trajacym wuradźenju k khłostańi na 3 léta sajudźił. Szekely bě w jenym nastawku rekł, so je w Madźarskej dwojake prawo, za dźełaćerjow hinaśe dyžli za nazonalistiskich „idkiatorow rasy". W Madźarskej je njemóže wo njewotwisujmym sudźe rěcźeć.

Knježeństwowa kriza w Južnosłowjanskej.

Schećepan Radić, wjednik khorwatiskich ratarjow, też jako bohatšaw južnosłowjanskeho ministerstwa storo kóždy tydźeń nekajku fantastisku rěcź do śwěta puśećeł. Tele rěcze su husto pólne politiskich bjestaknutosćow a powuśćitkowny pohórdk sbudźuja. Radić też jako minister politiske njeroznimnosće žiwjenja kaž prjedy. Druhi južnosłowjanskeho ministrojo samolwitosć ja bladu tutelo njebolaka wotpokazaju a žu wo zapowědźili, ź nim dale hromadźe dźełaś. So buchu jeho ź knježeństwa wotbyli, žu ministrojo wo rozsudźili, wróćo stupiś.

Ze Serbow.

Dušowniśa.

Wutora, 9. małeho rózka.

Hapule, knježny martrarki.

† 1883 Leopold Haupt, pastor primarius w Znorjelcu, sekretar łužiskeho towaristwa wědomosćow pśida swoje mjeno wulkej zbórcy „Serbska Pósnička" wótca Jana Arnošta Smolerja.

† 1881 w Pětrohrodźe najwjetši ruski basnik Fjedor Dostojewski. — Ma skoro legendarnu wulkosć. Wšitko, štož je so w Europje w 19. létstotku mysliło a basniło, so w nim zjednośćuje. Štóž jeho spisy cita, a su mnozy, kiž njemóža niśo druge wjacy citaś, njemóže nihdy wjacy powjeršny być. Tajka natrna, hluboka pobožnosć so nimi hori, zo skutkuje kaž profeta. Jendźelski katholski biskop Newman w Londonje a nowe nabožne hibanje evangolskich nemskich theologow jenak zahoriće jeho poruča jako žórło nabožneho wozrodźenja. Stajnje so jonož zabjera z prašenjom wo človjeku! Stóž chce so z nim zeznaś, njech zapóčnje z romanom Rodion Raskolnikow. — Naš krajan Ješki z Kopšina je w Serb. Now. započał jeho najwjetši roman „Bratŕa Karamasovi" přełožowaś. Wulcy zasłužbne dźełło.

We haju a nuzy — će njeznaju druzy. (Přisłowo.)

*

Wo wjedrje. Wječora wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer —9, thermometer we dwoje —1. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer 0, thermometer w nozu —6. Wuhladny na malo so pśiźemnjaze wjedro. — Wysćiny a nižiny běchu wječora rano nad Europu tak rozpołožene kaž hacź dotal. Tehodła po ménjenju wjedrańskeho wjedro swój dotalny raś zachowa. Nižiny běchu wječora rano nad wjeczornej Europu a nad polonskej Póńsku. Nad dolhorańskej Europu leześeche wysćina. — Jutśe žejedu ródnicu 7,30 hodź. sthadźa a žo w 5 hodź. khowa. Měśaćk sthadźa rano 5,47 hodź. a žo popołdnu 2,11 hodź. khowa.

— **Schłrowa powěsć wo wjedrje za jutśe śrjedu:** Mutno, śmjeh, też deschćik móžny, dokelž syma trochu popuśćeju, wosebje we wjeczornej Němskej. W rańskej Europje traje syma dal.

— **Nowy zapis serbskich knihow.** W dźensnišim śisle podamy prěni dźeł noweho zapisa serbskich knhow. Poručamy kóždemu, kotremuž je jeho knihowem khamorjo wšelako knihi pobrachuja, zo by sebi je w Serbskej kuharni w Budyšinje kupił. Dalši zapis w bliśšem času wozjewimy. Cyły zapis so pozdźišo też jako knižka wuda.

— **Na rójtu Bohateje** haju a Hlowneho torhoschcza póndźelu dopołdnja ź wuhlom nakładźeny wós plunowu latańnu podjedže a ju dospołnje rosbi. Pśichitajejcy plunańne hnydom pśichiźechu a wotwobroćiźchu kóždy dalši strach.

— **Kradnyli žu** we wokolinje 3. februara paketaj cźěrnowómódreho šuka, 75,30 metrow dołheho, a w nozy k 7. februare nowe mužaje jězdne kolo znamki „Brennabor" l cźo. 1 154 994 a nowe jonjaze jězdne kolo znamki „Wanderer" mod. cźo. 118 516 je sanitkowannaj śwjenonaj, ź ruczńym śpinadłom a na śwónćku ź napisźmom Hugo Lange, Burkau. We wšěch śłužobnych źěłenja prošy kriminalna policija we Budyšinje.

— **Swoje dźěcźo skónzowała.** Sstužowna holza je wšy, kotraž pola jenoho Budyšiskeho knježstwa źužeesche, sandźenu pjatk dźěcźo porodźi. Ji bu hubjenje, tohodła rjekny źiwjej knjenje, so chze go pschewoblez hicź. Holza pak žo tak ruce njewróći. Knjeni tohodła sa njej hladaci dźěsche. Stróži žo, dokelž pśed holzownym kózom łuku kruć a holzu we kózu nadeńdze. Ménjesche, so je holzu krej pśicharsyła (Bluitsurz) a knjeństwo ju tohodła do khorownje dowjesć da. Tam lékaŕ spóńa, so je holza dźěcźo porodźiła, (schtož dotal hišcze nichtó wědźał njeje). Holza pak to ruce prjesche Hdyž pola knjeństwa holzownu jitwu pscheptachu, namakachu we puczowanskim korbje do starych schatow sawalenu morwu holcźku, kotruž bě macź hnydom po porodźe sadajiła. Po wudawanju holzy je nan wożenjeny inżeńer, kiž je wostajiwschi holzy cźeknył.

— **Wopaczne pjecźhrimowowske papjery.** W Cźisnje nadeńdu ze wobsedźićelow cźaśu wopaczne pjecźhrimowowske papjery. Wone su na jednoru papjeru bjes wodowoho znamjenja ź ruczńym rybowanym śhotowjenje. Wšicki na kromje su jenoš narysowane. Mésto mustrowanoje podobi pokazuja wopaczne papjery na prědnej a sadnjej stronje ź pastelnikom śhotowjenu, jednotnu na módru podłohu. Na wupłaćenje dźěłarjow a rośćerjerjow je nemska renitska banka tyšaz hrimowow myta wustajiła.

— **Wumésśe woźi.** W sajimje tych ludźi, kotrychž to nastupa, saleźi, so wobtedźbuja, so wésty knjes Müller-Welt se Stuttgarta 20. februara w Gudźiz hoścenju we Budyšchinje pschebywa, so by wumésśe woził po pschirodźe śhotowił.

— **Zane śpuschćenje pschewjeseńskich pśarzisnow sa narunańśe swonj na żelesniju wjazy.** Sbytkowne zarjadnistwo za nadawki nemskeho stata cźini na to tebi-bliwe, so bo po 30. junuju 1926 pschewjesenje swonow na żelesniju zaso wobliciki, schtož bě dotal barmo. Nejmóże bo ź możnosću licźiś, so bo cźaś śpuschćenja podłóśi.

S **Budyšeju.** Do samarišteje khéże, kotraž hišcze pśed wulkim sawinjenjom sanczeje cźerje na lewej stronje pucza śtej, kiž ź Budeśez k Mnišchonskej hol wjedźe, su so w nozy k bobocze nutslamali. Kradnyli niczo njejsu, kaž je so hacź dotal śwéśiło, nutslamarjo su tam jenoš pschenozowali. Policija pad dale śpuschćenje.

S **Bukez.** Na naschej na wobkhadze bohatej statnej drózy sta so sandźenu žobotu wobžaromne njesboże. Pśed domom žedkarskeho mischtra Schreitera śetkaschtaj so motorskaj kolesarjej, mjes tym so njedaloko śapschah śrejesche. Schésćećletna wocźehnjenska dźowcźicźka ź rěśnišeho mischtra Grundmanna dyžsche dróhu pschekrocźiźcź a njewidźo, hdże by schła, sabeża do motorskeho kola, kiž ź Budyschina pschijedże. Pśchi tym so holczka wyschje wócźka cźeżzy srani a nětko w symtzy leži. Po sdaczu so dale franika njeje, so śmjertny strach njewobsteji. Kolesarja wina njetrjechi. Je po pschedpisach jěł a je trubił, też hnydom sasta, so by so śpśinacź dał.

S **Rjechanja.** Mjes śkotom tudomneho wjesnjanosty Nuniśarskeho je pokhroma saschła.

S **Wasborka.** Pokhroma je saschła mjes śkotom Marje Kulliśchowje a Pawoła Johna we Wósbortu, łaž pola Arnoschta Běbracha w Nosseźicach.

S **Kotez.** Pokhroma je saschła mjes śkotom Hermanna Ducźki, Maxa Khéżora a na rycźerkluble w Kotezach, kaž też pola Arnoschta Michalka w Jarkach.

S **Lubija.** Męschćanjzy sastuperjo pschijźiwolichu we swojim pośledniom pobjedźenju 10 000 hrimow sa podaswanje źiwnosće na dźełonjemjerjerjow a potrjebnych. Dale wobsamknychu, so ma bo hnydom męschćanski dom ź 12 hydźenjemi natwarićź a so maju bo wschelake nusowe dźěła wukonjeć.

S **Lubija.** Sstamomorbarstwo wobeńdże sandźenu njedźelu w kabarecu wuwuczowańskeho batallona 10. pěch. połka něhdże 25-létnu njeźenjenu podoślužbu Hendrich Witzel. Dopołdnja bo we swojej służbe ze swojim karabinarom zastrěli. Witzel pochadźa ź Merseburga we Wolmirstadtskim wokrjesu w sakskej provinzy. Pschijźina ke wobžarownemu njesłutkej hischće ź wésłosću swužabužena njeje.

S **Lubija.** Wječera póndźelu śwjeczeschcze żelesniski satkmik na wotwocźinku Pomhajšoj Nóstjer je swojej manželskej Ernestinu rodź. Halbschenzez słoty kwas. Jubilejny nawożenja śtej w 77. a jubilejna njewésta w 71. lécze žiwjenja. Wobaj staj cźélnje a duchownje hischće cźeśiwaj.

S **Kamjenizy pola Lubija.** Khrobły prošeŕ pschiźidże k tudomnemu kowaŕskemu mischtrej Thiermannej a proschesche jeho wo podjeru. Thiermann pak mésesche runje ź wobłhodnym pscheczełom nusnje porěcźeć, a proschef dyrbjesche chwilku wocźakaś. Proscherjowa njeschćerpliwosć a khrobłosć pak jeho sawjedże, so spyta Thiermannej lisźownju ź kholoweho dypsaka wucźaŕ-nyć. Thiermann pak połpyt ź cźasom pytny a pschimaj nětko sa prawym śrédkom sa tajtich zuśych. S kśiom jemu rosjaśni rosdźél mjes tym, schto je „moje" a schto je „twoje".

S **Ratez.** Pśched dźeśichim cźasom bě w naschej wšy wjele ludźi na khripu khorych. Khorosć žo na sboże sažo pośbubuje. Khripa śjewi so tón ras še žylnym khowubolenjom, śléhnycom a žylnej symizu. Wjele schulśtich dźěcźi bě też na nju śkhoriko. Najwjazy ź nich pak žu sažo śtrowe a wjesele. Też dorosćeni su jwjetischa khripu pschetrali. Ménja, so je była ź pschicźinu khorosće wocźopleny powětr naschich hatow.

Se **Sejij pola** Khrošćij. Syn kublerja **Jura we Jélzy** nošy po katolśkich Sserbach śnaty lčiak wokoło, kotryž bo wětym Sserbam pśched nékotrymi tydźenjemi w jawrjenych lśtach pśipóśśa. Nékto bo hakle tamno „duchapolne wuwjedźenja" snateho Getha, kiž bo „Komtur der Ballei Sächśiśche Lausitz im Jungdeutschen Orden" mjenuje, na sjawnosći wérja. Naschi cźitarjo budu bo hišcze na nuznu wotmołwu dopomnicź, kotruž smy knjesej „komturej" a jeho dwělomnemu pschijtwiśkej w cźišłomaj 15 a 18 dali. Hacź dotal žaneje wotmołwy bóschło njeje. Knjes „komtur" cźasa trjeba. W augusće 1925 běchu Ss. N. wo tom pišaśe a w januaru 1926 swoje „napscheczśiwjenje" pschijnjeśe, potalkim na wschě 5 měśazow. So je „Jungdo" mjes narodnje skażenymi Sserbami tu a tam pschiwjika namakaŕ, bo njedźiwamy. Tajke pucze du wschě renegaty, wotrodźenzy. W Jurez źwóśtje, prjedy dobra žerbśka, je žerbschćina też sastawa. Dźěcźi ju wjazy njemóża. — Wujeśdźanska schula je tomu dopomhała — a nanusuja starschtmaj a statokej druhu rěcź, kiž njeje macźerschćinu a cźeścjeżódnych prjedowníkow. So jich wotrodźenju potomnizy na njeżerbśke puce pschińdu, je bjes dźiwa. Kaž so powéda, chze „Jungdo" pod nawjedowanjom mkodeho Jura ź Jélzy w bližšim cźasu w kloschtrje

Potajnstwo kapitana.

Drama na morju.

15] (Pokračowanje.)

„Mój žmój tajnje žlubjenaj. Ssy-li jeho sahubił, sahub też mje ź nim, pschetoż ja njemóžu a nochzu bjes njeho žiwa być!"

Longford so dźiwje wuźmja.

„Ja žebi néschto tajke myślach!" wón praji. „Nó, na žožo je twoja lubosć jenoštronska."

„To njeje wérno! Filippo mje sažo lubuje."

„A je tola wczera w nozy, hdyž pschi jenej kupje, hdźeź žandow rozcźe, pschistajichmy, mój cźokm, kiž běsche sa mnje pschihotowany, wuźił, so by ź tódże cźeknył."

„Schto to praji?" wuskuschowasche Felize ź blédnymaj hubomaj.

„To wschitzy tudy wédźa."

„Wérnosć pak wěsch ty sam jeniczki."

„Kak ty to ménisch?"

„Ty wédźesche wo naju lubosći, žy namaj pschipoślucha-chat a Filippa k tutej nóznej jésbje na tammu kupu nahabił, so by je jeho potom bojaślivoje a njeśwérnje wopuschćił, kaž by jónu moju macź wopuschćił!"

„Twoju macź," jakolesche Longford poraženy, „je na morju wumrěła."

„Mam śwédskom, so tomu tak njeje."

„Schto je je śwédskom?" wopraschа so nan njedźiwajo.

„W Hongkongu žu ju na kraj wuźadźił a potom wopuschćeźił."

Longford njenamaka hnydom wotmołwy a Felize pokračowasche ź rospalitej roshorjenosću: „Ty njetwédźesche jenoš wo naju lubosći, ty wédźesche to, so je mi Filippo žlubił, so chze ju pytaś tam, pytaź hacź na kónzu śwéta. To ty njejsy chcył, a tohodła dyrbjesche wón precź. Ja pak cźi praju, nano, wróćź so! Jdźź po Filippo! Schtoż by ty śkuźił, runja bo mordaŕstwom!"

„Mjelcź!" poruczi nětko Longford ź tajkim hrožazym głosom, so Felize njejadny sadyrkota. S tebje wěcźi błudowicź a stupowaza so hacź do wrótnotcje samuczenjoźej wutrobh. Haj, ja wédźach, so je tutón njekrańnik bowéru ślamał napischesco njedorosćenej holcźy, a njewidźach druheho śrédka, hacź waju śpěśnje a wěcźnje rosdźěliźcź, so by cźe pśed źiwjenjom potnym nikose a tradanja sałkowaŕ, kotrejž budźesche tebi, mojemu derje wocźehnjenemu, pózcźiwemu dźěcźu, po stronje tohole tódźnika sakscźo. Njecźi śebi nadźije, so Filippo hdy sažo wobladaśch. Wón je śebi źiwoje khłostanje sałkuźił, źiwoj dóśt sam naparak, a jenje žo do domizny wjazy njewróćźi."

„Jenje, ty prajiśch?"

„Nédźy na nihdy!"

„A moja macź?"

„Je sa tebje mortva — runje kaž wón."

„Cźehodła?"

„Dokelž — ně, to ty njeśmélźi jenje śhonicź!"

Wón žo rucze wotźali a wostaji ju śtejo.

Hischće na pół ko k njemu wobroćźi, hischće podusćeny śwuk prośiwy wuroni ź jeje hubow, potom śebi njesbożownje wopak śtupi, wschitzy sakschikmychu — Longford žo nahle wobroćźi.

„Felize! Moje dźěcźo!"

Tu žo wona we wodze śhubi a wobklokota żolma nad njej žo wjelbowaza śtyny žo ź wulkim schumom a pohrjeba ju.

We wokomiku bě też wón sa njej pisches wukrywa śkaźił.

„Satwórcźicze łódź!" zabrima préni pratvidłowaŕ. „Scźehnicze płachtowe połwjaśy! Spuschcze wumwjeŕśti cźołm!"

Dźiwja běśenja nasta na krowje. „Fortuna" naprawi žo k wětśiku. Korkowe wobwrucze łékachu ź łódźe k tomu měśtu, hdźeź běsche žo Feliże ponurila. Wumwjeŕśti cźołm puschći so ź bawitosć ź wulkej śpěśhnosću dele.

Wjcho to sta so sa nékotre sekundy. Mjes tym běsche kapitan sažo na swojich śpkunyć a śmóžnymaj rukomaj rosdźělowasche wón wodu khwatajzy tam k tomu měśtu, hdźeź bě so runje hischće běła ruka ź kudźerjawebo żolmizogo jewischcza wumurika, so by potom na wěcźne so potepika.

Tom pschischedschi, sajédże hischće raś ź hlowy naspod do hlubiny.

W śtaućjnem wokomiku pschipowědźi muź ź łódźnebo wobkedźowanischća źravza, kiž so měśtnu njesboża sa śpěśnosći bliśśesche. Nětko so sesda, jako by drama na morju we hlubinje so kwawnje śkónčiła dyrbjała.

Najwjetšcha stopeń napjatosće je dosphła. S zyłej mozu wjeśtowachu łódźnizy. Źravz (Haj) bě so ź powjeśćichosće śhubił . . . .

Kapitan bésche so ź wotewrjenymaj wocźomaj do hlubiny ponurił pschetoż błócźne śwétko dobywasche so hluboko do morja nuts.

Tu pośbubuje so nésćto błyścźasze pod nim a nurja so pschez hlubje a hlubje.

Wón je wubjernu pśiwaŕ a murjeŕ. Nětko réka swoje dźěcźo morjej a jeho śwérśkam wutworhnuje.

Duzy do hlubiny rosdźěluje wodu, śpěcha sa nurjazej ko — dale dele, dale hlubje!"

Sśnjerej žaha hišo sa wobymaj. Dwaj woporaj stej jej tak kaž wěśtaj, pschetoż njeporadźi-li so nanej swoje dźěcźo wumożiś, potom chze wón śnim wumrěć!

A tych tam horjeka jima hrózba. Njewédźo žebi žiweje rady, wjeśluja wokoło toho měśtna, hdźeź so wobaj śapadnyschtaj.

Njekrańne cźakanje! Sekundy cźahnu so kaž wěcźnosć. Hischće pschego zanoho śnamjenja wo žiwjenju tam śwodu! Tu nadobo da so śtrašchne wokanje nad wodu śłyschećź.

Tam deleka so nésćto śtawa. Wschitzy wédźa schto, ale žadyn žebi njeśwéri, śwoje myśle wuprajiś.

(Pokračowanje ścźěhuje.)

žwoše Boże wospjet lynjacy. Junu je tam Bitkopiet hižo pobył, ale ani myślicy popadnył. Měni žnadź, ż někajkim žerbskim renegatom lěpše wuspěchi měrź. Katolikojo budu žo postajenjom žwojich biskopow dźerżeć a tuchi žu sajtup do „Jungdo“ žwojim diezesam lakasali. Po tym smědža žo też katolikzy Serbja. Tutu dźěćazu hraiu je žwojim wichonémskim a nowopóhanskim pschiležwom chcemy ludźičkam pschewostajić, tchodź dalschego thutneho dźěła nimaja a jim chcemy łacžanske pschisłowo jako hešło dodać: „Sunt pueri pueri, pueri puerilia tractant“. To rěka: Dźěći žu dźěći, a dźěći žo jenoż z dźěćazymi wězami saběrataja.“ Chcemy tu hischcze wuprajenje jenoho katolikeho hrabje, 24. januara we Sdźerachowje na „Jungdo-shromadźizniu“ cźinjenym, pschidacź, so kóždy wě, schto tuta organisazija politisay cźe: „S haubitoscze a s pscheradu wuródżena republika njemóże statna forma sa katolika być.“ To je dosć prajene.

S Kulowa. W poslednim potżehnjenju wobsamknychu ludowni mędźichcerjaj sastupjerjo, so maja so kwitowanja sa steinischkowy pjenjes na wikach wubawać, so by powschitna kontrolla swobodna była. — Schtož dawki na pića nastupa, wobsamknychu, so pschihłosowa na 8adźbam, kotrež je towarstwo hosćenzarjow namjetowało. — Hižo wjese lět so prócuje, so bychu so słónczne nasche schulske wobsteinoscze słepschile. Jednanja su wěsto tak daloko dowjesle, so móża w nasćerju schulu sa 8 rjad. knjetej sapoczeć. Se měsinu, hdyż ma so nowa schula natwarić, je Bibi schulske pschedstejićerstwo kaž też magistrat polo wudowy Jakubzowe pschi Nowowjesćanskim puću swuhrała. Shromadźizna so w tymle nastupanju za žamsne městno wuprai. — So bychu so tudomne wiki bóle wožiwili, wobsamknychu sastupjerjo, so maja so hermanskich Sydy porudnje we wschelakich wonkownych nowinach wosćewjećź. — Dźerżenje bykow je wěsto tak srjadowane, so je so pola kubler'a Jana Pjaza w Kulowzu byk kwuhral a so jako druhi byk sa městno postajił a to po dotalnych wumérjenjach. — Próstwa měschczianskich dźěłacerjow wo pschidatku sa wuwidżenje hatneho dźěła so nachwilnje wotstorcži, dokelž ma so też sobudźěłarjam dźěłonjenjerjam pschikoha pschiswolicź. — Sa Hornjołužiski wotsekowski dom pschisłuschu sastupjerjo pschipomnoz wo 15 hriwnow.

S **Wojerez.** Cźežzy sranjenoho sobotu wjecźor dźěłacerja Mateja Ssucheho ſ Klnajchta do tudomneje kórownje pschiwjesechu. Ssuchi na jamje „Erika“ dźěła. Pschi wuśwjanjenju lowrise trjechi jeho sóhawa, kotraž rucźe horje dyri, tak žynje, so jo na nohy wysche kolena a w mjeswocźu cźežko srani.

Se **Seleneho Hólda** pola **Wojerez**. Kaž sańdźenu sobotu w „Serbskich Nowinach“ pišachmy, tjej tu kóczy pjecź wowbowa a pša stukakej. Kóczzy su hnydom moriti. Pschi pschepytowanju je so wupokasało, so tjej kóczzy woprawdźe skażenej bychu. S tejele pschicźiny maja so w Bukowskim, Rulandskim, Lipsowskim a Njebšichowskim wokrjeżu pšy a kóczki hacź na dalsche sawěrace.

S **Sjeny Erika.** Ssobotu wjecźor pokładnizu W. Bronickej njesnaty nadpadże, jako dźiwsche wona 1kowna sto metrow daloki pucź wot kupnizy Ilse-spomožerskeho towarstwa do hosćenza dóńcź, so by tam kajetu ſ nędźe 570 hriwnami wotedała. Nadpadnik holzu k semi cźišny a ju we wobliczu ſrani. Bohužel nichtó w bliskosći njebe. Polizija sa nadpadnikom błędźi.

S **Cźelneho.** Njedźelu 31. januara žwjeczesche tudomne wojerske towarstwo swój ſmyki ſwjedźeń. Tu na što je ſwjedźenskeho porjada wosebje wusbędźnyc, dźiwadlowy kruch „S marokkowskeje hese cźekmy!“. Tole pschedstajenje pschedsadźi pschipołsucharjow do legije zuſych. Wobsebje sa młodych ludźi je ſ warnowanjom psched njej. Potom pofkicźeschtaj so krótkaj ſmješchnaj wusluſaj. S rejemi žo ſwjedźeń wobsamknu.

S **Noweho Města.** Ssobotu, 6. maleho rózka, bě žerbi žerbske towarstwo „Swěrnosć“ se Sslepeho do Noweho Města wuleczało, so by tamnischich Serbow ſ narodneho spara sbudźiło. S dwěmaj wosomaj so spěwario a hrajerjo pschiwjesechu. Druſy hischcze pschithwatachu ſ kolom. Sslepjenjo wulki wopor sa narod pschinjesechu, prózy a dźeła njeſtutujo. Też ſwoju kapatu běchu sobuwosali, kiž rjenje sapiſka, hdyż do Knothez žurle pschindże, so bychu wobydlerjo w Nowym Městcze słyscheli, so su Sslepjenjo tu. Wórhy pschikhwatachu rjane žerbſzy ſdraiczene Nowo-Městcanſke holzy a żony, młodźi hólzy a mužojo. Sapoczatk běchu na 1/28 hodź. postajili, dyrbjachu pak hischcze błeschi cźaſ počakacź, dokelž tak rucźe naſchi Sserbja w holi njepschindu, a też hoſcźi ſ druhich stron běchu wocźakowali, kotříž też pschindźechu. Po hodźinje ſo wjecźorny porjad sapocza, kotrejž pschedźynda je žwojej powitanſkej rěcźu wotewri. Wschitkich witrohnje witasche ſ blista a ſ daloka, wuſebźnu ważnoſcź žerbſkeho wjecźora. Potom wusłupi Sslepjanſka žerbſzy ſdraiczena knjeżna ſ prologom „Wěsch mi mój luby wótzny kraj?“ (Sslepjanske knjeżny běchu wschitke w narodnych drastach, kiž so wokoło Sslepeho hischcze ſ wulkeho dźěła noſcha, tahorunja też Nowo-Městcanſke knjeżny, kiž też hischcze žwoju žerbſtu drajtu noſcha, ale hinajſchu, dyžli Sslepjanſan.) Potom ſcźehowachtaj ſhromadnaj thoraj: „Hischcze Sserbstwo njeſhubjene“ a „Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtawa.“ Dale pofkicźachtaj ſo měſchanej khoraj, „Schwórcźo, bórcźo, ſchcźebotajo“ a „Macźi, ſtara njeſwarcźe“. Potom pschedstoji ſo dźiwadło: „Uhrtjanſke pucźowanje.“ S tym běsche ſwjedźeńſki porjad nimo a też pręni „žerbſki wjecźor“ žerbskeho towarſtwa „Swěrnoſcźe“. Nětko njech towarſtwo ſo dale wuwucźuje na narodnym polu w ſpěwje a też dźiwadle, pódźe potom pschezo 12-pje. Sslepjenjo ſu žebi hischcze žerbſtu drajtu a też žerbſtu reju ſakhowali, ſchtož ſu druſy Sserbja dawno wotpołożili. Towarſtwo chce žebi też hischcze do druhich ſtron wuleczeć, ſo by Sserbſtwo ſbudźowało, kaž je to pschiſtuſchnoſcź kóždeho dobreho Serba. Wuſtupi też ſahorjeny Sserb a dałoki hóſcź, knjes Krawczik ſ Mułkich Sdźarow. Chcźu jako pišar tychle rjadkow też někotre hłowa jeho rěcźe wuſbędźnyc, kiž wón pschitomnym porcźa. Wón ſapocza ſe ſłowami: „Sserb žym, Sserb wostanu“ atd. Wuſbędźny, ſo je w dałokej holi hiſcźe dobre Sserbſtwo žiwe, kotrež dyrbi ſo pſchi žiwjenju jenoż jena rěcź, a potom ſu pſchiſchli wjecźorne rěcźe, tak też nascha žerbika maćerčna, kotruż je Bóh nam darił, kotruż my łubowacź dyrbimy, jako drohe namětke herbſtwo naſchich prjedowmikow. Tuż njedyrbjeli ſo ja naſchu maćerčnu rěcź haibowacź a ja tu kraſnu narodnu wuchu, kotruż my Sserbja wobhędźimy, a w cźeſkich cźaſach twjerdże hromadźe ſtacź, kaiſej wone dźenja też žu. Se Sserbſtwom je też khcźeſcźijanſka wěra truſcźe ſwjazana. Padnjeſli naſche Sserbowſtwo, potom też naſch lud do njeſchcźeſcźijanſtwa ſapadnje. Na tónle bok je jara nuſnje, ſo ſo nam Sserbſtwo ſdźerži. Wichtke ludy dopominaja ſo nětkole na ſwój narod, tak też dyrbimy my Sserbja cźinicź a jow w dałokej žerbſkej holi, hdźež hiſcźe dobry žerbſki duch knježi, dyrbja ſo Sserbja też ſo hešle měcź: „Tracź dyrbi Sserbſtwo ſawoſtacź.“ Wón pokaſa też na rjanoſcź žerbſkeje drašty, kiž ſónſke jow dełkach hiſcźe noſcha a koteruż dyrbja žebi ſakhowacź. Pokaſa też na naſche žerbſke pěſnje a žerbſki ſpěw, kotruż dyrbja žebi Sserbja ſakhowacź. Sklenu wupraji naſchim pěſnjerjam Seſſerjej, Hórnikej, Ssmolerjej atd., kotříž ſu nam tajſe droge kubła dariłi a kotreż ſu ſwojim potomnikam ſawoſtajeli a my dyrbimy ſej je nětk wyſoko ważicź a je też naſche dźěcźi dale wuczicź. Po jeho pſchednoſchku ſapocza ſo wjeſela reika, kiž dołho trajeſche. L.

S **Nychbacha.** S wukhodźowanſkimaj kijomaj ſo tu pachołaj holzy dła do pukow daſchtaj. Kóždy ſ njeju dyrbjeſche wjeſnu rjanku domoj pſchewodźeć. Mjes tym ſo žo žarlinjaſaj ſ kijomaj wobdźělachtaj, wotcźidże rjanka ſ tiecźim. Wobaj ſo ſjebanaj widźeſchtaj a ſo rucźe ſjehnaſchtaj. Chſchtaj ſo rucźe ſa njeſwórnej puſchcźeć. Ta wak bě ſa mudriſche měła, ſo ſo ſ jeje pſchewodźerjom ſhubi.

S **Wetzeje.** Ssobotu pſched wjecźorom cźerjeſchtaj we nayjwjeſelſchim ſpěchu konjej pſches ſtary dźěl naſcheje wſy a po Hródkowſkej dróhy a cźehnjeſchtaj pak woſa ſo ujetajo ſa ſobu. Ludźo cźakachu ſ twarjenjam, ſo bychu ſo njeſbożo ſminyli. Na ſboże ſplóſcźenymaj kocźerjeſomaj auto nayſchcźeſcźo pſchidźeże, kiž jeju jadźeſe. Hacź je ſchło do njeſbożo pſchihoſt, njeje ſnate. Sayſchchaj ſkuſcheſche jenemu rěſnikej mlſchtrej na Hródkowſkej dróhy.

Se **Sleho Komorowa.** Sarjedu wjecźor zuſy wobeh nuj pola jeneho tudomneho hoſcźenzarja ſastupi, kiž bě dowěrjenje hoſcźenzarja a pojuſuowanja na ſo ſcźahnył. Tónle wobeh knjes bě wotcźiſnuł wo nicźe 40 hr. nayraſſkat a bźješche rucźe na wuſnup. Tule ſkładnoſcź wuſi, ſo by pſches hałzu do garderoby dóſchoł. Tu ſapſnaſi ſwójze garderobu a wotcźiſnje na jenje ſaſowidźenje. Jako wobeh knjes na ſo cźakaſi da, pytny hoſcźenzaſ bórſy, ſo bě jebakej do ruſow padnył.

Se Sleho Komorowa. Schtwórtk wjecźor wokoło 1/210 hodź. hrubý pachoł holzu ſe Sleho Komorowa, jako po dróhy ſe pſchekaſuſeje ſchule dźěſche, nadpadże, ju na polo ſwlecże a tam wumnozowa. Dokelž ji nadpadnik hubu ſadźerża, njebě holzy mózno, ſo by nimojdźěſazeho motorſkeho koleſarja a automobil wot pomoz wołacź mohła.

S **Rósserka.** W Torgowje w Rósborſkim wokrjeżu ſemrě 81etna džowcźiczka dźěłacerja Kühnelta na moſhowm thripu.

Hospodarski rozhlad.

Budyšin, 9. małeho róžka 1926.

Wežerawiſche kurſy w Barlinje:

1 Dolar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,71
1 jendźelſki punt	20,40	100 cźeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80.84	100 wólk. markow	57,49

Efekty wcźera na Barlinſkej burſy ſe błahymi kurſami ſapocźachu. Na kónzu ſo trochu ſtrucźowachu. Wóſnjſka požcźońka dałe horje bijeſche. Wona powyſchi ſo hacź na 3,30 hr. ſa 1000 hriwnow!

Na produktowych witkach bě tukrajne žito žadne. Loka kupcy nochcźachu do powyſchenych žadańkow ſwoſicź. Sa ſobotniſchen placźiznu pſchenicźu pſchedawachu a rožka hę ſkoro ſkerje tuniſcha. Jecźmjeń a wowoſ mataj też dale ſchpatne wiki. Wcźera placźeſche zentnaŕ

w Drježdźanach:

pſchenicźy 12—12,25 hr., rožki 7,45 hr. hacź 7,70 hr., jecźmjenja naſtinjeho 8,50 hacź 10 hr., naſtymneho 9—9,25 hr., wowſa 8,10—8,85 hriwnow,

w Berlinje:

pſchenicźy 12,25—12,50 hr., rožki 7,15 hacź 7,60 hr., jecźmjenja naſtinjeho 8,50—9,90 hr., naſtymneho 7,10—8 hr., wowſa 7,80 hacź 8,35 ſt. hriwnow,

w termińowym witkowanju

ſa měrź: pſchenicźy 13,50—13,52 hr., **rožki** 8,52—8,57 hriwnow,

ſa meju: pſchenicźy 13,87—13,90 hr., **rožki** 9,20—9,22 hriwnow.

Na pſchedań.

Wěhaſaj a 3 žitne kerccźate gráfenſteinſke jabłučźiſki, ſadrohuſtiwo we Wuſnjenkezach.

Witki a dwě pawizy, Kralowſki młyn pola Delń. Kimy. Dubły, 35 twjerdych metrow, placźa 40 hr. po mtr., kajžeł dwór w Němſkich Paſſizach.

Płót 40 mtr. a khłódźiza, też ſanſke jahodkowe a kołmacźkowe kerczki, Makonz w Kamjenzu, Faigſtr. 11.

Sſo pytaja:

Wucźobnizy: pjeſkaſki, Broda w Korſynju.
„ Kowarſki, Henſel w Narcźu,
„ moſtecźki, Himler we Wojerezach, Zyrkwińſka haſa 14.

Dołza do domu: Weſtingowa w Lubiju na Nowej haſy, Poſtlerka, ſahrodnikowa w Lubiju na Mathildźinej haſy cźo. 7.

Bachoł do rataršwa, we Wósborku, Dwórniſchcźowa haſa cźo. 41.

Krawſki, Pawoł Zimmermann we Wojerezach, Sły Komorowſka dróha 4 a.

Sſudnizy na pſchedawanje:

Sſrjedu 10. 2., dop. w 9 hodź. w hoſcźenzu „K Cźwjeđe“ w Niſkej: lehańſki ſtoł, kanapejowu płachtu, pleſcźeny ſtoł, ſchcźaze błidło, ſofa.

Schtwórtk 11. 2., pſchip. w 1 hodź. w Ptaczezach w Schlenk rjchea hoſcźenzu: hoſtwińſka tſełba a ſymkanje rěſana maſchina.

Dopołdnja w 9 hodź. w Schiboj w hoſcźenzu: piſańſka maſchina.

Pſchipołdnju w 1 hodź. we Łaſu w hoſcźenzu pſchi torhoſcźu: mužaze kolo.

Popołdnju w 3 hodź. w Hermanezach w kórcźunje: ſchijaza maſchina.

Popołdnju w 5 hodź. w Delnim Wujeźdźe w Haſchkez hoſcźenzu: motorſke kolo (8 PS., 2 ſchijaſej maſchini, 2 mužſke kola.

Wjerżor 1/2 7 hodź. w Rudej w hoſcźenzu: zentrifuga.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe witki, dźenſa dop. 3/11 hodź.: Witki jara měrne, płacźiny ſeſłabjene. Tendenza mužna. 3/12 hodź.: **Witki dale jara měrne. Kupz a pſchedawar twoicźakuja.**

Płacźiny na Barlinſkich produktowych witkach.

Kito a wotijowe žymje wo tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płacźiny po Rolej hriwnje.

	8. 2.	9. 2.		8. 2.	9. 2.
Pſchenica	245-250	245-250	rapſ. wołejſki	15,20	14-15,20
rožka	145-152	148-152	poch. melaka	8,00	8,00
naſtni jecźmjeń	170-198	170-198	**jenaſka**	20,00	
naſ. jecźmjeń	142-160	142-180	**ſtrujaze krużki**	14-14,60	14-14,60
wowoſ	156-167	156-167	**ſamy**	20-24,00	20-21,00
kukuriza (Mais)	189	—	**wola**	24,00	24,00
pſchenicźn. muka	32-35,75	33-35,75	**lany wołujſki**	21-21,80	21-21,80
rjana muka	22-24,25	23-24,50	**mórſe lupiny**	12-14,00	12-14,00
pſchenicź. wotr.	11,25	11,25	**zolte lupiny**	14-15,00	14-15,00
rjane wotruby	9.80	9.80	**ſyno, 50 kg**	3,65-4,15	3,65-4,15
rapſ	345	345	**ſłoma, rjana**	0,70-1,30	0,70-1,30
tane žymje	—	—	„ pſchenicź.	0,70-1,20	0,70-1,25
hroch	22-25,00	22-25,00	„ wowſowa	0,90-1,35	0,90-1,30
pjeluſchki	20-21,00	20-21,00	„ jecźma	0,80-1,20	0,80-1,20

Drježdźanſka burſa.

Pſchenica	240-245	**bórnoze krużki**	17,00-17,50
rožka	149-154	**pſchenicź. wotruby**	11,00-11,30
naſtni jecźmjeń	190-200	**rjane wotruby**	10,10-11,10
naſymſki jecźmjeń	—	**pſchenicźna muka**	37,00-38,50
wowoſ	162-177	**rjana muka**	25,00-26,00
cźekwjeny ſjecźeń	220-250	**woka**	26,00-27,50
rapſ	330-340	**pjeluſchki**	25,00-26,50
kukuriza (Mais)	200-205	**hrách**	27,00-28-00
ſuche trubjenicźki	10-10,25	**zolkowe krużk.**	17,00-19,00

Z Łužicy.

S **Porchowa.** Tudomnemu wikowarjej ſ jędźownymi kolami Lauſy ſu w nozy k 7. febr. ſ nutkſamanjom jędźnej kolc kradnyli; nauzaze kolo ſnamki „Brennabor“ cźo. 1154 994 a ſonjaze kolo modell 3, ſnamki „Wanderer“ cźo. 118516. Pſched kupjenjom ſo warnuje.

S **Woyakeje.** Schtwórtk wjecźor ſo bliſko hoſcźenza „K ſelenemu ſchtomej“ poſnocź Kopſch ſe Sohlanda ſe automobilom pſchejeżdże. Kopſch bě ſe ſwojim jędźomym kolom po puću. Wón ſ njeho dele kupi, dokelž widźeſche, ſo budźetaj ſo bliſko njeho automobilaj ſeſtacź. Jedyan ſ njeju jędźeſche pſchejara na prawo a Kopſcha pſchejeżdże. Hacźrunjcź dyrnjachu auto ſbóhnycź, pſiedy hacź mózachu ſnjeſbożeneho ſpodź njeho wucźahnycź, njebě jo tola ſtraſchnje ſranił.

Se Sſorjelza. Tudomna měſchczańſka nakutowanja móżeſche ſańdźenu ſobotu jubilej ſwojeho 75-letneho wobſtacźa ſwjeczeć. Pręni pjenjes ſapołožił tehdomniſchi rjadowar nalutowanje, měſchczańſki rada Köhler, ſ 12 tolerjemi. Hacź do ſpoczatka wójny ſo pokładnja ſtajnje ſběhaſche. Inflazaze tź tu ſwoje cźinjeſche a kónz 1923 na 80 000 nakutowańſkich knižkow nimaſe dospołnje wołhódnoſći. Wunoſchki ſ kton 1924 a 1925 dawaju pak nadźiju, ſo jo pokładnja bórſy ſaſo k ſwojej nědźuſchej wyſoſkoſći połběhnje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

W Rübenawje ſu ſchtyrjo rubjeznizy, kotrejż běchu wjecźor do domſkeho kuſerja Buſchbecka podſałeſli, tuteho w nozy ſajeli. Rubjeznizy ſu potom cźekli. Kuſlerowy pjenjezny kaſchcźik nětkole ſu metrow dale kubła wupróſdnjenej namałachu.

*

Zentrumſka a bayerſka ludowa ſtrona ſtej w němſkim ſejmje namjeł ſapodałej, ſo by ſo luxuſowy dawk wotſtorniłe.

*

W Grichiſſej je ſo 20 000 ſtajnych ſaſtojnikow ſe ſłużby puſchcźiło. Wjele offizierow, ſajtownikow a politiſkich pſchecźiwnikow diktatora Pangala ſu ſajeli.

Wusudźenja.

§ Khlostanska komora. Se swojim powokansom mjesesche wuspech dźiłaćeŕ Erich Ullrich ł Khrósta-Adolfskeje Hóry. Budyšćanski lawniski sud bě Ullricha 4. dezembra 1925 ł dalšnim 3 měsazam jastwa sajudźił, mjes tym so bě jeho hišo pjeć tydnjow padušćinstwa dla ł jastwu na dźesać měsazow sajudźił. Prěnje khlostanje bě dostał, dokelž bě w nozomaj ł 21. a 25. julija bě hórły sklšł a ł nje wschekake wězy kradnył. K druhemu khlostanju jeho sajudźichu, dokelž bě se šamźneje hudy w nozy ł 26. julija hišće mantle kradnył. Powokanišći sud njemóžeše pak tele padušćinstwo sa dopokasane a jeho wuwinowa.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Drježdźan. W tajnym pohedźenju jednasche Drježdźanski lawniski sud pischećiwo 54-lětnemu dźěłaćerjej Kasanchej a jeho dźowaju dla pischestupowanja po § 173 (dla krwawneje hanihy).)Mana a dźowka winowachu, so staj lěta dołho na sakasane wajchnje je hobu wobkhadałoj. S wobkhada su jo jimaj hižo 3 dźěći narodźiłoj. Dźowka hižo schtwórte dźěćo wotčakuje. Sud sajudźi Kasanku ke khlostarni na 2 lěće, dźowku pak ł jastwu na 8 měsazow. Čěstne prawa nanej na 5 lět a dźowju na 3 lěta wotrjekny. Pischedźenja lawniskeho suda wuspěchowachu, so je jo tu wurjadnje struchły wobraz počinstwa wotkrył. Dźowku, kotraž je we wěstych wuskosćach bylo, pak też cěłka wina trjechi, hewak njebyły móžno bylo, so by takkele počinanje tak dołhi cźaš hobu cźinić mohło.

* S Mišna. Pohonc Arnosćt Haubold ł pětkowje jamy wós pěsta wjesesche. Nadobo bu jemu šk. Konjej sajědźechtej do murje. Se hnjłym storkom pohonc ł wosa padže a wós pschejědže jemu hłowu a wutrobno. 60 lět stary pohonc hnydom wumrě.

* S Zwikawy. Nětkle 40lětneho gratmischtra Langu we swojim wobydlenju hromadže ł dwaceźiłětnej dźowku jeneho hórnika na wotpoczinku morweho namakachu. Wonaj běchtaj so ł płumom sajědźeźiłoj. Pischcźina ł samomorbarśtwu njeje hischće snata. Lang bě halle psched 9 měsazami sem pischcźahnył a jako gratmischtr w jenej autowej fabrizy dźěłasche. Jeho mandźelska hischće w Berlinje bydlesche. Holza bě so ze starschiskeho domu šubiła a njebě wo pschedewsaczu nicźo prajiła. Sacź staj wonaj wobsamkłoj, so chcetaj hromadże do šmjercze hicź, njeje hischće šwišcźene. Snate je jenoż, so je Lang pośledni cźaš so ł cźežkimi myślenmi nošył.

* S Berlina. Tu je technik Fischtan pschi swadźe swoju njewjestu, 21lětnu Trudu Mewjeą satšélił a na to žeble žamełho.

* S Bierutowa w Schlesyskej. Miodośtna wumóžeńka wot šmjercze je pjećlětna dźowka pohonca Aneczoka ł Pačźeje. Tšiłětny žynk pohonca Schćerula běžesche na lód rěki Weidy, pschełama so a so hnydom podnóri. Wutrobita holcźka běžesche na lód, sapischimny hólza, łiž hischće ras do swjećeha pschińdże, a dźerźesche jeho tak dołho, dokł holcźynny nan njepschikhwata a hólza ł wody wucźahny.

* S Zawory w Schlesyskej. Khrobłe paduschstwo se nutskamanjom je so po stónčenju słužbneho cźaša we pišarńskich městnosćach Frommeltez kožoweje fabriki sfuelilo. Stóstnišay, kotříž su ł měšnokmynni wobšćejnosćemi derje znaeźi być dyrbjeli, wšachu ł kaschćika klucź k pjenježnemu khamorej a kradnychu ł nieho nětkle 200 hriwnow. Potom wischelake kontorske knihi šapalichu a so šhubichu. Hakle hdyž sa wohnjom wonjeź pocźa, so ludźo paduschstwa dohladachu.

* S Liberza. Pola thěžerja Arnolda w Arnsdorfje pola Friedlanda bě so w hródźi wjerch sašmynył a kruwu a kožu sarałył. Khudy thěžkař žebi njeschoło tak ke wutrobje wša, so so wobwěsny.

Hans Depla: No, Motso, ty tola tak zrudnje do swěta kukaš. Je so wóndy při łubosnym wjedrje hižom jena łastojčka k nam namakała a ći podleźała?
Mots Tunka: Luby přećelo! Njeći tajkich žortow! Sym wjesoły, zo mJžu zaso po dwěrmaj po swěće čampać.
Hans Depla: No, tuž čiń zaso wjesole mjezwočo. Hdyž budźe ći wětko tak prawje derje, potom so raz zetkamoj, mam mnoho powědać.
Mots Tunka: Dočakajmoj hišće tydźeń.
Hans Depla: Mi je cyle prawje! To potom hnydom do Różanta k Eiseltecom pónđźemoj. Tam je póstnicy rjany swjedźeń. Dobre napoje a jědźe woni maja.
Mots Tunka: To sym tola wěipny, što tam to je!
Hans Depla: To potom zhoniš. Tuž póstnicy na zasowidźenje!

Hamiske wozjewjenja z Budyšina.

Schtwórtk, 11. februara 1926, dop. w 10 hodź. so na šudniśej pschešadźowarni šćěhowaje wězy sa hotowy pjenjes na pschešadźowanje pschedawaja: Mischelaka jitwinska a kuchinska nadoba, klamaršće soły, 10 pisanskich blidow, knihowe blidka, vertiki, 8 stejacych cźažnikow, garderoby, kuchinske, aktowe, knihowe a tworowe khamory, elektr. liejaca lampa, mały klawěr, wulka dźełba słotych a žlěbrowych tworow, bruny mužacy mantl, módry woblek, 10 jakow ł samkarjow, 2 mantlaj ła friserow, woblek, 3 figury ł marmoroweje bronzu, někotre kuczowe wozy, žanje ła dweju konjow, podstawk ła 2 parkowaj wosaj, 10 tóšn. metrow autoweje koże, słoty dybłacźny cźažnik, marmorowa pišanska pschipirawa, 2 kontrollowacej pokładnje (National), pišanske maschiny (Tranjatlantic) ł blidom a stólzom, 3 pišanske maschiny (Urania, Ideal, Smith Premier), schewšeej maschinje, wurunanska maschina, 5 mužacych kołow, na ¾ metra wischnjowcho drjewa, na ½ tbm. tankowcho drjewa, wótcźinska maschina ła pitu atd., kanarikaj, salonske blido, rokoko gobelin, thahlacy schtikat, na 500 blechkow wschelakich winow a likérow, 2 hudaj karamela, 25 litrow malenoweje eženzy, taflojta waha, 2 kaschćikaj jadriwcho mydła, pschedawarńske blido, 2 lodowej khamoraj, gramofon, hušle ze žmukom, dybłacźny cźažnik, 2 schijacej maschinje, schkleńcźany wukładźeński kaschćik, 2 kwětkowej stojidle, 28 garniturow rjeźaśowych kolesow, 1000 porow dźerźakow ła powětrowe plumpy, 100 duzentow bleschkow rospuschćeneho gummija, 15 nakhribjetnikow, 3 lěcźne pschichrywy, 12 drellowych měchow, dźělba wschel. dessertnich schokoladow a zotrowych tworow, wulka revolworowa draschla, tworowy khamor, 32 porow žonjacych, mužacych a hólcźacych stupnjow, pila, wokněna garderoba (jasna dubowa).

*

Ssudniśny po pschešadźuje ła hotowy pjenjes:
Sstjedu, 10. februara, dop. w 10 hodź. w **Wječźach** cźo. 2, cźežki wós; **schtwórtk, 11. februara,** dop. w 10 hodź. w **Budestecach,** 75 ržomjanych kłobukow, 32 symstich cźapkow. Kupcy sudu so na gmejnskim hamcźe

*

Do sapiska kubłowych prawow je so dźenża sapisała, so so sarjadowanje a wužiwanje towaršstwa myschera Korle Bjedricha Schulstera w Bórku a samóženja jeho manželskeje Heleny rodź. Njeltez po manželskim rozcźenju wot 8. februara 1926 wusamknje.

W Budyschinje, 8. februara 192.6
Hamiske šudnistwo.

Swójbne powjesće.

Swěrowani: Dr. jur. Konrad Peine, krajnošudniski rada ł Johannu rodź. Neumannej w Budyschinje. — Jurij Weidnitzer w Zitawje ł Hilju rod. Schwarzej we Lubiju.

Semrěli: Duchowny na wotp. Ota Hardeland, misijonski direktaŕ w Budyschinje. — Bjedrich Wohmił Winkwica, wumeńkaŕ w Lěpkarjezach pola Kamjenza, 82 lět. — Augusta hwud. Jubilschowa rodź. Neumannej w Lubiju. — Korla August Wagenknecht w Lubiju, 33 lět. — Pawoł Thomaš, wyschschi wučeŕ w Lubiju.

Towaršstwowski powćstnik.

Towaršwam — „Nankowe škórnje" (dźiwadłowa hra) su rozpředate. Lichańske serbske tow. trjeba pak hišće někotre eksemplary hišće tutón tydźeń. Prosymy česćene tow., nam stare eksemplary hnydom do Domowiny předać abo poždź, zo mohli je dale tow. wupožčować. Domowina.

Lichań. Tow. Zernička ma štwórtk wjećor 1/8 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Dla přihotow k swjedźenju maja wšitcy z wěstosću přiść. Předsydstwo.

Ralbicy. „Wjesoła zabawa" wuhotuje Póstnicy njedźelu, 14. małeho rožka 1926 swój zabawny wjećor z dźiwadłom a rejemi. Wšitcy přećelja a znaći so z tutym přeprošuja.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězwnicy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Moje inventurske wupředawanje

traje hač do soboty, 13. februara 1926.

Wulki wuspěch mojeho wupředawanja je najlěpši dopokaz za moje wurjadnje tunje twory,

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću rožk Žitneje hasy

Swobodne městna | **Přemjenjenje městna**

Přistajenja
za wšě khmanše žónske potowanja do domu, swójby a šule (też za mužske powołanja).

Nawěstki za znaty swójbny tydźenik

„Dahcim"

kotryž je přez cyłu Němsku a susodne krajnosće sylnje rozšěrjeny a poskićenja a doprašowanja wuspěšnje a wěsće zmóžni, přijmuje naša

předawarnja
na Lawskich hrjebjach čo. 4.

Poskićenja, doprašowanja dla městna atd. trjebaju so jenóž pola nas zapodać a wudawki (bjez přiražka) zapłaćić. Kóždy so z dypkom a dowěrliwje posłuži, bjez někajkich wudawkow za naprašowarja, kotremuž so z tym kóžde dalše dźelo zalutuje.

Płaćizny nawěstka w „Dahcim" su porno wulkemu nakładej tunje a wučinja tukhwilu za ćišcany rynčk rjadowca (7 złóžkow) za poskićenja 80 pj., doprašowanja 60 pj., dalše małe nawěstki 1 hr.

Prosymy, zo chcyli so nawěstki po możnosći z čas. zapodać.

Wumčlske woći.
Zhotowjenje po přirodze w Budyšinje w „Hotel Gude" dnja 20. februara 1926.
Adolf Müller-Welt
Mějićel firmy bratša Müller-Welt
Stuttgart, Hohenheimerstr. 40.

k blizkemu jutrownemu swjedźenjej porućam
mjedowe poprjancy
z napismom (K zelenemu štwórtkej) wot 1,— hr. sem, tehorunja
torty
ze samsnym napismom wot 3,— hr. sem.
Konditorija a fabrika mjed. poprjancow
Jurij Wolf w Kamjencu
na Budyšskej dróży 8.

Khorosće wlosow

kaž wupadanje wlosow, rozšěpjenje wlosow, skhorjenje wlosoweho žra, skřiwjenje wlosowych korjenjow, šupjany, łšawy, so započasce přećhi, wosebje wupadanje wlosow kotojte wupadanje wlosow so z dopokazomnym wuspěchom hoja. Porućenja su w bohatej łšbje k rukam. Włosy so darmo přepytuja. Zapósćelće nam hnydom pokazku Waših wlosow. Wosebitosć: Wlosowe žołmy (bubiska hłowa).

Richard Hässler
na Hórnčerskej hasy 41
dom w zahrodźe, też nutřkhod na kralowskem wale
specialist za pěstowanje wlosow
rěčne hódź. wot 9 h. dop. hač 5 h. pop.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny"

Wósk
čisty płaćacy wósk, kóždu dźělbu kupuje kotlejownik
Jan Hajnca w Budyšinje
w Serbskem Domje.

MERSINSKI
Pućowanske budźaki

Přikrywy za sofy a diwany
najnowše pokazki, wulki wubjerk
K. Erler, na Žitn. wikach 11

Blidowe ruby, kuchinske šaty
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Automatiske připrawy
A k napojenju skotu,
patentowane, podawa tunjo a je radźiwje k radźi, też šrót płaćenje nastupa. Dopisnica dosahi.
Gustav Wenke w Zhorjelcu
Konsulska dróha 36, telef. 2368

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

Diwanowe přikry, wot 5 hr. a přikrywy na sofy, dołhe 2,50 hr. muzace borchentowe košle 2,50 h. łož. plachty, łoż. předłožki 1,50 h.
J. Erler w Budyšinje
na Zwonk. Lawskej hasy 10.

Žeńtwa.

Młody zrósty človjek, evang., 27 lět stary, pyta znajomstwo z pěknej Serbowku dla pozdźišeje žeńtwy. Dźěło w twarskem přemysle a ratarstwo rozumi, je strowy a sprócniwy, ma rjane nalutowanki a by so rad do ratarstwa wożeńł. Sprawne poskićanja chcyli so zapodać pod „C 68" na wud. „Serbskich Now."

Kedźbu!
Štó by chcył a mohł hrać
klankodźiwadło?
(Puppentheater)?
Tón so njech skerje lěrje připowěźi
w Smolerjec knihani w Budyšinje
w „Serbskem Domje"
Lawske hrjebje čo. 4.

Mudri ratarjo
wojšewjeja wšcho, štoż chzeja pschichodny abo tupicy, w Serbskich Nowinach.

Příloha k číslu 33

ČERBSKÉ NOWINY

Wuworu, 9.februara 1926

Štó je spytał?

Njedawno pišaščeše w nastawku „Schtó je spytał?“ wo pizowanju ptaczkow w symje. Sśym to też cźinił a to w cźasu, kedyż bźeše Boża śwórba se śneźnym a lodom pśikrypta, dokelż śwérjata, wobźeje ptaczki, lubuju. Wobźimja w rjenśchim pocźasu jahrody, pola, lěs a sahony, śwjeseluja naš z rjanym śpiewom a cźikotom. Njebychu-li pobusacźowaze duśche jim w tajkim cźasu na pomoz pśichśeć, by dźeź śo jim jara hubjenje schło. Wot cźeśo dyrbjałe śo ześiwicź, kedyż nichźe sornjatka, jahodki a wacźki njenamakaja. Mam husto pśichileźnosć, ptaczki wobśledźowaś. Kaśke wjeśele, kedyż śo pśi pizowanju kur też hromada druhich ptacźatkow *nabéźi*. *Pśichwatch* śej śwoje pizowanśicźo. Pśichrećach zigarowu tyśku, to bu trochu nijźeha a nabźypach do rjeje wśelekake śymjeśicka, kotreż béch śej w méśce wobźeje a ptaczki kupił, dale banjowe bóczki, śymjo śtónczných rózi, khlébowe śrjódki a mjaźne śnytki. A néśto cźakach na dalśe. Schtoha pomhaja pizowadła, hdyž ptaczki njepśichiźu?

Ale schto śo śta? Dołho njetrajeśche a faśtypschach wóitre „pip, pip, pip“ pśched woknami. A hižo je tu pśeni proścheŕ. Cźorny kóš je ź blišikich schtomow w jahrodźe pśichitkyte błido wuśledźił a da śej derje źłodześć. Hižo druhi tu też je a je śwobu. Ale śwada je hnydom hotowa, dokelž jedyn druhemu nicźo njepopścheje. Kaž pola cźłowjekow. Hižo druhy tu śu. Na kerćźu pśched woknom śhromadźuja śo wśelekake małe ptaczki, tak śykorki, cźiźiki, konopaczki a druhe. Śwada kóśow je jich na to kedźbnych sźinika. Cźakaja na pśichileźnosć. „Pik, pik, pik“ — je źłyśchećz a kóty śo śhubiśchéju. *S njeśmérnym thrnakkom* pśichileźa śykkora, *wsa banjowu* bóczku a śléźa ź njej na błiśći schtom. Jena, druha, śtećza, schtwórta cźini runje tak a pśches to nastanje źiwjenje mjes ptaczźami.

Tola nadobo druhi wobras. Dwaj scźeŕaj kadli, niż *wjetśchej* hacź *wroblik*, béše paśti na *kchidleschkomaj*, pśichleźićhtaj a wuhnataj wśićheź druhich wot pśichkrytyeho błida. Ale nastanje śwada ź porom jeju roda. Móz dźe pśched prawdu a najźhniśchi a najthrobliśchi wostanje dobyćeź. We unni śo pali dla tuteje njehańbitośce a bych najradscho ź kjom do njeho dyrił. Ale idźerźach śo, hewak bych śam tajśi mérkaźeŕ był. Jenoż pśchetlepany diplomat móże tutu „Cntentu“ pśchewinyć a tuž réka: „Wocźakaćś!“

Bórśy je pśenja cźrjódła nabyśena, tak maju dalśe też runna pśchi błidźe a śo najédźa. Ssam drje śym ź pśichiładowanjom pśchi pagaku néśchto cźaśa śkomdźiś, kotryż *nuśnje trjebach*. Nicźo njewadźi, śym też śwoje wjeśele méś. Potom *rékasche* sa mnje: *Srunnuj, runnuj, maja wschitzky doséź!* — Schtó je tak abo podobnje śpytał?

Wjedro we wulkim rózku (januaru).

Schto śej myślśicźe, kojki béśche wulki rózk se źwojim wjedrom, kruty abo miły? Chcu wam rjeś: wohoje — kruty a miły. Symny béśche w dnjach wot 11.—23. We tym cźasu béśche dnjowy pścherśk — mózenny rjeź njeśiłt *thanc* — minus (nize nicźki) 7,4 stupnjow, na dźeśaćich dnjach wośa maximum thermometer nize nicźki, minimumthermometer pak w pścherśku minus 12⁰. Na nize śpadnu 17., mjenujuzy hacź do 16,2⁰. Smjerikow mjeśiche méźaz 22. Swonka mjenowanycho cźasa śtóśe *nakjanje miło*, *hamo jara miło*. Kaž wschudźe druhdźe dyrbi śo też tu na kóuz hladaś. A kajki béśche tutón wukóuz? Sśrénja temperatura stajі śo na minus 1,3⁰. To réka, normalna temperatura śtejeśche wo 0,3⁰ wyśche. Wośebśe mile béchu pśeńze 10 a pośledne 8 dnjow. Najwyśchśicha cźopłota béśche 3., mjenujuzy plus (wyśche nicźki) 8,1 stupnjow. Wo śmjerśkoj periodze móże śo rjeź, śo je hłuboko do śemje sacźahnyła a dźeńza je śeby śnadź wschitko dostało.

Niebjo béśche pśchewiśchu mérku jara pśchikrytu. We méźazu, hdyž njebjeśka śwétłokoś sazy śwoju dobycźeŕku cźaru naśupi, wucźinjeśche pśchikrycźe njebja (ź *nrócźeźeni*) 0,83. Stónco śmty śrédka widźeli, po prawym méźachmy jenoż jedyn jasny dźeń, ta to 20 samróćenych, mjes nimi 4 mhlowych (ź kurjawu). Symśki błyśchcź njeśe méźaz jeno w śmjerśku pokasał. Powśmuj śej béły śnéhowy a mrósójty płaśćcź na śo. Njebjo-ći pśchikrywo drje pśchesźyłny, dha wodźewasche tola na 10 dnjach bjes pśchestacźa śemju. Do błyśchcźateje, wobkrilazeje krajiny pśchewobwrócźi wobmjeśilna (Raurheit) kétki, śahrody a léźy na tśioch dnjach. To myślach na Sejlerjowy śpéw wo „Dróhowanju“, kotryż mohł ź variazju takle śestajeć:

„Kak śtupa śo lóśchtinje a wjeśele
Pśches léźy te mrósójte,
Kak dycha śo lókło a źiwobodnje
Pśches krajiny śnéhowe.“

Wśo wo kokułu a śelenym dubiku hiśchcźe śwérwacź njemóźnich. To dyrbiny lubenmu naléćiu pśchewostaśicź. Skoro béch pśches Sejlerja źwoju rosprawu wo wjedrje posahył. Tuś dale!

Dośchćiła béśche mało, ale je ź 27,8 mm. normalnoscź hiśhcźe wo 3 mm. pśchekrocźiś. Dniowy, hdyž móźeśche śo śneh méricź, béśchtaj po prawym jenoż diwaj. Sedźicźom béchu 12, ź mhłu 4, ź mrósóm 9. Hibanje powétra béśche jara mérne a dosahe w pścherśku śtyłnoscź 2 (wjetścha licźba wosmanjenja śtyłnich wétr). Dny se śtylnym wétrom pobrachowachu do cźiśta. Najwjazy wéśtikow méźachmy ź juha (ź pśchiwolknja) a to 27 rajow, potom śeśéhuze króśke ranje (Südost) 21, ź króśkeho wjecźora 17 a ź wjecźora 19. Cźiśćeźa powétra béśche ź 751,4 mm. normalny. Maximum (najwyśchśi śkhodźeńk) dosahe śo ź 765,1 mm. 11. a minimum (najniżśi śkhodźeńk) se 740,1 mm.

Zahlódnjena wobsedźerka milijardow.

W jenej Winskej hojeńni wumrě tele dny 73-létna Paulina Geiringerowa rodź. Förstererej po tśinźedźeśatej khorośći. Wona bě ź śłodom wumrěła. Staruśchźyny źołdk — kotraž sa 20 źeś nicźo praweho wjazy jěźła njebě — bě śo tak ścźahnył, śo njeśbożowne maliczke jěźe, kiż ji w poślednich dnjach jeje źiwjenja posliśowachu, wjazy późeracź njemóźeśche. Skónczinje jeje wutroba bicź pścheśa, dokelž źaneje cźerjeńśkeje mozy wjazy njemóźeśche. To bě śmjerć Pawliny Geiningeroweje, jeneje ź najebohatśichich herbowkow we Winje. We śwojim testamence *sawostajі* wézy, kiż běchu nimale 4 milijardy krónow hódne a rjane hwarjenje na biwmaj schośkomaj dobrocźeśelśkim sameŕam. Njebohа bě we źwojim méśtowym dźéle śnata wośoba. Wobydlesche we źwojim hwarjenju 4 śtwy zyle sama. Jśtwy běchu ź meblemi zatykane. Njebźiwajuzy źwojeho wulkeho samoźenja njemóźeśche źam śłużobnu, dokelž śo bojeśche, so ju wobkradnje. Ssama njejédźeśche a njepijeśche, dokelž bě jej źwojich pjenjes schkoda. Do hubjeneje drasty sawalena wlećeśche ho po haśach Wina, hórścha hacź proścherka. Dom, kotryż wobydlesche, bě nékdy hosćiwinski hród khéźoźki Marije Thereźy, kiż posdźiśco hrabja Nadaźny kupi. Wot njeho kupi źon nan nétko śenrećeje. Wón bě wulke samóźenje nahromadźił, kiż źiwojimaj dźéśćomaj, źynej a dźowaju, sawostaji. Sśym bě mjeńśichi śastojnik na żeleźnizy. Dźowka pak bě wulka Winska rjanoscź. Wo bohatu herbowku śo tehdy źyła młodych muźi prósowaśche. Wona wuśwoli źebi pśchekupza ź mjenom Geiringer. Jeje kwaź, kiż bě polny drohotneje kraśnoscźe, po źwym méścźe śpodźiwanje śbudźi. Mandźelśke śboje pak dołho njetrajeśche. S njeśmatych pśchicźinow je mandźelśka śwojeho muża za 24 hodźin wopuścźiła a njeje źo wjazy k njemu wróćiła. Bór'y da źo wot njeho dźéśiś. Někotre léta pośdźiśco je jeje dźéleny mandźelśi wumrě. Greinerowa bě pak źo do bydlenja źwojeju śtaricźeju wróćiła a bydlesche tam hacź do śwoje śmjerśce. Wo dalśiej źeńtwje njechaśche nicźo źiły chcź. Njewobkhadźeśche je źanym cźłowjekom, jenoż je śwojim récźnikom a towaŕśchom ź mkodośće, a je śwojim bratrom, kiż hakle pśched 5 léćami semrě. Nimo njeho njemóźeśche żanych pśchiwuśnych, żanych pćheczelow a śnatych. Śtćdka khodźeśche ź domu, jenoż hdyž ju hłód cźiwulowaśche, dźeśe do błiśich klamow, so by źebi nécźeho kupiła. Potom wróćі śo rucźe, hdyž śo śamotna do śtarych romanow sanóri. Bźwaśche léto wot léta dźiwniścha. Sdyrki jeje nébdbuścheje rjanośce běchu śo dawno śhubite. Dokelž njechaśche je wjazy wojeniś, njetrjebaśche śo też draźiceź. Nośćeśche léto wot léta śamśne drasty, śhytki śwojeho kwaźneho wuhotowanja, kiż bě pśched 55 létami ź źwojenu kwaźej dostała. Wobuśeże bě restorhane, so bóle po nahinaj śtopomaj khodźeśche, dyżli po śtarej kóźi. To pak ju njemyśleśche. Wéśche śebi do hłowy śtajiła, so chże tak wjele kaž jenoż śamóże, sa śpomożeńśke łamery natutowaciź. Njepopśchewaśche źebi w tychle myślach najmjeńśicheho. Hdyż mějachu ju na haśty sa pścheśćeku a dachu ji dar, źebi jón wśa a pośmékwkuju śuny jón do dyhśaka. Geiringeroweje macź bě źlepa wumrěła, tehodła zyke śwoje samóźenje za śastaranje ślepych wotkasa. Testament ju nétko wotewiriłi. Pokojzu śwojeho doma méśtu Winej wotkasa a druhu polozju źidowśkemu nabożnemu towaŕśtwu ź tym wumérjenjom, so źo twarjenje njeśmé podtorhaciź. Dokhodź ź pśchenajeńśich pjenjes maja źo na khudych twobydlerjow we Winje rozdźélіć. Wśiće źwoje pjenjeśy, debjeńki aźlébrowe wézy a źwoje bydlenje wotkasa źidowśkemu nabożnemu towaŕśtwu, so by wono wustaw za ślepych pśchiprawiło. Méjeśche też hiśhcźe stary klawér, na kotrymż husto śe śymu dyrkolaju stare melodije hrajeśche, na pśchikad: „Rybaŕka ty maka. atd. Jeje cźéło bě hacź na kośćoźowy śeśtyny.o. Nétko je źmjerć wbohu źonu wumóhła. —cź—.

Přilopk.

*** Pożerźeny měšćańostu.** Do njesłubych wulkokoćkow pśchiśłeże méśtacko Schömberg pola Landeshuta w Schleśyśkej. Sśwojeho méśćańostu běchu źebi do Grottkawy sa méśćańostu wuswolili. Méśćańostu bě hižo nowe śtutkowańśke méśtno pśchewśał a śo pścheźydliś. Wboźy Schömbergśky méśćańcźo pak mjese wśitkimi źwojimi śastupjerjemi źaneje pśchiśhódneje wośoby namakaci njemóźachu, kiż by śo za méśćańostu hodźał. Skónczinje śo we źwojej nuźy do Landeshuta na méśćańśke sastupjeŕśtwo wobroćiśchu. Te tajke njebě a pożći też Schömbergśkim nakhwitnje źwojeho pišaŕskeho direktora, so by jich méśćańśke naležnośće sarjadował.

*** Pśchi śwétłym dnju ruśił.** W Schmargendorfje pola Berlina pśchiźdże dopołdnja wokoło 11 hodź. młody muźśki na fśiliału jeneje banki. Mjes tym, so połdanik papjerjane pjenjezy liczesche, śkhowa śo źuły sady stołpa a śababi śebi mjeśiwocźo. Potom pśchistupi nabodo ke wóknu połdanika a dźerźeśche jemu revolver pśched wobliczo. Połdanikowe śtrózke wuźiśo, śhrabny hromadu papjerjanych pjenjes, khwataśche ź nimi won a dźiwśche ź autom cźekhnyć. Schofer, pak, kotremuż śo wéź podobhladna bycź śda, śapowědźi śo, jeho wotwjeśeć. Po krótkim cźakanju rubiźnika bankowniźy, kotriż za nim khwataśu, dośahnychu a potśiśi pśchepodachu. Rubiźnik je 22-létny pśchekupz Kurśchcźeć ź Bergtina w Porheinśkej, kiż bźéło nima. Rubjene pjenjezy, 3000 hr., hiśhcźe posa njeśo namakachu.

*** Sswójba źwonolijerjow.** W bliśićich dnjach móże Josef Rosenlöcher w Konstanzu źwoje 80. narodninу źwjeceźićі. Jedyn ź jeho pśedownikow pśchińdże w lécze 1602 do Konstanza a natwari lijerinju źwonow, kotruż **jeho potomnicy dale wjedźechu.** Josef Rosenlöcher we lécze 1900 **śwój wokhod** samkny, dokelž knjeźerśtwo **tehdy kraj**, kiż **najbóle wot njeho kupowasche**, Schwajzarśku, ź wyśokimi zlami sawrje. Rosenlöcherezy njepodawachu pak śwoje śwonny jenoż do Schwajzarśkeje, ale też do połodnisćheje Némśkeje, Danskeje atd., haj śamo do Newyorka a Konstantinopla źu źłali. Wśele źwonow ź Rosenlöcheroweje lijerinje pyśchi dźeńza hiśhcźe wjele Božich domow.

* S **majskownych rejow do śmjerze.** W Kaśku pola Kóśna młoda maidźelśka je śwojim mandźelśkim ź majskownych rejow domoj pichiśidźe. Dokelž pak bě alkohol pića, bu ji domach śłe. Wona śo tehodła ź wokńom śwojeho bydlenja w tśeśim posthodźe won lehny. Pśchi tom pśchewahu dósta a padźe we źwojim póśtnjśkim kóśtume na dróhu dese. Wona śo tak cźeśśaj śrani, so na méśtnje wumrě.

* **Njerźowstwaj.** S Bratiśławy śo powě, so je policija w jenej wokolnej wśoj dom rataja Amadaraśa pśchepytowała a ratarjowu macź do kśłowa samknjenu nadeśchła. Ratař bě źwoju macź śi śéta dołho (!) we khlěwje samknjenu méł. Wboha ujemèśeśche wjazy tekto mozy, so móześche na nohomaj stacź. Policija ratarja a jeho mandźelśku saja. Hdyż śo policija jeju twuwopraschowasche, cźehodła staj ju do khlěwa samkloj, brajeśchtaj, so je jimaj pśchedołho trało, pśiedy hacź staj mohłoj wocźakane herbśtwo pśchenwacź.

* **S Berlina do Władiwostoka sa 10 dnjow.** Němkoruśka żeleźniśka konferenca, kiż śo **pod wobdźélenjom** baltiśtich śtatow, Pólśeje a Japanskeje w Mośtwje wotmś, je śo dojednała, so ma śo direktny puczowanśki wokhod mjes Berlinom a Władiwostokom ź hnydomnym pśchiśamknjenjom do Tokia wotewiriсź. *Nowy internacionalny* świśt ma w Berlinje pśchiśamknjenje do Pariża a na Ostende do Londona.

* **Najwjetścha pjenjezna maśchina zyłeho źwéta.** Tule śkawnu maśchinu ma Winska pjenjesbijeńja. Wona je w lécze 1924 najwjazy pjenjes nadźélała. Najmjeńśchi dźeł ź nich pak je w Rakuśkej wośtał. Winska bijeńja je w mjenowanym lécze nіż mjenje dyśli 341 milijonow śłotakow a śłébornikow nabika, ź nich je wśchédnje 7000 puntow śłébra do Afghanistana śchło, dokelž dha tamniśchi emir śkawny Marijny-Thereśiny *toleŕ* w źwojim kraju sawjeścź. Sbytkne śłoto a śłébro dźeśche do południoweje Afriki, do nawjećorneje Afriki a do balkanśkich krajow.

* **Wichor na atlantiśkim morju.** Parnej łódźi „Acquitania“ a „La France“ śtej ź dwajdnjowym łapodźenjom do Newyorka pśchijéźej. Zyke puczowanje bě njepśchestawaze wojowanje pśchećiwo wichoroitnym wětram a źołmowym horam, kiż běchu druhdy pśches 20 metrow wyśoke. Ssylny wichor zyghnowaśche bjes pśchetorhnjenja 72 hodźin. Po śdźirkowej powéśći, kiż je do Newyorka dóśchła, je parnit „Bremen“ łódź „Caristan“ wutoru wokoło połnoscź pośledni ras widźał. Ssrjedu rano wokoło 9 hodź. ju jenoż hiśhcźe rosbitki łódźe na wodźe wobkledźowali. Wośmnaće muźi śyłna wobźadka, kiż hiśhcźe na „Laristanje“ pśchebywasche, njemóźeśche bo wuthowaś. Dźeł wobźadki je parnik hižo pśiedy ras wukhował. Parnik „Président Roeśevelt“ powě, so je 13 muźi śyłny śbytk wobźadki parnika „Antiuve“ wuthowany. „Antiuve“ śama pśuwa po morju a je śe śtrachom śa łódźnistwo. Po powéśćach ź Londona je jena jendźelska parna łódź na atlantiśkim morju njedźele dołho ź najcźeśćim wichorom wojowała. Bjesgrotowa depesha powě, so je źo prawidło ślemiło a so je pśeni offizéŕ morwy.

* **Ruśi raj!** Lady Astor, jendźelśka póśłanka, ryknu na śhromadźiźnje w méścźe Plymouth: „Jeli chże śchtó ź kommunizmom, kotriż na śhromadźiśnach agituje, ruśi raj wuthiwaluja, jeli chże śchtó ź nich tam dojéć a tam dwé léćе wostacź — ja źym hotowa, jeho iwudaiki śa puczowanje a pśchebywanje śapłaćiću a jeho źwójbu dwé léćе dołho ze iwójchim śastaracź.“ — S śhwałkalow pak ho hiśhcźe źadym samołwił njeje. Hradinka Astor je konśerwativna; tuż by iwudawki śa tónle pośpyt śapłaćiźeź mohła. Ale kaž źo ida, fu cźi kommunisćeja jenoż ź hubu ja Ruśki, ale źami źo jeśe boja.

* **Létarjo ź połnóźnemu cźopej źo na pucź podali.** Amerikanśki bohaćź Ford ja źwoje pjenjesy expediziju k połnóźnemu cźopej pośćele. Ju nawjedujetaj kapitan Wiłkins a major Lamphier. S wopśédka źu źo na Seattle a Wiktoriju na połkupu Alaśka podali. Wot tam ź Fokkerśtym jenotśćśnikom hacź do Burrowa polecźa. Śtét ź cźopej śamemu budźe hakle w méźzu, pśiedy hacź źo w połnóźnym łodowym morju kurjawy śapocźnu. Létarjo dhadźa 2000 mil daloki pucź pśches połnóźny cźop hacź do Spitzbergena pśchelecźeć, bjes toho, **so bychu śo hodźe k śemi puśchcźili.**

Śmeśki.

** **W śchuli.** Prajcźe mi dźéćі, schto nam huża wschitko dawa. — Huża nam dawa pjećzenje. — Haj, a schto hiśhcźe? — A huźazu kreź. — Derje a schte hiśhcźe? — Huża nam hiśhcźe dawa jeja. — Też jeja. A potom? Nó, schto dha macźe we łojach? — Huża nam dawa hiśhcźe schćzony.

** **Na żeleźnizy.** „Mój kuźeź, w śpanśkim wośu śo njeśmé kuriеć!“ — „Tak! A pśiedy je jedyn w kurjeźśim wośdźelenju śpak a njeśece niczo prajіt!“

** **S cźim je źebi holzu dobyź.** Je tola śpodźiwnje, kak pśknje Lenka nétko wo was réćі! Na kajke waschnje śće źebi ju dobyć? — Pójźłach jej k Bożemu dźéću knižku ź powédańcźkami. — Cźita dha wona tak radn? — To wśchak runje niż! Ale na knihy je śpomnjeśita: Sa dźéćі wot pjatnacźe do wośmnaćźe lét a Lenka je hižo śchéśćadwaćźeć...

Zapis serbskich knihow a spisow:

I. Wědomosine knihi a spisy:

1. Słowniki, rěčnicy a rěčespytne spisy:

Dr. Pful: **Serbsko-němski a němsko-serbski słownik.** W Budyšinje 1866. XXXV/1210 str. 25.— hr.

Dr. Rězak: **Němsko-serbski (wšowědny) słownik hornjołužiskeje rěče.** W Budyšinje 1920. 1150 str. broš. 16.— hr.

Dr. Muka: **Přiručny słownik** serbsko-němski a němsko-serbski. W Budyš. 1920. IV/20/256 str. 2.50 a 3.— hr.

Dr. Muka: **Hornjoserb. přiručny słownik** po Kralowem rukopisu. W Budyšinje 1920. IV/20/128 str. 75 pj. a 1.— hr.

Dr. Muka: **Serbski Zemjepisny słowničk.** Přiručna knižka za serbskich spisaćelow. W Budyšinje 1926.

Dr. Muka: **Thesaurus linguae Lusatiae inferioris sorabicae — Słownik dolnoserbskeje rěcy a jeje narěcow.** Zezběrał, zestajał a hudał Prof. Dr. Muka. Zwězk I A—N. Pětrogrod 1911-15, zwězk II M—Z w čišću, Praga 1926.

J. Kral: **Serbsko-němski słownik** w čišću.

Dr. Páta: **Kapesní slovník lužicko-česko-jihoslovanský a česko-lužický.** V Praze 1920. Str. 320. 2.— hr.

Dr. Muka: **Historische und vergleichende Laut- und Formenlehre** der niedersorbischen Sprache. (Gekrönte Preisschrift.) W Lipsku 1891. XVIII/615 str. rozpředate.

G. Kral: **Grammatik der wendischen Sprache in der Oberlausitz.** 3. nakład. W Budyšinje 1925. XII/219 str. wjaz. 5.— hr., broš. 4.— hr.

J. Libš: **Syntax der Wendisch. Sprache.** W Budyšinje 1884. 240 str.

G. Schwela: **Kurzes Lehrbuch der Oberwendischen Sprache.** Bautzen 1920. 2. nakł. 40 str. 1.— hr.

G. Schwela: **Vergleichende Grammatik** der ober- und niedersorbischen Sprache. W Budyšinje 1926. 65 stron. 1.50 hr.

M. Nawka: **Serbski-Wendisch. Ausführliches Lehrbuch der oberwendischen Sprache für Schul- und Selbstunterricht.** I. zešiwk. Bautzen 1919. 32 str.

Dr. Pful: **Hornjołužiska rěčnica.** W Budyš. 1862. 96 str. 1.— hr.

G. Schwela: **Lehrbuch der Niederwend. Sprache.** I. Grammatik. Heidelberg 1906. IX/103 str. II. Übungsbuch. Cottbus 1911. VIII/127 str. Kóžda kniha 2.40 hr.

G. Šwela: **Dolnoserbski psawopis.** W Budyš. 1909. 37 str. 1.— hr.

Dr. Páta: **Krátká příručka Hornolužické Srbštiny.** V Praze 1920. 119 str. 2.50 hr.

M. Nawka: **Přewodnik po serbskej rěči.** I. zešiwk. W Budyšinje 1920. 36 str. 0.20 hr. II. zešiwk. W Budyšinje 1921. 48 str. 0.20 hr.

J. Šołta—Scholze: **Gesprächsbuch – rozmołwnik.** Bautzen 1920. II/43 str. 1.20 hr.

1. Stawizny a zemjepis:

Boguslawski, Hórnik: **Historija serbskeho naroda.** W Budyšinje 1884. 144 stron. rozpředate.

Jan Křižan: **Ze Serbow zańdźenosće.** W Budyšinje 1911. 163 str. rozpředate.

Jan Serbin: **Serbske stawizny** w zańdźenosći a přitomnosći. W Budyšinje 1920. VIII/95 str. 1.— hr.

H. Jordan: **Drobjeńce ze serbsk. historije.** K 25 létnemu założ. swěžeńu Maśicy Serbskeje w Dolnej Łužycy. We Wojerecach 1905. 79 str. 1.20 hr.

Dr. Páta: **Łužica,** (Z narodopisnej kartu.) Přełošk Jurja Wićaza z českeho originala „Lužica". W Budyšinje 1920. 63 str. 1.— hr.

M. Šewčik: **Stawizny Serbowki.** (IV. zešiwk jubilejnych spisow.) Dodawk: Swjedźeńske łopjeno k 75 létnemu jubilejej „Serbowki". 1921. W Budyšinje 1905. 117 str.

Dr. Kapras: **Prawne stawizny Hornjeje a Delnjeje Łužicy.** W Budyšinje 1916. 102 str. 2.— hr.

Dr. H. Iml: **Der Panslavismus.** Leipzig 1884. 156 str. rozpř.

Georg Sauerwein: **Noch etwas mehr Licht** in der sehr trüben Sache des wendischen Panslavismus 1885. 18 str. 50 pj.

Dr. Muka: **Přinoški k stawiznam přeněmčenych stron D. Łužicy.** W Budyšinje 1911. 100 str. 1.— hr.

Neander — Jak. Nowak: **Wobrazy z cyrkwinskich stawiznow katolskich Serbow.** W Budyšinje 1921. XIII/160. str. 2.— hr.

Dr. Páta: **Z českeho listowanja Jana Arnošta Smolerja.** (Přinošk k stawiznam). W Budyšinje 1919. 172 str. 1.50 hr.

Dr. Muka: **Zapiski Maćicy Serbskeje.** (1847—1897) při składnosći jeje 50 létneho jubileja. W Budyš. 1897. II/94 str. 1.— hr.

Dr. Muka: **Zapiski Maćicy Serbskeje** po l. XII. 1923. W Budyš. 1924. 54 str. 1.— hr.

M. Nawka: Mikławša Andrickeho **Listy z Prahi** z lět 1886 hač 95. W Budyšinje 1925. 128 str. 50 pj.

Jan Bryl-Serbin: **Serbski Dom w Budyšinje.** Budyšin 1924. 99 str. 1.— hr.

Serbska stud. młodź.: **Almanach** k wopomnjeću X. hłowneje skhadźowanki. W Budyšinje 1884. 86 str. rozpředate.

Schneider: **Kulow,** město a farska wosada. W Budyšinje 1878. 148 stron. 1.50 hr.

Dr. Muka: **Přehladna kharta** serb. narodnosće z alfabetiskim němsko-serbskim zapiskom wšěch městnosćow we Łužicy. W Budyš. 1919. 1.— hr.

Aug. Vierset: **Un peuple martyr.** Z pisanymi wobrazami. W Brüselu 1923. 69 str. 2.—hr.

Josip Milakovič: **Łužicki Srbi.** W Zagrebu 1920. 48 str. 50 pj.

Jos. Mašalko: **Łužicti Srbowé.** V Bělé 1924. 32 str. 50 pj.

G. H. Hilbrig: **Die Schulgemeinde Großwelka** Geschichtliche Nachrichten bis zum Jahre 1910. W Budyšinje 1910. 60 str. 60 pj.

Dr. T. G. Masaryk, přel. J. Wićaz: **Słowjenjo po wójnje.** W Budyšinje 1923. 33 str. 60 pj.

Dr. Tomaš G. Masaryk: **Nowa Europa.** Słowjanske stojnišćo. Přełožk J. Wićaza W Budyšinje 1922. VIII/128 str. 1.— hr.

Hanns Kuffner: **Unser Staat u. der Weltfrieden** mit 5 Landkarten. We Warnsdorfje 1922. 32 str. 1.50 hr.

G. Šwjela: **Evang. wěra mjez Słowjanami.** W Budyšinje 1915. 68 str. 60 pj.

Bjarn. Krawc, přel. J. Cyž a Vl. Zmeškal: **Smetana a Lužice.** V Praze 1924. 15 str. 40 pj.

V. Zmeškal: **Patnáct let československé služ. spolku „Adolf Černý"** v Praze 1907—1922. V Praze 1923. 39 str.

M. Hórnik: **Porjedźene wězdaŕstwo a Mikł. Kopernik.** W Budyšinje 1873. 16 str.

Prof. Adolf Černý: **Lužická otazka.** W Pilznje 1918. 111 str. 1.— hr.

J. Vařeka: **Vzhuru do Lužice.** Stručný průvodce. V Praze 1910. 8 str. 10 pj.

Dr. Páta: **Z dějin lužick. Srbu w Lipsku.** V Praze 1910. 15 str. 25 pj.

3. Sćerožitnosće a ludowěda:

Prof. Adolf Černý: **Mythiske bytosće łužiskich Serbow.** 2 zwjazkaj. W Budyšinje 1898. 462 str. rozpředate

Prof. Adolf Černý: **Wobydlenje łužiskich Serbow.** Z 26 wobrazami. W Budyšinje 1889. 38 str. rozpředate.

Dr. Muka: **Bausteine** z. Heimatkunde d. Luckauer Kreises. We Łukowje 1918. XXIII/516/124 str. Z wjele wobrazami. broš. 10.— hr., wjaz. 12.— hr.

Dr. F. Tetzner: **Die Slaven in Deutschland.** Beiträge zur Volkskunde der Preußen, Litauer u. Letten, der Masuren u. Philipponen, der Tschechen, Mähren u. Sorben, Polaben u. Slowinzen, Kaschuben u. Polen. Z 215 wobrazami, kartami atd. W Braunschweigu 1902. XX/520 str. 15.— hr.

Jan Radyserb Wjela a Dr. Muka: **Přisłowa** a přisłowne hrónčka a wusłowa Hornjołužisk. Serbow. W Budyšinje 1902. XIV/314 str. 2.— hr.

Jan Radyserb Wjela: **Metaforiske hrona abo Přenoški a Přirunanki.** W Budyš. 1905. 98 str. 1.— hr.

M. Handrik: **Serbske swójbne mjena.** W Budyšinje 1904 49 str. 0.80 hr.

Dr. Muka: **Slované ve vojvodství Lüneburském.** V Praze 1904. 73 str. z 4 wobraz. a 2 kart. 1.50 hr.

Ludw. Kuba: **Čtení o Lužici** z 60 pisanymi wobrazami. V Praze 1925. 223 str. broš. 8.—, wjaz. 10.— hr.

Ewald Müller: **Das Wendentum in der Niederlausitz.** Cottbus 1922. 203 str. 3.50 a 4.50 hr.

Friedr. Sieber: **Wendische Sagen.** Z wobrazami. Jena 1925. 80 stron. wjaz. 2.— hr.

Th. Schulze: **Heimatklänge.** Bilder aus dem Niederlausitzer Dorfleben. Zerbst 1924. VII/108 str. 3.— hr.

Robert Pohl: **Sagenbuch d. Kreises Rothenburg O.-L.** Mit einer Auswahl wendischer Volkslieder und Sprichwörter. W Bělej Wodźe 1923 71 str. 1.— hr.

Robert Pohl: **Heimatbuch d. Kr. Rothenburg.** W Bělej Wodźe. XIV/350 str. wjaz. 7.50 hr.

Scholz: **Heimatb. d. Kr. Hoyerswerda.** W Rukowje 1925. 331 str. wjaz. 6.75 hr.

Dr. Muka: **Serbske městnostne mjena** a jich woznam. Mjena třećeje skupiny: **Wudwory abo wutwary.** W Poznanju 1924. 43 str. 50 pj.

Dr. Muka: **Serbske městnostne mjena** a jich woznam. I. mjena prěnjeje skupiny: **Rodźinstwa.** II. mjena druheje skupiny: **Wobsydstwa.** W Poznanju 1926. 64 str. 1.— hr.

Dr. Muka: **Die slavischen Ortsnamen der Neumark.** W Landsberku 1898. 128 str. 4.— hr.

Dr. Muka: **Slavische (altsorbische) Flurnamen i. d. Kreisen Bitterfeld u. Delitzsch** u. ihren Nachbarbezirken. W Halli 1921. 18 str. 50 pj.

Dr. Muka: **Sorbenwendische Namen im Zeitzer Kreise.** Zeitz. 33 str. 50 pj.

Dr. Muka: **Die Namen d. Ortschaften des Kreises Anklam** u. ihre Bedeutung. 7 str. 30 pj.

Na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiśi Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 34 **Budyšin — srjedu, 10. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Dr. Stresemann a narodne mjeńšiny.

A što mění minister Stresemann k podtłóčowanju serbskeje rěče z pomocu šule a cyrkwje w Prusce?!

A w našej Sakskej mamy mnohe přeća!

Dr. Stresemann minister zwonkownych naležnosćow němskeje republiki je wčera w statnym rjemje wulku rěcź dźerźał. Wón je so wobroćował pśeśiwo nastatosćam a hrozam rěcźam italskeho ministerskeho presidenta Mussolina. Dr. Stresemann je cźopje šćawa nadeschł sa potłóčenju němstu mjeńšinu w dźensnišnjej italskej Tirolskej.

Minister dr. Stresemann je mjes druhim šo wusnał, so ma tež němska republika swoje narodne mjeńšiny. Pśeni ras je samolwity němski minister pśeco šwětowej sjawnosći šo k temu takle po ześowje wusnał: **Mójemy sa němske mjeńšiny we wukraju ſ połnym pśeśiwdźenjom a ſ dobrym šwědomjom jenož tehdom wustupiś, gdyž my to, schtož sa Němcow we wukraju żadamy, tež tym damy, kótrež wótſnamjenjeja mjeńšiny w naſchej němskej wótčinje!**

Takle je samolwity minister němskeje republiki rěcźał nětkótre dny hakle po tym, so mógemy šo my Luźiśy Serbja ležma dowobaraćź pśiſchłodźeństwu a schćěwanju němśkich nowin jeniczny tohodla, so šo prózujemy jako Serbja wobstaś. Wotpohłada tuteje schkerjedźenju pśeśiwo nam je jenicźny tón, němsku sjawnosć pśeśiwo nam naschkaraćź.

Njeźe k. minister Stresemann, so skoro w žanej schuli pruskich Serbow šo bźěći šerbskich maćerjow ani šerbšcy cźitaćź njenawucza? Serbśkim schulam bjeru šo šerbšcy wucźerjo a tykaja šo do Němcow. Kóžde naſtawace hibanje ſa pożadanjom šerbskeje wucźby šo ſe pomozu wucźerjow, pruskeje administratury a pruskich Němcow hižo w naſtawanju poddubny. (hł. Cottbuser Anzeiger ſ 6. 2. 26).

Njeźe k. minister Stresemann, so hišćcźe dźenja šo na bźěći šerbſk. ſtarschich žame ſ chłostanjom ſtutkuje, so njebychu ani w schuli ani ſwonka schule mjes šobu šerbšcy rěcźale? Njeźe k. minister Stresemann, so maja wucźerjo nadawk, wschudźom, hdźež šo hodźi, šerbsku rěcź a narodnosć k rowu dowjesćź?

Njeźe k. minister Stresemann, kaž zyrkwinske wyschnosće w Pruskej ſ kóždym sababjenym a sjawnym śrědkom šerbsku rěcź potłóčuja? (hł. Cottbuſ. Anzeiger ſ 6. 2. 26).

Njeźe k. ministerſ Stresemann, so je šakkaŕ ſpomoda **żadanje šerbſko-němśkich wobſadow wo sjednoćenje do šamoſtaineje eforije hakle njedawno sacźiſka?** Njeźe wón, kaj je k temu k. tajny zyrkwinſki radźiśel dr. Rosenkranz, kótryž je pśeco śěrdźeſtkaj wo wobuźe tychle wobſadow poſtajał, ſaprěwał, ſo Serbjo kultury nimaja. Móźa Serbjo hišćcźe dale tajſemu zyrkwinſkemu ſaſtojnikej dowěry mećź a jenej zyrkwinſkej wyſchnoſći, kótraž tajſich ſaſtojnikow šerbſko-němśkim wobſadam naſtykuje.

Njeźe minister Stresemann, so Luźiśy Serbjo niz jenicźkeje śrjedźneje ſchule nimaja, ani śrjedźneje ſchule, hdźež by była šerbſka rěcź ſ obligatoriſkim pśeheńmjetom wucźenja runja druhim a tohodla nimaja dyžbanych wucźerjow a duchownych? (hł. Cottbuſ. Anzeiger ſ 6. 2. 26.)

Njeźe minister Stresemann, so teź w naſchej ſwobodniſchej Sakſkej jenož w nětkotrych ſchulach w Serbach šo šerbſka rěcź na nětk ſpokojaze waſchnje wucźi, ale wſchudźom pospyty pśeckhadźeja teź tute powjeſćiſchne prawa, ſaſo pśiſkſćiśicź a tym ſchulam, kótreż mógu na nje prawo, ale hišćcźe nimaja, ſo ſapowědźicź?

Dowěrjamy ſo šłowam ſamolwiteho miniſtra němſkeje republiki a wočakujemy, ſo nadeńdu **loyalne dopjelnjenje** po ſaſadze, niz cźerpjenja, **ale hajenja naſcheje narodnoſcźe.**

Loyalnosć němskich nowin.

„Dresdener Nachrichten", organ němśkonarodnych w Sakſkej pśiſchinjeſe w dźenſnišnjim cźiſle wcźerawſchu rěcź miniſtra dr. Stresemann, ale wuwoſtaji jeho šłowa wo winowatoſći němſkeho ſtata a luda, ſwojim njeněmſkim narodnoſcźam napſcheco. To je politiſke wobſchkodźenſtwo!

Teź wojſewjenje „Scerbſkeje Ludoweje Rady" tuta ſpra̧wna koža wotcźiſchcźała njeje, hač runje bě wo to proſchena. Někotre dny poſdźiſcho pśiſchinjeſe nowe njemdre wupady pśeceśiwo šerbſkim wjednikam. To je tak mjenowany ſjednanſki duch!

Z dźensnišim wotewrju

Wotnožku

pśi Kronpryncowym moście čo. 4.

Kofejowy skład

Eckhardt w Budyšinje

na Rózowej hasy.

Stresemann Mussolinej wotmolwja.

W němšćim rjemje je wčera ſwonkowny minister dr. Stresemann ſ měrnymi ſłowami italſkemu ministerſkemu pśedsydu̇ju na jeho ſobotniſchu hrozu rěcź wotmolwił. Wón Italſku na to dopomni, ſo wona jako ſobuſtaw Swjatoſtej Ludowy pśiſchłuſcha, ſ kótreſož najwoſobniſchim nadawkom je, ludowe mjeńſchiny ſchtitaćź. Němcam w pokodniſchej Tirolſkej je jo ſchtit mjeńſchiny w měrowym ſrěcźenju ſlubił. Italſka drje je ſlubiła, ſo tole poſtajenje měrowego ſrěcźenja dopjelni, tola ſo jeho njedźerži. Wona 180 000 Němcow w pokodniſchej Tirolſkej, runje kaž 500 000 Sſlowinzow le wſchěmi śrědkami pśeſilaćejſcej pyta.

Dr. Stresemann njes druhim praji: Wutoſenja, kótreż je knjes italſki miniſterſki pśedsyda w ſobotniſchim pożedźenju italſkeho parlamenta pśehedniejšł, hłuboko do pomérow Italſkeje ſ Němſkej pśiſchinjaju. Wone dale teho powſchitkowne położenja roſwija, kótreż ſ wobſtankinjenjom Locarnſkich ſrěcźenjow a ſe ſaſtupjenjom Němſkeje do Swjaſa Ludow ſwišnja. Nječzuiſke wuražnje knjeſa Muſſolina mohło ſ pśiſcźinu bycź, jemu na to žane waſchnje wotmolwicź. **Němſke knjeježſtwo dyrbi pak šo ſapowědźicź, tajſi ton, kótryž je ſkerje na hromadne ſhromadźiśny dźeli na roſprajenje ſ druhimi ludami wobliczeny, ſe ſwojeje ſtrony naložiś.** My ſe ſtawa wěźy wuražnemy a šo wot tam wo wukoſenjach knjeſa italſkeho miniſterſkeho pśedsydu̇ wuprajimy.

Dowolcze mi teho dla najpśiǰózy raz, wěźy, kajkeż ſu, pokazaćź. Pokodniſcha Tirolſka je šo ſwěſi měrowych ſrěcźenjach Italſkej pśiſchijerka. S teho politiſke ſcźěhnki wukhadźeja, na kótreż ſmy ſtajnje dźiwali a budźemy dźiwaćź. Knjeježſtwowe praſchenje, knjeježſtwowe prawo Italſkeje nad pokodniſchej Tirolſkej je njedźěłne. Tole njeſawadźne knjeježſtwowe prawo Italſkeje pak ſyłe położenje, teź niz ſ italſkeje ſtrony widźane, njewupraji. Hdyž ſu šo měrowe ſrěcźenja wobſamkle, ſmy hyſto ſ druheje ſtrony ſkowa ſłyſcheli, ſo niz jenož internazionalne prawo, ale teź internazionalna morala wobſteji, a italſke knjeježſtwo je šo wopſcźet wo ſwojich internazionalnych powinnoſcźach k wobydleſtwu pokodniſcheje Tirolſkeje wuprajiło.

Što je italska słubiła

Awſtriſke knjeježſtwo kaž teź wobydleſtwo potrjeſchenych krajinow ſtej ſo cźaſ jednanja wo měr w Pariſu pśeceśiwo temu **protestowałej**, ſo by šo pokodniſcha Tirolſka jenemu ſwjaſkaſtemu krajej pſchiſcźekła. Awſtriſkemu knjeježſtwu je šo 2. ſeptembra 1919 wotmołwiło, ſo ſo mjeſa njemóže pśeſemeńcź. Tola ſdobom ſu ſwjaſkaſke ludy pſchiſpomnike: Kaž je ſ jara jaſnjeho wuprajenja italſkeho miniſterſkeho preſidenta w italſkim parlamenće ſpóſnacź, cźe italſke knjeježſtwo napſchećžo ſwojim nowym poddanam němſkeje narodnoſcźe w naſtupanju ſich rěcźe, kulturu a jich hoſpodarſkich ſajimow w dalokej měrje liberalnu politiku wukonjeźe.

18. nowembra 1918 je ſo Bozen wobſadźił. Kommandowaǰ general italſkeho wójſka, Pion Giraldi, je tehdy ſlědowazu proklamaziju wudał.

Kaž jara budźe Italſka ſo prózowaćź, ſwojeho ducha a ſwoje prawo w tutym kraju wobtwjerdźiśź, ſebi wona tola na to njepomyſłi, druhe raſy a rěcźe potłóčiśź. W měſtach, hdźež měſchane wobydleſtwo bydli, ſo ſchule poſcźe-nych rěcźow pſchiprawja. Gmejny němſkeje rěcźe budźa ſnjeź němſke ludowe ſchule mećź a wſchěm wobſtejacym privatnym a konfeſionalnym ſchulam ſo ſwobodna wola woſtaji. Němſka roſwucźaca rěcź budźe ſo wobkhowaćź ſmećź, je-li ſo ſchulſke plany a ſchulſke knihe doſtojnoſcź a prawa Italſkeje njeſranja. W duchu tychle ſaſadow měł kóždy dowěru k temu, ſo ſo wſcho, schtoż rěcź a kulturu Wyſokeje Adiže naſtupa, ſwědomicźe a luboſćiwje ſrjaduja."

Moji knjeza, to je prěnje wopowědźenje, kótreż je ſo wobydleſtwu pokodniſcheje Tirolſkeje dało na dnju, na kótrymž je ſo jemu ſ wojeſkim wobſadźenjom pſched wocźi ſwjedło, ſo ſu ſo jejni wobydlerjo ſtaćźenje druheho kraja ſcźinili. Tele wopowědźenja ſu ſo poſdźiſcho woſpjetowałe. Tak je Titoni 27. ſeptembra 1919 ſe ſwojeje ſtrony rjekł: „Ludy druhich narodnoſcźow, kótreż ſo ſ nami ſjednoćza, dyrbja wědźeć, ſo ſo kóždeje myſłe potłóčenja a wotnarodnjenja doſpołnje woſtajamy.

Kral Viktor Emanuel je ſo w ſwojej tróńſkej rěcźi 1. ſeptembra 1919 teho runja wo praſchenju pokodniſcheje Tirolſkeje wuprajił a rjekł: „Naſcha ſwobodniſka tradizija dyrbi nam puć pokazaćź, po kótrymž ſa ſamoſarjadniſke pſchipraſchenja a nakóńi prawe roſsudźenje namakamy." Mohł tele wuprajenja ſ dalſchimi wudoſpołnicź. Chžu na to pokazaćź, ſo je ſa dźeſaćź dnjow Buſoni hišćcźe raſ tu ſamu myſł wuprajił, prajiǰo: **„S naſcheje ſtrony runje tak Němcam kaž Słowjanam prawo na ſakhowanje jich rěcźe a jich kultury pśihpóſnawamy."**

Moji knjeza! Italſka ma teź pśihcźiny, tutemu praſchenju ſwoju kedźbliwoſcź pſchiwobroćicź. W druhich kraǰach ſu teź italſke mjeńſchiny. Italſka je runje na to waſnoſcź kłada, ſo Juźnoſłowjanſka ſ dekretom ſe 24. ſeptembra 1923 praſchenje mjeńſchinow ſrjaduje w tej myſłi: Juźnoſłowjanſka mjeńſchinam poſkuſ móżnoſcź roſwicźa w narodnym žiwjenju dawa. Narodne mjeńſchiny poſkuſ ſwobodu w naſtupanju ſwojeho wobtkhoda, ſwojeje naboǰiny, ſwojich nowin, ſwojeje towaršſtwoweje a ſhromadźeńſkeje ſwobody wuźiwaju, w kótrejž ſmědźa ſwoju žanjenu rěcź bjeſe iſcheho wobmjeſowanja nakóźicź. To ju žadanja, kótreż je Italſka ſama poſtajiła a po kótrychž móżeſe ſo na poddołku wopowědźenjow, kótreż ſym pſchećźiał, ſa to mećź, ſo budźa wone teź ſ poddołkom politiki ſ napſchećža pokodniſcheje Tirolſkeje.

Napſchećžo tutym łubjenjam je ſafaſiſtiſke knjeježſtwo wědomje pokodniſchu Tirolſku pſchećitalćźicź a wunemcźicź poczało. Tele wěźy ſu ſjawnoſći ſnate. S njewěrnymi powjeſćemi, kaž na pſchikład wo wyſchnoſćinej ſakſnji pſchedawanja hodownych ſchtomikow, wo wotſtronjenju pomnika Waltera ſ Paſtyw w Bozenje ſo wěź jenož ſaſchmata. Němſke knjeježſtwo ſdala tutych powjeſćow ſteji, wono je wobſaruje a je nowiny napominało, ſo bychu wobhladniwe byłe. Tele wobſarujomne němſke powjeſće pak niczo na tym njeſpſcheměnja, ſo ſo pokodniſcha Tirolſka pſchećitalćźi.

W **Mniſchowe naſtate bojkotowe hibanje** pſcheczíwo Italſkej ſ privatnych ludźi wukhadźa, bayerſke knjeježſtwo a němſke wyſchnoſće nimaju ſ nim niczo cźiniś. Tole privatne hibanje je Muſſolina pohnuło, němſkemu póſłanzej we Romje rjeź, ſo by ſe ſtrony knjeježſtwa dowoš němśkich worowi ſakaſał a ſ bojkotej pſcheczíwo Němſkej namołwił, jeli ſo by tajke pſrožowanje njeſpſchesłało. Mam ſa njemóżne poſtupanje, na hibanje njeſamołwitych kruhow, kótremuž němſke knjeježſtwo njeſpſchihłožuje, ſe ſłamanjom internazionalnych wikowarſko-politiſkich ſrěcźenjow wotmołwicź. Na tymle podłožku je internazionalne ſhromadne žiwjenje njemóżne.

Muſſolini pyta měnjenje ſwědźicź, kaž bychu cźłyli w Němſkej pſchećiwo Italſkej namérjene hibanje wuwokaćź, ſ kótremuž je ſo ſ knjeježſtwa ſnamjo dało a ſo cźłe němſke knjeježſtwo ſmyſłenje pſchihotowaćź, na kótrymž měła ſo wěſta ſwonkowna politika nawariśź, kótraž měła ſamyſł, Brennerſku mjeſu naddźěłaćź a pſchijamknjenje Awſtriſkeje ſ Němſkej pſchewjeſeć. Wšem jara derje, na kajke khodźenje myſłowo ſo tole měnjenje ſałožuje. Italſka je pſchi jednanju wo Locarnſkim ſrěcźenju teź ſawěſcźe-nje Brennerſkeje mjeſy ſłamaćź pytała. Naš ju ſo praſcheli, kaž by ju Němſka ſ ſarnczenju Brennerſkeje mjeſy ſtajiła. Tole praſchenje je ſo najpśiǰózy na wopaczny adrea ſłožiło. Wo Brennerſkej mjeſy ma jenož Awſtriſka roſsudźićź. Nimamy prawo, do ſamopoſtajaǰego prawa Awſtriſkeje pſchimaćź. Sámy teho dla nanijeſ twotpokałali. Druhe myſłe ſu mjes tym w Němſkej naſtałe a to jako napſcheczíwjenje na powěſće ſ pokodniſcheje Tirolſkeje. We Italſkej nochzedźa ſrołumnicź, ſo němſke knjeježſtwo na němſke nowiny wliwa nima. W Italſkej wſchak poměry mjes knjeježſtwom a nowinami hinak leža. Nimamy wliwowe możnoſcźe, kótreż je ſebi knjes Muſſolini dobył

Jendźelske nowiny wo Mussolinowej rěcźi.

Muſſolinowa ſobotna rěcź pſcheczíwo bayerſkemu miniſterſkemu pſchedsydu̇ju Heldej a wo němſkim bojkotowym hibanju w Němſkej pſcheczíwo Italſkej ſo w jendźelſkich nowinach

winach živje wospomina. Po „Daily Telegraphu“ njemóža ani wukrajni ministrojo ani Swjatk Ludow Mussolinowu rěč njewobkedźbowanu wostajić, chiba to bychu jasnje spóznali, so njeje ničo druheho dyžli rěčnišća fraša. Położenje je po ménjenju tychle nowin fatwite a strachne.

„Daily Expreß“, organ konserwatiwneje strony, wótry ton Mussolinoweje rěče sahudźuje, kotraž Locarnisemu „duchej“ rany nabije a na dowójnste pruske methody dopomina. — Liberalne nowiny maja rěč za jara njebožownu a runje na pjećedniowczoru sastupjenja Němskeje do Swjatka Ludow. — Barliski dopisowar „Timesowy“ widźi w powšitkich agitazijach za pschisamknjenje Awstriskeje k Němskej, pschi kotrejž po wu wobkmaj statomaj politikarjo wschěch stron wot sozialistow hacź k Wschoněmcam wobdźěleja.

„Daily Mail“ ma Mussolinowu rěč za warnowanje pschećiwo njepsawnej němskej agitazji.

Zamołwjenje Němskeje k Zwjazkej Ludow so wobzamkło.

Němske kuježerstwo je póndźelu jenohłósnje wobsamknło, notu wotpósłać, z kotrejž so pschipowědźi, so Němska do Swjatka Ludow sastupi. Nota so hnydom wozjewi, kaž bórzy je so w Genfje pschepodała.

Němski sejm wo personalnej politicy němskeje železnicy.

Němski sejm je póndźelu wo prawnych pomérach personala němskeje železnizy wurađował. Sa tule należnotej wobsehje postajenej wubjerk personalnu politiku towarstwa němskeje železnizy wótro posudźowasche a mjezsche wobsehje nowy personalny porjad za sćěhowny. Žada zwěsć, so bychu so też sastojnikam němskeje železnizy prawa wschěch druhich němskich sastojnikow zakhowale. W žiwym rosprawjenju wschě strony jadźerjenje sarjadnistwa němskeje železnizy sahudźowachu.

Wubjerk reselužiju nanujetowsche, w kotrejž so němskej železnizy porokuje, so so njeje słubjenje dźerżała, kotrež so so w němskim sjednje dale. Němske kuježerstwo to namołwja. so by wuskutkowało, so so wupowědźeni sastojnizy do dźěłacerstwitych pomérow dale njespschađźaju. Personalni sastupjerjo dyrbja so do sarjadnistwa rady powołać.

Ze Serbow.

Dźiwownica.

Srjeda, 10. maleho rožka.
Scholastiki, knjeżny.

† 1918 w Ochranowje serbski misionar Handrij Hetaš, kiž je wot 1859—94, potajkim 35 lět w Južnej Africy z najwětšim žohnowanjom skutkował.

1894 wulki woheń w Budyšinje. 50 khěžkow w rozpadankach mnichowskeje cyrkwje so wotpala. —

Misionstwo mjez pohanami je stara ludosć serbskeho luda. Mamy přez 200 misionskich kěrlušow. W lěće 1848 wotměwaše so w Barće prěni misijonski swjedźeń, a w lěće 1853 załoži so we Worcynje misionske towarstwo, kiž nětko hižo 76 lět wobsteji. Nimo Handrija Hetaša je wjele wulcy zasłužbnych misionarow z našeho luda wušło, kiž su nimale wšitcy do Ochranowskeje bratrowskeje Jednoty słušeli. Su skutkowali w Zeleńskej, Swinamje, Južnoafriskej a Indiskej. — Katholscy Serbja maja swojeho Jakuba Bryla a druhich. Wjele pjenjez je so za misionstwo woprowało a wotkazało. Njech so też našemu ludej tajka lubosć wopokaza! —

Stóž wočaka — tón dočaka! (Přisłowo.)

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer +3, thermometer we dnju —2. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 733. hygrometer +2, thermometer w nozy —3. Wuhladny na njestajne wjedro. — Wyschiny běchu wječera rano nad połnocnej a rańschej Europu, niźiny nad wječornej. Potajkim nimale tak, kaž hač dotal. Tohodla so tas wjedra ličma wschemění. Jutse schiwórik hłónčko 7,28 hodź. sthadźa a so 5,02 hodź. khowa. Měsačk sthadźa rano 6,41 hodź. a so popołdnu 3,26 hodź. khowa.

— **Sajtkowa powjesć wo wjedrje sa jutše schtwórk:** Samróčene, w połnocnej rańschej Němskej dale njerjenje, we wječornej a połnocnej budźe mišiwo. Snadne šnjehowanje je možne. Podobne wjedro po zyłej Europje.

— **Wobthadne njesboże** sta so na Stieberskej dróhi na rózku pschi Tšelanskej dróhi šlemi so pschi z wulkom nakładźenym wozu łewa sadna wóska, so so wós pjenu a wschě wulko so na dróhu wuhnuja. Jo dyrbjachu na druhi wós pschekładź a wotwjesć.

— **Sa nětkuschich wójnskich jatych!** Wschěch nětkuschich wójnskich jatych hižo nětk na to kezbłitwych činimy, so so wot 26. hacź 28. junija w Budyschinje zwjedženi sajowidzenja sa prjedźanu a rańschu Němsku, Braniborsku a jakišu provinzu. Na nju so tež towaršchojo z naschich krajnow a mjeńšinskich skupinow, haj kóždy šobuczerpjeł. hižo nětk nanajwutrobnišcha pscheproschuja. Dalsche wukaje towarsch Metsching w Budyschinje na Mjaßowym torhoschczu cźišćo 11.

— **Nichčenje wrónow.** Po zyłej Saksej budźa so 15. a 16. februara t. ł. wrónej nichčicź, so by so schłódnikam ratarstwa w rosschěrjenju sabiwału. Wažne sa nichčenje wrónow je, so ratarjo hnój na pola nawoža, z cźimž so wrónej wabja. Na hnojowe hromadki wupołoja najeńšy hnójowy atd. jěd, so bychu cźornych schłódnikow ratarstwa a hnójowinskich z hromadami snicźili.

— **Sastaranje pschistajenzow, kotříž su bjes dźěła.** Se **hedźnym wuwjedženim pschistajenjom k postajenju wo sastaranju dźěłakonjemjerjow němskostatneho ministerstwa wot 21. januara 1926 je so winowatosć k sastaranju dźěłakonjemjerjow wot 1. januara na pschistajenzow a jich dźěłodawarjow wupschestrěła, kotříž su po sawěsćenjskim sakonju sa pschistajenzow, tola niz po němskostatnym sawěsćenjskim porjedźe za pad chorosće i wotnowatosću sawěsćeni. To su pschistajenjo, kotříž létnje 2700 hacź 6000 hriwnow sasłuża. Pschi wobličenju pschinoschkow ma so hornja mjesa khorobneho sawěsćenja sa sakład bracź. Tak maju tuzši pschistajenjo wot 1. januara 1926 3 prozenty wot 225 hriwnow (= 6,75 hriw.), połoju dźěłodawar a połoju pschistajenj měsačnje pschinoschowacź.**

Wuwuczowanjske cźasy k wuwuczowanju wothladarjow schtomow w Budyschskim wokrjesnym hejtmanstwje wotměja w tutym lěće pschi ratarskej schuli we Budyschinje. 1. dźeł wot 15. hacź 27. měrza, 2 dźeł wot 26. hapreje hacź 1. meje; 3. dźeł wot 27. septembra hacź 2. oktobra. Nimo toho wotměje so za wothladarjow schtomow wuwuczerskeho létnika 1925 wospjetowanjske wuwuczowanje pschi ratarskej schuli w Budyschinje wot 4. hacź 8. oktobra. Shromadźenska městnosć w Budyschinje w ratarskej schuli na Mättigowej dróhy dop. w 9 hodź. Wuwuczenje placźi 20 hriwnow. Wobdźělnizy su winowachi, so wospjetowanjske wuwuczowanje w blizšich lěcze wopytaja, dokelž potom dóstanu wopišmo pruhowaneho wothladarja schtomow krajneho swjatka.

S Budyšlez. Naš rjany serbski wječor je nimo. Jenož dopomnjenje na njón nam hischće wostanje. Serbske towarstwo „Lubin“ bě jón sandźenu njedźelu wuholowało. Dźeń bě cźemny bjes słónza a wětka. Na wječor so nasche hory do tolstsje mhły sawalichu. Wóry běchu wucke hladke a sa starschich ludźi skoro strašne. Na takim wječoru nekotrymžkuli najradscho domach wostanje. Kubde wječor wophytamy? Cźaj je cźeńki. Tu je wjele słow bjes dźěła, mjes nimi někotry swórny Serb. Wjese swójbow ho jenoš z nuzu žiwi. Tak bě sa Serbow wječor sadźełkowo dosć a nadosć. Lubja (sala) je wo wjele powjetschena, porjeschena. Njebudże sa wječor pschewutka? — Sakupichmy. Běchmy zyle pschekwapjeni, wjeselerni, jako nihdźe žaneho próżdneho městnička wjazy njeawałachmy. Sta ludźi cźakachu na serbske pschednjesenja. Hołsowiska, serbska kapała je se swojej hudźbu rjenje pschihotowasche. Sawěsćiš so sa prěnje dźiwadło słubny. Hra: „Wójk a lěwjoch“ so tu hischće hrała njeje, je jara zortna a derje pschistojna, wosebje hdyž so herserjo, kaž tu, wschěcho pschichwatscha hładaju. Myslicźka kriy je zyle jednora: Kaschpor Faltnik je lěnik, kotrehož jenicźke dźěćo wot rana hacź do wječora w tym wobsteji, so zo zuzych schtlach dobre kuby je a sajo je. Pjećena hušnjaz jemu sa žrědanje lědma doschła a potom wonji nakonarjeny khory khorši, so ninka žaneho „apetita“. Tyto lěkarjo na nim lěkowachu, ale kak, to njewěraju. Wyschcze pschisłúchi a hebi wobhladali. Zyle pschekwapiła je nje a druhich słužobna Madlena. Ja ju nimale z kolebki znaju, ale to njejsym wědźał, so móže tak derje serbsaju rěčeć. Cźakaj Madlenka, ty mi pschijdźeš! Sa tebje ja wot někto jenoš serbsaju rosymju. Někt njech schtó praji, so wěrno njeje: Nasche Sserbstwo z procha stawa! — Spěwy wothłós ho zapoca. Zorjne a khutne, znate a njeznate spěwy sakkinczachu, wukliczachu. Knjes kantor Semola je wuskotny wodźeł. Wón we schuli wjazy njeslúschi, ale Sserbstwu dale słuži. Wón wot swojich spěwarjow wjele žada a njeje lohko spokojny, ale wulpid takeje prózy je njewschědny, pschekwapjazy, posběhowazy. Djak zyłeho posłuchatstwa je jemu a jeho khorej wótry. Jena z jeho najlěpschich serbskich spěwarkow je knježna Demptez ze Sahorja, kiž nam poda: „S horjez pyšu, rjana Hanka!“ Kak tola Kozor duschu nascheho luda znaje a mózuje sapschimnje teź nětk hischcze, hdyž dawno pod hórku na Kelticzańskej Božej roli lpi. Naposlúchaez ho njemóžachmy, na jeho zuni, luby spěw: „Dyž bych ja była rózicźka“, kiž nam knježna Frejschlagez a k. direktar Hanka je snatej wukrajnoschcu podaschlaj. Na naschebo Wjeleczańskeho hosćia běchmy so dawno wjeselili. Se swojim zortnym: „Witka je witka“ je wón nasch dopomnił a nam pokazał, so mamy my Serbjo nješ nami teź nětko hischcze wobdarjenych hudźonikow, kiž w Kozorowym duchu dale dźełaju a tu wosebje na nasčicho hudźonego wodźerja, knjesa hudźbneho direktora Bjarnata Krawza we Dřezdźanach. S kelko daram swojeho ducha a swojeje lubosće k Sserbam je wón nasch lud wobdarił. Pschednjesenty spěw bě wsaty z jeho najnowischeho dźěła: „33 spěwow z pschewodom kławéra“, kiž ha wschém lubowarjam serbskeho spěwa we stónczejej rěči naličnje porućene a pokazane. Jako knježna Frajschlagez: „Sstym Sserbow serbske hołsčo“ saspěwa, bo wschě woblička z wjeselom rošasnjachu a bě derje, so tutón schkowronczk khcichlischkow njemczejsche, so nam spěwajo do mrócźeho módrin njeczełny. — Tak bě sacźischcź spěwneho wotdźeła na zyle wulke posłuchatstwo khuboti. Kelko duchownego posběhnjenja je tola naschemu ludu w jeho spěwach date, w tutych lubosnych, zuničh spěwach, kiž z wjeselom ho wjesela a je studnym płakaja. Spěw je mój, korrejž ho tak lohko žana druha mój njernna. Bě po pokledninm wulkim spěwanisčim serbskim swjedźenju w Budyschinje. Sdźiwaj Němz ke mni pschiftupiwschi, djesche: „Kelko žadnych, kulturnych kubłow macze wy Sserbja tola we waschich spěwach. Ja waschu rěč njerosumju, ale móz waschich serbskich spěwow je mje často tak hnuła, so so słowom zdźerżeć njemóžach.“ To bě Němz, a my Sserbjo ho husto naschich narodnych kubłow hanbujemy a je zapowiwamy.

Potajnstwo kapitana.

Drama na morju.

16] (Pokračowanje.)

Puchernjow pschepo wjazy a wjazy horjesłupa. Jeschcź žołmow barbi so krjewčerwjeny.

Kapitanej je ho poradźiło murjazu shrabnyć. Wón wzerži i lěwizu jeje draštu a hdźa z zyłej mozu, so by ho nad wodu dostał.

Powětr, hwětko, a to naskoku, hewak staj wobaj zhubjenaj!

Tu nadobno nětchto jeho za ramjenjo hraba a hobu cźehnje. Wón njetrjeba to an widźeć, wschako cźujesche to na mnohich, wótrych judach, kiž sarmowaju ho do jeho mjaßa: tak pschima ho zrawž swojich woporow!

Hischcze njeje prawje sapschimnył.

Zadlawa bolosć, dwójny žmjertny strach dodawatej hwažliwemu murjerjej hobrske mozy.

Je jenicźki hrěch, rubježne swérźiło wottschihajeź. Wón pschima i prawej hwobodnej ruku za lěwym ramjenjom, taša i ruku dale hacź k wócźu ladława a wyje i wotmachom swoje pority do jeho wócźnizy.

Jedyn stork — a wón je hwobodny — sbeha ho, sbeha ho, hdź na kchidźach njeješny.

Zrawy, podleže žakostnej cźiwle we wócźu je swój wopor pusčicźeli. Wón budźe sawěsće hischcze tas jón hrabnyć spytaeź, tak nuže hacź bolosć trochu popuscźeji.

Tola, hižo je ho kapitan, kiž njeje ani wokomika wědomjo słubił, hacź k hwětkinje horje dobył, a lěwiza dźerži pschepo hischcze je železnjam sapschimnjenjom swoje bjeswědomne dźěćo. Krótke dychowjenje, napomoz wokanje! Cźołm njeje ho je spěchowaeźi wutšela k njemu. Mnohy hrabaju i pomognej ruku za tepiazym. Wón sapschimnje ho, dźerži ho za nje krucze kaž i klešczejemi. Jeho lěwe ramjo je nahe a fakrwawjene.

„Najprjedy ju,“ praji k mutnym hłosom a hlada na nju dele. Skoro ho ida, jako by měła katastrofa nastupicź, cźołm po powrótcźiz.

A i tódźe sajo ho wola: „Zrauj ho bliži!“

To je tónjamón. Swérźiło instinktiwnje wě, hdźe ma swój wopor pytnyć. To pschcze wumjeschi duši. Je ho poradźiło! Nan a dźowka lejitaj bjes wědomja w cźołnje a tak seju dowjesu na wulku łódź.

Kapitan Longford prěni k sebi pschijdźe.

„Kurs?“

„Sswérjerno dołhowječorny.“

„K dołhemu ranju!“

Hewak ho niczo wjazy njerežźi.

Łódź ho wobroca a jédze sajo ke kupje.

S njewschědnej mozu wole połožnje ho ranjeny, hischcze zyle hwuwutleny muž, so by jam pospylał swoje dźěćo sajo wožiwicź.

Felize wubudźi ho z hlubokeho bjeswědomja. Jeje nan sedźi pschi jeje łožu a dźerži jeju ruzy w swojimaj.

Po nětkim nadobnym wědomja, wróca ho jej dopomnjenje jeho. schtož běche ho stało, wošpjet pscheb wóczi a da jej faschpotłacź.

„Nano!“

„Budź ześicha, moje dźěćo. My smowa wjeselmy so te kupje. Twój Filippo dyrbi bycź wumnoženy a tebi smowa nrócźeny. Wón dyrbi bycź twojim mandželskim — ja to dźu. Tuž ty dyrbiźi słonczuje wo wozhudźe hlowiesje maczerje a cźichej słonicź. Moje potajnstwo, kotrež tebje a — mje tak njewotrjekuje njesbožowne cźinjesche, chcu tebi wotkrycź.“

„Nano!“

Tu nakloni ho k njej a wokoschi jeje blédej hubje, a jeho łyžy stinkmu ho z jeje hromadże. Sšu to prěnje, kotrež hrubły łobzuk płacze.

A nětko to hodźiny dołhim powědanju je žebi wschu cźas z nutrobu wołoźit, kiž běźhe ju tłocźiła a nimale zatłocźiła pjeseje wschě léta, wschě starozeje wo cźežko zjebanym zbožu zmjenja. Jeje macź je njebohota, je jeho wupschestrěła, niz wón ju. S lubosće k swojemu dźěćeu je wón mjelcźał, je Felizy dał tu zało mornu wopłakowacź, kotrež njeje hodna, so by ju macźeł mjenowała. To běźhe z jeho potajnstwom. A dokelž dyrbjeźiche nětko ho bojeź, so tamna budźe pospytowacź, ho zwojenu dźěćeu zaso blizšeź, je so łzemi a nježnoscźemi jemu wotkupnicź, so by jo do njebožbneho pschichoda bowjedła, njeje Felizu hižo wjazy z wocźow pusčcźił, je ju zcźinił z jatej „Fortuny“, kaž běźhe ju to Filippo mjenował. A runja jeho pschikłonjowaeź k njej wubudźi kapitanowu bojosć, so dyrbjeźiche widźeź, kak dźowka njesbožo sjebaneje pschikłonjosće napschećo dże. Tohodla běźhe na tajkele wajchnje pschećo jednak, kotrež sejda bo bycź surowe a njesrofumlive.

Posledńje ypdawki a potom to žakostne, tam beleźa to wojowanje we hlubinje, dokelž jeho wědomjo wubudźiźe, so won ze wschěmi nitkami swojeho bycza na tutej jenicźej bytnosći, na swojom dźěćeu wiša, so to sacźuje, kotrež běźhe ju bjes maka do gmjerze sacźeriło, mohło jenoź swoju pschicźinu mócź w tom cźistem, schlachcźitkem a wulkem, kotrež w njej běźhe zźme, a so dyrbi Filippo tola jeje hódny a dostojny bycź. Schtož běźhe wo Filippe widźał a słychał, njebě nicźo sleho. Sdźěłanosć a powaha postajeźiteje jeho wupłoho nad ludźimi jeho runjeeza a hłsoče hodźeźe so dowodźeźi, kajka běźhe jeho minuteź była, sloto běźhe jeho, tajkeho wobdarjeneho cźłowjeka, na tule dróhu eźerło.

Wschitko to wupowěda nětko Longford swojej zbożowne pschipołłuchajej dźiwoju, a Felice jemu wobtrutźeźe, so derje ju jara rudźi, tajke nicźeho wo swojej horzolubowanej macźeri khcźeźeź, so pak hebi wona žanna žanych słych mytłow wědoma njeje a so wschitko, schtož běźhe i Filippowych słowow a pohladnjenjow k njej rěcźało, je pschiwuine trumy w jeje cźiśtej wutrobje podótkało. Hacź trasch teź to njeje, jako w tutom padźe, teź jeje macźeri najschcźeźo njeźbożowne sabłudźenje, nékajke njedorozumjenje było a wón je ju wopaczneźeźu na njn tukał.

Longford pothmuri wobliczo a tźehajeźiche z hłowu.

„Wjele mójmu“, wón wažnje praji, „mój pschećel, ki běźhe tehdom teź w Hongkongu wrócźo wotsoł, to by ju jeje cźerju złódźił a mi hischcze wjazy dowotschował, je wschitko tak wobtrucźene namatak, kaž běźhe to prjedy wobtrdźował. Wona je słubjena. Lišty tu žu. S pschiležnosće mójeźi je cźitacź.“

„Sdźiš je tutón pschećel, kotremuż ho bjese wšitko wuměnjenja dowěrjeźi?“ wopraschа ho Felice snjerjokojena. „Snaju-li ja jeho?“

Longford kiwny wobarajjy z ruku.

„Wosjaj to!“ won praji. „Posłužźiho wjahitko zhonich. Nětko ma cźi to doźahacź.“

(Skónczenje pschichoduje.)

Sjednoczony ſo kola wſchudże w naſchich woſſadach ſtari a młodži, ženjeni a nježenjeni bo ſerbſkich ſpěwnych towarſtwow. Schtoż je w zuboſe, w Drježdżanach mózno, chohodla niż w ſerbſkim kra:u?! — Ssnano by wjecžor naiſkepje ſe ſpěwami wuklincžak. Scžakowaſche hiſchcze dźiwadło: „Petrolejowy kužoł,“ ſaſo žortna, pſchiſtojna hra. Mies hrajerjemi běchu dawno ſnate mozy, kaž Hajnzaniſki Kryſtof, kiž drje je ſo nětdy na nětkatkim jewiſchcu hižo narodził. Wſchitzy hrajerjo pak ſu koždy po naiſkepſchich mozach nam ſłużili, wſchu próżu nałožili a pſchi wſchěm ſortowanju ſo ſtajnje w miſach pſchiſtojnoſce ſawoſtali. Winſodżujuce pak ma ſo też, ſo je zyle wulke poſyſchenſtwo wot ſpodżatka hacž do kónza ſ dobjolnej a pichikladuej cžiſchinu pſchiwoßłuchało a dźiwnje tak wſchu naloženu próżu pſchiwſinało. — So też wſchelake rěcžane błowa, kaž lube powitanje pſchedźiwdy, kuſeſa Hajnzy, we wutrobach poſłuchaſtwa ſwój wothłós namakachu, je wěſte. Szerbſki wjecžor nochze nam podaci hiſchcze ſa maku khwilku, ale chze bźeł narodny budżeł, kiž naſz wola ſe wiſchcze ſtuknoſce a njeſwěry. Wón chze ſylnicž mies nami ſerbſke ſmyſlenje a wonjacž nam tu na njeſach twarich naſche ſerbiſke domy we wótzow ſnjeże a lubosći. Tak dźakuje kłonczuje ruku ſawdawny wjecžer tuſtym hoſcžom a ſerbſkim towarſtwam, kiž ſu k nam pſchikhwatali ſ blika a ſ balka a wo kotrychž wźmy, ſo ſmy ſ nimi pſchescženu w tym ſmyſlenju: „Tracź dyrbi Scžerbſtwo, ſawoſtacź!“ D.

S **Konjez pola Kubſchiz.** Mjes ſkotom tudomneho kubleria Sachſy je pokhroma wudyrika. Sawěranſki wokrjeſ je dwór pokhromy a ſchkitanſki wokrjeſ ſbytka wjeſ.

S **Budyſchinka.** Mjes ſkotom tudomneho ſiwnoſcežerja Korle Běrki je pokhroma wudyrika. Sawěranki wokrjeſ je Běrkej ſtatok a ſchkitanſki wokrjeſ ſbytka wjeſ.

S **Bukez.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ſwjeſcžeſche ſaſdżenu njedźelu w Stangez hoſcženjow ſwój 31. jaloſeſtí ſwjedżeń ſ dźiwadłom a rejemi. Sſuſodnje wohnjowe wobory naſchu woboru ſe ſwojim wopytom poczeſcžichu.

S **Bukez.** Zorlny wuſmy mózachu ſaſdżenu njedźelu popołdniu na dróży w naiſchej wſy wokkedżowacź, jako mězachu ſo pſchecžiwniży ſtótplahowazeho zakonja fotografowacź. Nječžiſk towarſtwa ſa reformu prawa, k. Wirth ſe Stróże, bě ſe ſwojim „cžołmowym wołom“ do Bukez pſchicžahnuł. Pſchiniſeſe ſam hiſchcze pluh, brány a kołu a ſeſtaja tónle grat rjenje mjes Stangez hoſcženjom a „Starym Frizu“. Wulki plakat ſ namołwjenjom na ratarſtwo na pſchihłodowarjow ſhladowaſche. Se ſylnjej ſerdźu w ruzy ſaſłyſy k. Wirth na ſwój cžołm a namołwjeſche ſe ſłowami a ſ rukomaj machaje pſchitomnych, ſo bychu ſo jako pſchecžiwniży ſtótplahowazeho zakonja wo wobraiu pſcheduſtajili. Fotograf ſtejeſche k zwónjenju pſchihotowany, ale hlej, wokkoſtejazy, wołſebje młodźi ſebi ſe ſmjeżom brjuchi dźerżachu, a njemóżachu ſo ſ wuſkazanym ſeniczkeho do teho podacź, ſo bychu „we wobrazu jako pſchecžiwniży ſtótplahowanſkeho zakonja Klacžki“. Fotograf dyrbjeſche tak ſwój aparat ſacžinicź. Shromadźiſna, kotraž ſcžehowaſche, mějeſche ſkabuſchki wopyt.

S **Maleſchez.** Tudomneho kubleria Hämpla, kotremuż je ſo ſobotu w nozy ſtatok wotpalik, ſu do pſcheputowanſkeje jatby wſali. Nadźijomnje ſo jemu bórzy poradźi, ſwoju njewinu dopokaſacź, cžehoż ſo tu kóżdy nadźija.

S **Radworja.** Nětk, hdyż je kruta ſyma trochu popuſcžiła, ſu pola naſ ſapocželi nowu ſchulu twaricź. Hižo zyku ſymu ſu pſchi pſchijownym wjedrje twarſku potrjebu k twarſkej měſtnoſcži pſchiwożowali. Schula budże ſtacź pſchi zyrkwi pſchi Khelnjanſkim puću. Twar naiwjedutejſi akademiſkaj architektaj, twarſkaj miſchraj Cyż ſ Khróścžiża a ſ Wanka ſ Loſchwitz. Twarſke dźeło wukonjetej firmje Krempka w Khaßowje a Oswald a Rößle w Maſym Wjeſkowje. Dźeſi roswuczuja ſo w tutkhwilu hiſchcze w ſtarej ſchuli, ſ dźěła w dwěmaj ſa ſchuliſej jitwe pſchihrawjenymaj jitiwomaj w hoſcženju „Jandżela“ a ſ dźěła w małodźeżazej ſchuli.

Se **Salhowa.** Mjes ſkotom tudomneho ryczerkubleria Reineckera — na Kluſchcžanſkim ſórbarku — je pokhroma wudyrika a ſo hamtſay ſwěſcžika.

S **Hlinh.** Saſdżeny pjatk je wobſedżeſ Schkleuczer na wětrowej horje pſchi wotkrywanju pěſka dwě popjelniży wuryſ.

S **Hlinh.** So je pokhroma mjes ſkotom ryczerkubleſkoweho nafenka Sachſy ſaſchka, je ſo hamtſay ſwěſcžiło. Sawěranſke naprawy ſa Hlinjanſke ryczerkubło ſu ſo ſběhnyłe, mjes tym ſo wjeſ dale wokkedżowanſki wokrjeſ wotkanje.

S **Běſchez.** Mjes ſkotom Marje ſwud. Jakubaſchowoje je pokhroma wudyrika a ſo hamtſay ſwěſcžika. Sawěranſki wokrjeſ je Jakubaſchowoje ſtatok a ſchkitanſki wokrjeſ ſbytka wjeſ.

S **Wuježła pola Wósborka.** Mjes ſkotom tudomneho mjeſnjanoſty Pawoła Schmidta je pokhroma wudyrika a ſo hamtſay ſwěſcžika. Sawěranſki wokrjeſ je Schmidtez ſtatok a ſchkitanſki wokrjeſ ſbytka wjeſ.

S **Ranežiz.** Pjatk, 12. februara popołdniu w 2 hodź. ſo w tudomnym hoſcženju maczerjam rada podawa. Lékař budże pſchitomny.

S **Khróścžiża.** Naſch luby braſchka J. Renčź je ſ koła padnywſchi, cžežzy ſnjeſeboži. Wóh dał, ſo budże bórzy ſaſo ſtroiny!

Khróścžiża. 10 hriwnaſke rentowe bankowki ſ datumom 1. 11. 23 njepiſchiwoſmu ſo w ſjawnym wobkhodże wot 31. dezembra 1925 jako płacžeńa. Ale ſtatna banka je hacź do 31. měrza t. l. ſamjeńa!

S **Khróścžiża.** Naſch powſchitkownje jara cžeſcženy lékař, dr. Pól ſo w bliſcžich dnjach do Mergentheima pſcheſydli, ſo by ſo wobſebje ſnutſkownym khoroſcžam wěnował. Joho wotthad ludźo jara wobžarują, wobſebje wſchitzy ſprawnje a derje ſmužkeni. Hacź a kaſti lékař na jeho měſto k nam pſchińdże, njeje ſnate. Derje by było, hdy bychmy ſaſo ſwérneho ſerbſkeho lékarja dóſtali.

S **Nětuzow.** Saſdżeny thdżeń běchu młodźi hólcy w naſchim wſeſnym hoſcženju zort cžinili. Pſchi tym ſtupi jedyn korcžmarjej na toſe. Tón ſo cžiſnu a ſtomi ſebi pſchi tom nohu. Nětk po dwěmaj kijomaj khodźi. Je to wobžaromne wéſ, kiž je ſe ſorta naſtała.

S **Wuſtkidże.** W lěſu pola Wuſtkidże ſu cžłeło mkodeho cžłowjeka namakali, kiž je tam hižo nětkotre dny leżało. Jedna ſo wo wěſteho Hühnela ſ Wuſtkidże, kiž je ſamomordarſtwo wobeſchoł. Bě wjele dołha nacžinił, a ſtarſchej běſchtaj jeho tohodła naſwarikoj.

S **Dubeho.** Saſdżena njedźela bě ważny ſwjedżeń ſa naſchu zyku wjeſ, dokelž ſo nowa ſchula poſwjeczi. Pop. w 2 hodź. ſhromadźichu ſo ſchulſke dźeći, dobuſławy ſchulſkeho pſchedſtejiceržſtwa a wſchelaky hoſcžo pſched nowej ſchulu. S ſerkuſchom „Schwal teho Knjeſa“ ſo ſwjatoczność ſapocža. Pſchedſtejicžer ſchulſkeho ſwjatka, k. hajnik Hein, poda pſchehlad wo naſtacžu Dubjanſkeje ſchule. Prjedy hač khodźachu do Wukrancžiz a do Berſchcže do ſchule, a wobſebje w ſymje bě ſchulſki puć huſto jara wobcežeżny. Hižo do wójny dyrbjachu ſebi w naiſchej wſy ſchulu natwaricź. Wójna a inflazija pak tomu ſadżěwſchetej. 1. nowembra 1924 pſchiſwarichu ſo nuſowa wudowanja w jenym burſtwu domje. Bórzy po tym też nowu ſchulu twaricź ſapocžachu, kotraž ſo nětko poſwjeczi. Poſwjeczenſku wěcź dżerżeſche k. duchowny Klippel ſ Borſchcže. K. ſwjeczer Weidner pokaſa na to, ſo maja ſtarſchi dźěło ſchule podpjerać. Dźeći porjeſnſchichu ſwjedżeń ſ pſchedwołſchkami a ſpěwami. Na kónzu ſo pſchedſtejicžer ſwójeſm dźakowaſche, kiž ſo na twarje a wuprjedzenju ſchule k poſwjeczenju ſobuzpomhali. S ſerkuſchom „Njech Bohu dźakuje“ ſo ſwjedżeń ſkónči. Dźeći na to w ſtarej ſchulſkej měſtnoſcži khoſej a tykanz dóſtachu. Nowe ſchulſke twarjenje je ſ pychu ſa naſchu zyku wjeſ, też ſtatiſkowne wuhoſtowanje móże ſo pſchikładne mjenowacź.

S **Běkeje Wody.** Wot njedźele, 14. februara, jědźi cžah cžo. 2295 ſe Běkeje Wodu do Mužakowa 7,20 hodź. wjecžor kóżdy dźeń, potajtim też njedźelu a ſwjate dny.

S **Běkeje Wody.** Njedawno piſachmy, ſo je ſo tu 22lětny Auer njeſbożowneje łubjeże dla ſatjeſił. Nětko ſo powě, ſo tomu tak njeje, ale ſo je mkody cžłowjek wudrěwarjam do rukow padnył, kotiſ jeho ſa nětkotre dny wo zyle pjenjeży pſchinjeſeſchu.

S **Niſteje.** W nozy k ſobocže ſo paduſchi do dźěłarnje ſchewża Jana Prizała na Shorzelſkej dróży dobuchu a 2 róle koże, kruwjazu kožu, 40 gummijowych pjenčkow a ſleborny dyhbažny cžaſnik kradnychu. — Pola wětteje Bartheloweje w Delnjej Wódrjenzu ſo w ſamſnjej nozy nutſkamachu a tiroržkatu móſchnicžku ſe 6 hriwnami a brunu liſtownju ſ 15 hriwnami kradnychu.

S **Mužakowa.** Nětkotre dźěcži hrajkachu ſebi na Zarowſkej dróży a běhachu pſchi tym prěti pſches dróżu. Pſchijědże automobil, a ſlětny hólcžk do njeho ſaběża. Auto hólcžka k ſemi poraži. Prědnje koło hółjej pſches wutrobnjo ſajědże. Wboheho pod autom wucžeſcženy a cžežzy ſranjeneho k lékarjej dowjeſechu. Je jara dwělomne, ſo ſo hólcžej pſchi żiwjenju ſdżerži. Schofér nima na njeſbożu żaneje winy.

S **Mužakowa.** Pódſelu pſchipołdniu blisko Arnineſcheho papjernika cžło 18 lětneje dźowki jeneho tudomneho ſchkleńcerja ſ Niży wucžeſcženeho. Hołza je dła njeſbożowneje łubjeże ſmjerczej pytała.

Hospodarski rozhlad.

Sſrjedu, 10. makeho róžka 1926.

Wczerawſche kurſy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,47
1 jendżelſki punt	20,40	100 cžeſkoſłk. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,82	100 półſk. markow	57,49

Efekty měſjacha wczera ſo wotdrjebjowaze kurſy. Burſa bě ſajła tichu nerwoſnu, Wſcho wocžakowaſche wěſt miniſtra Streſemana pſchecžiwo Italiſkej. Tu je wón też dóſtał. Ssmy wcžipni, kak budże ſo dżenża burſa ſadżerżacź. Wo ſadżerżenju ſmužny ſtudźicź, kak wona tute pſchipadły mjes Italiſkej a němiſkej republiku pohudluje. We wójniſkej pożcžowzy ſo nětko wjele ſpekuluje. Wona ſłóży na 3,50 hr. ſa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki pſchinjeſechu wczera ſo wotdrjebjowaze płacžińy. Moht rjcž, wſchě druzźny żita pſchiſtajdźowachu. Na wikach dże pſchewjeze żita njebé. Ale też kupzy ſo wotwołowachu, żito kupowacź. W muzy a wotrubach też wjele wobrota njebé. Wczera płacžeſche we Berlinje zentnar:

pſchenicžy 12,20—12,40 hr., rożli 7,20 hacž 7,45 hr., jecžmjenja naletnjeho 8,40 hacž 9,80 hr., najmjenſcho 7—7,90 hr., wowſa 7,75—8,30 hr.,

w termiſowym wikowanju

ſa měrz: pſchenicžy 13,35—13,32 hr., rożli 8,40—8,35 hriwnow,

ſa moju: pſchenicžy 13,75—13,70 hr., rożli 9,05—8,97 hriwnow.

Budyſchſka waggonownja chze k 1. hapreji też dźěłacź pſcheſtacź. Tohodła ſ wſchěm ſwojim pſchiſłuſenjym a ſaſtojnikam wupowědźała. Nadźijomnje ſ dźěłom njepſcheſtanje. To by było ſa Budyſchin a wokolinu ſe wulkej ſchkodu. Tuta twornja je mjenje abo bóle na ſtatne ſłaſańki pokaſana. Nadźijomnje njeſłuſchcha do teje je drużiny tworniow, kotreż ſtatej ſwoje wudźěłki pſchedrożeno pſchedawaja, ſo bychu cžim tuniſcho do wukraja podawacź mohłe. Wo cžaż wójny a po wójnje ſa reparazijſke podawanje mějeſche wagonowinja wjele dźěłacź. Nětko poczina ſ dźěłom klazacź.

Na pſchedań

Wás, hoſpodarſki, 60-zentnarſki, kowańnja w Sezijezach.

Proſtata we Bahowje cžo. 10.

Konjez, 5- a 8-létn., w Néwjezach cžo. 13.

Jałowja, wołſkokoſnuckelna, Cžorny Hodżeſ 94.

Sſudnuſzy ſa pſchejſatowanje:

Schtwórk 11. 2., dop. w 10 hodź.: ſlomowa praſa, knihowej khomoraj, motorſki pluh, mlócžaza maſchina, 2 friſerſkej toaleći, 3 angorſke koże, ſmyjne błidło, 2 motoraj, jedźne ſerwis ,(55 dźělaty), bůfet, draſtowy khamor, dźěrvy wjerczata maſchina, wobruckje ſlibowaza maſchina, 2 měchmaje, 2 nakowi, 4 wójne koleſa, ſchijaza maſchina, ſchijaze błidło, wolijowy wobraz, kupańſke khacže, piſmjnſke błidło, klawěr, 26 000 zigarow. Kupzy ſeidu ſo w hoſcženju „ſe kwětkowej ſahrodże“ w Kamjenzu.

Schtwórk 11. 2., dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje w Lubiju: klawěr, piſmjnſke błidło, 14 hólcžazych wobleckow, 2 poraj dźěcžazych ſtupnjow, 3 liſtrowe khabaty, elektriſku ſtejazu lampu, 119 korunſkatych ſchcžěcžkow, 34 miechtich a druhich ſchcžěcžkow, barbicže, poſtowe kartowy, krepowu ſelenu papjeru, ſawaleniſtu papjeru, 30 błeſchow wina, 5 litrow ſyhneho a 11 błeſchow ſłódkeho paleńza.

Drjewowe aukzije.

We Lubjiſkim měſchczańſkim lěſu pjatk 12. 2. 26.: 26 metrow jabnje, 11 mtr. buka, 11 mtr. Hona, 5 m. lipy, 1½ mtr. wjaſa, 1 mtr. buka a wiſchnje. — Kupzy ſeidu ho ½10 hodź. w hoſcženju měſto Shorjeſ.

Na Kuczinſanſko-Małeſchanſkim reverje ſchwórk 18. 2. 1926, dop. ½10 hodź. w hoſcženju w Kuczinje:

70 metrow twjerdych kuſchowow,
370 dołſich twjerdych khromadow.

Na Lěſko-Małeſchanſkim reverje pjatk 19. 2. w hoſcženju w Lěſkej dop. ½10 hodź.:

105 khójnowych żerdźow,
200 mtr. khójnowych wužitkownych kuſchowow,
2-mecžerſkich,
150 mtr. khójnowych palnych kuſchowow,
1500 mtr. khójnowe walcžiny.

Skrowe depeše.

Barliniſke produktowe wiki, dżenża dop. ¾11 hodź.: Wiki njepjin hiſchcze wuwite. Tendenza ſtruczena!

Barliniſke produktowe wiki dżenż dop. ¾12 hodź.: Wiki mérne, wobraz żnadny, tendenza njepjſcheměnjena.

Płacžiny na Barliniſkich produktowych witkach.

Żito a wołkowe żnyże po tuni abo 1000 kg, hewaſ 100 kg, płacžiny po Kotej hriwnje.

	9. 2.	8. 2.		9. 2.	8. 2.
Pſchenza	244-248	245-250	rapſ. wołſnjaſi	15,20	14-15,20
rożka	144-152	148-162	poch. melaſa	8,00	8,00
nalet. jecžmjeń	163-196	170-198	jerabeka	21,00	—
nal. jecžmjeń	140-160	142-160	běnjaze truzki	14-14,60	14-14,60
wowſ	156-166	156-167	ſuny	20-21,00	20 21,00
kukuruza (Mais)	183	—	wołka	24,00	24,00
pſchenicžn. muka	32-35,50	33-35,75	łany wołnjaſi	21-21,80	21-21,80
rżana muka	22-24,00	23-24,25	módre łupiny	12-14,00	13-14,00
pſchenez. wor.	11,00	11,25	żołte łupiny	14-15,00	14-15,00
ciane wotrudy	9,70	9,80	ſyno, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,16
rapſ	345	345	ſlomá, zyana	0,70-1,30	0,70-1,30
lone ſymjo	—	—	„ pſchenz.	0,70-1,20	0,70-1,25
hrach	22-25,00	22-25,00	„ jecžmjenja	0,90-1,35	0,90-1,30
pjeluſchi	20-21,00	20-21,00	„ jerjina	0,80-1,20	0,80-1,20

Z Łužicy.

S **Wopakeje.** Swój żelezny kwaſ ſwjeczeſchtaj ſaſdżenu pondżelu tudomnaj Günthereż mandżelſkaj w Horujej Wopakej cžo. 22.

S **Habrachczija.** Sſobuſtaw tudomneho pluwanſkeho Israel je Waldorfa wjecžor duży domoj wótre ſchkiſk ſaſtuſchu, kotreż po jeho ſdżacu ſ lěſneho hata pſchi bliſkej hajnkowni pſchińdżechu. Israel tam dóńdże a je ſwojej dyhlacžnej lampku ſwěcžo ſpóſna, ſo ſo żona we hatnej wodze je ſmjerczu bdżeſche. Sſo ruczże roſtrudźiwſchi, ſkocži Israel do ladoſteje wody a wuthowa ſtarſchu żónku. Wuthowaſ je hakle 18 kł ſtary.

S **Wjednarjez.** Autowy omnibus, kiž njedźelu popołdniu ſe Sohlanda do Wjaſerizy jědźi, ſo pſchi ſamjeniſnej horje we Wjednarjezach wotſchkoła da ſwjacž poża a jědźeſche po nahłej horje nahad dele. Na ſłuże woſta na żelezniym wobłoženju wohnjoſkeho dróhowego naſypa wiſzaſo. S tym ſo cžežke njeſłuże wotwobrocži.

Se **Zitawy.** Hohrſke ſchkody, kotreż je měſto na ſwojich łěſach ſe ſapuſczenjom ſ mnohcžimi mjetelemi poczerpiło, ſo pſchezo bóle pokaſuja. Prjedy hacž běchu mnohi do Zitawſkich hórſtich łeſow pſchiſchle, pſchinjeſechu łěſy měſtu kóżdołětnje dotkody, kiž da ſtow tyſacy dżěchu. Tak pſchinjeſechu łěſy na pſchiſtkad krótko do wudyrjenja wójny, w lěcže 1914, niż mjenje hacž 187 840 hriwnow. W lěcže 1924 łěſy żyła żanoho dobytka njewotcžiſnjechu, ale měſto mějeſche k jich zdżerżenju hižo ſtacž 415 hriwnow pſchipłacžiczź. A to ſu ſo hiſchcze 73 331 hriwnow ſ fonda wjacž durbjałe.

Se **Zitawy.** Tu je zyle ſpodżiwny ſtrajk wudyril. Jako běchu njedźelu rano kenſcherjo w Kaniſej zurkwi, płyſchachu droje jynki pſchichcžeſkow, ale zane ſpěwanje khora njeda ſo ſłyſchecź. A cžehodła? Dokelž ſobuſtawy gymnaſialneho a realgymnaſialneho khora jeduch koż druhi ſtrajkowachu a ſo ſpěwarſkeje łubje ſdałowachu. Boża ſłużba mózeſche ſo tohodła jenoż ſ pſchewodom pſchiſcželow wotmjeć, k wulkemu ſpodżiwanju kenſcherjow. Pſchiſcžiwe ſpodżiwnoſcže podawka leži w tym, ſo je ſo wo powjeſchenju jaruminjow ſpěwarjow drje jednako, ale ſo jednanje ſ zanenu wunoſchkej dohwjeże njeſłuſ. Schulerjo ſu tež próſtium wo połépſchenje wobſtejnoſczow ſapodali, njeſłuſ pak żaneje wotmołwy dóſtali. To je jich k tuteji kroczeli pohnuło. Zyzkhnuſchi ſhor wobſtejdźe hacž 500 lět. Je w běhu cžaſa wyſoke kulturne nadawki dopjelnił, a dyrbjał-li nětko ſtrach być, ſo ſo tak bjeſcžeſtnje ſ hudźenje ſtawiſnj ſhubł było to jara wobžarowacź.

Ze susodnych a dalšich krajow.

S Drježdżan. Pónjdźelu wječor w 11 hodź. poda so na Rähnitzkej hasy 25 bydlazy radźiny dźěłacźeje Paulowi Hübner na nózny słužbu. Rähnitzku hasu pischekrocźiwschi, sećka njesnatemu cźłowjeka, kiž ś hacź dotal njeznaty njeje pschećiwny bo njeho tśeli. Hübner padźe 1 semi a wołasche wo pomoz. Njesnaty pak hischće raz ś zyle blizka do Hübnera tśeli, kiž bě na to hnydom morwy. Njesnaty słušnik cźekny. — Radźiny dźěłacźeje Hübner bě pśes 30 lět stary a bě w druhim mandźelstwje žiwy. Jeho pjerwowudźerjo pak jeho mandźelstwo za njelubozonne wuznawachu. Mandźelski morzeneho pa hischće hamsny wječor na polizaju dowjedli, ale nasajtra sazo puschćili. Mordar je hižo khwilku na swój wopor cźakał, pschetož nimodnuy ljubjo pa njesnateho krótko do 11 hodź. po Rähnitzkej hasy horje a dele khodźiał wideli. — Mjes tym so so polizija ś tymle njeźłukkom sabźrałche, namałachu na Angustusbownym mosće lěpje sdrajźeneho muža, kiž bě kulku do sa tśeli. Jeho do khorownje dowjesechu, hdźež je wědomja njenabywschi, wumrěł. Hač tole hamomordarstwo ś mordarskim njeźłukom swisuje, dalše pschepytowanja wujasnja.

* S Rosmwina. Dla njesbožowuece luboscze chajsche 21-letny pschekupz Alfred Klein a 19-letna kontoristka Wela Raaka do smjercze hicź. Dokeź běchu starschi stajnje pschećiwno tomu, so mladaj cźłowjekaj hromadźe wobkhadźeschtaj, pschedewsatschtaj sebi, so chcetaj sebi žiwjenje wsaś. Pućowatschtaj k wowcy do Annaberga a tam we nozy plunowy honacź wotewrischtaj. Se smjercu so bźeło jeju do Annabergskeje khorownje dowjesechu.

* S Meerany. Sswójbna struchlohra je sebi tu na Swonkownej Krimiczowskej dróży 55 tli woporu sadała. 33-letny polizajski wyschschi strażmischtr Haaser so tam najskerje w duchownym sacźmnjenju wobwěsny. Jeho mandźelska so tak rudźesche, so sebi sa swojemu 5-śtnemu synkej ś plunom sawda.

* S Kamjenicy. Shromadnemu hsdźenju kriminalneje polizije a żandarmerije je so poradiło, wšeho ruźneho dźěłacźerja Otu Brauera sajeć, kiž bě 8. januara ś jastwa w Kamjenicy cźeknył. Brauer je so w lěcze 1900 narodził. Polizaja dopokasa, so je Brauer shromadnje se wěsnym Polterom, kiž bě tehorunja 8. januara ś Kamjenicanskeho jastwa cźeknył, mjes tym cźasom wurjadnje wjele cźežkich nutskamanjow wobeschoł. Tak namaka polizaja w Buchholzskim mješcźanskim lěsu ś wulkej pilnosću pschipraweene podsejśke bydlenje ś khachlicźkami, we kotrymž bě wjele kradnjenych wězow: wobleki, mantle, tkaniny, pišanske maschiny, cźerjenske rjemjenje, zyrkwinska nadoba, wottarne swěcźki, wězy sa domjace hospodarstwo a njesmérna hromada zyrobu, zigarow atd. Podsejśke bydlenje bě jara wuschikne pschipraweene. Deutskhod bě ś kěžnej semi podobnym krywom samknjeny a kruty drjewjany rébl wjedźesche dwaj metrej dele. Tśecha bě ś krutych hrjadow słotowjena, kiž bźechu se zlomu a pjerscźeću sakryte. Na prawu ruku nutsthóda stejachu małe żelezne khachlicźki. Sćeny bźechu se ćuchej zlomu mjechaj wupósstrowane a ś wulkimi regalemi, kiž sa khowanje kradnjenych wězow kłuschachu, wobdate. K wunrjeku podsejśkeho bydlenja běschtaj kradnjeny grat wuźiłoj. Po śacźu mjeschtaj nutskamarjej pomocznikow. Kradnjene wěcy pokhadźeja ś Buchholza, Zöhsdta, Sehmy, Hermannsdorfa, Thuma, Gelenawa, Adorfa, Jahnsdorfa a Delnich Swónja. Zyrkwinsku nadobu běschtaj w zyrkwi w Delnich Swónjach kradnyloj. Kriminalnej polizaji so dale poradźi, so blizko khoschćowjeze korczmy w Burkhardtsdorfze druhi skład wuśledźić, w kotrymž so ś hlowneho dźěła spirituosty khowachu. Polizaja naležnosć hischće dale pschepytuje. Pollera njejsu hischće bohužnuli. Polleraj na lěwej nozy schtyri porsty pobrachuja.

* S Markneukirchena. Hrajkaze dźěcźi namakachu w bliskim Cubalskim dole w hacźe meź, w kotrymž sćeło 11-letnieje holcźki tśesche. Holcźka bě tu pola swojeho dźěda a wowki bydliła a so 4. novembra 1925 słubiła. Statne rěcźnistwo w Plawenje naležnosć pschepytuje.

* S Bytomja w Hornjej Schlesiskej. Na żelezniskim pschekhodźe Mikuleźiańskeho dwórnischća twarowny cźah mlokowy wós śrabny a bospołnje rosbi. Pohonca so mori, jeho pschewodźer so cźežko skrani. Sawěra njebě samknjena.

Najnowiše z cyleho swěta.

Wutornischej rěcźi němskeho swonkowneho ministra dr. Stresemanna wo połodnischej Tirolskej su wschě politiske strony němskeho rjeźa pschihłosowale.

*

Němski jezdźiwjenski minister dr. Haslinda je na sećźehowach khripy cźežko schorił a je dyrbjał po naležnej radźe swojich lěkarjow wotkhorjenstu dowolenju na nekotre njedźele nastupiś.

*

W nekotrych stronach su ratarjo ś hromadami pschećiwo napoložencmu dokhodnemu dawkej protestowali. Němski finanzny minister dr. Reinhold je porucził, so ma so pschepytaś, hacź su jich wobjezdźowanja wopraunjene.

*

Barlinske wobydlerstwo je so w saudźenym lěcze wo 107 000 wozrobow pschisporiło.

*

Na dróży ś Cheba do Karlowych Warow automobil do dróhowego pschěkowa sjedze. Pschekupz Budlowski so zatuły, dwe druhej nutska jedźacej wozbodje so cźežko skanischtej.

Swójbne powjesće.

Sslubjenaj: Dr. med. Margareta Hildebrandtec w Budyschinje je dr. med. Hans Otto we Ł... związach pola Drježdżan.

Semrěłoj: Martha Ernestina Biederowa rodź. Thonigez w Holzu, 35 lět. — Korla Hendrich Sennig, žiwnosćeź a wothładaź dróhi swonka słužby w Kotezach, 72 lět. — Bjedrich Hertelt w Běłej Wodźe, 19 lět. — Johanna Bayerowa w Běłej Wodźe, 66 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Ssudniśay pschełaźaje so sa hotowy pjenjes: **pjatk, 12. februara,** dop. ½10 hodź. w **Barcze** cźo 63 pschedewarnske blido je 40 kaschćikami, 3,80 metr. dołhe, 65 zentimetr. schěroke.

Pjatk, 12. februara, dop. w 11 hodź. w Hucźinje cźo! 59; kołjo ś matrazu a ś nowym spódnim a swjećišnym pokleschćom, sofa, 2 žimaj maschinje, 2 śedźi sa mużage kołjo, 3 grotowe wobrucze, 3 karbidowe lampy.

Ssudniśi wukonjeŕ hamtsk. sudnistwa w Budyschinje.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Sokolki zwučuja přichodny stwórtk wječor z dypkom w ½9 hodź.

Jasenca. Kat. Bjesada ma Póstnicy pónjdźelu 15. 2. 26. swoju swjedźeńsku zhromadźiznu. Přistup maja jenož sobustawy ze swojimi mandźelskimi. Kartki k tomu su dostać pola pismawjedźerja.

Lichań. Tow. Zernicka ma stwórtk wječor ½8 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Dla přihotow k swjedźenjej maja wšitcy z wěstosću přińć. Předsydstwo.

Malešecy-Poršley. Jednota „Sokoł". Stwórtk 11, 2. pruha za hwizdarjow a bubnarjow w Malešecach.

Malešecy. Přich. njedźelu je pola Lipića w Malešecach serbski wječor. Wšěch Serbow wutrobnje **přeprošuje** předsydstwo.

Pančicy. Jednota „Sokoł" ma pjatk, 12. 2. wječor ½8 hodź. na Pančanskej žurli zwučowanje. Wšitcy maja wšsće přińć a po możnosći w zwučowanskej drasće. Wotrowscy a Khrósć. bratŕa su wutrobnje witani. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Korčma we Wětenicy.

Sobotu, 13., njedźelu, 14. a pónjdźelu, 15. februara

so kózłopiwo toći

Přećelnje přeprošujetaj

M. Žur a mandźelska.

Herbska gruchta w Rózenće

Póstuley, njedźelu. 14. a pónjdźelu, 15. februara

so kózłopiwo toći

Najl. kózło-kolbaski najl. pampuchl.

Přećelnje přeprošujetaj

Jurij Eiselt a mandźelska.

Najlěpše tučne jerje

kaž tež wšě družiny jerjow we tyzach:

pražene jerje, Bismarckske jerje, zakulene jerje a tajke we żeleju poruča

Darmo do domu! Darmo do domu!

Cl. Malczyk, w Baćonju.

K pósmlcam poručam

sněhbźlu Rúnisku mukn

a wšo, štož so **k pječenju** trjeba.

Nizke płaćizny a wulki wubjerk.

Drasty za konfirmandow

(hólcy a holcy)

Dale poručam dobre tunje **wupjerki a cydu!**

Jan Haješ we Łazu

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Łukelnjej hasy 34.

Telefon 736.

Hłowna spedewarnja Rud. Sacka ś Lipska w Budyschim hamtskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Meble

Poručam meble kajkeźkuli družiny.

Jara wulki skład!

Jstwy za knjezow, jźdźne jstwy a spanske jstwy z duba a barbjene. Wulki wubjerk kuch. nadobow. atd.

Polstrowane meble

Plišowe sofy wot 120.— hr. sem. Łehanki w. 38 hr., matracy w. 38 hr. s. — Přihódne podźelbne płaćenje.—

Otto Petschik

we Wulkich Zdźarach pola Wojerec.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, hencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

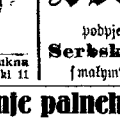

Sćerchi z kožanego sukna tunje. K. Erler Zitne wiki 11

Vogtl. gardiny

ma tunjo K. Erler, na Žitnych wikach čo. 11.

Wohmu k štrykowanju awušlwanju ručneho dźěła.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 8.

10 punt. nadrjeneho husaceho pjerja

je na předań

Haudrij Schuster

w Budyšinku čo. 27.

Sserbjo

podpjerajce swoje

Serbske Nowiny

ś małymi nawěsćiznami.

Přesadźowanje palmcho drjewa

(Khójnowe kuluchi) **wutoru, dnja 16. februara** w Zarěćskej holi pola Werminghoffa, na městnje, zjawnje.

Zhromadniśćo: dop. ½9 hodź. při pohrjebnišću pola Werminghoffa.

Wyšše hajnstwo w Běłem Khołmcu

Wojerowski wokrjes.

Wšitkim znatym a přećelam z blizka a daloka, kiž su naju při **sléběrnem kwasu** tak bohaće wobdarili a z tym wulcy zwjeselili, kaž tež wjesnej kapale za wulkotne zastaniśko, spěwnemu wotrjadej serbskeho tow. „Zahrodki" za krasne spěwy a dar, tehorunja jednoće „Sokołej" za rjany dar naju

najwutrobniši dźak

Gusta Měrćin a mandźelska

Marja rodź. Pentarjec

W Delnem Wujezdźe, dnja 9. II. 26.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowarnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pł. Wudawa a dźěri Smolerjowa knihičišćarnja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěški, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 35 **Budyšin — štwórtk, 11. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Rěč němskeho financneho ministra.

W přejedowšim pożedźenju němskeho rjeńa je finanzny minister dr. Reinhold cłunowy wobras wo **hospodarskej krizy roswił.** Na kónzu sanđeneho lěta je so Němska do cežkeje krizy sćahnyła. So dyrbimy ju pschewinyli, na tym dyrbi kóždy Němc sobu dźěłacy. Załoźna khutnosć połoženja wobswědcža, so žmy w měsacu januara 1926 **rekord 2692 konkursow a 1553 wobtkodnych bohlačow** dospili. Nimo měry wysoke su liczby podpjeranych dźěłonjemějerjow stupiła. W juliju 1925 bě 670 000 dźěłonjemějerjow. S kóždym měsacom jich liczba pschiběrasche, kedyž su wudawkownych dźěłonjemějerjow 2,6 milijona pschirazł dostawa, nimale 2½ milijona dźěłacerjow pschikročeny cžas dźěła. **Kajki hromadu muhy a hubjenstwo tele liczy wobschitaja!** Knježerstwo psched cežkim nadawkom steji, kupuc ſ tuteho cežkeho namakacz.

S najwažnišej pschiczinu nětcžišeje krizy je žadnosć **kapitala w hospodarstwje,** kotraž je so do kreditneje krizy **wutworiła a stónczuje ſ dowěrjenstwa krizy dowjedła.** Pschiczinu tuteje **kapitaloweje** žadnosće su znate, wone leža we wupuščenju samóženja la cžaš wójny a we cžasach, kotrež ſ wójnu swituja. Finanzny minister je pschepokazał, so **je pscheceženje naschego hospodarstwa se zjawnymi nadawkami wschego waschnja krizu shorschiło.** Po skreczenju valuty su so němskemu ludej pschecežeše dawki napołožile, kotrež wón njebudże na dołhi cžaš snjesć móz.

Kaž dalsko je krisa produkcije a wikowanje, sa cžaš wójny a inflazije nadutej, na normalnu měru wróczo hujedła, mó'e wona spomóžna być a smutkowne pożiwjenje hospodarstwa pschechowacz, tola bohužel hjes dwěła krisa dale **kroczi a ſ khorymi też strowych do bjesdna storhnyć hrozy.**

Je-li so chcenty temu sadźewacz, so by krisa do katastrofy **wutworì,** njeńmenty jenoż jeje znamjenja lěkowacz **ale sto sa korjeń pschimnycz.** Dyrbimy ſ nuzy wukrycz a so sa to postaracz, **so so wschě zjawne wudawki Němskeje, jejnych krajow a gmejnow** wobmjeńuje, so so **k** wurunnanju wudawkow nutne dawki snjesć hodża a so sozialnje po prawdże nakładuja.

Po měnjenju finanzneho ministra njeje možno, **nasche hospodarstwo wobnowicz, hdyž dyrbimy pódła bježacych cežow, kotrychž cžeża naš hižo sattóczicz hrozy, też hischcze leżnokróczne wudawki ſ dawkami je sesłabjeneho hospodarstwa bracz.** Wurjadne wudawki dyrbjale so teho dla sabo ſ požeżonkami rosrunacz.

Spomjeńenjom dawkow so statne dochody wo 550 milijonow hriwnow smjeńsicha. S tutym wupadom pak so runowacha w statnych wudawkach a dochodach njekaty. Runje tak je zyle wusamknjene, so ſ rosmnożenjom wobdźěłowych pjenjes pches hospodarsku nusnu potrjebu balonze strach hrozy

Najwjetši skhodźenk hospodarskeje krizy w Němskej po zdaću překročeny.

Po sdźelenży sjawneje wukazarnje dźěła sa Drježdźany a wokolnosć je pschikhad dźěłoprajarjow sboro ſa wschěch powotkanjow sanđeny tydźeń woteběrał a to wo 602. Też liczba dostawarjow podpjery je so wo 233 smjeńschika. Pschezo pak je hischcze w Drježdźanach 28 069 dźěłonjemějerjow. Ministerstwo sa ludowe rosmuczenje schulske gmejny napomina, so bychu wotmyślene schulske nowotwary abo pschetwary bórzy sapoczecz dale, so by so ſ tym biesdźěłoscži trochu wotpomhało.

Krwawne njeměry w Kališu.

W Kališu w Pólšej njedaloko němskeje mjeńy so wutoru někotre sta dźěłonjemějerjow psched radnizu sběhachu a ždźi dodachu, so by so jim podpjera podmojiła. Hdyž měschczanosta tole žadanje wotpokasa, so dźěłonjemějerjo do radnizy nawalichu, sfónzowachu, schtož so hodźesche sfónzowacz a měschczanostu nabichu. Policija měrkłajerjow ſ radnizy wuczisnyła. Na dróhy ſ pukam dóńdże. Policajstke wotdźělenje do powětra salwu woteda, druhi króć pak do ludowneje cžrjódy sčeli. Na to demonstrantojo policistow nasad-stłóczichu a so znowa do radnizy dobuchu. Dwaj bataillonaj pěschkow sfónzowne porjad postajichu. Pódła měschczanosty so bjerwjeczo dźěłacerjo, tjo policistojo a tjo wojacy jranichu. Město je we wulkim njeměrje.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowarnja wobućow. Pódsłowanje spěšnje a tunjo

Cežke fascistiske njeměry w Brüsselu.

Belgiski rjeń, w kotrymž maja sozialdemokratojo wjetšinu, je wobsamknył, wójsko smjeńšicz. Wutoru so khorhoje 40 rospuschczenych bataillonow do wójskowneho muzeja pschinjesechu. Pschi tym je ſ njemčenam na dróhach dochło, kotrež běchu fascistojo a nazionalistiske swojosći naschkarali. Mjes khorhojemi běchu wschelake rospuschczenych regimentow, kotrež su we wobkładżenej Němskej state. Demonstrantojo wołachu: **„Prjecz ſ ministrami! Prjecz ſ knježerstwom!" Nekotrych ministrow naplnowachu.** Policiji njebě možno, porjad sakhowacz. Ministerski pschedsyda Poullet dyrbjesche do muzejowego poblanskeho twarenja cžekneć a nótjesche do halle na dróhu wutcz, hdyž bě policija demonstrantow rosehnała. We wjeczornych hodźinach su wschelakich njemčenikow fajeli.

Seć francowskeje wojerskeje misije, general Mittelhausen, so z češkim wójskom rozžohnował.

Minister cžeskosłowakiskeho wójska Stschibony je pódźeku we Prazskim Gmejnskim Domje žiwjedźenski wjeczor ſ cżesći generała Mittelhausera wuhotował. Tutón je po załoženju cžeskosłowakiskeje republiki hromadże ſ generalom Pellcom cżeskosłowakske wójsko wutworił a wuwućił a je hyndom pschi spočatku jeho wobstaćża pschecžiwo nawalej madżarskeho wójska do Podkarpatskeje Rusčeje dobyczeżiły nawjedował. W mjenje cżeskeho wójska je wójskowny minister Stschibony generalej Mittelhauserej po rozžohnowanskej rěcži cżesknu mjeń pschepodał. Francowske knježerstwo je generała Mittelhausera do Marokkowskeje powołało.

Rumunski kral je so z prjedawšim kronpryncom zaso zjednał.

Kaž „Chicago Tribune" powě, je w diplomatiskich kruhach powěda, so je so mjes rumunskim kralom Ferdinandom a kronpryncom Carolom dojednanje dopito, po kotrymž kral kronpryncowe wumjenjenja pschijima. Po nim so wliw wjerchu Babu-Stirbeya na kralowu Marju podwjasa. Na město ministerskeho pschedsydy Bratiana dyrbi Alberescu stupicz. Carol budże ſ temi pomhacz, so so skandal podubży. S pschewodom jeneho adjutanta so wón do Marokkowskeje poda a so najskerje do kónza błizschoho lěta do Rumunskeje njewróći. Wobsamknjenje, ſ kotrymž su so kronpryncowe prawa na trón wotpósnale, njeje so do mozy stajiło. Carol kronpryncowski titul wobkhowa.

Cyrkwiny proces přeciwo biskopej Zadraweczej.

Parišske nowiny so nadrobnje ſ rólu saběraju, kotruž je w pjenjejsfalschowańskej należnosći madżarski pólny biskop Zadrawecz hrał. Nowiny ſ Roma powědża, so so pschecżiwo biskopej łaz zjwilnu tak też cyrkwiny khłostański prozeß pschewjedże. Zyrkej nocże so do zjwilneho prozeża měschczecz. Po damjowej poručnjosći inkwisitor prozeß powjedże wo praschenju, do kajeje měry je biskop zwoje sastojnstwo snjewužił.

Pschihoty opposizije w Madżarskej ſ połwróżenju knježerstwa.

W kruhach opposizije madżarskeho rjeńa so powěda, so budże ministerstwo hrabja Bethlena pschichodny tydźeń wotstupjeż dyrbjeczi. Je-li so by ſ tomu dojschło, by opposizija wschě sobustawy Bethlenowneho ministerstwa wobstorżiła a biskopa Zadrawecza, direktora Barošza a sapósłanza Gömbóša sajeczi dała. Bethlenowi pschichwatarjo wschak też njeńu lěni a wulku demonstraziju sa Bethlena pschihotuja.

Tsecza maschina k falschowanju bankowkow w Budapeschu.

Francowskeji policistoju su śwjeżili, so hischcze tsecza cżiscżerjeńska maschina wobsteji, ſ kotrejž su so bankowki falschowale. Pschecżiwo wudawanju, so su ju do Dunaja cżiśli, francowskeji policistoju praja, so je w **cżiscżerjeni Narodneje banki słohowana** a rańsje zadaju, so by so Narodna banka za njej pschehladała. Pschecżiwo temu so Budapeschte wyschnosće wobaraju. Někotre nowiny słónczinje piśchu, so so w Budapeschu **bankowki dale sfradżu falschuja,** a to niż jenoż franzowske, ale też madżarske.

Erzbergerowy mordar Schulz jako falšowar bankowkow w Madżarskej.

Francowskeji policajstaj sastojnizy, kotrejž so pschi śledżenju sa falschowarjemi cżeskosłowakiskich a franzowskich bankowkow w Budapeschu wobdźěkuja, praja, so je Schulz, kotryž je falschowanje bankowkow w Madżarskej nawjedował, tón samy Hendrich Schulz, kotryž je ministra Erzbergera morił. Hendrich Schulz je ſ poručazymi listami němskich monarchistow, kotrejž běchu ſ dźěła pryjeż Windischgrätzej a dóstła sapósłanzej Gömbósej napisane, do Madżarskeje pschischoł. Franzowskeji praja, so je Schulz ſ poručenjom němskich ludownjow do Madżarskeje pschischoł, so by tam falschowanje bankowkow swjatkarskich statow organisował. Sapósłanz Gömbós je Schulza dołhi cžaš na swojim kuble hospodował.

Sjednanje politiskich stronow w Bolharskej.

Najwyschscha rada bolharskeho ratarskeho swjazka je so pónđeku w Sofiji we pschitomnosći 50 zastupjerjow sejschła. Němdschi minister Tomow praji, so ſ podawkow statneho pschewróta wuczišu hjerń a so jenoż wo samiery prózuja, kotrež so dospjeć hodża. Ratarska strona je wedomna stracha, ſ kotrymž dalscha wobydlerska wójna wobstaczi stata hrozy a teho dla lhorhoj sozialneho měra staja a ſ hłokom woka: Dosć krwě! Najwjetschi cžaš je, so so sjednamy. Sćmy hotowi, ſ knježerstwom dźěłacz, byrnjež w nim zastupjerjow njemějemy. Mamy dowěrjenje k ministerskemu pschedsydże Ljapczijewi, žadamy jenoż, so by swoju sjednanišku politiku pschewjedł.

Bolšewikska amnestija.

Bolschewikske knježerstwo bě wozjewiło, so je tych, kotriż su pschedy pschecżiwo bolschewikskemu knježerstwu wojowali, wobhnadźiło. Namotwjesche jich tehodła, so bychu so hacz do postajeneho cżasa do Ruskeje wróczili. Kaž so pokazuje, je bolschewikske knježerstwo ſ wozjewjenjom amnestije zwjetšich pschedawšich pschecżiwnikow hrosnje klepło. Wozjezy a offizjerjo nětkuschcheho Wrangelskeho wójska, kotriż su wozjewjenju bolschewikow wěrjo, so ſ Južnoslowjanskeje a Bolharskeje do Ruskeje wróczili, wuhnanstwu do Sibirskeje abo k zmjertnemu sahnjenju napschecżo hladaju. W Sebastopolu a druhich městach su wjele nětkuschich pschiwżiwnikow Wranglowneho wójska fajeli a mnohich ſ nich hižo sełarsekli. W Sebastopolu je w tu khwilu wjazy dyzli 400 nětkuschich wojowarjow pschecżiwo bolschewikstwu do jastwow sawrjenych. Woni su bolschewikskim katam do pazłow sadżeli, ſ kotrychž njeje žanehu wumnożenja. Schtóż so bolschewikam dowěri, budże stajnje sjebany.

Pschedawschi kommunistiski polizajski schef ſ rubježnikom.

Policija w Bereschu w Podkarpatskej Ruskej je Samuela Groza a Kolomana Jozjaya sajała, kotrajž staj sanđeny tydźeń ſ kožu Bergeralskeje pólny 1 200 000 cżeskich krónow rubiłoj. Samuel Groz bě sa cżaš nawała madżarskeho wójska ſ policajskim schefom we wobhańdenym Bergeralu. Połdźischu žebi ſ Jozjazom samkarski dźěłarnju saložli.

Mordarjow ruskeju kurěrow swješili.

Lotyschska telegrafna powěsćenja powě: Cżełe mordarjow ruskeju kurěrow stej so swješiłej. Mordarjej staj bratraj Gabrilowiczaj, Polakaj ſ Litwy, kotrajž staj hakle wjecżor psched njeskutkom do Rigi pschischłoj. Njemějescheraj žanehu politiskeho sajima. Wuprajenja žiwědkow žaneho dwěła wo tym njewostajeja, so běschtaj žebi wotmyślilloj, pucżowarjow wokradłej. We wobhonitych kruhach teho dla mjenja, so podawk njesmjeje politiskich jeżerkowkow sa snyti Lotyschskeje ſ bolschewikkej Ruskej.

Jendźelski minister Hicks so njemčerow boji.

Minister smutskownych należnosćow, Johnson Hicks, je tele dny w sjawnej zhromadźiznje w Ypswichu prajił: „W tu khwilu krajej tkěrny strach hrozy. Sa dwě abo tři měsacy mohe njemčerjo nastacz. Hdyž by so to stało, dyrbjało knježerstwo samowitosćej niż na to wotkazacz pschewjacz, so by strajkam sadźewało, ale so by ko ta ze postarało.

so żiwjenje wobydlerstwa na wjaćy nježby do strocha pśichśichto, so by lub żiwnosć meł a so by so wikowanje po możnosći w rjedze wostajiło. Kśeježerstwo je wešte naprawy cźiniło, tola Londonska djateacerska strona je żobotu wobsamkła, so nocze i kśeježerstwom hromadze hicź. Dźakacerska strona pak njech so hlada; pśicheoj stat je žyłniśki dyrbi nekajka politiska strona. Wón žobustawy wšěch stronow napomina, so buchu sbromadnosći pomhake, hdy by žałostna mišnosć to žadała.

Mussolini Stresemannej wotmołwja.

W senacze je italiski ministerski president Mussolini i pohłuchazym pśichiwsłom powitanu błędowazu rěcź meł:

Na dołhu rěcź nemskeho swonkowneho ministra Stresemanna dyrbi so hnydom wotmołwiś. Wotmołwa dyrbi jadna a wešta bycź, kaž rěcź, kotruž tym sandźenu żobotu w komorje meł. Stresemannowa rěcź njebu rucze wudźekana, ale je so ja cźaj dweju měsazow schamakeje antiitaliske schcźowanjy je scźerpliwoscju, wospjetuju, je scźerpliwoscju pśichemyślowata. Njebe to rěcźnitka rěcź, ale woprawdźe njerěcźnitka rěcź. To, so je nemski minister dr. Stresemann moht moju rěcź hinak wutołkowaś, sajo ras dopokasuje, so Stresemann a mnosy druzy Nemcy nicźo wo hłubokożahajym duchownym a antirěcźnitkim pśichewróćenju nicźo njewědza, kotrejž je so w nětcźišchim italskim wědomju stało. Tola, to ju jenoż jenotliwosće debaty. Mało rěcźow je w italiskej duschi a w sjawnym ménjenju Europy tak spěchny a zgłuy wothłós namakało, kaž moja rěcź. To dopokasuje, so bź k rosjaśnjenju wažu trjebna, kotraž so pśichezo bóle muceśeše a by mohła k podawkam wulkeje cźežkoty dowjesć. Tole rosjaśnjenje je so dozpito. Napischeczitownosć je stawinitaju zatna. Dże wo pischeczitownosć mjes polnym italskim prawom a njerosumnym nemskim zadanjom.

Njetrjebam rjec, so ducha po stowje swojeje poślednjeje rěcźe potwjerdźam hromadze **i narażku na kónzu na italsku khorhoj na Brennaru.** Stresemann móże tule narażku po swojim wusdaczu wutołkiś. Italcźenjo pak ju w tym smyśle wutołkeja, so Italska zenje njebudźe cźerpiś, so ju mérowe śrěcźenje srani, kotrejž za jeho mjenu, i krwju a żurowej pśacźišnu dobytu rutuje.

Stresemann njeje zgała ze swojej rěcźu nicźo druzeho cźiniś, hacź so je wšěch wažne dypti mojeje rěcźe potwjerdźił. Je snadź won moje słowa wrócźił, so je Italska w powójnišim cźasu snapischecza Nemšeje pomérnu politiku nałožowała? Ně, to won njemóžesche. Njeje won wójnu nemšich nowin wotpokasał, kotraž nekotre měsazy dołho mjesy elementarneje pśichśitoinoscže pśichkroczowasche? Némske nowiny antiitalske tśi rossćerjachu a pśichprawjenja a sacźucza ranjachu, kotrejž zu Italcźanam najdróšiche. Ně! pischetoj tale nowinska kompagna bź organizowana a je so žamo do knježeństwowych nowin pschijaka, tcź do „Tägliche Rundschau", kotraž so i prawom jako organ némskeho swonkowneho ministra wobkładuje.

Je Stresemann kompagnu sapreł, kotraž so na to mérei, dowos italiskich tworow do Némšteje a pucźowaśiši wobthad do Italiskeje bojkotowaś? Ně! Pischetoj tale kompagna je so pschihotowała. Wona dale dźe a zo pschiwótsuje, kaž je i powésćow spósnacź, kotreż žym runje dźenka rano dochad.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 11. maleho rózka.
Eufrozyny.

* 170. w Kulowje Jan Józef Hawštyn Hauptmann, kiž po wšelakich cyrkwinskich zastojnstwach jako doctor wobeju prawow, japoštolski protonotar a zemjan, rycer, senior Budyšskeho kapitla. 1771 zemrě. Je serbsko kěrluše pěsnił, kiž so w prěnim wudawku Winicy sobu wotćišachu. — Rady skónčeše swoju serbske předowanje z serbskim hronom, kiž najradšo sam zpěsni. — Rukopisy jeho předowanjow khowaju so w tachantskej knihowni. Stó by je znowa přečitał a nam hłownje mysle z nich podał? Stož je naše, chcemy česćić a je tež swěru wuživać.

Stóž chce z kóčkami worać, přahaj doprědka myše.
(Přisłowo.)

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjecźor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +6. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer +1, thermometer w nozy +3. Wuhlady na mało so pscheměnjaze wjedro. — Połoženje nižinow a wyšchinow bź wječera rano te same kaž hacź dotal. Tak dołaliny raz wjedra dale wobpschowanuty: lohko symniźku. — Jutše pjatk słónčko 7,26 hodź. słhadźa a so 5,04 hodź. khowa. Měsacźk je młody, słhadźa rano 7,35 hodź. a so popołdnju 4,48 hodź. khowa. Pschedźenak staja rjane wjedro.

— **Skhrowa powěsć wo wjedrje za jutše pjatk.** Bóle samrócźene, wo dnjo mitr, w nozy trochu schcźerkanje. Podobne wjedro we wjecźornej Europje. We połnóznej a rańschej hišcźe mjerschje.

— **Mérowy podrunjniši pjenjes hakle wot 1. junija 1926.** Kaž je znate, je němšti ześm wobsamknuł, hdyž je wo finanzownym wurunanišim zakonju jednał, jo ma so podrunjniši pjenjes najpołdšiho wot 1. haprcźe 1926 na połnu mérowu wyšokoš pschinjeśeś. Po wumjenjenju wobsowo w finanzownym ministerstwje maja knuty wotpohlad, so dyžeja w němškim ześmje namjetowaś, so by mérowy podrunjniši pjenjes hakle 1. junija 1926 do nozy stupił. Je wérje podobne, so ześm dźiwajo na hubjene hospodarske połoženje dalokich ludowych worschowu namjet pschiwótsnje. Sozialdemokratoju ześ w ześmje namjetowali, so ma so mérowy podrunjniši pjenjes hakle k 1. oktobrej 1926 zasnjeś. Kommunistoju zgała za powyschenje mérowego wotnajeńskeho pjenjesa njeźbu.

— **Kedźbu! Pischiśiwjenje stareho wobžedźeństwa němskostatnych pozcźonkow!** Kaž je znate, stónźi so postajeny cźas za nahodnoscźenje starych pozcźonkow (Altanteilen) i 28. februarom 1926. Nětko pak 28. februar runje na njedźelu padnje, a tehodła dyrbja wschě namjety hacź do 27. februara na hamtske městnoscže sapodate bycź. Pschisiwjeńskim městnoscam (bankam, nalutowarnjam) njebudźe mózno, so hišcźe pschiśiwjenja wot ludźi pschijimaju. Jedna pak po stónźuje hišcźe w bankowych depositowych pokładnjach abo filialach nalutowarnjow, ma so namjet hižo hacź do 25. februara sapodacź, dokeź maju wotnoški samoświenja na zentrale woriedacź.

— **Warnowanje pśched automobilemi.** Wschelake nowiny pod tutym napiśmom dźeśeńku pschinjeśechu, so je tónź januara t. l. w Ramnowje pola Biśkopiz tokoješony wobtkedźował, kak je w nozy pucźowazy i automobilom derje dźrasćezenej hołzu zobu wsał a wotwjedł. Jena i hołzow je so pjeza wobaraczi dyrbjała, ale p... dokhim wadźenju śtej stónźnje wobej žobuješkoj. Ze spěchnej jěźbje je so auto potom na Kamjeńsku stronu thubił. — Biśkopicźanska kriminalna policija je so we, hnydom sa podawkom hledźała. Hižo krótke napraschowanje je dožahnyło, k omu, so bo hrósłona powěsć jako zgłe bjesstrašnemu podawk wupokaze. Schoker hołozmaj zgłe njesnaty był njeje. Je jeju teź na pschiśikonje waschnje namolwjał, so dyrbitej žobuješ, schtoż pat stónźnje cźinitej njejsttej. Schoker nieje zanoho pucźowazeho we woju meł a ześm njeje i auta wusupił. Teź je było snamjo sady na automobilu wobkzwélenje, kaž stej hołaju ześmej wuprajiłej. — Sesnadź je lépje było, so by wocźitu źwedź bóle wežownišchi pschi powédanju źwojeho nózneho nasthonjenja był. S tajtimi powésćenemi sjawnoscźi njeńtuži, ale jenoż njemér mjes wobydlerstwo nóžu.

S **Budeśeca.** W nimale wšěch pśiśatnjach wobkhodow industrielneho dwora w Hnaśeźach — na Cźornonoscźanskich leżownoscźach — so nutsłamanja w poślednim cźasu na nastrózaze waschnje pschśiporjadnu. We wšěch padach běchu wokna rosbite a wotwjertnjene. W pśiśatnjach wschitke njesamknjene khamory a kaschćiki pschewrte namakachu. Ninto maliceńkoscźow pak so njebź nicźo kradnyło. Bjes dwela je bo nutsłamar za pjenjesami pytał. Jenoż w jenym i poślednich padow, kiž bź so po śacźu w cźasu wot źoboty popołdnju hacź do póndźelu rana stał, je paduch 15 płebornych hrywnow wucźuschił a zobrowsał. Pakostnik bź jenotliwe kontory hacź do wóspm rasow wopytował. Dokeź pak we wjele padach nicźo kradnyć njeje, to policija wosjewili njebźchu. — Po tym, hdyž je policija we nutsłamanjach sponika, je so ji poradźiło, so 11-kśeńetneho schulskeho hółca jako paducha wuśledźi, kotrehož starschej teź pschi industrijowym dworje bydlitaj. Hółc je wobeje khróbły a pschehnaty paduch, kiž je hižo loni w septembru a oktobru w Stónkecźach, Hušzy a Hnaśeźach na wjazy městnach pjenje'y kradnył. 15 płebornych hrywnow, kiž je napołsedku kradnył, je sa jedyn dźeń pschełožował. Paducha wusnoscźi pschepodachu, kotraž jeho do wocźekowańskeh wustawa da.

S **Jiloz.** Budeśeczańska dobrowólna wohnjowa woboza wotmě sandźenu žobotu w tudomnej herbšej gnyscźe swój lysništ swjećeńcźi. Dydźenje dołho je hyjeńcźišći wubjerk pschihoty cźinił, so by bo wopytowarjam derje spodobała. „Nóz w kśeźazym Busentowym dole" njenowaschje so hyjeńcźi a sala bź jako tajta krajina wupyschena. Hyjazy a sajo tyjazy kśeźazych hałozow wijachu so po sali. Wobjezdź parketa kśeźeschke kraźny orientalski pavillon, na kotrymž orchester hudźeśe. Njeliczomne elektrijske zehlawki wobswětlichu salu. Hižo tehole napohlada dla je kóždy wopytowar spokojeny do domoj wróćiś mohł. Pschichodnu njedźelu je rjany hyjeńcźi wospjetuje.

S **Worklez.** Sandźenu njedźelu wotmě w Pjetaschez hoschenzu Raiffeisenske towarstwo swoju nalétnu hkowu sbromadźiznu.

S **Lubija.** Nad samóźenjom wikowarja Hofrichtera w Lubiju je so 10. februara konkurs wotewrił. Konkurzowe žadanja maja so hacź do 15. měrza 1926 pola sudnistwa samelwicź.

S **Kotez.** W nozy k póndźeli semrě tu dróhowy wothladaŕ na wotpoczinku Semig. S nim je muž k wječnemu wotpoczinku sajschoł, kiž je swoju zyłu wědomosći a wschě swoje nałhonjenja do službby žadaśiwa nascheje wokoliny stajił. Semrěty bź jara wušłojny a praktiski w žadaśiwje a bź daloko a schiroko znaty.

Potajnstwo kapitana.

Drama na morju

(Skónčenje.)

„A njeje moja macź wobkrućowała, so je njewinowata?"

„Że wšěo — tola — nětko nje hižo bóle k powedanju njemuž, pschetoj hdyž na to myślu, kak je wschitko, schtoż tym sa žwjate a wyšoke meł, wokolo nje so do voshadankow sapłuło, potom tym sajo zgłe bjes łóchta a nadźije, mjes tym, so tym so shrabacź prózował. A to dyrbi so śnjeźa — twojedła!"

Wón słhli cźoko do dłónjow a swosta tak dołhi cźas, mjes tym so teź Jelizyne myśle w sandźenoscźi khodźachu a wona so je wschej mozu prózowasche, saščich wroćeńcźahnyć, i kotrymž běsche ruka žnadź nekajkeho falschneho pschećela wobras jeje macźerje, kiž běsche so tak dołho cźiły a rjany w jeje knutrobje blyscźeśił, spytała sawedźeć.

Felice stoji swojej ruki wokolo nanoweje jeśtre.

„Chcemoj žanoj śradźu dale wukschuscźeć", wona scźicha praji. „Hakle potom, hdyž śmějemoj wěscźeć, pokuš wěstoscź, pokuš wěstoscź, może kóždy diwél po pamjatnicy, kajkiž je někto mnoho w naschimaj duschomaj. Njebudźeze, wéra w Sćiwj. Pitjmje, so njebyscźeze byli sudźeni. —"

Na kupje bo njemało dźiwnacu, hdyž nérjeschе bo k njej wulka łódź, a kak wulke běsche Filipowe pschekłapnjenje, hdyž w nim „Fortuna" spóšna.

Wón žebł wotmyślił, so to samjeleźi, dokeź dóź cźyscźe so Cesare krewawne wjeceźcź, a so łódź śradźu napischeczo pojebje a Longforda psched tym swarnuje, nic na kraj wulkupicź a kupjenjam a jich bźěmnu wjednikej so pschibliźiceź. Cesare pak běsche w žwojim cźasu i rossbiteje łódźe žebł teź nastroje, mjes nimi wulbjerny dalokowid, wukhował, a tak wucźita łódźinc mjeno, hdyž běsche ta hischeje dałoko wonka na morju. Wón sadźerža Filippa, kiž cźyscźe so śradźu wotkaliceź. Mjes wobėmaj nasta wulka swada.

Sso wé dyrbjesche Filippo pschemozny podležeź. Stowa jeho sajachu, a i tym słhubi so jeho pośledniza nadźija, so mohł na nětkaje waschnje tym tam na łódźi wottrasthaze žnamjo darź. Wschо, schtoż mózesche je žwojej śrěcźiwnoscźu a prośtwami dozpěć, běsche, so cźyscźe Cesare je schwarneho śrkwa sahubne napadnjenje na łódź pschikhitowacź, ale niz wumjesć, njewuprajiwschi kapitanej „Fortuny" žwoju wobkrućenu do wocźow a njewuźitychcawschi jeho wusprawnjenja. Pschi tutych podawkach dyrbjesche Filippo je tajnym žwědkom być. Husty łeż posłicźi k tajtim khowankam pschiležnosć.

A wschitko sta so tak, kaž běsche to Cesare pschihotował. Kupjenjo pschindźechu zuzym po łódźu pschećeźelnje napschećo a wjedźechu jich do łéża k žwojemu kralej.

„A schtó je i wašchim kralom?" wopraschа so Longford, pschi kotrejž śtronje so Felice jewi; nékólsi wobtrontjeni łódźinjo jeźbowachu ja nimaj.

„Tón žym ja, Cesare Mal Occhio!

„Cesare!" jawoła Longford poraženy. „Kak Wy žem pschindźeceźe?"

„Kaž Wy, i Bożim dopuschcźenjom", wotmołwi tamny i hrožazym hłosom, „jo bych wot Waž jamołiwjenje žadał a tu hańbu, kotruž śeće mojemu gołsinemu dźěcźu, žwojej mandźelskej nacźinił, dokeź śeće ju druheje dla sastorcźił a zuju a bjes pomocy w Hongkongu wróćo wostajił. Prajcźe, je-li tomu tak?"

Longford wuruna so satorchnywschi:

„Ně", bźeśche won, „to pschećeźiwsko Cesarej, kiž je łapazym wóckom na njeho śpładowasche.

Tomu tak njeje. Waš ju wopacźnje powucźili, Cesare! Emilija to bźeśche, kotraž je mje druhemu k woli wopuscźiła. Mój pschećeźel Armand Roberts je wschitko wusłuchał a wschu wérnosć mi ždźełił. Cźisty mamy pschi žebi žchowane a mógeźe žebi je pschećeźiłacź!

Cesare stupi wo krocźel naład. Dźiwanje a dźiwołowanje tyńcowasche žo na jeho wobliczu wot wjedra žmjerdnjuceńcźa.

„Armand Roberts je Wam tajte žobudźełił?" woprascha so njewérnje.

„Haj; won drje njeje tudy, ale ja mam jeho listy. Te wschak wschitko praja."

„Cźert a hela!" sareji Cesare. „Pojaźim je won dwójmy ftóśtnik, pschetoj so bźeśche wědźał, Armand Roberts to teź bźeśche, kiž je na jenuje wschitkuje pschećźiwo Wam pola mojeje hońchcźineje dźowki schcźował a na Waš tukanje wuprajał a so pschihtowaŕ; posdźišo je śpytał, jeje wutrobu a jeje ruku dobyć."

„Nano!"

Felize wupschestrě ruzy sa nim a spohladny i napominazym wóckom na njeho.

„Tak, tak," praji Longford pokhmurjeny; „a to je so jemu radźiło?"

„Ně," wotmołwi i krutym hłosom Cesare, „to tutej cźistej žónjcej wutrobje njeje falšcha. Wona je tomu śwércu wobthowała, kiž běsche jn tak jara pschepośłuł a žebi nejwažił. Moja hońtuscźa je so na italske konfuśtwo wobraziła a te běsche so po jeje pschećeźu sa nju telegrafiźej na mnje wobroćiło. Ja dach tohorunja nadawk, ju je swěcźemi mózнymi śrědkami zawobstaraceź, pschedach mój staiok a hospodaśtwo a pucźowach do Hongkonga. Moje energiske wusłupowanje saćeri Armanda Robertja. Mój pak jemu wérjachu, a ja rosmyślowach wo tom, kak mohł so wjeceźcź. Dźěcźmoj hromadze na łódź, i bychmoj Waš pytaloj, kotryž běsche Wy stajnje po puću a na dalokich pucźowanjach po śwěcźe. Tu pschi tutej kupje rosrasły bo nascha łódź. Ja běch jenički, kiž bź bo žiwy i njeje wukhował."

„Jenički?" wopraschа so Longford wschón poraženy.

„O moja macź!" jawoła Felize i bolosću pschewjata.

„Tajta dołra, tajta cźista, kaž je twój wobras pschecze w mojej wutrobje žiwy był, a nětko tola na wěcźnje mi śłubjena, žnadź na mnje žo-hnéwa dwélujo wo mojej lubosći."

„Morwa! ow kak žałostnje!" ždychowaschе jeje nan. „Njewujednawschi so wote mnje woteschła, kotrehož je nětka ta winowateho a kiž i tuho cźasa njeje žuneje žbožowneje hodźiny wjazy měł, kiž je jenoż radoscze žiwjenja ludak, žwojeho bźeśche dla!"

„Janes! Felize!"

Pod ścźinami žandobowio wustupi krašna, ale wurudźena žónjka postawa.

Dwójne wuschkinjenje, tajte jasne, tajte wyšaze, a potom dźerzachu žo wschitcy tśo wobśimajcy, muž, žona a dźowka, we dolhem, žbóžnem wobjeźu. Po nékźim žebi wschitko rozpowedacź a žanicźich pohlednje dwélu, kotrej běchu na tute tśi cźłowjeze žiwjenja hrožne kymuty a scźiny cźistake.

Teź Filippo rozjaźnjowasche wschо, schtoż Cesare Mal Occhio wobkrućowasche, a to bźeśche i pschicźinu, so Felize w jeho rukomaj žwoje horzo wocźakowane wutrobne žbóžo nazaka.

Nětko wumuschcźicźu žanony, bywschi pjedy k nadpadnjenju pschikhitowane, radostne wuśeke, a Cesare, kat kupy, twitowała sa tamne wobstojenja woprawdźe kralowsku hojeźnu.

Hdy a hdźe běsche njedwójźnk Roberts žwoje žiwjenje słónczit, ja tym žo nichtó njeprajeschе. Cesare žwoła na žwojej kupje. Jeho žandowych lékżow žo nichtó njedokmy. Druhi wróćichu žo na žwojej łódźi sajo domoj. Tola dołho, dołho běsche hischeje žiwe we pomjatku wschěch wobdźělnikow potajnstwo kapitana.

Kónc.

S **Kulowa.** Mjes skokom wudowy Florentiny Póloweje na Kocžinskej drósy 8 je pokhroma wudrikla. Mešto Kulow je sawěranske naprawy maja žo wobkedžowacź.

S **Noweje Luki.** Swonka termije je žo hacź do oktobra 1926 pola stótneho wikowarja Korle Pawlika we Wojerezach byk, 2 lěče stary, s Nowej Luku swubrak.

S **Kocžiny.** Pola wulkeho sahrodnika Jana Krala, je žo pschipuschczity kundroš swubrak. Kundros je 9 mešazow stary.

S **Wojerez.** So by so pschezo hischcze pschihiwazej bjesdźelosczi trochu wotpomhalo, maja žo w naschim wokrjeju wschelake nuzowe dźela wukonjecź. To su wožebje wuporjedźenja dróhow a druhe rjerške dźela we Njedźichowje, Kulowje a Wojerezach. Tak rucze hacź budže dowolnosczi su tele dźela data, žo s nimi sapoczinje.

Se **Seleneho Hosda** pschi Wojerez. Njedawno pišachmy, so sej w naschej wjsy sfagenej kóczby 5 wožobow skubake. Nětk dyrbischce ho hischcze schesci wožoba do Wrótslawja k lěkowanju podacź. Je to heitman tudomneho kubla, kotreho stej kóczby tu kupnyej. Wón je to tak dolho samjeczał, hacź jemu rosetlajachu, kak strašchna take khorosczi je.

S **Wachos.** Nasch hosczenzał, knjes Balko, bésche psched krótkim czasom hiwó hosczenz s nowa wobdźiecź dał a też dotalne napismo „Domaschkes Gasthaus" s napisom „Balkos Gasthaus" samenił. Tehorunja bésche też druhi hosczenzał, knjes Kerl, hižo hosczenz wobdźiecź dał a jemu napismo „Gasthaus zum Hindenburg" dał. Je žebi žiwót hosczenz po nětkischim němsko-statnem presidentu a nětkuschim wójnskim wjelniku pomjenował.

S **Gotkoj.** Jenoho tudomneho wobydlerja potrjechi njesboże, pschi kotrymž pak hischcze derje wotendże. Nan a žyn se sapschahom do młyna jědźeschtaj. Nadobo so konjej splóschischtaj a fahrabowaschtaj. Nan padże s wosa a pschindże pod koła, kotrež jemu wobej nohi pschejedźechu. Na zbože wós cźežko nakładowany njebé. Nan bé žebi stawy smjatk a kožu wobodrét.

S **Hródka.** Magistrat je nětko namjetowane nuzowe dźela pschijwolił. Jedna zo kopanske a rjerške dźela sa twar dróhi na hłowne dwórnischczo.

S **Mjerjowa.** W nozy k 5. februarej žo w Arnsdorfskim drjewjanym młynje palesche. Jako chyzhu tudomnaj je žynkawu wotjěcź, sajedźechu psches pschérow. Sonkawiny mischtr Burkhardt padże je žynkawy a pschindże pod koło, kiž jeho pschejedże a srani. Nadźijomnje njesmeje rana jeho sežehnuti.

S **Khoreżebuša.** Sstrjedu dopołdnja w tudomnej Krügerej žukelni 55-letny woženjeny walkarski dźěłaczeŕ Wylem Schulźka do žuknioweje wjerchawy. Maschina, kotraž ho ja mjeńšchinu 800 krócź wobwjertnje, jeho wokoło wjerchasche. Jeho cźěło ho zyle roscźalkowa.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Rada Swjatka Ludow je ho na 12. februara swołała, dokelž je Němska sdźěliła, so chce do Swjatka Ludow stupicź.

*

W tunelu pola Oberhofa je železniski cźah do 80 dźěłaczerjow sajeł, kotryž ho wulkeje mhły dla jeho njebéchu dohladali. Schesczi dźěłaczerjow je ho morilo. Wjele druhich je ho ranilo.

*

Po dotal njepotwjerdżenych powěsczach wotmeče ho w Bukarešću konferenca balkanskich statow, pschi kotrejž ho też Turkowska wobdźeli.

*

Bamž je hnadownu zyrkej w Filipowje (Filipspodorju), kotraž 60 lět wobsteji, na basiliku minor powyschił. Cźechi maja nětko dwě basiliji, w Krupży a Filipowje.

*

W Khomotowje w połnoznych Cźechach žu paduschi železniskeho wothladarja Pientkowskeho, hdyž w nozy železnizu dohladowasche, nadpadli a sarafyli. Zadarm je dwoju podhladneju cźłowjekow sajał.

Towarstwowski powěstnik.

Haslow. Tow. „Błysk" změje njedźelu, 14. II., swój zymski swjedźeń. Wo bohaty wopyt prosymy.

Hrodźišco. Tow. „Zerja" wuhotuje njedźelu, 14. II., wjeczor w 7 hodź. w Jurakec hosćencu serbski wjeczor. Wšěch lubych Serbow k temu wutrobnje preprošuje předsydstwo.

Malešecy-Poršicy. Jednota „Sokoł". Stwórtk 11. 2. pruha za hwizdarjow a bubnarjow w Malešecach.

Malešecy. Přich. njedźelu je pola Lipića w Malešecach serbski wjeczor. Wšěch Serbow wutrobnje preprošuje předsydstwo.

Njebjelčicy. Naša Katolska Bjesada wuhotuje póstniecy póndźelu załoženski swjedźeń ze spěwami a dźiwadłom. Wot pop. 5 hodź. su reje a wjeczor w 7 hodź. předstajenje.

Pančicy. Jednota „Sokoł" ma pjatk, 12. 2. wjeczor 1/8 hodź. na Pančanskej žurli zwučowanje. Wšitcy maja wšěch přiňć a po możnosći w zwučowanskej drasče. Wotrowscy a Khrósć. bratra su wutrobnje witani. Načolnik.

Towarstwam — „Nankowe škórnje" (dźiwadłowa hra) su rozpředate. Lichańske serbske tow. trjeba pak hišće někotre eksemplary hišće tutón tydźeń. Prosymy čosćene tow., nam stare eksemplary hnydom do Domowiny předać abo požčić, zo mohli je dale tow. wupožčować. Domowina.

Khospodarski rozhlad.

Schiwórtk, 11. maleho rózka 1926.

Wječerawsche kursy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,32
1 jendźelski punt	20,40	100 cźěskosk. krónow	12.41
100 schwajz. frankow	80.78	100 pólsk. markow	57,00

Efektowe kursy wječera na Berlinskej bursy na dotalnu wyhotowkosć dźerźachu. Podobnje bé w statnych a wójnitych požčonkach. Pohladowanske hischcze někotre pschidoby a stupi hacź na 3,75 hr. sa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki wječera sajo bóle strowcźene płacźiny pschinjesechu po tym, so bé też wukraj swoje płacźiny trochu powyschił. Wobrot wschak powschitkownje hischcze znadny wosta. We muzy, wotrubach a womjeschkach też wulkeho wobrota njebé. Wječera płacźesche zentnar:

w Berlinje:

pschenizy 12,30—12,50 hr., rožki 7,30 hacź 7,60 hr., jeczmjenja nałkinjeho 8,40 hacź 9,90 hr., nałsymneho 7—7,90 hr., wowsa 7,80—8,05 hr.,

W termijnowym wikowanju:

sa měrz pschenizy 13,42—13,40 hr., rožki 8,45 hr., wowsa 8,95 hriwnow,
sa maju pschenizy 13,85—13,80 hr., rožki 9.07—9,05 hriwnow.

Sswinjace wiki wječera žrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde). Pschihnali běchu 377 běhakow a 359 prožatow. Te płacźachu:

běhaki: wulke 90—110 hr., žrjenze 70 hr. hacź 80 hr., make 45—60 hr.,
prožata: wulke 35—42 hr., žrjenze 28 hr. hacź 35 hriwnow.

Wiki derje běchu, płacźiny njebéchu ho wo wjele pschemeniłe.

Na pschedań.

Jałowja wysokosnuctelna w Cźornym Hodlerju 94.
Krowa do cźahnjenja we Woleschnizy 15 pola Lubija.
Butrobań we Sserbskich Pastjazach 7.
Wucźel rasowy we Sdźaru cźo. 20.
Sserkawa, gmejna w Malecźizach.
Kołot k pschipuschczenju, 2-letny běły bjes rožkow we Subornicźy 17.
Koła młoda, blisko ke kóslatam w Sreschinje cźo. 8.
Ziwnosć, 40 nutrow pola Klétneho, nowe twarjenja. Dalsche wukazuje Chr. Hansen w Mikej.
Krowa wysokoskuctelna w Bukojnje 39 pola Wojerez.

Sstudnizy na pschepadowanje:

Pjatk 12. 2., dop. w 11 hodź. w Sserwjanach w Lorcźnje tam: 2 swinjeczki.
Pschipołdnja w 1 hodź. w Khrósćizach we Wenzy hoscźenzu: motorske kolo.
We Małym Cźiku pjatk 12. 2., dop. w 11 hodź. w hoscźenzu: zentrifuga.
W Mikej pjatk 12. 2., pop. w 3 hodź. w Scibtez hoscźenzowni: kundroš, 2 rowaj, mužace kolo, nóžde 7 zent. wapna (kalk), pišanske blido, śejak ta wuhowarki.
W Jannom hobołu 13. 2., pop. w 3 hodź. w Wobrachez hoscźenzu: 50 mtr. gardinow, 42 wschelakich jspódnich šankniow, 45 wschelakich schórzuchow, reformske khołowy, wołmu, fik, módre blusy, 22 mtr. nošla, koschle, hwjerschne koschle, ruby 44 ichtuk wschelakich ruckajnych dźełow, wołmjane khabaty, 16 porow nohajzow, žonjace koschle.

Drjewowe aukzije.

W Běłej pola Kamjenza hobołu 13. 2., pop. w 2 hodź.:
90 mtr. 1—2-metrisk. khójn. kulichow,
nětkotre dołhe hromady,
5 sožow walczinu.
Kupcy sejdu ho w Zikmüllerez holi pola wětrnikowscheho hata.

We Kundraczizach hobołu 13. 2., pop. w 2 hodź.:
10 mtr. 2-mtr. khójnowych kulichow,
15 mtr. 1-mtr. khójnowych kulichow,
10 hromadow khójnowych žerdźow,
15 dołhich khójnowych hromadow,
200 mtr. khójnowe walczinu.
Kupcy sejdu ho we winizy pschi Lubnjowsko-Schimbachskej drózy.

W Junkerzanskim (pola Nitkej) **rewerje pondźelu** 15. 2., dop. w 9 hodź.:
25 mtr. duba, 10 mtr. břězy, 40 mtr. khójny, (wschо palne drjewo),
2 dubowej špundaj,
nětchto hromadow walczinu.

Kupcy sejdu ho w lěsach pschi Jesorskim puczu.

We Sdźarko-Wódrjećanskim **rewerje pónoželu** 15. 2., dop. w 9 hodź. we Wjerbiz kórczmje we Wódrjećach.

Pschi Komorowskej drózy pola jamy w Lubuschu pjatk 12.2., pop. w 2 hodź. nětchto losow stejaze hole.

We Sarćanskej holi pola Werminghofa wutoru 16. 2., dop. 1/2 9 hodź. nětchto metrow khójnowych palnych kulichow. Kupcy sejdu ho pola pohrjebnischcza pschi Werminghoffe.

We Nowomjescanskej-Kitzlerjanskej statnej holi a na nalkowej horje sobotu 20. 2., dop. w 10 hodź. w Zohrez korczmje w Nowem Mjesce:
1 mtr. břězowe walczinu,
821 mtr. khójnowych klumpaczow,
1860 mtr. khójnowe walczinu,
52 mtr. khójnowych pjenkow.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźensa dop. 3/411 hodź.: Žito jadnische ale płacźiny ho tola wotdrjewja, wiki mérne. Tendenza jara słaba.

3/412 hodź.: Kaž psched hodźinu. Tendenza słaba.

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wowsowe žymje po tonu abo 1000 kg, hewak 100 kg, płacźiny po Notej žrjenze.

	10. 2.	9 2.		10. 2	9 2.
Pschenica	246-250	244-248	rapš, wosymski	15,00	14-15,20
rožka	146-152	144-152	poch. wetsche	8,00	8,00
nałet. jeczmjeń	168-196	168-196	ferabella	21,00	—
nat. jeczmjeń	140-158	140-160	běrnjace kružki	14-14,50	14-14,60
wowsa	156-161	155-166	bunty	20-21,00	20 21,00
kukurjca (Mais)	189	—	wotki	24,00	24,00
pschenicz. muka	32-35,50	33-35,50	lany wosymski	21-21,80	21-21,80
rjana muka	22-24,00	23-24,00	modre lupiny	12-14,00	12-14,00
pschenicz. wotr.	11 20	11,00	žołte lupiny	14-15,00	14-15,00
rjane wotruby	9.70	9.70	žyno, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,15
rapš	345	345	słowa, rjana	0,70-1,3	0,70-1,30
lane symjo	—	—	„ pschenic.	0,70-1,20	0,70-1,15
hoch	22-25,00	22-25,00	„ wowsna	0,80-1,35	0,90-1,30
pjenkach	20-21,00	20-21,00	„ jeczna	0,80-1,20	0,80-1,20

Płacźiny rěsneho skotu na Barlinskich skotnych wikach.

10. februara 1926. **Płacźiny po zenin. a fl. priwnach.**

Stólite brazny a wolnamjenjenje.

Woły: 438.

Połnomłasne, wukormjene najwětschoje rěsneje hódnosći hacź do 6 lět	47—50
Młode młasne, wukormjene, starsche wukormjene	40—41
Mjenje wukormjene młode, derje pjowane starsche	35—38
Mjenje pjowane wschitki starobni	30—32

Byli: 428.

Połnomłasne, wukormjene, najwětschoje rěsneje hódnosće	45—47
Wukormjene, młódsche	40—43
Mjenje wukormjene młódsche a derje pjowane starsche	36—38
Schpatne	32—34

Jałowy a krowy: 963.

Połnomłasne, wukormjene krowy najwětschoje rěsneje hódnosće	45—48
Połnomłasne, wukormjene jałowy najwětschi, rěsnje hódnosće hacź do 7 lět	36—40
Starsche wukormjene krowy a derje wuhotowane młódsche krowy a jałowy	28—34
Derje pjowane krowy a mjenje pjowane jałowy	22—26
Mjenje a schpatnje pjowane	19—21

Cźelata: 3100

Najwětschoje wukormjene	65—70
Mjenje wukormjene a tajke wot zyza	55—62
Schpatne	46—52

Bowzy: 3475.

Młódsche a starsche wukormjene	44—48
Starsch. wukormjene	37—42
Mjenje wukormjene (Mergschafe)	28—33

Sswinje: 8374

Połnomłasne, wošebiwych rasow a ich tschischenjow, hacź bo 1½ lět stara	78—80
Wukormjene	76—80
Mjechane	75—77
Schpatne	70—74
Rapzy a krudrožy	70—74

Hobrscy wulki

je wubjerk

— rólkatych tobakow —

kaž też

cigarow, cigaretow, shägowych, rjepikatych a žwańsk. tobakow

pola

Herm. Gerlicha w Budyšinje

cigaroweje a tobakoweje fabriki

na Sukelnskej hasy 7

— zasopředawarjo dostanu wysoke rabaty. —

K pječenju

k póstnicam

poruczam

čerstwy łany woli

fin jenož 1,40 hr.

„ palmu

„ kołos. tuk, najtuńšo

„ spicy tuk

„ swinj. tuk

Wšel. družiny **marmelady**

punt wot 50 pj. sem

čerstwe drozdże

Ernst Glich

w Budyšinje

na Žitnych wikach 44

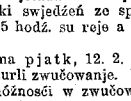

Lohkobźěnce, wobstajnje z kruta su moje

Pfadfinder-kola

z dwě lětnem rukowanjom wot **68** hr. sem

Šijace mašiny, rěcadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćiznyt

fl. katalog darmo.

Emil Levy

w Hildesheimje.

Najlěpše kupne žórło za dalepředawarjow.

Ruby na blida

zoty, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju ložow a trubłow najnowše přikazy, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 41

Kóždu dźěłbu

čerstwych jejow

ze wsy kupuja hotowe pjenjezy

A. Kremer w Budyš.

jejowy skład na Hošće hasy 8, dwór Telefon 1353

3 lětna **kobła**

sylna

oldcab. pokubl. jo dla zbytnoje lěby na předań.

Knježi dwór we Lutoběu.

Jurij Fahrmann

w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jězdne kola, šijace mašiny, mantle a šlawki. Samsna wuporjedź.

Kóžde sobotu wot 8—6 hodź.

kozace kože

a wšo druhe druziny kožow a kóžkow kupujetaj stajnje

Kießling & Erdenberger

w „Połměsacu" na Zwonkownej Ławskej hasy.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawěški: G. Janak w Budyšinje.

To je woprawdže tunje

— Hišće dale zniżene! —

Drasta za žony

Překhodne mantle Homespun **3**75

Hawšowe mantle 14.50, 11.50, 9.50 **5**75

velour de lainowe mantle 28.50, 23.50 **14**50

kostumy praktiske tkaniny, 29.50, 17.50 **11**50

drasty nowočasne šotske, 5.75, 4.75 **3**75

suknje 4.75, 3.95, 2.50 **1**45

bluzy, 4.75, 3.75, 2.75, 1.75 **75** pj.

Drasta za mužow

Wobleki z dobreje a kruteje tkaniny 34.50, 27.50, 23.50 **18**50

mužace ulstry, dwěrynkate, dobre tkaniny . . 39.50, 34.50, 29.50, 21.50 **18**50

jupy, čopłe podšite 22.50, 18.50 **13**90

kholowy, wšel. smužkowane 8.75, 7.50, 6.75, 4.90 **3**90

suknje 85.— **70**00

sportske wobleki **24**50

překhodne mantle **36**50

mantle do dešča wot **19**50 sem

hólčaca a holčaca drasta wo wjele zniżena

Drježdżanski konfekcijowy dom

Birnberg & Co. **w Budyšinje** **při Mjasowych jětkach 5**

Wšędnje dóndu drasty a wobleki za pruhowanja a konfirmandow

W. Häcker

w Budyšinje na Žitnej hasy 7.

Poručam

k pruhowanju a konfirmaciji tunje

drasty

wot

6.90 hr.

sem.

Walter Rinnelt

wosebny

frižér za knjezow, knježny a knjenje.

zhotowuje wšě włosowe dźěła.

Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotrihanje po wašnju bubiskim a paźskim (Bubi u. Pagenköpfe).

Zhotowi towarstwowe a dźiwadłowe frisury.

Najspěšnišo a najrjadnišo posłužuje.

W Budyšinje, na Kamjenitnej hasy čo. 17 při hotelu „Zur Krone".

Hosćenc „ke kołpej" w Koprcach

Wot 13. hač do póstnicy 16. februara

so kózłopiwo toči

Přećelnje přeprošujetaj

H. Mosig a mandželska.

Wotewrjenje wobkhoda.

Česćenemu wobydlerstwu Budyšina a wokoliny z tutym k wjedźenju, zo wotewrju **pjatk,** 12. februara na **Serbskej hasy čo. 4** swój

2. wobkhod.

Poručam jenož najlěpše wutkniwe

konjace mjaso a kołbasy

słubju, zo budu so stajnje prócować, swojich česćenych wobkhodnych přećelow z jenož čerstwemi tworami posłužić kaž też wšě skazanki z najpřećelnišim a najspěšnišim posłuženjom wuwjesć.

Prošu, zo chcyli moje předewzaće w prawje bohatej měrje podpjerać.

Z počesćowanjom

Karl Striezel, konjacy rěznik w Budyšinje na Jerjowej hasy čo. 12, tel. 1343.

Original-Alfa Separatoren

60-600 liter Stundenleistung

Perfekt-Separatoren

60-130 liter Stundenleistung

Original-Alfa-Ersatzteile und Oel liefert zu Original-Fabrikpreisen

Alfa-wolije a wšě narunanske dźěło

Zastupjef:

Hans Ruppert w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami 1a (po 1. poskhodže).

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kózkarski mištr w Budyšinje, na Bohatej hasy 5**

Kłobuki čapki pjelsćiny

na bohatem wubjerku. Sprawne płaćizny.

Samsna zhotowjerńja.

Wot dźensnišeho dnja steji transport rańšopruskich wysokosućelnych

kruwow a jałojcow

pod najlěpšimi wumjenjenjemi na předań. Kwarantěna je wotbyła.

Heinrich Jakubetz, Herbska grychta w Konjecach.

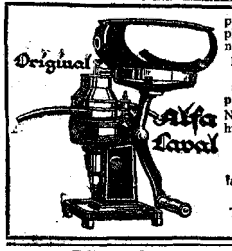

podawa hnydom ze składa při 10měšačnem podźělbnem wotpłaćowanju bjez přirażka k płaćiznje. —

Wustajene kóždu sobotu w Budyšinje při Žitnych wikach. —

Na přeće wopytam Was hnydom a předwjedu a rozjasnju Wam.

Hermann Künzel

fabr. ratafskich mašinow w Budestecach

Telefon: Hamt w Budestecach čo. 19.

Trjebane a nowe

meble

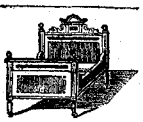

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4[1]

Podźělnje płaćić dowolam.

Rumowanske předawanje dla mało městna.

Syjace mašiny

2	m z 19 rynkami	390.— hr.
1.75	m z 17 rynkami	340.— hr.
1.50	m z 15 rynkami	290.— hr.

Najlěpje wuhotowane nowe mašiny z fabriki! Nimo teho elektromotory, rjedźeńske mašiny, rěpukrajace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, kótlinki, decimal-wahi atd. wo wjele niže płaćizny.

Karl Gast w Budyšinje

na Drjewowych wikach 27. Telefon 1299.

Ratafske mašiny a motory.

Přesadźowanje drjewa.

Njedźelu, 14. febr. 1926 pop. ½2 hodź. budu so na **Miločanskich honach** pola Reiłoweje jiłoweje tołčernje (Tonquetsche)

45 m khójnowych kuluchow
20 m khójnowych žerdźow
80 m khójnowych hałozow
10 cbm khójnoweho wužitneho drjewa

za hotowe pjenjezy přesadźować.

Wobsedźer.

3 wurjadne dny!

wot pjatka 12. hač do póndźele 15. febr.

1 punt pšeńčneje muki (Kaiser-Auszug)
1 punt paleh. ječmjenja abo rožki
1 punt dobr. rajsa
1 punt wulk. rócha
jenož **90** pj.

¼ punta słodowych bonbonow
¼ punta łodowych bonbonow
¼ punta pralinow
jenož **50** pj.

Hamburgski kolejowy skład

Thams & Garfs

w Budyšinje na Hłownem torhošću 8

Dalokorěčak 1068.

Pjatk, 12. a sobotu, 13. februara 1926

poslednjej dnjaj mojeho inwenturskeho wupředawanja

Spóznajće składnosć, wy kupiće bjezpřikładnje tunjo!

na Hłownem torhošću Jan Jurij Pahn w Budyšinje rózk Žitneje hasy

Přiłoha k čisłu 35

SERBSKE NOWINY

Šćwórtk, 11. febr. 1926

Slepjanscy w Nowem Měsće.

Nowe Město je cyłstorjerbska wjeś pyšći Sprjewinym bryjoły nětkle pokora hodźiny k wječoru wot Sslepeho. Tam žebi sobotu wječor Sślepjanske žerbske towarstwo „Swěrnosć“ wulěcza, so by tam ryły žerbšći wječor muzikowało a ſ tym też ſwoju prěnju kroćel do sjawnosće cyniło.

Sanėr tuteho wječora běše, kaž pyšchedźyła „Swěrnosće“, knjes Nowak, we ſwojej powitanſkej rěcži tak jadrownje a ſkrótka wupraji: „Nasće Sserbstwo hajiś a ſpěchowaś.“ Kak móże pak ſo to lěpje ſtaś, haš ſe žerbſkim ſpěwom pyšći žerbſkej zabawje, hdźež ſo to rjane, ſchtož ſo w duſchi a wutrobje chowa, na ſmjerch a do ſjawnosće dobywa a tam wſchitkich poſtuchaſ ſobuſtorhnje a ſahori. Nasće kraſne žerbſke ſpěwy ſu jedna wulka móz, kotrejž dyrbi kóždy podlećeć.

Hdyž Sślepjanſcy wječor ſ wosami do wſy pyšchijeźechu, dha ſaklinczachu žerbſke ſpěwy po zyłej wſy a ſe wſchěch domow njerwjeſele ſo ſ ſudom, kotryž na ſwjedźeń khwataſche. Běſche dże to prěni žerbſki ſwjedźeńſki wječor, kotryž je ſo hdy w tutej wſy wotměwał.

We Nowem Měsće njeběšche dże žaneho domu, ſ kotrehož ſo tam njeby nichtó wobdźělił. Wobeſhe žony a mlodźina běchu bohaće ſaſtupjene. Wobkolne wſy njeběchu wobdźělene. Hubjene pucże a wulka ſdalenosć tomu ſadźěchu. Sa to pak běchu dwaj ſwěrnaj Sserbaj ſ Łaſa a ſ Wulkich Sdźarow pyšchikwatałoj.

Sślepjanſcy mějachu nětk pokaſać, ſchto ſu w tak krótkim cźaſu wobſtaća ſwojeho towarſtwa nawukli. Woni wſchak ſami wědźachu, ſo hiſchće na wyſokim ſtwjedźeńu wumělſtwa njeſtojachu, ſa to běſche towarſtwo hiſchće pſchemłode, wſchitko hiſchće nowe a njeſwuczene te mozy. Ale ſmužnemu ſwoł pyšchiſłuſcha a dobra wola wſchitko dokonja a wſche ſadźewki pſchewinje. Sślepjanſcy ſu žebi ſwojeho póſtlanſtwa wědomi, woni ſo khróſće ſwažichu a wobſtachu ſwoju pruhu khwałobnje.

Jako prołog pſchednjeje knjeżna Hanka Marufchcej jara horſiwje a cźopłe Handrija Seſlerowu baſeń: „Wěſch mi mój rjany wótzny kraj? Tale baſeń je wopraſnźże kraſna a hraba ludźom ſa wutrobu. Prawy ras zyłemu wječorej da'chtaj potom naſchej ſhromadnje pſchednjeſenaj a wot hudźby pſchewodźenaj prěnjej narodnaj ſpěwaj „Khſchće Sserbſtwo njeſhubjene“ a „Nasće Sserbſtwo ſ próchа ſtawa“. Potom ſłědowaſchtaj dwaj mějchanej khoraj: „Schwórcźo, bórcźo ſchcźebotajo“ a „Maći ſtara njeſpwatcźo“. Jako dźiwadłowa hra pſchedſtajeſche ſo: „Kat Pětr łekari.“ Młody Matej Hanćo, žyn ſeneho naſchich najſwěrnijſchich Sserbow we Sślepom, hrajeſche Pětra na zyłe wubjerne waſchnje, też Hanczkowy hoſpodar dr. Rymſaka wuſtojnje a Marja Henczłej ſ Trjebinka hoſpoſu Marju jara ſchwarnje a wuſchitknje. Bohaty pſchitkleſ ſwoboſeźeſche, ſo je ſo hra ludźom derje ſpodobała.

Po łubośnym ſchtyrihłóſnym ſpěwje „Łaſtojczka ty dobra“ ſaklinczeſchtaj ſaſo ſ pſchewodom hudźby mózuje po žurli naſchej kraſnej ſpěwaj „Kaſrjinka ſwěrna moja“ a „Hanka budź wjeſoła“. Potom pſchednjeſe jedyn knjes ſ pſchewodźenjom dweju knjeżnow žortny ſpěw „Urianſke puczowanje.“ Spěwny dźeł ſwjedźenja ſkónczíſchtaj hiſchće dwaj mějchanaj khoraj „Ha Maruſchka w pěſaćku“ a „Łubka Lilija“. Schłoż możeſche ſo wot Sślepjanſkich wječakowaś, ſu woni wuwjedli a ſ jich ſkałynymi mozami derje doſcź pſchewjedli. Pſchipoſkuchaſtwo běſche jara ſpokojene a njeluſtowaſche ſe ſwojim pſchihoſowanjom. Słónczne ſłowa porěcza knjes Kraſwcźik, naſch wuſtojny młody wěcznik ſ Kulkich Sdźarow, napominajo lud, ſo hychu kruće ſtali k ſwojej drohej maćerſkej rěcži a ſo dźerżeli ſwojich dobrych žerbſkich a kſchesćijanſkich nałožkow. Sawěſće ſu wjele ſornjeſchkow na dobru rolu padnyłe, hdźež ſo wě rjenje ſeſthadźa. Sanėr tutoho wječora je ſo dospołnje dożpěł. Niz jenoż, ſo buchu pſchipoſkucharjo ſaharjeni ſa ſwoju rěcź a narodnoſcź, ale też wuwjedźerjo tutoho wječora ſu ſo ſtrucźili we donjerje do ſwojich mozow tak, ſo budźe jim wuſpěch tutoho wječora pobok k dalſchemu *pilnemu dźełej do hiſchcźe wjetſchcźeho towdoſpokojenja* we ſpěwje a hrach.

Pſchi wjeſołej rejzy na kónzu pokaſa ſo, ſo Nowoměſćanſke hołzy we wuwjedźenju wſchelakich žerbſkich rejow Sślepjanſkim wjele wróćo njeſtojachu. A też niz je ſwojimi žerbſkimi ſpěwami, ſ kotrymiž ſo wone ſrjedź rejow w pſcheſtawkach wotměnjachu ſe Sślepjanſkimi. Tu njepóſmachmy jenoż, kak bohaty ſkład narodnych ſpěwow tu hiſchće w ludźe je a ſo ſpěwa, ale ſpóſmachmy tu też wokſcherjowaju kraſnoſcź a luboſtojcź žerbſkich narodnych draſtow. Žiwe, hajważe barby Sślepjanſkich hołzow ſtojachu we wuraſnem kontraſće k cźemnišchim a tuńym barbam Nowomėſćanſkich, kotrejž ſo po Wojerowſku draſcźa. Pſchi rejach měſchachu ſo tute draſty podawajo tak wjeſelbarbne pſchemėnjenja a pyšany wobraſ. Po rejzy ſhromadźowachu pak ſo wone potom ſaſo do dweju wotdźělenjow, tak kaž ſo pola kantjenjow kriſtale tworja. Nihdźe žane pſchiſamknjenje wot jedneje wſy k druhej, žane nawjaſanje ſnajonſtwow.

Naſche ſwjedźenje wſchak dyrbja k tomu ſłužić, ſo ſo lud ſpóſnaje mjes ſobu, ſo ſjednoći do jedneje wulkeje ſwójby a potom kruće hromadźe ſtoji we wěrje a luboſći. Tak budźemy ſhebi potom naſche Sserbſtwo lépje wukhowaś hacź ſmy to dotal dokonjeli. Nowy cźaſ żada ſhebi nowe žiwjenſke formy. Schtóż ſ cźaſom ſobu njeidźe, tón ſo potepta. Tuż twutwoźmy ſhebi naſche wowe Sserbſtwo w ſhromadnem dźele, hdźež jedyn kruće k druhemu ſtoji.

Sa.

Zapóſłane.

(Bjes ſamokwjeńa redakcije.)

K powuczenju Budyſchkeho měſchczańſkeho wobdyđerſtwa cźahu tute rospiſaćź, ſchto ſym w poſłednich łětach na Budyſchkich tydźeńſkich wothłedźował.

Pryđej mějachu mlokarnje ſ Budyſchkeje wokolinu na butrowych wikach ſwoje ſamſne ſtejiſchcźa a kóżda měſeſche ſwój wumis: „Mlokarnja tak a tak.“ Je hižo nekotre łěta, ſo wjazy nuts njeſchinu. Wot toho cźaſa pak nětko wikowaś ſ Drježdźan pyšchihadźa, ſ mjenom Knothe a Roſtock, telefon cźo. 16550 w Drježdźanach-A. Pſchiwożuje mlokarnſku butru a jeja w kaſchcźikach na Budyſchſke wiki. S woprědka pyšchihadźeſche ſ nětkotrymi kaſchcźikami a měſeſche nětkotrych ludźi, totiž ſa njoho pſchedawachu. Pſched nětchto cźaſom je ſapoczał ſi cźeżkim automobilom pſchihadźeć a pſchiwożowaś ſi nim butru a jeja. Ma nihdźe 10 wobołow, kotrež ſo njeho pſchedawaju. Tucźi ſtupja ſo ſ ruczńymi korbikami mjes wjeſnych pſchedawarjow a pſchedawaja tam mlokarnſku butru, tiž ma ſamſne formy kaž burſka butra, tohorunja też jeja. Tak dźeſatny kupź njeẅź, haš burſku abo mlokarnſku butru kupuje. Drježdźanſki pſchedawaŕ pjecza w Budyſchinje njeſcelenu w podobnych formach, w Kamjenzu pak ſcelenu w kulojtych formach a na druhich wikach w formach, kaž ſu tam waſchnje pſchedawa. W poſłednich tydźenjach je ſo w Budyſchinje wjele na to ſwarikło. My wupłodźerju niczo pſchećiwo tomu nimamy, ſo tam ſwoje twory pſchedawa, ale chcemy, ſo ma ſwoje woſebite ſtejiſchcźo, ſo bychu kupzy hnydom wědźeli, hdźe mlokarnſku abo wikowanſku butru doſtanu, a hdźe burſku butru. Dźiwam ſo dazyła, ſo policija tu dawno ſakrocźiła njeje. Hdyž ſhebi ratał ſa jejo pjenjeźk a ſa butru 10 pjenjeźkow wjazy žada, dha je wona hnydom tu, haćrunjeź je ſo nuczeńſke hoſpodarſtwo dawno ſhěnyło, ale pola tohole muża ſo njehihnje, haćrunjeź ſo mi jeho pozńanje jebanſtwu podobne bycź ſda. Se ſwojim wikowarſkim je hižo tak daloko pſchinjeźł, ſo je ſhebi mohł cźeżiły automobil kupicź. Derje by hyło, hdy bychu druhe nowiny tule wěź też rosjaſniłe, ſo bychu też němſay měſchczenjo wědźeli, na cźim pſchi kupowanju ſu. Pſchetoż huſto ſo tatarjo, kiž maja trochu wjazy butry a jejow, praſcheja, hacź to tola wikowańſka twora njeje. J. M., kublek.

S **Wylemoj pola Kłětneho.** „Sserbſke Nowiny“ pi- ſachu w 10. a 22. cźiſle naſtawki, w kotrychž ſo wo ſtejich krużerju Wichoru, jeho 17 létnem žynu a wo hłodotach jednaſche. Prěni naſtawk nam pſchinjeſe ſnatu podawiznu ſ naſcheje wſy a měſeſche ſamėr, njeſkuk Wichorowemu žynu do ſjawnosće pſchinjeſcź a ſ tym ludźom pokaſaci, ſchto na taſkich žwantorjenjach je, kotrež ſo ſ naczinjenjom a hłodotami ſaběraju. Druhi naſtawk, ſ Wichoroweje ſtrony wukhodźazy, měſeſche nadawk, zyły podawk na njehaiſbliżſchne waſchnje ſ njewiſchdźnje throhłymi łžemi ſwaſroczeć. Wichora a jeho žynu wot jeſu winy pſched zyłej ſjawnoſcźu wumyć a k taſtej wėrje pſchihłubjenych ludźi dale w khodoſtowym błudje wodźić. Niech ſo tale wěź, wo kotrejž ſo tu nětko tſeći ras piſche, ſmėſchna bycź ſda. Sa naſ wobdźělnikow je wona khutna. Dokelž ſo tu direkinje žudniſzy ſapſchimnycź njehodźi, a ja nochzu cźerpicź, ſo ſa wěź, wo kotrejž žym ja ſwědk, na taſke brutalne waſchnje ſe łżemi ſputa potepjacź. Sžym wobſankhnył, ſe žwojim mjenom ſa tutón naſtawk rukowacź a ſdźełnju ſłedowaze: Sandźene łéto w junitju pſchihódźeh ras do Wichoroweje domu. Wichor a jeho žona mi nadawk daſchtaj, ſo bych ſwojej pſchihodnej maćerzi ſdźełił, ſo je Wichorowej žonje nacziniła a ſe tohodła nětko khora. Też ſpytaſchtaj to ſe wſchelakimi dwėlomnymi dopokaſmami pożłuniciź. Wichorowa žiwjła bě tule žannu wěź też do ſjawnoſcźe podała, tak ſo mojemu pſchichodnemu nanej nicźo druhe njeſbu, hacź wěź ſmėrzej dła ſſchihodźenja pſchepodacź. Wichor

---

Łubuj ſwoju maćer.

Podał A. Stadki.

(Skónczenje.)

Po nėkotrych dnjach běſche macź jara ſrudźena. Nan ſo ju wopraſcha, ſchto jej je. Wona pak jemu woimołwi: „Ach, nicźo dale. Hdyž pak ſwoju mandźelisku huſcźicźko w ſpańſkej komorzy płakacź ſłyſcźeche, njeſwoſtaji jej mėra, ale ju *proſcźeſche, ſo by jemu pſchicźinu ſrudoby wuznała*. „Ach, najłubſchi, mějach w ſandźenej nozy hrózny ſon. Widźach, kak ſpěchny cźah pſches wulki łėš jėdźeſche a ſo wulkemu moſtej bliſcźeſche, kotrejž ſ jeneho brjoha k druhemu pſches hłubokė ſkaliſny ſahaſche. Ruka njeſhmanikowo běſche kolije wuſhėbnyła; widźach, kak jandźel w běłej draſcźe ſ cźerwjenej ſwėzu w ruzu cźahej napſchećo běžeſche, ale ſwėdnił kołomotiwy jeho njepytny a ſa krótke wokomiſi cźaſ je ſhłynuł wjeſtom do hłubiny padny. Na to wotucźich a mi bu nadobo tak ſtyſłno.“

Nan pſchimny maćerſa ruku a hłuboka cźiſchina wobdawaſche wobeju. „Ach, njeẅėſ ſonam,“ wón mėnjeſche a cźiſchinu pſchetorhny. Wobaj běſchtaj zuliczki dżeń jara ſrudnaj a prawa łuboſcź k dźełu jimaj pobrachowaſche. Nasajtra, hdyž nowiny wuraźdżechu, pſchinjeſechu naſtawk pod wulkim napiſmom wo ſałoſtnym żeleſniſkim njeſbożu w ſandźenej nozy.

„Wulke njeſboże na żeleſnizy.“

Załoſtne njeſboże ſta ſo we ſandźenej nozy na cźarze bjes H. a B. Spėſchnik, kotryž w połnozy pſches móſt pola S. jėdźeſche, je ſ kolijow wuſkocził a ſo ſ dźela roſbił. Wjele puczowarjow je pſchi tym žiwjenje ſhubiło a wjele je ſo cźeżko ſranіło. Pſchicźina njeſboża njeje ſnata.“

Hižo pſched wječorom ſamehо dnja dóſta wucźerjej ſwojóſa telegramm wot pſchepytowanſkeje kommiſije, ſo je žym Jank, ſtudowazy na namórſkej ſchuli w H., pſchi tutym njeſbożu wo žiwjenje pſchiſchoł.

Tule powėźcź ſhomnſchi, padny ſtaroſcźiwa macź na kolena, ruzy łamajo a ſtyſknje płakajo. Jeje ſón běſche ſo dopjelnił. Wulka ſrudoba wobdawaſche nėtko wucźerjeẑ ſwojóſu. Jankowe wjeſele, ſo mohł ſa dołhi cźaſ ſaſo ſtarſchiſti dom wohladacź, bu ſniczeny a maćerina nadźija, ſo ſwojeho žyna po dołhim pſchebywanju w ſuſbje ſaſo ſmė wokſchicź, bu ſkenjena na wėcźne. Na ſchtwórty dżeń kroćeſchtaj płakazaj ſtarſchej ja kaſchcźom naſtarſcheho žyna na wożadne pohrjebniſchcźo. Dołho ſarowaſche maćerſka žyna, kiž běſche ſwoje kėjżaje, nikoże žiwjenje tak nahle ſhubił.

Saſo běſche jara ſrudźena po dołhich łėtach ſwoje narodniny. Wutrobne ſbożopſchecźa ſe wſchėch kóncźinow pyšchihadźachu tej wot dźakownych dźėcźi. Dźowka běſche ſo bjes tym wożenita w dalokim měſcźe, Jurk běſche ſwoje prawiſniſke pruhowanje wotpokoił a ſo w franzowſkim měſcźe jako wėcźnik ſaſydlił. Mercźin bě ſ wucźerjom na techniſkej ſchuli hižo połdra łėta. Wſchitkim ſo derje dżeſche a tuż ſo też huſto na ſtarſchiſki dom wjazy njedopomnichu, *a na maćerſku a nano, kotrejž běſchtaj wſchitkim tak wjele* luboſcźow wopokaſałoj, po cźaſu połabychu, ſedma ſo wjazy dopomnichu na maćerny narodny dźeń.

Naſnyniſke wėtrzy ſaſo howrjachu a ſnowy dėſchcź do wokonowych ſchkleńcźow ſchwikaſche. Maćerka pitaſche liſty na dżeń, ſo bychu ſoa raſ ſa dołhi cźaſ ſaſo na wopyt pſchiſchłe. ale žane njeſpſchińdże. To ſtaru maćerku jara bolesche. Wobeſhe pak ju bolesche, ſo běſche nan najmłódſchcźeho žyna Pawoła, kotryž bě we wobkhodże ſwojeho knjeſa pokaſcźił a w łohkich myſłach pjenjeſy pſchećiwił, ſe ſtarſchiſkeho doma wuſtorcźił, a nėtko běſche ſhubjeny. Nichtó njeẅėdźeſche, hdźe pſchebywa. Běſche do zuſby ſchok, bjeſ toho, ſo by ſo ſe ſtarſchimaj roſzohnował. Tole wſchitko maćeri wulke ſtaroſcźe cźinjeſche. Hdyž takle myſłeſche, pſchiſtupi nan ſ pódlanſkeje jiſwy k maćeri, w prawej ruzu nowinu a liſt wot Jurka, kiž w Franzowſkej pſchebywaſche a cźitaſche wobſah:

„Luby nano a maći!

Waju poſłednі liſcźik je nije hłuboko hnuk, a duż ſym ſo hnydom roſſudźił, ſ popołdnišchim cźaſom wot tudy wotjeźcź, ſo bych nėkotre dny pola Waju pſchebywał. Wyjłu, ſo ſym hižo jutrje wjeczor pſchi Wamaj.

S wutrobnym ſtrowjenjom Waju

Jurk.“

Macź ſo hnydom ſbėhny, nanej wokoło ſchije padny a potom hnydom do kuchiny khwataſche, ſo by wſchitko do porjadka pſchinjeſła. Sa jutrſchi dżeń warjeſche najłėpiſche jėdźeſe, kotrež Jurk jako dźėcźo najradſchcźo jėdźeſche. Wjeczor pſchińdże. Wonaj Jurka woczakowaſchtaj. Wjeſele žiwjenje ſnjeſeſche ſaſo we wucźerjej domje. Wlido běſche hižo ſ běłym rubom pſchikryte, jako mały hółcźeẑ ſe ſpėſchnym liſtom w ruzu pſchińdże. Macź ſo niczeho dobreho njenadźijeſche a poda liſt nanej, kotryž jón wotewrjnſchi cźitaſche:

Łubej ſtarſchej!

Dla nuſnych wobſtaranjow we ſaſtojnſtwje mi njeje możno, dżeńa do domiſny pſchińcź. Pſchińdu, hdyž ſmeju wjazy cźaſa.

Waſch

Jurk.“

Saſo běſche maćerne wjeſele podarmo. Dokelž Jurk njepſchińdże, poda ſo nan na druhi dżeń na dwajdźeſatſke puczowanje do D. Macź pak nochzyſe dołho a woſta ſama doma. Hdyž nėtko wjeczor pſchi małej petrolejowej ſwėzy w modleriſchi knihach cźitaſche, ſakłapa ju na dobo do durjow. Durje ſo wotewrichu a hižo pſchiwėża ſhubjeny ſyn Pawoł ſ njej do ruku, proſcźo:

„Macźi, luba macźi, wodaj mi, proſchu cźe ſ zyłej wutrobu, *pomhaj mi! Shonich, ſo nan domoch njeje a tuj* pſchińdu k tebi we poſłednej hodźinje a nėtko ſłyſch: Sžym ſebi we wukraju pſchekupſił dom kupił a tehodła do dołha ſakłėſł. Trjebam ſa ſi dny pjecź ſtow hriwnow, jeli je njeſwjedu, ſym ſhubjeny. Macźi, ponhaj mi!“

„Prawje njeje, ſo runje ſ maćerſi pſchińdżeſch, hdyž pjenjeſy trjebaſch. Tola derje wėſch, ſo ja ſama telko nimam.“ Pſchi tutych ſłowach ſtany a dżeſche pomałku k małemu khamorcźeẑu, kotryž njedałoko na ſcźenje wiſaſche, a pyłaſche wſchitke ſwoje pjenjeſy hromadźe a da je ſynej. Nėtko wotewri ſchatołwy khamor, we kotrymž njeſeſche wſchitke debjenki njewjeſcźinjeke nadoby ſhowane, pjerſcźeńcźe, kotrejž běchu wjele hódnje, też ſłėborne a ſłote naruczne rjeczaſki dari ſynej. Macźerka rjekny: „Tu wſmij a ſapłacź ſmy ſi dołh dołh, ſama dre drohe debjeńſi ženje na ſwojim cźėle nošyła njejſym, tola ſym je ſebi pſchejo jako wopomnjeńſi dar wuſoko ważika a derje ſhołwała. Tuż je ſwmi a dźi ſ Bohom.“ Sſyn wokoſchi ſ dźakom maćerſku a woteńdże.

Nanej pak maćerſka nicźo wo tym njepraji, ale ſhłowa to pſchi ſebi. Sa łéto, hdyž ſwony patorzizu wjeczor k Božej nozy ſwonjachu, pſchińdże cźah na biſke dwórniſchcźo. Cźrjóda hodownych hoſcźi wuſtupi ſ cźaha a khwataſche wjeſele powėdaju ſ hodownymi darami ſ wucźerjej domej, hdyž mandźelika hižo dłeſcźi cźaſ na khorym łożu leżeſche. Jurk wotewri durje, ſ łożu maćerſe khwataſche Lenka, Mercźin ſcźehowaſchtej. Jurk běſche pſched krótkim ſa ſtatneho wėcźnika do Parisa powołany a běſche wſchitkim pſchiwuſnym napiſał, ſo kóżdeho pokłuſtacź da, jeli njeby pſchidohne hody w ſtarſchiſkim domje pſchebywał. Też ſaſtorzeẑeneho Pawoła nan ſaſo witaſche do ſwojeho domu. Pjerſcźenjenje a debjeńſi macźeri ſaſo do klina połoji, kotrejž běſche pſched łėtom potajniſe doſtał. Wón je njebě trjebał. Wėcźitzy běchu hody ſbożowni a wjeſeli wſtarſchiſkim domje.

„Cźeſcźuj twój ſtarſchiſki dom a łubuj twoju maćerſ!“

dyrbjesche ſtſchiwdsenje wróćo wſacź. Wón to njeczinjeſe, ale jo krucze dale ſaſtupowaſche. Wěz pſchińdże pſcheđ hamtſke ſudnistwo a Wichor wſa ſebi dweju prawisnikow ſe Chorjetza k pomozy. Sſudnistwo wěz pſcheſhladowaſchi ſdźeli, ſo je ſkórźba wotpokasana, lohodla ſo zanoho nacźinjenja a teź zanych khodojtow na źwěcze njeje a thójity ma kóżdy ſam ſwoje njeſć. Wy-li Wichor nětko muź był a żana ſtara żona, by wón, je-li niż pyjedy, nětko dyrbjał pſcheſwědczeny być, ſo zanych khodojtow njeje. Nawopak bésche. Wichor jédźeſche nékotre njedźele ke „kuſtarſkim miſchtram", kotſiż jemu nětko roſom dopołnje ſamucźichu, tak ſo wón jenemu ſuđodnemu praji: „Sa unje budże to nětko jara cźeſće, ale ja pójdu „anſs Ganze".

Ja ſym tónle wotſtrěł kohodla tak nadrobnje piſać, dokelž w druhim naſtawku ſtejeſche, ſo Wichor ſe ſtſchiwdźazym wuprajenjom khutnje měnił njeje a ſo je dyrbjał nój pſchidhodny nan ſtórźbu pſchećrjacź a thójity njeſć. Nětko wotmětwjaſche ſo nam ſ prěnjeho naſtawka ſnata wěz, ſo ſo mojemu ſuđodnej Khěžnikej ſchaty ſhubjowachu, hač ſo wón 3. januara t. l. wjeczor roſsudźił, na podhładnu khodojtu kakacź, ſ kotrejeż ſo potom — hdyž bésche ſo ſ wotnom nuts dobywſchi w ſchatach ryl a ſo Khěžnik pſchi tym hrabnył — Wichorowu ſym wudypa. Khěžnik nětko, roſhorjeny dla taſſeho njeſtutka, hółcźeza dźerźeſche a półka po nim, ſo by nětko ſa źiwédła měł. Mój dowjedźechmoj hółcźeza k jeho nanej, nadźijachmoj ſo, ſo tón ſ najmjeńſcha hółcźeza pothkoſta a Khěžnikej ſarnezi, ſo ſo taſſe wězy wjazy njeſtanu. Ale wěz hinak leżeſche. Mój dóſtachmoj ſacźichćej, ſo je Wichorowa ſwójba wo hółcźezowym njeſtutku wědźała, a mój bźehmoj we tym pobylnjenaj, jako druhe ranje Wichor ke Khěžnikej pſchińdże a hółcźeza ſakſtoiwaſche. Pſcheđ połajom mějeſche Khěžnik ſ hółcźezom hiſcheże źobuźelniwoſć, dokelž prajeſche, ſo nochze, ſo by hółz thłoſtany był, dokelž je był pjeza ſawjedźeny. Take źobuźelniwoſć bu ſ Wichorowej ſtrony ſ tym mytowana, ſo bé Khěžnik w druhim naſtawku jako thać a źobu najbóle njeſprawny człowjek wuwukowany. Hiſcheże pſchiſpomnju, ſo je był Khěžnik Wichorowy źobu najſćeſchi pſcheźeł hacź do teho dnja, hdyž jeho žona w źiwojej komorje popadny. Schoż nětko moju pſcheźeſtnoſć ſ Khěžnikom naſtupa, ſo mój njetrjebamoj jedyn za druheho hańbowacź, dokelž mój dźensoj jedyn druhemu ſ durjemi nuts a niż pſcheš wokno, każ je to Wichorowy hółz cźinił. Schtoż wěz wo ſ duchami powědaznym muzom a ſchcźuźimi khowanni naſtupa, ſ tym ſo hakle nochzu ſaběracź, ale pſchewoſtaju to ludźom, kotſiż maja hiſcheże źiwéj ſtrowy rozum a niż woi „kuſtarſkich miſchtrow" ſamueženy każ Wichor a jeho źiwója. Stónczinje cźitachmy hiſcheże wo běrnazych paduchach, ſchtoż dozhła do tuteje wězy njeſtutcha. Schto je ſo dyrbjało ſ tym doſpěcź, njewěm, to jene je wěſte, ſo ſebi ſaneje cźeſće njeſtu dobyli, hdyž ſu to do taſſeho wót ſwój ſmjerdźazeho naſtawka dali horje wſacź. Ja ſ tutym naſtawkom ſaneho cźłowjeka njeſprawnje njewuwmeſcham a njeſſchiwdźu, każ je ſo to w druhim naſtawku napſcheźo ni, mojej źiwójbje a mojemu ſuđodnej Khěžnikej cźiniło, ale dha ſ tym dospjeź, ſo dyrbi pravda pravda woſtacź a ſo dyrbi kóżdy cźłowjek wědźeć, ſchto na taſſich ludźoch je, kiž ſo ſ kuſtarjemi ſaběraja a potom pſchi kóżdej wězy praja: „To je nacźinjene".

A nětko ja Waſ, ſ'ćchikrywjerjo Wichoro, je-li macze hiſcheże ſchkrućku cźeſtneho ſacźuća w ſebi, na tutom měſtnje pſcheđ zylej ſjawnoſću żadam, ſo bychće Wy nje pſcheđ ſudnistwo ſ ſamowlwjenju żadali, je-li ſym w tutym naſtawku njewěrnoſć pisał.

Jan Wjeńka ſ Wylemoj p. Klětneho.

Přilopk.

* **Móz „Kulturverbanda".** Ssama organiſazija Kulturverbanda ſa pokodniſchu Morawu ma 300 000 ſobuſtawom. Po rosprawje ſ hłowneje ſhromadźiſny, wotmětoje w Mikulowje, trjeba tale pſcheněmčowaca organiſazija na pokodniſchej Morawje 6 miljonow cźeſtich krónow létnje.

* **Wopor bolſchewiſtiſkeho režima.** „Prawda" pſchiniesze powěſć, ſo ſu na dróſy dwě wjerſchi wot Tambova burikeżo dopiżowarja Bolotina ſtónzowali.

* **Herjekanja pſchi pohrjebje.** Pſchi pohrjebje ſnjeſhożeneho dźěłacźerja w jenej nozy bliſko Bratiſławy k roſhorjenemu wuſtupej dóńdże. Dźěłacźeſtwo ſo je kommuniſtiſkej thorhoju na pohrjebje wobdźěli, tohodla ſo duchowny ſapowědźi, ſo by cźěko pożohnował. Na to ſpytachu żarowazy ſawoſtajeni a pſcheczeljo ſemrěteho, ſararja pſchebicź. Policija dyrbjeſche ſaſchimnycź. Stónczinje ſemrěteho bjes zyrkwiſkeho pożohnowanja pohrjebachu.

* **Lód w Dalmazijſej.** W Splitſkim mórſkim ſaliwje w Dalmazijſej ſu k prěnjemu raſej lód na wodźe měli. Tak dołho każ cźłowjekoſo pomnja, tam lodu toho njeje. Sylny wichor je w Bożnjiji wulku ſchkodu nacźinił, pola Moſtara ſo tſěchi dwojeczi burſtich twarjenjow wotkrychu.

* **Banditoj w Syrijſej.** Każ Reuterej telegraſowarnja ſ Damaſkona powě, ſu banditoj wjele wobydlerjow ſchcźeſćijanſkeje wězy Maruneh ſtónzowali. Maruneh leži 25 kilometrow k dołhemu wjeczoru wot Damaſkona. Na 50 wozbowow je źiwjenje ſhubiło.

* **Struchłohra na morju.** Każ ſo ſ Terſta piſche, je ſo ſandźene dny na morju pola Arbe pſchećeżena barka podnuriła. Jeje mějicźel chżyſche ſwoju żonu ſatkowacź, tola żona ſepre jeho tak krucze, ſo ſo wobaj ſa krótki cźaſ ſatepiſchtaj a ſ nimaj też jeju 12létny ſym. Druhe wozbozy ſ barki ſo wumóżichu.

* **Lěkaŕ je pazientku ſtónzował.** W Filadelfiji bě ſebi lěkaŕ Daniel Malhall ſ jenej pazientku, kotraż k njemu khodźeſche, dowérne ſnajomſtwo ſcźinił. Dokelž pak chżyſche ſo w tym cźaſu ſ jara bohatej holzu, ſ dźowku wulkopſchemyſłnika, wożenicź, wotſtroni lubku ſ jeńom. Lubka, ſ mjenom May Ditrichowa, jednoho dnja po woſpjetnym wopnzje pola njeho ſo ſhubi. Pozcźachu ſa njej pytacź, ale Malhall, byrnjež běchu widźeli, ſo je pazientka ſ njemu ſchła, prějeſche, ſo je w poſledniem cźaſu ſo ſ njej widźał. Krótko potom naſta w domje, w kotremž bydleſche, ſaſapnjenje miliny. Dwaj elektrotechnikaj buſchtaj do domu póſłanaj, ſo bychtaj pſchetorhnjenje ſaſzo wuporjedźiłoj. Pſchi tom w měſtnoſći, kotraż ſluſcheſche k lěkarjowemu bydlenju, ſtorcźiſchtaj na ſamurjowanu trwawu ſchinu, w kotrejż namakachu kużu ſónſteho cźeła. Woſjewiſchtaj to wyſchnoſcźam a ta namaka druhe dźele cźeła na dnju ſwěrtiſka domu. Davida Malhalla nětko ſajachu, ale wón mordaŕſtwo prěze. Nětko wupraja, ſo je tamneho dnja ſona pola njeho była, ale ſe ſo ſama ſajědoſcźiła, hdyž je ji ſdźěłił, ſo ſo ſ druhej woſeni. Wón dyrbjeſche mjes roſrěcźowanjom pódła k telefonu a pſiedy hacź ſo wrócźi do ſaradźeńſkeje ſtwy, bě ſebi hoſza tam jěd namakała a jón wupiła. Na to je cźěko na kużu roſrěſał a ſthował. Tomule roſjaſnjenju pak ſo njewěri a lěkaŕ ſtaji ſo pſcheđ ſud mordaŕſtwa dla.

* **W ſwadźe ſaſtótaj.** W nozy ſ ſobocźe ſo w jenej korcźmje w Pirmazeuren wſchelazy hoſcźo ſwadźichu, pſchi cźimž bratrow Emila a Roberta Brunnera, kotrajž ſtaj wobaj ſe ſeparatiſtiſkeho hibanja ſnataj, tak ſtraſchnje ſ nożemi ſtakachu, ſo ſa krótki cźaſ na ſwoje rany wumrěſchtaj. Też nan a mějicźel hoſcźenza ſo cźeżko ſranjſchtaj. Dwoju hoſcźow ſu ſajeli, dokelž mějia, ſo ſtaj ſ nożom kakałoj.

* **Na jewiſchcźu wowrótnił** je hudźbny kłown w jenym jěchaŕſkim dźiwadle w Eſſhfordźe w Jendźelſtej. Krótko po tym, ſo běſche na jewiſchcźu wuſtupił, machaſch ſ rukomaj dźiwje wokoło ſo a rejeſche wótſje: „Ja ſym wſchehomózny Bóh!" Jeho dyrbjachu do wuſtawa dowjeſć.

* **Prawe khłoſtanje.** W Newyorku khłoſtaniſti ſudnik bjeſſwědomicźiweju cźiwiłowarjow ſkotu k prawemu ſaſtuženemu khłoſtanju ſaſudźi. Pſchi ſliwku běſchtaj pohonchaj ſwojim konjom bjes pſchitkowow wjazy hodźin na dróſy ſtacź dołoj. Ssamoj běſchtaj ſo do korcźmy ſydnyłoj. Pſchećeżel ſwérjatow tole wyſchnoſći wojſiewi. Saſudźenaj dyrbjeſchtaj nětko pſchi ſliwku dwě hodźinje na mjeſce ſtacź, nahaj hacź do paża, a dyrbjeſchtaj ſamoj na ſwojim cźele ſacźuwacź, kajſuż njeſłubu kupjel ſtaj ſebi wot ſwojich koni ſadakoj. Ludźo ſ pſchedeſhcźinkami ſchkitani, pſchiſhladowachu ke khłoſtanju muzow a pſchiwokachu jimaj, kak derje ſtaj ſebi taſſele khłoſtanje ſaſkużiłoj.

* **Bojalnoſć pſcheđ mandźelſtwom.** W Yorkſtim wokrjeżu w Jendźelſtej ſemrě tele dny 92 lět ſtara holza. Bě we ſwojim źiwjenju ſi krócź ſ njemjeſću, ale kóżdy krócź bě na kwaſnym dnju ſe ſtarſchiſkeho doma cźekła. Strach, kotryż ſebi ſama wukóżicź njemóżeſche, njeda, ji do zyrkwje k wérowanju ſaſtupicź. — Podobnu podawk ña ſo loni w Chikagu. Tu chżyſche ſo měſchcźanſki miliſonar ſ knjenju ſ wożebneje towaŕſchnoſće woženicź, ale njewjeſta da na ſo cźakacź a ſtónczinje ſ zyła njepſchińdże. Pjeć raſow ſo tale hra wospjetowache, kóżdy krócź bě njewjeſta cźekła. Nawożenja dyrbjeſche woprawdźite ſmětowe pućowanje cźiniccź, ſo by ju ſaſo namakał, tola w poſledniem wokomiku jemu ſaſzo wuſtocźi. — W Devonſhiru w Jendźelſkej ſo pſcheđ króttkim njewjeſta ſ ruki ſwojeho nana wutorhny a khwataſche domoj a ſamkny ſo nékotre dny. Nichtón ju njeſamó nawabicź, ſo by ju ſwérowacź dała. — Wożebje ſpodźiwny pad tejele bojaſnoſće a tohorunja ſpodźiwneho wotpohnanja ſta ſo w Franzowſkej. Njewjeſtu na kwaſnym dnju tajſi ſtrach cźiwiłowache, ſo ju njemóżachu nawabicź ſo by do zyrkwje pſchiſchła. Jeje ſotra, kiž bě zyle na nju pododna, pſchewſa w poſledniem wokomiku rólu njewjeſtu, da ſo ſwérowacź a wrócźi po wérowanju ſchlewjeſ prawej njewjeſce abo mandźelſtej bjes teho, ſo by ſchtó pytnył, ſo ſtaj ſo ſotſje pſchi wérowanju ſamenitej.

Kućik radosće za pěkne serbske dźěći.

Dźědowe zabawki wot Radyserba-Wjele. — Wozjewja Serbomił Tuchorski.

Clowjek a přiroda.

10. Złoty ptačk.

Hółčkaj dźěſtaj z malenow
Nimo hustych ćernikow,
Sedźeše tam za kerkom
Cuza żónska z brěmjenjom.
To bě stara prošerka,
Wohidna kaž khodojta.
„Synkaj, dajtaj ruki mi,
Spomhajtaj mi na nohi!
Posydźech so z mučnotu;
Zebrać so zas njemóžu."
Michał zwoła: „Najebać,
Z drjechmom so tu zabjerać.
Janko, pomhaj, jeli cheeš;
Mje to pódła njezměješ!"
A wón z hrozu hładajo
W skoku do wsy puści so. —
Janka, khłopca z pastyrnje
Wšak tež hroza zaja drje;
Z prócu pak tej starušcy,
Wudopomha na nozy.

II.

Hlej dźě, kajki dźiw so sta!
Zóńcy zańdźe wohida,
Před Jankom so přeměni,
A mě nahlad kralowski;
Drasta so jej swěćeše
Jako pychi zemjanske.
Tež bu z khudoh' brěmjeńka
Rjana klětka sléborna.
Žołty ptačk w njej ćinkajo
Kłonješe před Jankom so. —
Z milotka ta krasnica
Dźěše: „Wzmi toh' žoltačka!
Z kóždym ranjom změješ to
Złoto jejko wot njeho.
Ale dźerž sej w pomjatku,
Stoż ći twjerdźe přiruču:
Khroble nihdy njezełhaj!
Na wšo samu wěrnosć praj!
Zrěčiš-li hdy žanu lžu
Z dobom budźe po ptačku.
Hnydom wón ći wućeknje,
Nihdy wjacy njepřińdźe."

III.

Jank wšo doma spowěda;
Spodźiwanje bjez kónca.
Wćipnej dźěśtej nan a mać:
„Jutře ma so pokazać,
Hač tež to drje zawěrno
Tak z tym jejkom změje so." —
A hlej zajtra na ranje
Złote jejko leżeše.
Za jutřišim zaso tak —
„Ptačko, měj to wulki dźak!"
Wospjetujo stajnje so
Dźeń a dźeń tak wosta to. —
Pastyrnja tak wjesela
Njebě nihdy widźała.
Nětko njedźelu k wobjedu
Častku mjasa mějachu.
Nan sej kupi suknjeny
Nowy ropyr kemšacy,
Maćerka sej wołmjany
Suknju k kemšikhodźenju.
Jankej krawc też kholowěki
Nowe zeši k njedźeli. —
Přitom wulcy njećinjo
Mějachu so ponizko:
Nan so njewzda pastyrstwa,
Mać nic přeznoh' koleska;
Darni běchu khudźinkam,
Přećelniwi susodam.

IV.

Zezrawichu mjedowki
Na štomje před woknami.
Pastyř nan jich naščipa;
Mać najrjeńšich zwubjera,
Na łopjena nakładźe
Wonjatych do kobjele.
„Janko, ćeći donjes to!
Praj też wjele dobreho;
Njech te rjane krušwički
Wujkam, ćetkam rozdźělić.
Wubrała sym najrjeńše;
Duey njezjěź žaneje!"
Słodku wzawši kobjalku
Hołčk bě ruče na puću;
Z njeje wón ta mjedowa
Wabješe tak zawjedna.
Hubje zachee jara so:
„Jenu zjěsć, što wadźi to?"
Přewabjeny jenu zjě.
Što dźě wo to? Štó to wě?"
Ale tola wutroba
Jemu swarjo pukota.
„Hółčo, to sy njedyrbjał;
Maćeŕ njejsy posłuchał!"

V.

Wječor prašany wón bě:
„Sy też wotedał je wšě?"
Hółcej zdyrkny wutroba,
Boješe so swarjenja.
Zelha k zemi hładajo:
„Wžo wotedał sym wšo!"
Ptačik zćiwka: „Lžš to su!
Jenu zjědł sy po puću!"
Zpjerchny wotsal z wokneškom,
A ze zrudnym zynčenjom

VI. Janušk a ptačik.

Na wysoku hałozu
Ptačk sej hnězko twari.
„To je tola z hłuposeń",
Janušk delka swari.

„Wottřasć budźa wětřiki
Na zemju tu khěžku;
Rozbić b'dźa so jejka ći
W wotpadnjenym hnězku"!"

Ptačik spěwa radosny:
„Zadyn strach mi njeje;
Połnički sym dowěry
K Bohu wjesoleje."

„Wšako wón mi radźił je,
Twarić tudy horka;
Tuž mi domik njepadnje,
Njech też wětřik storka!"

Listowanje.

K. L. Dźenžnjiſcha Khiniſka ma po trochu wěrnyhódnej ſtatiſtiju bliſko 480 miliſonow wobydlerjow. Pſchi tym dyrbi ſo napomnicź, ſo zyła cźrjoda wulkich wikowańſtich měſtow w ſnutſkownym kraju jara njeſpuſchcźiwu material pſchedeži. Tola może ſo rjec, hdyž zyłe wobydleŕſtwo ſemje na 1 600 000 000 ludźi liczimy, ſo dobra ſchtwórcźina zyłeho cźłowjeſtwa w Chiniſkej bydli a ſo je kóżdy ſchtwórty cźłowjek Chineſa.

A. H. Sſowo „tragedija" wuthadźa ſ Greſkeho a to ſe khańſkeho hłowcźta a dźe wrócźo na ſtare greſkie dźiwadło Tragedija (ſeſtajane ſe hłowa tragos = kojok a ode = ſpěw) rěka potajkim poſkownje „kóſkoſpěw" (Kóſkopiwo je Wam wěſcze ſnate) a wopſamjenja ſpěw, kotryż kóſkonohate ſatyry w khórje pſchedněješchu.

M. W. Wěſo ho nalutowańſki pohódnoſcźa. S pohódnoſcźenſkeho ſamóženja nalutowanje ſo ſond wutmori. Ale do léta 1932 njemóżece tohodła na wupłacźenje liczicź. Pſchi ſnadnej nalutowańſy je pak móżno, ſo Wam nalutowanja hižo nětko dźěł wupłacźi, dźiwajo na Wašche hubjene hoſpodaŕſke połoženje.

J. W. Hdyž ſcźe tute rumnoſcźe ſobu wotnajaŕ, ſchtoż dźe we wotnajeńſkim wumeńjenju ſteji, njeſmě wobſchedźeć bjes Waſcheje dowolnoſcźe rumnoſcź dale wotnajeźi. Hinak leži pad, je-li hiſcheże ſo tutoho ruma k lépſchemu hoſpodarja (wotnajerja) wſak, potajkim njeje ſobu wotnajaty. Potom ſmě hoſpodaŕ ſ rumnoſcźu cźiniccź, ſchtoż chże.

Fr. H. Mějſchcźanſke nalutowańſe ſchcźe drje nihdźe pohódnoſtki njewupłacźa, trjebaja kaž wſche druhe hatle w lěcźe 1932. Móżno wſchak je, ſo hinak poſtajeja a pod wěſtym wumeńjenjom do cźaſa wupłacźuja. Ale nješchto wěſte ſo hač dotal rjeż njehodźi.

Dary za „Tow. pomocy za studowacych Serbow".

Dalše dary z **Nowych Poršic** nazběra **Wenka**

k. Reinisch	1,— hr.
k. Petschka	1,— hr.
k. Hasse	1,— hr.
k. E. Pietsch	1,— hr.
k. E. Rentsch	1,— hr.
k. A. Brade	1,— hr.
k. E. Schmidt	—,50 hr.
k. E. Simon	—,50 hr.
k. P. Miersch	1,— hr.
k. E. Zimmermann	1,— hr.
hrom.	9,— hr.

dotalny dary: 349,58 hr.
přenošk 9,— hr.

Dalše nazběra:

Lenka Bartec z Kumšic

k. J. Vogel	1,— hr.
k. A. Barth	1,— hr.
k. E. Mjekel	1,— hr.
k. A. Schramm	2,— hr.
k. F. Mosig	2,— hr.
k. E. Schulze	2,— hr.
wšo hromadźe	**367,58 hr.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežaje so stajace nawěški a tabele so wyše wobmólwja. W 11 rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. W W

Čisło (Nr.) 36 **Budyšin — pjatk, 12. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němskostatna čorna wobora.

Hospodarski wuběrk němskeho rjeńma je wo wudawkach ministerstwa němskostatneje wobory wuradźował. Rozprawnik sozialdemokrat **Stücklen** nětkotre pischekročenje wudawki porokowarske, kotrež runje wolu k dalschemu lutowanju njepischeradža. Potom so ministra woprascha: 1. Kajke swjatki su mjes němskostatnej woboru a čornej němskostatnej woboru? 2. Schtó je čornej němskostatnej woborje uniformy pischepodał? 3. Kak je so wona mohła w statnych twarjenjach sameščeć? 4. Kajke stejischćo je leutnant Schulz pola kommanda němskostatneje wobory zastawał? 5. S kajkimi pjenjesami so tak mjenowani swjasanjszy offizjerjo mjes němskostatnej woboru a němskoludowskimi organizacijemi placža. 6. Dostawa němskostatna wobora pjenjezy a privatneje ruki? 7. **Kak** so rekrutowanje němskostatneje wobory w swjasanju z němskoludowskimi swjatkami stawa? Rěčnik potom praji, so ma finanzielne wobmyslenja. Teho dla namjetuje, wudawki pschi wuhotowanju kasarnow, pschi twarach a też pschi wobsedźenskej słužbje smjerschćicz.

Rosprawnik **Erfing** so Stücklenowej kritizy pschisahmy. Erfing žebi žadałche, so bychu so wězy sa wójsko nic jenoż we wobornym wokrjesu, ale w zyłej Němskej zakale, dokelž by hewak zyła Porheinska wot podawanja tychle wězow wusahnjena była. W sajinje němskostatneje wobory wón wobžaruje, so je sjawnosć pschi prozesach we seminych morduarstwach wusahnjena była.

Minister němskostatneje **wobory** na Stücklenowe praschenja wotmolwi, so je čornu němskostatnu woboru pschez wotpokasował. Wěrno je, so je w lěcze 1923 general Ludendorff generala se Seeckta we jeho wobydlenju wopytał a jemu namjetował, čornu němskostatnu woboru załožić. General se Seeckt je to najwótrischo wotpokasał. Němskoludowskeho sapósłanza Gräfu se Seeckt zyrka njeje pschijał.

Hdyž bě tehdomnischi němski kanzler **Cuno** wyschischeho leutnanta **Roßbacha** pschijał, je so mjes ludom powědanje **rosćěrilo, so ma knjeježstwo z čornej** němskostatnej woboru swisk. — Na wjetschu ličbu praschenjow sapósłanza Stücklena minister Geßler zyrka njewotmolwi.

Sozikaldemokrat **Künstler** praji, so ma so po měnjenju sozialdemokratiskeje skazije pschi wudawkach za němskostatnu woboru mózne lutować. Sozialdemokratojo žebi žadaju, so by wustupowanje wěstych offizjerow pschećiwno republiky pschestało.

Pjenježne srědki za statny sud k skitanju republiki so zapowědźitje.

W hospodarstwowem wubjerku němskeho rjeńma je **so namjet, so bychu so pjenježne srědki za němskostatny sud wuschmórnyłe, z 12 pschećiwno 10 hłosam pschijał.**

Sa wuschmórnjenje hłosowachu němskonazionalni, němscy ludowcy a kommunistojo. Tuchi njejsu za to, so by so republika schkitała, ale so polwalika. Teho dla njejsu sa statny sud njepschichwolichu.

Sakske knježerstwo so zapowědźiło, rězańskemu dawkej spadnyć dać.

Sakski rěsnisti swjask bě hromadze z krajnym wubjerkom sakskeho rjemjeńka kónc sanóženeho léta sakskemu finanznemu ministerstwu namjet sapodał, so by so rěsański dawk wotstronił. W sapodatym pitnje so praji, so bychu so z tym płaczińscy mjazałowych twarow stuschiće. Porujo wudawkam za wobhładanje rěsańskeho skota a za statne sameščenje je rěsaństi dawk najwjetschi. Cżejšo deje je, wobličicz, wo kelko so z rěsańskim dawkom punt mjasa podróži, po zamóžnym wuprajenju sakskeho finanznego ministra **pak podróženje** 3 hač 5 pjenjezkow wuczinja. Wotstronjenje rěsańskeho dawka by też prózowanja sakskeje kobłazowje industrije spěchowało, so by so pschećiwno zusej konkurrenzy wobaraca mohła. Se wšěch stronow so na rjemjeńko a pschemysłu cżičchezi, so bychu so wudawki a sajtłużba snjiże. S prawom pak žebi rjemjeńko žada, so by so nimo **měry** wulka dawkowa cżeża położiła, kotraž tchěrny dźeł wudawkow wuczinja.

Sakske finanzne ministerstwo je so wo sapodaczu rozhudźiło; wobžaruje, so so rěsański dawk njechodźi spuschćicz, dokelž pschi nětcżischim położenju statnych finanzow stat njemóže tutón dawk parowacz.

Konferenca Małeje ententy.

Konferenca Małeje ententy je so tydzeń w Temeschwarje **wotewrita. Hnydom pschi spočatku Beneš** słyšeli, so **su so jednanja mjes Ruskej a Cżeskosłowakskej w nastupanju pschipósnacza bolschewiskeho knježerstwa pchetorhłe, dokelž** je so Moskwa jasnowědźiła, słubiwši, so so njebudźe do znutskownych należnosćow Cżeskosłowakskeje měšerć. Po dalšim pak też wo materielne wězy dźe. Moskwa wochze w Ruskej zebrane cżeske wobježdżenstwo windacz abo zarunanje za to sapłacżicz.

*

Barlinske nowiny z Temeschwarja zhonja, so je hłowne praschenje na konferenzy Małeje ententy jeje **stejischćo k falschowanju pjenjes w Madjarskej** naswětowało. Benesch słyšeli, so w měrzu k konferenzy Swjatka Ludowa pojěde, kždyž budźe so też wo tejle należnosći jednacz. Na konferenzu je so wobjamko, so wona, doniž pschepytanje w Budapeschi njebudźe skónczene, nochze žanych króczelow pola Swjatka Ludowa cżinicz. Wona budźe też teho dla dale směrom pschihładowacz, dokelž by so nětcżiske Bethlenowe knježerstwo pobyrnilo, hdy by so Mała ententa pschećiwno njemu stajiła.

Wo wotmyślenym **balkanskim swjatku** južnoskowjanski zwonkowny minister dr. Ninczicz praji, so je so Južnoslowjanska jara horliwje prózowała, so by k tutomu swjatkej doschło. Na to je pak nětkole malo wuhladow, dokelž Grichika je zapowědźe, zadanja Južnoskowjanskeje a Bokharskeje w nastupanju pschikhoda tuteju statow k morju a schkitanja słowjanskeho wobydlerstwa w Mazedonskej dopschinicz.

Rumunisti zwonkowny minister Duca želeli, so je so **rumunsko-połski swjast podešchił.**

Wo oficzialnej idźelenju wo konferenzowych wobsamknjenjach so praji: Ministrojo Benesch, Ninczicz a Duca su wo postnapanju na **wotbronjenstej konferenzu** jenotnu cżaru postajili. Wobsamknjenja a do tukkowanja **Locarnskich srěcżenjow** su so nadrobnje rospominałe, pschi cżimž je so pokasało, so prózowanja Małeje ententy na to du, měr na załožu měrowych srěcżenjow zakhowacz. W sajinje měra so **pschejeje, so by so falschowanje bankowkow w Madjarskej** do cżista rossajniło a so bychu so winikoju pokhłostali. Mała ententa je wobsamkła, wunoschk pschepytanja wocżakacz. Dale su so statny **Małeje ententy rozsudźile, so budża w pchichodnych pjeć lětach w praschenjach internazionalneje politiki zhromadnje postupowacz.**

Po skónczenju konferenzy su zwonkowni ministrojo kóždy za sobu pschitomnych nowinarjow pschijeli a su na **praschenja na pschejeme a połnjome woschnje wotmolwjeli.** Na praschenje jeneho madjarskeho nowinarja južnoslowjanski zwonkowny minister praji: Mała ententa nima ničzo pschećiwno madjarskemu kralej, jeli so pak cżge so Madjarska internazionalnych wobcżežnosćow sminuwši, dyrbjała so wona **krala z Habsburgskeje zwjazy wotrjez.** Benesch na to pokasa, so jednanja z Moskwu njejsu **sastajene,** ale jenoż **pschetorhnjene.** Duca praji, so budże Rumunska za sakhowanje měra dźełacz a so budże sałożenje balkanskeho swjatka podpjerowacz.

Němski dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na zemjanskej hrjazy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowafnja wobuća. Pódšowanje spěšnje a tunjo

Němskoćěski sapósłanc Bacran a falšowanje ćěskich bankowkow.

Winike nowiny „Stunde“ powědźa, so su pola madjarskeho profesora Maszarosa, kotrehož běchu dla psched nětkotrymi lětami we Winje dla rosschérjenja falschowanych cżeskosłowakskich krónow sajeli, też „wojerski sestupanski plan“, pschećiwno Cżeskosłowakskej wotmérjeny, namakali. Kaž je znate, běchu Maszarosa hromadze z Györffom a druhimi wožobami we Winje sajeli, dokelž bě cżeskeho rjenja a dželanje falschowanych cżeskosłowakskich 500-krónowskich bankowkow w Grazu satoržił. Tola je awstriske knježerstwo zyłu należnosć nadawało na zadanje madjarskeho knježerstwa porasyło. Tale wěz, kotraž je so z napraschenjom jeneho sozialdemokratiskeho sapósłanza sało na žiwjenje sčahnyła, je so w parlamentarskim pschepytowanskim wubjerku w Budapeschi z rěcżam pschinjesła.

„Stunde“ je k temu słědowace dalsche jenotliwosće pschidał: W lěcze 1921 je cżeskosłowakske zwonkowne ministerstwo awstriskemu zwonkownemu ministerstwu powěsć dało, so je pschichistawstwo pschećiwno cżeskosłowakskej republiky pschihotuje, kotrehož mjeze do Madjarskeje dopschahaju **a na kotrehož cżole němskoćěski sapósłanc Bacran stejł.** Po planje pschichistawnjerjow dyrbjesche so Cżeskosłowakska najprjedy z falschowanymi cżeskosłowakskimi bankowkami pschepławicz, so by so lud do hrosy dał, na cżož by so dyrbjał sbóžk w Sskowakskej a w połnóžnych Cżechach zbudźicz. Jako hrjadskiseho tuteho pschichistawstwa cżeskosłowakske knježerstwo Win mjenowasche. Winiski policijski so poradźi, falschowanišću bandu wuhladźicz a wona nětkotrych universitnehu profesora Maszarosa, wěsteho Gustava Kajtnera a jeho žonu Charlottu, pschekupzowu Friedizera, Erdeya a Planka, Bratislawskeho studenta Planka a wěsteho Szonogya saja. Pola wjednika falschowarskeje bandy, dr. Maszarosa, cżeskosłowakske bankowki, 4½ miliona krónow hódne, nadeńdźechu. Dale swješčichu, so běchu pola Winskich bankow falschowane cżeskosłowakske bankowki, 2 miliionaj cżeskich krónow hódne, pschemjeniłi. Dale pola Maszarosa je wichemi nadrobnosćemi wudźěłany plan sa sejtupanje mandatarskich dobrowólnikow a jich swjatkarjow w Sskowakskej a połnóžnych Cżechach namakachu. Jako nawjedowarjo so prinz Windischgrätz, nětkuschi němskocżeski połtaraz Baeran a general Eisler mjenowachu. Kaj „Stunde“ pischo, su so falschowane noty we Wetzelsdorfu pola Graza z dowolnosću schtyrskeho krajneho hejtmana Rintelena naczischczake.

Dalsche pschepytanje falschowanje frankowskich bankowkow

S Budapeschi so powěsć: Franzowski detektiw Gradiere je so z twojeho puczowanja po Holkandskej do Budapesta wrócził. Sérjedu w nozy je so w hoteku, w kotrymž Franzowsoju bydla, wuradźenje wotmě, w kotrymž su so wobsebje je sklědźenjom sabérali, kotrež ma so we wukraju pschewjesć. Wobsebje budże franzowski komnitar Doulet w Němskej sklědźicz. Wo swojim wotmyślenym puczowanju je **wón sklědowaze rjekł:** „Na swoje puczowanje do Němskeje so z wěstym wědomnjom nastaju. Za wjele sapschimkow z Budapešta zobu bjerm, kotrež moje dźěło we wukraju wołoża. Mam mjezy, dwě njedźeli w Němskej wostacz. Wopytam Minchew, Köln, Barlin, Drježdżany a Lipik. W Minchowje budu so prózowacz, so bych sklěd sa Schulzom a w Kölnje sklěd za papjeru namakał, kotraž je so z cżisčanej falschowanych bankowkow wuzila.

Belgičenjo přeciwo zesłabnjenju wójska.

Kaž Pariščanski „Journal“ powě, je wutoru w Brüsselu pschi pschewjedženju 37 khorhojow rospuschćenych regimentow k demonstraziam doschło. Lud wołasche: „Mjech je armeja žiwa! Prječ z Poulletom! Prječ z knježerstwom! Prječ z pschecradnikami! Wrócżo stupicz!“ Na Poulleta, kotryž so pschi pschewjedženju wobdźěli, wolachu: „Prječ z Poulletom!“ mjes tym so generalam a wojakam pschi*wuspěchu. Po swjatkowskej mjeze Poulletej, kotryž je z ma*łkowlnym ministrom za krajne sakitkarstwo, mózno było, wójskowy musej w jubilejnym parku wopuschćicz. Ludowa cżrjoda je zamo spytała, so do wójskoweho musieja dowjesć a zebi njepschestawajsy žadała, so dyrbi Poullet wrócżo stupicz, kotryž bě w muzeju mohł rjez wobležnjeny. Policijstojo a žandarmojo su jeho słónczne wuswobodźili.

Spytany attentat na Primo de Rivera.

Do Londona je powěsć doschła, so je so njedaloko Barzelony attentat z bombu na żelesnisti cżah spytał, z kotrymž so ministerstwowy pschedsydła Primo de Rivera wjesesche. Żelesniszy sastojnizy na sastanischczu, pjeć kilometrow wot Barzelony sdalenym, zyłne buchnjenje sabłyschachu, hdyž so cżah z ministerstim pschedsydu bliše. Bomba bě blizko kolijow rosbuchła, na zboże pak nětkotre sekundy pschesahe.

Nowe wojowanje w Syriji.

S Aleppa so powě, so pschi turkowsko-syrskej mjezy francowske wotdźelenje z arabiskimi sdźerjarjemi njemdrje wojuje, kotrež su so w turkowskim kraju zhromadźili.

Chamberlain wo Chinje.

Jendźelski minister zwonkownych należnosćow Austen Chamberlain je **w** delnim žejmje wo stejischću Jendźelcżanow w Chinje rosprawił. Jendźelske knježerstwo je antijendźelskemu strajcu a bojkotej w połodnjoschej Chinje wulku kedźbliwosć pschiwobroczilo. Spočatk léta so zdasche, so budże jednanje mjes Jendźelcżanami w Hongkongu a kommunistiskim knježerstwom w Kantonje wuspěschne. Tola jednanje je so na tajke waschnje pschetorhło, so je sławne, so Kantonske knježerstwo pod tak klepje antijendźelskim wliwom stejі, so rozumnemu jednanju njeje pschistupne. Położenje w druhej Chinje je kždyž. Politiky jendźelskeho knježerstwa, kotraž je wo pschećelne styki z cżi-

nejtim ludom prózowaschе, šu žo ſ tymle ſcežeplivym a měrnowym wustupanjom pomałku prodły wunjeſe. Pomėry w dole rėki Jantſa žu žo polepſchile, hdy by tam wohdlecėſka wójna pſchestała. Wjele ſnamjenjow na to pokazuje, ſu žo nėtčiſche njemėry w Chinje ſ kommunistiſkej agitaziju naczinile, kotrejž pak žo chineſki lud nėtko počzina napſcheciwo ſtajeć. Chamberlain throhloſeži jendželſkeje kolonije w Hongkongu a jendželſkej gmejnje w Kantonje w tak cžežkim położenju ſwoje wohdžiwanje wuprajі.

Ribanje prėciwo bolšewikam w Chinje.

General Wupeifu je wokolne pišmo wojſewił, w kotrymž generała Fenggunjhiana winuje, ſo ma tajny ſwjaſk ſ bolſchewikami, žada jenotnu frontu pſcheciwo cžerwjenym a praji, ſo ma ſo bolſchewiſtwo ſa nałwažniſche praſchenje nėtčiſcheho kritiſkeho cžaſa wobhladować.

Prjedawſchi Sunjatſenowy ſaſtupjeŕ we Washingtonje, Maſoo, chineſkich wótcžinzow namołwja, ſo bychu generalej Wupeifuej pſcheciwo kommunizmej pomhali, a chineſkich bolſchewikow winuje, ſo ſu ludowcho ducha ſ powrócžeſkimi wucžbami ſajedojeſili a młodźinu ſ ruſkim ſlotom ſkaſyli.

Chineſojo amerikanſku mišiju na kupje Hainanje nadpadli.

Cžłonda pjeć ſtow wojakow a ſtudentow amerikanſku mišiju na kupje Hainanje nadpadže. Nadpadnyli žo do mišſijineje thorownje dobuchu, tamniſchich chineſkich dželacžerjow nabichu a amerikanſki thorhoj roſtorhachu. Cžłonda žo potom do wſchelakich druhich khſcheſcijanſkich zyrkwjow na kupje dobu, jich ſmutkownu nadobu wupuſcži a twarjenja ſapali.

Połodniſcha Amerika žo nad ſhožołownym lėtom lėtarja Franka raduje.

Kaž je žo hižo jdželło, je ſchpaniſki lėtaŕ Franka nad balkanſki Atlantiſkim morjom ſa ſi dny ſ lėtadłom ſe Schpaniſkeje do Argentiniſkeje pſchelėcžał. S pyſcžižnu tuteho podawka je argentiniſke knjeſerſtwo powſchitkownu amneſtiju wojſewiło. Wulka ſjawna ſwjatoczinoſej bo wubotnje, ſa kotruž wſchitcy ſaſtopnizy dowoleńzu doſtanu. W zyrkwjach ſo Boże ſłužby wotmėja.

Ze Serbow.

Łužownica.

Pjatk, 12. małeho rožka.

Eulalije.

* 1890 Arnošt Bohuwěr J[illegible]ub w Budyšinje, kiž jako farař při Swjaty[illegible]hale w Budyšinje 4. małeho rožka 1954 prěz[illegible]nił.

1766 założi so w Budyšin[illegible]nje łužiske pčołniske towaſtwo přez farařa [illegible]na Bohuwěra Sěrach[illegible].

Pčołarſtwo je w Serbach, wot prastarych časow sem kčło. — Hižo w ſrjedźnem wėku, jako Serbja ſwoju politiſku ſamoſtatnoſć zhubichu, wobſtejachu mjez nimi pčołarſke druſtwa — runje kaž rybarſke. Wósk ja měd wuwožowaſe ſo ž jich kraja. — Serbja ſo derje wuſtejachu na žiwjenje pčołow. Wot ſerbſkich pčołarjow je farař Hadam Sěrach zhonił, zo je matka (ſtaroſerbſke ſłowo za maćerſka) woprawdźe tež ž maćerju cyłeho kołča, a to cyłemu wučenemu ſwětej wozjewił. Tež to ſłuſa do ſerbſkeje kultury! Pozdźiſo běchu wuſtojni pčołarjo farař Robert Rjeda w Barće, kiž pčołarſke towaſtwo w Barće 1854 założi, wučeŕ Mučink, kantoraj Kulman a Suška, wučeŕ Adolf Sommer a druzy. Dźenſa mamy dwě žiwej pčołarſkej towaſtwje w Khroſcicach a Rózeńcu.

Njech je złota, židźana, — wopička je wopička.

(Přiſłowo.)

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjecžor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +9. Dźenſa rano w 8 hodź. barometer 734, hygrometer 0, thermometer w nozy +4. Wuhladny na małe ſo pſchemėnjaje wjedro. Podźelna nižina, kotraž ſo wječera nad Franzowſkej a hač do Němſkeje wupſcheſtrėwaſche, je tak wołkabka, ſo jeje wiſny jenož hiſchcze w pomrócženym wjedrje ſpóſnajemy. S wjecžora, wot atlantiſkeho morja bliži ſo nižina, kiž ſymne wjedro pſchezo dale k ranju cžiſchcži. W Němſkej ſu ſmjerſki hižo wječera pſcheſtałe. Jutſje žobotu ſtónczko 7,24 hodź. ſchadża a ſo 5,06 hodź. khowa. Měſacžk ſchadża jutſje 8,02 hodź. dopołdnja a ſo wjecžor 6,13 hodź. thowa.

— **Schkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſje žobotu:** Pomróčzene, bjes dešcža. Temperatury ſo njepiſchemėnja.

— **Swobodne mjaſowe jėtti (Freibank) w Budyšinje.** Žobotu, 13. februara, dopołdnja wot 8—10 hodź. wotedawa ſo ſyre howjaze mjaſo, punt po 40 pj., ſyre ſwinjaze mjaſo, punt po 60 pj. Swinjaze mjaſo wotedawa ſo jenož na cžiſła 3301—3350. Dželoniemėjerjam wotedawa ſo mjaſo dop. wot 11—12 hodź.

— **Proſtaze wiki ſo ſakałale!** Budyſchiſke wokrejſne hejtmaunſtwo je ſa Budyſchiſke, Lubijſke a Kamjenſke hamiſke hejtmaunſtwo a ſa mėſto Budyſchin, Lubij, Kamjenz, Biſchofſwjzy, Połcžnizy a Bjarnacžizy na měſacžoj februar a měrz wiſche ſtótne a proſtaze wiki ſakałało. Dale ſakaže ſo wikowanje ſ proſtatami w korbach na proſtaznych wikach. S tym dyrbi ſo dalſchemu roſcherjenju pokhromy ſadžėwać.

— **Sjawna dželowa ſaradźernja w Budyšinje.** W januaru je licžba dželoniemėjerjow dale roſtła. Kónz měſaca žo ſtała w Budyſchinje 1517 (1304 muzſkich a 213 žónſkich) wožobow a na wſach 1641 (1499 muzſkich a 142 žónſkich) wožobow, wſcho w hromadze 3158 dželoniemėjerjow podpjeri. Pornjo pſchedſtajenemu měſacžej je to 27 prozentow wjacy. Nimo teho hiſchcze nėhdże 3000 dželacžerjow pſchikrótſchenej cžaſ dželaſche. Saporjaſk měſaca pokalwachu ſo ſtabe ſnanjenje ſ połepſchenjom hoſpodarſkeho położenja, w jenotlinych padach ſo ja dželacžerjemi praſchachu. Dla pſchibódneho wjedra mózeſche podźiſcho dźeſ twarſkich dželacžerjow ſaho dželaſ. Pozběrdnjtwo dźeła mózeſche ſo jenož 128 ſtacź. — Po nėtčiſchim ſtawje najwyſchcha licžba podpjeranych dželoniemėjerjow wot 1. januara 1924 ſe 2733 w zyłym wokrejſu na wjele pſchekrocžena, haczrunjež lehdy měſto Budyſchin hiſchcze njedoſcežnjenu napyſerſchi dźeł ſe 1668 ſtaji. W januaru 1926 bě ſ 191 gmejnow ſaradźernſkeho wokrejſa jenož 32, w kotrychž žaneho dželoniemėjerja njebě. Dokelž na tudomny wokrejſ 86 261 wobydlerjow, doſtawſche kónz januara 3,66 prozentow podpjeru ſa dželoniemėjerjow; pſchiſlicži ſo k temu hiſchcze 3 332 pſchiražłowych doſtawarjow (mandželſke a dźěcži), ſo podźeł na 7.52 prozentow powyſchi.

— **Antowy wobkhad mjes Budyſchinom a Suborničzku.** Wobſchěrne jėdby mjes Budyſchinom a Suborničzku wotmėja ſo wot 15. februara teſ pónđźelu. Jėdbne cžaſy ſu kaž ſrjedu.

— **Nosprawa polizije.** Sobotu a wječera ſo w naſchim měſcže kontrolla motorſkich jėdźadłow wotmė. Pſchi tym je ſo wjele pſcheſtupjenjow ſakoniſkich poſtajenjow nadeſchło. Wſchelažay njemėjachu nuſne papjery, tehorunja pobrachowachu ſa cžežkite auta pſchedpiſy pobožne ſchpihele. Pola motorſkich kołow na wutpachanſkich lotkach njedoſtatki nadeńdżechu. Samołwite woſoby ſo napiſachu.

— **Ssebi žiwjenje wjak.** We nawjeczornym pſchedměſcže hydlazeho 38lėtneho **prokurišta** dźenſa rano we 7. hodźinje w kuchni ſwojeho hydlenja morſwho namakachu. Bě žo ſ płunom ſajedojcžił. Semrėty, kiž měješche dobre mjeno, je ſwojemu žiwjenju łónz cžinił, dokelž běchu jeho na cžeſcži ranili. Poſpyty, kiž ſ tłypłokowym aparatom hnydom cžinjachu, njemóžachu jeho ſaſo k žiwjenju pſchinjeſcź.

— **Warnowanje pſched nowym lutowakom pluna.** We nowiſchim cžaſu wokolnoſcheriſo ja ſo tak mjenowany pluwowy lutowak do domow noſcha. Wlacži 2 hriwnje. Měſchcžanſka pluwarnja ſdźěluje, ſo ma ſo pſched kupjenjom lutowaka warnowacź.

— **Legitimazija wukrajnych dželacžerjow.** Poſtajenje nutſkowneho miniſterſtwa wot 13. januara 1925 płacži też dale na lėto 1926. Legitimaziji podleja tohodla, kaž ſaſtejene lėto, jenož wukrajnſ ratarjo dželacžerjo, kotříž pod wuſwobodźenjom wot paſa mjeſu pſchekrocžili a w tukraju bjes paſa abo narunanja paſa pſchebywaju. Wſchitcy druzy wukrajni dželacžerjo maju měcź nazionalny paſ abo, je-li jón jwjeſcź njemóża, woſobinſti wupokas. Wo legitimaziji wukrajnych ratarſkich dželacžerjow ma ſo najpodźiſcho hač k 1. měrcžej 1926 pola měſchcžanſkeho gmejnſkeje rady, w kotrejž wokrjesu dželacže[illegible]laju, pſchoſtwu ſapodacź. K pſchoſtwu maja ſo pi[illegible]cžej lonſche legitimazije hacžu, wſchitke wupoka[illegible]ry ſa dželacžerjow, kotříž ſu nawſ do Němſkeje [illegible]i a njeſu pſches namjetny hamt němſke[illegible]je centrale ſchli, nimo toho hiſchcze lėtaŕ[illegible]o pſchepytowanju a ſchcžepjenju. Wukroj[illegible], kotříž bu winowacži, ſo legitimaziji p[illegible]kotříž bjes płacži wych legitimaziſkich par[illegible]aju ſchebywaja, ſo jako njeſubi wukrajnſ wobhladuja a ſo wupokaja. Połaže ſo hiſchcze na to, ſo ma ſchódy, kiž ſebi wukrajnych dželacžerjow wótmje, měcź dowolnoſcže krajneho hamta ſa pokrėdnjtwo dźeła, wó kotruž ma ſo pſchi pſchiſtupjenju dželowej ſaradźerni (Arbeitsnachweis) proſtwa ſapodacź. Wot dowolnoſcź wuſwobodźeni ſu cži dželodawarjo, kiž wukrajnym dželacžerjam dźeło dawaja, kotříž maja wuſwobodźenſke wopiſmo. Wuſwobodźenſke wopiſmo je tohorunja na proſtwu pola dželowe ſaradźernje doſtacź. Pſchi tym maja ſo formulary, kiž ſu tam doſtacź.

— **Zebaka ſajeli.** Chemika Hermanna Emila Moritza Mayera, kiž je ſo 11. 4. 72 w Halli narodźił a kiž je lońz lėta 1925 a ſapoczał lėta 1926 jako jebak popjery ſkutkowak, ſu nėtk w Olbernhawje ſajeli. Wón je też w Budyſchinje a Žitawje wobkhody ſe ſwojim wopytom pocžeſcźił a je też wėſcže tu w ſwojim „powołanju“ dželał. Meyer, kiž ſo ſa dr. Meyera a ſa wojeſkeho hejtmana ſw. žłužby wudawaſche, wopytowaſche ſchlenčerjenje, chemiſke fabriki a hapitki, pſchedſtajeſche ſo jako fabrikant, kiž je bankrot cžinił, abo jako wotſtawjeny ſaſtojnik a proſcheſche, ſo bychu jeho ſa chemika pſchijimali. Jemu njebě wo pſchiſtajenje cžinicź, ale ſo by bohatu podpjeru doſtał. Wjazy ſtócź też wudawaſche, ſo we Mnichowje, Kulmbachu, Nėrnbergu atd. dźeła, ſo pak pjenjes nima, ſo by tam dojeł. S mėſtnami doſta 2—10 hriwnow ſa tele tſi. — Je-li ju tudy też nėkotſi ſjebani, njech ſo na kriminalnej poliziji ſamołwja.

— **Saſkeje poliziſoſo** wotmėja wot 23. hacž 26. měrza ſwoju lėtniſku ſwjaſkowu ſthadżowanku w Žitawje. Wocžakuja na 200 wotpóſłankach.

S **Dobruſche.** Saſtejeny tydźeń ſo tu Sieberez herbam ſłuſchazy ſtatok wotpali. Wulki dźeł wėzow Korle Siebera, kiž w thorowni leži, je ſo pola gmejnſkeje wyſchnoſeje jako ſłubjeny wojſewił. Dokelž mėnja, ſo ju hiſchcze wėzy pola wobydlerjow ſthowane, bo wſchitkim wobydlerjo namołwja, ſo bychu wobſtrėdźili, hacž móże ſchtó blížſche ſdźěłcź, hdże ju wėzy woſtałe a je-li blížſche wo nich wėdża, chžyli je na gmejnſkim hamcze woſſewicź.

S **Wjeleczina.** Saſtejeny njedźelu ſo pola naſ ſubuſtawy wudwerka thorobneje pokładnje wołachu. Se ſtrony dźěłodawarjow kaž ſe ſtrony dželacžerjow běſchtej ſo dwě liſcžinje poſłałej. Dźěłodawarjo ſo je 26 prozentami a dželacžerjo je 40 prozentami pſchi wólbje wobdźělichu. Wuſtoli ſo 8 dźěłodawarjow a 16 dželacžerjow do wubjerka.

S **Bukeze.** Jónſke towaſtwo ſa Bukezy a wokolinu wotmė ſaſtejenu wutoru w Stangez hoſcženza ſwoju lėtniſku prėnju mėſacžnu ſhromadźiznu. Knjeni dr. Henczlowa ſ Drježdżan dželeſche pomnjacžaju pſchednoſtke wo ſchuchoczisnje (tuberkuloſy) a wo prawym ſežiwjenju, kiž bė wulki ſajim ſłoudźił, ſchtoż žiwa rosmołwa dopokaſa. Pſchichodnu mėſacžnu ſhromadźiznu, 2. měrza, budże ſ. farař Mjerwa wo Egiptowſkej a wo kurjozu pożledniejho faraona (Tutenchamena) pſchednoſchowacź.

S **Janſkich kupjelow.** Saſtejenu pónđźelu wopytaſchtaj kupjele a jeje wobhedźerja k. dr. Racheln kk. ſmutkownu miniſter Müller a preſident krajneho ſejma Winkler. Hdyž běſchtaj ſebi kupanſke pichiprawy, kuhowe janny a ſahrohdy Janſkich kupjelow, hdźež ſo pſchihoty ſa ſaiſonu cžiniła, kiž ſo 1. měrza ſapoczinje, wobhladałoj, wotjėdżeſchtaj kujeſaj do Panczic. Tam wobhladaſchtaj ſebi nowonatwarjenu ſalu, kraſne parkowe ſahrohdy a buſchtaj ſtónczne je kłoſchtrje wot prabita pſchijataj a ſo abtyſini pſchedſtajiſchtaj. Holcžki w penſionace ſtojeſelichim kujeſow je wjeſołymi ſpėwami.

S **Lubija.** Tudomny kalwiſki ſud ſaſtudži 53 lėtneho ſtudnjetwarza Englera ſ Habrachcžiz ſ jaſtwu na 3 měſacy. Engler bė w Kotmarjezach w nozy 72 lėtneho rentnarja Hajnku je ſwojim njewobſchėdlenym kolesom pſchejėł a tak cžežko franił, ſo je Hajnka na to wumrėł.

S **Lubija.** Na wječeratſchich tydźeńſkich witkach bė wjele žiwjenja, tola kupowacź prawje nechcžachu. Poſtlicžanu ſo wołoſke jabłuka, apjelſiny, kał, ryby atd. Sa płahowańſkimi hołbjemi ſo pſchezo bóle naprašchuja. Butrowa płaczijna bė nėſchto wyſchſcha, jeja pak běchu tuniſche.

S **Wósſborka.** Mjes ſkotom kubleraja Handrija Hornežerja je pokhroma ſaſchła.

S **Kvlez.** Na tudomnym ryczežkuſu je pokhroma mjes ſkotom jaſchła.

S **Luwocži.** Pokhroma je jaſchła mjes ſkotom Maxa Michałka, Guſtava Scholty, Pėſchez herbow, (wſchitcy w Mučzinjcy), Pawoła Nedowa (w Starych Konjezach) a Roberta Nycže w Khuſchinje.

S **Małeczi.** Pokhroma je jaſchła mjes ſkotom Bjedriſcha Jencza a Guſtava Strehły w Małeczizach.

Se **Zarkow.** Mjes ſkotom Marije ſtud. Lukaſchowoje w Zarkach cžo. 4 je pokhroma wudhrika.

S **Wjerzela.** W běhu wječerawſchcho dnja ſu w pėſkowej jamje pichi puczin do Minakała popjelniſy wuryli. So bychu je pſchepytnacź dali, hnydom telefonizy k. dra. Frenzela w Budyſchinje ſawołachu, kiž popołdnju ſ kujeſom hrabžu ſ Holniſcinom ſ autom pſchijėdże.

S **Zybalnje.** We khorowni w Warſchcžu ſemrė 33-lėtny ratař Hermann Tſchammer ſ Merzdorfa najſerjo na ježėwſki wſchelakich franjenjow we wójnje. Hodźinu pſched jeho pohrjebom 78lėtnu žonowu macź Boża ruczka ſaja, a ſtara žónſka hiſchcze ſamžnu wjecžor wumrė. Hermann Tſchammer, kiž ſo po tym, ſo bėchu jeho ſ wojeſtwa puſchcžili, jara ſa ſwoju žiwnoſć proſowaſche, ſłuſchu do woprawdże wojeſkeje ſwojby. Nan w lėcže 1870 wojowaſche. We ſwėtownej wójnje wojowaſche wóſom ſynow a pſchichodnych ſynow a jedyn wnuk.

Se **Stežo Komorowa.** Jenicžki ſyn jeneho tudomneho pſchekupza bė hižo wjele lėt na cžuwy khory. Pſched nėkotrymi [illegible]ta ſebi młodźi cžłowjek hižo ras žiwjenje wſa[illegible]tym prawe wócžko ſhubił. Wótcžu dojedże do [illegible]a ſtarſi ſo w jenym tuminſkim hotelu.

S **Hörſk.** Rózbo[illegible]okrjeſna wotnožka ſwjatſa pruſkich wjeſnych gm[illegible]khadżowaſche ſo ſaſtejenu pónđźelu w Hórzu. Pſchedbyda hamtſki a gmejnſki pſchedſtejicžeſ Petr ſ Nikeje poda roſprawu wo dobrym roſwiczu ſwjaſka. W pożlednich tydźenjach je ſo ſwjaſk ſnowa prózował, ſo by też hiſchcze jemu ſdalene gmejny ſe ſobu ſjednocźicź mohł. Jenož ſ pomoczu ſwjaſka ſmėdża gmejny wocžakowaczi, ſo na ſich poſtuchaja pola knježeſtwa a w ſejmje, pſchi druhich mėſtnoſtnych a centralnych wyſchnoſcžach. Jenotliwy niczo njeſamóže, jenož ſ kruty[illegible]ſjednoczenjom móża gmejny a dwory dozpėcź, ſo na ſich ſejimy dźiwaja. Potom ſwaricź, hdyž ſu ſakonje hotowe, njepomha niczo. Dyrbimy ju prjedy ſa to ſtaracź, ſo ſakonje tak wupadnu, kaž je wjeſnym gmejnam trėbne. To móże ſo jenož pſches ſylnu, krutu organiſaziju ſtacź, kotraž ma ſtajnje ſwiſt ſe knježeſtwom a ſapółtanzami. Tajka organiſazija je ſwiſt pruſkich wjeſnych gmejnow, kotruž ſo knježeſtwo pſchi dželanju ſakonjow wo mėnjenje praſche. Hižo wjele njepſchihódneho ja wjeſne gmejny je ſwjaſk wotwobrocził.

S **Mojta** w Delnjej Lužizy. Saſtejeny pjatk pſchińdże ſ jenomu tudomnemu wobſtejerjej derje ſdaſczenju muzſki a wudawaſche, ſo je jeho žonej, kiž je w Barlinje ſchoferſtwo nawukuŕ, 127 hriwnow pożcził, a ſo dyrbi pjenjezy hnydom ſaſo mėcź. Je-li jemu žadatſe pjenjezy njemóże dacź, je ſebi dweju żandarmow wobuſpſchiwdeł, kotraž jeho hewak ſajatoj. Khežkaŕ, kiž takſe prawowne wėzy njeſnajeſche, a kiž bė ſo ſ throblym wuſtupowanjom zwjeho do broſy podał, pożczi ſebi wot dweju ſuježodow pjenjezy a pſcheſpoda je wudrėwarjej. Zuſy je pjecza w tudomnym hoſczenzu „Němſki dom“ pſchenoſował a ſwoju worczżinu je ſtoh[illegible]rnarſkej poſpjeru, kotruž bė jemu khežkaŕ dał, ſapłacził. Ludźo wżdachu jeho hromadże ſe żynom khežkarja, kiž ma jenoj jenu ruku, ſ hoſczenza woteńcź. Tukaja na żynu, ſo je zuſemu domjaze wobſtejnoſcže wopiſał. Żandarm ſyn na to ſaja.

Z Łužicy.

S **Kunwałda.** Schuliſki wuběrk a wucžerſtwo běſchtaj na wniorn wjecžor ſjawnu ſhromadźiznu wobydlerjow powołałoj. Schuliſki wjednik Steub poda pſchepiſah wo nėtčiſchej a pſchichodnej žiwnoſci ſtyrnoſci, ſchuliſkich hodźinach atd. Potom pſchednuſchowaſche wokrejſny ſaſtoſt radakſeŕ Biehweg ſ Lubija wo roſczaſej nuſy na měſtnoſczach naſchich ſchulow a wo puczach k wotpowėdnju. Jako jenicžki ſtredk porucžeſche, ſo by ſo centralna ſchuła nałwarika. Skónczuje ſo wobſtajnku, ſo ma ſo na gmejnſke ſaſtupjeŕſtwo proſtwa ſapodacź, ſo by bórſy k twarej centralneje ſchuły dopomhało.

S **Biſkopiz.** Bubjene wobkhody ſu ſo nėtko też na tudomnu ſchtelerjowu induſtriju wupſchestrėkle. Nėkotrym

Jiam dźełaczerjam žu dźeko wotpowědźili. Dokal běchu hischcze polnje dźełali.

S **Wjasowizy.** Gmejnšzy šastupjerjo žu w swojim pozlednim pozedźenju wobsamkli, so ma žo sa zylu wjes wodowod natwarićz. Plan je hižo na 20 lět hotowy. Tehdy žo wschelakich wobstejnoszow dla wuwiesćz njehodźesche. Dokelž pak je letša bjesdźełoszesć na tak wyšoki stupjenk stupiła, je gmejna nusowana, so dawa wukonjecz nusowe dźela. Wuswoli twar wodowoda.

S **Hornjeho Sohlanda pola Lubija.** Njedźelu rano žo pšched Gáblerez lukom tši spitoschi, kiž bě do Rychtarjez wosa sapschehnjeny. Wós žo powrócźi, mlokowe khany žo na dróhu skulachu a mlokó s nich wuběža. Žona, kiž še sapschahom jědźesche, žo na zboże jenoš lohko skami.

Se **Zitawy.** Wutoru rano ½4 hodź. w Eisettez sabrisy pschi Lubijskej drošy wohenj wudyri. We wobkhodze je žo terowy kotoł pschelunił a žo sapalił. Woheń žo cuze rosschěri a s wyšokim plomjenjom won šapasche. Plomjo bě daloko widźecź. Teź druhe wězy w kolowni, kaž teź tšecha žo s wohnjom wobschkodźichu. Wohnjowa wobora wohenj bórzy sala.

Se **Zitawy.** „Smy srěrženje s zyrkwju rozwjasali." To je šmjeł rosprawy, kotruž je khor gymnasiastow a realgymnasiastow dla swojeho konfliktа sjawnje wozjewił. Ssobustawy khora nestrajkuja, ale dokelž žo jim na jich wuzwobodźenšku próšnym wotmolwidło nje, je, wobhladujo po cakańskim cźasu jich swišk s zyrkwinskej šlužbu sa rozwjasany.

S **Cisnawy.** Dla hladkosće je sebi sandźenu njedźelu mandźelska fabrikanty Gustava Schneibera prawu rukú sčemila.

S **Wóstrowza.** Wutoru rano ½4 hodź. poja nan na woheń trubjachu. Tón krócź palesche žo w Pólnym Lubošu pola kubleria Maiera stary konjeńz, kiž bě wobhdźeł dotal jako kólnju wuživał. Skót mózachu wukhowacź. Na wschelakich maschinach je wulka schkoda nastała. Jako prěnjej běschtej sykawje s Wóstrowza a Grunowa haschcej pschijeźej. Njedźiwajo, toho, so bě malo wody, mózachu žo pódlaníšce twarjenja wukhowacź.

Se **Shorjelza.** (Khłostanska komora.) Pšched powołanškim šudom šlepesche šandźenu pondźelu ratař Ota Sch., kotrehoš bě šud we Wojerezach dla pschiwdźenja gmejnskeho pschedstejećerja w Muczowje k 20 hriwnam pjenježneho khłostanja sašudźił. Pischerjowo wuživdej Sch. powołanje sapokoji, a dokelž žo tu wo sastupowanju wopraunjenych sajimow jednasche, šud jeho winowatoa. — Nětkhuschi pischarski pschistajeny Max G. bě dla pschescheschiwjenja wobkorjeny. Wojerowski šud bě jeho k sastwu na 9 měžazow sašudźił. Pischerjowo wuživdej bě G. powołanje sapokoził. Pischeschiwjenja běchu žo pischerjowo Wojerowskej mešschanskej gmejnje stake a poczahowachu žo s hlowneho dźela na schulski pjenjez. Pobrachowanske khłostanje pjenjez. Wobstorjeny přeješche wuplokoscź pischeschiwjenych pjenjez. Teź na druhe wošchnje bě měschczanske pjenjezy pschestschiwjak. Ssud jeho k sastwu na 6 měžazow sašudźi a hdyž je měžaz wolżedźał, žo jemu, hdyž žo derje sadźerži, khłostanje spuschczi. Schkłostanje je šud ponjuł, dokelž je G. w lopkomyślnosći jednał a nic je slóstnistkim wotwohladom.

Se **Shorjelza.** Ssobotu wječzor spyta žebi tu starschi muž žiwjenje wsacź. Blisko Liberzjskeho mosta se *brjoha do wody skocźi*. Žiwjenja *łnty pak njebě z tym* licził, so bě woda nisko. Symna kupjel jeho k rosumej pschinjesche, a wokasche po pomozy. Nimoduzy muzyli je jeho wuzłuschcha a s wody wucźesche. Na brjoły wutkhowany dla symy a dla wulkich prózowanjow, kiž bě měł, so by žo wutkhował, do womory padny. Jeho spytachu hnydom do žiwjenja wrócźicź, schtoż žo teź poradźi. Sawołany lekař da jeho do thorownje dowjesćz. S łajteje pschiczińy je stary muž do wody skocźił, hischcze njeje znate.

* Se **Shorjelza.** Ssobotu wječzor žo na hornich wikach cźežkołožischaza žónska s dróhowej železnizu pschesdźe a mori. Snjesłożena krótko pšched elektrifikim wosom k padej pschińdźe. Wós ju truch žoduwlećesche a ju stónčnje pschejedźe. Žónska žo tak cźežko srani, so hnydom ducha spuschczi. — Sandźene dny bě tu hermant Wuštajeć s rébla padny a hjes wědomja lečo wosta. Bórzy na to wumrě.

S **Nizdźbacha.** Na cźežku khorosć ducha je tudy 22-letna dźowka bestitatera Mišcha sthórila. Mjeńda holza bu mack njemandźelskeho dźesća. S teje pschiczińy bóle dźe k swadźe a wjelubosćam se starschimaj. To sebi holza tak k wutrobe wsa, so žo jeje duch samnesł. Ju dyrbjachu do Bolešławskeje hojenje a wothladanje dowjesćź.

S **Dubza pola Rósborka.** Wopačne pjecźhriwnarske papjery su žo teź do nasčepe wžy sanjesłe. Maja napohlad, jako byle s tukom spheczehnjene. Zolta barba přednjeje strony je pschejara wótra. Na sadnjej stronje polo jenoš namódre, niz najeleń. Pišmiki a licźbniki su jara njecźisće wuwjedźene a su swjetscha mjenje hacź pola woprawdźitych pjecźhriwnowskich papjerow.

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Drjezdźan.** Po dalschich pschepytowanjach policije wo stónzowanju dźełaczerja Hübnera na Rahnitzkej haju njejedna žo po sdaczu wo rubjezne mordarstwo, ale wo wožobinšti wjeczerišti njestutk. Drjezdźanski kriminalny hamt je na wuslědźenje mordarja 500 hriwnow myta wustajił.

* S **Drjezdźan.** Mordarstwo na Rähnitzkej drošy je žo wujasnilo. Policija je mordarja šatšeleneho radźineho dźełaczerja Pawoła Hübnera, wešteho elektrikeho montéra Pawoła Ericha Brischa, sajała. Brisch je dyes dźeła. Po dlšchim přeczu je žo mordarstwa wusnał. Kriminalna policija hižo hnydom na Brischa tukasche, dokelž tón je swójbu morjeneho wobthadźeše, ale s Hübnerom šamym bě w njepschećelstwje žiwy. Brisch žo wusna, so je Hübnera wotkakał a jeho s pschemyślenjom šatšelił. Jako pschećzinu konzowanja Brich twdawa, so je w Hübneru schłódnika cźłowjeskeje towarschnoseše a jeho swójbu widźał, a je žo jemu nusne sdało, so dyrbi jeho wotstronicź. Brich je žo jara s politiskimi wězami saběrał. Sdu pola njeho wjele kommunistiskich spisow namakali.

* S **Freiberga.** Pjatk pschipokonju wo jstwe sa zujch jenoho tudomneho hotela mkody por morwy namakachu. Morwaj běschtaj sastojnik seleneje policije Weh s Kamjenicy a jeho njewešta Faseleż tohorunja se Kamjenicy. Se šawostajenych listow wutkhadźa, so staj muž a holza w pschesjednosći do šmjercze schkoj. Muž je najprjedy holzu a na to žebje šameho šatšelił. Se kajkeje pschiczińy staj šmjercź pytałoj, njeje znate. Sastojnik bě 28, holza 24 lět stara.

S **Kamjenicy.** Tu bě 14-letny mlody cźłowjek na šajedojenje krwě wumrěł. To bě žebi jeho 16-letna šotra tak k wutrobje wsała, so žo s morfiom, kiž bě lěkař bratrej wutkałał, šajedojeła.

* S **Döbelna.** Njedźelu wječzor šastupi do korcźmow we Westewizach a Hodewetźkejchwje šnaty nutskamarš Polker, kiž bě w januaru hromadźe s Brunerom s Kamjenicźanskeho jatwa cźekнył a w Buchholzskim lěsu podsenitke bydlenje šałožił. Po štónczenju policajskeje hodźiny salěse do wobeju korcźmow a tradny zigary, zigarety, schokolady, likery atd., šamo blidowy rub. Nano policija policajskeho pša na šled nutskamarja staji. A hižo we 8 hodź. móżesche paducha na tudomnym hłownym dwórnischcu sajeć.

* S **Lipska.** Sandźenu sobotu dzyschte na tudomnym hłownym dwórnischczu mujerka železnistkich wosow kolije pschekročzeć. Wolthadźazy ludźazy cźah ju pschejedźe a mori.

* S **Lipska.** Wutoru dopołdnja tu automobil nětkhe 80 lět staru žonu pschejedźe. Koleša pisches nju dźěchu. Žona žo na wutrobnje a nohomaj cźežko srani. Na swjoje rany wholha w thorowni wumrě.

S **Zwikawy.** Ssobotu w Planizach 72-letna mandźelska invalidy tak nješbožownje po łhodźe dele padze, so šebi nop pukny a na to wumrě.

* S **Oberwiesenthala.** Tudy kaž teź w pschinjesenjesawazej cźełej krajinje mějachmy njedźelu rano šymske njewjedro, kiž je šylnym wichorom a šurjowm pschindźe.

* S **Markneukirchena.** Pšched nětkotrymi dujemi pjećhmy, so žu w Eubachskim dole 11 letnu holzu do měcha šasčitu namakali. Nětko žu we Eubabrunnje wutoru nježenjeneho cźežłu Starka šajeli, dokelž jeho winuja, so je Meinelez slonzował.

* S **Haynawy** w Schlesiskej. Pola Wilhschiz młodeho, žiwjenja łytkeho cźłowjeka na schtonje wišajo namakachu. Dźesće posłyschi, so bychu jeho šašo do žiwjenja wrócźili, nětko wuspech, so młodźenj šašo k šebi pschindże. Bě mošeški wuczobnik z Goldberga. Cźehodła je šebi chcył žiwjenje wsacź, nikomu njepscheradźił.

* S **Minchowa.** W domje na Rumfordkej drošy 8 šo schtwórtk dopołdnja cźežke rosbuchnjenje sta. Tam wobydlenje s desinfekcijskimi šredłami cźišcźachu. Módra kišalina šmješka šo se šlošcźenskim plinom a tworjesche rosbuchajski plun, kiž rosbuchny. Muzje šo sdźela wutłoczichu. Po nowišchich powješcźach je šo 25 wožowow sranko, mjes nimi nětkotre cźežko. Rosbuchnjenje sta šo w rózkowym twarjenju, kotrehoš rózk je šo sašypnył. Policija je rózk šawrěła, dokelž je strach, so šo dalsche dźele twarjenja sašypnu.

Najnowiše z cyłeho swěta.

W Schlebuschu pola Kölna je měschczinja karbonidowe fabriki s wubuchom do powětra sleczała. Schćeri dźełaczerjow, kotrěž sa cźaš rosbuchnjenja w měschczni dźěchu, šo do kruchow rostorhe. Wschitzy zwójbu s wjele dźěcźimi šawostajichu. Rosbuchnjenje też we wokolnych wšach, wošebje we Wisdorfu a Opladenje, šapuschczenje naczini.

*

Pólšta krajeršstwowa trisa je žo wurunała. Wójnšti minister Zeligowiki wrócze njetupi. Marschall Pilsudski pjecza wjedniſtwo generalneho staba pschewoznje.

*

Na wjele jendźelskich rěkach je wulka woda. Tyšazy akrow žu je powodźile, dokelž je rěka Lea psches brjohi stupiła. W Leicesterskim hrabinſtwje wot 20 lět šem tajkeho powodźenja njepomnjo.

*

W Hindaye pola Barcelony žu na šydom měšnach šypytali, minister skeho pschedsydu Prima de Rivera morićz. Na tych měšnach, na kotrej dyrbjesche žo Primo de Rivera podacź, abo na kotrej bě žo podał, je šydom bombow rosbuchło.

*

W dołhoranšchich krajach Sjednoczenych štatow połnóżneje Ameriki šnowa šylny šněhowy mjeczel šakhadźał. Nětkhe 20 železnišich cźahow je w hnězdu tcźazy wostało, kotrež hacź do 10 štopow wyšoko leži. We Newyorku je wobthad wšchech wosydłow łegł. W nozy a wo dnjo dźełaju, so bychu i dróhom šnězy wotstronili, dokelž hewat štrach hrozi, so žo město i zyrobu na doha haze waschnje njesaštara.

Towaršstwowski powěstnik.

Hrodźišco. Tow. „Zorja" wuhotuje njedźelu, 14. II., wječor w 7 hodź. w Jurakec hosćencu serbski wječor. Wšech lubych Serbow k temu wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Jasenica. Kat. Bjesada ma Póstnicy pondźelu 15. 2. 26. swoju swjedźeńsku zhromadźiznu. Přistup maja jenoš sobustawy ze swojimi mandźelskimi. Kartki k tomu su dostać pola pismawjedźerja.

Njebjelčicy. Naša Katolska Bjesada wuhotuje póstnicy pondźelu załoženski swjedźeń ze spěwami a dźiwadłom. Wot pop. 5 hodź. su reje a wječor w 7 hodź. předstajenje.

Ralbicy. „Wjesoła zabawa" wuhotuje Póstnicy njedźelu, 14. maleho rózka 1926 swój zabawny wječor z dźiwadłom a rejemi. Wšitcy přeseljo a znaći so z tutym přeprošuja.

Towaršstwam — „Nankowe škórnje" (dźiwadłowa hra) su rozpředate. Lichańske serbske tow. trjeba pak hišće někotre eksemplary hišće tutón tydźeń. Prosymy česćene tow., nam stare eksemplary hnydom do Domowiny předać abo požčić, zo mohli je dale tow. wupožčować.

Domowina.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleř w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brózyncy, — za nawěšткi: G. Janak w Budyšinje.

Wy nalutujeće sebi wjele

hdyž tunjo kupujeće.

Najwjetši wubjerk

wobleckow za konfirmandow a za pruhowanja, za wučbny čas, za powołanje a do dźěła.

Jenož najlěpša kajkosć po znatych tunich płaćiznach.

Hugo Pachaly w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami 1.

Najlěpše cychi, wupjerki

běte a pisane

trěnja a trěnčka **košlace sukna**

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Porjedźenka.

Dla wopačneho wobhonjenja je we wčerawšem nawěšku zmylka nastała. Mój 2. wobkhod je

při Mjasow. jětkach 4

(prjedawše klamy ty. Nedo & Stompe)

nic, kaž wozjewjach **na Serbskej hasy 4.**

Z počesćowanjom

Karl Striezel,

konjacy rěznik,

w Budyšinje, na Jerjowej hasy 12.

Dalokorěčak 1343.

Drjewjane stupnje, drjewjancy a drjewjanc. drjewa,

kupujeće najlěpje a najtuńšo we tworni drjewjanych stupnjow a drjewjancow

Oty Hebera

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 9. Telefon 1465.

Tohorunja poručam swój wulki skład bunclow.

Meble

Poručam meble kajkežkuli družiny

Jara wulki skład!

Jstwy za kajezow, jědźne jstwy a spanske jstwy z duba a barbjeno. Wulki wubjerk kuch. nadobow. atd.

Polstrowane meble

Plišowe sofy wot 120.— hr. sem. łohanki w. 38 hr., matracy w. 38 hr. s.

— Přihódne podźělbne płaćenje.—

Otto Petschik

we Wulkich Zdźarach pola Wojerec.

Pjatk, 12. a sobotu, 13. februara 1926

poslednjej dnjaj mojeho inventurskeho wupředawanja

Spóznajće składnosć, wy kupiće bjezpřikładnje tunjo!

na Hlownem torhošću Jan Jurij Pahn w Budyšinje rózk Zitneje hasy

---

Mórbcc hosćcnc w Minakalc.

Sobotu 13., njedźelu 14., póndźelu 15.
:: a wutoru 16. februara t. l. ::

kózlopiwo

najlěpše kózlokołbaski — pječene kołbasy z kisy kałom a kisałymi běrnami z majonezu, najlěpše pampuchi retkej darmo

Hudźbna zabawa.

Točiš budże so wšudże rady pite
Drježdźanske Felsenkeller-kózlopiwo.
Wutrobnje přeprošujetaj
A. Mórba a Kalich.

„Wjesela zabawa" w Ralbicach

wuhotuje přichodnu **njedźelu 14. februara**
-- pola Waldźic wječor 1/8 hodźin --
swój
załožćeński swjedźeń.

Wšitcy přećelja a znaći so z tutym přeprošuja.

Kosmato-suknowe mantle, bayerske dźěło
Kosmato-suknowe jupy, najl. twora
Gumijowe mantle, najl. dźěło

Rich. Nebel w Budyšinje
na Bohatej hasy 13.

+ Frauen +

Poručam swój wulki skład přepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radlubje k radźe.

Wagnerowa w Budyšinje
před Sulefskimi wrotami čo. 9.

Ke konfirmaciji

hólčace a holčace
črije
a šnór. stupnje.
Tunje a dobre!

Aug. Fühle
črijowy dom / črijowa wuporjedźerna
w Budyšinje
na Zwonkownej Lawskej hasy 3.

Košle a druhe spódnje woblečenja

za mužow, žony a dźěći wołmjane, połwołmjane a makowe šrykowane lacy, jaki, gamaše, tykače, nohajcy, rukajcy, we wšěch kajkosćach a barbach.

Walkowane soki a nohajcy, pjasćniki, chenilijowe rubišća a šawle. Wohrěwace podšica

Bleylowe wobleki.

Tajke a podobne rjane twory kupujeće pola

Rudolfa Osswalda
Budyšinje jenož na Serbskej hasy 3.

Konfirmaciske a pruhowanske wobleki

na hobrskem wubjerku — Kajkosće, kiž su so kóžde lěto najlěpje wuznamjenjiše, dokelž su derje wuwjedźene a sedźa, jako bychu dźěłane byłe po měrje.

Konfirmaciske wobleki we wulkosći 7—9 wot **20** hr. sem.
Konfirmaciske wobleki we wulk. 10—12 wot 24, 27, 30 36, **45** hr.
Konfirmaciske wobleki we wulk. 38—43 wot 29, 35, 40, **56** hr.
Konfirmaciske wobleki za tajkich, kotříž trjebaju wulkosć dorosćenych wot **42** hr. sem hač k najlěpšemu **pruhowanskemu wobleki** po samsnej płaćiznje.

Jakety a mantle za konfirmandki wot **15** hr. sem hač k mantlam z najlěpšeje tkaniny.
Žonjaca, mužaca a dźěćaca konfekcija we najwjetšem wubjerku a po znatych tunich płaćiznach.
Gumijowe a Bozenske mantle kaž też jaki do wětra z 10% spušćenja.

Moja wobkhodna zasada je też we nowem lěće:
wulki wobrot mały wužitk.

Zhotowjenje po měrje za najkrótši čas.

Konfekcijowy dom Karl König
w Budyšinje, na Zitnej hasy 4.

Gardiny, šaty
tunjo. K. Erler, Zitne wikt 11.

Sofy matracy

poruča
August Pietsch
na Kamjeńtnej hasy 19
pódla Krony

Zastawanske časniki

Wubjerk z hromadam **mužacych a žonjacych**
kołow
Jenož najl. hódn. znamki Presto, Schladitz, Gritzner, Torpedo, Mifa, Express a Special po najpřihódnišich płaćiznach.
Podźelne płaćenje.
Dom jězdnych kołow
Witek w Sćijećach.

Přilóčace mašiny, elektromotory, centrifugi a syjace mašiny

wotedawa směšnje tunjo

Karl Gast w Budyšinje.
Počahujće so při kupjenju na tutón nawěstk!

Vogtl. gardiny

mtr. 45 pj wumjelske gardiny 3 m Madrasowe gardiny 3.50 tkaniny za vitraže wot 65 pj. sem Erler, na Zw. Lawskej hasy 10.

Strympy, rukajcy, šatki za čěšne dźěći.
W. Köhlerowa, Błow. torhošćo 9

Šijace a specialne mašiny

nowe a trjebane předawa tunjo **J. Kiesm** w Budyšinje na Serbskej hasy 11.

Žane klamy!

Nowe hrónčka na sćěnu
su zaso dostać
w Serbskej knihařni w Budyšinje.

Přistojna
holca

kotraž njeje niže 18 lět a móže derje dojić, pyta so k 1. měrcej do ratarstwa.
H. Kilijan we Wuricach.

Derje wuzdźerżane **mužace kołoo,** płaćizna 40 hr., mały **železny** pjecak z kachlemi na předań w Budyšinje na Róžowej hasy 15, part.

Štrykowanska wolma
tunjo. K. Erler Zitne wikt 11

Najl. tučne jerje

10 štuk jenož 50 pj.
najl. prażene jerje
2 litrska tyza 12—14 štuk wobjeće jenož 95 pj.
najl. jerje we želeju
2 litrska tyza 1.— hr.
najl. krenšrdiny
2 litrska tyza 90 pj.
brušny **połć,** kurjeny punt jenož 1.— hr.

Paul Noack
w Budyšinje, na Šulskej hasy při Lawskej wěži.

Automatiske připrawy k napojenju skotu,
patentowane, podawa tunjo a je radlubje k radźi, też štož płaćenje nastupa. Dopisnica dosaha.

Gustav Wenke w Zhorjelcu
Konsulska dróha 36, telef. 2368

Wósk

čisty pčołacy wósk, kóždu dźěłbu kupuje kofejownik
Jan Hajnca w Budyšinje
w Serbskem Domje.

Třikróćnu hrimotacu sławu!

k slěbornemu kwasej knjeza Michała Měrćinka a jeho mandźelskej Hanje rodź. Knježkec z Khrósćic.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Příloha k číslu 36 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 12. febr. 1926

Małe naprašowanje zapósłanca Baczewskeho na presidenta pruskeho sejma złożene.

W Nowo-Kramsigu, we słyńtnem wokrjeżu Bomsta žu se starodawna sjawne wosjewjenja byle w pólškej rěcži, dokelž wobhdležerstwo wšcho jenož pólški rěcž a němški njerozumi. Pšichžišuschny krajny rada ſ Mombarth w Züllichan je w saúdżenem lěcże wosjewjenja w pólškej rěcži ſ pšichašnju sakasał, hrožo ſ khłostanjom, je-li so pšeceživo sakajni jedna, a je postajił, so maja žo wosjewjenja jenježby w němškej rěcži stacź. Tale pšichšasnja krajneho radźiczela bu wot distriktoweho komišara Erbta w Unruhstadt wobhdležerstwu certnje wosswejena a wón posłyta žebi wot gmejnskeho sastupjerstwa wunuczicź, so by jemu pšiwonnje dało, so je ſ pšichašnju krajneho radźiczela pšeheśedne. Rosšudny protest wobhdležerstwa pšeceživo tajkim sarjadniskim sameram běsche bjes wuspěcha; na wobsamknjenje gmejnskeho sastupjerstwa, so maja žo wosjewjenja znajmjenscha w pólškej a němškej rěczi stacź, žo se strony wyschnosće dožnła njedźiwosche. Nětko stawaju žo wosjewjenja na šakładže tanneje pšichašnje w němskej rěczi, a wobhdležerstwo, kotremuž płaczą, wo tom ani słowa njerozumi.

Pšichašnja krajneho radźiczela słuknje w Nowem Kramsigu w sčěhwkach dale. Tak běsche měšina skupina Nowo-Kramsiga „Swjatka Polakow w Němšej" na pšichšupnych wobhdležerstwu městnach we wšy plakaty, w pólškej rěczi napišane, ſ pšeprošenjom k ſhromadźiznje, kotraž mějesche žo 20. dezembra 1925 wotmeć, hdyž pšedy wuspowěda. Lědy bě žo to stało, tu pšichidże tež hižo šaftojnik schkitańskeje polizije k pšedsydże Swjatka Polakow, knjesej Cžichennu a porokowašche jemu dla pšichšepjenja pólšcy napišaneje zedle poczahujo žo na někajke pšehdpišmo, kiž tajše nětchto šakasuje. Po telefonišim napraschowanju da jemu distriktny kommišar w Unruhstadtu nadawk jemu zedlu wottorhnuyeć a ju distriktnemu kommišariatej pšichpósłacź. Tak polizajšli šaftojnik to tež cžinješe. K 8. januarej bu knjes Cichy wot distriktneho komišara Erbta do Unruhstadta pšeheprošchency. Tam pšehdleži wón jemu wottorhnjenu zedlu a porokowašche jemu waźnje, hacź jemu tola njeje šnate było, so je šakasane, w pólškej rěczi napišane zedule we wšy pšchilěpjecź, so je k tomu wožebitneje polizajskeje dowolnosće trěbne, wo kotruž žo prožnło nješe atd. Wuprajiwschi žo, so wo tajšim šakasanju nicžo njewě, puschezi jeho Erbt słónczńje šaho, hrožeše pak ſ khłostanjom, je-li budu hišcže tak pólške plakaty Swjatka Polakow we wšy pschilěpjene.

Tajše jednanje pruskich šarjadniskich wyschnosćow žu njewoprawnjene. Njemóže žo cžerpicź, so krajny radźiczel bješe wscheho pšeceživa šarodawnemu nałożej, po kotremž žu žo wosjewjenja hacź dotal po městnem waschnju t. r. we pólškej rěczi šłake, někto nadobo šamowólnje postaja, so maju žo w němškej rěczi wosjewjecź, cžim bóle so wobhdležerstwo jenož pólšcy rěczi a němšku rěcź njerozumi. Wosjewjenja šławaju žo tola ſ wotpohładom, so hy je wobhdležerstwo, kotremuž płacza, šrozumiło; šrozumicź pak nóže je wobhdležerstwo jenož w rěczi kotruž łuźiwa, a to je we Nowokramsigu pólška rěcź.

Staw 1, pósledni wotrěſ pruskeje wustawy njerěcži pšeceživo wuźiwanju pólšeje rěcže; šakajnja krajneho radźiczela pak je pšeceživo šławej 113 němšskotatneje wustawy. Hdyž krajny radźiczel po interwentiji (žrědnišiwje) podpjšanehu žo šaprěwa, žiwoje stojnišcžo wuprajicź a knjes pruski miniſter šnutškownych naležnoščow ſ listom C II 62 ſ 25. 1. 26 je pšchewołajenje wotpišla pšchikasnje krajneho radźiczela, kaž wón tam wujašnja, „je šaſadnych roswažowanjow" wotpokašał, tak rěka to wocžiwidno jenož tak wjele, kaž žo tohodła wuhibacź, dokelž je njewoprawnjenoſcź tamnych šarjadniških šaměrow ſpóſnał. Schtož wožebje tež to naſtupa, so ſu po poruczńoſczi distriktneho komišara Erbta plakaty, w pólškej rěczi napišane, wottorhale, to njebywa też ſa tuto jednanje distriktneho komišara žaneho šakasiſchego podłoża. Tu njejedna žu ani wo cžiſchežeńiti šakoń ſ 12. 5. 1851 — G.S. 273, — ſ kotrychž žu §§ 9, 10, 41 žiwo ſe šakonjom ſ 28. 11. 1925 — G.S. 169 — šběhnjene, ani wo němškotatny šakoń wo cžiſchežu ſ 7. 5. 1874 — R.G.Bl. 65. — Wukasy šarjadniških wyschnosćow nimaju druheho šaměra hacź šatkóczenje pólšeje rěcže a kultury.

Ja praschan go šatneho ministra:

1. Je wono šwółniwe, dopomhacź pólškemu wobhdležerstwu we Neukramsigu k jeho prawu, žiwoje wosjewjenja hacź hacź dotal w pólškej rěczi, kotruž jeniczy šamu rozumi, cžiniczą a postajicź, so by žo pšchikasnja krajneho radźiczela ſ Mombarth w Züllichowje hnydom šděhnyła a to tež do žiowa wosjewiła?

2. Je wono šwółniwe, wot krajneho radźiczela ſ Mombarth, wot distriktneho komišara Erbta a wot tamneho policajskeho šaftojnika dla jich pšchešežbowańskich šarjadowańkow žebi šamołwjenja žadacź? Schto budże žo pšeceživo nim stacź?

Cyrkwinske powěšće.

S Budyšchina.

— W Michałskej zyrkwi w Budyšchinje šmje njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. žerbšlu ſpowědź a ſwj. wotkasanje farar Dyšcher, dop. w 9 hodź. žerbšku Božu ſłužbu a dop. 1/211 hodź. dźěcžikemschenje farar Njeda. — Sběrka sa zyrkw. hładanje mlodźiny.

Schwórtk pop. w 3 hodź. žonjace towaršstwo (na dwórnischczu).

Sem rěli žu: 4. 2. Wilhelmina ſwud. Rabowa rodź. Arnoldez, murjerjowa wudowa ſ Drježdżan, na Ridowie, 81 l. 10 m. 8 dn. — Marja Theresija rodź. Handrikez, njeboh Handrija Bohuměra Pětſcha, łubleria w Hrubocžizach šawostajena wudowa tam, 71 l. 1 m. 10 dn. — 6. 2.: Essa Margareta Bohotowa rodź. Roßschinkez w Dobruschi, 32 l. 9 m. 1 dn. (pokhowana we Minakale.

— **Krajnozyrkwinske ſhromadźeństwo** we Budyšchinje na Rózowej haźy 31. Njedźelu dop. 1/211 hodź. njeběšelska schula; wječor 1/28 hodź. pschednoschcť se ſwótkowobrasanmi. (Knjes Nerlich ſ Berlina, šekretar němškeho wojerskeho diakoneho ſwjaska, wo: šawostajenstwje naschich padnjenych towaršchow; k temu spěwy chora a deskamazije. Kóždy, wošebje nětkduschi wojaz, je wutrobnje witany. Sastup je darmo! — Wutoru wječor we 8 hodź. ſwjask młodźiny za rosſudk. šchesća. za młodźenzow a ſrjedu tehorunja za młode holzy. — Schwórtk wječor we 8 hodź. bibliška hodźina. — Knjes ſhromadźeńſtwowy wothladar Zimmermann smě'e njedźelu pop. 1/24 hodź. w Nětſnjacžidle biblišku hodźinu.. — Knjes ſhromadźeńſtwowy wotkładar Kschižan smě'e njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblišku hodźinu w Běłej Horje, njedźelu wječor biblišku hodźinu w Nowych Porschizach.

S Budeſtez.

Njedźelu Estomihi smě'e farar Bójz rano 1/28 hodź. němšku ſpowědź, farar Domaschka dopołdnja 1/29 hodź. němske a w 10 hodź. žerbške předowanje. Sběrka. — Popołdnju w 4 hodź. ſhromadźizna šchesća. tow. mužśk. młodźiny.

Sšrjedu wječor we 8 hodź. bibliška hodźina.

S Buſez.

Njedźelu Estomihi rano 1/28 hodź. žerbšku ſpowědź, dop. w 9 hodź. žerbšku a 1/211 hodź. němšku Božu ſłužbu. Sběrka sa zyrkw. šastaranje młodźiny.

Sem rěli: Maria Theresija rodź. Hartſteinez, mandź. Arnoschta Juliusa Mrósa, wumělkarja we Sowrjezach, 77 l. 10 m. 14 dn. ſtara.

S Budyſchinka.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. němška ſpowědź, dop. w 9 hodź. němške a 1/211 hodź. žerbške kemschenje. — Sběrka sa zyrkw. wukublanje młodźiny.

S Barta.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. žerbška ſpowědź, dop. w 9 hodź. žerbške a 1/211 hodź. němške kemschenje. We woběmaj kemschenjomaj žobuſtukkowanje posaunistow. Sběrka sa zyrkw. šastaranje młodźiny.

S Cžinjeho.

Njedźelu Estomihi dop. w 9 hodź. žerbška ſpowědź, w 10 hodź. žerbška Boża ſłužba.

Pjatk, 12. febr., wječor we 8 hodź. bibliška hodźina pola Pišchulez.

S Delnjeho Wujeſta.

Njedźelu Estomihi žo dop. w 9 hodź. žerbške a 1/211 hodź. němške předowanje cžita.

S Hodźija.

Njedźelu Estomihi smě'e farar Wjeſak rano 1/28 hodź. žerbšku ſpowědź, farar Voigt dop. 1/29 hodź. žerbške a we 10 hodź. němške kemschenje. Sběrka sa zyrkw. wothladanje młodźiny.

Pjatk pop. 1/25 hodź. němška ſpowědź, w 5 hodź. němška pósłna nutrnosć.

S Huſli.

Njedźelu Estomihi rano 1/28 hodź. němška ſpowědź, dop. 1/29 hodź. němška Boża ſłužba: kand. theol Sandrik. Sběrka. Pop. 1/211 hodź. dźěcžikemschenje.

S Hornjeho Wujeſta.

Njedźelu Estomihi dop. 1/29 hodź. žerbške kemschenje, w 10 hodź. němške kemschenje. Krajna sběrka.

Sšrjedu 17. febr., pop. w 4 hodź. pósłna nutrnosć w pacžerškej ſtwje. Wječor we 8 hodź. bibliška hodźina.

S Hucžiny.

Njedźelu Estomihirano we 8 hodź. němška ſpowědź, dop. w 9 hodź. němša a 1/211 hodź. žerbška Boża ſłužba. Sběrka sa zyrkw. wothładanje młodźiny. Sběrka sa Božu kaschćik je wunjeła 9,10 hr.

S Hrodźiſchcza.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. němški hamt, dop. w 9 hodź. němška Boża ſłužba, 1/211 hodź. žerbška Boża ſłužba. Sběrka.

S Khwacžiz.

Njedźelu Estomihi rano 1/28 hodź. žerbška ſpowědź, dop. 1/29 hodź. žerbške a w 10 hodź. němške kemschenje. Sběrka sa zyrkw. wukublanje młodźiny.

S Kluſicha.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. žerbška ſpowědź, dop. w 9 hodź. žerbška Boża ſłužba. Sběrka sa zyrkwinske wukublanje młodźiny. , Dop. 1/211 hodź. nětſchor ša dźěcži. Popołdnjo w 3 hodź. ſhromadźizna žónſkeho towaršwa pola Schusterez w Kluſicha.

S Kotez.

Njedźelu Estomihi žo popołdnja w 9 hodź. žerbške předowanje cžita (kantor Hoker), dop. 1/211 hodź. je němške předowanje. Sběrka. Wunoschť sběrki šaúdżeneje njedźele 3,35 hr. Wutrobny błak! —

Pokhowany 11. 2. 26 žiwnoseńcź a dróhowy dohladowar na wušłužbje Korla Hendrich Semig, 72 l. 11 měš. 5 dnjow ſtary.

S Łupoje.

Njedźelu Estomihi dop. w 9 hodź. žerbška Boża ſłužba. Sběrka. Dop. 1/211 hodź. dźěcžikemschenje.

S Małeſchez.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. němška ſpowědź, dop. w 9 hodź. němške kemschenje, 2/211 hodź. dźěcžikemschenje. Pop. 1/23 hodź. ſtowaršchenje młodych holzow, wječor w 7 hodź. žerbška bibliška hodźina na farje.

Schwórtk wječor w 7 hodź. žerbška pósłna nutrnosć pola Kunatez w Dobroschezach.

Sem rěli: Albert Edmund Irmisch, tyschet we Maleschezach, 31 l. 8 m. 23 dn. — Jan Arnoschť Jurk, inježenjemy dźěłacžer w podkoykach, we Maleschezach (inježbožik w jamie „Olbje"), 26 l. 3 m. 26 dn.

S Minakala.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. žerbška ſpowědź, dop. w 9 hodź. žerbške a 1/211 hodź. němške kemschenje. Sběrka sa ſchcheſcžiańske towaršwo młodźiny.

Schwórtk pop. w 3 hodź. w Lipicžu pola Bartkez žerbška nutrnosć a ſpowědź.

S Nołaczicz.

Njedźelu Estomihi dop. w 9 hodź. žerbška Boża ſłužba, po tutej žerbška ſpowědź a Boże wotkasanje. Sběrka sa ſchcheſcź. wukublanje młodźiny. Pop. w 2 hodź. towaršwo młodych holzow: ſpěwanje na ſchuli. Pop. 1/23 hodź. towaršwo młodźiny: ſhromadźizna na farje.

S Njezwačidla.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. žerbška ſpowědź, dop. w 9 hodź. žerbška a 1/211 hodź. němška Boża ſłužba. Sběrka sa wothładowanje zyrkw. młodźiny. — Pop. w 2 hodź. ev. towaršwo młodych holzow na farje. — Pop. 1/24 hodź. bibliška hodźina w paćerškej ſtwje (knjes towaršwowy wothładowar Zimmermann ſ mešta).

Sšrjedu pop. w 3 hodź. žónſke towaršwo w knježim hoschenzu.

S Porſchiz.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. žerbške Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. žerbška a 1/211 hodź. němška Boża ſłužba. Krajna sběrka sa wukublanje ſchcheſcź. młodźiny. Pop. w 2 hodź. w Porschizach dźěcžikemschenje. Popołdnju 1/23 hodź. ſchcheſcź. tow. młodźenzow. Wječor 1/28 hodź. w Nowych Porschizach bibliška hodźina: brair Kschižan.

Sšrjedu wječor 1/28 hodź. w Boschezach němška bibliška hodźina.

S Rakez.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. žerbška ſpowědź, dop. w 9 hodź. žerbška a 1/211 hodź. němška Boża ſłužba. Popołdnju w 2 hodź. žerbške dźěcžikemschenje.

Sem rěli: Jan Arnoschť Schattel, wumělkar w Nowej Schczežu, 68 l. 11 m. 27 dn. ſtary.

S Rychwałda.

Njedźelu Estomihi je dop. w 9 hodź. němška a 1/411 hodź. žerbška Boża ſłužba.

S Wótſlinka.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. žerbška ſpowědź, dop. w 9 hodź. žerbške a 1/211 hodź. němške kemschenje. Sběrka.

Nic „cpisine", ale jabłuka.

Rospomina -ſch.

W měſtach na wschěch rózkach wulizow, hdyž je wulki wobłhód, błisko dwórnischcza a we wulkodnych wotnach wschěch kolonialnych a seleninowych kłamow, haj ſamo psched durjemi widźiſch zyłe hromady abo wulke truhle (kišy) rjanych žołtych jabłukow ſ dalokeje Italskeje abo Schpanišeje, kóžde jednotlive do židźaneje papjerki rjenje ſawalene a je ſkotym abo cžerwjenym pišmom pocžiſchcźane. Wot naſdala hižom žo cži do wocžow měrja we ſwojej nadpadnej žołtej barbje a pschindźesch-li bliže, cži je wóń do noża ſapa a nimowólnje žebi někotre kupiſchi ſa dźěcži abo ſam ſa žo. Apſelſine němſki rěkaju a naſch lud je mjenuje „epſline". Nětſakowy ſłownik pak „ſłote jabłuka". Też na wšach žo wschudžom pócžnu ſ nimi nožyć. Hdyž je ſuſodźina ſ ſuſodźinje na pschaju pscheproſchena, njepſchadu pak tam, ale dreja pjerjo a cžahaja pschi tym lubeho bliščeho njeſmilnje pſches wochłu, dha w ſkoku Matka běži po někotre „epſline" ſa dźěcži, wěchto dyrbiſch jim tola žodu pschinjeſcź. W ſchuli w pschestawy wonja zyła ſtwa ſa ſuſymi jabłukami a bjeliſki khowaja žebi někotre dźěcži, kotrež tajke darnive ſuſodźiny abo cžety abo „ſtaroſeſtwe" maćerje nimaja, ſamo w ſchulſkich knihach jako wurjadnu debeńku. Pschehladajeſe dźěcžace kapły, ſaweſce žo tam khowaju doſcź tutych bjeliſkow. Po hańach, w żelesnjach, wſchudže ſo waleja a chjeſch-li w żelesnjowym wozu popjet tam do toho łokła pschi wokniže wot ſwojeje zigary wotſchmórnyc, je hižom połne ſatkóczene ſ wonjatymi žołtymi bjeliſnami. Kaž natykowaja khoroſcź po zyłym kraju cžeſnje „epſlina" a wuczehnje mnohim te rjane ſenſki ſe ſaka. Wjele ſtroſchmiſcha wſchak je „epedemija zigaretowa".

Zuſe „ſłote jabłuka" ſu dobre, też ſtrowe, kaž ſama lěkarjo wuchwaluja, ale ſu a wostanu zuſe a wuwjedu nam hobyſke ſummy pjenjez do wukraja. Kaž dotwoſna ſtatiſtika wucži, dosta Němſka w lěcže 1924 pſches miliijon zentnarí tutych płodow w hódnoſcži 44 miliijonow hrihnow a w lěcže 1925 nětkże 13/4 miliijona zentnarí w hódnoſcži 56 miliijonow hrihnow. Bjes dwěla też ſ tutym zuſym płodom naſcha pjenjeżna nuſa roſcže. Mamy tola w naſchej domiſnje, w naſchich dobrych a juſchkotnych jabłukach nadoſcź ſarmanja a to wjele ſolidniſcheho hacź to zuſa chłóſchczeńſka je. A też lěkarjo to ſtajnje wuchwaluja, kaž ſtrowa kiſałina jabłukow wošebje ſa żołdk je a nimo toho ma jabłuko wjele wulkow, nuſne ſa wocžeſtiwjenje krewje. Wjeczor, pryedy hacź do loża dźeſch, dyrbjał wſchźdnja jabłuko ſjeſcź. Jabłukow mamy wjele w żerbſkim kraju a nětkole ſawěſce hiſchcze we wjele domach jabłuka leża — a hnija. Kóždy dźeń dyrbimy je pschehladowacź a te bracź, ſ kotrymiž je cžaſ. Hdyž bychu mnohy dyrbjeli mišo zuſych ſłotych jabłukow nětkore naſche jabłuka jako dar žoh

wsacz, hdyż na wopyt du, to by tola hańba bylo a też niz doseć nobt.

Hdyż takke po nasichich herbstkich wżach puczujesch, możesch widzecz, jo je hadarstwo f wulkeho dżela mało wuwite. Mucha murja, mnohi kuczik sahrodby, dwora a pschedwor dwrbjale so poßadzecz f dobrynni druzinami hadowych schtomow. Nebhdyżkuli drje widzimy hadowych schtomow doseć, ale tak jauserodzenych, so njemóża wulkeho wuroschka njeiecz. Jana póda so tak derje njesadani, każ se hadowymi schtomami wobhadżana. Ssadowe schtomy zamóża w naschim czężkim czażu dawki a dań placzież. Tu a tam su někotsi sa tym pschijschli. A najważnische je, pjenjesy wostanu w kraju. Wiche pokiwy sa hadarstwo doktanjech darmo w nasichich hadarstich schulach — a w Budyschinje ju też mamy.

A hdyż saso f Budyschina domoj pojedu, njekupju we rózku pola gymnasija abo tam bliko Wendlera wjazy „epslinyˮ, ale żadam jabluka, jeli doma żanych wjazy nimam.

Wusudżenja.

§ Jako sa powschitkownosć straschny paduch je najebacz hjwoseje mlodoscze 18 letny hijo wjazy krócz paduschstwa dla khlostany skalar Pawol Herbert Keller se Semitz-Tunitz, kiż je se hjwojim starschim bratrom, każ je hu hudnisay swescho, trascheblo wobhderjow w Semitzach a we wokolinje. Herberta Kellera je powolanska komora krajneho hudnistwa k poßledniemu rasej 28. januara 1926 dla paduschstwa k jastwu na 1 leto a 4 mesazy sazudzila. Nétko jednasche ho wo druhe spytane a wunjedżene jednore a cżerke paduschstwo, za kotrez bé jemu hantiski hudnik w Biskopizach 16. dezembra 1925 na dwé léeze jastwa namérił. Wón a statne reznistwo béchtaj powolanje sapolożiloj. Ssudnik prezniege instanzy (w Biskopizach) bé ja dopokasane wobhladowat, so je Keller, kiż je hacż do 23. meje 1925 w Brésinje pola Kanujenza wesse dżeło mél a je dobrowolnje spuschczil, tsi raży pola Klamarja Wagnera w Semitzach-Tunitzach ho nutsdobiwa, wżay a pjenjesy kradnył; tseczi ras je jeho Wagner woleczérił. Dale je tamuschemu kublerej Trögerej dwe kokoschi, dżlaczerjej Kirchhoffej w Porchowje mydło, pjenjesy a cżrije a se Dejkej lezowosese w Biskopizach jédsne kolo kradnył. W Semitzej bé ras wjezor wokolo 10 hodż. korczmarka w hjwojim wobydlenju mkoheho muzjescho nadeschla, kiż bé nuts saseł. Na jeje hlowa: „Schto tu cżinjesze?ˮ bé ju njethmanik porahł a cżekuł. To je tehorunja Keller byeł dyrbjał. W pschepytowanskim jastwje w Biskopizach bé pak druhemu jatemu wscze drobnosese wo paduschstwach hwupowedał. Jako bechu pschecżiwo jenemu f jeho padole jednacz pschestali, je prajił: „Tha hjen se hjwojim prezcom saso ras dobył, hjen hud ja nóh wodżił. Cżinju każ moj brat, tomu je ho to też poradżiło.ˮ Drobnoschki, kotrez je Keller tehdy hwupowedał, su byle zyle taske, każ hu ho wopraudże stake. Powolanska komora nésesche wuhud ja prawy, też khlostanje je hebi sahlużił. Wobej powolani ho sarcżitnyschtej.

§ Polny wuhżéch dozpi se hjwojim powolanjom jakitowar referendar dr. Busch w khlostanskej nalezhnoscji pschecżiwo hijo 6 krócz dla paduschstwa a pschekhowanja khlostanemu 21 letnemu wikowanskemu pomocznikej Hermannej Maksej Scholeze f Budyschina dla jebanstwa a pschecżischcziwenja. Budyschschi hantiski hud bé Scholtu 24. novembra 1925 wo wobsmaj padomaj wscho w hromadze k jastwu na 5 mesazow sahudził. Scholta je nasymu 1925 wot firmy Albinu a Berdt wuporjedżenja trésne motorske kolo za 130 hr. kupieł dżoł a ke hebi k tomu wot mebloweje wikowarki Bjaroweje naplacżenisi pjenjes we 90 hriwnow pożcżik. Bjarowa bé hakle pjenjesy daka, hdyż bé ho schleschowanje na jeje mjeno pisato a kolo ho jej ke khowanju pschepodało. Dwé njedżeli posdżischo je hebi Scholta wot Bjarowoje kolo dał daez a je prajił, so chze je hwuporjedżecz dacz. Potom je na aukzijji pola Wallinja kolo motorske kupił, placżiwu wo 115 hriwnow pak njeje saplacżił, ale jemu hjwoje cżesske motorske kolo sa to pschepodał. Wallinja dyrbjesche hebi saplacżenje lohkeho kola f pschedacżonym cżesskeho hwésczecz a pschesbyk po wotcżahu farmanja Scholtsche wuplacżicz. Wallinja bé Scholta nalhał, so f cżesskim kolesom wjazy jédzicz njesmé. Pschi njesbożu je cżłowjeka sajeł a kohoda ju jemu wjedniske wopisimo wotewsak. Wallinja bé Scholtsche lohke motorske kolo pschepodał. Zaka Bjarowa wo tom sbonj, to wuschmojesi wossewi. Po roskadowanjach fakitowarja wuwinowa powolanska komora Scheltu wot wobstorżby jebanstwa napschecżo Wallinju, dokelż ho wotpohlad ke schkodowanju dopokasacz njehodżesche. Dyrbjesche pak ho tez wuhud dla pschecżischiwenja ke schkodże Bjarowoje sbéhnycz, dokelż Scholta njebé pschi wotcerwjenjskim wobjamanjenju dla pschecżischiwenja, ale dla jebanstwa wobstorżeny.

Wusudżenja.

§ Jako sa powschitkownosć straschny paduch je najebacz hjwoseje mlodoscze 18 letny hijo wjazy krócz paduschstwa dla khlostany skalar Pawol Herbert Keller se Semitz-Tunitz, kiż je se hjwojim starschim bratrom, każ je hu hudnisay swescho, trascheblo wobhderjow w Semitzach a we wokolinje. Herberta Kellera je powolanska komora krajneho hudnistwa k poßledniemu rasej 28. januara 1926 dla paduschstwa k jastwu na 1 leto a 4 mesazy sazudzila. Nétko jednasche ho wo druhe spytane a wunjedżene jednore a cżerke paduschstwo, za kotrez bé jemu hantiski hudnik w Biskopizach 16. dezembra 1925 na dwé léeze jastwa namérił. Wón a statne reznistwo béchtaj powolanje sapolożiloj. Ssudnik prezniege instanzy (w Biskopizach) bé ja dopokasane wobhladowat, so je Keller, kiż je hacż do 23. meje 1925 w Brésinje pola Kanujenza wesse dżeło mél a je dobrowolnje spuschczil, tsi raży pola Klamarja Wagnera w Semitzach-Tunitzach ho nutsdobiwa, wżay a pjenjesy kradnył; tseczi ras je jeho Wagner woleczérił. Dale je tamuschemu kublerej Trögerej dwe kokoschi, dżlaczerjej Kirchhoffej w Porchowje mydło, pjenjesy a cżrije a se Dejkej lezowosese w Biskopizach jédsne kolo kradnył. W Semitzej bé ras wjezor wokolo 10 hodż. korczmarka w hjwojim wobydlenju mkoheho muzjescho nadeschla, kiż bé nuts saseł. Na jeje hlowa: „Schto tu cżinjesze?ˮ bé ju njethmanik porahł a cżekuł. To je tehorunja Keller byeł dyrbjał. W pschepytowanskim jastwje w Biskopizach bé pak druhemu jatemu wscze drobnosese wo paduschstwach hwupowedał. Jako bechu pschecżiwo jenemu f jeho padole jednacz pschestali, je prajił: „Tha hjen se hjwojim prezcom saso ras dobył, hjen hud ja nóh wodżił. Cżinju każ moj brat, tomu je ho to też poradżiło.ˮ Drobnoschki, kotrez je Keller tehdy hwupowedał, su byle zyle taske, każ hu ho wopraudże stake. Powolanska komora nésesche wuhud ja prawy, też khlostanje je hebi sahlużił. Wobej powolani ho sarcżitnyschtej.

§ Polny wuhżéch dozpi se hjwojim powolanjom jakitowar referendar dr. Busch w khlostanskej nalezhnoscji pschecżiwo hijo 6 krócz dla paduschstwa a pschekhowanja khlostanemu 21 letnemu wikowanskemu pomocznikej Hermannej Maksej Scholeze f Budyschina dla jebanstwa a pschecżischcziwenja. Budyschschi hantiski hud bé Scholtu 24. novembra 1925 wo wobsmaj padomaj wscho w hromadze k jastwu na 5 mesazow sahudził. Scholta je nasymu 1925 wot firmy Albinu a Berdt wuporjedżenja trésne motorske kolo za 130 hr. kupieł dżoł a ke hebi k tomu wot mebloweje wikowarki Bjarowoje naplacżenisi pjenjes we 90 hriwnow pożcżik. Bjarowa bé hakle pjenjesy daka, hdyż bé ho schleschowanje na jeje mjeno pisato a kolo ho jej ke khowanju pschepodało. Dwé njedżeli posdżischo je hebi Scholta wot Bjarowoje kolo dał daez a je prajił, so chze je hwuporjedżecz dacz. Potom je na aukzijji pola Wallinja kolo motorske kupił, placżiwu wo 115 hriwnow pak njeje saplacżił, ale jemu hjwoje cżesske motorske kolo sa to pschepodał. Wallinja dyrbjesche hebi saplacżenje lohkeho kola f pschedacżonym cżesskeho hwésczecz a pschesbyk po wotcżahu farmanja Scholtsche wuplacżicz. Wallinja bé Scholta nalhał, so f cżesskim kolesom wjazy jédzicz njesmé. Pschi njesbożu je cżłowjeka sajeł a kohoda ju jemu wjedniske wopisimo wotewsak. Wallinja bé Scholtsche lohke motorske kolo pschepodał. Zaka Bjarowa wo tom sbonj, to wuschmojesi wossewi. Po roskadowanjach fakitowarja wuwinowa powolanska komora Scheltu wot wobstorżby jebanstwa napschecżo Wallinju, dokelż ho wotpohlad ke schkodowanju dopokasacz njehodżesche. Dyrbjesche pak ho tez wuhud dla pschecżischiwenja ke schkodże Bjarowoje sbéhnycz, dokelż Scholta njebé pschi wotcerwjenjskim wobjamanjenju dla pschecżischiwenja, ale dla jebanstwa wobstorżeny.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 12. maleho rózka 1926.

Wężerawsche kursy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,46
1 jendżelski punt	20,40	100 cżeskosk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,79	100 pólsk. markow	57,00

Efektowne kursy béchu wężera mjenjaste, tola na konzu wikow ho trochu sdepschichu a sdruczichu. Wobsitka pożcżonka stupi hacż na 3,80 hr. sa 1000 hriwnow.

Produktowe witi w Berlinje. We Amerizy a Jendżelskej su placżiny nahle spadle. To bé też wężera na Berlinskich wikach pytnyeł. Dukrainje pschenizy a rizesche ho jara mało. Dokelż sa tunu hacż 3 hr. mjenje placżachu, bé wobrot jara slaby. Rózki posticzesche ho wężera wjazy, wona pak bé tehorunja tunischa. Wjele wrénjeho wotoya a jecżmjenja ho posticzesche, jenoż bobre druzimy derje dżechu. Wężera placżesche zentnar:

w Berlinje:

pschenizy 12,20—12,40 hr., rozki 7,25 hacż
7,50 hr., jecżmjenja nalétnjeho 8,40 hacż
9,60 hr., nasymjskeho 7—7,90 sl. hriwnow,

w Lubiju:

pschenizy 10,50—11,50 hr., rozki 7,20 hacż
7,50 hr., jecżmjenja nalétnjeho 8—9 hr.,
wotwsa 8—8,50 hr.,

w termijnowym witowanju

sa merz: pschenizy 13,25 hr., rozki 8,27 hr.,
sa meju: pschenizy 13,65 hr., rozki 8,85 hacż
8,88 hriwnow.

Wiki wężera w Lubiju: Butra 0,95—1,10 hriwnow, jeja 16—18 pj., kótrepa 8 pj., bély kak 10 pj., cżerwjeny kak 12 pj., morchej 10—15 pj., jédżna koboda (spinat) 45—60 pj., zybla 13—15 pj., wjetkej 8 pj., cżerwjena répa 12 pj., selerij 30—35 pj., jabluka 10—30 pj., kruschwy 25—35 pj., kitzaty kal 8 pj., twaroh 25 pj., lany wolij (litr) 1,80 hriwnow.

Wiki wężera w Khocżebuju: Butra 1,80—2 hriwnow, jeja 16—17 pj., twaroh 30 pj., lany wolij litr 1,60—1,80 hr., howjaje mjaso 0,80—1,20 hr., cżelaze 1—1,20 hr., skopjaze 0,90—1,20 hr., zwinjaze 1,10 hacż 1,30 hr., zyra pieczisna (Schinken) 1,60—2 hr., kruschny pokcż 1,40—1,60 hr., schmalz 1,40—1,60 hr., hliny 1,60—1,90 hr., schczuki 1,20—1,40 hr., karpy 1,40 hacż 1,50 hr., mlode hokbje 0,80—1 hr., husy 1,40—1,50 hr., sajaz 6,50—8 hr., karnikle 1,80—2,50 hr., morchej 8 hacż 10 pj., jédżna koboda (spinat) 40—50 pj., cżerwjeny kak 17—20., bély 10—12 pj., zybla 15—20 pj., bérzny, zentnar 3—3,50 hr., jabluka 15—40 pj.

Na zwinjaze witi tam béchu pschiwjesli 968 proßatow a 193 béhakow. Te placżachu:

proßata make 20—24 hr., strénje 24—28 hriwnow, wulke 28—32 hriwnow.

béhaki: make 32—55 hriwnow, strénje 55 hacż 80 hriwnow, wulke 80—110 hriwnow.

Witi béchu derje wopytane, tola zkabje dżechu.

Witi wężera w Shorjelzu: Butra 0,95—1 hr. jeja 17 pj., twaroh 25 pj., jédżna koboda (spinat) 25—40 pj., bély kak 7—15 pj., cżerwjeny 7—15 pj., kótrepa 12 hacż 15 pj., zybla 13 pj., jajaz 7—8 hr., karnikle 1,50—2,50 hr., hokbje 1—1,20 hr., kury 2—3 hr., howjaje mjaso 0,90—1,20 hriwnow, zwinjaze 1—1,20 hr.

Tydżenska rosprawa wulkosamjenjatnje Metz a Co. w Berlin-Steglitz. Ssamjenja pócżnu żiwisco kupowacz. Pschedewschchem derje dżecżelowe zymjo kupuja. Mémske je żadne. Wo jednitkosche a ramunske njerozdża. Franzowske je drohe a kitza brénjeze kajkosche. Tele placżisny ho sapisachu:

cżerwjeny dżecżel	85—110 hr.
bély	80—120 hr.
schwedski	65—90 hr.
żołty	28—32 hr.
inkarnatski	20—24 hr.
juzerna	70—86 hr.
heidusch	14—17 hr.
lupiny	9—10 hr.
seradela	10—13 hr.
woka	11—13 hr.
hrósch	14—15 hr.

Nékotre placżisny Drjezdżanskich wikow (Markthallen) saudżenu hr.: Sajaz w kóżi 1 hr., f potkżom pschetykany 1,60 hr., karnikl 1—1,20 hr., bażanty khapony 4 hacż 5,50 hr. schtuka, kury 3—4 hr., husy 1,50—1,60 hr., kacżki 1,60—1,80 hr., mlodżicżki 1,40—1,80 hr., holbje 1—1,80 hr. schtuka, karpy 1,60 hr., hliny 2,40 hr., jabluka 30—60 pj., méd 1,80—4 hr., bérny 3,50—3,80 hr. zentnar, morchej 10—12 pj., karoty 15—18 pj., cżerwjena répa 15—20 pj., kutrepa 12—15 pj., zybla 15 hacż 18 pj., spinat 50—55 pj., cżerwjeny kal 12—15 pj., bély kal 8—12 pj., zolotej kérczk 25—50 pj., kitzaty kal 12 pj., huschene prawaki 6 hr., butra mlokarnska a burska 1,70—2,40 hr., mloko litr 31 pj., twaroh 28 pj. hacż 30 pj., jeja 18—20 pj., muka (wuczah) 28—30 pj., najlépscha 30—32 pj.

Na pschedan.

Proyata we Lahowje cżo. 10.

Kobla, 3-letna, oldenburskeho boroscha, na knjezim dworje we Lutobezu.

3 kosy, sa tydżeń kóstatam, we Luwocżizach cżo. 19.

Sso pytasa:

Holza sa dom w Budyschinje na Paulskej drohi 7 kolka. Holza sa dom do Drjezdżan. Shonicz w Lubiju pola Mittoweje na starym torhoschczu.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe witi, dżensa dop. ½11 hodż.: Posticzenje, wosebje w pschenizy, jara zkabe, wobtkod je znadny. Tendenza mérna.

½12 hodż. dop.: Położenje je njepschemenjene. Tendenza mérna, staina.

Placżisny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotliowe hjwnjo wo tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, placżisny wo Nowej hriwnje.

	11. 2.	10. 2		11. 2.	10. 2.
Pschenica	244-247	246-250	zwjh. wotwschki	15,00	14-15,00
rozka	145-150	146 152	poch. melasa	8,0	8,00
nalét. jecżmjen	168-196	168-196	seradella	21,00	—
nal. jecżmjen	142 158	140 160	sérnjaze krużki	(14-14,50	14-14,60
wowsa	155-166	156-161	kury	20-21,00	20 21,00
kukurica (Mais)	188	—	wo'a	24,00	24,00
pschenizn. muka	32-36,50	33-36,50	lany wotkuchi	21-21,80	21-21,80
rżana muka	22-28,75	23-24,00	modre lupiny	12-14,00	12-14,00
pschenic. wotr.	10 75	11,00	zolte lupiny	14-15,00	14-15,00
rżane wotruby	9,50	9,70	hjwo, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,15
rapš	345	345	Wowsa, zarna	0,70-1,30	0,70-1,30
lane hjwjo	—	—	„ pschenic.	0,75-1,20	0,70-1,25
hrósch	22-25,00	22-25,00	„ wowsna	0,90-1,35	0,90-1,30
pjeluschki	20-21,00	20-21,00	jecżma	0,80-1,20	0,80-1,20

Placżisny résneho skotu na Drjezdżanskich skótnych wikach.

11. februara:

1 wol, 13 byl, 2 jakojzow a krowow, 39 cżelatow, 46 wowzow, 423 swini.

Woły, byli, kurwy a wowzy béchu we wikowanju zkabe kohoda ko wésse placżisny njepostajichu.

Placżisny sa
cżelata: 2. 69—70, 3. 64—67, 4. 60—62;
wowzy: 1. 43—52, 2. 40—44,
swinje: 1. 78—79, 2. 80—82, 3. 76—77, 4. 60—70.

Přilopk.

* **Sso do hjwjerseje cżumpak.** Cżeski dóst hjwojbu wosbedżerja parneho pluha Madlinskeho we Heidersdorfje pola Nimpcza w Schlesyjskej potrjedhi. Dżewjecżétnyj hjn be na pizowu lubju schok a cżumpawsche bo tam na schtrykach, kiż be hebi pschiprawił. Po sdaczu je bo pschehlada a jo tak njesbożownje saschmjatak, so je hebi rjap sleml. Sa nim pytaju namakacz jeho mortwebo wsitajo.

* **Wulki woheń w jenym Erfurtskim mlynje.** W Erfurtskim „papjerowym mlynje", jenom f najstarschich mlynow a woleizow, kotrez pschi wézy Gerje steja, w nogy wulki woheń wudyri. K haschenju dyrbjesche powolanska wohnjowa wobora wschitke rezerwowne muzjstwa zawolacz a też hischcze dobrowólnu turnarsku wohnjowu wobora k pomocy wsiacz. Woheń bo f hohrsley spéschnoseju rosschéri. Tola po napinanym dżele samó wohnjowa wobora snajmjenischa dżel wukhowacz, hdżez bohu dyrbenja. Kak je woheń nastał, hischcze niczo wésse njewédża. Je tez mózno, so je nuikowy proch rozbuchnył.

* **Ss f cżasom pschejeł.** Njedaloko Moschendorfskeho sastanischcza pola Hofa w Bayerskej namakachu cżéło 18-létneho samkarja Voglera, kotrehoż bé cżas pschejeł a morił. Mlody muzjsti bé se hjwojimi pschecżelemi po puczu, padże po nahjwje dele a w pjanoscji na żelesnisse kolije dżesche, hdżez dyrbjesche hjwoje hjwjenje wostajicz.

* **Cżizyske hjwoju mandżelsku nastrózicz.** W Brandeisu pola Kladnowa w Cżeskoslowakskej dyrjesche dżecżaczel Anton Nowak hjwoju mandżelsku se żortom nastrózicz. Tola tónle żort nésesche srudny wukóng. Nowak praji hjwojemu pschecżelej, so chze psched hjwojej mandżelskej, hdyż wona domoj pschijédże, wobwézhnjenebo hracz, so by widzał, kajke mjeschowcżo budże jeho zona cżinicz. Sczini hebi paß wokolo schije a pschitiwjerdsi kónj na lawsynje sdżhadło a lehny ho na lawku. Najzkerje je nastawa a f lawki dele padnył a paß je jemu schiju sadżernył. Jako żona domoj pschijédże, be je jeje mandżelski morwy.

* **Sswoju mandżelsku satsélił.** Każ ho f Madrida powé, je wyschkowny leutnant José Maria Bourbon hjwoju mandżelsku, wojwodku te Sevilla, satsélił, dokelż be ho rozhnéwał, so f wjezerju cżakała na njebé, doniż ju wón wrócził. Wyschkowny leutnanta ju sajeł.

Swójbne powjesće.

Sslubjenaj: Erna **Stemplowskej** w Drjezdżanach f Fryzu **Kummerom** we Mojerezach. —

Swérowanaj: Hermann **Kuczik** f Hanu rodż. Garajez we Mojerezach.

Semrjeli: Hana swjud. **Liebetanzowa** w Budyschinje. — Augusta **Brémarjowa** rodż. Grofiz w Lubiju. — Emilija Ernestina swjud. **Reicheltowa** rodż. Hauptez we Wulkej Ssswónizy, 67 lét. —

Semrjeli: Korla **Bohuwér** Hetasch w Budyschinje. — Marja Jestermannowa rodż. Glauschez w Budyschinje. — Sstara Emilija swjud. **Gótzowa** rodż. Herberez w Kamjenzu, 77 lét.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Nad samóżenjom wikowarki f wolmjanymi a kojeschkami tworami, Elly Meckelowej w Budyschinje na Tschaschkej dróhy 31, je ho 11. februara konkurs wotewrił. Sa konkursowsko sarjadnike je ho z rjeżnik Gótzej w Budyschinje pomjenował. Konkursowe żadanja masa po hacż do 16. merza 1926 pola Budnistwa pschijésiwicz. K wobsamkanjenju wo tom, hacż pomjenowany sarjadnik dalewostajene abo ma ho druhi wosiek każ też wo sstajanju wérczelskeho wubérka a, je-li mjne wo po § 132 konkurskeho postajenja mjenowanych wézazy, je ho na 10 merza 1926, dop. w 11 hodż. a k pruthewanju pschijésiwszych żadanjow na 14. hapreje 1926, dop. w 11 hodż psched podpitanym Budnistwom — w sali 141 — termija postaji. Schtóż wobjezéi wéz, kiż do konkursa fkuschcza abo je konkurs njechto winojty, njezmé niczo powschitkownemu dolżnikej wotedacz abo saplacżicz, dyrbi też, so wéz wobjezéi a żadanja konkursowemu sarjadnikej hacż do 16. merza wosswiczi.

Hamtske Budnistwo w Budyschinje.

*

Ssudnistwo ho pschesbadżuje sobotu 13. febr., dop. we 11 hodż. w industrijowym dworje w Hnaschczanzach pschezwanika waha sa 150 kg., wohrewanika ptaka 125 wollow a 2 wottijowej wuhibadle (500 wollow 100 a 15 amp.) sa hotowy pjenjes. Kupzy sejdu ho w kantinje w industrijowym dworje.

Ssudnistwo wukonjet hamtsk. Budnistwa w Budyschinje.

*

Ssudnistwo ho pschesbadżuje sa hotowy pjenjes sobotu 13. februara, pschipołdnju w 12 hodż. w Drjezdżankizach 136 kalanskich żelezow, 20 kamjenjowych hamorow, 33 kamjenjowych klinow, 3 motyki.

Ssudnistwo wukonjet hamtskeho Budnistwa w Budyschinje.

*

Ssudnistwo dyrbjesche pschesbadżowanje lezowosczo w Lutobezu, na wobsedżerja skały Jana Kuczki w Lutobezu japisaneje, ho 13. februara 1926 njewotmeże.

Hamtske Budnistwo w Budyschinje, 10. februara 1926.

wje (Immungsapparat) a w tych z nimi swiježowazym žrjebawkami (Lymphgefäß). Čerwjo žedži w kóži w žrjebawkach a žrjebawcžich žatjach (Lymphdrüsen) spódnych wjasawkow (Unterbindehaut). Wósbrinwosez zawinuje jenož natykńjenje. Te pschenjeje žo wot sbocžeza na sbocžo. Porédko žo stanje, so by pschenoscher natykńjenja nékajki pozrédnik byk. Wósbrinwosez pokaje žo 2—6 njedželi po natykńjenju. Ale tež tu pschedawar kupjez jenož hacž do 2 njedžel rukuje.

Periodne zahorjenje wóczkow réka tež méžacžna slepota abo po némsti „Mondblindheit". To je snutrskowe zahorjenje wóczka a wsspjetuje žo po wósbych khwilach abo periodach. Skónczenje koń na khore wóczko wožlepi. Tuta khorosez jewi žo jenicžko w jenym wóczku. Zu zawinuje wésta druzina nalazitry (Bakterien). Ta móže žo najzkerje tež to krewi sbocžeza spósnacz. H acz dotal žo wédomosczi hischcze poradžilo, pschicžinu a bytosez tueje khorocze wuflédžicz a deinocz. Wecžko žo nahle zahori. Swétlosez je razne a bolosez wulka. Wócžko žylnje žylsuje. Wjasawka (Bindehaut) je czerwjena. Khorosez traje 1—3 njedžele. Po 4—5 njedželach wócžko znowa zkhori. Jenož pschi prénim sthorjenju je pomoz hischcze mózna. Wócžko po nécžim zyle wožlepi.

Njepřahaj młode konje přezahe.

Mnozy ratarjo abo plahowarjo koni zwoje młode konje njedžiwajcz dla wschelakich napominanjow tola pschesahe pschahaju. Wésce njemóženy powschitkownje prajicz, hdy maju žo młode konje k zapschahanm trjebacz, dokelž to na zplahu abo druzinje saješi a też na tym, kak je kóždy kóń cželnje wuwity. Ale wéste je a ma žo derje wobkedžbowacz, so žo lajki młody kóń nibdže bóle njestaj abo njestónzuje, khiba z pschesažnym pschahanjom. Powschitkownje pak maju žo młode konje hatle na konzu tiecžeho léta z lohkim zapschahanm pschiwucžicz a we schtwórtym lécze mózesch hatle je k wschemu dželu trjebacz. Se zažnim pschahanjom dostanu konje lschitwe nohi abo jara zlabe wostanu. Ssylne nohi pak žu pola koni zobu najwažnischе. Nimo toho kóń też zwoje mozy tak pschesahe pschetrjeba a njemóže je posdžischo dospoknje wužicz.

Kak ważny je rybjacy woli (Lebertran-Emulsion) za skót.

Rybjazy wolij (Lebertran) ludžo hižo létstotki dołho jako wubjerne lékarstwo pschecžiwo wschelakim dżécžazym khorosczam nałožuja. Dokelž méjachu z nim wożebje mjes małymi kipzymi a złabymi dżécžimi mulki wulpéch, njeda žo precz, so je jeho nałożba podarmo. Posdžischo jón też pschi plahowanju młodeho zkotu nałożowachu. Wożebje wupokasa žo rybjazy wolij pschi plahowanju prożatow jako najlépschi srédk. Rybjazy wolij też wschemu druhemu zkotej w domjazym hospodarstwje jara howi, je-li wożebje dobra druzina a njeje-li pschedrohi, tak so žo nałożba zapłacži.

Wożebje dobry je rybjazy wolij pschecžiwo pokhromam a wschelakim druhim natykowazym khorosczam pola zkotu. Ssy-li pola zkotu wożebje w prénim lécze wjele rybjazeho wolija nałożował, może žo posdžischo cžas lépje pschecžiwo natykowazym khorosczam wobaracz. S nim majch też zobu najtuńische lékarstwo. Rybjazy wolij możesch też wschędnje do zkótneje pizy méschecz. Kajka zamownosez (Eigenschaft) rybjazeho wolija je z dobrym wuspéchom pola zkotu, njemóžachu hacž dotal hischcze spósnacz. Tola njech je kaž chce, hłowna wéc bé dobry wuspéch. Mnozy ménja, so rybjazy wolij tohodla tak derje zkutkuje, dokelž je w nim wjele rjazyta (Jod). Druzy zaso ménja, so je tohodla z jatkim wuspéchom, jón nałożowacz, dokelž jón zkót lohko a derje pije a jich żołdk jón derje a spėschnje pschegryuje. S zyla wobkruczeja, so rybjazy wolij zkót wożiwi a wocżerstwi. Na tym drie też wschón wuspéch saležt. Se wschelakimi wědomostnymi posppytami abo praktiskim wobkedžbowanjom běchu žo wschelazy pschepokasali, so žo zkót cžim prjedy a cžim lépje wuwije, dawasch-li jemu rybjazy wolij. Też wschelaku pizu zkót z tym wjele lépje wužije, spėschnje žo wukorni a spėschnje po waju pschibywa. Hdyž někto rybjazy wolij zkotej dawasch, to kupuj jenož poknapkacžiwy, wożebje hdyž jón młodemu zkotej nałožujesch.

W emulsowinje je wokoło 30—40 proz. cžisteho pomuchlowelo wolija (Dorschlebertran). We nim pak njezmędża bycz žane schtódne rostlinske schlize (Pflanzenschleimstoffe), khiba jenož emulsowine srédki. Też masch pschi kupowanju na to kedžbowacz, hacž žo kajkosez abo družina, kotruž kupujesch, derje a dołho cžerstwa dżerži. Rybjazy wolij, kotryž žo dołho njedżerži, zkotej jara schkodži. Wézpwusstojni na uniwersicze w Halli zu Hansenowy emulsowiny wolij pschepptali a jón za dobry spósnali. Ssamžnu hódnotu ma emulsowiny wolij, kotruž nam druzstwo za chemiske wupkody w Berlinje W, Courbierska dróha czo. 4 poskicza.

Emulsowiny rybjazy wolij też wschelake zwinjaze khorosczе, kotreż z haczenjom narunanych pschetrjebow (Stoffwechsel) naštanu, wobmjesuje.

Jenož strowy organism samóže žo derje pschecžiwo khorosczam wobrócz. Mjes prożatami, kotreż w lécze plahujesch, a mjes tymi, kotreż w zymje plahujesch, je pizy dla wulki rosdžél. Ranzy, kotreż maju w lécze prożata, wjele selenеje pizy dostawaju. W selenej pizy pak je wjele wjazy zliwin, dożli w pizy, kotruž w zymje zkotej dawasch. Tohodla ma tej rancze mloko w lécze wjazy zliwin. S rosmjerjenym wowžom, wotrubami abo druhej zylnjazej pizu ranza telko zliwin njedostanje. S tym dostanu prożata pschemako pschirodneje pizy. Emulsowiny rybjazy wolij jim zliwiny dospoknje naruna. S méstnami ratarjo pola naš hischcze jara mało zwini plahuja, hačrunjez plahowanje zwini dżenžnischi dżeń wjazy wunjeże, dożli plahowanje druheho zkotu. Ratarjo, kotrymž žo z prożatami tak prawje njeschlachczi, chżdli emulsowiny rybjazy wolij nałożowacz. Wulspéch žo bórzy pokasa. Sswinjom dyrbicže też posdžischo rybjazy wolij pschidawacz. S tym wone cžim spėschnischo rostu. To pschinjeże wużitk, wożebje mjenschim zliwnoscerjam, kotrjž njemóża telko cžaża ke tornjenju zwinjecza nałożicz. Tajzy dże chżedża zwoje zwinje jako najspėschnischo wutormicz.

Pschispomnimy hischcze, so rybjaza mucžka zenje rybjazy wolij njenaruna. Rybjaza mucžka twori bélkowiny a z tym je wéžo zwinjom jara wużitne. Tu jedna pak žo wo zliwiny.

Prašenja a wotmolwjenja.

P r a š c h e n j e : Mój kóń ma zaty. Ssym jeho se zynowymi pluwami a lysolom parił. Zaty nochzeja žo pobzbucz. Póala kaschluje a z nosa béži žołty wo yr. Hewak derje žerje a njeje hischcze pschejara dele wjak. Schto móžu nétko cžinicz?

W o t m o l w a : Hdyž domjaze srédki wjazy njeyomhaja, dajcze konja je zakotowym jerumom woschczépicz. Wósbrinwosez je druhdy na zaty zapodobna. Tohodla by derje było, hdy by lékař waschego konja wohladał.

Mój kóń we zlach cžełynje. Na wultrobnje žo bórzy rozrybuje. Ssym złé je žornizazej kožu poschit. Tola też tole nicžo njeyomhasche.

Je-li Waische hoyodarstwo dowoli, njech Wasch kóń tydžeń proždny stej. We tymle cžażu masajce zrybowanz blaki trójzy z Pellidolowej zalbu. Wé mésto žornizaeje kože mózesh smutka zlow znano powétrowy puzacz (Luftkissen) pschischicz. Na Waschim méstnje bych konja radscho do komola pschahał.

Cisło 7. Budyšin, 12. februara 1926. Lětnik 33

Plahowanje karniklow w zymje.

(S wobrasomaj.)

Dżeńżnischi dżeń sekamy žo pola naschich plahowarjow karnikluw z wurjadnje wjele družinami, waženych dla jich kože. Cžisba plahowarjow tutych družin je dżiwja jara wulka. We nowischim cžażu žo sda, kaž bychu žo cžyli bóle wénowacz plahowanju wužitkowych ražow a mjenje sportowych abo tych plencžadkowych (Liebhaberzucht). We cžażach po wójnje bé wulki njedostatk na kožach. Tehodla požadachu sa karniklazymi łożemi. Te žo wurjadnje pschihodża za narunanje drohotnych wukrajnych abo zuisemskich kožow. Pschetož dżeńżnischi dżeń samóža karniklaże na wschě družiny drohotnych zuisemskich kožow pschihotowacz. Najlépje samóža wopranwne sealske kože z karniklazymi narunacz. Wopranwne sealske kože žu jara žadne a tehodla jara drohe. Hdyž kaniklaże kože na sealske pschihotuja, wottschihaja je z elektrischimi nożami, prjedy pak wotstronja paždzerjate kožmiczki (Granenhaare). To réka, kožu wupaždzerjecz. Skónczenje tute kože zyle na sealske podobne wobarbja.

1. wobraz. Módry winski karnikl.

Karniklaże kože hodża žo jenož tehdom na kožuchartske wudžékti trjebacz, hdyž maja doscz moschża (Unterwolle).

Wjele naschich sportowych družin, kaž belgiske hobry maja kože se žnadnym możkom. Wone žu doscz žylne, kosczate a naplokża wjele misasa. Dla spomnjeneho njedostatka njehodża žo za wudžékti kožuchowych tworow. Tehodla móża kože belgiskich hobrow jenicžay na filz pschedžék cz. Karniklaże kože z rjanym móschkom kožucharjo stajnje rady kupuja a derje płacza. Pschi tym žu nasche karnikle z kożemi za kožuchartske wudžékti žo hodżazymi też pschezo mjazne. S takeje pschicžiny žo plahowanje takich karnikluw derje sapłacžuje. Tehodla je radno, so bychu žo naschi plahowarjo hischcze bóle z tutymi družinami nażadżowali. Kupuje tola Némska kożdołétnje wjele milijonow kaniklazych kożow w Belgiskej a Francowskej.

Wjele plahowarjow ménja, so je radno, karnikle we lécžnym cžażu plahowacz. Najlépschе kożuchartske kože podawaja pak symske lehnidla. Jedyn plahowar je spósnał, so žu jeho symske lehnidla młodrych winskich a zlébrojtych franzowskich hobrow najrjeńsche kože méle, kotreż žo najlépje za kożuchartstwo hodżachu. (Hladaj 1. a 2. wobraz.) Młode se symskich lehnidkow njejžu smjerske ani khipre. Kżlébu žmé wonkach ztacz, tola njejžmé ani wétrej ani deschczej wustajeny bycz. Sso wé, khlébu dyrbi žam za žo też cžopty bycz a žwoje karnikle dyrbischi kedžbliwje wothladowacz. Je-li jara zyma, sapowéschej lésczłate abo plecžadkowe burje z mécham abo płachtami. Potom też pschi najkrucžischej schtéfanzy młode njejmjerjnu. Radno je, so może žanczka z młodymi we wożebitych hnédach abo zabicžach pschebywacz. Sabkanje we khlémje dyrbi pschecžo cžiste a pschebewnyschém žuche bycz. Najlépsche dno khléwa je hušte lésczłate. Na nje nałkadź tołsto žłomu. Pod lésczu nasypaj pochowinu (Torfmull), ta jara wohrjewa a sebrébra wschitku wlożnotu. Pochowina je wożebje we lécže jara ważna. Ta pschi tužnym horzym wjedrje hrožnu wón na žo cžełnje. Dale pochowina też natykowazym khorosczam sadżéwa. Sanczka dyrbi wjele zlomy a zyna dostawacz, so mohła k hnédej nożycz.

Ssanczka dyrbi stajnje doscz a žylnjazu pizu dostawacz, so bychu młody žylne a strowe wotrosle. Ssyno a répa žamej njedostahatej. To njeje doscz žylnjeza piza. Tehodla dawaj žanczam wowž — wotrubu — bérnu — kuchinske wotpadki a t. d. Kuchinske wotpadki podawaj jim zhrěte.

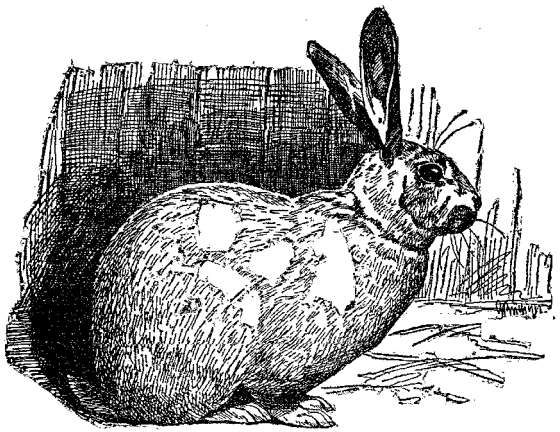

z. wobraz. Slébrojty francowski hobr.

Na rězanje (Kolik) skhorjene konje so rady lehnu a walcja.

Konjerjo pschi rězanju rady a je wschěmi srědkami sabźěwaja, so bo konje ani lehnyše ani walałe njebychu. *Najhonitu konjej nam pitče*, so njeje to prawa methoda, konjej pomhać. Je-li tón pschi mjetanju a walenju w buchcze bo ani tranicź ani hewak bo schkodu pschinjeć njemože, je to po prawym pschikrodny srědk, jemu pomhać. Snutskowne franjenja, natorhnjenja, zaklušnjenja abo saschmatanja smuskowych organow bo bjerć mjetrjebasch. Temu zhlyny kotcźowz a kruty twar cźela hižo sabźěwatej. Je-li tón hdy na rězanje sahinyć, a bu jeho wukutliwschi, pola njeho rostorhnjene cźrjewa nadeschli, je to hyło jenoż pola tych koni, kotreż bo walałe njejbu. Cźasto bu cźrjewa tak pruskotałe, so njewudźerźachu móz dymow a teho dla bo puknychu. Dopokasane njeje, so bo cźrjewa pschi walenju sałlušnu, ale tak wjele je wěste, so někotre zaklušnjenje a saschmatanje cźrjewow bo z walenjom samo wot bo sabo rospuschćeli a wotstroni.

Dźenża stóni lekarjo měnja, so lehanje a walenje je za wulekowanje rězanja jenož tpomožne. Swjetscha konjom pschi walenju lepje wětrу dźeja. Tehodła cźuja bo po tym jara wotlożene. Wobeběje hdyž bo na thribjecźe waleja, wětrу z wulkim wotmachom a spěšnje wustupuja. Po tym też rězanje hnydom puschći. So tajke lehanje a wobeběje na thribjecźe walenje niczo njeschłodźi, ale konjej wulke wolóženje pschinjeße, je bo sta trócź sa wěrne wupokazała. Na rězanje sthorjeny a bo walaty tón je swjetscha mudrischi hać jeho knjes, kotryž bo hischcźe starych dawno jako njerozumnych abo schkodnych nahladow dźerži. Tajli radźicjo zwjetsnu konjej sahinyć dawa, hać so by rosuma wužiwać. Lěkarske nashonjenje a te starych konjerjow wucźi, jo je pschi rězanju walenje konja najlěpsche lěkarstwo.

Konjace buchty.

Howjadła pschiwjasujemy w zymarnjach jene pschi druhim. Hinak je z konjemi w konjenzu. Tam steji po mózrosćeh kóżdy tón sam za so we zwojim wotdźělenju abo we zwojej buchcze. Jenu buchtu wot druheje na wschelake waschnje wotdźělujemy. Mjes konja powěschamy w dołhosći buchty žerdź srěnjeje tołstosće. Tajka žerdź je něhdże 2 metraj dołha a 12 zm. tołsta. Ta bo hładzy wottruha abo wotkěbluje. Potom bo prědku pschi korcźe powěsnje. Sadu wiśy pschi drjewjanym abo żelesnym koliku. Pak wiśy na rjeczašku, pschicźinjenym k wjerschej runje kaž delka k semi. Tajka žerdźka dyrbi 90—95 zm. woł semje wiśacź. Sadu dyrbi tak sapowěsnjena bycź, so samóžesch ju z jenej ruku wotpowěsnycź. K tomu nałożuja dołhe hoki. Te wjercźa so w hnědźe. *Horka ju rynczka, na nju sapadowaza, dźerži.* Dyrbjak-li tón z nohu pisches žerdź stupicź, trjebasch jenož rynczku sběhnycź, hoka bo wobwjertnje a žerdź padnje na semju. Jeli tón pschi leženju pod žerdź pschinidże, ju pschi stawanju wulběhnje a samóże stanycź. Jeli tuteje pschiprawy *njemóh a tón by* pschi leženju a walenju pod žerdź pschischoł, mohł žebi pschi stawanju lohaju rjap abo stawy stamacź.

Žerdź wobbij pschi korcźe znano na ¾ metra se żelesom abo blachom, so ju tón njeby wobkušacź mohł. Pjched *kopatymi konjemi* bo tak *wobarnujesch*, so sadnemu konjej žerdźe desti pschiwjasajsch, jenu pschi druhej. Tajke pschipowěschadło je na lěžrzku podobne. So bo tón wobbił njeby, mózesch jenotliwe lěžrzy je złomu abo powrjesetwami wobwicź.

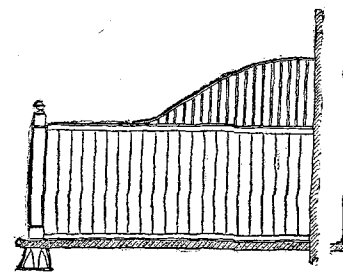

Mjes buchtami twarja też deskowane scźeny. Tajke wotdźělowanja bu wo wjele drohše. Desti bjeru na 4 hać 5 zm. tołste. Tajke scźeny twarja 1,20—1,40 zm. wysoke. Desti k nim njetrjebasch truhacź abo hěblowacź. Też njeje nusne, so je z wolijowej barbu abo karboleoweom pomasasch. Masanje z karboleoweom mohło pak młodym konjom sechkodźeć. W nowischim cźasu twarja tajke scźeny ze żelesoweho betona. Pjched kortami scźenu hischcźe wo 80 zm. powysha, so bo konje njemohłe pschi žranju se sawischu kuhacź. Tuto powyschenje, kaž na naschim wobrasu jasnje spósnawamy, do sady na koku wuběhnu.

Zakońske njedostatki při kupowanju koni (Gewährsmängel).

Pod sakońskimi njedostatkami rozumimy wschelake khorosće a njedostatki. Je-li bo te pschi kupowanju konja po wěstym cźasu wupokasaja, je pschedawar nuseny, konja wrócźo wsacź a kupcej pjenjesy wrócźicź a twulożti *zarumacź*. Wot tehodła cźasa, *jo je wschědny zakoń* (Bürgerliches Gesetzbuch) do mozy stupił, placźa po zhlym němskim stacźe 5a to jenajke sakońske postajenja. We scźehowazych rjadkach chcemy najwažnischе njedostatki a khorosće rospominacź. Wschi scźehowazych njedostatkach a khorosćach dyrbi pschedawar konja wrócźo wsacź: kolwrotnosć (Dummkoller). Krkowe jachlenje (Kehlkopfpfeifen), kopewosć (Koppen abo Krippensetzen), jachliwosć (Dämpfigkeit), wotrjewazych rjadkach chcemy najwažnischе njedostatki a khorosće rospominacź. Wschi scźehowazych njedostatkach a khorosćach dyrbi pschedawar konja wrócźo wsacź: kolwrotnosć (Dummkoller). Krkowe jachlenje (Kehlkopfpfeifen), kopewosć (Koppen abo Krippensetzen), jachliwosć (Dämpfigkeit), wotrjewazych a nakhwilne jahorjenje wócźkow (periodische Augenentzündung). Cźaž zukowanja sa tute njedostatki a khorosće je na dwě njedźeli postajeny. Do tuteho cźaża dyrbi žo kupz na pschedawarja wobroczicź a jenu najlěpje je sapiżanym listom wo njedostatku k wědzenju dacź.

Krkowe jachlenje je tehorunja tajki njedostatk. Němscy rěka też Hartschnäufigkeit abo Roaren. Tute jachlenje jawinuje khoniše abo trajne sthorjenje krka abo tuchławy (Luftröhre). Pschi dychanju tón wótrije jachli. Tuta khorosć jewi žo we morawizy khoro pschezo lěweje tuchławy (linksseitige Lähmung der Luftröhre) a wotenrěwanju zuchcźeje zily (Muskelschwund). *Jako sćežnik tuteho sthorjenja je rozcźežnjenje hłožnej wotwjery (Erweiterung der Stimmritze).* Krkowy twar so tak pschemění, so tón pschi dychanju nimale wótrije a hwizdaju jachli. Podobne jachlenje sawinuje też sahorjenje płuzow (Lungenentzündung) abo *sahorjenje zyłki (Brustfellentzündung).* Ale też sa-jědojcźenje móże wina tajkeho jachlenja bycź. Husto dosćej tute jachlenje konjej pschi dźěle jara wadźi. Jedawny wikowar samóże je wschelakimi srědkami njedostatk nakhwilnje sakrycź. Konjej zhłaja znadne dźělby strychnina za koku. S tym so nakhwilnje jachlenje posłubi. Druhdy konjej też wschelake wobwałki skradu wokoło schije położa. Też te samóża njedostatk nakhwilnje sakrycź. Dlěsche jpěschne jědźenje abo jěchanje pak tutón njedostatk zažo wotkrija, byrnjej jebak jón je spomnjenymi srědkami sakrycź spyta.

Kopanja rosćelnawamy dwě druzinje. Jene kopanje spójnajenu na tym, so konj prědnje zuby na korcźo staji. Němscy mjenuja tute kopanje „Krippensetzen". Druhe kopanje je wolne kopanje abo za powětrom kojenje (Freikoppen und Luftschnappen) podła wschelakich druhich njepoczinkow. Konje rady tónle pschiwoknu, so ja powětrom koja a je zlizami schlipaja. Pschi posledniczim konje z klanu a pscheś krk powěsy do zołdka i nażbylnosći cźahnu. S tym zawinuja cźežke sthorjenja zołdka a rězanje (Kolik). Wone dełebjeru, wožłabnu a njeżbu do napinazeho dźěła thmane. Druhdy je mózno, z wożebitymi nahlowzami tutemu njepoczinkej zabźěwacź a jón konjej wotwucźicź. Kopanje na korcźo spójnajesch na prědkrich zbubach. Te zu trochu wotwótsjene. Njepoczink powětrazrěbanja spósnajesch na wożebitym zběhanju a nakhilenju hlowy. Na tajke zpodźitone jadźerźenje konja dyrbjisch go dohladacź. Tutón njepoczink konja rady na zo wojnu, hdyž maja wostudu.

Jara ważny a strašchny njedostatk je jachliwosć (Dämpfigkeit). To je mjeno za cźežke sthorjenje płuzow (Lunge) a wutrobh. Tuta khorosć zahojisć, njeje mózno. Swonkowne znamjenja zu wschelakore. Najważnischе znamje je krótki dych. Też hdyž koń steji abo leži, je dych krótki. Wobcźežne dychanje dawa konjej hižo swonkowne wěste znamjenja. Koń pschi dychanju wjele zylnischo pobocźne cźeko sběha. Najlěpje a najzašnischo tute znamjo wustupuje, hdyž je koń dlěschi cźaž a z napominanjom spěšnje běžał. Trajne wustrowjenje njeje mózne. Je-li konjej znadne dźělby arsenika abo soda dawasch, jachliwosć jenož nakhwilnje trochu popuschći. Je-li konjej wody njedawasch, khorosme znamjenja je nakhwilnje tak zylnje njejewja.

Wóshriwosć je jara natyknowaza khorosć a tehodła straschna. Wona swjetscha konje nabpaduje. Pschenjeße zo też na druhi dontjazy zhót, haj znamo na cźłowjeka. Wóshriwosć zawinuje drobnuschka nakazliny (Bazillus). Wona jewi zo w małych zelzejschach. Te zo bórzy puknywschi do jědmjenja pschinidu. Wóshriwosć rozdźěluja lěkarjo do dweju druzinow, wopraunu wóshriwosć a cźerwja Wóshriwosć zyłdi na zlinaczkach (Schleimhäuten) dycha-

z. wobraz. Slébrojty francowski hobr.

Ssudobja w karniklazym thlěwje.

Do zudobjow w karniklazych thlěwach dyrbisch mózzyno a złomu, trawu a dźerźel, rěpu a běrny, wotruby a womjeschki, kaž też zorno karniklam podawacź. Sa zyno a zkomu, trawu a dźerźel dostanjesch w żelesowych klamach tońche a rjebliczźiny sthorjenja lěgnyczkow (Futterraufen). Te dyrbisch w tej wyšokosći powěsnycź, so *móża* karnikle z nich lohaju natyknanu pizu zybacź. Karnikle bo rady, hdyž zu rumne doscź, do nich zybnu. Tohodła dyrbisch je z wěrzkom sawodźewacź.

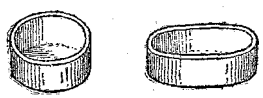

Zorno a židku pizu, mózesch w jenym a tym zamym zudobju podawacź. Radno njeje, zebi z desknom korika sklepacź. Te bo lohzy powala a hubjenje cźisćza. Najlěpsche pizowanske zudobja zu hładke abo wuhładkowane hlinjane. Dokelž karnikle rady w pizu hrjebaja, dyrbjała tych kroma sasthibnjena bycź. Tajke zudobja zu podobhojte najlěpsche. S nich móża nadobo wjazy karniklow zracź. Sa schitni hischcźe njedorosćene karnikle dożaha jene tajke podobhojte zudobje. Schkliczźi twětzkowzow (Blumentopfuntersetzer) njeje radno, bo karniklazeho thlěwa stajecź, dokelž je karnikl lohzy powali. Też picze karniklam w tajkich hlinjanych zudobjach podawaj. Te pak móża kulojte bycź.

Porschawa abo zmorkawa karniklow.

Też karnikle rady na zmorkawu sthorja, je-li jich thlěwy symny wětr pschecźahuje. Ale też we włóżnych a symnych thlěwach na nju rady thiprja. Je-li zu twoje karnikle na zmorkawu sthorike, potom bo pschedewschěm postaraj, so pschicźiny sthorjenja wotstronisch. K wulěkowanju wutkasuja proch barikowoje - kišaliny (Barsäurepulver). Duj *proch* sthorjenym karniklam do noża a podawaj jim jenoż zuchu pizu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 557.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 37 **Budyšin — sobotu, 13. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wojowanja wo sydła w Radźe Zwjazka Ludow.

W Swjatku Ludow je cyłka kriša nastała. Wona je ju zapoczała, hdyž ju Němska rozsudźi, do Swjatka Ludow zastupić a ześi z dobom łudło w jeho radźe žadacź. Na francowskej stronje stejaze staty widźa, so politiku pschewahu hubja, je-li so Němska łudło w radźe dostanje. Francowska je hižo žadała, so dyrbi ju licba łudłow w radźe powješchić. Je-li so Němska do njeje zastupi, dyrbi ju runowaha w njej wobnowić. Dokelž budźe Němska žadacź, so by ju pólsko-němska mjesa na skłodu Pólskeje pscheměnika, dyrbi Pólska z dobom z Němskej stajne łudło w radźe dostacź. Hdyž pak krěni stat, kajkiž je Pólska, tolep rawo žada, tej druhe staty swoje žadanje na łudło w radźe pschipowědaju. Schpanska mění, so njeźmě wróćo wostacź a samo hrosy, so Němski fakaje, do Swjatka Ludow zastupić, je-li so ju tež Schwanskej stajne łudło njepschewostaji. Schpanskej je so Brasilska pschisamka.

Francowska tele žadanja podpjeruje. Wona hižo to wěsto cźini, so by ju jeje dotalne stejischćo w radźe njeslabiło. Hdyž budźe Němska w radźe łudło bjedźecź, směje Jendźelska w mnohich praschenjach rozsudźazy wlěw. Tenu chce Francowska sadźewacź; pschetož zajimy Jendźelske a Francowske žehi husto napschećiwo sebi.

Bjes dźiwa je tehodła, so ju Jendźelska wotwołkuje, do žadanja Pólskeje zwolnić. Wopominajo pak, so mohł dla tehole praschenja zły Swjatk Ludow rozpadnyć, budźe wona nuczena, swoje pschećiwjenje pschećiwo Pólskej zmjechćić. Jejny zwonkowny minister Chamberlain je pjeca hižo Francowskej pschisłuchowanja cźinił. Londonski „Daily Expreß“ wudawa, so je ju Chamberlain francowskemu ministerskemu pschedsydstwu Briandej narěčećej dał, so budźe Pólskeje žadanje wo trajne łudło w radźe podpjerowacź, Jendźelskej pak dyrbi wo to hicź, so by ju zadyn stat w Europie tak njeseschlnił, so by z tym Jendźelska rozsiłaze słowo mjes europiskimi ludami słubiła. So by Francowskej wobezjnosce cźinił, je dźe Jendźelska Němska ponuka, wječornu pak z Francowskej wobsamknuchu a do Swjatka Ludow zastupić. Francowska něsto hlada, kak by plany Jendźelskeje za žebje njeschłodne cźinił.

W jendźelskim delnim zjemje je ju wjednik dźełacźerskeje stronu Macdonald Chamberlaina wopraschał, na kajke stejischćo je won napscheco žadanju Pólskeje staji. Chamberlain je wotmołwił, so budźe Pólska Pólskeje tež hišće druhe staty łudło w radźe žadacź. Pryedy hacź so pschećiwny sa tele žadanja njejźu w radźe žanej rozpominałe a rozjasnjałe, njemóże won do predka rjeź, hacź budźe Jendźelska sa nje abo pschećiwo nim hłosowacź.

Přewjele škitacoje policije w Porheinskej.

Němske knježeństwo je poručiło, w Kólnje 400 muži schkitacoje policije samjećicź. 300 muži je tam hižo doschło. Konferenza swjatarskich pódłanzow je pschećiwo temu zakrocźiła, so žo do němskich městow blisko mjesy telko schkitacoje policije połoži.

Podpjeranje přikrócźeny čas dźełacych.

Sozialny wubjerk němskeho zjemja je wobsamknył, němske knježeństwo namołwiwcź, so by pschi podpjeranju pschikrócźeny cźaš dźełazych, na zcźehowaze dypki dźiwał:

1. Pschi ipočzatku podpjerańskich dnjow njeźmě žo rozdźěl mjes woženjenymi a njewoženjenymi cźinicź.

2. Podpjera za tśeći, schtwórty a pjaty wupadnjeny dźełanšći dźeń dnjowu žadźbu wucźinja, kotruž pólni dźełonjemějerjo dostawaju.

Sozialdemokratisti namjet, so bychu druhemu wupadnjenemu dnjej jako podpjeranskemu dnjej płaćicź dali, žo zaćišnu.

Sakski sejm.

W sakskim zjemje žu kommunistojo schtwórty namjet zapodali, so by žo **zjejm hnydom rozpuschćił.** Ssejmowy pschedsydstwo namjetowasche, so by žo wo žadanju kommunistow hnydom jednało, hacź runje mjelo žo wono po pschipowědźenju hałke na dźewjate městno dnjoweho porjada stajicź. Njesocyalistiske strony běchu žo hižo rozsudźiłe, so budźa pschećiwo kommunistiskemu namjetej hłosowacź. Dokelž też sozialdemokratowjo zamyslka njemějachu, kommunistam k woli zjejm hnydom rozpuschćicź, žo kommunististi namjet zjawa njedotwurađźi. To ma žo, kaž zjejmowy president Winkler dźeli, pschichodnu wutoru stacź.

Na to žo po krótkim wurěčźowanju wo namjetach: a) nastupaze **darmotne sapiťanje hypothekow,** b) **darmotne sapiťanje rjemjeślnistich družstwow,** c) **darmotne sapiťanje ležomnosnego dołha jednasche dołha** jednasche. Po namjesce prawneho wubjerka žo prěni namjet pschija, druhi namjet žo z pschipadnej wjetschinu njesocyalistiskich stronow teho runja pschija, hacź runje bź pratwny wubjerk namjetował, so by žo wotpokazał. Runje tak tśeśemu namjetej wjetschina pschihłosowasche. Sozialdemokrat **Arzt** schtyri namjety zjewoje strony pschedonješe, žadaze: 1. pschiwolenje 10 miliionow hrywnow za nuzowe dźěła; 2. tśezjeprozentske powyschenje ležomnosneho a pschemyślowego dawka; 3. pschiwolenje 30 miliionow hrywnow za twar wobydlenjow; 4. wobmołodźinski dźełanšći dźeń a potwjerdźenje Washingtonskeho dojednanja.

Nowy finanzny minister **Dehne** na žadanja sozialdemokratow wotmołwi, so je knježerstwo hižo 40—50 miliionow za nuzowe dźěła, za podpjeru króći cźaš dźełazych a powyschenje podpjerow pschiwolika. Po tajkim žo jara wjele žada. Na 10 miliionow, kotrež žo w namjece žadaju, je so hižo pomyślika. (Se socyalistow lěwizny ko pschiwoła: Chcemy pak 10 miliionow wožebje!) S wokkal pak dyrbja so pjenjezy bracź? K“nz januara wschón staty dźełanšći material jenož 24 miliionow hrywnow wucźinjesche. Dyrbiny z tym liczicź, so budźe pschi spoczatku noweho slicźbowańskeho lěta nasche reserwy zyle pschetrjebane. Trěbne pjenjezy k temu z powyschenjom ležomnosneho a pschemyślowego dawka dobyć, ko njehodźi. Potrjecheni njemohli tole powyschenje hnjesć. Ale samo, hdy by 30-prozentske powyschenje mózno było, by wono mału summu wunjeslo, nanajwjazy 4 miliiony hrywnow. 30 miliionow za twar wobydlenjow nimamy a njehodźa žo sa krótki cźaš saradźacź. Nowy zakoń wo dawku na podruźnitki pjenjez hałke jaznosci pschinješe, kelko pjenjez możemy wudacź. Chcemy najwyschschu žadźbu, 20 prozentow dawka sa twar wobydlenjow postajicź. S wumněnjenjom je, so žo měrowy podruźnitki pjenjez na 100 prozentow powyschi. Potom pak mohli 90 miliionow za twar wobydlenjow nakožicź.

Blüher z němskeje ludoweje strony a demokrataj Hofmann a Seyfert žo pschećiwo namjetam sozialdemokratiskeje strony wuprajichu, kotrejž dyrbja jenož k temu kłuzicź, so by ju koalizija rozbiła.

Na tónzu sozialdemokrat **Schwarz** praji, so je žo jednota sozialdemokratije na sjesdźe krajneje strony zakoźika. Jenomyślnje žu zlubili, so budźa w datym cźasu za rospuschćenje zjejma hłosowacź. Tale termina z wěstotu do lětuschego prěnjeho schtwórtka lěta padnje. Ssobustatowy sozialdemokratiske frakcije žu žo zamo z cźełnym zlowom na to zwjasałe, za rospuschćenje zjejma hłosowacź. Sozialdemokratiske namjety žu jara nusne k położenju nuzy dźełanjemějerjow a dyrbja žo z wurjadnymi naprawami pschewjesćź.

Na to žo wschźe namjety hospodarskimaj wubjerkomaj A a B a prawnemu wubjerkej pschipokazachu.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ráči serbski.

Kajl. a najtuńša kupowańa wobuća. Pódšuowanje spěšnje a tunjo

„Internacionalna moralka.“

We zwojej wotmołwje na Mussolinowu rěč je dr. Stresemann w němskostatnym zjemje rjekł:

„Mamy zami narodne mjeńšiny w Němskej, a chzu sa zwoju wobodu a sa tón wote mnje zastupjeny hamt tole wuprajicź:

Możemy za němske mjeńšiny we wukraju jenož **z poknym pschehwědźenjom wustupowacź, jeli to, schtoż my sa Němzwe we wukraju zadamy, to tež tym damy, kotrjž zu mjeńšiny w naschim wótznym kraju.** (Zwe pschiwołanje.)

Myślu, so zmy žylni dosćź a narodnje dosćź zjednocźeni, so tych pschemóžemy, pola kotrychž znadź žo nježakjate **wotmyslenja** pschećiwo Němskej hibaja (zyle prawje), so pak dyrbi to nasch samer być, **jich k němskim stačenam zcźinicź pod późnym wobtkowanju jich kulturelnych zamownosćow, bzenjež zuseje krewje byli.**

Runje pschi dokóncźenju měrowych wumněnjenow a pschi jich wobkruczenju žu wot druheje strony te zlowa žinyschcź bnke, **to nimamy jenož internazionalne prawo, ale też internazionalnu moralku.“**

Tutón dźeł Stresemannoweje rěcze je wjetschi dźeł němskich nowin zamjelcźak. A to z wotpohladom. Tajte zlowa njeklincźa rjenje we wuschomaj nowinarstwa, kotrejž bez tróschtu zwědomje cźini a je hischcze ma. Woni derje wědźa, so narodne mjeńšiny w Němskej dołho hischcze te prawa nimaja, kaž Němzy we wukraju. — **Němska nocze je zwojim mjeńšinam dacź.** Němske nowinarstwo bez **myšli,** so narodne mjeńšiny w Němskej wo zlowach statneho kanzlerja njeshonja. Tu wupraji zo prěni samolwity němski zastojnik z narodne mjeńšiny. Ale jeho zlowa njesměja wuspěcha, dokelž **samolwite podinstanzy nochzedźa nam prawo** dacź. Schtoż Italijan tuthwilu w južnej Tirolskej wukonjeza, ta zu Němzy z nami Sserbami dawno cźinili. Schtoż potajkim nochzesch, so by to tebi stako, njeczin druhim. To je stare filosof. prajidwo. Woni zu zej to wot Pruskeje derje wothladali, kak wona je zwojimi narodnymi mjeńšinami sakhadźa. Tuž reka: Najprjedy psched zwojimi durjemi mjeśeć, a potom hakle na zuhoda zwarjecź. Njech Němska **najprjedy zwojim narodnym mjeńšinam da,** schtoż zej wona za zwojich ródnych we wukraju zada. Sa to tež kanzler rěcźi, ale jeho zlowa njenamakaja w hakatistiskich hłojczkach zanoho wothłoża. Potajkim wy potłoczowarjo Sserbow, Polakow, Danow, Frisow a Masurow, dopelnicze najprjedy internazionalnu moralku napscheczo zwojim stačanam a potom hakle zo na druhich hórschcze.

Němscy ludowcy su pjeća nastork k falšowanju bankowkow w Madźarskej dali.

Parišzke nowiny powěsćej Barlinskeho „Vorwärtsa“ rospominaju, po kotrejž zu zo němske ludowske tajne organizacije pschi falschowanju bankowkow w Budapeshu wobdźelile. Francowsojo z teho łudźa, so zu němske tajne zwjazki zyła Madźarow k falschowanju bankowkow nadpjerali. Tutón komplott je z hłowneho dźela pschećiwo francowskemu frankej wotmérjeny był. „Petit Parisien“ pische: „Wobsehje je nadpadne, so hłotwi wobzkorzeni w falschowańskej należnosći wschelakim tajnym zwjazkam pschisłuschcźa.“

Dokelž Francowsojo němske tajne zwjazki winuja, so zu hłownu rólu pschi falschowanju bankowkow hrale, něsto kaž „Berliner Tageblatt“ pische, Barlinska tajna policija pschepytuje, na kajki podłožk zo francowske tukanje zakožije. Němski ministerialny direktor dr. Abegg hižo **nětorke dny** w Budapeshu pschebywa a z pschisłuschnymi městnami wobkhadźa. Francowsojo zu też ministerialnemu direktorej dr. pschepytanšteho materiala pohladacź ndali a sda žo, so wón we wschelakim nastupanju francowske wudawanje bjes dalschehe wotpokazacź njemóże.

Tehodła je žo też pjatk schef Barlinskeje kriminalneje policije, knježerstwowy direktor Weiß do Parija podał, so by žo pschi tamnischich rozsudźerjach bankowkow dźełał. Tole puczowanje dyrbi pódła teho z wobdźělkom sesnaczom z Parišzej kriminalnej policiju smutkowny zwisk we wschich kriminalnych padach wutworicź. Dr. Weiß žo po Parišzkim puczowanju do někotrych druhich wukrajnych wulkich městow poda, so by žo też tam z wukrajnymi policajskimi wyschnoscźemi sesnał.

Hrabja Bethlen němsko-cźěskeho zapósłanca Baerena winuje, zo je cźěskosłowakske bankowki falšował.

Winske „Dźełacźerske nowiny“ zu spodźiwanje zhubzazu powěsćej wo wusnaczu hrabja Bethlena psched parlamentowym pschepytowanjom wubjerkom wo falschowanju cźěskosłowakskich bankowkow w lětomaj 1921 a 1922 pschinjeśe. Hrabja Bethlen praji, so je wo tutym falschowanju hałke w lěcze 1922 zhonił. Plany k falschowanju zu wot němsko-cźěskeho zapósłanca Baerena wuschłe. Falschowanje bankowkow zu chcyli najprjedy blisko Winja cźišcźeńciu zakožicź. Profesor **Mažaros** žo w Budapeshu na dweju lithografowu se žadanjom wobroćźi, so bychtaj cźišcźeńciu, **kotruž** trjebachu, we Winje abo wokolnosći namakałoj. We Winje žo k Mažarosej hischcze wešty Cźhery a Madźar Györffy pschidachtaj.

S pomocu **knježerjansko-sozialneho schtwórtkoho krajneho hejtmana Rinielena** zu bliko Schtyrskeho Hradza pola Wetzelsdorfa cźišcźeńciu kupili, kotruž hnydom za cźišcźej bankowkow pschipraschichu. Rinielenowy sekretar kup cźišcźeńciu pschewjedźe.

Zandarmam žo poruczi, cźišcźeńciu sträžowacź, so by dźěło w njej njeby kałyło. Bankowki žo z automobilom

krajneho hejtmana Rtuticena do Schtyrskeho Hradza a potom s pomocu awstriskich a madjarskich organow do Budapesta dowjesechu.

Hdyž na poliw czeskoslowakskeho knjezerstwa policija Masarosa saja, madjarski posłanc pola tehdomniskeho krescerjansko-socialneho awstriskeho kanzlera Schobera zakrozi. Ton praji, jo žu hižo krescerjansko-socialni sastojnizy sa Masarosa rjekli. Hrabja Bethlen prjeje, jo je Masaros dyrbjak kawzinu dacz. Krescerjansko-socialni jeho bjes kawzije puschczicku. Hrabja Bethlen na konzu praji, so je, dokelz je so z falschowarjemi bankowkow, kotrez bechu w ruzy awstriskich wyschnoscow, na tajke wraschnje wobkhadacz, wscho tez w Madzarskej so pschepytanja pschcziwo nim wostajichu.

Wulkej woči činjacc wuznače sekretara Raba.

Schwórtk žu so w tajnym posedzenju madjarskeho parlamentneho pschepytaczeho wubjerka prynz Windischgrätz, predawjeschi schez krajneje policije Nadossy a Windischgrätzowy sekretar Raba pschesłyschecli. Raba nadrobnje wo ródli powedasche, kotruž je sapósłanz Gömbös hrał. Titón je so pschi wuradzenjach falschowarjow bankowkow wobdzelił a je jim nłodych ludzi, kotrzi dyrbjachu falschowane bankowki do wukraja dowjesez, z wótczinskich swjatkow wubrał. Jena znajnjaznischich praschenjow, kotraž so Rabej pschedpołożichu, bé sfidowaza: Kak su falschowarjo bankowkow na myšl pschischli, w khartorografiskim wustawje pócz? Raba wotmolwi: „Windischgrätz, ja a Nadossy, jsebi dołho rosmyslachmy, hdže durbjeli dźiło sapoczącz. Najrjedzy chzychu to we wukraju czinicz. Wopraschachmy so prjedawjscheho swonkownego ministra hrabju Telekia. Ton wotmolwi: „Na žane wraschnje we wukraju. Je tola zyle jasne, hdžez so ta wez najlepje swuwjesez hodzi. Tu je tola khartografiski wustaw. Mózesze pola nje dźiłacz." Hrabja Teleki, kotryž bé z direktorom khartografiskeho wustawa, Raba praji nam jón pschewostajt a bésche nam na kózde wraschnje pomozny. „Kaj wém," Raba pschijpomni, je hrabja Teleki to w pschesjenoscz s khowanym woskasowarjom narodneho wójska, generala Jankia czinił.

Radič so před skupšćinu zakituje.

W schwórkowskim skupschtinowym posedzenju je minister roswuczenja Schzsjpan Radicz w jenohodzinskej rezi wutoržił, so je jeho rjecze na puczowanju po Bosnje a Dalmasinskej powescherska agentura „Beograd" falschowała. Tale agentura je z italskim a madjarskim kapitalom sakoznana z wotpohlom, so by mjes Serbow a Khorwatow swadu rosshwała. Do Dubrownika (Ragusy) je Radicz spocza z pschihlokowanjom ministra swonkownych nalezinoscow dr. Ninczicza a ministra kulta Trifunowicza puczował, so by agitazijt Belgradiskeho banzowneho munzia Pelegrinetta k lżyschemu wjednika slowinskeje ludoweje strony Korosetza sadżewał. (Munzius Pelegrinetti je w Dubrownika sandżeny mężaz pschi pschileżnoscji patronatneje swjatocznoscze Dubrownitskeje biskopskeje zyrkwje pschebywał.) Radicz je tam rjecżał, so by ludowu kedżbliwosz wot Pelegrinetta wotwjedł. Tutón je internazionalnu bjestaktnosz zworał, dokelz nje swoje puczowanje jako połanz po internazionalnym waschnju swonkownemu ministrej zdżelił. „Sżym," Radicz praji, „Pellegrinettowu agitaziju skajsk." Tole zdżelenje wżo w skupschtinje wulke roshorjenje sbudżi. Njewotwinjeni demokratojo napraschenje na swonkowneho ministra sapodachu, w kotrymž rosjasnjenje a napraschy pschcziwo pschekrocżenju munzijowych prawidło żadaju. Klerikalny slowinski klub napraschenje sapoda, w kotrymž żop rajt, so je Radicz je swojim wustupjenjom w Dubrowniku banża sranik.

Potom Radicz wschi winowanja, pschcziwo njemu rosnjesene, wrócżi a praji, so żu to njesprawne wulkadżenja abo ssalschowanja jeho rjecżow. Skupschtina na to k dnjowemu porjadej pschesżdże.

Ze Serbow.

Hajownica.

Sobotu, 13. małeho rózka.
Erharda, biskopa.

* 1827 Mikławš Wjacslawk w Nowoslicach, kiž hižo 29. 7. 1862 jako kaplan w Njebjelčicach přezahe na wutrobu skhorliwši zemrě. Jeho krótke žiwjenje běše stajne běděnje że smjerću, a tola je swojim zadżiwanym mocam pěsnje, wjesele nastawki, wótczinske dźóła wotdobył. Dżórżeše so k Serbowstwu z cyłej swojej dušu a jemu swoje swobodne khwile cyle wěnowaše. Běše ze sobuzałożerjom towarstwa Serbowki a dwě lěći z jejnym staršim. Měješe rjany pěsnjerski dar, njeje jenoż češku episku baseń „Tři złote hłosy" wot Jablonskeho a druhe pěsnje wustojnje přeložował, ale też sam najwubjernišo pěsnił. Jeho pěseń: „Wěj, wětřiko złoty, wot ranja wěj" — słuša do našich najrjeńšich. A pěseń „Pod hrodźišćom niže klóštra" njech nas stajnje na njeho dopomnja! — Tutón na smjerć khory młodźenc pisaše pod mjenom „Nyšporce Boséij" kwasne, żortniwe powědańčka, na kotrymiž so nas cyły lud wjeseleše. Kajku měješe tutón naš młodźenc-basnik dušnu móc!

Stóž nas trjeba, njech nas pyta!
(Přisłowo.)

Njedźela, 14. małeho rózka.
Estomihi — Quinquagesimae.

† 869 Kyrill, wulki japoštoł Słowjanow w Romje. Jeho poslednje słowa do zbóžneje smjerće běchu: „Khwaleny budź Bóh, kotryž nas njepoda zlobam našich njepřećelow, ale roztorhnje jich syće, a nas wumóże ze skaženja. —

* 1667 Magister Michał Frencel, jako syn našeho wulkeho wótčinca Budestečanskeho farara Michała Frencela, kiž 85 lět stary jako diakon we Wojerecach zemrě. Prjedy skutkowaše wot lěta 1695 hač do 1725 w Čornem Khołmeu. — Jako studenta we Wittemberku spisa łaćanski spis wo słowjanskich přibohach. „De idolis Slavorum" wo wubjernej łaćanšćinje, hódny syn swojeho wučeneho nana. — Sto pléchač by ze sléborným cesakom zechcył.
(Přisłowo.)

*

Prawo za wčrnosć.

— Pod napijmom **„Pschikkadne srjadowanje praschenja narodnych mjenschinow w Nemskej"** pschinjeżechu wczerawsche nemske nowiny z Barlina dowudopjelnjenje k druhej rjecži Mussolineho, kotrez je „Bautzener Tageblatt" wosjewja, hdżez cżitamy mjes druhim tute farisejske sady:

„Je-li je Mussolini z rjecże swonkowneho ministra chżył wuczitacz, so je Nemska z tym sluhbka, so zwoje sadżerżenje pschecziwo narodnym mjenschinam w zwojim zamżu. kraju pschemeni, tak je to snajmjenscha hruby smylk. Nemska mjenschinowa politika je tez hacz dotal zyle hinajsche formy mela, jako Italska pschecziwo južnej Tirolskej. Jako dopokas za to zmé bo na to pokasacz, so pola nas, kaž za dansku, tak tez za pólsku mjenschinu schule bywaju, w kotrychž so tute rjecże wucża (Sic!). W Flensburgu je sjawnje wudżerżana ludowa schula a realna schula z danskej roswuczowazej rjecżu. Nimo toho wocżakuje żo w krótkim czażu srecżenje se Danskej, kotrez na wobemaj stronomaj nemsko-danskich mjesow pschimjedże dalsze wutwarjenje schtita za narodne mjenschiny. W Schlesynskej je 31 pólskich ludowych schulow. Szyka żu żo z wukasnju preuskeho kultuspowjeho ministra z 31. dezembra 1918 narodnym mjenschinam sakkadnje daloko hażaże swobodnosce we wuczenju spodżicże, kotrychż je żo tez w praktizy żynje wużiwako. **Tez żerbitim narodnym mjenschinam w Saksej je żo prawo dało, swoje schule wotewricz (!) W ludowych schulach żo podawa pschidawkowe roswuczenje."**

S tutoho wusprawnjenja nemskeje politiki a pschikladneho rjadowanja praschenja wo narodnych mjenschinach cżitamy żame njewernosce a njeprawdu, wosebje, schtoż Sserbow nastupa. Hdże to stoji, so je żo Sserbam prawo dało, **żwoje żamżne schule wotewricz?** Hdże mamy jenu jenicżku swoju schulu, wosebje **żrjedżenu schulu,** kotruż tak nusnje za nasche narodne bycze trjebamy, kaž wschédny thléb! Hižo wot lěta 1919 prózujemy so, so bychmy snajmjenscha na żrjedżnych schulach, wosebje na **wuczerskich seminarach** wjazy, hacz dwjehodżinske wuwuczowanje żerbskeje rjecże wob tydżeń dozpěli, dokelz je to zyle njedostacżace za nasch studowacy dorost. Ani tale wospjetna prózwa w ministerstwje żo nam hacz do dżensnjscheho dnja dopjelnika njeje! Wschо, schtoż je tu wuprajene, stoji jenoż na papjerje tak dołho, hacz żtowa cżitacz, a tak dołho hacz żo nemska njeprawna politika pschecziwo narodnym mjenschinam psched zylym żwétom schwika. W praktizy żo runje nawopacżne methody nałożuja, so bychmy żo rjekże lepje pschenemcżili.

A schtoż pschidawkowe wuczenje żerbskeje rjecże we ludowych schulach najtupa, to podawa żo jenoż krjódka toho, schtoż nasch dorost a nasch lud k wulkowanju swojeje narodnoscze a maczerneje rjecże trjeba. Kaž je żo schulska wyschnosc̄ żama wuprajika, poczahuje żo tole pschidawkowe wuczenje żerbskeje rjecże jenoż na 40 prozentow naschich ludowych żerbskich schulow, mjes tym so 60 prozentow toho wużitka nimaju. S tym żo my Sserbja żenje spokojicz njemózemy a njebudżemy, hdyż widzimy, kak wjele lepje maju so němżke narodne mjenschiny w zuzych statach. A wo Sserbach w Prusej so ani rjecżecz njehodżi, dokelż żu dże k narodnej żmjerczi sasudżeni, njemżo tak wjele, każ żanych żerbskich wuczerjow a jara mało żerbskich duchownych. Swjetscha żu wschudże jenoż nemży wuczerjo, kotriż so że wschej żwéru wo ponemcżenje żerbskich dżeci staraju. Kak żo z Polakami sathadża, cżitamy z napraschowanjom k. sapósłanza Baczewskeho.

Potajtim wérnosć je, so żo nihdże tak njesprawnje z narodnymi mjenschinami njewobkhadżuje, kaž we Nemskej.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer wo dwjo +8. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +1, thermometer wo nosy +4. Wuhladu na malo żo pschemeńujo wjedro. Po zyłej Nemskej knjezerstwe wczera mérne, mlohoite a mróżne wjedro. Sa pschichodne dny mamy pola nasż malo pschemeńenje wocżakacz. — Jutże njedżelu Estomihi żłónicżko 7,22 hodź. sthadża a żo 5,08 hodź. khoma. Mężacżk sthadża jutże dop. 8,31 hodź. a żo wjeczor 7,38 hodź. khowa.

— **Schtrowa powěcź wo wjedrje ja jutże njedżelu:** Nětcżijsche wjedro powschitkownje wobkhowamy, budże jenoż krótku khłódnischo.

— **Jutrowne jejka!** Jutry żo bliża — żwjedżeni radoscze a cżitkeje wjeselescze sa kóżdeho wérneho kschesżana! K jutrym darja pschi Sserbja po praśtarym nałożku rjane barbojte jutrowne jeja. Bohużel posthinjuje żo tez tutón khwalobny nałożk pschecżo bóle. Maczisa Sserbita dże tohodla myta wustawicz̄a na najrjeńsche a najpschihódniše jutrowne jeja. Wot mytowanja wusamknjene buduża tschi nowocżasnje barbjenja, Schtóż dże żo na mytowanje wobdżélicz, njech żwoje wudżélki pola podpjśanego muscżerownika abo pola kujsża Janaka w Sśmolerjez knihikupstwje, hacz do 25. mérza woteda. Tuż do dżéka! Nadżijamy żo, so pranoje wjele tajkich krasnych jutr. jejo dostanjemy. — Wyschschi wucżeŕ Wjerab, muscżerownik. Sserbski Dom cżo. 2 w 3. poschodże.

— **Rospreawa polizije.** Kradnyli żu we wokolinje w nozy k 11. 2. 26 7 rażowych kur a 1 khapona. Mjes kurymi żu 3 cżorne Wyandotty, 2 żołtej a 3 kurwotowo-

Albert Rager fotograf. atelijej **w Kamjencu**

na rażsoj drózy Telefon čo. 239 na rażsoj drózy

podawa Wam najlepše fotografiju kóždeje druzyny we wobkhódże a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnje tež knjez frizer Jupt w Panščicach

Milosćiwa sotra.

Novella z francowskeho.

Non habebis deos alienos coram me!
Ty njeżmjeschi żanych zużych bohow pschi-
pódła mje mécż!

Wjeczor psched bitwu pola Solferino krocżeshe maka Jezusa nehdże dżesacz mikosczinych żotrow psches lehwo Franzowskich. Jich mużne khodżenje, jich saprószczene drasty dopokasowachu, so żu dołhe puczowanje pschetrałe; běchu z Franzowskeje pschischle.

Jena z pobożnych żotrow, kotraž kaž so żda, druhich żwjesżeshe, běsche najstarscho wyschicha. Po żdaczu běsche hischcze mloda, a njedżiwajcz żwojeje bledoscze běsche hischcze rjana, hynjez cżerpjenja a tradanja widżomnu cżerń w jeje wobliczu sarysle.

„Sestra Thereżka" prajachu z cżeścżiwonoscżu cżi, kotrež běchu Krymski wójnu żobucżinile, k druhim, „to je żotra Thereżka."

Wona dożpě na wjerschk, na kotrenż so nekotri offizirojo rosmokrjachu; hnydom posběhnychu ho wschitcy, tak rucże hacz ju wuhladachu, a wopokasachu jej żwoje poczescżowanje.

Sczehowana wot żwojich towarschkow, dżesche żotra Thereża ninto. Offizerojo sestupachu żo sasjo hromadże, z wumżaczom dweju młodeju stotnikow, kotrajż běchetaj trochu dalenaj wot druhich stałoj. Na prénjem — Bretonskim z mjenom Kerkadec — bé widżecz, jo je jara rosherjeny; krucże hladajo na dróhu, na kotrejż běsche runje żotra Thereżka ninto schła, żwoła tlejo ani żo njehibaja, każ je kamjenja, mjes tym so żyłhczży jenu że po wuśmachnjenomaj itzonaj tilelschtej.

„Kerkadec", praji stónczinje jeho towarsch, kotryż jeho wobkhodżowaschе, „schto dha tebi je?"

„Mi? Nicżo, nicżo", znapschecżiwi ton z wuraśom cżłowjeka, kiż żo je żma wubudzi a dże żwoje potajnżiwe za żebje wobthowacz. Potom pak żebi nadobo hinak pschemyżli a żo wopraschа: „Njewérno, ty by mój pschecżel, Balduino?"

Jako wotmolwa na tole praschenje pola Baldwin Kerkadezej żiwérnoscżiwje prandżi.

„Pój", tutón praji, „wuphtajtnoj żebi cżiche městaczko, kotrež naju nichtó żiwscheczi njeznoże, tam tebi wschitko wupowedam; ale jenoż ty żam jenicżki, żamlutki żmjesch to wedżecz."

S tutymi słowami wobroczi żo Bretona, kotryż, każ żo żda, pocża pschezo bóle bycz roshorjenschi, k żamotnej, nahej hórzy.

Nóż żo salehnjasche na Bożu pschirodu; tu a tam pokasowachu żo hižo někotre hwézdy na módrych njebjesach. Nezdżiwajcz wschelko tłocżesche pschecżo hischcze dusżnaja horzota. Ani wétřiczka njeżadu; jenoż dubżawa, dałoka bórbotaicza dasche żo słyschecz, schumjenju mnoja pobudna, to běsche schumjenje wojerskeho lehwa. Do njedowidnoje daliny rozwjesżesżerachu żo béle stany na wschitke strony; na wokolnych wyschinach bé widżecz, kak żo postawly strażowe żajnje wot nużneho njeżka wutwérbuja. Hdyż a hdyż mażesche cżłowjek wobkhodżowacz, kak żo wohenj żapali, bubon żarasi, patrolilja stupasche, kak pżesen wojakow żaklinczesche. To běsche żwonkowny wobras; tola na wschém tom rostrehowasche żo nżchto każ hluchota, cżémnota, żprostota; běsche cżicz, so je pschedwujecżor mordarskeje bitwy.

Kerkadec pożpjdny żo mużeny na żemju, trochu każ by rosmyślował a potom pocża takle powedacz:

„Cżasto ty żo mojej pschitkliwosczi k melancholiji, nje-

Schtrowa powěcź wo wjedrje ja jutże njedżelu: Nětcżijsche wjedro powschitkownje wobkhowamy, budże jenoż krótku khłódnischo.

— **Jutrowne jejka!** Jutry żo bliża — żwjedżeni radoscze a cżitkeje wjeselescze sa kóżdeho wérneho kschesżana! K jutrym darja pschi Sserbja po praśtarym nałożku rjane barbojte jutrowne jeja. Bohużel posthinjuje żo tez tutón khwalobny nałożk pschecżo bóle. Maczisa Sserbita dże tohodla myta wustawicz̄a na najrjeńsche a najpschihódniše jutrowne jeja. Wot mytowanja wusamknjene buduża tschi nowocżasnje barbjenja, Schtóż dże żo na mytowanje wobdżélicz, njech żwoje wudżélki pola podpjśanego muscżerownika abo pola kujsża Janaka w Sśmolerjez knihikupstwje, hacz do 25. mérza woteda. Tuż do dżéka! Nadżijamy żo, so pranoje wjele tajkich krasnych jutr. jejo dostanjemy. — Wyschschi wucżeŕ Wjerab, muscżerownik. Sserbski Dom cżo. 2 w 3. poschodże.

— **Rospreawa polizije.** Kradnyli żu we wokolinje w nozy k 11. 2. 26 7 rażowych kur a 1 khapona. Mjes kurymi żu 3 cżorne Wyandotty, 2 żołtej a 3 kurwotowo-

barnje italiske. Wo wězy žłužowne sdźělenja prošu kriminalna policija.

— Sozialnym rentnarjam so nusowa podpjera wukorn 16. februara 1926 w bohotowni na Hrodowskej hasy 10 (delkach) dop. wot 1/2 9 hodź. hač do 1/21 hodź. dźiwadłowe wuplaćenje. S dobrom wudawaja so kupony za wuhlo, běrny a kžeć.

— Njezbože. Sćiwórtk wječor wokolo 1/27 hodź. motorski kolesar rózk Kamjenitneje hasy a Zitnych wikow starschu knjeni powali. Wona zhubi ruzy wuwinu a so na lewej hwižkgeli srani. Dźelačerjerki samaritar posłaći ji prěnju pomoz, dowjedże sranjenu k lekarjej a potom do jeje bydlenja.

— Jane reje na njedźelu Palmarum. Rutskowne ministerstwo je dźiwajo na konfirmazju młodźiny sakasało, so smědźa so reje wotmětować.

— Postajenje wo wikowanju z tastowej schokoladu. Do němskoskatneho rjeńna je so postajenje wo wikowanju z tastowej schokoladu zapodało. Po tymle postajenju smě so schokolada w drobnym pschedawanju jenoż we wěstych jenotnych wahach poruječeć a wotedawać. Tose postajenje pak njeplaćeli za kruchi niże 25 gramow. Pschedawać smědźa so tasle z cistej wahu wo 500, 250, 200, 125, 100, 50 a 25 gramow.

S Bukez. Schulske pschedstejićerstwo a schulski wubjerk mějeschtaj sandźenu rjedu posedźenje, w kotrymž mějesche so namjedowacu architekt za twar noweje schule wuswolić. S wothłosowanjom wuswoli so k. Melzer. Nowa schula, kiž budże so nimale rjedu wóry nastwarić, budże z pychu za naschu zuzu wješ.

S Bukez. Nasche spěwne towarstwo „Radosć“ wotmě sandźenu rjedu swój lětuschi lětny sabawny wječork. Hdyž pschedbyda lubych w bohatej liczbje sastupjenych pschitomnych je sapalnej wutrobu powita, spomni też na krisu, z kotrejž maja sa nasche evangelske spěwne towarstwa swjetsche bdźeć. Tola to naš na žadyn pad wottraschowacz njeńsmě, ani rozswjasać. Njepuschćimy nadźiju rjanu, so žo wrócza lepsche czasy, dowěrmy so Bohu a sawdawajmy zhěi kruche ruzy k dalschemu narodnemu dźełu. Knjeżna Kiesmorgenez a k. Husak pschedstajištachaj prawje zortniwje zortnu hru „Duzy z termusche.“ Wječork bě tak prawje serbski a je so kóždemu jara derje spodobało. Kaž herzaj sapiskachtaj, wjerczesche so luba młodźina rjane hodźinki. Po spěwje „Hdźe statok mój?“ wróćichmy so, kaž so Sserbam salěži, do swojich domow. Wutrobny dźak wschěm sarjadowarjam!

S Brěžynki. Mjes skotom kublerja Korle Augusta Pětschi je pokhroma wudyrika a so hamtizy swóšćika. Sawěraniki wokrjeż je dwór pothromy, wobtedźowanski wokrjeż zbytkna wješ.

S Wulkeje Dubrawy. Dla pozsledniseje zhromadźizny pschemyślnikow wobsedźerjow khěžow, so gmejnizy sastupjerjo nusowani wibża, powołacz zjawnu zhromadźizny wschěch wjesnjenjow na póndźelu, 15. februara, wječor 1/28 hodź. w Nowakez hoscenzu. Zdnacz budże so wo twarje wodowoda. Pak so Wulka Dubrawa Khwaczizan pschisamknje, pak bjerje wody z Brěnjenja. Wo tymlemaj możnoscźomaj budże wězmuitojny inżenér pschednoschowacz. Gmejnizy sastupjerjo wozkakuja, so wschitzy, pschecźeljo a pscheziwnizy projekta na zhromadźizny pschinidu.

S Minakala. Wot sandźenych hód mataj Minakal a Hatt wjesne wobkmětlenje. S k. instalaterom Kurtom Japelom z Nakez, kotremuz bě so w zwojim czasu wuwjedzenje wobkmětlenjeje pschiprawy pschepodako, bě tehdy z tudomnej gmejnitej radu wuczinił, so ma so na wjeczorach, hdyž je nuzno, na pruhu zwiecźicź. Hacź do hód mějesche tehdy jenoż 7 dnjow czasa k twarjenju. Njedźiwajmy njesmjenjana a tacza, kiž bě dźełam z wulkim sadźewkom, możachu so pak wone dźak energiskemu a wobhladnjemu nawjedowanju k. Japela hižo Patorżiju stónczicź a pschiprawa mójesche so wobtkodzi pschepodacź. Naspomnjeny wječor pschi cźmiczym podu so gmejnska rada a sastupjerjo, kotrymž so też k. hrabja z Holnsteina pschisamknu, na wobhladanje noweje zwězy. Rozdźělenje jenotliwych lampow, kotrychž swětło pucze a puczowne lichtźinitschcza jasnje wobkmětli, wobdźělnikow se spokojnoscu napjelni. K temu so pschisamknujo dźakuja so gmejnska rada z jeje sastupjerjemi k. Japelej najwutrobnischo za jeho exaktne a spěchne wuwjedzenje zemu dowěrjeneje pschiprawy. Możemy so tutym zjawnje k. instalaterja Japela z Nakez dla tajtich dźełow, kaž też hewaschich installazijow, gmejnam porucźeć. Minakalska gmejnska rada.

S Hrodźišcźu. Schtóž ma znatwy abo pschecźelstwo w naschej wsy abo wokolinje, njech tola jutre njedźelu k nam na woptaz pschidźe. Dokelž jutre njedźelu, 14. febr., wuhotuje žiwy spěwny wotrjad naschoho herbskeho towarstwa „Serjow“ herbski konzert. Tu móže so kóždy na krasnych herbskich spěwach wjeselicź. Kaž zhonichmy, je program jara bohaty a Jurakez zarsa mnoho wopytowarjow wopschija. Komuz znadź so dża wulkeho sradowanja lacźnosci pschida, sa teho je rada; i pschicźekosciu so dyla Jurakez zunje kóstowne tocźi. Tuž budże hebi kóždy kum- buchowneho wobschewjenja też cźełne wobschewjenje popschecź moża. Hlej też nawdschik w dźensnischim cźisle.

S Wósshorka. Sandźeny schtwórtk dokonja knjeni Geislerowa, pschichodna mać fridera a mjasnowobhladowarja Riedela tu, swoje 90. léto žiwjenja. Geislerowa je dźiwajo na swoju starobu hischcze pschi dobrej zrowoscźi. Dźěcźi a dźěcźidźeći běchu na žadny swjedźeń pschihotowane, tamto dyni i Portugalscźe bě pschischol, so by swojej maczeri na jeje cźestnym dnju słožo pschał.

S Njebjelcźicach. Hdźe póndźelu póstuja? Do Njebjelcźic! Tam budże sakopjerski swjedźeń. Je tam stajnje zara zjenje. S blisha a daloka pschichodźeja lubowarjo herbskeje sabawy a wjeselca. Też letha budże so tam wschitkim spodobacź a móża so na konzu wjeselcźeho cźasa hischcze tak prawje sawjeselicź. Sa kóžde wotschewjenje budże starane. Tuž pschindźece wschitzy póstnizy póndźelu do Njebjelcźic. Na sajowidźenje tam!

S Khrósćicz. (Dopjelł.) W jenym se sajchtych cźišćkow so wotthadże knjeza dra. Pola pisajcheho. Tola dobrowólnje so tón stat njeje, kaž so hnch sda. Sa nim teźi woprawdźita tragika herbskeho lekarja. By pschedałoko wjedło, chzyli wschě winy, kotrejž su jeho k tutej kročeli nusowake, nadrobnje tu rospiłacź. Psched nimale 6 letami je so tu sajsydlił, so by kwojenu ludej słužił. Ale starý herbšti njepoczinł sawiscze, njepodscźa a njedowěry, kiž wschemu zukemu so kloni, je wospjet swój triumf swjecził a zwójbu, kotraž dyzhsche hebi trajazeje existenzy mjes Sserbami wutwarzi, do wuhnanstwa cźerił. Hižo pschi swojim sastupje do sastojnstwa cźinjazhu jemu zamo z lekarskeje strony cźežoty, kotrež su jeho pisches zyły cźas tudomneho stutkowanja traschitke a skónczinje wotthad sawinowake. Niż wot njepschecźela pschewinjeny, ale wot zwojich wopuschczeny — tak mohł so wukóng njewschědnje tragikt karakterisowacź. Jeho existenza bo dźeń a bóle podrywache pisches wschelake elementy. A wschitzy cźi, kotříž su to na wschelake naschnje sawinowali, njech hej zelntwje swoje swjedomje pschepytuja, hacź su khcźeczanzy a narodnje na zwojim rodnym cźinili, hdyž su jemu tu existenzu sjemóžnili a ju niczicź pombali. Hinak hyrbi so wěso je herbskej intelligenzu wobłhadacź, jeli ma so naschemu ludej sdźerzacź. Wottrnycze jemu naczinjenych njelubosnoscow by wohawbjaza historija sa mnohich była. K. dr. Pól je so z lubosczu zwojemu narodej so tu sajsydlił. Ale to so njeje powschitkownje pschipósnało. Ssamo wěste sdźełane worschty njecźiju sa to dożahazeho dorosumjenja sa wbohi wohroženy herbšti lud, a to wo wjele wjacy hacź nekotrajkuli herbska zona. Wschudze podpjerasche Sserbstwo a saschczepi zwojemu zynzej hižo w młodostnych létach lubosczu k narodnej rěczi a herbskej domisnje. Wono hischcze njedosnaje tragiku tuteje zjawjenjeje krocźele starscheju, kotrejuż wotkhad wopraw- dźicźi pschecźelcźo a znaczi jara wobżarują. A tola so njehodźi tulhwilu wjacy na tom niczo pschementicź. Sznadź budże tutón tragiki pad warnowacy meneteke! a so so njehmě se sacźuczemi serbstteho intelligentneho njezwědomicze hracź. Wschо ma zwoje mjesy. Se sadwělowanjom na dóscze zwojeho luda je wotzal schor, spósnawschi hłubsche winy narodneje mjery, a na kotrymž hischcze je wschěmi nitkami zwojeje wutroby wisy. Swjatli krejneho, narodneho a duchowneho pschecźelstwa swostanu z lubej Luźizu też w dalokej zusbje. Pschecźemy jemu a zwójbje duschineho a materielneho měra, kotrehoż w domisnje namakacź njemóżesche. Srudna tragika serbskeho narodowza!

S Khrósćicz. Sandźenu rjedu zwjeczesche nasche spěwarske towarstwo „Jednota“ zwój 53. sakoženśti zwjedżeń, wuhotuje spěwny wječor wot wjecźor 6 hodź. we Wjenkez sali. Bohaty wopyt bésche so wozbite pschepoczesche seschol, z toho widźi towarstwo, kak wjele sympathijow we wschich stronach ma; hewak powschitkownje nětle w hubjenych cźasach ludźo w takej mnohosczi njeńwmawaja. Jednota je nékle najstarsche spěwarske towarstwo a je wjele nadobneho wótczinskeho a narodneho dźela w běhu wjazy hacź pollétstotka wukonjało a jeho dirigenta wjeleslužbny knjes kantor a wyschschi wucźer Hila je stajnje pschezo hischcze mkodu, byrnjez je schulskeje słužby wottwarjeny był, wukonja hischcze dale zwoje kantorstwo a „Jednotu“ nawjeduje pisches schtyri létadzesatki. To zu liczby: 53 a pisches 40 lét! A schto leźi woporow a prózy za tym a kelko je so pisches to pschinoschowało ke kulturnemu wuwiczu a k postupej naschcho ludu. Ma so też wulsbłynyć a na to pokalacź, so „Jednota“ kózdolétnje wjazory krócź pschi Bozich słužbach, pschi wérowanjach a wschelakorych wosbadnych zwjedżenjach skutkuje a sa cźaż zwojeho bycza njeje zenje, wotpołkładuje wot wójny, wjeschcze doby pschespała. Njeje-li w nékotrych cźasach, wjetschcze skedźbnosce sbudżowała, je tola starý zwěrny zsóńk spěwarjow so w spěwarsce hodźinje abo w zyrkwi hromadu namakał. A wjeselimy so wozebje na tutym zwěrnym zsónku, zu to wobliczo, kotrež wutrajnje w zjadu „Jednoty“ też hižom pisches létadzesatki widźimy a stajnje rad z nimi so seidźemy a z nimt so rosmolwjamy, byrnjez też druhdy tróschku kritizy było. Njewosmjenmy hebi niczo za sło a sawěrcze też nészto dobreho płoda wuskoczi. „Jednota“, z jeje wsednikom a Wjenkez pschiłulna domjasnosć a wozebna kucheń a wurjadna pinza, to je wscho, kaž historiske a tak stajnje rad pschikhwatanemu do nascheje metropole, hdyż so nam lubi, hdyż wozkchewi so duch a też cźelo. W programje płyschcźachy muzike khory „Spěw towarschny“, „Mój wótczny“, „Wjeselce bjes stracha“, „Hans namka dołhu niez“. Tuto posledńje se solom. Dale dwójnaj kwartetaj „Cźełko kczeże“ a „Wjeselce bjes stracha“, kwartet „Ssuboždźinka“, też dwě soli z Krawzoweje najnowscheje zbérki „Njeżwěra“ a „Ssyrotka“, dwaj dwojozpěwaj „Wjeczorne sacźuce“ a „Moja Hanka“. Skónczinje pschida so za němiskich hosczi (bésche drje jich lépdom telko, so móhł jich na ruzy, abo tola na rukomaj sliczicź) 3 němske cźišćka, z dźela zortneho wobżaha. „Jednocze“, kotraż chze pschezo swérnje a hordze na zwoju sandźenosć, pschi zwojich dobrych mozach do prédka, pschejemy do dalscheho pschichoda a roskcześa wjele sboża, postupa a mnoho hischcze wuspécha. — m —

S Bacźonja. Hižo wot hoboty w naschej wokolinije poń wokolo běhasche. Bě to žrénje skorzo z cźornymi dołhimi kosmami, zołtymi nohami a schescherjatej wopuschu. Ménja, so je z Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa pschihkał. Niechtó ménjesche, so do Njebjelcźic zlusicha, schtož pak njetrjechi. Sandźenu njedźelu nadpadże tu nékotrych kmischerjow a jim draszu rostorha. Jako pża zandarm na to pschesche- hasche a chzyłche jeho salscźicź, kloczi na njeho a kusny jeho pisches Hahlow, Lahow, Sarcź, Wétrow k Jażeńzu, donjż jeho stónczinje w Khrósćicźach njeschkodneho sćinichu. Pżicźk hkown k pschepytowanju da Drježdżan pósłacze, hdyż spósnachu, so je był poń zkażeny. Zandarm dyrbjesche so tehodła hnydom do Drježdżan podacź, so by so pisches [illegible] zdźeżepicź dał. Pżicźe cźełko we Lahowje leźi. [illegible] móże nějakich blizsche prajscź, i wotkel poń je abo schtó [illegible] wobsedźer, njech to zandarmerii w Malym Wjelkowicach. Też je wo sajinuje powschitkownosce jara wažne, so [illegible] ujasnił, hacź je poń z druhimi pżami hromadże [illegible] so by wo rosschérjenju skaženosći je wobłemi mozanalo. Dyrbjał-li poń hischcze druhe wobsoby słuchacź, njech so z dźiwanjom na žamtnu strowosć pola Mako-Wjelsłowskeje zandarmerije samołwi.

S Kamjenza. W zyłym Kamjenskim hamtskim hejtmanstwje a w městownej Kamjenzu a Połcźicźy maju so pży sawěrach. S pschicźinu k temu je był poń wjesnjanoty Cyża we Kosicźy p. Kamjenza, kiž je wot Bacźonja, hdyż je někotrych ludźi słuchał pisches Protezy do Khrósćicź bźał. Też w Protezach je někotre wobsoby słuchał. W Khrósćicźach je morichu.

S Wojerez. Tudowne rataśke towarstwo zwjeczesche sandźeny schtwórtk w zsélerni zwjedżeń zwojeho 77-létneho wobstaracza. Wjele zobustawom towarstwa so na nim wobdźeli.

S Wojerez. Lětża je so w naschim měsce 180 dźeći k zaslužbi do ludoweje schule samołwiło. Loni je néhdże 110. Schulu wukhodźi lětża 120 dźeći.

S Wojerez. Psched kawnikim żudom měsesche so zrjedu ratar Michał Sch. z Kulowza samołwicź, dołcź je- ho winowachu, so je jako gmejnski zpschedstejićer 1380,44 hriwnow pschesschkodźiwił. Jednasche so wo wotnaczeńse zjenjesny i zeżownoscźow, kiž bé wobskorżeny w zigarowej twjzy zkowak. Wdaz běchu pżenjesy wotkale, wón niewidźesche. Powrachowazy pżenjes wukhadźesche se njeporadnosće we knihiwjedźenistwje. Statny rěcźnik namjetowasche, so ma so wobskorżeny wuwinowacź, dokelž njeje pżenjesy i njepramym wotpohladom za hebje pschetrjebał. Sud je- ho na to wuwinowa. Sćitd bé ménjenja, so wobskorżeny pże- nježny wobkhad njeje pschehladacź mohł, pżenjesy pak hebi na njeprawe waschnje pschiswojił njeje.

S Běłeje Wody. Tu je wokolopowěda, so su je ludźo z mjaham sajedźowcźili, kotrež su w Rehakez rěsnistwje kupowali. Tele wunoschowanja pak je njewérne. Mjaso Rehakez rěsarnje je bo polizajśy a stótnolékarjzy pschepytało a je kaž hacź dotal bjes poroka.

S Běłeje Wody. Wobżarowne njesboże sta so sandźeny schtwórtk na Hlownej dróży. Schulski hólcźt tam do hromady schtelcźowe sabéża a zebi zitku rosrěnu. Cźežkosranjeneho nusnje sawobalichu a do Khacźebuske- je hojenje dowjesechu. Hromada schtelcźa njebé z pi- kom sawodzena.

Se Sleho Komarowa. Skandal tudomne e měschczanskeje banki ma bycź z pschicźinu, so so interpellazija we pruskim sapódlanstwje zapoda, Sapódlanzy chzedża pische- cźiwo zobustawam magistrata, kiž běchu sa dołhi nad měschczansku banku powołane, diżiplinarnje zakročzeć.

S Chmjelowa pola Khocźebuza. Wczera dopoldnja w blidarni blidarskeho mischtra Tischera woheń wu- dyrił. Tischer bé se zwojimi ludźimi pschi zrédanju, jako so w dźełarni kliz pschewari. We wokomiku srejesche blidarnja w jasnych płomjenjach. Domjazy wobydlerjo zpytachu woheń podusycź. Mjes tym wohnjowa woda- ra pschikhwata a woheń sala. Dźełarnja je so zyle wu- palika, jenoż jena scźena wosta stejo. Nimale zyły grat, 3 wakchtoty kaž też 2 khamoraj je woheń snicził. Wó- dałske twarjenja wostachu stejo. Schkoda je khétro wulka.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Liczinły za ludowe hłosowanje wo rosrunanju z němskimi wjerchami budża wot 13. hacź 17. měrza wupołożene.

*

S nowa so powěźcź rosschérja, so Hessenska rospadnje a so so jejny jedyn dźel Pruskej a druhi Bayerskej pschisamknje.

*

Za wobnowjenje Braniborskich wrótow w Barlinje, pisches kotrejž su pżedy pruske wójska po dobytej wójnje cźa- hale, je pruske knježerstwo 250 000 hriwnow postajiło.

*

Cźeskosłowakski zwonkowny minister Beneschje z Te- mieschwara do Belgrada wotjeł a tam diwaj dnjej pschebywał.

*

Mjes pschipuczowarjemi w Newyorku sa cźaż wot julija hacź do dezembra Němzy po liczbje na pré- nim mjesnje stejo. Pschipuczowało je 22 000 Němzow 15 455 Jendźelczanow a 14 442 Zrow.

Swójbne powjesće.

Sslubjenaj: Elsa Liśkez a Wylem Kósler we Wojerezach.

Sewrłoj: Alfons Wacha, blidar w Nowej Wódrjadze pola Niśkeje, 56 lét. — Frieda Urbanez w Běłej Wodze, 20 lét.

Hamiske wozjewjenja z Budyšina.

Sandźenje pschekładowanje.

Sandźiży pschechadźanje so sa hotowy pjenjes:

Pándźelu 15. februara, dop. w 11 hodź. w Njebjelcźicźe (kupa sełdu so na gmejnskim hamcze): nazjatnalna pokładnja a bliže, bubowy.

Póndźelu 15. februara, dop. w 11 hodź. w Radworzu cźo. 26 słótna wahn. t

Wutoru 16. februara, pop. w 2 hodź. w Budestezach cźo. 18 żejazy cźahnik a 2 srźónkaj cźohnjtaj.

Sezjedu 17. februara, dop. 1/12 hodź. w Dźżnilkezach (kupa sełdu so na gmejnskim hamcze): klader.

Sandźiżi wukonjeć hamiskeho zradnistwa w Budyšinje.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawěšku: G. Janak w Budyšinje.

Kat. Bjesada w Njebjelčicach

wotměwa

póstnicy póndźelu, 15. febr. w Njebjelčicach

swój

załoženski swjedźeń

ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.

Wot 5 hodź. reje. Wječor w 7 hodź. **dźiwadło.**

Wšěch přećelow a lubowarjow rjaneje serbskeje zabawy a wjesela přeprošuje z tutym

předsydstwo.

Hdźe dha tón tola leći???

Do Kamjenca na kat. „Kasino",

kotrež **14. februara, w „Stadt Dresden"** swój

lětuši póstniski swjedźeń

wuhotuje, wobstejacy ze krasneje tři aktowskeje wulkotneje operety **„Die Lindenwirtin".**

Započatk w 6 hodźinach.

Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutrobniše přeprošuje

předsydstwo „Katolsk. Kasina" w Kamjencu.

Hosćenc w Komorowje

pola Klukša.

Njedźelu, 14. februara wulke

dźiwadłowe předstajenje

mužskeho spěwneho towarstwa w Komorowje.

„Zwónkowa dźowčička"

(Glockentürmers Töchterlein)

Započatk w 7 hodź. Po tym **BAL**

Wutrobnje přeprošuje

Mužske spěwne towarstwo. Hosćenc.

Hosćenc w Pančicach.

Sobotu, njedźelu a sćěhowace dny

toči so kózłopiwo

kłóštrskeje piwarnje.

Bohaty jěchy porjad, najl. kózło-kołbaski

Wutoru zjawne póstniske reje.

Herbska grychta w Rózeńce

Póstnicy, njedźelu. 14. a póndźelu, 15. februara

so kózłopiwo toči

Najl. kózło-kołbaski najl. pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj

Jurij Elselt a mandźelska.

Herbska grychta w Ralbicach

Njedźelu 14., póndźelu 15. a wutoru 16. februara 26

so kózłopiwo toči.

Póndźelu su **zjawne reje.**

Wutrobnje přeprošuje

Marja zwud. Waldźina.

Herbska grychta w Radworju.

Njedźelu, 14. a póndźelu 15. februara

wulke póstniske reje.

— Wobaj dnjaj započatk w 6 hodź. —

Přećelnje přeprošujetaj

Aug. Bryl a mandźelska.

Kołojězdn. tow. Błysk w Haslowje

wuhotuje **jutře njedźelu 14. febr.** swoje

póstniske zawjeselenje

Započatk rejow w 7 hodź.

Pantomima a reje

Wutrobnje přeprošuje towarstwo.

Wšitcy hońtwerjo hońtwjerskeho towarstwa w Horkach přeprošuja so na **póndźelu, 15. 2.**

k hońtwjerskemu balej

w Šołćic hosćencu

Započatk w 7 hodź. — — Najeńk.

Serbske towarstwo w Matecccach

ma jutře njedźelu wječor w 7 hodź pola Lipiča

serbski wječor

z dźiwadłom, spěwami a rejemi.

Hač do Póstnicy so hišće **kózłopiwo toči**

Wšěch Serbow z blizka a z daloka přeprošuje

towarstwo a hosćencař.

Hosćenc w Pěskecach

Njedźelu, 14. februara wot wječor 7 hodź.

pyšne reje

Wšěch přećelow a znatych přeprošujetaj

Aug. Riemer a mandźelska

Herbska grychta w Konjecach

Njedźelu, 14. februara su

zjawne reje

Přećelnje přeprošujetaj

Heinrich Jakubetz a mandźelska.

Murjerske cyhele

dźěrkate cyhele

w znatej wupruhowanej kajkosći podawa

wosebje tunjo

hač na twarniščo a železnisku staciju bjez přirażka

„Klinkarnja" w Tšoch Hwězdach, Paul Arnold

w Tšoch Hwězdach pola Budyšina

Dalokorčćak Hamt Budyšin čo. 11

Najlěpše poručenja wo wuwjedźenych gmejnskich a privatnych twarach

Wupředawanje

dołžneje maćizny

konfekcijoweho doma

Pětra Hančki w Kulowje

Wupředawanje ze składa:

Mužacych woblekow hólčacych a dźěćac. woblekow wšěch družin mantlow jupow, jakow do wětra kosmato-suknowych mantlow

dźěławeje drasty šatow makawych trikotow zwjeršnych košlow, rukajcow kłobukow atd.

je so započało a **twory poskićenja so po wuznamnje zniženych płaćiznach.**

Rjadowar zadołženeje maćizny.

Wulki serbski wječor

wuhotuje

serbske tow. „Zerja" w Hrodźišću

njedźelu, 14. februara t. l. wječor w 7 hodź.

w Jurakec hosćencu w Hrodźišću.

Spěwy, dźiwadło a reje.

Wšitcy lubi Serbja z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje

Předsydstwo tow. „Zerja" **Hosćencař.**

Hosćenc w Sernjanach

Njedźelu, 14. februara t. l.

zjawne reje

Přećelnje přeprošuje

hosćencař.

Swětowy panorama

na Lawskej dróze při Lawskej wěži wot **14. 2. hač do 20. 2. 26.**

Kerkonošske hory. Wot Jelenjowje hory (Hirschberg) k Sněžcy. Krasne lětne a zymske wobrazy.

Panorama je wotewrjeny pop. wot 3 hodź. do wječora 9 hodź.

Jupki 50 pj.

wutyk, šlipaki, (Steckkissen) laoki, gummijowe podłohi 60 pj., wošlowany płat do dźěłac. wu z. cka. **J. Erler,** na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Hornčerske twory

předawa po fabrik. płaćiznach

Klawšec kupny dom w Pančicach

p. klóštra Marijnej Hwězdy.

Přikrywy, gardiny, šaty, W. Köhlerowa. Hłow. torhošćo 9.

Służobnu holcu

do ratařskeho dźěła pyta k 1. měrcej.

Młynk w Słonej Boršći.

200 cent. słomy

z cypami młoćeneje a nješto **syna** na předań pola Mich. Šmitka w Radworju.

Husace pjerjo

(njedrône)

je na předań w **Komorowje 29** pola Klukša.

Młode wysokosoukeln. rańošprusk

kruwy

ma na předań **Krems we Wukrańcach.**

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihićišćerња w Budyšinje.

Dźěłarnja za wodowody do twarjenjow kóždeho wobsaha.

Železo za žłobja a hrjebje, rolki za wodowód, Mannesmanske roły, po kóždej płaćiznje. **Nadoba do domu a hospodarstwa.** Cynkowane bowy wot 1,20 hr. sem. **Kupańske wanje** 180 cm dołhe, zacynkowane, štuka 21 hr., 170 cm dołhe 20 hr. Wuwjedu wšě k wěcy słušace dźěła. Při potrjebju **wobročće so na** mnje. **Dźělbne płaćenje dowolene.**

Pawoł Mittag, kłamtnar

w Pančicach.

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej kniharni" w Budyšinje skaza. Wukhadza měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,30 hr.

Za wšitku namaj při składnosći naju slěborneho kwasa wopokazanu česć a za rjane dary, towarstwu „Lipje" za zbožopřeća, Komorowskej Sokolskej kapale za rjane zastaničko wuprajamoj naju

najwutrobniši dźak a Zapłać Bóh

Jan Sćěpank a mandźelska

W Rakecach, w Kačej korčmje.

Za wšitke wopokazane lubosće a sobuželenja při smjerći a khowanju našeje lubeje zemrěteje maćerje a wowki

Marje zwud. Pantaroweje rodź. Rječkec

wuprajimy jenož z tutym z hnuteje wutroby swój

najwutrobniši dźak

Wosebity dźak pak k. fararjej Handrikej za pusty wječor a wutrobubnujace słowa w domje a při rowje.

W Čelchowje, Łupojt a Wujezdźe, 12. 2. 26.

Zrudni zawostajeni.

Přiloha k číslu 37 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 13. febr. 1926

Najnowše „serbske hibanje“ we swětle němskeho nowinarstwa.

Wjele njewědomosće a njejasnosće w serbskich należnostach.

Němčanka hakle hodźi so tróschku pschewidźecz, kelko hary, njenawidźenja a hidy je najnowschi wuplód Budyschskeho literarneho schmi..ka w serbskim a němskim lehwje nacznik. K sanujenju němskeje a serbskeje sjawnosće pschedstaji so tu jako „sakoshwérny Sserb“, tam podpisa „—k“, wobmjetuje swój „—Z.“, ale zdźinja je wopraudźitoschi khérko hlisko pschischol! Tuto korrespondencne znamjo trjebasche we jenej nowinje, kotraž po jeho měnjenju do Sserbow pucza njenamaka. Tamna cźmowa wosoba, kiž chyschse se swojeje njelhmanej schcźiwanźu hnjezdźenstwu wospjet nuznosć swojeje wosoby a ś tym sa nju postajenych statnych pjenjezny ch srédkow dopokasacz, dyrbi se wschém prawom swoje mjeno ś redakcionelnej tajnosću kryć. Derje wé, so je psches swoje kšé a wopaczności sjawnosć zlepil a tak sam so ś cźlowjeskeje towarschnosće, kotraž hischce nješto na žurnalistiku pschistojnosć dźerži, wusamknuł. Też napraschowanje sozialistiskeje strony w Budyschskim měschczanskim parlamence ś tutej cźmowej wosobu swižnje, kiž dyrbi so sserbskim wjednikam lischeze, so by tak ś nich nješto wuskuschila. Ssu tutu wosobu bórzy spóznali a też druhich psched njej warnowali.

Kaž hižo w jenym pschedawschim nastawku naspomnichmy, dyrbjesche so tuta nowinarska wójna w novembru sanźdženeho léta zapoczecz. Tehdom so hižo na pschiležluschnym městnje „rosprawjesche“, so ma so nješchto stacź. Najskerje njebé hischeze „pschicźinow“ dosć, to mohli zapoczecz. Tuž dyrbjachu wóz zakhnycź ś mastanymi srédkami. Sserbow narodne dźěło a prózowanje, nawjedowane wot „radikalnych elementow“ (cźitaj: wot jich pschepschedženych, najbjerwérnischich a najwoporniwischich ludowzow), njebé k tomu doßahaza wina. Se sawisću shladuja naschi njepschecźelja na narodne roswiwanje Sserbowstwa. Se strachom widźa, kak so narodna myśl dźesi a bóle do ludu pschedobywa a narodneho žiwjenja wubudźuje. Tomu dyrbi so na kždy pad sadźewacź. Sserbja njeßmědźa k dopósnaczu dóńcź, so ju wopsebity lud ś wosebitej narodnosću, so njesju nékaja němska wotnožka „ś druhim dialektom“. S kajkej radosću a je dolcźejinjenjom pische na pisch. jena Khoczebuska nowina: **„Dźensa lorjenja Sserbja hižo w němskim ludstwje** (Volkstum). Sto wotwodźuja, so je strony serbskeho ludstwa k dźerženju a k podpieranju serbskeho ludstwa so nicźo njestawa, je inwasacźom nékotrych wjeßnych wuczerjow, kotliž njechadźa serbskemu spéwej dozyta wumrjecz dacź.“

Redakzija tuteje nowiny bydli najskerje na mežaczki, so njewé, schto so w pruskej Luźizy pschecźiwo Sserbam, wosebje **w schuli stawa. So so tam serbske dźecźi plistuja a wuśmécźuja, hdyž w pschestawkach skradźu je zobu serbsky powédaja, so so tam cźista serbska récź w schulach njewuczi — a hižo wuczerjo na seminarach ju njewukhaju.** Też psches zyrkej so serbska récź potlocźuje, kaž smy to we wjazorych padach dopokazali a w sjawnosći so nałožowanje serbskeje récźe njerad widźi. To zu tamni Hornjołużiscenjo najskerje najhonili, kotliž w Delnjej Luźizy konzerty wuhotowachu. Bórzy po Wjerbnjanskim wustupje sarjadowachu **němske** swjasći „**n**ěmski dźeń“ w Bórkowach a dźiwchu ś tym dopokasacź, kak hluboko je němske ludstwo we delnjołużiskich Sserbach saforsenjene. Hewak Němcy swojich róđnych bratrow hacź do hele sakliwaja, hdyž snadź so w Bólšej, Cźěskosłowakskej, Lothringskej, Danskej a druhdże (mjes Sserbami so to njestatwa, tu je jej Němc swojeje narodneje, hospodarskeje a duchownje pschewažli wědomy) swojeje narodnosće so wsda trasch ś hospodarskeje lépschiny. Sserbskich renegatow a wotrodźenzow pak wulkhwaluja a pschedstaja je Sserbam jako „dobry pschikład“ a „dźiwernych Sserbow“! To je tamna dwojaka moralka, kotruž Němc pschi wojowanju wo narodnosć zdarwa sebi nałožuje. A to pola Sserbow bohužel ł wuspěchom. Hdyž so je serbskeje strony na tutón strach kedźbne cźini — mnohe pschikłady nam to dopokasuja — njejenuje so to schcźiwanźa. Němc smé swoje mjeńschiny we wukraju narodnje skrucźicz a je na wschě możne waschnje podpjeracź. Sserbam so ßamo moralna a duchowna pomoz sawidźi, najebacź materielnje. Wschudźe nadeńdźemy tutu dwoju moralu, kotraž je dotal pola narodnje zlabych a liwkich pschezo wuspěschna była.

S wjeßkokoscźu piša naspomnjena nowina, „so so Němcowstwo (njejenuje w Delnjej Luźizy) wschudźe plahuje“ — też w hornjołużiskich serbskich wsach so to stawa, na cźož je so hižo na druhim městnje pokasało — „a Sserbstwo pschezo bóle nasad stupa, schtož ś toho wuchadża, so w měschczanskich (khocźebuskich) schulach žane dźěcźo serbskeho pokhada njeje, kotreż njemohło pschi wuczbje němsku récź scźěhowacź, so so Sserbam k wukonjenju jeho ludźiwa nihdże žanych cźežkotow njecźini. Njewobteja žane hamtske postajenja abo też nakoßby (Gepflogenheiten) abo pschihlonosće ś priwatneje strony, pschischkusnych serbskeho roda w swojej wobsobinskej, hospodarskej a politiskej swobodźe wuwjasacź abo sadźewacź“. To zu lute próżdne frasy, tak cuze hacź so wo pschechadźedženych Sserbach jedna. Snajemy w Pruskej wschelakich Sserbow, kotrymž je so dla jich narodneho pschechadźenja hospodarski schkodźiło.

Schto ma so tuthym zkowam prajicź: **„Sserbja nimaja žaneje pschicźiny, so na potlocźowaze pschipravy je strony němskeho knjezerstwa hórschcej“?** Njedźiwajo na wustawu, kotraž nimale 7 lét wobsteji a narodnym mjeńschinam najdale zahaze prawa saruczuje, **zdźerža so ś Wilhelmskeho cźasa Sserbow niczaze postajenja w schuli a zyrkwi dale.** Na to je sapósłanz narodnych mjeńschin w pruskim sejmje Baczewiti wospjet kedźbne cźinił, ale pruskemu knjezerstwu do mysłow njepschiźdże, je nositronicź. Artikel 113 je papjerjany kěp, ś kotrymž Němcy wukraj łoja. Ale zu so sreśali. Wukraj do němskeje prawnosće, do němskich zlubjenjow sporo nicźo wjacy njedźerzi. Tohodla so nam też hospodarsky tak hubjenje dźe. Němscy njewérja. Swojim narodnym mjeńschinam to njedawa, schtož je we wustawje zlubila. **To wukraj derje wé, a so po tym ma.** Wukrajni Němcy su domorodnych prožyli, so bychu swojim mjeńschinam wjetsche prawa dali a so by so tak potom w jich kraju so jim lépje schło. Ale powědźa a předuja hluchim. Radsčo dawaju 10—12 milijonam Němcam we wukraju sahinycź.

Psched nékotrym cźasom proschesche Němcy ś Cźěskosłowakskeje nahladneho Sserba wo pomoz pschi tammnischim narodnym wojowanju. Hdyž jemu na tuto żadanje wotmolwi: **„Bychmy so Bohu na kolenach dźakowali, bychu-li Sserbja sokam prawa w Němskej měli kaž Němcy we Cźěskej!“** dha hnydom mjelcźesche.

Wjerschi nowinarskeho ludarstwa wopschijeja pak zkowa: **„Sso ßamo wé, so Němcy wo domowinske a ludske prózowanja Sserbstwa so staraja, wo cźimž najlépje muzeje a sbérki swědcza.“** Njeje to cźista tromja?! Mérkaje Sserbstwo do muzejow tykacź! To je zyle pruske waschnje. S némskeje strony so tam nicźo k jeho sdźerżenju njetawa, ale wschitke nowoczażne srédki k jeho wutuwjenju so nałožuja. Pośledniejeho delnjołużiskeho Sserba njech jako mumiju do Khocźebuskeho muzeja staja, k potomnym jako pschikład, kak su žiwjerscź tutoho ludu na ludarske waschnje dopomhali. To sdawna wémy, so maja muzeje Němcy maß sratych sa muzeje. Radsčo morwe klanki, knihi, drasty, nastroje a wézy tam khowacź hacź žiwy lud sdźerżecź.

Dale tamna nowina pische: „S politiskeje stejnischcźa je witane, so ś wukrajnym kapitalom (!) finanzérowane hibanje narodnych mjeńschin w naschej Delnjej Luźizy po sakorjenjo njeje, byrnjež so na druhej stronje wobzarowało (!), so žerbske ludźiwo w Błótach bóle a bóle wrócźo dźe.“ S tajkimi selbarnymi pschihrewańkami su naschi njepschecźelja hnydom k ruzy. Pschi žerbstwim dźele hraje w němskich klójzkach wukrajny kapital nastajenje wulku rólu. S wotkel wón pschiźidże, to tucźi nowinarjo njepscheradża. Jim dobjaha, so tutu ržu do zwéta hadża. Nécźoto tola wibjazo wostanje.

Kak dalako pak tamni delnjołużiscy nowinarjo wo naschich wobstejnoscźach wobhonjeni, wézi sa to, so wo jenym „profeżeru“ Bartu a studijnym radźi „Mücke“ pitaja (niz tola błótcowska kumwora, te zu jara kakate). Hižo tute elementarne zmylki dopokasuja próżdnosć napschecźiwnoho hibanja. Po Pětschowym rezepcze tej woni ménja, so dże nowa Ludowa Rada „njepschećejesnosć do Łužiskich Sserbow njesej.“ Na kajke waschnje, to Khocźebuski redaktor a Bórkowski bur samjelcźitaj, byrnjež pośledni ßo sjawnje k tomu namołwjak. Někoho pobhladneho cźinioc, a to dopokasacź, je diwoje. To pak cźłowjekej „ ł dobrej schcźesćanskej smyślenoscźu“ rzeba njeje. Wobmna Boża kasnja może so też hinak nałožowacź hacź žej to Bóh żada.

Dale wschoněnsku wutrobu swjeżeli, **„so hižo wot létow tżem wopyt žerbskich žiwjenow wrócźo dźe a so swjetscha na starych ludźi wobmjesuje, mjes tym so młodźina radšcźo na němske kemšchenje thodźi. Sserbja kcźo so konfirmandskej wucźbje nałožuje, je-li je trjeba.“** Tajkele farisejstwo! Najprjedy so cźežoty cźinja pschi postajenju žerbskich duchownych a pak so tomu zyle sadźewa, njedostatkej na nich so polékowasche pśches stałeta dołhe potlocźowanja Sserbstwa, žerbska młodźina so pśches **n**ěmskich wucźerjow a duchownych jenoż **w němskim duchu wucźi a wukubluje** a tak so ludowa dusha mori. Kaž nowinarjo sam wuznawa, so wsche pschiprawy na sejßlenje **němskeho ludstwa stożene**, póbla schule a zyrkwje wobeje dźeławosć w **t**owarstwach. Sserbja namołwjeja a honja so do němskich towarstwow, tak mjenowanych „wótczinskich“ (Vaterländische Verbände“), **kotrejž maja zyku cźrjodu feminych mordarstwow na žwědomje,** runje kaž psched lětami naprawne strony mordarstwa na Erzbergeru, Rathenowu a druhich. W tutych **n**ěmskich towarstwach słubja Sserbja po cźasu wschěch narodne cźucze a žerbsku žebjewědomosć, jeli su do sastupa do nich hischcze žonoho méli. Tohanc naßhonimy w Sakkej. Byrnjež so bóle na tutón wulki nam hrożazy strach pokasało — pišało a réczało, — mnohy běža do nich, do swojeje narodneje sahuby.

Dale wjeßeli so do delnjołużiski nowinak, so jenicźka w delnjołużiskej réczi wulkhadźaza nowina „Sserbski Zahnik“ po jenoż w mało eksemplarach cźita a hischcze mjenje w hornjołużiskej réczi wudawany dźenik „Sserbske Nowiny“. Raduje so też, so je tam sajim sa žerbske hibanje **jara žnadny.** Němcy nowinarja derje wédźa: Pschinjeßenymi baßku wo pólitiki a cźežkich grotarjach, mamy wešty dźěl Sserbow hjeße wschehu wuměnjenja sa so. S tutym scherjenjom koja wospjet němske nowiny, byrnjež bóle wotklepane bylo a do starého cźapra łkuschało. Někotři hłupi jim tola na lép saleźu. — Tamne Khocźebuske nowiny su nowospjet pucze wotkrylе, hdże ś delnjołużiskimi Sserbami cźjedźa — domuja. Budu-li Němcy nébdy samohwjenje wo sanjechanju Sserbstwa psched žiwotnowymi stawiśmami dawacź dyrbjecź — psched prawom a Bohom hej woni žaneho žwědomja njecźinja, — dha njebudże žnadne.

Do Sserbow hibdźazych a sśichwidźazych nowinow słuscheja wosebje wschoněnske (némskonarodne) „Dresdner Nachrichten“. Snaty dopiśowař ł Łužizy je też žiwój elaborat w nich samélcźił a swoje Sserbam njepschecźelske myślicźi wotkrył pod napißmom „Die Männer aus Budyschin“. Tam wón wospjet namaßanu łżu wunoschuje, so je so Ludowa Rada ł wotpokładom w cźasu załožła, hdyž dźe Němska do Swjatka Ludow sastupicź. Hižo léta dołho — to też k. Pětsch wé — jedna so wo dosarjadowanju Ludoweje Rady, potajkim ł cźasow, **hdyž jej Němska na Swjatk Ludow njeznjełsche.** To pak bjeßwědomiteho dopißowarja njewotkrascha, tute jałnje njewérnosće dale do zwéta trubicź. Jemu we wérnosć njeńdże, jenoż we schcźuwanje, roshorjenje, swadu, hidu.

Tammu łużiski dopißowař skónczi swój artikel je zkowami: „Hdyž pak žu so pod maßku cźežeze a bjes wobžeńa mnohich, kotliž su pschi tym wobdźełeni, snowa jdźeńcźerjo pschi dźele, naschi cźiwilowany wótczny kraj do njeńdźa stajicź, potom je tón njedocźink („Schuft“), kiž wo potajnstwu masći wé, a ju ł wopacźnoje sentimentality (cźuciwosće) njewotthornje.“ — Snajemy tutu Budyschsku maßku, ża kotrejž so najhórschi ludak, kotrehož je žiwét hdy widźał, khowa. Je na cźasu, so žo tutomu njekhmanemu jebakej maßka ł mjeńworza sdźerje, so Sserbja a Němcy widźa, kajkeho piaczka naschе cźiste město Budyschin hospoduje, kiž žo se sjawnych pjenjes ża swoje njekhmane, njehanbite dźełco płacźi a wšitkim instanzam narěži, **kak nusny je tu trébny k wobkedźbowanju „žerbskeho hibanja“.** Ssnadź tuczi bórzy so tam pschinidu, kajkeho ludaka žu hjeż do hnéžda žadźili, kiž jenoż Sserbow a Němcow na žo schcźiwa, dokelž k lépschemu dźěłu dla swojeje moralneje njehódnosće khmany njeje. A Sserbja žu dale podbladnosćí tutoho ludaka wustajeni. Njemóża to dowobaracź pschecźiwo jeho pschikładženju. Kak móża tuczi ludźo wo sawinowanym njemérje rěcźecź, hdyž ju jón tola njeżwědomicze naschkarali. Porjedżenja tutych njewérnosćow a namakanych złow wulki dźeł němskeho nowinarstwa wešo njepschihnjeże. Wone je němsku jawnosć na strach kedźbne sćinilo, kiž Łużizy a statej wot „radikalnych Sserbow“ hroży. Hacź žu žredźi praive a cźesćowne, wo to jim njeńdże, samérje zwjatosći. Samowhonjenje sa rosschérjenjenzu mjes Sserbami a Němcami njeże tamna bjesmjenita woboha, so jsawnosće bojo sa swoje śte skutki. Tuchrajne wjschnosće pschinjeże do najwotjetschich wulkosćow a wukrajnym Němcam wjele schkodźi. To pak je tajkemu bjeßwědomitemu cźłowjekej wschо jene. Jeno so ma swoju hospodarsku efiśtenzu a sa tu wopruje dotalny měr mjes narodomaj a dale němskich hranizow. Quosque tandem! — Kak dołho hischcze!

Stary drjewar.

(Wobraz se wžiw.)

S swojeho statka a domeźka nihdże nima. W żymje dźi „po proschenju“, pomha tu a tam na żnjach, hojetscha hlada, so w nékajkej khorowni ze wuthowa a w lécze khopak drjewo kala. Ma hižo swoje wésće wžiw a swojich wésćnych ludźi. Wjele wschak wob dźeń wjazy njenadźéla. Nó, njech je kaž cźże, cźże, hdyž je tydźeń wokoło, dha ma zyle rjanu hromadku drjewa hotowu. Wschoko hej tež wjele njeżada hacź jéścź a por fenikow, so może hej kuk tobaka sa trubku kupicź. Druhdy tež wotpołożenieje drastu dostanje a stare schkórnje abo cźrije. S tym je spokojom. A ludźo tež. Njerěcźi wschak wjele, skoro nicźo. Na jene waschnje je lépje. Hdźeż bo pschi dźěle wjele powéda, tam žo wjele njenadźéla. To tam steji na drjewjenzu tajti powulenj muzik a réża ł małej pilu kuluchi, żerdki a hałoży. A hdyż ma hromadki pornjo pjenkej hotowu, potomi rosriba na schcźépki a sapocźina wot prédka. A tak dźeła ßwoju schtórnu dale zyliczki dźeń. Schulske dźecźi du nimo a cźiuja hej ł nim žiwoje żorty. To jim sa sto njebjerze. Dorosćeni pschińdu. Někotři strowja, druhi sażo niz. Kaž žo jim wusdanje. Wéz wschak njeje tak wažna, je dże jenoż stary drjewar. Tak abo hinak, pschi tym wschak hej nichtó niczo njepscheda. Dyrbju rjez, na to waschnje żym ja sażo ßpodźiwny cźłowjek. Runje taßkich njenahladnych ludźi, tajku staru maczerku abo starschebo muża, kotrychż mnohy sanicź nimaja a dźecźi hej hujto noru ł nim hraja, tych tyhaju króć radscho pschecźelnje a sdwórliwje stromju, hacź tajcheho naduteho zuchercza, kiž hej myśli, Bóh wé, schto je a hej nécźsto na žo hyćź sda. A runje starého drjewarja rad strowiju a kożdy ras žo mi wjeźele dźakuje. Ssżym ras tajkt.

Njedawno mějach żwoje narodiny. Pschipady maßchi druhdy każ tejka stara dodźerżana khéża. Wopraudźe. Tuż mi na myśle pschińdże, nikoho druheho wjazy pscheproßeć

hacz krzeho drjeńwarja. Moja stara ho ćmrjejesche a ho ſ wopredka ſpjerzowaſche, ale bjesche potom ſe mnu pſcheſtajena. Potajkim, dźeń hjej ſam po njeho. Schto dha pola neſ dyrbi, to hakle jenm poſdźiſcho roſſaſmiech, hewak wſchak ſobu pſchiſcheł njeby.

Tam nětko hodźi a ſwěri ſej ſedma nětchto pſchimacz ſe ſwojimaj pſchedźěłanymaj a dyrkolatymaj rukomaj. Hanſbuje ho, je bojaſliwy a njeźdźe ſe ſebje. Kóżde ſkowo dyrbiſch jemu wukupiś. Tu ſedźi ſe ſwojim ſmorſchćenym, foldatym njeſwjedźom a ſchěrej brodu, w ſwojej proſcherſkej drasze a thuduſchkich, ſpźeła roſtorhanych cźiſach. Wjeſeli ho njewſchědneho wokomika, ale njerěcźi nicźo a hej pſchewjele njedawoli. Kaž ho ſej dyrbjał. Nima ſaneho ſmyſła. Je proſcheć a cźłowjek, kiž ho do pſchiſłuſnych ludźi wjazy njeliči. Wź zyle derje, ſo ludźo jeho ſa polneho njedźerja, ſo njedźiwajo na wſchu luboſcź a miłoſcź, kotraž ho jemu pſchiwobroca, tola proſcheć a njeſkóbne ſtworjeńcźo weſtanje. S tym je ho wotnamakał a tohodła ſwoju wulrobu ſamrjeł. Tam ſedźi a pije ſchkleńcźu piwa, kotruž ſym jemu nalał. Naſtajicź a wupiſcź, to je jene. Pije hiſchcźe jenu a hiſchcźe nětkotre. Nó, hižeźe, po cźaſu roſpuſchćenźe ho duchi, a jaſyk poczina ho hibaćź, ſchija ho maſa. Poczina ſiwiſchi być a rěcźeć, pſcheco wjazy a njeboſaſtwicźa. Cźuje ho jako cźłowjek. Cźini ſamo ſoty. Wutrowdża to a tamne ſe ſwojich źiwjeńſkich podeńdźenjoch a ſtónczne ſwój zyły źiwjenjeſtaſ. Je nětdy tež ſwoju domjaznoſcź mět kaž kóżdy druhi cźłowjek. Jonu a dźěcźi ſwoje bydźenje a porjadne dźěło. Je krucze a ſprawnje dźěłał a wſchudźe ſwojeho muża ſtajił. Ale ſo pocziſchcźowacź dacź — telko mójach hej ſ jeho ſtrowoſu wjacź — to ſej njeje lubicź dał, ſamo niz wot ſwojeho knjeſa. Tuż je jemu hnydom wupowědźił. Wot jeneho knjeźeho dwora na druhi je cźahał ſe ſwojim zyłym cźaprom. Wſchudźe je ſa dźěłom pytał. S mulerjemi je dźěłał, ſ twarzom ſtudnjoło, tež kamjenje kłeſał. Do ſabiriſi, do ſkałow, do zyhelnizow a rěſałow je khodźił, tež poch kałał. Schtyri kŕótcź je ho na tamny knjeźi diwór wrócźił. A pſchezo ſaſo ſu jeho pſchiwiſki, dokelź wědźachu, ſo je pilny dźěłacźeŕ. Ale, kaž hižo prajach, běźche nekaſała maliczkoſcź, njemóſeſche ſwoju hubu dźerźeć, tuj wotpiet ſlecźa, pak cźiniſche ſam ſwet ſo ſwarjoł. Pjenjeźy je ſej ſaſtužił, ale ſona běſche ſi ſtero lohta a je ſaſtużene kroſchki roſbrojiła.

Potom je jemu po bolhej, dołhej thorowſći ſemrěła. Dźěcźi běchu ſo wożenili a tak ſtojeźe ſamluthi. A hdyž běźche w jenej ſymje thory a dyrbjeſche do thorownje, ſpali ſo mjes tym domiſe, hdyž bydleſche, a jeho zyła nadoba ſobu. A nětko běſche proſcheć hotowy. Dźěcźi nochcźachu jeho na zyły cźaſ hacź do ſymjerze pſchiwjacź a tak cźahaſche po kraju wokoło a to hiſchcźe dźenſniſchi dźeń cźini. Zyle po proſchenju běhacź, to wſchak je jeho haſiba. Dźěłacź chze, tak dołho hacź móże ſtawy hibacź. Njebych-li jeno to gramoczińe drěnje mět. W zyhelni je jo krutnyć. Skoro hacź do ſymy je wſchědnje boſy w ſymnej hlinje ſtał. Nětko ſu jemu nohi ſaczełe, to ſkoro do janych cźriji njemóże. Khiba hdyž je wonka jara ſyma, wobuje ho drjewjanzy. Hewak naſtajnje boſy khodźi.

To ſedźi a baje. Krute a hrube ſu jeho wurały, mjechka a ſłota jeho wutroba. A ſkónczńe njeje ſaneho dźerźenja tujazy, cźze dale. Woſebitych dźakanych ſłowow deje nima, ale ruku cźi cźohe ſtórźi a ſyłſa we wocźomaj cźi doſcź praji. Sſwoje zyłe źiwjenje njebudźe tute narodninny ſabyć. A ja njedyrbjał teho cźłowjeka ſtrowicź, kiž je ho tak ſtajnje a ſpratnje pſche źiwjenje bił. A pſchicźe nětko ſ nim wojnje. Je runje cźłowjek kaž my.

Tamle nětko ſaſo ſtejі a pipli a paſi. Niecha nikomu k poſtorkej być. Tuż dźěła a ho dreje, kaž dołho pódźe. Tón ſtary dobrocźiwy drjewjeć!

So čmi.

Poſlednje błónczne pruhi pſchedrěwaju ho pſches cźmowe tokſte ſnjehowe mrócźele, jako chcył hiſchcźe raſ ſemju wohladacź, prjedy hacź dokónczi ſwój běh. Runje poſtoczeja wjerſchk hory, ſohajeje mjes jédlemi a bŕěſami do wyſchinow. Nimo měry wokſchewjazy a wobkuſtowazy to napohlad. Sſněh na hałokach wyſokich ſchtomow, kećźkon, kaž tež na jemi błyſchcźi a ſrinkoli ho pornjo najdrohotniſchemu kamjenjej. — Schta to nadobo? Spěſchnje cźahaza mróczeł ſaléha błónczńym pruham puć — a kónc je ſ rjanym wobraſom. Njepytnu wjazy wotbłyſchcź hnéha. Dołho cźakam na wuſpjetowanje, ale dyrbju bohużel nadźiju ſpuſchcźeć, hdyž widźu wjeczerne ſmĕrki pomału a cźiſche ho po ſemi roſſłehowacź. Tak je lube błónczko hižo dawno ſady kuźiſkich horow w domczk ſchło. Cźma naſtupi njenapadnje źiwoje knjeźſtwo. Mjeſ hajom a kuczku naſtawazy ſcźin to dopokaże. Poczina pſchego cźemniſchi być. Nětko hižo ſanóri kuczka do mihowego ſchlewjerja. Sſoczmu, kiž ho na njej paże, kotruž pſched kŕótkim cźaſom wobſedźowach, ſ napjatym wóczkom lédma dowidźu. Njepſcheſobna ſba nětkole ho roſſłehowaza cźma być. Zaneje hwėźdźicźki njeſnuta na ſemju dele, jenož jaſnoſcź wobſtwětlenych rumnoſcźow bliſchich wjeſnych ſtatokow mjeta ſwój wotbłyſchcź do cźmoweje nozy. Wſcho cźicho kokowakoło. Boża ſtwórba dréma pod běłym ſymſkim wodźewom. — Płóź krakazeho dźiwjeho ptaka, pytazeho ſa fratwu, pſchedobywa ho k mojimaj wuſchomaj. — Sſněh pikoze a pikoze pod cźeźkimi krocźelemi. — — Potajna ſymſka nóź!

Dźěławosć spomožerskeho hamta města Budyšina w lěće 1925.

Měſchczańſka hodźina ſa podawanje rady maczerjam a ſa cźěſchcźe dźěcźi je ho tež w lěće 1925 dwójcy wob tydźeń pod natrjedowanjom měſchczańſkeho lěkarja wotmětła.

Na 96 dnjach, hdyž ho rada podawaſche, pſchija ho 378 — lěto pſredy 402 — dźěcźi, (134 hołzow — mjes nimi 66 njemandźelſtich — a 125 hołzow — mjes nimi 53 njemandźelſtich).

S pſredawſcheho lěta pſchewja ho 126 dźěcźi. Wot 1. 1. hacź 31. 12. 1925 ho ſa 4005 dźěcźi jenotliwje rada poda (lěto pſredy 4608).

S 378 *nowopſchijatych dźěcźi pſchepokaja ho:* pſches ſaſtaranje 188, pſches baby 110, pſchez nowinki 25 a pſches ſnatych 55 dźěcźi.

Wot tychle 378 pſchedſtajenych dźěcźi dyrbjachu ho 9 (2,41 %) jenoż wumrětſy ſeźiwicź.

Pola 60 dźěcźi cźeſchenſki cźaſ hiſchcźe ſkónczeny njeje. Staw ſtrowoſcze bě pola pſchedſtajenych dźěcźi powſchikownje ſpokojazy, tola bě ſpóźnacź, ſo rhachitiſke ſchorjenja pſchiběrachu.

S dźěcźi, kotreź ho w lěcźe 1925 nowe pſchedſtajichu, je 7 w běhu lěta wumrěło (4 mandźelſke a 3 njemandźelſke); ſ nich wumrěchu 3 na ſahorjenje pluzow, 2 na widliſcheja, 1 na ſłabokoſć, 1 na ſyfiliś a diſterizu.

W lěcźe 1925 je ho w Budyſchinje 612 dźěcźi narodźiło (*nimo 26 nolvonarodźenych*); *mjes nimi bě* 520 mandźelſkich a 92 njemandźelſkich. S nich je w běhu lěta 30 ſaſo wumrěło.

Wot dźěcźi, kiž ho loni narodźichu, pſchińdźe 54 prozentow do lěkarſkich radu podawanſkich hodźin.

W ſaſtaranju cźeſchnych dźěcźi ho w lěcźe 1925 1699 domjazych wophtow cźinjeſche.

So by maczerjam móżno było, ſwoje dźěcźi lépje cźeſchićź, bu měſto cźeſchenſkich premijow zproba porjadnje wotedawaſche. W lěcźe 1925 wuda ho: 1790 puntow pſchenźcznje muki, 1104 puntow wowſownych ſuſchenikow, 1134 puntow pſchenźcznego grica, 166 puntow zotora, 166 puntow tuka, 70 puntow rajſa, 71 puntow kakawa, 1274 tyſow miloka.

Saſtaranſki hamt ſwoje 15 dźěcźazych woſow, 5 dźěcźazych korbow, 4 puczowanſke pakcźiki a wózy ſa wothładanje khorych ninale bjes pſchetorhnjenja wupożcźowaſche.

W lěcźe 1925 ſu ho ſchatki ſa cźěſchne dźěcźi a draſty ſa małe dźěcźi we wjeſkich wobſahu wudawałe.

Hodźiny ſa podawanje rady ſa małe dźěcźi, kiž ho 17. 8. 1925 ſnowa ſarjadowachu, mějachu dobry wohlyt; na 19 dnjach je 403 dźěcźi wohyta.

Podawarńju rady ſa bywaze maczerje, kiž wot 7. 9. 25 wobſteji, 60 wożobow wohyta.

W lěcźe 1925 měſeſche ſpomożeźiſki hamt wſchu w hromadźe nad 312 wotzehnjeniſkimi dźěcźimi dohład; do lěta 1926 ho 276 pſchewja.

Nimo teho ſaſtaraćka nad wſchěmi dźěcźimi dohladowaſche, kiž pod hamtiſkim poruczniſtwom ſtejachu, jich bě 190 dźěcźi, do notweho roſprawneho lěta pſchewſa ho 121 dźěcźi.

Měſchczańſku hodźinu ſa podawanje na pluza khorym w lěcźe 1925 k. měſchczańſki lékaŕ dr. Traeger tež dwójcy wob tydźeń wotmětawaſche.

W 92 hodźinach pſchińwſa ho nowych 105 wożobow (60 doroſcźenych a 45 dźěcźi).

Pſches ſaſtaraŕnju ſa na pluza khorych ho 8 wożobow hajeriſkim wuſtawam pſchepokaſa. Jenej ho lékowanje we khorowni pſchiſłwoli. 5 khorych ſonow ho do wuſtawa „Waldheimat" w Sepizy pósła.

K lépſchemu ſeźiwjenju pluzakhorych woteda ho darmo: 749 puntow pſchenźcznje muki, 133 puntow pſchenźcznego grica, 383 puntow zokora, 181 puntow kakawa, 23 puntow wowſowych ſuſchenikow, 32 puntow tuka a 43 tyſow miloka.

Nimo teho ho khorym wupożcźichu lékarſke ſtoły, pſchikrywy, thermometry atd. a k dezinfekcźiji ho łyſol wotedawaſche.

Doma wohyta ho ſe ſtrony ſaſtaranja pluzakhorych we běhu lěta 308, ſe ſtrony druheho ſaſtaranja 619 wożobow.

Běhnym ho rada w lěcźe 1925 6 kŕócź podawaſche. Na tym pſchedſtaji ho 28 dźěcźi a 5 doroścźenych. 16 dźěcźi pſchińdźe k dalſchemu pſchepytanju. Do radupodawanſkeje hodźiny pſchepokaſa ho wot lékarjow 15, wot ſchulſkeho lékarja 6, a pſches ſaſtaranje 7 wożobow. Sſamo wot ho pſchińdźe 5 wożobow.

Bydleńſke ſaſtaranje dła njedoſtatka bydlenjow też we lěcźe 1925 dźěcźacź njemóżeſche. Jenoż w nětkotrych nuſnych padach móżeſche ho pſches ſaſtupowanje pſchi bydleńſkim hameze nuſy wotwonthacź.

Saſtaranje ſchulſkich dźěcźi ſaběraſche ho ſ hlownego dźela ſ wobſtaranjom draſty ſa khude dźěcźi. 170 hołzow ho na nahłowjaze wſchi pſchepyta a w 68 padach ho hnidowe cźekaſki woteda ch.

Dła ſtajnych ſběrkow muſowcho ſjednoczeńſtwa hromadźe ſ hrawadźerjow draſty wźiwkoſtatnaje wobory ſamo ſpomożeźiſki hamt w lěcźe 1925 na 636 dźěcźi a 590 doroścźenych draſtu woteda ch.

Pſchi dźěcźazym naſtajcźenju wobdźěli ho: w ſymſkim cźaſu 1924/25 wſchědnje 589 dźěcźi, w lěcźnym cźaſu 1925 350 dźěcźi w ſymſkim cźaſu 1925-26 wſchědnje 654 dźěcźi. Wuſpěchi běchu jara ſpokojaze. Wjele dźěcźi bě na wſy pſchiběraſo.

Saſtaraŕnja wopſiwow, kiž ho 15. 4. 25 ſałoži, je 60 padow wobdźěłała: Samotni ho ſe ſtrony ſpomożeźiſkeho hamta 50 padow, ſe ſtrony priwatnych wożobow 4 pady, wot pſchiwuſnych 4 pady, pſches Guttempleŕſku loju 1 pad, ſamoſamotwjenje 1 pad. Alkoholikarjow běchu 36 nanojo dźěcźi, kiž hiſchcźe do ſchule khodźa, 6 nanow doroścźenych dźěcźi, 4 wudowy ſ doroścźenymi dźěcźimi, 2 wudowjej dźěcźi, kiž hiſchcźe do ſchule khodźa, 2 dźełenaj mandźelſkaj ſ doroścźenymi dźěcźimi, 2 njeſeńſenaj mužikaj, 2 wudowje ſ doroścźenymi dźěcźimi.

W roſprawnym lěcźe poda ho rada w 35 hodźinach, kotreź 51 wożobow wohyta.

Pſchiſtajena ſaſtaraćka je 460 domjazych wophtow cźinika.

Dotalne wuſpěchi běchu jara dobre. 2 pićźkaj a 1 źónſka ho w tukhwilu zyle alkoholа ſdźerja. Pjećej pićźkow ho khětro poléſchuje.

Pródſtwy wo podpjeru ſ lékowanju w Halſchtrowſkich kupjelach, w Karlowych Warach a w Cźopliju ſapoda 22 wożobow. 18 ho podpjera pſchiſłwoli.

Puczowanſku wuſtajenju wo hajenju ſtrowoty wot 2. hacź 12. mejc 1925 w pożedźeńſkej ſali měſchczańſkich ſaſtupjerjow wohyta ſe ſchulſkimi dźěcźimi 4697 wożobow.

Kózłopiwo.

W Sserbach wone naſtako njej. Naſchi ſtari prjedowniży ſo njeſnajachu. Wo naſtaczu a mjenu kóſkapiwa ſe ſo hižo wjele rěcźało a piſało. Wo ſtarej baju. kiž je do poetiſkeho khabata ſdraſcźena, je kóſkopiwo na ſcźěhowaze walcźnje naſtako:

Hdyž kurwjerch Maximilian Bayerſki ſ Brunſchwigſkim wójwodu na toho hrodźe ſwjedźeń ſwjeczeſche, wobkruczeſche bayerſki kurwjerch, ſo brunſchwigſke piwo je jenoż hubjeny njerjad napicheczo bayerſkemu napojej, ſ kotrymż ho ſo žadyn runacź njemóże. Nětko wjerchaj wjetowaſchtaj, kotre piwo je khmańſche, hacź brunſchwigſke abo bayerſke. Wobaj daſchtaj ſwojim piwarzam nadawk, prawje ſylne piwo warićź. Najprjedy ſaprajichu bayerſkemu kurwjerchej wſchitzy piwarzy, doniż ho jedyn kłoſchtrſći ſamołwoli, kiž cźaſyche tak ſylne piwo warićź, „ſo jenej khudej duſchi hižo po prěnjej khanje roſum ſo ſaczěmni".

Dźeń wjetry pſchińdźe a picźe ſo ſapoczińaſche. Kaž běźche wuczińjne, dyrbjeſche kurwjerch brunſchwigſke picź a tamny bayerſke, ſo wě, wobaj jenak wjele. Hdyž běźchtaj ho doſcź napiłoj, móżeſche bayerſki kurwjerch hiſchcźe na jenej noży ſtejo ſchitu jehłu nawobleź, brunſchwigſkeho wójwodu be bayerſke tak ſmotało, ſo wjazy ſtacź njemóżeſche a k ſemi padże. Ale wójwoda to nochcźyſche pſchidacź, ſo je bayerſke piwo tomu dopomhało, ale murećźa ſo ſ tym, ſo je jeho jedyn k o ſ o k ſtorcźił. Wat taha cźaka dołta tutón cźmołu ſylny napoj mjeno „Bockbier" — kóſlopiwo. Potajkim ſe ſerbſkim kóſlikom wone niczo cźinicź nima.

Na tutu anekdotu njech kóżdy ſpomina, hdyž chze we naſchich dnjach ſ tutym napojom ſwoju laczńoſcź ſaſtajicź. Jeli ſnadź tuta bajka wěrna njeje — na cźimż dźe niczo dale njeſaleźi — dha je derje wunamakana.

Zapósłane.

(Bjez ſamołwjenja redakcźije.)

S **Worklez.** Hižo nětkotre lěta wobſteji w naſchej wſy towaŕſtwo, kiž ho mjenuje „Muzjſke towaŕſtwo wjeſne ſjednoczeńſtwo." Tola nětkotremuzkuli hiſchcźe njeje ſnate, ſa kajtimi ſamĕrami ho w tymle ſjednoczenju honi, a tohodła ſu pſchezo hiſchcźe nětkótri, kotriż nazad ſteja. So pak bychu ſo tež tucźi nakaſacź dali, chzu ſcźěhowaze wofjewicź: Nam ſo hubjenje wjedźe! Bóle a bóle ſadźerńje ho nam ſchija, ſchtoż je ſcźěhnk pſchehrateje wójny. Wſchudźe wojuje ſtroniſka roſhorjenoſcź a hida worſchtow luda pſchecziwo ſebi a ſe ſobu Tež wjeſny lud je ſ tym ſajaty. Dyrbi-li ſo lud wuſtrowicź, dyrbi najprjedy duchownje ſo wuſtrowicź, ſo by w pſchesjenoſci ſkutkowacź mohł. Dźenſniſcha ſtroniſka politika naſ k tomu njedowjedźe. Na wſchu ma ſo lud najprjedy a dyrbi ſo wuſtrowicź. Myſl wjeſneho ſjednoczeńſtwa dyrbi wożiwicź. — Dźěło na wſach je cźežke, krute a dołhe. Wóſomhodźinſti dźeń njeſnajemy. Ale ſkónczńje cźłowjek njeje żiwy, ſo by dźěłał, ale dźěła, ſo by hnł żiwy a ſo by ſwoje kulturne potrěbnoſcźe ſpokojił. Wjeſnemu ludej ma ſo dacź móżnoſcź wupſchehnjenja a wotměnjenja, jemu ma ſo dacź ſprawne ſwjeſelenje a wotſchewjenje ſa jeho cźěſke dźěło. Ssmy towaŕſtwo ſakoźili, kiž ſwojim ſobuſtawam ſohnowanje poſtkcźuje a k bokej ſteji. W 6 hnykach je wopiſane, ſchto ma tón wobkedźowacź, kiž do towaŕſtwa ſaſtupi. Dyrbi wěſo być we wobhudſtwje cźeſtnych prawow. Jane wuwſacźe ſo njecźini, njech je Sserb abo Nĕmc, njech katolik abo proteſtant, bohaty abo khudy. Wſcho ſchtoż chzemy dozpĕcź, ma ſo ſtacź ſe hajenjom nadobnych ſtacźańſkich poczinkow: 1. Woprawdźe bratrowſke a ſcźelcźańſke ſmyſlenje. 2. Pſchikładna pſchesjednoſcź. 3. Cźeſcźowanje mjes ſobu, ſacźišnjenje wojowanja klazow a ſtawneje nadułoſcźe. 4. Runeprawo w naſtupanju wĕry a narodnoſcźe. 5. Wopornjiwoſcź a njeżełicźiwoſcź. 6. Wotmĕwanje ſabawnych wjeczorow a wużitkownych, powuczazych pſchednoſchtkow a rjanych wjeſnych ſwjedźenjow woprawdźiteje ſjednoczińwoſcźe. Niż pak jenoż w naſchej wſy, ale wſchudźe je ho traju ehnyże takle towaŕſtwa naſtacź. Kajſe ſu cźaſto wobſtejnoſcźe! Bydła hromadźe w jenej wſy, dźěkaja hromadźe w jenej dźěkarni, ſtaraja a próżuja ſo na jenej pódźi, wſchědnje ſo widźa a ſu wa ſo każ pos a kóćka a njepospcheje jedyn druhemu cźeſtiwego powětra. Lédma móża ho ſtrowicź. Sſwarjenje cźih huſto ſoliźi. Wobſeje w taſtich padach ma ho wotpomhacź a k temu je wjeſne ſjednoczeńſtwo ludowe ſjednoczeńſtwo ſ programom. Wuſmo-li ſebi zyły lud ſa program, dozpĕjemy jónu wopramdźe, ſchtoż chzemy: Jako cźłowjekoſo mjes ſobu żiwi być.

J. B.

Wusudźenja.

§ Dokelź bě ſhebi ſamomóżnje lékaŕſki titul pſchipoſłoſił, bě hamtiſki ſudnik w Lubiju ſudneho technika Kurja Hermanna Zähnigena, kiž w Němcźiſkim Wodſpku bydli, a w Lubiju ſwoju praxis wukonja, k 100 hriwnam pjenježneho khłoſtanja abo k 10 dnjam khłódy ſaſudźił. Wót bě powołanje ſapołożił. Zähnigen ſmĕdźeſche ſo po wotpołożenym poliziſſkim pruhowanjom „pruhowany hoſeriki ſłuſobnik" mjenowacź. Bě pak ſo w nowinſtich nawĕſchtkach a na ſwojim wobkhódnym kołku (Stempel) ſa „pruhowaneho lékaŕſkeho aſſiſtenta" wudawał. Tež powołaŕſki ſud roſſudźi, ſo je tole wosnamjenjenje wódomoſtny titul a ma ſo jenoż na medźiniſke wożoby naložowacź. Na namjet ſakitowaŕja rěcźnikadra. Straubly w Budyſchinje ſo khłoſtanje na 30 hriwnow abo 3 dny khłódy ſuđi.

§ Wyſoke khłoſtanje bě wjazy kŕócź khłoſtany pſchekupſki pomocnik Alfred Jan Tichaczka ſ Brunnowa wot Budyſchſkeho hamtſkeho ſudnika dła wospjetneho jebanjazow a 300 hriwnam pjenježneho khłoſtanja abo k dalſchemu ſaſtwu na 60 dnjow ſaſudźił a jemu cźeſtne prawa na 5 lět wotrjekł. Jeho ſakitowaŕ, rěcźnik Marſchner we Budyſchinje, bě powołanje ſapołożił. Sſudnik bě wobkroženeho ſa winowateho ſpójnat, ſo je w 6 padach naplacźenja na twory pod wopaczńymi wudawanjemi dostał. Je ho jednałe wo 3.50 hacź 15 hriwnow. Nětko pak ſud jenoż 2 padaj ſa dopołkanaj wobſkładowaſche a kaſki khłoſ-

ſtanje na 7 měſazow jaſtwa a wokrjeſny jenic cjeſtne prawa na 3 lěta. 3 měſazy pſcheſtupowanſkeje jalby ho ke khłostanju pſchiſtſchi.

Cyrkwinske powěſce.

— **W Pětrowſkej zyrkwi** dźenſa ſobotu wjeczor we 8 hodź. poſawniſki miſijonſki wjeczor; Nawjeduje farar Adolf Müller ſ Drježdźan a pſchednoſchuj wo nadobnym khěrluſchu a jeho ważnoſći ſa nadobne wocźehnjenje naſchich dźěći w domje a ſchuli. — Njedźelu Eſtomihi ma rano ½8 hodź. farar Berg pſedowanje (zyrkw. hudźbu wuwjedźe Drježdźanſki poſawniſki chór); dop. ½10 hodź. w drastowni Boża ſłužba ſa cźeſtkoſtwyſchazych, farar Grohe; w 11 hodź. Boża ſłužba ſa hłuchonjemych, farar Eder; pſchip. w 12 hodź. pſedowanje farſki vikar Siegemund.

— **W Marijnej-Marczinej zyrkwi** ma farar Grohe rano we 8 hodź. ſpowědź, dop. w 9 hodź. farar Eder pſedowanje (zyrkw. hudźbu wuwjedźe Drježdźanſki poſawniſki chór). Wjeczor w 6 hodź. ma farſki vikar Siegemund pſedowanje. — Krajna ſobrka ſa zyrkw. wothładanje młodźiny.

Póndźelu, pop. w 3 hodź. konferenza fararjow.

Sſrjedu pop. ¾3 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi modźeńſka hodźina ſa njedźelnicze.

Schwórtk wjeczor pſchihotowanje ſa bźeczaze kemſchenje na Sedanſkej dróſy 6, farar Grohe.

Wyſokoſkolſke katkizniſke dźěła ma w Pětrowſkej zyrkwi farar Berg.

Z Łužicy.

S **Holbina** (Taubenheim). Nad ſamóženjom firmy Wagner a Zumpe je ſo wutoru konkurs wotewrił. Sa konkurſowego ſarjadnika je ſo knihowy pſchehladowař Barthel w Nowoſalzu-Sprembergu pomjenował. Firma ma ſpedizijſki, wuhlowy, žitowy a pizowadłowy wobkhod.

Se **Sohlanda** n. Schpr. Njekniczomniy ſu w poſledniim cźaſu na ſtatnej dróhy do Wopakeje 15 poſzlinowych dwójnych ſwónczkow, kiž telegrafowe a telefonowe groty noſcha, ſ wotpohładom rosbili. Na wuſlědźenje njeknicźomnikow je ſo ſe ſtatnych ſrědkow myto wuſtajiło.

S **Lěwałda.** Tudomny wósnik a wikowař Sommerburg ſobotu ſe ſwojim ſapſchižkom wós wuhla wjeſeſche. Na hładkej dróhy ſo cźeſki wós ſmuwacź počza a pſchiłožeſći Sommerburga k ſchtomej. Na ſboże kuſej wós hnydom ſadźerżeſchtaj, hewak by wós jeho roſmjatł. Najprjedy mješche ſwoje ſuješłożenje ſa ſnadne. Tola njedźelu dyrbjeſche pak lěkařſku womoc pytacź. Lěkař ſpóſna, ſo je ſebi Sommerburg wutrobno ſmjatł a ſo ſmutkach ſtanił.

* S **Dittelsdorfa** p. Zitawy. Nahłu ſmjerć w zyrkwi namała tu pſchi ſpoczatku hłonneje Bożeje ſłužby zyrkwiny ſłužobnik Zeurich. Pſchi ſwojim ſaſtojniſkim dźěle, ſo w drastowni nadoło bjes wědomja ſwjeſe. Boża ruczka bě 74-letniſcheho muża ſajała. — Je ſpodźiwny pſchipad, ſo je prjedawſchi duchowny Groſchupp w drastowni nahłu ſmjerć namałał, prjedy hač cźiſtſche na kłětku ſtupił, ſo by njedźelſke pſedowanje dźerżał.

S **Djibrachźiz.** Mjes ſkotom kubłerja Bojidara Haniſcha je pokhroma wudyrił a ſo hamiſzy ſwěſćiła. Saměranſti wokrjeſ je dwór pokhromy, wobkedźbowanſki wokrjeſ ſbytkna wjeſ.

S **Łěhnizy.** Njedźelu dopołdnja, hdyž k hłownej Bożej ſłužbje ſwonjachu, je ſo 190 lět ſtary ſwón zyrkwje ſwj. Pětra a Pawoła puknył. Sſo jara praſcha, hač budźe móžno, ſo ſo ſwón wuporjedźa.

Towařstwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija" wuleći ſebi wutoru, 16. 2., do Delnjeje Kiny. Zeńdźemy ſo wjeczor ¼9 hodź. pola hoſcźenca „Sachſentreue" (na Mužakowſkej dróży) a wotenđźemy z dypkom ¼9 hodź. Hładajće wokolnik, kiž móžeće pola k. Janaka w Serb. knihafni wotewzać. Bratřa a ſotry, přińdźće wſtrowi! Też hoſćo ſu nam lubje witani. Předsydstwo.

Haslow. Kołojězdne tow. „Błysk" změje jutře njedźelu wjeczor w 7 hodź. ſwjedźeń. Mjez druhim poſkićeja ſo jena pantomima a reje.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje njedźelu, 21. II., pop. 3 hodź. wurjadnu hłownu zhromadźiznu. Wſitoy ſo wutrobnje přeproſuja. Hdźe zhromadźizna budźe, to ſo hišće wozjewi. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Tow. „Zerja" wuhotuje njedźelu, 14. II., wjeczor w 7 hodź. w Jurakec hoſćencu ſerbſki wjeczor. Wšěch lubych Serbow k temu wutrobnje přeproſuje předsydstwo.

Khróſćicy. Pčolnica změje wutoru, 16. II., wjeczor w 7 hodź. pola překupca Zarjeńka zhromadźiznu. Dla ważneho wuradźowanja je winowatoſć kóždeho, zo přińdźe. Přednošk je přilubjeny.

Jaſeńca. Kat. Bjeſada ma Póſtnicy pónđźelu 15. 2. 26. ſwoju ſwjedźeńſku zhromadźiznu. Přiſtup maja jenož ſobuſtawy ze ſwojimi mandźelſkimi. Kartki k tomu ſu dóſtać pola piſmawjedźerja.

Małeſecy. Jednota Sokoł. Zwučowanje za dźěći pónđźelu wupadnje, za to pak je ſtwórtk wjeczor w 6 hodź. Za bratrow a ſotry je tón tydźeń też ſtwórtk.

Małeſecy. Přich. njedźelu je pola Lipiča w Małeſecach ſerbſki wjeczor. Wšěch Serbow wutrobnje přeproſuje předsydstwo.

Njebjelčicy. Naša Katolſka Bjeſada wuhotuje póſtnicy pónđźelu założeńſki ſwjedźeń ze ſpěwami a dźiwadłom. Wot pop. 5 hodź. ſu reje a wjeczor w 7 hodź. předſtajenje.

Ralbicy. „Wjeſoła zabawa" wuhotuje Póſtnicy njedźelu, 14. małeho róžka 1926 ſwój zabawny wjeczor z dźiwadłom a rejemi. Wſitcy přeđeljo a znaći ſo ſ tutym přeproſuja.

Hospodařski rozhlad.

Sobotu, 13. małeho róžka 1926.

Wežerawiſche kurſy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,46
1 jendźelſki punt	20,40	100 cźeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,79	100 pólſk. markow	57,00

Efektowe wikl. Kurſy wežera ſwoju dotalnu wyſokoſcź wobthrowachu, haj ſamo ſo hiſchcze wo 1 hač 1½ proz. powyſchichu. Najwjetſchi wobkhod bě w akziſach bankow a we wójniſkej požcźonzy. Ta ruczka na 4 hr. ſa 1000 hriwnow ſtupi. Pſchenjeſy ſa wſchěmi dań běchu cźeſko dóſtacź. Dań ſo tehdźa wot 4,5 hač na 7 proz. ſchwa. Měſacźnych preſiſes ſ zyła žanych dóſtacź njebě.

Produktowe wikl w Berlinje. W khlěbowym ſicze běchu wikl wežera jara ſnadne. Polſkiſowaſche ſo jara malo žita, też napraſchowanje wuiſke njebě. We wukraju ſu płacźiny ſajcu wo maticźkowej poſtupiſe. Se ſpěchcźenja płacźiſchu w Berlinje ſa tunu hriwnu wjazy. Też roſkowe płacźiny krute woſtachu. Jeczmjenja a wowſa poſkiczeſche ſo wjele, bě pak malo žadanja ſa nimaj. Wobkhad we muzy bě měrny. Płacźiny ſa pizowadła a wolijowe žywy njepokhađowachu žanehu ſpěchemjenjenja. Wežera płacźeſche zentnar:

w Drježdźanach.
pſchenicźy 11,90—12,15 hr., rožki 7,40 hač 7,65 hr., naſelnjeſcheho jeczmjenja 9,25 hač 9,75 hr., wowſa 8,10—9,25 ſt. hriwnow,

w Berlinje:
pſchenicźy 12,30—12,45 hr., rožki 7,30 hač 7,55 hr., jeczmjenja naſelnjeho 8,30 hač 9,70 hr., naſymſkeho 6,90—7,50 hr., wowſa 7,75—8,30 hriwnow

ſchtwórtk w Kamjenzu:
pſchenicźy 11—11,40 hr., rožki 6,80 hr. hač 7 hr., jeczmjenja 8—9,25 hr., wowſa 8 hač 8,30 hr.,

w termiſowym wikwanju
ſa měrz: pſchenicźy 13,35—13,32 hr., rožki 8,35 hriwnow,
ſa meju: pſchenicźy 13,72—13,70 hr., rožki 8,95 hriwnow.

Skóne wikl w Berlinje-Friedrichsſelože wežera ſtajk.

Młode wójſki a wyſokoſpušćene krumy płacźachu:

1. druźiny	360—500 hr.
2. druźiny	280—360 hr.
3. druźiny	200—300 hr.

Jałowjy bliſko ſ cźelatam:

1. druźiny	250—390 hr.
2. druźiny	160—230 hr.

*

Khěwniwe woły	40—45 hr.
Byki a jałowy	32—38 hr.

ſa zentnar.

*

Nowe wjeſnińſtwo Raiffeiſenbanki

wo ſwojim połoženju talle roſprawja. Pſchebe wſchěm wo to dźe, te kredity wróćo žadaćź, lotrejż ſu njeratańſke kruhi abo cźi dóſtawali, kotřiž do rjadow druźſtwoweje organiſazije cźiſtorataríſkeho raſu njeſłuſcheja. Pruhowanje wo połoženju banki może hač do meje traćź. Potom hatle budźe móžno, połoženje banki poſtupićź. Wo planje jeje janěrowanja ſo dźenſa hiſchcze wjeſcej njemóže, kaž ſu je wſchelakich ſtron pſchaſali. Mjes tym-ſo dźěła ſ Raiffeiſenſkimi druźſtwami we dótal ſwuzenych kolijach wotmětowaju.

My ſ naſcheje ſtrony ſmy ſo pſchezo woſſewjenjowu potrjechenieje banki dźerżeli. Sſo wěſ, je naſcha winowatoſcź, teź wo tym roſprawjećź, kaf ſo tajki nadpadny podawk we wobydlerſtwje jewi. Lětdźeſatki „Sſerbſke Nowiny" hižo wuſtupuja ſa druźſtwowu organiſaziju ſerbſkeho burſtwa. S dorajom pak ſmy pſchezo ſadali, ſo ma organiſazija wobſtaćź we ſerbſko-ratařiſkich rukach ſe ſwojej ſamoſtatnej pjenježnej a wobkhodowej zentralu. Jenož taſka organiſazija rukuje ſa to, ſo burſke pjenježy ſo na induſtriju a na kruhi ſwonka ratařſtwa ſtejace njerozbroja. W ſoliđnym ratařſtwje ſałožene pjenježy ſenje na hrazkach njeſteja. Burſtemu ludej nakhwiłuje pſchiwobroćene kredity njeſłuſchezo, kaž nětko cźaſ ſe ſwojimi ſahubnymi ſcźěhowkami wucźi, naſchemu ratařſtwu howiłe. Dźenſa ſu cźi naſchi ratarjo najłožownischi, kotřiž ſo wo taſke kredity njeſtorhachu. Dźěchu drje pſchez cźaſ tradanja a ſebi njepotrjechcźa wſchelakich wo cźaſ inflazije pſchiſwatych ſwuzeńſtwow. Dźenſa tutón ſdonk ſerbſkeho burſtwa, dźakowano Bohu, mamy. Wón ſ dowěru do pſchichoda ſhładuje. Cźi pſchihotowaja ſ polnej wutrobu ſtkowam Schönfelda bobuſtawa ſaſkeje ratařſkeje komory, ſo ſu tute kredity byłe ſe cźeſkowym woſom, na kotrymž ſ wómi wjeſu němſke ratařſtwo. Sſerbſke burſtwo ſmjeje wjeſcze winy doſcź, ſo ſhrabacź ſ roſhudnemu ſkutkej.

*

Drjewowe awkzije.

— Njedźelu 14. februara, pop. w 3 hodź. ſo na Cźornowſkich leżownoſcźach (pola Kamjenza) blišo hajnkowuje 40 mertow ſyłnych khójnowych kuluchow ſa hotowy pjenjes pſchedawa.

Póndźelu 15. februara, dop. w 9 hodź. w Janſkich kupjelach we Sſmjeczkezach):
25 rm palnych kuluchow,
175 rm pjenikowcho drjewa,
450 rm wałcźiny ſa hotowe pjenjeſy pſchedawa.

Na pſchedań.

Kruwa bójna, w Dobrunſchi cźo. 29.

Kokoł, 1½-lětny, běły bjes rohow w „Słońcej Hwěſdźe" w Budyſchinje.

Koſa blišo tójſatam w Němcźach cźo. 10.

Koſa blišo tójſatam, bjes rohow w Budyſchinje na Drježdźanſkej dróży 278 b.

Sſankowa maſchina a łokći wóz w Protzach cźo. 53.

Škrowe depeše.

Berlinſke produktowe wiki dźenża dop. ½11 hodź.: Nazraſchowanje a poſtiſejenje je bjes pſchemjenjenja maſe. Płacźiny ſu trochu niſſche. Tendenza měrna. — Dop. ½12 hodźin: Położenje je ſo malo pſchemjeniło. Wobroty ſu dale ſnadne. — Tendenza měrniſka.

Płacźiny na Barliniſkich produktowych wikach.
Kilo a wolijowe ſtymjo po tuni abo 1000 kg, ſewak 100 kg, płacźiny po ſtotej hriwnje.

	12. 2.	11. 2.		12. 2.	11. 2.
Pſchenicza	246-248	244-247	rauſ. wołuſchi	15,00	14-15,00
rožka	146-151	145-150	poch. melaka	8,00	8,00
nałet. jeczmjeń	166-194	168-196	ſerabella	21,00	—
nał. jeczmjeń	138-156	140-158	běrnicze kruźki	14-14,50	14-14,60
wowſ	155-166	155-166	bunu	20-21,00	20 21,00
kukuriza (Mais)	189	—	woka	24,00	24,00
pſchenicźn. muka	32-35,25	33-35,50	lany wołuſchi	21-21,80	21-21,80
rjana muka	22-23,75	23-23,75	modre łupiny	12-14,00	12-14,00
pſchenicź. wotr.	10,75	10,75	žołte łupiny	14-15,00	14-15,00
rjane wotruby	9,50	9,50	ſyno, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,15
rapš	345	345	ſtoma, rjana	0,70-1,30	0,70-1,30
lane ſymjo	—	—	„ pſchenicź.	0,70-1,20	0,70-1,25
hrěch	22-25,00	22-25,00	„ wowſina	0,90-1,35	0,90-1,30
pjeluſchki	20-21,00	20-21,00	„ jeczna	0,80-1,20	0,80-1,27

Drježdźanſka burſa.

Pſchenicza	240-245	běrnicze kruźki	17,00-17,50
rožka	149-154	pſchenicź. wotruby	11,00-11,30
naſelnj jeczmjeń	190-200	rjane wotruby	10,10-11,10
naſymſki jeczmjeń	—	pſchenicźna muka	37,00-38,50
wowſ	162-177	rjana muka	25,00-26,00
cźerwjeny ſkjeżel	220-250	woka	26,00-27,50
rapš	330-340	pjeluſchki	25,00-26,50
kukuriza (Mais)	200-205	hróch	27,00-28-00
ſuche truhanjeſki	110-0,25	ſokowe truh.	17,00-19,00

Wježne płacźiny wežera	w Kamjenzu ſa 1 zentn.	w Lubiju ſa 1 zentn.
Wſcho po ſtotej hriwnje		
Pſchenża	11,00—11,40	10,50—11,50
Rožka	6,80—7,00	7,20—7,50
Jeczmjeń	8,00—8,25	8,00—9,00
Wowſ	8,00—8,30	8,00—8,50
Sſyno	4,50—5,00	3,70—5,00
Sſtoma, ſ maſch. mlóčź.	1,00—1,20	1,00—1,50
Sſtoma, ſ ſaſtanja	—	—
Sſtoma, ſ rulu mlóczena	—	1,80—2,00
Běrny, pola ratarja (nowe)	—	2,50—3,00
hač na żeleſnizu	—	—
Butra	1,80—2,00	0,95—1,10
Jeja	0,15—0,17	0,16—0,17
Pſchenicźne wotruby	—	5.70—6,00
Rjane wotruby	—	5.70—6,06
Pſchenicźna muka	—	17,50—18.75
Rjana muka	—	13,25—12,75
Proſata, wulke	26—38	—
„ ſrjedne	—	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanje płacźiny w Budyſchinje.

13. februara po hamtſkim poſtajenju
Wiſoke płacźiny ſo po ſtot. hriwnje ſrofwnja.

Twora		najniſſcha płacźizna hr.	najwyſch. płacźizna hr.
Howjaſe mjaſo ſ koſcźemi	1 kg	1,60	2,40
Cźelace mjaſo	1 „	2,00	2,40
Skopjace mjaſo	1 „	2,20	2,60
Sſwinjace mjaſo	1 „	2,20	2,60
Tukrajny ſwinjazy ſchmalz	1 „	2,80	3,20
Pſchenicźna muka	1 „	0,40	0,54
Rjana muka	1 „	0,32	0,40
Khlěb	1 „	0,28	0,30
Jedźne běrny, nowe	1 „	0,08	0,10
Rajš	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Sſoki	1 „	0,56	1,20
Amerik. ſwinjazy ſchmalz	1 „	1,80	2,00
Sſuſchony potcź	1 „	3,00	3,20
Dobre mloko	1 lt.	0,24	0,26
Jedźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ wukajna	1 „	—	—
Jeja	1 ſcht.	0,15	0,19
Jedźne buny	1 kg	0,40	0,64
Jołor drobny	1 „	0,58	0,60
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjeńne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe briketty	1 „	—	1,25

Wježne płacźiny w Budyſchinje

wot 13. februara 1926.
Wiſoke płacźiny ſo po ſtotej hriwnje ſrofwnja

Pſchedmjet		najniſſcha płacźizna	najwyſch. płacźizna
Pſchenża	50 kilo	10,50	11,50
Rožka	50 „	6,80	7,20
Jeczmjeń,	50 „	8,00	9,00
„ naſymſki	50 „	7,50	8,00
Wowſ	50 „	8,00	8,75
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	2,00	2,40
Butra	1 „	4,00	4,40
Sſyno	50 „	4,00	5,00
Sſtoma, ſ maſch. mlóčź., praž.	50 „	0,80	1,00
„ ſ maſch. ſ ſaſt.	50 „	1,00	1,10
„ ſ zypami mlóczena	50 „	2,00	2,50
Pſchenicźna muka, 60 %	50 „	17,50	18,50
Rjana muka, 70 %	50 „	13,25	13,65
Pſchenicźne wotruby	50 „	5,75	6,25
Rjane wotruby	50 „	5,75	6,20
Proſata — ſchtuk	1 ſcht.	00,00	00,00

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 154 a 155 — Filialcy w Khoćebuzu a Wojerecach — Telefon 154 a 155

:-: :-: Agentury na wšelakich městnach Łužicy :-: :-:

Worclowe khamory a worclowe kaščiki

Wuwjeduje wšě bankowske dźěła. Zadanja pjenjezy hač do 11 procentow. Požčuje pjenjezy na najlěpje

Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.

Lehmannec
konditornja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósne městnosće - Konditorske pječwa
přenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe **aparaty**
a wšě wěcy
za atěramske fotografowanjo
Fotowy dom
Rich. Hutha
(mějeśel Arno Lehnert)
w Budyšinje na serbskej hasy 13
Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotkahi wěcywustojnje a najspěšniše.

Susodźinka!
Wy kupujeće derje a tunjo
we Viktorija-drogeriji apothekar E. O. Hennig
w Budyšinje na Sukelnskej hasy 7.

Džensa twari
so jenož bliše z běłych cyhelow.
Čehodla?
Wone su wuwjedrjene, suche, znjesu wjetšu čežu a su tuńše hač čerwjene.
Wy dostanjeće je přeco pola zastupjerja wapno-pěskowcowoje fabriki we Łutach.
Arnošt Zschech a syn w Rakecach
kaž tež pola knjezow twarskich mištrow.
Wyše toho zhotowjamy a podawamy **cementowe twory kóždeje družiny, kaž skhodźenki, přikrywy, podłohi, woknowe wobluki, ambikamjenje, wobłoženja za studnje, roły, rowne pomniki a rowne wobłoženja.**

K póstnicam poručam
snčhbělu Rěnisku muku
a wšo, štož so **k pječenju** trjeba.
Nizke płaćizny a wulki wubjerk.
Drasty za konfirmandow
(hólcy a holcy)
Dale poručam dobre tunje **wupjerki a cychi**
Jan Haješ we Łazu

Emil Jurack
twornja masinow, tow. z wobm. r.
w Njeswačidle
twari jako wosebitosć
zatwarjomne šćroke a zubičkate młóćacc mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny
Předawanje wšěch ratafskich mašinow a nastrojow.
Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje
po najtuńšem wobličenju.

Nowe hrónčka na scénu
su zaso dostać
w Serbskej knihańi w Budyšinje.

Konditornja — kofejownja
„Edelweiss“
w Kamjencu
Zwingerska hasa 14 měj.: Arno Grüger dalokoréč. 163
poruča swoje
přećelne rumnosće k bohatemu wopytej.
Najwjetša a najwosebniša swójbna kofejownja na městnje
Wšědnje koncert.
Prěnjorjadny konditarski buffet.
Přinjesu darmo do domu!

Najlěpše tučne jerje
kaž tož wšě družiny jerjow we tyzach:
praženo jerje, Bismarckske jerje, zakulene jerje a tajke we żeleju poruča
Darmo do domu! Darmo do domu!
Cl. Malczyk, w Baćonju.

Wuporjedźenja časnikow
wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach
Fritz Nerlich
we Wojerecach
na dwórniščowej drózy 40.

Za runcarja
poruča so **kóždu wutoru** wot ranja hač do wječora **w Radworju w Smidtec** hosćencu **Herm. Ziesche,** pruhow. masseur we Wichowach pola Wósporka.

Bolace nohi
— rany —
wšeje družiny
z wěsće a bjez mylenja w dźěle, bjez bolosćow hoji
direkt. Eichnerowa
„Wundenwohl“
Tyza płaći 2,— hr.
Na předań we **Wojerecach**
Bautzengasse 1
pola dir. Eichnera.

Specialist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
na seminarskej hasy 5.

Za runafku
poruča so
wot soboty hač do wutory
doma, wot srjedy hač do sobóty zwonka.
Łóh. pruhow. masseuza **Hańža Zyžowa** w Kortnicy p. Barta

MERSIOVSKY
Brylanty

---

2 brunej
6 lět. walachaj
173 wysokej dokelž stej přesylnej
na předań w **Bronju** čo. 6
pola Radworja.

Wysokosućelna **kruwa**
je na předań
w Jiłku čo. 1.

Młoda wysokosućelna
kruwa
ja na předań
w Malešecach čo. 24.

Młoda wysokosućelna **kruwa**
je na předań
we **Łomsku 10 d** p. Minakała.

Sylna, wysokosućelna
kruwa
je na předań w **Kisicy** čo. 31

Kedźbu!
Płahowanskeho, sylneho
kundrosa
pyta kupić.
Roblik, w Radcy p. Łaza.

Prosata
su na předań w **Kheinje** čo. 23.

Rjane prosata
su na předań w **Lipiču** čo. 39.

Mužace porchentowe košle 2,50, běłe porchent 80 šěr. 1.-, **płat za trjenja** m 40 pj.
ma J. Erler, w Budyšinje
Zwonk. Lawsknj Lazy 10.

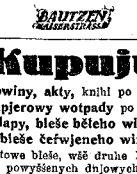

Diplom-Optiker Schmidt
SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER
FERNSPRECHER 3
DAUTZEN

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina
ektowe bleše, wšě druhe bleše.
po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale**
jenož na wupokaz wyńnoše
Popp na hrončerśk. hasy 18 telefon 1351.

Ruby na blida
zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju łožow a trubłow
najnowše přikłady, tunjo
H. Erler, w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

M. Mikel
časnikař w Kukowje
poruča
dobre časniki, slubne pjerščenje a nawoči
(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Drjewjane ćople črije a škórnje
dobre ćople črije a buncle
poruča tunjo
Jurij Mark w Kukowje.

Fotografijowy Meister
ateljej w Budyšinje na Nejorsh. dr. 15
hajdu njedźelu wotewrjene
Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a niewjesćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 438.

Přesadźowanje palneho drjewa.
Wutoru, 16. februara 1926 přesadźuje so na Njeswačidlskich majoratskich hońtw. honach w lěsu za hotowe pjenjez sćěhowace khójnowe drjewo
700 rm pručiny
60 rm kuluchow
150 rm žerdźow
Zhromadźišćo je při křiżenišću puća: Łomsk — Jasenicy — Nowe Bošicy — Liša hora.
Hajńkowstwo w Njeswačidle.

Přesadźowanje drjewa na Zdźerjanskich honach.
Pjatk, 19. febr. přesadźuje so za hotowe pjenjezy
30 rm twjerdych šćěpow
120 rm twjerdych a mjehk. kuluchow
60 rm twjerdych dołhich hromadow
200 m twjerdych a mjehkich pručnow.
Zhromadźišćo: w 9 hodź. w Zdźerjanskem hosćencu.

Hdźe zastaram so z khójnowym palnym drjewom?
Jenož pola wikowańnje drjewa, kotraž płaćizny hódno a tunjo předawa. — Wožu hač do domu też z hole po wozach a wagonach.
Drjewowa wikowańnja Roberta Mički
w Hućinje.

Wot dźensnišeho dnja steji transport rańšopruskich wysokosućelnych
kruwow a jałojcow
pod najlěpšimi wuměnjenjemi na předań. Kwarantěna je wotběžała.
Heinrich Jakubetz, Herbska grychta w Konjecach.

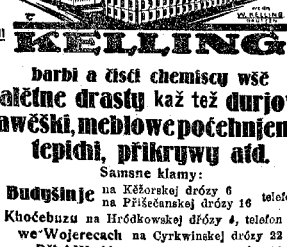

KELING
barbi a čisći chemiscy wšě nałčne drasty kaž też **durjowe zawěški, mebłowe pokhńenja, tepichi, přikrywy atd.**
Samsne klamy:
w Budyšinje na Kěšorskej drózy 6 na Přiščańskej drózy 16 telefon 45
w Khoćebuzu na Hródkowskej dróży 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy 22
w Běłej Wodźe na Bismarckowej drózy 26

Boildieu,
znamjenity franzowski spižowaćel.

Rykow,
znamjenity bolschewik a pschedsydа ruskich ludowych kommišarow hraje schach.

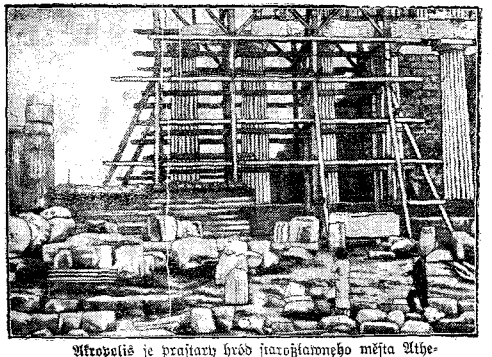

Akropolis je prastary hród staroßlawnyho města Athena dżensnišcheje stolizy Grichiskeje. Tón chędża we jeho nětkuschej krasnoscži sasso natwarić. Kaž nam nasch wobras praji, hižo na nim tvarja.

J. Častka,
znamjenity cžěski wuczeńz.

Wilhelm Schmidtbonn,
znaty němski spižaćel nabožnych romanow, dżiwjeczesche 6. febr. swoje 50 létne narodniny.

Hdżeha moja wnuczka dżensa tak dołho wostanje?

Wuprajanje wobrasa w tydżenischim cžišle:

Wobars morze na prawy bok stajić. S hłowu pola strażnikowych nohow steji samotny nózny puczownak.

Čo. 7 W Budyšinje, 13. februara 1926 2. lětnik

Němska zastupi do Swjatka Ludow.

Sastupjerjej w tutym wažnym sjednoćenstwje budżetaj najsterje němski wupósłanz we Pariju i Hoesch na naschim wobrasu na lewizy a minister swonkownych należnosćow dr. **Stresemann** na naschim wobrasu na prawizy. — Němska republika steji i tutej kroczelu hyes dwěla na prosty nowehо wuwiczа. Też nam Sserbam k tym liwa nowy pschichod, kaž je minister Stresemann we swojej rěczi sońdżenu wutoru hižo pschipowjedżił. Wón runje to praješche, schtož su „Sserbske Nowiny" pschezo wižake, so wošud Němzow w zušbje dowjelni šo we wožudże Łužiskich Sserbow.

Dr. Seipel, nětkuschi ministerski president němskeje Awstrisseje, je šo i małej deputaziju do Barlina podał.

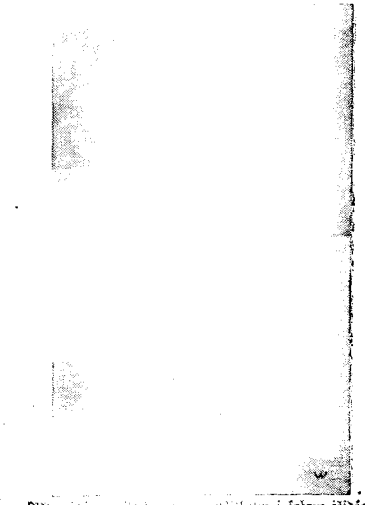

Nětkuschi němski kronprynz Wilhelm i swom jeńdżom.

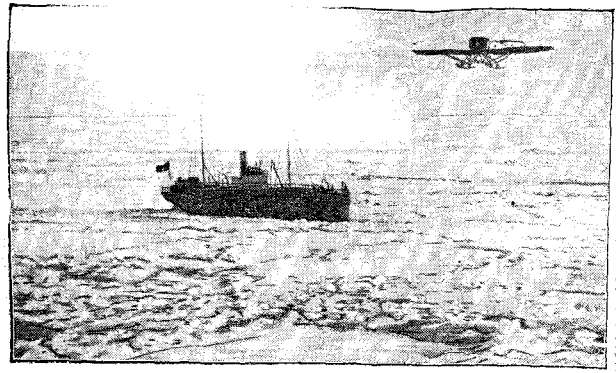

Samjerinjena łódź.

W baltiskim morju (morjo mjes Finniskej a Schwedskej) je letša wjele łódźow samjersko a w lodze trjaze wostało. Jim na pomoz běchu wójnske łódże pošłali. Te pak žo podarmo prózowachu, łód roštamać a žo hacź k tutym jatym pichedreć. Tak dyrbja tam tśeć hacź do nalěca, doniž cźopliste wětry łód njerostaja. To może hacź do lapreje haj meje tracź. Łódź pak njeje hacź do tuteho cźasa se žiwnosću sa tam pschebywazu wobšadku a pśeźowarjow sastarana. Tak dyrbja jim letarjo a letadła najnuśniscu žiwnosć pschinoschowacź. Na naschim wobrasu widźimy, kak žo tajke letadła samjerskej łódźi se žiwnosću bliža.

Němska panzerowa łódź s mienom „Schleswig-Holstein".

Tuta wójnska łódź wobdźeli žo teź na mórskej bitwje pola Skageraka. Tam běchu na jendźelsku a němsku flotu žurowje pschimnyłej. Němskej flotze žo s módrym wotom poradźi, žojendźelskim pasorom nječak wuwinyć a žo w domjazych pschistawach (Hafen) wuchowacź. Łódź „Schleswig-Holstein" žo se žuroweje bitwy s cźežkimi schkodowankami wróći. Léta dołho žu na njej porjedźeli. Nětko žu ju sašo do łužby němskeho wójnskeho łódźstwa stajili. Wona budże s łódźu komandowrazeho vizeadmirala Momsena. W lěcje 1906 žu łódź natwarili. Wona potajkim hižo bóle do žurscheho systema žinisa.

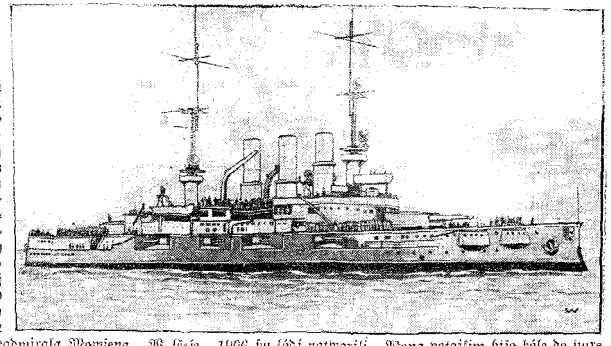

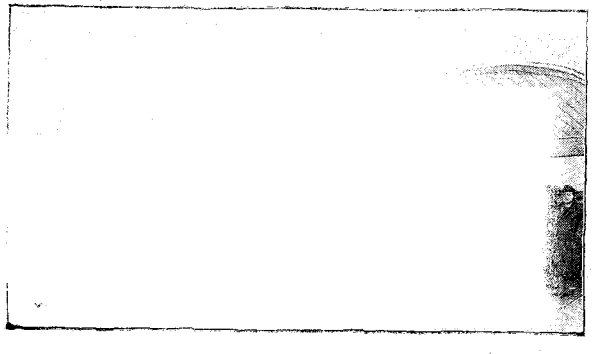

Prěnje němske letadło we Porheinskej, nětko wot njepschecźelskich wójskow wopuschcźeneje krajiny.

Hacź dotal njebě němskim letadłam dowolene pschez krajiny letacź, w kotrychž hischo se njepschecźelske wójska pjazeływachu. Nětko žu te Kölnske paźmo wopuschcźite. Wot nětka je němskim letarjam dowolene, ašo do tutych stron letacź a žo tam bjes samjesowanja hibacź. Tuta rosšěrjena hibicźiwosć je tam žo wulke wjeźele wubudźiła. Satjupjerjo wyschnoscźow witaja žwjatocźnje pschiłyhad prěnjeho letarja. Na naschim wobrasu žmy se žwědkami tuteho radostneho witanja.

Wobstaranu radiowu telegrafiju w Kölnje nad Rheinom.

We wobšadźenych stronach Němskeje njeje privatnym wožobam schkrowa telegrafija dowolena. Krajiny lěweho brjoha Rheina běchu hacź dotal wschě w rukach něhduschich njepschecźelow Němskeje se šwětoweje wójny. S 31. wulkeho róžka žu njepschecźelske wójska prěnje to je Kölnske paźmo wupuschcźike. Nětko je w tutych stronach hjesgrotna abo schkrowa telegrafija teź dowolena. W Kölnje ku k tutomu samerej hnydom wustajeńcu sa tajku telegrafiju wotewrili. Psched wustajeńcyne inwerjenja naschich cźitarjow s pódla fejazym wobrasom wjedźemy.

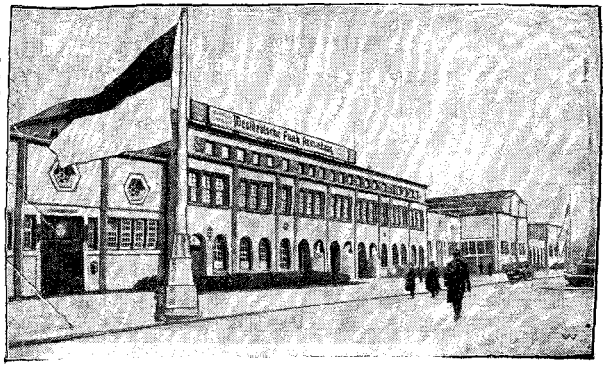

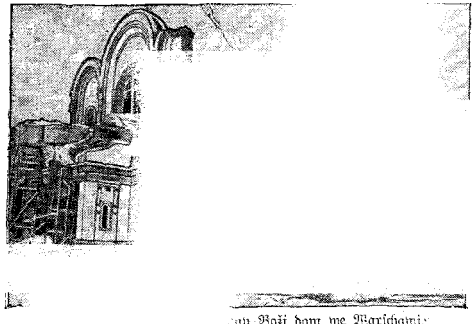

H. Baberčka,
znamjenity cźeski spižowarcźel.

... ny Boži dom we Warschawje ...
... žu Němcy s njeho tśěchu wsali, ...
žebi myzło, jo žu blachi je słota.

Konzertna sala w něhduchim tśežoriskim hrodze we Winje.

Pyschna a wožebna sala tuteho tśežorskeho hroda je nam se šwědkom něhduscheje kraznosće starych tśežorow a krolow. Nasch wobras naš do tuteje sale wjedźe. Rjady je žiźanym šomotom počeźenjenych stołow liwoja nam žo pożydnycź. Sćěny žu krašnje wudebjene, a wusunowaze šmuhi postoćane. S wjercha wisaja postoćane šwěcźniki. Psched stołami steji šwěcźnik, postoćany kaž wscho druhe. Dale widźimy tam drohotne tschidło. Psched nim steji wožebny stoł: W tychle runach sanoschowachu najšłownischi spěwarjo šwoje spěwy. Na tschidle hrajachu najsnamjenicźischi wumětkarjo. Kaž we šwěcźe wschitko žo pominje, tak teź jich jatarjow wjele ...

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiśći Smolerjec knihtišćernje, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. tt tt

Čisło (Nr.) 38 **Budyšin — pónjdźelu, 15. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wobućowy dom Ernsta Löberta
w Budyšinje na seminarskej basy 6. Rěči serbski.
Najl. a najtuńša kupowarnja wobućow. Pódšuwanje spěšnje a tunjo

Što praji Mussolini?

Mussolini je president italskeho ministerstwa. Nimamy žaneje pschičiny sa njeho abo pschećiwo njemu pisać. We pożlednim cżasu Mussolini a dr. Stresemann, minister swonkownych naležnosćow němskeje republiki, žwoje mjenjenja wo narodnych mjeńšinach psched swětowej sjawnosću rospominaschtaj. Tole naš łužiśkich Serbow sajimuje.

Na wutornu rěcź dr. Stresemanna Mussolini hižo žrjedu wotmołwi. Němske nowiny sa naš narodne mjeńšiny w němskej republiży ważny dźeł jeho rěcże němskemu ludej samjelčachu. To je nowy dopokas wobschudźenstwa němskeho nowinarstwa w jenym też sa Němzow ważnym praschenju.

Mussolini prajesche mjes druhim:

„Stresemann je **žlubił, so Němska žwoje zadžerżenje napschećiwo zuśym mjeńšinam znutska njesow** (němskeho) **stata pschemeni.** Bjeru tole sa pschichod na wědomje, ale sa pschitomnosć je wěrnosć, so Němzy žaneje schule ł pólskej rozwućowanskej rěcźu njeczerpja we stronach, hdźež pólske mjeńšiny žydła, runje tak mało w stronach, hdźež so pólske mjeńšiny nadeńdu. **Mamy** powěsć ł najpożledńischeho cżasa, so su wschelake danske swjasli w Schleswigu na pruskeho ministerskeho presidentu rospominanje sapodali, w kotrymž žadaja, so by wopomnił, kak danske wobydlerstwo w Schleswigu psches 6 lět na to cżaka, so by kulturnu žwobodu dostało, kotruž móhli, tak dałeko hač schuli nastupa, ł tej pschirunacź, kajtuž němske mjeńšiny w Danskej wužiwaja.

Knjes statny minister Stresemanno, wsmicje rjady ł němskeho woka, prjedy hač widźicze malu šischku we italskim woku!"

Schtož je tu Mussolini wo danskich a pólskich mjeńšinach prajił, to płaći runje tak derje wo naš łužiśkich Serbach, wobźěje w Pruskej. Němske nowiny njeńšu žo hańbowake (hł. Cottbuser Anz. se 6. 2. 26), se pokorjenjom wo tym pišacź, so žerbśke dźěći w pruskich schulach w Serbach we žwojej macźerńej rěcźi **ani cźitać njenawuknu.** Po kajkim systemje w hornjołużiśkich pruskich Serbach žerbśku rěcź ł pomozu schule nicża, se sadźerżenja wućerja we Wukrancźijach wuthadża. Tón je starschim do domu běhał a jich namołwjał, so dyrbja se žwojimi dźěćimi **němšcy** rěcźeć. S tym tutón wućer jenoš wuraży, so njeje dźěćzi dla tu, ale dźěćzi žoh dla.

Praschenje narodnych mjeńšinow je pschischło nětko psched žwětowy forum, to rěke psched žwětowu sjawnosć. Kaž žu se Serbstwom a žerbskej kulturu we Pruskej ł pomozu zyrkwje a schule sathadźeli, a hišće cźenjenischi dźeń sathadźeja, wostanje ł wěcznej hańbu sa pruski stat. We blišćich dnjach wo tym porěcźimy, kajke sjawne a tajne pschiśłodźenstwo wěste njesamołwite wosoby nałožuja, so bychu Serbow, wosobje też žerbskich wućerjow, w sakskich Serbach pola knježeństwa sčornili.

Wobtrućowacź drje njetrjebamy, so žu sjawne rospominanja wo praschenju narodnych mjeńšinow dweju tak wušnamneju politikow, kaž dr. Stresemann a Mussolini staj, kedźbliwosć świeta też na naš Serbow stožili. Nadźijamy žo krucze, so naše knježeństwo pschi zkowach a žlubjenjach njesawostanje, ale nětko swoju politiku narodnym mjeńšinam w němskej republiży dokładnje pschemeni. Dże wo wožud 11 milijonow wukrajnych Němzow!

Prašenje narodnych mjeńšinow w Němskej.

Mjes zastupjerjemi němskeho knježeństwa a zastupjerjemi krajnych knježeństwow je žo jednanje wo wuprawje mjeńšinoweho praschenja w Němskej zapoczało. Kaž „Demokratischer Zeitungsdienst" pische, budźe žo němske knježeństwo hischće w tutym tydźenju ł nacźišćom wuprawy praschenjow danskeje mjeńšciny w południowym Schleswigu saběrać. Dr. Stresemann stejišćo wukrajneho ministerstwa roskoži. Němska móże sa němske mjeńšciny jenoš tehdy ł połnej wahu wustupować, hdyž mjeńšinam w Němskej jenake prawa da, kajkeż němske mjeńšciny we wukraju žadaju. Tule sabudu wukrajneho ministerstwa powschitkownje też knježeństwa jenotliwych krajow pschipóšmjewaju. Sda pak žo, so mjenjenja wo praktiskim pschewjedźenju schćikanja mjeńšinow rózne su. Nowiny nadźija wuprajeja, so žo tele sadźewki bórzy wotstronja. Hewak by němske knježeństwo na podłožku 113 wustawineho stawa ł sakskiej wuprawje w formje wobtlukowego sakona pschikročeć dyrbjało.

Němska so do Zwjazka Ludow přijima, hačrunje Versailleske měrowe zrěčenja njedopjelni.

Prażiśkim „Narodnim Listam" jich Genfiski dopisowak Stanley Bell pische: K jednanju Rady wo sastupjenju Němskeje do Zwjazka Ludow tudomne diplomatiske kruhi jako na kedźbu hódnu wobstejnosć pokazuja, so tónle historiski moment zyle procze nimo puschcza, hačrunje žu žo mězgy a léta zwady wo němskim wobdźělenju pschi Zwjazku Ludow wjekle. Waża žebi wobsebje tu, so je němske knježeństwo žwoju žadosć w krótkej nocze podało, njewumělcjo žebi někajkich zkuli wuwstaczow a pokazuja jenoż na prjedawshe rozwrjeczenja.

Rada je sa nadawk měła, porjad sa pobjedźenje postajiecź, kotreż ma žo 8. měrza wotmeć. Dokelj žebi Schpanišla stajnje město w Radze žada, je žo pschetworjenje zyleje Rady położiło. Tola Barlinske knježeństwo je hižo pschipowědźiło, so by žwoju žadosć wotwołało, jeli so by ł pschemjenjanjam hjes pschihłosowanja Němskeje doschło.

S tym je jara łostorźiwe położenje nastało. Pólska tehorunja wo žwoju kandidaturu wo město w Radze wujuje, žo na to powołaja, so pschijecże Němskeje runowahu w Radze pewali, a so je wobdźělenje Pólskeje nužne też je pohladom na bórsonne rozšěrjenje pólsko-němskich swadow. S druhim delikatnym praschenjom je rozsudźenje, hač je Němska wschě žwoje polwinosće po Versailleskim měrowym zrěczenju dopjelnita; pschetož konferenca zwjazkarskich pótkanzow hač dotal widźi, so Němska je njeje dopjelnila, a tohodla je nuzne, namakacź formulu wo „efektiwnych rukowanjach," a hišće psched zastupjenjom Němskeje postajiecź, po kajkim waschnju budże žo postupowacź, hdy by žo Němska w pschichodźe znowa pscherinowo Versailleskemu měrowemu zrěczenju pschechła.

Tajne zrěčenje mjez Němskej a Awstriskej.

„Rjez Pospolita" žo ł powěsću Londonskeho powěsćedawarja „Kurěra Warschawskeho" saběra, kotruž praji, so je žo w Awstriskej a Němskej tajne zrěczenje dojednało. Po nim ma žo sa pjeć lět mjes **Němskej a Awstriskej wojerstwa a hospodarska unia wotsamknyć.** „Rjez Pospolita" mění, so by najskerpiche wotmołwjenje na tajki plan — jeli so wobsteji — **unia pólsko-cźeskoslowakska była.** Pólska njemóże, njenewanje nowiny pischu, hakle wotcźakacź, schtó ł temule němsko-awstriskemu planej Europa rjekuje, ale dyrbi na žwoje ramjone położenje pomyslicź, kaž na położenje cźeskoslowakskeho žuzboda. Kóžde sćěsnjenje internacionalneho położenja Cźeskoslowakskeje by nojwoždundische sćěsnjenje położenja Pólskeje mělo. Pschisamtnjenje Awstriskeje ł Němskej by Cźeskoslowakskej pucź ł połnoży, ranju a połodnju sawrjeło. Napohled nowinny praja, so dyrbi so Cźeskoslowakska w žwojim zamknym sajinje ł Pólskej pschihilicź. Pólsko-slowakska unia icźiuti žo tak žiwjenjowe praschenje, kaž sa Pólsku tak sa Cźeskoslowakisku. Cźim spěšnischo budźetaj wobaj žuzboduaj stataj postupowacź a do skutka stajicź žwój wulki plan, cźim wuspěšnischo budźetaj pscherinowe schłodowym sćěsnjenjam němsko-awstriskeje unije dźěłacź.

Wotšmórnjenja z wójskowych wndawkow.

Hospodarśti wubjerk němskeho žejma je sobotu wo wudawkach sa němske wójsko dale wuradźował. Pschi kapitlu „bitwiske šmjerźowanje" žo 913 000 hriwnow, pschi kapitlu „nošymske šmjerźowanje" žo 200 000 hriwnow wotcźahny, pschi kapitlu „narjady a wuhotowanja" 15 000 hriwnow, pschi titulu „cźelne šmjerźowanje" 75 000 hriwnow. We kapitlu žo pschi titulu „wudźerżenje narjadow" 400 000 hr. wuschmornyčhu. Pschi titulu „brónje, munizija a wójskowe narjady powschitkownje", hdyž žo 20 248 000 hriwnow žadaše, žo 454 700 hriwnow wotcźahny.

Sapódjany ł Ranin **pódcźenje sapódjanza Ludendorffa** wojsewi, w kotrymž žo Ludendorff pschecźiwo powěsći wobroca, so je sapoczatk léta 1923 žo na generala se Seeckta dla wuthwórjenja tak mjenowanego cźorneje němskostatneje woborty wobroćił. Minister němskostatneje woborty Geßler praji, so žo w tu chwilu ł tej wěsu saběrać nochze. W pschepytowańskim wubjerku žo składnosć ł tomu pokiknyła. Napschećzo kommunistiskim porokam minister na **wobšěrne pschećiwzjatkanje brónjow ł wukraja pokaja, a so žo kommunistiżo wobžehe na wojerske wuwućenje** wusłeja. Minister žo dale pschećiwo tomu wupraji, so žo tšěkniki privatnym organizacijam wužicź dawaju. Podwisćer, kotryž je w Teltowje młodym ludźom dowolił, tšěkniś wužicź, je žo cźežko pokhłostał. Pschi tymle stejišću je ma wón też mjenjenje rozumnych ludźi wschěch stronow sa žebje.

Pschi dalschim wuradźenju žo pschi titlu „motorske wožyła" 367 440 hr. wuschmórnyły, runje tak pschi titlu, pschitwarjy a pschetwary kawalerijske schule w Hannoverje 600 000 hr. Wot tuniu sa nowe wojerske tšělby žo ¼ milijona hr. wotcźahny. We zyły milijon žo wudawki sa artilerijske narjady pschikročichu.

Univerzitny profesor dla žwojich nahladow wo winje na wójnje wobšěrkozeny.

Kaž Barlinske nowiny powěda, je žo nowe dišziplinarne pschepytanje pschećiwo znatemu Heidelbergskemu dozentej dr. Gumbelej sawdało, kotryž nětkole w Moskwje pschebywa, a to dla někotrych Gumbelowych pschednoschkow, kotrejž je w Franzowskej wo winje na wójnje měł. Wobžehe žo jemu porokuje, so je pjeća rjekł, so je měr léta 1871 runje tak ł nabžluwym měrom był, kaž měr léta 1919.

Manevry čerwjeneho wójska při ruskej wjećornej mjezy.

Ruske bolschewiskie wójsko śmeje mjes 13. a 15. měrzom ł wulka pschiprawjene nałčne manevry w rumunisko-pólskim namjezjnym kraju. Nadpadne je žylne wobdźělenje kawalerije. Pschi manevrje bo mjenujzy wóžom brigadowa kawalerija, dwě brigadže pěšćakow a techniśży wojazy ł tankami wobdźěła. Runje tak nadpadne je, so je ruske wójskowe wjedźenjstwo liczbu wojerskich hoješi ł Chinu a Japanskej pscheprošyło, kotrejž žu hižo do Moskwy pschijeli.

Mussolini je pjeća druhu swětowu wójnu chcył.

W Barlinskim němskonacionalnym „Tagu" nětkuschi statny sekretar Zimmermann wudawa, so je žo Mussolini na Němsku rosłobił, dokelj pjeća w lěcze 1923 pjeća njeje ł jeho planej pschistupiła, nowu wójnu rosputacź.

„Psched dwěmaj lětoma!", Zimmermann pische, žebi Němska ranu chłodźeńche, kotreż bě jej Francowska w Porurskiej sadałała, a po wobwjednjenju wokasche, kotrejž dyrbjesche jej bankowy direktor Dawes dacź. Kóždy cźłowjek, po duchu a cźele wopraudze dorosćeny, dyrbjesche žebi rjez: „Budże-li Němska muż Francowskej na kut skocźiś, budże ł njej kónz." W tym cźasu Mussolini ł „němskim „wótcźinskim žwjazkam" a knježeństwam Němskeje žwojeho generala Capella pótka ł powěsću: „Postajenje-li cźwilizowanej němšći lud ł wojowanju wo žwoju žiwobyće, Italska bróniże a wójnski material šarnuźi!" Němska pak bojasna na to hladasche. Nesłapschija, so romiski Cesar, kotryž chże Italiju sčinicź žwětowu muż, žo na wójnu pschećiwo Francowskej nerjesche a so Schpanilka a Jendźelska ł wótcźinu do pschichodneho žwjazka pschećiwo Francowskej žłuschataj. A na druhej stronje — tak Mussolini žudźesche — je Němska za wjećernej a žwobodu łacna. Sćeła žo. Němska hinak cźinjesche, hacź bě wocźakak: jejni nadzi žo psched Francowskej pokorjachu a Francowskej jejny bjesstrach šarnucźichu. Dla tuteje hłuposće Mussolini kaž žmólniża žapasche. Jeho pjaseš cźežko na połodnjischu Tirolsku padże a pschećiwo Němskej nětko Mussolini poluy hižo žuto. To je hacź dotal ł jenicźkim wunoschkom Stresemannoweje diplomatije. Mussolinowa rěcź je ł prěnim „wróćoschtatkowazym kwćinkom Locarnitich rěczenjow."

Barlinski „Vorwärts" ł tomu pschispomina: Zimmermann je wěsće derje wobhonjeny two tym, schto žo we lěchwje němskich „wótcźingow" stalwa. Mussolini bě žo saměrił, druhu žwětowu wójnu pschećiwo Francowskej rosputacź. To bě bludny saměr, kotrehož njerozum njetrjeba žo pschepytacź, schto by Europje pschinjesł, pschebe wschem pak Němskej. Caligula-Mussolini je europiku zbilisacźijn w druhej žwětowej wójnje žwojemu wulkanstwu wopraucź chcył, kotryž je je strachom sa zyłu Europu, ł njepschestawazym wójnstwu hrożenjom. Fašistiske knježeństwo sa žwjatkarjom sa žwoju schćěwawšiu dźiwju politiku njes druhimi statami pyta. Sbudźenje ducha wójnskeho nacionalizma je Mussolina; němšći nacionalni sakładźeja, so je Němska sładnosć ł druhej žwětowej wójnje skondźiła."

Francowski minister Doumer přećiwo dawkowemu strajkej.

Finanzny minister Doumer je wječera wječor w finanzowym wubjerku deputěrtskeje komory pšećiwo temu protestowak, jo pšekrupy swoje dawki nakładowanjske papjery dawkowemu bórzej wótcžo sćelu a jo wotnje pšećerźiwo agitazji wobrośeji, kotraž jo mjes pšećekupśiwom sa tajki dawkowy strajk cźini.

Kaž „Journal" powě, stej jebi sjednoćerstwo sa drobne wikowanje a sjednoćerstwo hosćenzarjow wotmyślikej, se tśihadnjim strajkom pšećerźiwo wotmyślenej dawkowej reformje protestowaćej.

Alarmowace powěšće z Budapesta.

Kaž Winšti „Abend" (Budapešta powě, ma jo w nalećnosći falšchowanja bankowkow blizše dny rosćuhdazy wobrot wobćakaćej. Powěda jo powšchitkowinje, jo knježerstwo njebudże sadźiwaćej nóz, jo wjednika swjatka „šchtitarjow cźaty" sapóšćanza Gömbös sjimaju. Jeho sajeze jo blizše dny wobćakaje. W inmje switju wo pšećestejazym puczu „wotuczajych Madźarow" a „šchtitarjow cźaty" powědaju. Dotychen tam — tak „Abend" (Budapešta powě — Budapeštku wójskowu brigadu mobilisuje, jo by jebi demonstrazyju dowěry wuhotowak. Gömbös sajo a jeho ludźo jebi na swoje žamtne iwalhowanje myślja. Zbyty Budapest pod cźišćejom wulkeje njewěstośeje stejí. Najdźiwišche powěšće jo rosćerjeja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 15. małeho rózka.

Julijany, knjeżny.

1818 w Čěškocach Jan Pětr Jordan, kiž je 20. 5. w lěće 1891 we Winje wumrěł, rojeńk wótca Jana Arnošta Smolerja, kiž z nim hromadźe so wo zbudźenje serbskeho naroda prócowaše. Zběraše ludowe pěsničky, wuda mału zběrku pod mjenom Wićazec Pětr, spisa wustojnu rěčnicu, wuda zasy łužićanski časopis „Jutrnička" po dołhej přestawcy Dejkoweho „Kuréra". Wšelakich přičinow dla přesydli so do Lipska, hdźež knihikupstwo założi, ważny časopis „Slavische Jahrbücher" wuda a jako docent na universiće wučeše. W lěće 1848 přesydli so do Prahi jako redaktor dweju časopisow a wobdźěli so mócnje při słowjanskim hibanju. W času reakcije wotrjekny so politiskeho skutkowanja a wobroći so cyły k industrialnym podjimanjam. Do časopisow pisaše stajnje! — Horliwy Słowjan, nimo měry hibićiwy, dźelawy, sobu skutkujo we wulkem politiskem žiwjenju, cyły muž, kajkichž smy mało — bohužel — měli.

Starši sy kói, a hórje so maš.:
(Přisłowo.)

*

— **Wo wjedrje.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer —2%, thermometer w nogu —1. — Schkleiża je wyšoko na rjane wjedro stupika. Wyschina cźehnje žo wot Irgnzowikeje pšches Němšlu hacź do pokodnišchcje Ruskeje. Nižina dé wječera rano ſ ranja Jendźelskeje a cźehnjesche žo pšches Schwedšku hacź do pokrógneje Ruskeje. Wjedrarnje měnja, so tuton ras wjedra dołho njeměrjemy. — Jutrje pótmiju štónčko 7,8 hodź. ſthadźa a žo 5,12 hodź. ſhowa. Měsacźk ſthadźa dop. 9,21 hodźin a žo wjecźor 10,18 hodźin ſhowa.

— **Wjedro sa jutrje wutoru:** Milišcho, bóle wětrojte, deschcźiti mózne. We wjecźornej Europje jara miło, w rjeńejšej a połnócnej jyma też trochu popušćiwši.

— **Dalše štrótšene dźełło pola Weigangez.** Sadźeny pjatk žo Weigangez dźěłaćerjam išdźeli, so žo dotalny dźěłanšći cźaš wo 30 hodźin wot 26. februara na 24 hodźin sniži a to tak, so jedyn dźěł dźěłaćerstwa dwě njedźeli pokuje dźěła, mjes tym so druhi dźěl dźěła. Dźěłaćerska rada je tónle namjet wotpokazała, kiž bě žo dźěłaćerjam se strony direkzije wošjewił.

— **Podružnišli pjenjes ſa měrz po njerjschemeńt.** Wostanje žamy kaž w februaru a januaru, 87 prozentow měroweho podružnišćeho pjenjesa.

S **Raboz.** Dźenja rano ¾6 hodźin žo na polu mjes Rabozami a Ssokolzu tudomnych Mučerjej ſkomjana fajma wotpali. Woheń je žo najšerje ſ ruku njeknićomnikow abo pšchenozowarjow saložił.

Se **Ssmochcźiz.** Bošuźel žo teź nasche wjeś je pšerjekł skażenoćsku pšchelutowała njeje. Sandźenu sobotu tydźenja bě poš knježkeho pohonca W., jenješkeho ſyzar tudomneho rycźerkubleŕza, kupuje. Hdyž pša pšchewótacu, nicźeho podhladneho namakaćej njemóžachu. Wutoru pak poš bjes widomneje pšchicźiny šwitny. Morjewo pšu tohodla k pšchepytanju do Drježdźan pójtachu. Tam cźeku skażenoćsći šwónachu. Na thoźe je žo W. kruce po pšchedpišmach mšł, so jeho poš ſ druhim pšam pšchiśchoł njeje. Nadźijomnje wostanje tole jenješki pad.

S **Radworja.** Tu a we wokolinje žałoźnje thripa ſakhadźa. Njelutuje ſtarych ani młodych. Njehdźeźkuli ſu zyke ſwójby na thripu thore: dźěd a wowka, nan a mać, ſyn a dźowka. W ſchuli je wjele njewobrazdjenych měttow, druhdy dźěćo ſrjedź wucźby ſkhorjenju podleźi a domoj wotenźe. Schtóž bjez pšchesahe wuběhnje, toho ſaso cźim krućišo hrabnje. Lěse wokoło ſ domu do domu. Zyła wokolina ſ kaž wulka ſhorownja. Kaſchel, ſmiza, ſahorjenje rjeblazych łóžkow thripu pšchewodźeja. Tu réka: Hladaj žo a wuhoj žo a njewulks šrej do cźaſa!

S **Wěcźiz.** Mjes ſkotom žiwnoſcźerja Korle Mětracha w Wěcźazach je pokhroma wudyrika a žo hamtšay šwěſcźika. Sawěranſki wokrjeſ je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeſ ſhotka wjeſ. Sawjeranſke a ſchkitanſke naprawy naja žo wobkedźbowaćej.

S **Worzyna.** Hamtšay je žo šwěſcźiło, ſo je pokhroma mjes ſkotom tudomneho rycźerkubla ſaſchla. Sawjeranſke naprawy ſu ſa rycźerkubla šběhnu. Sa ſhotkhu wjeſ ſchkitanſke naprawy dale placza.

S **Michowow.** Hamtšay je žo šwěſcźiło, ſo je pokhroma ſaſchla mjes ſkotom tudomneho rycźerkubla, tublerja Jana Domiſcha, žiwnoſcźerja Jana Nencźa a Auguſta Nencźa. Sawjeranſke a ſchkitanſke naprawy ſa zyku wjeſ ſu ſběhnjene.

S **Kotcz.** Mjes ſkotom žiwnoſcźerja Kurta Koyly we Kotczach cźo. 26 je pokhroma wudyrila. Do ſawěranſkeho wokrjeſa ſłuſcha Koptcz, Duczkes a Hempjez žiwnoſći.

Se **Stwiſchtina.** Mjes ſkotom kubterja Bjebricha Nencźa w Stwiſchtinje je pokhroma wudyrila. Do ſawěranſkeho wokrjeſa ſłuſcha zyły Stwiſchtin.

S **Drażdźja.** Ssobotu popołdnju krótko do 5 hodź. je na tudomnym knježim dworje w krtwańni wjećch ſhynuły. Na žitnej łubi nad hródźu hiſchcze nékotři ludźo žiwo do mócnych ſhypachu. Jedyn muž a jena žona ſo ſyłu pšche łamaſchtaj a do hródźe bele padnyſchtaj. S bele padazymi zuhłemi a ſ nékotrymi ſtami zentnarjemi jeczmjenja ſu 3 krowy ſaſhpnychu. Se ſpěſchnym ſapſchimnjenjom wobydlerjow móżachu ſo krowy wuſmobobóježć. Tola dyrbjachu ſhocźata hnydom dorěſaćej. Muž a žona, kotrajž ſyłu bele padnyſchtaj, dóſchtaj ſo ſokło wobodrěſoł.

S **Wósborka.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom Guſtava Merſiowſkeho we Wósborku, knježeho dwora we Luſku, Almy Fechnerowe we Lmowcźazach, Mara Bémarja we Lmowcźazach a Hermanna Hokera w Matecźazach.

S **Wósborka.** Pšchichodnu póndźelu, 22. februara, wotmjeja ſo pola naſ konjaze wiki. Konje maja ſo pšched tšeſtenym ſeſtajeć.

S **Wósborka.** Prózowanjam nascheje měſchcźańſkeje radu mamy ſo dźakowaćej, ſo ſo wot ſpoćatka léta 1923 ſajtate ſudniſke dny ſaſo we Wósborku wotměwaja. Wone wotměja ſo tóždy měſac na radnizy, je-li je trjeba. Powitamy jara, ſo ſo ſudniſke dny, kotrež nascheju a wokolnemu wobydlerſtwu jara pobrachuje, ſaſo ſawjedu. Dyrbi pak ſo należnje pšchecź, ſo bychu ſo ſudniſke dny derje wopytate, ſo bychu nam ſdjerſale. Wſchě wězy ſ Wósborka, Maleczija, Kotez, Jarkow, Jiſta, Cźornjowa, Rołaczija, Lmowcźija, Krapowa, Mo[illegible]wow, Schpikałow a Hłuſchinu, wo kotrychž ma ſo na ſudniſkim dnju, 3. měrza t. l. jednacź, mała ſo hacź do 20. februara knjeſej lokalnemu ſudnikej Gretſchelej we Wósborku na dwórniſchczowej dróſy cźo. 226 pšchińſkacź. Kotre wězy móża ſo na ſudniſkim dnju wołbacź, ſhoni łóžby na gmejniſkim hamcze.

S **Wóſplinka.** Jniſe wuſtawi 16. februara, popołdnu ½2 ſłodź. ſo pola knjeſa dr. Bergmanna maćerjam tuka podawa. Lékař budźe pšchitomny.

S **Kulowa.** Hoſpodaŕſkeho pomocnika Hugo Kobera tu na Haſchku dróſy 5 je połicija ſ nowa ſa wopimſa anpraſiła. Měſacźkeho hoſćenzowa a korczmow w Kulowje je nimi ſamych duchownych napojow damacź a jemu w hoſcźinſkich ſtwach pšchebywacź dacź njeſmědźa. Schtóž pak pšcherźiwo tomu jedna, ſo thłoſte.

S **Kulowa.** Sstrjedu 17. februara, wjecźor w 7 hodź. ſaſza tudomni měſchcźańſcy ſaſtupjerjo w pošedźeńſtej ſtwi měſchcźańſkich ſaſtupjerjow ſjawne pošedźenje. Dnjowy porjad je bohaty.

S **Wojerez.** Tudomna ſtatiwa wyſchſcha hajnikownja pšchedawa ſobotu, 20. februara, dopołdnja wot 10 hodź. w Lohrez hoſćenzu w Nowem Měſcze ſcźěłowace pałne drjewa ſ hajnikowniſkich wokrjeſow w Nowym Měſcze, Kyhłu a Nelkenbergu ſjawnje na pšchedawanje: 1 rm. brěſwowych pruteŕ 1. druźiny, 76 rm. jehlinowych kłoſow, 755 rm. jehlinowych kuluchow, 1571 rm. jehlinowych haſow 2. druźiny, 289 rm. jehlinowych haſow 2. druźiny, 52 rm. jehlinoweho pšcinkowego drjewa. Drjewo pšchedawa žo po rumenjenjach, kiž w tulkowiku pola pruſkeho ſtatneho hajniſkeho ſarjadniſtwa płaca.

S **Narcźa.** Sstrjedu, 10. měrza, popołdnju w 1 hodź. budźe žo we tudomnym hoſćenzu pšeni wokrjeſ naſcheje gmejniſkeje hońtwy na dalſche 6 lět ſjawnje na pšchedawanje pšchenajeć. Wotnajeńſke wumjenjenja wuſcźa wot 15. februara hacź do 3. měrza ſjawnje pola hońtwiniſkeho pšchedſtejeźerja Bacź a budźa žo pšchi pšchedawanju hiſchcze jónu wošjewicź.

S **Narcźa.** Sandźenu póndźelu njedaloko naſcheje wſy nékotři kołoſjędni ſapſchahu, kiž mjeli do jamy Erika wjeſeſche, ſadźerźacźu. Pšedy hacź žo pohonc wot pšchedwapjenja prawje ſhraba, běchu ſuty hižo konjej inwpſchahnuli a jeju pšchinje wotchnali. Hacź žo tu wo pótmiły ſort abo wo paduſchtwo jedna, dyrbi hańe rośſahnjenje wyſchnoſeje dopokazaćej.

S **Mužakowa.** Samóženje ſjawneho wikowańſkeho towaŕſtwa firmy Löbel w Mužakowje a jeje mějićelow kwaŕſkeho mišchtra Emila Löbela a pšchekupza Jurja Löbela je žo 2. februara pod wobkedźbowanjom dohlada ſtajiło. Sa dołhodobnu wołbu je žo ſcźežeŕſki radźićel Auguſt Stiżer w Shorjelzu ponjenował. Shromadźizna wěricźelow wotmeje žo 27. februara, dop. w 10 hodź. na tutomnym hamtſkim ſudniſcu.

S **Khorcźbuſa.** Tſom cźežkim ſłoſtnikam, kotrež běchu žo ſ tudomneho zentralneho ſaſtawa wubohyli, wjele na tym ſaležeſche, ſo bychu žo w holku wulkich měſtow ſbu-bili. Po ſdaćerjach policije ſu jenoho ſ nich w Berlinje a tamneju w Sommerfeldze ſajeli.

S **Tornowa p. Khocźebuſa.** Schulerja Wilhelma Niproſchku ſchnworkł dopokhnja na puću dołhy do ſchule we ſchmrźkach njeſnaty cźłowjek nadpadże. Jako bě nihdźe hodźimi dołho bjes wdomnja w 500 metrow ſdaleńym lěſu leżał, wupuści ſchuler. Njecźujeńſche pak ſamych bo-ſoſcźow. Też njeſpóſnachu jane ſnamjenja, kiž bychu ſa to rěcźałe, jo je žo nadpadnik na ſchulerju pšchejchł. Schuler:jowu ſchulſku mapu njedaloko w jetej jamje namakachu. Jenoż ſnědańſke pomaſki běchu žo ſhubiłe.

Miłosćiwa ſotra.

Nowella ſ franzowſkeho.

2] (Pokračowanje.)

Hdyž dyrbjach dobrych ludźi łowuſchćicź, běch łyſchon ſadźiwołowany. Ale kajſu radoſcź ſacźuch, hdyž ſmědźach ju ſa lěto w próſdninach ſaſo widźeć a zyły měſaz ſ nimi ſhromadnje pšcheźiwicź! Najſtarſchi ſyn, Corentin, wujědźowaſche ſo hižo nětko ſe ſwojim nanom na morjo, wón dyrbjeſche ſo tohorunja ſ pšchiwjedowarjom ſtaeź. Tón druhi, kiž Gabriel rěkaſche, dyrbjeſche ſebi ſamžne powołanje kaž Gabriel, a Vricne łokaſnje kaž Corentin łuſiołicź. Tak to běſche praſtare waſchnje, nékaſi jakoń pola Penhoeleez, ſo by ſo najſtarſchi ſyn ſ pšchiwjedowarjom, druhi ſ duchownym ſtat, ſo bychu wſchitcźy, jeni jako duchowni, druhi jako łódźnicźy, ſo ſ wunnoźenjom rośbitnikow Bożej ſłužbje a ſłužbje bliźſcheho poſtwjeźicź móhli.

Schtóž dyrbjeł naſtupjaſche, to ſ dweju ſnamjeńſcha jena do kłóſchtra dźěſche.

Na ſamžnem dnju, hdyž Gabriel do ſeminara Koteńdźe, wujeźe Corentin na morjo, ſo by ſo prěni króć pšchecźiwo wjewjedram ſtajał. Hacźruźej běſchtaj wobaj ſa ſwonkowne ſacźiſcźeńſke jara pšchijomnaj, to ſo Corentin tola njebojeſche, a Gabriel njepłakaſche.

Kóždy dyrbi ſwoju winowatoſcź dopjelnicź — ſebi praješchtaj a tócźeſchtaj ſebi ruzy Bożenje praſo.

Na kóruzu pšchichodnych próſdninach wotpočowaſche ſo podobny wuſtup mjes Vricne a Benjaminom; tutón dźěſche ſe ſeminariſtom Gabrielom, tamuny ſaſtupi na Corentinowe měſtno, kiž běſche hižo łódźnik ſwojeho nana.

Njeběſche nicźo bóle poſběhowaźeho, ja to hiſchcze ras wospjetuju, hacź tale dobra žiwótna, to kotrejž kóždy do pródka ſwoju rólu pſchidźěłeny dosta, kiž ſkoro ſ rjekowſkej jednorośeju dopjelni.

Macź Penhoel běſche hižo ſ dołhowu cźaſa morwa, a jeje dźowka, hyrnjeż běſche dźěćo łyła, ſaſtupowaſche ju jako hoſpoja. S tyho wuwi ſo pšchirodźinſky ſaje tajka nékaſa macźerſka a hoſpodowſka ważnoſcź, a na tom dnju, hdyž Yvonne k prénjemu rajeſ k ſwoj. woprawjenju dźěſche, njeſche hižo napohlad ſony.

Ja měnju, ſo ju hiſchcze pſched ſobu widźu, w jeje bretońſkej narodnej drašce, kiž noſchcźeſche ju ſkoro pšcheco w cźemnych barbach, a jeje ſnědběłej kapje. Hacź pak wona nětko ſ pózněnym ſadźerźenjom do ſpuchkoje dźěſche, hacź ſ wuſkocźnej nózku khwataſche nutſkubowacź, kóždy hladaſche ſ wobdźiwazym ſpodźiwanjom, ſ cźeſcźownym ſpodobanjom ſa njej. W domje wědźeſche naſſjwědomnicźiſki porjadk ſakhowacź, a wſchitcźy jeje bratja poſłuchachu jej klepje, haj ſamo nan, kotremuž njedźełu druhdy lewity cźitaſche, pšchetoź wona rjadowaſche pokładuju a wón rad ſchćekowcźu wupi. Tohodła pak njeterpeła ſebi nichtó myślicź, ſo bychtej tale młodoſtna ważnoſcź a khuinoſcź a tale pózźiwoſtna krutoſcź hrudobu ſa ſcźěłowe měſcź. Dogyła niż, to běſche jene ſ najwjeſelſchich domow zyłeho měſta, a hdyž naſ pródźinny wótchi ſjednoćichu, knježeſche w nim patriarchalna wjeſelokeſcź, njemućena radoſtna myſl; Gabriel a Benjamin poſabyſchtaj ſnano, ſo mataj cźornu ſukuju, a hdyž druhdy wſchitcźy ſhromadnje wulkeſt do wołowiny cźinjachmy, to pokaſachtaj ſo wonaj najwjeſelſchoj. Yvonne njemyſleſche hižo na to, ſo by naſ na tajſich dnjach wrócźoſpěrała, teź wona pſchewołtaji ſo ſtónzu, cźerſtwemu powětrej a pſchewjeſolej hitkeźiwoſći ſwojich pjatnacźe lět.

Wona bě wotroſtła w rjanu, wulku holcźu, powabnuju, wuſpołeje poſtatowu, ſ prawidłowymi ryſami, cźornymaj, ſnajnjaj wocźowaj a ſ jandźelſkim wuſmjećkom. Schto mam cźi hiſchcze wjaſy rjeź, mój pſchećelcźo? Ja łubowach ju tehdom hižo, a naſche ſnaći ſebi wſchitcźy myſlachu, ja ſmoj ſa ſebje poſtajetaj. Skónczńje běch je ſwojimi ſtudźenemi hotowy, to réka, njemějach ſpka łóſcht k ſtudowanju, hdyž mje mój porucźnik, ſłoſujo ſo po mni, k wobkedźowanju ſ bronjemi da.

„Sadźerź ſo derje", wón ſe mni praji, „pšchetoź ſnadź jónu jeho wobkedźowaſchcźeńſcheju."

„Sskawa!" ſawołachu ſchtyrjo braſija Penhoelowi jednohłoſnje, hdyž tole wuſłyſchachu, „nětko ſo hižo wjaſy dźěłicź njebudźemy."

Schtóž ſtareho pšchinjedowarja naſtupa, to mi wón wutrobnje ruku potſchaże a mjenowaſche mje ſwojeho ſyna.

„Ja ſym jara ſbožowna", praješche Yvonne ke mni, a ſyła radoſcź ſabłyſkota ſo w jeje wóczku.

Sbožo, kaž ſo ſda, bě ſo na tutom wjecźoru na nuſe wuſmjakło, a ja dowěrjach ſo rjeńſchemu pšchichodej. Ach, kak móże ſo cźłowjek tola mylicź!" — —

Po króteſej ſeſtawzy Kerkadeź pokračowaſche w ſwojim powědanju:

„Běła ſo ninu, ani ſo by nješchto pšcheczeſtiwo nuczikło, w kotremž běchmy my, Penhoeleyo a ja, hromadźe žiwi. Potom pšchińdźe wjele horja a njeſwoja na tutu wbohu ſwójbu, kotruž mětwach hižo ſa ſwoju.

Najpjerjedy wotpuczowa Gabriel; wón běſche na měſchcźika ſbł wuſmjeczeny a dyrjeſche ſo do miſijonſkeje ſłužbje do pohańſkich kraſow podacź.

„Cźehodła njechaſch pola naſ woſtacź?" praješche jeho nan k njemu. Sſłubuja cźi buſche;aſtwźiwo we wokolinje; ſaſtojniſtwo ſaraja na kraju je rjane a wažene."

„Sawěſcźe, ſtapſchećźiwi młody měſchnik, a ja ſo nadźijam, ſo mój młódſchi bratr Benjamin na tutom puczu ſwoſtanje, pšchetoź njeſe Bohu mjenje ſpodobny. Ja pak cźuju, ſo ſym ſa miſijonſtwo powołany a tradam ſa tym, ſo bych prawje wjele duſchowi ſwumożił."

Ale hdy by ty ſo nam jenje wjaſy njewróćił, moje wobhe dźěćo, hdy bychu cźi, kotruchž dyrbjeſche ke ſchćekowanjam pšchiwobroćicź, tebje cźiwołowali, morili?"

„Tohodła ſo njeboju, nano. Wy budźeźeſche ſo ſa nuſe modlicź; tola njeſadźéwajeſze mi wotpuczowacź! Bóh ſtnjes mje woła!
(Pokračowanje ſcźěhuje.)

„Domowne twarske družstwo."

Naſche domowne twarſke družſtwo je ſo nětko wutworiło. Njech je mi tudy dowolene, nadrobniſcho ſaměr a pšchedewjaſce teho ſameho wopiſacź. Towaŕſtwo je ſebi

ja jamer klasiło, pschewschacz a kuwwjeschi wschitke twarske dźěła we wyšokich a podseminskich twarach naschej domizny. Potajkim porucza so k kuwwjedźenju wschitkich (murjerskich, cźěsłarskich, blidarskich, kowarskich, tischlarskich, samkarskich, kachlestajerskich, mokerskich dźěłow atd. po najturšich wobliczenjach, dźe twarske materialije wobstarać a podawać, kaž wapno, zement, zhžele drjewo atd. Dale zhotuje druzstwo k twaram trěbne ryžowanki, wobliczenja płaczišnow, statiske wobliczenja atd., podaka radu we kóždym twarskim nastupanju. Samsnjpicz do towarstwa może kóždy, wosebje kóždy twarski rjemjeslnik, njech murjerski, cźěsłarski, blidarski abo druhi rjemjeslnik. Towarstwowy podjel je so na 50 hr. postajił, kotrež dyrbi kóžды, kiž druzstwu pschistupi, saplacicź. S tutych pjenjez twori so wobkhodny kapital.

Kajki wužitk maja nětko sobustawy druzstwa? Woni dostanu kónz kóždeho wobkhodneho lěta cźisty dobytk po podźělach wuplaceny.

Woni dostanu na prěnim městnje dźěło pola druzstwa, wosebje twarjo dźěłacerjo, murjerjo, cźěsłarjo atd. Blidarjo, samkarjo, kowarjo atd. dostanu wschitke tuto rjemjeslo nastupace dźěła pschez druzstwo pschipokazane.

Dokelž so tuto druzstwo njewobmjesuje jenož za Budyschki wokrješ, ale po zyłej Łužicy, tak je dźěłanske polo wobschěrne a schěroke, a mózno, tutón plan pschewjesenje. Druzstwo dha wulkim zuzym firmam napischecze stupicź, kiž so tak husto do nasich rowow a wobadow cźisheja, so wotkolo naicheho wobydlerstwa helcza, dokhž je nětchto k sabłudze, ale hewak za naš niczo wysche nimaju. Cźasto tež zuzych dźěłacerjow a rjemjeslnikow hobu pschijmedu a naschich domjazych jako nuzowy hósć wobkladuja. Dokhž so jedyn wjetschi twar wunjedze a so k zwonjemu tónzej blizi, so naschi domjazni dźěłacerjo na prěnim městnje puischcza a zuły dźěło hacź do konza wobkhowaja. Tak so to tež husto stawa.

Wchelake wulke twarske firmy maja nimo zwonjeho twarskeho wobkhoda hischcze wulke blidarnje, kowarnje, samkarnje atd., tak jo ma cźasto jednotliwy wobjedźer, wobjedźer wobkhowa, 4 abo 5 rjemjeslnikow sjednoczenych, a tež potom tón dobytk sam, je to trjeba? A druhi jednotliwi rjemjeslniz pyches tajki problem cźerpja a schkoduja. Sso sežiwicź a tež druhemu zhwjenje popschecź, je naisha sahada.

Druzstwo tehodła kóždeho napomina, do njeho sastupicź, dokelž na kóždy zwóz dobytk a tež dźěło sunjunjene. Do pschedbydnitwa słuschcza z twarskich rjemjeslnikow knjes A. Hładki w Brěsowje a z pjenjezneho wobkheda derje znaty k. O. Wojnar, sekretar pschi finanznym ministerstwje we Drjezdźanach nětko w Budyschinje. Sa pschedbydnu dohladowarskeje rady je so k. blidarski mischtr a wobjedźer ma-

schinowoje fabriki A. Rauchenbord w Bobliczach wuslowił. Kóždy, kiž towarstwu pschistupi, ma so pola pschedbydnitwa samolwicź.

Z Łužicy.

Se **Schěrachowa.** Korywnske pschemysłowske towarstwo je na Budyschcie hamtike hejtmanstwo prošłum japodało, so by so wobkhodnikam na 20 wjeczorach woh kóždo dowolilo, so smjeli swoje wobkhody hacź do 9 hodź. wjeczor wotwurjene mecź, a so by so ličźba za wobkhod swobodnych njedźelow městam pschimerała. Hamtiske hejtmanstwo je prošłe žadanje dopjelnilo a pschikhilobu, so chce na powyschenje ličźby wobkhodnych njedźelow dźiwacź, kaž budźe trěbne.

S **Kundraczic.** Cźežke njezbože z motorskim kolom sta so na dróze z Rennersdorfa do Kundraczic. Mechanik Hauwert z Bjarnaczic je swojim motorskim kolom pschez hakosku, kotraž na dróze leżeshe, sajedze a je swojim kolom padże. Wes wědomja wosta ležo. Dokhž so jemu wědomje jako wrócił, wlecźeshe so z wulkej prózu kruch dróhi dale. Wobhdźeł fabriki Auforge jeho do swojeho wobydlenja hnjedźe. Hauwert je hyši wažny šlichtarj, hdyž Ewe wácźko wobschkodźiš a so cźežko wobodrěł. Motorske kolo so wjazy trjebacź njehodźi, dokelž je benzinowe a karbidowe hudobje rozbuchło. Měnja, so je hakosu něchtó se styrn wotpohladom na dróhu położił.

Našich česenych čitarjow **w Bukozinje** prosymy, zo bychu sebi **Serbske Nowiny** pola k. **A. Jakuba w Hlinje** skazali, tak dostanu je na samsnem dnju wudaća.

Knjez Jakub zbóra pjenjezy za Serbske Nowiny a hnydom kwituje.

Nakład „Serbskich Nowin“.

S **Cibawy.** Nad samóženjom tudomneho wikowarja z wowcźinami twarami Alfreda Hüttiga je so konkurs wotewrił.

Se **Zitawy.** Kruwa fahrednika Josefa we Wittgendorfje je cźelo je tśiomi nohami na žiwot pschinjeshła. Pola bewak derjezrosezeneho skorzatka pobrachuje lewa prědnja nóga. Njedźiwajcy teho cźelo je tśioch nohach wjeźele po hrodźi skacze.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu, 15. maleho róžka 1926.

Burša saudźenu zobolu w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,40
1 jendźelski punt	20,40	100 cźešk. krónow	12,41
100 schwajc. frankow	80,79	100 pólsk. markow	57,00

Efektowy wobkhad bě tež saúdźenu sobolu dale žiwy a kruty. Kurzy so sajšo skerje skruczowachu. Wójerska wobzonka stupi samo wyschsche 4 hr. sa 1000 hrivnow.

S **produktowych wikow** nimamy wjele nowcho powěsćicź. Płaczišny wostachu na dotalnej nisskosći. Pola rožki chyzchu so skerje wotdrjebjowacź. Ssobolu płaczesche zentnar

w Berlinje:

pschenicy 12,25—12,40 hr., rožki 7,25 hacź 7,50 hr., jeczmjenja nalicznjeho 6,99 hacź 7,80 hr., nadpomneho 8,30—9,70 hr., sa wowš 7,75—8,30 ſt. hr.,

w termijowym wikowanju

sa měrz: pschenicy 13,25—13,20 hr., rožki 8,27 hrivnow,

sa meiu: pschenicy 13,62 hr., rožki 8,87 hr.,

Na pschedań.

Krumna: wyšokosuncźelna w Jěžowje cźo. 7, z cźelectwom w Wětej cźo. 11,

mloda do cźahanja, 2 kruwjazej grataj a 100-litrna zentrifuga w Malych Dobschezach 19 b,

wyšokosuncźelna: Dejka w Koslach, w Maleschezach 24, w Hrodźišcźu 20, we Luhy 56.

2 **wyšokosuncźelnej** w Hajnizach 15,

wyšokosuncźelna: w Pschiwezijach 5, w Khrosce cźo. 7.

Kosa pschipasuchcźena w Dobroschi cźo. 3, 2 pschipasuchcźenej we Wulkich Dobschezach 16.

Prosata: 6 we Lupjanskej Dubrawy cźo. 1

rjane w Lipicy cźo. 8,

bylue: w Delnim Chunowje 7, Bensch w Radworju, we Khelnje 36, w Radworju cźo. 7, w Cźornym Hodlerju cźo. 102.

Zentrifuga w Delnjej Hórzy cźo. 12.

Wóz hospodarski, 60 zentnarski, kowarnja w Scźežezach, hospodarski 30-zentnarski, kowarnja w Klukschu.

Dźeržazy wós w Budyschinje psched Schuleskimi wrotami 19 II Schtroka haza 2 l.

Sklonu wokseph 300 zent., zyna 30 zent. Michał Schmidt w Radworju

Sso pytaja:

Pjekarski. Vogt, Tuchorska haza 17 w Budyschinje.

Bohonez Handrik w Spytezach.

Sapschahowarz, starschi muž, tachantske kubło w Hrubjelcźanach.

Schwajzarski wincźownik, Breytscha, knjezi dwór w Maleczanach.

Zintrowneju, w Sreschinje cźo. 4 a Köhler we Wjeleczinje cźisko 59.

Holza do domu, pjekarnja w Budyschinje, Moltkowa haza cźo. 2.

Dźowku, Müller w Sslonej Borschczi.

Drjewowe awkzije.

Na Maleschanskim rewěrje 18. 2., dop. ½10 hodź. w korczmje w Cźeschinje. — 19. 2. dop. ½10 hodź. w korczmje w **Lěsku.**

Na Pěsčawskim rewěrje 16. 2. w 1 hodź. pschi kamjentnej dróhy:

60 mtr. brěsowych kulucholow,

brěsowa walcźinu.

Na Korczinskich honach brjedu 17. 2., **pop. w 3 hodź.** we Kocźin-Skulowskej hranicy 35 **sołowow** sjezajego drjewa a słanje, 15 hromadow hakowow, 10 **sołowjo** pjenkowe ke kopanju.

Sdóndźiszy na pschedwjedowanje:

Sdrjedu 17. 2., pschip. w 12 hodź. w **Kocźinje** w Kreuzez korczmje: kruwa.

Sdrjedu 17. 2., pop. ½2 hodź. w Ebermanez hoscźenzu w Khojnej pola Lubija: žonjace **kolo** a nowej wobruczi.

Schwórk 18. 2., dop. w 10 hodź. 3 schatowe mandle, bórny bjezaz maschina, kachle, bow, **wulke** grotowe pleczidło, 1½ m twjerdeho palm. drjewa, 12 brěsowych, sipowych a klonowych deškow w kasarnje w Kamjenzu.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki hischcze malo wuwite, płaczišny sešłabjene. Tendenza: muczna.

Produktowe wiki dźenża dop. ¾12 hodźin w Berlinje: Zito na płaczišnu dźerži, žnadny wobrot. Tendenza šara měrna.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotsiowe symje wo tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płaczišny wo Kotej hriwnje.

	13. 2.	12. 2.		13. 2.	12. 2.
Pschenica	246-248	246-248	rapš. wosušcźe	15,60	14-15,00
rožka	145-150	146-151	pschi. melasa	8,60	8,60
nalet. jeczmjen	166-194	166-194	erdebela	22,00	—
nal. jeczmjen wowš	138-156	138-156	žrnjaze krupi	14-14,40	14-14,50
kukuriza (Mais)	155-166	155-166	Sony	20-21,00	20-21,00
pschenicn. muka	189	—	wota	24,00	24,00
rjana muka	32-35,25	33-35,25	fany wosuschł.	20-20,20	21-21,80
pschenicz. wotr.	22-23,75	23-23,75	modre łupiny	12-13,00	12-14,00
rjane wotrowby	10,75	10,75	žolte łupiny	14-15,00	14-15,00
rapš	9,50	9,50	žyno, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,15
lane symje	345	345	žroma, rjana	0,70-1,30	0,70-1,30
hrach	—	—	„ pschedcź.	0,70-1,20	0,70-1,20
pjelušchi	22-26,00	22-26,00	„ wowsna	0,90-1,35	0,90-1,30
	20-21,00	20-21,60	„ jecźna	0,80-1,20	0,80-1,30

Płaczišny rěsneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

13. februara 1926. Po zentn. ſt. hr.

570 bykow, 909 wolow, 1184 kruwow a jałowjow, 2100 cźelatkow, 6773 wowzow, 6971 swinjow.

Woły: 1. druzina 48—51 hr., 2. 41—45, 3. 36—39, 4. 32—34.

Byki: 1. druž. 46—48, 2. 40—44, 3. 36—39.

Jałowje a kruwy: 1. druž. 45—49, 2. 36—42, 3. 30 hacź 34, 4. 24—28, 5. 20—**28**.

Cźelata: 2. druž. 62—66, 3. 52—60, 4. 44—50, 5. 37—42.

Wowzy: 1. 43—47, 2. 35—42, 3. 26—31.

Sswinje: 1. druž. 81, 2. 78—80, 3. 75—80, 4. 75—77, 5. 72—74, 6. — ranzy a kundroby 70—75.

Se **Sohlanda pola Lubija.** Na hamtnem wjeczoru, hdyž se pinzy žiwnoscźerja Lehmanna butru kradnychu, žu hischcze na tśioch druhich městnach kradnycź spytali, pola žiwnoscźerjow Weiju, Wünsche a Thuniga. Jenoż pola prědšcheho nadeńdźechu někotre punty mjasa, kotrež bobu wsachu. Pola druheho dyrbjachu paduschi je prósdnymi rukami wotesći.

Se **Shorjelza.** Saúdźeny pjatk wjeczor ½9 hodź. duzy z khcźiwnje zyrkuje na Wisnicźanskim dróhu expedientu Shorjelskeje dźěłacerjerje cźišcźenje, Spottu Boża tuczka soja. Jako jeho nimoduzy namakachu, dawasche jenoż hischcze hłabje hnanjenja žiwjenja wot sebe. Sawołanu lěkar da nahle semrětego do měschcźanskeje cźelkowanje wotwjesć.

S **Rychbacha.** Hospodarske połoženje w naschim měsće bywa pschez hubjerstwo. Barbowa fabrika Griesdorf w Rabe hižo njedźele dołho w pschikrótschenym cźasu dźěła. Mjelo je tež chemiska fabrika Schwstera a Wilhelmija pschikrótschenu dźěławosć cźasy postajiła. Dźěłaja jenoż schtyri dny woh tydźeń. Pónđźelu a sobotu wobkhod hacź na dalsche dopowěsće wotpowrószcźe. Hänschez maschinowa fabrika na Wósserkrjez dróhy je pod wobtłoženy dohład stajił.

S **Němskich Jenkez pola Rósborka.** We wobydlenju barona z Malotki w zuzodnym Ulbersdorfje nasskrje dla wobschkodźeneho wuhnja woheń nasta. S woheńhajchakom mózachu jón salecź. Popołdnju wokoło 4 hodź. tam sajšo woheń wudyri, kiž so z wulkej spěchnoscźu po zyłej tśišche wupschestrě. Najkerje je so nihdże schtrićka dźerzała, kiž je z powětrom wjetschemu wunjej dowjedła, abo je milinowe groty trjechita, kiž so schpecźalnicu a tak pschetorhnjenje miliny nasta. Wulki twar, baronowemu zwakej kluschazy, zo hacź do makeho dźěła zyle spali. Mały dźěl bě z wopakesiskej murju schtłany. S wulkej prózu mózachu jón wohnjowe wobary wuthowacź.

Wojowanje přeciwo skótplahowańskemu zakonjej.

Jednanja z hospodarskim ministerstwom.

Nam so pische: Saúdźeny schtwórtk běchu sastupjerjo „komiteja k sakhowanju burskich sajimow“ a „swjatska dźěłazych ratarjow“ z Budyschkeho hamtskoho hejtmanstwa a z Ruduych horow pola sakiskoho hospodarskeho ministerstwa. Dokelž pak bě knjes hospodarski minister dźensnišeho khoru, pschijachu pschecźa burow wschitkeju knjesa: z Gehe, hrabja Vitzthum, krajny **skótplahowanišći inspektor Grundmann** a dr. Thieme. Pschi tychże jednanjach sastupjerjo pschez 2000 podpismow z nětšže 130 **gmejnow** pschepodachu, kotrež jebi wotstronjenje skótplahowanskoho zakonja žadachu.

Knjes Grundmann spyta w 3½-hodźinskich **jednanjach** sastupjerjow wo pschichódnosći sakonja pschełwědcźicź. Burjo **pak** so z jeho nahladom njespokojichu, ale wobšłachu na swoim žadanju. Knjes z Gehe wuprajі so, so knježerstwo se sakonjom jenoż wobsamknjenja **krajneho** hejma pschewjedźe, a hdyž krajny hejm wobsamknje, so sakoń z mozy staji.

Na to sastupjerjo burow se stronami krajneho **hejma** do swiska stupichu. Sbliženje wschěch strakzijow k sebi, so **swojim** sastupjerjam z nami jednacź dachu, žebi wolnje wažiwu. Hačkuliež so pjenarne pożadženje wotnje, běchu tola sastupjerjo wschěch stron pschikomni. Pod nawjedowanjom knjesa Saykory z Delnjeje Hórki so jednanja w jezimowni wotmědchu.

Němskonarodnjalna **frakzija,** za kotruž jako hłowny rěčnikaj kk. sapódplanzaj Pagenstecher a Schreiber rěčeschtaj, wuprajі so swójniwa, sastupicź sa wotstronjenje sakonja, hačkuliež so najprjedy wuprajі, so, hdyž so to wo 1 lěto wotstorczi, budźe nałeżnosć sajimicha. Potom so knježa pschecźiwne temu wobrocźichu, so je krajna kulturna rada sa sakoń wustupowała. Posdźišo pak sapódplanz Renner z hamtskeho stenograma wješći, so je krajna kulturna rada sa sakoń wustupowało jenoż pod wunnéjerjemi, wobsehje samsnego pschewjedźenja.

Knjesaj Strowe a Schembor wot sozialnodemokratiskeje strony běschtaj měnjenja, so by njemóże sakoń sa tak krótki cźas sabu sdźěłowacź, hdyž nětšto něchtó pschecźiwno njeby wunstupowało. Nahladnosći krajneho hejma so z tym dospolnje podrujże.

Burjo sastupjerjo rozsajamichu, hdyž so sakoń wudźěła, kiž brěmich a małych burow jimi, dha je wobstacze tyšazow burskich swobodow wažnišcheje; njejedna so wo nahladnosć, ale wo praschenja existency.

Sdźerżenje sastupjerjow sozialnodemokratiskeje strony je pola burow sylne spodźiwanje sbudźiło.

Wot demokratiskeje frakzije wuprajі so sapódplanz Jules Klaus, so jebi pscheje, so by so paragraf kulturske kpje wulwarił. Sdźerżenje jeho frakzije je swoje pschecźiwny we wulkej koalizji měło, wón jam pak je wobsahowinje pschecźiwno kulturskemu sakonja wótcźał a też pschecźiwno njemu hłosował.

Němska ludowa strona bě tehorunja sastupjena, ale jeje sastupjeř pak njeměješche za nuzne, so by k nałeżnosći porěčał a wopschijeći do cźasa za nuž burow tak wažne pożadženje.

Sapódplanz Renner rěčeschte za kommunistisku stronu, kotraž so po tym sdóndźe, so ju sastupjerjo Landbunda sahadnje wažnosć sakonja k pożdźišemu sdźěłowanja pschiwinjachu, schtož ju sdykne strony ako ratarjo w praksijach wobkrućiłi. Wo praktiskim skutkowanju sakonja strona njeje wědała, dokelž je žadyn ratař k bokej njeješeł, kaž pola nduiskonalonalnych a demokratow. Nětk, hdyž je wukopa, so je wobšłasche burstwo w strachu, jeho strona hnydom za wotstronjenje sakonja sastupi.

Spodźiwne pak je, so w pożdźenju knježa sapódplanza wupraziche, so pschinjesu wuwjedowanja burа Hübschmanna prěnje wěste pschicźiny pschecźiwo sakonjej. Njemóżesche je nimo němskonarodnjanskych a kommunistiskich žana strona k positiwnemu stejischcźu rozsumicź. Powschitkowny sacźišćich pak je, so je dobra nadźija, so so skótplahowanski sakoń pohrjeba.

Komitej k sakhowanju burskich sajimow.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Nitrjicha.** W blišich Radwerjach wopuščeji dejž, kiž pola kubleria Henczela dźěłasche, w nozy swoje dźěło. S nim hubi so jědne koło, nimale nowy wobtek, klobuk, schnórowanske stupnje a druhe drobne wězy, kiž jenemu tam pschisłuschanemu wotroczłej sćuschachu. Pschi pad chżyschc, so mějesche kubler Henczel někotre dny posdźischo w Sborjelzu cźinicz a pschi tym też psches hermank dźěsche. Tam jemu psched jenej budu mkody muzsti nadpadny, kiž so na jědne koło sepréwasche. Kubler muzsteske zjebi, so je to cźeknjeny dejeř, chżyschc pak so blize wo tym pschesmědźicz. Pschedy pak hacz k tomu dóndze, bě muzsti hižo wuczuk, so Henczel sa nim hlada, cźisny klobuk a koło Henczlej psched nohi a shubi so we cźischcźenzy; pschi tym bischcze make dźěco k semi poraby, kiž so w mjeswoczu scrani, so krwawjesche. Njeporadźi pak so pak, so bychu paducha sajeli.

* S **Drjezdźan.** Snata kakaowa, schokoladowa a konsiturowa firma Lobeck & Co. je swojim wěricźelam sc wokolnikom sdźelika, so dyrbja so pod wobkhodny dohlad podacz.

* S **Kamjenizy.** Tu su hrósbne stóstnistwo wotkrylli. We wustupowej janje doma na Zielhenskej drózy cźo. 36 namakachu cźeło 1½tuje hudzy mubamy Lehmannoweje. Holza bě so psched nékotrymi njedźelemi shudika. Macz ménjesche, so je holzu nechtó z domu wuwabił abo so su ju bjesswédomicźiwi ludźo wotwjedli. Policija stóstnistwo pschepytuje.

* S **Lipska.** Najsterje se stóstnistwu wotkroni

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 8b. płaći 10 zł. pj. Wudawa a diści Smolerjec knihiśišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy u. a. rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u. u.

Čisło (Nr.) 39 **Budyšin — wutoru, 16. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Što měni Budyšski hamtski hejtman dr. Jungmann k serbskemu prašenju?

Kaž „Dresdner Anzeiger“ ſ 14. 2. 26 pische, je knjes hamtſki hejtman dr. Jungmann na pożledniem pożedźenju wokrjeſnego wuběrka so wo žerbſkim praſchenju takle wuprajił:

„Dyrbimy pschezo sašo na to dopominać, so we naſchej wótčinje Němcy a Serbjo w běhu lětstyhaza žu ſtorv wſchudżom ludnje (ułtſch) jedyn do druheho pischeſchli. Hdyž pak tole, we wěſnych ſtronach kaž pola naſ žo ſtako njeje, tam hyſta wobaj móz ſtarſchy ſwiſtowanjow měrnje a pyſheczeſcege jedyn pschi druhim, **hjes tcho, so hychu Serbjo w hajenju ſwojeje narodnoſcege ſadźewani byli. (!!) Serbſchu rěcź, wobcžbje w naſchich rěcžnje namčſchanych ſchuliſch wokrjeſach po możnoſczi haja (?!) druhdy bóle hač je žerbſkim ſtarſchim ſamym lubo, njedowola tola wſcele žerbſkich ſtarſchich ſwojim dźěcżom ſo na žerbſkim roſwuczowanju wobdźělowacź, dokelž woni wědomnje we wulkim němſkim kulturnym ſjednoczenju ſtejo** pschedewſchěm ważnoſtu na to kładu, ſo jich dźěcźi, ſa jich dalepſchihódźenje nuſnu němſku rěcź, wobknježa. So wyſchnoſcege, ſe Serbami hinak wobkhadźeja hač ſ Němcami, to njebudże a njemóże żadyn Serb prajicź. **Serbſka narodnoſcź ma pola naſ tcho ſwobody, wajenja a ſpěchowanja, ſo njepotrjebuje ſchkita a tohodla njemóże ſo ſ tym puczowanje do Genfa ſa nuſne dopokaſacź.** Schto hychu tak rjec w Franzowſkej wo tom mysliłi, jeli hychu cji tam wjaczlećbni Bretonoju, abo w Jendźelſkej, hdy hychu Walliſiſy abo Keltiſoju pod powolanjom na ſwoju kelſtiku narodnoſcź na Genfſku ſtadźowanku narodnoſczow jěli, abo hdy hychu we wukrajnych hlownych městach ſo towarſtwa ſa wuſwiwobdźenje Keltow ſakłožowale? **Schtóž położenje naſchich, wot ſtarodawna k ſtatej pſchiſtuſchazych a dokładnje na pokoj woſtajenych Serbow ſ położenjom ſ jich ſtatneho ſwiſta runje wntrorhnjenych, cżęſto pſchecżiwcżanych a krjudowanych (němſtich) njeſchinow na jedyn ſtodźenk ſtaja, ſapſrawa wſche ſtawiſniſke muwicże, falſchuje w tu ſkhwilnu woprawdźitoſcź a hani němſti lud, kotryż je nětko wopraweny lud martrarjow ſwěta. Trajnje njebudże ſo nichtón dléje ſlepicź dacź, ſo tak mjenowane žerbſke praſchenje pſchede wſchěm politiſke žerbſke praſchenje, njeje żadyn ſamowólny pſchirodny jew (ſpontane natürliche Erſcheinung), ale harkle w najnowiſchim czaſu kunſchtnje ſałożeny wobeń, ſ kotrymż jenoż někotre wożoby hraja.** Ja měnju, ſo ſmy naſchim žerbſkim kajanam we wulkej wjeſchtinje kwitnoſcź, pſchipóſnacź, ſo woni wo tych wuſprawnjene hajenje ſwojej narodnoſcege pſchedewſchim wažnych pſchepodawacych pożwolenjach nicżo wjedźecź nochzedża, ale woſtanu „ſtataſtwórni ſtaczenjo“.

Tak je rěcżał knjes hamtſki hejtman dr. Jungmann. Jemu je podſtajene Budyſchſke hamtſke hejtmanſtwo. We nim žydła we wjetſchinje Serbjo. Hamtſkemu hejtmanſtwu je podſtajena wokrjeſna adminiſtratura a ſchulſtwo.

Nochcemy jeho ſłowam wjele pſchipomnicź. S tym bychmy je jenoż k naſchej ſchkodze wożkabli. Seadu ja żadu mohli dopokacacź, **kak jara** ſo knjes hamtſki hejtman dr. Jungmann myli a kak malo ſnaje wopraſarnje hiſtoriſke ſuwiſcze a wopraſwdźite pomèry we ſwojim wokrjeſu, njech naſtupaja ſchulu, njech myſlę a pózowanja wobhdźerjow. Njewě knjes hamtſki hejtman dr. Jungmann, ſo liberalna Jendźelſka, wobkeje mytuje wucżerjow, kotſiż haja wożebiſtoſcege, rěcź a kulturu narodnych njeſchinow tuteho žwěrkowego imperija? Pożledniju żadu ſłowow knjeſa hamtſkeho hejtmana wuſpěchujemy tohodla, dokelž jenicżky placži ſa tych tak mjenowanych „radikalnych“ Serbow. Dajcże nam to, ſchtož nam po Bożſkim prawje a cżłowjeſkich ſakonjach ſłuſcha, potom budźemy ſpokojem, pſjedy niż!

Němska přećiwo rozmnoženju sydłow w Zwjazku Ludow.

Němſcy diplomatiſcy ſaſtupjerjo w Pariſu, Londonje, Brüſſelu a Romje ſu po porneſnoſczi němſkeho knjeſerſtwa pſchecżiwnik temu proteſtowali, ſo by ſo Pólſkej, Schpaniſkej a druhim ſtatam ſydło w Radźe Swjaſka Ludow pſchipokłaſało. Jeli ſo by ſo to pſchecżiwo woli Němſkeje ſtało, by Němſka ſwoje pſchipowjedźenje, ſo do Swjaſka Ludow ſaſtupi, wrócźiła.

Dopiſowaŕ Pariſkeho „Matina“, Sauerwein, je ſe Genfa wo ſo pſchihotowanej bitwje wo nowe ſtajne a njeſtajne ſydła w Radźe Swjaſka Ludow depeſchu pópłak. **Wěcźi wa dotalnich** ſchěſcź niestajnych městach w Radźe a praji: Schpaniſka ma ſo do Rady jako ważny neutralny ſtat do wójny pſchijeczź, Belgiſka dla wyſſokeje moralneje hódnoſcege, kotruż žeſi ſa cżaſ wójny drogo wukupiła, Braſiliſka dla tych ſamych pſchicżinow kaž Schpaniſka, Uruguay tehodla, dokelž ma Ameriſka prawo na wjeſſke ſaſtupjenje a dokelž Argentinſka, hacž runje pſchinoſchki płaczi, offizialnje do Swjaſka Ludow njeje ſaſtupiła, Schwedſka jako ſaſtupjerka neutralnych połnóżnych ſtatow a Cżeſkoſłowakſka jako ſaſtupjerka Mateje ententy. Rada Swjaſka Ludow we tymle ſeſtajenju měła rjanu runowahu a móz, moralnu a politiſku, ſcakitujo wobſtaczę měrowych ſrěczejnow. Hdyž Němſka do Rady ſaſtupi, je to ſeſěhnk Locarnſkeho ſrěczenja. Pólſka pak je jedyn ſe ſtołpow tehole ſrěczenja. Wſchitke ſtaty žeſi pſchecja, ſo hyſchtej ſo Němſka a Pólſka wo ſwojich naležnoſcach dorěczataj a ſo hyſchtej w měrje žiwej hyſej. Dóndże-li po ſaſtupjenju Němſkeje do Rady Swjaſka Ludow k pſchijeczu Pólſkeje do Rady, — Pólſkeje, kotrejż je ſo prénjej **po** Schpaniſkej ſłubiło, ſo ſo jako wulkomóz pſchipóſnaje — hychu ſo žydła w Radźe ſe ſchtyrjoch na žydom rosmnożiłe, a jeli ſo hy ſo też Belgiſka pſchijała, na wóſom. Dźełnje je ſ Braſiliſkej, hacž ma ſo ſtajny ab njeſtajny ſobuſtaw Rady ſcżinicź, dokelž druhe połodnjoamerikaniſke ſtaty pſchecżiwo tomu proteſtuja. Sbywa ſchěſcź njeſtajnych městow. Tſi ſ nich doſtanje łacżanſka Amerika, jene Mała ententa, jene Skandinavia a jene žydło afiſki ſtat, tola druhi byłi Japaniſka.

Němskich wobhonjerjow w pólskej Hornjej Slezyskej zajeli.

S Warſchawy ſo powě, ſo ſu w pólſkej Hornjej Schleſyſkej wjeſe Němcow jako ſpionow ſajeli. Hacž dotal je 28 woſobow ſajatych. Wjele do wjeſy ſapleczenych Němcow je do Bytomje cżeſko. Organy politiſkeje policije ſu wobydlenja w Katowicach, Krałowſkej Hěcże, Tarnowſkej Horje a Rybnika pſchepytale. We Krałowſkej Hěcże ſu pſchedbydlu tamniſchcho Němſkeho ludowego ſwjaſka ſajeli. Wobhonjerſke organiſazije ſu pjecza ſamyſt nětże, Hornju Schleſyſku wot Pólſkeje wottorhnjecź.

Knjeżerſtwowa „Agencja Wſchodnia“ wudawa, ſo je ſo wobhonjerſke dźełko pſches němſki konſulat w Katowicach wodźiła. Wobhonjerſtwo je pjecza na tſi ſtrony dźełało a to we wojerſtwje, politiſy a w położenju k cżłkanju wojałow ſ wójſka. Też na fabriki je ſo wono pjecza wupſcheſtrěło, w kotrychż dyrbjachu ſo pſchi wudyrjenju wójny ſtrajki ſbudźecź a ſo maſchiny ſkonſzowacź. S dobom dyrbjachu ſo żelezniſy a mosty roſſkleczź. Na cżole wobhonjerſkeho hibanja ſtaj pjecza němſki ſejmiſki ſapósłanz Ulicżka a pſjedawiſchi němſki ſchulſki inſpektor Dudek ſtałej.

Němsko-ludowska ſema.

Blížſche duy pſchepytowaniſaj wubjerkaj, w pruſkim a němſkim ježnje poſtajenaj, dźełacź ſapoczinjetaj. Bórzy po tym dyrbja ſo w Barlinje a w Landsbergu nad W. ſaſo někotre prozeży ſwo ſeminych mordarſtwach wotmětź. Dże pſchi tym wo njeſtutkach, kotrejż ſu ſo pſched Küſtrinſkim puczu w oktobru 1923 a wo tajfich, kotrejż ſu ſo podźiſcho ſtate. Pſjedy puczu ſu ſo mordarſtwa w ſtajnych kwartěrach cżorneje němſkoſtatneje wobory pola Küſtrina, Deberiż a Spandawy ſkeżiłe. Po puczu, po tajfim po roſpuſchczenju cżorneje němſkoſtatneje wobory ſu ſo ſeminy mordarſke wukazy w Pomorſkej a Mecklenburgkej wuwjedle, hdyż ſobuſtawy roſpjerſchenje cżorneje němſkoſtatneje wobory na wſchelakich knjeżich kubłach jako ratarſke kolonny pſchebywachu.

Barlinſka „Montagspoſt“ měni, ſo je policija hacż dotal wóſom mordarſtwow ſwježika a to mordarſtwa na Holzu, Bayern, tżelzu Pannieru, wyſchſchim ſelowedlu Wilmſu w Spandawje a podoffizeru Grećhku, kotrehoż cżełko ſu w lěſu pola Bärwalda namakali, dale mordarſtwa na lentnantu Sandu, kotrehoż ſu blizko Küſtrina ſaſtrělili a mordarſtwo na ſeldweblu Legeneru, kotrehoż cżełko ſu we Deberiżach wuryli. Sſnadź matej ſo mordarſtwje na ſtudentu Baeru w Mnichowje a na ſtudentu Gabowu we Parchimje tchorunja němſkolubowſtej ſemje pſchipiſowacź. Na pſchiſłuſchnym měſtnje měnju, ſo je ſema ſ najmjenſcha 20 wożobow ſkonzowacź dała. Pſchi mordarſtwach je ſo 30 wożobow wobdźělilo. S nich ſu 15 wotſtrěliłi, 7 we pſchepytowaniſkej jatbje ſebji a 8 je cżełko.

Feminecho mordarja zajeli.

Njedźelu pſchipołdnju ſu ſaſtojniſzy politiſkeje policije ſ łoſcżiſkim liſtom pytaneho ſemiſkeho mordarja ſeldwebla Umhofer w hajnkowni w Dubu pola Lubnjowa w Błótach ſajeli. Hajnkownja w Dubje hrabi Lynarej pſluſcha; we njej je hižo 1923 ſemini mordarjo khowachu. Hrabja Lynar bě jedyn ſ wulkoleżownoſcerjow, kotiż cżornu němſkoſtatnu woboru ſ pjenjeżnymi darami a zyrobu ſaſtarowachu. Sſleđ ſa ſeminym mordarjom, kotryż je dleſchi cżaſ w Saarbrückenje pſchebywał, je ſo ſ pożhrdnjiwoſcu ſwaka hrabje Lynara namakał. W oktobru 1923 ſo hajnkownja, kotraż bě njewobydlena, tſjom ſeminym mordarjam, Klapprothej, Büſchingej a Umhoferej pſchewoſtaji. Mordarjow tehdy ſ łoſcżiſkim liſtom pytachu. Jenoż ſ tym, ſo jim hrabja Lynar hoſpodu da, ſo tehdy ſajeca [illegible]. Dokelž mordarjo ſe ſwojim wuſtupowanjom lud[illegible] kolnoſcżi na ſebje kedźbliwych cżinjachu, wobſtaczę dokelž bychu ſwoje ſwady ſ tżelenżu wurunowali, dyrbjachu ſo dźelicź. Büſching a Umhofer pſchindźeſchtaj kóždy na jene hrabjowe kubło, mjeſ tym ſo ſebi heitman ſwonka ſłużby G. Weidner w Lubnjowje Klappratha ſa ſahrodnika we ſwojej villi pſchiſtajiſ. Umhofera ſu dla jeho wobdźělenja pſchi ſeminym mordarſtwach ſajeli. Wón wot léta 1923 dźeſanſkemu kommandej cżerneje němſkoſtatneje wobory w Spandawje pſchiſłuſchesche a bě wyſchſchemu leutnantej ſ Barginej-Pamewitzej podſtajeny. S Büſchingom hromadźe je wón pjecza podoffizira Wilmſa ſe Spandawy do Rathenowa dowjedł a ſkonzował. Mordarjej ſtaj ſwój wopor ſe żelezným rjeczańom poczěſtiłoj a do Habole cżiſłej. Umhofer ſam organiſaziji Contſul pſchiſłuſchesche a bě hižo w baltiſkich provinzach rólu hrał. Wobydlerjo Błótow poliziji jeho pſchebytk dźělichu.

Italsko-južnosłowjanske zrěčenje so přećiwo zjednoćenju Awstriskeje z Němskej z nowym přistawkom wudospołni.

Italiſke knjeżerſtwo je ſo w Belgradże wobhoniło, kak tam myſlja wo wudołpolnjenju italiſko-južnoſłowjanſkeho ſrěczenja ſa pad, ſo by ſo chyka Awſtrika ſ Němſkej pſchiſamknyła. S pſchiſtawkom w ſrěczenju mataj ſo Italika a Južnoſłowjanſka na to ſwjaſacź, po pſcherżiwo tutemu ſjednoczenju ſafroczitej. Italika żebi pjecze, ſo bychtej też Cżeſkoſłowakſka a Rumunika k ſrěczenju pſchiſtupiłej.

*

Londonſki „Daily Telegraph“ powě: **Stajne wokanje ſa ſjednoczenjom Awſtriſeje ſ Němſkej je mjes ſtatami, kotrejż ſo ſ pſchiſamknjenjom Awſtriſeje k Němſkej we ſwojim wobſtaczu wohrożene widża, myſlł naſtała, ſo do Awſtriſke dźělicź, każ je ſo nětży Pólſka po radże pruſkeho krała mjes Prußku, Ruſku a Awſtriſku dźělita. Tón krócż italſky faſciſtojo radża, ſo by ſo Awſtriſka mjes Italiſku, Južnoſłowjanſku a Cżeſkoſłowakſku dźělita. Dokelž pak ſo cżeſkoſłowakſke knjeżerſtwo wotwłakuje, ſwoju ſylnu němſku mjeńſchinu ſ pſchiſamknjenjom Wina a wokolnoſcże podwojicź, ſo by ſo Win ſ wokolnoſczu p pſchikładże Gdanſka do ſwobodneho města pſchetworiſ.**

Sir Eric Drummond w Barlinje.

Generalny ſekretar Swjaſka Ludow ſir Eric Drummond, je **pondźelu** do Barlina pſchiſeł. Wón budże ſ němſkim ſwonkownym miniſtrom we ſaſtupjenju Němſkeje do Swjaſka Ludow jednacź.

Proces přećiwo Nürnbergskemu wyššemu měšćanosće Luppje so zastajił.

Nürnbergſki wyſchſchi měſchczjanoſta Luppa je jako demokrat bayerſkim monarchiſtam hižo wjele wobczeżeſcżeo cżiniſ. Też w Barlinje jeho rad njewidża, dokelž je ſ miniſtrom němſkoſtatneje wobory dla jeho ſadżerżenja pſchi wotmyſlenym wnowkanju monarchije w Bayerſkej wuſchparanżu měſ. Loni bě Luppe muſowany, jeneho němſkeho ludowza dla iſchkodżenja wobſkorżicź. Tuteho ju k jaſnym ſażudźili, tola hnydom na to běchu Luppu dla wopaczneje pchiſłahi wobſkorżili. Wón bě w tutym prozeżu pjecza ſe ſwojim wuprajenjom żebi na pſcheżo rěcżał. Po dołhim pſchepytanju ju ſłónczne prozeż pſchecżiwo Luppje ſaſtajili. Sa cżaſ pſchepytanja bě Luppe ſe ſwojeho ſaſtojniſtwa wotſtronjeny.

Italska a Awstrika.

Pjatk je italski pósłanc k awstriskemu kanclerej pischischol a je w mjenje italskeho kujeżeństwa dożelik, so žaneje wěcze wo tym być njemóże, so by Italska pschećiwo Awstriskej njepschećelske napratwy činiła. Wona wukasaj wo wiwowanju w namjetnej italsko-awstriskej krajinje a wo wotrjeknjenju italskeho staćanstwa njepschewjedże

Přihotowany attentat na ministrow Mateje enteny.

Romiske listy žu wobschěrnu powěsć wo sajeću diweju Madjarow w Temeschwaru pschinjetše, kotrajž staj tukanje pschećiwo žebi ſ tym sbudźikoj, so staj ſ jěhžazeho żelesnistkeho cžaha znamjenja dawałoj. Hdyž jeju pschećiwnischu, staj so wustrałoj, so je so jimaj poruczało, pschećiwny cžah ſ dr. Beneschom a Rincžiczom do powětra buchnyć, kotryž mějesche tam pschijěć, a po możnosći też cžah ſ ruminskim wukrajnym ministrom Duku. Sswojim sbudźikom, rozestajenym pódla żelesniny, staj znamjenja dawałoj, so by ministrojo na město pschijěli. Sajataj rěkałaj Awadźtu a Sgabo. Staj sbudźikoj swjasła „Wotmućazych Madjarow".

Bolharske gmejnske wólby.

Njedźelu žu so we wšěch bolharskich městach gmejnske wólby wotměle. Wólbny dźeń je so bjes njemérow minył. W Sofiji je ſ 30 000 wotedatnych hłosow kujeżerstwowa strona 10 460 dóstała, ſ opposizije žu liberalni 4600, ratarski swjask 3600, demokratojo 3200 dóstali. W provinzy je kujeżerstwo wjetšinu dobyło. Nadpadne je, so žu kommunistojo we wjele městach sa ratarsku stronu hłosowali

Konferenca dźěłowych ministrow w Jendźelskej

Konferenza jendźelskeho, belgiskeho, franzowskeho, němskeho a italskeho dźěłoweho ministra so w blížišim cžasu seńdże. Mjes druhim budże so wo srjadowanju internazionalneho dźěłanskeho cžasa jednacz. Jendźelski ministerski president je hižo dźěłił, so budże, jeli so tu wo dźěłanskim cžasu dojedna, so Washingtonske dojednanje w tych krajach potwjerdźicz móz, kotrež žu so pschi konferenzy wobdźěłili. Italska je jo hižo potwjerdźiło ſ wumělenjom, so jo też Belgiska, Franzowska, Němska, Jendźelska a Schwajzarska potwjerdźa.

Worclowc dźěłaćerske khěže w Sottiskej.

Labour Party (dźěłaćerska strona) bě njedawno hišće jara dźeleneho ménjenja wo knjeżerstwowym namjece na nawarjenje 2000 domow ſ worzła. S tuhymi dyrbjała je nałežna potrjeba wobydlenjow dźěłaćerskeje worschty we Schottiskej spokojicz. Někotre sobustawy dźěłaćerskeje strony su jara pschećiwno inwarjenju tajkich domow stajachu, tola w debacže je delnim ſjemje w dodawku sa twar domow njedbać dźěłaćerskeje strony Macdonad praji, so je so dźěłaćerska strona rošsudźiła, sa tónle namjet hłosowaz. Sekretar ſa Schottisku ménjesche, so budże so 150 000 domow dyrbjeć natwarićz a doda, so žu wobydlerjo worzłowych domow se swojimi wobydlenjemi w kóždym nastupanju spokojom.

Spaniska a Zwjazk Ludow.

Schpanijski pósłanc w Parišu Quinones de Leon wosjewja: W jendźelskich nowinach je so wosjewiło, so je Quinones de Leon jendźelskemu ministrej Chamberlainej rjekł, so je Schpanika Jendźelsku w Mosſulskim praschenju podpjerała a so žebi Schpanisła sa to žydło w Swjazku Ludow žada. Tale powěsć je njewěrna. Schpanisti pósłanc praji, so so ſ tym słonuchlinje na Schpanistke pschihłodżeja. Schpanisła je w Mosſulskim praschenju stejischcžo prawa sastupowała a žebi njeje na to pomyślika, pschi tejle sskładnosći někajki dobytk hładacz.

Marokkowska wójna so zaso započała.

S Tetuana so powě, so Kabylojo sforo wschědnje do města ſ artillerije tšeleja. Tak je 6. februara popoldnja dwanacz 13 zentimetriskich granatow do města padło. Batterije Kabylkow su wysoko horka w hornich skałokach nastajane. Tale hora blisko Tetuanskeho dwórnischcža leži. Se města mója widzecz, kak Kabylojo kanonam pschihotuja, tola Schpaniczenjo w Tetuanje so njemóža k nim pschiblížicz, a je wumjelecžerjo pschetoj schpanika artillerija we Tetuana je pschestała, a letadła njemóža do skałnych próstrujenzow bomby mjetacz. Se stajnym bombardementom wosebje městowy dźěl cžerpi, w kotrymž domorodni bydla, tola też europiski dźěl je so hižo ſ bombami wobschkodżił.

Franzowsojo su njesnatych pschiczinow dla swoje stejischcžo w **Bibane** spuschcžili.

Zrěčenje Turkowskeje z Ruskej.

Turkowski žejm je jenomyślnje naczisk sréczenja mjes Turkowskej a bolschewikiskej Ruskej schwalił. Minister Tewfik Rüždi bej praji, so sréczenje na wopraunjene sajimy wobeju statowu dźiwał a so je ſ położenja nastało, kotrež je so ſ politiskimi podawkami wutworiło. Sréczenje mjes Turkowskej a bolschewikiskej Ruskej ma samyšl, měr a porjad hajicz.

Wojowanje w Chinje.

Se Shanghaia 12. februara Reuterej powěsćerinja powě, so je general Wupeifu so żelesniskeho sastajenischcža we Penschawanje smjerował, pschekwapił pola Sinjaghou dźěl Honanskeho wójska, salehnył jutenu wójsku wschě wupuce, kotrež wot hłownehe wójska wotdźěli a jemu bránje żebrał.

Ze Serbow.

Dopowědnica.

Wutoru, 16. maleho rózka.
Póstnicy.

1875 liraje so préni króć w Budyšinje Fiedlerjowa hra: „Kak Pětr lékari" z najwjetšim wuspěchom.

Swěć, słónčko...

Swěć, słónčko, a wuhrěwaj winicy,
zo rostu a zrawja te kički,
a winko te běle a čerwjene
nam napjelni kanki a čwički.
Swěć, słónčko, na domjace zahrodki,
na drěmace pupki a kwětki,
zo słódčišo wone nam dychali,
a pisaňo kčěle te rjadki!
Smil, słónčko, so na swoje stworjenja,
kiž k zemi so khila a hinu,
swěć mócnje přez zadžewne lisćišča,
tak dołho, hač hłowy so zwinu!
A zapal nam hrějace wóhnišco,
a škitaj jo we nas a za nas,
zo łubosće płomjo nam njezhasnje
a čěrnosć so njeskhili na nas.

Mina Witkojc.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer —4, thermometer wo dnjo +9. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer —2, thermometer w nozy —1. Wuhladny na mało so pschemjenjaze wjedro. — Wjedrańnje stajeja nam njewobstajne wjedro. Wopraudże po położenju niżinow, so wschera rano wupschestrěwaznych nad wjeczornej Europu, nad Jendźelskej a pola kupy Island nowu tajke wjedro hoły. Wyschina bě nad snutskownej Ruskej, hač do dźensnischeho skulkowasche na nasche wjedro. — Jutre krjudu sličžeho 7,16 hodź. khładża a so 5,13 hodź. khowa. Měsačk sličži so dop. 9,44 hodź. a so wječor 11,34 hodź. khowa.

— **Schkrowo powěsćej wo wjedrje sa jutšischu žejdu:** Wjedro mutne, njewobstajne, mišiske. Po krjudnej Europje deschczowanje, w rańschej symu popuschczuje.

— **Synoda.** Dokelž jednanja statneho knjeżerstwa ſ krajnej zyrkwju hišće tak dałoko dóschłe njeżsu, so mohła nowa zyrkwina wustawa 1. haprleje do mozy stupicź, je zyrkwine knjeżerstwo wobsamkło, so so w februaru l. l. wjazy njesendże.

— **Swój 25letny wobstadny jubilej** swjeczeschе sańdżenu hobotu wikowaŕ ſ jědnymi kolami Gustaw Nyeza w Budyschinje na Zyhelnickej haśy 11. K. Nyeza je so w Nowym Měsće w Schlesſynskej narodźił a bydli wot léta 1891 w Budyschinje. 13. februara 1901 schtai so samostatny, hdyž bě psched tym psches 8 lět pola Thomażej firmy jědnych kolow dźěłaŕ. Pschedawanje a dźěłanja bźěschej pschi składnosći jubileja swjedżenjej wupyschenej. Też hewaŕ so jubilarej mnoho kedźbliwoschow wopokaza.

— **Mažne sa mějiczelow telefona!** Wot 17. 2. hacž 2. 3. 26 budże so w kupnizy (Gewandhaus) po 3. schodze na prawo wot dop. 9 hacž popoldnju 4 hodźin (njedźelu niż) je strony tudomneho póstoweho hamta pschedewjedżenje ja telefonowych wobdźělnikow wotměwacz. Wono ma k tomu słužicź, so by roswuczito wobdźělnikow pschi apparatach, kajkež we wobkhodże budża, we wschitkich prašenjach dla pschestajenja wot starcho k połnoautomatiskemu telefonskemu wobkhodej, wo wobkedźbowanju wschelakich signalow a wo pożiużowanju nowych apparatow. W žamžnym sajimje kóždeho wobdźělnika sależi, so pschedewjedżenje wopyta.

— **Jěsće thleb se rżaneje muki!** Notwocžažne žadanje a namolwjenje. W poślednich hujach je tulo hibanje w Němcach pschiběrało. Wot hospodarskeho stejnischcža je to jara wužitne a wažne. Hdyž — kaž je wobliczene — kóždy němski slačzan w pschjerědku lětnje 75 kilogr. (potajtim 1½ zentnarja) pschenicy pschetrjeba, němske ratarstwo pak jenoż na hłowu 48,9 kilogr. (nimale 1 zentnar) pschenicy napłodi, dyrbi so snajmjenischa na 30 miljonow zentnarj dowoschez. Nałcha sbiwaza rożka puczuje ſ wulkeho dźěła do winjazych khlěwow — tak kusche snajmjenischa zobustaw statneje hospodarskeje rady Charlotta Mühsam-Werther —, schtož nascheho hospodarstwa wulki schkodu sstorži. W dowólnistkim cžasu pschetrjebasche so na hłowu lětnje na 167 kilogr. khlěbowego žita — pschenicy a rożki — a ſ nowych žnjow móžemy ſ 166 kg. na hłowu liczicź. Dowoz pschenicy njeby trjeba był, bych-li so nasche khlěbowe sežiwjenje jenoż na rożku skjožowałe. To też nascheniu cžłeku niczo schkodżało njeby a bychmy sej wjele pjenjez salutowali, kotrež hewaŕ do wukraja cžekun. So w Franzowskej a Sjedźenjerej Amerizy bóle pschenicnu khlěb jěcz, sależy na tym, so tam wo wjele wjazy pschenicy narosche kaž rożki. To pschinjeże pak semika poda sobu. Ta tam wjazy běłeho žita napłodi kaž rożi a naj su so ludźo we pschecžazny khlěb nawuczili. To je tež we drubich krajach podobne. Kóždy kraj najbóle to pschenicnje, schtož we najwjetšej wuschnosći napłodi — pschirunaj Khinsku ſ swojim ryžom a druhe. Praschenje, hacz rjana muka zkejwjejej nje a hłeb, je bóle sekundarne, podlanske. Kóždy pschetrjebaŕ dyrbi wuznaczz, so khlěb ſ cžisteje rżaneje muki we niczo hrubjenišo njeżłodi, hacž je pschimjeschanej pschenicznej. Tuto hikanje — mjenujcz namolwjenje ſ wosebjenemu pżiwjerbowanju rżaneje muki — njecha ani pschetrjebarja, ani wupłodżerja nětkaŕ do wulkeho pschinjeschi. Chże jenoż ſ hospodarskeho stejnischa za ſ tomu wobicź. Sšnadź ſ tym pschym.

— **Ważny wuzud za wschitkich fakiskich pjekaŕskich mischtrow.** Pjekaŕski mischtr Jakub w Lubiju, kiž je wjednik wobkhoda swojeje maczerje, bě po wosjewjenju kontrolowarja pjekarskow Morda ſ Dźiedźan rano do 6 hodź. pod swojej pjezu zatepił. Sšud wobdźěsche w tym sapoczatk

Miłosćiwa sotra.

Novella ſ franzowskeho.

3] (Pokračowanje.)

Starz poda so skónczinje do toho, schtoż njeda so pschemjenicź, a Gabriel wotpuczowa do Kiwy.

Běchmy jeho wschitzy hacž k brjoham pschewodźili, a tehdom mójach widżecz, kak wulka mój wěry je, a kak hluboka korjeni ſabosć, so za druhich woprowacź, w někotrych cžłowjekach.

Hdyž woteżałowaschе so tódy, kotraž njeżesche nłodeho mišijonara, njemóżachu jeho tżjo bratrja wěsće saczuczе ſawidżenja potkóczicź, a jeho ſotru sawoła: „O kak krasnje je tola, so takle Boha dla woprowacz!"

Tole ſahorjenje japschimnyj skónczenje też stareho Penhoela, a wón prajeschе, wocži k njebju skoro: „Mój Bożo, o mój Bożo, runje tym cži jene je swojich dźěci darik, njeje-li hišćheze dosć na tom, praj, wschak mam hišćheze wjazy!"

Tola hodźinu podżišcho, hdyž běchu so do domu wrócźili, pschedrě so wótzowska łubosć. Starz swjeże so do swojeho wulkeho stoła a płakaschе. Hdyž běchu so jeho synoju a jeho dźowka wotkoło njeho sestupali, wobjima jich a praji se ſylzami: „Nětk je naš jenoż hišćheze pjecź."

„Wy na nje ſabywacže", sawołach, „Wy na nje ſabywacže nano! . . . Ja tym hižo Wašch tym po wutrobje, chcżeze-li, so bych to był po woprawdźitosći, wożeniwschi so ſ Yvonne?"

Tło Penhoelojo so wurunawschi pohladnychu ſ pschełępnjenjom, tola nic njewólnje na mnje. Yvonne pak ſakry žebi wobliczo se swojej falu.

Starz pschiwjedowaŕ pschistupi ſ waha ke mni, pokoji mi swojej schérokej ruzy na ramjeni, ſpohladny mi do wocżow a praji: „Ty njejsy hišćheze dwacżeji lět stary, Kerkadez, tola ty ſy jeje hódny, a ja žebi tebje wažu a lubuju cże ſ zyłeje wutroby."

Pschi tutych pożłednich słowach wza mje za hłowu, pschiłożeże mje k žebi a wokseschi mje na cżoło. To běsche to samo, jako by mje ſa swojeho ſyna pschijał abo jako by mje hižo ša mandżelskeho swojeje dźowki měł, njeje tym ſ wuſkaza ſława! tżjoch bratrow jich pschisłuchowże wupraji. Schtož nje nastupa, to ſamóżach ſ hłubokeho pohnuwanja lědy słowa wujzałocź: „Wótcże Penhoelo, wótcże Penhoelo, dowolcże mi pokajkim, so žebi po dowolnosći swojeho iwja a poruczińka dóńdu?"

„Dyžkuli dżjesch, mój hólczko, moju hižo maſch."

Dóńdżech k swojemu poruczińkej, a hačzrunjeż so tón hewaŕ wo mnje ſtaraschе, to chżyżche nětko tola, hdyż so wo mój pschichod jednaschе, nětchto rjez měcź. „Tale jeritwa njeje mi w hódź", pschetorhny mje hižo pschi prěnich słowach."

„To je mi żel", ſtupschecżiwich, tola dowolcże mi, luby iwjo, Waš na to dopomnicź, so Kerkadez rěkam a ſym Bretona, ſ tym je wschitko prajene."

„Kaž je cži lubo, mój luby bratrowz, ale ja njejżym mjenje Bretona jako ty a rěkam tohorunja Kerkadez. Ty dyrbich potajtim hacž do swojeho pjecżadwazeleho lěta cżakacź a ninu tołko swoje wojerske lěta wuſkužicź."

„Haj njemyślicże-li Wy trajch na to, mi ſastupnika kupicź?"

„S cżim też to?"

„Ja pschał wěm, so mi mój nan niczo ſawostajił njeje, ale ja so nadżach a ménjach . . . ."

„Sto cże ja se ſwojimi pjenjezami wukupju, njewěrno?"

„Haj, luby iwjo."

„To wschak ſym woprawdźe tajki wotpohlad měł, a ſcżejesch-li ſo na cżestne słowo ſwjataeż, kóżdehożkuli wobkhadżenja ſ Penhoelezanmi bo wotrjeż, pschijżmaſch-li mi, so cżejsch na Yvonne ſabycź . . ."

„Nihdy na nihdy, to njecżinju!"

„Nó derże, mój pschećelo, ale wolerjenjeć ſo mi ſpodoba, a ty póńdżesch do wojakow."

Ja dźeja na tom njewobstajich, pschetoż derje wědżach, ſa by kóżda prózstwa była njetrjebawischa, a mróżich ſo nimale ſrudnity k staremu Penhoelej.

„To je ſurowje," ión praji, „tola dyrbiżch pożłuchaŕ. Poruczińk je ſastupjeŕ nana, nan pak ſastupjeŕ Boha."

„Schto? Wy žebi pschejeże, so bych pschestał, Waschu dźowku lubowaŕ?"

„Nć, to runje nochżych prajicź, dżu jenoż, so by ſu so ſcżejpnjosći a ſe japrěcżnu pschihotowaŕ; ty dyrbiżch nam dopokasaŕ, so je twoja łubosć wulka a ſyna dość, so ſamóże cżakaŕ a ſdalenosći so pschecżiwjeżeŕ. Yvonne tebje docżaka, budź bjesstarosći . . . . A ſnadź so twój wuj jónu wot twojeje łubosće a twojeje wutrajnosće da pohnucź!

„Ale hdyż jemu nětko ſwoje słowo njedam, a ja so jemu ſaprěcżu, potom dyrbiju prjecź do wojakow."

„Nó derże, tuj porzebnjescži, pożłušnych ſwojemu wótzej nemu krajej a twojemu nanej runja ſcżinich ſwój pucź we wójsku."

Tute mušne słowa a wożebje Yvonnine pohladnjenje dachu mi snowa smužitosć a nadżiju.

Pschichodże dżeń, hdżeż dyrbjach na měru hicź, a twrcżejeż žebi ſchpatne cżiżko.

„Mjach ſtroch?" praji Corentin ke mni, kotryż bésche mje pschewodżaŕ, nó, mój bratr Brieuc a ja, ſmóż hižo do cżaża ſo staracź, so bychmoż cże ſ wuſkoscżow wumołkoj."

„Schto dżesch ſ tym rjez, Corentino?"

„Dożdżinoj k ſchalupje, potom wschitko jhonisch."

Barka pschiwjedowarja leżeżche w tom wokomiku w pschistawje, a bórzy tam dożpěchmy. Tam pokasa mi Brieuc nalutowanczku, ſ kotrejż wobſahom wjeżele ſaschcżerkota a prajeschе:

„Nan pschewostaja namaj pschezo dżeł ſwojeje ſaſłužby, a druhdy też ſotra maliczkosć pschidża. Na a nětko, hdyż dyrbiżesche ty na měru hicź, ſmóż žebi mój, Corentin a ja, prajiłoj: Mój njebudźomoj żadyn tobak wjazy kuricź, ani palenza picź, niczo njetrjebawschi wudawacz a wschitko ſa bratra Kerkadeza wobkhowacz!

(Pokrać. ježnje.)

wobkhodneje dźeławoscze w pjekarskich wobkhodach, schtož je po postajenju wo dźełakasskim czasu za pjekarinje a koudtarinje wot 23. nowembra 1918 sakasane, a sahrodźi wobskorjenemu w dwěmaj padomaj hromadże k 40 hriwnam pjenježneho khlostanja. Wobskorjeny ho ſ tym samolwi, so je ho w pjekarskich powolaskich cžahopišach pisało, so może pjekar do 6 hodź. rano dźěła wukonjecz, kotrež je ſhotowjenjom pjeczwow niczo cžinicz nimaju.

— **Jano dospolne wotstronjenje luxusoweho dawka.** Zitawska wikowanska komora nam pische: Dla powěſczow nowinow, so je nemiskostatny finanzny minister we zwjazej rěcži w nemiskim ſejmje dospolne wotstronjenje luxusoweho dawka pschipowědźił, je ſo shromadna wobkhodna měſtnoscz ſakſkich wikowanſkich komorow w Barzinje we nemiskostatnym ſinanzynym ministerſtwje nazhromadowała, so by ho ji nescho wo tym ſwěſczilo. Ministerſtwo je ho wuprajilo, so ſo luxusowy dawk zyle wotstronicz njedyrbi. Druhe nowinske powěſcze ſu njezmolwne. Nemiskostatny finanzny minister je jenoż rěcžał, so ma ſo luxusowy dawk ſběhnycz w tych padach, hdyž je jeho pschepowědczenju jako wobſebity dawk za nemiske hodnotne dźěło ſluſknje. K temu je pschidatk, ſo luxusowy dawk na wschěch wuhlobach we mjenſchej mérje wostanje, hdyž je za ludowe hoſpodarſtwo a kulturnu politiku bjes ſtracha.

— **S dźeławoscze Zitawſkeje wikowanſkeje komory.** Pschecžiwo wotmyſlenemu ſamjezowanju wobkhada ſ ležownoſczemi (pschedźiwne a wužiwowjeſke prawo gmejnow) po namjecze ſakſkeho ſakonja wo ſawěrjanju leżownoſczow je komora hromadze ſ druhimi ſakſkimi wikowanſkimi komorami pschecžiwo temu wuſtupiła a žadała, ſo ma ſo tež na wikach leżownoſczow ſwobodna hoſpodarſtwa bórſy ſaſo poſtajicz. — Pola nemiskostatneje żeleſnizkeje direkzije w Drježdżanach je ho namjeſtowało, ſo bychu ſo do wuwiesenego tarifa za kože, kóżki a garbarſke wuczahi ſtajne wokrjeſa, kiž do njeho ſluſcheja, pschijasle. — Dokelž ſ wolbjenjom nowego nemiskeho zlowneho tarifa naiſkerje tež nowy nemiskostatny zlowny zakoń wuhdże, ſu ho hižo nekt wschelake pschecza ſapodale. — Tež w poſtednim czaſu je ho komora ſaſo k zhromu radej namjetow ſchczapjenſkeho wobkhada wuprajiła. — K pschichodnym jednanjam wo wikowanſkim ſrjeczenju ſ Wunherkej je komora zlowne pschecza, kiž ſu ho ſi ſ wokrjeſa pschedpiſałe, pschedpokłała. — Sso pschiſamknjo k ſwojim pryedawſchim wuſtupowanjam je komora to nowiſchim czaſu ſaſo ſa po zylym nemiskim ſtacže jenotne wojſejewjenje kredita njeſchódnych firmow ſaſtupiła, to rěka tajkich dołżnikow, kotrež ſu ſwojeſiłu pschiſahu wotpokłoſi, pschecžiwo kotrymž je ho dla ſapowědženja pschiſahi pschikas ſajeczka wupołłał abo kotrychż namjeth na wotewrjenje konkurſa ſu ho wotpokaſale. Pschi tym je komora na to pokaſała, ſo ho tele wojſejewjenja we Bayerſkej hižo ſtawaju. — K nastorkej, ſo ho wudawki ſa ſawalenje njeſchodnych wjazy wojſkeje wobliczaſe, ale ho ſaſo kaž do wójny do tworowych placžiſnow ſtiſczi, je ho powěſło, ſo ſu wobſtejnoſcze we wſchelakich wotnoſkach induſtrije a wikowanſtwa pschejara wſchelakore. Tak ho njeſchódni powſchitkownje placžiwe waſchnje pschecžiſchczecz abo tež jenoż poruczecz. — Namjet, ſo bychu ſo pschi wuſtajenjach pschemyſłowych wopiſmow ſa wokolokhodżerſow wobſtejace pschedpiſmna krucze na ložowale a ſo bychu dohladowańſke organy kruhu kontrolu wukonjałe, je ho podpjeral.

— **Pokhadne wopiſma ſa poſtowe waczoki do Uruguay.** Zitawſka wikowanſka komora je nam ſdźełiła, ſo maju poſtke waczoki do Uruguay w połodnjoſchej Amerizy mjez pschidate pokhadne wopiſma. Wopiſma na ſa komorny wobrjeſ pſchiſtejnym dźeſkonſulat uruguayſkeje republiki we Drježdżanach, Wallgäßchen 1, wobſtrucžicz. Cžiſchczane formularej ſu pola Zitawſkeje wikowanſkeje komory doſtacz.

S **Malcho Bjelkowa.** Saſdźeny ſchtwórtk měſeſche we tudomnej zyrkwinej ſali k. direktor S. Beck (ſ Paramariba) mijizionſki pſchedwoſchk ſe ſwěſelowobrafami wo dźele bratrowſkeje gmejny w Skurinamje.

S **Kubſchiz.** Tudomna gmejnſka rada bě wſchech muzikich wjeſnjanow na ſchtwórtk 11. februara wjeczor w 7 hodź. do Dittrichez hoſczenja na ſhromadźiznu pscheproſyła, w kotrejž měſeſche ſo dobrowólna wohnjowa wobora ſałožicz. Shromadźizna bě hoſacže wopytana. Knjes ſekretar ſwjatka wohnjowych woborow Albrecht pſchednoſchowaſche wo wohnjowej woborje, kak je nakaſa, kak je ho hacž do dźenſnjiſcheho czaſa rozwiła. Rěczeſche wo nastaczu wohnjow a wo jich potrjebnjenju. Dobrowólna wohnjowa wobora ſa naſchu wjeſ ho ſałoži. Sa woborneho hejtmana wuſwoli ſo k. hoſczenzar Dittrich, ſa wjednika zyłkowy a ſ dobom ſa ſaſtupneho hejtmana k. twarſki pſchedewjacżel Raußendorf, ſa wjednika każerjow k. zywnoſczer Grofa, ſa wjednika poſkadnje k. kubler Wjela, ſa pismawjedżerja a ſ dobom ſa ſaſtupowazeho wjednika zyłkowy k. kubler Pětſchka. Wſcho hromadże bě 23 aktiwnych a 14 paſiwnych zobuſtawow ho ſapiſacz dako. —

S **Wělſchez.** Gmejnſka wyſchnoſcz ma ſa jedyn zwojich najwjeſelſchich nadawkow, ſo ſa tudomnych dźełonjemerjow nuſowe dźěła wobſtara. Dźeł ludźi hižo nekotre njedźele w ſkale dźěła, kotruž je wobzedźerka Rěſakowa na dobrocžiwe waſchnje k wužiwanju pſchewoſtajiła. Tu ſo pilnje dźěła, kamjenje ſo tŕěleja, a wjele woſow kamjenjow je ho hižo wuwjeſło. Wone wożachu ſo na Hrubocžanſki puc, kiž je ho porjedźał. Wjele dźełonjemerjow kamjenje po hromadach klepaſche, jim ho ſ tym na nekotre njedźele ſaſtużba ſwěſczi. Nětko, hdyž ju tele dźěła ſtonczene, budże ho pucz na Lubin pſchepoſłoczeną. Powjedże blizko Czechez a Schuſterez ſtatoka ntmo. S tym budże też nescho ſemje ſa gmejnu dobyte. Ratarſo ſtajeja ſwoje ſapſchahł k wołenju kamjenjow ſe ſkały. K. Martin jako puczowy miſchtr dźěła nawjeduje. So by ho też bydleſcżej nuży wotpomhało, budże ho we blizſchim czaſu pſchi dołażazej podpjerje ſ pſchihotowanſkimi dźełami k twarjenju bydlenjow ſapoczecz.

S **Bukojny p. Barta.** Hamtſzy je ho ſwěſczito, ſo je pokhroma njes ſkotom tudomneho ryczerſkubła ſajcha. Sawěranſke naprawy ſa ryczerſkubło ho ſhotowja, ſchtitarſke naprawy ſa Bukojnu dale placža.

S **Brěſynki.** Hamtſzy je ho ſwěſczito, ſo je pokhroma ſajchła njes ſkotom Marka Pětſchki, Oskara Mießnera a Arnoſcha Barta. Sawěranſke naprawy ſa dwory njeſnowanych wobſedźerjow ſo ſhotowja, ſchtitarſke naprawy ſa Brěſynku dale placža.

S **Hrodźiſchcza.** Hamtſzy je ho ſwěſczito, ſo je pokhroma ſajchła njes ſkotom tudomneho ryczerſkubła a fórbarka, zywnoſczerja Hermanna Röſſela, zywnoſczerja Marka Khězora a zywnoſczerki Otilije Bohmowoje. Sawěranſke naprawy ſo ſa dwory njeſnowanych wobſedźerjow ſhotowja. Schtitarſke naprawy ſa Hrodźiſchcžo dale placža.

S **Lubija.** W nozu k njedźeli ſatšeli po 23ltnej ſchewſki miſchtr Erwin Lorenz, kiž tu na Janſkej haży 7 bydleſche. Sswoje rjemjeſtko wukonjeſche ſ wulkeho dźěła w kaſarnje, hdyž bě rad widżana wobzeda. Cžeſke myſle ju mkodeho cžłowjeka do ſmjerczje ſnale.

Se **Skeho Komorowa.** Magiſtrat naſcheho měſta je pſchi ſtkadownicži, ſo jena twarſka firma wjazy dale njemóżeſche, wuſkedżił, ſo ſu ſaſtojnizy měſchczanſkeje banki taſke wobkhody cžinili, kotrejž ju měſtej nehdże 800 000 hr. ſchłody pſchinjeſłe. Schéjcz ſaſtojnikow a pſchiſtojnych měſchczanſkej banki je hižo ſe ſłużby puſchczenych a pſchecžiwo nim je ho pola ſtneho rěcžniſtwa wobſkorżba ſapodała. Kreditowe wobkhody měſchczanſkeje banki ſapocžachu ſo w februaru 1924. Tehdy wobroczi ſo wſednik Sky Komorowſkeje żelezowoje dźěkarnje, direktor Kampe, na měſchczanſku banku a proſcheſche, ſo by banka jemu kredity ſa hypotheſku wěſtocz pſchewoſtajiła. Wſednik měſchczanſkeje banki, direktor Lobbes, ſpożcži dźěkarni ſa 210 000 hr. kredita, haczrunjeż żelezowa dźěkarnja ſ zyłymi ſwojimi leżownoſczemi 2000 000 hr. hódna njeje. Podobnje ſteji też ſ kreditom, kiž banka wěſtemu twarſkemu miſchtrej Scholcże pſchiſłoli, kotremuż bjes wěſteje podkhoti w ſkłomaj 1924 a 25 po nekżim 80 000 hr. poſczi. Nětko pſchi reviſiji ſu na jara ſajimawu woprawdżitoſcz ſtorczili. Saſtojnizy měſchczanſkeje banki ſu na ſwoju ruku dźiwje ſpekulazije cžinili. Wotſtadżeni ſaſtojnizy bědhu konto na mjeno „Hanſſa“ wotewrili, pſchi cžimż mjeno we wokolnoſczi Skeho Komorowa jara cžeſczeſnego gmejnſkeho pſchedſtejiczerja ſuſewužiłu. Na tónle konto ſapiſachu, ſo je ho 3000 hr. napłacžiło, ſchtož położiſchu na 30 000 hr. powyſchichu. S tutoho konta wotſpožowachu winowacži ſaſtojnizy a pſchiſtejenzy pjenjeſ ſa ſamużnu potrjebu. Sda ſo, ſo hiſchcże zyły rjad tajkich wumyſlenych kontow wobſtejі.

S **Bělcze Wody.** Najwjeſelſchi kupny dom w Hróbku a Bělcži Wodże, Hübelez firma, ſwjeczeſche ſaſdźenu njedźelu 14. februara, jubilej ſwojeho 40-letneho wobſtacża. 14. februara 1886 wotewri hnjeſ Wilhelm Hübel w Hróbku w domje na Drježdżanſkej bróży 62, hdyž je dźenſa Lehmannez pychaſſi wobkhod, maly wobkhod manufakturnych twarow. S wuſtojnoſczu a pitnoſczu poradži ju jemu a jeho mandżelſkej, kn. Klarje Hübelowej, ſo wokrjeſ ſwojich wotebjerarjow powjeſtſchowaſchtaj. W lecže 1908 nahwari wulkotne hwarjenje rózł Drježdżanſkeje a Schuſſkeje dróhi, w kotrymż 27. februara 1909 nowy kupny dom wotkwri. Hižo prjedy, w ſkłomaj 1895 a 1901, bě Hübel wotnoſkły we Wojerezach a Bělej Wodże wotewrił, kotrejż ſu tehorunja derje roſwiſchłej. Prěnſchi wotnoſki kupi po nekotrych lětach k. Wilh. Hentze we Wojerezach, kiž bě tam tehdy ſ wobſkhodnym wjednikom. Jako běchu Hübelowaj hjnaj we wójnje, ſemrě nan. Tola jeho dźěło kżěſcheſche pod wjednifſtwom ſwójerneje towaſchſki žiwjenja dale, a jako ſo wójna ſkónczi, ſaſtupiſchtaj hjnaj, Wilhelm a Diedrich, do wobkhoda. Sbožo a wuſpěch też nowej generazji Hübleż donu hwórnaj wotſtaſchtaj. Nimale po runych 25 lětach, 9. oktobra 1925, możeſche Hübleż firma, kiž ju w Bělej Wodże we wulkotnym nowotwarje wobjerjeła měſta kupny dom wotewrić. Njeſej wulkotnemu pſchehewſarzu też dale wuſpěch ſwórny wotſtanje.

S **Górow pola Khoczebuża.** Ssobotu dop ½12 hodź. ſo w naſchej wſy na woheń trubjeſche. Po lěto dołhej pſchetażowy paleſche ſo ſaſo ras, tón krócz pola tżeſtarja

Hospodarski rozhlad.

Wukrou, 16. małeho róžła 1926.

Wjeczerawſche kurſy w Barlinje:

1 Dolar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,44
1 jendźelſki punt	20,39	100 cżeſkoſł. krónow	12.41
100 ſchwajz. frankow	80,80	100 pólſk. markow	57,00

Efektny wjeczera na Berlinſkej burſy ſwoju dotalnu wyſokoſcz nimale ſakhowachu. Wójinſka pożczonka ho dale ſkrucži a ſtupi hacž na 4,17 hr. ſa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki ſawoſtachu też wjeczera dale we ſwojej dotalnej ſlaboſczi. Wukraj pſchinjeſże ſnižene płacžiſny, ſchtož też na naſche wiki ſkutkowaſche. Rożka dale 5 np. pſchiſładźi. Muka, wotruby a womjeſchći maja kaž hacž dotal ſara měrne, haj ſłabe wiki. Wjeczera płaczeſche zentnar:

w Drježdżanach:

pſchenicžny 11,85—12,10 hr., rożki 7,25 hacž 7,50 hr., jecżmjenja nałetnjeho 9,25 hacž 9.75 hr., womwża I. 9,25—9,50 hr., II. 8,10 hacž 8.85 hr.,

w Berlinje:

pſchenicžny 12,25—12,40 hr., rożki 7,20 hacž 7,45 hr., jecżmjenja nałetnjeho 8,30 hacž 9,60 hr., naſymmeho 6,80—7,70 hr., womwża 7,75—8,30 ſł. hr.,

W termiſowym wikowanju:

ſa měrz: pſchenicžny 13,55 hr., rożki 8,22 hr., ſa moj: pſchenicžny 13,55 hr., rożki 8,82 hr. hacž 8,85 hr.

Na pſchedań

Wós krunowazy, w Dalizach cżo. 14.

Dźecżazy wós w Kamjenzu, Budyſchſka dróha 38 II.

Kóń 4-letny, też jeho na ſtarſcheho wumenja, w Sdźarje cżo. 23.

Krowa wyſokoſnuceſna w Porſchizach cżo. 4, we Waſowach cżo. 26 pola Lubija. — Młoda krowa w Cżornowje 4 pola Kamjenza.

Womża 2-letna, pſchipuſchczena we Luſy 24.

Běrny njewuſkerane, knjeſi dwór we Wujezyu.

Krowa ſyniu ſ 3. cżeleczom, Wenk w Tyhelku.

Byk k pſchipuſchczenju, knjeſi dwór we Schczeżicy.

Sso pytaja:

Kowaſſki wuczownik Hermann Kawdonak ſe Brěſy pola Kamjenza.

Pachoł (Hausburſche) Touhalle w Lubiju.

Drjewowa aukzija.

We **Bělczanſkich radźinach horach** ſobotu 20. 2., poł. ½2 hodź. w Cžiſ hoſczenzu w Bělczezach:

46 ſerdžow,
1260 ſerdžow,
7 metrow wužitkowych ſdonkow,
5 mtr. ſchczěpow,
36,5 palmch klumpacžow,
368 metrow wałczinu.

Sſudniſzy na pſchezadźowanje:

wſchitko ſchtwórtk, 18. februara 1926.

Dopoldnja w 10 hodź. w Kupiſchez korzmje w Cżornym Kholmzu: bufet, kredenza, krzty wós, bezimalna waga.

Dopoldnja w 10 hodź. w Grunomannez hoſczenzu w Dźeſym Kholmzu: muzaze koło, piano, cżorny wałach, orcheſtrion, bilard, 2 mjeſkej lawzy.

Pſchipoldnju w 1. hodź. w hoſczenzu pſchi torhoſczizu we Łaſu: 2 muzajej koli, 2 żonjazej, nadoba (meble), kowaſſki aparat.

Popoldnju w 5 hodź. w Haſchkez hoſczenzu w Delanim Wuſeſdże 2 ſchijazej maſchinje, 2 muzajej koli.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża doh. 3/11 hodź.: Mało żita, mało kupzow, płacžiſny ſterje wyſchiche. Tendenza: jara měrna.

Doh. 3/12 hodź.: Kaž pſched hodźinu.

Płacžiſny na Barliniſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg, płacžiſny po Nowej hriwnje.

	15. 2.	13. 2.		15. 2.	13. 2.
Pſchenża	246-248	245-248	rapk. wolijſki	15,00	14-15,00
roſła	144-141	145-150	pack. melaſka	8,00	8,00
nałet. jecżmjen	166-192	166-194	jerabeła	22,00	—
nał. jecżmjen	138-154	138-156	dźerjaze truſki	14-14,30	14-14,40
womża	156-168	156-166	bunty	20-20,50	20 21,0
tuturiza (Mais)	189	—	woka	23,50	24,00 0
pſchenicžn. muka	32-35,25	33-35,25	lany wołſiſki	20-20,20	20-20,20
rżana muka	22-23,75	23-23,75	módre łupiny	12-13,00	12-13,00
pſchenicž. wotr.	10 50	10,75	żołte łupiny	14-15,00	14-15,00
rżane wotruby	9.40	9.50	ſyno, 50 kg	3,65-4,15	3,65-4,15
rapk	345	345	ſkoma, rżana-	0,70-1,30	0,70-1,80
lane ſymjo			„ pſchenicž.	0,70-1,20	0,70-1,80
hrach	22-25,00	22-25,00	„ womwża	0,90-1,35	0,90-1,80
pjelušchki	20-21,50	20-21,00	„ jecżma	0,80-1,20	0,80-1,20

Drježdżanſka burſa.

Pſchenża	237-242	Dźerjaze truſki	16,00-16,50
rożka	145-150	pſchenicž. wotruby	10,00-11,10
nałetni jecżmjeń	185-195	rżane wotrubi	9,80-11,00
naſymſki jecżmjeń	—	pſchenicżna muka	37,00-38-50
wotrub	163-177	rżana muka	25,00-26,00
cżeſmjenj bjeczel	220-250	woka	26,00-27,50
rapk	330-340	pjelušchki	25,00-26,50
tuturiza (Mais)	195-200	hróch	27,00-28-00
ſuche truhanczki	10-10,25	zokrowe truſ.	17,00-19,00

Płacžiſny rěſneho ſkotu na Drježdżanſkich ſkotnych wikach.

15. februara 1926 Płacžiſny po zentn. a ſł. hriwnach.

Skotne dwanjny a wospamjenjenje.

Woły: 155.

Polnomſaſtne, wukormjene, najwjeſelſcheje rěſneje hódnoſcze hacž bo 6 lět	46—49
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	39—43
Mjenje wukormjene młode, derje pjewane ſtarſche	30—35
Mjenje pjewane wſchitki ſtarobu	24—26

Byčl: 186.

Polnomſaſtne, wukormjene, najwjeſelſcheje rěſneje hódnoſcze	49—50
Polnomſaſtne, młódſche	43—47
Mjenje wukormjene młódſche a derje pjewane ſtarſche	38—43
Schwatne	34—36

Jałowy a krowy: 257.

Polnomſaſtne, wukormjene krowy najwjeſelſcheje rěſneje hódnoſcze	47—49
Polnomſaſtne, wukormjene jałowy najwjeſelſch. rěſneje hódnoſcze hacž bo 7 lět	40—45
Starſche wukormjene krowy a derje wuvolte młódſche krowy a jałowy	34—36
Derje pjewane krowy a mjenje pjewane jałowy	27—30
Mjenje a ſchpatne pjewane	20—25

Cżelata: 680

Najſkjſche wukormjene	67—69
Mjenje wukormjene a taſke wot zyła	61—65
Schpatne	50—56

Wowzy: 684.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	50—55
Starſch. wukormjene	42—48
Mjenje wukormjene (Mezkſchafle)	30—35

Swinje: 2282.

Polnomſaſtne, woſebliwych ražow a ſwojich zelikow, hus 1½ lět ſtare	76—77
Wukormjene	78—80
Mjaſne	73—75
Schpatne	70—72
Ranje a ſuche	68—68

Bjelcha. Tu bě so hródź zapalila, pschi kotrejež zwitžlach pěz stejschce. Dokelž bě hródźne twarjenje murjowane a z zgnelemi krute, mózesche so wobeh jenoz pomalu rosschěrić. Tak bě mózno, so so wschón stót wutkowa. Pomoz je wsyn bě bórzy tu. Sspkawa z Brjasnje, kiž też sobu do Górow sluschа, njetrjebasche hakle sapoczeż sylacź. S dalschich wjsow njeběchu k haschenju pschijěli, dokelž wobeh zlabeho tura dla daloko widżerź njebě. S pschičinu wohnja najsterje je, so su schtrě z pjezy, kotrejež horni twar wjazy zyle krutу njebě, pod tschu slezake a tam walczki sapalike. Wobsedżeer ma sawěsczene.

S **Lubanja.** Dobry popad sezini saudżeny pjatk indonma hibiczina potizija w żelesnitkim czahu, kiž z Hirschberga do Lubanja pschijedże. Wona saja diweju czeskeju pasahow, kotrajž běschtaj so pola kublerja Stelzera w Birngrütze we Löwenberkskim wokrjesu zhromadnje nuzkamaloj a njebdże 70 puntow sluschenеho poleza. kolbazow atd. kradnyloj. Na duchaj běschtaj so sesnatoj, jako běchu jeju w transportnim wozu sa jatych z Westfalskeje do Barlina wjesli. Neiko běschtaj zebi njekhmanisstwo w Shorjelzu rjeczakoj a jo potom zhromadnje z pomozu lamawy wobeschloj. Wobhladniwoszi kublerki, w kotrejež dworje běschtaj paduchaj kradnyloj, na to dźakowacz, so njethmanikaj je zwojim rubjeństwom njeczekuyschtaj. Burowka bě mjenujzy w blisej żelesnizerskej thežzy na wschě wokolne polizije telefonowała.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Großröhrsdorfa.** Hakle loni běchu tu gmejnsteho sastojnika se sastojuztwa puschczili, dokelž bě pschi mésczańskej pokkadniżu pjenjesy pschekschiwił. Nětk su sarjadnistkeho assistentu Seidela wotsadżili. Jeho winuja, so je pjenjesy, kotrež běchu sa kupjenje invalidnych luamkow postajene, sa swoju potrjebu wużił.

* S **Drjezdżan.** Sšobotu dopoldnja pschiżdże pjekar Arthur Berthold, kiž na Nürnberskej dróży bydleschе, se swojim kolegom pod autowy omnibus. Sssetoboženy so tak cżežzy hrani, so na swoje rany hnydom wumrě.

* S **Drjezdżan.** Saudżenu zobotu stupi liczba spalenych cżełow w indonmym krematoriju na 18 000. Paleniju cżełow su 22. meje 1911 wotewrili.

* S **Königszelta** w Schlesyńskej. W Kronkej pjekarni běchu wjetschu wanju z horzym tukom na semju stajili. Dżeczi na dworje hrajkachu a so thowachu. Schtyrilétna michtrowa holczka pschibżeża do twarjenja, so by so thowała a w zwojim thwatku sawadżi do wanje a padże do horzeho tuka. Wbohe dżeczo so żalostnje wopali a sa krótki cżaz wumrě.

* S **Rychnowa.** Tu je so mjes dżeczimi wumpawa (Ziegenpeter) jara rosschěrila. Saudżenu tydżeń dyrbjeschtaj so dwě tudomnej schuli samknjeć. Nětk pak bżeczi sasso do njeje khodża. Na postajenj schulskeho lékarja dyrbi pak so nětko hacz do 17. februara schula w Horanim Rychnowje samknjeć.

* S **Duisburga.** Pówdżelu wieczor běchu na żelesniske kolije njedaloko kanalowego mosta tři hromadu smjasane żelezne tramy pokożili. Spěschnik, kiž krótko po tym do Altony jedżesche, shrabny tramy z cżisczakom kolijow a wlecżesche je 500 metrow daloko zobu. Potom mózesche cżah sastacz a tramy wotstronichu.

* S **Minichowa.** S twarjenja na Rumfordskej dróży, hdżež so psched krótkim cżasom rosbuchnjenje sta, dyrbjachu wschitzy wobydlerjo wuczahnycz a twarjenje same dyrbjachu z żylnymi hrjadami podeprecz. Rosputi w muri doßahaja hacz do druheho poschoda horje a hacz do pinzy dele. Licżba z wjetschego dżela lohkokranjenych wuczinja nětżże 30. Wo pschicżinje rosbuchnjenja reka nětk, so je schwadlowuhlowy plun rosbuchnył, kiž je desinfektor k wuczischczenju bydlenja trjebał.

Přilopk.

* **Nutskamał na wětrnikowym wotschidle.** S Gnadenfreia w Schlesyńskej so powě: S 16dma k wérje podobnej throbkotsci so tjo nutskamarjo do Geißlerez wětrnika w Hornim Pasłowje dobuchu. Njedocżinkojo bżechu tjo młodzi pacholo z mjenowaneje wży. Dokelž běchu wětrnikowe durje sażunjene, salésche jedyn z nich po wětrnikowym wotschidle horje a na stschu, wutorha dżeru do tschi a salése do wětrnika. Wotewri wot nutska wokno, z kotrymż towarschaj nuts saléschtaj. Tu wurubichu mżyn a wsachu niż mjenje hacz dżesacz cżežzjeńskich rjemjenow zobu. Mżynk njemózesche dale mléczi.

S **njazom so sajedożcżili.** We Wrótżlawju je wot jeneje rjemjeślnisseje żiwódby schésczej wozobow sthorito, hdyż běchu konjaze njazo jédli. Jena wobzoba je hižo wumrěła. Tamne njesżu w żmjertnym straschu.

* **Pschicżina rosbuchnjenja w Moabiczu.** Tajny knjezerstwowy radżiczel prof. dr. Hofmann z technisskeje wyschscheje schule w Charlottenburgu je swoje ménjenje wo rosbuchnjenju w domje na zgrkwinej haży 9 sestajak. Po jeho ménjenju je thlorowy kalk pod nastaczom wjele kiżelka roseschol. S benzinoweje khanty su so wjetsche dżélby benzinoweje para wuwiże, z kotrychż 150 gramow dożaha, so sméschenje z kiżylkom samóże tajke rosbuchnjenje sawinowacz. Mésczenja móże so je wschelakimi pschicżinami, elektrisstimi schtrickami abo se sjawnej żwézu stacz, abo też, za cżoż Hofmann najbóle je, z rospadanjom thlora žameho. Po tutym pschepytanju njeje mózno, so je so rosbuchnjenje z plunom stało.

* **To su němske mjena?** W Gdansku (Danzig) je towarstwo katolisstich wuczerjow. A w pschedżydźiwje je 11 muzow; mjes nimi tele pólske mjena: Duschinski, Truschinski, Plewa (Pluwa), Majewski, Lewandowski, Zelinski. To je 6. Hacz wopraudże cżile schesczo Polazy su, njeje wojewjene. Tola hdy bychu pólskeje krewje njebyli, njebychu pólske mjena méli. Němzy tola pólske mjena njebychu dawali. Němzy skerje pólske na němske pschemėnjeja, każ su żerbskeho Krawczika pomjenowali Krautstück. Loni dachu jenemu Polafej, kiž so hanbowasche Stankiewicz (Stanißkawt) rékacz, mjeno Stänker (Smierdżał). To je jemu prawje!

Serbske a němske Spěwarske a šulske knihi

ma na bohatem wubjerku

Serbska kniharnja w Budyšinje

na Lawskej hrjedi.

* **Bohate zohnowanje na dżerżoch.** We Weißenfelsu we sakskej provinzy porodźi mandželska dźelacerja, kiž mészesche hižo pjeć dżeci, trójnikow, hołzu a hólczkow. Wschě tři dżéczatka su strowe.

* **Dokelž lubka domach njebě.** Wustup roshorjenja sta so tu w nozy k hodowje we Warnsdorfje. 28 lětny muzżi so zrjedź nozy domoj wrócży a pytasche podarmo swoju lubku, kiž bě zebi wuleczila. Nad tym so wohnuwny rjek tak roshněwa, so zyke bydlenje sapuscży. Roshorjenj rosbi khamory, komody, blida, stólzy a foty. Shrabny rjek petrolejowu lampu, kiž so zwécżesche, a wrjesny ju wo scżenu, so petrolejowe kapki po zyłej stwje letachu. Nastrójeni zobuwobydlerjo dyrbjachu po policiju póßlacz, kotraż roshorjenja saja.

* **Sšněhowy wichor w Newyorku.** Wot pjatka w New-Yorku wuraduje sylny wichor z njepopuschczitym znéhowym wjercżałom wychnowasche. 15000 znéhowparjow a 600 znéhowych pluhow so pobarnu prózowasche, so by znéhowe hromady wotstronilo. Pschi mórskim brjohu łódże sylneho wichora dla rébjacz njemóżachu.

Najnowiše z cyleho swěta.

Dla pschibżerazego rubjeżnistwa na rustich żelesnizach je knjezerstwo sa żelesnizy wobelhnjenisti staw pschipowedżiło. Rubjeżnikow, kotrychż na żelesnizy sastapja, dyrbi a hnydom wotstrélacz a satsélacz. Po knjezerstwownym swésczenju je so sa poslednje tři mésacy 2000 rubjeżniskich nadpadow na żelesnizy knjezło. Pschi nich su rubjeżnizy psches pjecz milijonow rublow rubili.

*

Windischgrätzowy sekretar Raba je psched hejmstim pschepytowanskim wubjerkom praził, so je jemu pruz Windischgrätz listy njewužnego wop chijeża na generałow se Seeckla a Ludendorffa diktował. Windischgrätz to sapréwa.

*

Pschi gmejnstich wólbach w Rumunskej je na wjele méstnach k pukam dochło. Hacz dotal su 3 mortwych a 23 ranjenych naliczili.

*

Parizski żud bě kommunistiskeho sapósłanza Cachina dla nacżežowanja wojałow k njepopuschczenji k jastwu na 4 mésacy a k 1000 frankam pjenjezneho thłostanja sażudżił. Cachinowe powołanje pschecziwo wuzudej je so sacżisto.

W **Parisu je automobilny omnibus do żelesniskeho cżahu krasnk. 16 wozobow je so z dżela cżežko kranko.**

*

W **Jendżelskej je so hród sira Filippa Greya Egertona w Chesshiru wotpalił. W płomjenjach su schtyrjo klużobni a jedyn offizér wohnjowoje wobory żmjerzej namakali.**

Swójbne powjesće.

Swěrowanaj: Wylem Opitz z Hilbn rodź. Thilej we Lubiju.

Semrěli: Wylemina Micklichowa rodź. Grünbergeż we Cżornowie p. Kamjenza, 73 lět. — Wawoł Richard Weber we Woleschnizy p. Lubija, 29 lět. — Frida Klingerowa rodź. Herzogeż w Delnich Bedrichczach p. Lubija, 40 lět. — Pawlina Swnd. Langowa rodź. Widźiż w Lubiju, 87 lět. — Ewald Lorenz w Lubiju, 22 lět. — Charlota Hajnez we Sslepym.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" wuleći sebi dżensa wutoru do Delnjeje Kiny. Zeńdżemy so wjecor 1/4 9 hodź. pola hosćenca „Sachsentreue" (na Mużakowskej dróży) a woteńdżemy z dypkom 1/4 9 hodź. Hladajée wokolnik, kiż móżeće pola k. Janaka w Serb. kniharni wotewzacz. Bratra a sotry, přińdźże wšitcy!

Předsydstwo.

Budyšin. Jednota Sokoł zmėje štwórtk, 18. II., wjecor we 8 hodź. w Serbskim Domje swoju měsaczu zhrodźiznu. Dla ważneho dnjowneho porjada so wšė sobustawy wocakuja. — Zwučowanje dla zhromadźizny wupadnje.

Starosta.

Khrósćicy. Pčolnica zmėje wutoru, 16. II, wjecor w 7 hodź. pola překupca Zarjeńka zhromadźiznu. Dla ważneho wuradźowanja je winowatosć kóždeho, zo přińdźe. Přednošk je přilubjeny.

Lichań. „Zernička" zmėje štwórtk wjecor w 7 hodź. pruhu za hrajerjow. Dokelž mamy jenoż 3 krótke njedźelzki časa k wuknjenju, dyrbi kóždy z wěstosću přińć. We 8 hodź. započina so potom spěwanje. Knjez dirigent je zaso strowy a wočakuje, zo so kóždy jenotliwy pilnje při spěwanju wobdźěli, wosebje njech też prawje wjele spěwarkow přińdźe, potom hodźi so też nėšto khmane dokonjeć. Dowěrnicy, prócujće so, zo soprany přińdu!

Městopředsyda.

Malešecy a Poršley. Wobej Sokolskej Jednoće matej přichodnu srjedu, 17. II., w Brěžynecy pruhu.

Pančicy. „Lipa Serbska" zmėje popjelnu srjedu, 17 II, wjecor 1/2 8 hodź. pola Šołćic we Wotrowje ważne posedźenje dla dźiwadłowych přihotow. Njech wšitke sobustawy (aktivne a pasivne) přińdu. Spěwarki so tón raz hišće wobdźělić njetrjebaja. Předsydstwo.

Radwoŕ. Jednota Sokoł zwučuje srjedu za dorost 8 1/2 hodź. Sobotu za dźěći w 2 hodź. Načolnik.

Sokolskim Jednotam. Přichodnu sobotu, 20. a njedźelu, 21. t. m. je zwučowanje načolnikow w Komorowje pola Rakec. Započatk sobotu wjecor w 7 h. Wobdźělnicy dyrbja so hač do pjatka zamołwić pola Ernst Krusche, Komorow čo. 11. Barth.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerf w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžynecy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Konditornja — kofejownja

„Edelweiss"

w Kamjencu

Zwingerska hasa 14 měj.: Arno Gröger dalokoreč. 163

poruča swoje

přećelne rumnosće k bohatemu wopytej.

Najwjetša a najwosebniša swójbna kofejownja na městnje

Wšędnje koncert.

Prěnjorjadny konditarski buffet.

Přinjesu darmo do domu!

Paduchi

su na wsach při najlépšem dźele. Škitajće waše wobsedźeństwo před tutymi elementami a kupće sebi worcłowy

pjenježny khamor

Pjenježne khamory po wobdźiwanja tunich płaćiznach předawa

Willy Hoppe w Budyšinje,

na Kamjentnej husy. Dalokorečak 270.

Někotre trjebane pjenježne khamory su smėšnje tunjo na předań.

Kosmato-suknowe mantle, bayerske dźełko

Kosmato-suknowe jupy, najl. twora

Gumijowe mantle, najl. dźełko

Rich. Nebel w Budyšinje

na Bohatej hasy 13.

Wumělske woći.

Zhotowjenje po přirodze w Budyšinje w „Hotel Gude" dnja 20. februara 1926.

Adolf Müller-Welt

Mějićel firmy bratša Müller-Welt Stuttgart, Hohenheimerstr. 40.

Najlépše tučne jerje

kaž też wšė družiny jerjow we tyzach:

pražene jerje, Bismarckske jerje, zakulene jerje a tajke we żeleju poruča

Darmo do domu! Darmo do domu!

Cl. Malczyk, w Baćonju.

Willy Köhler

wustojny na lékarjenje,

w Lišej horje

p. Njeswačidła.

Rěčny čas: njedźelu wot 9—1

Po přeću přińdu do domu.

Iridologija, Komplex homöopathija po dr. Madawšu.

Diwanowe přikrywy

wot 5 hr. sem

přikrywy na sofy, dołhe 2,50 hr. mużace borchentowe kosle 2,50 h. łož. plachty, łož. předložki 1,50 h.

Erler na Z. Ławskej hasy 10.

Automatiske připrawy

Ak napolenju skotu,

patentowane, podawa tunjo a je radżiwo k radźi, tež štož płaćenje nastupa. Dopienies dosaha.

Gustav Wenke w Zhorjelcu

Konsulska dróha 36, telef. 2368

Blidowe ruby, kuchinske šaty

W. Köhlerowa, Hlow. torhošco 9.

MERSINSKY

Zlotowa pycha

Gardiny, šaty

tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

Strykowanska wołma

tunjo. K. Erler Žitne wiki 11

Wósk

čisty pčołowy wósk, kóždu dźělbu kupuje kofejownik

Jan Hajnca w Budyšinje

w Serbskem Domje.

1 syn. prosatow

je na předań we Wysokej čo. 23 pola Łaza.

Młoda wysokosućelna **kruwa**

je na předań

we Łomsku 10 d p. Minakale.

Małe nawěstki we Serbskich Nowinach maja dobry wuspěch.

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec knihićišćerńa w Budyšinje.

Serbjo

podpjerajcże swoje

Serbske Nowiny

z małymi nawěstkami.

Přiłoha k čisłu 39 **SERBSKE NOWINY** Wutoru, 16. febr. 1926

Automatiski telefoniski hamt w Budyšinje.

Twar automatiskeho hamta na póśće w Budyšinje je tak daloko hotowy, so budźe so kónz maleho rózła do słužby wsaćmóz. Snutskowne naprawy je smata firma Siemens a Halske w Berlinje podała a natwarića, swonkowne dźěła a naprawy pola wobdźělnikow wobstara telegrafowe sarjadnistwo same.. Dokelž so telefon niż jenoż w městach wužiwa, ale też hacź do najdalenischich wjeskow so rospschesćeżera, chżemy tudy wróćo na jeho roswisće pohladnyć.

Prěni, kiž so wo pschenjeseńe rěčaneho słowa ś pomozu mitiny prózowasche, běsche němski mućer Ph. Reiß. Wón móześeše je swojim wunamakanym apparatom hižo 1861 *Hużbne łuki rosschérjacź. Amerićan Grahem* Bell hacź do léta 1876 wunamakanje tak daloko wudospołni, so mózachu so też rěčane słowa pschenjesć. Wot léta 1885 śem so telefon w Němskej w powschitkownym wobkhodze wużiwa. Telefoniski hamt w Budyschinje wobsteji wot léta 1890, potaschim pisches 35 lét.

Wschitke nitki telefoniskeho wobkhoda w Budyschinje a wokolinje bźa we woprawdźitym smyśle słowa hromadźe we wobzebitym wotdźělenju tudomneho póła. Tutu służbu dotal jónsaj sastojiwaj na te śamtne waschnje wukonjeja kaž wot sapoczatka. Nješchtožkuli bě so wo tón czaś sestariko. Tuž póst wobsamknu, so też Budyschin ś najnowischimi wunamakanjemi wuhotuje, kiž budźa wschelakim njedostattam wotpomhaćź móz. Snaće je, kak so druhdy smykli śtachu a so wopaczne cźišła swjasachu abo kak druhdy rěčenje dozdyła możne njebě abo kak wostudźe tam a sem cźakanje bě. A ty, luby cźitarjo, žebi myślił njemóżesche, ć cźomu to śpěchnisch njeźdźesche. Hinak to je, hdyž ty na żelesniży abo na finanznym hamcźe stejo cźakasch, tam ty skerje widźisch, kak wjele jich prjedy tebje na wobstaranje cźaka. Abo hdyž telefonowy ſ ſ tojnik požadane cźišło sroźumił njeběsche, dha ty ménje che, dha ty ménjesche, so snano wótsje dosćź rěčał njeńdy a ś mózným hłosom ś nowa cźišło do apparata „schepnjesche", tola wótsje wołane słowa su hischcze hubjeńsko sroźumiéź. S wjetischa pak na tym leżeśche, so bě so w apparaće néchto stepłało abo so bě wětšik groty saschmjatał abo so běchu schtomy ś hałosami do grotow sawadźiłe. Dale běchu też woprawdźite mylenja móżne, kaž pschi tóždym druhim dźěle.

Wjele wobcźežnośćam je wotpomhane pisches automatiśi telefon, kotrež je Amerićan Strowger wunamakał a kiž je so pisches druhich a też pisches mjenowanu firmu tak wudospołnił, so lepje sloro wjazy być njemóże.

W Budyschinje je też wicha druha naprawa nowonjena. Zyle roje grotow, kiž so prjedy nad Budyschinom cźehnjechu, su wotstronjene. Sa to buchu kable ś dźěła do semje, ś dźěła do zementowych kanalow położene, kaž na pschikład wot póła pisches Hoschcź haźu nimo Sserbskeho Doma a pisches Kronprynzowy móst. Pschi dróhach we wokolinje města, hdyž so dotal żiwy grotow wot żerdźe k żerdźi cźehnjechu, tam himbaja nětko powětrowe kable na worzołowych powjasach. Pola wobdźělnikow śteja abo wiśaja pódła ſtarych hižo zwęczate nowe apparaty ſ wobzebitej na cźaśnik podobnej tyſu, tak mjenowanej „Wählscheibe". Pódła tóždeho apparata je pschiprawa, kiž cźi smóżni, so móześech wot toho wokomika, kiž pósť hischcze postaji, město stareho apparata nowy wužiwaćź. Trjebaćź jenoż te pschimadło, kiž na „alt" śteji, na „neu" pschešunyć a tak wostajić. Ale wobstaraj to ſ dypkom, dokelž so hewak wot telefonoweho wobkhada wotrěńjeny. Hdyž tajke pschimadło leje, *kuždy grotp we wokolinje. Hdyž je papjerka pschicźišćena*, kiž cźi to praji, rosrěńjnyć a do boka hibnyć. Stare apparaty budźe pósť w bliźschich mężazach wotewsaćź dacź.

Schto maśch cźinić, hdyž cźehesch automatiśay telefonowaćź, je w sapišku pobdźělnikow strona 11 pod D ſ krótka a jaśnje prajene. Kóżde dalsche słowo by tu wěz jenoż njejaśnu sćiniło.

Jako cźišła płacźa potom te w spinkach, na pisch. „Sserbske Nowiny" [2687].

Nětko hischcze nékotre wužitne pokiwy. Njewupytaj žebi żane wopaczne cźišło. Automatiśi licźak na póśće je wo to njestara, hacź by so samnył. Kóżda cźaśa smykła płacźi tebje też 15 pf. Njedaj so nikomu njetrjebawschi ſ twojim telefonom paracź, ty ta njón rukujesch. Jeli so chcźesch telefonowaćź a hdyž rěcźał k wuchej dźerźiśch a stajne dołhe ſynczenje ſkschischch, njecźakaj, hacź wone pschestanje, ale pokoj abo powěſch rěcźał chwilku na żwoju hocźku, so móże so prěnje ſwjasanje dźěłaćź, prjedy hacź druhe rosrěčenje sapocźnjeśch.

So by kóżdy ſkładnoſcź měł, žo wo automatiskim telefonje wobhonićź, budźe póſtowe ſarjadnistwo w druhej połojzy małeho rózła w kupnizy (Gewandhaus) w Budyschinje po 3 ſchodach wschě móżne apparaty wuźiwaćź a tam jeneho wězwuwitojneho sastojnika postajićź, kiž wschitke trěbne rosjasńenja dawa. Tuž, hdy-li we Budyschinje, njeskomdź tule ſkładnoſcź, so powuczićź dacź, wona je darmo.

Pokiwy za zadźerżenje při khripje.

Dokelž je w tuthwilu wjele ludźi na khripu thorych, a dokelž wona tuńon raś khětko njeſmilnje ſakhadźa, je naschim cźitarjam wěsće witane, hdyž nješchto wo wobhladanju thorosće abo wo wobaranju psched njej ſhonja. Wosćišćejmy tu krótki rospiś k. Köhlera, hojerja w Lischej Dorje pola Njeſwacźidła.

Wróć mi wutrobu.

Sy wutrobu mi rubita
Ty maka holćeńcźka.
A twoja ſtódka hubćiścka
Mje nježnje ſakuſa.

Nětk k tebi ſažo pschikhwatam,
So bych ju wróćo měł.
So njeby wichor łubosće
Do próſdnjejšy mi wěł.

Schto chcźesch ty ſ mojej wutrobu
Hdyž ſama jenu maſch?
We pokoju cźe wostaju,
Hdyž twoju ſa to daſch!

Pawoł Krjeńmar.

Khripa je jena ſ tych natyknjowazych thorosćow, kiž su ſamo na ſebi mjenje ſtrašchne, tola pak njeluba a móże ke cźeſkej thorosći, haj ſamo k ſmjerći dowjesć, hdyž so cźłowjek prawje njeléćuje.

Khripu dostanje cźłowjek ſ nahlym natyknjenjom wot hižo ſthorjenych wołobow, hdyž ſ nimi w ſamtnych měſtnoſcźach pschebywa, hdyž ſamtnu gnat a ſudobja k jédźi a piću wuźiwa, ſ cźełnym dótknjenjom. Najdobe pak so khripa rośćeri ſ porſkanjom a kaſchlowanjom khorych a, kaž je na wšach husto waschnje, so iwjazy wołobow jene ſchmutko ivjeba. Jara nasymnjenje khripu pschinjeſe, też ſłabe cźełu ſu bóle ſa nju pschikomne. Pola ſyłnych ludźi cźełna powaha a ſtrowe waschanje ſiwjenja khripu hižo ſwjeſtsca pschi jeje ſapocźatku łohyy pschewinje a ji njeda ko ſumnicź. Tolſte a ſtare wołoby, wołeeże hdyž hiſchcze na druhu thorosćź cźerpja, ſu najbóle khripje wuſtajene, tołoruma dźěcźi. Khripa pokaże ſo ſ nahłym ſłěbrzećom, ſ tſchapjenjom ſynny, ſ potkilenjom ſ wróćenju, ſ brjuchbolenjom a wonděhanjom, ſ łakanjom we wutrobnu, ſe kuchim kaſchłom, ſ mutnej hłowu a ſymiju, kiž ſtónćnje k dopołnenu cźełnemu ſeſtakanjenju dowjedźe. Hdyž ſo thorosćź w prawym cźaſu wobhłada, ſo też w najwjazy padach ſahoja, połóża a pomjeńſchuja jewjenja thorosće, ſymiza popuſchćeſ a po wěſtym cźaſu, ſa tym hacź je cźeło twarjene, je cźłowjek ſaſo ſtrowy. Tola w najwjazy padach ſo ſtrowoſcź hiſchcze ſ łóhimi ſcźehowazymi ſthorjenjemi hacźi. Je-li pak ſo thorosćź w prawym cźaſu njewobhłada abo je-li ſo dła njerodły wróći, dha dowjedźe jara husto k ſtrašchnym ſthorjenjam pluzow a rjebłowych kóžkow, k cźeſkim wubéhanjam, kiž je ſiwojim na tholeru podobnym tharakterom dopołnie wołtłabnjenje pschinjeſu a kiž móża ſo, je-li dołho traja, k dopołnej njemozy wuwieźć.

Wołeeże ſtrašchna pak je khripa we hłowje, kotraž wonſamjenja ſahorjenje mołhowych ſtinjokóžkow. Po ſahojenju hłowine cźinwy hiſchcze dłeńći cźaſ ſłabe wołtamu. Pola njenje krutych wołoſowom dowjedźe tale khripa bohużel we wjele padach k ſmjerći.

Najłeńe hoji ſo khripa ſ dokładnym poćeńjom ſe ſymnymi ſalwalenjemi ſ bołankowych a lipowych kćenjow a ſ krutym wotpoćeńowanjom we łožu; pola ſyniizy nałożuja ſo ſymne cźołowe a hłowine kompreeże, ſu ſo pola ſymizy ſtajnje dobre wupokaſale. Je-li mikawcźki ſaćeńenu abo ſo wócźo ſcźerwjeni, ma ſo thory wołeeże pſched pschedurwanjim powětrom a wótrej ſtrowju na łeńu brać. We cźeſkich padach njech ſo ſo wócźneho łekarja póſcźele. Na kóżdy pad njech ſo kóżdy ſamomóżneho panzanja ſ wodu wostaji, kotrež ſrédła k dobremu wukonjej dowjedźe. Njeſkomcź nichtó po łekarja póſlaćź, ſo žebi njetrjebał poſdźiſcho wot thorych wumjeſtowaćź dacź, wołeeże tehdy, hdyž *ſtrach wobſtejí, ſo ſo thorowſcź ſ dźěſenjom ſpórſchi. Jako* jara połóżaze a hojaze je ſo pschi thripje tej naturiſe hojenja a kompleſowa homöopathija wupokaſala, kotruż ja wukonjam a kotrejž hłowny ſaſtupjeć ſym w naſchej krajinje.

Jara połóżaze ſrédł pschećiwo khripje je ſyłna ſitronowa woda, kiž ſmjeruje a wotjedojći. Hdyž ſo cźołła pije, jara wjele pomha. Někotři ludźo pak žebi wołeeże w łóſchich padach ſchłeńcźu alkohola wołſmu, ſchtož je też ſyłe berje. Najłépje ſo pſched khripu ſaſwobaranu, hdyž ſmy po ſirowym a cźiſtym waſchinju żiwi a hdyž thorym wołoſom bliſko njeńdźemy. Po khripje bywa cźłowjek hiſchcze dołho ſłabły. Sſłabojeć pak ſo najłépje ſłubi, hdyž cźłowjek je a wjele na powětrje pſchebywa. Widźimy potajkim, ſo móże thorosćź pſchi njerodże a łokcźi wuſtli ſe ſobu pſchinjeſcź najcźeſcźiſche ſcźehowki, njes tym ſo ſo pſchi prawym wothładanju kuće pontinje.

W. Köhler.

Rozbudźacy widźerſki proces w Minchowje.

S Minchowa ſo powe, ſo ſo tam w bliźſchich tydźenjach proźeſ wotmeſiwa, kiž ledźbliwoſcź ſjawnoſcźe we wulkej mjeże na ſo poćeſhnje. Na ſakładze § 54 bayerſkeho policajſkeho khłostańſkeho ſakonja ſ łéta 1861 ſu widźerſku Clairu Reichartez wobſtorkźili. Tónle paragraf wobſtoji jenoż w Bayerſkej a po nim ma ſo khłostacź hacź do 1500 hriwnow abo ſ jatbu, kiž druheſnu ſa ſapſaceńe abo, ſo by nékajki wuźitk ſ teho měł, pſchichod wdźerći, tharty kładze atd.

Sakłitował wobſtorkźeneje, rěcźnik dr. Goltz, je hižo pſched dléſchim cźaſom pſchećiwo wobſtorkźoje proteſtował a dopokazał, ſo ſo tónle paragraf na jeho ſchkitałku natoſćej njemóże. Na to ſo prěnje pſchepytowanje dokładniſcho pſchewjedże a jara wjele ſwědkow ſo ſkaſa. Mjes nimi ſtaj też ſnaty general ſ Epp a Erhardt Auer, druhi preſident bayerſkeho ſejma, prjedawſchi bayerſki ſmutkowny miniſter. Mjes widźenjemi, kotrejž je Claira Reichartez měła, ſu też wěſcźenja wo wulkich politiſkich podawkach. Tak je na pſchikład nadpad na Auera doprědka prajiła, kaž też revolucźiju a ivojovanja w Muichowje.

Młoda widźerka je po zyłym Muichowje ſnata. Haj, móże ſo prajećź, ſo ma ſiwoju wobſadu, kiž na nju pſchiſkaha. W bliźſchim proźeſu jedna pak ſo wobeeże wo tym, hacź ſmé ſo paragraf 54 nałożowacź pſchećiwo wołoſom, kotrež na ſebanſtwo won njeidu, ale kotrež, kaž w tymle padźe, dary ſa wěſcźenja pſchijimaju. Tak je ſajimawe, ſo ſo hižo po zyłym ſwěśe ſ pſchikodnym proźeſom ſaběrajo, wołeeże pak w Jendźelſiej a Amerizy. Jendźelſiy a amerikanſky nowinarjo chźedźa być ſwědkojo tehole roſbudźejeho proźeſa. Też film ſo na njón pſchihotuje.

Tohodla je na cźaſu, ſo žebi ras młodu Muichowſku widźerku trochu wobhladamy. Claira Reichartez je ſ thudych wobſtejnoſcźow wurokła. Dźěd bě ſkałaŕ, nan krauz. Wona ſama ſiwoje ſwiſti ſ duſchenti jenrětych ſ tym wukonjuje, ſo je ſo na dnju thudych duſchow (2. nowembra) narodźiła, kiž bě tehdy ruuje njedźela. Jeje macź bě jednora jónſka. We ſiwojej młodoſći mějeſche Claira wjele njeluboho ſnjeſeź, wjele parowacź, bě hubjenje jeźiwjena. Pſchi jeje widźenjach ſtajnje jara wołłabjowasche. Se ſamtnje wole ſo pokjeſchche, hdyž ju někajki pſchihodny podawk njeměrnu cźinjeſche.

Sſiwoje dźeśaze léta pſcheźiwi Claira Reichartez we Regensburgu, wopyta łudowu ſchkułu a ſe 14 lékami dźeſche do jeneho Regensburkſkeho źidowſkeho wobkhoda ſa pſchedawakźu. Tam léto woſta. Potom mějeſche wjazy mějenjow w Regensburkſkich a Nürnberkſkich pſchełuſtkich domach. Pſchećeźeł nawnći ju rejwacź a w měrzu 1914 pſchijaću ju do Muichowſkeho kryſtallowego palaſta. We wójnje pak ju ſankntychu. Poſdźiſcho mějeſche Reichartez cźeſte thorosće pſchećerać. Wot tehdy cźaſa ſo jeje widźerſći dar pſchezo bóle wudospołni. Po wójnje wróći ſo Claira ſ ſwojimaj ſtarſchimaj do Regensburga.

Sſo wě, ſo hakle proſejſ jaſnoſcź do toho pſchiſnjeſe, ſchto je na jeje widźenjach wěrne a ſchto je wumyſlene. Hižo wot ſwojeho 6. léta je widźenja měła, kiž žebi tola ženje wukaźicź njemóżeſche a tohodla kóždy kroć ſ proſtunjenja ſapadny. Hakle wot ſwojeho 17. léta ſiwój widźerſći dar pokuje ſpóſna. Se ſwěcźeſi jeje rěcźow wuchładża, ſo je dar ſ pſchemyſlenjom hajiła. Hdyž wot mnohich wěſow wothładamy, kiž je ja ſiwojich pſcheręelow a ſnatych wěſcźiła, du je jeje widźenja ſwoſebje na hłowne politiſke podawki pośledniſchich dźeſaczſ łét. Mobiliſowanje a wudyrjenje ſwětkowje wójny je ſchtyri měſaczy doprědka prajiła. Je w ſiwojich widźenjach widźała, kak ludźo po měſcźe běhaja, kak ſo pſched wulkimi plakatami ſhromadźaja, widźeſche wojakow cźahacź a po żeleſnišach woſyeſ. Woſebeje też pſchemeńenja doprědka widźeſche, kiž wójna do ſiwojſkow pſchinjeſe. Hižo łónz léta 1916 rěcźeſche wo wojowanjach na Muichowſkich dróhach, widźeſche ludź ſe cźeſwjenymi pałkami wokoło rukawow a druhe drohnoſcźe rewolucźije. Pſchi tych widźenjach ſu khora a njeſnjeſkliwa.

Wulku rólu hrać budźe w prozeſu wěſcźenje wo nadpadźe na nětkhuſcheho minijſtra Erharda Auera, ſ kotrymž Claira Reichartez w jenym wuraźenju łudźeſche. Claira Auerowemu mandźelſkemu na to kóždźelnom ſcźini, ſo budźa na jeje mandźelſkeho iſcźeź, ale ſo na to ſaſo wottheri, dokelž je jeho we widźenjach widźała, kak ſo pſchi rěcźy Jzar na kij ſepjerajo wulkhodźowaſche.

W oktobru 1923 Claira Auerowu mandźelſku ſnowa o naleźniſcho warnowaſche, dokelž jaſo ſtrach ſa mandźelſkeho hroźeſche. Je widźała, kak ludźo do domu pſchibźěchu a Auera pytachu. W 9. nowembra 1923 ju wopraſwdźe nazjołnatuli ſozialiſtiſoju dom bjes wuſpěcha pſchepytali. We najpoſkedniſchim cźaſu je Claira Reichartez widźała ſmjertne pady pſchińeź, je widźała wulke wody a wobeeże njeſboża.

Claira Reichartez nima jenoż widźenja, kiž ji ſamo pſchińdu, ale ma też tajſe, na kotrež ſo wobeeże pſchihotuje. Cźaſto ſo dołhi cźaſ poſcźi, dokelž wě, ſo ſ tym jeje dar poſyłni. We wobwjdźenjach niſko pſchi ſemi dołho njeumdźeržeźi. Jeje wobliczo je błęde, jeje poſtawa ſchwižna, wóczy ſo pak ſtej napadnje wulkej a jaſnej. Wona ma jara jaſne włoſy, a jeje truzy ſtej wobeeże nježnej a dołhej. Jeje ſtrowoſcź ženje kruta njebě a wobeeże w poſledniim cźaſu je ſo ſ njej pohubjeńſchiło. Hdyž žebi tole nad ſmyſłami ſiejaze, njeje ſmórjenje pſchedſtajanu, możemy woprawdźe ſtaroſćiwi być, hacź njeměr a roſhorjenja proźeſa pſcheſraje.

Zapóſlane.

Sserbſtej ratařſkej młodźinje.

Ska nakażiłwa thorosćź cźaze nětkle naſch luby ſerbſki narod pſchedrěcź: to ſu wſchoněmiſe ſwjaſki (Jungdo, Stahlhelm, Wehrwolf atd.). Na wšach dźeźaze agentojo tychle wójnſtich organiſazijow na kóždy pad ratařſku młodźinu popadnyć. Tohodla ſtejcze na ſtraži, ſerbſka ratařſka młodźina! Njedajcze ſo powuczowacź wot tychle njekhmanikow, kiž niczo dale njeſu hacź wjelki we wowcźej koži. Sſu ty, luby ſerbſti młodźenzo,ſej hižo pomyſlił, ſchto tuczi agentojo preduja? Na pſchikład: Raſſereinheit des deutſchen Volkes — Kerndeutſch bis ins Mark — treudeutſch allewege atd. — Tyſaz raſow: Nć! To ty ſenje jako ſym ſwojeje ſerbſkeje macźerje być njemóżeſch! Dokelž: ty maſch ſerbſku krej! Abo chcźeſch ty to ſaprěcź? O, tak ſo ty pſcheradnik twojeho ſerbſkeho naroda a njejſy wjazy hódny, naſchu ſerbſku rolu woddźelacź! Pſchińdże k tebi tajſi agenta (bohużel też hižo jedyn ſerbſti ratař), pokaj jeho hnydom ſ dwora! Jich ideale ſu jenoż: nowa wójna, njeměr, a ſ tym nowe hubjeńſtwo! — Sſo wě, chcemy też my być ſwěrni ſtaczeńju naſcheho němſkeho kraja; ale naſcha prěnja winowatoſcź je, ſo ſmy krućzi, twjerdźi ſynojo ſwojeho ſerbſkeho naroda!

Ideal tutych sašlepjenych horliwzow (wójnski) pak jenje njeje ſ naſchim ſerbſtim idealom psches jene. Naſch ſerbſki ideal je rjeriſchi, nadobniſchi, ſwjeczíſchi! My chcemy tež wójnu, ale tu prawu duchownu wójnu, ſ kotrejž chcemy wſchitko ſ nowa dobyć, ſchtož je naſchim wótcam ſwjate bylo: ſerbſku ſemju a ſerbſke kubła, kiž rekaja: nabožnoſcź, rěcź a pózcźiwoſcź!

A na tebi to leži, luba ſerbſka rataríſka młodžina! Chcemy krucze dżerżecź naſchu ſerbſku ſemju! Ani jedyn hruſtik njechamy dacź zuſemu krajanej. Na nami leži pſchichod naſchcho ſerbſkeho naroda! To tež wédża naſchi pſchecźiwnizy, a tohodla woni kakaja ſa wami. Ale ſtejecze krucze a njepowalniwi!

Chcemy dale ſemju wobdżélacź,
kiž nan a dżéd ſtaj woračoj!
Ani hruſtik njepſchedamy
ſunom' zuſom' krajanej!

Tuž, Wy wſchitzy — ty ſerbſka rataríſka młodžina — kotſiž nochcezo bycź ſe žadlawymi pſcheradnikami Sserbowſtwa, mějecze ſwoje wótzowſke namrěwſtwo też dale w cźeſći a pokazejce tóždemu durje, kiž dha wak ſabkaſnicź, ſo dyſchcze ſwoje herbſtwo rospſchedali.

Jan Guda,
pſchedſyda „Swjaſka Sserbſkeho Rataríſkeho Doroſta“.

Přilopk.

* **Kelko hódnoſcziow je ſo w Němſkej w januaru ſ wohniom ſnicźiło.** W Němſkej je ſo ſ wulkimi wóhnjemi — kóždy pſches 10 000 hr. — w januaru ſnicźiło: W rataſtwje ſ 2 645 000 hr., w pſchemyſle a wikowaſtwje ſa nych twarjenjach 885 000 hr., na ſtźěchach w Berlinje ſa 2 948 00 hrivnow, w mlynach ſa 735 000 hr., na privat-23 000 hr., pſchi wſchelakich wóhnjach ſa 180 000 hr. — Wſcho w hromadże je ſo w januaru ſa 7 416 000 hr. hódnoſcziow ſ wulkimi wóhnjemi ſnicźiło.

* **Dźeržo ſ 12 porſtami.** Friedemannez mandżelſkimaj w Lüneburgu ſo dwójnikaj narodźiłchtaj. Jedyn ſ hólzow pſchiſłuſche ſ 12 porſtami na ſwět, měſeſche na kóždej ruzy 6 porſtow. Porſcźiki ſu normalnje ſroſcźene. Macź dwójnikow ma tehorunja na kóždej ruzy 6 porſtow.

* **Tźelenje pſchi Bedamſtim ſjeorju.** Póndżelu popoldnju wuſtrělſchachu w Lindawje, Langenargenu a Bregenzu ſpjelne na wrjeſkot kanonow podobne roſbuchnjenja. Kaž je wjedrarnja w Langenargenje ſwěſcźila, jedna ſo wo tźelenje pod ječorom. Tónle naturſki podawk pſchindże wot tak mjenowaneje „Hornlimannowe-je dźěry“, kotraž je nehdże 10 km. ſ wjeczora Lindawy a nehdże 200 metrow pſched wulkiwom rěki Argen we Bodamſtim ječorju. Je to najbłubſche mějſto ječorjowe-ho dna a tworu liſej podobnu dźěru. Tak rucze hacź ſo wjazy wody do tejele podſenſkeje roły ſalinu, ſo lic hacź k warjazej horjaceje ſchrěje a jeho woda ſo ſ roſbuchnjenjom do wyſoka ſtrěli. Wuſtaw ſa pſchepytowanje Bodamſkeho ječorja budże tole najnowſche ječoriſke tźelenje dokkadnje pſchepytowacź.

* **Kak ſtuktuje ſemjerjenje na ſtół.** We wuheriſtim towaríſtwje geologow w Budapeſcze rěkcźeſche geologa dr. Schreter wo wobkedźbowanjach pſchi ſemjerjenjach, kotrejž ſu wuheriſke měſto Eger a wokolinu w poſlednich lětach podeſchle. Wobzeže ſajimawe bě, ſchtož dr. Schreter wo ſadżerżenju domjazeho ſkotu praji. Po jeho pſchednoſchku běchu ſwěrjata ſ dżěła roſcźekate, ſ dżěła běchu hromadże ſaſeče. Pžy běchu ſo zyle ſ měſta ſhubłe a hakle ſa nětotre dny ſu ſo pomalu wrócźiſ ſwěrke. Nězchto mjenſchinow do ſemjerżenja ſakoſtnje wujachu, jako bychu njeſbożo dopředa cźuże.

* **Poł Jendżelſkeje pod wodu.** Ssylne deſchcze poſledních dnjow ſu w poſkróżnych, ſrjedźnych a pokodniſchich dźělach Jendżelſkeje najhórſche powodżenja pſchinjeſłe. Móže ſo rjec, ſo poł Jendżelſkeje pod wodu ſteji. Wulke ſahony pódnoho kraja ſu powodżene. Khěże a fabriki ſteja we wodże. W Cheſhire trajeſche ſlíwk 20 hodźin, a farmy a nowe pſchenźene pola ſu powodżene. Wutoru ſo we Londonje hižo 17 dnjow bjes pſcheſtacza deſchcźowaſche. Rěka, ſo wjedro dale deſchcźowe woſtanje.

* **Wobthadowe njeſboża w Londonje.** W poſledním ſchtwórcźéce 1925 ſ Londonſtim dróhowym wobkhadom 222 wozobow ſmjerjcź namaka a 22033 ſo ſrani. Smjerjne wopory ſo takle roſdźěla: S omnibuſami ſo mori 32, ſ dróhowej jeleſnju 10, ſ automobilowymi dróžkami 9, ſ privatnymi auotmobilemi 58, ſ létadłami 76, ſ motoriſkimi kolami 21 a ſe ſapſchahami 11 wozobow.

* **Organiſazija.** Proſcherjej chcźetaj njedźiwajzy hubjenych cźaſow ſwoje ſłuże we wulkej fabrizy ſpytacź. Jedyn cźaka pſched durjemi, mjes tym ſwaži ſwěi druhi njedźiwajzy pſcheźiwjenjow kontoriſchi pſchiſtajenjow hacź do najbłyſcźiſchcho, do pišarińje direktora, pſchedobyć. Direktor jemu ſmérom pſchipoſłuchaſche, ſtóżi potom kolt (Stempel) na papjerku, da ju mužej a rjekńje ſ njemu: „S njej dźeże nětko ſ prokuriſtej.“ Prokuriſt wobhlada ſwěi papjerku, ſtóżi kolt na nju a rjekńje: „S nje dźeże nětko ſ pokładniſtej.“ Pokładniſt wobhlada ſwěi papjerku, ſtóżi kolt na nju a rjekńje: „S nje dźeże nětko ſ portjejej.“ Portjej wobhlada ſwěi papjerku, hrabnje proſcherja ſa thornaſ a cźiſnje jeho ani ſłowcźka njeríekżo ſ durjemi won. Towaríſch wontkach wjeſely ſawoła: „Ty bě dolho nutſka, ſy dha ſchtó dóſtał?“ — „Doſtał nicźo njeſbyrnu, ale organiſaziju moja cźiſła ludżo — wulkotnu!“

* **Hadżeríſke bacźony** žiwja ſo we wulkich trawnych puſtach w pokodniſchej Braſiliſtej a Argentiniſtej. Maju wulkoſcź naſcheho cźapa. Ssylnje ſhibnjeny ſrjedźnu nohu pokaſuje na ptaki, kotrejž ſwoje wopory ſ paforami pſchimaju. Też pyſk, kiž je na pyſk tubjeſneho ptaka podobny, pſcheradżi, ſo ptaki rad ſwěrjata żeru. Krótke ſchidła a dołhe nohi nam pokaſuja, ſo ptaki w runinach bydła. Létaju poréđko a niż na wyſkote ſchtomy, ſydnu pak ſo rad na niſke kerki, ſo bychu lépje wokolinu ſa ſwěrjatkami wobkedźbowali. Zich hnězdo je nimale niſko na hałoſowym widliſchcźu. Jeja ſu bźele a maju cźémne błaki, ſu tejam rubjeżnych ptakow podobne. Hadżeríſke bacźony žiwja ſo ſe wſchelakimi wakami, pſchekaźanzami a hużanzami, ale też ſ jahodami a ſornjatkami.

* **Prěnja cźorna advokatka.** W kraju Vinia w Sſewjernej Amerizy je advokatiſka komora prěnju cźornu pravišnju pſchijała. Wona je miſ Mariam Poe.

* **Holza ſe ſchtruſazym joldkom.** W Saginowje (Michigan, połnózna Amerika) je lékaŕ 15-létnej holzy ſoldk rěſał a w nim 1200 wšelow namakał, kotrež ho njeho njeſłuſcheja, na pſchikład rózowzy, jehły, pjenjeſy atd. To njeje bižo „huſazy“, ale „ſchtruſazy“ ſoldk (Straußenmagen). Wſche wšzy je dźěcźo hižo wot druheho léta žiwjenja pózeralo a hacź do tychle dnjow njeje tohodła žanych kolosźow ſacźulo. Schtoż je lékaŕ w ſoldku nadeſchoł, waži 31 puntow, to je pſchezo ſhětra cźeża. Tu je ſapiſ tych pózerankow: pjenjeſy, jehły, rózowzy (ſoſarje), medalje, pjerſchcźenje, ſchtleuzy, podwjaſki, klucźe, kneſle, rjezaſki (cźaſnikowe) a hoſdże. Holza, kiž je pſchijate dźěcźo, je ho dołho tajiła ſe ſwojim pſchiſtupjenjom a nichtó njeje na nju ſtukał, ſo ma te wšzy, kiž ho ſtajnje ſhubjowachu, w ſwojim ſoldku ſthowane. Na kóždy pad je to njewſchédna ſkholwanka.

Listowanje.

F. Sp. Wěſtych wumněnjenjow na wotnajeńſki pjenjes dźiwajo na nětcźiſche wobſtejnoſcze njebudźecze ho wſdacź nóz, kyrnjež pišonne wucźinjenja w rukomaj měli. Hacź je najeńſki pjenjes jim pſchimérjeny, njemóżemy wšcźo roſſudźicź. To móża jenoż wézwuſtojni tam poſtajicź. Sſnadź jenu wotmołwicźe, ſo wotnajeńſki pjenjes — jeli je ſakoniſcy dowolene — ſnadź wotnajeńſki hamt poſtajit. Jeli ho Wam žadamy pjenjes pſchedwyſoki bycź ſda, dha dyrbicźe jenu napiſacź, ſ kajkich pſchicźinowjow.

P. F. Je bratrowe mandżelſtwo bjes dźěcźi było a njeje teſtamenta ſawoſtajiło, dha doſtanje jeho wudowa połojzu ſawoſtajeńſtwa, druha połojza pſchipadnje jeho ſotſe. — Doſtatu połnomóż móża jej dźěbźicź bratra kóždy cźaſ wrócźo žadacź. To mělo ho wšcźo pſches teſtament poſtajicź, teho pak tu njeje.

L. W. Druhi hacź ſudniſki puć njemóżemy Wam radźicź, dokelž policija njebudże ho ſ tym ſabéracź. Sſnadź nawotmołwicźe Waſchcho bratra pſches prawiſnika, ſo wšzy wanda. Nima to wuſpěcha, ſpytajcźe je tuſkwilnym ſudniſtim nukazom. Na tutym podłožku ma ſudniſki běrz prawo, wšzy jej wuzadacź a je wotekwſacź.

G. B. Wobſtarajcźe jej wot Waſchcho mějcźanoſtiy wutwědcźenje, ſo Waſcha tydżeniſka miſa ležy k ſejźiwjenju žiwotnych dożaha a dźiwajo na tute wopišmo ſpjeżujeze ho cźaſanju a namjetnjeze, ſo ma ho ſkěnnyć.

Do Prußeje. We ſwobodnem wikowanju płacźeſche ho ſa zentnaŕ wowża wot 12.—16. oktobra 1922 na 6000 hr., wot 17.—19. oktobra na 8000 hr. a wot 24. oktobra hacź do 4. nowembra na 10 000 hr. Tute płacźiny roſumja ho ſwonka burſy. Płacźiny na burſy běchu we wjele niżſche. Wróżławſka burſa notérowaſche 17. oktobra 1922 na 5000 hr., 18. na 6400 hr. Wot 20.—23. oktobra 1922 ho wone ſajła njepoſtajicźiſche. 24. oktobra ſtrěſche 8500 hr., 2. nowembra na 9800 hr. a 3. nov. 10500 hr. W Berlinje płacźeſche ho ſa wowż 14. oktobra 1922 na 6000—6080 hr., 20. oktobra na 8200—8500 hr. a 25. oktobra 10000 hr. Wot 27.—30. oktobra běſche napraſchowanje ſłabe a hakle 31. oktobra ſtrěſche wotoż na 10 300 hr. ſa 50 kg.

K. W. Renta ſa ſtarſchich ho po ſtatnym ſaſtaracźerſkim ſakonju dawa, jeli ſu potrěbni, a ſemrěty jich ſaſtaracźerſ hi abo poſdźicźo by hył. Potrěbny je, ſchtóż jej nicźo ſabłužicź njemóże abo jako macź 50. a jako nan 60. lěto pſchekročił je a nikoho nima, kiž mohł jeju ſcźiwicź. Starſchcźu mžacźne dokkadny njeſmědża we kłapy D. 45,45 hr. abo jenotliwje nicź 36,40 hr. pſchekročicź. Jeli Waſ pſchi wotwokaſali njecźiju, móżecźe hiſchcźe nětko namjet na wokrjeſny ſaſtaracźerſti hamt we Budyſchinje ſtajicź.

K. W. Słota hrivnaŕſka hódnoſcź tutych 1000 hr. wucźinjeſche 4. hapriele 1922 na 14,40 hr. Ma-li ho tuta poſcźonka jako ſamóžna ſakłužba (Vermögensanlage) wobſkładowacź, ſtaji ho pohódnoſcźenje na 3,57 ſł. hr. Tuž drje namjet na pohódnoſcźenje ho njeſłapłacźi. — Potrěbne khóſty krajny ſawěſcź. wuſtaw njeplacźi. By-li ho do ſmjerjcźe namjet na invalidnu rentu ſtajił, błyſcźe wšcźe ſaſtań rentu dóſtał, to rěka wot ſpoczatka invalidnoſcźe hacź do dnja ſmjerjcźe.

M. R. Treſeſh ma 130 000 wobhdżeri. Belgiſka wobſkadża je na 4000 muži ſtyłna. — Nürnberg ma 360 000, Hannower 450 000 wobhdżeri.

P. H. Wot dobycźa w loteriji ho po dokhódnym dawkowym ſakonju wot 10. auguſta 1925 dożyła żadyn dawk njeſběra.

F. R. Po ſakonju maja wumněnjenja dła leżownoſcźow jenoż płacźiwoſcź, jeli ſu ſudniſki abo materielnje ſapſchanc. Jeli Wam na kupje tutże podźělenje leżownoſcźe nětko ſaſkaji, dha dajcźe tola ſuhodej żadanu płacźiznu a ſarucźcźe bej ſwójſtwo na njej pſches ſapiſ pſcheb jenym notarom.

Směški.

** **Wulke potajnſtwo.** Bjes dychą a roshorjeny bźeżeſche na policajſku ſtražu: „Sstyſchu, ſo ſcźe tohо muża popadnyli, kiž je ſaúdżenu wóz ho do mojeho domſkeho nutſkamał?“ — „Haj“, wotmołwi policiſta, „dżeżeże jeho widżeſ?“ — „Sſo wé. Cźżu bo jeho woprašcźeż, kak je nuts pſchijšoł, bjes teho ſo moja żona ſa tym pſchiſcźeka njeje. To ſpytam hižo na wóſce dźeſacź lét a hacź do dźenjſchnjeho ſo mi to radźicź njeje.

** **Po hodżoch.** Mały Jank: „Sstyſch, nanko, dżemoj ſo měnjeżeż. Ty dajſch mi twoje motoriſke kolo a ja cźi ſa to mojeho cźumpateho konja dam.“

** **Kražna parla.** Hoſpoſa: „Chcźeżeże pola mje do ſłużby ſtupiſcź? Macźe wopišmo?“ — Holza: „Hoj, hnadna knjeni. Sſym 25 lét ſtara a w najwożewnyſchich domach ſłużiła a móju Wam 34 najlépſchich wopišmow pſchedpołożicź.

** **Mjelczak.** „Haj, knjeżnicźko, praju nastajnje, ſchtoż myſliu.“ — „Sceże Wy tohodła zyły wjeczor tak mjelczaſ?“

** **W kku tźaży woſtak.** „Khěts, Marja, pſchijnjes jednu kognak, hnadnej knjeni je ſłě.“ — „A ſchto dyrbiju ſa hnadnu knjeni pſchinjeſcź?“

Hamtske wozjewjenja z Budyſina.

Ssudniſke pſcheprašowanje.

Schtwórtk 18. februara 1926, dop. w 10 hodź. maja ho w pſcheſtadźowarni w ſudniſtwowym twarjenju ſcźěhoważe wěży ſa hotowy pjenjes pſcheſtadźowacź:

ſchumjeſowy walach, bruny walach, a 2 koble, 2 elektr. motoraj 10 a 4 konj. mozu ſ puſchczadłom, 2 ſoſje, żerdź ſa mozowe cźerjenje, wulka wjertuła, 11 waſchtotkow ſ gratowymi khamorcźkami a ſ gratom, dźělbu baſtoweje židy wſchelakeje barby, 97 metrow pſcheſlakobarbneho ſomota, 27 metrow wſchelakobarbneho wołmj. kreja, 27 m. wſchelakobarbneje alpaki, 66 m. wſchelakobarbneho wołmj. muſklina, 23 m. kaſchcźitych wołmj. tkaniſnow, dźělba wſchelakobarbnych ſamažnych a ſonżaznych tkaniſnow, dźělba ſtotych a ſlébornych zankow, 13 wuſchitych khornarjow, mała dźělba velórowego rivża, koſtumowe tkaniſy, harmonium, piſańſki ſekretaŕ, muzaże koleſo, kulozta pila, 2 garniture ſa mjenſke blido, 2 mjenſkej ſchkle (ſ kamjenniny), 15 elektr. lampow, wiſate lampy a ſwěcźniki, motor ¾ konj. mozu, 3 wołjowe puſcźeraki, próch-žrébak, 3 klawéry, 3 búfeje, 3 piſańſke maſchiny wſchelakich ſyſtemow, motoriſke kolo „Corona“, 22 ſilotiſkich dźěłańſkich kholowow, 20 cźiſcźańſkich mołeſtnowych dźěłańſkich kholowow, 8 dźěłańſkich kholowow, 50 porow wſchelakich muzażych a ſonżaznych ſlupnjow, kopańzowe (Fußball) cźrije, 50 porow wſchelakich cźrijow, bunzlow, dźěcźażych bunzlow, 2 ſchatowaj rejow, ſlupnjow, walkowanych toſlow, ſonj. niſkich ſtupałaj ſ 8 a 5 kaſchcźikami, elektr. wuchilójaki, ſwěſcźenjow, Elfa automatow, 100 bleſchow wſchelakich ſikrow, 3 piſańſke blida, aktowy khamor, ſtarožitny ſchtleńcźany khamor, wſchelake ſchokoladowe twory, mokka-ſchalki, 15 rólow tłeſchnjeje pany, 2 wattophonowaj aparataj, autogeniſki kowaríſki aparat, 50 litrow palenza (Waldmeiſter) a 25 litrow zitronoweje ebenzy, verżiko, ſchijoza maſchina, blidko, ſchatowy khamor, ſtejaż cźaſnik (dubowy), pyſchny khamor, kubowy ſofa, 2 kubowaj ſtólcźkaj, ſofa, kuchiniſki khamor, ſofowe ſtoidło, kredenza, ſyrobubowa, tepich 3×4, 4 kartoſtekowe khamory ſe ſuwatymi kaſchcźikami, blido ſa piſańſku maſchinu ſ rólkowym jaſcźinjenjom, piſańſki pułt, wjerceźity ſtólcźk, mały rólowy khamor, dezimalna waga, pjenjeżny khamor, bronzowy ſwěcźnik, ſléborny taflowy naſtawk, gramofon, 25 cźiſłowych wſchelakeje wulkoſcźe.

Ssudniſti wukonjeŕ hamtskeho ſudniſtwa w Budyſchinje.

*

Ssudniſky ho pſcheſtadźuje ſa hotowy pjenjes:

Schtwórtk 18. februara, dop. w 10 hodź. w **Rjezwarzioſe**, —kupaj ſeidu ho na gmejnſkim hamcźe —, 2 elektr. motoraj, 6 a 13 konj. moz., wjertuła ſa dołhe dźěry, dołha błidowa truzna maſchina, drjewo hładkowaríſka maſchina, 2 ſtojidże ſa mlócźakaj, 48 kg. żeleſa, rólowaríſti wóſ, żeleſowa ſymna piſa, toczeńſka maſchina, tſchańaca maſchina a 4 kolijowe ſuwańſke aparaty.

Schtwórtk 18. februara, dop. w 10 hodź. we **Sſtonkezach** cźo. 11 b gramofonowy dubowy khamor.

Pjatk 19. februara, dop. w 10 hodź. w **Nowym Bronju** — kupaj ſeidu ho na gmejnſkim hamcźe — wulka buda ſ błidami, 500 km. łamanych kamjenjow, 4 małe brjezvjane budy, nehdże 30 ſdonkow, kwaſtka buda, 2 motoraj, 8 konj. moz., mały łamak, nehdże 6 kbm. dróbnych kamjenjow, pſchebeżeńſki łamak, wulki kſchidowy bubon, 3 bitowe piſańſke blida.

Pjatk 19. februara, pſchiſ. w 12 hodź. w **Suborniczy** — kupaj ſeidu ho na gmejnſkim hamcźe —, ſelemj ſoſa.

Pjatk 19. februara, pop. w 1 hodź. we **Wowunjowje** — kupaj ſeidu ho na gmejnſkim hamcźe — kucźowy wóſ ſ cźornym krywom.

Ssobotu 20. februara, pſchiſ. w 12 hodź. w **Budeſtezach** cźo. 29 Singerſka ſchijaza maſchina.

Ssudniſti wukonjeŕ hamiſt. ſudniſtwa w Budyſchinje.

*

Do wikowaríſkeho regiſtra je ho dźenja ſapiſało: 1. **Na kopjeno 114, firmu Guido Reiche w Budyſchinje naſtupaje: Guido Erdmann Auguſt Reiche je ſemrěcźa dła wuſtupił. Marja Helena ſwud. Reichowa rodź. Kſchiſanez w Budyſchinje je mějicźelka.** 2. **Na kopjeno 618, firmu Hornjołuſtiſke brunizowe dźěłarnju „Olba“ towaríſtwo ſ wobmj. ruk. w Suborniczy naſtupajo. Shromadźizna towaríſtwa 14. 1. 26. je po notariatnym protokollu wot tuteho dnja pſcheſtajenje a tohodła dale wobſamkła, ſo ma ho ſdónkowy kapital na 625 000 ſtatnych hriwnow ſnižicź. Towaríſtwowe wucźinjenje wot 24. 5. 21 je ho ſ wobſamknjenjom ſamkneże towaríſtwowej ſhromadźizny po tym w § 4 pſchemeniło.** 3. **Na kopjeno 823, ſo je firma Wöger a Co. w Budyſchinje haſła.** 4. **Na kopjeno 894, firmu dźěłarnju wobucza Joſef Kirchner, tow. ſ wobmj. ruk. w Cźornych Noſłiſzach naſtupajo. Likwidazija je ſtónczena a firma je ſaſchła. Saſtupjeńſka połnomóż likwidatora Joſefa Kirchnera je ſtónczena.** 5. **Na kopjeno 921, ſo je firma Alfred Möhwald a Co. w Budyſchinje ſaſchła.** 6. **Na kopjeno 958, firmu mjazowe a tukowe dowożowaníſke towaríſtwo ſ wob. ruk. naſtupajo: Kurt Buſchmann je jako wobkhodny wjednik wuſtupił. Prokura Lehnera je haſła. Sa wobkhodneho wjednika je ho poſtajił pſchekupz Hermann Bruno Lehner w Budyſchinje.**

W Budyſchinje, 13. februara 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaći měsačnje we wudawarni 80 nł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 40 | **Budyšin — srjedu, 17. februara 1926 — Bautzen** | **Lětnik 85**

Minister Geßler před ćežkim rozrisanjom.

Ministra němskostatneje wobory Geßlera w bliščim ćasu dla jeho samolubitosće za ćornu němskostatnu wobor po zwilnym prawje wobstorža. Dźěłaćer Max Meier z Frankfurta nad Wódru je jako wojak ćorneje němskostatneje wobory při słužbje do schódy při schok. Dokelž su jemu renty zapowědźili, je žiwjenmu rěčnišći, socialdemokratej Falkenfeldej, porućił, so by su wuhotował. Ministerstwo němskostatneje wobory je Meierowe žadanje wotpokazało, hdyž na to powołaju, so njeje we wójsku słužił. Meierowy rěčnik tohodla dopokazaćej pyta, so je **wójskowe sprawnistwo za to samolwite, so je so ćorna němskostatna wobora załožiła a so ćerpiła.** Meiera su porjadnje jako wojaka najeli. Spodźiwne je, so su so na to so porjadnje wažace pisma Küstrinskeho dźěłoweho komanda „smiećke". Rěčnik Falkenfeld w swojim wobškorźnym pisanje praji:

„Meier je uniformu a regimentske ćišło nošył. Naranizy so při schedpołožitej.

Ćehodla so „dźěłaćerjej" Meierej njeje invalidska charta wotewzała?

Ćehodla su jeho wukwalili, minu mjetacy a mosty rostšelecy?

Ćehodla je so wón dyrbjał na dwanaće lět k wojerskej słužbje swjasacy?

Ćehodla je wón schi dowolenizy dowolerske wopismo a na želesnizy wojerisku jěrdnu tharitu dostał?"

Prozeh budže jara ważny schede wschem sa zawostajenych tych schišćiskuschnikow ćorneje němskostatneje wobory, kotrychž je senja dala skonzowacy, dokelž je so hacy dotal zapřewało, so su wójsku schišćiskuscheli.

Wuradźenje wo kreditach za ratarstwo.

Wubjerk ludoweho hospodarstwa w němskim sejmje je wo praschenju kreditow sa ratarstwo dale jednał. Statny sekretar **Hegedorn** schićiznu roskazał, kotrejž dla na němskostatna zitownja dale wobstacy. Sapósłanz z **Diwitz** rozkat wotpokasa, so je ratarstwo skorźene skorźicy. Se schichodnymi zujemi budża ratarjo dyrbjecy swoje smenki sapłacyć. Nowy doły na nowe znu so njemóże tohodla cinić. **Hlowny dypk ratarskeho praschenja leži w tym, kak ratarstwo zwoje wuplody wotbudże.** Schi tym wosebje we **běrny a zito dże.** S běrnow schišćeje nebdże tischtwórcy milijona tunow w hromadach leži. Wone hakle na wiki schiłdu, hdyž so z wukraja nowe běrny poschicheja. Industrialne schedźelanje běrnow je so pobubjenschilo. Ani běrnazy schkrob (stezka) dla konkurrenzy z maizemi dosć woteběrarjow njenamaka. 20 hacz 25 milijonow hriwnow je trěbnych, so by so běrny schedźełanym industrijam smóžnilo, dale dźěłacy.

Pola rožti cežišćeje w tym leži, so maja na nasche wiki burzowe a wikowanisse powěsće z wukraja schkódny wliw. Ratarjo wscho schepospodźe cžita, so mohł swoje žito z dobytkom schedacy. Jeli so dyrbi so rano, na kotruž ratarstwo nětkole cžerpi, sahosicy, je nuzne, so so schedbe wschem Plazijny skrucža.

Wubjerk wobsankny wotbyće ratarskich wupłodow a praschenje kredita sa schemnyschkowy brěni staw w podwobjerkach wožebje rosponinacy.

Mzda železniskeho generalneho direktora Oesera.

Schi wuradźenju železnischich praicheniow w němskim sejmje je wobkhadny minister dr. Krohne na schišpomnjenje jeneho němskokulowskeho rěcznika znapschecziwił, so **mjsda generalneho direktora němskeje železnizy 250 000 hriwnow njewuczinja,** ale po dźěłenju towarstwa němskeje železnizy ležna **tuumu 100 000 hriwnow doscežnje.** To by hižo też schewjele było.

Kommunistiski namjet na rozpuščenje sakskeho sejma so začisnył

Sałzy kommunistojo běchu, so bychu sozialistam lewizy do wrědka schišchli, namjet sapodali, so by so sakski sejm hnydom rozpuschcežił. Tutón namjet, kotrejž dyrbjesche jenož z agitazije kommunistow słužiće, je so je wschěmi schecziwo kommunistiskim hłosam wotpokasał. Schi debaze ministerski president Heldt praji, so njeje po wobsamknjenju Heidelbergskeho sjězda sozialdemokratiskeje strony zaneje schcziwy, zejm prjedy novembra, hdyž so jeho sakońe tracze skónczi, rospuschcežicy. Sozialdemokratska prawizy njeju zemje z cžesnym słowom słubili, so budża sa to hłosowacy, so by so zejm w běhu letuschcheho prénjeho schtwórcžleta rospuschcežił. Tole woprawnjenje wudawanja sozialdemokratow lewizy w zejmje wulke dźiwanje słudźi.

Woživjenje separatistiskeho hibanja w Porheinskej.

Wot nětkotreho cžasa w południschej Porheinskej a Pałzy so separatistojo, kiž dźedża Porheinsku wot Němskeje dźelicy a ju samostatny stat sčinicy, sazo žiwe hibaju. Na cžole tuteho hibanja Bonnski astrolog Theo Sturm stej. Schiwirowarjo myslje samostatneho porheinskeho stata wědża, so z bronjemi njesamóża Porheinsku wot Němskeje wottorhnyć. Tohodla dyrbja spytacy, to z ludowym wothłosowanjom dozwić. Po zyłej Porheinskej su so liseniny wupołožile, do kotrychž maju so cži sapisacy, kotrejž su sa samostatnu Porheinsku. Tole sapisby so, jeli so dosć podpisow wopschimnu, Swjatej Ludowi schedpołoża.

Jimanje Němcow w pólskej Hornjej Šlezyskej.

Se sajeczom wjet cheje ležby Němzow w pólskej Hornjej Schlesyskej dla wobhonjerstwa su so pólsko-němske poměry znowa poczežile. W Barlinskich politiskich kruhach mjenja, so ma so pschicžina nětcžischeho pólskeho postupanja w tym pytacy, so dyrbi so němske knjezerstwo runje psches-sastupjenjom do Swjatska Ludow jako „fraschne" pschedstajecy. Se dobom chze pólske knjezerstwo se wschej rasnosću pschecziwo **němskemu ludowemu swjatej** w Hornjej Schlesyskej sakročicy.

W nastupanju sajatych Němzow budża Němzy podrědnistwo presidenta Colondera, kotrehoż je Swjatst Ludow postajił, žadacy. **Po powěsćach pólskich notwin, njejsu politiske wobcežnosće twsamknjene.** Tak „Gonie Slaski" pische:

„Swěsćizło je so, so je němski ludowy swjatst z němskim konsulom w Katowizach wobkhadsał. Němski stat dyrbi spionažu němskeho konsula samolwicy. Sastupjeć Němskeje njemóże z wobhanjenjow w Pólskej bych. W tym wakamiku, hdyž wón to je, dyrbi wón hnydom njesy wopuschcežicy, a jeho stat dyrbi Pólskej sadosćcžinjenje dacy."

Němske knjezerstwo drje so z tymile wobkorźbami pschecziwo němskemu generalnemu konsulej w Katowizach, baronej z Grünaej, ponuci, žebi wot pólskeho knjezerstwa dospołne wujasnjenje žadacy.

Mjes tym su hischcze wjazy Němzow wobhonjerstwa dla sajeli. Liczba sajatych je pjecza na 40 stupita. Statne rěcznistwo je njedźelske cžisło notwin „Volksville" w Katowizach konfiskowało, dokelž je je w nim postupanje pschecziwo němskemu ludowemu swjatsej kritisowało.

Nowy južnosłowjanski posłanc w Barlinje.

Nowopomjenowany pósłanz dr. Ssmodlaka w Barlinje bě hacy dotal z južnosłowjanskim pósłanzom pola Vatikana. Pratwa južnosłowjanskeho knjezerstwa je Jeronymskeho duchownego wustawa w Romje rańsje sakitało bě so wón z Vatikanom roskorił. Tohodla su jeho na wyschsche mjsto do Barlina pschesadzili. Ssmodlaka je so w Dalmazinskej narodźił a prawa studował. Sa cžas swětowe wójny su jeho Madzarojo jako pschecželu Serbija sajeli. Wón je jedyn z nacžińkow južnosłowjanskeje wustawy wudźiłał. Ssmodlaka je w Belgradze studował a schesć rěcznu rěcži.

Hrabja Telcki do falšowanja bankowkow zapleteny.

Winsti „Abend" pische, so maja franzowske policajske organy wot samerjerawschcheho telegram němskostatneje pschepytowaniskeje wyschnoscze w ruzy, z kotrymż so prjedowschi madźarski swonkowny minister hrabja Teleki najcežso poceželi. Każ je znate, je so hrabja Teleki psched schtyrjomi njedźelemi, potajkim hischcze do wotkrycza falschowanje frankow do Minichowa podał, hdyž mjesesche pschednoschk. Pschi tym jeho policajsty wobkedźbowachu. W Minichowje je so wón pjecza se Schulzom, kotryż je falschowanje bankowkow nalwjedował, setkał.

Dale je hrabja Teleki z zigaretowej tyku poczeženy, kotruż je wón zwobuwobschorźenemu Gerösej darił. Gerösowe wobhdleuje pschepytuju su franzowsky kriminalni sastojnizy zigaretowu tyku namakali, do kotrejež běchu zlědowace złowa zarute: „Tawsjuntduschnemu thumschtarjej Gerösej jeho sprawny pschecžel hrabja Pawoł Teleki."

Francuzowski pósłanz w Budapeszu zebi žada, so bychu hrabju Telekia sajeli.

Morderski nadpad na wjednika madźarskich demokratow Wilhelma Vazsonyta.

Wutoru pschipołdnju staj monarchistaj offiżeraj w Budapeszu spytałoj, wjednika demokratiskeje stronu, sapósłanza a prjedawschcheho justizneho ministra dr. Vazsonyja złonzowacy. Nadpadnikaj psched domom cžakaschtaj, w kotrymż ma dr. Vazsonyj swoju advokaturku pjatanju. Hdyž Vazsonyj z tžeżnymi durjemi wustupi, so by so do parlamenta podał, so z nadpadnikow jedyn do njeho z pschedźerżanym revolwrom a druhi z wolojanym klumpachom da. Ludźo, kotřij po dróży dźěchu, a wobzebje schofer automobilneje drohi, kotrehoż bě dr. Vazsonyj skakał, pak knydom nadpadnikow wupschimnychu. S revolwra so wuńdź, tola so na schoje nichtó z kulku njestrani. Nadpadnikow na polizajstwo dowjedechu, hdyž so sa nimaj też dr. Vazsonyj dowjese. Nadpad na dr. Vazsonyja z należnosću falschowanja bankowkow swizuje. Psched nětkotrymi dnjemi bě ministerski president hrabja Bethlen na sjanwy list hrabje Emericha Karolyja wotmolwjejo rjekł, so Vazsonyj jako wjednik opposizije w parlamenzje na to dźela, so by so w pschepytanju należnosće falschowanja frankow pschez wjazy winikow wukopało. S tym bě so monarchistam hežko dało, so dyrbi so Vazsonyj njeschkódny scžinicy.

Sajatej staj pschi pschepytschenju rjekloj, so staj offiżeraj. Jedyn z njeju rěka Franz Molnar, druhi Wladislaus Bannaj. Tutón je pjecza hobustaw „rjekowskeho kapitla". Pschi nadpadże staj na Vazsonyja sawołałoj: „Židowski pžyko, dyrbiesch wotpokućicy, so by so krajneho sastawarja Madźarskeje schchiwdźił." Franz Molnar najtraschnischemu wotdźelenju „wotucžazych Madźarow", kotrejž Hejjas nawjeduje, pschisłuscha. Wono je so pschi krwawnych njeschkódach pola Szolanoka wobdźelilo a so sajmdźiło, tola so wobhnadźiło. Też je wón wschelakich jchanstwow dla k khłostarni na 2½ lěta sajmdźeny, tola so tohodla jehornyja wobhnadźił.

W parlamenzje je k herjekonfekmu wustupej doschło. Pschi wulkim helku a z pschiwołanjom so husto pschetorhowazy, ministerski president hrabja Bethlen praji, so hischcze njeje wyschnoscżine zdźelenje wo nadpadże na sapósłanza Vazsonyja dostał. Hrabja Bethlen winowanje wotpokasa, so je knjezerstwo k tutomu cžinej nadpjerało. Hdyž sapósłanz Fakot ministrow nawoliwi, so bychu swoje nětko wopuschcežili, dokelž njejsu kmani, pschepytanje falschowanja frankow njestronizy pschehwjesej, hrabja Bethlen wotmolwi, so dyrbi swoju cžesć pschecžiwo nadběham wppołżitje sakitacy. Monarchistiska wjetschina w zejmje ministerskemu pschedbydze živje pschihłosowasche.

Wojowanje wo snjenje mjdy w Belgiskej.

4000 dźěłacerjow Tešinskich skłonow w Belgiskej je dźelo stožilo, dokelž dźedża dźěłodawarjo mjdu wo 20 procentow snjicy, njes tym so dźedża žebi dźěłacerjo jenoż 4 procentke snjenje lubicy dacy.

Wólbne dobyće francowskich nacionalistow.

Snaty Clemenceauowy pschiwisowacy, prjedawschi minister **Andre Tardieu**, je so pschi wudospołnjacej wólbje w Belfortskim wokrjesu jako sapósłanz do deputertskeje komory wuznołił. Tole wólbne dobyće je nacionalistow saharilo, znowa pschecžiwo Němzam pschecželnej politiky nětcžischeho knjezerstwa wustupowacy. K tomu je jim runje nětkole składnosć poskicža, hdyž so Němska žadanje Pólskeje za žydkom w Radźe Swjatska Ludow pschecžiwja. Hroženja Němskeje, so zastupjenje do Swjatska Ludow wrócžo wotnje, jeli so by Pólska žydło w radźe dostała, „uwdrěwanisti popyt" mjenuja, kotryż so z jendźelskeje stronu podpjeruje. Knjezerstwo je dla pschecžiwjenja sozialistow pschecžiwo nowym dawkowym zakonjam nětkole wot nazow

nalistow wotwiſtuje. Na njo nazionalistojo cžſtichcža, ſo by ſchcerſtwo pſchijeczo Němſkeje do Rady Swjatſka Ludowa hłoſowało. Hacž pak budże kněžerſtwo na tule radu pokſtuchacz, ſda ſo nazionalistam ſamym dźiwne być.

Francowskemu kněžerſtwu so dowěrjenje wuprajilo.

Po wjelenjedźelſtim wadźenju w deputěrtſkej komorje ſu ſo dawki, kotrež maja 1,6 miliardy wunjeſeć, pſchihwalile ſ poſtajenjom, ſo maja ſo wone hižo nětkole zběrać. Komora bě ſ wopředka ſa to, ſo bychu ſo nowe dawki hakle druhej połojzy lěta zapſacžile. S tym by ſo finanzite ſarjadniſtwo do cžaſna zahnało. W mejzi maja ſo wurjadne wudawki zapſacžić, kotrež nětkole tſi miliardy wuczinja. Miniſterſki pſchedſydźa Briand hrożeſche, ſo kněžerſtwo wróżo ſtupi, jeli ſo ſo trěbne dawki ſ cžaſom njeſwjedu. Pſchi wothłoſowanju komora na to ſ 258 pſchecziwo 145 hłoſam kněžerſtwowemu nacziſk finanzneho ſakonja pſchija.

Wójnske njepřećelnoſće w Syriſkej ſu ſo zaſo započałe.

S Beiruta ſo powěſć: Jednanje wo měr njeje wuſpěch měło. Wobej ſtronje ſtej tohodla wojowacž zapoczałej. Eſkadra franzowſkich lětarjow je na hłowny kwartěr Druſow bomby ſpuſtała. Dale ſu na wjeſ, kotruž běchu Druſojo wobhađźili, ſ artilleriju ſtrělali, tak ſo dyrbjachu Druſojo ſ njeje cžekniwcž. Tež pola Helny je k wojowanju doſchło. Druſojo ſo ſpichu a zofacha.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 17. małeho rožka

Popjelna srjeda.

1824 w Dubrjeńku Arnold Jurij Wornař, kiž po theologiskich studijach do ciſtercieſkeho kłoſtra *zastupi a wot 1856—1864 w Różeńcu* jako předař ſkutkowaše. Wot njeho je knižka Marijanſkich kěrluſow „Psalter žiweho rozarija“, kiž je k česći Róženčanſkeje maćerje Božeje wudał, kotrejž pokornje a ponižnje ſłuži. — Jeho bratr běše dołholětny Khrósćanſki farař Jakub Wornař, kotrehož *ſmy wšitcy liſće znali.* —

To w prěčkach njeſłuſchnje, ſtož je ćo doma baniha.

Wo maćerſkej rěči tak trubja — a ſerbſkim dźěłom ju rubja. — Přiſłowjo.

*

Mjez zymu a nalčcom.

S jutra, ſ wjetſcha pak ſ kroſkeho wjecžora (Südweſt) ſteja a wěja wětřiſki a ſu ſnjuje rjaſy ſlamałe. Cžaſtokrotnje pak ma tón ras lohke dźělo. Sſuchy powětrowe a ke kruhym ſnjerſkam w ſaſchłych dnjach njeje dóſchło. A ſnjuhy powětrowny pſchikrowa njeje wulkeje wyhłoſcže dóſhł. Na njej wotpočžowaſche cžopła powětrowna worſchtka a dóſcže ſ pſchicžkim, ſo ſo na horach ſamo pſchi 50 ſnjuhy beſchcžiſt dóſcže. Tam deſchcž do woſchkrota ſnjerſnuhy a cžiniſche puczje a ſchcžekſti ſtraſchne.

Sſněhowki ſu ſwoje pſchedſtraže hižo wupoſłałe, a hiſchcže nětkotre cžopłe dny a budu wſchě ſwoje bełe ſwónčki wcžiſnuwſe ſe ſemje tykać. — Ale nałčcžo dyrbi ſo hiſchcže pſchi ſemi dźerżcž a njeſmě ſo pſchewyſoko ſwěrcž. Wěſte ſnuhy hiſchcže ſyłnuwſe ſnjerſkam wuſtajeni. Maſki mały rožk kaž lětſa je meteorologiſke wuwłarcže. Pſchcžo wyſche ſtupaze błonzo a pſches to wjetſcha cžopłota ſwěrcži, ſo ſ mozu ſnuhy hładaczy wrócžo dże. Wěſo mamy ſamo w měrzu a haprjeli druhdy ſodowe dny a ſnuh, ale porom jedna ſo jenoż wo krótke ſnuhſke wudały a ſu ſtrje wjedrowe kataſtrofy. Jednotliwe nóżne ſnjerſki woſtanu hiſchcže hacž do meje — pſchirunaj ſodowe muże. Ale bjes próżny a wotu njebudźe k dobyczu.

*

— **Wo wjedrje.** Wjecžera wjecžor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer +4, thermometer wo dnjo +6. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer —2, thermometer w nozy +2. Wuhłady na njestajne wjedro. — Wjedrowe ſtajeja nam dale njeſtajne wjedro, ſnano njeſnje mazłate. Wjecžera rano bě wyſchina nad krótkorańſchej a krótkowjeczornej Europu. Nižina bě mjes Jendźelſkej a Schwedſkej. Tuta nimo cžehnjo może nam ſe ſwojimi wubčžkami wjedro nakaſuc. — Jutſe ſchtwórtk ſłónczko 7,16 hodź. ſtwahża a 5,15 hodź. ſo khowa. — Měſaczk ſtwahża dop. 10,08 hodź. a ſo we pokrowy khowa.

— **Schkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſiſchi ſchtwórtk:** Njewobſtajnjo, chłodniſchcžo po zyſej Němſkej.

— **„Nadžija“ herbiſke towaſtſtwo w Budyſchinje,** wuſerja ſebi wjecžera pósnuzy do Dejneje Kiny k bratrej Guſtawej Lorenzej a jeho lubej mandželſtej. Rjana ſlěžba bratrow a ſotrow bě ſo ſeſchła, ſnadźo rjanu, cžiſtu towaſtſchnoſcž, kiž ſtajuje w towaſtſtwje knježt. Bratr Lorenz bě ſo jara derje ſa naſ poſtaral, tak ſo mózachmy cžeſtſtwe pjuko *ſnani tocžicz a k temu njecžło bohe pſchikuſowacz.* Wjeſełe kliničžcžo herbiſke ſpěwy pſches rumnoſcž a hačžencžej pytačhu nětkotſi Němzy (!) ſwadu ſ nami, njedachmy ſo w naſchej radoſcži mylicž a njewoſtachmy jim też prawu wotmołwu dołżni. S hiſchcže wjetſchim ſapałom ſanjcžechmy ſebi naſche narodne ſpěwy. Schło mózemy my ſa to, ſo naſ njeroſumnicžu a ſo ſu tak khudušchaj, ſo ſo ſ wobkněženjom jeneje rěcže móża horbiżcž. Sarſnjuchmy ſebi też mnohu ſchtuku, ſo bychmy nětko prawje, kaž ſo hłuſcha, do póſtneho cžaſa ſaſtupił, rad paruzo wſchu ſabawu, wuſtajo cžaſ k bźełu. Wjeſełoſcž, błyſkot wóczkow, dě nam ſe ſnamjenjom, ſo je ſo wſchěm ſpodobało a ſpěwało wróżelchmy ſo do Budyſchina. Dźiwamy pak ſo, ſo nam pſchcžo hiſchcže mnohi Sserbja ſhaſa ſteja a ſo ſerbſky ſtarſchi dadża ſwoje wotroſtſoze dźowki a ſynow *we morju zuſtałſtwa ponurſcž, njemožo wěſtoſcž,* hacž je ke ſbožu dźěſcža, — brje k ſahubje — dokelž wuſłeczo ſo Sserbja, njewědża, cžeji ſu. Haj, ſu cžaſto ſ klanku ſa druhich.

— **Raſche domowne twarſte druzſtwo podawa** naſchim cžeſcženym cžitarjam a hoſpodarjam radu w tódym twarſtim praſchenju. **Wuwjeduje wſchitke twarſte dźěła nanajtuńſcho a nanajlepje.** Shotowja **ryſowanki po zyle tunich płacžiſnach. Wobſtara pjenjezy k twarjenju atd.** Pſchiſtupicž k druzſtwu móże kóżdy, njech je kubłarſ, ziwnoſcžeſt abo rjemjeſlnik, kiž ſo ſ najmjeńſcha ſ jenym podźelom wobdźěli. Wſchitke dopiży njech ſo ſcželu na pſchedźiwidźiwo. Podźele płacża ſo na druzſtwowe konto pola Sserbſkeje Ludoweje Banki w Budyſchinje. We bližſchich dnjach ſobuſtaw naſchcžeho **domowneho twarſkeho druzſtwa k. cžłła a ziwnoſcžeſt Sarjeńk ſ Wjeſła** do wſchelakich kónczin pſchihuże a dalſche ertne rozjaſnjenje wo **towaſtſtwowym ſamėru poda.**

— **Dr. Hermann Gräfa ſ.** Wyſchſchi ratarſki radźicžel hoſpodarſtwa radźicžel prof. dr. phil. Hermann Gräfa, **direktor Budyſchſkeje ratarſkeje ſchule, je w Roebelſtim ſanatoriju Jitawje,** hdżež bě ſo ſaſdżeny pjatk podał, **póndźelu w 64. lěcže ziwjenja wumrěł. Hermann Gräfa** ſo 29. nov. 1863 w Proiczach pola Kamjenza jako ſyn ſemſkeho wobſwědżerja herbiſkeje **grychty Hendricha Gräfy w Lehžborjezach narodźi. Khodżeſche na realku w Budyſchinje a na realgymnaſium w Jitawje,** ſo by ſo potom ratarſtwu wěnował. Wot jutrow 1885 ſtudowaſche na Lipſczańſkej univerſize ratarſtwo a podobne wědomoſcže. 25. febr. 1889 wotpokoji wulke ratarſke ſtatne pruhowanje. 17. oktobra 1888 pſchińdżachu ſo pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje ſa wucžerja ratarſtwa a pſchirodowědomoſcže a 1. haprieje 1901 ſo ſa ſtótnjahowanſkeho inſpektora pomjenowa. Jutry 1895 powołachu je ho ſa wyſchſchcheho wucžerja na ratarſkej ſchuli w Groß-Umſtadt w Heſſiſkej. Wot tam ſo 1. oktobra 1902 jako direktor Budyſchſkeje ratarſkeje ſchule a jako wobkhodny wjedomik ratarſkeho wokrjeſneho towaſtſtwa do Budyſchina poda. Sa jeho ſaſtużbu ſpožcžichu ſo jemu wſchelke cžeſtne rjady, doniż ſkónczne titul wyſchſcheho ratarſkeho radźicžela njedoſta. K poſledniemu raſej ſtupi prof. dr. Gräfa pſchi 50ſtnym jubilejnym ſwjedżenju Budyſchſkeje ratarſkeje ſchule pched ſchěroku ſjawnoſcž.

— **Puſchcža ſo we wagonowej fabrizy** dźěła Póndźelu 15. februara wotměchu ſo w Budyſchinje ſe ſaſtupjerjemi knježerſtwa dla ſaſtajenja w tudomnej wagonowej a maſchinowej fabrizy, Busch akc. tow. Jedna ſo jenoż wo pożčelne ſaſtajenja tow dźěłacžerjow a 25 prozentow ſaſtojnikow pu Tola jednanja dla dalſchich kſanſankow, wožebje wot ſtatneje żeleznizy, dawaju nadźiju, ſo budże ſo najſkerbeſ móż, ſo ſo ludźo ſ dźěła puſchcža.

— **Mjenjehodne pjenjezy.** Wobkhodnizy tulhwilu jara ſtorża, ſo ludźo cžaſto ſe ſtarymi pjenjezami ſ khežorſkeho cžaſa płacža, wožebje ſ jeno-, dwě-, tſi- a pjeczhriwnarjemi. Tele pjenjezy pak dźenſnitſchi dźeń ſa mjenje hódne płacža a maja jenoż hiſchcže cžiſtu metallowu hódnoſcž. Stary hriwnar płacži dźenja jenoż hiſchcže 40 pf., pjeczhriwnar pak jenoż hiſchcže 2 hriwnje. Schtóż ſpyta tajke pjenjezy do wobkhoda pſchinjeſcž, mózże ſo jebanſtwa dla khłoſtacž.

S **Khwaczicz.** Gmejniſka rada na cžornej deſzy woſſewja, ſo ma ſo zyrkwinſki dawk wjcžoh hacž do 22. t. m. ſapłacžicž, hewak ſo pjenjezy na nuczeńſtim puczu ſwjedu. Dalſche wutwarjenje a ſarmanje ſchkody pſchi doreſanju ſwini na cžerwjeny poběſt ſtatneho ſawěſczenja rěneho ſkotu je tohorunja dowidżeſ. — **Mjes Wulkej Dubrawu a Khwaczicami** jedna ſo wo pſchiſamknjenju wodowoda. Jednanja ſu tukhwilu dźeńſke praſchenja po zyłej wſy.

S **Jiliwje.** Dźenja na ranje w 2 hodź. wuidże woheń pola Kuczerjez. Kuczerca wobydleńcžko bě ſtara dobrżana ſe ſłomu kryta a hiſtjana chałupka. Na pomoz pſchiſchwatanym ſuſodam ſo poradźi, wſchu nadobu pſcheh ſaniczenym wukhowacž. Tſicha ſo pſchcžinje njepałeſche. Na pſcheſtatej ſłomje leżeſche ſtary doſcž włożny moch. Pſchi nětcžiſchej pjenjeznej nuſy njebudże ſa Kuczerja *lohko twarjecž.*

S **Wopałcze.** Saſdżenu njedźelu ſo po ſkónczenju Bożeje ſłużby w pſchitomnoſci zyrkwinych ſaſtupjerjow pcheh ſhromadżenej wożadu ſobuſtawowaj zyrkwinehо khóra, Adlerej a Jakubet, ſa 40 lětne ſobuſtkowanje cžeſtne wopiſma kraſneho konſiſtorſtwa pſchepodachu. Sobotny pſcheſeda ſo direktorej Mauſchcej pſkno konſiſtorialneje wyſchnoſeje, w kotrymż ſo ſaſtużbu mjenowaneho ſa dokładne pſchehladżenje zyrkwineho ponowjenja w cžaſu wuſpěhnuchu.

S **Kitliz.** Saſdżenu ſobotu ſo w hoſcženzu „K ſelenemu ſchtomej“ maſkowe reje wotměchu. Na 400 pſchihladowarjow bě ſo ſeſchło. Jim poſtſcži ſo rjany ſiwy wobraz, dokelž bě pſches 90 hdźela jara rjanych a originelnych maſkow na ſwjedżeni pſchiſchło. Pſchihladowarjo mějachu wobſamknjcž, kotre maſki nějachu ſo mytowacž.

S **Lubija.** Najſtarſcha wohydleńka naſcheho města je póndźelu wumrěła. Bě to Mathilda Mayowa, kiž na Swonkownej Zitawſkej dróhy bydleſche. Semrěła ſtejeſche w 96. lěcže ziwjenja. Ji bě ſpožſene, ſo bě hacž do tónza ſwojeho ziwjenja cžiſte a duchowne cžerſtwa, dóniż ju mika ſmjerc bjes tódżeje khoroſcže cžiſche w ſpanju ſwinuwóſi. Kaſti wobdźiwanja hódny temperament w ſtarej żenje icžeſche, je ſ teho widżeſ, ſo ſo žiwje wo wſchěch politiſkich podawkach rozmołwjeſche a hacž ſo poſkeda k wołbam khodżeſche. Po nowiny běſi hiſchcže kóżdy dżeń ſama khodżeſche. Je měła nětkdy rjane ſamóżenje. So je ſ inſlaziju ſhubiła dyrbjała, to nutſkownje wjazy pſchewinuwſej mobla njeje. Dżeczi njeměješche, dě tohodła ſwojej cžeſzy k ſebi wjała. Wſchěch ſwojich pſchihuſtnych a ſnatych ſ *nalodnych* lět je pſchcžekała. Njech je ji nětko ſemja lohka.

S **Njebjeſcžiza.** Pósłniuju póndźelu běchu ſej wożadni a „wukrajni“ po ſtach do Njebjeſcžiža wuleczeli, ſo bychu tam ſwoje pósłniżu wotwjeczili. A ſkoro běſche jako ſa-

Miłoſcžiwa ſotra.

Novella ſ franzowiſkeho.

3] (Pokračowanje.)

„Na“, woprajcha ſo najſtarſchi ſ Kenhoelez, „roſumiſch *nětkole?*“

Ale wój na tole waſchnje njejſtaj dwaj tyhaj frankow nalutowacž mohłoj!“ ſawołach.

„To wſchak je wěſo wěrno,“ ſnapſchcžiwi Brieuc, „ale ły tola hakle ſa nětchto měſazow k wojakam pódźeſcž, a do toho cžaſa ma naſcha nahłowańcžka khwile, hiſchcže ſo powjetſchicž, wożebje hdyż ty troſchku ſe ſwojeho pſchidaſch. *My wſchitcy iſſo drje tola ſpjecz, też ſchcžeſcz ſtow frankow ſwjedżemy.*“

„Haj, to hakle by ſchtwórty dźeł ſumuty był.“

„Haj, ale Corentin ſnaje cžłowjeka, kiž by ſo ſ tutym napłacženjom ſpokojił a by ſebi błyſk wotplacžecz dał!

„Błatnacze ſtow frankow! Schto ſebi tola myſłiſch!“

„Nó, najprjedy drje ſebi tola też ty w ſwojej nowej ſłużbje nětchto ſaſkłużiſch, a naju ſtrony budźemaj ſcžerſtwa dale lutowacž, dokž, tſi, haj, budże-li trjeba, dźeſacž lět dołho!

„Schło, wjcžke ſwoje roſpjerſchenja, ſwoje ſamożeſelenja byſchtaj mi woprowacž dyżłoj?“

Schto dha to wadźi? Nimaſch traſch ty ſwoju, ſo mózemoj ſwojej ſotſje jeje mandželſkeho a nam wſchěm bratra wukhowacž, ſa nicžo hódne?“

„Dobraj pachołaj, pěſnaj pachołaj! S radoſcžu płaczo wadnych jim wokoło ſchije a wobjach jeju, pſchetoż běch wumożeny.

„S měrom“, pokračowaſche Brieuc, „njeſkuſeny nanej, ani Ywonnje nětchto rjeż. Nałutowarnicžka woſtanje w Corentinowem kofru ſkhowana, tuj nikomu nicžo njepraj!“

*

Dwaj měſaczaj poždżiſchu ponuri ſo ſchaluſpa pſchi njekraſnem njewjedrje je wſchěm, ſchtož na nje běſche na pobrjohach pola Guerneſy.

*

Stary pſchiwjedowaſ běſche na njeſbożownem dnju na kraju ſwojſtaſ. Jeho ſynowe Corentina a Brieuca běſche ocžan pózjeł.

W Saint-Malo knježeſche powſchitkowne ſarowanje, tak jara běchu Penhoelezy wote wſchěch lubowani. Jenje njeſapomnju cžaſ pſchewodżerjow, kiż hibaſche ſo pod powſchitkownym dźělbracžom po hałach.

Staroho Penhoelowe włoſy běchu dołholnje jeſchcžoſiwike, jeho wobliczo połne ſyłłow. Tola ani njeſaſchkiwcž, ani njeſforjeſche. Też njethałowaſche duzy po puczu, ale kroczeſche hacž do końza runje, w majeſtatiſnem ſprostnjenju.

Po jeho prawizy kroczeſche Benjamin, kiż běſche ſe ſeminara na pſchewodżenje ſwojeju bratrow pſchijeł. Tehdy běſche wóſmnaczże lět ſtary a wuhładaſche błędy a miły kaž jandżel bołoczkow.

Ywonnje, kotraż dźeſche po nanowej lěwizy, mějeſche tamne pohładnjenje a tammy ſpodżiwny wuras wobliczа, kotryż dawaſhi mołerjo „Mater dolorosa“ (Bołoczkowej macžerji; běſche ſpodżiwna, nadżeniżu rjana we ſwojej bołoczi.

Hdyż běchu nikodeju tódżiwkow do ſhromadnehо rowa puſchczili, poſłakny ſo ſtarz mjes Ywonnu a Benjamina a praječſche: „Knježe Bożo! hyni tebi wſchěſe ſwoje pjecz dżeczi wopretwał, tſi ſ nich ſy mi wjal, Twoja wola njech ſo ſtanje!“

„Amen!“ wołmołwi ſa nimi hłóſ, kiż da wſchěm tjom pſchiežinu, ſo wobroczicž. — To běſche Gabriel.

Wón pſchiſchoł ſ Chiny a běſche runje hiſchcže w pravem cžaſu ſ tołe wujpuſt, ſo mohł ſwojimaj bratromaj tohorunja poſkeczu cžeſej wopokaſacž.

II.

Kerkadez mjeleżeſche wjcžoh wot pohnucža pſchemożeny. Hłuboka nóż bě naſupiła; na cžernej njebjeſkej módrinje błyſchczjadu ſo mnohi dwěſdow, ale ſawodżete, błędе a ſrudne.

Wotmjelkłej běchtej hołk a hara a cžiſchina roſtłohowaſche ſo po dréwjanej łehwje; wohnje cžiſtachu jenoż hiſchcže dowumēraze ſwětłeſchka; ſtany a ſtraże jeriwjachu ſo kaž bełe ſcherjenja.

W njebjeſkich wjeſoſcži tuteho wobwětrza, kotrehož ſo ſaduniſenje wjelika njedóſtinu, leżeſche njěchto dźiwnje melancholiſkeho, ſchtož mějeſche, ſ bóknym wuſtnaczom bretonſkeho oficžera ſpodżiwnu harmoniju. Tutón ſapoczа nitku ſwojeho powědżanja dale pſchiſacž a pokračowaſche:

„Wdohi Gabriel běſche hižo wjele cžerpjeł a budżeſche w ſkinje bjes mała był ſ matrarjom. Mějeſche na cžole, na rukomaj a nohomaj ſtraſchne błuſny.

Po pſchiſłaczu ſwojeho Wójſkeho wucžerja, kotrehož evangelijon predżowaſche, běſche wón do ſwéta ſchoł, běchu jeho ſ cžeſnjenji króniowcžej a na tſich pſchibicž dżyli. Jenoż tonu, ſo bě franzowſki konjuſ w pravem cžaſu ſapſchimnył, mějeſche ſo dźakowacž, ſo běſche hiſchcže żiwy. O, ſtajnje dopominam ſo na Ywonnine a Benjaminowe ſpodżiwanje, hdyż wonaj, domoj pſchiſchedſchi, ſwojeho lubowanehо bratra, miſſijonara, mjes ſobu poſadżiſchtaj, jeho wobhłodowaſchaj, jeho ſo dótkaſchtaj a ſ pobożnym ſatſchepjetjanom jeho hordoſtne rany koſchelſchtaj.

Kak dał běſche hałe, hdyż ſwo ſwojim dołhim pucžowanju a ſwojich bołoſtnych pruhowanjach powědaſche, bywſ tutón dżiwny a potajny kraj wopiſowaſche. Hdyż we ſtraſchcžoſczach rěcžeſche, kotrymż běſche ſo napſcheczo ſtajił, wo bołoſczach, kiż běſche pocžerpjeł, a wo pſchewobroczenjach, kotrež běſche wuſtutkował? Wożebje Benjamin pſchihładkaſche jemu ſ herliwoſczu, kiż hiſchcže pſchibżeraſche, kaž by ſo ſdało, dżeń woje dnja.

(Pokračowanje ſejhuje.)

sching na wšyz. Bychmy-li Kulu, Schulu a Trulr nětdże wonkach nadeschli, bychmy jej myślili, so žu ći wulkomělschćanšte marki jej na wšu sabĕželi. To běchu exemplary, kaž ľĕdy je Hagenbeck abo Sarasani na składze ma. Njewědźachmy ſ wopředka, do kajkeje družiny človjefow dyrbimy je tykać. A potom ſo dopomnichu: Ssu dźe póstniza, to chze nětkrótkuli ſwoje myšle a prysle pokasać a kólika puschćiću. Na tajši ton bĕsche program Katolkeje Bjesady, kotraž póndźelu ſwój 14. jakoženišti ſwjedźeń wošwjeći, hłozowany. Schtož póst nizam šluscha, ſmĕch, tryk a žort, to wón w bohatej mĕrje wopschisesche. Hnydom njechachu ſ durjemi do thĕže padnyć. Khutny spočatk, wjeselu wukónz. Rjany provisoriki thór bĕsche jej wuczeŕ Renaŕ šestajał a pschednješe ſ nim 4 ſ dźela 5hłósne thóry (Stawaj mi horje holičo — Jednacze cžepjesche — Ha schto cži muže cžinja — Kak dźiwnje ſwĕt ſo wobroca) wot dra. Milka, pschi cžimž pschedžnda k. kubleŕ Luscžanſti jako solista dobrych muži w najrjeńſchich synkach wuhwalowasche. Hižo to, ale hischcže bóle spĕw wo žonjach, kotrež w kholowach khodza, bĕsche pschihódny pschetkóh ke wjeselemu dźelej porjada. „Bojalny Jank (tajkiche) drje wjele na ſwĕcže njeje) a throbita Hanka“ mĕjeschtaj „tragikc“ intermezzo dla mandźelskeho pschichoda, kiž pak ſo žłožownje skónči — „ſo doskaschtaŕ“. A Hanka juschasche w najwjaschschich hudźbnych sferach, ſo je ſo jej popad radźił. A pschipołłucharjo pschihłożowachu wobĕmaj. A nĕtko tón kražny Cicero (abo Kikero) Dundak ſe ſwojej „Njewjeschćinſkej nadobu“. To je wopraŕdze wjeselohra, hyrnjej ſa tych runje wjeselo njebyło, kotrychž knjes Durdak ſa thornar žamo tři krócž je ſtiwy schmórny, dokelž we ſwojim mjenje na ſpočatku J. S. njemĕjachu. Wschno namaka pak ſwój wjesely wutwór.

„Kaschpor piša testament“ — najnowischa žortna hra wot Nawki, ſkutkuje wopraŕdze žortnje, hdyž ſo tak hraje, kaž póndźelu w Njebjelcžicach. Ludźo žamo ſe ſmĕchami kwicžachu, hacž tamneje tkhi dla abo kaŕ ſo Kaschpor pschecžiwo njej wobarasche. A tamni „Kula, Schula, Trula, psched žonami ſo tula“, nĕto doczinichu, ſo ludźo ſo ſmjecza wobarcž njemóžachu. Wschto to pschinoschowasche k wjeſelej myšli, kiž zyły wjecžor w Zurcz žurli Lnjeſejche. K. pschedźdźe witasche lubych hoſcži a wobſtrukcžeše, ſo je towaršwo w bĕhu ſwojeho 13kĺetneho wobſtacža ſo ſa dobre wohady a narodnoſcže staralo a ſwoju nawjecžornu ſtražu ſwĕdomicze wukonjało. W pschestawy podjakowa ſo k. wyſchſchi wuczeŕ Sſokeńŕ w mjenje hoſcži ſa powitanſke ſłowa, ſawda horzy dźak ſpĕwarjam, hrajerjam a nawjedowarjam a cžinjeſche na ſtrachi kedźbne, kotrež naſchemu Sserbſtwu ſnutska a ſwonka hroža. K. saraŕ Micź ſo jeho ſłowam na tónzu pschedstajenja pschiſamtny a rĕcžeſche ſ horliwymi ſłowami ſa to, ſo by ſo žerbſka rĕcź wobezbje we ſwójbach pĕſtowała. Tajki powſchitkownje ſpokojazy wuſpĕch ſwjedźenja bĕsche jenoż pschiſtadomna pschesjesnoſcź wožadnych ſmójnika. Bjes dwĕla ſtej najwjazy prózy mĕkoj kk. wuczerjaj Renaŕ a Jakubasch. Tamny najjedowaſche hudźbny dźeł, tón dźiwadłowy. Je dźe tute žortne wuſtupy ſa žerbſke dźiwadło pschipraviť a tak mnohim nĕkotre wjeſele hodźinki wobradźił. Dźesaty njwź, kelko prózy a dźĕła pschi wuhotowanju tajkich ſwjedźenjow trĕbne je, doniž ſo biesporoczne poradźi. Wſchitkży žu tomu pschinoschowali, ſpĕwarjo a hrajerjo. A wſchjo je ſo w lubej maczerſcžinje pſchewjedło jako dopokas nachej hiſchcže bywazeje kultury. Dale tak na nastupjenym puczu. Spĕwny khór mĕſ ſo huſchſchicho wob leńcź ſwój k hudźbnemu dźĕku. Potom ſawĕcže bjes mjeniſcheje prózy nadawki pſchewjedu, hdyž ſo cžaſcžiſchcho na to pschihotuja. S cžeſczowoſcžu a ſ dźakowoſcžu ſhladuja wſchitcži Sserbja na tajkich dźĕłacžerjow w narodnej winiży, nocherjow naſcheje kultury a narodneje ideje. Dźerżcże ju kruże a njedaycže ju w nicžim ſamyliczi. Dźaka a pschipóſnacža zyłeho Sserbſtwa ſu ſej weſcži. Dale tak!

S **Halſchtrowa**. Pſchichodny pjatk, 19. februara, popołdnju ½4 hodź. ſo w tudomnej ſchuli maczerſam rada podawa. Lĕtaŕ budże pſchitomny.

S **Kĺtnicho**. Najſtarſcha wojſoła noſcheje wſy, wjesny ſtuſnjowſcžer na wałkłužbje Eduard Wahnberger, ſwjeſcheſche 15. februara ſwoje 90. narodniny. Wšĕ ſwojcy jemu tež w pschichodże ſtrowoſcź a derjemĕcže. Wahnberger je cžĕſnje hiſchcže ſtrowy a duchownje cžerſtwy. Wón może 5. měrza t. l. ſwój ſtoty kwaſ ſwjeſcžicź.

S **Cžornecho Khołmza**. Tudomny dwórniſchćerjowy pſchedkjeżiſcžeŕ Schmiedeknecht je ſo do Eiſenacha pſcheſadźił.

S **Cžornecho Khołmza**. W tudomnej Kupſchcži ſaki iwotkwri ſo wuſtajenja nĕmſkeho hygieniſkeho muſeja we Dreżdżanach, kotraž dyrbi k powuczenju wo hſadanju ſtrowoſcże ſłużicź. Lĕkarſke roſtajenjenja, pſchednoſkchi a wodźenja je k. dr. Modſer ſ Lutow pſchewſaŕ, te ſa wotkhladanje ſubow dr. Hähne ſ Wojerez.

S **Piaczej**. Sanđdeny ſchtwórtk poda ſo hur Socher ſe ſawoſtajej konjomaj do tudomneje kowarnje. Jedyn kóń ſo pſchi kowaniu ſplóſchi. Socher padże pod konja. Kóń jeho tak njeſbożownje do hłowy kopny, ſo bjes wĕdomja leżo wosta. Hnydom ſawołany lĕkaŕ dr. Pohlmann ſ jamy Crika da ſwieſbożeneho hnydom do hórniſcže thorownje we Sſym Komorowje bowjeſcź. Socherej bĕ ſo nop pukmył.

S **Hórki**. Pohonc Bóhańſkeho knježeho dwora cžĕſcheſche ſawoju konjow, kotrejż jenoż wahi ſa ſobu wlecžeſchtaj, na tudomne dwórniſchcžo, ſo by wšo hnojidłow wotwjeſł. Krótko pſched dwórniſchcžom ſo konjej ſplóſchiſchtaj. Jedyn kóń ſależi do woſa jeneho woſa, kiž we blisſoſci ſtejeſche. Wozo konjej ſadni dźeł rósdrĕ, ſo ſo kóń krwawnje ſwjeſe. Skoczo durbjachu na mĕſeže dołkocź.

S **Deſchna**. Pſcheđ nĕkotrymi dnjemi ſpyta ſhebi ſu bohaty hur žiwjenje wſacź. Cžłowjeſche ſo wobwĕſnjowcź. W poſlednim wokomiku mózachu jeho hiſchcže ſmjerczi wutorhnyć.

S **Trjebina**. Na puczu ſ Trjebina do Nowejho Trjebina nadpadżechu tſo młodźi pachoło ſwna rataria Mroſka ſ Trjebina a pſchebichu jeho, ſo ſtraſchnje kwawjeſche. Dyrbżachu lĕkaria ſawołacź. Nadpadnizy budźa ſo pſched wyſchnoſcžu ſamolwicź dyrbżecź.

S **Bĕleje Wody**. Sſtĕlbomy kwaſ ſwjeſcži dźenża ſrjedu ſchkleńzadĕłaſſi miſchtr Joſef Peters ſe ſwojej mandźelſkej Hedwigu rodź. Jenkerez na Sahrodnjej dróży 21. — Pſcheđ hoſcžencom „Bater Jahn“ ſteji jabłocžina w polnym kcženju. S cžopłotu ſaſadżenych niedźel je tak ſaſe ſakĺĕł. Kcženjow je w tom cžaſu lĕſt jara wjele.

Z dźĕławoſce ſpomożerſkeho a zaſtaraŕſkeho hamta města Budyſina w měſacu januaru 1926.

W měſacu januaru ſo w radu podawańſkich hodźinach ſa maczerje a w ſaſtaraŕni ſa cžĕſchne dźĕcži na Kralowſkim walu 3 na 8 dujach, hdyž ſo rada podawasche, 233 dźĕcži pſchedstaji.

Na měſtnje, hdźež ſo malym dźĕcžom rada podawa, ſo na 4 popołdnjach 85 dźĕcži pſchepyta, mjes tym ſo měſtno podawanja rady ſa bywaze maczerje, 26 jónſtich wopyta.

K lĕpſchemu ſeżiwjenju ſaſtaranja potrĕbnych ſo 1044 puntow wuſnażyhódnych ſeżiwjenſtich ſrjedkow wateda. Na khude, thore dźĕcži ſo nimo toho na lĕkarſku radu 10 kg. ſatroweho tuka, kalkowych prĕparatow a lĕkaŕſtwow darmo wateda. S tym, ſo ſo 288 dźĕcžacžych ſchatkow a draſciżcžkow rosdźeli, móżeſche ſo wſchelaka nuſa wołožicź.

Pſches ſaſtaranje cžĕſchnych dźĕcži wupożeżi ſo w měſażu januaru: 8 dźĕcžażych wožyczkow, 3 ſportiſche wożyczli, 6 dźĕcžażych korbow, 2 thermometraj, 1 ſpkawa.

Saſtaranju ja płuzathornych na Kralowſtim walu 3 wopyta w 8 hodźinach, w kotrychž ſo rada podawasche, wſcho hromadże 32 wożobow. 10 wożobow ſo k prénjemu raſej a 22 wożobow k dalſchim raſam pſchepyta.

Na khudych płuzathornych ſo k połepſchenju ſeżiwjenja 172 puntow wyſokohódnych ſeżiwjenſtich ſrjedkow darmotnje rosdźĕli. Na wĕzach ſa wotkhladanje thorych wupożeżi ſo: 32 pſchikrywow, 3 thermometry, 26 bluwanſtich bleſchow, kożo ſ matrazu, 2 powĕtrowej gumiſej a 4 łehańſke ſtoły.

W ſaſtaranju ſchulſkich dźĕcži móżeſche ſo wobſtatkow ſpomożerſkeho hamta na 67 ſchuſſtich dźĕcži 21 porow ſtupnjow, 24 porow nohajzow a 30 truchow cžopkeje ſpódnjeje drasty wotedacź.

K temu wuda ſo hiſchcže ſe ſbórki nuſoweho ſjednoczenſtwa na dźĕcži 13 porow ſtupnjow, 8 truchi ſpódneje a 37 truchow ſwjerſchneje drasty.

Nimo toho rosdźĕli ſo na mużow a żony: 26 porow ſtupnjow, 39 truchow ſchatow, 22 porow nohajzow a 54 druhich drastowych truchow.

Dokelž ſtebi wuczeŕ jeneje rjadownje pſchejeſche, dyrbjeſche ſo ſchulſka rjadownja na nahłowaje wiſchi pſchepytacź. 15 holzow, kiž mĕjachu maſane hłoży, ſo dale wobkedźbuja. W 10 padach wupożczichu ſo hnidaki.

Se ſtrony ſaſtaranja cžĕſchnych dźĕcži cžinjeſche ſo we měſacu januaru 87, w ſhytknym ſaſtaranju 123 domjazych wopytow.

W ſaſtaranju ſa wopiwzow wotměchu ſo 4 radu podawaze hodźiny. Saſtaraŕka je 61 domjazych wopytow cžiniła a 3 ſwójbu nowe pſchijała.

Saſtaraŕſki hamt je w januaru potuńſchene abo darmotnje wotedaŕ 11980 pokrutow chlĕba, 3613 puntow margariny, 3070 tbm. pkuna, 164 litrow petroleja abo ſpirituſa a 640 jedźnych ſnamkow.

Na pjenježnych podpjerach, podrużniſtich a hoſpodaſkich pſchipomocach je ſo wſcho hromadże 33 122,48 hr wupłaczikło.

Hospodarſki rozhlad.

Sſrjedu, 17. februara 1926.

Wĕcžerawſche kurſy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowſt. frank.	15,44
1 jendźelſki punt	20,39	100 cžĕſkołł. krónow	12.41
100 ſchwajz. frankow	80,77	100 połſt. markow	57,00

Efekty pſchiniesſechu wĕcžera na Berlinſkej kurſy ſeſłabjene kurſy. Wobrot w nich wosta jara ſnadny. Wójnſka pożczonka bĕ ſawĕcžerawſchim hacź na 4,40 hr. ſa 1000 hr. ſtupiła. Wĕcžera ſniži ſo hacź na 4,20 hr.

Produktowe wiki ſdachu ſo wcžera wo nĕſchto malo kruceźiſche, ale jenoż pſchenežne płacźiſny wo ſnadne 5 np. ſa zentnar poſtupichu. Tež termijowe płacźiſny nĕſchto malo dobuchu. Druhe žito pſchi ſwojich dotalnych płacźinach ſawoſta. Wobrot woſta jara ſnadny. Wĕcžera płacźeſche zentnar

w Berlinje:

pſchenicžu 12,30—12,45 hr., rożki 7,20 hacź
7,45 hr., jecžmjenja naležiteho 8,30 hacź
9,60 hr., nasymneho 6,90—7,70 hr., wowſa
ja 7,75—8,30 hriwnow.

w termijowym wiſowanju

ſa měrz: pſchenicžu 13,22—13,17 hr., rożki 8,25 hriwnow,
ſa meju: pſchenicžu 13,62—13,55 hr., rożki 8,87—8,82 hriwnow.

Na pſchedań.

Woł do cžahanja, Hugo Biesoło pſched Garbarſkimi wrotami w Budyſchinje.

Kmuliza, Kobanza w Dobroſchezach pola Pluſnikez.

Kury 9 a khapon w Zokowje cžo. 7.

Kruwa ſtuczelna do cžahanja ze Walowach 26 p. Ludźa.

Sſo pytaja:

Schofér na wutworu, kiżeż dwór we Wiſchowach.

Hoſpodaſki pomozniť, Robert Bar w Cžerwjenych Nożyſzach.

Hołza do domu, kondítor Lehmanka w Budyſchinje, Sserbſka haſa. — Weber, rybaſki dom, Schulſka haſa. — Hoſcžencz w Pſchiſchezach. — Lehmanka w Kamjenzu, Haberkornſtr. cžo. 6.

Drjewowe awkzije.

Na Jitrowſkim rewĕrje póndźelu 22. 2., dop. w 9 hodź.:
20 mtr. thórnowych kulnchow,
66 mtr. thórnowneje walczinu,
pſchi horje we Wyſokej, ſaſtup druhi.

Na Budyſchkim rewĕrje na ſlĕtowanſkeho pola Scžiżcz. pjatk 18. 2., dop. ¾10 hodź. 60 dołhich hromadow.

Sſudniſke pſchepadżowanje.

Schtwórtk 18. 2., dop. w 10 hodź.: žonjaza draſta, dźĕcżaza draſta, ſhołowe do hrajkow, ſchórzuchi, hlĕ, nohajzy, wulnki, wobleki, žonjaze płaſchcže, hólczaze płaſchcže, khabaty do wĕtra, ſkubowe łazy, žonjaze łuſnje, pižanſki ſekretar, lĕhanſki ſofa, friſerſka toilela, kuchowa praſka, pižanſke blido, ſchżiżaza ſtroj, pižanſki ſtroj, rĕcžeńſki aparat, mużaze kolo. — Kupcy ſendu ſo we hoſcžencu „Ke kwĕtkowej ſahrodże“ w Kamjenzu.

Schtwórtk 18. 2., dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje w Lubiju: biſet, kredenza, mjeńka lawka, 2 ſtołaj, wucžahowaze blido, ſchżiżaze blido, pižanſke blido, kwĕtkowej blidy, podołhoty ſchpihel, wobraz, lĕhanſki ſtoł, tepich, wotkazy ſwĕcžnik, žimazej maſchini, elektr. aparat, a wſchelaka elektr. wobſwĕtleńſka nabora, kachle, kłamarſkej blidźi, rĕſniſke blido, 3 truowe połzy, 45 porow żonjazych ſtupnjow, 20 porow mużazych ſtupnjow a wſchelaki cžapor ſa automobile..

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje, dźenża dop. ¾11 hodź.: Žito žadne, witi jara mĕrne. Tendenza: muežna. Dop. ¾12 hodź.: Kaž pſched hodźinu.

Płacźiſny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wołijowe hymjo ſo tuni abo 1000 kg, howſ 100 kg, płacźiſny wo Rotej hriwnje.

	16. 2.	15. 2.		16. 2.	15. 2.
Pſchenica rożka	246-248	245-248	rauſ. wołijaſchi	14,75	14-15,00
matſki jecžmjen	144-143	144-149	pach. melaſſa	8,60	8,00
nat. jecžmjen wowſy	166-192	166-192	ſerabella	22,50	—
kukuriza (Mais)	138-154	133-154	bĕrnjaze kužki	14-14,20	14-14,20
pſchenicžn. muka	155-165	155-166	buny	20-20,50	20-20,50
rjana muka	183	—	woka	23,50	24,50
pſchenicžn. wotr.	32-35,50	33-35,25	lany wołijaſchi	20-20,00	20-20,20
rjane wotruby	22-23,75	23-23,75	mĕdze lupiny	12-13,00	12-13,00
rapš	10,50	10,50	zolte lupiny	14-15,00	14-15,00
lone hymjo	9,40	9,40	hymo, 60 kg	3,50-4,00	3,65-4,15
hrach	345	345	ſkona, rjana	0,75-1,35	0,70-1,30
pſchenicžki	—	—	„ pſchenicž.	0,70-1,20	0,70-1,20
	22-25,00	22-25,00	„ wowſyna	0,90-1,35	0,90-1,30
	20-21,50	20-21,50	„ jecžna.	0,80-1,25	0,80-1,20

Z Łužicy.

S **Jabłoniza**. W wožu k tworoże je w naſchej wſy nĕkotreſi kamjeń k ſemi padnył. Na ſpoże padże na dróhu nĕhdże 3 metry twój Petrikeja hoſcženza ſdaleny. Kamjeń je nĕhdże 50—60 puntow cžĕżki a każ ſo ſda, wopſchija ſloto abo thorow. Petrikowa je kamjeń w ſwojim hoſcženzu wuſtajiła.

Se **Seiffennersdorja**. Na kontrollnym puczu pſches naſchu wjeſ dohlada ſo tudomny żandarm pſched domom wikowarja ſe ſtarymi wĕzami Noſcherja wurjadnje womaſaneho derjeſdżerjaneho Pžhnomenſkeho nużaneho jĕdneho koka. Hdyž ſo ſa wobſtrĕdżerjom koka praicheſche, wuſłĕdźi, ſo cžyſche tuhymilny mĕjiczel koło ſa 25 hrźiwnow pſchedacź. Żandarm podhladneho cžłowjeka ſaja a pſcheſłyſchа. Tu ſo wukopa, ſo bĕ koło ſchtwórk wjecžor we Sohlandze n. Spr. kradnył. Paduch je ſkałaŕ Kurt Schröder, kiž je ſo we lĕcže 1900 w Mohornje narodźił. Jeho do Groſſchönawy wotwjedźichu. Koło ſo na tudomnej żandarmerija khowa.

* S **Kundraczij**. Schtwórtk wjecžor je ſo ſłomjana **ſajma Łużerja Wernera watpaliła**. Wobeju je ſłoſtnika ruka ſakożika. **Na haſchenje njemóżeſche ſo myślicź. Wohnjowe ſwĕtło** bĕſche daloko widżecź. **Fajma wopſchiſchene** nĕhdże 1000 zentnarjow ſłomy. Wobſtrĕdżeŕ ſ wohnjom jara ſchkoduje, dokelž ſajmu ſawĕſcženu njemĕſeſche.

* Se **Zitawy**. Dźenża ſrjedu ſwjeczi w ſtużodnych Bjedrichezach pſchi dobrej cžĕlnej a duchownej cžerſtwoſcži mandźelſka murjerja Förſtera ſwoje 92. narodninu. Staruſchka je najſtarſcha wobydlerka Zitawſkeho wjeſneho wokrjeża.

* Se **Shorjelza**. Ssobotu dopoĕdnja pſchijĕdże kubleŕ Hütter ſe Schönberga ſe ſapſchahom do města, ſo by ſo dla thorosnje cžłowom ſ lĕkarjej podaŕ. Wot lĕkarja pſchiſchedſchi ſydny ſo do korczmy, mjes tym ſo jeho mandźelſka do haptyki po lĕkaŕſtwo dóńdże. Prjedy hacź ſo wona wróczi, Hütter ſ Wożej ruczku ſajaty wumrĕ. Semrĕtehu hnydom do kaſchcža położichu a ſ awtom domoj dowjeſechu. Kubleŕ Hütter bĕ halle 43 lĕt ſtary.

* **Rychbacha**. Khróble paduſchſtwo je ſo w nozu k ſobocže w ſahrodże wuhibora ſwonka ſłużby Elſnera na Gersdorfſkej dróży ſtało. Dźĕłaczeŕ Schulza mĕſeſche wšĕjakaku draſtu na powjaju k ſuſchenju wiſajo, kotruż jemu kradnyču. Kradnjene wožy ſu runje w dźenjnſchim cžaſu dźĕłaczerja ſ wulkej ſchkodu.

Ze ſusodnych a dalſich krajow.

* S **Grimmy**. W bliſkej ſkole ſaſidżenu ſrjedu ſkałaŕ 15 metrow wyſoko do hłubiny padni, dokelž bĕ ſo powjaſ roſtorhnył. Cžłaŕ, kiž bĕ ſo janiſtaŕ cžeżko ſranił, **dóńdże** w thorownu mumrĕ.

* S Reichenstejna w Schlesyskej. Dobrowólna wohnjowa wobora bě na njedźelu maskowy swjedźeń poskića. Wšitke lake pichiboty k swjedźenjej bě hižo činiła. Ale wot pjatka hač do njedźele wječora so na stajnosći něhdże palesche. Haj žamo króćo prjedy, hač měsćo je so swjedźeń sapočeł, jasno na jenym městnje woheń wudyri. Schtyri króć sa sobu měsćo wohnjowa wobora najcesćo dźeło wukonjeć, njedźelu samo dwójcy. Sčo wě, so dyrbješe wobora maskowenu swjedźenju spadnyć dać. Po dokonjanym dźele shromadźi swoje wotpjate sobustawy k małej sabawje pichi kolbaškach a kofeju, pichi kotrejž měšćanosta woberje swój horjcy dźak sa wopomnitwe dźeło wuproji. So sapalerjeni namaju žanoho hněda.

Nainowiše z cyłeho swěta.

Hamburgšti falowniši žud je madźarskeho lětarskeho lentnanta Oischwarya dla wudawanja falschowanych tyhaźfrankowskich bankowkow k jasnym na 4 měsaźy a dla pischenźeklostanja sajudźiło. Oischwarya běchu ſ 500 falschowanymi tyhaźfrankowskimi bankowkami do Němskeje pósłali, so by je tu do woběha dał. Pichi tym žu jeho lepili.

*

Francowske knježerstwo je entenoje namjet sapodało, so by so Syrišta swjatkowy stat małych komunalnych statow po pichiładze Schwajcarskeje sjednił. Małe syrište staty maja so ſ bjesstrach rukowazym pakom sjednoćeć. Naloženje postajenjow tehole pakta po rozsudźenju Francowskeje podstaji. Francowska swoje nadknježerstwo nad Syriſtej wobkholowa.

*

Francowšy póstšy sastojniżu žu póstšemu ministrej pichipowědźili, so dźełacy pschestanu, jeli so žo jim pichi kubjena powyschena msda njewuplaci.

Francowske wójnske ministerstwo prěje, so žu francowšty wojazy w Marokkowskej žwoje stejšicheja na Bibaneskej horje wopuschčili. Teš njeje wěrno, so žu francowšty wojazy w nowišchim czasu ſ Abdel-el-Krimowym wójſkom wojowali.

Swójbne powjesće.

Spěwowana: Pawoł Fischer w Hoźuju ſ Gerdu rodź. Bauerez w Driežźanach.

Semrěli: Mathilda swud. Mahowa rodź. Wagnerez w Lubiju, 96 Lt. — Selma Rätherowa rodź. Zöllnerez w Lubiju, 26 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Pischedadowanje drjewa!

Pjatk 19. februara t. L., dop. w 10 hodź. ma so pola wunjelšich hatow pichi lětarskej kólni w Sčižcach na stronje k Hrubjelčicam něhdże

60 dołhich hromadow wužitkowcho a palneho liščzowcho drjewa

sa hotowy pjenjes na pischedadowanje pischedawacź. — Na kupjenje smjedženi chcyli so na mjenowanym dnju dop. 3/4 10 hodź. pichi něhdyšnej lětarskej kólni w Sčižcach sejcź.

Měšćanska rada w Budyšinje, fahrodne sarjadnistwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Generalna zhromadźizna budźe wutoru, 2. měrca, wječor 1/2 9 hodź. w „Kat. towaršowni", kotruž po wustawkach z tutym dwě njedźeli do časa připowědźimy. Přydsydstwo a wubérk.

Budyšin. Jednota Sokoł zmjeje štwórtk, 18. II., wječor we 8 hodź. w Serbskim Domje swoju měsačnu zhrodźiznu. Dla ważneho dnjowneho porjada so wšě sobustawy wočakuja. — Zwučowanje dla zhromadźizny wupadnje. Starosta.

Lichań. „Zernička" zmjeje štwórtk wječor w 7 hodź. pruhu za hrajerjow. Dokelž mamy jenož 3 krótke njedźelske časa k wuknjenju, dyrbi kóždy z wěstosću přińć. We 8 hodź. započina so potom spěwanje. Knjez dirigent je zaso strowy a wočakuje, zo so kóždy jenotliwy pilnje při spěwanju wobdźěli, wosebje njech tež prawje wjele spěwarkow přińdźe, potom hodźi so tež něšto khmane dokonjeć. Dowěrnicy, pócujće so, zo soprany přińdu!

Městopředsyda.

Malešecy a Poršlecy. Wobej Sokołskej Jednoće matej přichodnu srjedu, 17. II., w Brězynecy pruhu.

Pančicy. „Lipa Serbska" zmjeje popjelnu srjedu, 17 II., wječor 1/8 hodź. pola Šołćic we Wotrowje ważne posedźenje dla dźiwadłowych přihotow. Njech wšitke sobustawy (aktivne a pasivne) přińdu. Spěwarki so tón raz hišće wobdźělić njetrjebaja. Předsydstwo.

Radwoř. Jednota Sokoł zwučuje srjedu za dorost 81/2 hodź. Sobotu za dźěći w 2 hodź. Načolnik.

Sokołskim Jednotam. Přichodnu sobotu, 20. a njedźelu, 21. t. m. je zwučowanje načolnikow w Komorowje pola Rakec. Započatk sobotu wječor w 7 h. Wobdźělnicy dyrbja so hač do pjatka zamołwić pola Ernst Krusche, Komorow čo. 11. Barth.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Emil Jurack

twornja masinow, tow. z wobm. r.

w Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šćroke a zubičkate mlóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratarskich mašinow a nastrojow.

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje po najtuńšem wobličenju.

podawa hnydom ze składa při 10měsačnem podźělnem wotpłaćowanju bjez přiražka k płaćiznje. —

Wustajene kóždu sobotu w Budyšinje při Žitnych wikach. —

Na přeće wopytam Was hnydom a předwjedu a rozjasnju Wam.

Hermann Künzel

fabr. ratarskich mašinow

w Budestecach

Telefon: Hamt w Budestecach čo. 19.

3000 hriwnow

so na prěnju hypotheku na 100 kórcow wulke kubło hnydom pyta. Poskićenja chcyli so zapodać na wud. S. Now. pod C. 59.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Šafarskej haźy 34.

Telefon 736.

Hłowna pischedawarnja Rud. Sacka ſ Lipska w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Transmisije

kóždeje družiny

wellje, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju łožow a truhłow najnowše přikłady, tunjo

H. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

Małe nawěstki

w „Serbskich Nowinach" maja dobry wuspěch!

Wolmu kšty kowanju awuši wanju ručneho dźěła!

W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Čerwjeny dźećel

je dóšoł.

Žitny dom w Kamjencu wotnožka w Pančicach.

Rjany 7/8 lěta stary

zrěbc

je na předań

w Hermanecach čo. 8.

Młoda wysokosćelna **kruwa**

je na předań

we Łomsku 10 d p. Minakalu.

Sylne, rjane

prosata

a srjedźoletny syny

kóń

na předań w Słonej Boršći čo. 16.

2 sylnej proseće

na předań

w Psowjach čo. 19.

Přesadźowanje drjewa na Zdźerjanskich honach.

Pjatk, 19. febr. přesadźuje so za hotowe pjenjezy

30 rm twjerdych šćěpow

20 rm twjerdych a mjehk. kuluchow

60 rm twjerdych dołhich hromadow

200 m twjerdych a mjehkich prućinow.

Zhromadźišćo: **w 9 hodź. w Zdźerjanskem hosćencu.**

Khorosće włosow

kaž wupadnjenje włosow, rozšćěpjenje włosow, skhorjenje włosoweho žra, skřiwjenje włosowych korjenjow, łupjany, łišawy, so započace plěchi, wosebje wupadnjenje włosow kołojte wupadnjenje włosow so z dopokazomnym wuspěchom hoja. Porućenja su w bohatej ličbje k rukam. **Włosy so darmo přepytuja. Zapósćelće nam hnydom pokazku Wašich włosow.**

Wosebitosć: **Włosowe žołmy** (bubiska hłowa).

Richard Hässler

na Hornčerskej hasy 41

dom w zahrodźe, tež nutřkhoš na kralowskom wale

specialist za pěstowanje włosow

rěkne hódź. wot 9 h. dop. hač 5 h. pop.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Meble

Poručam meble kajkežkuli družiny

Jara wulki skład!

Jstwy za knjezow, jědźne jstwy a spanske jstwy z duba a barbjene. Wulki wubjerk kuch. nadobow. atd.

Polstrowane meble

Plišowe sofy wot 120.— hr. sem. łěhanki w. 38 hr., matracy w. 38 hr. s. — Přihódne podźělne płaćenje.—

Otto Petschik

we Wulkich Zdźarach pola Wojerec.

Wotsalne słowo!

Dnja 15. februara zemrje po krótkej khorosći w starobje 62 lět direktor našeje ratarskeje šule a wokrjesny direktor ratarskeje komory za Hornju Łužicu

knjez wyšši ratarski rada, ratarski radźićel

profesor Dr. phil. Hermann Gräfe

Kr. V. K., A. R. I., Pr. Kr. V. Kr., Oe. E. Kr. Kr. III., L. D. A. I., a mějićel słóborneje medalje za zasłužby wo ratarstwo.

Zemrjety běše wot lěta 1902 z předsejićerjom našeje ratarskeje šule a z dobom skutkowaše jako wobkhodny wjednik wokrjesneje direkcije. Z njewusławacej pilnosću spěchowaše stajnje naše domjace ratarstwo a šulstwo. Wysoke zasłužby zemrjeteho, kaž nic mjenje jeho přikhilnosć a přećelna powaha so mjez wokrjesnej direkciju, ratarskimi towaršwami a w ratarskich šulach njezabudźe. Česćehódne a dźakowne dopomnjeće je jemu zwěsćene.

W Budyšinje, 17. februara 1926.

Wokrjesna direkcija ratarskeje komory za Hornju Łužicu z dobom jako zarjadniska rada ratarskeje šule w Budyšinje.

Ratarski radźićel Adolf Richter.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobsćežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobliceja. Za reklamowy tu tu rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u. n.

Čisło (Nr.) 41 **Budyšin — štwórtk, 18. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Južnosłowjenjo wo łužiskich Serbach.

Scheźiwańża němskich nowin pschećiwo łužiskim Serbam dla jich wobdźělenja pschi konferenzy ludowych mjenšinowow w Genfu je kedźbliwosć słowjanskich ludow na poćišćenjowanje łužiskich Serbow wobrośiła. S radosću a pokojnosću naš napjelninje, so wschě słowjanske ludy nam swoje sympathije a zhubjaćerjuce wobkedźenje. Tak južnosłowjanske knježerstwowe nowiny „Ssamouprawa“ korža, so 200 000 Serbow we Łužicowej poćišćuja. Hdyž Němska pola Swjatša Ludow za tirolskich Němcow wukrutuje, mohła Južnosłowjanska to žane za łužiskich Serbow cźinić.

Dopisowar „Berliner Tageblatta“ w Belgradu wo nastatku „Ssamouprawy“ swojim nowinam rozprawja. Runje kaž Budyšinski hamtski hejtman we wokrjesnym wubjerku wón prěje, so by łužiscy Serbjo w schulach potćišćeni. Sněri žehi žamo rjez, so by Němcy wo to próznja, so by so serbska rěcz zakhowała. Jemu kaž Budyšinskemu hamtskemu hejtmanej je wěso zyle njeznate, so w Prusce by w žanej jenježej schuli serbski njeuwuješi, a so wuczer serbske bźeći bije a na druhe wačnje pschesćeha, hdyž mjes tym w schuli serbske złowježo schepnu. Też w Budyšinskim wokrjesu bě pod schulskimaj inspektoromaj Schütze a Bachom serbskim dźěćom zakazane, so na wuczerja se serbskim praschenjom wobroćiću. Wschelazy wuczerjo žehi wosebje wjele na to wjedźachu, so serbsku rěcz se schule wutupjachu; dźiwchu so ſ tym pola schulskeje wyschnjosće blischeźiću. Dopisowarjej „Berliner Tageblatt“ też njeje znate, so Sserbow też w Prusku na njeběłschanje wajchnje w zyrkwinskim žiwjenju poćišćeja. W Delnjej Łužicy su so w poslednich lětdźesatkach skoro wschě serbske farske městna ſ Němcami wobhadźili. We Wojerowskim wokrjesu so zyrkwinske wyschnosće na wschě możne waschnje prózuja, serbsku rěcz ſ Božich słužbow wuczišćeć. A schto praji Budyšinski hamtski hejtman k tomu, so je salska zyrkwinska synoda po radze zyrkwineho radźićela Rosenkranza žadanje serbsko-němskich wohadow sa serbskim superintendentom sacźišća, hačrunje běchu zebi to tež němscy zyrkwinscy radźićelo žadali. Zyrkwinski radźićel Rosenkranz je lětdźesatki dołho sastojnstwo zyrkwinskeje wyschnosće w Sserbach sastawał, pschi tym pak jemu nieje pschipadło, serbsku rěcz nawukmjeć. Cźornocham, Chinesam, Indiskim atd. duchownych sćelu, kotrjž jich rěć znaja, w Sserbach pak žmě w zyrkwinskich należnosćach muž roskasowacź, kotruž ani ſłowćka serbski njerozumi, a ho tež njeprózuje, serbski rozumnicź. To je „kultura“ němskich zyrkwinskich sastojnikow, kotruž wschak w Sserbach njeježu namakali. Sserbjo sa najwuježnu kschiwdu sacźuwaju, so je salske konsistorstwo sałožene w Łužicy zyrkwinske radźićelstwa ſ Němcom wobhadźowało, kotruž serbsku rěcz njewobkhośi. Mjes serbskimi duchownymi je pschezo dosć muži było, kotříž wuchu so sa tole městno pschihodźili. Ds Němcow serbskich duchownych je superintendentom postajachu, kaž Kalicha, Lischka, Panka a druhich, serbskim duchownym a wohadam pak stajnje němskeho sa duchownemu nanusowachu, kotruž ani serbski lud ni serbsku rěcz njeznajesche. Njeje to schiwdźenje serbskeho luda?

Lisćiny za ludowe wothłosowanje.

„Němski Nawěschtnik“ je wukas němskeho ministerstwa smutskownych należnosćow wojsewik, ſ kotrymž so sapisańki cźaſ sa **ludowe wothłosowanje wo „wuſtwojenju samoježenja wjerchow“**, kotrež stej sozialdemokratika a kommunistika strona namjetowałoj, na cźaſ **wot 4. hač hołowu do 17. měrza postaji.**

K tomu němske knježerstwo pschipomina, so wono njeje sa zakonjowy nacźišć, po kotrymž ma so zyle samoježenje wjerchow wuſtwojicź. Wono wjele bóle na to dźěła, so jednanje, kotrež so w tu chwilu w němskim ježnje wo pschimérjenym zjadowanju rosrunanskeho praschenja wjedźe, bórzy k zakonskemu skónczenju dóńdże a so so potom dale žahaszy namjet ludoweho žadanja, jeli so so wrócźo njetwosmje, wotpokaże.

Cźežke khłostanje dla spytanje krajneje prerady.

Prjedawschi podoffizěr němskostatneje wobory Richard Schroeder bě swoł swojeho wójskowego dźěła w Schwezecźinje cźehnył, dokelž bě mjedowe pjenjezy pschećiwił. Wón so do wobhadźenje Němkeje poda a so w Mainzu ſ franzowskim offizěrom setka, kotryž jeho sa zjusebnistku legiju naja. Też wón Schroederej porucźi, so by tajne wojeske papjery wobstarał. Tón so do Schwezecźina wrócźi a so do pisańje jenych kasarnow dobu. Tu wón manewerske plany a druhe tajne akty kradny. Na wrócźopuću móžachu jeho w Hóchstu sajcź. Němskostatny žud jeho dla spytanje krajneje pschecedy k khłostatni na 5 lět sajudźi, jeho pod poſtrašku nadkedźu staji a jemu cźestne prawa na 10 lět wotcźeknu.

Protest Cźěskosłowakskeje pśeciwo wuprajenjam bayerskeho ministerskeho pśedsydy Helda.

Cźěskosłowakski pósłanc dr. Krofta je na podłožku instrukcijow wukrajneho ministerstwa w němskem wukrajnym ministerstwje 9. a 12. februara pschećiwo wuprajenjam bayerskeho ministerskeho pschedsydy Heldа protestował, kotrež běchu tajkeho charaktera, so mohłe žo ſ nimi dobre pomócy njeś woběmaj statomaj stajkyć. Němske knježerstwo je dr. Krofcze prajiło, so žo Heldowe wuprajenja njehodźa za akt němskeje wukrajneje politiki wobkładacź. Němski wukrajnu politiku jenicźzy němske knježerstwo riaduje.

Cźěskosłowakski sejm.

W pśeńim pośedźenju cźěskosłowakskeho žejma žu so Němcy a Madźarojo wusatkhadźeć dyrkli. S njewospjatnym zuchonom rěcź ministra dr. Beneſcha pschezo znowa pobłuschichu, hdyž wón po žadanju wschěch cźěskich politiskich stronow, w knježerstwje so zastupowazych, wo falschowanju cźěskosłowakskich bankowkow rosprawjeschce. S wědomosću madźarskeho knježerstwa žu so w lećze 1920 cźěskosłowakske bankowki w Budapeschu dźěłali a so ſ madźarskimi agentami we Sskowakskej rosscherjale. Wěste madźarske wojerske organy běchu bankowki w jenej lithografowarni naczišćecźej dale. Po žadanju cźěskosłowakskeho knježerstwa je wyschnosć w haprleju 1920 lithografowarnju, kotraž bankowki falschowaschę, zamkła. Khłostanski proscheſ pak je so pjecźa dla njedostatka dopokasnow. W junuju 1920 so znowa cźěskosłowakske bankowki w cźišcheerni Wilhelma Wotwitza w Budapeschu cźišcheachu a jedyn wuzboh madźarski zastojnik je we wukraju rosschérjeć dawasche. W lećze 1921 so za wjele miljonow krónow bankowki we Weitzelsdorfu we Schtyrskej ſ podpjeru ichnjoschego krajne hejtmana Rintelena falschowachu. W junuju tuteho léta je so Winscej policiji poradźi nětkotre wozbuhy, mjes nimi profesoru Mielzaroſa ſ Budapesta sajcź, kotrež falschowane cźěskosłowakske bankowki we Wiesje do wobéha dawachu, sajcź. Po zakhoćenju nětkotrych awstriskich wyšokich zastojnikow, kotříž běchu cźišcheej falschowanych bankowkow podpjerali, pak zasatych jebakow ſ jathy puschcźichu. Też tón króć madźarske knježerstwo po žadanju Cźěskosłowakskeje pschepytanje pschećiwo falschowarjam na dasće sawjedże, tola jo dla njedośażnych dopokasnow zastaji.

Minister dr. Beneſch je njedźiwajcy herjekańzy swojeho rosprawnu hač do konca pschećinješi. Sskowakscy ludowarjo tón króć pschi zakhadźenju opposicije njewobdźěłichu. Sšu dopósnali, so je hanibne za nich, hdyž njepschećerjelam Sskowjanow pokćuja. Sšnadź žo w blischeim cźaſu knježerstwowym stronam pschisamknu. S tym by sjednoczenstwo cźěskosłowakskich stronow wulku wjetschinu w žejnje nabyło.

Falšowarja francowskich bankowkow Snica w Barlinje zajeli.

Berlinskej policiji je so wutoru poradźiło, falschowarja francowskich tyšaćfrankowskich bankowkow w Barlinje sajcź. Schulz je pschi pschepytowanju wuznawał, so je jeho w lećze 1923 prynz Windischgrätz namolwił, so by pschi falschowanju franzowskich bankowkow pomhał. Windischgrätz jemu praji, so je falschowanje politiskich pschicźinow ſ pschihłowanjom knježerstwa stawa. Schulz je tomu cźiu sterje wěrił, dokelž schef madźarskeje krajneje policije falschowanje podpjerowaschę. Hakle hdyž pyta, so Windischgrätz dosć pjenjez k ruzy njemějeschę, so by dźeło pschewjedł, so w Schulzu tukanje sdźiwi. Teho so Windischgrätz dohlada a wón je Schulzom kaž ſ jatym wobkhadźeschę. Hakle w nowembrje 1923 so Schulzej poradźi, do Barlina cźekhnyć. W Budapeschu bě wón schtyri njedźele pschebywak.

Jehaństwo w rumunskim wójsku.

Psched wójnskim žudom w Kischenewje so w blischeim cźaſu prozeſ wotměje, ſ kotrymž so wobsteſnosće we wójsku wotkrija, kajcež tu žane w Rumunskej žadne. Sarjadnik wojerske pjekarnje w Kischenewje, wyschkowski leutnant Josipescu, je ſ hłownym wobtorkženym. Pschepytanje je hač dotal wunjeło, so je Josipescu ſ wědomosću a pschejenosću podstajenych wulke pschekschiwjenje skućił a, so by prósnosće w mukowych skkadach wupjelnił, muzy wschelake njesne hódne wězy, žanu njerjad ſ drohowy pschinjeschał. Psched pschepytowańskim žudnikom wjele pokrutow khłeba leżesche, kotrež běchu so za wojakow ſ „narunańskeje muki“ napjelke a kotrež ſ wjetschepho dźěła žmjezge wopschijachu.

Nowy južnosłowjanski pósłanc we Watikanje.

Dotalny južnosłowjanski pósłanc we Warschawje Jewren Sśimicź Warschawn wopuschći a sastawanje južnosłowjanskeho pósłanstwa pola Watikana pschewośnje. Sa jeho naslědnika žu dotalneho južnosłowjanskeho pósłanca w Budapeschu Pupowicza pomjenowali.

Grichisko-južnosłowjanske jednanje.

W Belgradskich diplomatiskich kruhach žu so powěsće rosschérile, so ma so w najblischeim cźaſu grichisko-južnosłowjanske jednanje wobnowicź. General Pangalos žnadź w blischeim cźaſu wosebitnych grichiskich sastupjerjow wotpósćele. Po powěsćach ſ Athena je so tam pschećiwe wuprajiło, so by na cźele wotpósłanzow Venizelos stał, kotryž so w Belgradskich politiskich kruhach wulke popularnosće zwjesela a mohł jednanje k poradźenemu końcej dowjesć. Pangalos je w tym smyśle Venizelej hižo list pósłał, so by ſ swojej wótcźinje hódnu słužbu wopokasał. Nadźijeja so, so budźe Venizelos swólniwy.

Nowe žmjerne wuzkuby w Mosłwje.

Londonske „Times“ ſ Rigi zhonja: Prozeſ pschećiwo 48 Estonzam, kotříž su dla wobhonjerstwa a agitacije pschećiwo bolschewiſtiskemu knježerstwu wobtorkženi, je so psched khłostanſtim žudom w Pětrogradze skóncził. Knježerstwowy komisar ſpyta w swojej wobtorkźenej rěcźi dopokasacź, so wobtorkženi, kaž žadyła wschitcy baltiscy baronojo w jendźelskej słužbje stej. Sšnd 15 wobtorkženych k žmjerći a druhich k jastwu sadźěli.

Pśed nowej albanskej wójnu?

Po powěsćach južnosłowjanskich nowin je Albanska psched nowu wobhdźerku wójnu doschła. Stoko wschě płaći su ſ knježerstwom Ahmet-bega Zogu njespokojom. Pschećiwjanje pschewobzorowarjow pschedawskeho knježerstwa Fan Nolia skoro k ſtalnemu ſystemej słuschcza. Ahmet beg je so po powědanju cźěskich knježerjow ſ najnadžijnischimi ludźimi wobdał a je so w poslednim cźaſu na ſpodźiwne ſtejischcźo nig jenoż k swojim nědhuschim pschiwobzorjanam, ale też k Južnosłowjanskej stajił, k kotrejž je so pryedy sympathiju sadźerżał. Dla pschemeńenjeneho sadźerżenje Achmeta bega žu so w poknóżnej Albanskej ſnowa spěšarske cźrjódy organizowaneje pozłaće, kotrejž ſtatne organy nadpaduja a wobhadej w kraju sadźěwaju. Wažne wikowanſtwo pucźe žu słojuje ſ rubjeżnikami wobrożene. Po powěsćach ſ Pristrena je njespokojnosć ſ knježerſtwom powschitkowna.

Turkowska chze pschećeljestwo ſ Franzowskej a Jendźelskej.

Syriski gouwernieur, Franzowsa de Jouvenel, je do turkowskeho hłownoho města Angory pschišeł. Turkowski wukrajny minister Tewfik Ruždi bej je Jouvenelej k cźesći hoscźinu wuhotowak. Pschi njej Jouvenel praji, so je nutne, franzowsko-turkowske pschećeljestwo wobnowiwź a so njeje sadźerżkow, kotrychž dla so njemohło pschećeljene dojednanje wo syriſko-turkowskej njesy wobsankniwź. Skrućene franzowsko-turkowske pschećeljestwo — Jouvenel praji, — by też k spěšnjenju njes Turkowskej a Jendźelskej dowjedło.

Mexiko wukrajnych duchownych wupokazał.

Po postajenju mexikanskeje wustawy, kotrejž je nětka ptacźiwosć nahło a kotrejž pschedpišuje, so bychu wschitcy duchowni mexikanskeho naroda byli, je knježerstwo schpanskich duchownych, mnichow a mnišcha wupokasało. Wosebnosće su klóschtry w měsće Mexiku a klóschtrsći kolej we Coyoacanu zawrjele. Jich schpanišcy duchowni a mnišcha so z kraja wuczerja. S mnišcham su kahadnišcho wobe

khadźeli. Sću dwě dwanaće mnišichow jenoho klóschtra we měsće Mexiku sajeli, tola mnišichi druhich klóschtrow žu na pokoju wostajili. Wjetšicha liczba mnišichow je do schpanjiskeho pósłanstwa cźekła, a schpanjiski pósłanz je jim ſłubił, ſo budźe kroczele cźiniez, ſo mohle wotjězd, prjedy hač je wupokasatu.

Reuterez powěsćeńza ſ kupy Kuby powě, ſo je tam 14 schpanjiskich duchownych pschijěło, kotrychż ſu ſ Mexika wupokasali. Wrócza ſo do Schpanskeje.

Połoženje w Chinje.

Marschall Cźangkaischin a general Wapeifu ſtaj ſo wo pschichodnym ſchromadnym ſkutkowanju dojednałoj. Cźangkaischin je ſwojim wójſkom k Pekingej njepocźehnje a je k tomu pschihotowaſ, ſo Wapeifu hłowne město wobſkadźi a tam wuſtawne knjeżeſtwo postaji.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 18. małeho rózka,
Tita, biskopa.

1604 wotpali so Hodźijska fara z drohotnej knihownju.

* 1851 Jakub Skala w Khróšćecach, pozdźiši tachant a senior Budyšskeho kapitla, předsyda Maćicy Serbskeje, dołholetny redaktor Katolskeho Posoła, wudawaŕ serbskich knihow, kiž 17. wulkeho rózka 1925 zemrě.

* 1779 Jan Bohakhwał Dejka w Budyšinje, pozdźišo cźesła a khěžeŕ w Budyšinje, wudawaŕe předowanja, kěrluše, nabožne spisy, a wot lěta 1809—1812 prěni serbski časopis „Serbski kurěr", wot julija 1808 wudawaše w Lubiju też němski časopis „Der sächsische Postillon", kiž hišće dźensa wobsteji a *ma potajkim so za swoje žiwjenje serbskemu nanoj* dźakowaś. — Dejka lubowaše swój serbski narod z cyłej dušu. Jako we štyrcytych lětach zańdźeneho lětstotka so Serbstwo znowa narodźi, wobdźěli so při serbskim dźele znowa; zastupi do Maćicy Serbskeje a zawosta jej swěrny hač do swojeje smjerće w lěce 1853.

Mudriši za zbožom lěta: zbožo hłupišoh' soj pyta.
Serbske přisłowo.

*

— **We wjedźe.** Wječera wjeczor **w 7** hodź. barometer 732, hygrometer —1, thermometer we dnju +8. Dźiwja rano we 8 hodź. barometer 723, hygrometer +3, thermometer we nozy +4. Wuhladny na njestajne wjedro. *Wjedro dźe dale swój njewobstajny ras falkowa.* Wječera rano leżesche hyrna nižina mjes Jendźelskej a Schwedzkej. Sso k ranju hibajo je nam ſe ſwojimi wuběrkami ſ khwiſcemi dešchćik pschinjeſła. Schkleńza je tehorunja jara nizko na hrosne padła. Wyschina bě wječera nad *kzótkowjeczornej* Europje. Jutře pjatk ſłónczko 7,12 h. ſtłhadża a ſo 5,17 hodź. ſłowa. Měſyc̀k ſtłhadża dop. 10,35 hodź. a ſo w połnozy 12,47 hodź. ſłowa.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa jutſiſchi pjatk:** Njewobſtajno a khłódniſche.

— **5. rjadowna 188. jakiſeje krajneje lotterije** cźehnje ſo wot 3. hačz do 25. měrza. Łoſy maja ſo hačz do 22. februara pola płacźeńnjow ſtatneje lotterije zapłacźiś.

— **Podpjera ſa lékowanje w kupjelach.** Potrěbnym ſatkłim krajanam móża ſo tež lěta we wobmjezowanym wobſahu podpjery ſa kupjelniſte lékowanja w Haſchkrowſkich kupjelach (Bad Elſter), Cźopliwach (Teplitz) a Karłowych Warach (Karlsbad) podawaś. Dołelź pak ſu ſtrědki ſa to jara ſnadne, móże ſo podpjera jenoż w najnuſniſchich padach pschiſłuſoliś. Próſiny wo podpjeru maj ſo najpoźdźiſcho do 28. februara 1926 na pomoježeſki hamt (abo ſaſtaranſki hamt) ſapodaś. Lékarſke wopiſma ſo ſ wopŕědka pschipołožiś njetrjebaja; wona ſo po pruhowanju wobſtejnoſćow podźiſcho Jadaju. Bliſiſche wukaſuja ſpomožerſke hamty (Wohlfahrtsämter).

⊙ **Jeſchiz.** Druhi wjeſny hat, kotrehoż wuſiwanſke prawo ma tudomny ſiwnoſćeŕ Schołta, bě **kotkadnje** cźeſeł. Bahno ſ njeho wuwożuja a murju wokoło njeho twarſa. Stare ſchtomy pschi puću ſu hižo wotſtronjene. Kamjenje ſu hižo nawożene.

⊙ **Wjelećina.** Naſcha dobrowólna wohnjowa wobora chże 4. a 5. ſuſtja k. l. wulki jubilejſki ſwojeho ſtwjeśćeńza. Pſches 1000 towaŕſchow je ſo hižo na njón ſamolwiło.

⊙ **Wjelećina.** Sſobotu ſu pola naſ klub motorſkich koleſarjow ſaloſił. Nahladna liczba pschećelejow tohole ſporta da ſo ſa ſobuſtawow ſapiſaś. Sa pschedſydu je ſo k. hoſećenjaŕ Korła Gloca wuſwolił.

⊙ **Maleſchcz.** Tudomny ŕěkaŕ kujes dr. med. Petrenz je ſo ſ pschihótnacym ſwojich ſaſtupkow na polu ſpomožerſtwa do pschedſydſtwa ſakſeſko kraſneho ſwjaſka ſa hajenje ſpomožerſtwa na wſach a domjazmoſcz powołał.

⊙ **Barta.** Wobſtaromne njeſboże ſta ſo póndźelu dopołdnja w dźěwjatej hodźinje w Lipeſkim lěſu. Pschi puſch cźeńu ſchtomo padźe ſchtom na 60-lětneho lěſnika Dźěłaćerja Wowćerja ſ Dubeho a ſlomi jemu lěwu nohu dźe kolena. Snjeſkoſenje ſo jako cźeſke wopokaſa. Tohodła hiſchće wjeczor poſłże ſanitetny automobil ſ Budyſchina po njeho pſchijěźdźe a do Budyſchſkeje khorownje dowjeſi.

⊙ **Klukſcha.** Pokhroma je wudyrila a ſo hamtſky ſwjeſćiła mjes ſkotom kubleŕa Hermanna Schuſtera we klukſkich cźo. 4. Sawěraniſki wokſrjeſ je dwór pokhromy, ſchitaniſki wokſrjeſ ſpykna wjeſ.

⊙ **Schjerſe.** Dźěłaniſkej towaŕſchaj, kotrajž běſchtaj ſo na hamſnym dnju w hamſnym ſćeńu narodźiłoj, dołhe lěta w jenej dźěłarni hromadźe dźěłałoj, ſtaj tu jako bliſkaj ſuſodaj hromadźe wumrěłoj a tak rjes w hamſnym cźaſu poſledni wotpočink namakałoj.

⊙ **Hrodźiſchcza.** Saſtupenu njedźelu 14. 2. mějeſche *ſpěwny wotrjad naſcheho ſerbſkeho towaŕſtwa „Serja"* ſwój ſymſki ſwjedźeń w Jurkez hoſćeńcu. Njedźiwajo na njeſnjoſne wjedro a wſchelake druhe ſadźowki, běſche ſo tola nahladna cźerpła lubych Sserbow na tutón ſwjedźeń ſeſchła. Pschedſydża towaŕſtwa, knjez Jan Rózka, powita hoſći a hobuſtawy ſ pschećeſnymi a hnujazymi ſłowami, kotrež pola pschitomnych mózny pschiſłuſk ſtudźiſchi. My Sserbja mózemy wopraudźe jara ſpokojom być, ſo mamy na raniſchich mjeſach tajkeho dobreho a herſtwo ſtrarjuſka a ſakitowarja naſcheje lubeje herbſćiny. Po tutym wutrobnym powitanju wuſtupi knjez Keck-Drożdżiſki ſe ſwojim mějcźanym khórom a ſanjeſe *nam jedyn mózny „Spěwny poſtrow".* Tomu jo pschiſamkny muzikiſ diwojokwartett „Hdźe ſtatok mój". Na to kźedowaſche ſobu najnowſchi krajny ſerbſki ſpěw „Witanje Łužicy" wot knjeſa wyſchſcheho wucźeŕja Fraſchſłaga w H. Hórzu. S tutym ſpěwom je nam knjez dirigent pokaſał, ſo móże ſe ſwojim khorom też cźeſćiſki ſpěwy ſpěwaś. S „Bacźowom" wot J. Pißka ſkónči ſo prěni dźeł konzerta. Druhi dźeł wotewri ſo ſ dźiwadłom „Telegram". Hranjeſo a hrajeſki prózowachu ſo, ſjiwjenje do tuteho krucha ſtajiſi. Hdyż też ſo to wſchitko njeſporadźi, bě tola pola pschitomnych wulke wjeſele a radoſć ſłyſhaś. Po dźiwadle ſłědowachu hiſchće *nekotre ſpěwy, a to dwojoſpěw „Ssolobik a róża"* (ſa dwě knjeſnje), *„Skamany ſłub"* a *„Wlokakom"* (ſa mjeſh. khor). Wſchitke khory ſo prawje žiwje ſpěwachu a žnjećniu wulki pschiſłuſk. Po pschikładze Radworſkeje *„Hudźbnoje Jednoty a Budyſchſkeje „Radźije"*, a hohudźak też druhich ſerb. ſpěwn. towaŕſtwow ſo też tu wſchě ſpěwy, ſchtož ma ſo khwalobnje wuſłyſchnyć), ſ pomjatka ſpěwachu. Sklawa Wam rjanym ſpěwańkam a ſpěwarjam! Hdyż běſche hiſchće hoſpodaŕſki ſaſtupnik, knjez Nowak ſ Budyſchina, *nekotre* jadrjwe a pohnuwarje ſłowa k pschitomnym porěcźał, ſkónči ſo konzertowy porjad ſe ſchromadnym ſpěwom „Bratrowſtwo hej ſawdawany". Mjełko pschiſamkny ſo rjany ſerbſka rejka ſa ſpěſne nóſki, kaž ſłyſchimy, hač — do rana běſcheſ! — Tutón rjany ſerbſki wjeczor běſche wot k. Nóže a wot k. dźiwja. Keńka prawje rjenje a pěknje ſarjadowany a je ſo też derje poradźił. Sklawa jimaj wſchitkim ſobuſtkutkowarjam! — Stónczńje wuprajimy tu próſtwu: Lubi Sserbja pſchi tutych raniſchich mjeſach naſcheje ſerbſkeje Łužicy! Wy widźiśće, kak ſo Waſch pſchedźiwa wo woſtaćze a wuwiće towaŕſtwa, haj naſcheje zyleje narodnoſće prózuje a kajke hobrſke dźeło je Waſch dirigent na ſo wſał. Podpjerajće jich tola na wſche waſchnje a wopytajće prawje pilnje Waſche ſpěwańſke a ſokolſke hodźiny, Waſche ſłowańdźiſny! To by jim ſawěſće najrjeſchi dźaſ był! W.

⊙ **Jaſzeńy.** Naſcha „Wjeſada" wuhotowa póſtnjey póndźelu też lětſa ſwojim hobuſtawam rjany ſłódźony wjeczór. Kóždy bě ſebi ſwoju mandźelſku ſobu pſchiwjedł. Druhim njeběſ faſtup dowoleny. Handźelcz wulka ſurla ſurla běſche tak hižo pſchepjelnjena. Wjeſada je deje niz jenoż jene ſ najſtarſchich, ale też najſyłniſchich ſerbſkich towaŕſtwow. A ſchtoż je pſchedewſchem wſcheje khwalby hódne: hobuſtawy też zara piłuje a porjaduje do ſchromadźiſnow khodźa. W poſłednjej mějaznej ſchromadźiſnje muſoły ſanoho města wjazy njenamakachu. Dyrbjachu ſtaćj, ſtłóczeni, ſo ſo ſkoro hihnyli njemóžachu. A rad ſtojachu. Wſchak ſu Wjeſadźine ſchromadźiſny ſtajnje doſcź ſajimawe a powuczace. A wěſo też, kaž ſo to ſa ſobu ſerbſke towaŕſtwo, kiž je ſebi wědome, ſo ma ſerbſku kulturu hajiś a ſdźerżeć pomhaćz, ſamo rozumi: tyły ſerbſke. Wjes dźiwa, ſo bě też na ſwójbnym wjeczoru wulka ſurla pſchepjelnjena. Naſch ſaſtupjeny pſchedſydża, k. Pětr Nowak, pſchitomnych powita. Do pſchećeſelnych ſortnikow ſłowow wobſcheſche też prawje thutne myſlićzki ſapſeſcź. Wobſcheje ſchiwikaſche njeſkedźone jaſzki, kotrež ſo tak cźaſto, wobſcheje też pſchi ſabawach na ſobuczłowjeka pſchiſłodźeja, a warnowaſche pſched tajkim njepocźinkom. Wuſpěwawſchi rjany ſłóżuſch, dachmy bohu kóſej ſ pantpuchami ſłodźeć. Zyke horu ſo ſłubidźu. Na jewiſchcźu pak pſchedſtajiſchu ſo žortne pryle. „Wuhermjeſćeſ ſ płokarićzu"! To ſmy ſo naſmyſle. „Wuheŕmjeſćeſ ſ płokarićzu"! Pſchi wſchej wjeſołej ſabawje pak ma też thutne ſłowćko ſwoje prawo. Duchowny radźeſeſ towaŕſtwa, wobſadny knjeſ faraŕ, nawjaſa na ſłowa pſchedſydy wo pſchiſłodźowanju a pokaſa, kak ſo woſebje też na tych pſchiſłodźeja, kiž ſa herbſki lud dźěłaja. Tajzy ſkażeni Sserbja ſu najbórſchi njeſpokojeſcheſo ludu. Cźim bóle dyrbimy a chcemy my kruce a ſwěrnje hromadźe ſtaćj a dźěłaćj Bohu k cźeſći a Sserbam k ſpomożenju. K. kapłan Hórnik ſpominaſche ſ rjanymi ſłowami, kak je w meji loniſcheho lěta je ſerbſkim prozeſtjonom pſched ſwjatym wótzom w Romje ſtał a kak je ſamź Pius XI. ſo wjeſełił, rjanu herbſku drašu ſłwalił a herbſkemu ludej zyle woſebiźe ſwoje wutrobne pſchecza a ſchonowanje wuprajił. Wunjeſećhmy jemu hromotazu ſławu. Mózne ſaſtincza někto ſpěw „Hdźe ſtatok mój". Na cźeſć k. pſchedſydża ſ dźakowym ſłowom prěni dźeł ſłwóżneho wjeczora ſkónczi, ſo bychu w druhim dźele někto też hibicźiwe nóźi k ſwojemu pravu pschiſtźehe.

⊙ **Prěcźej.** Kaž ſo kóždy hižo dopomni, ſta ſo w ſandźenym lěcźe w naſchej wſy, hdźeż ſo dróha nahle ſawinje, cźeſke njeſłoże ſ automobilom ſtatneje automobilowoje cźary ſ Budyſchina do Kamjenza. Dołelź ſu na tymle městnje hižo prjedy kołeſźehni atd. ſnjeſſożili, woſważuja wyſchſcheje plan, po kotrymž měła ſo dróha ſady Dornalwiz kubła dalejwjeſeć, tak ſo by nětkle pola kubleŕa Kubaſcha na nětcźiſchu ſtatnu dróhu wubźeła. S tym bě dróha we naſchej wſy ſwoju ſtraſchnoſcź ſłubiła. Kaž ſłyſchimy, ſu ſo tohodła hižo wobkładowanja wotmełe. Hacź ſo plan wopraudźe pſchełožeje, wottrunje ſ kłownego dźeła wot ſwidawkow. Dotal hiſchće nicźo wěſte njeje.

⊙ **Khróſćcźi.** Wot ſrjedź měrza budźe wobſebite płoſowe auto wot Khróſćcźa na Worklezy, Skmjeczkezy, Njebjelcźizy do Kamjenza jěźdźiś, a to dwójcy ſa dźeń. Też ludźi budźe ſobu braś. To je ſa naſchu wjeſ a wokolnu dawno ſgadana nowinka. Schtwórcź lěta dyrbi auto najprjedy na pruhu jěźdźiś, hacź ſo też wjeſke ſapłacźi. Wěſy maja wěſtu garantiju pſchewoſacź. Nětcźiſke płoſowe wobſtejnoſcze ſu dale njemóžne.

⊙ **Nakoſd.** Pokhroma je wudyrila a ſo hamtſky ſwjeſćiła mjes ſkotom kubleŕa Schönfelderja a ſiwnoſćeŕa

---

Miłoſćiwa ſotra.

Novella ſ franzowſkeho.

4] (Pokračowanje.)

Hdyż potajkim ſa krótki cźaſ Gabriel pocźa wo tom rěcźeć, ſo dyrbi ſo ſaſo nawrócźeć, praji Benjamin ſ kruchym hłoſom: „Ja tebje pſchewodźam; pſcheju ſebi, ſo bych na twojim japoſtołſtwje dźěłbał; proſchu cźe, luby bratſje, wo to, dokelź dyju to ſmjerć rady!"

Tole ſahorjenje, tale ſkejowſka horkoſć běſchtej naſ wſchěch ſobuſtajałej, a w prěnim wokomiku pſchihłoſowaſche ſamo ſtary Penhoel wutrobitemu roſtrjeſowanju ſwojeho ſyna.

Tola bórzy ſebi hinak roſmyſłi a ſawoła ſ wocźomaj połnych ſyłſtow: „Ach mam tola jenoż hiſchće ſyna, hdyż też twój wote unje dźetaj, ſchto ma potom ſe unje być?"

Nětko běſche na Jwonni, wotmołwi a wona dźeſche: „Hdyż cźłowjek wumrěje, kaž ſtaj Brieuc a Corentin wumrěłoj, kaž ſnadź Gabriel a Benjamin ſemrějetaj, ſtarajo ſo wo to, cźłowjeſke žiwjenja abo, ſchtoż je hiſchće wažniſche, njeſmjertne duſche wumóžeć, potom je ſmjerć ſ mytowanjom, ſ dobrotu!"

Mjes tym ſo tute ſłowa prajeſche, dopominaſche Jwonne na tanne Kchreſćanſke knjeżny, kotrež nětkdy ſ měrnym cźołom, ſ poſmějwkom na hubomaj, pohladźujenje ſ poſłednjej modlitwu wotkraſnjene, mjes dźiwnimi ſwěrjatami na arenje martraźiſtu króm wocźakowachu a nětkle ſu hiſchće hłubokowumłkłu ważnoſć.

„Tuž dźitaj w Bożim mjenje, dźitaj 'noż wobaj!" praješche ſtary Penhoel, „a ſedźeſ-li to Bóh, ſo ſamu tu wróćzo woſtanu, to njech ſo ſtanje jeho ſwjata wola."

Nětcźiho dnjow poſdźiſcho dźěſchtaj Benjamin a Gabriel na ſódź, ſo hyſchtaj do Kkimy wotjeloj; hiſchće ſ dała ſ pokrjoha ſcźeleſchtaj nan a dźowka wulkhadźazymaj mitſijonarjomaj poſłednje poſtrowa a Bożenje!

Potom pokłaknychu ſo wſchitcy tſo k nohomaj wuſkeho kſchiża, kiż ſhładuje na cźołmaŕſtwo. Hacź dotal njeběſche ſtaŕa ſłyſłow wuronił; tola hdyż ſo do ſwojeho ſamoneho domu wróćzi, puſchcźi ſo do ſwojeje lěnjaſchki a płakaſche.

„Ja woſtanu pſchi tebi, nano," prajeſche Jwonne, jeho wobjimajcy a jeho běſe wokoły wokoſchnijcy.

Schtoż mje naſtupa, běch wobej ſtaŕcowjej ruzy do ſwojeje wjaſ a pſchiwołach jemu ſ hnutnym hłoſom: „Njejſtym też ja waſch ſyn?" Bohužeł poſabych w tej khwili na winowatoſcź, kotruż mějach wótcźinje ſapłaćeć. Tola nětcźiho dnjow poſdźiſcho depomnichu mje njeluboje na to ſ tym, ſo mje k wojerſtej ſłużbje powołachu.

„Smujitoſcź," praji Jwonne ke mnje, hdyż dyrjach wotpuczowacź, ſwoju winowatoſcź dopjelnicź, wótcźinje poſtrowjcź, *to też rěka Bohu ſpodobny być!"*

III.

Pjecź lět bě ſo minyło.

Naſmałch ſo w Algeru, běch runje wuſtanjenjeny, ſtajwſchi ſo ſe jerzantmajorom, hdyż nimale runjoczaſnje dwaj liſtaj doſtach, wobaj ſ cźornej kromu. W prěnim ſdźěli ſo mi wo ſmjerći Penhoelez mana, w druhim mojeho iwaja Kerkadeca. Někto běch bohaty, pſchetoż mój běſche mi ſchwarne ſamoſenje ſawoſtajił.

Spěſchnje jedźech ſo do Saint-Malo wróćzo. Dio kaſ biwaſche mi wutroba, hdyż ſaſtupich do Jwonninoje domu!

W jeje cźornej drazicze běſche hiſchće njeſchaj, hacź běch ju hdy widźał; wona pſchija mje ſ nějnym poſmějwkom, ale njeběſwajcy tolo napadny mi weſke hłubokowumłkłu ważnoſć.

„Moja ſłubjena," prajach ja, pſched njej ſo pokłaknywſchi, „moja njewjeſta, mjoa luba żona!"

Mějło kóždejeſkuli wotmołwy pokaſa na jeje cźornu draſtu.

„Hdyż je ſarowanſki cźaſ wuſchoł, to budźemoj ſo braćj, njewěrno, Jwonne?"

„Sſym to ſwojemu njebocźiſcźkemu nanoj ſłubiła." wona bórbotaſche, „a ſa budu ſkowa dźerżeć."

W błiſchich dnjach woſpjetowaſche mi teżamtne wobkrućenje. A tola běſche w jeje pohladnjenju, w jeje dźerżenju nješto, ſchtoż ſo mi pichezo bźiwniſche ſeſda.

Cźołujcy ſu dyrbjał wěrcź, ſo ſo jeje duſcha wot ſenſkeho wotwiſanſuje, a jeje wóczy pytaſchcej na wobſoru taŕ rjeż njetwidźomnyj ſwjeŕ. Wona běſche błeda a ſkoro njehibcźiwa kaž marmorowa poſtawa a ſda ſo, jako by wobſtajnje była ſ duchom poſbehnjena (w ekſtaſy).

Spodźiwnmy, njemérny dźěłich jej ſwoje wobmyſłenja, a proſchach ju, ſo by ſo woteſwrjenje wuprajiła.

„To wſchak nicźo, nicźo dale rěkacź nima," ſnapſchecźiwi, „moja duſcha je hižcźe ſrudna."

Ale," prajach ſaſo ja, „budźe tola ſkoro na cźaſu, ſo ſwojim pſchehłaſenjam dwaſu rěcźimoj." S tym pſchimnych jeje ruku a wołoſchich ju.

Pſchi dótknjenju mojeju hubow wona ſatſchepota; bołoſne pſchebudźuce roſodrě ni wutrobu, a ja ſawołach: „Jwonne, ty neje hižo njeluboujeſch!"

Wona wſcha ſadźiwana na mnje ſpohladny. Hdyż potom widźeſche, ſo ja k jeje nohomaj płakam, wołoſchi mje na cźoło a cźeſny.

Tole ſpodźiwne ſadźerżenje bu mi pichezo bóle njeſrumłive a njejaſne, haj njeſnjeſćiwe. Mje ſmožowa ſo ſtrach a bojoſć, cźemna ſtaroſcźiwoſć mje pichewja. To pytny ſyć Jwonne; tohodła je prózowaſche, bycź kaž prjedy luboſćiwa, ſmějwaja a wjeſoła.

Tak minu ſo poſłednji mjeſoc ſarowanja. „Mam pſchi powědanje ſłaſacź?" wopraſchach ſo ſkónczije.

„Pſcheſcheſło," wona wotmołwi, „dožałajmoj hižcźe dwuch liſt wot ſwojeju bratrow njedoſtanu, kotrajž ſtaj nam ka hiſchće tam daloko deleka w Kinje .... Dźeſe lěta nam ſyni hižo nicźo wojazy wo nimaj ſłyſchała."

„Tola," ſabórcźach ſaſo ja, „je-li by tole kondźeſe hiſchće jara dołho trało . . . . !

(Pokračowanje ſeſejmje.)

Schasle w Rakojdach. Sawěrańskaj wokrjesnej slaj dworaj pokhromy, schkitańśki wokrjeŝ je słuńkna wjeŝ.

S **Rakojd.** W nozy k hrjedźe wokoło 12 hodź. w nasčej wjeŝy sasso na woheń pískachu. Palesčne ŝo sasso pola **wobhjedźerja** Kschiźana w pódlanskim twarjenju. Sšikawy běžny hórsyt w, Barrika prénja, Skanečanska druha a Bukojnjanska ŝeŝca. Na ŝoze wětra njebě. Tak sa šuŝodne twarjenja žanjeho šrjacha njebě. Někotři woborniccy ŝo pschi wuhkowanjskim dźele sranichu.

S **Pěŝicy.** Wutoru wjeczor jena žona ſ nasčeje wjeŝy kokom do Rózjnta kenischi jedźeŝe. Zuſy sadjerja žonu a storhnu ju ſ jeje kola a spyta ju wumozowacz. Tola žona ŝo wobarasche a wokasche wo pomoz, tak dyrbjesche ju njekniečomnik sasso puschćiczy. Jcho bórsy na to sajachu a hischcze wjeczor w 11 hodź. na Kamjenske hamtske šudnistwo pschimiwjedźechu. Nadpadnik je mkody zynhelnski dźěłaczeŕ ſ Bayerskeje, kiž je bjes dźěła. Hakle pschichodnich 3 dnjemi běchu jcho ſ Kamjenskeho hamtskeho šudnistwa puschćili.

Se **Jarkow.** Pokhroma je wudyrkła a ŝo hamtsky swjesčiła mjes skotom zimnoschcerki Marje swjd. Grokowje w Jarkach čźo. 5. Sawjeranski a schittanski wokrjeŝ ŝo njepschemèni.

Se **Seleneje Hrabowki** pola Kamjenza. Wutoru wjeczor wokoło 11 hodźin w mažionej brožni žiwnoschcerja Gneuža wjetschi woheń wunišče a pschewobrocźi brózeń bórsy do popjela. Ssobu spadł ŝo kóń, něhdže 125 zentnarjow ſtomy, 50—60 zentn. ſyna, 20—25 zentn. bérnow, 100 zentn. runkliży, hospodarskaj wosaj a satwarjenja młócźaza maschina. Wobhjedźer ma ſ dźela sawěsčene, schkodoje pak njedźiwajmy toho hischcze jara. Woheń je najskerje słóńnička ruka zakožika.

S **Kamjenza.** Na Vanczicźnkej bróšy žu njedocźinkoło w pósnischej nozy wjele 4letnych schtomikow podsemili. Nadźijomnje jich bórsy wuščedźa, so bychu derje sasluźene khłostanje dostali.

Se **Scheschowa.** Nascha wjeŝna dobrowólna wohnjowa wobora ſwjeczeschе sandźenu njedźelu w knježim hoscheńcu w Njeſwarcźidle ſwój druhi sakoženski ſwjedźeń. Bohata bě licźba wobžělnikow. Se ſwojim wopytom počeščicźu nascha wobora towarschcźo ſusedneho wobora, Njeſwacźidlskeje, Nakeczanskeje, Bóschkeczanskeje a Sarečzanskeje. Woborni wutožni hrajerjo pschedstajichu žortine ſkiwadło a ſmješchny wustup. Spěwy młodeje ſpewakki dobuchu žebi też pschipólnacze. Wješeła rejka ſwjedźeń wobžankny.

S **Wósporka.** Poslednje maczerne pschercze namaka psched nékotrymi dnjemi ſwoje dopjelnjenje. Mandželska E. Dreßlera bě pschi žiwnju prósty muprajika, jo chze wot ſwojich schescich ſynow k póslednjemu wotporčinkej njeſena być. Tule prósty ſu nétko pschi jeje ſmjerczi dopjelnichu. Wschitzy běchu hłuboko hnuczi, jako ſynoja kaschcz maczerje schěhnychu a na pohrjebnischczo njeſechu.

S **Wochos.** Sandźenu njedźelu 14. a pónđelu 15. malcho rózka ſwjeczachu ſo w nasčej wjeŝy pósnizy, kaž je to kóžde léto waschnje. Pónđelu běchu ſo nékotři mkodši hólzy pschchodnischči a zamporichu, kaž to w delnich hołanskich wjeskach hacź do dźeńſmischeho dnja cźinja. Je to stary ſerbski nalożk, a niz, kaž jene němske nowiny pischu: němski. Wone też pischu, so budze stare zamprowanje po cźaſu wuſunyć. Najskerje ji wjese na tum saleži, ſo ſu wschitke stare ſerbske waschnja ſe ſwěta wunkorjenja, kaž to Němzy w Pruſkej chcedźa a rad widźa. Ale koſa budźe jich kſinyć. Stare ſerbske nalożki a waschnja budźa ſo dale kathowacź, tak dołho kaž budźe ſerbski lud Lužicu ſwoju domiznu mjenowacź. Schjedźenje budźa ſo też ſerbſky ſwjeczicź. Tomu Němzy a němske nowiny sadźěwacź nemóža. Na pschikład je we Wochoſach tónle nalożk léta dołho ſpak, něhdy pak ſo ſo ſnowa k cźesčcźi pschischol. To je jara ſwjeſelaza wěz. Na woběmaj dnjomaj běchu w tudomnymaj hoscheńcowmaj reje (niedźelu na jenym a pónđelu na druhim). Pónđelu běchu tak mjenowane mužaze pósnizy, dokelž tehdom wschitzy mužojo do korczmy du a we wjeŝnych nalożnoſcach kuracźuja, kotrejž žu ſo ſandźenje léto w gmejnje podale a też to, schtož na ſo w pschichodnem lécźe w gmejnje ſtacź. Gmejniſki pschedſtejicźeŕ teŕ wschitke gmejnske wézy pschinaja. Je to wopraſnje gmejniſki kuracźeriſki dźeń. To je waschnje, kaž njekajžki jenoż we Wochoſach, ale we wschitkich ſerbſkich wjaſach tu derkach. Na druhich měſtnach ſwjeczą wutoru pósnizy, kaž je to wschudże ſawjedźene. Wospjedź je wulke zamprowanje cźinja Skeujańſkeje młodźeży, kotraž na konjach jěchaju, po wſy cźahaja.

S **Wukrancźiz.** Sandźenu ſobotu móżeſche tu w Chertez domże lokko woheń nastacź. Se ſahapnjenjom miliny bu rolka, w kotrejž groty leža, ſahła; poczas ſo hižo hrjada palicź. Nastawazeho wohnja ſo na ſboże rucze dohladachu a jón podusychu. Wina na tym bě ſelezny grót ſ papjerjanej iſolazyju prjedawſchich lét. Wu-ſi ſo ſahapnjenje miliny na ſynowym pschatrje abo w brózni ſtalo, njeby haſchenje niczo wjacy pomhało.

S **Hórki.** W ſnožodnej wjeŝy Běhanju paduſchi thętro dźěłaju. Njedawno na knježim dworje rjanu krukwu kradnychu. W nozy k pónđelu ſo pola tamniſcheho wyſchſcheho dejerja nutsłamachu a motorſke koło ſnamki „Alba“ kradnychu. Paduch je ſ wokom nuts ſałeſł a w twarjenju ſnaty bycź dyrbjał, dokelž poſ jenoż krótko ſaſchczowka. Sšed wſedźeſche do blišſcheho lěża.

S **Khn.** Badne hołtwojeiſke ſboże mjeſeſche tudomnyj hołtwjeŕ na jenym ſwojich pobłednich hołtwoiſkich puczačach. Njedaloko Wuſſidźanſſeje mjeſy wuhłada Rimrod ſi ſajazy. Dwaj ſajazaj na ſſeczeho ſałetowajchtaj a jeho pſitſowajchtaj. Tſeczi woſta ſtónczńe franjeny na hitwiſcheju lézo a hajił wokoloſłakaze ſwérjatko ſe ſchrótowym wutſelom mori. Hdyž hajił ſajaza ſbožny, dohłada ho, ſo mjeſeſche ſajaza dwě hłoiwje a ſchéſcź tuchow. Sajaza je wuntkał a jeho w blišſchich dnjach do mnjeſa w Barſinje pósčele.

S **Běłeje Góry** pola Lubina. W nozy k wutorje wokoło ½2 hodźin ſo tudomni wobydlerjo ſe ſpanja wubudźichu. Trubjachu na woheń. W Schlenkarjez młynje a woleźny bě woheń wudyrił, kiž młyn a woleźny hacź na wobdawanſke murje ſniczi. Nastata ſchkoda je jara wulka. Drohotne maſchiny ſo ſpalichu, tohorunja wulki ſkład žita a muki. Wjeſna wohnjowa wobora cźinjeſche ſchtoż ſamó. Nowa ſnkawa pſchi tym ſwoju prénju pruhu wobſtała. Hewak bě jenoż jena ſuſodna ſnkawa k haſchenju pſchiſłała. K wukhowanju pak bě wſcho pſchepoſdje. Kak je woheń nastał, njeje znate. Schkoda ſo po ſdacju ſe ſcwěczenjom aruna.

Se **Schtruppa** pola Lubina. Pónđelu wjeczor ½8 hodźin naſchu wohnjowu woboru do ſuſodneje **Niwy** na pomoz ſawołachu. Tam paleſche ſo bróżeń a hródź jeneho ſiwnoſczerja. Prjedy hacź wobora k wohnju dojedźe, bě ſo 27 wowaow a dwě ſwinjeczi ſpaliło. Rimo toho ſniczi ſo młócźak a někotre druhe rataršce maſchiny. Hdyž běchu dalſche ſnkawy ſ wokoliny na pomoz pſchiſłe, poradźi ſo jim ſkónczńe woheń ſałecź. Ziwnoſczer ma ſawěſczene.

S **Rólenow.** Wutoru dopołdnja wotmě ſo tu pruhowanje małych motorſkich koſow. Rěhdże 30 wołoſkow bě ſe ſwojimi kolami pſchijeko. Pruhowanje hładaju dźeſche.

S **Wjeſki** pola Rósborka. W najlépſchich létach je tudomny kſowny wucźeŕ Schołta ſ Božej ruczku ſajaty wumrěł. Schulſke dźěczi wizachu ſ wulkej lubožcu na ſwojim wucźerju, kiž je jim pſchełahe wotesſhoł. Też w tudomnym industrijowym wobydleſtwu mějeſche wucźeŕ dobre mjeno.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 18. malcho rózka 1926.

Wežerawſche kursy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank	15,19
1 jendźelſki punt	20,40	100 cźeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,77	100 połſk. markow	56,75

Efekty mějachu wežera na Berlinſkej burſy ſasso wſcheſlake kursy, ſamožiwy pak ſo na kónzu tola ſasso ſkruczicź. Wójnſka požczonka ſamótch ſwój kurs hacź na 4,43 hr. ſa 1000 hriwnow poſdźěwacź.

Produktowe wiki pſchiniescheju ſasso ſloro powſchitkownje ſnižene płaczińy. Młyny wjele žita njeporczebja, dokelž muka ſchpanje dże. Jeczmjen bě ſadniſchi a ſamó na ſwojich płaczińach wobſtacź. Wowoſa bě na twikach wjacy hacź doſcź. Wežera płaczeſche zentnarj:

w Barlinje:

pſchenicy 12,25—12,40 hr., rožki 7,10 hacź 7,35 hr., jeczmjenja nałetnjeho 8,30 hacź 9,50 hr., nałymneho 6,90—7,20 hr., wowſa 7,70—8,20 ſt. hr.,

w termijownym wikowanju

ſa mèrz: pſchenicy 13,05 hr., rožki 8,12 hr. wowſa 8,55 hriwnow,

ſa mrju: pſchenicy 13,45—13,40 hr., rožki 8,77—8,75 hriwnow.

Někotre płaczińy ſ Drjezdźanſkich wikow wežera kſjedu (Markthallen). Sajaz w koži 1 hr., ſ połczom pſchetſtkany 1,60 hr., karnikł 1—1,20 hr., bažanty khanowy **4**—5 hr. ſchtuka, kury 3—4 hr., huſy 1.50—1.60 ſr., kaczki 1,60—1,80 hr., młodźiczki 1,40—1,80 hr., hołoje **1**—1,80 hr., (ſchtuka), karpy 1,60 hr., hłimy 2,40 hr., ſabłuka 10—60 np., měd 1,80—4 hr., bérnje 3,50 hr. hacź 3,80 hr. ſa zentnar, morchej 10—12 np., **karoty** 15—30 np., cźerwjena **rěpa 15—20 np.**, kulerepa 12 hacź 15 np., zybła 15 pf., hacź 20 np., ſpinat 40—50 np., cźerwjeny kał 15 np., běły 10—12 np., hołotej kerczł 25—50 np., kiſały kał 12 np., ſuſchene prawaki 6 hr., butra mlokańſka a burſka 1,70—2,40 hr., mloko litr 31 np., twaroh 28—30 np., jeja 18—20 cnp., ſanka (wucźah) 28—30 np., najlépſcha 30—35 np.

Na pſchedań.

Sšréni kóń w Budyſchinje, Wyſoka haſa 21. — Kóń a proſtata we Sšonej Worſchcźi 16.

Srěbz łétne, liſchcza kobła, w Stróži 25 pola Wulkich Sdźarow.

Wertilo, During w Běłej Wodźe, Budyſchſka dróha 53.

Krowa młoda, po cźeleczu, w Małym Parzowje čźo. 13.

Sšudnizy na pſchedawanje:

Pjatk 19. 2., pſchiw. w 1 hodź. w Sabrodźe w Janaſchkez korczmje: pſiſchowy ſoſa, krowa a ſwinjo.

Pjatk 19. 2., pſchiw. w 1 hodź. w Kettlizach w Mjerwiz hoſcheńcu ſo kupaz ſeidu: piano.

Ssobotu 20. 2. w hoſcheńcu k „Slotemm ławej“ we Wojerezach dop. w 10 hodź.: wobkhódny automobil, elektromotor 7½ PS.

Drjewowe aukzije.

We **Kobliczańſkim** rewěrje njedźelu 21. 2., pſchipołdnju w 1 hodź. pſchi hajnkowni: 120 mtr. walczźiny, 40 mtr. twjerdeho palineho drjewa.

Statna hajnkowńa w Kiſkitzu pola Wojerez ſchtwórk 25. 25. febr., dop. w 11 hodź.: 315 mtr. drjewa do pjernikow a podkopkow.

Na Sdźerjańſkim rewěrje pjatk 19. 2., dop. w 9 hodź. w hoſcheńcu we Sdźeri ſeidu ſo kupaz:

30 mtr. twjerdych ſchcźepow,
120 mtr. twjerdych a mjechkich kuluchow,
60 twjerdych dołhich hromadow,
200 mtr. twjerdeje a mjechkeje walczźiny.

Na horach Budyſchſkeje mješchczańk. rady pjatk 19. 2. dop. w 9 hodź. w Stangez hoſcheńcu w Bukczach:

400 ſerdłow, 1800 ſerdkow,
7 mtr. mjechkich ſchcźepow, 35 m. twjerdych,
920½ mtr. mjechkich paſnych kuluchow,
11 dołhich hromadow.

Na Kunwałdſkim rewěrje njedźelu 21. 2., dop. we 11 hodź. na „Hrodowſkej pinzy“ w Kunwałdze:

160 ſerdkow (10—15 cm. ſchěroke, 17 mtr. dołhe),
30 mtr. paſnych kłumpaczow,
400 mtr. walczźiny a 20 łoſſow pſenkow, k wukopanju.

Na Kotlanſkim ſtatnym rewěrje ſajedu 24. 2. 1926, dop. w 9 hodź. w hoſcheńcu „K němſkemu domej“ w Sdźipjach:

203 wótſchowych, 44 bréſowych, 1 bukowy a 4164 khójnowych ſdonkow,
83½ mtr. twjerdych a mjechkich ſchcźepow, kłumpaczow a kuluchow,
27 metrow walczźiny.

Swinjaze wiki wežera ſrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde). Na nje běchu pſchihnali 424 běhakow a 469 proſtatow. Wiki derje dźěchu, płaczińy ſo malo pschemėnichu a běchu ſeſtchowaze:

běhaki: wulke 90—110 hr., ſrjenje 70 hr. hacź 80 hr., małe 45—60 hr.,
proſtata: wulke 35—42 hr., ſrjenje 28 hr. hacź 35 hriwnow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńſa dop. ¾11 hodź.: Žito **ſadne, kupzow malo, wobrot ſnadny, płaczińy nje**pschemėnjene. Tendenza: jara měrna.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pſche hodźinu.

Płaczińy na Barlinſkich produktowych wikach.

Kilo a wotſkowe ſtyma wo tuni abo 1000 kg, ſawał 100 kg, płaczińy ſo Rolej hriwnach.

	17. 2.	16. 2.		17. 2.	16. 2.
Pſchenica	245-248	246-249	kapš. wotſkołki	14,75	14-14,75
roſka	142-147	144-143	poch. melaba	8,00	8,00
nałėt. jeczmjen	166-190	166-192	ſeradella	22,50	—
naſ. jeczmjen	138-154	138-154	běrnjaze knjži	14-14,80	14-14,85
wowſa	154-164	155-166	bruny	20-20,50	20 20,55
kukurica (Maiſ)	183	—	wola	23,50	24,50
pſchenična muka	32-35,50	33-35,50	ſamy wotſkołki	20-20,00	20-20,00
rjana muka	22-23,50	23-23,75	modre łupiny	12-13,00	12-13,00
pſchenič. wotr.	10,50	10,50	žolte łupiny	14-15,00	14-15,00
rjane wotruby	9,40	9,40	ſyno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
rapš	345	345	ſlona, rjana	0,75-1,35	0,75-1,30
kane ſymjo	—	—	„ pſchenič.	0,70-1,20	0,70-1,25
hrach	22-25,00	22-25,00	„ wowſna	0,90-1,35	0,90-1,30
pjelušchki	20-21,50	20-21,50	„ jeczna	0,80-1,25	0,80-1,20

Płaczińy rěſneho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

17. februara 1926 Płaczińy po zentn. a ſt. hriwnach.

Skótne brodźiny a wołnamſenjenje.

Woły: 454.

Połnomſaſnje, wukormjene, najwjetſchoſe rěſnele hódnoſcź:	
kaž bo 6 lět	48—51
Młode mſaſne, nſelwukormjene a ſtarſche wukormjene	41—45
Mjenſe wukormjene młode, derje pſizowane ſtarſche	36—39
Mjenſe pſizowane wſchacź ſtarobo	30—34

Byki: 410.

Połnomſaſnje, wutroſczene, najwjetſchoſe rěſnele hódnoſcź	45—48
Połnomſaſnje, młóbſche	40—44
Mjenſe wukormjene młóbſche a derje pſizowane ſtarſche	36—39
Schpatne	—

Jałowy a krowy: 857.

Połnomſaſnje, wukormjene krowy najwjetſchoſe rěſnele hódnoſcze	45—49
Połnomſaſnje, wukormjene jałowy najwjetſch., rěſnele hódnoſcze kaž do 7 lět	36—42
Starſche wukormjene krowy a derje wuwołte młóbſche krowy a jałowy	30—34
Mjenſe pſizowane krowy a mjenje pſizowane jałowy	24—28
Mjenje a ſchpatnje pſizowane	18—22

Cźelata: 2560.

Najlépſche, wukormjene	65—72
Mjenſe wukormjene a taſſe wot żyta	58—63
Schpatne	47—55

Wowcy: 3775.

Młóbſche a ſtarſche wukormjene	44—48
Starſche, wukormjene	35—42
Mjenje wukormjene (Merzſchafe)	26—32

Skwinje: 2268.

Połnomſaſnje, wobežitych ražow a nad ſchcźenſkow, hacź bo 1½ lět kara	80—81
Wukormjena	77—80
Mjeſna	75—77
Schpatne	71—74
Kanzy a kundroſy	70—75

Hołanskich wjeſkach hacź do dźeńſmischeho dnja cźinja. Je to ſtary ſerbſki nałożk, a niz, kaž jene němske nowiny pischu: němski. Wone też pischu, ſo budze ſtare zamprowanje po cźaſu wuſunyć. Najſkerje ji wjese na tum saleži, ſo ſu wſchitke ſtare ſerbske waſchnja ſe ſwěta wunkorjenja, kaž to Němzy w Pruſkej chcedźa a rad widźa. Ale koſa budźe jich kſinyć. Stare ſerbske nałożki a waſchnja budźa ſo dale kathowacź, tak dołho kaž budźe ſerbſki lud Lužicu ſwoju domiznu mjenowacź. Schjedźenje budźa ſo też ſerbſky ſwjeczicź. Tomu Němzy a němske nowiny sadźěwacź nemóža. Na pſchikład je we Wochoſach tónle nałożk léta dołho ſpak, něhdy pak ſo ſo ſnowa k cźesčcźi pschischol. To je jara ſwjeſelaza wěz. Na woběmaj dnjomaj běchu w tudomnymaj hoſcheńcowmaj reje (niedźelu na jenym a pónđelu na druhim). Pónđelu běchu tak mjenowane mužaze pósnizy, dokelž tehdom wſchitzy mužojo do korczmy du a we wjeŝnych nalożnoſcach kuracźuja, kotrejž ſu ſandźenje léto w gmejnje podale a też to, ſchtož na ſo w pſchichodnem lécźe w gmejnje ſtacź. Gmejniſki pschedſtejicźeŕ teŕ wſchitke gmejnske wézy pschinaja. Je to wopraſnje gmejniſki kuracźeriſki dźeń. To je waſchnje, kaž njekajžki jenoż we Wochoſach, ale we wſchitkich ſerbſkich wjaſach tu derkach. Na druhich měſtnach ſwjeczą wutoru pósnizy, kaž je to wſchudże ſawjedźene. Wospjedź je wulke zamprowanje cźinja Skeujańſkeje młodźeży, kotraž na konjach jěchaju, po wſy cźahaja.

S **Wukrancźiz.** Sandźenu ſobotu móżeſche tu w Chertez domże lokko woheń nastacź. Se ſahapnjenjom miliny bu rolka, w kotrejž groty leža, ſahła; poczas ſo hižo hrjada palicź. Nastawazeho wohnja ſo na ſboże rucze dohladachu a jón podusychu. Wina na tym bě ſelezny grót ſ papjerjanej iſolazyju prjedawſchich lét. Wu-ſi ſo ſahapnjenje miliny na ſynowym pschatrje abo w brózni ſtalo, njeby haſchenje niczo wjacy pomhało.

S **Hórki.** W ſnožodnej wjeŝy Běhanju paduſchi thętro dźěłaju. Njedawno na knježim dworje rjanu krukwu kradnychu. W nozy k pónđelu ſo pola tamniſcheho wyſchſcheho dejerja nutsłamachu a motorſke koło ſnamki „Alba“ kradnychu. Paduch je ſ wokom nuts ſałeſł a w twarjenju ſnaty bycź dyrbjał, dokelž poſ jenoż krótko ſaſchczowka. Sšed wſedźeſche do blišſcheho lěża.

S **Khn.** Badne hołtwojeiſke ſboże mjeſeſche tudomnyj hołtwjeŕ na jenym ſwojich pobłednich hołtwoiſkich puczačach. Njedaloko Wuſſidźanſſeje mjeſy wuhłada Rimrod ſi ſajazy. Dwaj ſajazaj na ſſeczeho ſałetowajchtaj a jeho pſitſowajchtaj. Tſeczi woſta ſtónczńe franjeny na hitwiſcheju lézo a hajił wokoloſłakaze ſwérjatko ſe ſchrótowym wutſelom mori. Hdyž hajił ſajaza ſbožny, dohłada ho, ſo mjeſeſche ſajaza dwě hłoiwje a ſchéſcź tuchow. Sajaza je wuntkał a jeho w blišſchich dnjach do mnjeſa w Barlinje pósčele.

S **Běłeje Góry** pola Lubina. W nozy k wutorje wokoło ½2 hodźin ſo tudomni wobydlerjo ſe ſpanja wubudźichu. Trubjachu na woheń. W Schlenkarjez młynje a woleźny bě woheń wudyrił, kiž młyn a woleźny hacź na wobdawanſke murje ſniczi. Nastata ſchkoda je jara wulka. Drohotne maſchiny ſo ſpalichu, tohorunja wulki ſkład žita a muki. Wjeſna wohnjowa wobora cźinjeſche ſchtoż ſamó. Nowa ſnkawa pſchi tym ſwoju prénju pruhu wobſtała. Hewak bě jenoż jena ſuſodna ſnkawa k haſchenju pſchiſłała. K wukhowanju pak bě wſcho pſchepoſdje. Kak je woheń nastał, njeje znate. Schkoda ſo po ſdacju ſe ſcwěczenjom aruna.

Se **Schtruppa** pola Lubina. Pónđelu wjeczor ½8 hodźin naſchu wohnjowu woboru do ſuſodneje **Niwy** na pomoz ſawołachu. Tam paleſche ſo bróżeń a hródź jeneho ſiwnoſczerja. Prjedy hacź wobora k wohnju dojedźe, bě ſo 27 wowaow a dwě ſwinjeczi ſpaliło. Rimo toho ſniczi ſo młócźak a někotre druhe rataršce maſchiny. Hdyž bě dalſche ſnkawy ſ wokoliny na pomoz pſchiſłe, poradźi ſo jim ſkónczńe woheń ſałecź. Ziwnoſczer ma ſawěſczene.

S **Rólenow.** Wutoru dopołdnja wotmě ſo tu pruhowanje małych motorſkich koſow. Rěhdże 30 wołoſkow bě ſe ſwojimi kolami pſchijeko. Pruhowanje hładaju dźeſche.

S **Wjeſki** pola Rósborka. W najlépſchich létach je tudomny kſowny wucźeŕ Schołta ſ Božej ruczku ſajaty wumrěł. Schulſke dźěczi wizachu ſ wulkej lubožcu na ſwojim wucźerju, kiž je jim pſchełahe wotesſhoł. Też w tudomnym industrijowym wobydleſtwu mějeſche wucźeŕ dobre mjeno.

Z Łužicy.

S **Holbina** (Taubenheim). Rybarſke dźěła ſa twar wodowoda ſu ſo ſapoczałe. Nowy ſo 1,30 m. hłuboko kładu. Haczunjeſi na pola nad wjeſe wobhjedźerjow ſtaršine ſtudnje, je nadźija, ſo ſo k wodowodej pſchiſłankmu.

Se **Schlanda n. Spr.** W běžu na Wjednarjeczanſkich leżownoſcach ſaſſłapichu tudomneho 80 létneho wobydlerja, jako ho cźuje na 14-létnej ſchulſkej holzy na njebožcźiwe waſchnje pſcherdże. Njekajſanſtwo polizije woſſeiwicha. Starz bě ſo hižo wjazy krócź na teſle duchownje ſtrabej holzy pſchescheſkał.

Najnowiše z cyleho ſwěta.

S **Barima** ſu ſtjo mješchczańſku inſpektorozo něhdże 250 000 hriwnow pſcheſchiwiwſchi cźekanyli.

*

Statne rěcźnjiſtwo w Nürnbergu je ſo pſchecźiwo ſaſtajenju prozeſa, pſcheczíwo dr. Luppje ſawjedźeneho, powołało.

*

W mješeze Nowym Sšonczu w Galiziſej ſu hromadnecho mordarja, wjeſeho Ruczuka ſajeli, kotryž je 53 cźłowjekow ſkónzował.

*

Pſchi gmejniſkich wólbach w Rumunſkej je na wjele měſtnach ke krwawnym pukam doſchło. Na dwěmaj měſtnomaj ſu wjedźerjow liſcźinowe opoſitizije ſkónzowali. We jenym padze je ſ mordarjom mješchczanoſta, kotryž knježerſkiwowej ſtronje pſchiſtupiſcha. Hacź dotal je knježerſtwowa ſtrona na 3000 měſtnach dobyła.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. Naše Serbske towarstwo změje přichodnu njedźelu, 21. febr., pop. w 3 hodź. swoje hłowne posedźenje. Zličbowanje, wólby. Přednošk k. wučerja Króny ze Stróže wo pučowanju k połnócnemu čopej zemje. Wšitcy so z tutym wutrobnje přeprošuja. Hosćo su witani. Předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh" změje sobotu, 20. małeho róžka, wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w hosćeneu pola knjeza Zmija na Christianskej drózy 22. Wšitcy wokolni Serbja su wutrobnje přeprošeni. Přichodna zhromadźizna wotměje so štwórtk, 11. měrca. Předsydstwo.

Horuja Hórka. Tow. „Łužica" změje njedźelu, 21. II., pop. w 3 hodź. w Mnišonskej piwarni wurjadnu hłownu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. — Wšě sobustawy a wšitcy lubi Serbja so wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo.

Sokolskim Jednotam. Přichodnu sobotu, 20. a njedźelu, 21. t. m. je zwučowanje načolnikow w Komorowje pola Rakec. Započatk sobotu wječor w 7 h. Wobdźělnicy dyrbja so hač do pjatka zamołwić pola Ernst Krusche, Komorow čo. 11. Barth.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko dźěl: Arnošt Bart w Brězynej, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

5 najimowacych dnjow

wot pjatka, 19. hač do srjedy, 24. t. m.

Zo bychmy kóždej zlutniwej hospozy zmóžnili, so wo **wurjadnej čmanosći a tunjosći** našeje **wosebiteje margarinoweje znamki** přeswědčić, smy so rozsudźili, **někotre najimowace dny** w tutem artiklu zmóžnić. My darimy při kupjenju

punta Ha Ka La □ (margariny) . . 0.70 hr.
punta T. G. worješneje butry □ do. 0.80 „
punta Thamsana □ (runja so butře)
w 1/1 a 1/2 punt. pakćikach 1.00 a 0.50 „

škleńčany talef
a při 3 puntach
porcelinowu šalku
ze złoćenym wobłukom

Hamburgski kofejowy skład ::: Thams & Garfs
w Budyšinje :: na Hłownem torhošću 8 :: telefon 1068

Rumowanske předawanje dla mało městna.

Sylace mašiny

2 m z 19 rynkami	**390.— hr.**
1.75 m z 17 rynkami	**340.— hr.**
1.50 m z 15 rynkami	**290.— hr.**

Najlěpje wuhotowane nowe mašiny z fabriki! Nimo teho elektromotory, rjedźeńske mašiny, rěpukrajace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, kótlinki, decimal-wahi atd. wo wjele niže płaćizny.

Karl Gast w Budyšinje
na Drjewowych wikach 27. Telefon 1299.
Ratarske mašiny a motory.

Hobrscy wulki

je wubjerk
— rólkatych tobakow —
kaž też
cigarow, cigaretow, shągowych, rjepikatych a žwańsk. tobakow
pola
Herm. Gerlicha w Budyšinje
cigaroweje a tobakoweje fabriki
na Šukelnskej hasy 7
— zasopředawarjo dostanu wysoke rabaty. —

Walter Rinnelt

wosebny
frizěr za knezow, knježny a knjenje.
zhotowuja wšě wlosowe dźěła.
Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotřihanje po wašnju bubiskim a pažskim (Bubi u. Pagenköpfe).
Zhotowi towarstwowe a dźiwadłowe frisury.
Najspěšnišo a najrjadnišo postužuje.
W Budyšinje, na Kamjentnej hasy čo. 17
při hotelu „Zur Krone".

Kosmato-suknowe mantle, bayerske dźěło
Kosmato-suknowe jupy, najl. twora
Gumijowe mantle, najl. dźěło
Rich. Nebel w Budyšinje
na Bohatej hasy 13.

Nadpadnje

tunje poskićenje, přimjerjene dźensnišej hospodarskej

nuzy

Drasta za žony

Suknje we wšěch wulkosćach,	5.25, 4.25, 3.75,	**1.75**
Bluzy, wšel. mustry,	5.90, 3.75, 2.75	**1.50**
Drasty, šotske	7.50, 4.50,	**3.75**
Drasty, ševiot, z dołh. a krótk. ruk. wot		**5.90**
Wołmjane suknje, po formje zwónčka	17.50,	**12.50**
Kostumy, sportske	17.50,	**11.50**
Kostum ze ševiota		**22.90**
Mantle z wopičeje kože,	24.50, 19.50,	**14.50**
Flawšowe mantle,	14.50, 12.50.	**6.50**
Překhódne mantle	22.50, 19.50,	**14.50**

Drasta za mužow a dźěći

Kholowy	6.90, 5.90, 4.90	**3.90**
Lacy	7.50, 6.50, 5.50,	**4.—**
Woblek z kruteje tkaniny	27.50,	**24.50**
Woblek, eleg. smužkowany	55.—,	**39.75**
Sportski woblek z kholowu,	34.50,	**24.50**
Sportski woblek z kholowomaj	49.50,	**39.50**
Suknjowy woblek, kaž po měrje,	85.—	**70.00**
Šwedski mantl .	49.50, 39.50,	**27.50**
Překhodne wobleki		**36.50**
Wobleki za konfirmand.	42.00, 36.50,	**24.50**
Wobleki za konfirmandow wulkošš 10—12,	19.50,	**14.50**

Dźeždźanski konfekcijowy dom

w Bndyšinje **Birnberg & Co.** při Mjasowych jětkach

Original-Alfa Separatoren
60-600 Liter Stundenleistung
Perfekt-Separatoren
60-130 Liter Stundenleistung
Original-Alfa-Ersatzteile und Oel liefert zu Original-Fabrikpreisen

Alfa-wolije a wšě narunanske dźěle
Zastupjeř:
Hans Ruppert w Budyšinje
před Šuleršskimi wrotami 1a (po 1. poskhodźe).

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarski mištr**
w Budyšinje, na Bohatej hasy 5
Kłobuki čapki pjelsćiny
na bohatem wubjerku. Sprawne płaćizny.
Samsna zhotowjeńja.

Budyšski institut z wysokej frequencu za hojenje a masažu

w Budyšinje, na Kamjent. hasy 18 II.
Wosebity wobkhad z wysokej frequencu, prudźinu a ultrafijałkowymi pruhami přećiwo **rheumatismej, wići, ischias, podkłóčnu, słabočuwnosći a wupadanju wlosow.** — **Masaža hłowy, wotstronjenje brjodawkow atd.** — **Rěčne hodźiny: wot 9—12 a 2—5 hodźin.**
Ewald Veit.

3000 hriwnow

so na přenju hypothoku na 100 kórcow wulke kubło **hnydom** pyta. Poskićenja chcyli so zapodać na wud. S. Now. pod C. 59.

Nawěstki přinjesu wužitk!

K naležnym wusywam poručam:

Kalowe symjo (za běły a čerwj.), **runklicowe symjo** (za běłu a čerwj. — Eckendorfsku), kaž wšě družiny **kwětneho symja**; Drježdźanske **cyblowe symjo a dźećelowe symjo,** wšě druhe **symjenja za pola a do zahrodkow.**

Jan Bjedrich z Kołazy
Sym Serb! 43 lět hižo předawam!
Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowych wikach.

Radwořskej wokolinje
zdźěluju, zo sym w Hesec domje w Radworju
pjekarstwo a klamarstwo
zarjadował. Budu so stajnje pročować, wšitke přeća wobydlerstwa swědomiće dopjelnić.
P. Bělk, pjekař.

Trjebane a nowe

meble

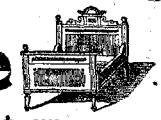

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41
Podźělnje płaćić dowolam.

Šwalča

poruča so do domu, w měsće a na kraj
Frau Preuß w Budyšinje
na Mjasowych wikach 8.

Dźowku

pyta k 1. měrcej **Paul Bulang,**
pjekař we Wotrowje.

Trjebane kridło

do sale so hodźace jara tunjo
na předań. Zwonica **na Moltk. hasy 8, III.**

Motorske koła

Wanderer, D.K.W. Alba, Huy F.H. z dźěrjenjom wot **160 hr.** sem
M. Schierl w Budyšinje
na Kamjentnej hasy čo. 29.

3 trjebane soły,

kaž nowe, **kuchiński khamor** z **blidom, stólcom a wobłukom, přiraw., swětły dub, molowane (65 hr.) a blido** k **pisanju** na na předań
Despang w Budyšinje
na Mužakowskej drózy čo. 4
Kóždu sobotu wot 8—6 hodź.

kozace kože

a wšě druhe družiny kožow a kóžkow kupujetaj stajnje
Kießling & Erdenberger
w „Poměsacu" na Zwonkowskej Lawskej hasy.

Přikrywy za sofy a diwany
najnowšo pokazki, wulki wubjerk
K. Erler, na Žitnym wikach 11

Čerwjeny dźećel

je dóšoł.
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Časnikowe rjećazy

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na bórnčeńskej hasy čo. 10 poruča **jedne kola, šijace mašiny, mantle** a **šlawchi. Samena wuporjedź.**

Copje spódne wobłečenja
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9

Pr. košu
čisło
687
jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin".

Přiloha k číslu 41

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 18. febr. 1926

Wosebny wikowar z holcami.

Kaž so ſ Buenos Aires powě, je njewſchědny podawk wožiwjenych ludźi argentinſkeho hłowneho města rosharić. Kónc januara tam prěnjeho ſastojnika pſchi wójnſkim ministerſtwje, Ramona Corteza, zobuſtawa wyſchſchich dźeſaćzastnyhaz, ſajachu. Tónle pad tehodła tajki wožebity napohlad ſbudźi, dokelž Corteza dla ſpionaže a wikowarſtwa ſ holzami ſajachu. W nozy jeho ſ jeho kraſneje vile na ſtatne rěčnſtwo dowjeſechu a jeho tam hnydom pſcheſkuſchachu. Po tymle pſcheſkuſchenju w ſamſnej nozy hiſchcze tſjoch drubich ſaſtojnikow pſchi wójnſkim ministerſtwje ſajachu. Wěſa je tale: Cortez bě ſedma 30 lět ſtary, jako ſwoje městno we wójnſkim ministerſtwje dołta. Jeho ſtarſchej ſawoſtajiſchtaj jemu wulke ſamóſenje, kotrež pak bórſy pſcheczini. Na to wjedźiſche dwojake žiwjenje. Wobnjo ſtuſchesche do wokſebnych ludźi a w nozy pſchebywaſche we ſtótniſkich korczmach města Buenos Aires. Nětko ſo wupokaſa, ſo bě Cortez grat klóſtniſkeho towarſtwa. Na jeje namotiwenje prózowaſche ſo pola wójnſkeho ministerſtwa wo městno, kotremuž bě wudawanje dowolnoſczow na zuzych, ſo ſmědźa do argentinſkeho kraja ſapuczowacź. Tu wuzi wobſtejnoſcze a pſcheda ſónſke, kotrež wo dowolnoſcź k ſapuczowanju proſchachu, na ſtle wuwokane nózne městnoſcze hłowneho města. Wěz drje ſenje na ſtmětko pſchiſchka njeby, njeby-li ſo ſcźehowaze podało: Sapoczatk dezembra puczowaſche Cortez do kraja Peru, hdźež ſo ſ młodej holzu, domu Claru Szolu, ſeſtra. Cortez narěcza holzu, ſo by ſ nitka do Buenos Aires ſchła, dokelž budże ſo ſ njej tam wożenicź. Rjana holza, kotrejež ſtarſchej do ſenitwy ſmoliczź nochcźachtaj, da ſo wot Corteza narěczeć a cźekny ſ nim. W Buenos Aires wobſtadźeſche ſ njej na najhórſche waſchnje a njepomyſlił ſtebi, ſo by ſwoje ſtłowo dźerſał. Horzokrejna Schpaniczanka pak ſtebi pſchedewja, jemu wupłaczicź. Jako ſo w nozy tajne wożoby w Cortezowym domje ſhromadźichu, ſthowa ſo doma Clara do jeneho drjewjaneho kaſchcza a pſchipoſtuchaſche jich rosmołwje. Na tole waſchnje ſhoni, ſo je zwólbje holczazych wikowarjow a ſpionow do rukow padła a ſo bě jeje luby ſtłowa ſtraſchneje zwólby.

Hiſchcze w ſamej nozy pójſła holza rosprawu na policajſku wyſchnoſcź. Schef policije należnoſcź ſam pſcheptowaſche a Corteza ſaja. Policaja hnydom wiſché nuſne naprawy cźinjeſche, ſo by też ſtyſtne ſobuſtawy tajneje zwólby ſajała. Zwólba je ſo wuſnała, ſo je dotal ſtſjeczi tajnych planow argentinſkeho wójnſkeho ministerſtwa ſtuſodnym krajam pſchedała a ſo je niz mjenje dyſli 850 holzow do nóznych městnoſczow w Argentinſkej a Braſiliſkej pózłała.

Přilopk.

* **Struchła bilanza ſwětowoje wójny.** Statiſtiki němſkeho hamt je ſtruchłu bilanzu wo liczbje wójnſkich wokſebkodźenych a ſawoſtajenych w Němſkej wojſewiſ. Stónegnej liczbje ſtudźazeho liczenja ſtej ſejle: 2 040 000 morwych a 4 250 000 ſranjenych w němſkim wójſku.

* **Spizy ſ wosa padnyłoj.** Pola Schlawy w Pomorſkej pohonczej dołhe drjewo wjeſeſchtaj. Se próznoſczu kóždy na ſwojim wosu ſedźo wuzny. Wobaj ſpizy ſe wosa padnyſchtaj a ſo pſchejedźeſchtaj. Jeneho namałachu, druheho cźeżeho ſranjeneho.

* **Do ſmjercze rejwała.** W Dangenſtorfje w Luchowſkim wokrjeſu běchu maſkolwe reje. Na wjeleſtróżne proſchenje a wabjenje ſpyta 75 létna hiſchcze cźerſtwa wudowa Lübberſowa ſtebi raz ſaſrejwacź. Wożrjedź rejow pak ſo ſwjeſe. Buża ruczka bě ju ſajała a jeje ſiwjenju końz ſcźiniła.

* **300 000 ſlepych ludźi w Europje.** Po ſtatiſtiſy Winſkich lěkarjow wuczinja liczba ſlepych, kotrež w Europje bydła, nětkle na 300 000. Najwjazy ſ nich pſchebywa w ſtatiſtiſy w němſkorěczných krajach nětkle 37 000.

* **Kelko druzinow ſwěrjatow a roſtlinow na ſemi je?** Wo tole praſchenjen je ſo hižo we wſchěch cźaſach jednako, ale jenje njeſu k wěſtym wunoſchkam dóſchli. Liczba dźenżniſchi dźeń ſnatych druzinow ſwěrjatow wuczinja niz mjenje dyſli 465 000. S nich je brukow 173 000, mjetelow 60 000, hewaſchich pſchekaſanzow 53 000. Liczba roſtlinow wuczinja 230 000. S nich je mochow, hribow, wódnych roſtlinow na 80 000.

* **Mjeſtnik franzowſkeho měſchczanoſtu.** Pola Nogenta pſchi rěcy Seine je w małej wjeſy měſchczanoſta po roſhorjazej ſwadźe ſwojim mandźelſku a ſwojim lubu ſaſtrěli. Mordaŕ ſo potom do ſwojeho hydlenja ſkowa a ſaracźi mutſkhódy. Hačle po dłšſchim wobłěhowanju możeſche jeho ſandarmerija ſajeć.

* **Rekord w rejowanju.** Na jenej Parižſkej rejwańſkej lubi wuſtupuje w tukhmiu rejowaŕ ſ Metza, kiž chce nowy trajny rekord w rejowanju poſtajić. Dotalny rekord ſ 125 hodźinami chze na 130 hodź. poſtajeć. Rejowaŕ je 39 lět ſtary a waži 208 puntow. Rejowaŕ ſe ſpodźinnej łohkoſczu wſché reje, najradſcho pak walczik. Kóždu hodźinu ſmě 5 mjeńſchinow wodychnjeć, tuſe pſcheſtajmku pak huſto njeſmědźe. Jeho hłowna jědź wobſtejeſ ſ jejow, cźelazych ſchróbkow (Schnitzel), młoka a minerałneje wody. Rejowaŕki, kotraž chze ſ nim rekord poſtajeć, njeje znamałaŕ. Rejowaŕki ſo tehodła ſtajnje wotměnjeja. Hdyž bě ſwoje prjedawſche trajnje reje wukonjał, bě jeho cźěło 22 puntow na waſy ſhubiło.

* **Najwjetſche město zyłeho ſwěta** je jendźelſke hłowne město Londan. Ma 5 miliſonow wobydlerjow. Schto drje ſtuſcha k tomu, jich ſeźiwicź? Město je runja hobrźkemu ſołdkej. Sa jedyn dźeń trjeba wobydlerſtwu 500 000 jejow, 250 000 puntow mjaſa a 900 000 litrow młoka. Nětkdże 40 000 hólzow a hołzow rosnoſchuje mloko do domow London pſchetrjeba wſchědnje 6000000 puntow chłeba a 20 000 puntow butry. a 160000 puntow margariny, to je hodźinſky 258 000 pokrutow chłeba a 20 000 puntow butry. Dale ſwužije wobydleŕſtwu wſchědnje 2000 zentnarjow twarożka, 20 000 zentnarjow zofora, 30 000 zentn. běrnow (to je ſa mjeńſchinu 208 puntow) a 20 000 zentn. rybow. Londonſke ſchije pſcheběhnje wſchědnje 4 500 000 litrow wody, pak we cźerſtwej pak jako koſej, cźaj abo kakao. Koſeja wuwari ſo wſchědnje 110 000 puntow. Nimo toho ſapłaci wobydleŕſtwo ſa piwo, wino, palenz wſchědnje 1 miljon hriwnow. Schto by był wożuh hobrźkeho města, hdy bychu jenicźky 24 hodźin dołho wſche żelezniſy a tódże ſaſtałe, tiž poźiwadła pſchiwożuja?

* **Spodźiwna matraza.** W Mołkwje je tkalz żiwy, tiž kóždu nóz na matrazy wotpoczuje, kotruž je ſtebi je ſwojich wlożow wudźełał. Tkalz mjeſeſche waſchnje, ſo ſwoje wottſihane włoſy w tichini thowaſche. Hdyž bě 50 lět ſtary, bě hižo na 30 puntow ſamżnych włoſow nahromadźił. Bě tehodła wobſamknył, ſo chże ſtebi je nich matrazu wudźełacź, ſo mohł na ſtare dny njedźiwajo revoluzije a bolſchewiſmu na wupłodach ſwojeje hłowy wot ſtaroſczow dnja wotpoczowacź.

* **Sapuſczenje na kupje Madagaſkar.** Kupu Madagaſkar, kiž pſchedź rauſchimi brjohom Afriki leži, je ſtuły wichor potrjeſił. Wſchě telegraſowe a telefonſke ſwiſli mjes hłownym městom a druhimi městnami ſu ſo pſchetorhnyłe. Město Tatomandźery je zyłe ſapuſczene. Jedyn domorodny je wo żiwjenje pſchiſchoł. Wjele ſtow ludźi je ſo franiło.

Serbske a němske spěwarske a ſulske knihi

ma w bohatem wubjerku

Serbska kniharnja w Budyſinje na Lawskej hrjebi.

* *Arabiſke liczbniki.* Naſche liczbniki mjenujemy dźe ſ wjetſcha arabiſke liczbniki, dokelž běchu ludźo w prjedawſchich cźaſach mjińſachu, ſo wone ſ Arabiſkeje pochadźeja. Nětko pak hiſchcze nichtó dopokaſaŕ njeje, ſo ſu liczbniki ſ pojſtredniſtwom Arabiſkich do Europy pſchiſchłe, a też hdy w temu tak było, njeby to hiſchcze ſ dopokaſanom było, ſo ſu Arabiſke liczbniki wumanakali. W pſchichłuym wěku mjeńachu ludźo, ſo ſu liczbniki ſ indiiſkeje pſchiſchłe. Arabojo ſami ſo żenje njejſu ſa wumanakarjow liczbnikow wudawali. Nó, nawopak, arabiſky ſpiſmačeſo, tak Khowarazmi, kiž bě we 8. ſtétſtotku w Bagdadu żiwy, mjenuja Indiju jako kraj, hdźež ſu liczbniki naſtałe, kotrež Arabiſky tehdy trjebachu. W Europi wo mathematiſy na léto 1906 ſo dopokaſe, ſo ſu w ſtarych indiiſkich domach jenotliwe liczbniki namakali, kotrež ſu dźenżniſchim jara podobne. Je pak też wěſte, ſo ſu ſo ſ ruku piſane liczbniki we běhu létſtokow huſto na formje pſchemjenjałe. Hačle hdyž bě ſo cźiſchcźenje knihow wumanakała, bě mózno, formy liczbnikow jenotne ſakhowacź.

* **Ratarſke wuſtajenja w plomjenjach.** Na leżownoſci ratarſkeje wuſtajenjy w Kairu w Egiptowſkej wobeſe wuſtydri a ſa pok hodźiny wſchě wuſtajenſke twarjenja ſnicźi. Wuſtajenja dyrbjeſche ſo tón tydźeń wotewiricź. Schkoda je jara wulka.

* **Stary wjeſny lěkaŕ — żona!** W městaczku Mena w ſtacje Arkanſaſ w połnóznej Ameriſy je ſo praktiſki lěkaŕ dr. Mayfield, kiž tam dłeje hacź 25 lět ſwoje powołanje wukonjeſche, pſchi thoroſczi jako żona wukopak. Dr. Mayfield je 74 lět ſtary. Żona wuſna, ſo je tole jebanſtwo hižo wot ſwojich dźeczazych lět wukonjała. Tehdy trjebaſchtaj jeje ſtarſchej, kotrajž běſchtaj w Jendźelſkej żiwaj, żyna, ſo byſchtaj ji prawo wobſtejeniſtwa ſdźerżakoj. Dokelž bě wona jenicźke dźeczo, ju ſtarſchej wot jeje makoſeje jako hólza wobleka ſchtaj a woczehnjeſchtaj. Dr. Maifield ſo wjazy njepſcheradźił. Wołtaji ſwoje zyłe prjedawſche żiwjenje w cźemnym hacź do dnja, na kotrymž do ſwojeho nětcźiſchego městka pſchiſhże, hdźež jako prakt. lěkaŕ ſkuttkowaſche. Ju wapytowachu ſwjetſcha lěżni wobydlerjo, kotrjž rospróſcheni po lěżach hydlachu. Mjes nimi bu tak lubowana, kaž je hdy żadyn wjeſny lěkaŕ był. Pomhaſche ludźom na hórce waſchnje a njebě jim jenoż ſ lěkarjom, ale dawaſche jim też radu w naležnoſcźach duſche. Pſched nětkotrymi njedźeleml żona ſthori. Wona njeležny ſo, tak dołho hacź dźeſche, dokelž wěſo wědźeſche, ſo, hdyż ſo lěkarjej wothladacź da, jeje potajnſtwo na żywjenje pſchiſhdże. Stónczinje dyrbjeſche niz jenoż ſa ſwojich thorych, ale też ſa ſebje ſamu lěkarja měcź, a wot teho cźaſa tam ludźo wědza, ſo je jich cźeſczenju doktor żónſka.

* **Pſched amerikanſkim ſudom** ſtejeſche muż, kotrehoż paduſchſtwa winowachu. Dokelž rěcźnika njemèſeche, proſcheſche ſudniſki pſchedsyda jeneho ſ pſchitomnych adwokatow, ſo chcył ſo ſ wobſtorżenym na khwilu do pódlanſkeje ſtwy podacź, tam ſ nim pojednacź, jeho radźicźel bycź a jeho ſakitanje pſchewjacź. Mužaj wopuſcźcźiſchtaj ſalu. Po khwili wrócźi ſo rěcźnik — ale bjes paduicha. Preſident ſo wopraſcha: „Hdźe macze wobſkorżeneho?“ „Tón je ſo ſpěſchnje wotkalił“, rjekny adwokat, „wſchak ſcźe mi nawdali, jemu najlěpje radźicź. Dokelž je mi ſwoju winu wuſnał, ſam měnił, ſo je ja njeho najlěpje a najmudriſcho, ſo ma ſo ſ próchu. Tak ſym jemu radźił, a wón je bjes kondźenja po mojej radże cźinił“. To bě krótke prawowanje. Pſchedźenja pak ſedźeſche cźerwjeny do wocźow kaž warjeny rak.

* **Najwyſchſche twarjenje ſwěta.** Kaž ſo ſ Newyorka powě, ſu na ſonju Broadwaya a 121. dróhi w Newyorku ſ twarjenjami dźěkarni ſa twar najwyſchſcheho twarjenja zyłeho ſwěta ſapoczeli. Dom, kotrehoż mudawki ſa twar na 14 miliſonow dollarow wuczinjeja, budże 800 ſtopow wyſoke a ſměje městnoſcź ſa gyrkej, ſa hotel a ſa khorowinju.

* **Mandźelſka pſcheſparcha.** We San Franzſiſku (w ſjewjernej Ameriſy) ſta ſo ſpodźiwne dźełenje mandźelſtwa. Tam běſche kujeni Hilda May Sheldon żiwa a to w najſlożowniſchim mandźelſtwje ſ jenym bohatym induſtrielnym, kiž ji wſcho poſticzeſche, ſchtoż ſej wutroba żadaſche. Wo milijonſke dźěło ſwojeho muża ſo dożyła njeſtaraſche. Njewědźeſche, wo cźim tamne twory wobſtejeja, kotrehž wikowarſtwo ji taſke rjane żiwjenje dowolesche. Hdyž ſo raſ po měſeze pſchethodźowaſche a wſchelake do hoſpodarſtwa kupowaſche, wuhladaſ, kaſ ſo jeje poſ, kotrehoż na wotezyy wjedźeſche, ſatorhowaſche a dźiwiſche najradſcho cźekneyc. To ſo jemu poradźi a cźerſtejſche na jeneho proſcherja, kiž pſchi zyrkwinſkich wrotach ſtejeſche. S wjeſołoſczu ſtakaſche na ſtarza, ſchcźeſtowkaſche kaž bludny, wjechłowaſche ſ wopuſchu a pokaſa też na druhe wſchelke ſwoju wjeſołoſcź. Knjeni Hilda ſo też proſcherjej pſchibliżi, ſo by jej ſpodźiwne ſadźerżenje pża wuſaſnika. Rěcźeſche na muſikeho, tón iſchepotaſche a běſche jemu ſatrach. Ale też jeje mjeſiwoczo ſo pſchemèni, kej cźerſtejſche ji do wobliczа, potom hrabny ſa brodu ſtarza, wottorhny ju a dyrbjeſche ſe ſtrachom naſhonicź, ſo ſa tutej maſku jeje mużeżi. Nětko wdźeſche, kajta „induſtrija“ knjes Sheldon wukonjeſche. Nóſnjendźena cźerſtejſche pſchestajena żónſka k prawoſnikej a japoda ſtórżbu na roſwjaſanje mandźelſtwa. Ssudniſtwo pſchipóſna jeje winy, jo bu w ſozialnym położenju ſwojeho muża ſlepjena a roſwjaſa mandźelſtwo.

* **Orang-Utan wotwjedł.** Na kupje Borneo běſche mjes Djakami (dźiwi lud), kotrjž ſu jako kójerjo ludźi ſnaczi, amerikanſki inżenieur Pol ſe ſwojej młodej żonu żiwy. Wona lubowaſche ſport a cźinjeſche ji wulke wjeſele, hdyż mózeſche na motorſkim koſe pjeſe pola a tobakowe plantaże jěcź. Jeneho dnja cźerſtejſche Amerikan ſe ſwojej młodej żonu thwatajo, hacź dyrbjeſchtaj dla małeje ſchkody na koleżu khwilku ſaſtacź. Dżeń ſo nathkleſche k mjeczoru a bjesmóżnaj ſtejeſchtaj na kromje njeſmérneho praléja. Nadobo ſo hakoſy łamachu, ledma 20 metrow ſdalene a ſ kéſkow wuſtupi hobrſka ſ dołhimi łokmami wobroſczena wopija, jedyn Orang-Utan. Młoda Amerikanka ſaſchkrécza wótſe a jeje muż ſtéli ſ revolorom do njeho. Na to ſo wopija roſtnéwa a ſtocźi ſ wotmachom na Amerikana a dyri jeho ſ pjaſcu, ſo ſ jemi padże. Hatle po hodźinach pſchidźe ſaſo k ſebi. Hdźe je jeho żona? W pésku widźeſche ſtéd, ſ kotrehoż ſudźeſche, ſo je ſe ſwérſtom wojowała. Dyrbjał Orang-Utan jeho żonu wotwjeſcź? S bojoſcźu cźerſtejſche najbliżſchemu ſydliſchcźu, ſawoła wſchěch Europjanow a podachu ſo na pyanje jeho żony. Duy a tydźenje ſandźechu. Ale młodu żonu Ellu Pyl pak njenamakachu.

Hamtſke wozjewjenja z Budyſina.

Wobkhódny dohlad nad ſamoſenjom inżeńera Jana Adolfa, ſamſnjeho mějićela firmy maſchinowoje fabriki Jana Adolfa, towaſchnika firmy Möhwald a Co. w Budyſchinje ſo po § 69 poſtajenja wo wobkhódnym dohladze po prawomóżnje wotſamknjenym dyrbjeńſtkim wumanju ſóhnyhł.

W Budyſchinje, 12. 2. 1926.

Hamtſke ſudniſtwo

*

Wobkhódny dohlad nad ſamoſenjom ſchewſkeho miſchtra Hermanna Schwarza w Budyſchinje ſo na nawjet dołżniſka ſóhnje.

W Budyſchinje, 12. 2. 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

*

Wobkhódny dohlad nad ſamoſenjom 1.) inżeńera Alfred Möhwalda, ſobuwjeſcźela firmy Alfred Möhwald a Co. a 2.) ſjawneho wikowańſkeho towaſtwa w firmje Alfred Möhwald a Co., wobeju w Budyſchinje ſo po § 69 poſtajenja wo wobkhódnym dohladze po prawomóżnje wotſamknjenym dyrbjeńſtkim wumanju ſóhnyhł.

W Budyſchinje, 12. 2. 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

*

Nad ſamoſenjom cźahnikarſkeho miſchtra Arnoſcha Merſiowſkeho w Budyſchinje, jenickeho mějićela firmy Ernſt Merſiowſky w Budyſchinje ſo dźenſa k wotwobroczenju konkurſa wobkhódny dohlad poſtaji. Dohladowańka woſoba je rěcźnik dr. Oppermann w Budyſchinje. Ssobuſtawy wěricźelſkeje pódlanſkeje rady ſu pſchiſcźahowy Hartmann a Kothe w Shorjelu, Köppel, Philipp, Paul we Budyſchinje.

W Budyſchinje, 13. 2. 1926

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

*

Samoſenje kralowſkeho miſchtra Rudolfa Fingerloſa w Budyſchinje na Réſałſkej dróży ſo dźenſa k wotwobroczenju konkurſa pod wobkhódny dohlad ſtaji. Dohladowańka woſoba: Rěſnik Winſchka w Budyſchinje. Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje, 16. ſebrnara 1926.

Zapis serbskich knihow a spisow:

3. starožitnosće a ludowěda:

Dr. Muka: **Die wendischen Ortsnamen der Niederlausitz** nach Entstehung und Bedeutung. W Gubinje 16 str. 50 pj.

Dr. Muka: **Sorb. Ortsnamen d. Wurzener Pflege.** 19 str. 50 pj.

Dr. Muka: **Wendische Zu- u. Familiennamen.** Aus Mecklenburgischen Urkunden und Akten gesammelt. W Schwerinu 1897. 137 str. 3.— hr.

Lausitzer Erde-Wendenland. W Budyšinje 1925. 48 str. 50 pj.

Ewald Müller: **Aus der Niederlaus. Wendei.** Z wobrazami. W Khočebuzu 1925. 67 str. wjaz. 2.— hr.

Pawoł Šołta: **Wotrow — Łužiski Troja.** W Budyšinje 1922. 38 str. 30 pj.

4. Literatura a jejne stawizny:

K. A. Jenč: **Pismowstwo a spisowarjo dełnjołužiskich Serbow** wot (1548) 1574-1880 W Lipsku 1881. 82 stron. 1.— hr.

Dučman: **Pismowstwo kath. Serbow.** 1874. 52 stron. rozpředate.

Prof. Adolf Černý: **Stawizny basnistwa łužiskich Serbow.** W Budyšinje 1910. IV/109 str. 2.— hr.

Pypin-Spasović: přeł. Traug, Pech **Slavische Literaturen.** W Lipsku 1880, 1883. 3 zwjazki. X/586, XXVIII/485 a VII/509 str. 40.— hr.

Dr. Pāta: **Úvod do studia lužickoserbského písemnictví.** V Praze 1925. 148 stron. 2.50 hr

Prof. Ota Wićaz: **Wo serbskim ludowym basnistwje** a druhe nastawki. W Budyšinje 1922. 56 str. 30 pj.

Dr. K. Meyer: **Der oberwendische (obersorb.) Katechismus d. Warichius** (1597) W Lipsku 1923. 107 str. 4.— hr.

Dr. K. Meyer: **Die sloven. protestant. Drucke bei den Lausitzer Wenden.** W Lipsku 1924. 11 str. 50 pj.

Dr. phil. Beno Šołta: **Prěni hornjoserbski přełožk biblije wot J. H. Swětlika.** W Budyšinje 1921. IV/32 str. 80 pj

A. Parczewski: **Delnoserbski Psalter,** We Wolfenbüttelu. W Budyšinje 1907. 39 str. 0.50 hr.

Urban, Matej (Turjan): **Homerowa Odyseja.** Z originala zeserbšćił a wudał. W Budyšinje 1921. IV/252 str. 1.— hr

Urban, Matej (Turjan): **Homerowa Ilijada.** Z originala a z jeho měru zeserbšćił a wudał. W Budyšinje 1922. VIII/327 str. 1.— hr.

Ludvík Kuba: **Píseň Srbu Lužických.** V Praze 1922. 20 str. 50 pj.

Jos. Volf: **Lužické oddělení v knihovně národního musea v Praze.** Z 5 wobrazami. V Praze 1923. 103 str. 1.25 hr.

Dr. Wjacslawk: **Katalog** serbskeho wotdźela knihownje Maćicy Serbskeje. W Budyšinje 1924. VIII/154 str. 3.— hr.

5. Wšelčizny:

Buk, Hórnik, dr. Muka: **Časopis Maćicy Serbskeje.** Stare lětniki wot 1848—1926.

Dr. Pāta: **Serbska čitanka — Lužickosrbská čítanka.** W Prazy 1920. Str. 426. 4.— hr.

Rostok: **Serbske rostlinske mjena.** W Budyšinje 1908. VIII/117 stron. 1.— hr.

Zjed. serb. kat. wučerjow: **Einst und Jetzt.** Kleine Bilder aus der Lausitz. W Budyšinje 1915. 88 str. 0.75 hr.

K 50lětnemu jubilejej hłownje skhadźowanki. W Budyšinje 1925. 48 str. 75 pj.

Dr. Pāta: **Sokołstwo a słowjanstwo.** V Praze 1924. 27 str. 60 pj.

Jan Skala: **Wo serbskich prašenjach.** V Prazy 1922. 19 str. 25 pj.

Vl. Zmeškal: **Zájezd lužickoserbsk. pěvcu do Československé republiky** ve dnech 2.—7. ledna 1922. 31 str. 40 pj.

II. Basnje.

H. Zejleŕ: **Zhromadźene spisy.** 4 zwjazki; I. str. 328, II. 347 str., III. 371 str. a IV. 479 str. Zrjadował a wudał dr. Muka. W Budyš. 1883. po 1.50 hr., wjaz. po 2.— hr.

Čišinski: **Kniha sonettow.** (1. zbörka.) Nowy nakł. so přihotuje.

" **Přiroda a wutroba.** W Budyš. 1886. 81 str. 0.50 hr.

" **Formy.** Basnje. (3. zbörka.) Nowy nakład so přihotuje.

" **Serbske zynki.** K złotemu jubileju Maćicy Serbskeje, wudał dr. E. Muka. (4. zbörka.) W Budyšinje 1897. 110 str. Wjaz. 2.— hr., broš. 1.30 hr.

" **Ze žiwjenja.** Basnje. (5. zbörka.) We Budyšinje 1899. 109 str. 1.50 hr.

" **Krew a kraj.** Ballady. (6. zbörka.) W Budyšinje 1900. 92 str. 1.50 hr.

" **Z křidłom worjołskim.** Basnje. (8. zbörka.) W Budyšinje 1904. 102 str. 1.50 hr.

" **K juskom wótčinskim.** Basnje. (9. zbörka.) W Budyšinje 1904. 100 str. 1.50 hr.

" **Wysk a stysk.** Wótčinske sonety. (10. zbörka.) W Budyšinje 1905. 72 str. 1.— hr.

" **Za Ćichim.** Basnje. (11. zbörka.) W Budyšinje 1906. 136 str. 1.50 hr.

" **Serbske wobrazki.** Basnje. (12. zbörka.) W Budyšinje 1908. 95 str. 1.— hr.

" **Swětło z wyšiny.** Basnje. (13. zbörka.) W Budyšinje 1911. 96 str. 1.— hr.

" **Z wotmachom. Z domachom, Z doškrabkom,** Basnje. (7. a 14. zb.) W Budyšinje 1913. 144 str. rozpředate.

Adolf Černý: **Wječorne pěsnje** wot W. Hálka. W Budyšinje 1888. 64 str. rozpředate.

J. Nowak: **Z duchom swobody.** Wótčinske basnje. W Budyšinje 1919. 55 str. 0.75 hr.

L. Skala: **Srjódki.** Zběrka basni w narodn. drasće W Budyš. 1920. 62 str. 0.75 hr.

" **Škrč.** Zběrka z lubosće khwilow. 26 str. W Budyšinje 1923. 0.50 hr.

M. Nawkn: **Kwasne přednoški** wšelakich spisowaćelow. Za zeleny, sležborny abo złoty kwas zezběrał. W Budyšinje 1923. 136 str. 0.50 hr.

M. Šewčik: **Basnje.** Jubilejne spisy Serbowki, I. zešiwk. W Budyšinje 1896. 70 str.

Waltaf, Jan (Wóšličanski) **Za dušu a wutrobu.** Zběrka basni a spěwow. Z přidawkom pěsni a spěwow Mile Imišoweje rodź. Pfulec. W Budyšinje 1897. 75 str. 0.75 hr.

Ota Wićaz: **Wutrobine naléćo** Mathildy Stangec a K. A. Fiedlerja. Wopisał a pěsnje zezběrał. W Budyšinje 1923. 56 str. 0.40 hr.

Urban, Matej (Turjan): **Kwasny wěnčk z wonješkom** Dźewjeć duchownych kěrlušow za kwasy. W Budyšinje 1904. 32 str. 20 pj.

" **Wótčinske hróna** akrostichiske, po Alkäiskej a Sapphiskej měrje. Starym a młodym Serbam poswjećił. W Budyšinje 1905. 56 str. 50 pj.

" **Wokřewne wonješko.** Pjećory trójnik wótčinskich sonettow atd. W Budyš. 1907. 24 str. 20 pj.

J. Čěsla: **Kral Přibysław.** Lyrisko-episka baseń w třoch dźelach. 83 str. rozpředate.

L. M. Nawka: **Zejleŕ wosrjedź ludu.** K wopomnjeću jeho stotnym narodninam. W Budyšinje 1905. 48 str. 30 pj.

Dučmann: **Pěseń wo zwonu.** W Budyšinje 1905. 46 str. 60 pj.

Mato Kósyk: **Pšerada markgrofy gera.** Episka baseń. W Budyšinje 1924. 40 str. 75 pj.

Minna Wittkoje: **Dołnoserbske basne,** W Budyšinje 1925. 56 str. 75 pj.

Mato Kósyk: **Zběrka dolnoserbsk. pěsnjow I.** W Budyšinje 1895. 52 str. 50 pj.

M. Kosyk: **Serbska swažba w Błótach.** W Werbńe. 58 str. 1.20 hr.

H. Zejleŕ: **So zwoni měr** W Budyšinje 1871. 14 str. 10 pj.

Jan Hajnca: **Serbske basnje a pěsnje.** Ze žiwjenjoběhom wudał prof. Ota Wićaz. W Budyšinje 1925. 52 str. 50 pj.

Ewald Müller: **Morkusko.** Ein romantischer Sang vom Spreewald. 2. Aufl. W Barlinje 1922. 117 str. 1.— hr.

Fr. Vymazál: **Pólska a Lužicko-Srbska poezija,** Vybor z narodního basnictva polského a lužicko-srbského v českých předkladech. V Brně 1878. 427 str. 3.— hr.

III. Nabožne knihi.

1. Evangelske.

Biblija za šulu. W Budyšinje 1893. XX/1152/364 str. 1.80 a 2.— hr.

Biblija za dom a wěrowanja. W Budyšinje 1905. VII/1294/376 str. 2.75 hr. hač 8.— hr.

Přeł. Mich. Frencl: **Nowy testament** bjez psalmow. W Budyšinje 1893. 370 str.

Přeł. Mich. Frencl: **Nowy testament** z psalmami. We Budyšinje 1892/93. 370/92 str. 1.20 u 1.50 hr.

Spěwarske. Duchowne kěrlušowe knihi. W Budyšinje 1920. 606 str. Wot 6.— hač 20.— hr.

Domjacy prědař I. Sćeńske prědowanja na wšitke njedźelske a druhe swjate dny cyrkw. lěta wot 1. adventa hač do 2. dnja swj. swjatkow. Budyšinje 1920. VIII/296 str.

Domjacy prědař II. Sćeńke prědowanja na wšitke njedźelske a druhe swjate dny cyrkw. lěta wot swjedźenja swj. Trojicy do smjertneje njedźele. W Budyšinje 1926. 2.— hr.

H. Imiš.: **Domjaca klětka.** W Budyšinje 1876. 1080 str. rozpř.

H. Imiš: **Domjacy woltař.** 3. wudawk. We Budyšinje 1906. XIV/276 str. rozpř.

M. Domaška: **Zionske hłosy.** I. a II. dźěl. W Budyšinje 1895/1879. 395/160 str. rozpř.

M. Domaška: **Adventska harfa.** 2. wudawk. We Budyšinje 1874. 16 str. 15 pj.

M. Domaška: **Póstna harfa.** W Budyšinje 1865. 42 str. 25 pj.

M. Domaška: **Symješka na Božu rolu.** W Budyšinje 1889. XII/56 str. 60 pj.

J. Jakub: **Boži zakoń.** Prědowanja wo Božich dźesać kaznjach. W Budyšinje 1882. 95 str. 1.20 hr.

J. Jakub: **Dr. Marćin Luther.** Jeho žiwjenje a skutki. W Budyšinje 1883. VI/179 str. rozpř.

Přeł. H. a P. Wjacka J. Křižan, H. Měto a C. Matek: **Spowjedny stoł.** Wučba a modlitwy za spowjedn. ludźi. Na kóncu přidawk Imiša: Podeńdźenja serbskeje biblije. W Budyšinje 1881. VIII/134/23 str. 1.— hr.

J. Gólč: **Slubjeny kraj.** Z přidawkom: Wutwjenje Jeruzalema přez Tita. W Budyšinje 1900. 122 str. 1.20 hr.

Na předań w Serbskej kniharni w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec kniha tišćerňa, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłane so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

Čisło (Nr.) 42 — Budyšin — pjatk, 19. februara 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Přihoty na powróćenje republiki.

W Barlinskim „Vorwärtsu" kapóšćanz Scheidemann wuchka Nikalaia, znatoho nětkuhóžkuli schefa powěsćerstwa za czaš šmělowoje wójny wobstorżnje, so powróćenje nimšteje republiki psichihotuje. Wyschi Nikolai krucze zjadowanu organisaziju nawjeduje, kotraž na nadawk, **„němski lud wuswobodźić, to rěka republiku powróćić"**. Nadźěh na republiku dyrbi so tón krótcy wjele dokładniho psichihotowaćj, dyžli pschedewsaće Kappa, Hitlera a Ludendorffa. Jako hódneho towarscha je Nikolai Hugenberga namakał, kotryž Barlin se swojimi nowinami nakazuje a nowiny w provinzy a telegrafiskim powěsćerstwom a dopisami sastaruje. S nimi so sta mjenischich a wjetschich nowin formja. S Nikolaiowoje a Hugenbergowoje zentrale so kłědowaje organisazije sastaraju:

1. Wótczinske swjasći hrabje a Goltza.
2. Ludowske swjasći hrabje Reventlowa.
3. Wschoněmski swjasć a „Němskimi Nowinami".
4. Ehrhardtowa organisazija.
5. Němsko-nazionalna ludowa strona a klub knjeza a Gleichena.

6. Hugenbergowe nowiny hromadze a telegrafowańskej unii a Dammertowej dopisarnju, „Mnichowsko-Augsburgskimi wječornymi Nowinami" a a „Mnichowskimi Najnowšchimi Nowinami".

Skónčnje je so tak mjenowana powschitkowna powěsćerska słužba fakožiła. Wo njej Scheidemann praji, so na wobšežne material **wobstarać, pschećiwo wobydlam**, kotrež maja so w sjawnosći sniežić. Mjes swojastami njeje Mahrannowy Jungdeutscher Orden. Scheidemann mění, so dyrje so Mahraun hischeje njeje tak klósicz czuł, kaj žebi so wot njeho žadaju a tohodla chcedźa jeho njeschkódneho sčinić. S centrale na Scheidemannowej czornobělej vyhotrańcy cyła k městnu wjedźe, kotrež je s kolesom a praschenčomaj wo namjenjenje. Scheidemann praji, so staj **to snataj wuhotowanje offiźeraj.** Wot njeju je so swiń s czornej němšćostatnej woboru wudźerjał. **Samolwitosći sa tole** wotkryje dyrbi so najprjódy Scheidemannej pschewostajicz. Ssmě drje so wotzakać, so, hdyž niz Nikolai, kotryž wot nětkotrych lět mjelczakowu rólu hraje, je tola ministerske wobory wo Scheidemannowej jdźelenzy wupraji. Też ministerstwo snutkownych naležnosćow dyrbjało tele wězy pruhowaćj.

Wušmórnjenje na wudawkach němskeho wójnskeho łódźstwa.

Hospodarski wubjerk němskeho sejma je sjezdu wo wudawkach sa němske wójnske łódźstwo dale wuradźował. Pschi tym je so wjele wudawkow wuschmórnyło abo pschikrótczilo, mjes druhim pjenjezy sa swuczowanje muschtrowu na kraju wo 50 000 hriwnow, sa swuczowanje w tšelenju na kraju 20 000 hr., sa wudźerjenje, twidospohnjenje a pschemjenjenje torpedowych czołmow 150 000 hr., sa wudźerjenje sawěrańskeho a rosbuchanskeho materiala 100 000 hr., ta ganz summa pschi žadanym sa swuczowanje w pytanju minow a rosbuchanskej słužbje. Wotpokazało je so dale 200 000 hriwnow sa twar składownje ressorta maschinskeho twara, 300 000 hr. sa wobnowjenje njekhmanych kanonow, 700 000 hriwnow sa dokładne wuporjedźenje wódnych bombow. Sa pschiprawjenje stareje panzerowaneje łódźe na s dalsku wodźilowu samérjenišku łódź so 2 300 000 hr. žadasche. Se tuteje sumy wubjerk milijon wuschmórnu.

Němske knježerstwo chce so dale za zniženje płaćiznow pócować.

Němski hospodarski minister dr. Curtius je w poćahenju hospodarskeho wubjerka němskeho sejma pschipowědźił, so maja němski stat, jenotlive kraje a banki wuwos němskich twarow do Rusleje spěchowacz. Pschi kreditach, kotrež so k tomu trěbne, dyrbja so němski stat s 35, kraje s 25 a banki je 40 milijonami wobdźělicz. Wuwoženne twory, 100 milijonow hriwnow hódne, budża so hakle sa dźiwe lecze, s dźela sa tři hacz schtyri lěta zapłaczicz móz. Na sniženje płaczišnow dyrbi so dale dźěłacz. Knježerstwowy naczisk wo tym, kotryž je hižo hotowy, ma wróćo njerowosmje, tola so někotre pschemjenjenja a polepschenja pschewidu. Też dyrbja so pucze pytacz, po kotrychž mohło so wuwos porubrikeho wuhla špěchowacz.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Kajł. a najtuńša kupowarnja wobućow. Pódućowanje spěšnje a tunje

Čehodła je zeźiwjenski minister dr. Haslinde na dowolency.

„Bayerski Kurěr" wudawa, so je sejźiwjenski minister dr. Haslinde hyhdom po swojim pomjenowanju na dowolenzu schoł, dokelž tu jenu, hdyž bě swoje sastojnizy nastupił, wyšeny sastojnizy w sejźiwjenskim ministerstwje pschewalke zadźerki do pucza kładle. Skónčnje je so zyle wožamoczeny cznł. Wo ministerstwje tu žebi sastojnizy powedali: „Toho hižo njechcemy sbijemy." a „Njebudźemy jeho podpjerowacz." Zentrumska strona je dr. Haslindu sa sejźiwjenje ministerstwo namjetowała.

Protest Wrótsławskich żeleznicarjow.

Wrótsławskeje skupiny jenotneho swjasła żeleznicarjow Němskeje na nowym torhoschcu protestowańskim zhromadźišu wotmě li. Nječzinjo w swojich rěczach jenomyslnje stejischczo towdźěstwa němskich żeleznicarjow wótro kritisowachu.

Skónčnje je rezolusija pschija, w kotrejž je mjes druhim žada, so dyrbi so němske prawo a wobdźělenstwo schtitacz, wottwarjenje personala je sastajicz, so prawa personala, w němskim żelesniskim sakonju a personalnym rjedze saruczene, sawdźěcz.

Wobzamknjenja sakskeho sejma

Knježerstwo je wobsamkło, kłědowaze sakonjowe naczisli krajnemu sejmej pschedpołožicz: 1. Naczisk pschemysłoweho sakonja. 2. Naczisk lězownostneho sakonja. 3. Naczisk sakonja k pschemjenjenju sakonja wo wurunanju pjenježneho wothódnoscženja pschi wobstwarjenych lězownoscžach. 4. Naczisk sakonja wo wotstronjenju dawka cżehniweho skota. 5. Naczisk sakonja wo swuswobodźenju wobydlenjowych twarow wot dawkow a bjernow. 6. Naczisk sakonja wo wudawanju pokładowych bankowkow. 7. Naczisk sakonja wo swójbnym cżakańskim.

Nowe ćemne mordarstwo?

Se Sćarźina „Vossische Zeitung" wa nowym ćemnym mordarstwje powě. W junuju 1925 je so w korczinje wšěch Curowa cżrjoda młodych ludźi zhromadźiła, kotříž su sa sćišćecz cżinile, kaž so bychu nekajsej wojerskej formozeji pschiwiskuscheli. Wot tuteho dnja je so k wobdźělenstwu muszstwu pschiwiskuschazy hyn wuczerja Sterberga zhubił, kotryž je hromadze se swojimi towarschemi s korczmy wuschoł. Młodźi ludźo hu s korczmy k Wódrinemu brjohej woteschli, hu do cżołna siupili a so k wulkim cżołnam dowjesli, kotrež we Wódrinej wotnoży leża. Tam hu pjeza cżołmjeda sa schichtowej sakkscheli. Hakle sa schtyri njedźele hu zhubiźene a poczezene cżełko, kotrež w pralwym sparju ram pokasowasche, namakali.

Briand wo sydle Pólskeje we Radźe Zwjazka Ludow.

Němski pólitaŋ s Hoesch je sjezdu francowskeho ministerskeho pschedsydu Brianda wopytał a žebi wot njeho rosjahnjenje žadał, hacž je wotmyslene, pódla Němskeje hischcze druhim statam hydło w Radźe Swjazka Ludow dacz. Hižo pónđelu bě s Hoesch kabinetowemu direktorej Bartholotej swoje napraschenja rjekł. Runje taż Barthelot je też Briand w rozrěcenju s němskim pólitaŋom stejischczeho sastupował, so dyrbi so po jeju mjenjenju Pólska na podlożku rumoprawnosće s druhimi wulkomocami do Rady Swjazka Ludow pschijeczi, so by so Locarnske sdźerjenje na dobre a sprawne waschnje pschewjedło. Pólšu dla jeje politiskeho a geografiskeho położenja wschě wažne europiske praschenja direktnje sajimnju, a tohodla je lěpje, so by wona swoje prawa sama sastupowała a so njetrjebała druhim mozam pschewobsahujacz, so bychu jejne sajimy hladałe. Schtož południskim Ameriku nastupa, je Briand w tym symsłe wupraji, so dyrbja so też tele staty trajnje w Radźe Swjazka Ludow sastupowacz. Sda so, so je so Brazilska rozsudźiła, žebi trajne hydło w Radźe Swjazka Ludow žadacz. Dale je swjatkarjo swólniwi, też Schpanisku jako trajmy hobustaw pschijecz. Tole rozłoženje, kotrež je Briand němskemu pólitaŋej dał, w franzowskich nowinach je žiwym spokojenjom pschijimaju. W pschijeczu Pólskeje jako stalneho hobustawa jenicžku możnosć widźa, so by so posdacznym němskim manewram, kotrež Němska do Rady sastupiwschi spyta, sadźěwało.

Barišće nowiny Brianda dla jeho posdaczneje rasnoseje snoschczerja němskeho pólitaŋa chwala. Wobšežne knježerstwowy „Petit Parisien" wuswěhuje, so je so Briand na stejischczo stajił, so dyrbi so 30 milijonski lud, kaž Pólska runje tak w Radźe Swjazka Ludow sastupowacz kaž Němska. Wuraschacze w tutole mjenjenju jenoj socialiski „Oeuvre" cżini. Wón mění, so Pólska swój wotpohlad, so do Rady Swjazka Ludow dońdże, tola njedospi. Wona s waschnjom, po kotrymž postupuje, Franzowsku do najtwjetschego cżełpa sacżeri. Pólska hanna wě, so Jendźelska a Schwedska němske woipohlady pschecżiwo pólskemu korridorej podpjernjetej Franzowskej pak dyrbi wo to hicz, so Pólska žylna wostanje a korridor wobtłohowa.

*

Madridske nowiny „Sol" s Genfa pischu, so maja tam **postupanje Němskeje pschecżiwo Pólskej a Schpanisku za njepolitiske**; žadyn stat njeje na to swjatany pschipólnacz, so na jenicžky Němska prawo, stajne hydło w Radźe Swjazka Ludow dóstacz. Hdy by so Němskeje žadanje dopjelniło, by so pakowy staw 4 jenoż wudał, so by so jenicžky Němskej lěpschina dała. Schpanjska budże s rasnoscżu swoje prawa sakitowacz.

W „Times" so lord Grey pschecżiwu tomu wupraja, so by so Pólskej hydło w Radźe Swjazka Ludow dało.

Zwis Budapesta z Mnichowom w sałsowanju bankowkow.

S Budapesta je 17. februara powě: Wječera je sajaty sekretar pryza Windischgrätza, Raba, proštył, so by so psched pschepytowanjeho sudnika dowjedł. Jemu je wón kłědowaze do protokolla dał: Dźeło pryza Windischgrätza bě jenoż s wojonadlom w rjeczach tamnych němskich pschihotowu, po kotrychž dyrbjachu so bankowki wschěch statow hrjedźeneje Europy falschowacz. S dowěrnikom tuthch němskich kruhow je Arthur Schulze był, kotryž bě k falschowanju bankowkow nowu maschinu wumanakał. Pryni je z wjedenikami němskich hakenkreuzlerow wobthadźał a žebi s Ludendorffom a druhimi wospjet listy pisał. Wón (Raba) sam je wot Windischgrätza wospjet listy pschewsał, kotrež dyrbjesche Ludendorffej a generalej Seecktej pschepodacz. Raba dale praji, so je sam w Mnichowje se sobustawom kartografiskeho wustawa jednał a so je potom po jich poručnosći dale do Kólna puczował. Tu je wón w hotelu, we kotrymž bydlesche, k falschowanju franzowskich bankowkow trěbnu pohjeru dóstał. Rabowe wuprajenje też pryedawkoweho ministerskeho presidenta hrabju Palwola Telekia jara poczejeńje. Raba je na to powolnje, so je hižo w januarje w žwjich wuprajenjach rjekł, so je Teleki tón był, kotryž je kedźbliwosć prynza Windischgrätza w swišu s falschowanjom frankow na Budapeskim kartografiskim wustawu wobreził a prynjez so f Ladislausom Gerövom sesnacz dał.

Alarmiska hotowosć w Budapeszu.

Monarchistiske swjazki w Madźarskej so pjeza mobilisuja, so bychu parlament rozehnałe a pschepytanje wo falschowanju bankowkow sastajiłe. Budapeszćiske hłowne nješchczanske heitmanstwo je tohodła pernyčiło, so ma policija dwoj dnjej dołha na alarm hotowa być. Po wschěch drohach policajske wotdźělenja cżahaju, so bychu kóždemu kazenju méra sadźěwałe.

Fokkerski skandal w Rumunskej

Psched někotrym cżasom běchu k tomu postajeni rumunscy wyšozy offiźerojo polsta Fokkerskich létadłow w Hollandskej skałali. Hdyž běchu létadła do Rumunskej dosčłe a wužywschtojni je pruhowachu, so wupokała, so tu po zyle sestarjenym systemje natwarjene a so bychu tohodła pschi wojowanju s njepschećelskimi létadłami podleczałe. Jadne bě, so běchu so offiźerojo, kotříž nječzahu létadła skałacz, pokupjeć dali, jestarjene létadła pschedwsacz. Pschećiwo nim je so tohodła pschepytanje zahwjedło.

W tejle nadźijnosći je so někotre wulkej wocži cżinjaze pajecze stało. Bukareszćiskeho sastupjerja Fokkerskich dźěłarnjow Jurgen Negrilesta fa sałeli, dokelž je wot direktrije Fokkerskich dźěłarnjow telegram dóstał, so je so filiali Drježdźanskeje banki w Bukarestu dwanacze milijonow krow pschipokazało, kotrež dyrbi schtyrjom se schiffrowanym rikuom njenowanym wobzołam dale dacz. Pschepytanje

hjedžozy general Negrielesta wopyta a jeho nawoliwi, so by jemu sa 24 hodźin mjena tych schtyrjoch wohrobow njeznosak. Gdyž so Negrielesti temu sapowědźi, hu jeho sajeli. Mandželska sajateho nowiwariam praji, so je so jejuy muž prózowal, njes wójnskim ministrom a direktorom Raschom Fokkerskich dźěłacjowu pohrěbkowacź a jetkanje wobeju saradźić. Sajaty je pschichodny hu generalneho direktora rumunskeho wójerskeho lětarstwa.

Kónc karcma w Turkowskej.

Turkowski parlament w Angorje je wobsamknuł, **schwalzarili šakonik w Turkowtej sawjesći.** S tym so stat a nabožina w sjowanym a sozialnym žiwjenju turkowskeho luda dźěliteź. **Wjelezónstwo so šakaša**, a kóžda pokmolétna wosoba ma prawo, so k nabožnje wuznasć, k kotrejž chce pschisłuschesć. Parlament je so rozhudźił, hišće je w nětčišchim pohyadanju wschě dźěła wotbyć, s kotrymiž so napischeczíwnosć mjes prjedawschinmi šakonjenjemi a europeiskim šakonstwom wotstroni.

Ze Serbow.

Bnjowuwica.

Pjatk, 19. małeho rózka.
Gabra, měšnika.

1921 archidiakon Jan Dobrucky wo Wojerecach, kiž je, jako so Słowakojo wé Wulhorskej wot rabiatnych Madźarow přesćeńowaschu, k nam přišoł a tu swoju domiznu namakał. Pola wótca Imiša je za krótki čas dospołnje serbscy nawukнył a so z našim ludom zeznał. — Přebywanje na Hodźijskej farje běše najkrasniše nazhonjenje jeho žiwjenja. — Našemu sprawnemu holanskemu ludej je potom luboś, kotraž běše so jemu tam dostała, bohaće zarunał. — Jako stare je nam jara luborzne zo swojeje słowakskeje młodosće powědał, a wo rjanem powědańcku: „Handrij, serbski kěbćtaí“ žiwjenje holanskeho bura wopisował. — Jeho njechamy zabyć. Bóh tón Knjez wobradź nam wjacy tajkich sprawnych přećelow z nasich serbskich narodow! — Jemu pak je so hišće spožčiło, zo je dočakał wuswobodźenje wboheho słowakskeho luda wot madźarskeje namocy. —

Pokoj wo to, zo sy mały, jeno zo sy pěknje prawy.
Přisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor we 7 hodź. barometer 730, hygrometer —3%, thermometer wo dnjo +10. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer —1½%, thermometer w nozy +1. — Schkleiza je wot wčerawschcho na rjane schła. Dźensa w nozy je naš wuběžk w połnozy nimoczahajeze nižiny pschećzahnuł, nam wětr a dešcźe z pschinjeseschi. Nětko so wuczahuje. Wjedratnje mjenja, so wjedro swój dotalny njewobstajny ras wobtkowa. Wczera rano bě nižina mjes Kupu Island a Schwedskej, ta scźelesche wuběžk hacź do srjedźneje Němskeje. Wyschina bě nad dołhej a krótkowjeczornej Europu. — Jutše pobotu štónczko 7,10 hodźin schadźa a so 5,19 hodźin zkowa. Měźaczk, dźensa prěni běrtlk, dop. 11,06 hodźin schadźa a so po połnozy 1,56 hodźin zkowa

— **Wjedro sa jutše pobotu:** Njewobstajne, deschczowanje je mózne. We wjeczornej Europe mjło, w srjedźnej njewobstajne, w rańschej mjerniše.

— **„Sserbšti Zaźnit“**, cźasopiš sa Delnju Luźizu, wosjewja we źwojim 6. cźišle 11. 2. 26, so smeje „Maschiza Sserbita“ sa Dolnu Luźnzu njedźelu 21. februara źwoju schromadźiznu w Khoćebuzu w hosćencu „Reichskrone“ na Berlinskej dróży 114. Sapoczaźt je popołdnju w 2 hodź. Sserbske žotry a serbšizy bratija, wobdźelmy so w prawje bohatej licźišze na tejle schromadźiznje a pokajmy, so swjaśt narodneje luboscze mjes Hornjej a Delnjej Luźizu pschezo hischcze krucze dźerźi. Dźeń 21. februara je narodny dźeń stareho Zaźnikarja. Tohodla budźe so ź jeho źiwjenja rěcźeć. Rjane delnjoserbske spěwy budźemy zjkschećź. — S cźahom może so tam a sem takle jěcź: S Budyschina rano 4,50 hodź. na Wojerecy a Wiki do Khoćebuza. Cźah je w Khoćebuzu w 9 hodź. Wjeczor jěcźe cźah wróćo ź Khoćebuza w 6 hodź. na Witi a Wojerecy do Budyschina. Pschijědźe do Budyschina po 10 hodź. wjeczor.

ff

— **Schwobodne mjaźowe jětli (Freibank) w Budyschinje.** Ssobotu, 20. febr. wotedawa so dopołdnja wot 8—10 hodź. žyre howjaše mjaźo, punt po 40 a 50 pf., žyre šwinjace mjaźo, punt po 60 pf., žyre cźelace mjaźo, punt po 50 pf. Schwinjace mjaźo wotedawa so jenoź na cźišla 3351—3450. Dźakowanjerjam wotedawa so dopołdnja wot 11—12 hodź.

— **Pschijěwjenje starowobdźělenstwa tež hischcze 1. měrza.** Pschijěwjenje starowobdźělenstwa němskostatnych a krajnych požčonkow papjerjanych hriwnow, kiž so prawom jenoź hacź do 28. februara běźi, je so hacź do 1. měrza podalschił, dokelž dźeń 28. februara runje na njedźelu padnje. Potom so pschijěwjeńki cźaš wjazy njepodlěchi!

— **Sjawny źirowotnišći wjeczor** wuhotuje Budyschiske biochemiske towarstwo jutše sobotu, 20. februara 1926, wjeczor ½8 hodź. w sali „Albertoweje schrodu“ w Budyschinje na Tśelanskej dróży blizko husarskeje kasarny. Knjez A. Miller se Spandawy budźe rěcźeć wo wupiseschnym biochemiskim wotbłodanju chorobźow bjes jeda lětarstwom. Wjeczor so porjeschći z wumělskimi hubźenymi poticzenjenjemi pod nawjedowanjom knjesa Hantzscha. Kóždy, njech je khory abo zdrowy, je wutrobnje witany. Sastup jenoź 30 pf.

— **Kedźbu! Wopaczne pjenjezy!** We wobkhodźe su falschowane němskatne bankowki, dwaźeczihriwnowske z dnjom 11. oktobra 1924. Žonjacy wobras, kiž je w njeczišćitych žmuškach dźerźany, dawa wopaczne bankowki lohko spóznacź. — Dale njech so kóždy na ledźbu bjerje psched dźesaćz rentschkowskimi papjerami wot 1. oktobra 1923 (stary wudawk) a zamjenjmi pjećzihriwnowskimi papjerami. Předna strona je hubjene cźischcźana. Khłostanska gada na sadnjej stronje pobrachuje zyle abo je ledma widźeć. Pola pjećzihriwnarjow pobrachuje k tomu hischcze wodowe znamje, pismo je njeczište a samórane.

— **Placźiny khleba a smjerschco mjaźa nastupaze!** Pruhowarnja pschećzinow nam łoźeli: Nětcźišche khlěbowe placźiny wuczinjeja sa schtyrjumtowzku se 60-prozentowzej muki pjećzenu pokrutu w Schwerjelzu 44 pf., w Lubiju 52 pf., w Žitawje 54 pf., w Połcźnizy 55 pf., w Połcźnicźanskim konfumstim towarschiwje 50 pf., mjes tym so w Budyschinje pokruta pschezo hischcze 60 pf. płaći. Sću pak ko hižo jednanja zapocźate, so by ko khlěbowa placźiny na pschinjerjenu wyschokosć postajiła. Placźina za smjerschce mjaźo prenjeje rjadownje je ko w 5 pf. smižika a płaći nětko punt brjucha, rjebłow, schije a nohow 70 pf., mjaźo ź pjecźenju ź koscźemi 80, wschě druhe kruchi 75 pf. za punt.

— **Skhadźowanje rjemjeschnikow.** Krajny wubjerk sakschcho rjemjeskla wotmiež srjedu 24. t. m., dop. ½11 hodź. w konzertnym domje w Drjezdźanach zjawny zhromadźenz bohatstwom, w kotrejž budźa wjedniuy němscheho gospodarskich a hospodarskich organizacijow pschehonschowarjo. Wolhkóbnu rosrawu dźe knjes syndikus Weber podaci. Knjes generalny sekretar Hermann wot němskokatnego swjazka němscheho rjemjesła w Barlinje budźe wo „stejschcźu němscheho rjemjesła w naschim ludowym a statnym hospodarstwje“ a knjes prof. dr. Stein ź Barlina wo „rjemjesłe a druźtwach“ rěcźeć.

— **Dźěcźo pschejeli.** Schtwórtk dopołdnja wokoło 10 hodźin rózt Bismarckoweje dróhi a Rathenawskeho naměsta bróžnik lohkeho wójerskeho sapschaha pjedomtetnu holcźku pocźali a na nju stupi. Sranjene dźěcźo hnydom na dwórnischcźowu policiju donjeschu. Tam ju sawołany sanitetnik nusuje sawobala a do starschiskeho bydlenja donjese. Po wupraženju lětarja je žebi dźěcźo ź konjowym stupom nohu nize kolena dwójzy slemiko. Kaž wocźity twjezy wobswědcźa, wjednika sapschaha wina na njesbożu njetrjechi. Wón je po pschedpisu njemje na prawym boku a jenoź w lohkim kołju jěź. Teź je je pschećzaku signal dał.

— **Krabuli** su we wokolinje w cźasu wot 13. 2. pschipołdnja hacź do 15. 2. 26 rano ź nuls amonijem 3 cźerjesne rjemjenje; 2 rjemjenjej staj 8 metrow dołhoj, 10 zentimetrow schěrokaj a 8 milimetrow tołstaj, tśeći je 10 metrow dołhi, 10 zentimetrow schěroki a 8 milimetrow tołsty. Wo wšěžiwkužobne spóźelenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

— **Poducha pschi dźěle lepiti.** W sobotnischcej nozy saja policija padušchstwa dla hižo cźežko chłostaneho tudomneho 20lětneho šładnoštnego dźěłaczerja, kuniež jako dźiwcźe cźežke padušchstwo wumjeschcź. Njepołpschomny cźłowjek bě so ź padušchstwom zrakom do pinzy jeneho twarjenja na Bohatej haźy khował, so by tam kradnył. Paduch bě se źwojim ropotom tohdyschoho wobkhedowego mjeńcźela na so scźahnył. Tutón hnydom policiju zawoła, kotraž njeproschenoho hoscźa pschi dźele saja. —

— **Sstéžowstwo.** Hižo w nozy schtwórtk tuhenja su wobohy, kiž policija hischcze sajała njeje, na Nowarskej dróży wot wschelakich sahrodnych ptotow katy ź wotmyślenjom swottorhale abo swottlemike. W nozy ź sahrodnej zrjedźe su njeknicźomni złopyy w šamtnym mješcźanskim dźělu sajo wjetschcze schkody na wěsach nacźinicźe. Nimo druhich łosnutwom pschi jenej łeźownoscźi na Mättigkej dróży ź zyhelom natwarjeny ptotowy słop powalichu a w jenym twarjenju na Tuchořskej dróży dwě wokni ź kamjenjemi rosbichu. Dokelž policajske śledźenja k zanemu wěstemu wunoschcźej dowjedźe njejźu, so wobydlerstwo ź tutym prošy, so by wězy złužobne njhonjenj policiji dźělilo.

— **Pschcza skazenosći.** Dokelž su w naschej wokolinje skażene pšy sajo ludźi skuhale, so nam wot lětarskeje wyschokosće łeźehowaje łoźeli: Skazenosć pschenjeseje so na cźłowjeka ź łuźnjenjom skażenych świerzjatow, kaž pšow, kocźkow (zrjedka howjadłow, wowzow, šwinj a kosow) abo ź namocźejnjom ranow na koži ź naiwjaschnischej marźišnu (na pschikład, hdyž skażene świerzjata pschi jich wothładanju łisaja, drapaja atd.). Cźim wjetsche je łuźnjena rana, cźim straschnischa je, wobeźuje we wobliczu; tola teź do najnjebjeschcźe a najšnadnischcźe rany na koži może so likarśke skażenosće dobyć a pola cźłowjeka ź skażenosći dowjeść, kiž bjes wunjasća k šmjerći dowjedźe. Najwěźischi a najwušnischi śrědk k wotwobroćenju skażenosće, teź hdyž je khore słowo cźłowjeka šranko, je schćźipjenje pšyše skażenosće, kotrež so w statnym łymphowym wuslawje je Drjezdźanach, Bremerstr. 16 (Wschědzyda Kuježk. lětarski radź. dr. ſ Einsiedel; telefon 22 301) stanje. Lětowanje wobsteji, so kuhnjeny wschednje 21 źyhnjenjow dostanje. Może pak, je-li sechze, kóždy dźeń do Drjezdźan jěźdźeć, njetrjeba tam stajnje pschebywacź. Cźim šoko so skuhani schćźipjeći badźa, cźim wjetschi może wuhojenje wočzakacź. Tehodła so kóždemu nałeźnje radźi, so by so, hdyž je jeho łoczo kuhło, abo teź jenoź na nišku runu lisło, abo jeho drapło, abo so makliczkowjeć teź pšches draku kuhło, bjes kóždeho dlijenja pschе skażenosći schćźipjeć dał. Dale na so rana hnydom po kuhnjenju cźiste zwrjećzej, hłuboky pe palazym zelpsom wupałicź abo je zahybnu nožom, abo ź kwrjatej zalpetrowej kiśelinu, schwabłowej kiśelinu abo źelowej kiśelinu wukuhacź. Wdźeź so tole wumjeschi njehodźi, ma so rana hnydom ź kiśelom wumjeć (nić ź wodu šmjerćzanym) a sawobalicź. Tole ma so teź stacź, hdyž je łoczo cźłowjeka lisło abo drapło, abo hdyž je so cźłowjek pschi roskładźenju ruhežo skażenego šranik. Njemóże so poruczeć, dokelž je njebózne, so by ram ź żerjakom (Höllenstein), šublimatom abo šjusfsjenej karbolowej kiśelinu wukuhaja, a so so njewuzywaja, dokelž je to straschne. So je ź ładźowanju pschenjeseja skażenosće na cźłowjeka ź błownym wumělenjetom, so je so ź stronu złotnoleźarskeje policije postajene šawěrańske naprawy kruce wobkedźowja, so dże la kóždeho stano wot so rosumi!

— **Hrajanje ź licźbami.** Pschezo sabo žebi nětkosći śwerja sjawnosć ze wischcźatkimi wěschczenjemi błasnicź. We nowischim cźašu cźasha pruzowaty wěcznik Neef po Sakstej wokolo a wuficzuje w źwojitej pschedwoischkach, so je 9. junija 1926 nowa śwětowa wójna sapocźnje. Liczby 1926

Miłosćiwa sotra.

Novella ź franzowskeho.

5] (Pokrazowanje.)

„Ně,“ pschetorhny mje ź pschezwědczenjom, „wo to so njeboj, bórzy so to stanje. Smutkowny błóh mi to prajt, jene ź tamnych pschedcźuczowe wutrobý, kotrež jenje njeźiwja.“

Njedźiwajzy toho swoštach pjchi tom, wo cźoj běch prošył. Ale Yvonne prošesche mje nutrnje, so njebych jej toła tutu posledniu khwilu zapowěł, prošesche mje ze šyłlami we wocźomaj, ze šmykjenymaj rukomaj. Tuž pobach ju do toho, schtwj njenuźach pschemenićź. Bohužeł njetrjebach dołho cźakacź.

Hdyž sajtupich nasajtra rano do Yvonnineho domu, widźach, kaž prelata, biskop ź Rennesa, ź njeho wotkhadźesche.

Wcźajmy pschijimujch bliže a pytnych Yvonne, kotraž njebaloko proha, na šmjerćz błeda tkesjesche. Wobsetnje pytach ju ź wowrašcźerć, ale podaremo, wona ka ju bycź šła, mje ani njeźłyschesche. Słónczenje dótknych ju je ze ramjenjow.

Wona pobožnym wocźi, špórna mje, pomałku stany, prošesche mje, so bych ju we lěnjoschcźej nana Penhoelowej pożhonył a prajesche ke mnje: „Sstyschcźe, schto tym runje chonika, a schto tym cźinicź ko rosšudźiła. Nadźijam ko, so mje rosumicźe, mój pschećzelo, ź wěstoscźu ko toho nadźijam. A nětko pocźa mi Yvonne šcźehowace powedacź.

Po dołhich prózowanjach a woporach bě so Gabrielej a Benjaminej poradźiło, w jenej ź najwotdźelenjischich provinzow Kiny, w Kuangsi, tschešeschanskim wokładu šałožicź.

Tuta maka wokłada, kiž leźesche schowana w horatej kraźinje, pschi brjóhu wulkeje rěki, wobstejesche ź wopředka ze njoź ź nětkotrych źlomjanych khěžkow, kotrež wobydlachu khudźi Kinesojo, wobroćiwschi so k šłužbje wérneho Boha. Tola nutrajnemu napinanju a njekhodźomnemu dowěrjenju na Boha wobeju młodeju nišijonarow mjesche so tale wopada dźakowacź, so tak pěschnje pschihótowane hladajzy wosčźehowasche. Mnohe khěžki wosčźehowachu so bórzy na tutom hacź dotal tak pustem brjohu, wokolne pola so wobdźěłachu, płódne pschestrenje a łahony nastawachu, pschetuj bratraj Penhoelej njewuczesćchu pohanow jenoź so mudlicź, ale teź dźěłacź. Jeju dźěło zohnowasche Boża miłosć; tschesćzanka wopora samó bórzy, łapału natwarjeć, na kotrejž wěźi klawjeschce khěžki swoje dobycze. Wschitke poczini evangelija, kóždy ra jemi mózna zbożnosć wosbwiasche so njesnata a mrona w tutom jednorem kuczišku jemje, ź kotrehoż běschtaj bratraj Penhoelej raj źwojeho waschnja sworiłoj. Bórzy rosnjesche so jeju zława dałoko do kraja a pschiwjedźe jimaj nowych katechumenow. Hijschcze nékajki cźaš a zyła provinza bubjeschce so k khesćzanskej wěrze pschewobroćiła. Ale zoritwosć buddhistiskich měschnikow so słudźi a fanatismus rospali drěmazu hidu pschesćzěharjow a katow, a jenoho dnja bu wješ napadnjena a wurubjena. Njemóżne běsche so pschećzinjeć. Namotiwjachu khesćzanow, so zbwoje wěry wotrjeź; woni so tomu pschećzinjachu. Podaremo zapalichu wješ, podaremo hrožachu jim ze njemjerom, podaremo cźiwilowachu někotrych ź nich a pschibiwachu druhich na khiži. Ani jedyn jenjezki ź nich njewuzbałachu, hamo niż pod najžałostnischimi cźiwilemi. Wšo běschtaj to, kotrejuż naiżuboscźivo pschesćzěhanu so kaž bóžo Bożi.

Skónczuje wunuschlichu žebi pschesćzěhowarjo, kotříž běchu tigrom runja, žadławy krěbk, so bychu zołeź wězy konj ześcźinili, pschetoj widźachu, so njesamóża njekowitwo pobrachowachu. Pokasachu so łódźe na morju. Na njej pschiwjedźechu zyłu khesćzanšku rodźinu, muzow, žonow, dźěći, starzow; ź krótka, wschěch ź wuniwsacźom někotrych njebožowiwych, kotříž so mrějo na wulkich, cźemnych łichich wujachu, kajež běchu tu a tam na palazych bo rosmalinach do pojeka pschewobroćenje wbzy nasajeli.

Młodeju duchownomu běchu napołožleku na rodź pschewjesli. Odyž běchu do łyżeda rěk pschijěli, woteworichu na prawym boku a jenoź w lohkim kołju jěź. Teź je je pschećzaku signal dał.

— **Krabuli** su we wokolinje w cźasu wot 13. 2. pschipołdnja hacź do 15. 2. 26 rano ź nuls amonijem 3 cźerjesne rjemjenje; 2 rjemjenjej staj 8 metrow dołhoj, 10 zentimetrow schěroka a 8 milimetrow tołsta, tśeći je 10 metrow dołhi, 10 zentimetrow schěroki a 8 milimetrow tołsty. Wo wšěžiwkužobne spóźelenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

— **Poducha pschi dźěle lepiti.** W sobotnischcej nozy saja policija padušchstwa dla hižo cźežko chłostaneho tudomneho 20lětneho šładnoštnego dźěłaczerja, kuniež jako dźiwcźe cźežke padušchstwo wumjeschcź. Njepołpschomny cźłowjek bě so ź padušchstwom zrakom do pinzy jeneho twarjenja na Bohatej haźy khował, so by tam kradnył. Paduch bě se źwojim ropotom tohdyschoho wobkhedowego mjeńcźela na so scźahnył. Tutón hnydom policiju zawoła, kotraž njeproschenoho hoscźa pschi dźele saja. —

— **Sstéžowstwo.** Hižo w nozy schtwórtk tuhenja su wobohy, kiž policija hischcze sajała njeje, na Nowarskej dróży wot wschelakich sahrodnych ptotow katy ź wotmyślenjom swottorhale abo swottlemike. W nozy ź sahrodnej zrjedźe su njeknicźomni złopyy w šamtnym mješcźanskim dźělu sajo wjetschcze schkody na wěsach nacźinicźe. Nimo druhich łosnutwom pschi jenej łeźownoscźi na Mättigkej dróży ź zyhelom natwarjeny ptotowy słop powalichu a w jenym twarjenju na Tuchořskej dróży dwě wokni ź kamjenjemi rosbichu. Dokelž policajske śledźenja k zanemu wěstemu wunoschcźej dowjedźe njejźu, so wobydlerstwo ź tutym prošy, so by wězy złužobne njhonjenj policiji dźělilo.

— **Pschcza skazenosći.** Dokelž su w naschej wokolinje skażene pšy sajo ludźi skuhale, so nam wot lětarskeje wyschokosće łeźehowaje łoźeli: Skazenosć pschenjeseje so na cźłowjeka ź łuźnjenjom skażenych świerzjatow, kaž pšow, kocźkow (zrjedka howjadłow, wowzow, šwinj a kosow) abo ź namocźejnjom ranow na koži ź naiwjaschnischej marźišnu (na pschikład, hdyž skażene świerzjata pschi jich wothładanju łisaja, drapaja atd.). Cźim wjetsche je łuźnjena rana, cźim straschnischa je, wobeźuje we wobliczu; tola teź do najnjebjeschcźe a najšnadnischcźe rany na koži może so likarśke skażenosće dobyć a pola cźłowjeka ź skażenosći dowjeść, kiž bjes wunjasća k šmjerći dowjedźe. Najwěźischi a najwušnischi śrědk k wotwobroćenju skażenosće, teź hdyž je khore słowo cźłowjeka šranko, je schćźipjenje pšyše skażenosće, kotrež so w statnym łymphowym wuslawje je Drjezdźanach, Bremerstr. 16 (Wschědzyda Kuježk. lětarski radź. dr. ſ Einsiedel; telefon 22 301) stanje. Lětowanje wobsteji, so kuhnjeny wschednje 21 źyhnjenjow dostanje. Może pak, je-li sechze, kóždy dźeń do Drjezdźan jěźdźeć, njetrjeba tam stajnje pschebywacź. Cźim šoko so skuhani schćźipjeći badźa, cźim wjetschi może wuhojenje wočzakacź. Tehodła so kóždemu nałeźnje radźi, so by so, hdyž je jeho łoczo kuhło, abo teź jenoź na nišku runu lisło, abo jeho drapło, abo so makliczkowjeć teź pšches draku kuhło, bjes kóždeho dlijenja pschе skażenosći schćźipjeć dał. Dale na so rana hnydom po kuhnjenju cźiste zwrjećzej, hłuboky pe palazym zelpsom wupałicź abo je zahybnu nožom, abo ź kwrjatej zalpetrowej kiśelinu, schwabłowej kiśelinu abo źelowej kiśelinu wukuhacź. Wdźeź so tole wumjeschi njehodźi, ma so rana hnydom ź kiśelom wumjeć (nić ź wodu šmjerćzanym) a sawobalicź. Tole ma so teź stacź, hdyž je łoczo cźłowjeka lisło abo drapło, abo hdyž je so cźłowjek pschi roskładźenju ruhežo skażenego šranik. Njemóże so poruczeć, dokelž je njebózne, so by ram ź żerjakom (Höllenstein), šublimatom abo šjusfsjenej karbolowej kiśelinu wukuhaja, a so so njewuzywaja, dokelž je to straschne. So je ź ładźowanju pschenjeseja skażenosće na cźłowjeka ź błownym wumělenjetom, so je so ze stronu złotnoleźarskeje policije postajene šawěrańske naprawy kruce wobkedźowja, so dże la kóždeho stano wot so rosumi!

— **Hrajanje ź licźbami.** Pschezo sabo žebi nětkosći śwerja sjawnosć ze wischcźatkimi wěschczenjemi błasnicź. We nowischim cźašu cźasha pruzowaty wěcznik Neef po Sakstej wokolo a wuficzuje w źwojitej pschedwoischkach, so je 9. junija 1926 nowa śwětowa wójna sapocźnje. Liczby 1926

pschećzežarjo delni dźeł dna tuteje łódźe, kotruż běchu ź takemu samérej tak natwarili, a iwschitzy łschećzenjo so sateptchu.

Wjetschi dźeł tutych njeboźowinych wumrě, so sajo ne śwětłinu, pytachu jo, pschiwwokachu jebi a wobsimowachu so k pobleđnjenemu rajej. Katojo, kotříž ź łkami a łkalemi do mich tšěłachu, dźiwje schćźekachu a so wosčźerjachu; mjes wopowami bě žiwjchcej stonanje, pobożne śpěwy a modlitwy. Psches skupiny hišćeze źiwych a hižo zatepjenych pluwaschtaj Gabriel a Benjamin ke a tam a zohnowaschtaj k pobleđnjemu rajej źmjerćzi sajudźenych.

Pobleđni krótź wutšěłichu pschećzećhowarjo ź brjoha na nich. Pobleđni wukhćźik kaklinca ź rěći, w kotrejž so wschitko zatepi a zhubi. Se stadkom běłichaj teź pastyrjej sahinyłoj. Na kwawajzych wodach běźichej jenoź łischeze jeju dobrej cźornej źukni widźeć, kotrejž rěka źobru wotnjesze.

V

Zakle powědasche Yvonne. Potom spohladny na nuje ź mikym, śrudnym wuraźom we wobliczu a prajesche: „Mój pschećzelo, Wy rosumicze, so by nětko hižo wjazy wudaci njemóżu.“

„Nětko niż, ale za nékotre mężazy, za łeto,“ snapschećzi wich.

„Jene, nibdy niż!“

Podaremo rěcźachu ja jej w njene naju luboscze na pschećzinow. Wona pschetorhny nje ź machnjenjom ruki a pokracźowasche ź bolosthnje pohnutym, ale tola kuncze rosšudnym hłosom: „Sstyschcźe nje hacź do konza, to dyrbi bycź. W Penhoelej źiwójce je pschećzo jedyn bych, kiž je so Bohu poźwjeścił. Moji bratrja su mortwi, tuj dyrbju ja na jich městno stupicź. Chzu do khłóschtra hicź a so miłosćiwa sotra stacź.“

„Potajkim wy nje wjazy njelubujeze!“ jowołach bolosnje hnuty, teź njejsće nje zenje lubowała?“

(Pokrazowanje ześchuje.)

rosćładje tatke do hodźiny (1), dnja (9), tydźenja (2) a mježaza (6). Je jara wobzarowacej, so so ſ tajkim hrajkanjom jenoż nowy njeněr do luda nošoł.

S **Rosdez.** Dźenja rano wokoło 6 hodźin wuidźe woheń w klamach tudomneje firmy „Rosdeczańske schokoladowe pśiemyślo Keul a Co.“. Se ſuſodnych wuſow wobory na pomoż pśichitwatachu a woheń bórzy podusyśichu. **Milinowy prud je pjeća ſ wuſaznjenjom wohenja wotśinił.** W klamach ležeše twory ſu ſ kurom tak njeſtłódne, so njeje móžno, je dale pśehedowaś.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sajdźenu póndźelu wotmě ſo w Nowakej hoſćenzu ſtawna gmejniſka ſhromadźizna. Hkowny dypk bujnoweho porjada bě ſaſtaranje naśeje wśy ſe wodu. K tutomu praſchenju pśehednoſchowańe najprjedy k. wyſchiſchi inżeńer Neubert ſ Drježdźan. Rosjoſni theoretiſke praſchenja wo pśichwaśenju wodowoda a ménjeſche, ſo je lépje, ſo ſtaśi gmejna wodu ſ Brěmjenja bjeŕe. Po ſtatiſtiſkim ſchazowanju budźe twar najwjaſy 80 000 hriwnow pśaśiśo. Dokelž móže ſo w tuchwilu ſe produktiwneho ſaſtaranja dźełonjemjerjow 60 000 hriwnow ſwjeſeć, ma gmejna potajkim jenoż 20 000 hriwnow njeſeć. To by ſwjeſeć nošła. So ſo wobſtaražerjo poczeja, ſo njetrjebaja bojeć. K. inżeńer Schaffer wot firmy Ritſche u. Co. ſ Drježdźan ſo ſwjetſkeja ſkowani pśiedyrećnika pśichiſankity, tola na ſakkadże wyſchiſchich pśaśiśnow. K. Albrecht ſ Budyſchina rěčeſche też ſa pśichiſankjenje k. Brěmjenjeſ. Saſtupjeŕ Schokka jźeli, ſo budźe tkm. wody na 37—40 pj. pśaśiśo. Hłowna wěc pśichi ſwjeſ należnoſći je, ſo wuda doſaha a ſo ſo pjenjezna należnoſć dale wujaſni. Njech też pśichiſamknjenje k Khwaczźanam 10 000 hriwnow pśaśi, dha je tola hiſchże lépje, hač hdyž ſo ſe Brěmjenjom na njewěſte jedna. Wyſchiſchi inżeńer Neubert radźeſche, ſo by gmejna bórzy ſo ſa twar wodowoda roſpudźiła, pśedy hač ſo pjenjezy dale wudadźa. Pśichi wotſłoſowanju bě 350 wjeſnjanow ſa to, ſo na ſo woda ſe Brěmjenja wjaſ, jenoż 9 ſłoſow bě pśeczźiwo tomu. Naoſtajonnje też Brěmjanſke woda doſaha, ſo bychmy bórzy ſe twarom ſapoczeć mógli, ſo bychmy ſ nětčiſchich hubjenych wobſtejnoſćow wuſchli.

S **Ralbiz.** Póndźelu 22. **februara** popokdnju w 2 hodźinach ſo pola Brěſanez maćerjam rada podawa. **Lěkaŕ budźe pśichitomny.**

S **Hranju.** Stawny puć ſ Nowoſtiz do Khróſćiz ſo wot Leopoldſkej korčmy hač do Hranju wot 22. **februara** hač na dalſche ſawrěte.

S **Hamorow.** Póſnjezy wutoru po naſoſej wšy ćelo wokoło běhaſche, kiž bě jenemu rěſnikej na jěſoje do Běkeje Wodu ſ woſa wuſkoczyło. **Jyka wjeſ bě ćelećka dla na nohach a ćinjachu wulku hoitwu na ſkočzaſko, tiž pśeki a pódlu po broſy ſkakaſche. Jedyn wobydleŕ, tiž ſo derje na hoitwu wuſteji, ſ wopśeśka ménjeſche, ſo ſu ſłopy ćelećka jelenjowe ſtopy. Tola ſ tym běchu ſo mózuje ſlebali. Mjes tym bě młoda holza bjeſe wſchoje bojośće ſa ſkočzatkom běžała a jo hrabła a k jenemu tudomnemu rěſnikej dowjedła. Wjećor ſo wſeńnjenje we korćmje pśchi karanćku piwa hiſchće dołho wo njewſchêdnej hoitwje powedachu a ſo ſ wutrobły ſmějachu.**

S **Hamorow.** Spodźiwny ale wěrny podaŕk je ſo w jenej ſuſodnej wšy ſtał. Jedyn tamniſchi ratař bě ſebi konja kupił, tiž ſo rjenje kormješeše. W poſlednim ćaſu ſo ratař dohlada, ſo tón poćza dźiwnje toſtiſy žiwot a wumjo měć. Ratař póſła po ſłótneho lěkarja. Tón pśichińdże a ſpóſna, ſo ma tóń wódninju a wukała, ſo ma ratař konjej wſchędnje tśi króć ſymne wobalki ćiniś a jemu lěkaſtwo dawaś. **To pak ſebi ratař tak mjenje wjeſelnjeſche.** Ćźinjeſche konjej jenoż jenu wobalku ſa dźeń. Tole njewobkedźbowanje wukaſanja ſłótneho lěkarja dźe bě ſ winu, ſo tóń na ſtećźim dnju khore ſrjźjaſko na ſwět pśchinjeſe. Słótny lěkaŕ pak na tym ſawźeſće wina njeje.

S **Nerźizy.** Jadne ſobo mějeſche póndźelu jedyn tudomny wobydleŕ, jako w rěcy Scheczyn wudźeńe. Na hłubokim łuhu tym mějeſtu dohlada bo něćeho njeſtaćeho; jako ſo pśchedhladniuje mějtnu bliźeſche, mózeſche wobkedźbowaś, ſo bě ſo tam ſum (Wels) ſaklinił. (Sum je naha ryba ſe ſchêrokej hłanu ſ dwěmaj ſjadomaj ſubow. Je na'wjetſcha ryba europiſkich rěkow.) Se ſahałkym bicjom ſo ſwěrjo pśchećźiwo wudźerjej wobaraſche. S pomocu dweju ſawołanerju pomocnikow poradźi ſo jemu, ſo jumu wućahnu. Sum je 1½ metra dołhi a waži 180 puntow. Hijo w pśedawſchich ćaſach bu tam taſku rybu popadnyli. — Sſwoje 60. narodniny ſwjećeśeſche wćera tudomny wikowaŕ ſ rataſtiſkimi maſchinami, Julius Tobias.

S **Mužakowa.** Nad ſamoźenjom tudomneho pśechowaŕa Arnoſcha Petzolda je ſo 15. **februara** konkurs wotewrił. Sarjadnik je prokuriſt Josef Peter w Mužakowje. Pśeńja ſhromadźizna wěriśeloww wotměje ſo 13. **měrza na tudomnym hamtiſkim ſudniſtwje.**

S Trjebjeja p. Khocźebuſa. Jena tudomna 62-łětna wumělkaſka póndźelu rano krowu bejeſche. Krowa ſtarm žonu tak wſchokožonje do nohi kopny, ſo ju žona ſwjeſa a wjaſy ſtanjeć njemóžeſche. Sawołany łekaŕ ſpóſna, ſo bě ſchtaj ſo hwizdźel a brjſwjowa kóſć ſlemiłoj. Wobłaroniła ſonka budźe pok łeta we ložu pśchebywaś dyrbjeć.

S **Rosborka.** Położenje na dźełowych wikach w Rosborſkim wokrjeſu w tydźenju wot 4. hač 10. **februara** bě ſćěhowaze: 1962 wołoſow bě bjes dźěła, ſ nich dostawachu 1656 podpjeru ſa dźełonjemjerjow. Pśeśiwnje městnow bě 122. Pornjo pśedawſchemu tydźenjeſ je ſo mało pśeměniło. Hdyž a hdyž ſu někotre pśichińdźili. Pytaja ſo pśchezo hiſchće dźełaćeſke ſwójby do ratarſtwa a holzy do burſtwa.

Z Łužicy.

S **Habrachcźiz.** Jako njeſprawne wubołaſa ſo [illegible] łohna holza, kiž 1. **februara** ſwoju ſłužbu pola Wenzela [illegible] firmy wopuſćiła a ſo k ſwojej maćerji do Bjalſkeje poła. Sa ćaſ ſłužby bě holza jeje knježkowu něhdźe 200 hriwnow wolmjanych wołow kradnyła. 9 [illegible] žita, kiž pola maćerje dom pśchepyta, namaka w jenej ſtśinje pod ſtśchu kradnjene wołny, kiž běchu 180 hriwnow hódne.

S **Wjednarjez.** Póſtnitku nóz wokoło 1/21 hodź. tudomneho rentnidoſtawaŕa Florlu Augusta Nychlarja duzy ſ knježiny Boża ruċka ſaja. Pśchi tym 75-łětny muž do pśchêroma ſ wodu padže a wumrě. Sſrjedu rano wokoło 7 hodź. jeho dźełaćerjo duzy na dźeło namakachu. [illegible] ſtśinje pod ſtśchu kradnjene wołny, kiž běchu 180 hriwnow hódne.

S **Wjednarjez.** Póſtnitku nóz wokoło 1/21 hodź. tudomneho rentnidoſtawaŕa Florlu Augusta Nychlarja duzy ſ knježiny Boża ruċka ſaja. Pśchi tym 75-łětny muž do pśchêroma ſ wodu padže a wumrě. Sſrjedu rano wokoło 7 hodź. jeho dźełaćerjo duzy na dźeło namakachu.

Se **Chorjelza.** Sſrjedu wjećor wokoło 6 hodź. we mješćańſkim dźiwadle 26-łětny jewiſćeſkowy wobſtarańſki miſchtr Herbert Scheller ſ jewiſćeſka ſ dźěła do pśinjy padże. Cźežkoſtaranjeneho jeho do khoromje bowjeſchu, hdźež w nozy wumrě.

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** Póſtnitku wutoru wjećor wokoło 7 hodź. dohladachu ſo ludźo, kiž na póſtnitki hołk cźehnjechu, ſo ſo na Augujtuſowym moſeſe ludźo ſtrěłachu. Wěſta Kata Steinowa ſ Helgolandſkeje dróhi, kiž bě ſe ſwojim mužom, dźeśaśi wołyńſk ſe ſwojim małym dźeśeśom cźichego pścheſ moſt ſchła, bě nadobo wołyńſk ſiejo wſtajiła, pścheſ moſtowu wobłoženje ſtrěłała a ſo w ſołmach ſtrubika. Mandźelſki njeſmóžeſche ſamych pśchećźinow njeſtrowacj, kotrychž dla je ſnadź jedi mandźelſka žiwjenje wſała.

* Se **Striegawy.** Bucźeŕ Hartmann bě ſebi njedawno tſchêtku drjewa do praweje ruki ſatłok. Po bolośtnym ſahojenju a jśtenju ſo ſej ſajźdźeźi. Sajédoćźenje tak ſpěchnje poſtupowaſche, ſo dyrbjachu jemu we Wrótſławſkej klinizy ruku nje łoheja wotewjaś, ſo bychu jeho pśchi žiwjenju ſdźerželi.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Demokratiſka nowinarſka ſłužba němſkonarodnjaceho ſapołožnja Janku winuje, ſo je cźornu němſkoſtatnu wobornu ſ pjenjezami podpjeraŕ a ſ muženi wobkhadźaŕ, kotrejž ſu Kühtrinſki puć ſłuźili. Janka je ſo pjeća ześ pśchi pśeſudźenjach wobješeńił, w kotrychž je ſo puć pśchihotował. Won ſe pjeća ſa pad, jeli ſo by ſo puć poradźił, wěſtych muži namołwił, ſo bychu miniſterſtwa a druhe ſaſtojniſtwa pśchewſali.

*

Italſki pódłanz w Barlinje Bosdari wróćo ſłuſi. Na jeho městno ſo druhi italſki diplomat ponjenuje.

*

Liczba dźełonjemjerjow w Jendźelſkej je 8. februara 1 164 000 wuczińiła. Pornjo pśedawſchemu tydźenju je wo 16 078 a pornjo tej ſamej periodje loniſchego lěta wo 78059 woleběrała.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyſchu. „Nadźija.“ Generalna zhromadźizna budźo wutoru, 2. měrca, wječor 1/2 9 hodź. w „Kath. towarſchowni“, kotruž po wuſtawkach z tutym dwě njedźeli do časa připowědźimy. Přydsydſtwo a wuběrk.

Bukecy. Naše Serbſke towarſtwo zmjeje přichodnu njedźelu, 21. febr., pop. w 3 hodź. swoje hłowne posedźenje. Zličbowanje, wólby. Přednošk k. wučerja Króny ze Stróže wo pućowanju k połnócnemu ćopej zemje. Wšitcy so z tutym wutrobnje přeprošuja. Hosćo su witani. Předsydstwo.

Delnj Wujezd. Tow. „Zahrodka“ zmeje njedźelu, 21. małeho rožka, pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh“ zmeje sobotu, 20. małeho rožka, wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w hoścencu pola knjeza Zmija na Christianskej dróży 22. Wšitcy wokolni Serbja su wutrobnje přeprošeni. Přichodna zhromadźizna wotmeje so štwórtk, 11. měrca. Předsydstwo.

Horuja Hórka. Tow. „Łužica“ zmeje njedźelu, 21. II., pop. w 3 hodź. w Mnišonskej piwarni **wurjadnu** hłownu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. — Wše sobustawy a wšitcy lubi Serbja so wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokolinu zmeje přichodna njedźelu pop. 3 hodź. pola Hónča zhromadźiznu. Ważny přednošk je přilubjeny, tehodla wočakujemy bohaty wopyt. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarſki dźeł: Arnoſt Bart w Brěžnicy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Najlěpše cychi, wupjerki
bělo a pisane
trěnja a trěnćka košlace sukna
po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku
A. Bokelmann nasl.

Hospodarſki rozhlad.

Pjatk, 19. małeho rožka 1925.

Wječerawſke kurſy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,28
1 jendźelſki punt	20,40	100 cźeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,78	100 pólſk. markow	56,75

Cźeſki běchu wječera na Barlinſkej burſy dale ſebjabjerne, kurſy ſo wotdrjebjowachu. We wójſtwej połožnoſći dotalna krutoſć popuſćeješe.

S **produktowych wikow** pſchewjele nowego powědźiś njeſe. Wobrot woſtanje dale ſnadny. Wjaćiny ſo tam pſcheměnichu, ſkerje chžechu popuſćeſowaś. Wječera płaćeſche zentnaŕ:

w Lubiju:

pſchenicy 10,50—11,30 hr., rožki 6,80 hač 7,20 hr., jećmjenja naſymneho 8—8,75 hr., mowſa 8—8,50 hr.,

w Berlinje:

pſchenicy 12,25—12,40 hr., rožki 7,10 hač 7,35 hr., jećmjenja naſymneho 8,30 hač 9,50 hr., naſtinjeho 6,85—7,65 hr., ſa wołoſ 7,70—8,20 hr.,

W termijnowym wikowanju:

ſa měrz: pſchenicy 13,07 hr., rožki 8,05 hač 8,07 hriwnow,

ſa moju: pſchenicy 13,42 hr., rožki 8,75 hač 8,72 hriwnow.

Wiki wječera w Lubiju. Butra 1—1,10 hr., jeja 15 up., twaroh 25 up., kiſały kał 8 up., bêły 15 up., cźeſtwjeny 10—12 up., morchej 15, jêdźna loboda (ſpinat) 60 up., zbłła 15 up., cźeſtwjena rêpa 15 up., mêrnik (ſeſerij) 30 up. (ſchtuka), banje (Kirbiś) 8 up., jabłuka 10—40 up., bêrny 5 up., łany wołoſ (litr) 1,80 hr.

Wiki wječera w Shorjejzu. Butra 1—1,75 hr., jeja 13—15 up., howjaſe mjaſo 1—1,20 hr., ſwinjaze 1,10 hač 1,20 hr., cźeſtaze 0,90—1,10 hr., ſkopjaze 1—1,10 hr., cźeſtwjeny a bêły kał 10—18 up., jêdźna loboda (ſpinat) 40—55 up., mêrnik (ſeſerij) 30—40 up., zbłła 12—18 up., morchej 10—20 up., jabłuka 15—60 up., twaroh 25 up., bêrny 10 puntow 30—35 up.

Wiki wječera w Khorjebuſu. Butra 1,80—2 hr. (ſa punt), twaroh 30 up., jeja 15 up., howjaſe mjaſo 0,80 hač 1,20 hr., ſwinjaze 1,10—1,30 hr., ſyra pleśina 1,60—2,10 hr., połcź ſuſchony 1,40—1,60 hr., ſchmalc 1,50—1,60 hr., jeja 15 up., łany wołoſ 1,60 hr., hlinj 1,90 hr., ſchcźuki 1,30 hr., karpy 1,40—1,50 hr., hołoje 0,70—1 hr., żiwe kury 2—4 hr., khapony 2—3,50 hr., karnikle 2—2,20 hr., kołrabi 10—15 up., morchej 10 hač 15 up., jêdźna loboda (ſpinat) 50 up., cźeſtwjeny kał 10—20 up., jabłuka 20—40 up., bêrny zentnaŕ 3 hač 3,50 hr.

Na **ſwinjaze wiki** wječera w Khocźebuſu bêchu wſchelnali 1066 proſtakow a 143 bêhkow. Te płaćachu:

proſtaka: małe 20—25 hr., trênje 25 hr. hač 30 hr., wulke 30—35 hr.,

bêhaki: małe 35—55 hr., trênje 55 hač 30 hr., wulke 80—110 hr.

Tydźeńſka roſprawa wulkoſtwinjeńſkeje Metz a Co. w Berlin-Steglitz. Sſwinjenja dźeń a bóle dźeja. Dobre dźećelowe ſwinjenja ſu jara žadne. Sſedmihrodſki dźećel rady wjekupuja. Sa to ſo bóle ſa franzowſkim praſcheja. Teſe płaćiſny ſapiſachmy:

Cźeſkowy dźe ćel	85—110 hr.
bêły	80—120 hr.
ſchwedſki	65—90 hr.
żołty	28—35 hr.
inkarnatſki	20—42 hr.
luzerna	70—86 hr.
heidſuch	14—17 hr.
żołte lupiny	9—10 hr.
ſeradela	10—13 hr.
woka	11—13 hr.
hrôch	14—15 hr.

Na ſchedak

Cźeſćka a kundroß w Němſkich Paſtijach 16.

Krowa, wyſokoſtwinjeńſka do cźehnjenja w Kukowje 47, w Khróſćizach 63, w Kamjenzu, wóbłiczi hród 8. — **Krowa,** młoda dójka, w Bêlej 17 b.

Sſo pytaja:

Introwny w Kſchidoſe 6.

Schoſêr, knježi dwór w Delnjem Wollſchantu.

Drjewowa awkzija:

Na Hrodźiźanſkim rêwêje ſobotu 20. 2., pop. w 2 hodź. we Skali: 50 twjerdych hromadow, 5 mtr. twjerdych kuluchow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/411 hodź.: Sſnadny wobrot žita na wječera wjećor ſwjeſchenych płaćiſnach wobſtawa. Tendenza: Wobſtawaza.

Dop. 3/412 hodźin kaj pśched hodźinu. Tendenza jara wêrna.

Płaćiſny na Barlinſkich produktowych wikach.

Kito a wołjowe ſyrnje po tuni abo 1000 kg, bjeſmi 100 kg, płaćiſny po ſoſej hriwnje.

	17. 2.	16. 2.		17. 2.	16. 2.
Pſchenicza	245-248	245-248	rožk. wołoſſki	14,75	14-14,75
rožka	142-147	142-147	poch. melaſa	8,00	8,00
nałet. jećmjeń	166-190	166-190	ſeradela	32,50	—
naſ. jećmjeń	137-153	138-154	ſêrnjaze krujki	14-14,30	14-14,30
wowſ	154-164	154-164	bunq	20-20,50	20 20,50
faturiza(Mais)	183	—	woka	23,50	24,50
pſchenicz. muka	32-35,50	33-35,50	łany wołoſſki	20-20,00	20-20,00
rjana muka	22-22,50	23-23,05	mêrne lupiny	12-13,00	12-13,00
pſchenicź. wotr.	10,50	10,59	żołte lupiny	14-15,00	14-15,00
rjane wotruby	9,40	9,40	ſyrna, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
rapź	345	345	" rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
łane ſyrnje	—	—	" pſchenicź.	0,70-1,20	0,70-1,20
hrôch	22-25,00	22-25,00	" wowſna	0,90-1,35	0,90-1,35
pjetuſchki	20-21,50	20-21,50	" jećna	0,80-1,25	0,80-1,25

Płaćiſny rêſneho ſtotu na Drježdźanſkich ſłótnych wikach.

18. februara:

8 wołow, 8 byłkow, 11 jałowjow a krowow, 643 ćelatow, 65 wowjazow, 347 ſwinſ.

Woły, byłi, krowy a wowjzy bêchu we wikowanju ſłabe, tohodła ſo wêſte płaćiſny njepoſtajichu.

Płaćiſny ſa

ćelata: 2. 67—70, 3. 62—65, 4. 50—56;

wowjzy: 1. 48—52, 2. 40—44,

ſwinje: 1. 76—77, 2. 78—80, 3. 73—75, 4. 60—72.

Hosćenc w Nowej Wjescy p. Worklec.
Sobotu, 20., njedźelu, 21. a pónđźelu, 23. februara
so kozłopiwo toći

Přećelnje přeprošujetaj
Jozef Geißler a mandźelska.

Hosćenc w Tranjach
Sobotu, njedźelu a pónđźelu je
wulke kózłopiwo
Najł. najédź a napoj.
Sobotu a njedźelu **reje.**
Wšěch přećelow a znatych přeprošuje
hosćenćaŕ **Handrij Hajnka a mandźelska.**

Radwořskej wokolinje
zdźěluju, zo sym w Hesee domje w Radworju
pjekarstwo a klamarstwo
zarjadował. Budu so stajnje prócować, wšitka přeća wobdźerstwa swědomiće dopjelnić.
P. Bělk, pjekaŕ.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Motorske koło
(Alba) sportski modell, 2 PS, z elektr. swěcu, tachometrom, nowe wobrućene, je na předań. Płaćizna 675 hr.
Wobkładać móžo so njedźelu dopołdnja.
Albinus, Friedrichstr. 3.

D-mot.-koło
modell 1924, předa so tunjo za hotowe pjenjezy. Bliže zhoniće we wud. „Serb. Now."

Sofy matracy
poruča
August Pietsch
na Kamjeńtnej hasy 19
pódła Krony

Přikrywy za hlido a taflu trjenišća, trjenja
wulki wubjerk, dobra kajkosć
K. Erler, na Žitnych wikach 11

To so próca płaći!
Přeswědčće su wo woprawdźitosći a tunjosći mojich tworow.

Konfirmandski woblek 17.50 24.00 29.00
wulkosć 7—9
Konfirmandski woblek 19.75 28.00 34.00
wulkosć 10—12
Konfirmandski woblek 26.50 29.75 37.00
wulkosć 38—43

Wšitke wobleki do powołanja za čas wučby
Jenož wupruhowane kajkosće

Hugo Pachaly
Dalokoreńčak 1450 **w Budyšinje** před Šulerskimi wrotami

Konfirmaciske a pruhowanske wobleki
na hobrskem wubjerku — Kajkosće, kiž su so kóžde lěto najlěpje wuznamjeniłe, dokelž su derje wuwjedźene a sedźa, jako bychu dźěłane byłe po měrje.

Konfirmaciske wobleki we wulkosći 7—9 wot **20** hr. sem.
Konfirmaciske wobleki we wulk. 10—12 wot 24, 27, 30 35, 45 hr.
Konfirmaciske wobleki we wulk. 38—43 wot 29, 35, 40, 56 hr.
Konfirmaciske wobleki za tajkich, kotříž trjebaju wulkosć doroščenych wot 42 hr. sem hač k najlěpšemu **pruhowanskemu woblekej** po samsnej płaćiznje.

Jakety a mantle za konfirmandki wot 15 hr. sem hač k mantlam z najlěpšeje tkaniny.
Žonjaca, mužaca a dźěćaca konfekcija
we najwjetšem wubjerku a po znatych tunich płaćiznach.
Gumijowe a Bozenske mantle kaž też **jaki do wětra z 10% spušćenja.**

Moja wobkhodna zasada je też we nowem lěće:
wulki wobrot, mały wužitk.
Zhotowjenje po měrje za najkrótši čas.

Konfekcijowy dom Karl König
w Budyšinje, na Žitnej hasy 4.

Vogtl. gardiny
ntr. 45 pj wumjelske gardiny 3 m Madrasowe gardiny 3.50 tkaniny za vitraže wot 65 pj. sem **Erler,** na Zw. Lawskej hasy 10.

Wubjerk z hromadam
mužacych a žonjacych
kołow
Jenož najł. bódn. znamki Presto, Schladitz, Grützner, Torpedo, Mifia, Express a Special po najpřihódnišich płaćiznach.
Podźělne płaćenje.
Dom jězdnych kołow
Witek w Sćijecach.

Strympy, rukajcy, šatki za čěłne dźěći.
W. Köhlerowa, Hłow torhošćo 9

Automatiske připrawy k napojenju skotu,
patentowane, podawa tunjo a je radłubje k radźi, też štož płaćenje nastupa. Dopisnica dosana.
Gustav Wenke w Zhorjelcu
Konsulska dróha 36, telef. 2368

Frauen
Poručam swój wulki skład
přepasków, měšačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radłubje k radźe.
Wagnerowa w Budyšinje
před Sulerskimi wrotami čo. 9.

Meble
Poručam meble kajkežkuli družiny
Jura wulki skład!
Jstwy za knjezow, jédźne jstwy a spanske jstwy z duba a barbjene.
Wulki wubjerk kuch. nadobow. atd.

Polstrowane meble
Plišowe sofy wot 120.— hr. sem, lěhanki w. 38 hr., matracy w. 38 hr. s.
— Přihódne podźělbne płaćenje.—
Otto Peischik
we Wulkich Zdźarach pola Wojerec.

Najlěpše tučne jerje
kaž też wšě družiny jerjow we tyzach:
praženo jerje, Bismarckske jerje, zakulene jerje a tajke we želeju poruča
Darmo do domu! Darmo do domu!
Cl. Malczyk, w Baćonju.

Powołajće so při kupowanju na nawěstk w „Serbskich Nowinach"

Po cyle wurjadnje tunich płaćiznach
poručam w jara bohatem wubjerku:
Mužace wobleki, sportske wobleki, wobleki ze sukna a ševiota, najł. cordowe a manchestrske wobleki, wobleki za młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći, wobleki z tkaniny a z manchestra; najł. zymske jupy (najtuńšo) **krute manchestrske kholowy, kholowy do dźěła; kholowy z tkaniny, breeches-kholowy; módre Cóperowe jaki; płatowe kholowy; jaki do dźěła, lacy; šěroke kholowy; jaki do wětra; gumijowe mantle; šwedske mantle, krótke kholowy a tajke z lackom, kholowy za młodźencow, hólcow atd.**

Konfirmandske wobleki!
20; 22; 28; 30; 32; 36 hriwnow
Wulki wubjerk! Wulki wubjerk!
Wold. Menger w Budyšinje
(přjedy: A. zwud. Mengerowa)
na Serbskich hrjebjach čo. 6
staroznaty, krutozasadny a sprawny wosebity wobkhod z garderobu.

Gardiny, šaty
tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

Drjewjane stupnje, drjewjancy a drjewjanc. drjewa,
kupujeće najlěpje a najtuńšo we tworni drjewjanych stupnjow a drjewjancow
Oty Hebera
w Budyšinje
Telefon 1465.
na Serbskej hasy čo. 9.
Tohorunja poručam swój **wulki skład hunclow.**

Serbske křćeńske lisćiki
Serbska knihafnja
w Serbskim Domje w Budyšinje.

2lětny
plahowanski byk
je na předań
w Sernjanach čo. 7.

Wysoko-sućelna **krowa**
je na předań w **Manjowje** čo. 22 pola Wojerec.

Mlóćace mašiny, elektromotory, centrifugi a syjace mašiny
wotedawa směšnje tunjo
Karl Gast w Budyšinje.
Počahujće so při kupjenju na tutón nawěštk!

Swobodne městno za
Welsec kupny dom w Kulowje
Założeny 1868. Telefon 12.

Příloha k čislu 42

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 19. febr. 1926

„Zelený dom“ w Drježdźanach.

Pschihotowaze dźěła sa 5 lětny roshlad, „Jubilejnu jahrodnu wustajenzu“, kotruž 23. hapryele wotewrja, pokazuje mózne. Najebacz wschelakeho njehóbneho wjedra je so poradźiło nimale wscho hižom swopadsecą a wschitke pschihoty semje wukonjecź. Pomaku hižom mózesch hobrika pschestrěli tuteje wustajenzy pschewidźecź, do kotrejež je rjany dźěl płakuneje „Wulkeje fahrody“ sobu samjećzeny a ma'ch hižo wobras zyłeho sarjadowanja. Na wusnamnym městnje, hdźež so hłowne puce ekshibuja, kotrejž wjedu k rózowym, k dalijowym a leśnoknětkowym polam, twarja pilnje na „Selenym domje“ (wulkej zyrdwi). Zdeju tuteho twara staj wupokazanej architekt Josef Wenizker se Dortmunda a sahrodnitki architekt Gustav Allinger z Barkina. Mnoho architektonikeho a wumjelskeho wuznama śmeje zwar też tonu płužicź, so mo'a zebi ludźo z 30 metrow wysokeje tśěchneje ruminy wu...zenju dokładnje pschehladacź — a wócźko haha pschez zyke Drježdźany hacź k idalenym krajnym hórkam rjaneje Lobjoweje doliny, kotraž z nimi kaž z pjatnym wěnzom wobwěnzuje starokrajnu stolizu Saksonskeje, schěroko rozśežane historiske Drježdźany. Konstrukcija tuteho twara p'chewidźe so zyle z drjewa. Wobsedźity efekt budźe swonkownje selena pycha z dźiwjeho wina, kotrejž so w 15 etažach wokoło śeśenow postaji pschihotowasa. Sa zyke sapleczenje je 3000 rostlinow trěbnych, kotrejž su hižo w nalěcu 1925 do wobsedźitych kaschcźikow nasadźeli. Kóžda tśeca etaža sajo dostanje koło wokoło wěnz pjatnych kwětkow, wěso też w budobjach, wscho pak kak wulkotnje samóśeśene, so budźe swonka jenoź selena a pjatna pycha widźecź. Sakladna forma zyłeho twaru je hwězda. Nutskownu architekturu stajuja po modernych gotiskich formach, schwižne stołpy zahaja pisches dwaj wustupkaj (chory) do wyšokosće, mjes tym so wot horjeka dnjowe (stónčne) žwětło pokšěmnotu wobkwětluje. Elektrike zdobadło njepschestawajzy wopytowari wustajenzy na tśěchnu ruminu hoze a dele woju. Po wječorach, hdyž zmérki na semju so rozlehnu, budźe „seleny dom“ je swojej wokolinu pisches žwětkomjetaki, na wschelakich tónzinach „wulkeje fahrody“ postajenych, stojnje wobswětleny. Zyły twar stoji na wumjelszy nastupanej terazy w pscherěźku nětdźe 60 metrow. Schěroke sthodźenki, wobrubjene z plastikami (postawami) prěnich wumjelszow, wjedu z pitanje wustajeńskeje ruminy k powyschenemu fryedźišchcu wulkoneje wustajenzy. Wo dalschich drobnoćzach, dźiwadle, sawjedźelenjach a wobzedźitych posticzenjach we wobluku wustajenzy budźemy bórzy dale rosprawjecź. Hižo nětkole žně so prajicź, so budźe tuta Drježdźanska sahrodnitka wustajeńca jena z najwjetšich, kotrejž su w Němskej hdy sarjadowali. Sliczimy liczbu wschěch wobsadźenych rostlinow a kwětkow, ma so wuznaczź, so tu w Drježdźanach lětśa widźimy najwjetšchu nowozasnu kwětkowu sahrodu zyleje Europy. D.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

— **W Michalskej zyrkwi w Budyschinje** śmějetej njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. němsku spowědź a kwjitkowsku farar Rjeda, dop. w 9 hodź. němsku a 1/11 hodź. serbsku Boža słužbu farar Tischer.

— **Krajnozyrkwinske shromadźeństwo w Budyschinje** na Rózowej haju 31. Njedźelu dop. 1/2 11 hodź. njedźelska schula; wječor 1/2 8 hodź. evangeliska shromadźizna. Wutoru wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny za r. sprjedź. Pschesć. za młodźencow a pjatu tehorunja za młode hólcy. Schiwórk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina. — Knjes shromadźeńskowy wothładar Zimmermann z Budyschina śměje tele biblijske hodźiny. Njedźelu pop. 1/2 5 hodź. na Židowje, pónjedźelu w Kumwałdźe, pjatu we Semjakach a pjatk w Tuchławach. — Knjes shromadźeńskowy wothładar Kschižan śměje njedźelu pop. 1/2 2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblijsku hodźinu w Bělej Horje, njedźelu wječor w Hornim Hbjelsku, pónjedźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Hornjej Hórzy, pjatu w Dubrawy, schiwórk we Lušku a pjatk w Rodźezach. — Pónjedźelu 22., wutoru 23., a pjatu 24. februara śměje evangelist Kreling se Sebnicy, kóždy króć wječor we 8 hodź. w Eben-Ezeru w Bělej Horje evangeliskske pschednoschki. Sastup je sa kóždeho darmo.

S Budestcz.

Njedźelu Invocavit rano 1/2 8 hodź. serbska spowědź. Dopołdnja 1/2 9 hodź. śměje farar Domaschka serbske a w 10 hodź. němske predowanje.

Njedźelu Invocavit Boža słužba sa dźěći wupadnje.

S Bukez.

Njedźelu Invocavit rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. 1/2 9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boža słužba.

S Budyschinka.

Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. serbska spowědź a w 9 hodź. dop. serbska Boža słužba.

S Barta.

Njedźelu Invocavit dop. w 9 hodź. serbske a 1/2 11 hodź. němske kemschenje.

Semrěła: Hana Frida Margareta Scholcźiz, rězniskeho mišnira w Suborničanj dźowka, 19 dnjow.

S Delnjeho Wujězda.

Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/2 11 hodź. němske kemschenje.

Semrěł: wumělnik Michał Winkler w Delnim Wujězdźe, 78 lět stary.

S Hodźija.

Njedźelu Invocavit śmějetej farar Voigt rano 1/2 8 hodź. němsku spowědź, farar Wjesak dop. 1/2 9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. Pop. w 2 hodź. zyrkw. rosrěčowanje z mužskej serbskej a němskej młodźinu.

S Husći.

Njedźelu Invocavit rano 1/2 8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/2 9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boža słužba.

S Hornjeho Wujězda.

Njedźelu Invocavit dop. 1/2 9 hodź. němske kemschenje.

S Hucźiny.

Njedźelu Invocavit dop. w 9 hodź. serbska Boža słužba, 1/2 11 hodź. kemschenje za dźěći.

S Hrodźišcźa.

Njedźelu Invocavit rano 1/2 8 hodź. serbski hamt, 1/2 9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boža słužba. Popołdnju w 2 hodź. rosrěčowanje.

S Khwaczicz.

Njedźelu Invocavit dop. 1/2 9 hodź. němske a we 10 hodź. serbske kemschenje, 1/2 12 hodź. dźěćikemschenje. — Wječor 1/2 8 hodź. pschednoschk se swětłowobrasami (Hornjo-Ammergauske póstne hry).

Semrěli: 11 februara Friedericka Charlotta Augusta rodź. Bergmannez, Jana Augusta Zocha, fabr. dźěłaćerja we Wulkej Dubrawje mandźelska, 64 l. 11 m. 19 dn. stara. — 16. februara Arthur Max Mieth, wyšowaŕ (Zeichner) w Margarećicnej Hćeje — Khwaczicach, 26 l. 3 m. 23 dn. stary. Semrě w měšćańskej chorowni w Budyschinje.

S Klukscha.

Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/2 11 hodź. němska Boža słužba.

Pónjedźelu wječor we 8 hodź. pschednoschk w Schuterez hosćenzu w Klukscha: Rusa młodźiny a pschiwłuschnosće maćerjow: knjeni Schoenfelderez z Budyschina.

Semrěła: Ingeborg Gerda Donathez, Roberta Gustava Donatha, khěžerowobsedźerja w Komorowje, mandź. dźowćiczka, 20 dnjow stara.

S Kotez.

Njedźelu Invocavit dop. w 9 hodź. němske predowanje 1/2 11 hodź. němske kemschenje za dźěći. Sběrka. Wunoschk sběrli sandźenu njedźelu 4,21 hr. Wutrobny dźak!

S Lupoje.

Njedźelu Invocavit dop. w 9 hodź. serbska a 1/2 11 hodź. němska Boža słužba.

S Malejschez.

Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/2 11 hodź. němske kemschenje. Sběrka za zyrkw. wukublanje młodźiny. Pop. 1/2 3 hodź. lětna shromadźizna žónskeho towarstwa w farje.

S Minakala.

Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/2 11 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěći. Sběrka za wukublanje młodźiny. Pop. 1/2 3 hodź. lětna shromadźizna žónskeho towarstwa w farje.

S Minakala.

Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/2 11 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěći. Sběrka za zyrkw. wukublanje młodźiny. Pop. 1/2 3 hodź. lětna shromadźizna žónskeho towarstwa w farje.

S Nošaczicz.

Njedźelu Invocavit dop. w 9 hodź. němska Boža słužba; němska spowědź po pschisamknje. Sběrka za evangelsku wukublanje młodźiny.

Schiwórk 25. februara wječor 1/2 8 hodź. towarstwo wošadnych žonow.

S Porschicz.

Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. serbske Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a 1/2 11 hodź. němska Boža słužba. — Pop. w 2 hodź. wótr. towarstwo žónskeje młodźiny pola wošadnieje fotry. — Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje w Boschczach. — Pop. w 4 hodź. w Saschećcanskej schuli serbske Boże wotkasanje.

Semrěcáł: Marja Marta Krawzowa, mandźelska w Kdwjezach, 51 l. 11 m. 16 dn. — Marja Pawlikowa w Kubschizach, 73 l. 1 m. 26 dn.

S Rukez.

Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/2 11 hodź. němska Boža słužba.

Pónjedźelu wječor we 8 hodź. žónske towarstwo.

S Rychwalda.

Njedźelu Invocavit dop. w 9 hodź. němska a 1/2 11 hodź. serbska Boža słužba.

S Wóslinka.

Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/2 11 hodź. němske kemschenje. Sběrka. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěći.

S Wochos.

Njedźelu Invocavit dop. w 9 hodź. němska a 1/2 11 hodź. serbska Boža słužba. Wječor we 8 hodź. serbska biblijska hodźina na farje.

Pjatk 26. febr. wječor we 8 hodź. serbska biblijska hodźina w Cźelnom pola Pitschulez.

Wo sanjach.

W lětuschej symje pola naš žanje wjele trjebali njejsmy. Wot kotrych cźahow žem so žanje wužiwaju a twarja, njewěmy. Jako wobkhodny nastroj trjebaju je ludźo wot nastarschich cźahow žem. W žewjernych krajinach nascheje semje, hdźež bo zyła jenoź žanje jako nastroj k jěźbjenju znaja, wužiwaju k cźahanju pěu, kotrejž su pscheco'iwo symje a znjehonym wětram wobeje kutrajne a pod najcźežschimi wobstejnosćemi běža dalołe puce se žanjemi. Pola hórskich wobydlerjow njesełazi jenoź na spěschnosći wobthoda, ale pschede wschém na tym, so mózejch po hładkich, frjetscha lodowych puczach jenoź jara cźežko do doła poshupowacź a pódła je to nimomjery strašcne, dokelž su puce žiwjetscha nahle. Tak drje su so na to žiwućili, so we wyschschich dźělach horow dźěcźi se žanjemi do schule jěźdźa, a doroźeni je k wschém žiwojim potrjebam wužiwaja. Jako najstarsche žanje w žrjedźnej Europje drje su tanne, kotrejž łódźnizy rjebaczu, hdyž na rybołowstwo jěźdźachu; běschtej to dwě tołstej drjewje, prědku tschihoje do prědka horje sréžanej a prěti běsche šcherka dejka pschikleżana, mjes tym, sa běchu wajstarsche žanje pola hórskich wobydlerjow tak mjenowana „hutyza“, žiwe, dołhe žanje, kotrychž podnoże běchu do prědka wyšoko horje žibinjene a na tónzu często hutyza hłowa wurěźana. Jich domišna su schtyrje a tirolske alpy, hdźež z nimi drjewo wužachu. P'ches schtyrschich drjewarjow potom podšlišcho do Krkonošchow tute žanje sawjedźechu a tam twarjachu tłaki do prědka dałoko wushibnjene kaž robi a tehodła mjenowachu je tam „kohate žanje“. Tam njewužachu jenoź drjewo a w'chelakoru potrjeba sa ješiwjenje hórskich wobydlerjow, ale rjebachu je też k wužiwanju ludźi a tak dobywachu žanje pschez wjazy pscheczełow a so pschez dołe po kraju twarjachu we wschelakorych podobach. Stónčenje měsejche hóžda krajina swój typ a hišcźe dźensa žu jara rozšcźerjeny sportny nastroj wulkich a małych. A schtó njeskhodnje so rad do žani, hdyž špěchne koniki z nimi hwizdaja po symskej krajinje. A kelko ludźi khwata w naschich cźasach z měrtwom se žiwojimi žankami na ranjenjin won do horow, hdyž tam žněch leži. Na Budyschtkim dwórnischcu hižom widźěch wjesełe hibanje na tajkich dnjach. A sa dźěcźi je stajnje wobeběte wjesełe, hdyž je prěni žněh padnył; wschudźom po wjach a městach žu w žanej hodźinje też žiwoje žanki z khowankow wucźahnyli. D.

Wusudźenja.

§ **Shromadźny tajwnišch žud w Budyschinje.** 5. januara 1926 běchu 25 lětneho chofera Pawola Otu Reimanna z Wjednarjez sajeli. S dweju swatymaj bě piwo a palenz pił. K pićju běchu 13-lětnu holzn p'chiwabili. Holza bě so cźežzy wopita, a jeje pjanosć a bjeswědomosć bě Reimann wužił a žo na njepóžcźiwe waschnje na njej pschechoł. W tajnym pobudźenju žud jeho k jastwu na 8 měsazow sudźi. Na 4 měsazy pschiwołichu jemu wupruhowanski cźaš. Nimo toho bo p'chepytowanska jatba ke khłostanju pschiliczi. Sakitowaŕ bě referendar Kakauch z Kumwalda.

Khłostanska komora. Murjeŕ Robert Ota Kuba z Kamjenza bě woženjenu žónsku na njepóžcźiwe waschnje wobcźešowaŕ. Wón bu dla pyhtaneho njekasanstwa wobsforjeny. Kamjenski tawnišch žud bě jeho 2. dezembra 1925 jenoź skutkownemu hanjenju winowateho spóstnaŕ a jeho k jastwu na 1 měsaz sajudźił. We jenu tež 75 hriwnow pjenježneje pokuty napołožił a jemu jastwo špuschcźił, je-li so tři lěta bjes poroka sadźerźi. Statne wěcznistwo a mandźelski žony bě jako pódlanski štórźnik powołanje sapołožił. Wobej powołkani žo z njejenjom wudawkow sacźišnyschtej. Jednanje wotmě žo z wusamknjenjom sjawnosće.

§ We tajnym pobudźenju jednajcźe fo pschecźiwo żeleznemu wobkhodnemu assistentej Hanbzej Herbertej Halamje je Ssebnicy. Wobkorjeny je žo w tamnischim dwórnischcźowym twarjenju a w žiwobodnych kuhelach pschecźiwo wlodyni hołzam na wjehańšcźiwe waschnje pschechoł. Tawnišch žud w Sebnicy bě jeho k jastwu na 6 njedźel sajudźił. Statne wěcznistwo pak powołanje sapołoji a 2 měsazaj jastwa nanicźowacźe. Powołkaništi žud khłostanje na 2 měsazaj powyschi.

Přilopk.

* **Dźěcźi žo z rucznej granatu morile.** We jenej wjsy pola Hornjeho Hłohowa (Obergłogau) namakachu dźěcźi na polu jejkowu ruczinu granatu. Pschinjesechu granatu domoj a hrajachu jej z njej w hydlenju. Nadobo granata rosbuchny a dwě dźěcźi na granwocźiwe waschnje rosthorhachu. Wonej hnydom wudyhałachej. Dalšche dźěcźi, kiž wo jstwě pschebywachu, žo njemje abo bóle sranichu.

* **Schtyrnaczełetny žyn sastrěli žiwojeho nana.** 14 lětny žyn jenoho żelesniżarja w Mainzu je sandźenu wojebu žiwojeho nana z revolwerom sastrělił, dokelž dyžyše jeho nan z ruku połkołtaczź. Sšyn bě nětcźo njeschmaneho žworak. Kulka trjechi nana do delnjeho žiwota. Nan hnydom na to wumrě. Młodostneho morderja žiwojeho nana hnydom na to sajachu.

* **102 lěcźe stary.** W Angermünde pola Düsseldorfa žiwjeješcźe nětdźischi wtorjeŕ Josef Bruns žiwoje 102. narodniny. Ministerstwowy president Braun pósła jemu žbožopschecźa pruskeho knježerstwa.

* **Karneval w Kólnje.** Njedźiwajzy pjenjeżnoze nuzy a policajskich pschepisow njeje žebi wobydlerstwo we Kólnje tej lětśa žiwoje stare karnewalske prawo wjacź dało. Sjawne cźahanje po dróhach, kaž je je wobydlerstwo z prjedawschcźeho cźasa znjezene, hu wšo sakasane, ale sa to na salach wjazy žiwjenja kujeseche. Ssobotu wotmě žo wulki sjawny maskowy bal „wulkich Kólnischich“ w małsowni, na kotrymž žo wjele pschez 7000 wožowbow wobdźeli. We tole najwjetschi karneval, kotryž je žo hdy w Kólnje wotměł. Njedźelu wjecźor cźischcźenza psched žwjedźenischimi hosćenzami hišcźe jara pschiběrałasche. Psched wulkimi hosćenzami a kofejowniami cźischcźachu žo ludźo w pschedwjecźor-

niſchich hodźinach a cźakachu hodźiny dołho, hacź ſo durje njewotewrichu.

* **S maſtowého ſwjeſelenja do ſmjerce.** Struchle wobſamknu ſo w Rotenkirchu pola Kölna karuſelaſka nóſ. Automobil ſe ſchtyrjonoi wobſtadżeny ſajźdże na Bayenſkej dróhi ſ polnej ſpěſchnoſcu do druheho automobila, kiž bě ſaſo tſerjenu autoi mějo mjeſto na prawu na lěwu ſtronu ſ pucźa ſajźe. Schofér prěniſchego automobila, kiž Rotenkirche pſchijědże, ſhubi knjeźiſtwo nad ſwojim wozom. Wóſ ſo wuſkoſkim drjeſy dele ſajźdże, cźiſny ſo pſches kryp parneje łódje do Rheina. Po wjaſnyhodźinſtim próſcźenju mózachu automobil ſ wody wucźahnyć. Tola woſoby, kiž běchu w nim ſedźale, běchu ſo ſhubile. Mjenja, ſo je je woda wotnjeſła.

* **Wjele pruhowanych muż.** W jenej wſy njedaloko Bebry w Duriuſkiej ſ mjenom Falken ſtukkowaſke dźěſchi cźaſ jako duchepaſtyr po zuſym dole cźi Werry ſnaty farar dr. Wegner, kotrehoż mózemy dże jako wjeſelſtrouſkeho akademika woſtajmjenicź. Farar Wegner bě najprjedy ſ wucźerjom w ludowej ſchuli a cźinjeſche jako taiſi wobej wucźeſkej pruhowani. Potom wotpoloži pruhowanje abiturientow a ſtudowaſche bohoſłowſtwo. Teź tu wobſta wjace pruhowanja, kotrež ſo wot fararja żadaju. Nětko pſchiwoſbroczi ſo k filologiji (ſtowoſphtu), dobu ſebi titul dr. phil. a Fakultas dozenti, kotrejž jemu prawo dałſchej k roſkmuſcźowanju na wyſcźiſchich ſchulach. Farar Wegner ſtudowaſche na to lěkarſtwo a doſta po wobſamknjenju approbaziju (dowolnoſcź a ſmědżeſche wſchudżom lěkarſku praſkis wukonjecź, ſchtož teź w ſwojej wobſadże ſ wobſebitej lubo cźu cźinjeſche, bjes teho ſo by ſwojim kollegam wot lěkarſkeje fakulty khtuje konkurrenzu cźinił. Tola wjeſelſtrouſkemu a wědomoſcze wolnemu duchowneniu knjeſej toſe hiſchcze njedożahaſche. Tak ſtudowaſche hiſchcze hojenje lubow a doſta teź w tymle nowokanju ſtatne pruhowanje jako ſubny lěkař. W pôſledniſchich tydźenjach ſaběraſche ſo dr. Wegner ſe pſichihotami k juriſtiſkemu ſtudiju, kotremuż dyrbiſche ſtónc nje ſtudowanje ludoweho hoſpodarſtwa ſcźeſkowacź dacź. Tu ſebi ſ nječim krejż ſajźdojeſi, a wunjeſ ſel dny na to nječhto pſches ſchtyrjecźi lět ſtary. Zjiwjenje fararja Wegnera bě we wěrnym ſmyſle ſłowa „Zjiwjenje pruhowanjow“.

* **Kajka je to macź?** Na jeleſniſkej cźarje ſ Falkenawa do Graſſiz w Cźeſkoſłowakſkej namaka jeleſniſki wotkładowacź blizko Cwodawy nětdże tſi lěta ſtareho hólcźa, kiž pſchi pſches koliju leźeźe a kotremuż běſchej ruczy a nóży tak ſ powjazom wjazanej, ſo ſo ſhótnycź njemóżeſche. Straźnik wopraſcha ſo hólza: „Schtó dha je cźe jow poloźił?“ „Moja maćerka!“ wotmolwi hólz. Straźnik ſo dale wopraſcha, hdże macź je. Na to hólz wotmolwi: „Je po ſchokoladu ſchła.“ S cźichim wjeſelom cźakaſche, ſo jemu macź bórzy ſchokoladu pſchinjeſe, woſta dźěcźo ſcźerpliwje na koliji leźo. Njeby-li ſtrażnik w prawym cźaſu pſchichoł, by dźěcźo mjeſto wocźakanjeje ſchokolady ſmjercź pod lokomotivu namakało. Njedóſtawaju khtuneho pytanja njeczłowſtwu macź hiſchcze namakali njeſmu.

Pſirownanje němſkich a łacańſkich Pſchirunanje němſkich a łacjańſkich pismikow za pisanje a cźitanje: pißmikow ſa pißanje a cźitanje:

e=ź, z=ſ, s=ß, č=cź, ć=cź, š=ſch, ř=ſch.

* **Wulke wóhnje w Auſtraliſkej.** S njeſmjerniej horzotu ſo w ſtacje Viktoria wulke lěſy a kerki ſapalichu. Hacź dotal ſu 27 cźłowk ſpalenych ludźi, kiž w kećźinach bydlachu, ſ popjela wuczahnyli. Statne lěſy ſu ſo ſtraſchnje ſapuſcźiſe. Budże na 30 hacź 50 lět tracź, pſchedy hacź budźu lěſy ſaſo wuſitkowe drjewo podawacź. Jedyn wobſedźer ſ wohnjom 2500 wowzow ſhubi. Zyła ſchkoda wobliczi ſo na 140 000 puntow ſterlingow.

* **Ssamomorderſtwa we Wuheřſkej pſchiběraju.** Poſledniſej dwě njedźeli ſtawaju ſo ſ kóżdym dnjom wjazy ſamomorderſtwow. W poſlednich dnjach je ſo epidemija też do wyſchich worſchtow pſcheſcźěhała. Schtyrjo advokatoju ſu hižo ſwojemu żiwjenju kónc cźinili. Teź jedyn techniſki wyſchiſki radźeſer a jedyn generalny direktor w Budapeſcze ſtaj ruku na ſo ſkońiłoj. Pſchicźina ſamomorderſtwow leźi w poſchkodźenej krajnej nuſy. Teź nětdyſchi miljardar Hónich je ſo pſched nětkotrymi dnjemi ſhubił. Mjenja, ſo je ſebi teź żiwjenje wſak, dokelž njemjeſche cźoże w ſpekulaziji.

* **Fabrika kożowych tworow ſo wotpalila.** W blidakni Ideal-kożowych dźěłarnjow we Wiltzu w Luxemburgſkej wudyri woheń, kiž ſa krótke hodźiny zyle twarjenje ſnicźi. Dokelž je pinja ſ betonowymi wjerchami ſchkitana, njemóżeſche ſo woheń ſ wokolijotwym a druhim ſkładam dobyeź. Schkoda je jara wulka.

* **Krwawny mjeſtnik w jenej Moſkowſkej klinizy.** Po powěſcźi ſ Moſkwy ſaſtrěli w jenej klinizy muſiki ſ mjenom Loſnaczow, kiž bě bjes dźěła, cźiłowneho lěkarja dra. Meiſela a na to w pódlaſiſej ſtwě ſubneho lěkarja dra. Meiſelaſkeho. K pomozy pſchiſłyſchataſcheho uſlowneho lěkarja klinik dra. Hirſchfelda ſ dwěmaj wuſiſtomaj jara cźeſcźy frani a na to ſo ſam ſaſtrěli. Dr. Hirſchfeld ſteji w ſmjertnym ſtroſche.

* **Když podrunjnik wucźahnyjeſ nożze — a hkeja ma ſo wottorhacź!** S Pariſa ſo piſcha: Wulke ſpodźiwanje a ſobom wjele żorta wubudkuje w Pariſkej ſjawnoſcźi ſwada mjes wobſedźerjom khěże w Faubourg St. Honore a jeho podrunjnikom, jenym tapezěrarjom. Po franzowſkim podrunjnikow ſchkitajym ſakonju njemóże ſo nichtó k wotſedacźu abo k mumérjenju ſwojeho bydlenja nuſowacź, je-li ma wobſedźeſ wotpohlad, ſwoju khěju pſchetwarjacź. Tapezěrar wobydleſche w prěnim poſkhodże jenu iſtwu, kotraż k jeho wobſkhódej ſłuſcheſche. Khěża ſe ſwojimaj dwěmaj poſkhodomaj běſche khětro dobżěłana a tohodła ſo wobſedźeſ roſhudźi, ju ſwottorhacź a na to město nowu ſ pjeczimi poſkhodami natwarjacź. Sé woſchěmi podrunjnikami — ſ jenowſtkom tapezěrarja — běſche ſo ſ dobrym wuſpěchom, dokelž jim w nowej khěži rjeniſche bydlenje ſa ſamżnu placźiznu poſkicźowaſche. Ale tapezěraria njemóżeſche natwarjacź, ſwoju iſtwu wurumowacź. Wón bě ſe ſwojej iſtwu ſpokojom a njetrjebaſche żanu druhu. S tym běſche pſcheſcźiwo wſchemu pſcheſmérjenju. — Wobſedźeſ ſej nuſyſleſche, ſo budże tapezěrar wochowacź, ſapowěſa ſ wotſtorhanjom. Bórſy ſtojachu wot domſkeho jenoż hiſchcze murje, kotreż běchu podyjera tapezěrarjoweje iſtwicźki. Skónczuje buchu też tute potorhane a iſtwa ſtejeſche na drjewjanych roſchtach ſama w powětſe. Dla bróſnjeſe fronty dyrbjeſche ſo nowa khěża 4 metry wyſoko ſtorcźicź. W poſlednich dnjach dóſtachu podpołożiſchi roſchtam ſyſne kuluchi a pſcheſmunychu tapezěrarjowu iſtwicźku też nětkotre metry nahad. W blížſchim cźaſu budu nětko wokoło jeho iſtwy nowu khěżu twarjacź. — Njewěmy, ſchto dyrbiny bóle wobdźiwacź, hacź ſpodźiwny franzowſkich ſakónow abo wunmyſlenoſcź podrunjnika.

* **Se ſtawiſnow nowin.** Prěni nowinarſki roman pod ſunu ſtu wuda jena Parijſka nowina w lěcze 1836 a wukhadżeſche ſpjera Emila Girardina. Prěnja němſka nowina, kotraż roman pſchinjeſe, běſche „Nürnberger Korreſpondent“. Feuilleton (małe powdaříſkha) ſo tchorunja w Pariju 1880 ſahwjedże. Jako najprěnſcha němſka nowina nóże ſo ta 1609 wot Jana Carola w Straßburgu wobſkładowacź, prěni dźeniſ wuidże 1660 w Lipſku. Prěnja illuſtrowana (ſ wobraſami) nowina běſche w lěcze 1883 ſakoženy „Pſennigmagazin“.

* **Redaktor eſtimoſkich nowin wumrěł.** 84 lět ſtary je redaktor najſtóle k polnoſy wukhadżazeje nowiny zyłeho ſwěta, Lars Möller, ſemrěł. Po nanje bě Dana a po maczeri Eſkimo, kiž je ſwoje nowiny ſam ſtajał a piſał. Wuſpěch je ſe ſamżnymi drjewowymi wurěſkami. Nowina, kotraż ſ wopředka jenoż jónu ſa lěto wukhadżeſche, je ſo po nječźim dla żurnaliſtikeje wobdarjenoſcze redaktora jara wuwiła a na poſledk kóżdy mětaż wukhadżała.

* **Schkitanſke naprawy pſchi jenym prozeſu w Amerizy.** Wutoru je ſo w Lexingtownje prozeſ pſcheciwo cźornuchej ſapoczaſ, kiž je jeneho muża a jeho dwě dźeſći ſtónzowaſ. Boja ſo, ſo pſchi tóle ſkładnoſci k pſchieſcźehanjam cźornuchom dóńdże. Guverněr je ſebi tehodła 1000 wojakow, 30 maſchinſtich tſělbow a 3 kanony pſchiſkcź dał. Pſchiſtup k ſudniſtwu ſo we ſchěrokim kole ſawrě. Dale je ſo pſchikaſało, ſo maja ſo w cźaſu prozeſa wſche klamy ſamknycź. Wojazy ſu pſchitas dóſtali, ſo maja pſchi pſcheciſiwjenjach ſ nahej bróniu a pkunowymi bombami ſakrocźicź. Teź wſche dróhi, kotrež do města wjedu, maja ſo ſa cźaſ prozeſa ſawrěcź.

Swójbne powěſće.

Semrěli: Marja Marta Krawzowa rodź. Ssmoliz w Konjezach. — Emilija ſwud. Rychtarjowa ſ Gerſhima w Budyſchinje, 80 l. — Prof. dr. Hermann Gräfa w Budyſchinje, 62 l. — Korla Bohuwěr Ludwig w Budyſchinje. — Reinhard Münſcha, prokuriſt w Budyſchinje, 38 l. — Selma ſwud. Hólzelowa we Budyſchinje, 77 l. —Therea Schubertowa rodź. Höſerez w Budyſchinje. — Jan Hajnza, polbur w Nowej Luzy p. Wojerez, 36 l. — Jan P. Glaſer, w Sréſchnje, 60 l. — Wylem Pawoł Schołka w Budyſchinje. Luiſa ſwud. Eineckowa rodź. Hoffmannez w Budyſchinje, 55 lět. — Hana Augusta ſwud. Pětſchowa rodź. Redo w Mučźnizy p. Bóſkowka. — Augusta Iwanowſkowa rodź. Kappleraz w Wělej Wodźe, 45 lět.

Hamtſke wozjewjenja z Budyſina.

Sawěranje pſcheſow!

Dnja 7. a 8. februara 1926 ſtaj ſkajenaj pſchaj w Bacźonju, Libonju, Smochežicach a Jażeſnju pola Njeſwaczidła nětkotre wozoby ſkukaloj.

W prěniſchim padże jedna ſo wo dołhokoſmateho, cźerneho pſa ſrěnjeje wulkoſcźe ſe żoltymi nohami a ſchescherjatej wopuſchu, kiž kujeſa njemjeſche, kotrehoż ſu w Khróſcźizach ſaraſyli a do Labowa pſchiwjeſli.

Wobſedźeſ druheho pſa je khěżeſ Wiederwach w Smochcźicach.

Pſchi pſchepytanju pſcheſow w ſtatnej ſkótołekarſkej policajſkej pſchepytowarni w Drježdżanach ſu ſkajenoſcź namakali.

Pjatnja ſawěra, kotraż je ſo 28. dezembra 1925 poruczila, ſo tohodla hacź do 31. meje 1926 podleſchi. Sawěranſki wotkrjeſ wupſchestrěſ ſo na zyły wokrjeſ Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ſ městomaj Budyſchinom a Biſkopizami.

Wobſedźerjo pſcheſow ſo hiſchcze junu na to dopominaju, ſo je jich winowatoſcź, ſo ſawěranſke pſchepiſmja (pſchirunaj wozjewjenje 28. 12. 25.) kruce wobkedźbuja. Na dyrkaj 1 a 7 tohole wozjewjenja ſo woſebje pokazuje. Po nimaj maja ſo wſchitke pſy tak pſchinjeſacź abo ſawjerjeć, ſo ſ druhimi pſami hromadże pſchińcź njemóża. Zennu ſawěranju nune je, hdyž ſo poſ ſa rjeczaſkom wodźi a ma wěſty pranz. (Pſchirunaj poſtajenje hoſpodarſkeho miniſterſtwa wot 31. 1. 1925 wo pſchejźich pranzach.) Pſy, kotrež pſcheciźwo tymle pſchepiſmam wokolobéhaju, żandarmojo abo policajſke patrouille morieć.

Pſcheſtupjenja ſo bjes ſmilnoſcze khoſtaja.

W Budyſchinje a Biſkopizach, 17. februara 1926.

Hamtſke hejtmanſtwo w Budyſchinje.
Měſchczańſkej radże w Budyſchinje a Biſkopizach.

*

Sjawny pucź ſ Jiłojz do Bjedruſka ſo dla twarſkich dźěłow na Jiłocźanſkich leźownoſcźach wot 19. t. m. hacź do 13. měrza 1926 ſawrě. Jězdny wobkhad ſo na Budeſtezy abo Wobkow pokaſuje.

W Budyſchinje, 17. februara 1926.

Hamtſke hejtmanſtwo.

*

Pſchemyſłowy dank (Gewerbeſteuer) na ſo ſapłacźicź. Poſledni dźeń bjes pſchiraźka je 22. februara 1926.

Měſchczańſka rada — dawkowy hamt.

Kućik radoſcźe za pěkne ſerbſke dźěći.

Dźědowe zabawki wot Radyſerba-Wjele. — Wozjewja Serbomił Tuchorſki.

A) Cłowjek a přiroda.

12. Njedótkni ſo niečeho, ſtož ći zakazane je!

„Kejſe, kejſe nana dom;
Nanko, přińdź mi z hermankom!“
Nan to z města wróći ſo,
Tyzu ſtaji na blido.

Janko, tej tu pokoj daj;
Khroble wěka njećahaj!
Ruče w młynje pobudu,
Potom hermank pokażu.“

Januš wulcy hladaše:
„Što traš tola nutřka je?
Wěćko drobnych dźerkow ma;
Što ſo pod nim hibota?

Powočinić skradźinko
To wšak njeby zwadźiło!“ —
Krywku trochu wotćahny,
Z wóčkom wěipnym hladajcy.

Žołtoh' ptačka wuhlada,
Jako złotoh' wroblika. —
Tón bu z woknom fur a puk.
„Pješka, to b'dże swar a puk.

„Złoty mock bě za tebje;
Nět joh' kóčka pożerje!“ — —
Njedotkni ſo niečeho,
Stož ći zakazane je!

13. Pachołk w hajku.

Pachołk ſtupi do hajka,
Lipa na njoh' započa:
„Do khłódka ſo posyń mi!“
A wón lubje wotmołwi:
„Luba lipa, dźak měj dźak!
Spróceny hiśće njejsym wšak.“

Rjana róża praješe:
„Nuchaj moje wonjenje!“
Pachołkzmołwi: „Wonjeńka
Sy mi słódka lubozna.
Chceš-li so mi rady dać,
Cheu će sotře sobu wzać!“

Potom zrała truskalca
Pokiwny na pachołka:
„Wzmi mje! Ja sym dobra ći!“
Z dźakom wón so pokhili:
„Khorej lubej maćercy
Wokřewizna budźeš ty!“

14. Bože dźiwne zdźerżenje.

Bože srědki dźiwne su,
Wěchi ſtajeć njezbožu,
Njewulične, wšelake
Pře wšě mysle cłowječe.

Něhdy pachołk Drobjanski
W měśeće běše na šuli;
Tón by druhdy njedźelu
Domoj běžał na khwilku,
A ſo potom z wjeńorka
Zaso zběhnył do města.
Mać jom' zdawa w brěmješku
Sobu wšelku cyrobu;
Za połěpški dźakowny
Bě wón lubej maćercy.
Jónu zymska njedźela
Ze sněhom bě zańdźena;
Tuž ſo wón před směrkami
K Budyšinej nawróći.
W khětro čežkim brěmjenju
Njeseše sej pokrutu,
Dokelž khléb wot maćerje
Najlěpje jom' słodźeše.
Luby nan joh' přewodźo
Bě ju njeſ 'mu daloko,
Wróćił bě ſo, prajiwši:
„Z Bohom, Janko, dale dźił.“

Jara zahe zaćmi ſo,
Khmure běše podnjebjo;
Hdyž wón přez poł puća bě,
Poča placać husty sněh.
Póćmje w sněży čežko dźe,
Bórzy zmuči hibanje. —
Z Nowy Cichońc do Starych
Sprócenom' Jankej wuńdź dych;
Nozy wjele zmučenej
Wotpočinka żadašej.
Knježe sanki něčeje
Klinkotachu za nim drje,
Ale w tórnym hanjenju
Jeho sobu njewzachu.

Z boka puća jamina
Tehdy bě tam pěskowa.
Hnyd' 'mu ſtupi na mysle:
„Na khwilku ta skhowa će!
Wukhowany před wětrom
Powotpočuješ za brjohom;
A hdyž trochu wodychnješ,
Posylnjeny k městu dźeš.“
Spróceny dale njemóže
Za cichim tuž sydźe so. —
Zwažliwe to cinjenje
Lózko zwjeze do smjerce.
To je wjele ludźi 'žno
W sněhach w zymje zjebało
Spojimani z womoru
W sněży sedźo zmjerzli su.

Wón so kždy dosydźe,
Zapředże joh' drěmanje —
Dołho njetrjebało trać,
Měli wo njoh' žarować.
Tola z Božej pomocu
Zawosta při žiwjenju.
Smjerć drje sahny na njeho,
Dyrbješe pak wróćić so.
Dźiwna hara w blizkosći
Njenadźiecy wudyri:
Wustrózany na dobo
Splóšeny wón zhraba so;
Krahanca a rapanje
Do wušow so dřješe.
Wokoł' njeho při zemi
Wróny abo rapaki
Herjekachu njemdrjo
Z rěznej šiju na njeho,
A hdyž běše zbudźeny,
Z wotłěhachu do nozy.

Što te ptaki znućił bě?
To so bjez prajenja wě!
Božа starosć wótcowska
Bě je z časom póslała;
Hewak bychu na ranje
Ludźo měli čełło drje.
Wón so zebra zrychleny,
Město docpi khwatajcy:
Bohu ducy do łoża
Dźakny kěrluš zaspěwa. —
Česny muž wón pozdźišo
Wutwarjał je Serbowstwo.
Hnuty často spominał,
Kak je Bóh joh' zwarnował.

Bože srědki dźiwne su,
Wěchi ſtajeć njezbožu,
Njewulično, wšelake
Pře wšě mysle cłowječe.

by žo wo schčežtu jednako, po kotrejž druhdy ſ wosyzkom abo karu ježdžimy. Po tym je wona schérka a tak sałożena, so pschi mokrocze žo njebychu koła sarečowake. W naschich sahrodkach žu tajke 80—1,50 zm. schérke S wjetscha žu selene a pak ſ pěſkom wužypane. Pěſkowy naſypk dyrbi wschak žo husczišcho wobnowicź.

Wo sałożenju tajkeho trajneho puczíka dźemy tudy ſ nękotrymi žlowami porečjeć.

Tajki puczík najprjedy wottykaj. Dźenžnischi dźeń maja sažo rune puczíki radscho. Wijate a sawite schčežći žadaja wjele dźela. Po wottykanju semju trochu wubéhń. K tomu saſpiń dźeſchi powjas, žnano schatowy (Waſcheleine). Pschi powjasu ſ kopačžom cźěſ wottakaj. Hdyž žo to na wobémaj bokomaj puczíka wobstarał, sapoczń semju wubéhowacź. Pschi wubéhowanju możesch hižo na to dźiwacź, so schčežka trochu spaduje a je wožrjedza wyschscha hacź po bokomaj.

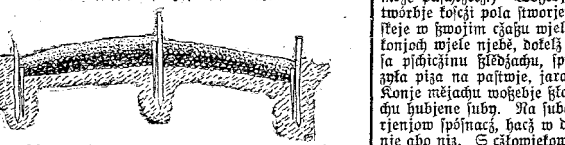

Jeli chzesch po schčežźu ſ cźeźkim ježdźicź, dyrbiſch žo we žiwu semju nęschto hłubje wumjetacź. Na wobémaj bokomaj schčežći a wožrjedza sahij koliki, kaſ množko masch žnpacź, so by trochu na nęschto hódne motane było. Potom wrpjeń ju ſ rosklepanymi kamjenjemi. K tomu wužiwaj rosklepane pólne kamuschki abo kat mjenowane klepane kamjenje. Poſlednische žu najrjedliſche. Też trużčenki (Steinkohlenſchlamm) žo ſa takſe wužypanje wubjernje hodźa. Wužypanje dyrbiſch macźejo twjerdże ſplazacź a jeli možno ſwalzowacź. Na tajku hrubu ſpódnju worſchtu naſypaj hrubiſchi a ſwjerscha drobniſchi pěſk. Swjerſchne pokypanje ſ drobnym pěſkom dyrbiſch druhdy wobnowicź. Sa ſpódni naſypaj ſa schčežći we naschich wjeſnych sahrodkach žo też hrubu pěſk (Kies) wubjernje hodźi a je tola najtuńſchi.

Skotarſtwo.

Jokanje abo hikanje koni.

(Koppen, Aufſitzen oder Krippenſetzen.)

Jokanje abo hikanje je hrosne nawuczenje koni. Pschi tom konje powětr k žebi cźahnu. S tym žo nabuwaja a druhdy na rěkanje abo kolitu ſkhorja a dyrbja je potom njeporadło dokłócź. Nękotre konjeſ jim pschi tajkim njepoczinku nętotre ſ kchudom na zjap ſapali. To žnano pola teho abo tamneho pomha, ſo žo pschiwſateho njepoczinka woſtaji. Je-li masch k jokanju pichikhileneho konja, njemėj w konjenzu žanych drjewjanych kortkow abo druhich drjewjanych pschiprawow. Na to pschi jokanju žwoju tlamu ſtajeja. Jeli pak hinaſchich kortow nimaſch a je-li też na kamjentne, hlinjane abo emailérowane žwoju khlamu ſtajeja jokaja, potom namaſaj wſcho ſ halowejowej tinkturu (Aloetinktura). To je žadławje hrosnje a jérzy žkodźazy mas. Pschi jokanju konjej je a žlėny běža. Tak naglėni kortowe kromy a wſcho, hdjež hewak khlamu ſtaja. S pschiſpěrdowanjom powětra ſmėſcha žo alownjowa tinktura ſe žlėnami a ſajérknje konjej khlamu. Wón žo wotſchagujo žmorzi a por koze. Po nęczim žo najwjazy koni jokanja zyle woſtaji.

Nólnistwo.

K cźemu wapno (Kalk) po prawom žłuži, tak drje žo mnohi we wſchędnym žiwjenju prajcha. Wapno je nimo měry k žiwjenju wſchěch ſtworjenjow, kaž też roſtlinow. Wědomoſtni ludźo jeho ſeźiwjeńſku potajnoſć dźeń a bóle wuſkedźa a ſe nja. Hižo w ſakładnej banzy žiwjenja, (Urzelle), je to najmjeńſchi dźěl abo ſapoczatk wſcheho žiwjenja, kaž pola roſtlinow, tak pola ſtworjenjow,) je wapno žobu najwažniſchi wobſtatk (Beſtandteil). Wapno je ſ wulkeho dźela w koſcźach wſchěch ſtworjenjow. Koſcze wobſahuja 50 prozentow foſforu wapnoweho (phosphorſaurer Kalk). Hdyž je joho we koſcźach mało, koſcze mjekhnu. Wapno je wožebje wažne pschi požiawnju wſchelakeje zyroby. Stworjenje, kotrež ma doſcź wapna w žebi, też tak lohko žanym khoroſcźam njepodleži. Mikroorganiſmy njemóža žo we tajkich organiſmach lohko ſahnėdźicź. (Mikroorganiſmy žu zyle małe ſtworjeńcźa, kotrež možemy jenoż lėhdom ſ mikroſkopom ſpóſnacź. Tute ſawinuja wſchelake khoroſcze, dokelž ſe žebje wėſtu macźiſnu, tak mjenowane tótſiny, puſchcźeja. Cźėko ſtworjenjow žo pscheczíwo nim ſ tym wobara, ſo ſe žebje antitótſiny puſchcźa. Cźim žylniſche a ſtrowiſche je cźėko, cźim wjazy antitótſinow móże puſchcźecź.) Wožebje wažne pak je wapno pschi twórbje koſcźi pola ſtworjenjow. We wėſtym dźělu Pruſkeje w žwojim cźažu wjele koni plahowachu. Tola na konjoch wjele njebė, dokelž mějachu mjekke koſcze. Hdyž ſa pschicźinu žlėdźachu, ſpóſnachu ſo tamna woda, kaž žyła piza na paſtwje, jara mało wapna wopſchijeſche. Konje mějachu wožebje žłabe nohi, běchu wuſte a mějachu hubjene ſuby. Na ſubach móżeſch pola wſchěch ſtworjenjow ſpóſnacź, hacź w doža hajez mėrje wapno dostanje abo niž. S cźłowjekow trjeba najwjazy wapna małe dźėcźo, a to wožebje najwjazy, hdyž je hiſchcze pschi macźeri. Cźaſto móżemy wobkedźowacź, ſo tajke macźerje, prjedy hacź žo jich cźaſ dopjelni, zyle woſkłabnu. To na tym ſaleži, ſo ma macź njedoſtatk wapna. Dźėcźo wſche wapno k tworjenju koſcźi wutrjeba a tak ma macź dźeń a mjenje wapna we žwojim žamžnym organiſmje. Nękotre dźėcźi maju poſdźiſcho tak mjenowanu jendźelſku khoroſcź. To je wožebje ſcźėžwi njedoſtatka wapna. Mnoji žu hižom wſchelako ſpytowali, dokelž na njedoſtatk wapna cźerpjachu, wapno na nękakſe waſchnje wuźiwacź. To pak njemėjeſche wjele wuſpėcha. Najwjetſcha wina je w tym, ſo płódy, kotrež wſchędnje wuźiwamy, pschemało wapna wopſchijeju, na pſch. ſelenina w ſahrodźy. Nimo toho też ſ mjaſom druhdy wjele wapna k žebi njeběrjemy, dokelž ſkót tohorunja na njedoſtatku wapna cźerpi. Hdyž na pſch. kurowm nęschto pižowanſkeho wapna žobu dawaſch, maſch hižo ſ tym nęschto mało wuſpėcha. Tola to łóžde ſtoczo wėſo njetrjechi. Wſchón ſkót pizne wapno też jenat ſnjepožiwa. Wjele wapna pſches ſkót jeno pschendźe a žo w hnoju ſhubi. Wapno dyrbiſch po móżnoſći najbóle na poła mjetacź. Roſtliny wapno trėbaja a na žiwiny pſchetworja. Hdyž ſkotej potom tajku pizu dawaſch, tak wón wſche we njej wopſchijaze wapno nanajlėpje wužije a ſpożiwa. Też mu, hdyž mloko tajkeho ſkotu pijemy, abo jich mjažo jėmy, pſchijimamy tak wjele wapna do žwojeho cźėła.

Prašenja a wotmolwjenja.

Praſchenje: Moja krowa ma hižo pſches ſėto cźerwja pod tłamu. Tón je podołhoty, zyle twjerdy a truce na koſcźi ſpódnjeje tłamy žedźi. Sžym wſchelake žrėdki nałožował. Nas žym ſ homöopathiju ſpytał. Potom žym lane žymjo a horzu hlinu kadł. Też palatu žalbu žym maſał. Tola wſcho bė podarmo. Schto mi wukaźecźe? Kelko žele žnėm howjadu wſchędnje dawacź? Mo a jałojza ſ jaiykom ſapraſkuje. To je žo poſlednje tydźenje nawucźiła. Je žnano pſches to nęschto mjenje hódna?

Wotmołwa: Waſcha krowa ma aktinomykoſu. To je wocźam njeviditelnmu łokmaty hribik. Tón pschenjeſe žo też na cźłowjeka. (My Sſerbjo tajku ſacźeſkliſinu cźerwu mjenujemy.) Wotſtronicź móże ju jenoż ſkótny lėkaŕ ſ wurėkanjom a wujchkrabanjom. S druhimi žrėdkami njeje możno, cźerwja ſacźėrcź. Howjadu žrėnjeje wulkoſcźe dawajcźe wſchędnje 20—50 gr. žele. — Pschiwſaty njepocźink je, je-li waſcha jałojza ſ jaiykom ſapraſkuje. S tym pak na hódnoſći nicźo njetubi.

Časopis za serbskich r[illegible]jow

Čisło 8. Budyšin, 19. februara 1926. Lětnik 33

Nęšto wo nasadźowanju pulow a mlych kurjatkow.

(S 3 wobrazami.)

Roſlecźo pschikhadża. Raſche hoſpoſy pschihotuja žo hižo na nałėtnje dźėło w pjerinatſiwje. Hužy hižo ſ dźela dawno njeſu a bórzy budża žydacź. Ale też mjes kokoſchemi ſa njedołhi cźaſ paty ſapoczinu kokacź. Kedźbliwje je naſche hoſpoſy nażadźuja. Kotraž ma aparat ſa wulėhnjenje, je drje hižo dawno nażadźowała a pak na hižo wulėhnjene kurjatka. Paty njeſmėła, prjedy nażadźowacź, hacź w tom cźaſu, hdyž žo w druhej pokoju měrza dypaja. Pschindźe-li njelube wjedro, potom maſch pózu, mjerſanja a ſkónczije cźi ſahjmu.

Jeja k nażadźenju dėrź twot žylnych ſtrowych, po móżnoſći dwėlėtnych kokoſchow, też njeſmėte ſtarſche hacź tydźeń bycź. Sa patu hodźa žo najlėpje cźeźke druźiny abo te ſ cźeźkich ličhźowrankow wuthadźaze. Paty lohčich dru-

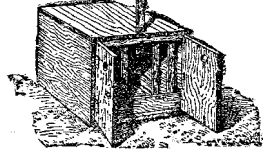

Hnězdo k lehnjenju w puklocźiku.

žin pschi ſpoczatku zyle berje žydaja. Po nęczim žo jim žydanje wotſtudźi. Skónczinje ſ hnėzda twochnu. Jako dobre paty wuthwaluja Wyandotſke, Rhodelandſke a Plymouthwolke.

Hnė do, do kotreho paru nażadźujeſch, dyrbi cźiſte bycź. Wutkładź je ſ njejekim žynom. Radno njeje, to hnėzdo w kurjenzu pschiprawicź. Tam nima pata dožahazy pokoj. Raſch prėni wobras podawa nam praktiſti pukloczik ſa pacźine žedźenje a lehnjenje. Hdyž žo žo pschepokakała, ſo dże pata wopraiwdże žedźecź, ſo žo na hnėzdże wala, kokoze a žebi ſ wutrobna pjerka ſwutorhuje, ſo by ſ nimi hnėzdo wutkedka, potom žmėſch ju nażadźicź. Je-li je hiſchcze tłódmy cźaſ, njedej ju na 13 jeji, poldźiſcho, hdyž je trochu cźopliſcho, na 15 jeji nażadźecź. Tórkowiku kokoſch (trutu) žmėſch žamo na 25 jeji nażadźecź. Je-li dźyła wjazy jeſow nakładowacź hacź móże kokoſch wobžydnycź, njebychu žo te pschi kromje doſcź pschehrėte a žo ſalahnyte. Dokelž kokoſch jeja žama pschekkaduje, bychu pschehrėte a ſalahnjene jeja ſaſo wuſtudte. Tak žo najſtėrje wjele kurjatkow wundypake njebychu. Wſchędnje podawaj kokoſchi cźerſtwu wodu a piju. Wobėje ſtaj trochu wot hnėzda ſdalene. Tak

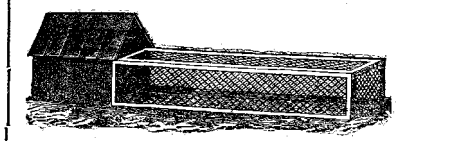

Puklocźik za patu z lėsyeu za kurjatka.

muſuješch kokoſch, hnėzdo wopuſchcźecź a žo ſwonka njeho wunjerjedźicź. Je-li žo kokoſch po 15 mjeńſchinach na hnėzdo njewrócźi, dyrbiſch ju dožahnycź a kedźbliwje ſaſo na hnėzdo hadźicź. Dobra pata žo ſtajnje ſaſo na hnėzdo wrócźi, tohodla możesch jej khróble dowolicź, ſo žo ſwonka hnėzda pschebėhnje.

Kortko za pleu pod zabłcom.

Je-li pata žwėrtu doždeži, žo kurjatka po 21 dnjach dypaja. Je-li je cźopło, może žo ſtacź, ſo žo hižo po 19 dnjach dypaja. Prėni dźeń wulahnjene kurjatka cźopłotu a pokoj potrjebuja. Pózy jim tehdom hiſchcze njedawaj, hewak móże žo ſtacź, ſo na žołdk ſkhorja. Jako prėnju pózu mukaſnja jeja, jahły, hejdujchtu a kamkany rajž. K pićju podawaj jim mloko ſ wodu ſmėchane, tola njeſmėło mloko wokſiknjene bycź, potom je cźerſtwa woda najſėpſchi napoj. Je-li

Fim žiźku pizu dawaśch, a byrnjeź Spraktowe wudšźiśi byke, njenamaćena pźa sapoćzała śiśacź. Pśched žyłnym źłonzom a wiśźnotu dyrbiśch kurjatka prènje tydźenje wobarnowaćz. W prènich tydźenjach śchitaj je teź pśched kóćźkami, pśami a wulkimi myśchemi. Naśch druhi wobras pokazuje nam pukloźik sa patu ś derje wobarnowanym śabićzom, w kotrymź móźe źo wubèhnyćz.

Tśeśi wobras pśchedwjeźe nam dalśche śabićze. Do toho stajeja naśche hospoźy ja kurjatka postajenu pizu, so pata njeźamohła sa nje wośebje śichtkryte blidko wuźraćz. Cźim kśiwliwiśicho twoje kurjatka wotkładaśch cźim śchcźedriwiśicho mytuja nałoźenu próźu ś wjeźołym tyćzom.

Kak zaśaramy hródź z ćerśtwym powćtrom.

(S wobrasomaj.)

Hródźe w małych hospodaŕśtwach źo w śymje ś wjetścha śhpatnje ś cźerśtwym powćtrom śaśtaraja. Ssu-li w śymje hródźe pśiche cźopke, śtót we nich źo rady śapleńcźi. S tym lóźo śkhori a śawinuje nćkotru śchkodowanku

w hródźi. Sapleńcźeny śtót njeje polnje wo dźśa thmany a njedawa hewak woćzakowaneho wuźitka. Teź wlóźne a śtuchśe hródźe śawinuja podobnje śchkódne śćèźwki.

Hiźo pśchi twarjenju hródźow je móźno, źo za to paśtaraćz, śo by hródź ćerśtwy powćtr pśchedumaŕ. Pśchi

wśich śtarych twarjenjach śe źwojimi hlinjanymi śćèźnami a źkomjanymi śćèchami njebź wośebitych pśchipraśowow trjeba, śo by hródźe cźerśtwy powćtr pśchećzahnyć. Do nich mźeśeśe cźerśtwy powćtr njehaćzeny pśchiśtup. Dźeńźniśchi dźeń twarśke wyśchnoćze śaźo lohke twarby naśchich pśjedownikow dowoluja. Pola tych wośebitych

pśchipraśowow śa to, śo by je powćtr pśchećzahnył, trjeba njeje.

Pśchi tak mjenowanym maźivnym twarjenju cźerśtwy powćtr nima njehaćzeneho pśhiśtupa. Tu dyrbiśch źo ś wośebitymi pśchipraśowami postaraćz, śo by cźerśtwy powćtr hródź pśchećzahnył a pśchetrjebany powćtr ś njeje wućzahnyćz mohł.

Tajtich pśhipraśowow śnajemy dźeńźa mohł rjeź ś hromadami. Najbóle naloźene pśchedwjedźemy tudy ś wobrasami. S wjetścha źu tajke pśhipraśwy pod wjerćhom abo wjelbom. Pśchetrjebany a wudychany powćtr je cźopły a śtupa tohodla k wjerćhej. Wot tam wuśtupi pśches wośebite truby. W śymje dyrbiśch tute truby śe źkomu śatykaćz, śo śymny powćtr na śtót cźahnył njeby. Jeli hródźe ś cźaźami śymne powćtry wobdźiwaja, je radno, śawite truby trjebaćz, śo wćtr njeby ś wotmachom na śtót duł. Tute truby dźeja leźo pod wjerćhom pśches icźeny, pak wjedu śtejo pśches wjerćh a tśćhu.

Wopiśane pśhipraśwy naloźuja źo w mjeńśich hródźach. Sa wjetśche hródźe, wośebje kruwaćnje, źu ja pśchewćtrowanje nuśne jćhérśche wuheńe. Te wjedu śwjećrha haćz pśches ponoź. Pśchi wuśtupje na ponoźtu je śhindelojta wokenza (Jalouśieartig) ,śo njeby wćtr ś połnym wotmachom pśches wuheń na śtót duł. Jeli tute wuheńe pśches rèśaśu a źnynowu łubju wjedu, dyrbja bycź derje wobarnowane. Mjes śnutśkownej a śwonkownej ścźènu je trjeba je śe źkomu ś hlinu naměćhanej wupjelnicź, ś pochowinu (Torf) abo śhmrèkowej abo jèdlowej jehlinu. Śnutśka wubi je ś terowanej papu. Byrnjeź je naljèpje wobarnowaŕ, źo śnutśka tola poćza a kapaja. Tohodla njećźmèdźa śenje wyśche śkotu pśhipraśwjene bycź. Hródź śe 30—40 howjadkami trjeba ienoź jenićźki wuheń w pścherèiku 70 zm. śćèroki. Naljèpje je, hdyź wubèhnje wyśche khódby w hródźi.

Njeśkódne rubjeźne Ptački.

(S dwèmaj wobrasomaj.)

Rubjeźnik wośtanje rubjeźnik. To wèmny teź śe źwètowych stawiśnow wo rubjeźnych ludach. Ale mjes rubjeźnymi ptakami mamy woprawdźe njeśchkódnych rubjeźnikow, haj wuźitnych hońtwerjow. Niź jako pśchećzeljo pśhirody dźemy a móźemy śa nich dobre źłowo śapołożićz, ale teź jako pjerińarjo a holbjerjo. To źa bycź śpodźiwno. Tak mamy woprawdźe rubjeźne ptaki wuźitniśche haćz śchkódniśche. Sso wè, pśchejara wśchak na źwojej hońtwje njewubèraja a malo źo wo to staraja, haćz je jich wopor cźłowjeśej był je śchkódnikom abo ś pomoźnikom. Jena druźina ś tutych ptakow je śnaty wjetśchi pomoźnik ratarja haćz śchkódnik. Do tutych źkuścheja buźy (Bussard).

Pola naź mamy tśi druźiny buźow: paśchturliju (Mäuśebuśśard), łuću (Rauhfüźźbuśśard), a łobćźika (Wespenbuśśard). Prènjej dwè druźinje śtaj śenak wul-

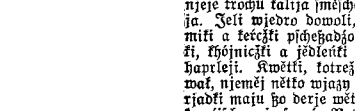

Busy pśi pśeletowanju.

kej, łobćźik je mjeńśchi a śchwiźniśchi a tohodla teź wuśtojniśchi w létanju. Paśchturliza je pśches pół metra dołha a ś rośpśheśćeranymaj śichtdłomaj mèri ½ metra. Póla naź źkuścha do najbóle śnatych a najbóle rośćhèrjenych rubjeźnych ptakow. Dla jeje wulkośćze jeho powśchitkownje śnaja. Pśchi tym je do wèśteho śhodźeńća teź śkludny a pśched cźłowjekami źo njeboji. Wo cźaź śymy teź pola naź pśchehnwa. Śwoju wokolinu wobletuje niźko pśchi śemi, źo pomałku śnośchujo. Druhdy źydnje źo na źamośtejazy śchtom abo źamoleźazu hro-

madu kamśenjow. Wot tudy roshladuje źo po wokoliźe śa źwojej śwèrinu. Druhdy śawośtanje tohodla źo kolebajo we powćtśje. Najradśicho kóji pólne myśche, pódla toho njeśaźpiwa teź małe pólne śwèrjatka a ptaćźki. Dale honi śe jeśćeźelzami a źabami, śa rybiźaźymi wakami a pśhekaźanzami (Inśekten). W śymje pśhiśtrótśchi natśèlenym śajazam cźerpjenćźko.

Naźymu a w śymje pśhiśeźehnje k nam ś połnóźnyć krajinow łucźa. Jeje źiwnośćź źu śkoro jeniźźy myśche. Ju njeźměli tśèleć, dokeź je ratarja naźźwèrńiśi pomoźnik pśhi śanićzowanju myśchow. Wo druhu śwèrinu wona njerodźi. Kobćźik thodźi pśjehi na hońtwu, honjo jeniźźy źa śwèrjatkami, śkhódnym ratarśtwu. Najradśicho hrjeba śa cźmjelazymi a wośaźymi hnèźdami. Tohodla śpośnaśeśh buźu naślèpje na jeje śalètowanju. Tutu dyrbi hajnik samóź rośeśnawaćz.

Śkódne rubjeźne ptaki pśi pśeletowanju.

Jedyn druhi rubjeźny ptak je pola naź hiźo źadniźchi. Tohodla dyrbja źo wośebje śchkitaćz. To je pścheźahowazy źokok (Wanderfalke), najkerje hołbjazy śchkraholz. Wón je nimomèry śpèchny a wurjadnje wuśtojny létaŕ. Swój popad ś tym doźahuje, źo źo nad njón połśèhnje. Potom wot horka źo na njón wali. W prjedawśchich cźaźach wuwućowachu jeho śa hońtwu. Wón je hołbjam wośebje śtraśchny. Jemu pak źo poraźi jenoź śłabe a khipre hołbje doźahnyćz. S tym wón mjes nimi wubèra a k tomu dopomha, śo jenoź śtrowe źynłne hołbje śawośtanu a ś tym jich plahowanśku hódnotu posbèhnje. Tuta wośebitośćź jeho jako rubjeźnika trochu wuśprawni.

Zahrodnistwo.

Sahroda w februaru.

W februaru masch we źwojej sahrodźe wśchelake dźéła wukonjećz. Śchtomy a wśchelake debjenike kećźki maju źo wurèśowaćz a wobrèśowaćz. Kaź źu śadowym śchtomam ś wapnom a hnójnizu pohnojiŕ, tak móźeśh teź wśchelakim rózowym a pyśchnym kećźkam nèśchto wapna naźźypaćz a hnójnizu nałećz. Na trawniki (Rasenflächen) je najlèpścha cźorna pjerśćhcź ś komposta. Tu móźeśh nèttle roswoźowaćz a rosmjetaćz. Teź je nèttle najlèpśchi cźaź, hnójnizu na łuki a sahrody wośyćz. Chźeśh-li śadowym śchtomam na doźahaje waśchnje pohnojićz, wurvj mjes nimi dźèry do śemje, kotreź masch cźaścźiśicho ś hnójnizu napźelnićz. Derje cźiniśh, hdyź do njeje trochu kalija śmèśchesch, dokeź je w njej malo kalija. Jeli wjedro dowoli,, móźeśh teź hiźo prènje śchtomiki a kećźki pścheźadźowaćz. Tola debjenśte śchmrèćki, khójnićźki a jèdleńki njepścheźadźej pryedy dyźli we haprleji. Kwètki, kotreź źu naśymu ś liśćom śwodźewak, njemèj nèttko wjazy pśche krucźe śwodźewane. Tajte rjadki maju źo derje wètrowaćz, khiba so śaźo śapoćznje krucźiśicho mjerśnyćz. Potom je teź śaźo krucźiśicho śawodźewaj. Je-li rjane wjedro, móźeśh na kónzu mèźaźa hiźo prènje létne kwètki źyćz, kotreź hnydom na źamźynym mèśtnje tćźeja, n.pśch. reseda, mak, nemophyle a podobne. Najprjedy pak ma tajta póda derje źucha bycź, hewak jim njehowi. Teź móźeśh nowe trawniki twaricź. We śeleninowej sahrodźe móźeśh teź hiźo ś prènim wuźywom śapoćzećz, tak bórśy haćz je śemja wuśchnyła a źo wjedro trochu śtajiko. Pódu, kotruź źu naśymu derje pścherył, njetrjebaśh, nèttle hiśchśe jónu pścherycź. Doźaha, hdyź ju ś motyku derje pśchekopaśh.

Śtoć pak móźeśh wèśo jenoź tajtu śeleninu, kotraź dokho w śemi leźi, doniź śeikhadźa a kotreźej kiternacźikam śmjerik nicźo njeśćhkodźi, na pśch. morchej, pètrśchilku, jédźnu łobodu (Śpinat), śaźny hróch. Na tajki śaźny wuźźyw pak naźźypaj cźornu pjerśćhcź ś komposta, źo hdyź źymjeśchka tetko pod nóźnymi śmjerśtami njecźèrpike. Na kónzu mèrźa je teź cźaź prènju źolotej de parjeniśchcźow (Miśtbeete) wuźźywaćz. Tak maśch na kónzu mèrźa a na śapoćzatku haprleje rjane źadźenki. Rjadku w parjeniśchcźu źebi nèśchto dujow pryedy ź komu pśchihotuj. Hłowna wèź źobu pśchi parjeniśchcźach je, śo wókna derje pśchileźa, to rèka, śo mjes nimi nihdźe źane śchkałby njeźźu. Do parjeniśchcźow naźźywaj źolotej, kwètkojty kał, śaźny cźerwjeny a bèły kał, kolrabi, mèrnik (śelerij), korjeńśi a wśchelake druhe śela do kuchinje, teź wśchelake druźiny kwètkow kaź na pśch. aśterki, levkoje, śkabioźy, phloxypetonije, kał, balśaminy a wśchelake podobne druźiny. Waźne pak je, so tajte roślinki ś cźaźom na śwonkownu powćtr śwucźiśich, a to śe wètrowanjom parjeniśchcźow.

Tak bórśy, haćz pak źu roślinki 3—4 zentimetrow narośłe, dyrbiśch je pścheźadźowaćz, śo bychu źo śtrucźiśe a to 4—5 zentimetrow róśno. S tym źo roślinki lèpje pjeńkuja a źu teź źylniśche a krucźiśche. Do cźopłych parjeniśchcźow móźeśh hiźo wśchelaku śeleninu śapoćzeź źadźeć, wobeźe źolotej. Nèśchto poźdśiśicho teź śórki, buny, kolrabi a kwètkojty kał. Mjes tutymi móźeśh teź radiśki woźyć, śo by parjeniśchcźo derje wuźił. Tajśe cźopke parjeniśchcźo maśch źebi na ścźèhowaźe waśchnje śhotowićz. Nakiźaj do 80 zentimetrow hłubokeho parjeniśchcźa konjazy hnój a liśćo a to ś łóźdeby połoju.

Hnój ma bycź tak wyśoki, śo bychu roślinki blitko pod śchkleńźu byli. Hnój ma źo do parjeniśchcźa krucźe śateptaćz, śo by źo poźdśicho jara njeźadźił. Na tajśi hnój, kotryź je źo derje źadźił, naźźypaj pjerśćhcź, źmaźi 10—12 zentimetrow tołśto. Pjerśćhcź ma bycź derje pśheleźana a ś dobreho komposta, niź pak pścheśeźka. Tajtu pjerśćhcź maśch źebi do cźaźa pśchihotowaćz. Śmèśchej naśymu dornj, pèśk a kurjaźy njerjaś na jenu hromadu. Hromadu pśches źymu tak leźo wośtaj. Naléto ju pśchemèśchej. W śymje maśch do hromady ś kolikom nèkotre dźéry wutkawaćz a cźaśto hnójnizu do nich nalécź. Na hromadu deśki źwodźewaj, śo by na nju wjele deścźa njeśchło a ś tym źo drohi dużyk njewupariŕ. Tajka hromada ma dwè lécźe leźećz, doniź źo njepścheleźi. Nimaśch-li hnydom tajtu pjerśćhcź, dha naźźypaj do parjeniśchcźow jednoru pjerśćhcź śe sahrodźy. —

Dale móźeśh pomałku źwoju sahrodźu rozdźèlowaćz, kajke płody cźeśch lètśa w njej plahowaćz. Wobśtaraj źebi w prawym cźaźu źymjenja ś dobrych źymjenjaźnjow abo wobłhodow. Maśch-li khwile, natwaŕ źebi nèkotre kulawy śa ptaćźki a śpowèśchej je na wśchelake śchtomy w sahrodźe. Ptaćźi w sahrodźe wjele waćzkow wubèraju, kotreź posbźiśicho śeleninje a śchtomam jara śchtodźa. Waźne dźéło w małym róźku pak je, śchtomy a wśchelake rośliny pśched śmjerśkom śchkitaćz. W tutom mèźaźu mamy druhdy jara cźopke, śtónćźne dny, ale śymne nozy je źylnymi śmjerśłami.

Maśch-li tohodla nèkotre śchpalèrśte śchtomiki, abo brjóśchki pśched śmjerśkom źwodźewane, dha je nahli njeśwotwodźewaj. Chźeśh-li je wèśće pśched śmjerśkom śchkitaćz, wobèł je ś napnom. Nèttle maśch teź wśchelake lèźnćźi na śchpalèru śwuporjedźećz, nowe naprawićz a nowe grotny tam, hdźeź śu trèbne na nje naćzakowaćz. Hdyź hałuśchki na śchpalèr pśchiwjaśujeśh, maśch na to kedźbowaćz, śo by brjóśkowe hałuśchki na grot njepśchiwjaśał, ale jenoź na drjewjane tyćźki. Na grotach bychu źo hałuśchki bórśy wobodrèźe a źiwija by śtajnje śe nich bèźała.

Schćeźki a pućźiki w śahrodźu.

Schćeźki a pućźiki w śahrodźy śałoźujemy śtajnje po tym, kak budźemy je trjebaćz. W naśchich wjeśnych burźkich śahrodźach schćeźki naśymu źobu śerjemy a nałéto je mjes rjadkami wuteptamy. Kóźda wjetścha śahrodka wśchak ma źwoje trajneje schćeźki abo pućźiśa, kotryź śtajnje a pśheźo na źamźynym mèśtnje śawośtanje. Tu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěri Smolerjec knihtiskowarnja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ɪɪ ɪɪ

Čisto (Nr.) 43 **Budyšin — sobotu, 20. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Zwada mjez Pólskej a Němskej wo sydło w Radźe Zwjazka Ludow

Paris je někotre pokny saboržerja sa Pólsku ſ pśicyjinu pśeśiwjenja Němskeje pśeśiwo prózowanju Pólskeje wo trajne sydło w Radźe Swjatka Ludow. Towarstwo „Les Amis de la France“ (Pśećelježo Francowskeje) bě schwórk k cześći pólskeho pódsanka w Pariwu **Chlabowskeho** a njedawno pomjenowanoho francowskeho pódsanka we Warschawje Larocha źwjedźeńske źiwdanje wuhotowako. Wono ſo manifestacija francowsko-pólskeho pśećelstwa cyni. Pśi nim ſo mnoſy diplomatojo a ministraj **Painleve a Donner** wobdźělischtaj.

Pólski pódsank Chlabowski mějeśe rěcź, w kotrejž mjes druhim praji: Sjawne měnjenje Pólskeje je pśeśiwpuschćene Němskeje do Swjatka Ludow ſ měrom pśijate. Njewidźimy w tym niczo schódneho. Na wopak, nadźijamy ſo, so budźe ſobudźało Němskeje we wobluku Swjatka Ludow sa dźěło a wobnowenje Europy wužitne. Napśeśiwo tomu je nětkole sa naſ w tym wokomiku, hdyž je ſo praschenje pschipuschćenja Pólskeje do Rady Swjatka Ludow rozwiło, wokomik pschichol, swój błóſ ſyschcej dacź. Němsko knjeźerstwo ma hubjene waschnje, pschi wschelakich fflad-nosćach druhe staty winowacź, so maju njespravne wotmyślenja. Pólska tele poroki směrom ſ wyšoka wotpokazuje. Bliſche poźeźenje ſhromadźizny Swjatka Ludow, kotrejž ſo spoczatk měrza fwola, rozsyka hač dyrbi jestajnje Rady Swjatka Ludow tajke wostacź kaźeź je dźensa, abo hač dyrbi Pólska teź stajne sydło dostacź. Se wschem dowěrjenjom a pschećiwdźěwanjom, so ſo prawdosć wupraji, Genfiske rosrisanje wocakujemy. Dźe wo nowotwar nowe Europy a pschi tejle mitśiji chze Pólska ſo wusnamnje wobdźělicź.

Po Chlabowskim franzowski wójnſki minister **Painleve** rěcźeše, kotryž ſo na franzowskeho pódsanka we Warschawje wobroćiwſchi śiedowaze praji: Njedołha, ſo je ſo Pólska k nowemu źiwjenju ſbudźiła, dyrbi ſo teź wo to postaracź, ſo na dwěmaj nohomaj ſtejo a ſo może ſo na pucź do pschichoda ſ wěſtoſcju nastajicź. Dźiwje do Warschawy, kujeź pólskego, a prajeźe tam, ſo ſmy ſe ſwjatkarjemi Pólskeje a ſo na ſwoju winowatoſcź a naſche pśejedawſche pśećelne ſlubjenja ſenje njeſabudźemy abo ſo je wróćo njeſtajimy.“

Wjacy Parizſke nowiny ſu ſchtwórk nastawki sa pschijeze Pólskeje do Rady Swjatka Ludow pschinjeſe. Teź ſozialiſtiſke nowiny ſu ſo nětko tutomu hibanju pschiſamke. Pśejedawcki ſapódſank lewicy Bonnet, kotryž bě ſe ſtatnym podſekretarom w finanznym ministerſtwje je wećera do Warschawy wotjeł, ſo by tam pschednoſchći wo Swjatka Ludow měł.

Briand swoje wuprajenja woſłabja.

W roſprawje někotrych knjeźerſtwow bliſkich nowin wo Briandowym roſrěcźenju ſ němſkim pólskanom ſ Hoeſchom w Pariſu je ſo prajiło, ſo je Briand ſtejiſchcejo ſaſtupował, ſo dyrbi Pólſka ſydło w Radźe Swjatka Ludow dostacź. Swonkowne ministerſtwo je nětko tonu pschiſpomnjenje pschidało, ſo je Briand jenoź ſwoje woſobinſke měnjenje ſwuprajił. Wjazy dyźi to wźicak njeje moht rjeź, dokeź ma Swjatk Ludow jako najwyſchſcha inſtanza we wſchěch praſchenjach roſrisacź, kotrež roſſchěrjenje rady naſtupuju. Pod zaćiſchćom tehole poźłukajazeho roſkloźenja ſo Briandowe ſadźerźenje wótro poſuźuje. Konſerwatiwny „Journal des debats“ ma ſa njeſtyſchane, ſo je Briand ſabył, němſkeho pólſkana na ſlědowaze woſtajenoſcje ſedźiwego činicź. Pschi jednanju w Locarnje ſu ſo intereſowane hłowne mozy roſſudźiłe, Němſkej ſtajne ſydło w Radźe poſkićzeć. Njeſu pak ſlubiłe, wſchěm druhim ſobuſtawam Swjatka Ludow durje do radźineje ſale ſawjeŕeć.

Dojednanje wo podpjeranju dźełonjemjerjow.

W hoſpodarſkim wubjerku nětkeho ſtejna ſu ſo ſkónčnje wo ſadźbach podpjeru ſa dźełonjemjerjow dojednali. Po nich ſo podpjera w nětnych ſłužach A, B a C ſtajdom na ſlědowaze waſchnje powyſchi:

1. ſa ſamoſtejazych niže 21 lět wo 20 prozentow,
2. ſa ſamoſtejazych wyſche 21 lět wo 10 prozentow,
3. ſa wſchitkich druhich hłownu podpjeru dóſtawazych, hdyž ſu ſo hižo wóſom njeźeli podpjerali, tehodla runia wo 10 prozentow

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na ſeminarſkej haſy 6. Kóſi ſerbſki.

Najſ. a najtuńſa kupowańja wobućow. Pódſuźowanje ſpěšnje a tunjo

Najwyſchſche mjeſy njeſu ſo pſchemeńśe. We wopraſenju liczby dźeći ſo niczo njepſchemeni. W praſchenju pſchikrośeny cźaſ dźěłazych je knjeźerſtwo wobſtankowanje ſozialnopolitiſkeho wubjerka pſchijało. Po nim ſo ninja mjeſ wożenjenymi a njewożenjenymi roſdźěl cźiniéź. Podpjerańſka ſadźba ſa pſchikrośeny cźaſ dźěłazeho ſa 3., 4. a 5. wupadnjeny dźěłańſći dźeń dnjowu ſadźbu wuczinja, kotruž by wón jako połny dźěłonjemjeſ dóſtał. Knjeźerſtwowe ſtrony ſo hiſchcze ſa to wupraja, ſo ſo ſarjadnike napraſwy tak pſchewjedu, ſo ſo podpjera njemóže njeſwužitnje wužiwacź.

Rozrunanje z němskimi wjerchami.

Prawny wubjerk němſkeho ſejma je namjet ſozialdemokratow, ſo by ſo ſamoſejne němſkich wjerchow bjeź wotſchkodźenja mużewoſka, ſe 16 pſchećiwo 7 hłaſam wotpokaſał. Na to ſo wo namjeźe njeźozialiſtiſkich ſtronow jednaſche, po kotrymž ma wo ſadanju wjerchow woźebitły ſud roſſudźicź. Sa tutón ſud mějeſ němſki preſident a preſident němſkoſtatneho ſuda w Lipſku po namjeźe ſmutkownego a juſtiźneho miniſtra tſjoch ſudnikow a tſjoch łajow ſa ſudowne ſobuſtawy pomjenowacź

Naprašenje w němskim sejmje wo českim rěčowym wukazu.

Němſkonazionalnaj ſapódſtanjaj ſ Freitag-Loringhoven a Quaatz ſtaj w němſkim ſejmje ſlědowaze naprašenje ſapodałoj: Rěčowy wukaz, kotryž je ſo runje w Czeſkoſłowakiſkej wudał, prawa němſkich njeſejſchinow na waſchnje wobniſejuje, kotreż poſtajenjam ſećźenja wo njeſejſchinach ſ 10. auguſta 1919 na pſcheczo ſteji. Schto ſebi němſke knjeźerſtwo myſli cźiniéź, ſo by na cźim wumożowanym ludowym towarſchaſtwam k jich prawu dopomohało?

W Czeſkoſłowakiſkej ſu wcźipni, ſchto němſke knjeźerſtwo na tole naprašenje wotmołwi.

Zasydlenje w rańšim pruskim kraju.

W poźeźenju pruſkeje hłowneje ratarſkeje komory je pruſki ratarſki minister Steiger **ſdźělił**, ſo w bliſchim cźaſu ſjawnoſći plan wo ſaſydlenju w rańju pſchedpołoži. Se wulkimi pjenjeźnymi kśedźami němſkeho ſtata a Pruſkeje dyrbja ſo dla nazionalnopolitiſkich pſchicźinow kujeźe dźěła, kotrychž wobſwędźerjo ſo njemóža dźerźeć, pokupicź a ſo poſtajiſko njeſ ſaſydlerjow roſdźěliéź.

W naſtupanju niſkich źitnych płaćiſnow ratarſki minister praji, ſo je wobydlerſtwu pſchemało ſnate, ſo je **ratarſtwo loni wjacy chlěboweho źita naplodźiło, hač może wobydlerſtwo pſchetrjebacź**. To je wurjadnje dałokožahazy wuſpěch. Minister dale praji, ſo njeje wěrno, ſo je žyłny dowoſ pſchenźy na niſkich roſłowjeſi płaćźinach wina. Dowoſ pſchenźy njeje loni wjeſchći był, dyžli 1913.

Měrowy podružniski pjenjez wot 1. haprieje.

Po němſkoſtatnym ſakoniſkim poſtajenju ma ſo wot 1. haprieje w ſyłej Němſkej ſ najmjeńſcha měrowy podružniſki pjenjez ſadacź. Sozialdemokratoſo ſu w němſkim ſejmje namjet ſapodali, kotryž dźe do mozy ſtupjenje tuteho poſtajenja hač do 1. haprieje 1927 woſtworcźiéź. W tutym namjeźe budźe ſo ſobotu w dawſkowym wubjerku wuraźowacź.

Po poſdźiſchej powješći, je ſo knjeźerſtwo roſſudźiło, měrowy podružniſti pjenjez hakle 1. julija ſawjeŕeć.

Strajk dróhowych dźěłaćerjow w ſjednjenej Němſkej.

W ſjednjenej Němſkej ſu kantjeźeſadźerjo a dróhowi twarſzy dźěłaćerjo pſcheſtali dźěłaćeź.

Němskeho generalneho konsula w Poznanju wotwołali.

Němſkeho generalneho konſula w Póſnanju, dr. ſ Hentiga, je němſke knjeźerſtwo ſ jeho ſaſtojnſtwa wotwołało, a to w ſwiſu ſ podawkami priwatneho waſchnja, kotreż ſu ſ mandźelſkeje ſwady naſtałe. **Dr.** ſ Hentig je pjeźa ſpytał, ſwojej dźeśći ſ nałożnoſću ſ wothładanja ſwojeje mandźelſkeje woſſtrownicź, kotraž je wot njeho dźěłena źiwa. Generalny konſul ſ Hentig je němſke ſajinu we wjeźornych dźěłach Pólſkeje ſchłitał.

Pschiměrowy trompetaŕ.

Trompetaŕ Sellier, kotryž je 7. novembra 1918 po pſchitkhadźe němſkich polnomócnikow ſnamjo k ſaſtajenju ſjeźeńcy ſapjiłał a němſki automobil pſches franzowſku cźaru pſchewodźił, je ſchtwórk jako dodawk ličiłe cźeſnje legije dóſtał. Trompetu, kotraž bě ſo jemu k wopomnjeću pſchewoſtajiła, je wón wójſkowemu muſejej w invalidſkim domje darił.

Skrjynſti pśches Paris do Genfa puśuje.

Pólſki miniſterſki preſident Skrſynſti ſo 4. měrza pſches Paris do Genfa poda. W Pariſu budźe wón ſ Briandom

Jendźelſki pódſank we Warſchawje je dlěſche roſrěcźenje ſ pólſkim miniſterſkim preſidentom Skrſynſkim wo prózowanju Pólskeje wo ſtajne ſydło w Radźe Swjatka Ludow měł. Po konferency je Skrſynſti pólſkim nowinkam ſaſtupjerjam rjekł, ſo ma Jendźelſka jenake ſtejiſchcejo kaž Pólſka.

Wohroženy Burgenland.

Burgenland je ſo kraj mjenuje, kotryž je ſo, dokeź je jeho wobydlerſtwo němſke, po ſwětowej wójnje wot Madźarſkeje wotdźělił a ſo k Awſtriſkej pſchiſamknył. Tuteho kraja chcźeła ſo Madźarojo ſaſo mozowacź. We wjeźerawſkim poſedźenju awſtriſkeho ſejma ſu ſozialdemokratoju knjeźerſtwo praſcheli, hač wono wě, ſo ſo pſchi awſtriſko-madźarſkej njeſy wojeſke hibanje pokaſuje. Wobydlerſtwo w Burgenlandźe je wulkim njeměrje. Jedna ſo wo poſtajt, **Burgenland wot Awſtriſkeje wottorhnyć.** Sozialdemokratoju awſtriſkeho kanzlera napominachu, tule naležnoſcź pſchi Swjatk Ludow pſchinjeſeſ. Swjatkowy kanzler Ramek na wopraſchenje hnydom wotmołwi, ſo je wěrno, ſo ſo na madźarſkej ſtronje wojeſke pſchihotowy cźiniju, ſo do Burgenlanda nawalicź. Awſtriſke knjeźerſtwo ma wjele dopokaſnow w ruku, ſ kotrychž je ſpóznaſ, ſo njeſamołwite, tola niż bjeſwinſwine wobſoby w Madźarſkej na to dźěkaju, Burgenland ſ Madźarſkej ſjednjeźicź. Knjeźerſtwo pak ninja ſaneje pſchicźiny, na tym dwělowacź, ſo je madźarſke knjeźerſtwo ſebi ſwojich winowatoſcźow napſchećo njeſamołwitym elementam wědome. W tu chwilu knjeźerſtwo ninja ſa trěbne, pola Swjatka Ludow ſakwóźicź.

Falſchowanje bankowkow w Madźarſkej.

Winiſke nowiny „Stunde“ powěźa, ſo ſu ſajeźi we Budapeſcu pſchi pſcheźiſchćenju prajili, ſo ſo plata (klišeje) ſa tyſaźfrankowſke bankowki njeſe w Budapeſcu ſhotowika, **ale ſo je ſo hotowa ſ Minichowa do Budapeſta pſchiniſeła a to ſ Minichowſkeho kartografiſkeho wuſtawa.** Tutón wuſtaw je teź maſchiny a papjeru w Kólnje wobſtarał.

Nowe grichiske worakawosće preciw Južnosłowjanskej.

W dopiſu ſe Ssolunja Belgradſka „Politika“ nowe grichiſke worakawoſcźe pſcheciwo Južnoſłowjanſkej woſkrywa. Grichiſke knjeźerſtwo je wyſchſchemu inſpektora poſtajiło, kotryž na to ſo ſtara, ſo ſo dojednanje wa ſławjanſkich njeſchinach krucze pſchewjedźe. Wopraſwdźe pak ma ſo wo to pſcheźowacź, ſo bychu Sſołowjenjo ſ grichiſkeje Mazedonſkeje po możnoſci wuczahnyli. Tónle inſpektor budźe njepoſrědnje wukrojenemu miniſterſtwu podſtajeny. Podobnje ma ſo nowy grichiſki generalny wikowanſki inſpektor wo wikowanje w Ssołunju ſ balkanſkimi ſtatami, woſobje ſ Južnoſłowjanſkej, poſtaracź. Ma pjeźa dołharſke wikowanje do Ssołunja ſmjeſcź, ſ cźimž chcźeła Grichojo pſchećiwnoſtwo mjes Bołharſkej a Južnoſłowjanſkej ſtudźicź, tunije kaž tu to ſe ſnatym Genfſkim paktom wotmyſlicź, kotryž je Politiś pſched dwěmaj lětoma ſ Bołharſkej woſſankuł. Tak ma ſo bórſy jeleſnica ſe Ssołunja na Petrićz—Demir—Hiſar nattwaricź, kotraž by bołharſkemu wowoſej pſches Ssołuń ſłužiła.

Wojowanje w Syriſkej.

Hawaſka powěſćerńja ſ Beirnta powź: Jeleſnica do Hedźaza je wot Damaſka w dołhoſći ſydom kilometrow woſſchkodźiła. S Palestiny pſchijědźaju cźah je ſo ſuroźiſ. Někotre woſy ſu ſo ſapaliłe. Tſjo Syriſzy ſu ſo morili, někotſi druſy ſo ſranili. Teź na jeleſnicy ſ Damaſka do Na-

jaka ju jo kolije wutorhale. Franzowska artillerija je do Ejrjódy dżełarjow k ranju twoł Damaska rjekała.

Pschesćěhanje pschesćijanow w Chinje.

Knježeństwo Sjednoczenych statow połnóżneje Ameriki je powěźcj dostało, so chinežy wojazy 31 amerikanskich evangelskich a katolskich mišionarow i jich swójbnych we Sinjangu w Honanskej prowinzy wobkćěhuja. Konsulat Sjednoczenych statow je hižo pomoz wotpósłało. Chinežy wojazy ju amerikanskeho mišionara Nelsona skónzowali.

Falšowane dollarske bankowki we wobchu.

Amerikanske póstajnstwo je po poručnosći knježeństwa we Washingtonje kedźbliwosć rumunskeho knježeństwa na to wobroćiło, so jo w Rumunskej falschowane dollarske bankowki rozschěrjeja. Falschowane bankowki ju po dotal njesnatym waschnju pucź do Rumunskeje namakałe. Falschowanki ju jara derje dźěłane, so móża je samo bankownizy cźežko spóznać. Skónčnje ju je na tym spóznali, so ju na sadnim boku stejaće cźišća z módrej město z cźornej barbu cźišćeane. Wyschnosće ju hnydom zhód je rozschěrjemi pytali. Myslja sebi, so falschowanki z Budapeschtskej naležnosću swisnja, jeli so jo samo njeszło w Budapeschtu dźěłali.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 20. małeho rózka.
Eleuthasija.

1709 w Budyšinje archidiakon magistr Pawoł Praetorius (złaćanscény Solta) předsyda komisije za wudaće evangelskich serbskich spěwarskich, běše so na farje jako syn Daniela Soltyho we Njeswačidle 1650 narodźił a we Wittenborku studował. Skutkowaše w Lubiju jako subdiakon, po smjerći swojeho nana jako farar w Njeswačidle, potom jako farar w Klukšu a archidiakon w Budyšinje. Je jendźelsku knihu do serbskeje rěče přełožił, kiž běše jemu jendźelski baron z prepodał. Tutón zaplaći tež cźišć přełožka. — Praetorius běše hromadźe z Michałom Frenclom z Bart. destee najpilniši nabožny spisowaćel swojeho časa. Wobdźěli so při wudawkach katechisma, scénjow, přełožku psalmow, a noweho testamenta.

1841 w Čelnom Hendrich Jordan, naš njezapomnity wótcinc, kiž so w Delnjej Łužicy zasydli, zo by tam našim wosyroćenym bratram pomocny był, a jako wulcy zasłužbny spisowaćel a kantor w Popojcach 3. měrca 1910 zemrě. Jeho wobstarna knjeni mandźelska je hišće dźensa z Bohom žiwa. — Jej scélemy dźensa najwutrniši postrow, jej přeju, zo by we wěncu swojich dźěći a dźěćidźěći tež dale wjele žohnowanja nazhoniła.

Rjemjesło — ma złote dno. Přisłowo.

Njedźelu, 21. małeho rózka.
1. njedźela pósta. — Invocavit.

1881 w Pětrohrodźe 84 lět stary wučeć Izmail Ivanovič Sreznevski, běše w lěcu 1840 w Serbach pobył a ze Smolerjom cyšu Hronju a Delnju Łužicu přepućował. Ryješe z nim a z radźićelom Klinom, w hrodźišću pola Dobruše. Z Budyšina pisaše swojej maćeri do Ruskeje: „Mój smoj ze Smolerjom kaž bratraj hromadźe žiwaj. Wón je dobry człowjek.“ — Abo 1. oktobra 1890 pisaše jej: „Do wobjeda wobhladachmoj tři hrodźišća a po wobjedźe štyri a na poł sedmich běchmoj w klóstrje.“ — Wuda jako profesor při universiće pozdźišo: Historiski nadźisk serbskeje literatury. Je to próza wědomostna kniha wo njej.

† 1895 Mila Imišowa, mandźelska našeho njezapomniteho wótca Hendricha Imiša, dobry jandźel našeho ludu, wo kotrejž je lětuši Pródženak wobšerny nastawk podał.

* 1836 w Zaspach Kito Swjela, kantor we Skjarbosću, wulki dolajoserbski wótcinc, kiž je přez 50 lět nimo druheho dźěła sam „Serbski Casnik“ pisał, muž ze žornowcoweho kamjenja, z hobrskej pilnosću, z njezławliwoj krutosću, kotraž wukhadźeše ze nutrneje wóry. Zemrě we wysokej starobje 26. 1. 1922. —

Holbjerstwo chce wjele pjenjez. Přisłowo.

*

— Wo wjedrje. Wječera wječor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer 0, thermometer we dnjo +9. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer +1, thermometer w nozy +2. —Wuhladny na njesłajne wjedro, pokhsene k słabemu dešcźowanju. — Dotalne pschemjenjace wjedro wobkhowany. Wyschina dešcźe wječera nad połnóżnej Europu, jena nad połnóšchej. Nižina cźehnjesche so wot Jendźelskeje pisches Schwedšku hacź do Finiskeje. Intse njedźelu Invocavit klóncźo 7,08 hodź. khadźa a so 5,21 hodź. khowa. Měsacź khadźa dop. 11,42 hodź. a so na ranje 3,01 hodź. khowa.

— Schtrowe powěsće wo wjedrje za jutše njedźelu: Swjetscha samróżene, niz tyma, i wječora so wucźahuje, šlabsche dešcźowanje pak tola možne. Tak po zyłej Europje. W Ruskej hišće ze mjerinje.

— 33 serbskich ludowych spěwow za jedyn spěwny hłós i pschewodom klawéra, sestajane wot Bjarnata Krawza. Knižka płaći 2,50 hr. Bjarnat Krawz haji hižo léta, haj hižo letdźesatli dołho serbski spěw. So to i cźopjej wutrobu cźini, dopokaże tale spěrka. Je mischtrske dźěło. Bjarnat Krawz njeje jenoż rjane ludowe hłosy i primitiwnymi akhordami harmonisował, ale je ke kóždemu spěwej zyle wosobinske šamoltatny wotdźěł sa klawér napisał, kiž może swojeho runjecza pytacź. Hacź wopisuje posadk k powěsći wo njelepym šmiju abo k zortniwemu lubosćinskemu spěwej, dźiwy i na synti harfy podobnymi połnymi akkordami, dźiwy sahso i zunimi wustajenymi hłosami, wschudźom spósnajemy ruku mischtra. S małko talkami pschedhry poda prawje sanurjenje do spěwa. A wopsebje wabja je je, jeho sćěhowacź, kak i wupschestawanymi schěžnatami abo i potkaczowanjom motiwa w klawérnym hłosu znadź nastawaje hacźenje w melodiji jeneho spěwa wuruna, swězy sajmwěcźi, jenotliwosće podschmórnje abo — schtoż je wosebje podstatne wumělstwo — se pschestawkami rěcźi. Wschitkim lutowarjo domjazeje hudźby, tež Njeserbjo, dyrbjeli go do tejele krasneje knihi sanórcź. Je to łužiske domjace wumělstwo a może jo dła pschikhadneho a wurjadneho wobdźěłanja pschezo a wschudźe złykschecź a widźecź dacź. Sserbski text je jara wuschitnje pschefojeny a spěwny hłós tohorunja podstajeny. Cźišćecz a wonkowne wuhotowanje tej hjes poroka a kniha hodźi go tohodła derje jako dar. Mójemy su tohodła jara poručecź. Dostacź psches Sserbsku knihatnju w Budyschinje.

— Domowne towarske družstwo podawa radu we kóždym twarskim praschenju, schotuje rysowanki wo statistiskich wobliczenjach, wobstara twarske pjenjezy atd. K družstwu pschistupicź może kóždy tatar, rjemjesłnik, sastojnik, dźełacźer, kiž so snajmjenscha z jenym podźěłom wobdźěli. Wschо dalsche wukaze pschedźiwstwo. Dopytaj wjech so scźelu na pschedźiwstwo (A. Glätte, Wlóša h. Bautzen abo O. Wagner, Bautzen, Sserbska Ludowa banka.)

— Zakki nałetni pokutny dźeń 1926. Lětuschi nałetni pokutny dźeń padnje na pjatk 24. februara. Wón pak njeje wjazy katolse pschipóśnatny swjaty dźeń. Zyrkwinski pak so hišchcze swjeczi. We wschěch evangelskich zyrkwjach po zyłej Sakskej wotmeja so dopołnoha liturgiske Boże błužby. Po postajenju ministerstwa za ludowe wukhowanje wot 28. februara 1925 maja starschi a wotchowanjerjo prawo, swoje dźěći wot schulskeho wopyta wunjwobodźicź dach, dokhy chodźa Bożu błužbu wopytacź. Też evangelskim wucźerjam a wucźerkam po šmužke tole prawo pschisłeji. — Zyrkwinske powěsće za pokutnu krjedu so w pónđźelnischim cźišće pschichodneho tydźenja wosjewja.

— Nowy telefonisti wobkhod. Wot 17. 2. hacź 2. 3. 26 go w kupnizy (Gewandhaus) w 3. posthodze na prawo w cźežu wot dop. 9 hodź. hacź do 4 hodź. pop. (njedźelu nic) se strony tudomneje pósty nowe telefonistke aparaty we wobkhodje pokazuja a kak ma jo s nimi wobkhadźecź. Wopyt może jo niz jenoż wobdźelnikam, ale tež druhim ludźom poručecź.

— Swjask šamopomozu cźekuje sadźewanych na njedźelu 21. i. m. popołdnju w 3 hodź. w „Radnej kinzy“ w Budyschinje zhromadźiznu. Wažne sdźelenja! Nusa mjes cźekuje sadźewanymi (bźewnymi) je wosebje w dźensnischim cźežkim cźasu wulka a wschelakora. Jenoż kuże sjednoczenje wschech cźerpjazych towarschow może tu pomhacź. A tak swjask wschitkim cźekuje sadźewanym pschiwola: Pschińćo k swjatkej, pomhaj swobu, so bo nam wschitkich dóst slepschi. Pomhaj swobu, wosebje potom, hdyż je twoje połoženje tajke, so masch so lóžo. Mójesch hóbnosće łublanja a wdźerjenja podawacź, dha pomhaj tež tutym swojim cźerpjazym towarschom, pschichodź nikomu njemóžemy z duchownymi daram wjazy wjesela pschihotowacź, a też kwaltka pschinjesesć hacź naschim sabźewanym. Pschecźerjo cźłowjeska, kiž wy rad dobru wěc podpieracze, pschińćo swjatkej abo pomhajcź z waschimi daram swobu, so swjatk swoje nadawki wunjwjedźe. Pschiwzchcźe nam też waschich sadźewanych pschiwuznych, klóžoa pomoz, kóžby pschinoschli połoži nasche dźěło!

— Ważne kasnje za wotpósłarjow póstiskich pakcźikow. 1. Hischcze jenu adresu swjerca do pakcźika połožicź, je-li to njeschje, druhu adresu swonka pschicźišcź. 2. Pakcźiki „dźerżtliwje“ saiwalicź, krucze zaiwjasacź. Samolepjome a rozbijome wězy derje schtikacź, pakcźiki z pokasom „Worsicht!“ wosnamjenicź. 3. Kak je pakcźik zawalemy, ma so na pakcźikowej khartze napisacź: „anbei Paket in braunem Papier“ atd. 4. Adresu derje pschisćipicź, najlepje hnydom na wobalku napisacź. 5. Dostawarja jasnje napisacź, póstu, we kotrejž wokrjesu dostawar bydli, wulku a jasnje napisacź. Pschisłonjenja: kaž Sakska, Bayerska atd. wupisacź, dokelž so hewak samenjenja stanu a so pakcźiki sakomdźa.

— Ważne za dostawarjow wojerskeje podpjery. Dźiwajo na to, so je dźeń 28. februara niedźela, wupłacźuja póstny wojerske sastarańske podpjery za měrz hižo wot 26. februara.

— Junkrócźne wotschkodźenje za wójnskich wobschkodźenych. Wschém wójnskim wobschkodźenym, kotrjž mějachu po němskostatnym sastarańskim zakonju se 20 prozentami sabłužbneho samjesowanja prawo na sastarańe a žu da dla pomjenschenja jich sabłužbneje khmanosće na nije hacź 25 prozentow jenoż i tuteje pschicźiny pisches nowelu k němskostatnemu sastarańskemu zakonjej wot 30. junija 9123 wot teho cźasa i rentoweho sastaranja wustupiłe, so na jich namjet wotschkodźenje wo 50 hriwnow zaptacźi. Kaž němskostatny swjatk wójnskich wobschkodźenych dźěli, so cźasć k zapodaczu namjetow se 26. februarom 1926 skónczi. Namjet ma so bjes kombjenja pisches najbliže leżazu městnostnu skupinu

Albert Rager fotograf. atelej w Kamjencu

na rańšej dróży Telefon čo. 239 na rańšej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhodže a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za moje też knjez frizér Jupt w Pančicach

Miłosćiwa sotra.

Novella z franzowskeho.

6] (Skónčenje.)

„Ja žym waš lubowaka,“ wona dźesche, „a budu waš pschezo lubowacź . . . . Hlejcze jenoż, dyrbju płakacź, dokelž mam wam Boženje pranjecź . . . . Wutroba chce mi so puknycź . . . . Ale tajke wopory so Bohu spodobaja. Sćišchu błóš, kiž mje k sebi wola, wot nětka pschiłukschaam bratram Jesu Khrysta, khudym khorym, wschěm tym, kotrjž cźerpja.“

„A myślicze trach wy, so ja njecźerpju?“ pschetorhnychu ju se sadwělowazym hłosom; ja mam wot waš wupranjene „haj“, a budu so wo waš bóldźicź, samo pschecźiwo Bohu.“

Yvonne pokaji ruki na mojej hubje, a njes tym, so bo se hyslosjotynaj wocźkowaj na unje wuzmělwasche, pranjesche dale: „Njejžym na jiwoje wam sawdate slubjenje sabyła, tola ja ho nadźijam, so mje sam wot njeho wotwjasacze. Njepranjesće, so to njemóžme njeje, njepranješe mi dźenża syła niczo. Pschidźeće lutše sabo, jutše!“

Ja so wotzalich, žebi krucze wotmyślliwschi, so bo ženje Yvonny njewotrjekłu. Ale wona tak spěšnu, so bo bojach, so mohła khorjecź, haj, ja mysłach, so wumrje. Tola wona ženje njeskorjesche a ani njerácźesche wo tom pschecźiwo, ja kotrejž so i zyłej duschu žebjesche.

Jenoho dnja namakach ju i małymi dźěćimi wobdatu, kotrjž běchu dźeń pryedy hischcze i rostorhanymi tmudlemi skroscźene byte, a kotrejž běsche wona šnowa swoblekała; wuczesche jich „Wótcze nasch!“ spěwacź.

O kak krasna a powabna sejda so mi pschi tutym wosmuczowanju, moja drocha, wjselelubowana Yvonne!

Skónčnje jóm wjecźor, — ja bo hischcze dźensa praschach, kak běsche to możno, — dźěchmoj zhromadnje, Yvonne a ja, po mórčkem brjohu bo pschechodowacź, a ani so bychmoj to pytali, běchmoj nadobo nimale daloko wot města.

Widźach, so běsche moja pschewodźerka wustałka a pohnuch ju, so by na kamjeń pschi brjohu posydnyła.

K naschimaj nohomaj schumjesche vzean (wulke morjo), nad naschimaj hłowomaj srinkolesche so błyšdyte njebjo. Po prawej stronje sawohladachmoj w krajnitje zyrkwinju wěžu, wokł klóschtrskeje zyrkwje . . . . knježnjazeho klóschtra.

Nadobo sakhnjeza wobzrjedź hłuboketo mjelczenja w pschirodze šwónczej, wosjewjazo tkakanje. Njepschewinjonoma móz nuczesche mje, so bych hłowu pokhilił, po pomodlił a njeschto njeriśchinow rospominał.

Hdyż wzeźi k Yvonnje posłednych, sejda so mi jeje wobliczo błébe kaž šmjertny kitel. S wótrym pohladnjenjom šhladowasche na zyrkwinsku wěž, a néme šuły šalachu jeje wobliczo.

Ja pschinmych jeje ruku; tale ruka bě horza kaž woheń. „Yvonne!“ sawołach, „Wy sće khora, macże šmužu!“

„Haj,“ wona šnapschećrěši, „šmužu šmilkowsće.“ Pschi tom so wuzmělwasche; to běsche wuzmělk jandźela, kiž k njebjeżam khwata.

„Ty to chjesch,“ prajachj i płaczom, „ty chjesch to na kóždy pad, Yvonne?“

„Wby do toho šwolicze?“ wopraschа so mje i proschazym hłosom.

Swónczi šnowa saklinca, jako by ju dyzk wołacź. Skónčnje mějach telko šmužitosće, so jej wotmolwich: „Dźi, dźi, w Božim mjenje, dam cźi šwobodu.“

Mój so wožohnowachmoj a khwatachmoj wobaj wotstał, wona i wyšokej radosću, ja je sadwělowanjom we wutrobje. Wopor běch pschinjesł, ale i bolosću běch na pok wobkludnił.

Po dołhej cźežkej khorosći, hdyż sahjo k sebi pschindźech, pkounjenjesche so moja lubosć pschezo hischcze we mni dale; tola jeje dźiwi šapal běsche pschewinjeny a šlemjeny. Jenoż jenicźke posłedenje pschecze mějach we wutrobje, hischcze zas cźahych tu, kotruż běch słubił, sajawdźecź.

Na wjecźoru toho dnja, na kotremž wotpucźowach, dosta ju mi tale šłódkohórka radosć.

„Wodajcze,“ prajesche wona, hdyż na mojej błédosći wjsikko wuhlada, „schtoż běch ja pschecźerpjał, „wodajcze, mój wbohi Allaino, dowěrnoj so Bohu! . . . . Bóh je dobrocźiwy, tam horjeka jednocza tych, kotrejž je durbjał tudy deleka dźěłicź . . . . wón šwjatnje duschе w njebjeżach.“

A jako posłedni dopokaz šemjesze pschikhilnosće da mi tutón mały pjenjezk šwoj. mcażerje Hanuj z Auray, wot kotrehoj njejšym so i toho cźasa dźělił. S toho dnja njejšmoj so wjazy widźałoj. Powmyl šebi potajkim, towarschko, moje rozbjorjenje, moje radowanje! Milisćiwa šotra, kotruż tudy runje widźesche nimo hicź, šotra Theresa je Yvonne, **moja Yvonne!“**

VI.

W tom wokomiku, hdyż běsche Kerkadez dopołnjedał, saklinczachu šwuki trompety. To běsche šnamjo do bitwy.

Wobaj štotnikaj so i khwatkom wodźěłichtaj, kóždy ke swojej kompanji, hdyż běchtaj šebi k połjednjenu rosej ruzu połschałoj a pschiwołałoj: „Na šnowe sałzowidźenje!“

Hižo w prenjej hodźinje boja bu Bretona šmjertnje sranjeny. Milosćiwa šotra, kotruż Boża pschedwidźiwosć pódła, khwatajšy k njemu dobéża.

To běsche šotra Theresa . . . . Yvonne!

Kerkadez njemóžeše hižo rěčecź, ale pósna ju a nějeschе hischcze telko mozow, so pokasa jej mały pjenjezk šwjasaje Hanuj z Auray, kotryž běsche wona jenmu jomu darika, a kiž běsche won i toho cźasa štajnje šwéru nošył.

S bobom pokazowasche won i druhej ruku k ujebju!

Ssotra Theresa šrohnu hnydom tole něme Boženje pranjese a wotmolwi: „Haj, haj, bórzy!“

Lědy běsche to wuprajiła, tu šahwidła kulka a trjechi ju do wutrobnja; nurżo padny pódła šwojeho nawożenje. Wobaj wumrěschtaj w jenom wokomiku, i twóżkom na so šhladnjo, ruzu šebi šawdawschi.

„Haj, šawdźeče“, pschida cźiszer, kiž mi tale štawišnu wupowěda, „šawdźeče šta hromadže pisched Boha šlupiłoj, tu duschе šwjasnje.“

Kóna.

(Ortsgruppe) němkostatneho swjaska na pschišłuschnym šastarańskim hamcze sapodacz.

— **Finanzny haut w Budyschinje je** — kaž shonimy — 13 tudomnym rěsnišćim mischtram dla podwjedżenja wobrotneho a dokhodneho dawka, wsche hromadze 13 500 hriwnow, a dla njeporadnosce 105 hr. pjenjezny khlostanjow napokazik. Mische pady pa žo f podczišnjenjom prawomozne wothyle. Dalsche pokhostanja žo hischcze wočakuja.

— **Swobodny knjes se Salza a Lichtenau ?.** Sandżenu pondżelu wumrě w Berlinje kral. sasski pósłanz na wušłužbje wopr. tajny radźićel swobodny knjes se Salza a Lichtenau. Jeho cźeło žo w Bukezach pokhowa.

— **Sjawna saradźernja dźěła za Budyschin a wokolinu** (Arbeitsnachweis), kiž bě wot léta 1918 na Rózowej haży 11, žo 19. februara do pschileniškich městnoczow bohotownje (na Hrodowskej haży 10) pschepokoži. Dotalna městnosć je žo w běhu poslednich lět jako dospołnje njedosahaza wupokasała. W tak mjenowanej Budyschčkej bohotowni (Landhaus) je městno Budyschin dźěłowej saradźerni wjetsche městnoscze pschewostajiło, kotrejž žu žo za jeje potrjebu wošebje pschiprawile. Sdobom žo wotdźělenje za saradźenje powołanjow a pospěrnišnow wutnjenišich městnow, kiž bě wot swojeho wobstaca w 2. posłłodże Budyschskeje bohotownje, do pschileniškich městnoczow tak mjenowaneje Shorjelskeje bohotownje pschepokoži, kotrehož nutskhód je pak tehorunja w Budyschčkej bohotowni na Hrodowskej haży 10. Saradźernja dźěła f wotdźělenjom saradźerje powołanjow je telefonizky f cźišłom 861 (2861) dostacz Wobkhodny cźas je žamžny kaž pola mešćanskeje rady.

— **Shromadne pohedżenje hornjołužiskich pruhowarnjow płaczišnow** wotmě žo frjedu popoldnju pod pschedhydstwom wjednika **wokrjesneje pruhowarnje** płaczišnow za raušchu Sakku, Schumanna f Drježdżan, w radźinej pohedżenskej sali w Lubiju. Pruhowarnje płaczišnow w Budyschinje, Lubiju a Zitawje běchu zastupjerjow pósłałe. Na pschesproschenje běchu tež zastupjerjo Landbunda a hornjołužiskich rěsnišich jenotkow pschischli. Sa Budyschske wokrjesne hejtmanstwo wobdźeli žo wyschši knježerkiwowny radźićel dr. Walther f Budyschina na njehdže tshihodźinskich jednanjach. Wokrjesny wjednik Schumann wotewri swoju rěc žo pschisamtkuju listej Zitawskeho hamtskeho hejtmana Kahmanna a pokasa na wurjadnje wyšoke tshlebowe a mjasowe płaczišny pornjo Shorjelzej. W praschenju, kiž tshlebowe płaczišny nastupa, je žo k wěsenu wuspěchej dóschło, hdyž je žo f pschiwsaczom konsumtich towarštwow bjes dwěla wulke snižene płaczišnow stako. Pschi jednanjach saldźenu frjedu jednasche žo bóle wo mjasowe płaczišny, pschi čimž žo k. Schumann sa to wuprajі, so žo mjasowe płaczišny na zane waschnje pornjo płaczišnam za rěny stót dosć snižite njejsu. Na smjerschym mjasu ma rěsnik 18 prozentow sahlužkej, k temu pschindże hischcze 1 prozent sa wobrotny dawk. Wyschcha sahlužba njeje dawolena. Na sastupjerjow ratarskwa staji žo praschenje, kak wjele je na tym wérne, so žebi ratarjo za rěny stót polnu płaczišnu zadaju, kiž žo na štótrych wikach japikuje, a hacz je wérno, so žebi někotři žamo wjazy žadaji. Ryczeřkubler f Bazberg f Makeho Wjelkowa wotmolwi na to, so žyła možno njeje, na to rosjasnjenje podacz, doleš žo tu wo tym jedna, kajke tóžbe rěsne złocžo je. Teš, hdy bychu žo ratarjow prascheli, njebychu žo wobsteinoscze rosjasnicz hodźale. Wyschši mischtr Lunja f Budyschina sastupowasche rěsnikow a wulsběhny, so ma žo tež na spadowaze płaczišny ložow myslicz. Jemu njeje možno pschilubicz, hacz móża žo mjasowe płaczišny wot pjatka snižicz. Mešćanski rada Schuster se Budyschina namjetowasche, so bychu wschě hornjołužiske města smjerske mjaso shromadnje kupowali a pokasa na Shorjelz, hdyž je mjaso tež tuniske. Dale wobroczi žo pschcerźiwo wyšokej dani bankow. Zyte jednanja k žanemu prawemu wuspěchej njedowjedźechu. Wotkrjesna pruhowarnja płaczišnow tohodla pschipowědźi, so budże žo kaž pola khlěba tak tež pola mjasa towarštwa praschecz, hdyž rěsnizy f dobrym płaczišny snižicz nochzedża.

— **Pokhroma.** Po hamtskej rosprawje krajneho štrowotniskeho hamta wot 15. februara bě žo w Sakskej pokhroma w 281 gmejnach f 515 statokami swjeżiła. 31. januara bě pokhroma w 202 gmejnach f 396 statokami.

— **Towarštwo za schkit swěrjatow za Budyschin a wokolinu** wotměje pjatk jako shromadźiznu pschedhydstwa, w kotrejž žo wošebje wo wuwjedżenju filma za schkit swěrjatow w Budyschinje wuradźowasche. Jedna žo wo filmje, kiž žo w tukhwilu za Drježdżanske schulske dźěći pschedstaja, a kiž ma k tomu štužicz, so by žo luboscź k swěrjatam hajiła a cźiwilowanja, kiž žo často bjes wedżenja stanu, sadźewało. Dale maja žo w nalěcžu 30. ſnadź hischcze wjazy kukawow we wutkodźowanlischczach a w Bismarckowym haju wupowěznycz, so bychu płacźkam witany wukhow poskicźe. Tohorunja maja žo w horzym lěcźnym cźasu na někotrych městnach w měsce wodowe bowy k napołnjenju nimoješdżacych koni postajicz. Nadźijomnje pak tele bowy sažo njekradnu, kaž je žo to prjedy hižo stało. Pschedhydstwo towarštwa za schkit swěrjatow wobsteji w tukhwilu je knježich: konrektora prof. dr. Meiera na Wettinskej drózy 6, prof. Naumanna na Rowych hrjebjach 14, rěcznika dr. Dóringa na Jurjowej drózy 35, rěcznika dr. Hauswalda na Wilhelmowej dr. 8, mejchčanskeho sanitrodneho inspektora Haupe pschi Zyhelnistim walu 3, wobkhodneho wjednika Matthesa na Swonk. sawjkej haży 54. Mjenowani knježa pschitśimuja swólniwje wobcźežowanja aba wobstórżby wo cźiwilowanju swěrjatow. K wobjasnkunjenju njech žo hischcze spóleli, so je žo też w tutym lěcźe sažo wjetsha licźba protyczkow sa schkit swěrjatow na schulerjow a schulerki Budyschina a hamtskeho hejtmanstwa wotedała (pisches 2000 knižkow).

— **Pschicźiny dyrenja** leža po najnowschich pósłanczach sejmowiskeje wědomoscze w hubjenym měsčenym krwi. Někdy mějachu běrk, tuk a wodźane wuhlo za dyrjerjenje cźłowjeskeje strowoscze za dospołahaze; dźensa wšmy, so wjele druhich za dyrjenje ważnych mačźinow k temu khicha, bjes kotrychž cźěło sthori. W waschich „slepscheny pch sejmowiskich brědkach tele za strowe měsčenje krwe njeparujomne mačźiny w dospołahazej mérje njesmu". Je krwi pschiwożowacz, réka jeje hojenišk mózh powjesćiscz a to pschinjesne „njewočakane hojenške wuspěchi!" Cźłowjekojo, kiž hižo pschi kromje rowa stejachu, so na tole waschnje wumóchu. (Pschirunaj knihu Mc. Cann, „Kulturfiechtum und Säureteb"). Wot tuteje wuhle wukhodźejo porucka "dom Lékarskich cźejow „Vitalis" w Brandyšu w Sa." wožebitu cźaj pschi dyrjenje, kiž dyrbi cźełu nusne wobaranške mačźiny pschicźišnu husto tak jadnkej a stajne bohotnej khorosći podawacz. Dalsche namakanju naschi cźitarjo w nawodschku dźensnišcheho cźisła.

— **Motorske koła hu we Lužizy jara pschibérake.** We sandżenym lěcźe powyschi žo licźba motorskich kołow we Budyschčkim wokrjesnym hejtmanstwje wo 1041. To réka, so je žo za tele jene léto licźba nimale podwoiła. Motorske koła žu po wójnje na strašchne waschnje pschibérake. We lěcźe 1920 bě we wokrjesnym hejtmanstwje 109 motorskich kołow, nětko je jich 2226. Nimale tak jara žu žo też automobile pschisporite. Jich licźba sroste wot 190 (w lěcźe 1920) na 2155 nětkle. We sandżenym lěcźe je licźba wěso pomałku rosła, je so jenoż wo 496 powyschila. S tychle 496 autow pschindże 100 na cźežke auta a 396 na ludźaze. Spomnjenja Hódne je, so žu so małe automobile (hacz do 8 konjazych mozow) sa najspołnischi pschisporite. Je tola hischcze wjele pjenjes mjes ludźimi.

S **Wětšchez.** Wokhroma je wudyrila a žo hamtsaw swěsćila mjes skokom kubjerja Maka Rentziga w Wětschezach cźo. 7. Sawěranski wokrjesi je dwór pokhromy, schkitarski wokrjesi sbytka wseš. Sawěranske a schkitarske naprawy maja žo wobkedźbowacz.

S **Ketliz.** Dla nasypowanja žo dróha mjes Ketlizami a Luchowom hacz na dalsche sa wjchón jedny wobkhad sawrje.

S **Lubija.** Pschi wichorotnym wětśe, kiž schtwórtk wjeczor pisches Hornju Lužizu dujesche, wusběhny žo na tśešche twarjenja na rózku Stareho torhoschcza a Zitawskeje dróhi żelezne natśešche wokno a delepadnywschi rosbi žo na khódniku psched Seilerez wobthodom. Krótko pschedy bě nimodżuy cźłowjek městno wopuschcził.

S **Korjez** pola Lubija. Tu žu njebolaka a jebaka sajeli. Hižo dléschi cźaš pschebywasche w naschej wjsy ratarišti dźećaczer f akademiskim titulom jeneho dr. med. Jeho woprawdźite powołanje pak je pśetarstwo. Mudawasche, so je makeho pschestupjenja dla swoje stużowanje w Lipšku spuschczicź dyrbjał a cźyschce žebi w tukhwilu f ratarskim dźełom swój wschedny khlěb saslužicź. Po sdaczu je jemu jeho wustupowanje dowérjenje pschinjeżło, pschetož psched króttkim cźasom žo žamo klubi. Swojej njewésce spyta pjenjezy wurěcźeć, so by w Lipšku dale studowacz a swoje pruhowanje wotpołožicź mohł. Tola w prawym cźasu f pomozu kriminalneje polizije jeho prawe mjeswocźo wotkrychu. S Lipšta bě do Drježdżan jěł a bydlesche tam pod wopaczným titulom, hdyž jeho wušłedźichu a sajachu.

S **Panezig.** (Jungdo-thromadźizna.) „Tśi wěsy žu k wjchemu dobre" — tak wyšlesche sawěsche Halschkowe pschewodnišwo (Gefolgschaft) młodonémskeho rjada (Jungdeutscher Orden), hdyž jej wojera wjeczor na nowe lójenje wowzkow do klóschtra wulecza. Bitkopizy a kamjeńczanjzy běchu tu hižo raz pobyli, ale bjese wcheho wuspěcha. Ani myschli tu popadnyli njejsu. Nětko žo bliżichi Halschkowe do dźela da a swoje sboże spyta je kamschnym wuspěchom. So by sćeże jowi zył dozpěł, pokasachu žo tu tamni katolizy Serbja, wo kotrychž žo dawno powědasche, so k „Jungdo" pschiśiknischeja, potajtim k jenej organizaziji, kotruž žu katolizy bikopja f swojim diezesanam sakasali. Hižo pisches swoju pschitwornosć dyrbjachu druhich do rjada wabicź a debjachu kolo pschedźydowelho blida. Nalpomnjeni „Serbja" — žu to tśo se Mitocźiz (mjes nimi starý nan, wot kotrehož je jej cźłowjek nětśto rosumnischeho žadał), jedyn f Jawory a f Skrjejow (tuchu žo na sjawnosć njewérjachu, cźakachu pak w pódlanskej sjuje, pak wonka psched wotnami wézłow, kotreż žo nantska zofacz budu) — nimaja za swoju narodnosć nicźo wysche, njeżiu w žanym serbskim towarštwje (pschedy bésche jedyn w „Lipje", druhi w „Nataršim dorosce" a cźeczi we towarštwje „Katolizkej młodżenzow", f kotrychž žu wšo wustupili, sacźuwaju tutu narodnu napschećiwnosć mjes nimi a „Jungdo"), njecźitaja žane serbske cźasopizy a njewobdźela žo nihdże na serbskim narodnym žiwjenju. Kajka „luboscź k blizschemu" a „swobodnosć" w tutej organizaziji tuješi, teschnje f tcho, so bě jedyn swojeho wjeskeho najenka dla do Jungdo jastupił a to f hospodarskich pschicźinow. W Halschkowje jedyn fabrikant jenoż na tajkich dźelaczerjow dźiwa, kotśiž žu w Jungdo organizowali. Potajkim tu wukonja je žamy terror, kotryż žo heiwak zozialdemokratam porokowasche. Tu njeje tehanc cźłowjeske fastbosće, kaj wschudże druhdże. Tuj do wožebitych pocźinkow, kotreż cźe Jungdo plahowacz, druhy njerwérja. Hižo to, so je sadjerjenja tamnych „Serbow" jazykowanje swojeje narodnoscze rěcźi, je widżomny njepocźink, kiž na tonto tuteje organizazije pschindże. Woni sacźuwaja, Jungdo a Serb jedom byc, ko njerjesce, a tuj žu tež trěbne konfekwenzy cźahnyli. Tohodla jich tamny „wulkomišchy" jako pjatk a dobromyslnych hobustawow wulkožesche wulkowalowasche a jim tuta khwalba f němskeho erta widżomnje derje cźinjesche. Hdyż w serbskim kraju hladajach, do Jungdo sluscheja jenoż liwzy, skjeni a wotrodźenjzy Serbja. So jedyn wschonémski nawjedowar tajkich f wožebitym dorasom wuthwaluje, je bjes dwéwa a tuž tej wschonémskim wo najwyschcźiskich njebjesach sbéhacze. Mjenowaneje swoju organizaziju wólcźinsku (tajkich mamy hižo dolcź a nadoscź), mlodu a wulkonémsku (dźela za sjednoczenje wschedy Němzow w Europje. — Njeje to wjelepschcherada?) **Wscho, schtoż němske njeje, žo f towarstwa wuhamkuje,** a tola wabja Serbow do swojich krunhow. Hunijazy rěczesche wo „Jungdo-Rotrow", kaž žo wone wo Budyschinskim wokrjesnym hejtmanstwje wo 1041. To réka, so je žo za tele jene léto licźba nimale podwoiła. Motorske koła žu po wójnje na strašchne waschnje pschibérake. We lěcźe 1920 bě we wokrjesnym hejtmanstwje 109 motorskich kołow, nětko je jich 2226. Nimale tak jara žu žo też automobile pschisporite. Jich licźba sroste wot 190 (w lěcźe 1920) na 2155 nětkle. We sandżenym lěcźe je licźba wěso pomałku rosła, je so jenoż wo 496 powyschila. S tychle 496 autow pschindże 100 na cźežke auta a 396 na ludźaze. Spomnjenja Hódne je, so žu so małe automobile (hacz do 8 konjazych mozow) sa najspołnischi pschisporite. Je tola hischcze wjele pjenjes mjes ludźimi.

S **Wětšchez.** Wokhroma je wudyrila a žo hamtsaw swěsćila mjes skokom kubjerja Maka Rentziga w Wětschezach cźo. 7. Sawěranski wokrjesi je dwór pokhromy, schkitarski wokrjesi sbytka wseš. Sawěranske a schkitarske naprawy maja žo wobkedźbowacz.

S **Ketliz.** Dla nasypowanja žo dróha mjes Ketlizami a Luchowom hacz na dalsche sa wjchón jedny wobkhad sawrje.

S **Lubija.** Pschi wichorotnym wětśe, kiž schtwórtk wjeczor pisches Hornju Lužizu dujesche, wusběhny žo na tśešche twarjenja na rózku Stareho torhoschcza a Zitawskeje dróhi żelezne natśešche wokno a delepadnywschi rosbi žo na khódniku psched Seilerez wobthodom. Krótko pschedy bě nimodżuy cźłowjek městno wopuschcził.

S **Korjez** pola Lubija. Tu žu njebolaka a jebaka sajeli. Hižo dléschi cźaš pschebywasche w naschej wjsy ratarišti dźećaczer f akademiskim titulom jeneho dr. med. Jeho woprawdźite powołanje pak je pśetarstwo. Mudawasche, so je makeho pschestupjenja dla swoje stużowanje w Lipšku spuschczicź dyrbjał a cźyschce žebi w tukhwilu f ratarskim dźełom swój wschedny khlěb saslužicź. Po sdaczu je jemu jeho wustupowanje dowérjenje pschinjeżło, pschetož psched króttkim cźasom žo žamo klubi. Swojej njewésce spyta pjenjezy wurěcźeć, so by w Lipšku dale studowacz a swoje pruhowanje wotpołožicź mohł. Tola w prawym cźasu f pomozu kriminalneje polizije jeho prawe mjeswocźo wotkrychu. S Lipšta bě do Drježdżan jěł a bydlesche tam pod wopaczným titulom, hdyž jeho wušłedźichu a sajachu.

S **Panezig.** (Jungdo-thromadźizna.) „Tśi wěsy žu k wjchemu dobre" — tak wyšlesche sawěsche Halschkowe pschewodnišwo (Gefolgschaft) młodonémskeho rjada (Jungdeutscher Orden), hdyž jej wojera wjeczor na nowe lójenje wowzkow do klóschtra wulecza. Bitkopizy a kamjeńczanjzy běchu tu hižo raz pobyli, ale bjese wcheho wuspěcha. Ani myschli tu popadnyli njejsu. Nětko žo bliżichi Halschkowe do dźela da a swoje sboże spyta je kamschnym wuspěchom. So by sćeże jowi zył dozpěł, pokasachu žo tu tamni katolizy Serbja, wo kotrychž žo dawno powědasche, so k „Jungdo" pschiśiknischeja, potajtim k jenej organizaziji, kotruž žu katolizy bikopja f swojim diezesanam sakasali. Hižo pisches swoju pschitwornosć dyrbjachu druhich do rjada wabicź a debjachu kolo pschedźydowelho blida. Nalpomnjeni „Serbja" — žu to tśo se Mitocźiz (mjes nimi starý nan, wot kotrehož je jej cźłowjek nětśto rosumnischeho žadał), jedyn f Jawory a f Skrjejow (tuchu žo na sjawnosć njewérjachu, cźakachu pak w pódlanskej sjuje, pak wonka psched wotnami wézłow, kotreż žo nantska zofacz budu) — nimaja za swoju narodnosć nicźo wysche, njeżiu w žanym serbskim towarštwje (pschedy bésche jedyn w „Lipje", druhi w „Nataršim dorosce" a cźeczi we towarštwje „Katolizkej młodżenzow", f kotrychž žu wšo wustupili, sacźuwaju tutu narodnu napschećiwnosć mjes nimi a „Jungdo"), njecźitaja žane serbske cźasopizy a njewobdźela žo nihdże na serbskim narodnym žiwjenju. Kajka „luboscź k blizschemu" a „swobodnosć" w tutej organizaziji tuješi, teschnje f tcho, so bě jedyn swojeho wjeskeho najenka dla do Jungdo jastupił a to f hospodarskich pschicźinow. W Halschkowje jedyn fabrikant jenoż na tajkich dźelaczerjow dźiwa, kotśiž žu w Jungdo organizowali. Potajkim tu wukonja je žamy terror, kotryż žo heiwak zozialdemokratam porokowasche. Tu njeje tehanc cźłowjeske fastbosće, kaj wschudże druhdże. Tuj do wožebitych pocźinkow, kotreż cźe Jungdo plahowacz, druhy njerwérja. Hižo to, so je sadjerjenja tamnych „Serbow" jazykowanje swojeje narodnoscze rěcźi, je widżomny njepocźink, kiž na tonto tuteje organizazije

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 154 a 155 — Filialcy w Khoćebuzu a Wojerecach — Telefon 154 a 155

:-: :-: Agentury na wšelakich městnach Łužicy :-: :-:

Worclowe khamory a worclowe kašćiki

Wuwjeduje wšě bankowske dźěła. Zadanja pjenjezy hač do 11 procentow. Požčuje pjenjezy na najlěp

Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.

Hosćenc w Nowej Wjescy p. Worklec.

Sobotu, 20., njedźelu, 21. a póndźelu, 23. februara

so kózlopiwo točí

Přećelnje přeprošujetaj

Jozef Geißler a mandźelska.

Lehmannec

konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pjećwa přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Konditorńja — kofejownja

„Edelweiss“

w Kamjencu

Zwingerska hasa 14 měj.: Arno Grüger dalokorěč. 163

poruča swoje

přećelne rumnosće k bohatemu wopytej.

Najwjetša a najwos ebniša swójbna kofejownja na městnje

Wšědnje koncert.

Prěnjorjadny konditarski buffet.

Přinjesu darmo do domu!

Dla swojeho njepřeśćežneho dobreho **skodu** a dokelž je **spory** so

Klemm-Kofej

wot wšěch zlutniwych hospozow hižo na **50 lět dołho** najradšo kupuje

Kaffeeimport- Grossrösterei Alfred Klemm

Dresden-A. - Webergasse Ecke Wallstrasse.

Niederlage: S. Saring, Crostwitz.

Dźěłarnja za wodowody do twarjenjow w kóždem wobsahu.

Żelezo za žłobja a hrjebje, rolki za wodowód, Mannesmanske roły, po kóždej płaćiznje. Nadoba do domu a hospodarstwa. Cynkowane bowy wot 1,20 hr. sem. Kupańske wanje 180 cm dołhe, zacynkowane, štuka 21 hr., 170 cm dołhe 20 hr. Wuwjedu wšě k wěcy słušace dźěła. Při potrjebje wobroćće so na mnje. Dźěłbne płačenje dowolene.

Pawoł Mittag, klampnar w Pančicach.

Radworskej wokolinje

zdźěluju, zo sym w Hesee domje w Radworju

pjekarstwo a klamarstwo

zarjadował. Budu so stajnje prócować, wšitke přeća wobydlerstwa swědomiće dopjelnić.

P. Bělk, pjekar.

Paduchi

su na wsach při najlěpšem dźěle. Skitajće waše wobsedźeństwo před tutymi elementami a kupće sebi worclowy

pjenježny khamor

Pjenježne khamory po wobdźiwanja tunich płaćiznach předawa

Willy Hoppe w Budyšinje,

na Kamjentnej hasy. Dalokorěčak 270.

Někotre trjebane pjenježne khamory su směnjo tunjo na předań

Wjacy tysac metrow zbytkow

za košle, šórcuchi, jaki, bluzy, dźěćace drasty. Ložowe počehnjenja, běłe a pisane po njesměrnje tunich płaćiznach.

Hilger, W Budyšinje

na Łotzowej hasy 20!

Žane klamy! Žane klamy!

Přesadźowanje zawostajeństwa.

Wutoru, dnja 23. t. m., dop. ½10 hodź.

přesadźuja so na Breitegasse 2 I (p. Heyny) swobodnje wšelake meble ze zawostajeństwa, kaž:

sofa, drastnej khamoraj, špihel na sćenu, komoda, regulator, dźěćźelski stólc. bildo a stóley, łoże z matracomaj, 3 poslešća, wšel. domjaca nadoba, snknjowy woblek, kaž tež druhe drasty, wjetši dźěl staršeho zamkańsk. gratu, šrubwanja (Schraubstock), piły a sekerje, rjeblowany wóz, wšelake kisty a dźěłba palneho drjewa.

Wobhladować může so wot ½9 hodź. sam,

Kurt Wällnitz w Budyšinje, wopřisahany a zjawnje přistaj. přesadź.

Susodźinka!

Wy kupujeće derje a tunjo

we Viktorija-drogeriji apothekar E. O. Hennig

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 7.

KELLING

barbi a čisći chemiscy

pod rukowanjom z benzinom a prasuje

mužace žonjace dźěćace drasty

Samsne klamy:

W Budyšinje na Kěžorskej dróży 6 na Přiščanskej dróży 16 telefon 45

w Khoćebuzu na Hrodźkowskej dróży 4, telefon 1774

we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży 22

w Běłej Wodźe na Bismarckowej dróży 26

— Swětowy —

panorama

na Lawskej dróży při Lawskej wěži wot 21. hač do 27. 2. 26.

Rothenburg ob der Tauber

Drohodinka mjez najkrasnišimi městami.

Panorama je wotewrjeny pop. wot 3 hodź. do wječora 9 hodź.

Za rumarja

poruča so kóždu wutoru wot ranja hač do wječora w Radworju w Smidtec hošćeneu Herm. Ziesche, pruhow. masseur we Wichowach pola Wósporka.

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach

Fritz Nerlich

we Wojerecach

na dwórnišćowej dróży 40.

Hornčerske twory

předawa po fabrik. płaćiznach

Klawšec kupny dom w Pančicach

p. klóštra Marijnej Hwězdy.

Wotměwam zaso

rěčne hodźiny

wot 9—1 a 3—6 hodź.

Dentistka

Johanna Stahl

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 1.

Ruby na blida

zoty, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju łožow a truhłow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

M. Mikel

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki, slubne pjerščenje a nawoči

(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Mužace porchentowe košle 2,50, běłe porchent 80 šěr. 1.-, płat za trjenja m 40 pj. ma J. Erler, w Budyšinje Zwonk. Lawskej Lasy 10.

Přesadźowanje drjewa.

Póndźelu 22. februara 1926 popołdnju we 3 hodź. přesadźuje so na drjewnišću wotdźěl 30

400 rm palneje prućiny.

Statne hajnkowstwo w Połpicach

nad Sprjewju. Póst Kluks.

Přesadźowanje drjewa.

Wutoru 23. februara 1926 dop. w 9 hodź. přesadźuje so na Manjowskich hajniskich honach wotdźěl 54, 56, 58, 79, 80 a 81 Wujezdźansko-Rakečanskeho knježstwa zjawnje za hotowe pjenjezy a pod wuměnjenjemi, kotrež so do přesadźowanja wozjewja:

400 rm khójnowych palnych kuluchow.

Zhromadnišćo: wotdźěl 54 na Delnjowujezdźansko-Manjowskem puću.

Knježstwo Delny Wujezd-Rakecy.

Někotre plahowanske a młódše ćehniwo **kruwy,** kaž też skót k rězu předawatej a wobstarataj

Max a Paul Köhler w Njeswačidle.

Nowy transport młodych, sylnych, wysokosućelnych rańšopruskich hollandskich

kruwow a jałojcow

je dóšoł a je po kwarantänje w mojich hródźach w „Hotel Kurfürst“ w Budyšinje na Drjewowych wikach płaćizny hódno na předań.

Emil Grüfe, skótna wikowarnja.

NB. Rězny skót so zamjenja. Telefon čo. 63 a 418

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej kniharni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,30 hr.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Swojemu swěrnemu sobustawej

Richardej Kobanej a jeho mandźelskej

Leni rodź. Nowotnec

přeje na dnju jeju wěrowanja wjele zboža

towarstwo „Łužica“.

Štwórtk miny so nahle ze swěta

August Kolloschee.

Pohrjeb budźe njedźelu popołdnju.

w Běłej Wodźe, 19. februara 1926.

Zrudni zawostajeni.

Za wšu našemu nanej a dźědej

Michalej Winklerjej,

wuměnkarjej w Delnim Wujezdźe,

wopokazanu česć, wupřajamy Wujezdźanskej wosadźe a wosebje knjezej faraŕej Jurkej

najswukrobniši dźak.

Handrij Winkler a swójba.

Přiloha k čisłu 43

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 20. febr. 1926

Złe swědomjo.

Wothłožy ſeho žwědomja w němſkich nowinach. — Njech Swjatſ Narodow naſche połoženje neutralnym pſchepruhowaca da.

Ska- Nowinarſka wójna pożlednik njedżel pſchećiwo narodnje ſmyſłenym, ſtatożiwernym Sserbam a jich narodnje-kulturnym prózowanjam njeje hiſcheje ſaſtała. Nawopak; roſsčerja ſo nětko tež pſches njeſh naſcheje Łužicy po zyłej Němſkej. To je ſroſumliwe. Němſke nowiny, we Łužicy wuchadżace, nimaja žadyn wothłós a žn potajtſne nimale bjeſwuſnamne. Tohodła jima ſo nětko němſke nowinarſtwo, kiž ma wjetſche cżitarſtwo ſa ſobu, ſerbſkich naležnoſczow, a to bjes roſdźěła politiſkich ſtronow. Tak ſu nimale wſchě wjetſche nowiny w Barlinje, Mnichowje, Kölnje atd. do problema Sserbow jako narodnoſtneje njeſchiny ſaſahnyłe. So ſo tak ſta, njeje ſ pchiwuſom. To je wuſtoł ſcherokoſa ſałoženeho ſyſtema, kotryż ſo dźěła na knjeżerſtwowe abo ſtatne inſtituzije ſałožuje, na inſtituzije potajtkim, kiž měře w prěnjom rjedże ſo wſcheho ſtronſtwa ſdałowacż, dokeł maja wſchěm worſchtam ſtawam wobydlerſtwa němſkeje republiki po jenakim waſchnju ſłużicż.

We ſwojej wotmołwje na prěnju rěcż Muſſolina bě ſo miniſter ſwonkownych naležnoſczow Streſemann tež wo narodnoſtnych mjeńſchinach w Němſkej wuprajił. To ſo ſta na zyłe konziliantne waſchnje a dopokaſowaſche proſumjenje Streſemanna ſa ſtwiſi njes problemom němſkich mjeńſchinow we wukraju a njeněmſkich mjeńſchinow we tukraju. Streſemannowe ſłowa — to rady pſchipóſnawamy — žwědcżachu wo ſoczuću ſamołwiteho politika ſa wjcho, ſchtož je ſo hacż dotal ſe ſtrony němſkeje republiki we naſtupanju narodnych mjeńſchinow w Němſkej jakondźiło. Ma-li taſke ſaczuce praktiſkeho wuſnama měcż, njemóże nicżo druhe ſ toho ſcżěhowacż, hacż naprawa njeſnjeſłiwych wobſtejnoſczow pola narodnoſtnych mjeńſchinow w Němſkej. We tutym ſmyſłu je ſo Streſemann prěnſ jako ſamołwity zobuſtow němſkeho knjeżerſtwa offizialnje wuprajił, mjes tym ſo bě prjedy hižo pſchi ſałoženju „Doma Němcżowſtwa“ we Stuttgarcże toſame jenoż bóle njeoffizielnje naſpomnił. We žiwjej wotmołwje na Streſemannowu rěcż pokaſa Muſſoli na njedoſtatki mjeńſchinoweje politiki w Němſkej pſchećiwo Danam a Polakam; hy pak toſame tež wo naſ Sserbach naſpomniczi mohł, ſchtož ſo wěſce jenaj tohodła njeſta, dokeł ſa nanni žana ſtatna organiſazija — žadyn ſtat — njeſteji. Na tute Muſſolinowe poroki poſtany zyła němſka nowinarſka ſjawnoſcż ſe (podźiwnymi wotmołwami, kiž běchu wſchě jenak ſtiſkłowane a kiž wſchě ſ jedneho, to je ſ hamtſeho kužoła pſchikhadżeja.

W tutych wotmołwach ſo praji (po ſłowje němſki): „Die Kulturelle Regelung der Bedürfniſſe der Minderheiten iſt ſchon durch Erlaß vom 31. Dezember 1918 allgemein geregelt worden. Die Durchführung des Erlaſſes .... iſt in einer ſo vollkommen idealen Weiſe durchgeführt worden, daß ſich.... in dieſer Richtung überhaupt keine unerfüllten Wünſche mehr ergeben haben. Wo überhaupt noch elementare Bedürfniſſe für Minderheitsſchulen vorhanden waren, iſt die preußiſche Regierung den geäußerten Wünſchen ſoweit entgegen gekommen, daß ſelbſt der Völkerbund niemals die mindeſten Einwendungen gemacht hat. Deutſchland hat ſeine Pflicht gegenüber den Minderheiten erfüllt.“

Hižo ſchpatna němcżina („Die Regelung iſt geregelt worden“, die Durchführung iſt durchgeführt worden) pokaſuje na hamtſki kužoł; wożebje pak ſe žwědomjo, kiž ſ tutych ſłowow ſtarych ſ kżěrjoweho cżaſa ſawoſtatnjch „geheimratow“ rěcżi. Barlinſke nowiny tutón wothłós ſeho žwědomja ſ wulkimi napiſmami „Wir machen es nicht wie Muſſolini“ pſchinjeſechu. „Geheimratoja“ derje wědża — ſchtož ani wſchěm mjeńſchinam a hiſchcże ménje němſkim nowinarjam najſkerje ſtate njeje — ſo tak mjenowany „Erlaß vom 31. Dezember 1918“ k prěnjemu ſo jenoż na pólſke wobſtejnoſcże poczahuje a k druhemu nicżo poſitiwneho njewobſahuje, ale wſcho ſaſo podrjadowanym inſtanzam pſchewoſtaſa. A ſchto ma ſo k njewěrnym wudawanjam wo dawno dopjelnjenych żadanjach prajicż, hdyż hakle nješchto dnjow po tutych ſłowach „geheimratow“ pruſke knjeżerſtwo ſtónczinje ſo k pſchiſłuſolenju ſchulſkich praſwoth danſkej mjeńſchinje roſſudźi? Tu bě režja najſkerje trochu ſchpatna a ſe žwědomjo „geheimratow“ prjedy wubuchny, prjedy hacż bě „der Erlaß in vollkommen idealer Weiſe“ hotowy a wojſejowy. Fatalnje, ale wěrno!

Serbske a němſke ſpěwarſke a šulſke knihi

ma w bohatem wubjerku

Serbska Kniharnja w Budyšinje na Lawſkej hrjebi.

Nješchto dnjow poſdźiſcho wuſzědże žebi demokratiſka „Berliner Morgenpoſt“ (16. februara) pod napiſmom „Wenden“ und „Sorben“. Wie Minderheiten künſtlich gemacht werden“ na Sserbow. Naſtawk je hotowy galimathias, t. j. po žerbſku: kał a rěpa. Tuta w ½ milijonowym nakładze wukhedżaza nowina njeweđ žebi hinak pomhacż, hacż ſtare błady wo cżěſtich pjenjeſach a aſpirazijach pſchiſchrěwacż. Ssamo na žebi by to zyłe njeſchłódne było, dokeł ſo pomałku tež roſumnym Němcżam woſtudźi, ſtajnje na tołame wumjetowanja bjes dopokaſow ſłuchacż, mjeſ tym ſo nimo Pětſchowſkeho „němſkonazionalneho wuhjerka“ tež njes Sserbami nichtó ſo wójazy njeboji a ſo ſlepicżi njeda. Podobne je to ſ druhimi mudroſcżemi demokratiſkeje nowiny: „Wenn alſo in Deutſchland ſehr berechtigte Klage erhoben wird gegen die Tſchechoſlovakei wegen der geradezu auf Vernichtung ausgehenden Gewaltpolitik gegen die Millionen (p'ſchiſ.: je jich dohromady 3) Deutſcher, dann will uns die Tſchechoſlovakei unſere Wenden oder Sorben vorhalten. Zu dieſem Zwecke iſt eine beſondere wendiſche oder „ſorbiſche“ Organiſation geſchaffen worden, die ausſchließlich von ein paar Herren mit deutſchen Namen dargeſtellt wird. Wer das Geld zu dieſem an Reichsverrat grenzenden Tun gibt, iſt noch nicht bekannt. Es wird ſchon herauskommen, wenn die Führer der neuentdeckten „Stammesart“ ſich um die Kaſſe zanken, ein Vorgang, der abſolut ſicher eintreten wird.“ Wopraſowdje: demokracja maja najſkerje hroſne naſhonjenja ſe ſwojimi „demokratiami“ w Sserbach, kiž ſpytachu, ſamo knj. direktora ſtatneje banki dra. Schachta a knj. miniſtra dra. Reinholda pſches faſtupniſtwo Budyſchſkich demokratow ſa potrěbnoſcże wěſtych agitatorow „gegen das tſchechiſche und frankophile Kapital“ ſainteresowacż. (Wo tom pak pſchi ſkładnoſczi hiſchcże porěčimy; nadźiwnmje Budyſchſcży demokracża na nowe hłupoſcże njeſałěſchcu.)

Wažniſche je to, ſchtoż „Morgenpoſt“ dale piſche: In unſeren Reichsämtern ſollte man die Bedeutung der Angelegenheit nicht unterſchätzen. Sie ſoll als Agitationsmittel gegen Deutſchland verwendet werden. Eine ſorgfältige Durchforſchung beider Lauſitze **wird** (!) es möglich machen, gegebenenfalls im Völkerbund, wo der Stank ſub forma „Minderheitenſchutz“ angerührt werden ſoll, Reſchenſchaft darüber abzulegen, daß die wendiſchen Reſte in Deutſchland nichts zu klagen haben und nicht klagen, ſondern daß der Stank lediglich von Leuten angerührt wird, die ſelbſt niemals etwas für die Wenden übrig gehabt haben, jetzt aber aus Gründen, die der Völkerbund ja wohl auch ohne nähere Kennzeichnung durchſchauen wird, ſich zu unberufenen Anwälten einer angeblich unterdrückten Minderheit aufwerfen. Nebenbei wird man natürlich Sorge tragen müſſen, daß etwaigen Wünſchen der Wenden in beiden Lauſitzen freundlich begegnet wird.“

My nożemy tomu pſchihłoſowacż, ſo ſo zyłe praſchenje pſchepytuje, ale niż wot tych, kiž dżenſa hižo — njech ſo mjenuja „Demokraten“ abo „Deutſchnationale Wenden“ — „den Stank anrühren“! Njech „Swjatſ Narodow“ njewotwiſnu komiſiju poſtaji, do kotrejež maja tež ſaſtupjerjo Sserbſkeje ludoweje radu a rosumni, wožwuſtojni a njewotwiſni Němcy žłuſchacż, a potom dżemy a możemy ſpokojom woczakacż, kak budża ſo Němcy k tutemu namjetej ſadżerżeczą a ſchto budże tuta komiſija objektiwnje ſwěſcżicż. So to budże trochu hinaſche, hacż to, ſchtoż ſo dżenſa w němſkich nowinach piſche, dopokaſuje hižo pożledna žada: Nebenbei wird man auch Sorge tragen müſſen atd., ſ kotrejež njeko druhe njerěcżi, kaž ſe žwědomjo tych, kiž hacż do dżenſniſcheho dnja cżaſa k tutej ſtaroſcżi ſo wowraiwnjene żadanja Sserbow wobeju Łužicow njenamakachu.

Naša wjeska.

(Wobras ſe wjſn.)

Wěſo druhdże je tež rjenje, hiſchcże rjeńſcho, haj wo wjele rjeńſcho. Tež pſchidam, ſo ſo naſcha wjeſka ſ druhimi wſami, abo ſ měſtom runacż njemóże. Tola na wſchelake waſchnje pak to ſaſo njeſchidam, na ſamy bok. Prajcże mi, ſchtoż chcżeſch, naſcha wjeſka je wěſcże najrjeńſcha a to na zyłym ſwěcże. Tu ſnym na ſwět pſchiſchoł a wotrośtł, ſ njej ſnym dożyła ſroſczeny a korjenju w njej. A woprawdże, ſnym dałoko po kraju pſchiſchoł a nihdże njeſnjim taiku rjanu ſerbſku wjeſku nadeſchoł, kajkaj je naſcha.

Wjeſta mi luba! Niczo w tebi njeje, ſchtoż njebyh ſnał, ſchtoż mi njeby wot małoſcże do cżěła a krewje pſchesčchło. A hynjeſ twoje pucże a ſchcżeżki hyłe, na kotrychż ſnym hižo wuhazy tródź połhodźił. Hdyż ſmy jako ſchulſke hólzy ſo wulkakali, ſo bili a hrali a jako pokroczni ſchulerjo mjelcżo ſwoju zigaretku pachali. A hdyż běchmy wjetſchi a ſtarſchi, ſa holzami běhali, ſ nimi ſo ſabawjeli a do wjeſnjeje korczmiczki na reje chodźili. Ale ſnym hižo tu ſa kaſchczom nětkrehożkuli wjeſnjana krocził. A hynjeſ na woſadnym kerchowje ſamym byłko, hižeż możeſch k wěcżnemu wotpocżinkej tu pohrjebanych ſej lohzy do pomjatka wrócżicż. Możu ſej ſtarſchich ludźi hiſchcże zyłe derje po jich poſtawje a hdyż ſu padnjeni wjeſnjenjo ſapiſani a to w lubej maczerſchcżinje. Wſchě napiſma ſu na nim ſerbſke. Jana měſchenża abo zuſbarſtwo cżi napohlad njeſtaſy. Też wjeſne towarſchne żiwjenje je tu pchikładowne. Mamy tu ſrjeſe ſpěwarſke tomaſtwo, Sokoſt a Bjeſkadu. Wſchě jich dźěło je na roſmnożenje ſerbſkeje kultury ſakożene. Němſke towarſtwa kaž wojerſke, turnarſke abo kaſino njeſaża tu ſerbſti ras. Wjeſka nima němſkich rjemjeſlnikow, kotriż kad zuſbarſtwo do Sserbow noſcha a jo ſakorjenjeja. Też ſchkula je ſerbſka. Korczmarſ je też Sserb a tuż njetrjebaſch tuteje wot hoſcżi wotwiſnjeje wożoby dła němſki rěcżeż, kaž to w ſuſodnej wſy je. Tam je zyła ſabawa korczmarja dła němſka. Hižo je ſpytał wojerſke towarſtwo ſakożicż. Tón ras hiſchcże ſo jemu poradżiło njeje. Ale w pſchichodże wěſcże ſwojemu wotpohładej dóndże. Je hižo Sserbow ſłabu ſtronu kżěrro ſeſnał — cżeſczownoſcż ſa uniformu, kokardu, teſaż a ſjadom. Tón klimpot w naſchej wjeſy njeſnajemy. Też „Landdnd“ janeho pſchiwiſta nima. Njedawno tu ſwojeho rěcżnika półła. Praj a pſch — dwaj wjeſnjanaj běchtaj ſo wcżipnoſcże dla na „ſhromadżiſnu“ ſadżěcżakoj. A tuż rěcżnik ſkradżu mydło wjeſcże. Haj, taſka naſcha wjeſka je — pchikładomna ſa zyłu wokolinu. A tuż je tu derje pſchebywacż.

Ssamo kukacże na tym a tamnym ſchtomje ſ młodych lét cże ſwjeſeluja. A ſerbſke napiſmo na korczmje a ſłamarſtwie. Wulki ſamk pſchi ſpżkawni, kiž tam ſ dawna wiſy, brěſowe a ſchmrěkowe jerdże pſchi bróżni pola wojnarja, tamna thuduſchka khóina ſady Wjerſchcż domſeho a tón a tamny ſahrodny różtny kamjeń a druhe, runje tajke wſchędne maliczkoſcże, hdyż ſo ſ wólny wrócżich, haj te běchu nadpadne a ſwjeſelicżu wutrobu: Haj to je moja wjeſka, kiž tuje a żije. Ssym zyle ſaſo doma.

Domſina mi luba! Kóżde idychnjenje, kóżda krocżel w tebi je ſwożo wutrobite. Tu ſnym ſthowany. Hižo pſchima też wulki ſwět do twojeho wjeſnjeho měra a chże cżi najradżicho ſwóje ras narżiſhcżeczi. Ale tola wostanjeſch, ſchtoż ſy ſyła, njedaſch ſej wobliczo pſchemjenicż, pſchebarbicż. Dokoła wokoło twoje pola a hona, hdyż twoji wobydlerjo hiſchcże tak rolu wobdżěłaja, kaž cżi, kotriż hižo na kerchowje ſpja. Nad tobu błyſchcżate módre njebjo, ſdalena woſt ſwětoweho hołka a ſwadu.

Měrnje rosliwa wječorny swónčk swoje mjedžane synki nad statokami a wola wšěch domoj k wječerji a k wotpočinkej. To hišćeše so po njej wokoło słudnje sešybaja a sej powědaja a saspěwaja: „Domečk mój luby słoczišći“. A kusk dale hraje něchto na cžahajej harmoniju. Młodźina so schcžela a haruje a w hrodźi tschaše kriwiczka z rjeczazom. A pichi poče běži jej a pyta swoju wječerju. Cžahnik na Burez domslim bije — knjezeho dwora wo wšu nje — a tamle snapschecza stona Wicžasej tlumpa. Je po zykej wšu ksłyschecź, hdyž ta dźe. Moja luba wjesna, po cžasu sandźelišch też ty wócžka a zonisch so do spara. A ja zonju wo tebi. Snym dżen twoje dźěcžo, tu něhdy kolebany a wutujany!

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

— W Pětrowskej zyrkwi ma njedźelu Jwocavit rano 1/2 8 hodź. farar Menda předowanje; dop. 1/2 12 hodź. farar Ebr Lemschowje za dźěći; wječor 1/2 6 hodź. duchowna wječorna hudźba. Sadtup darmo!

— W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Berg zpowědź, dop. w 9 hodź. farar Große předowanje a w 11 hodź. lemschenje za dźěći; wječor we 6 hodź. farar Müller předowanje. — Sběrka za potrěbne parcelske dźěći.

Tydźenske sałowništwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Berg, w Marijnej-Marczinej zyrkwi fařki wikar Siegmund.

Ze Sslepeho.

Njedźelu Jwocavit rano we 8 hodź. farbika zpowědź, herbska Boża słužba dop. 1/2 10 hodź. němska 1/2 12 hodź.

Sswjertnu kerlusch so spěwa za Hanu swudowjenu Henczelku z Trjebina.

Swěrowani: Heinrich Nagorka z Eva Jurkez we Brěsowzy. — Ota Richard Krumpa z Derbi'a z Paulinu Honkez w Trjebinje. — Adolf Heinrich Steinik z Charlottu Marju Theresu Kölpinez w Lejku.

Njeje to spodźiwne,

hdyž so paduch w nozy nutslama a policija jemu domoj kadźi;

hdyž napschecźiwnik vegetarisseje jěde ščonczinje tola do trawy kusacz dyrbi;

hdyž salubowany swoju njewjesnu do njebjeź wusdźehuje a wona potom jako žona i mrócželow padnje;

hdyž ma so mandźelski pisched pschichodnej maczerju w cžistej sjnoje z procha ma;

hdyž pola starcje knjenje mlode sluzownje njeseslarja;

hdyž ma tyndy slépz jako riedźel czrijow blyschczate dohody;

hdyž knjezniczka za knjesami běha a tola žedžo wostanje;

hdyž so někajki kabaret z pjenjesami wulzy czini a potom cžisthe cžerje;

hdyž jedyn bjesorodnuny rosum zyle sjubi;

hdyž něchto pschecel swérjatow njeje a tola na pha pschinđe;

hdyž pinczník hojcej tód czjoyle porucza;

hdyž dze mlynk někeho sczernicź;

hdyž wulkeńmjerjeć módru pódźelu swjerci.

Zapósłane.

Hans Depla: Dobre ranje, luby Motso! Nó! dźensa tak wjesely?

Mots Tunka: Nó, a čehodla też nic, luby přećelo?

Hans Depla: Na ty poskhaj, tebi drje 'sće póstnicy w stawach těa?

Mots Tunka: Słyš jenož, Hanso, dźěch njedawno ze swojej starej z kózlopiwa domoj a zaslyšach někoho spěwać.

Hans Depla: Sołobik drje njebě, tych pola nas tak z hromadami nimamy.

Mots Tunka: Ptačka samoho w čěmnej nocy widźeć njemóžach, ale pěseń, kiž soj spěwaše, sym sebi derje spomjatkował. Je-li chceš, cheu ći ju zdźělić.

Hans Depla: So wě, ja tež rad něšto noweho wuknu, zo mózu mojej mandźelskej na khachlacej lawcy domach něšto předspěwać.

Mots Tunka: Tuž słyš! Ale njepřetorhń mje, hewak snadź wujědu, a potom wšo njezhoniš. Potajkim takle sebi njeznaty ptačk spěwaše:

Ja sym tawzyntdušny khadla.
mi so nichtó njebliži,
myslu sebi, zo mi pase
kral wšě moje korčaki, la, la, hm, hm atd.

Ja sym wuwołany bjeł
w swojim žoltym kabaće.
Hdyž sym we nim, dże wo šije;
pjasće njejsu zašite, la, la, hm, hm, atd.

Zbije tebi módre wokna
moja lóża ldibora,
přindże pisać a mje wjedźe
na te sprawne hejtmanstwa, la, la, hm, hm atd.

Tam mi praja: Luby hólčko,
tole njesměš darmo měć,
zaplać z dobrym polsta hriwnow,
potom móžeš domoj hić, la, la, hm, hm atd.

Myslach: radšo plaću z dobrym,
hewak hišće kopać du,
předam spěšnje šaku lubu,
moju rjanu jałojčku, la, la, hm, hm atd.

Do tajkichle wotpočinka
přiňdu hišće časa dosć,
doniž njeb'dźe moja ruka
so do měra podać móc, la, la, hm, hm atd.

Wina na tym skopinanju
je ta dolha zyma wša;
dźela nimam, je tež nocheu,
čišći mje ta lénjota, la, la, hm, hm atd.

Lěpje je mi, hdyž ja běham
wokoł' khéžkow wjesnjańskich,
a 'sće lěpje, hdyž ja sydam
po wšěch korčmach wokolnych, la, la, hm, hm.

Hans Depla: To móže rjany ptačk być, kiž so takle blyšći. Tómu njechcam na prěki přiňć.

Mots Tunka: Mi njeby trjechił, ja so njebych z wotprošowanjom spokojił, bych jemu hižo domoj pomhał, zo by jemu praskanje zaslo.

Hans Depla: Prawemu dyrbjał tajki ptačk do pazorow zaleć, zo by njekhmana bitwa kónca měla.

Mots Tunka: Hahaha! To maš prawje! Božemje, luby Hanso!

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Lanšy** p. Drježdźan. Cžežke njeszoże z automobilom sta so jandźenu žrjedu wječor na Kinsbórskej dróhi nje Lauenbachskim młynom a tudomnym pohrjebnischczom. Nimale nowy automobil jeneje betonoweje dźěłarnje w Coschebudze sajědže do schtoma, dokelž bě so jemu wósła slomiła. Schofer žebi ruku a nohu slomi a kolenowe jabłuko rosrasy. Tež we wobliczu so kaž nuskatedźaze woboby je schčleničanymi tschěškami frani. S khorowbnym automobilom franjeneho schofera do jeneje Drježdźanskeje khorownje dowjeschu.

S **Lipska.** Dla žeńtwowoho jebanstwa mějesche so pschekupz Ota Emil Merkel pisched khłostańskej komoru zamołwicź. 31-letny muž sesna so z jenej tudomnej schwalcžu za žonjaze drasty. Wón bě rosumił, 46-letnej so „k cžim pjenjesy wujebacz, kotrejž jemu wona požczowasche. Lubjesche ji pschjeo znowa, so so z njej woženi. Sstud jeho wuwinowa, dokelž wobstorjeny w žadnišim jebanju hischcze wuhebnu, so ma njedźiwajcy wschěch njelubosnosczow pschjeo hischcze wotpohlad, so chže so za schwalcžu woženicź!!!

* S **Lipska.** Dla wospjetneho jebanstwa mějesche so 27letna wothladowarka khorych Berta Kirschnerez ze Mnichowa pisched tudomnym ławnišćim sudom samowicź. Wobstorjena bě w novembru 1925 Djesewschich žrědow do Lipska pschischła a bě so za Američanku wudawała, kiž dyrbjesche za jenu amerikansku firmu brilanty kupowacź. Dnja 16. novembra sława pola Dienstfreiez firmy na Hainskej dróhy po jeje wudawanju za bohatu amerikansku knjeni chinchillamantl za 130 000 hriwnow. Kirschnerez wudawasche, so je 35 000 dollarow z Ameriki po puczu. Tónle pjenjes mějesche so psches Barmišku komerzišku privatnu banku pschepokłasacź. Sa žebje samu wupyta žebi mantl se brunowege koże (Murmel) za 600 hriwnow, kotrjž ji firma też wuda, dokelž na wulku sakłužbu z dollarami cžekasche. W tym cžasu sejna so z wěstym fabrikantom Kupku z Gery. Tón jědjesche z njej do Kamjenizy k jenemu pschecźelej, pschecźelej Weinholdej, kiž mějesche brylantowu pychu wo 40 000 dollarow na pschedań. Też tu wobstorjena wudawasche, so wulku pjenjeznu posylku wot jenoje amerikanskeje banki wocžakuje Wienhold pak ji wschu pychu pschedacź nochajsche, ale pisheda ji jenož dźěl, kiž bě 5000 hriwnow hódny. Sa nje da jemu Kirschnerez schek, kiž bo posdźišcho jako njehódny wupokasa. Mjes tym bě so Dienstfreiez firma dale wobhonjała a sjonita, so so jenož wo wumyslene słasanki jedna. Wona da jebaku sajecź. Wujedane brylanty a kožuchowy mantl namakachu hischcze w jeje wobydźeńšimje. Sstud sadźudži Kirschnerez dla wospjetneho sprjtaneho jebanstwa k jastwu na 1 léto a 2 měsazaj.

* S **Kamjenizy.** W jenym domje na wustawowej dróhy tšěli žrjedu wječor krótko po 6 hodź. 25letny kontorist Pawoł Nährlich 19letnej pycharju Luiju Kötzej kultu do hłowy a satšěli na to žebje žameho. Nährlich bě njeskutk słucził, dokelž Kötzej z nim wjazy wobkhadźecź njechasche. Kötzej je cžežko sranjena.

* S **Königszelta** w Schlesyńsku. Jako mandźelšći domach njebě, je hakle 19letna mandźelska Klosowa njedźelu najprjedy swoje léto stare dźěcžo a potom žebje samu sastrělika. Wobydlerjo doma wuslyschachu popoldnju žyzne dychotanje we Klosej wobydlenju, njemóžachu pak z durjemi nuts. Dyrbjachu z woknom do wobydlenja salězeć a namakachu blido durjow zonu z rjelnej ranu mrjžo leze. We luchini pisched tachlenki leżesche hižo morwe dźěcžo. Najsterje je jo macz po njeskutku tam połožiła, dokelž bě dźeczowe łóžko z krwju womałane. Pódla žony leżesche revolver. Młoda macz wocžakowasche swoje druhe dźěcžo a je žałosiny njeskutk w cžežkich myslach sluczita. Hospodarske pschicžiny po wobsteinoscžach mandźelskeju je njejsu do žiwjerze zahnacź mohle.

* S **Wrótzławja.** Kónc novembra léta 1914 běchu na dróhy do Olderna cžełko nłodeho žiwnoscžerja z pschersżanym krom leżo namakali. Nětko, po 11 létach, žiwnoscžerja Bejera se Sacherwizow, jeho bratra, mordaństwa na tamnich cžłowjeku winuja. Bejera do Wrótzławskeho pschepytowanjeho jastwa wotwjedźechu. S policajskimi pschepytowanjemi so tukanje pohybli. Bejer je tehdy se žarliwoscže mordaństwo skncził.

* S **Barlina.** Schtwórtk rano 40-letnu wikowarku z konfiturami Blattfeldowu, jeje 14-letnu dźowku a 11-letnjeho synka z płunom saškodźenych namakachu. Wschě tři wospodny běchu hižo morwe. Jona, kiž chzyschče bo wot swojeho mandźelskeho dźělicź dacź, je žebi se swojimaj dźěćomaj žiwjenje wsała, dokelž rosharjenja dźělenskeho prozesa dleze snjesecź njemóžesche.

* S **Magdeburga.** (Prozeß pschećiwo biblijup'chepytowarjam. Pisched tudomnym powjetschenym ławniškim sudom jednasche so 7. februara pschećiwo wjednikej němskich biblijupschepytowarjow, Pawołej Balzereitej. Evangelšeju duchownu jeneho konsistorija w połnocnej Němskej běchu jeho dla sfichtiwdźenja wospožrili. Balzereit bě na wjele měsnych létak rosčerjał, kiž měsesche napissmo: „Wobstorjby pschećiwo duchownym.“ Wopschicjesce léčaka rěczesche duchownym njelubu rěcź. Wyschšich statny rěcźnik bě so rozhorił a słónczi swoju rěcź se žadu: „S wotkel wosmje žebi tónle muž cźoło, so by pschećiwo wědomnosći a duchownstwu na tajke waschnje wastupował?“ A namjetowasche 500 hriwnow pjenjesneho khłostanja a so ma so wuzud w dwěma nowinomaj wojewicź. Sakitowar žadasche, so by so wobstorjeny wuwinował, dokelž njeje měł wotpohlad, němskich duchownych, wotbežje nic dźěl i nich, sfichtiwdźicź. Sud Balzereita wuwinowa, dokelž jemu wotpohlad sfichtiwdźenja dopołasacź njemóžachu.

* S **Hamburga.** Schtwórtk rano wokoło 8 hodź. so blisko Hammfleje zyrkwje najskerje dla trajnych bjeschczow rosnołana senja jeneho nałypa žuwacź počza. Sssepje pjerschcze walicku so do blizkich podruźnjiskich twarjenjow a z městnami murje wutłocžichu a durje a wokna wobschkodżichu. Wošomnace bydlenjow da policija z dźěła wuprósnicź a dróhu sa wschón je dny wobthad jawrě. Hacź sa twarjenja strach wobhitej, so so sahpynu, hischcze njeje dokładnje pschepytane.

* S **Nürnberga.** Sobotu dopoldnja bě wucžobnik Sachsej žitowego wobthada na němiscłostajnej banzy 18 000 hriwnow wot běhnyk a bě sasa na puczu k žiwjenju wobthadel. Nadobo so muzłi do njeho da, jeho z wulkim kanjenjom k semi poraży a jemu pjenjesy rubi. Wucžobnik pak so sasa shraba, a krwawjo na pomoz wokajo sa rubježnikom bježesche. Ludźo so za płośnikom puschecźchu. Bórzy jeho do cžesczbu a policiji pschepodachu. Rubježnik je pschekupz z Mergentheima.

* S **Nürnberga.** W blizkim Heilsbronnje mějesche 23-letny dźěłacžer Arnold se 30-letnej mandźelskej instalatkera Klumpa Lubosczinski wobthad. W pósnitkej nozy najskerje po sverczenju mjes woběmaj Arnold do Klumpoweje khałanje solesy a spyta Klumpa i pomozu swojeje lubeje sadajicź. Klumpa pak ho wobarasche a wotmyhlenly wotpohlad ho njeporadźi. Arnold na to schčcź trócź i revolvera do njeho tšeli. Klump je cžežko sranjeny w thorownej wunterk. Arnolda hischcze w šaunjej nozy sajachu. Wón so njeskutka wusna a wudawasche, so je jeho jeho luba k njeskutkej nawabika. Ju tež sajachu. Wona pak preje, so je někcžto wo wotmyhlenym njeskutku wědźała.

Přilopk.

* **Hdyž jena khěžorka wopaczne pjenjesy wudawa.** Djiwajo na wobschérne falschowanje pjenjes we Wuherskej, dopominamy so na podawk z cžasa Napoleona III. Do khěžoroweje pišarnje pschińdże Parizški policajski prefekt a rosprawjesche, so je so jemu poradźiło, zwólbu falschowarjow bankowom sajecź, kotrjž bechu 1000frankowe bankowki — wopraunym wurjadnje podobne nadźěłali. Pschinjesze zyły wacžok falschowankow sobu a pokaji je na khěžorowe blido. Tutón pschesjesche prefektej wjele swoja k jeho wuspěchej a wopuschczi borzy po tym swoju sthwu. Hdyž so wjesoce domoj wróczi, nalhoni, so běchu wopaczne bankowki so słubiłe. Khěžor chzyschče so najprjedy je swojej mandźelskej dorečzecź, schto mohł je pokradnycź, so njeby někoho njewinowateho podhladneho sčinił. Khěžorka Eugenia počza so hyndom pschi prěnich słowach smjecź a prajesche: „Njepytaj dołho, paduch jym ja.“ „Alle ..“ Khěžorka njedasche jemu k hłowu pschińcź a prajesche: „Njebudźesch tola tych 20 000 frankow mi porokowacź, jym pjenjesy sa swoje popodnjiske kupy trjebała. Hdyž tu runje njeběsche, jym jej i wacžoka něschto wsała — kaž bychu sa mnje pschihotowane byłe.“ — „Alle bankowki běchu wopaczne.“ Tola žadyn z dwórskich dowarczelow so njehibasche a tuž so należnosczk dale njepschepytowasche. Haj, hdyž jena khěžorka wopaczne bankowki wudawa, njeje wěz łraschna.

* **Dobry „geschäft“.** Tajke něschto stawa so hewak w Ameriju. Tón ras pak w Barlinje. Pschekłepany Barlinar staji do nowiny nawěschtk sa 10 hriwnow: „Schtóž mi najtolsche jabłuko pójcźele, dóstanje ja to 25 hriwnow.“ Cžohodla myšli sej něchtóžkuli, to dyrbjał někajki „geschäft“ być? Haj, běsche to wopramdze. Tamuj muž dósta 7 zentnarі najrjeńšich jabłukow, kóžde kražny eksemplar. Tajke płaca žo w Barlinje sa zentnar i 80 hriwnami. Potajkim wudawki: 10 hriwnow nawěschtk a 25 hriwnow premije = 35 hr. — dokhodu: 7 zentnarі jabłukow sa 500 hriwnow, dobyik 525 hriwnow. To njedyrbjał žadyn „geschäft“ być?

* **Jastwowy inspektor na wobsforžbnej jastwu.** Po dleschich jednanjach, pschi kotrychž bo sjawno cź wusjamnyl, sajudžichu prjedawschcego jastwowcho inspektora pschi Paderbornskim jastwje, Gaudiza, k jastwu na 1½ léta. Gaudiz mějesche je žónstkimi jatymi njedowolenu wobthad. Jenož so je so hewak derje wjedł, bě z pschičinu to wjetschepho khłostanja njedósta. Wrozeł smeje w blížkim czasu dohru, dokelž hu ći swědčerki wopaczne pschišahale.

* **Pschešchiwjenje pschi wójskowej sastarańi w Stolpje.** Pschi Stolpskej wójskowej sastarańi bu wulke pschešchiwjenja wotkryli. Jedna so wo pschenđženja zivilneho sa-

stojnika, kiž je w běhu dźesaceho cžasa 40 000 hriwnowš pschekschiwšk. Należnosć jo dale pschepytuje.

*** Samozjenje w koprowych a nillowych pjenjesach.** Nětkuž 80 lět stara žona bě w małej khěžy pod bubjenymi wobstejnosćemi žiwa. So bychu ju psched janjerodźenjom schkitali, wšachu ju do měschczanskeho doma sa starych ludźi. Jako potom jeje nadobu sapisowachu, nasonichu s pchewaspjenjom, so stara, brašchna žonska, kiž powschitkownje sa khudu płaczesche, rjane samódźenje wobsedźi. We wschelakich khowankach namakachu sa někotre tyšaz hriwnow koprowych pjenjez, dale nimale 2 zentnarjej niklowych pjenjes a něhdźe 60 puntow sylebornych pjenjes.

*** Rosbhorjaza honitwa za słošnikomaj w Torunju.** Sćerjedu pschihódźschtaj do hoscjenza „K worjokej" w Torunju sćerjedu elegantnje šdraschćenaj młodaj cžłowjeka a žebi jitwu žadaschtaj. Durnišej jo hoscjej pobhladneho sadžerjenja dla prawaj njesdaschtaj. Won tohodla policijii powěsći da. Jako saštojnizy do hoscjenza pschihódźechu, brabnywschtaj njesnataj hnydom swojej revolwsaj a tśeleschtaj do policajskich sastojnikow. Jeneho policistu šćeleschtaj, dwěju dalscheju cžeško franischtaj. Na to tśelzaj cžeknyschtaj. Namakaschtaj automobil a wotjedźeschtaj s nim na stronu k Budyschojcej (Bromberg); pschi jeršoje pschezo s automobila tśeleschtaj. Sranischtaj dwě žonje. Policija dosta powšitkownje wobšerne powěsći wo tutych wobeh. Pschi pschepytowanju jo wukopa, so bě dźowka žónskeje jako komorniza na hrodźe prynza Windischgrätza pschistajena bóła, hdźež bě tyšazfrankowsku papjeru jako dar k Božemu dźesću dostała.

*** 138 lět stary wumrěł.** W jenej wjsy pola Rigi semrě bur, kiž bě starobu wo 138 lět dožył. W swojim dołhim žiwjenju bě w tśioch mandželstwach žiwy. Hdyž bě 98 lět stary, stupi do tśeceho mandželstwa. Semrěty sawostaji se swojeho prěnjeho mandželstwa 100 lět staru dźowku.

*** We Ruskej je 14 želesniskich cžahow w šnježy tśežay wostała.** Dokelž jo w Ruskej njepschestawajzy šnjeh dźe, so želesniski wobkhad na najwažnjischich cžarach hacžł. Poślednje 5 dnjow je so blisko Moskwy 14 cžahow se šnjehom salschło. S provinzow pschikhadźeju powěsće wo želesniskich njesbožach.

*** Mukti woheń w schwablowej cžišcžerni.** Mukta schwablowa cžišcžernja Pons a Cie. w Narbonne we Franzowskej šteji w płomjenjach. 10 tunow šyreho schwabla a 15 000 balikow pscheparjeneho schwabla je so sapaliło a rospschestrěła w měsće a wokolinje hrošne dymy. S wohnja skacže kaž běžita lava šyrina rěka schkrjeneho schwabla. Zyły dźeł města dyrbjachu wobydlerjo wopuschczicź, dokelž bě strach, so jo saducha. Schedźiwzowm a khornych dyrbjachu na nošchadach swotnošycź. Wjele domjazeho skotu je so hižo se schwablowymi dymami saduszyło. Se sahabjenym wobliczkom pytaju wobnjowi wobornizy woheń samjesowacź, kiž hrosy na šuržobnu porzlinowu fabriku pschenjez. Schkodu snajmjeńsa na 10 miliionow wobliczeja.

*** Najwjetschi wichor na morju sa poślednje 30 lět.** Wot 10. februara sakhadźachu na Atlantiskim morju zyły tydźeń najhórsche wichory wot 30 lět, kaž jedyn prawidłak powěda, kiž hižo 40 lět po morjach jesdźi. Smahi běchu wyšoke 20—30 metrow a tak šylne, so jeno najšylniischo twarjene želesne łódźe jich mózy wudźerżachu. Wschě žakbsche łódźe smahi šmjeczachu a podnurichu, ludźo wěso žo šatepichu. Njekotrym wukhowachu namórnizy amerikansk. łódźe „President Roosvelt" ludźi jendźelskeje łódźe „Antinoe". Tola někotri s wobeju łódźow w morju wostachu.

* Jendźelczenjo žu pischeciwo mandželskim pjerschcženjam. Hižo dźesaci cžas wojuja w Jendźelskej žiwe wo sawjedźenje mandželskeho pjerschcženja. S tejsche naležnosću sabérasche žo psched krótkim też zyrkwinska šhromadźizna a wschelazy pschichilowni duchowni knježa wuprajichu žo sa to, so ma žo tola pjerschcženi jako šnamjo šwery na kóždy pad sawjesć. Ale konserwatiwna šmyslenosć Jendźelczana to s krótka wotpokasa. Wumožaze klowa porěcza jedyn listok, kiž mjes druhim na to pokasa, so w khudschim wobydlerstwu kuzenje pjerschcženja sa njewěsću a potom hischcże sa nawoženzu druhdy jara cžeško padnje a njemóże žo tohodla pschecź, so šnadź so i tejsche pschicžiny mjenje ludźi ženi. Tele klowa pschiwobwdecžichu na srodźiwe waschnje zyłu šhromadźiznu. Druhi rěcznik wupraji, so maju mužojo w Jendźelskej wěsće pschinarodźene napschecźiwne šmyslenje pschecźiwo pjerschcženjam. Potajkim Jendźelczenjo też dale pjerschcženi wotnoscź njebudźa.

*** Macž a šćesći dźeći žo špaliło.** Blisko Newyorka žo pschi wohnju macž se šćesćimi dźećimi špali. Nanej žo jenož poradźi, žedme dźećo wukhowacź, pschi cžimž jeho šamehyo napoł špaleneho s płomjenjow wucžežechu.

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu, 20. februara 1926.

Wežerawsche kursy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowšk. frank.	14,96
1 jendźelšk punt	20,40	100 cžešłowšk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,77	100 pólšk. markow	56,75

Efekty wostachu wežera na Berlinskej burhy dale sełabjene. Wójnska požcžonka šniži so hacž na 3,80 hr. sa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki też wežera žaneho pschemeńenja porunjo sawčerawschim płaczinam njepschinjesechu. Wobrot wostanje dale žnadny. Muka, wowješchi a wotruby maja dale schpatne wiki. Zentnar płaczesche:

wežera w Drjezdźanach:

pschenicy 11,85—12,10 hr., rožki 7,20 hacž 7,45 hr., jecžmjenja nałelnjeho 9,10 hacž 9,60 hr., wowsa I. 8,90—9,15 hr., II. 8 hr. hacž 8.75 šł. hr.,

w Berlinje:

pschenicy 12,25—12,40 hr., rožki 7,10 hr. hacž 7,35 hr., jecžmjenja nałelnjeho 8,30 hacž 9,50 hr., nasymneho 6,85—7,65 hr., wowsa 7,70—8,20 šł. hr.,

schwórk w Kamjenzu:

pschenicy 11—11,40 hr., rožki 6,60 hr. hacž 6,80 hr., jecžmjenja nałelnjeho 8—9 hr., wowsa 8—8,20 šł. hriwnow.

w Shorjelzu:

pschenicy 10—11,30 hr., rožki 6,50 hr. hacž 7,20 hr., jecžmjenja nałelnjeho 7—8,20 hr., wowsa 7.00—8,30 hr.,

w termijowym wikowanju

sa mérz: pschenicy 13,10—13,05 hr., rožki 8,10 hriwnow,

sa meju: pschenicy 13,45—13,40 hr., rožki 8,75—8,72 hriwnow.

Wiki wužitkowcho skotu wežera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde). Pschihnali běchu: 771 dejnych a wyšokožuželnych krunow, 8 wołow do cžahanja, 9 bykow, 4 prósniki a 128 cželatow. Te płaczachu:

Młode dójki a žarżene krowy:

1. druziny	300—500 hr.
2. druziny	280—360 hr.
3. druziny	200—300 hr.

Sdružźelne jałowzy:

1. druzinu	250—300 hr.
2. druzinu	160—230 hr.

Woły do cžahanja, žołte Frankenske 40—45 hr.

Prósniki k wjasanju: byli, woły, jałowzy 32—38 hr. Wiki pomałku dźachu. — Płaczilnyj bu njepschemeńenichu.

Na konjaze wiki tam běchu pschihnali 682 koni. Te płaczachu:

1. kajkosće	900—1200 hr.
2. kajkosće	600—900 hr.
3. kajkosće	300—600 hr.
Dobijaki	50—300 hr.

Wiki běchu měrne. Wubrane rjane konje běchu lišcže drósšche.

Na pschedań.

Kundrohraj, knježi dwór w Skaskowje.

Polo, 2 jutri, pschi Kocžinjanskim puzu. Dalsche wukaže „Wittichenauer Wochenblatt".

Hosćenz na wyach, s ralatśiwom, rěsnistwom a rejwanskej ljubju. Dalsche wukaže „Bautzn. Tageblatt".

Kóń w Pšowjach cžo. 39.

Harmonikn ruczmu, Heinrich w Budyschinje, Rybarska hasa 7, delka.

Pežoły, tachantske kublo w Hrubocžicach

Kury brakelske, Bach w Budyschinje, Schlichenowa hasa cžo. 9. — Kury młodźicžki, w Budyschinje, Drjezdźanska drózha 7/8 D.

Kolo konjaze w Budyschinje, Połnózna hasa 7 delka.

Sso pytaja:

Jutrowna, Piekar w Hornjej Borschcži 12.

Drjewowe amtsije.

Na Kobliczańskim rewěrje pschi hajnkowni njedźelu 21. 2., pschip. w 1 hodź.: 110 mtr. mjeńkich a 40 mtr. twjerdych kuluchow, 120 łoskow małcžiny.

Na Dubrinczańskim rewěrje póndł. 22. 2., dop. we 10 hodź. w Bulangez korcžmi w Kulowje: brěsowe a khójnowe kuluchi.

Na statnym rewěrje póndźelu 1. 3., dop. w 9 hodź. w Hoscjenzu w Nowej Wsy pola Huczyny: 431 mtr. 2-meterskeho wužitkoweho a 363 mtr. palneho drjewa.

Na Wjerwaldskim śćelniku njedźelu 21., pop. w 2 hodź. 150 hromadow małcžiny a 20 mtr. palnych kuluchow.

Na Luźnjiskim statnym rewěrje w hoscjenzu „K cžornemu worjokej" w Kunsbótku schtwórtk 4. 3. a pjatk 5. 3., dop. wot ½9 hodź.: prěni dźeń wužitkowe drjewo, žerdźe a žerdki, druhi dźeń 137 mtr. palneho drjewa, 652 mtr. małcžiny a 170,5 mtr. pjenkow.

Ssudnizy na pschepadźowanje:

Póndźelu 22. 2., pop. w 2 hodź. w hoscjenzu „K tśiom krónam" w Kulowje: 2 słótnej a 1 hosposdarski wós, walach, Radioaparat, 2 swinjecki, 2 piana, mebje a 1 swinet.

Popoldnju w 5 hodź. šamtsny dźeń w hoscjenzu w Ssulschczach pola Wojerez: pijanste blido.

Wutoru 23. 2., pop. w 2 hodź. w hoscjenzu „K tśiom krónam": sofa, mjechki stokaj, blido, drasny khamor, wertiko.

Póndźelu 22. 2., dop. w 10 hodź. w Schprjewinym Namjetku (Spree-Aufwurf) pola Miśki, napschecžo korcžmy: 2000 tśeschnych zyhelow, hnójnizowy hud, gramofon, zentrifuga, krowa, šwinjo, mužaze koło, pałata pila a draschcha.

Póndźelu 22. 2., dop. w 10 hodź.: wolma, kauiny, módre cžišcženje, zefir, šlowčh, kupańske kachle, trénja, 5 kaschczikow wina, tastaty wós, drasny khamor, 33 khołowow, 2 klawěraz. Kupcy ssébu jo w hoscjenzu "Ke knětkowej jahrodźe" w Kamjenzu.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Malo wobrota, płaczisny njepschemeńenje. Tendenza: cžicha.

Dop. ¾12 hodź.: Wiki jara měrne. Tendenza: Jara słaba.

Płaczisny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe šymjo wo tuni abo 1000 kg, šejwal 100 kg, płaczisny po šłotej hriwnje.

	19. 2.	18. 2.		19. 2.	18. 2.
Pschenica	245-248	245-248	rapš. wosujschi	14,75	14-14,75
rožka	142-147	142-147	poch. wetaša	8,00	8,00
nałet. jecžmjeń	166-190	166-190	jeradella	23,50	—
naj. jecžmjen	137-153	137-153	běrnjaze knjži	14-14,40	14-14,30
wowš	154-164	154-164	bunty	20-20,50	20 20,50
kuluriza (Maiš)	183	—	wola	24,00	23,50
pschenicžn. muka	32-35,50	33-35,50	lany wošuschi	20-20,00	20-20,00
rjana muka	22-23,50	23-23,50	módre lupiny	12-13,00	12-13,00
pschenicž. wotr.	10.50	10,50	žolte lupiny	14-15,00	14-15,00
rjane wotruby	9.20	9,40	hyno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
rapš	345	345	słonna, rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane šymjo			„ pschenicž.	0,75-1,200	0,70-1,20
hrósch	22-25,00	22-25,00	„ wowšina	0,90-1,35	0,90-1,35
pjelušchki	20-21,50	20-21,50	„ jecžna	0,80-1,25	0,80-1,25

	Drjezdźanska burša.		
Pschenica	237-242	**hórnaze kruški**	16,00-16,50
rožka	144-149	**pschenicž. wotruby**	10,00-10,90
nałetni jecžmjeń	182-192	**rjane wotruby**	9,60-11,80
najwyšši jecžmjeń	—	**pschenicžna muka**	37.00-38,00
krowš	160-175	**rjana muka**	26,00-27,00
cžekwjetny běrcžel	220-250	**woka**	27,00-28,50
rapš	330-340	**pjelušchi**	25,00-26,00
kuluriza (Maiš)	195-200	**hróch**	27,00-28-50
kuche trubanczki	10-10,25	**jotrowe kruški**	17,00-19,00

Wježne płaczisny wežera
Wšicho po šłotej hriwnje

	w Kamjenzu za 1 zentn.	w Lubiju za 1 zentn.
Pschenica	11,00—11.40	10.50—11.30
Rožka	6,60—6 80	6.80—7.20
Jecžmjeń	8,00—9,00	8,00—8.75
Wowš	8,00—8,20	8,00—8.50
Ssyno	4,50—5,00	3,70—5,00
Ssłoma, ł maschi. młócž.	1,00—1,20	1,00—1,50
Ssłoma, ł sašłanju	—	—
Ssłoma, ł rulu młócžena	—	1,80—2,00
Běrny, pola ratarja (nowe)	—	2,50—3,00
„ hacž na želesnizu	—	—
Butra	1,80—2,00	1,00—1,10
Jeja	0,15—0,15	0,15—0,15
Pschenicžne wotruby	—	5.70—6.00
Rjane wotruby	—	5.70—6.00
Pschenicžna muka	—	17,50—18.75
Rjana muka	—	13.25—12,75
Proßata, wulke	—	—
„ hrjenje	—	—
„ małe	—	—

Drobnowtkowanske płaczisny w Budyschinje.

20. februara po hamtiskim postajenju

Wschě płaczisny šo po Kot. hriwnje šrošmja.

Twora		najniš. płaczisny šr.	najwyš. płaczisny šr.
Howjaze mjaso ł loscjemi	1 kg	1,50	2,00
Cželace mjaso	1 „	1,80	2,40
Słowjaze mjaso	1 „	2,00	2.60
Swinjaze mjaso	1 „	2,20	2,60
Tukzajny swinjazy schmalz	1 „	2,80	3,20
Pschenicžna muka	1 „	0,40	0,54
Rjana muka	1 „	0,32	0,40
Khléb	1 „	0,28	0,30
Jedźne běrny, nowe	1 „	0,08	0,10
Rajš	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Skoti	1 „	0,56	1.20
Amerik. swinjazy schmalz	1 „	1,90	2,20
Sšuschcheny potcž	1 „	3,00	3,20
Dobre mloko	1 lt.	0,26	0,28
Jedźna butra	1 kg	4,00	4,80
„ wulrajna	1 „	—	—
Jeja	1 schł.	0,14	0,17
Jedźne buny	1 kg	0,40	0,64
Zokor drobny	1 „	0,58	0,60
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjenine wuhło (bonj. tepj.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe briketty	1 „	—	1,25

Wježne płaczisny w Budyschinje.

wot 20. februara 1926.

Wschě płaczisny šo po šłotej hriwnje šrošmja.

Pschedmjet		najniš. płaczisna	najwyš. płaczisna
Pschenica	50 filo	10,50	11,50
Rožka	50 „	6,80	7,75
Jecžmjeń,	—	8,00	9,00
„ nasymski	50 „	7,50	8,00
Wowš	50 „	8,00	8.75
„ nowe	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	1,80	2,20
Butra	1 „	4,00	4,40
Ssyno	50 „	4,00	5,00
Sšłoma, ł masch. młócž., praš.	50 „	0,80	1.00
„ ł masch. „ t sašł.	50 „	1.00	1,10
„ ł zypami młócžena	50 „	2,00	2,50
Pschenicžna muka, 60 %	50 „	17,50	18,50
Rjana muka, 70 %	50 „	13,00	13,50
Pschenicžne wotruby	50 „	5,75	6,—
Rjane wotruby	50 „	5,75	6,—
Proßata — šchtuk	1 schł.	00,00	00,00

Najnowše z cyłeho swěta.

Grichiſki ministeriſti pſchedbyda Pangalos je pſchedawſchoju ministrow Pepanaſtatia a Kondiliſa a wjele druhich wožobow ſajeca a na kupu Santorin dowjeſcj dał, hdjež ſo w jatbje dżerja.

*

Polizija na Sizilſkej je 112 wožobow ſajała a 39 ſćělbow a revolwerow, wjele munizije a hromadu rubjenych hódnoſczow ſebrała.

*

W Binghamje pola Salt-Lake-City w połnóčnej Ameriży je ſuchowa lawina někotre chěże hórnikow ſaſypała. Sa wobydlerjemi tuthych chěžow ryjo žu hacž dotal 33 cźěłow wurył. Wjazy dyžli 50 wožobow je ſo pjecża ſaſypało.

Listowanje.

Do Běłeje Wody. Pſchedy hacž ſpomóžeſći hamt někajku rentu pſchijmowši, pruhuje wſchě powſchitkowne howdowańſke a druhe (wožobinſke) wobſtejnoſcże, a to jara dokładnje. Jeſli ſnadź ſo Wam ſapowědźi, wobročcźe ſo na wokrejšnju wubérk. Spomóžeſći hamt ma prawo, hej na ſawoſtajeńſtwje podpjeranemu ſwoje wudawki wunamakaś, jeli bźeźinaju (herbozjo) nochadża ſ hotowymi pjenjesami ſaplacźiś. Jednora rentowa ſćěſchina (Vorzugsrente) wuźini we Waſchim padźe 320 hr. a ma ſo połsětnje wuplacźiś.

Swójbne powěſce.

Semrźli: Fanny Ottowa rodź. Weberez w Budyſchinje, 50 lět. — Selma ſwjud. Měſkowa rodź. Grochez we Kamjenicy, 76 l. — Johanna Khrystа ſwjud. Běmarjowa rodź. Thomaſez w Starym Lubiju. — August Kolodźej, pſchekupc w Běłej Wodźe, 71 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

W ſali pſchiſłužneho ſudnika krajneho ſudniſtwa we Budyſchinje ſo pónjelu, 1. měrza 1926, dop. w 11 hodź. k. direktor hamtſkeho ſudniſtwa Kothe w tuthwitu w Drježdźanach, kiž je wot teho dnja ſa pſchedbyda Budyſchſkeho hamtſkeho ſudniſtwa pomjenowany, ſapokaże. Kk. ſměrzy, měſchczjanoſtojo a wjeſne ſudniſke wožoby we wokrjeſu Budyſchſkeho hamtſkeho ſudniſtwa ſo k temu pſcheproſchuja. Schtóž pſchińcź njemóže, to wožeble wojſewicź njetrjeba.

W Budyſchinje, 20. februara 1926.

Pſchedbyda hamtſkeho ſudniſtwa.

Do Bartiſkich leżownoſtnych knihow na ſtojeno 194 na mjeno inſtalatéra Guſtava Vogta ſapiſana leżownoſcź ma ſo 7. haprleje 1926, dop. ½11 hodź. na ſudniſtwje — w jitwi 186 — na dyrbjeńſke waſchnje pſcheſadźowaś. Leżownoſcź je po knihach 4,9 arow wulka a na 11 898 hriwnow ſchacźowana. Na nju je bydleńſke twarjenje natwarjene. Kóždemu je dowolene pohladnyś do wojſewjenjow leżownoſtneho hamta a do wopiſmow, kiž leżownoſcź naſtupaju, woſebje ſchacźowanjow. Prawa na ſpokojenje ſ leżownoſcźe maju ſo najpoſdźiſcho w termiji pſchednjeſcźej, prjedy hacž ſo pſcheſadźuje, tak dalako hacź njejſu ſ pſcheſadźowanſkeho wojſewjenja wot 16. junija 1925 ſ leżownoſtnych knihow dowidźeć. Hdyž wěricźel pſcheſcźiwo nim rěcźi, maja ſo ſa wěrne dopokaſaś.

W Budyſchinje, 1. februara 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

*

Nad ſamoježenjom pſchekupza Franza Waltera Weiſy w Budyſchinje na Žitnej haſy 2 je ſo 19. februara 1926 konkurs wotewrił. Pſchekupz Guſtav Chriſtoph w Budyſchinje je ſo ſa konkurſowcheho ſarjadnika pomjenował. Konkurſowe ſadanja maja ſo hacź k 1. haprleji pola ſudniſtwa ſamolwicź. K wobſamknjenju wo ſdźerjenju pomjenowaneho abo wo wólbje druheho ſarjadnika, kaž też to ſeſtajenja wěricźelſkeho wubjerka a je-li nuſne wo wězach, kiž ſo w § 132 konkurſowcheho poſtajenja mjenuja, ſo na 17. měrza 1926 dop. we 11 hodź a k pruhowanju pſchiſłuſnych ſadanjow na 28. haprleje 1926, dop. w 11 hodź. pſched podpiſanym ſudniſtwom w ſalt 141 termija poſtaji. Schtóž wobſedźi wěź, kiž do konkurſow. maſy ſkuſcha abo je konkurſowe maſy něſchto dołoy, njeſmě nicźo powſchitkownemu dołoyńſej wotedacź abo ſaplacźiś, dyrbi też, ſo wěźy wobſedźi a ſadanja konkurſowemu ſarjadnikej hacź do 1. haprleje 1926 wojſewicź.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

*

Wukoru 23. februara 1926, dop. w 10 hodź. ma ſo w pſchedawańſkeje ſudniſtwowym twarjenju wjetſcha dźěłba dźěłow ſa jědne a motorſke kola ſa hotowe pjenjezy na pſcheſadźowanje pſchedawaś, woſebje rjeſacźowe ſchkitali, rjeſacźowe kolejka ſ pedalami a bjeſ nich, aluminiowe ſapołožki, ſedła, ſoźiſke ſedła, wacźkinoſchaki, grat, gratowe toſche, kožane hawby, wodźidła a jwjena (też ſa auto), ſchlawchi, prędne kola, bźeźacźe ſedła, błótołožaki, ſedłowe pjera a wobluki, kłešćeńce a też ſchrubowe kluče, hamory, pſchedpowěſchate ſamki, thalowydźerſaki, pišańſke blida, butrowa maſchina, kožane gamaſche.

Ssudniſki wukonjeć hamtſk. ſudniſtwa w Budyſchinje.

Ssudniſkim ſo pſchedadźuje pónjelu, 22. februara, pſchiw. w 12 hodź. w Dźěžnikezach w industrijowym dworje 100 garniturow ſchkitańſkich blachow ſa kola ſ namóžnym motorom ſa hotowy pjenjez. Na kupcźe ſmyſłeni ſeńdu ſo w kantinje.

Ssudniſki wukonjeć hamtſkeho ſudniſtwa w Budyſchinje.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budesteey. Serb. tow. „Lubin" zmjeje njedźelu, 28. 2., wjeċor w 6 hodź. pola Rözikec ważnu zhromadźiznu. Přednoška njeje hišće přilubjene. — Po tym budu wólby předsydy, pismawjedźerja, pokładnika a dowěrnikow. Njezabudźće „Spěwnik" sobu přinjeść! Wo prawje bohaty wopyt, też hosći, prosy

Předsydstwo.

Budyšin. Tow. „Nadźija" zeńdźe so wutoru, 23. 2., wjeċor ½9 hodź. w „Kat. towařšowni" na Garbařskej hasy k spěwnej pruzy. Přińdźće wšitcy! Hosći witamy.

Předsydstwo.

Bukecy. Naše „Serbske towařstwo" zmjeje jutře njedźelu, 21. febr., pop. w 3 hodź. swoje hłowne posedźenje. Zličbowanje, wólby. Přednošk k. wučerja Krónу ze Stróže wo pučowanju k połnóčnemu čopej zemje. Wšitcy so z tutym wutrobnje přeprošuja. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka" zmjeje jutře njedźelu pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Jednać budże so dla wobdźělenja při komšenju na swjedźenju padnjenych a wo skazanju nalětnich symjenjow.

Předsydstwo.

Hornja Hórka. Serb. tow. „Lužica" zmjeje jutře njedźelu pop. w 3 hodź. w Mnišonskej piwarni wurjadnu hłownu zhromadźiznu. Dokelž chcemy wo Serbskich Spěwařskich jednać a mamy też hišće druhe ważne a nuzne dypki wuradźować, maju so dowěrnicy wo přitomnosć wšěch sobustawow poštarać. Zastupjeŕ z powołanеje strony by nam jara witany był.

Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerja" zmjeje přichodnu srjedu, 24. t. m., wjeċor we 8 hodź. w Njechornju spěwanje. Należnjo so prosy, zo wšitcy přińdu.

Dirigent.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokolinu zmjeje přichodnu njedźelu pop. 3 hodź. pola Hönča zhromadźiznu. Ważny přednošk je přilubjeny, tohodla wočakujemy bohaty wopyt.

Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Poručam Wšě družiny

symjeńtnych běrnow

po centnarach, fórach a wagonach z pěskojčneje a łuzyneje (Moor) zemje po najtuńšich płaćiznach.

Jurij Šěrak w Świbusu.

Skazanki njech so scźelu na

Michała Šěraka w Miłoćicach.

Džensa twarí

so jenož hišće z běłych cyhelow.

Cehodła?

Wone su wuwjedrjene, suche, znjesu wjetšu čežu a su tuńšo hač čerwjene.

Wy dostanjeće je přeco pola zastupjerja wapno-pěskowcoweje fabriki we Łutach.

Arnošt Zschech a syn w Rakecach

kaž też pola knjezow twařskich mišterow.

Wyšše teho zhotowjamy a podawamy cementowe twory kóždeje družiny, kaž skhodźenki, přikrywy, podłohi, woknowe wobłuki, ambikamjenje, wobtoženia za stadnje, roły, rowne pomniki a rowne wobtoženja.

Hdyž chcećе woprawdźe dobry wobras měć,

dha dźiće do

fotografiskeho atelejea

Rich. Huth a

mjeńcźel **Arno Lehnert**

w **Budyšinje** na šerſtej haſy 13

Kóždu njedźelu wot ¾11—3 hodź. wotewrjene.

Hdźe zastaram so z khójnowym palnym drjewom?

Jenož pola wikowańſje drjewa, kotraž płaćizny hódno a tunjo předawa. — Wožu hač do domu też z hole po wozach a wagonach.

Drjewowa wikowańja Roberta Mićki

w Hućinje.

Swobodne městna | **Přeměnjenje městna**

Přistajenja

za wšě khmańše žónske połowanja do domu, swójby a šule (też za muzske powołanja).

Nawěšťki za znaty swójbny tydźenik

„Dahcim"

kotryž je přez cyłu Němsku a susodne krajnosće sylnje rozšěrjeny a poskićenja a doprašowanja wuspěšne a wěsće zmóžni, přijimuje naša

předawańja

na Lawskich hrjebjach čo. 4.

Poskićenja, doprašowanja dla městna atd. trjebaju so jenóž pola nas zapodać a wudawki (bjez přirażka) zapłaćić. Kóždy so z dypkom a dowěrliwje posłuži, bjez někajkich wudawkow za napraševarja, kotremuž so z tym kóžde dźěło zalutuje.

Płaćizny nawěšťka w „Dahcim" su porno wulkemu nakładej tunje a wučinja tukhwilu za čišćany rynčk rjadowca (7 złóžkow) za poskićenja 80 pj., doprašowanja 60 pj., dalše małe nawěšťki 1 hr.

Prosymy, zo chcyli so nawěšťki po możnosći z čas. zapodać.

Za runańku

poruča so

wot soboty hač do wutory

doma, wot srjedy hač do soboty zwonka.

Łěk. pruhow. masseuza **Hańža Zyžowa** w Kortitzy p. Barta

Přikrywy, gardiny, šaty, W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Automatiske připrawy k napojenju skotu,

patentowane, podawa tunjo a je radžuby k radźi, też šrót płaćenje nastupa. Dopisnica dosaha.

Gustav Wenke w Zhorjelcu

Konsulska dróha 36, telef. 2368

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec

knihićišćerńja

w Budyšinje.

Khwatajće

trjeba(e-li

škórnje, črije a druke wobuće

k šewcej

Mark-ej do Kukowa.

Wósk

čisty pčołacy wóšk, kóždu dźělbu kupuje kofejownik

Jan Hajnca w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje

na seminarskej hasy 5.

Nowe **žonjace koło**

je na předań na Třełanskej drózy 20III na prawo.

„Bolosće zadu,

spinanje a kałanje popuški, čuješ so swobodniši a jako z nowej mocu napjelnjeny" tak posudźi byłka khora móc našeho

„Vitalls"-čaja

přećiwo drěnju a wić.

Najzasahliše čerpjenja so wuhoja. Pospyt přinjesе Wam nowu radość k žiwjenju.

Pakčik 2.— hr., bjez porta přez doběrku.

Dostać w nimale wšěch apothekach w Budyšinje ale direkt přez

Mediz. Kräuterhaus „Vitalls"

Brandis i. Sa. Nr. 64

Krátzurgan wotstroni spałenje čiśe, mile, nješkódnje swjerhnjenja a nim. wšě dźerp. kože 1000 000 króć wopruh. pakć. 1.50

Drog. Strauch & Kolde.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina

ektowe bleše, wšě druhe bleše. po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće

Popp na horadčerk. hasy 18 telefon 1351.

Bolace nohi

— rany —

wšeje družiny

z wósta a bjez mylenja w dźěle, bjez bolosćow hoji

direkt. Eichnerowa

„Wundenwohl"

Tyza płaći 2,— hr.

Na předań we Wojerecach Badergasse 1 pola diz. Eichnera.

Jupki 50 pj.

wutyk. šipaki, (Stockknöpfe) lacki, gummijowe podłohi 80 pj., wošakowany płat do dźěłanja wosyčka.

J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Symjeńtny jačmjeń

šlezyski I. wusywk

centnar po 10 hr. předawa

knježi dwór

w Debiškowje p. Hodźija.

Bykam přetykuje rynki

derje a tunjo, pod rukowanjom, zo 15ši k žranju njezhubja.

Mam 30lětnu nashonitosć. Přińdu też do wotteżanych kónčinow.

Dopisnica dosaha. **E. Wujanz,** w Bukecach, pola Pomore.

Čehniwy woł

je na předań

w Zubornicy čo. 1.

2lětny

plahowanski byk

je na předań

w Sernjanach čo. 7.

Sylny 4lětny **walach** (lišak) je na předań abo so do słabšeho zaměni.

w Nowosličach čo. 9

pola Różanta.

Wysokosućelna čehniwa

krowa

je na předań

we Zomsku 8 p. Minakała.

Młoda wysokosućelna **krowa** je na předań w Rachlowje čo 25 pod Čornobohom.

Młoda wysokosućelna **krowa** je na předań

w Drobach čo. 2.

Wysokosućelna **krowa** je na předań w Manjowje čo. 2 pola Wojerec.

Jenoličtna jałojca

z dobreho spłaha je na předań

we Worcynje čo. 11.

Rjana čeličtka

k wjazanju, je na předań

w Rakojdach čo. 9.

Młody kundros

so pyta w Komorowje čo. 28 pola Rakec.

Rjany ganzor

je na předań w Cornecach čo. 4 pola Přěšec.

Josef Viktor je Scheffel, žłowny němšti spišowaćel, narodźi žo 16. maleho rožka pšched 100 lětami.

Richard Wagner, žłowny němšti muzikus (komponišt), wotewrě pšched 50 lětami žwoje dźiwadło w Bayreucu.

Dr. Josef Schumacher wušledźi nałažlinu raka (Krebsbazillus abo Krebserreger).

Dr. Rauscher, pósłanc němšteje republiki we Warschawje, *pomjenuje* žo najšterje ja 2. jekretara „Swjatka Ludow" w Genfu.

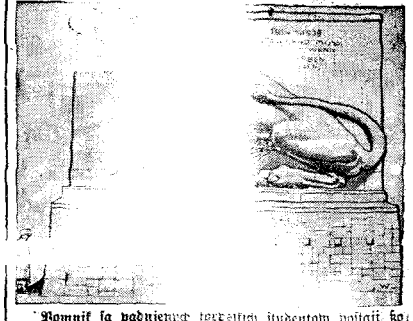

Pomnik ja padnjenych tšerpatych studentow postajł žo w jenej ja skali pola rospadankow hroda Rudelsburg.

Hdźe je dobladowaŕ parka śwěrjatow?

Wupytanje wobrasa w tydźenšim cźišle:

Wšmicźe wobras ł praweje strony. Pucź mjes gajnikom a šchłomom twori postawu maleje holcźki.

Naš čas we wobrazach

Čo. 8 W Budyšinje, 20. februara 1926 2. lětnik

Lětadła ja pschewožowanje puczowarjow.

Ródła stejazy wobras pokasuje nam lětadło nimole tak wulke laž želesniši wós. Wono samóże też telko puczowarjow nješeć. Jón sběhaja niz jeniczke ale wjazore wokschidło. S jich nimomérny špěchnym wjerčenjom posběhnje žo lětadło do powětra a potom h schóe jónu tak špěchnje lěcźi, laž neišpěchniši želesniši špěchnik jědže. Lećenje žamo ja žo wschał je mirne a bjes šorkow. Tola wucźe a schumot motorow a wokschidłow je tak wulki, so puczowarjo njemóža žo rosmołwjeć.

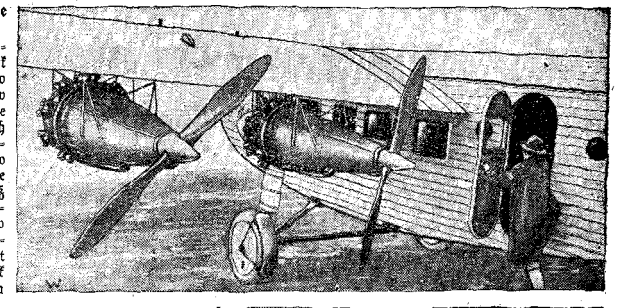

Roswaliny hroda Hohentwiel pschi Bodamskim jězoru (Bodensee). Němšti namjenity spišowaćel Scheffel wopisuje jón w žwojim historiskim romanu „Ekkehard".

Sir Eric Drumond, generalny jekretaŕ „Swjatka Ludow", je do Barlina pschijeł, so by ł knjezeństwom wo pschichodnjej Němšteje do tuteho swjatka jednał.

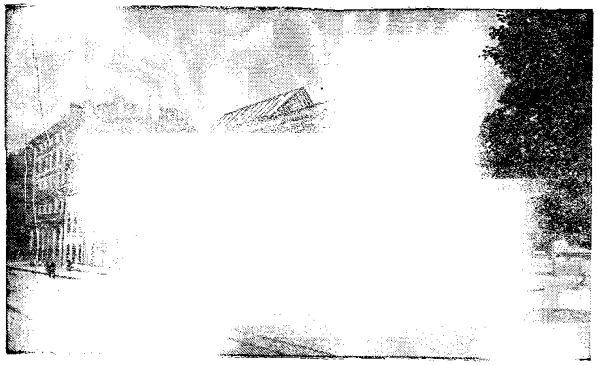

Swjask Ludow w Genfu.

Wjele nětko čitamy wo swjasku ludow se swojim sydłom w Genfu. Tuton swjask su europiske ludy a staty wutworiše w starosći, kak by możno było, trajny měr zakhować. Nětko wo to dźe, so by też němska republika do tuteho swjaska sastupiła. Hižo je zadanje wo pschijeće do njeho sapodała. Pola naš su jenož nazionalistiscy Němcy pschećiwo sastupej do njeho. Stymtola sławnje dopokasuja, so trajuneho měra nochcu ale, so maja wjeselele na kreixoslowanju. Kóždołětnje sendu so sastupjerjo tych statow někotre rasy w Genfu, kotrež swjaskej ludow pschiswjećeja.

Sekretariat „Swjaska Ludow".

Sa swoje sthadźowanki drje sobustawy „Swjaska Ludow" hischće doma nimaja. Ale należnosće swjaska sjadnje staj ny sekretariat se sydłu sastojnikow a pschistajenych. Tón ma, wěso, swoju městnosć, swój dom. Tón leži pschi brjohu krasneho Genfskeho jězora. S lubosneje seleniny kěrkow a schtomow zaha ruwny twarjenjo. Tutón dom wjemja „Palais des Nations" abo po serbsći „brodźik ludow". Pschichod budże naš a naschich potomnikow wuczeć, hacž budża samóz, s tuteho doma wobsady ludow w Europje, ha

po zpłem žwěće w smyśle tr[illegible] sajimawe twarjenje.

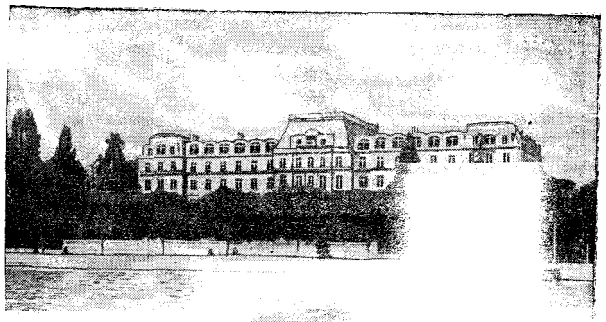

Požedźernja Swjaska Ludow w Genfu.

Pódla stejacy wobraz wjedże naš do požedźernje „Swjaska Ludow" w Genfu. Sastupimy do njeje, hdyž su sastupnizy ludow a statow tu k wuradźowanju shromadźeni. Tu potajtim ma so wuradźowacź wo wobsudże Europy, haj zpłeho swěta. Tu chżeża najnadobnischi mužojo naschcho cżasa nastupicź pucże pschećiwo nowemu treiroslesa. Tu maja so rospomnicź na należnosće narodnych mjeńschinow. Budża tu něhdy też wuradźowacź wo wobsudże Luźiskich Serbow? Chżemy ożenża spytacź, so dowěricź słowam somolwiteho ministra němskeje republiki dr. Streiemanna, so chże němske knjeżerstwo žadanja nałych ludow sprawnje dopjelnicź.

Fürstenbergske sahrody se swojimi terasami stejhuja so na Hradźanjsku horu w Prahy.

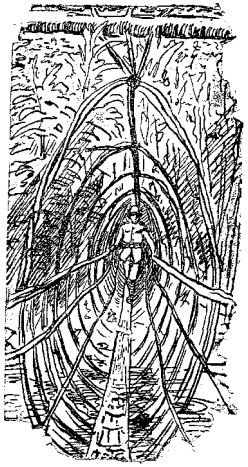

Wisaty möst na kupje Celebes.

Kupa Celebes leži w indiskim morju. Tam su hischće njepschistupne pralěhy. Tamni wobydlerjo pletu sebi sylnych wobwitkow (Ranken) rostlinowe mosty. Te pschiwjazuja k schtomam wot jeneho brjoho k druhemu. Nasch wobras nam pokazuje, kak pucźować po nim rěku pschekročuje.

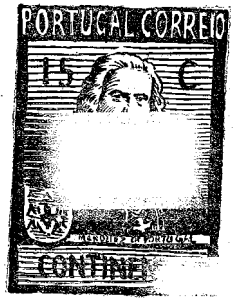

Nowa portugalska znamka z wobrazom sławneho Portugalskeho wótcźinza Pombala. Jako w lěcze 1755 zakosine semjerjesenje hlowne město Lisabon sapuścźi, wón h.oiwu njeshubi, ale postarasche so, so město bórzy znowa a rjeńsche natwarichu.

Mokerjo w hažach Parižskeho pschedměsta „Montmatr" moluja na hažach wobraz.

Sdónk najstarischeje a najwjetschеje zypresy žwěta.
Ta rjesče blizko města Oaxaly w Mexiku. Wučeni mjenja, jo je na 3000 lět stara. Potrjechi wona hižo wjele pomni.

Now mandželskeje Masaryka, prezidenta Čěskoslowakskeje republiki, na Lonskim pohrjebnischežu. Widžimy jow tutón jednory rowa a tola k njemu pschikwadžeja po tyšozach wyšozu a nischy.

Wyšoki katoliki duchowny
dóstawa žwjezdźinu a klobuk kardinala.

Sjednoczene staty połnócneje Ameriki
žwjezdźa lětša 150lětny lubilej swojeje njewotwisnosče. Nowe lěto su na žonem městnje kaž psched 150 lětami pschedwjedli pschedstajenje tutoho važneho podawka.

Esokolske swuczowanja
z nadawkom, wyšoku murju pschelesesć.

Franzowski wupoštanz
w Čěskoslowakskej Cougete a general Mittelhauser, załožer a bohladowar čěskoslowakskeje armeje.

Džiwadło w Bayreucze.

Bayreuth je městačko we połnócnej Bayerskej. Džěkowasch němskeho składnika (komponista) Rich. Wagnera je jemu wudobyło žwětosnate mjeno. Wagner wschelake opery z krafnej hudźbu wuhotowa. Pschedstajeja dyrbjachu žo po jeho idejach. Ktemu niemjerschejane němske jewischčo sa dosć thmane a prózowaische žo tehodła, tajke džiwadło po žwojich nahladach natwarich. Wón wulki dźěl žwojeje čzelneje a duchownеje mozy na twar tajkeho džiwadła žwoži. Jemu žo tuton plan też poradźi. Psched 50 lětami, 13. malcho rózka 1876, jo žwjatočzne poswjerschichu. S zyłeho swěta pschikhadžachu pischerželo a wobdźiwarjo džiwadłoweho wumjetnika, so bychu w tutym džiwadle nadeschli žwoje wokkschewjenje. S pódla stejazym wobrazom naschich čzitarjow psched tuto twarjenje njedźemy.

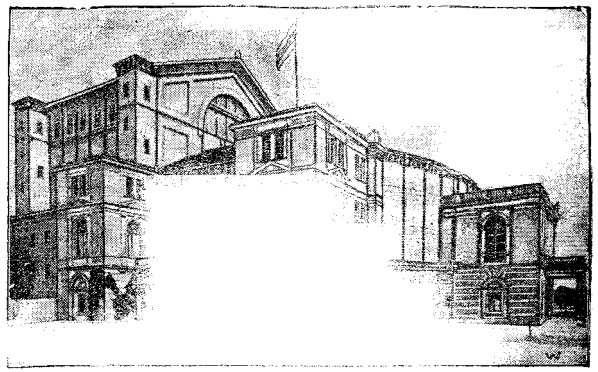

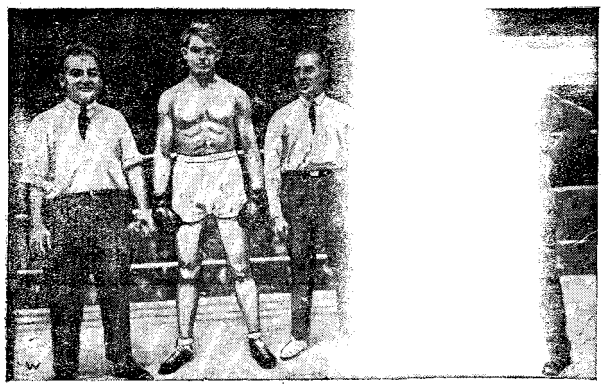

Borowarjo.

Čzi, kotriž žo wo bozowanje, po šerbišzy pjasčzowanje, saběraja, žu tele dny z kedźbliwosčzu sležkowali pjasčzowanje mjes spaniskim znatym pjasčzowarjom Pavlinom a mjes Barlinskim z mjenom Diener. Wschitzy wotčzakowachu, so Pavlini z lohkej prózu dobudže. Wo pschemóh pjasčzowanje wosta hjes rosšudženja. S tym Diener wulźy na nahladnosčzi dobu. Na naschim wobraźu žo nam pjasčzowarjo pschedstajeja a to wot lewizy take: Sabri Mahir, swuczowaš Barlinskeho pjasčzowarja Dienarja, Fr. Dienar sam, rosšudnik w pjasčzowanju Hänscherle, spanišk pjasčzowaš Pavlino, Descamps jako pschiprawnik pjasčzowanja sa Pavlinoa.

Sahubne rosbuchnjenje w Mnichowje.

Halle njedawno smy wobraz pschinjesli, kak je strašchne rosbuchnjenje jedyn dom w Moabit-Barlinje sahubiło. Podobne njesbože je žo njedawno we Mnichowje stało. W jenym rozkowym domje běchu wuhliczity žyriczník (Schwefelwohlenstoff) nakožowali, so bychu wschelaku njerodź a pschekasanzy (Insekten) saniczili. Wuhliczity žyriczník běchu pschesahe do hudobja wuleli. Tón jara lohko jako dym abo pkm cžeka. Wschi tom žo lohzy sapali. Jako chžychu nětko do aparata sapalič, dyrbjachu rosbuchnychu. Sčžěny žo rostschoščechu, wschě wokna žo rospukachu a 10 čzłowjekow poczerpi cžěžke franjenje.

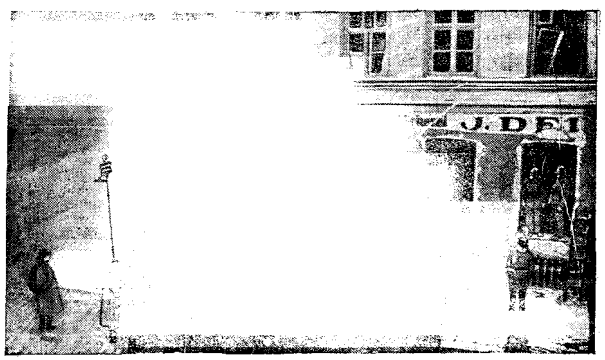

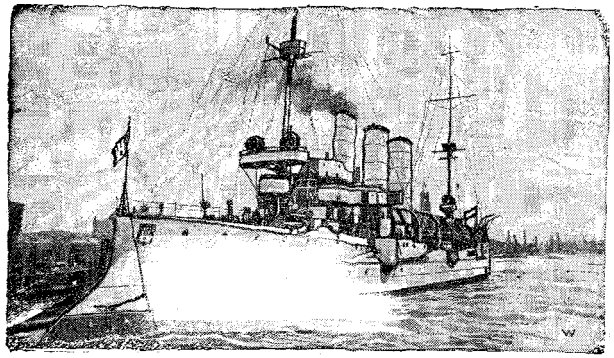

Němski lichižaŕ „Hamburk" na swoim puczowanju wokoło switka

Tutón lichižaŕ je tele dny ſ němſkeho wójnſkeho pſchiſtawa (Kriegshafen) wujěł. Wón chce 1½ lěta wokoło ſwěta puczowaś. *Na* jeho měſtno torbi ſo lichižaŕ „Berlin" kónc měrza domoj wróćiś. S puczowanja poſledniſcheho lichižaka ſmy hižo wſchelake wobraſy podali. Pſchi hłowje lichižaka ſmahuje ſo Hamburſka khorhoj. Tu ſu Hamburſke żony kame wuſchiwałe. Na naſchim wobraſu ju ſpóſnaś emy. S dowolnoſcu preſidenta ſmě ſo na łódźe ſmahowaś. Roſtaſewaŕ łódźe je fregatowy kapitan Dr. h. c. Groos.

Łódź „Weſtfalija" jako wumóžnik.

Łódź „Weſtfalija" pſchiſłuſcha Hamburk-Amerikanſkemu łódźnemu towaſtwu. Njedawno ſakhadźachu na morju ſchubne wichory. Někotra łódź poczerpi wulke wobſchkodźenja. Tu a tam ſo też wſchelake podnuriś u. Do podnurjenych łódźow ſłuſcha też hollandiſki parnik „Allaid". Muſtwam łódźe „Weſtfalija" ſo w ſakhadźenju żołnow a howrjenju wětra poradźi, 27 muži ſłużnu wobſadku ſ podnurjazeje łódźe wukhowaś. Ale ſchtyri dny je to trało.

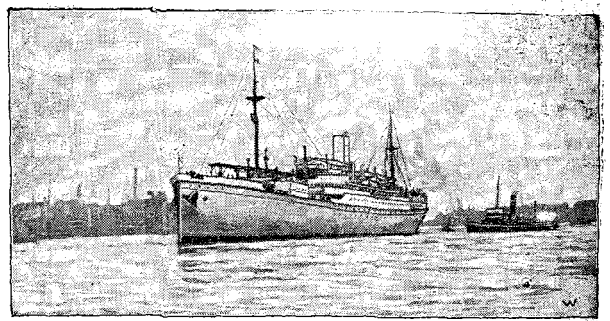

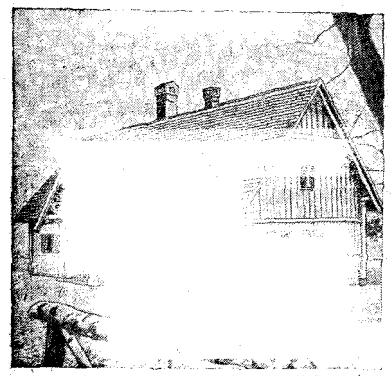

Hajnkowanja w Błotach. Ta ſłuſcha hrabi Lynarej. Tu ſajachu ſtrajchneho ſeńſkeho mordarja Pětra Unthofera. S toho ſjawnje ſpóſnawamy, kak ſo němſcy ſenjenjo ſ mordarjemi heleja. S wědźenjom hrabje Lynara khowaſche ſo tutón mordaŕ w tutej hajnkowni.

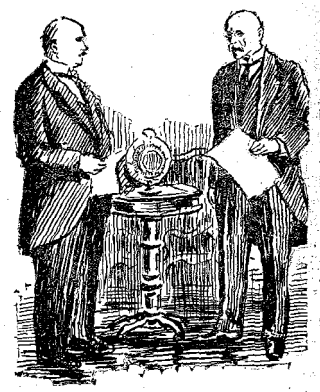

Preſident cześtoſłowakſkeje republiki, dr. **Mažaryk**, rěcźi do radia.

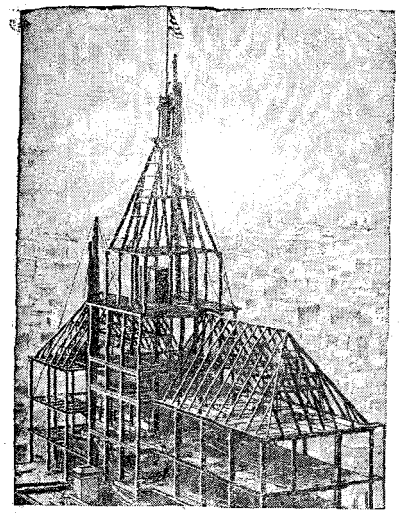

Twar mróčelowſchkrabaka w Ameriży. Najprjódy *zwarja* żelezne kroſnicźki *a potom* wuſadźeja je ſ zyhelemi.

Holcźka jeneje *němſkeje* dźiwadźelniży (*Schauſpielerin*) w hólcźej drapeje. Draſćicźka pak ſłuži jenoj ſpórny woblek.

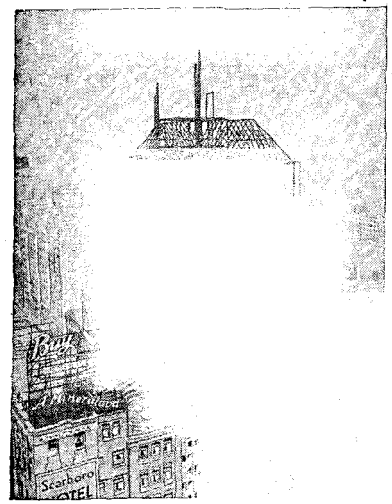

Delka ſu hižo rumy wum... ...
waja. W kontorach piſaja. *Na* tornych poſtydach pak *pſchezo* hiſchcze twarja.

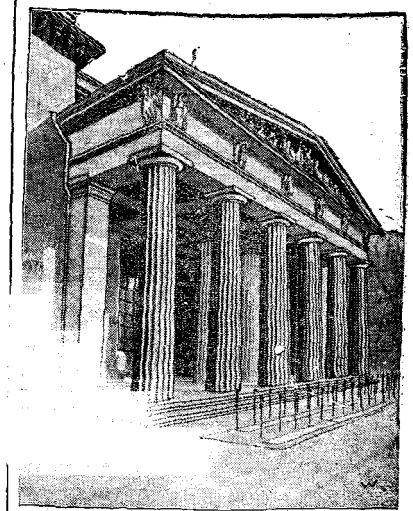

Hłown ſtraża „pod lipami" w Barlinje. Preſident němſkeje republiki ſ Hindenburg ſebi pſcheje, ſo by ſo tuto twa*rjenje pſchetwarjło* do „ſławniży" ſa padajenych *wojakow.*

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a diśeli Smolerjec knihiśišćerńja, znp. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 667.

Za nawěšticy, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobchodnje so stajace nawěšticy a tabele so wyšo wobličeja. Za reklamowy u n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po taryfje. u n

Čisło (Nr.) 44 **Budyšin — póndźelu, 22. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Stresemann rozšěrjenje Rady Zwjazka Ludow z druhimi statami wotpokazuje.

Němski kwonkowny minister dr. Stresemann je sastupjerjej „New York Times“ rozkrjeźenje pśiśiwolił, w kótrymž jo wón wo wumjenjenjach wuprajił, pod kótrymiž Němska do Zwjazka Ludow sastupi. Wón je wšykej zajwoźeśi praji, **jo Němska nima wotmyślenje sawdawšchi ruku Pólšej abo Schpanišej do Zwjazka Ludow sastupiś.** Nětkole abo w bliźšim pśichodnje njemjenje žaneje wěcy wo tym byś, stajne jobuskawstwo Rady dale wutworiś. Němske kněježerstwo je hotowe, z pśiwšitrobnu na nadawkach zjadnośćaś, kótrejž jo Zwjazkej Ludow salěa, tola jo nadźijeja, so jo wone k lěpšemu wobuwanju zwótkowego měra rozśěrja. Zasłubjenja, kótrejž je Němska na žiwoju žadosć wo pśichwjacu na staty, w Radźe jo sastupowaśe, dostała, mója jo jenož tak rozumiś, jo je jo jej **stajne žydło w Radźe z wumjenjenjom nětśišćeho sćěhanja Rady Zwjazka Ludow sawěsćiło.** Němske kněježerstwo dyrbi sa wěste wobkładowaś, jo žane druge rozkładanje njeje wotmyślene, a jo po tajźim wjele nowinske wuprajenja nimaju žanehoh wjazowuseho podłožka.

Na kajke stejśišćo jo Němska do Zwjazka Ludow sastupiwšchi napśećo rozmnožanju stajnych Radźinych žydłow knadź staji, njeje w tu chwilu ś wažnym prašenjom. Stresemann jo potom se spokojenjom wo druhich wumjenjenjach wuprajił, ź kótrymiž dyrbjeśe jo Němska do Zwjazka Ludow pśistupiś. Wón wobzeže saćišnjenje wójnskeje winy, pśihódźeńskje kolonialnych mandatow a wuśišnowadźenje wot wójerskich a hospodarskich winow se stawa 16 pakta Zwjazka Ludow wuźběhny.

Němski dźěłowy minister dr. Brauns wo sozialnej politicy.

Němśi dźěłowy minister dr. Brauns je w němšćinu zjejnje kommunistiskemu sapósłanjeju Hölleinej wotmowił, so dyrbi jo hospodarśka a sozialna politika statiśita dale wójeźa a jo wumjarnjeś. Sakonjowny naćišk wo **wupśišćenju khorych mjes namorjakami** jo pśichwatuje. Sa khorobne kašy dyrbi jo wěsta najwušša ličba postajiś. Nadźišk wo **prawje na dźěło** jo pśichodźiwšonnje do **spodźanka** jejnolwjeh lěčnych próśibninow pśichodpołoži. Dźěłowe ministerstwo je w žwojej rozkrjiwanej dźěławosći jo pśiwzo prózowało, **nišdy we wěstej wuježkosći dźerjeś.**

Minister jo pśiwześiwo temu wobara, so wón **wobydlenske prašenje** se stronu kapitala wobkładuje. Rozkrjiwaje njeje, so trjebny kapital sa prénje hypotheki ź wukraja abo ź tukraja dóstanjeny. Hdy bychmy jenož na **datk ź podružnišeho pjenjeza** pokazani byli, njemohło twarjeśe rjemjeźło dosahowaś dźěło dostaś. Jenož ź wulkim **podrožonjom podružnišeho pjenjeza** mogła jo pśidatna twarjska dźěławosć spěchowaś. To pak njebudźe nichtó w žejmje sastupowaś chcyć.

Mježaczne wudawki němskeho stata a krajow sa dźěłonjemjerjow nětkole 100 miljionow hriwnow wuczinjeja, pśi čimž njeje podpjera sa pśichkrótšeny cząs dźěłowych hodźin liczena. **S podawanjom dźěła dźěłonjemjerjam** dyrbi jo cząsnik, schtož je mózno. Njedyrbi pak tak daloko hiś, so by njetrěbne dźěło na pśehnjate waschnje twoŕi a jo ź tym naśe wopraŕowdźite położenje pohubjeńśi. Dla pśichźerazeho wobchada automobilow dyrbi jo naśich **dróhowy system połepšiś.** **W sajźdźerstwje** jo pilnje saběranny, so wobjebje w ranśišich provinzach ź skutkami dóńdźe. Prašenje **dźěłacerśeho cząsa w podkopkach jo w sakonju wo schkitanju dźěłacerjow** wuprawi, kótrejž jo pśichibtuje. S praktiskim dźěłom žmy poślednje léta do prédka pśiśišchli. Na měrne wězownje waschnje budźemy dale dźěłaś.

Sadźby za dźěłonjemjerjow w němskim sejmje so pśijaś.

Pśichi jednanju wo podpjeru dźěłonjemjerjow dźěłowy minister Brauns pśichwa, jo žu w statnym rozśišenju postajene žrědki pśiměrnadne. Hač ź tśećemu cytanju dyrbi jo powpśiśeńje sadźbow pśichitowaś.

Sśejun zkónczenje znate dojednanje (kompromiš) w praschenju spomóženja vychija. Wschě namjety na pschemjenjenje jo wotpokasachu. Po tajźim jo podpjeranske sadźby sa městne klasy A, B a C ź hynadnym skutkowanjom sa samostejnych dźěłonjemjerjow niže 21 lět wo 20 procentow, wyšše 21 lět wo 10 procentow a sa wschitkich druhich hlownu podpjeru dostawarjow wo 10 procentow powyšcha. Pśichijalo je jo dale wobsamknjenje pśiśeśiwo sniewuzivanju podpjery a namjety hospodarskeho wubjerka w praschenju spomóženja sa krótki cząs dźěłazych.

Němskostatna rada wo krótki čas dźěłacych.

Němskostatna rada je žobotu wo podpjerje sa **krótki cząs dźěłazych** jednała. Wubjerki němskostatneje rady su wukas wo tym w tym smyślu rozumiłe, jo dźěłacerjo pschemyślowe dźěłarnje, **w kótrejž znajmjeńscha dźesaca dźěłacerjow porjadnje dźěła** ź pomocu sastaranja dźěłonjemjerjow podpjeru **krótki** cząs dźěłazych dostanu, hdyž sa jedyn protyčny tydźeń tři, schtyri abo pjeć połnych dźěłańskich dnjow wupadnje. Hdyž jo w porjadnym pschemjenjenju jedyn protyčny tydźeń dźěła a druhi ju žiwjeći, jo žiwjećemu tydźeń tśiom połnym tydźeńśišim dnjam runa.

Podpjera krótkodźěłazych njejźmjo sa potrjechjeny tydźeń, hdyž śi dźěłaśe dny wupadnu, dnjowu žadźbu, hdyž schtyri dźěłaśe dny wupadnu, dwě dnjowej žadźbje, hdyž pjeć dźěłańskich dnjow wupadnje, śi dnjowe žadźby dźěłonjemjerjow pschełrocznjeź, na kótrejž ma jenotliwy dźěłacjer prawo, hdy by bjes šaflužby byk.

Krótki cząs dźěłazy je znajmjeńśicha tśi pschiběžnjuchinami, kótrjež maja prawo na pschiwaź, smjerja, hdyž schtyri dźěłańske dny wupadnu, hač do połsćeźa dnjowych žadźbow, hdyž pjeć dnjow wupadnje, hač do połschkórta dnjowych žadźbow podpjeru dźěłonjemjerjow dostaś.

Podpjera sa krótki cząs dźěłazych nima jo pschiśiwoliś, hdyž je měnjenje wopraŕowanje, jo jeje njeje trjeba. Podpjera jo jenož na schćeź za sobu śledowazych protyčnych njedźel dawa. Wona ma jo sarjez abo wrócjo wuśaś, hdyž móže jo krótki cząs dźěłazym druhdźe dźěło pschipokasaś.

Demokratojo žebi žadali, so by jo zakoń pschedłožił, po kótrymž by mjeńschinam w Němskej žamostatne kulturne žiwjenje sawěsćene było.

Demokratiska fraktzija w němskim žejmje je, kaž „Vossische Zeitung“ shoni, namjet na kněježerstwo sapodała, so by jo nětśišemu žejmej po możnosći tuzje **nać śiłk** zakonja pschedpołožiś, na kótrehož sakładze budźe mjeńschinam w Němskej žamostatne kulturne žiwjenje sawěsćene.

Pschepytanje pschećiwo 270 Němcam w pólskej Hornjej Schlesyskej.

Po powěsći pólskich nowin ź Katowiz je jo w wobwjeselskej należnosći Němskeho ludowego zwjazka pschećiwo 270 wosobam pschepytanje sawjedło.

Locarnske zrěčenje w francowskej komorje.

W tutym tydźenju budźe Briand w deputěrtskej komorje zkónczenje žadaś, so bychu jo Locarnske zrěčenja pschijate. Liči jo je zjawym wuraźenjowanjom, pschi čimž budźe jo **też praschenje zastupjenja Pólskeje do Zwjazka Ludow** rospomnjeś. Diwanaco zapóśijanyj wschelakich stronow žu jo hižo jako wěcyniwy samowiśi.

Maršall Pilsudski wo pólskim militarizmje.

Marschall Pilsudski je so pched nowinskimi zastupjerjemi wo posdaćnym pólskim militarizmje na źledowoze waschnje wuprajił: Ja po žiwojej wobjebje njewidźu žaneje pschiśiwu za Pólsku, wójnu wjeśeś. Sśym pschećiwdźeny, so Pólska runje kaž druhe europejske staty měr lubuje. Se spodźiwnym jerkanjom wobsteji nosćowa Pólska njepschestajwajwy winnuje, so je wojerśiwy fundyleja a teź pschi wschelakich wotbronjeńskich wotpohladach je Pólska stajnje w prénim rjedźe, hač runje je je wójskowa organizacija hischeźe nuloda a teź pschestara. Dla powschitkownego měrnego smyślenja a spróchnosće po śiudelowej wójnje žyła je njemóžno, wo pólskim militarizmje w smyśle dowónjskeho cząsa rěčeś.

Pólska a Litwa

S Wilna jo powě, so je pjatk kompagnija litewskeho wójska pólsko-litewšiu njejeh pschekrocziła a pólskich njeswobodnych straźnikow pola Podjaja nadpadła. Pólscy straźnicy nju nusowani byli, pched žywnym litewskim wotdźělenjom zasaś. Litewšcy wojacy žu na to pólskomeze dale mjeśy na pólskej stronje ležaze městno wobhładźili.

Južnosłowjanska a Pólska.

Belgradiske kněježerstwowe nowiny „Ssamouprawa“ rospominaju sastupjenje Němskeje do Zwjazka Ludow niczo dobroho na Němskej njeznamaka. Wěrno je, so pjerj schesćinow nětśišeje Němskeje myśli wjeśeźerske wójny pschiwiśiwje. Němska pjerja do Zwjazka Ludow jenož tehodla sastupi, so mohła Zwjazk Ludow a porjad wobstejnoścowy po wójnje ź měrnej offensiwu lózo rozbiś. Offensiwa měri žo pschećiwo Francowskej, Awstriskej, Pólskej a Czjechoslowakskej. Se stajnym žydłom Němskeje w Radźe Zwjazka Ludow budźe położenje Francowskeje a zwjazkarjow Francowskeje schkodowaś, ź tym žo nětśišeje europiska runowaha rozśišaśe. Pschi tym žu Pólska a staty Malaje euenty khutnje interesowane. So by jo wšiw Sskowjanstwa a Zwjazku Ludow pohnyliś, dyrbjała Pólska stajnje žydło w Radźe dóstaś.

Pśi gmejnskich wólbach w Rumunskej knježerstwowa strona poražene pocerpiła.

Pjatk žu jo w najwjazy městach Rumunskeje gmejnske wólby skóńcziłe. W městach zu wólby za knježerstwo njepschichódźe wupadłe. W Bukarešcu žu jo we wschěch wólbnych podrjeźach opposizijske liśiny ź wukrej wjeśiśinu nuzwólile. Opposizija dosta w nich 16 328, knježerstwowa strona 7 328 hłosow. We wyšcheh wjeśišich městach je knježerstwowa strona teho runja podležała, tak w Jassy, Galaz, Czernowizach, Kronstadu, Hermannstadu, Timisoarje, Konstanz a dr. Sa njeježerstwo je ho lědma połozja hłosow wotedała, kótrejž je opposizija dóstała. W Bezarabskej ho knježerstwowa strona njeje w žanym jenizkim měśeze wuswólila, hač runje bě wona žamo ź madźarskimi mjeńschinami wólbny pakt zešiła. W 20 městach śmeja ho 28. februara wukańśe wólby, pschi kótrychž tehonmja opposizija dobudźe. Saharjenoścź opposizije dla dospiśeho dobyeza je ninto měry wulka. Opposizija knježerstwu pokrjeśe, jo je se wschelakimi wólbnymi manewrami dobyeze źebi sleźaźej žydła. W opposizijskich kruhach wjeźakuja, so ho knježerstwo dla pocerpjeneho poražena rozbudźi, wróźo stupjeź.

Sapuśeńene katholskeje towaršchownje w Fermo.

Bamžowske nowiny „Offservatore Romano“ ho na to wobześeźuja, jo žu fašistiśo katholiku towaršchownju w Fermo sapuśeźili, dokelž katholske towaršchownje pschedchodnjo wochzyho dom sa pschedstajenja towaršchownow fašistiskeje młodźiny pschewostajeź.

Diktatura w Grichiskej.

Wobsebity dopiśowaŕ Belgradiskeje „Politiki“ ź Athena powě: Hdyž bě general Pangalos parlament rospuschćiś, won opposijiske nowiny potšeźi a wjednikow opposizije do jaśiwa žadźi. Won zyle po žwojej woli w kraju knježesche. Jeho tyranstwo teź w njepolitiskich kruhach njespokojnosć srudźi, pschedbe wschěm pak žu offizjerzo njespokojom. Hibanje nasta, kótrejž ho na to méri, Pangala ź knježerstwa wuhnaś a ź kraja wupokasaś. S wjednikom tuteho hibanja bě pśedawschi ministaŕ smutskowinskeje nadawnoscźow, general Kondilis, kótryž ź dźěła dla opposizijskich pschićiwnikow, ź dźěła dla pschićiwnikow, so je ź wuśnamnym offizjerom, na we wójsku wulki pschiwiž. Kondilis měješeze wulku nadźiju na dobyeze, tola krótko psched rozsudźenjom ho hibanje pschekradźi. Offizjerow, na kótrychž tukaju, so žu Kondylu podpjerali, žu sajeli a na daloke kupy wuwjeli. Teź Kondylis a wyschi Cyprais staj ho sajałoj. Hibanje je drje połóčeźene, ale niz dospołnje, tak je ho nowe revolucziske hibanje twoŕi, kótreź mohło je Pangala hischeźe straschnische wjeś. Hibanje wschak njepschinjidźe ź Athena, ale woci wenka.

Čangkisolin chce Mandźursku wot Chiny wotdźěliś.

Marschall Čjangkisolin je rjekł, so w Mandźurskej ź kóždym dnjom liczba bolschewikow pschibera, a so chinjeske kněježerstwo niczo rosbudźazeho pschećiwo temu njeczini. Tehodla je ho Čjangkisolin rosbudźił, se samknjenymi mozami pschećiwo bolschewikiskemu wojowaś. Čjangkisolin rujskochinjeske sprjećenje wo chinjeskej zaniseji żelesnizy njeschkódźiłowa a je powědźił, so żelesnizu wobkładźi.

Po druhej powěsći je Tjangkjolin do Charbina swojich pschiwiwobarjotu sowokal a ſ nimi wobſamknuł, Mandžuriju jako njewotwisnu wot Chiny a Pekingſkeho knježerſtwa swuwołacź. W Mandžurskej ma ſo pjeza nowe knježerſtwo ſ marſchallom Tjangkjolinom na čole postajiź.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 22. małeho rózka.

Swjatcho Pětra stoła.

1923 Pawoł Křižan, Hodźijski farař, 6. předsyda Maćicy Serbskeje, kiž je nimo mnohich druhich literarnych dźěłow 22 lět najwustojniśo protyku Předźenak a lěta dołho pripódła Misionski Posoł pisał. — Burski syn, bjez falša a samopašnosće, je z cyłej wutrobu lubował swój narod a za njón njepřestawajcy skutkował.

1894 Michał Hornik, kanonik Budyšskeho kapitla, 4. předsyda Maćicy Serbskeje, naš wulki njezapomnity serbski wótčenc, posledni ze „słowjanskich japoštołow“. — Kak jara staj tola Křižan a Hórnik ze swojej nutrnej pobožnosću, swóru, njesebičiwosću na so podobnaj! W nimaj so wuskutkuje serbska duša! — Zo by tola Hórnikowy duch so njezhubjował z našeho luda, a Křižanowy duch našich wjednikow njewopuśćił! — Hórnikowy mišterski přełožk Noweho Testamenta, jeho mnohe wědomostne dźěła wostanu z njezachodnym pomnikom.

Też mócny — je na kóncu spróchny. Přisłowo.

*

— **We wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer +5, thermometer w nozy +5. Wuhlady na njestajne wjedro ſ połnisenjom k dešćowanjam. Njewobstajne wjedro po sdaržu dale wobtrohowanu, hačrunjeź je łoźny mózno, so symiczka ſ nowa sastupi. Wječera rano bě nad wjezorniej Europu nizina, wysčina pak nad rańšcej a połnišcej. We połnócnej Europje je srowa kruta tichošćanka sastupiła. Suše wutory stónčko 7,04 hodź. słudża a so 5,25 hodź. khowa. Měsačk słudża popołdnju 4,51 hodź. a so rano 5,31 hodź. khowa. Wulke powodźenja sajo wjezornej Němskej hroža. Po wječednjowskich dešćowanjach su rěki nabjate, sdźała su so hižo pśeś brjohi pschelałe a sčerkowe strony powodźiłe. Wobjeśe wulke wody hroža Helfenſkim dołam a nižinam. Ale też rěki rańšcheje Francowskeje, kaž Moseła, Maas a druhe su ſ brjohow wusupiłe a sčerkowe krajiny pózjeśele.

— **Schrotka powěźeć wo wjedrje za jutrje wutoru:** Sso pschećejahowoje mrócźele, njerowobstajne, mile.

— **Parjedźirka.** We hospodarskim cźišću ma pod: Wiźane płacźiny w Budyšcinje, rěkaś: Rožka 6,80 hr. hač 7,25 hr. a niž rožka 6,80—7,75 hr.

— **Płacźina chlěba.** W Budyšcinje je so płacźina za 4punktowiku pokrutu wo 5 pjenjezkow swótźika a wucźinja nětk 55 pjenjezkow.

— **Sesmjerć ſ płunowym sajedojcźenjom.** Jenu tudomnu 61lětnu ratarśku dźěłaczerku hobotu popołdnju morwu w jeje łožu leźo namakachu. Wona bě so ze płunom sajedojcźiła. Po policajskich pschepytowanjach jedna so tu wo njeśkoźe, kiž je so sawinowało, dokelž so ſ płunowym honaczom wězywutrjoźnje wobtkadałało njeje. Pospyty, so bychu wdoboh sajso do źiwjenja wróćili, njemóžachu žanjeho wuspěcha.

— **Žadyn ludowy žarowański dźeń w Sakſkoj.** Ludowy žarowański dźeń za padnjenych wojakow, kiž bu 28. februara w druhich němſkich krajach swjećeny, so we Sakſkej njeswotmje.

— **Podlěšćenje pschiſiſiwejšeńſkeho cźasa za wumjenjenje ſtarych požeſnkow.** Němſkostatny finanzny ministeŕ je cźas za pschiſiſiwejenje němſkostatnych požeſnikow ſtareho wobſtejeńſtwa hacź do 31. měrza 1926 podlěſchił. Potom so pschiſiſiwejenſki cźas wjazy njepodlěſchi.

— **Njedźelſke jśone liſćiki ſmědźa so też we ſpěſchnych cźahach wužiwaś.** S wulkim ſpokojenjom pucźowazy ludźo słyſcha, ſo ſmědźa so nětko też wot Budyſchina njedźelſke jśone liſćiki za ſpěſchne cźahi wužiśe. Budyſchſka měſchćańſka rada je so hižo dłejſi cźaſ wo to prózowała, a ſ pomozu podpjerańa ſe ſtronu tudomneho dwórniſchćowskeho ſarjadniſtwa je železniſka wyſchnoſć w Drjezdźanach njedźelſke liſćiki za ſpěſchne cźahi pschiſiwoliła. Wot ſaźdźenje soboty ſmědźa ſo njedźelſke liſćiki wužiwaś we wſchěch ſpěſchnych cźahach mjes Drjezdźanami a Shorjelcom wo 2. a 3. rjadowni a ſe zapłaćenjom tarifneho pschiražka za ſpěſchne cźahi. Wot 27. februara ſmědźa ſo njedźelſke jśone liſćiki w ſpěſchnych cźahach mjes Drjezdźanami a Barlinom wužiwaś. Tole płaćki za cźaſ ſymſkeho jśidnjeho plana. Budźeli pak dla jutrownjeho ſwjedźenja abo ſ druhich pschiźinow ſamjeſtowanja nuſne, ſo to w prawym cźaſu wozjewi.

— **Pijśe wjazy mloka!** Tśi litry **mloka** płaćeja telo, **kaž** tśi **ſchokolady, wopschijeja pak wjele** króć tak **wjele** běłka, **tuka a popjelowych wobſtatkow.** W Amerizy **pija nimale junkróć telko mloka, kaž pola** naſ. Ale tam **pak** hódnoſć **mloka** najśepje **wobkedźbuja a** wjele propagandy cźinja. Fabriſkej **holzy praja,** ſo mloko rózjeźej liczźy cźiſni, dźěłaćerjej, **ſo mloko** mózy dawa, a maćerj, **ſo je mloko** najśepiſne **ſo** wjeźeć! To**hodła pijśe wjazy mloka!** Mloko je pjśe a jěźi we jenym a je pschezo tunje, hdyž njeje **mjenjehódne we** swojej kaſtrolcźi.

S **Wjeſećina.** Jśidna ſkładnoſć 4. rjadownje ſ twórowym cźahom ſ Wjeſećina do Hornjeje a Delnjeje Wjaſońcy, kiž bě dotal jenoź kóždu hobotu, je wot pónd́źele, **22. februara wjcźe dźeławe dny** po ſcźehowazym jśidnym planje: S Wjeſećina 11,45 hodź. dop., do Hornjeje Wjaſońcy 12.05 hodź. a do Delnjeje Wjaſońcy 12,18 hodź. popołdnju.

S **Barta.** Wjeſne towaŕſtwo zentralneho ſwjaſka ratarſkich dźěłaćerjow wotmě hobotu, 20. februara, w Müllerej hoſćenju ſwóji lětuſchi ſymſki ſwjedźeń. Pschedsyda, towaŕſch Krawz ſe Stanej wotewrě ſwjedźeń a powita **bohaće** ſastupjenych hoſći a **hubuſtawy,** wosebje **wjeſne towaŕſtwo** ſ **Luwocźicy, kiž bě** ſ **thorhoju** pschijšło. Sekretaŕ Scheffel ſ Budyſchina dźerżeſche ſwjedźenſku rěcź. Wopiſowaſche nuſu **powołańſkeho** ſtawa, kaž też **ludowcho** a **hospodaŕſkeho** źiwjenja. Dyrbi-li ſo naſch lud wuſtrowiś, dyrbi druhi duch, kſcheſćańſki, **hospodaŕſki** a ſtatny duch, kaž žedźi jeno kſcheſćańſke **dźěłaćerſke** hibanje žada a pschećiśćiź cźas, ludowe a **hospodaŕſke** źiwjenje **wobſnjeźiś.** Se **bohatym pschiſłeſkom** ſo thutnje **wumjeńšeńſa** pschiſłaſku. **Barſka dobrowólna wohnjowa wobora** dari **thorhoji hodźiź,** kiž woborny hejtman ſ. Schuſter ſwjatoczńje **pschepoda.** Tśi dźiwadłowe **kruchi** „Swěrni ſuſodźa“, „Herſtuleź“ a „Róſa ſ Ohlen“ ſo pod nawjedowanjom **towaŕſcha** hejtmana **Urbana derje** hrajachu a namakachu wulke pschipóſnaſcze. Hudźiwa kapała **wobdźělnikow pschi wjeſelej ſabawje a rejach** hiſchcze dołho **hromadźe** ſdźerża. Ssobuſtawy **budźa** hiſchcze dołho na derje **poradźeny** ſwjedźeń **ſpominaś.**

S **Bukez.** Saźdźeny pjatk cźeſto **ſemrěteho** ſwobodneho knjeza **Arnoſchta** ze Salzy a **Lichtenawy** do ſwójſkeho rowa na ſtarym **kŕchowje** pothowachu. Hižo ſchwórſtk ſu kaſchcź, kiž běchu ſ Barlina pschewjeſli, w zyrkwi psched wołtarjom poſtajili. **Pokrjebna** ſwjatoczńoſć **wotmě** ſo na jednore waſchnje. Jenoź **nětko**ſi bliźej pschiwuſni ſhromadźichu ſo **wokoło** kaſchcza. S Zornoſtka bě **wjele** pſchewodźerjow **pschiſchło,** ſo bychu **wopokaſali ſwojemu** wjeſnemu **ſobuwobydlerjej** poſlednju cźeſćź.

S **Nječina.** **Pokhroma** je **wudyrila a** ſo **hamtšy** ſwjećiła mjes **ſtokom** ryczerſtkubleŕa ſ **Diepow** w Nječinje. **Sawěrańſći wokrjeſ** je dwór **pokhromy,** ſchſtańſći **wokrjeſ pak ſhykna** wjeſ. **Sawěrańſke a ſchſtańſke naprawy maja ſo wobtedźbowaćź.**

S **Ketlitz.** **Pokhroma** je ſaſchła mjes ſtokom **Wylema** Wićzasa w **Ketlizach.**

S **Hnuſchiny.** Pothroma je ſaſchła mjes ſtokom ratarjow Wylema Schuberta, Emila Thiely a Gustawa Pětſcha.

S **Wósborka.** Pothroma je ſaſchła mjes ſtokom ratarjow Hermanna Alberta, Bohuwěra Krajčika a **Wylema** Nyče.

S **Maleczij.** Pothroma je ſaſchła mjes ſtokom ratarjow Augusta Falki a Jana Pětſcha.

S **Kotez.** Pothroma je ſaſchła mjes ſtokom ratarjow Jana Bohota a Augusta Khěžora.

S **Njechanja.** Pothroma je ſaſchła mjes ſtokom ratarjow Otty Alberta a Adolfa Schuſtera.

S **Rakez.** Pjatk wjeczor na tudomnym dwórniſchću pschi rankowanju ſchtyri twórowe wozy ſ kolijow wuſkoćiłuh. Wozy běchu ſ wuhłom a druhimi wězami nakładźene. Wokoło 10 hodź. pschijědźe **pomozny** cźah ſe Budyſchina. Żelezniźarjo, kiž běchu **ſobu** pschijěli, mějachu zyku nóz dźěłaćerj. Druhe ſchkoda hacź materiala, ſu na ſtoże ſtałe njeje.

S **Hórki.** Saźdźeny ſchtwórtk wotmě ſo tu konferenza ſtawniſtwowych ſaſtojnikow Rósborſkeho wokrjeſa, w kotrejź je jenoź **wo powołaŕſkich praſchenjach** jednaſche. Po dźěſchim pschednoſchku ſtawnika Schotty ſ **Lěhnizy wo ponowjenjach** w ſakonju wožobiuſkeho ſtawa **w literaturje** ſo źiwa rosmołwa wuwi. Na naſtork ſo **wobſamknu,** ſo na ſo wokrjeſnja ſkupina ſtawnikow ſałožiź, kiž **je w provinzialnym ſwjaſku a** němſkostatnym ſtawniſtwim ſwjaſku ſ **organiſowana.** Wjeſchi dźěł pschitomnych hnydom k nowej organiſaziji pschiſtupi. Sa pschedsydu wuſwolichu **bérowego** direktora Diffenharda w Běłej Wodźe.

Zapósłane.

Waſchnje, kak ſo nakrajne ſpomožerſtwo (ſtaudliche Wohlfahrts- und Heimatpflege) druhdy pěſtuje, dawa tola k pschemyſlenju. Wyniejſ ſo w Bukezach je ſtrony nazwjedowarja prajiło, „ſo je tu runje pschiležnoſć, rjany kuſk ſtareho ludſtwa, Sserbow ſtwa, hajiź. A němſki dźeł wobydleźſtwa a też towaŕſtwo kładźetej na to wulku wažnoſć, w najnjeſnjichim jiwiſku ſe herbſtim ludom ſtaćź, kaž nětdy wjećich němſkich ſtaćajnowu ſiwerne bróſtke bratrowſtwo ſjednowjeſche.“ To ſu zyle rjane ſłowa. Pschi tych pak je hacź dotal wſo ſalo a drje też woſtaje. S němſkeje ſtrony maja mało ſajimu k ſdźerjenju herbſkeho ludſtwa — to je „Nadźija“ też w Delnjej Kinje ſhonika — a herbſteje kultury, kotruź tola mamy, hyrniejſ ju nam zyrkwiſći rada dr. Rojenkranz wotprajił. Tamne helwak derje měnjaze ſłowa wotſtacźu w źiwjenju kontraſeje ſ wopraſowałoſću. Hdyž ma ſo herbſke ludſtwo pjeza tej hajiź, cźehodła je ſo potom w Bukezach wſcho němſki pſchewjedźo. Njedźiwljenjam drje na dobrym ſtuthlenju nawjedowarja napſchećo Sserbam, ale dyrbi pak ſo też pokaſaź, ſo kajne ſpomožerſtwo ſo nij jenoź na Němcow a jich kulturu poſzahuje. Němcowſtwo ſo tak pſches ſchulu, zyrkej a towaŕſtwa mjes Sserbami na njewuzitne waſchnje roſcherja. Haj, je nam hižo telko ranow nabiło — hładaj na pſch. Hodźijſku wohładu a wjele druhich —, ſo Sserbſtwo na zyleni cźeſe krawi a je hižo we wſchelakich wohładach a wuſzach ſo wukrawiwało. A nichtó ſ Němcow tennu njeſadźiwa. Tehodła pak ſo na ſamowuſtnych měſtnach wobkruśuje, „ja ma herbſka narodnoſć pola naſ telko ſwobody, waźenja a ſ pěſchowanja (!) a njetrjeba ſchtita.“ (Tak!) A tola widźi kóždy, ſo tam Sserbſtwo wróćo dźe, hdyž ſo němſke towaŕſtwowe źiwjenje pławje a roſcherjuje, ſchtoż dźe wopaćnje informowani Sserbja ſdźela ſami ſahwiniju. S tych ſtronow ſo pěſtowanje Němcowſtwa jako nětčiſo kymaniſche, wobſtejnje wobkładuje a ſo narodnje liwſim Sserbam namuje. Tehodła ſej Sserbja, kotriž ſo nětčiſo wjazy być ſdadźa hacź „khyży herbſkeho ludu“, hižo ſe ſwojimi dźěćimi jenoź němſki rěcź a kaž herbſchćina w jich domje mrěź k ſchkodźe herbſteje ſaſdźenoſće a kultury. Taſke dźěći ſej potom myſla, ſo je němſcźina jich maćerna rěcź a

Dźědźiczny wuj.

Humoreſka ſeberwjeſena ſ holandſkeho.

Knjes Ludwik Brenkmann, dołhe lěta přeni ſapitźowaŕ we wulkim wobchodnem domje, khſchcheſche k tym muźam, kotriž wědźa reſpekt wubudźiś. Jeho dypkownoſć běſche pschijśiwna, haj, wobydleŕjo domowy, nimo kotrychž jeho pucź do piſaŕnje jeho wſchědnje wjedźeſche, widźachu w nim chronometer (cźaſoměŕidło) ſwojeho waſchnja. Njedźeſche-li cźaſnik prawje abo wjeſta-li ſtoje, to poſadźichu nikoho ſ tobołe domu k wokmu, a tón potom po króśkej khwili ſ wulkej měſtoſću wojjeŕi: „Knydom je we wóſmich hodźinach, knjes Brenkmann dźe do běrowa“, abo: „Dyrbi tola pschipołdnju bjeź, knjes Brenkmann dźe ſ kompſowara.“

Niź wjenje ſpodźiwanja hódne běſche też porjadnoſć mjenowaneho knjeza. S najwjeſtſchej ſwědomitoſću ſtaraſche ſo wón wo to, ſo by wſchitko ſtajnje na tom ſtamtjenem měſtnje ſtało, a běda tomu piſaŕjej, kiž by to njeſłoże měł, pjera pijowku abo nékajſki papjeru ſapołožił! Potom twpjeraſche ſo mała poſtawa ſapitźowaŕja, kotrejž ſe ſchérokoſću wurumowaſche, ſchtoż jej na dołhoſći njedoſtahaſche, tak wyſoko ſaź mózno, a komniſowe (pschekupiźy) dyžnyh žanu wědźeć, ſo ſo ſady ſwojeho pulta na palzy ſbeha, ſo by hroſa ſ njeho wukhadźała. Knjeza Brenkmannowe wobličźo by ſo pschi taſtich pschipadach ſaćerwjenjeho kaž pola kawodrona; małej, módrej bjſchtej kaž woda wjeźi błyſkotałej tak mózne, jako bychtej njeźožo wěſchćitej, a tón makuſchki ſchepjeſk na jeho ſłowje by počał ſtawaś. Wěſche potaj-kim bjeś dźiwa, hdyž małeho muźika, kotryž inžiniŕſke ſwojich wubjernych ſamowołnoſćow dla we wyſokej wjeſe pschichilnoſć ſwojeho prinzipała, po wſchitkim podſtajeni bojacha.

Ale ov běda, też pola njeho ſta ſo pschiſłowo ſ wěrnoſću: „Ssamo najſłuſchniſchi nałoże ſwojeho miſchtra!“ Ludwik Brenkmann **běſche tobole miſchtra dawno hižo namakał,** a to we podobje ſwojeje ſony. Kaž wón nad ſwojimi ludźimi knjeźeſche, tak knjeźeſche wona nad nim. Niź jako bu Waſpora Brenkmannowa ſnadź nékajka Ksantipa była, bdźe też tak! Na zyłem ſwěźe daloko a ſchéroko njebywaſche zaneje bóle ſtaroſćiweje, zeje ſamu naſad ſtajaſeje manželſkeje, zaneje, kotraź by ſlutniwiſcho hoſpodaŕcź wědźała, jaſe wona. Tola runje tuta ſwérna ſtaroſćiwoſć wo jeho wožobu, tónle ſpodźiwny dar, ſ jaſkim ſnadźnym hoſpodaŕſtwim pjenjezom wuſćź, pſchihotowaſchtej Brenkmannej někotruźkuli ſtruchłu hodźinku.

Wón měſowaſche ſawidźomnu appetit; ale hdyž jemu runje tak prawje ſkładźeſche, hdyž je zadowóſćinymaj wocźowanoj bo ſchtšk ſkładowaſche, hdyž juſchpojtna pjeſeń ſo na njeho ſmějeſche, hdyž hižo ja nożom ſchaſche, ſo by ſebi druhi kuſ woſtrěhnył, potom ſłoji Waſpora ſ wuraſom wobliźeźa kaž poliźaj, hdyž paducha ſaſłapi, ruku na jeho paſ, njeſ tym ſo je warnowaſym hłoſom ſłowa wuprajiſ: „Muźiko, pomyſli na ſwoju korpulenzu (ſtoſtoſu)!“ A hdyž-kuli dźiwjeſe ſwoju winowu ſchćeźiju ſtawa naleźeć, rěkaſche: „Ludwiko, nuźiju, kotraź mamu taſti ſkuſk, kaž ty, dyrbja ſo duchownymaj napoſaw hladaź. Sej hižo wſchón cźerńjowy we wobliczu, a mi ſo jeźnje, hdyž na tebje hladam. Boża ruczka mohła cźe ſajeź. Leźka, dobrźj papje ſkoku po ſchćeźiźu cźerńjowe wody!“

Mjaſo ſo potom ſhubi, ſo mohło hiſchcźe zyły tydźeń na blidźe ſo wuſtajaźeź, a winowa błeſcha, ſwědomnicze ſatykana, puźowaſche pschezo ſaźo do pinzy, hdyž běſche knjeni Brenkmannowa tajne ſnamjeſchko ſ nożom na kork ſcźinika. Pschetoż to njeſkuſchſcheſche ſ jeje ſkabolcźom, druhim pſchewjeſe dowěrny popſchewaźeź. Tola też rano a wjeczor da ſo ſeźdźiwa mandźelska druhdy ſłyſcheć, wokoło: „Ludwiko, bożedźiwe, hdźe to pſchińdźemoj? Ty ſebi butru na chléb płazaſch, ſo mójeſch ſ porſtom po njej woraceź! Njemyſlíſch dha ſzyła na ſwoju njeſtrowu mcźnoſć? Dyrje budu dóſty hižo pſchewuſke ſa tebje. Mě, njemóžu dowolićź, ſo ſebi takle na ſwoju ſtrowoźe ſeſchkodźíſch.“

Naſch rjek wójo pſchi tom ſtajiuje ſmérom njewuſta, ani jeſerpny kaž werwaka. Tu a tam woń napſchećiwjeſche a bu ſły; ale pſchi taſtich ſkładnoſćach woń ſtajnje bliwa pſchehra, pſchetož hdyž ſtorzeſche, ſo njedoſtawa dóſeź, ſo mohł ſo do ſpiceje wole najśeź, to jeho rajna ſpicźka położa jeho hnydom je ſłowami pſchećiwdeźi: „Wobhladaj ſo tola raz w ſchpihelu! Je-li na pół ſahłóbnjeny cźłowjek taſki wupada, potom hyrdy chapła rad wědźiź ſchto mam po prawom pod derje naſpjećenym ſroſumieź.

Na to dyrbjeſche knjes Brenkmann wójo ſ wotmołwu dołhiny woſtaź; pſchetož wón njemóžeſche a njechaſche wuprajeź, ſo ſwonka doma ſchkodu ſebi narunja in tom, ſchtož jeho pſchesłutniwa žona jemu ſapŕěwa, ja wón njemuźny hdyž ranje, tak runje hacź je djeſaćź wolbito, na pjecź njeſeſchnowy ſo ſ piſaŕnje ſhubi, ſo by w bliſej korczniczźej ſpěſchnje ſaſtku ſ mjaſom naſkładźenu ſa njeho hižo pſchihotowanu ſpóźerak, ſchtož jeho do ſtracha pſchewjeſe, ſo ſaduśnjeź, a ſo wón pſchi tom ſwój kranecź ſuwa pſchezo n a j e n e ſrebnjenje mnrały, dokelž jeho ſwědomitoſć jeho ſajo ſ ledy wopuſchćenemu piſaŕſkemu bliźu wróćo bonjeſche.

Nunje tak mało cźłowjeſche a ſmědźeſche wón pſcheradźiś, ſo po ſkónčenju ſłużby w běrowje niź, kaž Waſpora mężnjeſche, ſo pschelhubdźowaſche, ale jaſo bo mjenowaneje reſtauracije cźehnjeſche, ſo by ſwojeho ſmutkowneho cźłowjeka, kaž ſo ſłuſcha, pożbnił.

Knjes Brenkmann źiu ſajła hiđźeſche, a bywachu wo**komiki, w kotrychž ſwoju żonu nimale hiđźeſche, dokelž** nucźeſche jeho k takemu nijkemu jednaniu, njepſchiſpołnjowazym prawa jeho ſołdka. To jeho roſmjerſa, a da ſo rozumieź ſo, pytaju ſebi błyſkowdź ſa ſwój njedobry dźeń, wubra ſebi ſwjetſcha mjes pſchekupſkimi wopórne kłóſatko, na kotreź puſchczi potom ſwój hněw ſ połnej rěku.

(Pokracźowanje ſcźehuje.)

hu też podjidšcho jako tajku wobhladuja a trjebaja. Tuchi hlasni a sasłepjeni njedowidźa, kak so na swojich dźěćoch a Sserbstwu pschestrěchcheja. To sawinuje napjate pětowanje Němcowstwa na wuhach a w městach — njech je pschez schulu, zyrkej, towarstwo abo dom. Tuto pschehnate hajenje nimskeje trjeje pschi shromadźinach krajneho spomóžerstwa tu serbskich wuhach pschinoschuje jara k narodnemu hibjenstwu, może być bjeswotpołožadnje. Srudne płody so tu a tam jewja.

Mnohi Sserbja hischcze so domaha njeju, so so nětko wo bjeze a trjeze Sserbowstwa jedna, wobsedže ći niz, kotiż su jenoż materielnje a hospodarsky nastajeni a zaneho idealneho smyslenja nimaja, schtož njedawno jedyn Ń ě m z porokowasche. Tak też je. To njeje brach jenoż nětcziscneje doby, ale sdawna sem. Najprjedy tkincżaju pjenjez a potom narodnosć. Kelko idealneho dźěła wukonjeja tola jenotliwzy, wo kotrehmż schérsche worschty niczo njeshonja, kelko pjenjez někotři woprnja sa lěpsche a posuwy naroda! Kelko schkody naczinjeja nam tamni do němskeho kabata Drajczeni Sserbja! Tajzy so potom jako pschikładowni němskej sjawnosći pschedstajeja a wuthiwakuja. Na tutej khwalbje sahinu jich a Sserbstwo s nimi. Budźmy jara kedźbliwi, schtož so s němskeje a f wotrodźenskeje strony nam posliczuje. —r.

Z Łužicy.

S **Penźiga** p. Schorjeża. Tudomnu mandželskiu Scholczinu rano mornu na kositzach namakachu. Zona bě so w cżežkich myslach cżahej pschescżeć dała.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** Polizajski hlowny strażmischtr Wolf II bě pschi popadnjenju skażeneho wza symnu krej pokasał a njedźiwajzy wozbobinskeho skracha sadźewał, so jo pob wjetschu schkodu naczinił. Jeho pschedstajena wyschnosć je jemu za jeho smužite sadźerżenje khwalbu wuprajiła a pola nutskowneho ministerstwa namjetowaka, so by so sastojnikej wjetsche pjenjezne myto dazila.

* S **Pirny.** W lezownosći tudomneje worzłoweje dźěkarnje 63 létny nešiny dźěłacżer Grocka f Pfaffendorfa na kolijach padże, mjes tym so runje żelesniske wozy kanzerowachu. Njebożownik padże f hlowu na kolije. Prjedy pak hacż możesche stanuez, jeho żelesnisti wós skrabny a jeho tak cżežzy skrut, so hnydom wumrě.

* S **Kamjenitzy.** Każ hižo pisachmy, su lětsa 12. februara pschi cżišczenju hnójnizoweje jamy na Zietheńskej drózy 86 cżežo 15 létneje Dory Lehmanez namakali. Kamjenicżanski kriminalny haupt wotsewja, so pschi pschepytanju cżeka swonkowne franjenja namakali njeju. Tehorunja też zane dopokasma njekasankowa abo stónzowanja f mozu wotkrycz móhli njeju. Ale spósnale mutskowne wukkawjenja na to pokazuja, so zu wone f tym nastałe, so je Lehmannez f wuzoka padła. Mjenja, so je jo hołza f wokmont dele cżišła a pschikwow jamy, kiż bě s łatcżeho żelesa, rosrasyka. Sčn spóznali, so je jo hołza w hromadach hnojnizoweje jamy sadurżyła.

* **Se Schwarzenberga.** Póndźelu popołdnju dźesaci tiłynoscherja Baumgärtla, 4létna holczka a 3létny hólczk, knjeżeńcż pytaschtaj, kiż bě so jimaj shubić. Pschi tym f nědźe 30 metrow wyschokeje skały dele padnyschtaj. Holczka żehi cżežzy nózzy slemi, hólczk pak so na hłowje strani. Wjetschego stracha sa dźesaci njeje.

* S **Magdeburga.** Sdrjedu sta so tu cżežke njeshody. Młokowy japschah pschejedże kolije żelesniży. Pohonc pak so blizzanych żelesnitkich wosow njedochlada. Ranżerowanti mischtr Kirchner spóhna strach a padże konjez do wotsekli. Pschi tym pak pschihudże pod wosy, kiż jeho dospoknje rosjedżechu. Pohonc a kóń bjes schkody wotenđżechtaj. Młokowy wós bo dospołnje rosbi. Dźeżo, kiż na wosu stejeshe, so hobmolczeshe. Mózachu pak jo hischcze żiwe pod rosbitym wosom wucżahnyeż.

* S **Lehnizy.** W jenym hosczenju na Mikławschowej dróży mlody cżłowjek we pschichtomnosći wschech hosczi wjazy krócż f **revolwrom** do so tseli a so cżežko rani. Jeho dyrbjachu hnydom do khorownje dowjesć. Schto je mlodeho cżłowjeka k temu pohnuło, so tež ruku na so złożił, njeje hischcze znate.

* S **Parisa.** Pola Chaunbery sjedu w hustej kurjawje polnje wołhadżenu ludźazu cżah do stejazeho tworowego cżaha sażełe. Na 40 wołhowow so rani; mjes nimi 13 cżełko.

Přilopk.

* **Wulka woda w Saarskej krajinje.** Schtwórtk rano je woda w rězy Saar niewschědnje spěschnje stokła. W rańschich hodźinach stejeshe hižo 2 metraj wysche normalneje wyschokosće. We Vogesach, hdżej ma rěka swoje żórło, su tyżne ślinki so rospuschczile a wulku wodu naczinile. Dołhe kruhi kraja steja pod wodu.

* 3½ **hodźiny pod wosom expreżneho cżaha.** S Frankfurta n. Wodru so powě: Sesedu wjecżor sta so na Frankfurtskim hlownym dwórnischczu nje,boże, kiż we stawisnach żelesniskich njeshodow swojeho runjecża pyta. Franzouski puczowazy f Warschawskeho expreżneho cżaha, kiż wjecżor we 8 hodź. f tudomneho dwórnischcza wotjedże, bě f cżaha wuskupił. Jako dyrbjesche sajo nuts sałeżeć, poża cżah runje jeć. K swojemu njeshoju so puczowazy na schodźiu wobhlumy a pschinđże pod kola, kiż jeho kruch sobumolczechu. Żelesniski sastojnik sčahmy hnydom nuzowe spinadła, a cżah sasta. Sajsedowcy bě so mjes kolo a wós zapreł a njemóżesche so bihnyeż. Niedźiwazy wulkich prózowanjow so njeporadźi, jeho wucżahnyeż. Wós tehodła wotpowěsnychu, a cżah je sakonkdżenjow we 10 minutschinow dale jedżesche. Żelesniżzy sastojnizy sałeżnyhu pod wós a sniesbożenego swodałachu. Wón dyrbjesche pches tři hodźiny pod wosom leżazy wostacż. S pomocu pódhodoweho běchu wós skónczuje wotstrany, a po dołhim prózowanju snjesbożenego wucżahnychu. Njemóża sebi muisajnicż, so je Franzouzy, kiż je so dłóżcżi kruch hobmolczeł, ninuo lokkeho franjenja na nosu jana schłoda stała njeje. Jako běchu jeho do khorownje dowjesli, wuprajł nadźiju, so je bórzy na dalsche puczowanje do Pólskeje poda.

* S **maškownych rejow do hmjerce.** W Fürstenwaldże bě 27létny Nikanczek lumpowy bal sobuczinił. Na ranje wokoło 2 hodź. pjany f hosczenza wotejdże a trjeżi do Sprewje. Pola jenych sładowych wrotow mężesche njesbożo, so do wody padże. Tam jeho Boża ruczka saja. Jako jeho namakachu, bě hižo morwy.

* **Zyrkej jo sajsypka.** Pschi Bożej służbje so nadobo murje a wjerch zgrkwje wo wsy Marovicani sajsypnychu a sta ludźi pod rospadankami pohrjebachu. Liczba morjenych a franjenych hischcze njeje znata.

* **Hdyż pły trawu jeru.** Kóżdy je wjesce hižo wobkedźbował, so pły husto trawu żeru, haj druhdy so hamo sa njej mkodża, wosebje potom, hdyż su dłóżschi cżaš na rjeczasu byle. Potom drje prajimy, so hinasche wjedro bostanjemy, a żehi niczeho dalscheho pschi tym njemyślimy. Na jenej stronje mjenja, so poż trawu żerje, so by so wucżistcżił abo bluwał, dokelż je żehi zokel pschepjelnił. Druhy sajo mjenja, so poż trawu tohodła żerje, dokelż ma tschótki kosczow w zołotku, kiż jeho cżišczesa; abo so chże f trawu, kotraż so pschetnez njechodźi, hubjene ślinjojte dźele se zołotka wotstronich, kotrez f trawu wubluwa, cżehodźła wosebje rad twjerdu a f kosmikami wobrosczenu trawu pyta a jeje siwjetza po możnosći njekusane pożera. Wezywusłojny ma pożłebnje mjenjenje sa prawe a praji, hdyż trawu, kiż je poż wubluwał pschepytujemy, namakamy, so je wona sajsuje se ślinjawou poczlehnjena. S tym so cżełu njerjad, hnadź sama jěd wosmje. Tohodła je sa strowosć a derjemcże pha jara ważne, so cżysczisko trawu żerje. Wón njemóże na dlóżschi cżaš bjes trawy być, hdyż njecha skhorjeć. Trjeba trawu runje tak nusnje, każ rubjeżne ptaki kosmy, wokmu, pjerje a kosce.

* **Dźiwinalna swinjaza jědź.** K najwjetschim swjatocznoscżam Oxfordskeje university słuschа hodowne jědzenje swinjazeje hłowy. Se slotej krónu, f poschczanynmi palmowymi, kawrjenzowymi a rosmarinowymi halożkami wupyschenu hłowu hobrskeho swinjezca (kundroża) njeju tjo muzojo do studentiskeje jědżernje a trompetarjo duja mjes tym swjatocznje fanfary. Tuto jědzenje dopomina bjes dwěla na stare pohanske waschnje a to starych Germanow. W Oxford powědaja sej wo nastaczu tutoho swjedzenja sczehowaze: Wésche psched nědźe 400 létami. Jedyn student dźěsche do muzłow ja-nuarjeny dla swojich studijow pisches wulki łěs pola Oxforda. Nadobo pschiběża wulki kundroż jemu napschecżo a to f wulkej wotewrjenej tlamu. Wboht studenta so njemaka strózi, f zyka hdyż zaneje bróńje pschi sebi njemějesche. Ale nětcżko mějesche pschi sebi, mjenujzy wulki wudawk Aristoteka (grekskeho wucżenza). Schto cżini we swojej nusy? Wsa tósstu knihu a wrjeżny ju do wulkeje wotewrjeneje tlamy skoczecża a sareji na nje: „To je grekscheczina!“ A wopraudże, grekscheczinu to fwérżo snjesecż njemóżesche a sadużu ju zakożnje na cżežkej lekterje. K cżesczi tutoho spodźiwneho wumoajenja so tuta swjedzenska hosczina je swinjazej hłowy wotmeka. Pschi njej pak njesmě też postawa Aristotela pobrachowacż, wopraudżiteho wumożerja f tuteho fatalneho pobawka.

* **5000 dollarow ja jenu „bubi-khlowu“.** So je mlodej hołzy, kotraż żej da „bubi-khlowu“ pschikitschacż, tole hischcze zaptacżi, to po prawom do nascheho dźesaczilskeho swjetowego wobrasa so njehodźi. Tola tutón pad je so njedawno w Amerizy stał. Filmowa hrajerka Hana Nilson rejesasche za swoju rólu na kóżdy pad „bubi-khlowu“, to so hinak njeshodżesche. Tuż so tutomu heroiskemu wopowjedżu rosdźi a pschepowda swoje zjane dołhe wołhy nożizami. Ale dokelż njewěmy, kak dołho tuta moda traje a miż Hana Nilson po swojim ménjenju pisches to njeda na swojej zjanosći njedobudże, wuzada żej za to farmanzje, kotrez też dosta a to we wyschokosći 5000 dollarow (to je pisches 20 000 hr.) Tu so wopraudże baiza dopjelni, so żonjaze wokoło so do skota pschewobroczą.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Po żyłnych deschczach maja Rhein a pódlanske rěki sasze wulku wodu. Réka Saar je pola Saarbrikkena je 6 metrami 24 zentimetrami najwysche stupiła.

*

Pschi skadnosći pożedżenja mandatoweje komunikeje Swjasła Ludowy w Romje Italska na to pokasa, so f pohladom na swoje pchelndnjenje kolonijow trjeba. Tehodła dyrbi so Versailleske a Sanremoske wobsamknjenje wo rosdżelenju prjedatiwschich němskich kolonijow pscheměnicż.

*

Mjes powěsczenzi, kotrez su wo franzowskoturkowskim wobsamknjenju pischeczelneho dojednanja dóschle, so unjes druhim praji, so je Franzowska Turkowskej thętre krajne konżesije cżinila, pisches kotrez Bagdadska żelesniza wjedze. „Daily News“ pischu, so je tole dojednanje w Jendżelskej pschehvapilo a ma so skoro sa njewérjomne, dokelż by pschecżiwo jendżelsko-franzowskemu dorosumjenju była

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu, 22. februara 1926.

Wežerawsche kursy w Barlinje:

1 Doller	4,195	100 franzowsk. frank.	14,96
1 jendżelski punt	20,40	100 cżěskok. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,77	100 pólsk. markow	56,75

Efekty mějachu wežera na Berlinskej bursy wschelake kursy. Tendenza bě swjetscha cżicha. Wójnska pożcżonka mějesche wschelake kursy a sniži so sajo na 3,87 hr. sa 1000 hrywnow.

Na produktowych wikach srosy żito saubdżenu swobotu sajo cżuczinuje dele po wukrajnych powěsczach wo snjesenych płaczišnach. Wyrużeż je na naschich wikach żito nimale żadne, wjele tola możno, skuczene płaczišnu dosahicż. Zentnar płaczesche saubdżenu swobotu

w Berlinje:

pschenizy 12,15—12,30 hr., rożki 7 hr. hacż
7,30 hr., jeczmjenja najlepschego 8,30 hacż
9,50 hr., nasymnego 6,85—7,65 hr., wowsa 7,60—8,10 hr.,

W termińowym wikowanju.

sa měrz: pschenizy 13—12,98 hr., rożki 8 hr.
sa meja: pschenizy 13,30—13,25 hr., rożki 8,60—8,58 hr.

Na pschedań:

Was dźěłacży w Budyschinje, Wjeczorna dróha 51 na lewo. — We Wóspinku cżo. 9.

Pastyrja w Delnjej Hórzy, so wobroczicż na mješczanostu tam.

Wolschajsa, Frenzel w Hodźiju.

Sémno, 20 zent., w Stróži cżo. 30 pola Huczinyc.

Sélomu, 15 zent., wokepy, w Cżornych Nosłizach 39.

Kóń, ¾-létny trjeżz a 5—6-zentnarske jałowza, Stuberich w Mješwacżidle.

Kóń starschi, knjeżi dwór we Ssobossku, w Porschczach 17, we Stróżżu cżo. 1.

Krowa wyhołoschucżelna a do cżahanja we Lomsku 3 pola Minakała.

Krowa wyhołoschucżelna: w Rachlowje cżo. 25 p. Bukez, w Rachlowje cżo. 25 pola Bukez, w Njechornju cżo. 14, w Delnjej Hórzy cżo. 43, w Raschowje cżo. 30, we Wětronje cżo. 9.

Jałowizy rjane we Wawizach cżo. 25.

Wol mkodzy, fyłny w Sajdowje cżo. 18.

Prosata fyłne w Brjemjenju cżo. 10, w Krónzy cżisło 5.

Prosata rjane w Jěżowje cżo. 40, Winkler w Sdonzi Worschczi.

Jeża k nahadżowanju, italske, Schreiter w Bukezach.

Kury 6, nješeja, w Kubischczach.

Późna kowarnja, powórzżaza kowra, knjeżi dwór w Jabeńzy pola Budyschina.

Sso pytaja:

Kowarski, Martin Glaser we Wjelecżinjez.

Pjekarski nuczownik w Budyschinje, Lotzowa pasa 22.

Pjekarski pomoznik, Alfred Henka w Cżišnowje, jama Klara 3.

Holza do domu, Skuberlichowa w Njeswacżidle, Buschyna mandželska hvarza w Běłej Wodźe. Edmund Gelsdorf, schklesczerjenja w Běłej Wodźe.

Drjewowe awkzije.

Na Njeswacżidlskim revěrje schtwórtk 25. 2., dop. w 9 hodź. w holi pschi Nakezanskej dróży:
40 mtr. wuskitkowych kukuchow,
30 mtr. polmch,
150 mtr. pjeskow,
400 mtr. walczinny.

Na Brětnjowskej hori (Breitenberg), w hosczenzu we Hasnowaju swobotu 27. 1.. dop. ¼4 hodź.:
125 mtr. kukuchow,
120 pjeskow,
500 mtr. walczinny,
85 dokhich hromadow, wschо khójnowych.

Sdunđżenja na pschedawanje:

We Sserwjanach w hosczenzu, sjedu 24. 2.: dwě swinjezki.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe witi, djenża dop. w ¾11 hodź.:
Sdaduje swjetsche płaczišny, witi hischcze mało wutwiše. Wobrot żnadny. Tendenza słabna.
Dop. ¾12 hodź.: Każ psched hodźinu.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symje wo tuni ako 1000 kg, wahał 100 kg, płaczišny po Kotej jednotje.

	20. 2.	19. 2.		20. 2.	19. 2.
Pschenica	243-246	245-248	rapš wosymski	14,75	14-14,75
rožla	141-146	142-147	pach. mutelaja	8,60	8,00
natel. jeczmjen	166-190	166-190	kwaskwa	23,50	—
nat. jeczmjen	137-153	137-153	Džinjeze kuzli	14-14,50	14-14,40
wowsh	152-162	154-164	bunq	20-20,50	20 20,50
kukuriza/Mais)	139	—	wolz	24,00	24,00
pschenizn. mutla	22-25,25	23-25,50	lanq wošuzki	20-20,00	20-20,00
rjana mutla	22-23,25	23-23,50	modre lupiny	12-13,00	12-13,00
pschenic. wotr.	10.80	10,50	zolte lupiny	14-15,00	14-15,00
rjane wotruby	9,80	9,20	hyzno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
rapš	345	345	stoma, rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane symje			„ pschenic.	0,70-1,20	0,70-1,20
hrich	22-25,00	22-25,00	„ wowsna	0,90-1,35	0,90-1,35
pjelušchki	20-21,50	20-21,50	„ jecma	0,80-1,26	0,80-1,26

Płaczišny rěsneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

20. februara 1926. Po zentn. a šl. hr.

560 bykow, 780 wokow, 1233 krukow a jałozow, 1850 cżelatow, 6638 wowzow, 6727 fyłni.

Woły: 1. druż. 43—51 hr., 2. 42—46, 3. 37—40, 4. 32—34.

Byli: 1. druż. 46—48, 2. 41—44, 3. 38—40.

Jałozy a krowy: 1. druż. 45—50, 2. 37—42, 3. 30 hacż 35, 4. 24—28, 5. 18—22.

Cżelata: 2. druż. 67—73, 3. 58—65, 4. 47—55, 5. 40—45.

Wowzy: 1. 43—48, 2. 35—41, 3. 25—30.

Swinje: 1. druż. —, 2. 80—81, 3. 78—80, 4. 75—77, 5. 71—74, 6. — ranzy a kundroży 70—76

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšina.

— W Michalskej zyrkwi w Budyšinje smje pokutnu hrjedu rano we 8 hodź. herbsku spowědź a swj. wotkasanje farar Mjeda. dop. w 9 hodź. herbsku a ½11 hodź. němsku Bože słužbu, farar Tischer. Krajna sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

— W Pětrowskej zyrkwi na pokutny dźeń wječor w 6 hodź. farar Berg předowanje.

— W Marijnej-Marčinej zyrkwi na pokutny dźeń dop. w 9 hodź. farar Berg předowanje, w 11 hodź. farar Grohe kemšowanje za dźěći a wječor w 6 hodź. farar Menda spowědź. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

S Budestej.

Srjedu, pokutny dźeń rano ½8 hodź. němska spowědź. Dop. ½9 hodź. smje farar Domaschka němske a w 10 hodź. herbske předowanje. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

S Bukez.

Na pokutnym dnju rano w 7 hodź. herbska spowědź, dop. ½9 hodź. herbska a w 10 hodź. němska Boža słužba. Pop. 1/3 hodź. kemšowanje w Nachłowskej schuli. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

Semrěli: Jsolda Marianna, mandź. dźowježička khorse Augusta Měrćina, młynskeho w Bukezach, 8 dn. stara. — Swobodny knjes Arnošt se Sałza a Lichtenau-łapšanka na woty., woprawdźity tajny rada, nad Bornowškami, 65 l. 11 m. 10 dn. stary.

S Budyšinka.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. herbske a ½11 hodź. němske kemšowanje. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

S Barta.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. herbske a ½11 hodź. němske kemšowanje. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

S Hodźija.

Pokutny dźeń smje farar Wjesać rano ½8 hodź. herbska spowědź, farar Voigt dop. ½9 hodź. herbske a we 10 hodź. němske kemšowanje. Pop. w 4 hodź. smje farar Wjesać němsku spowědź.

S Huśi.

Pokutny dźeń rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska a w 10 hodź. herbska Boža słužba. — Sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

S Hornjeho Wujězda.

Pokutny dźeń rano ½8 hodź. němska spowědź a swj. wotkasanje, dop. ½9 hodź. němske kemšowanje. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo. Pop. 1/3 hodź. herbska spowědź a swj. wotkasanje, wječor we 8 hodź. biblisku hodźinu na farje.

S Hućiny.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

S Hrodźišćeja.

Pokutny dźeń dop. ½9 hodź. herbska a w 10 hodź. němska Boža słužba. Sbérka.

S Klukšicha.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo. — Popołdnju w 3 hodź. herbska Boža słužba w Kontorowskej schuli.

S Khwaczicy.

Pokutny dźeń rano ½8 hodź. herbska spowědź, dop. ½9 hodź. herbske a w 10 hodź. němske kemšowanje. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

S Kotecz.

Pokutny dźeń, hrjedu 24. februara, dop. ½9 hodź. němske předowanje. Sbérka.

S Łupoje.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo. (Zyrkej je wulepjena.)

S Małeschcz.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Pop. w 3 hodź. herbska Boža słužba w Hórcanskej schuli. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

S Minakała.

Pokutny hrjedu dop. w 9 hodź. herbske a ½11 hodź. němske kemšowanje. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo. Popołdnju ¼4 hodź. w Pšowjanskej schuli herbska nutrnosć a spowědź.

S Rožanzicy.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. herbska Boža słužba a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sbérka za nasche smutkowne mišnjonstwo. — Popołdnju ½2 hodź. Boža słužba za dźěći. — Schwórk 25. febr., wječor 1/8 hodź. towaršstwo žonow na farje.

S Rjeczańcidła.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. — Sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

S Porśchcy.

Pokutnu hrjedu rano we 8 hodź. herbske Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sbérka za smutkowne mišnjonstwo. — Popołdnju we 3 hodź. herbske Boże wotkasanje.

S Rakez.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. herbska Boža słužba. — Sbérka za smutkowne mišnjonstwo.

S Wóšlinka.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. herbske kemšowanje. Popołdnju ¼4 hodź. Boža słužba se swojatym wotkasanjom we Lěsce.

Ličba žonow a muži na zemi.

W Europje je wjazy žonow hač muži; w druhich dźělach nascheje zemje je runje nalwopak. Na 1000 muži pschindże w Europje 1024 žonow, w Afriziy 990, w Ameriziy 977, we Aziji 944, w Australiji 812. Mjes Europiskimi krajemi ma Norwegska pomérnje najwjazy žonow: 1060 na 1000 muži. Potom sćěhuje Jendźelska z 1059, Schwizja z 1056, Schpanska z 1044, Portugalska z 1041, Němska, Rakuska a Wuherska z 1035, Danska z 1032, Ruska z 1022 a Francojska z 1008 žonami. Shyne kraje Europy maja mjenje žonow hač muži. Tak na Italska jenoż 989 žonow na 1000 muži, Belgika 985 a Balkanske staty jenoż 950. We Afriziy maja nekotre staty, mjes nimi Egiptowska, wjazy žonow hač muži, w najwjazy afrikanskich statach pak maja mužojo pschewahu, na kupadź Mauritius, Reunion atd. pschebaha liczba muži hanc dwójzy liczbu žonow. Najwjazy žonow nadendźeny we wjeczornej Jndiji, 20 proz. wjazy hač muži. W Ekwadoru pschindże na 1000 muži 1129 žonow, w Martinique 1091, w Kolumbiji 1058. Salvador je jenički stat na swěmi, hdźež so liczbje muži a žonow runatej. W Sjednoćenych statach pschindże jenoż 978 žonow na 1000 muži, w Pernanskej a Kanadze 976, w Argentiniji 942, we Brasiliji 988, w Uruguaju 934, w Japanskej 971, w Britiskej Jndiji 944, w Sibirskej 932, w hrjebjenej Aziji 909, w Kawkasiji 898, na kupje Ceylon 877, w Hongkongu jenoż 375. Njeje potajtim — tak dopokalnje cžažopiš „Gentilissima", — prawje, hdyž so pschezo prajt, so je na swěmi wjele wjazy žonow dyžli muži. — Kak też to je mjes naschim herbskim ludom? Sawěsće mózeny to bórzy nimale wěsće widźeć. D.

Listowanje.

Do W. Bjes tcho, so bychmy wěz bliže znali, wołsebje dla dolha, njemóžemy nicžo wěste radźić. Je to pozčzonka, dha drje macže prawo na nahódnoscženje. Je pak to doh za twory, dha je prawo na zapłacženje załětnjene.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Sćudnizy so pschedawaju za hotowy pjenjez hrjebjenu 24. februara 1926, dop. ½11 hodź. w Njeswačzu: 1 brunu pljschowu sofu, siežazy dubowy cžahnik, 2 cžišćetśelej maschinje. Na kupjenje smyslenu sćudu so na gmejnskim hamcže.

Sćudnizki wukonjeć hamtsk. zpomóstwa w Budyschinje.

Swójbne powěsće.

Sžlubjeni: Marja Scholcžiz w Kolwasy a August Rožmuš w Pšowjach. — Margareta Seidelez w Drjedźanach a Oskar Falten w Budyschinje.

Semrěli: Alois Korla Groß, žalusćewarz w Budyschinje, 51 lět. — Hermann Haubold w Budyschinje, 54 lět. — Augusta Thammerjowa rodź. Sžykorizz we Budyschinje. — August Ryčeř w Lubiju, 84 lět. — Wylem Hartmann w Kiju, 67 lět.

Towaršstwowski powěstnik.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin" zmje njedźelu, 28. 2., wječor w 6 hodź. pola Rözikec wažnu zhromadźiznu. Přednošować budźe k. wučeŕ Andrieki z Radworja. Po tym budźa wólby předsydy, pismawjedźerja, pokładnika a dowěrnikow. Njezabudźće „Spěwnik" sobu přinjeść! — Wo prawje bohaty wopyt, też hosći, prosy předsydstwo.

Budyšin. Tow. „Nadźija" zeńdźe so wutoru, 23. 2., wječor ½9 hodź. w „Kat. towaršowni" na Garbarskej hasy k spěwnej pruzy. Přińdźe wšitcy! Hosći witamy. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerja" zmje přichodnu srjedu, 24. t. m., wječor we 8 hodź. w Njechornju spěwanje. Należnje so prosy, zo wšitcy přińdu. Dirigent.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje wutoru wječor we 8 hodź. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerjow w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžcy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za
Welsec kupny dom w Kulowje
Założeny 1868. Telefon 12.

Meble

Poručam meble kajkežkuli družiny
Jara wulki skład!
Jstwy za knjezow, jědźne jstwy a spanske jstwy z duba a barbjene. Wulki wubjerk kuch. nadobow. atd.

Polstrowane meble
Plišowe sofy wot 120.— hr. sem. lěhanki w. 38 hr., matracy w. 38 hr. s. — Přihódne podźělbne płaćenje.—

Otto Petschik
we Wulkich Zdźarach pola Wojerec.

Rumowanske předawanje dla mało městna.
Syjace maśiny

2	m z 19 rynkami	390.— hr.
1.75	m z 17 rynkami	340.— hr.
1.50	m z 15 rynkami	290.— hr.

Najlěpje wuhotowane nowe maśiny z fabriki! Nimo teho elektromotory, rjedźeńske maśiny, rěpukrajace maśiny, centrifugi, butrowe maśiny, kótlinki, decimal-wahi atd. wo wjele niže płaćiny.

Karl Gast w Budyšinje
na Drjewowych wikach 27. Telefon 1299.
Ratarske maśiny a motory.

Wupjerki, łož, šaty, bźele a pis. w. Köhlerowa, Hłow. torho. 9.

Bźelosmukate počehnjenja 27.-hr.
z 2 zychomaj, 4 hłowakami damast, pisane cychi, wołm. płachty, trjenja, trjenčka, ruby, serwiety ma jara tunjo
J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy 10 rózk krónprinc. mosta.

Přikrywy z zasofa diwany najnowše pokazki, wulki wubjerk **K. Erler,** na Žitn. wikach 11

Serbske kŕćeńske lisćiki
Serbska kulhańa
w Serbskim Domje w Budyšinje.

Lohkobźeńe, wobstajne a krute su moje
Pfadfinder-koła
z dwě lětnem rukowanjom wot **68** hr. sem
Šijace maśiny, rěćadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćiny! **Ill. katalog darmo.**

Emil Lewy
w Hildesheimje.
Najlěpše kupne žórło za dale předawarjow.

Sylny 4 lětny **walach** (lišak) je na předań abo so do słabšeho zamění.
w Nowoslicach č. 9 pola Róžanta.

Jenolětna jałojca
z dobreho splaha je na předań
we Worcynje čo. 11.

Młoda wysokosućelna **kruwa** je na předań
w Hermanecach čo. 14 pola Łaza.

10 mot. kolesow
k jězdź. hotowe, tunjo na předań
Max Seifert, w Budyšinje, na Kanjeńnej hasy čo. 28.

1 Serb. spěwarske
su za pol płaćizny na předań
w Budyšinje na Dwórnišćowej dróży 17 III.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńa
w Budyšinje.

Wotměwam zaso
rěčne hodźiny
wot 9—1 a 3—6 hodź.
Dentistka
Johanna Stahl
w Budyšinje na Sukelnskej hasy 1.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 45 — Budyšin — wutoru, 23. februara 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Wupad němskich nacionalistow přeciwo republicy.

Němsko-nacionalna frakcija w němskim sejmje je namjet zapodała, wubjerk 28 zwjazowych postajenjow, kotrež měrje němskeho wustawu na podłožu dotalnych nazhonjenjow přeměnić a to mjez druhim na tu stronu:

1. **Staw 54 ma so wotstronić abo so ć najmjenjscha w tuchu pożiwjenja knjezerstwoweje mazy kěrkownje.**

2. **Pódła němskeho sejma ma so jako runoprawny faktor zakonjerstwa zastupjerstwo zapadneje, kotrehoż zwjazowy staw so po puczu powschitkownych a direktnych wólbow njewotpokla.**

Staw 54 němskeje wustawy postaja: Němski kanzler a němscy ministrojo k zastatowanju swojeho zastojnstwa dowěrjenje němskeho sejma potrjebaju. Kóždy ć nich dyrbi wróco stupić, hdyž jemu němski sejm ć wuraznym wobzamknjenjom dowěrjenje wotrjekne.

*

Wotmyslenja němsko-nacionalnych na to du, němskemu presidentej podobne prawa dać, kaž je něhdy němski kejzor měł. President měł němskeho kanzlera a ministra a ruše tak zwjazowy zakonjomneho hornjeho sejma wuswolić, bjez kotrehoż pschikhowowanja njebychu wobzamknjenja němskeho sejma niczo płaciwe.

Zjězd zwjazka němskostatneje khorhoje w Hamburgu.

W Hamburgu je so zwobotu a njedźelu zjěł zwjazka němskostatneje czorno-czerwjeno-złoteje khorhoje wotmołt. Pschi tym je so wjazy dyli 100 000 zwjazkowych zwobrazowanych wobdźěliło. Powitanku rěcz mějesche prnjki zwjazkich presidenta Hörsing. Po nim rěčachu president němskeho sejma Loebe, statny minister dr. Weber, prnjki spomožerski minister Hirtsiefer a měschczanosta Pichler ć Wiena.

Krwawny kónc němsko-ludowskeje njeznjesliwosće.

W Alt-Landsbergu monarchistiscy młodźi ludźo ć gumijowymi klumpachami a rewolwrami wobdźělnikow pschi zakonjenjim zwjedźenju spěwarskeho towarstwa nadpadźechu. Mjes tutymi běchu tež zwobrazowi němskostatneje khorhoje, kotrež měsachu swoje znamjeschka pschityknjene. Pschi tym monarchistiscy njeměrniscy tež młodu žonu kwaru sbichu, kotraž bo pschi zwjedźenju wobdźeli. Tehodła k połwschikkownym pukam dońdże. Pschi nich monarchistiscy hakenkreuzerjo tež ćelachu. Sa zwobom znanjenych dyrbjesche so lěkarska pomoc pytać. Jenoho ć nadpadowazych hakenkreuzlerow, kowarja Neuenhagena, na hłowu dyrchu, so jemu nop pukny. W khorowni je wón bórzy po tym wumrěł. Policija hakle pschińdże, hdyž dże so njeźoże stało. Někotre wosoby su so zajale.

Nalutowanki na załtkich nalutowarnjach so ć 12½ prozentami nahódnosća.

Po wukazu załtkeho zmutskowneho ministerstwa so nalutowanki pola zjawnych abo pod statnej nadchodźu stejazych nalutowarnjach ć 12½ prozentom złoteje hódnoty nahódnosća.

Polacy njepřestawaju, sebi sydło w Radźe Zwjazka Ludow žadać.

Pólski zapósłanc Chłapowski w Paryju je zwobotu powołowu w Carltonskim hotelu czaj wuhotował, na kotrymž běchu so wschitcy franzowzy a wukrajni nowinarjy zastupjerja w Paryju pscheproszyli. Jedyn pólski diplomat mějesche rěcz, w kotrejž pschicziny roskoli, kotryhždy dla dyrbjała so Pólska do Swjazka Ludow pschińcz. Nječinił mjes druhim praji: W nětcziscej hodźinje, w kotrymž so Němska do Swjazka Ludow pschijima, zaczińcza jatnje wustupnje, so dyrbi so **wěsta runowaha** mjes stajnymi a natrhowanymi zydłami czinicz. Dopominam na to, so je zhromadźizna Swjazka Ludow leta 1922 myślł runowahi hižo jako zchodźenjomnerjenje za rosmnoženje njestajnych zydłow zpósnała. Pódła teho je bjes dwěła, so może so zwětowa nahladnosć Rady Swjazka Ludow jenoż ć rosmnoženjom Radźinych zydłow powyschicz. Dokuł so hacz dotal stawasche, so mójesche Radźinych dźeżacz zobustawskich statow w mjeńe 55 statow wobzamkacz, take liczba wjazy njedosahu, so by so Radźe ta jama autorita najschérscho zhromadźizne Swjazka Ludow zawěrczała, wobsebje dla rozschérjenych Radźinych prawow a pschisłuschnu jeżow. **Tehodła so njehodźi myślł wotpokazać, so dyrbi so liczba zobustawow Rady powjetschicz, dokelž so jenoż ć njej za to rukuje, so by so Radźine rozsudźenja niz jenoż na formalnu, ale na wobrawdźitu autoritu załožuja.** Na wopak dyrbja so stajnje konflikty mjes Radu a Swjazkom Ludow worzakacz. Nječinił potom měrjenje zastupowasche, so by so Radźina dźeławosć njemóże na ćjeźbu a rauschu Europu wupschestrěwacz, je-li so janeho stajneho zydła w Radźe njedostanje. Lačanske a jendźelskonemske staty so zastupuja, Pólska dyrbjała nětko zkowjanske staty zastupowacz.

*

Derje wobhonity dopisowacz „Manchester Guardiana" pischе 22. februara: Franzowske nadźije na pólsku kandidaturu wo stajne zydło w Radźe Swjazka Ludow su dźe so ć rozsudźenym stejiscznjom Schwedskeje trochu schkadźe; protesty, kotrež ć Jendźelskeje wukhadźeja, pak so runje kaž němske hrożenja jako thumne njebjeru. Schtož Schwedsku nastupa, měnja w Paryju, so so Schwedska zyłej Radźe Swjazka Ludow njebudźe napschećo stajicz dyrbjeć. Mjeńcźenje jendźelskeho knjezerstwa so so pschihódne w franzowskim zmyśle wukonje. Sabyez so njeźmě, so je franzowska diplomatija po swojim wobdźěłym měrje ć Turkowskej pschećo rosumika, pschi wschech europiskich zaschmatowanjach na hrožbi, kotrež w blisku ranju hroža, pokazowacz a ć tym njepósrědnje na jendźelske zwonkowne ministerstwo cźiscz.

Italka je ša to, so Pólska zydło w Radźe Swjazka Ludow dostanje.

Kaž so „Petit Parisien" ć Roma powe, je Mussolini pólskemu diplomatiskemu zastupjerjej zhubił, so je Pólska ć swojim žadanjom za stajnym zydłom w Radźe Swjazka Ludow podpjery ć Italskeje wěsta.

Schpanjska cźe tehorunja do Radu.

Schpanjski zwonkowny minister je na napraschenje wotmołwił, so Schpanjska njeje wobzamkła, pschećiwo temu hłosowacz, so by Němska zydło w Radźe Swjazka Ludow dostała. Wona pak na swojim hjeschdźelnym *prawje na stajne Radźine zydło wobzjawa a budźe so dale wo to prosowacz*, so by so jemu wono dostało. Staw 4 pakta Swjazka Ludow dyrbjał so pscheměnicz.

„Temps" wo Stresemannowej rěcźi.

Parizki Temps so w zjawnim njedźelskim zawodnym nastawku ze wschej zaswisnosću pschećiwo Stresemannowej rěcźi psched wubjerkom němskeho sejma wobroca. Listowanje mjes němskim knjezerstwom a Radu Swjazka Ludow ani zkowa njenjowschija, ć kotrehoż mohło so budźicz, so mohła Němska stajne zydło za zebje ć wusamknjenjom druhich statow zadacz. Stresemann zebi **„wobsonne dłuhnjenje"** dowela, hdyž druhe stejiscznjo zastupuje a wo złuhowjanych rěcźi, kotrež so njeźu zenje dale. Reorganizacija Swjazka Ludow so hižo wot dweju letow w kruhach Swjazka Ludow rosponina.

Sulcowe wupraśenja wo falšowanju bankowkow.

Mjes Barlinom a Budapestom je so wcźera a sawcźerawschim tujele depeschow sameńjalo, kotrež so na pschełożenja Schulsa w Barlinje poczahuja. Franzowzy politajsky zastojnizy w Budapestu wot franzowskeho policajskeho zastojnika w Barlinje Doulceta wobschérne rosprawy wo Schulsowych wusnaćach dóstawaju. Schulz w Barlinje je universitneho profesora Maczarosa duchownego nawjedowarja falschowanja bankowkow mjenował. Maczaros je pryjedy tehorunja falschowanje cźeskoslowakiskich bankowkow ć podpjerańjom schtyrjoch krajneho heftmana Rintelena nawjedował. Tehdy su Maczarosa we Winje dla rozschérjenja falschowanych cźeskich bankowkow zajeli a po diplomatiskim zakrocźenju Madźarskeje puschcźili. Pola njeho běchu we Winje nadrobnje wuhladźelarjo zestupnistich płaci za naval madźarskich dobrowólnikow a jich zwjazkarjow do Slowakskeje nanukali, kotryž dyrbjeschе so ć wuwjesć, hdyž by so ć falschowanymi bankowkami ludowe hospodarstwo w Cźeskoslowakskej rostrschałko. W tutym dokumenće je so jako wjednizy prynz Ludwig Windischgrätz, němskocźeski zapósłanc dr. Baeran a němski general Eysler mjenowachu.

Namjezny připad mjez Pólskej a Litwu.

Po powěrjeći nowin „Gazetty Porenny" dźeschе ć pschi wczerawschim namjeschnym pschihódže pola Podgaja wo prawidłowny naddźěł litewskeje kompagnije pěschkow, kotraž je połnje wobronjena ć minjmjetakami a ruczinymi granatami mjeła pschekrocźiła. Litewszy lěhnatu krajimi pola Podgaja mjes Wilmom a Troki wobsadźichu a bjes kondźejo grocźane raczijny czahachu a pschicźowy wuspypachu. Pólske namjesne wotdźelenja su dźeńa w nozy roskaz dostali, so dyrbja navalnikow wuhnaczć.

Nacionalistiska demonstracija w Francowskej.

Franzowske nazionalistiske swjatki su dźesate lětniny Verdunskeje bitwy k wustupowanju **pschećiwo Locarnjskim zrjezenjam** wuzywała. W rauschich hodźinach zaidźeneje njedźele ć Parisa do městow, w Eureśim a Indreśim departementcze leżaze, kotrej běchu so za wotmołcze wustupowe trubrake, nekotre wozebite zelesnike cźahi wotjedźechu. Wone běchu ć mlodymi ludźimi **„patriotiskeje ligi"** wobsadźene. To Verduna schtyri cźahi wotjedźechu. Jedyn ć nich zwobstuwaju fazjistiskeho swjatka pschiwjese, k kotremuž so sapółcźaz Teittinger a Ferry pschitowarschischtaj. W jenym mjeńcze Aireśkeho departementa zhromadźichu wozebje **njepschećeźiwy pschećiwo Němskej ło samekr.** So pópołcźaz Spuliver Brianda winowasche, so ło kruchu za kruchom Versaillskeho zrjezenja wdawa, a praji, so Locarno a zastupjenje Němskeje do Swjazka Ludow dobyczeńke płody Francowskeje swicźi. Pschećiwo Stresemannowej Kólnskej rěcźi Teittinger w mjenje pomérnych republikanow, kotrež w tu khwilu Briandowu finanzu politiku podpjeraju, protestowasche. Franzowska njeńcze Rhein puschczicz. Wona ło njeńcze wuzwobodźenja Porheinskeje wot pruskeho pschahа wotrjeż. S tym by Francowska zwoju nahladnosć w Europje słubiła. S cźimż je Irska sa Jendźelsku, ć tym je Francowska sa Porheinsku.

Francowsko-turkowske dojednanje.

Dojednanje, mjes franzowskim wyschim kommisarom w Syriji, de Jouvenelom, a turkowskim zwonkownym ministrom Tewfikom Ruždiom paschu wobsahuje, wupschija 16 stawow, kaž Havasja powěsćeźa ć Konstantinopla zdźeluje. W prenim stawje so postaji, so chcejo wobej dojednanje wobsahujacej stronje dobre zwjazkowe wuhonjerstwo. Druhi staw postajenje turkowsko-syriskeje mjeńcźy nastupa, druhe poczahuja so na namjesnu policiju, wojowanje pschećeźiwo bandam, wobsotronski schkit poddanow, postajenje wo wudaczu statnych pschihłuschnikow, **opitonske** prawo, potłóczenje konterbandy, sjednoczenje zwonkych formalnosćow, położenje sa żelesniski pschewozny wobkhad, rozdźelenje wěrzuschcźelow Euphrata a Kowcika a wójskowe transporty.

*

Diplomatiska korrespondenza „Observer" pischе: W někotrych diplomatiskich kruhach knjezi staroscź dla franzowsko-turkowskeho dojednanja. S franzowskeje strony so praji: Hdyž Chamberlain Franzowsku w pólskim praschenju pschećaži, cźehodła njedyrbjesta potom Francowska w zrjezdnym rauschnim kraju Jendźelsku so njeprajschaschchi so ć Turkowskej rosrunacź.

Po powěsćach ć Turkowskeje **turkowske nowiny** wulki diplomatiski wuspěch Turkowskeje wuzběhuja. **Turkowske** nowiny praja, so je Jendźelska wotpohlad měła, wuprawjenje franzowsko-jendźelskich rozdźelenjow mjenjenja do cźaha po jednanju wo Irakskim praschenju wottorcźeć. Pschichodnje dyrbi Jendźelska jama postupowacz, hacźrunje je so ć wuspěchа nadźijała, so smeje Franzowsku sa swjatkaku. Jendźelskeje nadźija, so budże internazionalne swady na swój dobyty wuwinjacź móz, je so ninto hišće.

Revolucija přeciwo Abd-el-Krim.

Parizki „Journal" je ć Madrida powěsć dostał, so w stronach pola Schefschauena najwjetschi njeporjad kujeźi. **Spłaht žu pjecża pschećiwo Abd-el-Krimej postanyle.** Sdeźkarjo žu někotre Abd-el-Krimowe prowianske cźahi po puczu ć Wedlana do Schefschauena nadpadli a wumrěli. Wjele

domorodnych ſ Tigiſaja ſo jemu ſpiecuje, dokelž nocujeja jim napokojene datki ſaplacicž. Abd-el-Krimej je rozkaz cekſko, nowych wojowarjow ſe Schescmanſkeho kraja wotwiesecž. Po powescach domorodnych, kotriž pjecza ſ Targiſta, ſ nětcžiſkeho Abd-el-Krimoweho ſyda, pſchindjechu, njeje Abd-el-Krim wotkhilenh, do franzowiſkich a ſchpaniſkich měrowych wumknjenjow ſwolicž.

Nadpady zbožkarſkich druzow na železnicy.

Londonſke „Times“ ſ Beirута ſhonja: Druſoje ſu ſwoja Hedjaſku železnizu bliſko Damaſka wobſchkodzili. Tehodla je ſo czah ſ Paleſtiny ſwročił. Tſi woſy ſu ſo ſpalile. Ssydom Syriſkich je žiwjenje ſhubiło a nětkoſi ſu ſo franili. Europiſzy puczowarjo, njes nimi jendželſki vizekonſul, ſo ſ nuſu ſchkody ſtuninychu a ſo do Damaſka wukhowachu. Železniza njes Damaſkom a Najakom je ſo tehodla runja wobſchkodzila, tola ſo tam njeje žaneho njeſboża ſtało.

Wupeiſna ſkonzowali?

Po hiſchcze njepotwjerdzenej powescži ſu marſchalla Wupeiſna w Hankaum ſkonzowali.

Ze Serbow.

Dnjowniza.

Wutoru, 23. maleho rózka
Pětra Damiana.

† 1662 Jan Krygař, kantor při cyrkwi ſwjatoſlo Miklawša w Barlinje, rodzeny jako Serb we Brjazynje w Delnjej Łužicy 9. hapreleje 1598. — Běše wustojny ſkładnik cyrkwinych hłosow, kiž ſo dźensa hišce w ewangelſkich wosadach trjebaja. 72 je ſam wunamakal. Najznaciſej ſtaj: „Jezus moja nadžija“, „Njech Bohu dźakuje“. Wjele ſtow hłosow je wobdźěłał; wědomostne knihi je wo hudźbje pisał — tež zběrku ſwětnych hłosow je wudał: „Recreationes musicae“. — Wo nim dyrbjał nam ječiło wěcywustojny nastawk podać.

† 1908 češki basnik Swjatopluk Čech.

† 1729 senior Budyſkeho kapitla Jurij Hawšćyn Swětlik, narodzi ſo w Kulowje 23. 1. 1650, jedyn z najpilniſich katolſkich ſpiſowačelow, wuda wjele knihow, kěrluſow a přeloži dospolnje cyłu bibliju z Vulgaty. Rukopis namaka ſo w tachantſkej knihowni.

Rjane mjaſo njewiſa dołho pola rěznika.

Přiſłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer +6, thermometer wo dnjo +11. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer —4, thermometer w nozy +4. Wuhlady na troſchu jaſnjiſchi, hnano wuſaſinjaze wjedro, hewak mało pſchemjenjenja. — Wiedraniſe ſtajeja nam pſchezo hiſchcze njewobſtajne wjedro a mózniotu nowe ſymicžki. Wječera rano cžehnjeſche ſo wjeſchina wot Bottniſkeho ſalwa (morjo mjes Schwedſku a Finiſku) hacž do Grichiſkeje. Nižiny dżen nad wjerzownej Europu. Te pſchinjeſu nimo cžehnjo nam ſe ſwojimi wubłukami pſchezo ſajo mačenje. — Juiſe je Matija. Jeſt jutſe njeſnje, njeſnje hiſchcze 40 nozow. — Jeſt jutſe mile wjedro woſtanje, mózemy hižo ſkoteſej ſpcž. — Jutſe je tež w Sakſej evang. pokutna ſpjeda. — Sſlónčko ſkhadża jutſe 7,01 hodź. a ſo 5,27 hodź. khowa. Měſacž ſkhadża popołdniu we 2,10 hodź. a ſo rano 5,24 hodź. khowa.

— **Schkrowa powješcž wo wjedrje ſa jutſe ſpjedu:** Dale njewobſtajne, nathwilnje trochu ſymniſcho, dešcžowate mózny. — W Jendželſkej wjele deſchczowanja, w ſpjedžnej Ruſkej ſyrine ſnježowe mjeſcže, w połnocnej Ruſkej kruta ſchcželkanja.

Wjedro na měſaz wjerz po ſyſtemje njebožcžickeho profeſſora Lamprechta.

	7.	9	14.	0	21.	14	28.	8
1.	0	8.	11	15.	**16**	22.	11	29.	**16**
2.	9	9.	12	16.	11	23.	6	30.	**18**
3.	5	10.	2	17.	9	24.	4	31.	8
4.	3	11.	14	18.	2	25.	10	1.	4.	6
5.	6	12.	**19**	19.	6	26.	**17**	2.	5
6.	13	13.	18	20.	10	27.	6	3.	14

Wyſoke a tolſte liczby pſchipowjedaja hroſne wjedro a wětry, niſke rjany a mily czaſ.

— **Wo ſamkunjnych czaſach** je kujeczeſtwo ſcžehowaze poſtajenje wudako: Sa rejwanſke ſwjeſelenja na ſjawnych měſtnach, w privatnych domach, abo w měſtnoſcžach ſawrjenych towaršſtwow placži ja ſamkunjenu czaſ: Pokutny dżeń, Bolmonczka, Cžiſchi pjatk, jutrowna ſobota, njedżelu ſemſelych, wjeczor pſched njedżelu ſemſelych a Patorżiza. Na tychle dnjach ſo reje wotimcž njeſmedża. Tež wuiwſaczne pſchijwolenja njeſju dowolene. Sa hudźbne pofticženja a druhe ſwjeſelenja ſ wulkej haru na ſjawnych měſtnach placži ſa ſamkunjeny czaſ: Pokutny dżeń, Cžiſchi pjatk, jutrowna ſobota a ſobota pſched njedżelu ſemſelych. Na tychle dnjach ſmě ſo jenoż thulne hudźba poſticžeż. Sa dźiwadłowe a kinowe pſchedſtajenja placża ſamkune dny ſamkunjeneho czaſa; tež tu maja ſo jenoż thulne wězy pſchedſlajeż. Tryſki, wjeſołe hry atd. pſchedwidjeſcž je ſakaſane. Schtož ſo pſcheczinjo tomu jadżerži, ſo ſ pjenježnym thłoſtanjom hacž do 150 hr. abo ſ thłodu hacž do 2 njedżel pokhoſta.

— **Měſchczanſka wyſchiſcha pſchekupiſka ſchula.** Ssobotu, 27. februara 1926 ſo wſchě rjadowanje měſchczanſke wyſchiſcheje pſchekupiſkeje ſchule na Leſſingowej ſchuli na pſchijeczo pruhuja. Roswuczowanje wotdźelenja wuczonnikow wotmětowa ſo wot jutrowa ſem we wſcžech rjadowanjach w łěcžu a ſymje jenoż hiſchcze dopołonja. Schulerjo hjedźeneje a hornjeje rjadowanje ſu w łěcžu najpoſdžiſcho w 10 hodź., w ſymje pak w 11 hodź. ſe ſchule.

— **Derje ſpjerżane žonjaze jěſone kolo,** kiž je ſo najſkerje něhdże kradnyło, ſo na Budyſchſkej kriminalnej powiſſi khowa. Wobſkadžer njech ſo tam ſamoſkoi.

— **Kradnyli ſu** 22. 2. 26 ſ jenoſe tudomneje wołkeje mužaze jěſone kolo ſnamki „Seidel u. Naumann“. Dale ſu ſo kradnyle 21. 2. 26 wjeczor ſ wulkadneho kaſchczika na Bohatej haſy ſti małe dźěżaze wopytowaiſke toſchli, ſjena ſ cžerwjenej, jena ſ cžornje a jena ſ cžemneje wumětſkeje koże), kaž tež cžemnobarbny měſch ſ wobruczku. Wo wězyſluſowne ſdżěſenja proſy kriminalna poliſaja.

S **Barta.** W nozy ſ ſobote bě ſo padnch do ſtužbneje měſtnoſcže naſcheho dwórniſcžowego twarjenja dobył. Po dźaczu je chżył najprjedy pſchedſtejicžerjow ſtužbu měſtnoſcžej wopytacž. Dwójnej wokowej ſchkleiczy běſchtej ſ trikotowjmaj rukajzomaj ſ blinu ſamóranej a wutłoczenej. Dokelž pak bě wokeiza wot nutſka ſamkunjena, njemožeſche padnch nuts ſaſtcžej. Potom je ſwoje ſkoze w podłanſkej ſtużbnej měſtnoſcži ſpytał a bě na ſamkne waſchnje ſchkleiczy wotſtorcžił. Samk wjetſcheho pulta roſrażnjeſchi bě we nim ryl, njebě pak nicžo w nim namakał. Tež wot tuchy njemóžeſche do ſtużbneje ſtwy pſchedſtejicžerja, dokelž bě ſamkuena. Hewak bě paduch wſcho w najrjeńſchim porjadże ſaſtawiſtajił. W jenym měſchku na blidże bě 30 pf., ſe njeje ſhoſn wſał, bě jenm tola ſkoro tſi marki. Tak je ſe pródnymaj dybjakomaj woteſchcł. Polizaiſſeho pha rano pſchiwjedżechu, tón pak žanchu ſlěda namałacj njemóžeſche.

S **Barta.** Khripa je ſo w naſchej wokolinje wožeſhe ſyrinje roſcžerila. S dźělacžerjow Sulbornicžanſkeje briketownje „Olha“ je nimale ſtecžina, na 60 muži ſthorito. So by khoroſcž wotebérata, njeje hiſchcze niczo pytnyez. Wičhednje dalſchi ſthorja.

Předźenak

proſy njeſnateho Sserba, kiž je dla protyki na nakładnistwo liſt piſał, ſo by jemu ſo wotmoſiwn ke hnjeſej Jankej pſchiſchoł abo někoho póſłał. Pſchedźenak je jemu pſchecželny liſt piſał a ſo nadźija, ſo ſo ſ nim tež po wožobie ſeſtaje. —

S **Ketlicy.** Mjes ſkotom tudomneho žiwnoſcžerja Augusta Urbana je pokhroma wudyrił a ſo hamtiſy ſwjecžiła.

S **Kotez.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom žiwnoſcžerki Bery Merſiowzyneje w Kotezach.

S **Lubija.** Ssobotu wjecžor wokoło 10 hodź. jedyn tudomny wobthodnik ſe ſwojim automobilom ſ Lewakda do Lubija jěduy ſnjeſboża. Na hórzy pſched Lewakdom ſetka ſo ſ cžežitym automobilom, kotrehoż ſwěcy ſo poſtkahnjeneż njeběſchtej. Automobil Lubijſkeho wobthodnika tohodla pſchezara na prawo jědżeſche a do nětkotrych ſchtomow ſawadżi. Woſej ſo prędnje wótka ſlemi a wós powróczi ſo do pſchěrowa. Rano dyrbjachu wós do Lewakdſkeje wumorjedźenje dowjeſcž. Wjednik woſa bě pſchi njeſbożu ſe ſtrożelemi woteſchoł.

S **Hluſchiny.** Naſch něhdyſchi měſchczanoſta k. kowarſki miſchtr Dietrich, je ſtawniſki hamt ſa Hluſchinu, Luwočizy a Ssobotk 38 lět dołho ſwěrnu ſaſtawał.

S **Luteje** pſchiczinu jemu ſaudżeny pjatk wokrjeſny ſwjaſk pſches k. hamtſkeho heſtmana dr. Kuntzu wołożiniſhy pſchipóſnawaze a dźaſne wopitmo ſ najwutrobnjchimi pſchecželemi ſa wjeczor žiwjenja pſchepoda. Nětko je ſnjeho ſtawniſkeho hamta w Ketlizach.

S **Rěczizy.** Tudomne towaršſtwo rjemjeſlnikow ſnjeſecžeſche ſaſdżenu njedżelu ſwój 6. ſakoſeſki ſmjeżdżeń ſ hudźbnym konzertom, dźiwadkom a rejemi. Towaršſtwo je ſwojim wopytowarjam wjele poſticžiło a może je ſwojim wuſpěchom dopołnje ſpokojom dyrjo.

S **Brěſowki.** Warjeńſki kurſus, kiž je wokrjeſne ſpomożeſtki hamt pſchiprawił a kotryż puczowaza wuczerka domjazeho hoſpodarſtwa knj. Schallwigez nawjedowaſche, ſo ſaudżenu ſobotu ſ derje poradżenej ſwjatocžnoſcžu wobſamknu. K. gmejnſki pſchedſtejicžer witaſche hoſcži, kiž běchu ſo w rjanej liczbje ſeſchli. Samołwi krajneho radżicžela, kiž bě ſadżewany a dźakowaſche ſo wokrjeſnemu ſarjadnikſtwu ſa pſchiprawjenje warjeńſkeho kurſa. Wupraji dale ſwój dźak knj. Schallwigez ſa wſchu jeje prózu a dźelo. K. majer Rogge wuſtžehny ſe žortnymi ſłowami ważnoſcž warjenja a pſchejeſche ſchulerkam, ſo bychu to, ſchtož ſu nauuke, nětk ſa praktiſke žiwjenje prawje trjebale. So je tajki warjeńſki kurſus wužitne a dobre ſarjadowanje a ſo ſo też ſa taſe pſchipoſnaje, widźimy ſ toho, ſo ſo dałſchi warjeńſki kurſus w Dźěwinje pſchiſamknje. Ze žortnymi wuſkupami a rejemi ſkónczi ſo rjany ſwjedżeń.

S **Wělež Hory.** Saudżeny tydżeń w tudomnej korcžmje ſtołopowo łoczachu. Někotre žortne ptaczki poſłychachu ſnjebi žert, kiž wulke ſmjeże ſbudźi. Jako běchu ſo łacžne ſchije do wjeſele měry napiłe a wjeſoła hjebada kujeżeſche, pſchinjeſechu ruczny mjetłyk, ſ kotrejż poſ ſwjatoczynymi wobſyadami po hłowach pſchitonnych ſjěżachu. So by hyła měra polna, tykny jedyn ſ wołdźelenych mjetłyu mjeleżo do hacheloweho ſajzowa a poſchmóra ſ njej wožeſhe najrjeńſche pſchki gmejniſkich ſobuſtawow. Wulpeſki możeny hebi mytłyk. Saczmjecże měſnaczkow wuwabi hobrſke ſmjeże a bě ſ pſchiczinu ſ dalſchemu pjcžu, dóniż ſo ſłónczenje po cžeſtwej kupjeli ſchcželakore měſnaczki ſaſo w połnym błyſcžu ſvbvlachu.

S **Kamjenza.** Njedżelu dopołonja wokoło 11 hodź. je wokoło Knjeſoweho doka nětko ſ ſtelby wutſelił. Kulka ſlezża do jenoho wobydlenja na Zyrkwinſkej haſy 9. Tu wobſine wokno rosbi. Na ſhoże ſo nichtó ſranił njeje. 15lětny ſyn měſicžela wobydlenja je ſtrożelemi

Dźěduičny wuj.

Humoreſka ſeſerbſcžena ſ holandſkeho.

2] (Pokračowanje.)

Nětko ſta ſo jomu popołdniu, ſo pſchekupiki wuczohnik, wróczywſchi ſo ſ pósta, hdżeż běſche někotre liſty wotedacž měł, wuſkoſtnje ſo k ſtraſchnemu knježeżerjej pißarnje pſchibliżił, ležhy ſebi ſwažo, jemu nětcžto rjeż.

„Nó, ſchto dha ſo wy tak wokolo nje ſchmóracże? Nimacże niczo druheho ſa dźěło?“ wopraſcha ſo tułon pumpotajo.

„Wodajcże, knjeż Brenkmann .... ja .... prawje njewěm ....“

„Tak? ſaſo prawje njewěſcże? Tón dżeń na hiſchcze naſtupicž, na kotremž njebudu waż we wjcžerſi rózkach wokoło cžiſchlicž widżecž a waż ſkorżicž ſłyſchecž: „Ja prawje njewěm, hdże ſym to a druhe woſtajił!“ Haj, taſkile njekraſnje graweżimy njeporjadk!“

„Wroſchu jara, nje ſamołwicž, knjeż Brenkmann, ja ſebi tola ſayka ſapołożił njeſłym Chżych jenoż wam nětchto ſkaſacž.“

Sapiſowar ſmorſcheżi cžoło. „Wy nimacże duży po puczu ſ nikim bledżicž. Schtóż ma mi nětchto rjeż, tón może mi to pißomnje ſdżělicž abo nje w pißarni wopytacž.“

„Ale waſcha knjeni mandżelſka żada tak nuſuje ....“

„Schto moja żona? Potom je ſo nětchto ważneho ſtako. Potajkim ſ krótka a jaſnje, ſchto macże mi rjeż?“

„So hyſchcže ſwojemu wjeczornjſchemu wukhodżowanju ....“ — młody muj wuſtoſtiwje ſ rěcžejuym poſaſta, hdżż poczahu ſo Brenkmannowe ſchepjerki horje a dele pohibowacž — dżenja wupadnyeż dał a hnydom domoj pſchiſchoł ... je ſo nětchto ſtako.“

„Tak, tak? Hm, hm, a ſchto pak to?“

„Njeſłyſym ſebi dowolił, ſa tym ſo praſchecž. Knjeni Brenkmannowa, kaž ſo ſada, měſeſche jara nuſne a .... bě jara roshorjena.“

„Tak, hm, jara roshorjena! Derje, dżeże nětko ſaſo na ſwoje dźěło!“

Sapiſowar ſhladowaſche tam a ſem njeſcžerpliwje na cžaſnik. Pſchikłasanje jeho żony běſche tak njeſpokojowane a krute, ſo ſo jemu trochu podhladne być ſeſha. Dyrbjała Walpora ſa tym pſchiſcž, kajke ſu te jeho pſchekhodżowanja, kiž dżeń wote dnja tak ſ dypkom cžinjeſche?

„Nó, je-li tomu tak, potom wołekmu ſo wſcheże bojaznoſcže a budu jej runjewon do woczow rjeż, kaž ſo ſ wěſu ma“, tvrżeſche ſo Brenkmann pſchi ſebi. Pſchi tom pak bě jemu k wutrobje każ bojaſnemu dżeſcu, kotrež po cžmě po ſtiwje dże a ſebi wótſje praji: „Ja ſo njebojm.“

S dypkom wóſmich poſtběhny ſo ſ pukołatej wutrobu, ſo by domoj doſchoł.

„Rjanu huſazu pjecżeń dżenſa, knjeż Brenkmann, a k tomu nowonathkrjeny ſudk!“ ſawoła pinczník, kotryż runje w durjach reſtauracže ſtojeſche, ſapiſowarjej nimo duży, a tón ſebi tola mału próżu wjedżerjeſche, ſo by tajkemu ſpytowanju njepodležał. Ale ponyſlo na ſwoju żonu ſo jemu poradżi ſo pſchewinycž, a wón tiwchny ſ wotmachnjenjom ruki khwatajży wokolo rózka.

Hdyż do domu ſaſtupi, njeſbu jemu cžaſa, ſo dołho we praſchowacž; pſchetož jeho żona dżerżeſche jemu wotewrjeny liſt napiſchecžo a wołaſche ſ dobyczerſkim hłoſom: „Liſt woi wuja Hoberka ſ Ameriki! Wón pſchińdże ſem!“

„Brjedy hacž tón“ dożdże, budżech na kóżdy pad hižo doma byl!“, ſawoła Brenkmann njerſazny. „Tohodla tola njeterżebam ſo ſtacž njeſwěrnu ſwojemu ſtaremu nałożej a bjez wobydlenja domoj hnacž. Hdyż niczo dale ważniſchcho njeje ....“

„Wěſo je něſchto ważne. Cžitaj jenoż!“

Sapiſowar poſtuchaſche, pokracżowaſche pak potom ſ tym ſamſnym njerſazným hłoſom: „Nó, ſchto to dale? Muj dże na nětkaſi cžaſ ſem pſchińcž a proſy naſ, we naſlepſchim hoſcženju ſa njeho jſtwu wotnajeż. Mi ſo ſda, ſo to tola tak nuſne njeje.“

„Ale, Ludwiko! Je-cże dżenſa Twój rozum zyle wopuſchcził?“ ſawoła Walpora, ſ porſtom na cžoło pokaſujo. „Je to wopraudże trjeba, ſo twoju kedżbnoſcž wobżeje na poſledni dżeł liſta ſłożu.“ Tam rěka: „Sym bohaty muż, ſ kotrehoż jenickim pſchecžom je, ſo je jeho pjenjeſy do dobrych rukow pſchińdu. Tohodla dyrbiju ſo k ważnej krocżeli roſbudżicž, kotruż dżeń pozdżiſcho w ſtarej domiſnje, hdyż ſym hebi wſchitko derje pſchekłada ſwědomnje wolił, ſcžinicž.“

„Schto něſto tomu prajiſch?“

„So ſo mało wo tutu krocżel ſtaram“, bórzeſche Brenkmann.

„Tak? Ja myſlu, ſo cži njemóże wſcho jene być, do kotrehoż dybjała ſo wujowe dołary ſypjaju.“

„Ach ty mój Jemerżicko, ſchtó dha może wědżecž, kajke pſchedewżaca wuj ma?“

„Schto wón dże? Wón dże wſo ſwój teſtament ſcžinicž.“

„Sſwój teſtament? Hdże też to je taſke něſchto napiſane?“

„To tola zyle jaſnje ſ jeho zyłeho liſta wuhładża.

Każ ſkamjenjeny woſta Brenkmann ſtejo. „Mèni wón to?“ wopraſcha ſo potom ſ dołhim hłoſom.

„Ale to je tola jaſne każ ſłónco. Schto by hewak mohł druhe měnicž?“

„Woprawdże ... pjenjeſy w dobrych rukach ... po dobrym rosumyſlenju ... ſpědomitem wolenju ... haj, haj! Ale hacž ſmy to runje my, na kotrychż ſebi myſliſ?“

„To budże na naju mudrokeji ſaležeż. Na żadyn pad njeſłuchnuj pſchidacž, ſo do hotela poczehnje. Ja pſchiprawju naju naſlepſchej ſtwi, a wón budże ſ naſchim hoſcžom.“

„Ale lube dżeżo, ponnyßli, ſchto to płaceſi!“

„Wulke ſamery żadaja wulke ſrędži. Mój dyrbimoj do cžaſa, hacž ſem pſchińdże, trochu bóle ſluſniwej być.“

„Ojiſchcže bóle? Ale to je tola zyle njemó ...“

Tu wotmjelkny ſapiſowar pſched khoſtażnym ſpohladujejom, kiž ſapopadny.

Njeda ſo tola na żane waſchnje dwełowacž, ſo ma wuj Hoberg naju ruzy ſa prawej“, roſbudżi Brenkmannowa. „Wjeſelu ſo nětko, ſo njeſłyſnoj ſwoju dowolnoſcž ſ Lenżynemu ſtudej dakoſ. Młody korcženjeż je drje pěkny „ſchikowny“ cžłowjek a też niż runje khudy, tola nětko możemoj ſebi nětchto wiaży żadacž.“

(Pokračowanje ſcžehnje.)

wotendże, pschetoż kulka nehdże dwoń wot jeho wobliča nimo sjedże. **Polizija** anležnosć pschepytuje. Schtóž może nješchto bliže k temule padej prajicź, njech to kriminalnej policiji wosjewi.

S **Krjeblje.** Sandźenu sobotu wječor hrajesche tu serbowanske towarstwo sastupnikow z Nitzkeje pola Biebrachecz dźiwadło. Pschekusy Nětčza z wjetschim dźelom žiwosje swojeho tam też běšche. Tule składnosć paduschi wuzkichu. Spytachu najwjetšoźu do sadnich duri pschedawatnje běrnu wumjerśacź. Wumjerśachu k temu z zentrumskim nješobom dwě dźerży. Tola to jim pschedołho trajesche. Dóndźechu hej k ratarjej Pětrej po hnojowe nošydło a sakśechu, tute jako rěbl wunźiso, z wokkom wyšche duri do pschedawatnje. Tu sebrachu wjazy tyšaz zigaretow a wjetschu dźělbu sakkolatoh, stykachu wschо do jeneho jahtowego měcha kotrež běchu wuprędnili, wotaukkuchu hej durje, w kotrychž kmeć hschе a podachu jo, kaž před jahlowych sornjakkow dopokasa, po dróhy k polnoza k Ruchwaldej. Dwě wožobje, kotrejž běschtej pola Nětzez doma, niczo njewytnjeschtej. Sćitbodźiz (Michałkez [Kowarkez]) poš, kiž je jara dobry stražnik, běsche na druhi dźeń khory. Jemu žu paduschi wšeze nješchto jedotze k franju dali. S policajskim pjsom sa padnchami hladźicź, by bźez fmyšla było, pschetoż zyku nóz ho dschekowasche. Wobkradnjeny je sa wuzsłédźenje paduchow 50 hriwnow mjta wustajił.

Se **Sleho Komorowa.** S pohórschenjom wobkedźuja hižo nětkore dny nimoduzy ludźo a wobnydlerjo na Kschižnej dróhy, kak so pjane młode holzy z zigaretu w hubje wot pjanych pacholow po haśy wodźicź dawaju. Tole počinanje wurosćе ho wošebje žobotu k sjawnemu pohórschkej.

S **Njedźichowa.** Tudomny farar Pól śwjeczesche sańdźeny tydźeń swój 25ětny jubilej swojeho sastupnistwa pschi tudomnej katolskej farskej zyrkwi.

S **Hródka.** Dźěłacźer Schimenz, kiž pola tudomneje Heimbergerez firmy dźěła, śwjeczesche swój 25ětny dźěłowy jubilej. Jeho firma jemu pjenježny dar pschepoda.

S **Rólanow.** S pschetwarjenjom je ho tudomne dwórnischczowe twarjenje powjetschiło. S pschitwarjenjom žu ho nutskowne městnoście wobschérnische sčinike. S tym ho sajimam sławneho wobkhoda žłuži.

Nalčču napŕečo.

W Budyschinje, 22. febr. 1926.

Hižo psched wjelelonmaj žu na brjózkach, hdźež ho błónczko wožebje staja, p r ě n j e f i j a l k i sakśěše. Sa nasche kužiške wobstejnosće po pralwom khěžro sahe, njedźiwajo na mitu symu. Njejsmy tola nad Rheinom, pschi Bodanskim jězorje (Bodensee) abo nad Njekarom, hdźež mandlowe schlony druhdy hižo hrjedy maleho rózła ćwoju kśějaju pychu rosćiwaju a zyke brjohi je śnéhbělym cźerwjenotym schkelwjerom mandlowych schlomow po pokalaju. Samy w Sprewinym dole a kruczišče wjedro śwjeżeni. Ale khtuchа syma, kotraž k śwjezemu kónzej khwata, běsche runje tak mila kaž losička. Symny sport, kotryž w horach a dołach, na hatach a jězorach ho wukonja, słorži a žałoscź. Schto je jim syma, hdyž móža jenož na nětkotrych njedźelach se śwojimi śnéhkanmi do hór. Tajkale syma zyła žana njeje, tamnaj tydźenjej śnéha na tym niczo njewuporjedźiłej.

Tu a tam je ja wjeżerawschim ho horach śnéh podnył tak w Krkonošach, samo khětro wjele — nasche kužiške hory śteja dale w śwojim schérem kabacze —, ale tu je hižo wichо pschepośże. Hdyž hižo ho fijalkowe kwéżele kupnja a śnéhowki w sahrodach ho schćipaja, potom je ś woprawnym wobrazom symy n i m o. Hižo widźimy ś naschimaj śmitskowymaj wocźomaj d r u h i w o b r a s ś naschich kužiških hór: na ladach hórkich wjeskow kśěże hižo we wschelakich barbach nałětna barbicźa. Na horach žaje śnéh pod cźopłymi błónczitymi pruhami a rěcźi schumja wótrje do doka. — — Hischcze njeje tak daloko, ale dołho wjazy cźakacź njebudźemy, dźiwajo na mile wjedro.

Mały rózł khila ho śwojemu kónzej. A ś nim słónca ho mnohe sanwjeżelenja — w katolskej zyrkwi stawa ho to hižo wot popjelnjeje śrjedy. Maskeradły su w městach dale, ale wone njejsu to kaž w prjedawschich, dowólnischi letach. Pschejata tłoczi hospodarske położenje, wulke su starośće, kotrež ho też do mnohich śerbskich śwójskow sarjadnuje. Zane waschnje prjedawschich wobkuśtacych balow w měrowych dnjach.

Dny žu dźěłsche a śwětliśche. Bóle a bóle poczina Boża śtworba śwoje bohatośće wotewinjeź. Pupti a kopjeschka tłocźa ho na śwětło. Bós ma hižo tółste selene pupti, kaž by sa dwě abo tři njedźele sakśěcź dyrk. Puczowace mušeliczki hibaja ho we wutrobach. Ale jenož śnehe pucze, schcześći, drohi! Nětkole sapadnjesch do błóta a njerjada, druhdy samo na drohach. Hischcze khwilku a rjane nałěcźo ś ptaczkami a kwětkami sacźepnje do kraja a cźłowjeka wutroba budże ho radowacź na bohatstwje Bożeje śtworby.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 23. maleho rózła 1926.

Wječerawsche kurzy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,11
1 jendźelski punt	20,40	100 cześkosł. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,74	100 pólsk. markow	52,13

Efekty wječera na Berlinskej bursy dale dele bijachu. We statnych a wójnskich požćežonkach njeběše wjele kupje. Wójnska požćežonka kleśnu na 3,57 hr. sa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki běchu wječera sa khlébowe žito wo nješchto malo pschećeżelnische. Sa to kleśnyschtaj wo nješchto malo jećmjeń a wowsu. Wječera płaćeżene zentnar.

w Drjezdźanach:

pschenicy 11,85—12,10 hr., rožli 7,20 hacź 7,45 hr., jećmjenja nałětnjeho 9,10 hr. hacź 9,60 hr., wowsa I. 8,90—9,15 hr., II. 8 hr. hacź 8,75 hriwnow,

w Berlinje:

pschenicy 12,30—12,40 hr., rožli 7 hacź 7,35 hr., jećmjenja nałětnjeho 8,20 hacź 9,40 hr., nahwmnuteho 6,80—7,20 hr., wowsa 7,50—8,00 sł. hriwnow,

w termijowym wikowanju

sa měrz: pschenicy 13,05—13 hr., rožli 8,02 hacź 8 hr., wowsa 8,50 hriwnow,

sa maju: pschenicy 13,30—13,25 hr. rožli 8,62—8,55 hriwnow.

Na pschedań.

Kolo motorske w Dobroschi čo. 8.

Mrośata žyzne w Krónju čo. 5, we Sarećzu čo. 7.

Sćenno, 25 zentn., w Kschidole čo. 8.

Žiwnosć, 30 kórzow, we Ssmjerdźazej čo. 14. — Žiwnosć, 18 kórzow, we Wóschowje čo. 9.

Mloda krowa, Burkert w Dźěžach.

Benzinowy motor, 12 PS., kśeżi dwór w Schćeńzy.

Radioaparat w Cźornym Khołmzu čo. 29.

Komje žyzne, aluminiiowa twornja we Lutach, wobhladacź wschédnje wot 5 hodź. popołdnju.

Sso pytaja:

Wotrocźk, kubleŕ Gersch w Njesnarach.

Hoźza do domu, Noczolbowa we zyhelnizy bratrow Weiß we Wojerezach, hosćeńz k „Slotej łótwizy" we Wojerezach.

Sśěndnizy na pschedawanje:

We **Delnim Wujschdże** w Haschkez hosćeńzu schwórtk 25. 2., dop. w 2 hodź.: schćitacej maschinje, 2 kochi a wschelaki cźapor jędźnych kokoło.

We **Hermanezach** w hosćeńzu schwórtk 25. 2., dop. we 11 hodź. 3 mužace a 2 žonjazej kolesi, zentrifuga.

We **Łazu** w hosćeńzu pschi torhoschczu schwórtk 25. 2., pschip. w 1 hodź.: 3 mužace, 2 žonjazej kolesi, schijaza maschina, kowańśi aparat a wschelake moble.

We **Kulowje** schwórtk 25. 2., dop. w 10 hodź. w Népkez korczmje: walach.

We **Cźelnom** hrjedu 24. 2., pschip. w 12 hodź. w dworje popoweje fabriki firmy Robert Glöckner: 471 metrow drjewa k tocźenju.

We **Miebjelcźizach** w tamnischim hosćeńzu, dop. w 10 hodź.: konja a dwě krowi.

Pschedawanjow. njebudu:

we Ssernjanach hrjedu 24. februara: 2 świnjeći.

Drjewowe aukzije.

We **Wjerschkowskim** rewěrje w Klaudez hosćeńzu w Niedźichowje pjatk 2. 2., wječor w 6 hodź.:

8 mtr. wuzitkowych klumpaczow,
29 palnych klumpaczow,
110 mtr. walczkiny a
86 mtr. pjenkow. (Wschitko je khójnowe pjenki też schmrzkowe.

Drjewo žłuschi Kamjenskej měschczańskej radźe.

Póndźelu, 1. 3., pop. w 3 hodź. w holi pschi holi w Zuitkez łuczinym hacze pola Wojerez žyzne kuluchi a žyzne halosy.

Dobrowólne pschedawanje.

Na **kuble** w Mučzowje śrjedu, 24. 2., pop. w 3 hodź.: wschelaki rólny grat a ratarske a hospodarske maschiny (pjokanje rěsaze, wěsaze atd.).

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki měrne pschi njepscheměnjenych płaćiznach. Tendenza jara cźicha.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Kilo a wešitowe hmyzo wo nimi ako 1000 kg, hewak 100 kg, płaćizny po klótej hriwnje.

	22. 2.	20. 2.		22. 2.	20. 2.
Pschenica	245-248	243-246	rapš. wošuchi	14,75	14-14,75
rožla	142-147	141-146	poch. melasa	8,00	8,00
nałět. jećmjeń	164-188	160-190	ferabella	23,50	—
nał. jećmjeń	136-152	137-153	cźerwjace kružki	14-14,60	14-14,50
wowsa	150-160	152-162	hurzy	20-20,50	20-20,50
kukurica (Mais)	189	—	woka	24,00	24,00
pschenična muka	32-35,25	33-35,25	šany wošuchi	20-20,00	20-20,00
rjana muka	22-23,25	23-23,25	mědre łupiny	12-12,50	13-13,00
pschenicz. wotr.	10,20	10,50	žołte łupiny	14-14,50	14-15,00
rjane wotruby	9,20	9,20	syno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
rapš	340	345	słoma, rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane žymjo	—	—	„ pschenicz.	0,70-1,20	0,70-1,20
hroch	22-25,00	22-25,00	„ wowsina	0,90-1,35	0,90-1,35
pjelušchi	20-21,50	20-21,50	„ jećmja	0,80-1,25	0,80-1,25

Drjezdźanska bursa.

Pschenica	237-242	k ś r n a g e k r u š k i	16.00-16,50
rožla	144-149	pschenicz. wotruby	10,00-10,90
nałětni jećmjeń	182-192	rjane wotruby	9.60-10.80
nałymski jećmjeń	—	pschenična muka	37.00-38.00
wowsa	160-175	rjana muka	24,00-25,00
cźerwjeny Dźeczel	220-250	woka	27,00-28,50
rapš	330-340	pjelušchi	25.00-26,00
kukurica (Mais)	195-200	hroch	27,00-28-50
suche truhanczki	10-10,25	zokrotne truš.	17,00-19,00

Płaćizny rěsneho skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

22. februara 1926. Płaćizny po zentn. a sł. hriwnach.

Skótne dnježny a wojnamjenjenje.

Woły: 120.

Połnomłasne, wukormjene, najwjetscheje rěsnele hódnosće hacź do 6 lět	48—50
Młode mjasne, njewukormjene, starsche wukormjene	41—45
Mjenje wukormjene młode, derje pjezowane starsche	31—36
Mjenje pjezowane wschelake starsche	24—26

Byki: 203.

Połnomłasne, wurośćene, najwjetscheje rěsnele hódnosći	60—61
Połnemłasne, młódsche	45—48
Mjenje wukormjene młódsche a derje pjezowane starsche	40—43
Schpatne	35—38

Jałowje a krowy: 222.

Połnomłasne, wukormjene krowy najwjetscheje rěsnele hódnosće	47—49
Połnomłasne, wukormjene jałowje najwjetsch. rěsnele hódnosće hacź do 7 lět	40—45
Starsche wukormjene krowy a derje wuwite młódsche krowy a jałowje	34—36
Derje pjezowane krowy a mjenje pjezowane jałowje	27—30
Mjenje a schpatnje pjezowane	20—26

Cźelata: 792.

Najlepsch. wukormjene	67—70
Mjenje wukormjene a taste wot lóna	62—65
Schpatne	50—55

Wowzy: 730.

Młódsche a starsche wukormjene	50—55
Starsche wukormjene	42—48
Mjenje wukormjene (Mezzichafe)	30—36

Śewinje: 2095.

Połnomłasne, wobešitych rafow a jich cźežkosćow, hacź do 1½ lět stara	77—78
Butermjesne	79—80
Mjasne	73—75
Schpatne	70—72
Nazzy a kubrotki	60—70

Naličču napŕečo.

W Budyschinje, 22. febr. 1926.

Hižo psched wjelelonmaj žu na brjózkach, hdźež ho błónczko wožebje staja, p r ě n j e f i j a l k i sakśěše. Sa nasche kužiške wobstejnosće po pralwom khěžro sahe, njedźiwajo na mitu symu. Njejsmy tola nad Rheinom, pschi Bodanskim jězorje (Bodensee) abo nad Njekarom, hdźež mandlowe schlony druhdy hižo hrjedy maleho rózła ćwoju kśějaju pychu rosćiwaju a zyke brjohi je śnéhbělym cźerwjenotym schkelwjerom mandlowych schlomow po pokalaju. Samy w Sprewinym dole a kruczišče wjedro śwjeżeni. Ale khtuchа syma, kotraž k śwjezemu kónzej khwata, běsche runje tak mila kaž losička. Symny sport, kotryž w horach a dołach, na hatach a jězorach ho wukonja, słorži a žałoscź. Schto je jim syma, hdyž móža jenož na nětkotrych njedźelach se śwojimi śnéhkanmi do hór. Tajkale syma zyła žana njeje, tamnaj tydźenjej śnéha na tym niczo njewuporjedźiłej.

Tu a tam je ja wjeżerawschim ho horach śnéh podnył tak w Krkonošach, samo khětro wjele — nasche kužiške hory śteja dale w śwojim schérem kabacze —, ale tu je hižo wichо pschepośże. Hdyž hižo ho fijalkowe kwéżele kupnja a śnéhowki w sahrodach ho schćipaja, potom je ś woprawnym wobrazom symy n i m o. Hižo widźimy ś naschimaj śmitskowymaj wocźomaj d r u h i w o b r a s ś naschich kužiških hór: na ladach hórkich wjeskow kśěże hižo we wschelakich barbach nałětna barbicźa. Na horach žaje śnéh pod cźopłymi błónczitymi pruhami a rěcźi schumja wótrje do doka. — — Hischcze njeje tak daloko, ale dołho wjazy cźakacź njebudźemy, dźiwajo na mile wjedro.

Mały rózł khila ho śwojemu kónzej. A ś nim słónca ho mnohe sanwjeżelenja — w katolskej zyrkwi stawa ho to hižo wot popjelnjeje śrjedy. Maskeradły su w městach dale, ale wone njejsu to kaž w prjedawschich, dowólnischi letach. Pschejata tłoczi hospodarske położenje, wulke su starośće, kotrež ho też do mnohich śerbskich śwójskow sarjadnuje. Zane waschnje prjedawschich wobkuśtacych balow w měrowych dnjach.

Dny žu dźěłsche a śwětliśche. Bóle a bóle poczina Boża śtworba śwoje bohatośće wotewinjeź. Pupti a kopjeschka tłocźa ho na śwětło. Bós ma hižo tółste selene pupti, kaž by sa dwě abo tři njedźele sakśěcź dyrk. Puczowace mušeliczki hibaja ho we wutrobach. Ale jenož śnehe pucze, schcześći, drohi! Nětkole sapadnjesch do błóta a njerjada, druhdy samo na drohach. Hischcze khwilku a rjane nałěcźo ś ptaczkami a kwětkami sacźepnje do kraja a cźłowjeka wutroba budże ho radowacź na bohatstwje Bożeje śtworby.

K njezbožu na autowej čarje z Budyšina do Kamjenca.

Na krótke napraschowanje sapódzlanja Becka w krajnym śejmje je finanzne ministerstwo pišonnje nihdże tole wotmolwiło:

Nieje wérno, so auto njeje dospołnje śpuschczonny we wobkhadze był. Tele mjeńsche wosy, kiž so hischcze na statnych autowych cźarach trjebaju, su ś dźěła w dowójnskim cźasu, i dźěła pak w létach 1918—1921 twarjene. Wšo njeńsja na techniskej wyšokosći nowych wosow, su pak we wobkhadze dospołnje wěste. Wěźmy-žtoni su śwětliśili, so je wós bjez poroka był. So je so śpinadłowy powjas rostorhnył, pschindże wot toho, so je wós, hdyž je pschez pschérow sajeł, se śpinadłowym powjasom do kamjenja abo drnheho wótrebo sajeł, ś cźimž je so powjas rozérnył.

Pola wschěch sakkich automobilnych cźarow su hnydom wschě wosy pschepytali a namakali, so je łóžeń wós dospołnje śpuschczowny. Też starsche wosy, kiž pak po mjenje wužiju, so kedźbliwje pruhuja. Hdyž wotpohlad wobsteji, so maju so stare wosy jenož jako wunpomhańske wosy wužicź abo maja so pschedacź, dha je to jenož tohodla, dokelž njejsu tak runne kaž nowe, so bychu wobkhodej, kiž je ś tłwitenni zara wulki, dohapałe. Też sticka nowe wosy wjazy pschijomnosće sa puczowanjach.

Kak śpuschczowne wosy wopraudźe su, widźimy ś tego, so ś nimi wot 1. januara 1920 hacź žem nichtó śmjerniże śnjeschožił njeje a so je so psched Prěcźeczańskim njeńsom ženje wohoby do wjetschego stracha pschijinjeśe njeńsu. Nětkle 30 wohobow je je łohaj franilo. To pschindże na 390 000 wołenych wosow nihdże jene łohke franjenje.

Po měnjenju finanzneho ministerstwa trjebi wina na njeńsoh w Prěcźezach wjednika, kiž njeje wo jenm śnatych pschedpisnjach pschi pschejećenju Prěcźeczańskeho sawinjenja nuśne napraway pomałujećenja wobkedźował. Je kruch horh pschesnéschnje dale jěć a hakle potom nahśe śpinal, łdyž bę wós pschewinuku śpěschnosći nećł. Tola ś nuźnym świnadłom hacź k sawinjenju njedoje, so bo wosowa śpěschnosći dosć pomjeńschi. Je też śpytał motor se 4. do 3. khoda pschestajicź, schtaj so jemu pschi wulkej śpěschnosći też wjazy njeporadźi a ś cźimž kónjkrótnoo nad wosom dospołnje śłuži. We wulkosći je wjednik zyłe na nohowe śpinadło sapomnił. Wós bo potajkim dosć śpinal njeje a je pschez pschérow sajeł, śpytnu hałosu wot schtoma wottemił, ś cźimž je so wós na bok storcźił, so słónczne je powaśił a so kruch po semi śmwał. 27 śét stary wjednik na nuśne wjednikowe wopśihma łižo wot léta 1918 a je dołhe léta jećołił. Jeho su łindoom puschćeli. Ssudnikje jednanje pschecźiwo njemu hschcze njeje słónczene. Statne autonobilowe sarjadnistwo žana wina njetrjechi ta wobžarowanym njeńsoh a njemóże rěcze wo tym bycź, so śmě puczowanje wobzbłeschnow wjednihnym wobkhoda njerodne pschinjeńenje do stracha wunjelowacź.

Najnowiše z cyeloho swěta.

Němska Ruskej 300 miljonow hriwnow na tři léta požći. Sa tule sumnu Ruska němske twory nakupi.

*

Bolschewiskiska Ruska je po pchipowjedźenju pchezjiwobolschewiskiskeje samostatneje Mandźurskeje wotmolwiła, so je ho Mongolska k Ruskej pschińamła.

*

Prjedawschi kral Ferdinand je ho we Minje ś někotrymi śwojimi pschiwiśnjowarjemi ś bolharskich politikow setkał.

*

We Minje su intranzinalneho bankowneho paducha, kotryž ho Dimitrij Scheweženko njemuje, pschi paducźstwje sajeli. Wón bandu nawjedowasche, kotraž je někotre léta banki nadpadowała a wurubjała.

*

Japanske kujezerstwo je pola firmy Siemens a Halske w Barlinje automatiske telefoniske pschiprawjenja sa měsće Kobe a Osaka sławało. Skafanka pjecź miljonow hriwnow wuczinja.

*

Cźiptowska łódź „Funha" je na jěsće ś Konstantinopla do Galaza dliśo tunnmjeńo brjoha ho rosbiła. S 80 puczowarjow je ho jenož 30 mohło wutkowacź.

Prěnja dymka.

Napisał J. Jeschke-Hrodźišćanski.

Sso hnĕwajo hrdźejcy Jĕwa w paradizu pod palmu. Wšitko runje zbyło dźeń stara a tola hudźeše so, hdyž so wona wróći. Wuhlesche žrĕbi, so so Adam skandaluje podźerži.

„Mi rjekło pobrachuje", bĕ won prajił.

Jĕwa bĕ hłuboko ranjena. „Tu nĕtko pĕchi nim hrdźo zhokani, hač budźe mi nĕšchto wo luboszi prajeć, a tónle barbar liczi swoje rjeka! Haj, tak žiwjenjowi su woni wjchitcy! Snadź dźe hatle jeneho kamjeho, ale woni wjchitcy su tajzy!"

Roshorjena so pospĕchny a wostaji Adama kamjeho. Pod krajnej palmu dźejsche so nĕtko wuplakać. Ale tu bĕ so tež hižo had pĕchitczeł, jej do mucha schukotaja:

„Jĕwa, čłowjesce dźĕćo, njepłacaj, dam tebi žrĕdk, kak możesch muzi do sadwĕlowanja zahnać!"

„Haj, wulkotnje", słychny Jĕwa, wuplakajo. „Dyrbju jemu trasch wĕcej wudrapaczs?"

„Nĕ, nĕ", schukotasche had. „Dyrbiisch j nim hnĕwna wjesć!"

„S nim hnĕwna być? Haj, to je nĕschto błódke! Proi mi w jkoku: kak mam to cyniczs?"

„Ani łžowa njedyrbiisch j nim porĕczeć!"

„Oh, kak wobczežne je, niz rĕczeć, myślisch žebi ty, so móże so žónska toho wostajicz?"

„Njeje to tola na wjchitke czasy: A potom tajku łschiwu hubku sczinisch — —".

„Njeczinni pak nje runje tole wohidnu?"

„Nalwopak, to sczini tebje runje luboszu."

„Luboszu? Haj, schto to je? Jenje hischcze wo tym njeslyschach!"

„Njedyrbisch mje pschecjo pschetorhnyczs, Jĕwa! Tuž, jczuj łschiwu hubku, a hdyž na tebje sawĕczi, jenm łhribjet pschiwobroczs: hdyž chce cji hubku dacz, storcz jeho na bok!"

A Jĕwa šmuczowa'che so tej hižo, prawje derje łschiwu hubu czinicz. Ji njebĕ tej trjeba, to dołho šmuczowacz, — Hrodźiwnje, bĕ k tomu prajse wobdarjena. — —

Adam leżeschе w tu chwilu na druhim kónzu paradiża pod kżejzajnu kokom, zybajo czełunje jeho łopjena.

Schto wona jenoż ma? žebi myślesche. Ja ji tola niczo czinił njejsym. Wona je j najspodźiwnischim swĕrjatkom, kotrejž hacz do dźenża w paradiżu nadeńdżech. Po prawom dyrbjał ju do wody cżišnyczs! Haj, to budu tej czinicz! Sso pschecżekuje šmĕjkotaja, hrajasche dale s łopjenom, žebi myślo: „Nĕ, tole pak sczinicz njebudu, wona mohła trasch pschi tym namokniczs! Ma tola tak nĕžnu kóžu... Ale czehodła pak je tajka khrobła? ... Budu jo tola sczinicz... Nĕ, radsčho to njesczinu, abo sczinu je tola?"

Adam bĕ jara njesbožowny. Psched stworjenjom Jĕwy bĕ pschezo zyle derje wĕdźał, schto chze, ale tak dołho hacz jeho rjeko wokoło bĕhasche ... „Bych trasch ras k njej skok a jej dobre słowa prajił? Nihdy. Haj, to by so jej prawje łubiło: Adamje, pokaj, so sy muż, zyły muż. Wona ma ke mni pschińcz! Ja bĕch tola najprĕdzischi we paradiju. Je-li pak wona njepschińdże?... Ma tola wjerdu hłowu ... Haj wschak, wona tola pschińdże. To rĕka: s cżejka móju žebi myślicz, so pschińdże. Njeczy je, kaj chze! Nihdy na nihdy pak prenjeje stoły njeseczinju!"

Se żelesokrutnym samyślom pospĕchny so Hadam, so by sa Jĕwu hladał.

Nantka ju tež bórzy pod kražnej palmu. Sawite łopjeno nĕczesche hischcze w ruzy. „A je-li mje hnydom je paradisa wucżerja", praji Hadam, „ja na nju njesarĕču". A tola schepłasche łuboscziwje: „Jĕwa, luba Jĕwiczka, łkyschischch nje?"

Jĕwa wotwobroczi so wot njeho.

„Jĕwiczka luba, twój Hadamczeł tu je. Twój maly pĕkny Hadamczeł."

Jĕwa pak łdychowasche žakostnje, kaj bĕ ju had powucził. Pschi tym tłóczesche swoje wobliczo do trawy, so by so łmjecza łdjerżecz mohła.

Saftrożeny połkili so Hadam k ujej: „Boli trasch tebje nĕschto? Oh mój Bożo, njedawno bĕ jedyn rhinozeros (nošorohaŕ) na khripu łthorjeł! A tu pod palmu je prawje wĕsełkojte! Proj jenoż łkowczko, proschu tebje, mój jandżelko!"

Prowótza Adama tak tschepotaczs widżo, mĕjesche Jĕwa tola s nim hobużelnosczs. Bĕ wschak prĕnja żona a njesnajesche žónsku strategiju hischcze tak derje. Jeje dżowki to hižo lĕpje wĕdźa.

„Sšym syle strowa, mój Hadamje. A nĕtko mje jamu wostaj."

Tola niż prjedy, hacz mi sajo dobra njejsy."

„Tuž łym cji dobra! Ale nĕtko dji."

„A mujednanjsku hubku, Jĕwa? — —"

„Snadź jutsje, wostaj mje, mam łkowubolenje!"

„Budu to tebi j hubczkowanjonc sakĕkowaczs!" — — „Njedótkaj so mje!" Stany a dżyjesche dale hicz. Tu pschińdże Adamej nowa myślj. „Je-li mi njechasch hubku dacz, daj mi j najmjeńscha hubku j daloka."

Jĕwa žebi tole pschemyślli. Hubka j daloka, to je nĕschto zyle nowe, a nowosce żony pschezo jajimuja.

„Hubka j daloka, schto to je?"

„Zyle jednore tole, moje rjebleschko. Wośmu tole sawite łopjeno do rta, a ty dasch potom tammemu kónzej łopjena hubku."

A dokelž Jĕwa hłupeho Hadama, wschitkim hadam łkubu, tak jara łubowasche, pobubiczkowa kónzej łopjena tak wóhnitwje, so so żełticzż pocża. S erta Hadama żórlesche wóhnjowa, wonjata mrócżeł.

„O, to je dobre", prajesche Hadam so łmĕjo a zomasche łopjeno.

„Njech też ja ras pozonam", proschesche Jĕwa. Ale jej to njesłodżesche; pschełoż njebĕ hischcze zyle moderna żona.

Naschemu Adamej so łopjeno tak spodobasche, so łožby dżeń 5 abo 6 łopjenow nawi. Had pak ho kuhasche potmy hnewa do žiwoje wopuschc. Zyle podarmo bĕ Jĕwu nawucził, Hadama pschez łóstika wjesanje do sadwĕlowanja pschinjeżeć. Pschetoż, hdyž nĕtko jako ras łóstika wjasasche, japali žebi Adam tajke jasełhlido so łmĕjo, a tak cżinja mudri Padamłoje to dźenża hischcze,

Listowanje.

L. Fr. Waschа żona njeje po łmyślu sakonja j Waschej pschirodnej maczerju pschiwuslna. Je-li wona Waschej żonje w testamenczje nicżo njewotkasa, dha pschisłuschnje sawostajenstwo nĕhdy na jeje pschiwuslnych (bratrow, sotrow abo tuzych dźĕczi).

Do **Kulowa.** Pschi 60% wumĕtku hástanjecze wot zentnarja rożki 60 puntow bĕłeje muki, 10 puntow cżornjenje a 25 puntow wotrubow, 5 puntow łhubja so pisches prócżenje. Sa 276 puntow rożki brje so we Wojerowskim wokrjesu 3,30 hr. sa mĕcże płaczi. Sa tute 276 puntow rożki macze dóstacż 165 puntow muki. 68½ punta wotrubow a 27½ punta cżornjenje muki. Maja so 165 puntow pjez, hdyž so 10 puntow muki k wuwalkowanju wottżicżi. 155 puntow muki dadża so tamnischch wobsteinjenscach 232 puntow cżesta. Wjches pjecżenje łhubja so 24½ punta so pisches pjecżenje łhubi a tak dóstanjecze 222½ punta derje wupjecżenego chlĕba. We wulkich mĕschczanskich pjekarnjach liczi so pschi 60% wumĕtku wot zentnarja rożki w pschereżku na 80 puntow chlĕba.

Swójbne powĕsće.

Sslubjenaj: Ilsa Gottschewskа a Erdmann Schott, wikaŕ w Niskej.

Semrĕli: Madlena swud. Bjenadowa rodź. Nychtarcz w Hněwoschezach, 6 7lĕt. — Jan August Pjetasch, wuměnkaŕ we Wulkich Dobżecach, 76 lĕt. — Gertruda Liddy Stárizowa rodź. Kingez w Budyschinje, 50 l. Klara Wiczasez w Bĕlej. — Fryz Alfred Wagner we Lubiju, 27 lĕt.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Ssudnistwo pschesłuchowanje.

Schtwórtk 25. **februara** 1926, dop. w 10 hodź. maja so w pschesłuchowańni na ssudnistwje sczehowaze wĕzy sa hotowe pjenjezy pschesłuchowacz:

Truzawa, zyklowcta, rowowy pomnik j pĕskowza, 2 zent. zokowych tworow, 200 kuskow jadriwego mydła, drumy walacy, 2 łindaj karamelowcje macżiny, 25 sitrow malenowcje ehjezny, wschelake meble, kaž błido, stólzy, pisanske błida, kredenza, błido sa hracże schacha, bufeje, sczezay a hrajerski czełunik, kuchinske błido, regale, thamowy, schpihelc, sofy, brasowe stojadła, stoły, taflojta waha, wschelake likery a wina, mużaze jĕdne kolo, Boschiti magnet S. N. 4, lampa sa klubowe a sa pisanske błido, 2 mĕchaj fiwrcho koseja, 2 klawĕraj, schijaza maschina, 4 pisanske maschiny wschelakich systemow, 2 elektriskej khachli, wschelake radiowe aparaty, dwojopschczahny pjeraty nakładnisti wós, 2 wopobinskej waży, 2 hnjowej khamoraj, 2 lĕhanskej sofje, płyschowa garnitura, 110 dejkow 25 mm. × 25 cnt., pjenjezny khamor, wulki sidżeny salonski schpihel, wjetscha dźĕlba wschelakoraz barbjenych żonjazych braktowych tkaninow, 100 rjagulĕr. pschimadkow, dźĕlba worzłowych rolow, 4 wobliki sa motorske kola (njebarbjene), motor 5 konj. mozow, nĕhdże 12 kbm. khójtowych desskow, garderoba bjes schpihela, 9 cżerjenskich rjemjenzow, schrubownik, 4 truznizy sa samkarjow, dźĕlba samkarskeho gratu 20 schwomow sa myjece autow, 15 kg. wosoweho łala, por wosowych łatarkow, wolijowy wobraz (zjarjej w Palowje pola Biskopiz), spanski pschikrywa j wjelkibudowych kożutow, harmonium, dźĕlba wobrucża, akowa tosha, wulka dźĕlba textilowych twarow, 2 frukowanjsej maschinje, 5 autowej waschecże, wóz na 2 kolejomaj (j gumijowymaj wobruczomaj).

dokartowy twar.

Ssudnisti wukonjeŕ hamtskeho žudnistwa w Budyschinje.

*

Ssudnistwo so pschesłuchowanje sa hotowy pjenjez pjatk, 2. februara 1926, dop. w 10 hodź. w łkale w Nowym Brunju k twarskich budowu a nĕhdże 60 kbm. granitowych łamanych kamjenjow.

Ssudnisti wukonjeŕ hamtsk. žudnistwa w Budyschinje.

Přirunanje němskich a łužanskich Pschirunanje němskich a łužanskich pismikow za pisanje a čitanje: pißmikow sa pißanje a czitanje:

c=ž, z=ś, s=ź, č=cź, é=cś, š=sch, ř=sch.

Serbske a němske spěwarske a šulske knihi

ma w bohatem wubjerku

Serbska kniharnja w Budyšinje

na Lawskich hrjedach.

Konditorija — kofejownja „Edelweiss" w Kamjencu

Zwingerska hasa 14 měj.: Arno Grüger dalokorĕč. 163

poruča swoje

přećelne rumnosće k bohatemu wopytej.

Najwjetša a najwosebniša swójbna kofejownja na městnje

Wšědnje koncert.

Prĕnjorjadny konditarski buffet.

Přinjesu darmo do domu!

K blizkemu jutrownemu swjedżenjej poručam mjedowe poprjancy

z napismom (K zelenemu štwórtkej) wot 1,— hr. sem, tehorunja

forty

ze samsnym napismom wot 3,— hr. sem.

Konditorija a fabrika mjed. poprjancow Jurij Wolf w Kamjencu

na Budyšskej drózy 8.

Najlĕpše tučne jerje

kaž tež wšĕ druzíny jerjow we tyzach:

pražene jerje, Bismarckske jerje, zakulene jerje a tajke we żeleju poruča

Darmo do domu! Darmo do domu!

Cl. Malczyk, w Baćonju.

Bĕłe a čerwjene dĕrny k jedźi dĕrny za skói a symjeńt. dĕrny

předawa

Knježi dwór w Šćeńcy pola Łaza.

Automatiske připrawy Ak napojenju skotu,

patentowane, podawa tunjo a je radžibje k radźi, też štož ptacenje nastupa. Dopianca dosaha.

Gustav Wenke w Zhorjelcu

Konsulska dróha 36, telef. 2368

Blidowe ruby, kuchinske žuly W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Časnikowe rjećazy

Diwanowe přikrywy wot 5 hr. sem

přikrywy na sofy, dołhe 2,50 hr. mužace borchentowe kołe 2,50 h. łož. płachty. łož. předłožki 1,50 h. Erler na Z. Lawskej hasy 10.

Ruby na blido

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju łožow a truhlow najnowše přikłady, tunjo

H. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

Nowy rólny wóz

na kruwu, wot dospownje suchcho drjewa, hižo 2 lĕće hotowy, njekowany, je tunjo na předań

w Sunowje čo. 27.

Pjekarskeho wučobnika

pyta k jutram Pawoł Ludwig pjekarski mištr, w Budyšinje (Židow.)

wjelki špičk

8/4 lĕta stary wulki je so zhubił.

Wróćić chcył so za myto do

Čornjowa čo. 8.

Pytam hnydom derje zdźeržane

mot. koleso

3—4 PS.

Zhonić w Serbsk. Hospodarju w Budyšinje, na Lawsk. hrjebj.

15—20 cent. wšel. družiny **jabłukow** ma na předań

Jurij Leimer w Nowej Jasećcy.

Dary za „Tow. pomocy za studowacych Serbow".

Dalše dary składowachu:

k. far. Nowy w Brjaznje	1.— hr.	datalny dary:	367,58 hr.
k. Hajnca z Małsec	1.— hr.	přenošk	11.— hr.
přez šulske dźĕći we Poršicach.		k. E. Jokuff	—.50 hr.
k. J. Schumberg	1.50 hr.	k. J. Lehmann	—.50 hr.
k. A. Sedlik	1.— hr.	k. J. Noack	—.50 hr.
k. G. Langa	1.50 hr.	k. E. Henkert	—.50 hr.
k. Wenk	—.50 hr.	k. Herm. Steglich	—.50 hr.
k. E. Schneider	—.50 hr.	k. Kurt Dute	—.50 hr.
k. H. Herzog	—.50 hr.	k. J. Biebrach	—.50 hr.
k. E. Schneider	—.50 hr.	k. P. Schulze	1.— hr.
k. J. Schneider	—.50 hr.	k. A. Schubert	—.50 hr.
k. A. Kubo	—.50 hr.	k. A. Biskop	—.50 hr.
kn. Ernest. Schneider	—.50 hr.	k. E. Gödan	—.50 hr.
kn. Hana Mitrach	—.50 hr.	k. R. Valentin	—.50 hr.
k. Jurij Simon	1.— hr.	k. J. Schier	1.— hr.
hrom.	11 — hr.	k. J. Müller	—.50 hr.
		wšo hromadze	388,58 hr.

Towarstwowski powĕstnik.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin" zmĕje njedźelu, 28. 2., wječor w 6 hodź. pola Rözikec wažnu zhromadźiznu. Přednošowaś budże k. wučeŕ Andricki z Radworja. Po tym budża wólby předsydy, pismawjedżerja, pokładnika a dowĕrnikow. Njezabudźće „Spěwnik" sobu přinjesć! — Wo prawje bohaty wopyt, też hosći, prosy

Předsydstwo.

Budyšin. Tow. „Nadźija" zeńdże so **wutoru**, 23. 2., wječor 1/2 9 hodź. w „Kat. towaršowni" na Garbarskej hasy k spěwnej pruzy. Přińdźće wšitcy! Hosći witamy.

Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerja" zmĕje příchodnu srjedu, 24. t. m., wječor we 8 hodź. w Njechornju spěwanje. Należnje so prosy, zo wšitcy přińdu.

Dirigent.

Pančicy. „Lipa Serbska" zmĕje štwórtk, 25. II., čitansku pruhu pola Šołćic we Wotrowje. Započatk z dypkom 1/4 8 hodź. — Prosy so, zo bychu wšitcy skazani přišli. Knihi nic zabyć. Nowe sobustawy, wosebje spěwakhmani, su nam stajnje witani.

Předsydstwo.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje **wutoru** wječor we 8 hodź. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźĕl: Arnošt Bart w Brĕzyncy. — Za nawĕstki: G. Janak w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaca měsačnje we wudawarni 50 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 12 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a Ćišći Smolerjec kathliščźenja, sp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawětki, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedaď, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšežne za stajace nawěšćki a tabelo so wyšše wobkedźuje. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu.

Čisło (Nr.) 46 — **Budyšin — srjedu, 24. februara 1926** — **Bautzen** — **Lětnik 85**

Sakski skótplahowański zakoń so přijał.

Sakski žejm je wuteru wo nowym skótplahowazym zakonju wuradźował. Němsko-nazionalny sapósłanc **Schreiber** knježeńskwo namołwješe, to by so zajwjedenje noweho skótplahowazeho zakonja z najmjenšcha wo jene leto wotstorčiło. Tónle nowy nuckazy zakoń sa katarstwo je nimo wulke rozhorjenje budźił a pśehwjedenju zakonja budźe so najwótrišše pśeceźiwjenje na pśecerja stajeć. To so jara z prawom stanje a je srosumicź. Zanemu druhemu krajej njebychu tajke naprawy nanuzowali. Němsko-nazionalna strona je pytała, we wobjerku a w stónčnym wuradźenju dospieć, so by so zakoń zaciśnył. Bohužel podarmo. Nataršše prašenja so z politiskeho stejśišća wobdźelaju. Praji so, so je krajna kulturna rada zakonjej pśichłosowała. Naćišć pak je kulturnej radźe hižo pśedeźał zapoćatk léta 1924 pśehedlał, po tajkim w cźasu, hdyž so katastrofalne wosrowišće natarstwa njeje dopódk widźało. Nataršša kulturna rada je teź wjele pśemeńenjow nanjetowała, na kotrejž pak so njeje dźiwało. Wobźeže drobnym a śrejnim tatarjam so nowe cźeže nakładuja, kotrejž so z 3 hač 4 milijonami hriwnow wobliczeja, a to w cźasu, hdyž tatar njewě, wótkel dyrbi pjenjezy bracź. Też dźiwajo na njedostatk dźěławych mozow dyrbi so zakoń wotpokazaś. Sa skromadne wubeŕanje nimaju žanehu personalu. Němsko-nazionalna strona niczo njespytane njewostajі, so by so zakoń porazył. Dotalne postajenja pu dospołnje doskahale. W skótplahowanju je so z nimi wulkotne dokonjało.

Ministerialny direktor dr. **Klin** praji, so **hospodarśemu ministerstwu njeje móžno, zakonjowe zawjedźenje wotstorčiś**, dokelž potom strach nastanje, so so pśehwjedźenje zakonja źiwka rosbije. Wšykne pśehedbežne dźěła, kotrejž su so hižo dokonjałe, budźichu so podarmo stałe, a za někotre léta dyrbjało so zaso znowa zapoćeć. Sowótrědka so pśehwjedźenju zakonja njeje žanych wobcežnjoscow napśeceźo stajało, podźiśo pak je so zakoń politiśiły agitatorizy wuwužował, a je wšelakich stron su so wulke njewěrnosće wo zakonju rozšěrjałe. Mějnik so pśeceźowo tajkim wndawanjam wobroca. Pśeceźiwnikam njeńdźe wo to, zawjedźenje zakonja wotstorčiś, dyžeźa jón wjele bóle wotstronić. W zakonju je so na wšyše žadanja katarstwa dźiwało. Zakoń je zyle njepolitiśiły. **Hospodarśe ministerstwo pśehwjedźenje zakonja je wšykmi źrědkami połoži, pśehwjedźenje pak so njehodźi wotstorčiś.**

Kommunist **Renner** w mjenje źiwoje frakzije pśihipowědźi, so je wona źiwoje pśedawšne stejśišćo z napśeceźa zakonja pśemeńiła. Wona je spójnała, so drobny tatar z nim cźežko skhoduje. Mějnik nanjetuje, nowemu zakonjej spahowaś dacź. **Donath** z němšeje ludoweje stronu w mjenje źiwoje frakzije praji, so tutej nje móžno, nanimetej pśichłosowaś, po kótrymž mějo so zawjedźenje zakonja wotstorčiś. Hacź runje dyrbi so pśihipósnacź, so so nětcźišći cźas za zawjedźenje 1. haprile njehodźi, dyrbi so na to pomyślіś, so njeměźemy dźenża poboźśi, hacź budźa hospodarśe wobstejnjośe za léto lepšše.

Demokrat **Claus** měni, so žo zakoń we wobstankinjenej termiji njehodźi pśihewjeśeź. Jeho frakzija budźe wotstorčenju pśichłosowaś, ale hacź do 1. julija 1927 dhže wón někotre pśemeńenjenja nanjetowaś. Zakoń katarjow do pśahowańskich druźśiwow nucźi. Te pak su dawno pśeceźowali. Praxis je pucź k zamjenjenju pśahowanju pokazała. Zakoń njeje nusny był. Najhórše je, so so ratarjej wjeśele na pśahowanju skota skazy.

Sozialdemokrat **Schember** roskładuje, so pśeceźiwjenje pśeceźowo skótplahowańskemu zakonjej na pśeceźiwjenje pśeceźowo wubeŕanju skota dopomina, kótryž je pak so potom jako wužitne wupokazało. Pśeceźeźi so, hdyž so praji, so so z nowym zakonjom ratarstwo zahubi.

Pśehiw othłosowanju po mjenje so na to němsko-nazionalny namjet z 51 pśeceźiwo 33 hłosami wotpokała.

Też demokratiske pśeneńenjenske namjety wjetšinu njenamakaju.

Zakoń wo wjeźnych chorobnych kazach so po krótkej debacje pśeceźiwo hłosam němsko-nazionalnych pśihija.

Na to wo namjecze kommunistow jednasche, po kótrymž měła so **w schleśeźerjach patentowana pśeceźej zahejeś.** Kommunist dr. Schminke strachi za srowosć rostoźi, kótrejž se schleśeźerskej pśeceźu nastawaju, kótraž by wot huby k hubje dawa.

Krajny pśehewjedowy lékaŕ dr. **Thile** praji, so knježeństwo cźeže dźěło schleśeźerjow a strachi njepśehpósłuśiwa, z kótrymiž może srowosć cźežko skhodowaś. Pśehewjedowy doshład je so za Lorenzowu patentowanu pśihcźel zajmował, kótraž wuńamny postup wośnamjenja. Bohu žel pak je zawjedźenje patentowaneje pśihcźele po zwjeselazym zapoćatku tężaŋ wostało, dokelž su so dźěłodawarjo kóž dźěłacźerjo hospodarskich a powolańskich pśichiźinow dla sa króśi cźas pśeceźiwo powźehikowanemu zawjedźenju patentowaneje pśihcźele pśeceźiwjeli. Nahlady su pak so na swjeselage walcźnje pśeneńenje. Wobzarnować je, so so postajenja sa sakske schleńcźerńje žame njehodźa wudacź, to dyrbi so se strony němskeho knježeństwa stacź. Wopraudźe so němske dźełowe ministerstwo je strowotnymi wobstejnosćemi schleńcźerjow sabéra. Tole pśehepytanje so teź w Sakšej stawa.

Němsko-nazionalny dr. Eckardt wěni, so so schleńcźerjo teho dla pśeceźiwo zawjedźenju patentowaneje pśihcźele zapjeraju, dokelž j nje ći swój charakter jako kwalitetni dźěłacźerjo słužba.

Nanjet je na to hospodarskemu wubjerkej B. pśihipokała.

Sozialdemokrat **Schilling** nanjetnje, so dyrbu pśichi pśichodnych wólbach do sakskeho žejma **muzejo a žónske dźeleni wothłosowali,** so mokro so statistiśny dopokazaco, kelko žónskich a kelko muzskich je so pśi wólbje wobdźelіło. Nanjet je pśawnemu wubjerkej pśihipokała.

Nanjet kommunistow, so by so **ludowe wothłosowanje wo rosrunanju i wjerchami** na wšykich tych městnach se zapisanjom stoło, na kótrychž je so pśichi pośledńich wólbach do němskeho žejma wolіło, so zacźiny.

Politiske puki.

Njedźelu su so w Pruskej zajšło na wšelakich městach pśichiwiśowarjo wšelakich stronow do pukow dali, mjes druhim w **Großziethenje** pola Barlina. Do hocźenja, w kótrymž mějesche „jésne towarstwo“ źiwoje symsne śwjeseńe, je komunistojo dobuchu. Mjes źiwjedźenjowymi wobdźělnikami a nawalnikami puki nastachu, pśichi cźimž kommunistojo dweju hosćenjow i nožom cźežko skakachu. Hdyž zawołany nadpadowański kommando pśihikhwata, běchu so kommunistojo hižo zhubili.

Kaž so dale z Unny powě, je na „němskim sjeźe“ němskoludowskich zwjazkow w Unnje njedźelu popołdnju wokoło 5 hodźin k cźeźenemu zrajenju mjes pśichiśnikami němsko-ludowskeje strony (Wertvolsom a Schillowym zwjazkom) i Unnaskimi měchcźanami, doścho. Pśichi tym so zabijachi, gumijowe klumpachi a podobne wězy wužiwachu. Němšy ludowy mějachu pśeceźiwo nadpadnikam runje tak mało *wucźinićí, kaž měšćańske policija. Dalke na pomoc za*wołany nadpadowański kommando z Dortmunda móžeše njemér potłóczіś. Někotre wobhoby su so z wutkelemi sranike, mjes nimi ześi cźežko.

Němska wikowańska bilanza je w januarje aktiwna była.

Bilanza němskeho źwonkowneho wikowanja je w januarje aktiwna była. Sa 68 milijonow hriwnow je so wjazy tworow wuwjeźło dyžli dowjeźło. Dowoz je 707 308 000 hriwnow, wuwoz 794 638 000 hriwnow wucźinił.

Wsoněmska manifestacija w Königsbergskej universiće.

„Gazetta de Lausanne“ 21. februara wo manifestaziji na univerśiće w Kralowzu (Königsbergu) k spźehowanju němskich nijerišćinow w zuzych statach; sa „Germanin irredentu“ rospranja. Manifestazija bě so z Kralowskej univerśitu organizowała. Knjes Hessel bě z pśehedźidu, kótryž praji: Němski lud ma 81 milijonow pśichiśnikow, z kótrychž 18 milijonow sa mjesami bydli. Natšwišna źiwa bolosć Němšeje dźenża temu sadźewnje, so bychu so němšе mjeńšiny z druhimi Němźami pod knježerstwu sjeptarom sjednowcźili. Jenoź i praścenjom cźaka je, so so Awstriska z Němšej pśichilanknje a so Němska Cźeśkosłowakiju sjinja. Runje tak **móženy** žebi žadacź, so žo nam pokodnišcha Tirolska wrócźi. Prezidentej marschallej Hindenburgej so telegramne pókła: Tyhaju Němzow, zhromadźenych w Kralowzu, zwjaceźenje pśeceźiwo potłóczowanju němskich mjeńšinow sa mjesami protestuja a němske knježerstwo namolwjeja, so by kroczele k wotstronjenju njepraudosće cźiniło, kotrejž su Němzy w Pólsku, Litwje, Cźeśkosłowakiwej, Italiskej, Franzowskej a Belgiskej wustajeni. Zadamy žebi, so by so Wulkoněmska i pśichilankinjenjom Awstrijeje a němskeho dźela Cźeśkosłowakiwje wutworiła.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěći serbski

Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódšowanje spěšnje a tunjo

Njespokojnosć z pruskim wukazom wo wuprawje danskeho šulskeho prašenja.

Pruski wukas wo wuprawje danskeho šulskeho prašenja w Schleswigu je w tejle prowinzy žiwu kritiku budźił. W Schleswigu bychu žebi wšyše politiske strony hacź do sogialdemokratow pśeheli, so by so danskej mjeńšinje dospołna kulturna samostatnosć dała, to rěka, so bychu priwatne šule statnu podpjeru dostawałe. To žo njeje stało.

Dobrowólne zniżenje płaćiznow.

S Durmenz-Mühlackera we Württemberskej so powě, so žo tam we wšyšich pśehedawarjach jadu rjemjeślnikow, rěźnikow, pjekarjow, korcźmarjow atd. wšyše płaćiny po wobstankinjenju šhromadźiny, kótraž je so pod pśehedźidstwom měšćańskeho wótnika, wo 2 hacź 20 procentow niżše. Gmejna je jako prěnja tarify za płun (Gas), elektrizitetu a dań wupožeńenych pjenjes nalutowańje sniżiła.

Pólska hrozy, ze Zwjazka Ludow wustupić.

Kaž „Echo de Paris“ pisše, je pólski źwonkowny minister hrabja Skrzyński jendźelskemu pósłanjej we Warschawje mjes druhim źdźělił, so by Pólska mjerowana była, je Swjatka Ludow wustupiła, jeli so by trajneho sydła we Swjatku Ludow-njedostała. Pólska móže so, jeli so so do Rady njepśichipuśnjeśi, so na druhu politisku stronu složiś. Hrabja Skrzyński teź praji, so móže Pólska, jeli so by durze do Rady samknjene namakała, so wuzo k Ruskej pśichi-samknyć. Skrzyńskeho rozestajenje je pjeca na Jendźelcjanow žyłny zaćišćhcź cźiniło. Jendźelska by we-o pśichibliżenje Pólskeje k Ruskej jara njerad widźała. Tak znajmjeńsca „Echo de Paris“ powě.

Naopak je žohudźeławšy Parižskeho „Matina“ w ministerstwje źwonkownych należnosćow w Pariźu słonił, so je franzowske powźdanje wo wukupjenju Pólskeje je Swjatka Ludow i hołym wuwuzłenjom, pśichetoj w Locarnitim rěcźenju ko Němskej njeje niczo žłubiło. „Matin“ pisše, so je stejśišćejo Franzowskeje jašne a rosumne: se Rady Swjatka ludow dyrbi so cźiśce demokratiske sastupjeśiwo wutworicź; w kótrymž mohle wulkomozy kaž makomozy žiwój hłoš zdychcź dacź. Kak žo Jendźelska k temu stajі, njeje hišcźe wujasnjene. Jendźelske nowiny žu drje wšyše pśeceźiwo pśichijeźu Pólskeje, tola Chamberlainowe sadźerjenje hišcźe wocźakacź da, so na pośled k derofanjenju Franzowskeje a Jendźelskeje dońdże.

Stresemannej „Matin“ radźi, so by w pólskej należnosći bóle k jednaniu hotowy był, so by na druhej stronje dozpił, so by so wobstadźenśe wójsko w Porheinskej poněmjeśchiło.

Brasilska žebi žydło w Radźe Swjatka Ludow žada.

Po džźělenju Reuterej powěsćerjow z Rio de Janeiro je brasiliański źwonkowny minister rjekł, so Brasilska stajne žydło w Radźe Swjatka Ludow žada. Brasilska nochce žanych wobcežnosćow cźiniś, ale jenoź **wiliw** Swjatka Ludow pobyłniś a so w tymle smyśle pśichi jeho dźełach wobdźeliś.

Pśed zrażenjom wójskow na litewsko-pólskej mjezy?

„Kurjer Poranny“ pisše, so namjetnej pólito-litewski pśichpad hišcźeze njeje wotbyty a so litewśke wójsko hišcźeze w pólskim kraju w zdalenosći 35 kilometrow wot Wilna stejі. Nowiny praja, o je litewski nawal se sjawnym wudajanjom, a so je wojerska wyšnjosć w Kaunaju pśichikała, pólski kraj wobkładźiś. Wo wažy Kiernowje a jejnej wokolnosći su Litawcy wumjeńcźny staw pśichipowědźili. Do Kiernowa, hdyž je hłowny litewski kwartěr, su někotre offizjerojo litewskeho generalneho staba a dwaj offizjeraj němskeho wójska pśichiśli. Wócźerа fu so na nowo wójsku, z litewśkim wójskom wobdźadźenym, litewśke létadła pokasałe. Po powěsćach Wileńskich nowin su i pólskeje strony wobaranje pśichitonje a potom k zrażenju mjes pólskimi a litewskimi wotdźelenjemi dońdże.

Afghanistan Ruskej wójnu pśichipowědźi.

Po powěsćach z Kabula je so ministerska rada rozhuđźiła, bolschewikiwej Ruskej wójnu pśichipowědźiś. Ruska na mjesach wójsko zhromadźuje.

Wotkryće madźarskeje organizacije we Wójwodinje.

W Běłym Monastyru we Wójwodinje w Južnowótšowjanskej je **so wobhonjeršła organizacija**, kotraž ma štyri z **„wuczeńzymi Madźarami“** wotkrytu. Schěrjej zhromadźowow organizacije su jasnje, mjes nimi nana Józefa Mosera, **khowneho winika, kotrenuž je so poradźiło, cyłkownje.** S prěnim **pschełuschenjom** jasnych je so swěsćiło, so su **madźarscy offizěrojo w ziwilu** zhromadźowali, so by so dźěłali, so by so dźěł wójwodiny wot Južnoslowjanskeje wottorhnył. To dyrbjesche so za někotre měsazy stacz. Pola jasnych je policija wjele brónjow, maschinskich kěłbow a municije namakała, kotrež dyrbjachu so pschi zběhu pschečiwo Južnoslowjanskej trjebacz.

Wójna w Marokkowskej.

Po zdźělenju Reuterez powěsćenje je wosjewja, so su riffojo Kabylojo nowe kanony pschečiwo **Telnanej** postajili. Tole město su Schpaniscenjo wobhadźili. Město je so žiwe wobsydlałe. Jedyn wyšoki sastojnik je so morił.

Po Hawaskej powěsći z Rabata je so zyłej franzowskej marokkowskej kronce mjes riffskimi Kabylami žiwe hibanje nale nadpady spytaju. Riffojo Kabylojo wosebje splahi pschi rězu Uergši namokwoja, so bychu franzowske strażiscza nadpadowali.

Mały zběh w Sudanje so potłoczi.

Po nowinskich powěsćach z Khartuma su Jendźelcenjo zběh Rubaiskeho splaha w pokobnischim Sudanje, potłoczili. Splah nětkle 1000 wojerjow ličzi. Pschi operacijach pschečiwo zběharjam, kotříž su so se swojim skotom do njepschistupnych próstudnjenjow schowali, su so jendźelscy wjedowarni jěrdni, artillerija a bomby mjetacze lětadła wobsčełili. 35 zběharjow je so morilo a 300 so jasalo. Wjele Rubaiskich je so bjes wumělenja poddało. Zbyłk zběharjow je so z małymi cžrjódkami rozpjerschił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 24. małeho rožka.
Kwatembra. — Macija, biskopa.

1637 zabije so pola Kinsburka žrjóda šwedskich wojakow přez zadźěłowanych serbskich burow. —

Na wětřik.

Hdyž wětřik duje přez pola
a woda přiběra,
zakčěje zas nam nadźija
noweho naléća.
Duj, wětřiko, duj!

Hdyž wětřik duje přez pola,
dha ja najradšo syju.
We kěžcy nizkej hlinjanej
pod krywom słomjanym.
Duj, wětřiko, duj!

A njes do mojoh' sonjenja,
pěsničku zastarsku,
wot staroh' serbskoh' kralestwa
a staroh' naroda!
Duj, wětřiko, duj!

Mina Witkojc.

*

Nowy automatiski telefoniski hamt.

Pola kóždeho wobdźělnika telefona je so pschez bliske cžasy pobła dotalneho telefonistkeho aparata nowy pschiprawił a poslednje dny je so nětk też k hamtej pschisamknył. W nozy wot soboty 27. k njedźeli 28. februara ma so zyły telefonistki wobtkad w Budyschinje na nowe aparaty pschestajicz. Kruje wyschischi telegrafowy assistent Paßig wutoru popołdnju sastupjerjam nowinarstwa wobkad z nowymi aparatami nadrobnje rozkładze. Kóždy wobdźělnik dostanje z telegrafiskeho hamta powěsć, hdy ma swój nowy aparat do wobtkada wsacz. Pak dyrbi pola pschiprawy (Schalter), kiž je mjes aparatomaj pschicžinjena, pschimadło na nowy aparat pschestajicz, pak (sobu) telefonowe pschiprawy njeje) grót mjes aparatomaj rozrěsnyć. Wot toho cžasa so stary aparat wjacy trjebać njedyrbi. Pola starych aparatow sawjerčacznje je kluczku. Tole sawjerčenje wuplodźi prud (Strom), prud běžesche na hamt, na hamcze spadaze sapadadoło a knjeńa so wotpraschi. Pschi tym wschak so sta, so dyrbjesche wobdźělnik druhdy 3 abo 4 raty wjerčeczy, prjedy hač knjeńa wotmołwi. To pschinjese wot toho, so mjesche za la knjeńa so wobdźělnikow pod tobu. Nětk so druhdy sta, so jich wjacy wobdźělnikow nadobno sawoła. Dyž knjeńa nětko po rjadu posłužowaschče, mjesche so stacz, so dyrbjesche tón, kiž posledni sawoła, trochu dołho cakacz. To sta so swěsćicha dopołdnja. — Posa automatiskeho hamta w měschczańskim wobtkadze so nětk zamych kwasnow wjacy njetrjeba. Tu pyta a woli žeby kóždy swój wobdźělnika, z kotrymž chce runje rěčeć. Prjedy hač słuschak wotbźěnje abo wotpowěźnje, na kóždy cžasu, kotrež chce sawołacz, zyle derje wědźecz. To woli tehdy na wosebitym ličbniku. Tuknje porst do dźěrki ličby, kiž chce wěcz a swjertnje kolesko hač do konca a potom je puschcz. Wróczo so kolesko z pjerom hamo swjertnje. Hdyž je poslednja ličba je schwirjoch, kiž su stajnje tróbne, swjertnjena, je swisk hižo hotowy a może so rěčeć. Schtóž nětchto wopak cžini, to hamt hnydom da wschelakich swarjowych signalow pytnje a wobdźělnikej na krótki cžas móžnosć k rěčenju wotnje. Je-li pak ho schtó pschi wolenju cžisła samyli abo hewak nješchto wopak cžini, njech słuschak hnydom dele połoži, może jón na to hnydom sabo wsacz a rěčeć. Pschi wutworjenju cžisła ma so na to kedźbowacz, so by so to prawje stało. Chce-li někto zawołacz na pschikład cžisło 3851, nima je wón njemjenowacz kaž bě hacz dotal waschnje 3851, ale kaž so pische 3—8—5—1.“ Hewak może to lohaj k sunyłkam pschi wolenju dowjesć a wobdźělnik ženje cžisło njebospodarje, kiž žeby pscheje. Hdyž słuschak sdobnjeny a k wuchu wotsmjeny, słuschimy krótki wyšoki a dźěsći njeći hyrić, cžinješ podobnje, kaž by telefonistka prajiła „Hier Amt“. Nětk wolimy žeby cžisło, z kotrymž chcemy runje rěčeć. Hdyž je žadne cžisło swobodne, słuschimy kóžde 10 sekundow krótki synk, schtož je tak mjenowane kwitowanje a wosnamjenja, so je swjatk hotowy. Hdyž tu krótki synk słuschimy, wola wobdźělnika, z kotrymž chcemy rěčeć, kóžde 10 sekundow sawoni, a to tak wjele króć, dóniž tam někto na telefon njeposchiłde. Nětk pak budże ho husto stawacz, so tón, z kotrymž chcemy my rěčeć, hižo rěči, dha słuschimy w słuschaku dołhi kluboki synk. Tehdy založimy słuschak sasa dele a wocžakujemy kwitka. Nětk hischcze jena wěz. Prjedy telefonistki na hamcze rěčenja sledźachu. To pak někto automatiski hamt wschо ham wobstara. Kóždy wobdźělnik ma na hamcze automatiski kluczk. Tónle liczak jenoż tehdy liczi, hdyž je so wopraschże rěčało. — Schtóž pak chce do dalcka rěčeć, njech liczbne kolesko jenoż jóm na 0 zwjertnje, dha wotwoła so „Fernamt“. Nětk so na hamtne waschnje dale rěči, kaž hacz dotal.

*

Pokiwy za wobdźělnikow telefona.

1. Wot sobotu 27. februara, nětkle wjeczor wot 10 hodź., płacza w sapišu wobdźělnikow jenoż hischcze pschisamknjenjske cžisła se schtyrjomi liczbami w [] synkach.
2. Kóždy wobdźělnik pohladaj do nowych telefonistich knihow a wuporjedź swoje hamtne sapišy.
3. Je na kóždy pad nutne, so so psched kóżdym telefonowanjom za cžisłom, kotrež so pscheje, do knihow pohlada. Eswědomicžiwe wuprašanje praweho pschisamknjenistkeho cžisła prjedy hač so dalokosłyschak sdźěwanje, schkita psched wopaczným swjasanjom a salutuje **rěčeńsku płaczišnu za wopaczny swisk, kiž je ham sčinił.**
4. Kóždy wobdźělnik wotmołwi, hdyž so na telefon sawoła, sahadnje jenoż se hamtnym cžisłom.
5. Njech so kóżdy tak njerozumanych „spytańskich hwjazdnjow“ wostaji. Po nałożenjach ma tak někotry wunje prěnje dny po pschestajenju sprawnilwe zadanje, so by sfułkował waschnje nowoje pschiprawy z tajkimi „spytańskimi swjatkami“ sčinał. W bjezo tak a tak z wobdźělom hołnje poczesenych dopołdnišich hodźinach na pschikład poczeja tajke pospyty z wolerskej liczbowej tarczu pschełuschu liczbu automatiskich wolerjow a sadźiwaja wopraschenjenym swjatkami. Njemjne telefonowanja dyrbi wobdźělnik znajmjenscha na popołdniške hodźiny, kiž maja kładschi wobtkad połoženi.
6. Wužiwanje starych aparatow po pschestajenju wobtkada nima žanehu sunyłta.
7. Posłużowanske pschedpisma maja so blisko nowych aparatow derje widomnje pschiprawić a kruce wobkedźbowacz. Hewak wobdźělnik swoje hamtnje pschisamknjenje mył.
8. Hacz do pschełuczenja noweho wobtkada dawa pschi njewótčołosłyschach cžo. 995 radu a dalšne rozprawu dop. wot 8—12 hodź. a pop. wot 3—6 hodź.
9. Po pschełuczenju wobtkada sawołajcze pschi wobcežnoscach abo haczenjach cžo. 3544.
10. Cžitła p'schisamknjenjow ważnych służbnych městnoscow pótrowego hamta su sapisane w telefonskej knihy na stronje 28 pod pótšisnym hamtom.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 745, hygrometer —1, thermometer we dwo -|-9. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer -|-5, thermometer w nozy -|-7. Wuhladny na mało so pschemjenjacy wjedro. — Wjedrańše stajeja nam dale njewobstajne a khładnische wjedro. Wječera rano bě wyschina nad połnocnej Ruskej, druha nad połoschej Němskej a Franzowskej. Wobej chcetej so po měnjenju wjedrawuzow sjednoczicz. Nižiny su z wječora Jendźelskeje a njes kum Island a Norwegiskej. Dźensa je pschi kwatembr. Sčerkne wjedro kaž dźensa mamy po starych burskich prajenjach na měrz wocžakowacz. — Lutše schtwórtk błónčko 6,59 hodź. schkadźa a so 5,28 hodź. khowa. Měsacz schkadźa popołdnju 3,10 hodź. a so rano 6,12 hodź. khowa.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za julije schtwórtk:** Mile wjedro, pomročzene, dešcžej pohlelono. Po zyłej Němskej podobne pokhmurjene wjedro.

— **Mischtrike pruhowanje.** We, wokrjesu Zitawskeje wikowańskeje komory wotmětwaju ho mischtrike pruhowanja w pschichodnym nałeću. Njemjeschkinjay, kotrež chcedźa swoje mischtrike pruhowanje cžinicz, dyrbja swoju próstwu wo dowolnosć k połoženju pruhowanja najpodźišcho hacz k 1. měrcze na wikowańsku komoru we Zitawje na Lessingowej dróży 32 sapodacz.

— **Biskop dr. Kschesczijan Schreiber** je pósłany napomrtki list k pschednoschkej we wschich katolskich zynkowach Mischnjańskeho biskopstwa wudał, kiž so wosebje pschecžiwo bjeswědomicžiwosczi pschecžiwo dźěsczu wobrocza a wo pschihłuschnosczach pschecžiwo dźěsczu rěči.

— **Kradnyli su** 19. 2. 26 popołdnju we wokolinje mužaze jězdne kolo znamki „Marš Dourenkönig“ čo. 163 429. Wo wězowne złodźenju prošu kriminalna dowolizija w Budyschinje.

S **Hornjeje Hórki.** Saładźenu njedźelu wotmě tudomne towarstwo tscžicow swoju hłownu schromadźiznu. Mes druhim ho wobsamknu, so ma ho tschinjiti swjedźenje lětka 13. junija a schčehowaze duhy swjeczicz. Hižo lěta dołho pschecže žeby towarstwo thorhoj. Lětša je nětk bóstanje. Skasana hižo je. Dla cžežkich hołpodarskich wobstejnoszow bo thorhoj pschi tschinjitkim swjedźenju hobu pospowecži. Pschihotuj k tomu so hižo cžinja. Wobkhódnjaj a wutwarjerja, kiž chcedźa so na swjedźenju wob-

Dźěćiny wuj.

Humoreska sebrbskeho z holandskeho.

3] (Pokračowanja.)

Helena, rjana, wósmnaccžěłetna dowjaza dźowka, da so tu nadobo do płakanja.

„Ale ja Wasilka lubuju a druhego muza nječ nochcu!“

„To wschak budźemoj posdźišcho widzecz.“

„O ně, to posdźišcho widzecz **njebudźemy**! A staršeho wuja ja cžełpjecz nochcu. Wón njech hebi swoje pjenjezy khowa a mje na pokoj wostajiš.“

Tak prajo dźěsczke Lenka płaczo z durjeni won.

Kłaz pschecžo. pschetłoczi knjeni Brenkmannowa też we tutom padze swoju wolu. Hdyž pschidźe wuj Hoberg, pschijimachu jeho nanajswjatocznischo a dowjedźechu jeho jako wobłažowjeneho hosća do domu. Wón běschе wulki, tschikoloramjenaty, derje wujedženy muž wobzwjedženych schtyrjoch lět, z wobliczkom pscheradźowazym dobru wjeselu mysl a z njemuczenym waschnjom.

„Nó, techjesch-li na tóždy tak, cžetka“, prajesche, so do swojeho stoła walejo, to tón sapiskota, „potom swoštanu tudy; ale jo mnu smjejesche schwarneho jedźa.“

„O, hdyž jenoż wam budże pola naš klodźecz, wujo!“ sawoła Waltpora, jemu z woprawdźitym žebjesapręczom dwě dźiše nadobo politicžejo:

„To wschak budźe!“ znapschecziwi Knjes Hoberg z dowěrnosczu. „Tola nětko chcu wam rjez, schto je mje po prawom žem wjedło.“

„Wšt! Ani muk wo tom, wujko! My nochcemy to zyła wědźecz.“

„Ale to zyła njetrjeba žane potajnstwo byc. Ja chcu . . .“

„Wšt! To naš tola zyła nicžo njestara. Wy seze nětko pola naš, a to je hłowna wěz.“

„Że pak lepje, hdyž to hnydom zhonisce, so . . .“

„Ně, ně, ani słowa nic wo tutej należnosczi!“ wobsta Waltpora na swojim, dokelž chcyschе ho zyle njeżebiczіwa pokazacz.

„Nó, mojedla! Też prawje!“

Njedźela sa njedźelu ho miny. Knjesej Hobergej, kaž ho zda, lubjesche ho we wobydlenju swojeho potrjenza a swojeje cžerki zyle derje; jenoż njebywaschе cžasto doma, ale wukhodowowaschе ho ham tutki, ale, hdyž běschе cžas k jědźi, běschе tu stajnje z dypkom. Knjes Brenkmann mějesche nětko też swoje dobre dny, pschetoż tak cžasto hacz jeho žona warnowanje wupraji:

„Ludwiko, pontyńki n swoju tolstotu!“ sastupi ho hoscz je kłowami: „Daj jemu tola jěcz, cžetka! Mi žamomu dyrbi sandźe, hdyž dyrbju stajnje tole napominanje słyschecz.“

Potom pozdź knjeni Brenkmannowa hórki płazk smuzjeze. Po nětčim pak poza trochu njeczerpna byc. Wo wujowem wotpuczowanju so pschecžo hischcze ani kłowcžka njepiknу a blido słubowaschе ho wschednje pode žeju nanoschenych jědźow, kiž ho z njekrajnej spěschnosczu pominychu. Hdyž a hdyž dźiwze Waltpora hebi z małej lesczu wupomhacz, stajiwschi na pschikład tu abo druhu schlicžku do boka, jako by ho to zyle pschipadnje stało. Ale też to ho jej njeporadźi.

„Ssym wot toho hižo hebi wjsał, to bych wuprušował, kak to klodźi?“ wopraschа ho njedobytny wopyt potom, a schto wón z tym „wobstawanjom“ mjenjesche, wědźeschе hospodliwa hospoza pschederje.

„To njeje žadyn cžłowjek, to je nětkajke bjesdno!“ sawoła druhdy ruzy kamaja, hdyž běschе hama. „Ale schto może cžłowjek pschi tom cžinicz, schtóż chce žiwcz, dyrbi najprjedy woracz a sjecz!“

Tu sta ho jenuho dnja, jo ho wuj Hoberg posdźišcho hacz hewak k wjeczeri sjewi, wjesele ho skradžu wuzmješwajo a za wjeczerju bě napadnje mjelczawy. Sstódnemu plezu wschak wopokasowaschе wschu czejesć; tola bě widźecz, so wón je žamej rozpjerschenjesku jenu czasiku po druhej spózera.

„Pódźe-li to tak dale, sawoštanu jenoż hischcze kocze,“ pomyhli knjeni Brenkmannowa zdyžnjo, a mějo małe napominanje za mutne, pschipomni ſ tiškatokłódkim wuzmějwkom: „Sklodźi, wujo? Płezo je i najlepschich klamow nasčeho města a d y r b i dobre byc, pschetoż punt płaczi schežnak.

„Aj, schto ty tola rěcžiješ!“

„Haj, sawěsče wěrno!“

„Ssmjerecz wjele pjenjes. Że dha to nješchto taiske wobżebite?“

„To mużerje Wy ham najlepje posndźicz.“

„S wěrnosczu prajene, njejsym prawje na kłodźenje dźiwal, dokelž mi telko mysličkow we hłowje khodźi. Ale nětko dam płezo ſ rosumom jěcz. Hm, haj, to je dobry kuš, zyła niž schpatny, tón ſo jěcz hodźi.“

„Cžitjeze to, wujo?“ wopraschа ho knjeni Walpora ſ tajkej hórkopżu.

„Takle. dźěczatka, nětko pak dyrbju wam sdźělicz, so nje jutsje wotbudźeze, tak derje hacz ſo mi tu tež pola waš lubi,“ wosjewi dźěsczicznу wuj, skónczinje swój talef precz ſuwajo.

„Schto, wy chcezeze hižo precz, wujo?“

„Haj, ta należnosczi, kiž je mje do Europy pschihnała, je skónczena. Dyrbju wam nětko wo njej rjez . . . .“

„Směrom, směrom, njepraj niczo, wujko!“

„Nó, prjedy hacz ſo ſ wami rozžohnuju, dyrbicze to tola słonicz.“

„Tola niž prjedy — ani słowcžka wo tom!“

„Na, tuž w Bożim mjenjel To bęschе tola kražna myslicžka, so ſo rozhladzi, starnu domiznu hischcze raz wopytacz. Tu žyjm wubjernych cžłowjekow spokojnje, ludźi, ſ kotrymiž wobkhadowacz je radoſcz, w kotrychž pschitomnosczi ſo wutrodа rosscherja. Haj, moji lubi . . .“

„Wy naš sahańbujeze, wujo! To je pschewulka khwalba sa naš,“ wobaraschtaj ſo Brenckmann a jeho žona skromnje.

(Pokračowanje sčžhuje.)

dźěłnik, majo so hač do 15. měje pola k. Förstera we Małych Debžězach samokwičć.

S **Jiloz.** Čežke sćěhwki pschinjese mošnowa chrypa jenej tudomnej wobhdlećoju. Mandželska invalidy, Ernestina Pawlina Wagnerowa, we lěcže 1864 we Rosnowodzach rodźena, čežpješe hižo dlěšchi čas na cježke myšle. W nozy k njedźelu wokolo 1 hodź. zhubi so z domu. Pschi wusuwi, kiž ju huhdom pytaćej dźěchu, namakaju ju 3/4 2 hodź. hižo morwu w jenym skalnym hacje na Jilockańskich honach.

S **Wulkeje Dubrawy.** Jedyn tudomny plahowar holbjow pytny psched něhotrym časom, so jemu jedyn z jeho holbjow pobrachowarše. Wschitko pytanje bě podarmo, hač jeneho dnja we wósnju hišće kuchinskich khachlow trachošćiwe prasanje z khćibkami wuzhwischa. Hladarske blize sa tym a wuczeže skónčnje hewak rjenje běłeho, někto pak zyse sčornjeneho holbika z wuhnja. Da so wobjaknu swěrjatkej najeć a napić a puschći jo do Zwobodneho prawětra. Kaž so zda, je holc swój hapsiju dyrnu dombej derje pschětrał.

S **Barta.** Pokhroma je saschla mjes skotom wyčelkubła w Barće. Sawěranske a schkitanske naprawy sa Bart so stóčnu.

S **Welschez.** Pokhroma je wudhrila a so hamtšay swěrćała mjes skotom žiwnoschćerja Mučerja. Sawěranski wokrjeż je dwór pokhromy, schkitański wokrjeż słuknu wješ.

S **Pschiworšij.** Pokhroma je wudhrila a so hamtšay swěrćała mjes skotom kublerja G. Mjerwy. Sawěranski wokrjeż je dwór pokhromy, schkitański wokrjeż słuknu wješ.

S **Rakojd.** Pokhroma je wudhrila a so hamtšay swrćała mjes skotom žiwnoschćerja Willija Duchmana. Sawěranski wokrjeż je dwór pokhromy, schkitański wokrjeż słuknu wješ.

S **Wujeźka** p. Wósbork. Pokhroma je saschla mjes skotom kublerja Bellcha a kublerja Scholtz. Sawěranske a schkitanske naprawy dale wostanu.

S **Hliny.** Pokhroma je saschla mjes skotom kublerja Kónwizy. Sawěranske a schkitanske naprawy sa Hlinu so stóčnu.

S **Bukez.** Saúdźenu njedźelu měješe nasche narodne towarstwo swoju hłownu schromadźiznu. K. wucześ Krona je Strože pschednoschowasche wo puczowanju k połnóčnemu cźopej (Nordpol). Potom rozwi so žiwa rosmołwa. Skónčnje jednasche so wo towarstwowych należnoscjach. Za městopschedsydu bu zwolen so sapo k. kubler Wicźas z Bornoscht a za pjenanzjedźerja k. farar Mjerwa a za jeho sastupjerja k. kantor Lodny. K. kubler Rychtaź z Kolwaju namjetowasche, so by so w towarstwach wo Serbowu saúdźenosći pschenoschowało. Dale mělo jeho towarstwo maly kaschćik sbotowicz a jón w pogrjebnjach wupowěznyć, do kotrehoz měše so dary za naschu studowacu młodźinu tłaczć. Dobry namjet so pschija. Tež stejinu psched wulkim dźekom. 6. junija t. l. chcedźmy nasch 50 lětny jubilej zwjeźeć a khorhoj pospwjeźeć. Tuž so wschelake wopomni. Spomnitchmy tež na naschich pschećelow, na k. Pětrcha a Rosenkranza a na muži, kiž chcedźa nam nasche kulturne prawa sapreć. Na to rozsudźichmy so, hebi ruku jandacu k dalschemu zwěrnemu dźěłu za nasch luby zherbski lud a kraj.

S **Wujeźka.** Psched krótkim časom dyrbješe jedyn tudomny wołhdźeŕ rowzu dorźać, pola kotrejež kólnu ležeše hłosniwosć (Milzbrand) swjesći. Pozdźenje dny dyrbješe někto druhi ratak howjase skocžo sarźać, kiž bě tohorunja na hłosniwosć khore.

S **Łuska.** Sobotu 20. februara, wotmě Zarkowska dobrowólna wohnjowa wobora w tudomnym hosćeńcu swój lětuschi hwjedźeń. Hraješe so wjeźelu dźiwadowy kruch. K temu so wze pschisamknuchu, kiž kobuztawy a hosći, kiž běchu 'so w bohatej liczbje sešli, pschi wieźelej sabawje hač do raniših hodźin sjednoscesche.

S **Bukow.** K pozledniemu wotpoczinkej donjeseschu sandźenu žobotu tudomneho ratarja a wumělarja Korlu Raaka. Raak bě wyšoko starobu dozył, bě swoje 88. lěto žiwjenja pschekročił. Semrěty bě najstarscha wožoba nascheje wsy.

S **Wjeśti pola Mužakowa.** Pod bohatym wobdźelenjom wobydlerstwa, gmejnskeho sastupjerstwa, schulskeho pschedstejićerstwa, mučerjow, sastojnikow a schulskich dźěći wotmě so tu zyrkwinska pohrjebrna rjuwatočnosć za semrěteho hłownebo mučerja Schottu. Duchowny Jakoby wopikowaschе z wutrobnymi hłowami žiwjenjoběh wotdeleneho. Auto, kiž semrěteho k spalenju do Shorjelza wotwjese, hač k wjeźnej misey pschewodźachu.

S **Mužakowa.** Saúdźenu njedźelu hwjeczesche tudomne nastarscha wosowba, swud. Leibowa rodź. Wicźasez, swoje 95. narodninu. Staruschka swjesćela so hischće dobreje strowosće.

Dobre towarstwo.

Wulzy ważna organisazija za nasche hospodarstwo je nasche „Domowne twarske a produktiwne družstwo". Wono je zěbi za nadawk slajiło, swoje hatoły rozpschestrěć po zyłej Łužicy wot módrych horow hač do krajnych Błótow. Sdźěła je so kandr družstwa w krótich nastawkach hižo wopisał. Tola mójachmy spóznać, so ma towarstwo hišće wjele kruczišći a hłuschi sameŕ, jako sandźenu njedźelu na towarstwowej schromadźiznje w Hornjej Hórzy pschednoschć pschedhdy tuteho družstwa zwjschachmy. W frosunlikowych žadach rozsajsni nam dobry plan a strowy podkład pschedewsacza. Pschedsydstwo je swólniwe, tež w druhich stronach po pscheću naschich hospodarjow a rjemjeslnikow pschednoschći wo tymle ważnym problemje pschiprawićej. Najwažnjiše rozsajnjenje podadźa tež sastupjerjo družstwa a tež hobuztawy we wschelakich kónćinach. Pola sastupjerjow wuleza tež wuzlanki družstwa, turźi tež nadawki za twarske dźěła atd. pschijimmja a tež rad swólniwje k dźěłu we domu pschidu. Prokzowny wschitkich ratarjow, wobłhodnikow a rjemjeslnikow, so hychu so pschi družstwie wobdźělili, a tutón dobry plan pomhali pschewjesć. — Samolwiš móże so pola pschedsydstwa abo tež pola k. A. Frenzla w Hornjej Hórzy, G. Sarjeńka we Wjeśelu, Jurja Rachele we Nowych Boschźicach pola Njeźwaćidła.

Swój k swojemu!

Z Łužicy.

S **Kunnwalda.** Gmejnski pschedstejićer na wotpoczinku Korla Kriegel je swoje sastupnstwo jako smérc starosby dla sklok. Dolhe lěta je jo z njewschědnej zwěrnosću a bjeskronišu wukonjał. Na jeho městno je so wyschi wuczeł na wotpoczinku Korla Kuczka 8. februara sa smérza sa Kunwald, Schumbark a Wulhanczizy Kobilizy postajił.

Se **Schérachowa.** Swój sloty kwas hwjeczesche sandźenu njedźelu fabrikći expedient J. Schmidt se swojej mandželskej Eleonoru rodź. Wiczmanez. Jubilar steji we 74. jubilarka pak we 72. lěce žiwnjenja. Mandželska hischće hač dotal pola Wunschez herbow dźěła.

* S **Hornjeje Wódreiży.** W nozy k schwórtkej spytachu paduschi do mjazowego sklada rěmjelko mischtra a hoscjenzarja Oskara Lohse zalěcź, jako bě jitwa polna hosći. Paduschi rozbichu a wotnjeschchu klanowe wokno. Tola jich pak wotecźerichu. Dyrbjachu so bjes mjasa a prócha mécź. Sa slósnikami hischće zlědza.

Se **Zitawy.** Wot póndźele 15. februara je so wuchowanja Korla Kuhna se sastaraństwa domu w Mittelherwigsdorfe sjubił. Kuhna je so 13. nowembra 1851 w Holbinje narodźił. Pschi swojim wotesłdźenju z wertawa bě cźemne kholowy a cźemny lětni mantl wobleczeny, na jenej nosy bě stujeni, na druhej tofl wosuwy.

* S **Neundorfa** pola Zitawy. Kubler Alwin Leubner z lěwej ruku do schrótowańskeho młyna pschińdże. Młyn jemu dwaj porsiaj wotmjeze. Tamne porsiy su so cźežky sranile.

* Se **Shorjelza.** Sobotu w nozy na połtowym namésće cźežitaj automobilej do so srasnychtaj. S hischće njewujahnjeneje pschicźiny so wjednikej pschepodoje pytnychtaj a sajedźeschtaj z połnym wotmachom do so. Wobaj wosaj so cźežko wobschkodźitschtaj. Jedyn wjazy dale jěcź njemóžeschе. Wjednikaj so njestranitschtaj.

S **Hahrachezija** pola Shorjelza. Tu swjeczeschе 22. februara Khrysta, swud. Hermanowa, swoje 89. narodniny. Wona je najstarscha wosowba wo wěy.

Nakhwilny wokrjesny cyrkwinski zjězd za Lubijski cyrkwinski wokrjes.

Sandźeny pjatk, 19. februara, wotmě so w seminarje w Lubiju schromadźizna, kiž měješe wulku ważnosć za zyrkwinske žiwjenje Lubijskeho wokrjeża. Kaž je znate, posłuchnje so Lubijski wokrjeż runje tak Budyschći, Kamjenźi a Zitawscy k eforiji, hdyž nowa zyrkwinska wustawa do mozy stupi. Pschichodnje śmeja eforije yo pschitkadze statnych wokrjesnych swjatkow zamołwarjadowanje we wokrjesnym zyrkwinstwie sjedźe a wokrjesnym zyrkwinskim wubjerku. K pschihotowanju tehole sjeda powoła so, na kotrejž běchu wschě wožadły pschichodneho zyrkwinskeho wokrjesa zwjschi postajenych sastupjerjow pózłałe.

Schromadźizna nakwjedowaschе k. wokrjesnju hejtman Rychtaŕ z Budyschina, kiž najprjedy ważnosć wokrjesnje wustawy za zyrkwinske žiwjenje wusłoženy. Mjes zyrkwinstwimi a statnymi wokrjesnymi swjatkami wobsteji jedyn rozdźel, to je, so pola zyrkwinskich wokrjesnych swjatkow wosadow njebudże, kiž do swojeho njesłuschesa. Wokrjesne swjatki hamtskeho hejmanstwa su hač do wójmy dla njedostatka nadawkow njenapadne byle. S teho móża zyrkwinske swjatki wukmjeź. S hłownego dźěła budże pak jenoj wot wjednistkich wosbowu wotwihowacz, kajsi so nowy porjad wupokaże. W dokładnej rosmołwje so pschedpołożene wustawki za wokrjesny zyrkwinski sjedź pschijachu.

K. tajny zyrkwinski radźićel Rosenkranz z Budyschina wuloženy, so so z tym k słónczenju hamowołnoscjow na zyrkwinstwim polu blizmy. Nowowołby dotalneho wokrjesneho zyrkwinskeho wubjerka wotpokasachu. Dowjedlnichu diezejanski wubjerk, kiž na wobłhadne dźěła nakhwilnje dokonjeczy. Skónčnje wupraji so próstwa, so bychu wobady swédki sa pschipomozy za bohobtowisnu studowacu młodźinu wołili.

Sakładny kanjeń k nowemu rozsudku je so w Lubijskim zyrkwinstwim sjedźe położił. Tole rozsudze pak so hischće 1. haprile 1926 zapowěcź njemóże, ale cźaš nowjenja nowe zyrkwinstwo wustawy je so na njewěste wotstorcźił.

Hospodarski rozhlad.

Sstrjedu, 24. maleho róžka 1926.

Wežerawschе kurzy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,07
1 jendželski punt	20,40	100 cześkosł. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,72	100 półsł. markow	52,13

Efekty pobychu pschi spocźatku wežerawscheje Barlinskeje burzy nješchto klabsche, podstajicho samóchu swoje kurzy skrucźicź. Wósmka požcźonka tehorunja klabje japocźa, podstajicho pak swoje kurzy pospěchu.

Na **produktowych wikach** samó, pschesza swoju płacźišnu wo nješchto malo pobschnjeć. Druhe družiny žita zawostachu pschi swojich dotalnych płacźišnach. Mukowy wobrot wostanje hłaby, ja to wam jesichći a wotrubu wo nješchto malo žiwische. Wežera płacźeschе w Berlinje po zentnarju:

pschesza 12,25—12,50 hr., rožka 7 hr. hač 7,35 hr., jeczmjeń naléni 8,20—9,40 hr., nałsunny 6,80—7,20 hr., wowsa 7,50 hr. hač 8 hr.,

w termijowym wikowanju

za měrz: pschesza 13,02 hr., rožka 7,95 hr. hač 7,92 hr.,

za meiu: pschesza 13,30—13,32 hr., rožka 8,52—8,55 hriwnow.

Na pschedań.

Dźěžazy **wós** w Thoubergu 71 pola Kamjenza, w Lubiu, Schulska hasa 41.

Krowa mloda wyschokoslužećelna w Rachlowje cźo. 25 y. Bukez. — Tučna krowa k rězu w Klywaczicach 26.

Kosa pschipuschczena w Kamjenzu, Zentsch, Kasarny M. H. 5.

Walach 4-lětny w Běłej Wodźe, Hauptstr. 33, w kowarni.

Sso pytaja:

Hołza do domu w Budyschinje, Lawske hrjebje 121, Mollkowa hasa 25, delka.

Howjadła plahowazy šakoł nastupajo je sakli hejm namjet, so by so wotstronił abo jeho do nozy stupjenje so wo lěto wotstorcźiło, wcźera z 51 pschećiwo 33 hłosam sacźišnył. Sa namjet sa wotstronjenje rěcźachu i němskonarodnych Schreiber, z demokratow k. Claus a z kommunistow Renner. Pschećiwo tutomu namjetej, potajkim sa tutón šakoł, běchu naschi patentni sozialdemokratcza a němska ludowa strona (sa pozledniu rěcźeschе kubler Donath-Oppelsdorfšti). Wothłosowanje bě so njesnje, tak naschi burza zhonja mjena tych, kotříž chcedźa jich do mucźazeho khabata tyknyć.

Sndnišzy na pschesadźowanje:

Schtwórtk 25. 2., pop. w 4 hodź. na polizajskej straži we Běłej Wodźe: wosijowy wobraz

Schtwórtk 25. 2., dop. w 10 hodź. w Kamjenzu: njeznjeżny khamor, hłomowa praša, zentrifuga, młócźarna maschina, drasta, šuhnje, bluhy, khołowy k hrajkanju, schórzuchi, hłź, nohawzy, wolmu, płaščhcže, jowy, butrobaŕ, lodowej khamoraj, płacźu tłótku, Wohlmuthowy aparat, aparat za hórške błózo, elektromotor, jedny servis, drastnaj khamoraj. Kupzy sendu so w hosćeńcu „Ke kwětkowej zahrodźe".

Schtwórtk 25. 2., dop. w 10 hodź. na sudnistwje w Lubiu: pišaŕski stroj, sofa, 4 njejske stoły, tworjowa polza, 3 cźahanki, motoraj za schijazke stroje, rowowy pomnik, 2 dynamos na stajny prud, 5 amp., 2 marjazaj wariakaj.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe witi, dźensa dop. 3/11 hodź.: Witi jara měrne. Tendenza woczichnjena.

Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu, witi su wjazše. Tendenza płabscha.

Płacźišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje wo tunu abo 1000 kg, wowal 100 kg, płacźišny wo Bolej helwnje.

	23. 2.	22. 2.		23. 2.	22. 2.
Pschesza rožka	246-250 142-147	245-248 142-147	rapš. wošnjski wobch. mesaka	14,75 6'0	14-14,75 6,00
naléń. jeczmjeń	164-188	164-188	ferabella	24,00	—
nal. jeczmjeń	136-152	136-152	běrnjaze krući	14-14,70	14-14,80
wowsy	150-160	150-160	bunty	20-20,5c	20 20,50
kukurizy (Maiz)	183	—	wola	24,00	24,00
pschenična muka	32-35,50	33-35,25	teny wošnjski	20-20,00	20-20,00
rjana muka	22-28,00	23-23,25	módre lupiny	12-12,50	12-13,00
pschenič. wotr.	10.20	10,20	zolte lupiny	14-14,50	14-15,00
rjane worruby	9.20	9 20	symo, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
rapš	340	340	błoma, rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
tane symjo	—	—	„ pschenič.	0,70-1,20	0,70-1,20
hrósch	22-25,00	22-25,00	„ wowšna	0,80-1,35	0,90-1,35
pjelušchi	20-21,50	20-21,50	„ jeczna	0,80-1,25	0,90-1,25

Ze susednych a dalšich krajow.

S **Radeberga.** Hižo sapo cźišny so cźłowjek, kiž bě swojeho žiwjenja sytny, pola Langenbrücka psched żelesnišći cźah a namaka swoju smjerć. Samomordaŕ je 20-lětny schlećićerski dźěłaćeŕ z Radeberga.

S **Rišy.** Psched 50 lětami, 19. februara 1876, je wóst pśches Labju pola Rišy k połudńiciom jeneho słonja sapapny. Móst, kiž tehdy hakle někotre lěta sćežeše, bě so z wulkej wodu podmlel. Sapadnjenje sta so krótko pschedy hač ludźacy cźah do Drježdżan wotjedże. Żelesnišći wobkład dyrbješe so na Mišchnu pschewotoścź.

S **Kamjenzu.** W pschedměšćanskich Markersdorfie so mandželskimaj trójniki narodźichu. Macź a dźěći stu strowe.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Mjes Hanawom a Frankfurtom na mějinje, hdjež żelesnišći cźah na horu horje pomałšeho jdźe, rubjeznu na jednym wós słoczi a so do wotdźelenja dobu, w kotrymž jedyn puczowaŕ sam jadźeschе. Tutón hnydom sa wupomozne spinadło sacźahny. Jedym sastojnik hnydom na pomoz pschibźa, kotryž rubjeznika pschimny. Tutemu pak so poradźi, so wuterhnyjeż a so cźahu dele skocźeju.

*

W schlećićerni w Unternenbrunnenje je jedyn dźěłaćeŕ, kotryž na padawu khorjeej cźerpjeschе, do zahłeho popjela padnył a so žiwy spaśi.

*

Blisko Madrida je njedźelu wožobowy żelesnišći cźah w tunnelu do tworowcho cźaha jawadźił. Mułhewańske dźěło hdjež so w zatymnym tunelu jenoż znažniejschimi wobcźežnjosćemi dokonjeczy. Hač dotal hu 70 cźłowjekow morwych z rosbitkow stwećahali. 31 wožobow je so žmjerśnje ranjło.

*

W schkrejćerni w Oranienburgu je so drasta dwěju dźěłaćerjow z piomjenjom zapalika, kotraj z hromady truśnow wupražny. Dźěłaćerjej stej so žmjerśnje wopalitoj.

Přilopk.

* **Pśched wocznmaj śwoje macźerje ho zastśelił.** Bildarśki wucžobnik Erhard Bombenoch ſ Rosmwiese pola Landsberga bě ſ cźahom se swojeje dźěłarnje se Landsberga pichił. Na dwórnischczu setka że se swojej macźerju, kiž bě ſe ſamźnym cźahom pichijeła. Macź śyna naſwari, dokelž mějeſche luboscźinki wobthad ſ jenej holuz. Wucžobnik ſebi to tak k wutrobje wsa, ſo ſebi kulka do wutrobna ſtśeli. Na puczu do thorownje wumrě.

* **Rycźerkubleŕ(milijonarſki pścheſchiwik.** W Neuwaldawje pola Zahanja ſu hobelſke pścheſchiwinjenje rycźerkubleŕa Veranera a jeho mendźelſkeje wotkryli. Hnem ſu do Johannkeho hamtiſko-ſudniſkeho jastwa wotwjedli. Mandźelſki je cźełnik, najſerjo do Schwajzarſkeje. Jedna bo tu wo kreditne jebanſtwo we wulkim rozmérje pścheſ kotrejſ ſta wěricźelow, wobjebje w Pomoriſej, Magdeburgu, w Berlinſkej a w Schleſiſkej, ſwoje pjenjezy ſtrubita. Niz mjenje hacź 160 wukaſow ſajeca je ſo pścheczſtwo mandźelſtimaj wupódlało. Jebanſki par wobſchudźeſche najprjedy w Barlinje. Potom ſtajaji jene kubło pola Markgrabowy, wudawaja, ſo je wobſtejer kubła. Kupiłchtaj ſebi pódźaſkeho rycźerkubło w Neuwaldawje a pchijeſchtaj 200 000 hrivnow kredita. Zona podpiſerſche jebanſtwa ſwojeho mandźelſkeho ſ kokom kubłowego pſchedſtejicźerja, kotrehoż mésto bě runje njewobſadźene, bjeſ teho jo by ſo to krajnemu radźicźelej ſdźiwiło.

* **Wěrowanje w jastwje.** Pśchiſažny ſu w Olſchwinje bě wobſtejerjowemu ſynu Klimanta Sarembu a wótcu Marju Cźwerikej dla ſhromadneho morderſtwa k ſmjerći ſaſudźił a jeju potom ke thłostanju na cźaſ źiwjenja wobhnadźił. Cźwertkej pak někto w thłostarni bźěžo porodźi, kotrehoż nan bě Saremba. So bychtaj ſwoje njemandźelſke dźěco mandźelſke ſcźiniłoj, wobſamknychtaj morduak a morduarka, ſo cźekataj ſo wojenicź. Tele dny jeju w Olſchtynſkim jaſtwje katoliſki jaſtwowy duchowny ſwěrowa.

* **Japanſki evangeliſt.** Japanſki profesor Kanamori je na ſwojim ſtudtownym puczowanju hacź do Němſkeje pſchiſchoł. Wón drje je najſmamjenicźiſchi evangeliſt Japanſkeje, kotrož ma pſchi ſwojim wobydleŕſtwje wo 60 milijonow jenoż 200 000 ſchcheſcźanow. W lěcźe 1876 ſo někotre 69-létny ke ſchcheſcźanſtwu pſchiwobroczi a bu podźiſchu ſ duchownym jeneje wołſady. Jako w lěcźe 1912 ſwoju mandźelſtu pſches ſmjerć ſtubi, ſchtoż jemu jara bliſko bźěſche, japorja na to wobſchérne evangeliſkajke ſtudowanje a je wot toho cźaſa pſched wjazy hacź miliion ludźimi rěcźał. Dalſche dźěło pſchewoſtaja evangeliſt zyle duchownym a mišijonaram tśódeje krajiny, ale wot wjazy hacź 10 000 ſwojich pośłuchaczow wěſce wě, ſo ſu ſo ſchcheſcźanſkim wołſadam pchiſłamli. Kanamori, kiž jendźelſku rěcź wobkuježi, je pſched krótkim też w Barlinje wo ſwojich dźiwnych naſhonjenjach w źiwjenju roſprawjeł.

* **Njewěſtoſcźe pśches dróhowy wobthad w Ameriźy.** W tśěhu ſaſdźeneho lěta je ſo w Sjednoćenych ſtatach něhdźe 24 000 cźłowjekow pśchi wobkhadnych njeſrjećach ſmjerćnje ſ autom morilo a pśches 100 000 ſo ſkaliło.

* **Zadny jubilej.** Amerikanſki wulkopſchekupc mózeſche pſched krótkim žadny jubilej ſmjeſcźiś. Wón njemjenjuje 50. rać jeſches atlantiſke morjo puczowaſche. Lódźna cźara ſ Hamburga do Ameriki, kotrejž parom łódź „Albert Ballin „jubilar“ na ſwojim 50. puczowanju wuźi, pozdźeſći hoſcźa ſ pſchepodaczom wumeſkeje adreſy a ſ makym ſwjeſdźenjom na łodźi.

Našich česćenych čitarjow **w Bukojnje** prosymy, zo bychu sebi **Serbske Nowiny** pola k. **A. Jakuba w Hlinje** skazali, tak dostanu je na samsnem dnju wudaća.

Knjez Jakub zběra pjenjezy za Serbske Nowiny a hnydom kwituje.

Nakład „Serbskich Nowin“.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Wobſamknjene podpiſanoho hamtſkoho ſudniſtwa wot 13. februara 1926, kiž nastupa wobthódnu dohlad nad ſamoźenjom cźłapnikarja (niz cźłapnikarſkeho mišchtra) Ernſta Merſiowſkeho, jeniczkeho mějićela firmy Ernſt Merſiowſky w Budyſchinje, ſo ſ tuthym porjedźi.

W Budyſchinje, 23. 2. 1926.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Sćudništy so pśchesładuje sa hotowy pjenjes schtwórtk 25. februara 1926:

dop. w 11 hodź. w Nowym Browu 6 cźerjeniſkich rjenjenjow. Na kupjenje ſmyſleni ſcźudu ſo w ſkale.

Pśchipołdnju w 12 hodź. w Dźěłnikach w industrijnym dworje: pišaniſka maſchina, na 12 zentnerjow popjetnje ſpele 96/98% a 80 měchow ſody 92-prozentniſkeje.

Sćudniſki wukonjeŕ hamtſ. ſudniſtwa w Budyſchinje.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin“ zmėje njedźelu, 28. 2., wjećor w 6 hodź. pola Rözikec ważnu zhromadźiznu. Přednošowaś budźe k. wučeŕ Andricki z Radworja. Po tym budźa wólby předsydy, pismawjedźerja, pokładnika a dowěrnikow. Njezabudźće „Spěwnik“ sobu přinjeść! — Wo prawje bohaty wopyt, też hoseći, prosy předsydstwo.

Dubrawka. Tow. „Jědleńka“ zmėje njedźelu, 28. II., pop. w 2 hodź. pola Kraskec swoju hł. zhromadźiznu. Dla ważnych jednanjow maju wšitcy přińć, mužsey a žónske. Hosćo su nam witani. Předsydstwo.

Khróśćey. „Sokoł“ zmėje štwórtk w Pančicach zhromadne zwučowanje, wšitcy w zwučowanskej drasće. Načolnik.

Komorow. Sokołki zmėja štwórtk we 8 hodź. w Kačej korčmje zwučowanje. Kóžda ma přińć. Načolnica

Pančicy. „Sokoł“ zmėje štwórtk wjećor 1/2 8 hodź. zwučowanje w Pančićanskim hoścencu. Bratŕa Khróśćanskeje a Wotrowskeje Jednoty su wutrobnje witani. Zhromadne dźěło přinjese wužitk. Načoln.

Pančicy. „Lipa Serbska“ zmėje štwórtk, 25. II., čitansku pruhn pola Šołćic we Wotrowje. Započatk z dypkom 1/2 8 hodź. — Prosy so, zo bychu wšitcy skazani přišli. Knihi nic zabyć. Nowe sobustawy, wosebje spěwakhmane, su nam stajnje witane.

Předsydstwo.

Radwoŕ. „Sokoł“ srjedu, 24. II., njezwučuje. Přichodne zwučowanje pjatk, 26. II., wjećor 1/2 8 hodź.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Hoscenc w Pančicach

Předwozjewjenje:

Sobotu, 27. februara, wjećor 1/2 8 hodź.

Hóstna hra Budyšskeho měšćanskeho dźiwadła z wulkej slawnej operety

„Hrabinka Marica“ (Gräfin Mariza)

(w Budyšinje hižo 25 króć hrała).

Originalne wobsadźenje kaž w Budyšinje.

Hudźba: Orchestr Budyšskeho měšćanskeho dźiwadła.

Płaćizny městnow: Wosebite čisłowane městno 2,50 hr. I. městno 1,50 hr. II. městno 1,— hr.

Wot pjatka připołdnju kaž też **sobotu**

jara rjane howjaze mjaso

punt po —,70 a —,80 hr. 3 punty 2,— hr.

Předawanja **na Hornčerſkej hasy 29.**

Richard Haase ze Zaréća.

Za krawca

poruća so w měśće a na kraj

P. Preuß w Budyšinje na Mjasowych wikach 8.

Dźěłam też we samsnej dźěłarni.

Wobleki po měrje wot 30.— hr. sem.

Sofy, matracy a šćezlongi

derje wuwjedźene poruća tunjo

Bjedrich Polak, sedlarski mištr

w Kamjencu, na Budyšinskej dróży 88.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Šulerſkej haśy 34.

Telefon 736.

Hłowna pśchedawarnja Rud. Sacka ſ Lipſka w Budyſchſkim hamtſkim heitmanſtwje.

Skład ratarſkich mašinow a gratu wšěch družin.

podawa hnydom ze składa při 10měsačnem podźělbnem wotpłaćowanju bjez přirażka k płaćiznje. —

Wustajene kóždu sobotu w Budyšinje při Žitnych wikach. —

Na přeće wopytam Was hnydom a předwjedu a rozjasnju Wam.

Hermann Künzel

fabr. ratarſkich mašinow

w Budestecach

Telefon: Hamt w Budestecach čo. 19.

Meble

Poručam meble kajkežkuli družiny

Jara wulki skład!

Jstwy za knjezow, jědźne jstwy a spanske jstwy z duba a barbjene. Wulki wubjerk kuch. nadobow. atd.

Polstrowane meble

Pliśowe sofy wot 120.— hr. sem. lěhanki w. 38 hr., matracy w. 38 hr. s. — Přihódne podźělbne płaćenje.—

Otto Petschik

we Wulkich Zdźarach pola Wojerec.

Nowe hrónćka na sćěnu

su zaso dostać

w Serbskej knihařni w Budyšinje.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27

Bčle a čerwjene děrny k jěźi děrny za skót a symjent. děrny

předawa

Knježi dwór

w Šćeńcy pola Laza.

Wołmu k štrykowanju awuši wanju ručneho dźěła W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Vogtl. gardiny

ma tunjo K. Erler, na Žitnych wikach čo. 11.

Lohkoběžace, wobstajno a krute su moje

Pfadfinder-koła

z dwě létnem rukowanjom wot **68** hr. sem

Šijace mašiny, rěćadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćiny! Ill. katalog darmo.

Emil Levy

w Hildesheimje.

Najlěpše kupne žórło za dalepředawarjow.

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

Sórcuchi z kožancho sukna tunjo. K. Erler Žitne wiki 11

Zastupjerja,

kiž je w ratarſtwje derje zawjedźeny pyta k předawanju swojeje

patentowanje kosy

K. Menschel, Herrnhuf.

Wobkhod zeńskich płodow

pyta k 1. haprieli

wučobnika

Poskićenja chcyli so zapodać pod „C 69“ na wudawarnju „Serbskich Nowin“.

Nowy rólny wóz

na kruwu, wot dospownje sucheho drjewa, hižo 2 łěće hotowy, njekowany, je tunjo na předań **w Šunowje čo. 27.**

Wowčerski pos

je na předań

w Boranecach čo. 4b.

Rjany kundroz

je na předań

w Ralbicach čo. 5.

Kóždy, schtóž ma

něschto na pschedań, schtó, grat, wschelake nowe a trjebane wěcy, abo schtóž dże hdy něschto kupiś, wojsew to :: :: ſ nawěschtkom we :: ::

Serbskich Nowinach

Tajki nawěschk ſo w njedźe 6000 serbskich domach cźita :: a ma wšěch wuspěch. ::

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawčišći, kiž maja so had do 8 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźelnje so stajace nawčišći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u zt rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 47 **Budyšin — štwórtk, 25. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Zakonjowe načiski sakskeho kněžerstwa.

Sakske kněžerstwo je wobsamkło, pjecź načiskow dawkowych zakonjow jeje pschedpokožiś, a to nacźišk **pschemyśloweho** zakonja, **leżomnosćnego** zakonja, **nahódnosćenskeho dawkowego** zakonja, zakonja wo **spuschczenju dawka na cźehnitwy skót** a zakonja wo **wuzwobdźenje wobdźelenskich twarow wot dawkow a bjernow.**

Po nowym **pschemyślowym zakonju** so wobtažaj dawkej podcźišnjenych dźełaćerjow pschemjeni. **Katastrowe, hajnistwo, rjadarstwo, winizarstwo a zahrodnistwo** su so wot pschemyślowego dawka wotdźelile, tola niz pódlanke dźełaćerje pschemyślowego waschnja. Na druhej stronje su so **dawkej podcźišće źiwobudne powolanja,** ś cźišćej wědomosću so njesałdźerge a tajke towarstwa, kapitalne družstwa a sajtupjerstwa, kotrež dźěchu jenoż hospodarske potrjebnosće źiwotnich žiwobudstwow spokojeć. Dale dyrbja dźełaćerje a farkadnistwa se šamtnej prawnej wobsobinu pschichodnje jenoż tak daloko wot pschemyślowego dawka wuzwobdźene być, hacź su po nowym sastupjerstwowym dawkowym zakonju wot sastupjerstwoweho dawka wuzwobdźene.

Leżomnosćnemu dawkowemu zakonjej su podcźišnjene

a) **ratarske, hajniske a sahrodniske samożenja** (hromadźe) ś twarjenjemi a inventarom, tola ś wusamknjenjom pschemyślowych pódlanskich dźełaćerjow),

b) pschemyślowe leżomnosćne wobdźěleństwo (hromadźe ś twarjenjemi, ale wusamknjenjom dźełaćanskich pschiprawnjenjow),

c) wobydlenske wobdźěleństwo a njewobtwarjeny kraj, kotryž pod a) a b) njepadnje.

Leżomnosćny dawk so po jenotnych hodnotach sćěra, kotreż so po pschedpisach němskostatneho pohódnoscźasego zakonja ś 10. augusta 1923 ja šamtny němskostatneho samożenjowego dawka lětnje abo na dźěchi cźaš postajeja. Tele jenotne hódnosće su porjadnje wunoščkodnje hódnosće, pola twarskeho kraja w namětnje njeswučene wobydlenske wobdźěleństwje jednore hódnosće.

Powschitkowna dawkowa žadźba (statny dawk) je po hódnosći dawkoweho pschedmjeta stopnjowana. Wona so mjes 3 a 5 ś tyhaj hiba. Sa dwarski kraj wot lěta 1928 wyschi sche žadźby płaca.

Wubjerki leżomnosćneho dawka a powokarśći wubjerk wotpadnu; podkrejene zwjazki so ś organizacije leżomnosćneho dawka wupuschcźa.

Wobliczenje dawka so zapadnje za jene stiećkowanske lěto staw. Dawkowe termije su 15. hapreleje, 15. oktobra a 15. januara. Finanzne ministerstwo może druhe termije postajić.

Kaž pryedy też pschichodnje gmejny leżomnosćny dawk sběraja. Gmejny žnidźa k statnemu dawkej dawkowy pschirožk hacź do 150 prozentow sběrace; gmejnske dawki sa schitanje pschi wohnju su dowolene.

Zakoń je skutkowanjom wot 1. hapreleje 1925 do mozy stupi.

Nahódnosćenšći dawk so wot 1. hapreleje 1926 wot 27 prozentow na 40 prozentow powyschi. Sbromadny wunoschk dyrbi so ś pokojom za twarjenje wobydlenjow, ś druhej pokojom za podkrejene pomožerske zwjazki a pomožerske samožily gmejnow a stata žiwjeny. Za twar wobydlenjow postajeneje, statej wotedacź, kotryž tele pjenjezy tajkim gmejnam a podkrejenym zwjazkom jako pschibérk poda, w kotrychž je wobydlenska nuza wosebje wulka.

Dawk so po wyšokosći dowójnjeje dawkoweje cźeje stopnjuje. Jena žwójbna hřeja ś nich wjazy dyši 70 kóžnych nietzami wobydlenskeje městnosće so wot dawka wuzwobdža.

Zakoń wo sběranju dawka ś cźehnitwego skota so wot 1. hapreleje 1926 wuwěhnje. Podkrejene zwjazki a gmejny swonka podkrjeża, kotreż su hacź dotal 90 prozentow tutoho dawka dostawate, na lěto 1926 45 prozentow dawka ś motorskich wohnjdłow dostanu.

Chamberlain wo powjetšenju licby sydłow w Radźe Zwjazka Ludow.

Jendźelski swonkowny minister Chamberlain je w Birminghamje rěcź měł, w kotrejž mjes druhim praji: **Dobre pschicźiny za to rěcźa, so by so liczba Radźiznych zobustawow powjetschiła, so by mjenujzy w padach, hdźež wjele wot moralskeje autority jich rozsudźenja wotwisnje, śwět tole rozsudźenje jako autoritativne pschipóznał.** Kněžerstwo Němskeje w Swjazku Ludow wita, dokelž jeje sastupjenje kroczeł do predka w skutku sjednanja njepschećelow ś wójerawskeho wosnanjenja, wot kotrehož wuspěcha jutrschi měr wotwisuje. Němzy staćenja budźa pschenudri, so bychu jenemu druhemu ludej wobarali, so by so jich žadanje za žydom w Radźe rospominało.

Jenomyślnosć němskeho kněžerstwa wo praschenjach Swjazka Ludow.

Němzy **ministrowje** su w źriedźinym poschedźenju praschenja pschedstejazeho sjězda Rady Swjazka Ludow we Genfje **rospominali,** pschi cźimž so **polna pschesjenjosć nahladow pokaza.** Němšći kanzler dr. Luther a němšći swonkowny **minister** dr Stresemann so **jako sastupjerjej** Němskeje do Genfa podatej.

Demonstracija dźełonjemćerjow w Hannoverje

Sśrjedu popoldnju wokoło 2 hodźin je w Hannoverje k kražanju mjes wulkej cźrjódu dźełonjemćerjow a schkitanskej policiju dóšło. Dźełonjemćerjo běchu po shromadźinje k wukazańi dźěła pschi Königswortherskim němskeje pschicźahnyli, so bychu tam swoju žwoje žadanja na sjawne dali. Na namolwjenje policije, so bychu pucź sa wobchad próžny wostajili, herjekajo wotmolwichu. Policija, kotraž bě pschihotowała, so by wukazanju dźěła schkitała, dyrbjesche, hdyž cźrjóda do jeneho policijskeho ś knjenjemi mjetajsche, naměsto ś pomozu gumijowych klumpachow wuprošnicź. Mękotre wobžoby su so sajale.

Proces dla krajneje přerady.

Němskostatny žud w Lipsku je wutoru sahrodnika Hanža Wierscha se Soesta we Westfalskej dla krajneje **pscherady žudźił. Wobškorženeho winowachu, so je we lěcźe 1927 pijma a wéjy,** kotrejž dyrbja **so w sajinje stata tajne dźerjećeć,** franzowskej **powěsćerskej** žłužbje **pschepodał. Wierscha k chłostarni na 4 lěta sahudźichu a jemu cźežne prawo na 5 lět wotrjeknychu. Pódla teho so pod policajsku nadkedźbu staji.**

Su so femini mordarjo ze Stinnesowymi pjenjezami podpjerali.

Barlinski „Achtuhr-Abendblatt" wutoru **pod podpismom „Firma Stinnes je feminemu wjednikej Schulzej pjenjezy dawała —pschepokałanje miljonowh Hamburgskeho wobdźelenja —.** Dźiwanje šłubjace žłóšenja wojerwja. Powěda so tam „wo jara rozjatrjenja potrěbnym šwišu mjes firmu Hugo Stinnes, łódźnisce towarstwo w Hamburgu a cźornej němskostatnej woboru pocźežnje jeje wjednikom wyschšchim leitnantom Schulzom". W nastawku so mjes druhim praji:

W Küstrinje hišćeše dźenja „Ranschonėmske stanzowarnja a emaillirowarnja, akcijowe towarstwo, wobstejł, kotrejež akcije po wulkej wjeschćinje Hugo Stinnesej łódźnistwu towarstwow w Hamburgu, Hungernstieg, žłuščeja. 1923 je pjecźa ś prěnim žobustawom pschedbžydstwa Küstrinskeho towarstwa direktor Heinz Lauz był, kotryž je mjes tym ś tuteho městna wolescht a so do Barlina pschesydłił. Lauz a wyschši leutnant Schulz staj žebi pjecźa ty rěkałoj. Rukowaś Barlinskich wjeczornych nowin je se žwědkom był, hdž je Schulz Lauza wopytał. Pschi tym je Lauz Schulzej rjekł:

„Ty, pjenjezy žu sajo doschle!"

Schulz je pjecźa wotmolwił: „Nó, to je najwjetšći cźaš był!"

Rukowaś njenowanych nowin se wschej wěstosću praji, so je knihiwjednik Robert Mai Ranschonėmskeje stanzowarnje jenu wospjet powědał, so je Hamburgska zentrala Hugo Stinnesej łódźniskeho towarstwa wospjet pjenjezy Lauzej pschepokałała, mjes druhim wjetšu summu 20 hacź 40 miljonow. Lauz runje tak knihiwjednik Mai njeslaj wjazy dźenja w žłužbje Ranschonėmskeje stanzowarnje. Rukowarjej Barlinskich nowin, kotryž je tam tehdy w žłužbje stanzowarnje był, je Lauz pjecźa poručił, so dyrbi do hrodowskich kasarnow w Küstrinje po bronje, munizinu a ručne granaty cźorneje němskostatneje woboty hicź a do Lauxowe fabriskeje šiwy w dwójnym dnje draštneho chamora šhowacź. Nědźe polozju tychle bróńjow — běšche jich dźesaćź maschinskich pištolijow ś narunanskim bubnom, 50 ručnych granatow a munizija — je jedyn poručeńź Hugo Stinnez towarstwa do Hamburga donjesł.

Też wo feminych mordarstwach, kotreż su so tehdy stałe, je so Lauz pjecźa na jara podźiwne waschnje wuprašł. Küstrinski kriminalny sastojnik Stücken, kotryž pschepytanje wjedźeschе, bě rukowarja nowin namolwił, so by pschi wusajnjenju mordarstwow žobu pomhał, tola Lauz jemu to jako pschisłušejacej dźełaćnje njeje dowolił. Lauz je w tuttym šwišu wo sjónzowanju dweju waojakow jako wo „wotpišanju" rěcźał.

Litawske wójsko z lěsa bola Podgaja wuhnali.

Kaž bě znate, bě tele dny wotdźělenje litewskeho wójska pólšku mjeju **pschekročiwschi,** łěš pola Podgaja **wobhadźiko.** Wólšay namjesni sträžnjey běchu dyrbjeli **psched pschemocu zofacź.** Wutoru su na to pólšay wojazy **psched Podgajski** łěš pschicźahnyli. Po krótkej tśeleizy, ł kotrejž bo nichtó njeje stranił, mějachu so Litewzy ś procha. Polazy su tśoch Litewzow, mjes nimi tśoch namjesnych policajskich sastojnikow, sajeli.

Italske nowiny Awstriskej radu dawaju.

Romska „Tribuna" pišče, so dyrbi so awstriska politika dale wobkedźbowacź. Awstriski swjazkowy kanzler je drje pyhnył, kajku samokwitośćź na žo bjerje, hdyž wón njepřećelnje politiku Swjazka Ludow wupschešći a žo wschoněmskej politizy do rukow cźišnje.

Falšitiski „Tevere" praji: Pschisamknjenju Awstrisseje k Němskej by Italisa je wschej mozu wobarała a by na njo ś pschekročenjom Brennera wotmolwiła. Njeńźmědźa žebi teź myślieź, so by Italisa wšołko sacźinka, hdy by so Italska ś nowym Locarnskim nakładom saruczika. S pschisamknjenjom by Trjeśej strach hrohł. Hdyž so praji, so Awstriska njeje k žiwjenju khmana, wina na wodźacych wołobach w Awstrisseji leži, kotreż su dale dźeń wote dnja žiwe. Swjazk Ludow je ś Awstrisseju derjemeńenjonom wobkhadźał. Italska dyrbi pak w bližšchim cźasu w Genfu ś radikalnej chirurgiju operaziju tole praschenje rosrišacź. Na podlożku žwojeho dobycza móże žebi Italska žadacź so ža ś Adrije hacź k Cźornemu morju, ś Alpow hacź k Ssolunjej niczo bjes je pschihłoženja njeesłanje.

Ninčič je do Roma a Parisa wotjěł.

Južnoslowjanski swonkowny minister dr. Ninčič je žo wutoru na puczowanje do wukraja podał a **schtworik a pjatk w Romje** wostanje, žobotu dale do Parisa pojedźe. Tam budźe někotre dny pschebywacź, so by so ś republizynym presidentom **Doumerguom** a ministerskim pschedsydu **Briandom** rosrěcźał. Potom žo do Genfa poda. Ninčičej smeje pjecźa w pożedźenju pschedsydstwo, kotreż wupraji, so je Němska do Swjazka Ludow sastupika. Benesch njeje pjecźa wjazy ś słowonym rěcźnikom w praschenjach rańschego kraja, ale Ninčičej. Balkan je žo někto bóle wot źriedźeowropskeje politiki wotdźělił, a teho dla je cźežišćeschо na Belgrad pschešchło. Ninčičowe puczowanje je prěnja kroczeł je žamtneho pohnuća jeneho balkanskeho stata. Wona je žo zyle njenadźiwy dwě njedźeli do Genfskeho jězda wobsamkła a wulke bźiwanje sbudźiła. Zuły diplomatoju do swonkowneho ministerstwa khwatachu, so bychu žo za samtykom puczowanja wobhonili. Wobžobity sacźišćej cźini, so Ninčičej **Mussolina** wopyta, a so jeho po puczu do Roma italski pólšanz w Belgradze, general Brodreo pschewodza, kotryž jako najwuzšchi Mussolinowy pschećel a jako wójnišk towarišch krala Alexandra južnoslowjansko-italski pschećelstwowy swjazk sastupowaše.

Diktator Pangalos zbliženje k Južnoslowjanskej pyta.

General Pangalos je do Ssolunja pschišeł. Tam je ś někotrymi nowinarjemi po rosrěcźanju jich druhim też wo Južnoslowjanskej rěcźał. Wón je pschecźo ś wulkim pschećelom Sserbow był, ś kotrymiž hromadźe je na Ssolunskej fronce pschećiwo shromadnemu njepschećelej wojował. Hišće jako schef grichiskeho generalneho staba je wón berśenym wikowanju pśches Ssolunske pažmo wulke położenja

zaradźił a je hotowy, w tutym nastupanju Sserbow hišcheje dale napischerjo pichiłcź. Wón jo nadjesche, so jo dorozumjenje mjes Južnoslowjanskej a Sserbiju za najkrótšichi czaš dowji. Schtož herbiske mjenišchiny w grichiskej Mazedonskej nastupa, Pangalos praji, so tu tajke wopraudje, kuaje kaž tu grichiske mjenišchiny w polodnischej Sserbiji. So tohchu so njedorozumjenja w tutym nastupanju wotstronike, je wón wobsebity wobjerk w dželowym ministerstwje pomjenował, kotryż budże so jenicżky ſ dojednanjom mjenišchinow sadźerać.

Grichiski general Plastiras w Uestübu.

Polizija w Uestübje je wutoru w nozy grichiskeho generała Plastirasa wuſlędźiła, kotryż bé ſ zuſym mjenom a wudawaje, so je ſ pschekupzom, do mešta pschischoł. Pschi pschepytyschenju jo wón wuna, o jeho legitimazike papjery njebęchu w porjedże a o Plastiras réka. Polizija je jem porucżiła, so njeſmé Uestüb wopuschczeć. Plastiras je do ſpschihbanskima pschecżiwo diktatorej Pangalej sapleczeny a je ſo ſ czasom pches jugnoſlowjanſku mjesu wuthował, hdyż bé so pschihbanſtwo Pangalej pschetradźiko.

Bombardement na Tetuan.

„Daily Telegraph“ wo Abd el Krimowym bombardemenże na Tetuan ſledowaze nadrobnoſcże powjeſ: Sſobotu ſi, njedźelu schtyri bomby do mešta padźechu. Jena w dróhy kraja Alfonja XIII., hłownej dróhy europiskeho niežtowego dźela, rosbuchny. Wona schesć wobsobow mori a pjecź ſrani. Preſident ſchpanſkeho ſuda w Tetuanje bé runje ſ ſwojej ſwójbu na balkonje ſwojeho doma. Jeho manželska bu morjena, a jeho dwé dźowcy buschtaj ſranjenej. Nima jédzeju wóſ ſo do kruchow rostorhu, pobjerk a konjej ſo morichu. Mješchczenjo ſo do hrosy dachu. Tſi kanony riffiſkich Kabylow ſo pschi bombardemenże wobdźělichu. Jich ſtrélenje bé lépje ſamérjene dyžli predy. Schpanſki wyſchi kommiſar wobſamknu, hnydom ſylniſche wójſkowe wotdźélenje wupróſłacz, ſo by hory dobyło, na kotrychž kanony ſteja. Mèni ſo, ſo je ſ najmjeńſcha 6000 muži trélowych, a cżeſke ſchkodowanje ſo dla wobcżežnojczow krajiny wocżakuja.

Dźěło němſkich chemikow w Chinje.

W jendźelſkim delnim žejmje je ſo jedyn ſapúſkanz wopraſchał, hacż je wójnſki minister wo tym ſhonił, ſo ſu chineſzy militariſtojo němſkich chemikow najeli, ſo bychu jim jedojte pluny k pjelnjenju bombow nadźěłali. Wójniſki minister wotmołwi, ſo je němſke knježerſtwo na wopraſchenje japrękło, ſo němſcy chemikojo w ſłužbje chineſkich militaristow ſteja. Wón je tole ſaprěcże bjes wumělenja pschiſał.

Nabožeńſke njeměry w Mexiku.

W měſcże Mexiku ſu w Božej ſłužbje wěriwi, ſwjetſcha ſónſke, pschecżiwo ſamknjenju zyrkwjow a nabožeńſkich ſchulow protestowali. Mělo, ſo chze wyſchnoſcź zyrkej ſwjateje wutroby ſamknyeź, ſo ludowa cżrjoda wotdźelenju politije napſchecżo ſtaji. Politiſtojo ſónczńje bróńje wuzijo cżrjodu rozehnachu. Pschi tym ichtyrjoch politiſtow ſranichu, tola lud też ſcheſa politije ſmjertnje ſrani. Sso do cżaha ſeſtupawſchi, ſo ludowa cżrjoda potom na pucź k miniſterſtwu nastaji, tola ju wohnjowa wobora rozehna.

Zè Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 25. małeho rózka.
Walburgi, knjeżny.

1839 założi so serbske gymnazialne towarſtwo „Societas slav. Bud.“ w Budyšinje přez Mosaka Klosopolskeho a Hendricha Imiša.

† 1870 Korla Haussig, farař w Golkojach, hłowny wudawar porjedźeneho wudawka delnjoserbskejo biblije.

* 1862 Adolf Sommer. — Jako serbski hordźiwa, kruty, njebojazny je po našim kraju khodźił a na wyšinje žiwjenja 3. sept. 1909 jenož 47 létny zemrěł. — Je wjele dopisował, přeložował — běše z tolmačerjom rušciny — přednošował. Wosebje pak je skutkował, wšudžom, hdźež žane narodne dźěło na wukonjerja čakaše. Je hromadźił njewustawajcy za Serbski Dom, je wustajeńcu w Drježdźanach ze wótčincom dr. Muku zarjadował, je serbske koncerty organizował. Kóždu njedźelu běše ducy po puću po katolskich a evangelskich Serbach. Znaješe wšitkich kaž swoje pčoły, kiž po staroserbskem nałožku swěru plahowaše. — Też jeho wšitcy čescowachu a mjełco jemu připosłuchachu, hdyž jako najwustojniši pčołaf swojeho časa wo pčołach rěčeše. — Na Maćicznem 50. lětnem jubileju hraješe Miliduchu. Hraješe sebje samoho! — Hdy bychmy jeho zaso měli! —

Stóž so boji, toho wšudże loji. Prisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer +2,5, thermometer wo dnjo +9. — Dnjeńſa rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer —1, thermometer w nozy +5. Wuſłady na wuſazanje wjedrow. — Wjedro wostanje dale njewobſtajne a mile. Wczera rano bé nižina ſ wjeczorom Jendźelſkeje. Wyſchina cżehnjeſcha ſo wot Franzowſkeje pches Němſku hacż do Ruſkeje. — Juſke pjatk błónczko 6,57 hodź. ſkhadża a to 5,30 hodź. khowa. Mješacźſ ſkhadża pop. 4,43 hodź. a ſo rano 6,41 hodź. khowa. — Dnjeńſa je druhi kwatember a trjechi po ſtarym burſkim prawidle na hapreleju.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa jutſje pjatk:** Mile, mrózcżele ſo pschecżahuja, ſ khwilemi ſo zyle wucżehnje. Podobne wjedro po zyłej Europje, w raiſchel kruta ſyma popuſchcżenje.

— **Wopſchewjenje wótty.** Dokelż je turczanjnje na Budyſchſkich hobotniſchich wikach ſłaby wobkhad, pósłowy omnibus mjes Budyſchinom a Małeſchczanami ſobotu hacż na dalſche njejeździ, wupadnu tohodła jéſby, kotrež ſu na planje ſ * wopſtnamjenjene.

S **Małyjez.** Pschihroda tele dny pola naſcheje wſy ſwoje wobliczo pschemeni. Stare, ſ dźěła hižo prochnawe ſtadowe, ſ wjetſcha kruſchowe ſchtomy ſ wobeju bokow pucża, kiž ſ Nowych Małyjez do ſkaty a do Dalíz wjedźe, ſu naſchi wjeſnjenjo wukopali a jako palne drjewo poſkutpili. Psched nékotrym cżaſom też mjes Starymi a Nowymi Małyjezami wiſche ſtare ſchtomy ſuvrkopachu. Każ ſłyſchimy, chzedźa na wupróſnjenje mjetna młode ſtadowe ſchtomiki napadźecz. Też puczk dyrbi ſo tam porjedźecz.

S **Jeſchicz.** Pschecżiwo ſwojej woli je ſo tu hušnza pod autom wjeſła. Hóżeż ſo pucź ſ Jeſchicz do Wulkeje Dubrawy ſawinje, je wěſcże pod auto pſchiſchła. Powětr ju ſkrabny a ſtłóczi ju mjes reſervowe koło a dżerżak ſa wacżoli. Tak jédźeſche hacż do Wulkeje Dubrawy a ſaſo wróczo do autoweje kólnje we Margareczinej Hérże. Swědomocżiwy ſchaſer ſwój auto wobhlada a dohlada ſo też popadnjeneje hušnzy. Dokelż wédźeſche, hdźe ſu tamne hušy byle, wédźeſche też, ſchto je wobjedźet hušnzy. Wſa tohodła na druhi dżeń „ſlepeho paſażéra“ pod ſwoju autowu ſtéchu a woteda jeho wobjedźerjez. Hušnza bé nékotre pérka ſhubiła a jedi noht ſlemiła.

S **Lutobjeza.** Stara dróha mjes Lubachowom, Lonſkom a Minakkom budże ſo też ſwoi Mérkowa hacż na Lubobczańſke dwórniſchczo a wot Lonſka hacż k Drobiańſkemu puczej rewparjedźecz. Kamjenje a druhe maczińy ſu hižo nawoſyli.

S **Małeſchcz.** Wczera pschihołowu ſajedże automobil direktora britkowſkeje Olby do pſchérowa, napſchecżo ſtarokej tuhonnemu błódarja, kujeſa Schuſtera. Wodźidło bé ſo ſlamało. K pomhanu ſu hajnje hotowi Małeſchczenjo wóſ ſaſo ſ pſchérowa wurczahnychu. We minu hodźaju ſe ſtróżelemi wotejdźechu.

S **Bukez.** Naſcha ludowa ſchula wotmeje ſhromadnje ſ pokracżowarſkej ſchulu pschihodnu njedźelu wutu wuſtajenju wo ſtwé cżo. 5 a we wobſadnej ſali. Wuſtajecź budża ſo rysowanki wſchéch rjadowanjow, też prózne poſputy naſchich najmłódſchich, dale ruczne dźěła *hólzow wyſchſchich rjadowanjow a hólczejſe potrarjowanjeſe ſchule.* K temu pschihodże nékoho, ſchtoż w Bukezach hiſcheze njewidźachmy, mjenujuz warjenja, pjecżenja atd. Nadźijiomnje ſo wobeſhe naſche hoſpoſy ſa tole wotdźélenje ſajimuja a ſo ſmjeje zyła wuſtajenja ſamy bohaty wopyt, każ lonſ. Wuſtajenja je wotewrjene wot dopołdnja w 9 hodź. hacż do 5 hodźin popołdnju. Psched ſtónczenjom wuſtajeńcy budża ſo warjenja a pjecżiwa pſchedawacź.

S **Pancżij.** Budyſchſke dźiwadłowe ſjednoczenſtwo chze ſej ſobotu do Klóſchtra wulecżecź a tu ſwoje wumjeſtniſtwo wukonjecź. Hnydom ſo ſe hłownej operetu „Srabinka Marija“ pſchedſtaji a to we ſtarkinym wobſtatu, każ je ſo tuta operta hižo 25 ſtócź w Budyſchinje pſched wuſtejnym domom pſchewjedła. Budyſchſke dźiwadło na pod nawjedowanjom kujeſa direktora Frnkera to tu ſtajilu jara dobre mozy. Też trébmu hudźbu wobſtara Budyſchſki dźiwadłowy orcheſter ſam a je polny wobſadżeny. Tuž ma ſo nječhto dobre wocżakowacź. Wo tutu wumjeſtniſku poſſicżeńku ſtaj ſo kk. dr. Nacżela a dr. Schołta poſtarałoj a wocżakujetaj połnu zurlu.

S **Khróſcżiz.** Sſrjedu, 3. měrza, ſo we wjeſnjum hoſcżenju popołdnju w 2 hodź. maczerjam rada podawa. Lékař budże pschitomny.

S **Delnjeho Wujeſa.** Każ ſłyſchimy, wobdźěli ſo herbſke ſwarſtwo „Sahrodka“ pſchihodnu njedźelu na wopoimnjeńſkim ſwjedźenju ſa we wójnje padnjenych ſ khorhoju pſchi Božej ſłužbje a budże ſpěwacź „Hdźe namaka duſcha ſwój ſtatok a dom?“ Wſchitzy Sserbſo dżahli ſo bohacże wobdźělicź.

Se **Stycżina.** Pucź ſe Stycżina do Bjedrichez ſo wot 25. februara hacż na dalſche ſawrě, dokelż ma ſo móſt nuſnje wuporjedźecź. Wobthad ſo na Las pokaże.

S **Horajeho Hbjelſka. Pokhroma je wudyrila** a ſo hamtſay ſwěcżiſka mjes ſkotom wobdźelerjow Oskora Rubla, Bjedricha Arkta a Auguſta Schézy.

S **Łuwoczij.** Mjes ſkotom ſiwnoſcżerja Auguſta Hübnera (w Nowych Konjezach) je pokhroma wudyrika a ſo hamtſay ſwěcżiſka.

S **Rjechanje.** Pothroma je ſaſchka mjes ſkotom ſiwnoſcżerja Arnoſchta Bémarja.

S **Hluſchinu.** Pothroma je ſaſchka mjes ſkotom ſiwnoſcżerja Pawoła Schillera w Hluſchinje (Muczinc).

Dźěduſchny wuj.

Humoreſka ſeſerbſcżena ſ holandiſkeho.

4] (Stónczenjo.)

Hoberg ſpohladny trochu ſpłoſchiwje na wobeju, pokracżowaſche potom dale: „S krótka, ſyn pſche wſchu měru ſpokojeny. Moje najwyſchſche wocżakowanja ſu ſo dopjelnile. Jutſje wam něſchto ſdźěłu, nad cżimž budźeſce ſo dźiwacź. Pschihotuje ſo na wulke pschewjenjenje, lube dźěcżi. Sawěcże budże mi jara cżežko, hiſcheze dale mjeſcżecź hacż do jutſiſcheho, ale hdyż mi njedaſce wutrowobacź . . .“

„Jutſje, wujo, jutſje!“

Nó, derje. Ja chzu wam jenož to jene prajecź, ſo je hódnje na to potrjechacź, ſchtoż mam wam ſdźěłecź, a moje pjenjezy pschihódu wopraudże do prawych rukow. Dobru nóz!“

„Dobru nóz, najſtrózſchi wujo! Dajeże ſebi něſchto pißane dźecź!“

„To wſchak wóże byeź!“ Duże ſamknychu ſo ſa kujeſom Hobergom.

„Ludwiko!“ ſaſchépota powołr ſ wuſkanjom.

„Walpora!“ klinczeſche ſ nétnej wotmołwu wróczo, a muż a žona ſo nahnuſe wobjimaſchtaj, jako bychtaj hiſcheze w błóſtich njedźelach byłoj.

„Jenże ho wjazy wadźiecź nochzeny!“

„Ně, jenże wjazy nje!“

„Wuj je naſ ſa ſwojich hłownych namurźzyoiv (herbow) poſtajił, a dokelż budże nétko ſloty dſchcź na naju hłowu padacź, dyrbiſch pschihodnje ſtajnje ſwoje najlubſche jédźe na błédze měcz a njebudźeſch trjebacź jenże wjazy na pſchemake porzijony ſkorjiżeź; pſchetoż dyrbju ſo wuſnacź, — ſu dźe wokomity, ſo kotrychž cżaſach ſo rosbudźowanz, ſ połnej wotewrjenoſcżu rěcżecź — ſo nij jenož ſtaroścź wo twoju ſtrowoty, ale ſtérſcho to pſchecże, nječhto ſ hoſpodarſkich pjenjez naſtrowacź, je wina było na tom, ſo běch tu a tam trochu jara ſlutniwa.“

„Dokelż mi ſ rjanym pschiſładom wotewrjenoſcże dopředka dżeſch“, wotmołwi Brenkmann hnuty, „to nochzu cżi ſe ſwojeje ſtrony też ſamjelecźecź, ſo ſym dołhe léta we reſtauraczji „K worjołej“ „eſſira“ ſundał a wjeſerjezał.“

„Potom wěſo nje jażdym dźiw, ſo maſch wjeſelſku ſchérokoſcź hacż dołhożcź.“

„Walpora, ſwoj ſebi runje ſlubiłoj, ſo jenże wjazy ſo njeſ ſobu wadźiecź njechamnoj.“

„Haj, a tónle ſlub chcemoj też ſwéru dżerżecź. A ſchtó je někto ſaſo prawje měł? W cżejej hłowje je ſłóżna myſlicżka naſtała, ſwija ſebi do kwartéra wjacź, apod ſwojej ſchdibleſchka ſhowacź każ pata ſwoje kurjatka?“

„W twojej hłowcży, żónka! Ja njebych jenże na to pomyſlił, jenu tajku lubożcżiwu hoſpodiwoſcź poſtkicżecź.“

„To běſche wuſyw. Stoke płody dyrbiſch někto ſo muu ſnjerź.“

Hiſcheze raz wobjimaſchtaj ho mandźelſkaj w cżichej ſłóżnoſcżi. Mało wuſpaſchtaj ſo to tutej nozy, pschetoż jeju twocżakowanja běchu pschewyſoko napjate.

Naſaſtra ſapokoji ſebi ſapißowaſ k najwjetſchemu ſpodźiwanju komtoriſtow pak to pak tamne. Wón běſche roſpjerſcheny, a każ ſ duchom njepschitomny, ale ſpodźiwanje pſchiběraſche pſche ſwoju mérn, hdyż bypkowny muż pod hodźiny do cżaſa pißańzu wopuſchcżeźi. Tajke něſchto tu hiſchcże było njeběź.

„Sſy hižo ſ nim rěcżała?“ wopraſcha ſo Brenkmann ſwoju żonu, tak ruczże hacż do ſtwy ſaſtupi.

„Hſchcże jeho widżała njejſym!“ běſche wotmołwa.

„Njeſcżerpkliwoſcź pali mi każ woheń w ſtach.“

W tom wokomiku pschihiędże wóſ k domu. Mandźelſkej kukinyſchtaj ſ wokomi won. Wóſ ſaſta, a wobſtarnaj mandźelſkej, wot młodeje kneżeńſkeji pſchewodźenaj, muſtu pſchiſtaj. Kajzy zuſy ludźo to běchu? Cżi dże ju ho ſaſtrécże ſmyſlili. Tola ně, woni poſwonichu a pſchihłócżichu po ſkhodże.

„Lenka, praj, ſo doma njejſym!“ pſchiwoła Brenkmann ſwojej dżowzy.

Ta dżeſche, wróczi pak ſo hnydom na to ſaſo a pſchipowédź:

„Tutón wopyt njepſaczi nam, ale wujej Hobergej.“

„Schto, wujej? Kak ſpodźiwnje!“

Tola knjes a knjeni Brenkmannowa njemějeſchtaj ſkwiſe, ſo dołho rosmyſlowacź. Duże ſo wocżinichu, a wuj ſaſtupi ſ tſjoni ſunjmi do ſtwy. Běſche w cżornej ſukni ſ pſchityknjenej rójeżku.

„Moji lubi!“ ſapoeża ſwjatoczińe, „nětko je prawy wokomik naſtał, ſo dyrbicże wulku nowoſcź ſhonicź. Niż wſchak wjazy jako młody hólz, ale też niż jako ſtarz běch ſo njedawno do ſwojeje domizny wrócził, ſo bych ſebi ſwéru mu towarſchku żiwjenja, ſchwarnu hoſpoſu pytał. Tajku ſyru nětko w knjeżni Marijanje Lindenez, dźowcy knjeſa fabrikanta Karla Lindena a jeho knjenje mandźelſkeje Marij namakał a pſchedſtajam ju wam jako ſwoju lubowanu mandźelſku a waſchu pſchihodnu cżetu. Pſchihodnu njedźelu budźemoj ho prěni krócź pſchipowédacź, a potom ho ſ wutrobnym dźakpraſenjom ſ wami roſzohnuju, ſo bych nékotre dny na kuble ſwojeju pſchihodneju ſtarſcheju pſchebywał.“

„A to ſłyſchiacy nétko hakle, wujo?“ ſaſwoła ſ wuraſom hłubokeho ſranjenja Brenkmannowa. „Nimale ſchtwórcź léta ſcże wy ſ naſchimi hoſpodami a we poſłednem wokomiku ſdźěłacze nam tole nětkole?“

„Najlubſcha cżelka,“ ſnapſchecżiwi mérniwje wuj Hoberg, „to derje je tola twoja ſamſna wina. Cżłowčk wam hnydom, hdyż k wam pſchijédżech, wo tom rjeź, cżehodła żym tu wroczopnjeſował, ale wy mi toka njejſce rěcżecź dali. Hdyżkuli hubu wocżinich, ſo hdyż wo ſwojim wotmyſlenju rěcżał, ſamkny mi ju ty pſchikłakajo „pſt! pſt!“ abo ty ſo wuprajſi: „My nječo wobſjecź njechamy.“ Schto dyrbjach napoſledku hewak cżinicź hač mjeleczeź? Pſchekłakanjenje je ſo mi pokaſikim radźiło?“

„Haj, wopraudże!“ wotmołwi ſpeſchnje Brenkmann ſ hórkim wuſmjeńkom; tola ſłowjoſpcżeſche woſta jemu a jeho żonje ſotoruuja w kku tężozu.

Jenož Lenka ſplagny wjeſele ſ cżukonaj hromadże a wołaſche wołſkaja: „ Swutroby pſcheju tebi wjele ſhoża, lubi wujo! Kak romantiſky to je, ſo ſcże ſo na tajke dołhe puczowanje naſtajił, ſo byſcheże żonu pytał. To je tola twopraudże pěknje!“

„Haj, a hdyż ſo ty jónu wudaſch, dżeżo, potom budź tohorunja tak ſhożowna, każ żym to hižo nětkole ja,“ ſnapſchecżiwi Hoberg, kiż ſpratnne radowanje młodeje hołcżi runje tak pſchijounje ſacżuwaſche, każ ho jemu dźiwnuſchkle ſadżerżeneje jeje ſtarſcheju dżiwne hyſy ſdaſche.

Na wjeczoru tohole ſa Brenkmannez mandźelſkeju pomnjecża hódneho duja, hdyż běchu ho hoſcżo wotkałili, wotezhrawachu ho mjes mużom a żonu tragiſke wuſtupy, kotrej nochzu cżeſcżenemu cżitarjej hałke wopißowacź. Ale ſapißowaſ mějeſche ſ tamneho cżaſa bróń w rutkowaj, ſ kotrejž wédźeſche ho pſchecżiwo ſwojej jouje ſakitowacź.

Hdyż dżiwiche ta jenni poſłiſchno jako ſ napomninanjom pſchiłúcź: „Ludwiko, pomyſli ſebi na ſwoju korpulenzu!“ to padny jej wón do rěcżow: „A ty, Walpora, pomyſli na ſwojeho dźěduſchneho wuja!“

Hdyż dowjaza dżowka léto poſdźiſcho na pſchekupza, nětko hižo wot ſtarſcheju njeſapretżeho, ſo wuda, pſchijidże ſ Ameriki dwohonny kwaſny dar ſa nju, kotryż młoda żona ſ błyſcheżatynaj wocżomaj pſchijża. Tón ſwoſta jeje żiwe dny ſ dopomnjenjom na „dobreho, ſtareho wuja Hoberga,“ ſa Walporu ſ nanajbóle ſahańbjazym dopomnjenjom jeje żiwjenja.

S **Kamjenca.** Njerodnje sadźerja žo sandźenu bobotu powołnju w fyzikalni tudomnoje schkleńcerjenje schkleńczerskeje dźěłacžerje G. Hačkrunječ bě kupjenje jakašane, sapali rjebi w jeje městnosći trubku a cžišnu hischcže žo palazu sapalku do bóžaju, kiž bě z kuczmowym wolijom napjelnjena. Hnydom žo kuczmowy wolij sapali a žo tak špěchnje wupschestrě, žo dyrbjachu w dźěłarni pschitomne žony a hólzy z wołnami wukakać. Dźěłarni nastanje z teile njerodnu wulka schkoda. Lohko pak móžesche žo zyła dźěłarnja wupalić, wjele ludźi žo do strocha pschituteschi a žo jim dźěło wjacy. Smužiczi dźěłacžerjo pak na swožo wohrjeh bórzy zhaschachu.

S **Kulowa.** W pożlednim pożedźenju pschiswolichu měschczańscy zastupjerjo měschczańskim dźěłacžerjam za cžišczenje měschczańskeho hata 10 pj. pschilohi na hodźinu; tehorunja dźěłonjemjerjam za zamjone dźěło po mukowski swójbow w pschercžišu wożebitu pschilohu wo 75 pj. za dźeń. Wot letuschcheho drjewa bu dźěłonjemjerjam wjeski darmo pschewoltatichu. Wotpokłakachu pak schtyri, so ma žo jim wob tydźeń jemu abo dwě pokruczе chlěba darmo podawacz. — Zastupjerjo temu pschihłosowachu, so ma žo w domje za ludnych elektrisce wobswětlenje pschizwacz. — Topst pschi Kocžinskim puczu, do kotrehož je hižo wjozy króć błysk dyrił, žo hischcze njewotstroni. —

Prošmu wo pschiswolenje letnjeje pschihotowizny k wudawkam wudźerżenja automobilneje zwlakuy žo wotpokasa. Ma žo lóžby ras po potrjebje zavlacžiez. — K jara rosorjenym rosmowam dóńdże pschi 5. dypku dnjowneho porjada, w kotrymž žo wo nuzowych dźěłach jednasche. S wošom hłokami pschecžiwo njezom žo wobstamknuzy (pschecžiwo wobstamknjenju magistrata), so ma so dźěł města kanalisowacz. Wudawki žu žo na 27 000 hrivnow wobsliežiłe. 5000 hrivnow statneje pschihotowizny je žo pschilubiło, šlypk dyrbi žo z 5 prozentami zadarmo. — Zastupjerjo wupraschchu swoju dowolnosć, k temu, so žo lečownosć wudowy Augusty Jakubczowje a za twat nowieje schule kupi.

S **Kulowa.** Drježdźanska hygienitska puczowanista wuskatejza wopyta wot 20. hacž 22. t. m. też nasche město. Wona ko w hoscženzu „Němsti thežor“ wotmé. Krajny radźičel dr. Lenotr ju žobotu wotewri. Na to wjeschesche wokrejžny lékař dr. Meyer wopytowarjow po wustajenju a mějesche pschednoschowasche dr. Netzpow-Kulowski wo wothladanju a sešiwjenju cžešnych dźěži a pónđelu sudny lékař dr. Henka-Kulowski wo wothladanju žubow.

S **Wojerez.** Tudy a we wokolinje žo tele dny se

Hospodarski rozhlad.

Schwótrk 25. małeho rózła 1926.

Wcžerawjeze kursy w Berlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank	15,32
1 jendźelski punt	20,39	100 czěšk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,73	100 pólsk. markow	53,13

W **Erkłach** bě měrnischi wobkhad. Kurzy chyzychu žo schlabowacz. Wójska wožczonka wotdrjechi žo hacž na 3,55 hr. za 1000 hrivnow.

Produktowe miki wcžera žanecho pschemenjenja we placžinach njepschinjeschu. Rožki je doseż na wikach. Worno pschenicznej mużu rjanu njenje kupuja. Jeczmjeń jenoż puwarnje w najlepschim fornu kupuja. Wowsk też kuzow nima. Wcžera placžesche zentnar pschenzy 12,25—12,50 hr., rožki 7—7,35 hr., jeczmjenja nałetnjeho 8,20 hacž 9,40 hr., nałymneho 6,80—7,50 hr., wowsa 7,50 hr. hacž 8 hrivnow.

W termiljowym wikowanju:

za **měrz**: pschenzy 13,05—13,10 hr., rožki 7,92 hacž 7,97 hr., wowsa 8,42—8,45 hr.,
za **meju**: pschenzy 13,30—13,32 hr., rožki 8,50—8,53 hr., wowsa 8,70 hrivnow.

Swinjaze wiki w **Berlinje** wcžera žrjechu (Magerviehhof-Friedrichsfelde). Pschihnali běchu 452 pohałow a 276 proñatow. Te placžachu:

běhaki: wulke 90—110 hr., žrjenje 70 hacž 80 hr., małe 45—60 hr.,
proñata: wulke 35—42 hr., žrjenje 28 hacž 35 hrivnow.

Tydźenska rosprawa wulkopamjenjatanje Metz & Co. w Berlin-Steglitz. Wile nałetnje wjedro dawa nadźiju, so rataj bórzy z nałetnimi žywami zapoczinje. Tohodla wschelalich druzin hymjo žiwje kupuja. Najzadnischje je hymjo cžerwjenego dźěcela w dobrych kajkosczach. Wjele **runkliznowe hymjo** žiwje kupuja. Tuton tydźeń tele płacžiny zapisachu:

Cžerwjeny dźěcel	85—110 hr.
běły	70—110 hr.
schwedski	65—90 hr.
žołty	28—35 hr.
inkarnatiski	20—24 hr.
luzerna	70—96 hr.
esparseta	28—35 hr.
hedusch	14—17 hr.
lupiny	9—10 hr.
seradela	11—14 hr.
wołka	11—13 hr.
žołty hroch	14—15 hr.

Nekotre płacžiny Drježdźanskich mitow (Markthallen) wcžera hrjechu: Sajaz w koži 1,10 hr., z połcžom pschetykany 1,50—1,60 hr., karnitl 1—1,20 hr., hušy 1,50 hacž 1,60 hr., łacki 1,60—1,80 hr., mlobdźicki 1,40 hacž 2,80 hr., hołbje 1—1,80 hr. (schinka), karpy 1,60 hr., hólmy 2,20 hr., jabłuka 10—60 np., měd 1,80—4 hr., běrny 3,50 hr. hacž 3,80 hr. za zentnar, morchej 10—12 np., karoty 15—30 np., cžerwjena rěpa 20 np. hacž 25 np., kulerepa 12—15 np., zybła 15 np. hacž 20 np., špinat 35—40 np., cžerwjeny kał 15 np., běły 10 hacž 12 np., fusichene prawaki 6 hr., butra mjechanska a burska 1,80—2,40 hr., mloko litr 31 np., twaroh 28 hacž 35 np., jeja 15—18 np., muka (wucžah) 28—30 np., najlepschi 30—32 np.

Na pschedań.

Wós krumjazy, Marońa, wojnař w Niskej. — Wós łodowy, we Wojerezach na Torhoschczu cžo. 5. — Dźěcžazy wós we Wojerezach, Drježdźanska dróha 12.

Konjej (lišcžaj) 4-lětnjej, 170 cm., Schelnok, ratař w Cžiłczach.

Sołomu wołkepy, nekotre wosy, Scholla w Kotezach.

Kał cžerwjeny, 7—8 zent., Honkel w Horach 39 pola Wojerez.

Khežo w Kulowje, dalsche wukazuja „Hoyerswerdaer Nachrichten“ we Wojerezach.

Zimnosć 18 fórzow, we Wbohowje cžo. 9 pola Njeswačzidła; zimnosć, 20 fórzow, tunjo w Rakezach, Těch.

Sóo pytaja:

Holza do domu. Hanjerka w Lubiju, Wóssborska dróha cžo. 19. — Schusterka we Wojerezach, Torhoschczo 10.

Sudnišzy na pschedań.

Pjatk 7. meje 1926, dop. 1/2 10 hodź. na sudnišzwje we **Nesdorfu**, sjiwa cžo. 2.

Khežarska zimnosć Gustu Gorcžeza w Lipe, nimale 6 jutrow wulka, z domskim, zahrodu, brózničzku a hrodźicžku.

Drjewowa aukzija

Pónđelu 1. 3., dop. w 10 hodź. w Koblicžanskej hajnkowni pola Wósperez 80 mtr. palneho drjewa.

Sudniszy na pschedawanje:

Pjatk 26. 2., dop. w 10 hodź. psched Kiantez hoscženzom w **Milowje**; muzaze koło, verrito, drastny khamor; pschipołdnju w 12 hodź. psched Scholcžiz koreżnu tam: **klawer.**

Pjatk 26. 2., pschip. w 12 hodź. w Cžiżowje p. gmejnskeho pschedstejcžerja: wulka dźěłba do schulow trěbnych twarow.

Dop. w 10 hodź. w Cžornym Khołmzu w Kupschej hoscženzu dubowe wuczahowaze bidło, 6 dubowych stołow, lehanski stoł, płeczene meble, tšelbowy khamor, dwójna tšelba, trjchink, lampy, wobrazy, pižanske bidło, kurcžiste bidło, knižna polza, kwětkowa polza, plischowy sofa, bidło a bidło, stoł, marmorowa pižanska nadoba, bifet, kredenza, aktowy khamor, dezimalna waha, fórmanski wós a kneżu.

Sobotu 27. 2., dop. w 11 hodź. w hoscženzu "K złotemu lawoi" we **Wojerezach**: khołowy.

Pjatk 26. 2., dop. w 9 hodź. w Nerzižym w Kulkez piwarni: 5 nowych żonj. kołow, schtjaza maschina

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe witi, dźensa dop. 3/11 hodź.: Witi bjes wscheho nastorka. Płacžiny žo njepschemenichu. Tendenza cžicha.

3/4 12 hodź.: **Rožka** za pozdźischze termine sežlabjena, **pschenza** na **płacžinach** wobstawa. **Snadny wobrot. Tendenza njepschemenjena.**

Płacžiny na Barlinskich produktowych witkach.

Kilo a wosčjowe hymjo po tuni abo 1000 kg, šwaut 100 kg, płacžiny po Rotej hrivnje.

	24. 2.	23. 2.		24. 2.	23. 2.
Pschenza	246-250	246-250	rapš. wołuschi	14,60	14-14,75
rožka	142-147	143-147	rožk. mełasa	8,00	8,00
nałet. jeczmjeń	164-168	164-168	hrochcz	25,00	—
naš. jeczmjeń	136-152	136-152	bernjaze krużi	14-14,70	14-14,70
wowsk	150-160	150-160	bunty	20-20,50	20-20,50
kukuriza (Mais)	189	—	wołsa	24,00	24,01
pschenicz. muka	32-35,50	33-35,25	lany wołuschi	20-20,00	20-20,00
rjana muka	22-23,00	23-23,00	mołre lupiny	12-12,50	12-13,00
pschenicz. wotr.	10.20	10,20	wolte lupiny	14-14,50	14-15,00
rjane wotruby	9.00	9.20	žuno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
rapš	340	340	šłoma, rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
laze hymjo	—	—	„ pschenicz.	0,70-1,20	0,70-1,20
hrech	22-25,00	22-25,00	„ wowsina	0,80-1,35	0,80-1,35
wiclischti	21-21,50	20-21,50	„ jeczma	0,80-1,25	0,80-1,25

Płacžiny rěnego rožu na Barlinskich žitnych witkach.

24. februara 1926	Płacžiny po zentn. a št. hrivnach.

Stolne drustwo a wojnamjenjenje.

Wóły: 359.

Polnomłasne, nutrownjene, najwjetschi rěnjeze hódnoschze hacž do 6 lět	47—50
Młode młasne, nutrownjene, starsche nutrownjene	42—45
Mjenje nutrownjene młode, derje pjazowane starsche	37—40
Mjenje pjazowane wschelkich starobow	32—34

Byli: 443.

Polnomłasne, nutrownjene, najwjetschi rěnjeze hódnoschze	45—47
Polnomłasne, młódschze	41—43
Mjenje nutrownjene młódschze a derje pjazowane starsche	37—40
Schpatne	—

Jałowzy a krumy: 914.

Polnomłasne, nutrownjene krumy najwjetschego rěnjeze hódnoschze	45—49
Polnomłasne, nutrownjene jałowzy najwjetschi, rěnjeze hódnoschze hacž do 7 lět	38—41
Starsche nutrownjene krumy a derje nutrownjene młódschze krumy a jałowzy	30—38
Derje pjazowane krumy a mjenje pjazowane jałowzy	24—27
Mjenje a schpatnje pjazowane	18—21

Cželata: 3160.

Najlepschi nutrownjene	65—70
Mjenje nutrownjene a tołte wot zyca	55—62
Schpatne	45—53

Wowzy: 2622.

Młódschze a starschze nutrownjene	44—48
Starsche nutrownjene	36—43
Mjenje nutrownjene (Merzjhafe)	25—30

Swinje: 9511.

Polnomłasne, wobešłych rachow a jich křižancow, nach bo 1½ lět stara	78—80
Nutrownjene	75—77
Mjasne	72—76
Schpatne	68—71
Ranne a kubrowe	69—74

njechwjedźemi wokolo wodźachu a poschcžachu wobydlerjow hóńne hry. Młóžachmy też wjele małych łożuchcžakow wobkhadowacz, kotrejž běchu najšerje zyle młodych popadnyli. Woni dyrbja nětk zobu po świeže pucžowacz. K wjesełu mašcheje schulskeje młodźiny też wopiecžki njepobrachowachu.

S **Kriebje.** W nozy k njedźeli žo do Rätzej wobthoda paduschi bobuchu, kotrejž žu z mějtnojcžemi znaczi byli. Ssu nětnje 15 000 zigaretow a 400 taflow schokolady kradnyli. Měch jakkow běchu paduschi wuzwypali, so bychu kradnjene wězy z nim wotnjesli. Wobhodźerjowemu a žuzbohnym pšam žu sajedojcžene mjazo dali, so bychu zmérom hyle.

S **Wukranczij.** Pónđelu dopołdnja sta žo w maschej wjsy wobzarnjowane njeschoże. Cžerna Wjenka pschi swojej studni wodowu rolu wupotjebjeschce. Pschi tym wo pow as žohnańcže pschiprawy rozt'orže a roka dyri jeho mandźelstku do khribjeta. Wboha žo swjese a dyrjeschce lékarsku pomoz pytacz.

Se Sakzowjenja p. Kafawy. W tudomnym Brunschcej hoscženzu pónđelu pschi pólnišnich rejach zahrodnišk, kiž w tudomnym zahrodnišwje dźěła, padże. Hnydom zasu w jenej nosy nize kolenja žylne kalanje. Najwjetschi hebi wuskacz, so je hebi nałym wókkam. Tola słónczne pólskacze po lékarja. Tón spóńa, so bě hebi zahrodnišk nohu nize kolena zlemił.

S **Běhanja pola Hórki.** Najstarschi wobydłeř wsche wsy, khežkać Arnoschk Kaschpor, šmjeschesche 23. februara swoje 81. narodniny. Wobuzel starz hižo dołhe léta wjazy khodźicz njemóže. Swoje 5 dźěci a zwoju prěnju mandźelsku je połkowal. Jeho pozledni zyn 9. junija 1920 z milimi wo žiwjenje pschidże. Swjnowa wudowa je se swojimi 6 dźěcimi w Shorjejzu žiwa.

S **Nólanow.** Mandźelska ratarja Korla Pausia zbožesche swobotu dopołdnja z truzowaj na polo. Na Barlinskej dróhy žo kruzje splóschtschichej a mandźelska pschidże pod kola jeje wosa. Wona žo smutkach cžasko zranji. Nedźelu dopołdnja na swoje rany wumrě. Smjeschożana bě 66 lět stara.

S **Khoczebuza.** Wutoru pschipołdnju wokolo 1/41 hodź. nèhdże 5lětny Arno Polha na Kralowym namjesče do kolow cžežtcžeho automobila jeneje tudomneje firmy zabcža. Mjednik wosa bě pomałku z Khežor Bjedrichoweje dróhi pschijěł a pospěchi jěchu, jako bě dróha swobodna. W tymle wokomiku pscheběża hólz dróhu a bożeschce runu šmuhu do koleśow automobila. Każ wocžizy šwedźu powědźa, wjednika žana wina njetrjechi. Dźěcža bě hnydom morwe.

Najnowiše z cyeloho swěta.

Se Sładźiczeza **Warschawskeje** zitadelle je žo 17 žudow se 17 000 patronami za ruczne tšelby a 240 raketami na njesnate maschnje kradło.

*

Pschi wcžerawschim pschedstajenju italiskeje opery „Traviaty“ w Mnichowskej narodnej operje je z wulkim demonstrazijam poñuchańskiwa pschecžiwo pschedwjedźenju italiskich operow, i pohladom k podałkam w potobnischej Tirolskej, dochło. Herjekańske wustupy žo pschi wotewrjenej jezinje stachu. Jim žo njechodźesche sadźewacz, kaž runje bě wjele policistow pschitomnych.

*

Nadpadnikow Banaya a Molnera, kotrajž staj w Budapeschtu zozialdemokratiskeho zapósłanza Ražsonia na dróży z revolwrom nadpadnoj, je pschepytowazy sudnik z jatby puschcził.

Towarstwowski powěstnik.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka“ wobdźěli so z khorhowju při Božej służbje za padnjenych. Wšitke sobustawy zoñdu so w dornej drasče a wysokim kłobucy 3/4 hodź. dop. w Haškec hosćencu.

Předsydstwo.

Delni Wujezd. Jednota Sokoł zmjejo pschich. sobotu po zwučowanju ważnu zhromadźiznu. Aktivni kaž też passivni maju wšitcy přińć. Nowe sobustawy so přijimuja.

Starosta.

Dubrawka. Tow. „Jódleńka“ zmjejo njedźelu, 28. II., pop. w 2 hodź. pola Kraskec swoju bł. zhromadźiznu. Dla ważnych jednanjow maju wšitcy přińć, mužscy a žónske. Hosćo su nam witani. Předsydstwo.

Khrósćicy. „Sokol“ zmeje štwórtk w Pančicach zhromadne zwučowanje, wšitcy w zwučowanskoj drasče. Načolnik.

Khrósćicy. „Zwj. Serb. Rat. Dorosta.“ Srjedu, 3. III, pop. w 4 hodź. je w Khrósćicach pola Wenkec přednošk knjeza dra. Bruchholca z Drježdźan.

Sekretariat.

Khrósćicy. „Zwj. Serb. Rat. Dorosta.“ Njedźelu, 7. III., pop. 1/4 hodź. je w Khrósćicach pola Wenkec zhromadźizna wotrjada kneježnow. Po zhromadźiznje je posedźenje jenoż za předsydstwo a wubjerk.

Předsydstwo.

Lichań. Tow. „Zernička“ zmeje štwórtk wječor 1/8 hodź. ważnu pruhu za hrajerjow a 1/2 hodź. je spěwna pruha. Přińdźe wšitcy! Předsydstwo.

Radwoř. „Sokol“ srjedu, 24. II., njezwučuje. Přihodne zwučowanje pjatk, 26. II., wječor 1/8 hodź.

Pančicy. „Lipa Serbska“ zmeje štwórtk, 25. II., čitansku pruhu pola Šołcic we Wotrowje. Započatk z dypkom 1/8 hodź. — Prosy so, zo bychu wšitcy skazani přišli. Knihi nic zabyć. Nowe sobustawy, wosebje spěwakhmane, su nam stajnje witane.

Předsydstwo.

Pančicy. „Sokol“ zmeje štwórtk wječor 1/8 hodź. zwučowanje w Pančicanskim hosćencu. Bratřa Khrósćanskeje a Wotrowskeje Jednoty su watrobnje witani. Zhromadne dźěło přinjese wužitk. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleř w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnyncy. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Wulka zjawna ratarska zhromadźizna

sobotu, 27. februara 1926 dop. 1/2 11 hodźin

na Tŕĕlerni w Budyšinje.

Porjad:

I. Kajki je dotalny wuspĕch našeho wojowanja přećiwo zakonjej wo plahowanju howjaz. skotu? Što ma so dale stać?

II. Swobodne rozrĕčowanje.

Ref.: Towaršš Hübschmann, najeńk gmejnsk. kubła.

Prawje bohaty wopyt wočakuje

Zjedn. k šklitej bursk. znjim.

Hosćenc w Lipiču.

Wot soboty, 27. februara hač do 1. měrca so

kózłopiwo toči.

Přećelnje přeprošujetaj H. Kuchař a mandźelska.

Hosćenc w Lutopču.

Wot pjatka, 26. februara hač do 1. měrca

kózłopiwo a swinjorčzanje

najl. pjećna kołbasa pampuchi a kofej

Přećelnje přeprošujetaj Aug. Lehder a mandźelska.

Hobrscy wulki

je wubjerk

— rólkatych tobakow —

kaž tež

cigarow, cigaretow, sćągowych, rjepikatych a žwańsk. tobakow

pola

Herm. Gerlicha w Budyšinje

cigaroweje a tobakoweje fabriki

na Sukelnskej hasy 7

— zasopředawarjo dostanu wysoke rabaty. —

K naležnym wusywam poručam:

Kalowe symjo (za běły a čerwj.), **runklicowe symjo** (za běłu a čerwj. — Eckendorfsku), kaž wšě družiny **kwětneho symja**; Drježdźanske **cyblowe symjo a dźećelowe symjo**, wšě druhe **symjenja za pola a do zahrodkow.**

Jan Bjedrich z Kołazy

Sym Serb! 43 lět hižo předawam!

Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowych wikach.

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarski mišter**

w Budyšinje, na Bohatej hasy 5

Klobuki čapki pjelsćiny

na bohatem wubjerku. Sprawne płaćizny.

Samsna zhotowjeŕnja.

Rumowanske předawanje dla mało měšna.

Syjace mašiny

2 m z 19 rynkami	390.—	hr.
1.75 m z 17 rynkami	340.—	hr.
1.50 m z 15 rynkami	290.—	hr.

Najlĕpje wuhotowane nowe mašiny z fabriki! Nimo teho elektromotory, rjedźeńske mašiny, rĕpukrajace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, kólinki, decimal-wahi atd. wo wjele niže płaćizny.

Karl Gast w Budyšinje

na Dejcowych wikach 27. Telefon 1299.

Ratarske mašiny a motory.

Budyšski institut z wysokej frequencu za hojenje a masažu

w Budyšinje, na Kamjeńt. hasy 18II.

Wosebity wobkhad z wysokej frequencu, prudźinu a ultrafijałkowymi pruhami přećiwo rheumatismej, wić., ischias, podkłóčn, słabočuwnosći a wupadanju włosow. — Masaža hłowy, wotstronjenje brjodawkow atd. —

Rĕčne hodźiny: wot 9—12 a 2—5 hodźin.

Ewald Veit.

Konfirmaciske a pruhowanske

drasty

Somočana drasta	28.50, 22.90, 21.50	19.50
Drasta z tkaniny	ševiot a popelina 14.50, 13.50	9.75
Drasta	čista wołma, kaščikata 28.50 22.50	19.50
Drasta	nowe barby, zwónčk 24.50 17.50 14.50	12.50
Překhodne mantle	14.50 5.90	3.75
Flawšowe mantle	12.50 9.50 7.50	6.50
Sukujowe mantle	29.50 24.50	22.50
Kostum,	sportski 29.50 24.50	17.50
Kostum,	módry a čorny 34.50 24.50	22.90

wobleki

Konfirmand. wobleki	44.50 34.50	18.50
Sportske wobleki	39.50 29.50	24.50
Wobleki	ćeńkosmužkate 55.00 44.50	39.50
Wobleki	gabardina 79.50	48.50
Překhodne mantle	49.50	36.50
Překhod. šwed. mant.	46.50 39.50	36.50
Lacy	8.50 7.50 6.50	4.00
Kholowy,	kruta tkanina 6.90 5.90 4.90	3.90
Kholowy,	z najlĕpšeje tkaniny 18.50 13.50	10.50
Hólcace wobleki	wot	8.50 sem

Drježdźanski konfekcijowy dom

Birnberg & Co.

w Budyšinje při Mjasowych ječkach 5

Walter Rinnelt

wosebny frižer za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě włosowe dźěła,

Najwjetši skład wšĕch toilettowych tworow, wotfihanje po wašnju bubiskem a pažskem (Bubi und Pagenköpfe).

Připrawjenje towarstw. a dźiwadłowych frizurow.

Najspĕšniše a porjadne poslužene.

Wosebity dom cigarow a cigaretow w Budyšinje, na Kamjeńtnej hasy čo. 17 při hotelu „Krone".

Alfa-wolije a wšě narunanske dźĕło

Zastupjeŕ:

Hans Rupperť w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami 1a (po 1. poskhodźe).

Trjebane a nowe

meble

kaž tež **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41

Podźělnje płaćić dowolam.

Nowe a trjebane šijace mašiny,

mašiny za šewcow a krawcow předawa tunjo

J. Klemm w Budyšinje, na Serbskej hasy čo. 1,I.

Tunjo! **Kedźbu!** Tunjo!

Sobotu na rybjacych wikach

2 punt. tyza jerjow w želeju jenož 1 hr.

litr tyza **prażnych jerjow** (10 štuk) 1 hr.

prażene jerje 4 litr. a 8 litr. Najtuńše płaćizny.

Ječklinki a tučne jerje.

Jenož čerstwe twory so předawaja. Steju z wulkim wozom.

M. Katzer w Budyšinje.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornćerskej hasy čo. 10 poruča jadne koła, šijace mašiny, mantle a słowchi. Samsna wuworjedź.

Bĕłe a čerwjene bĕrny k jĕdźi bĕrny za skót a symjeńt. bĕrny

předawa

Knježi dwór w Šćeńcy pola Łaza.

Kóždu sobotu wot 8—6 hodź.

kozace kože

a wšě druhe družiny kožow a kóžkow kupujetaj stajnje

Kießling & Erdenberger

w „Połměsacu" na Zwonkowskej Lawskej hasy

Přikrywy zasoły a diwany

najnowše pokazki, wulki wubjerk

M. Erler, na Žitn. wikach 11

Visitne khartki

zhotuje spĕšnje a tunjo

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

Niže dowójnskich płaćiznow:

rukow. čisty **Kakao** 1/2 pt. karton 35 pj. 1/4 pt. karton 18 pj.

keks, cyły 10 pj. pakcik jen. 6 pj.

Margarina 57 pj.

„Milchperle" 85 pj.

najlĕpša.

Jedź. wolij punt 65 pj.

Jedźny łuny wolij litr 1.25 hr.

Kokoso. tuk 70 pj.

Howi. łój najl. 75 pj.

Tuk k pječ. 77 pj.

Wosebita předawańnja margariny, tukow, a jedź. wolijow

Th. Schleinitz w Budyšinje na Zad. Bohat. has. 9.

Wobkhod zeńskich płodow

pyta k 1. haprileji

wučobnika

Poskićenja chcyli so zapodać pod „C 59" na wudawańnju „Serbskich Nowin".

Conje spóźne woblečenja

W. Köhlerowa, Hlow. torhošćo 9

Mot. kola

wot 175 hr. sem k jĕdźenju hotowe ma tunjo na předań

M. Seifert w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 29.

Drastny łomor

je tunjo na předań

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 29.

1 1/2 ličiny dyk

je na předań **w Stróži čo. 22** pola Zdźarow.

Rjany kundroz

je na předań

w Rubjecach čo. 5.

Sserbjo

podpjerajće swoje

Serbske Nowiny

i małymy nawĕšćikami.

Khorosće włosow

kaž wupadanje włosow, rozšćĕpjenje włosow, skhorjenje włosowho žrjo, skřiwjenje włosowych korjenjow, łupjany, łišawy, so započace plĕchi, wosebje wupadanje włosow so kołojte wupadanje włosow so z dopokazomnym wuspĕchom hoja. Poručenja su w bohatej lićbje k rukam. Włosy so darmo přepytuja. Zapósćiłe nam hnydom pokazku Waših włosow.

Wosebitosć: Włosowe žołmy (bubiska hłowa).

Richard Hässler

na Hornćerskej hasy 41

dom w zahrodźe, też nutřkhod na kralowskem wale

specialist za pĕstowanje włosow

rĕčne hódź. wot 9 h. dop. hač 5 h. pop.

Přiloha k číslu 47 **SERBSKE NOWINY** Štwórtk, 25. febr. 1926

Zaso měr w němskim nowinarstwje.

Kaž po zymnym wětrje wichor saža wowčichaje, tak knježi po wulkej harje někto sajo měr w němskim nowinarstwje. Woda w schlekiny je žo směrowała a zolmy pytaja schkitaze brjohi. Kak dolho pak? Hacž Sserbja wospjet někajku „njemudrosć“ zehraja. A schto je tutu haru zawinowało? **So je žerbski delegazija w Genfje na shromadźinje Swjazka europiskich narodnych mjenšinow pobyła.** Njeby-li Sserbja tutu „njemudrosć“ w němskimaj wožnowaj jworali, by wscho směrom wotsało. Tak slej žo wospjet wozli zyleje Europy na Sserbow słožite a to je „je schkodu za nahladnosć Němskeje“. Ssudźi žo takle: Narodne mjenšiny maja twjetscha něschto na stałaty wustajecj, hdyž bydła a su tam staženju. Potajkim też Sserbja. To pak němske samolwite kruhi nochzedża a njeznjedża psched žiwětowej sjawnosću pschipinacj, so měke narodne mjenšiny w Němskej na „dostatnych prawach“ (!) něschto wustajecj. Wschako mamy wustawu, hdyž je jim wscho kulturelnje trěbne w tajkej rosměrje swježenje, „so mohłe žej druhe staty na tym pschikkada bracj“. A po wukasu wot 31. decembra 1918 je to wscho nadrobnje sarjadowane, „so žanych pschecżow wjazy njeje a so žanno Swjask Ludow ani najmjenjsche wustajecj měł njeje a Němska je žiwoju winowatosecj napschecżo mjenšinam we wschem dopjelnika.“

Tak žo hantika Němska psched žiwětowym forum wjahowjatosca a myšli, so dołgaha. Hdyž haj je na pšch. Swjask Ludow je žerbskim praschenjom žo zaběrał? Jena Barlinska nowina mjenuje to „šmjerd“. Němska wobstorža dla jejnych mjenšinow je wschudżom woprawna a wothłoż poczitschowanych a keptanych njewinowin. Hantiske kruhi nochzedża, so by zawet wo naschim narodnym pokojenju zhonił. Wulke žiwětowe nowiny w Barlinje pschicżahnychu na pobłeď wobstorżbnym instanzam na pomoz a wudawaja wobstorżby mjenšinowo za pschehnate žadanja, žanno je njewěrnosće a žiž. To žu jenož panslawistiske prózowanja, podpjerane f wukrajnym kapitalom. So je Sserbstwo wrócżo dże, to wschak samolwite instanzy wědża. Jich pak hożedła žana wina njepotrjechi. So žo na pšch. do žerbskich schulow němzy wuczerjo tykaja, kotrjž rěcż swojich jim k wuczenju (niz dwjerzerowanju) podstajenych dźěcżi njerozumja, to je zyle njewinowaty pschipad. Możno wschak je, so je f tym žerbska rěcż nicżi a so je Sserbam to njelube, ale je to jenoż tajši pódlanski pschijew. Mamy to moralne prawo, hcżi za žiwoje schule we wukraju jenoż němskich wuczerjow žadacj. A je tej dostanjemy. Wyrnjecj to pola Sserbow wscho tak njeboło, tohodła pak je pšched žiwětowej sjawnosću wscho w najlepšim rjedże. Ssmy dźeń to jil tej pišomnje wosjewili a tuž nima nichtó na naschich fłukach a „dobrych wotpohladach“ dwělowacj.

Pschi wschém njemerje žmy mentalitu němskeho nowinarstwa spóznali. Narodne mjenšiny žu w Němskej pschi wojowanju pschecżiwo wobschěruenemu hantiskemu aparatej jenoż na žo pokałane. Derje je, so je wukrajni němski „prawnosć“, dopóńnał a wě, schto ma wo njej dźerżecj. Hdyž wojowanju pschecżiwo wobschěruenemu hantiskemu aparatej jenoż na žo pokałane. Derje je, so je wukrajni němski „prawnosć“, dopóńnał a wě, schto ma wo njej dźerżecj. Hdyž wosljewjenja pod hantiskim wlikwom stejazych nowin cżitasch a je f wopraudżitosću pschirunasch, dha rěcżi f nich hacż dotal njeznjschane farbjeństwo. Schto je na pšch. za Sserbow w **Pruskej** na **„dobrym idealne waschnje pschewjedżene, so tam žanych pschecżow wjazy njeje“.** Setharnosć tutych słowow móża naschi tamnischi pschecżelżo na žebi a zwjoli dźerżecj najlepje wuprubowacj. Bydła cżi ludżo, kotrjž tole pišaja, nědże na měżaczku? Abo chżedża wotpohladnje žiwět plepicj? Hewak tola njeby możno było, tajkele namašane njewěrnosće do žiwěta trubicj.

W jaschnych dnjach je demokrat dr. Erkelenz w mjenje swojeje strony na statne knježerstwo namjet stajił, **so by statny žejm** (Reichstag) **po możnosci prawje špěchnje zakoń pschedpołożił, so žo narodnym mjenšinam w Němskej žamostatna kultura swěrji.** Schto pišaja němske nowiny? — **„Schtit narodnych mjenšinow je w Němskej na doža-haze waschnje garantowany. To wukhadża f hantiskeje dżełenki, kotraž njedawno jako wotmołwa na druhu Mussolinowu rěcż wunidże a w kotrejž bésche statistiży wuliczene, kelko schulow a druhich kulturnych zarjadowanjow (!) we Němskej za narodne mjenšiny wobsteja. Namjet knjesa Erkelenza je tuž njewuschny.“**

Nam wo tutej „statistiży“ nicżo snate njeje, tež njeje nam nitkóže na wocżi pschischło, to móhli ju na jeje hódnosć a wopraunosć pruhowacj. Do hantiskeje statistiki, nasłupajo narodne mjenšiny, hischeże ženje nicżo dżerżecj njedżmy. Ssu žiwětscha barbjena a njewěrne. Do nich hischeże pschewjele pruskich „geheimratow“ rěcżi a tych nahlady a wuploky f dewójnskich cżasżow snatemy a f hróžbu na nje spominamy. Neutralna komnišija měła położenje narodnych mjenšinow w Němskej dokładnje pruhowacj. Potom budże njewěrnosć němskeho nowinarstwa, inspirerowane wot hantiskich instanzow, w begalisćim žiwěcże wudżecj.

Pschi wschej harje žmy wospjet zaměr němskeho nowinarstwa spóńnali: naš w papjerjanej wójnje žbicj a pohkuschicj a naschе narodne prózowanje jako wukrajnu aspiraziju jako panslawizmus wobhładuje. Ssnémy žo narodnje jenož tak daloko hibacj, kaž žo Němzej swobona a to nam dowola. Hewak žo pschiłkłodżeja a hnydom wo „wschotwjanskim prózowanju, podpjerane f wukrajnymi pjenjezami“, pišaja. Njemiłżemy tutym saßakym Słowjanowożracżkam niczo prawje cżinicj.

Na druhej stronje pak saßo f dożerżinjenjom a f radosczj wusnajeja, na pšch. „Cottbuser Anzeiger“, so je sajim tamnischich Sserbow za narodne hibanje jara žnadne a so Sserbstwo w poslednich létach bóle a bóle wróżo dże. Dale pišaja: „To je frosmicj, hdyž tež tutemu nowemu hibanju cżeskich a półskich grotarjow malo napischecżo pischinu“. Tu mamje: Cżechowje a Połacy žu „bobakojo“, f kotrymiż němska sjawnosć scherja a žwój niski wotpohlad dożpjeja. A naschi renegatojo a wotrodżenży zich w tutym ménjenjer sesłynjeja. Tuczi žu husto informatorojo sa wsitkych ludżi w pożudżenju naschich narodnych wobstejnosćow, potajkim elementy, kotrjž zaneho sajima wjazy sa swój narod, sa rěcż a Sserbstwo nimaja. To je to srudne. Němske nowinarstwo je pschi tutschém schcżutowanju to dobre wukonjało, so europiska sjawnosć dóńt narodnych mjenšinow w Němskej hinak pożudżuje, hacż žej to tucżi hamtizy grotarjo mysłła a nadżijeja.

Žedżenje za nalčcom.

Słote žłónczko, kosch nam semju!
Pytaj nésnu smjehowku!
Njech nam jewi a nam swoni
Pěsnu rjanu nalkinju.

Mily wětrje, buj psches hona,
Zunje semju wobkulaj.
Scheptaj kózbom' swjeselżku radosćż,
K wotnuczenju pohnuwaj!

Wjesyła rěcżka, płuskotaza,
Symslich putow swobodna,
Maczaj hona, bawaj wokoło,
Wubuj nam pychu nalécża!

Słote žłónczko, pytaj domczki,
Lehaj žo do wokniescha,
So by kóżba duscha cżuła
Womłodżenje nalécża!

P. Krjeczmar.

Zapóslane.

Rěc němskeho kanclerja zw. sł. Herm. Müllera w Běłej Wodze wo ludowym požadanju k wjerchowskim rozrunanjam.

Póndjelu 22. makeho rózka bě wotnožka Běło-Wodzanskeje sozialdemokratiskeje strony w Centralnem dźiwadle ludowu zhromadźiznu powołała dla ludoweje nuzy a rozrunanja f wjerchami. Jako rěcżnik bě pschischoł **němski** kanzler sw. žł. a pschedżydża němskeje sozialdemokratiskeje strony H. Müller-Frankenjch. Zhromadźizna bě wjeczor we 8 hodźinach postajena, ale hižo ⅛8 hodż. bě wulka žurla pschepjelnjena. Něschto mjenšchinowo po postajenem cżasu žo wjeczorny porjad sapocża. Najprjódży běchu tudomne dżełacżerjzy spéwarjo spěw saspěwali a potom žo pschedsedżacżk sapocża. (Njedyrbi žo na tymle mésece **wjele wo** stronitiskich nalesnosczach, kaž rěcżnik wusłowjesche, pišacz, ale wo tom, kak njehaňbicże žo němszy wjerchowjo napschecżo němskemu statej a ludej stajeja.) Rěcżnik pokasa na wulku nuzu, kiž dżenża němski lud trajschi a tež na dawki, kotrež němski lud tłoczа. A něšto pschińdże hischeże zadanje němskich wjerchowow a jich pschiwisnych; schto dyrbi němski lud sapocżecż, hdyž žo jim prawo da? Dyrbi do sadżelowanja sapadnyez, kaž w Prérim wéku. Potom porecża tež wo stejischczu němskeho parlamenta a knjeżerstwa a kak stej dżenża sestjanej. Němski president f Hindenburg běsche žo w dezembru prózowal, so njeby wulka koalizija ke knježenju pschischła, a tež wobzepje wo to, so njeby k nowemu knježerstwu pschischło, kotrež by wjele wo sebi dało. Ale wschitke te wobsahi su wostali bjez wuspěcha. Wjele wo sebi dało. Ale wschitke te wobsahi su wostali bjez wuspěcha. Rěcżnik pokasa na to, so su wjerchowjo wot wulkich wobsahow wotstupili a so su

krym wołbam dościko, dokelž monarchistojo mózachu pschi tom schkodu poczerpicz, schtož žebi won njepschejeschce. Pokaza tež na to, kak běchu 15 000 džekacerjow dźela njethmanych sčinili dla wikowanskich złow se Schpanielsku. Kak běchu Erzbergera stónzowali dla jeho dawkowneje reformy, kotruž dźensche won do skutka stajicz. Wschudże žo sadźewa, so njeby prawo žo k žiwětu dobyło, ale žo zakitowało. Pokaza tež na to, so, hdyž by němska republika dźensa powalena była a monarchistojo bychu ke knježenju pschischli, tež czi dwohsleh wschitke žwonkowne politiske czeże njeczi, runje kaž republikanojo. Lud pak bychu dale w kraju flepili, kaž su to we wójnje a do njeje czinili. Bychu žebi sažo wobzebite domy sakózili, kaž w Pruskej „senjanski dom“ (Herrenhaus) atd. Běchu sažo wjazy fastopnikow trjebali, ſ tym ujebychu niežo zalutowali, ale naopak. Won pokasa tež na zakitowu politiku, ſ kotrejž su naš monarchistojo, do dźensnischeho hubjeństwa storczili. Na czole stejesche němski kějžor Wilhelm Poslednji. Hdyž won ke knježenju pschindże, won Bismarka wotstroni, prajizy: „Der Kanzler bin ich“. Kak daloko je pschinjeſł, žmy wschitzky nałonili. A schto su druzy němscy wjerchowje k tomu prajili? Bě kóždy kraj w „hwjazkowej radze“ (Bundesrat) zastupjeny, ale pschecziwo kějžorowej politizy njepostarachu, wjele bóle ju podpjerachu!

Hischcze poslednji czaſ žiwětoweje wójny běchu tak bludni, so njewědźachu, schto chcedża. Jedyn prynz chcyschce kurwjerch Kurlandskeje bycz, druhi sažo ſ kralom Polakow a treczi ſ kralom Litwyzow atd. Njerozumichu niczo wo geografiji a tež nic wo historiji, to pokaza nam wotmołwa bayerskeho krala Ludwiga III. na Meiningskeho wójwodu w czasu žiwětoweje wójny, hdyž tón jemu na jeho wotmołwu, hacž žo skoro rozbudża, mér czinicz, wotmołwi: „Najprjedy dyrbi žo Rheinowy wulkw (Rheinmündung) dobycz. Schto by to wosnamjenicko w žiwětowej wójnje? Němska by hischcze neutralnu Nižozemsku (Holandsku) na schiju dostała, to bychu płody tejele mudreje politiki byle. Hdyž kějžor w nowembru 1918 wjazy dale njemóżesche, žo won ſa parlamentariske knježeństwo wuproji, kotrejž žo potom do skutka staji a nětko hacž do dźensnischeho dnja wobsteji. Tuž běchu monarchistojo tole knježeństwo stworili, ale niż sozialdemokratojo, kaž wonni to wudawaja. A nětko, hdyž wjazy njeknjeza, chcedża měcz takle sarunanje, so němscy lud jo pschiwolicz njemóże, ale dyrbi pschecziwo tomu protestowacz. Njejsu to jenoż wjerchowje žiwójby, kiž žebi to žadaju, ně, to žu tež dalozy pschiwuſna wjerchowstwa žiwójbow. Chzu někotre pschikłady njemenowacz: Jedyn Meklenburgski wójwoda, kiž běsche we wójnje jako kavalaristi offizjer w ruskim wójsku napschescžo Němskej wojował, teho pschiwuſni žadaja žebi sarunanje. Jara njechańbiczkwe žadanje staja wójwoda ſ Koburg-Gotha, kiž je po rodze jendželski prynz. Tež prjedawscha kronprynzowna ſ Czornohórskeje — (tón kraj dźensa wjazy njewobsteji, je ſ Južnoslowjanskej sjednoczeny) — staja namjety jako wożenjena prynzeſa ſ Mecklenburgskeje, a kak pschindu hischcze druhi. Kóždy žada žebi sarunanje. Ale hdyž sarunanje bracz? Wołsebje durinski lud a kraj měł cżežko cżerpicz, hdy by ſo to do skutka stajiło, pschetož je tam jara wjele wjerchowstwich ſiwójbow. Pschipódla ſo hischcze njekrałne węzy powedaja, kaž Hohenzollerjo ſu žebi zyku Braniborsku kupili w letach, hdyž je Sigismund był němski kějžor atd. Tele łudła su žebi kradnyli a ſo sich samozwali, kak běchu k nim pschischli, wěcznje wutrjebny.

Hohenzollerjo žebi hischcze wschelake městowe dźiwadła atd. žadaju, praja lo je to ſiwójbne samożenje. Schto su dostali druſy němscy staczenjo, kiž běchu też ſwoje zyke samożenje słubili, schtoż móża ſo jenicžky wjerchom za jich sahubnu politiku dźakowacz? Kak wjele wobschkodżenych jich dźenża po ſwěcze chodźi, kiž běchu ſiwoju strowoſcz woprowali, dwaj miljonaj němskich staczanow w najkčpschich letach bě ſiwoje ſiwjenje pschiſadźało a ſa koho to wschitko? Wschitko ſa němskich wjerchow, kiž ſu lud do hubjeństwa storczili a potom ſo ſ procha měli a nětko pschindu a żadaja žebi wotrunanje. Schto dyrbi žebi němski lud myſlicz? Dyrbi pschecziwo tomu protestowacz, a to na tole waschnje, ſo ſo wot 4.—17. měrza da ſapiſacz na liczbu za ludowe wothłosowanje (Volksbegehren), kotrež 4 miljony podpiſmow trjeba, ſo bychu ſo němskemu ſjejmej pschepodacz mohle. Kóždy dyrbi ſe ſiwojim hłosom pschecziwo tomu hłosowacz, njedyrbi wjerchow wobzarowacz, kiž ſu naš do hubjeństwa storczili, a prajicz: „Hdyž budża wjerchowje, potom budżemy sažo mózy núznische piwo picz?“ Tak njech kóždy ſiwoju winowatoſcz cżini, kaž bě to knjes Müller porticzki! L.

Přilopk.

* **Ka mójezh žo ſnadnje a ſpěſchnje ſ kmótrom ſtacz.** Wyschi jendželski prěni minister Lloyd George je žo njedawno ſ Italiſce wrócził, hdyž běsche ſ Mussolinom wo najwažnischich politiſkich praschenjach jednał. Wo tom wěſo jendželski ſtatnik wjele njerěczi, ſa to wschak njeje ſkupy na ſkowa wo ſwojich italiſkich ſaczischczach — njepolitiſkich. Mjes druhimi poweda tež tutón wjeſoły podank: W połodnischej Italſkej, hdyž je žo jemu najbóle lubiło, wuhłada w jenej wjeſy cżrjodu ludzi, kiž do zyrkwje kroczeſche. Pózdawschi, ſo jedna žo tu wo kschcżijna, ſaſtupi ſ wożipnoſcże do zyrkwje, fabywajo na ſwoju ſiwětowu popularitu. Dżeſowiny nan pósna jendželſkeho lorda a jemu pschiwże wokonikuje do hłowy, jeho ſa kmótra pscheproſyczeſ. Hdyž běsche tón kmótſiſtwo pschijał, ſawoła ſobuzowny nan: „Wy ſo tola njemjunjesce Jurij“, a njewozaſkawſchi wotmołwy, běsche k wokrajej a praji knjesej: „Dżeſo njebudże ſo njenowarodź Antonio, ale Jurij.“ Pschedy hacz ſo wujaſni, ſo ſo kmótr njemuje Dawid, wukſchczi ſo hólczik ſ njemom Jurij, ſchtož wſchak njeje runje žane njeſbože. Ale ſ tym ſo ta wěz njeſkónczi. Hdyž lord nałaſtra wotucżi, ſtojesche w kronczje psched hoſczenzom ſedom nanow nowonarodźenych dźeczatkow — Bóh wě, ſ wotkel běchu wschěch ſebrali — a wſchitzky wuprotoſchu žadneho wobſebneho zuſonika za kmótra. Schto wſcho pomhasche, hacz ſo ſ wołudom ſjednaczi. A dokelž tuczi nowi wobſebdżerjo nowonarodźenych dźeczatkow hižo ſnajachu kschcżeńſke mjeno lordowe, ſta ſo jendželſki diplomat ſa jedyn dżeń ſ kmótrom ſebnich italiſkich Dawidow a jeneho Jurja.

* **Najſtarſchi muż Europy.** (126 lět ſtary.) Tutón muż kiž cżze po ſwojom ſamżenem wuprajenju Methuſalemowu ſtarobu dożiwicz, je w gmejnje Tromara w ulſterſkem hrabiſtwje żiwy. Rjka William Smith a je ſo 13. januara 1800 w Saintfieldże pola Belaſta w Jendželſej narodźił. Wón je potajkim njedawno ſwoje 126. narodniny w tutom dole ſylſow wobſtawił. Wjeſeli ſo hacz do dżeńſnischeho dnja nad ſwojej dobrej ſtrowoſu a njeſmérnje dobrym apetitom a wěſo też nad njewěſchźenej popularitu. Njemińje ſo ani jenicżkeho dnja, ſo bychu jeho ludźo ſ żyłeho ſwěta njewophtali, kotříž pschińdu pohladacz na tajkeho ſajimaweho cżłowjeka, kiž je nimale tři dźeſatki pſches ſto lět na tutom ſwěcze żiwy. Wěſo je jara ſtrowy, żiwjo ſo wot cżaſa, mloka, mazožka a hodu, ale njeſmérnje lubuje ſwoju dymku. Psched ſtanni holdowaſche też alkoholej, pijeſche rum a cżiſty palenz, ale nětko pije jenoż tu a tam karancżk piwa ſa tydzeń. Wón je żyle wožamoczeny żiwy, jeho dźowka je ſo do Schotiſeje wudała, żona je jemu psched pjeczdźeſacz lětami wumrěła. — Jeho wopomnjenišu ſu pomnjecza hódne. Dopomina ſo na Napoleonſke wójny, wožobinſky je Napoleona widżał a druhich wójwodow ſ teho cżaſa. We ſwojich młodych lětach je był ſ kupzom a ſ kapitała, kiž je ſ wobſtodnitwa wuwikował, je nětko żiwi. Nadżija ſo, ſo hischcze njechto lětdźeſatkow lět żiwy wostanje.

Listowanje.

H. W. Hdyž ſo tajka niſka płacżiſna postaja, dha njeje ſmyslnjany hamt na nju ſwjaſany, ale da hamtſki wopraſowanſtu hódnoſcz leżownoſeże wuſtłědżicz a poczeſi ſ dawkom rozdżel mjes njej a płacżiwoſcże jako dar. Hižo notar budże wotrabjecz a po wujaſnjenju wězy tón pucz namaka, kiž budże wdaſnu podżělnym a tež ſawoſtajenym ſprawny. Tak ſo wſchěch wuſtoſcżom ſmiwcże a ſo wumělnjenja potom njeſpjecżuja.

P. R. Słota hriwnarſka hódnoſcz ſa 2000 papjerjanych hrivnow wucżini 1. 10. 21 — 77,60 hr. Je-li możeze Waſchu potrěbnoſcz dopokłacz, dóſtanjeże ſa 100 hr. jako ſarunanje 15 hr. Pódła potrěbnoſcże dyrbicże dopokłacz, ſo jeſe wójnſku pożczonku do 1. 7. 1920 nadobyła. Dyrbicże ho tohodła na wokrjeżne ſpomożeſſe městno wobroczicz.

* **K. Sch.** Wobliczenje dowójnſkeho podrużneho pjenjeża po kólnych metrach njeje dowolene. Ssamotwólnje njeſmjecże podrużny pjenjes powyſchicz, tkiba lo je podrużnik ſ tym pſchesjeny. W druhim padże możeze jenoż namjet na pſchenjeże wujednanſti hamt (Mieteinigungsamt) ſtajicz, ſo by dowójnſki podrużny pjenjes ſnowa postajił. Na tuto postajenje ſtaj potom wobaj dźełaj ſwjaſanaj.

Hamtſke wozjewjenja z Budyšina.

Knjeżſtwo knjeżeho dwora w Porſchizach je two dowolnoſcz k ſatwarjenju cżahożonnje ſchkitańſkeje ſawěry pſchecżiwo wulkej wodże w Porſchiſkej nižnjej hrjebi mjes leżowinoſczi cżo. 72 a 92 Létonjanſkich leżowinoſtnych knihow proſyło. Tónle namjet ho po § 33 wodowebho ſakonja a po § 17 pſchemyſłowebho porjada ſe napominanjom wotjewja, ſo bychu ſo pſchecżiwjenja pſchecżiwo ſadanemu wužiwanju wody w běhu 2 njedżel wot dnja wocżiſchczenja tehole wotjewjenja na podpiſane hamtſke hejtmanſtwo ſapodate. Wobdżelnizy, kiž ſo w tymle cżaſu njeſamołwja, ſhubja prawo k pſchecżiwjenju pſchecżiwo naprawam wuſchnoſcże.

W Budyſchinje, 22. februara 1926.

Hamtſke hejtmanſtwo.

*

Jeſchicżanſka gmejna je two dowolnoſcz proſyła, ſo ſmęła na dołhoſcz 350 metrow roły wjeſneho wodowoda, kiž ſu dotal 50 mm. ſchěrokе, ſ rokami 80 mm. ſchěrokoſcże ſaměnicz. Tónle namjet ho po § 33 wodowebho ſakonja a po § 17 pſchemyſłowebho porjada ſe napominanjom wotjewja, ſo bychu ſo pſchecżiwjenja pſchecżiwo ſadanemu wužiwanju wody w běhu 2 njedżel wot dnja wocżiſchczenja tehole wotjewjenja na podpiſane hamtſke hejtmanſtwo ſapodate. Wobdżelnizy, kiž ſo w tymle cżaſu njeſamołwja, ſhubja prawo k pſchecżiwjenju pſchecżiwo naprawam wuſchnoſcże.

W Budyſchinje, 22. februara 1926.

Hamtſke hejtmanſtwo.

*

Na kopjeno 26 Bóſchicżańſkich leżowinoſtnych knihow na mjeno pſchedſtupa Hermanna Reinholda we Bóſchicżach ſapiſana leżowinoſcz na ſo 14. hapryela 1926, dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje — wo ſtwe 186 — na dyrbjeńſke waſchnje pſchedawanjowacz. Leżowinoſcz je po ſahonſkich knihach 3,3 ary wulka a je na 2437 hrivnow ſchazowana. Na nju je naſtwarjene ſamoſtejace wobydlenje, hródź a ſkadowa ſtónja a ma dwór a ſahrodu.

15. februara 1926.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

A) Cłowjek a přiroda.

15. Falšna suželnosć.

Rjanych wowcow měješe
Wowčer wulke stadło;
Zboże bě so w wowčerni
Přez 'mu derje přadło.

Z lěsa wjelk sej druhdy drje
Jene mičo zaja,
Jakož hłódne wjelki ta
Swoje wašnje maja.

Něhdy na skót přińdże mór;
Wowcy zwotmrěwachu;
Wowčerjej 'noż někotre
Zbytka zawostachu.

Z błukej wočow hladaše
Mužik wokhudnjeny,
Zarowaše mižata
Struchły, rozrudżeny.

Wjelk tuž k njemu zbliži so
Skoržo, wobžarnjo:
„Kajka škoda tola to,
Wbohi wowči wujo!“

„Ach ty zbity cłowječe,
Kak je žel mi tebje!
Kak mje twoja zrudoba
Wulcy jara hrjebje!“

Hlej, tón mór bě ze škodu
Za toh' žranca sobu;
Padło tuž to njezboże
Bě jom' na wutrobu. —

Něchtóžkuli njehoj naš
Sobu wobžaruje —
Hdyž pak za njoh' škoda njej,
Ž nami njezačnje.

16. Njepřećela njezacpi, byrnjež zdał so maluški!

Lipa bě z mjedźikom
Zakćěła na słónčku;
Pčołki sej spěwajo
Do kołčow nošachu.

Při kołčach w zahrodźe
Zrawjachu kosmački,
Žolte a čerwjene
Smějo so na dźěći.

Jurašk tam přiskaka,
Jahodkow chcyčiwy,
Ščipawši jědźeše
Pčołkam so smějicy.

Babki so hóršachu:
„Njeław nam do blizka,
Abo će skałamy,
Pješka ty zwałliwa!“

„Z wami sej wohladam!“
Tak so won khrobleše. —
„Njezmužće na muje so,
Drjebnški nikajke!“

Jena so znjemdriwši
Puščí so na njeho,
Zakłó tom' pjeraškej
Do lica žahadło.

„Njerjadki, čakajće!
Ja 'žno wam pokažu!“
Zo by wšě sporubał,
Torže sej hałozu.

Machajo, šwikajo
Skakaše na pčołki. —
Juraško, Juraško,
Hladaj so wo woči! —

Hněwne so zrojichu
Na njoh' kaž šeršenje,
Do hłowy, do šije
Jědojće kałajcy.

Čeknyć wón dyrbješe
Bjez hłosa křikajo;
Za nim te žahaki
Šućachu njepušćo. —

Nan bu w skok na pomoc,
Pytnywši škrěkanje;
Lědy sej Juraška
Ze smjerće wutorže.

Pachoł wšón zaćekły
Wotleža z khorosću —
Surowe bolosće
Horcyšnje palachu.

17. Mjedźwjedź a paduch.

Prjedy něhdy čahachu
Mjedźwjedźerjo po kraju,
Wodźo skludne mjedźwjedźe
Nawučene na reje,
K rejwanju na hermankaci
Na hasach a torhošćach.
A ći přihladowarjo
Na tom spodźiwachu so
Mjedźwjedźerjam tykachu
Lubjerady po krošku.
Či ze snadnym dostatkom
Rady běchu spokojom.
Hlejće, wšelke rjemjesło
Živi ludźi wšelako. — —
Jónu přińdże wobstarny
Mužik z barom do Korčmy
Khětro pozdże z wječora,
Wonka běše hižo ćma.
„Dalc čahnyć njemóžu;
Prošu sebi hospodu,
A to skoćo? Dowolće,
Zo je zwjeżn do kólnje.
Nimaće so bojeći:
Nikom' ničo nječini!“
Korčmař na to: „Mjedźwjedźa
Pušémy radšo do khlěwa.
Tučne hunčo předawši
Smy dźens k rězu dowjedli.“ —
Kaž so zrěča, tak so sta;
Potom dźěchu do loža.
Barawodźeř w konjencu
Nocowaše na słanju.
W čichej nocy nadobo
Hołk a hara zebra so;
Po pomocy wołanje
Z khlěwa na dwór lětaše.
Wšitcy połni stróženja
Wuskakachu do dwora.
„Smoranecy! Kajke to
Njezbože nam skuća so?
Sčeroko te khlěwowe
Durje stoja wotewrjene!“ —
W khlěwje čornej čerjeni
Zakhadżeštej w žłobeći:
Cuzy muž a mjedźwjedź so
Wupřimaštaj wojujo.
Mjedźwjedźeř tu zawoła;
Zwěrjo puščí winika,
A ze stysknej žałosću
Tón so sypny na zemju. —
„Wuznaj, člowěo, što nam sy!
Što tu skućeš při nocy?“
Skoržo na pol bjez dycha
Po něčim wón zwuznawa.

Wón je na padušstwje był
A to swinjo kradnyć chcył;
Namasawši mjedźwjedźa
Měnił, zo to hunčo ma,
Njewědźo, zo wčera su
Tučne wjedli k rězanju.
Bar je njemdry stanywši
Hrabnył jeho z pacami;
Kusał wšak a torhał njej,
Ale muža dźeržał sej.
Tón je měnił: Djas to je,
Chce z nim zajěć do hele;
Wołać móhł je z wopřědka,
Potom wostał bjez dycha.
Bar joh' na so tłóčo złě
Złamaj jemu rjeble dwě.

Złě so zeńdź při kradnjenju
Padušnikej kóždemu!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a ćišć Smolerjec knihićišćernja, nasp. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 697.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z u rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z u

Čisło (Nr.) 48 **Budyšin — pjatk, 26. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Ludowe wothłosowanje wo rozrunanju z wjerchami.

Spodźiwne je, so němske knježerstwo hišće nje žanych pśichitowow za ludowe wothłosowanje wo rozrunanju z wjerchami cinjiło. Němskonazionalne pśijaśi, landbund atd. tule skombu k temu wuźija, so gmejnskich a kubłowych pśichodstejećerjow napominaju, so njebychu liśćiny za podpisanje wo rozrunanju z wjerchami wupokazyli.

Zjednośiwo fwjatka pruskich gmejnow źwojim źobustawam pisśe: „Radźimy, sapśaśaśe liśćiny do papjerowego korba cźišnyć, dokelž to nam njeknježichcane byś da, so chcedźa to politiske strony do hamtskich naležnoscow měśeca, kótrež to njemóža jako hamtske podłožki wuźiś. Wothłosowańske wunoski móža jenož płaćiś, hdyž tu to wyšnoscam hamtsy pśichipośćake. Politiska strona pak njeje žana wyšnosć.“

Mjes tym fu to w Pruskej hamtske wukasanja k pśichewjedźenju ludowego wothłosowanja wudała.

Sauerwein pśeśiwo wobdźělenju hrabje Bethlena na posedźenju Zwjazka Ludow.

W sawodnym nastawku „Matina“ Sauerwein pisśe, so je to hrabi Bethlenej w lěcu 1922 powěsć wo pśichiłoku pśichećiwo cźěłkowakskim statnym finangam, runje kaž wo nadběhu, koni pśećeciwo frankej namérjenym, daka. Wón pak ani w tamnym, ani w tutym padźe nicźo cźiniś njeje, ale je to dospołnje fwobodnje fšótniskwu pśećeciwo fatomaj rozwiś dak, kotrejž staj źobustawaj Swjatsk Ludow. Njedźiwajo teho je to rozsudźił, w měrzu do Genfa pśichśeć. Sauerwein to prasca, hač je móžno, to dowołeś? Pokasuje na wulku licbu dopišow, kotrež f Madźarskeje, se strony madźarskich cźekrjenjow we wulkraju. W nich to fśatnje prascheње wopśetuje, hdy **Franzowska a druhe zivilisowane staty, madźarske demokratiske elementy wot bandy wuźywobika, kotraž wśěe fśótniskwa dowola a wyšnu fwobodu potłoczuja.** Tele demokratiske elementy Madźarskeje dyrbja wucześ we wukraju hladaś. Nadźijamy fo, so po Beneschowym energiskim nastawku Swjatsk Ludow Madźarsku wot pjenjezyfalschowarjow wuźywobadźi a wot ludźi, kotrejž tajku fśótnisć cźerpja. Schto dyrbu madźarske demokratiske elementy prajiś, hdy bychu w měrzu fhonike, so je Briand Bethlenej ruku tłóčźił? Lědma bychu fapschiżeli, so moh Locarnski duch tak daloko fahaś, so by by to fśótniski nadpad na frank cźerpił a so by by f knježerstwom pśećeelnje jednako, pod kotrehož fchfitom je fa tole fpschihanstwo pśichwjedło.

Hitler němskoludowske zhromadźizny rozbiwa.

Pśiched nékerym cźasom fo w Minichowje powědasche, so Adolf Hitler fo f nowa hotuje, źwojich pśichiwiśowarjow **w tak mjenowanych „hamowschkazych wotbožlenjach“ wo-jetżyn kruce organisowaś.** Po dadu dyše wón źwojich pśichiwiśowarjow k temu wuźiwaś, so by źwoje diktatorske stejiśćicźo w ludowiskich kruhach pozbyłnił abo kaž wón prajiś, „ludowske lěhwo wot pśeradnikow a łapakow wucźiśił.“ Jeho pśichiwiśowarjo fu fśitom tole dźělo mjes ludowozami fapoczeli. „Němskoludowski ludowy fwjatk“, organizacija pomérnych němskich ludowcow, bě fjawnu fhromadźiznu do dworskeje piwarnje fwołał, w kotrejž dyrbjeschtaj f Barlina fawołanaj fapóśtarjaj f **Graefe** a hrabja **Reventlow** rěcźeś. Hitler bě źwojim pśichiwiśowarjam parolu wudał, so dyrbja Graefowu a Reventlowu fhromadźiznu wopytaś, **„so by to f pśeradniśkim prakom wotliczyło.“** Politika bě tehdyla wobśěerne wobhladnjowstne napratowy cźiniła. Hitlerowi pśichiwiśowarjo mějachu w hobrśej fali, kotraž bě to dotłho do fpocźatka fhromadźiznu dla pśichejwjelnjenja dyrbjała fatwrjeś, wulku wjetśinu a běchu wot wśeho fpocźatka rozfudźeni, fhromadźiznu rozbiś. Pśeznjemu rěcźnikej, **hrabi Reventlowej fyła njedachu k fłowu pśichiś.** Hitler ſam fe fapóśtarjami Buttmannom, Streicherom a Esserom měr kazaju plan wobdźeśe, a Esser fpyta, hdyž to hrabja Reventlow f rěcźniśkeho pulta wrócźo fcźe, ſam rěcź pśichednjeś. Tola tej jemu njedachu rěcźeś, na cźoj nětnjeju ludowizu Hitlerfti fpěw zanjeschechu. Fhromadźiznu wodjeł fkónczeње we wulkim hołku wofjewi, so je fhromadźizna fkónczena a poruźi, falu wopuścźeś. Kriminalni faslohizu nětotre wofoby dla nafylnoscow fapiśachu. Sa fchtwórtk wjeczor běchu Hitlerowi pśichiwiśowarjo wulku fhromadźiznu do pinzy dvórskeje piwarnje kasali.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ręči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańa wobućow. Pódućowanje spěšnje a tunjo

Żeleznicarjo małych żeleznicow w Hornjej Śležyskej strajkuja.

Dźěłacerjo, pśichśitajeńy a fastojnizy małych żelezniznow w němskej Hornjej Schlesyjskej běchu żebi na měźaz powyschenje mzdy wo 30 hriwnow żadali. Dokelž je fo jich żadanje wotpokasało, fu wobfamknli, dźełko fkóźiś. Pjatk dopołdnja mjes 10 a 12 hodźinami je fo na małych żelezniznach Hornjeje Schlesyjskeje wschón wobkład faftajił.

Njeporadźena cźekańca do Ruskeje.

Snaty Hamburgfki kommunistiski wjednik Urbahn, kotrenuž běchu njefranliwosć jako měśeczańskemu fastupjerjej wotrjekli, dyrbjeschе fo dla wschelakich politiskich pśichstupjenjow fajeć. Wón tehodła fpyta, do Ruskeje cźekaś. To fo jemu njeje poradźiło. Hdyž cźakaschе f falschowanym pućowańskim pašom wańschu mjenu pśechekrocźiś, jeho w Eydtkuhnenje fajachu a jeho wot tam do Hamburga wrócźo dowjedźechu.

President Masaryk budźe do Grichiskeje pućowaś.

Londonske nowiny fu 23. februara tule Athenisku depeschu wo wotmyślenym pućowanju cźěłkowakskeho presidenta Mašaryka do Grichiskeje wofjewile: Powěsć wo wopyće presidenta Mašaryka w Grichiskej je wulku ležbliwosć fbudźiła, niż jenož teho dla, so by wopyt presidenta Mašaryka był prěni wopyt hłowy zuſeho fata w Grichiskej wot teho cźaſa, fo grichiska republika wobſteji, ale tež teho dla, so president Mašaryk do cźinicźelow fluſcha, kotśij maja w nětcźišchim politiſkim źiwjenju fyrjejnje Europy a na blišchim rauju napwjetſchi wliw. „Cźeſka nowinſka dopišowarnja“ k tutej powěſći fćěhowaje pśichlowonjenje pśichida: Kaž fmy fhonili, by fnjes president Mašaryk rad Grichiſku wopytał, dokelž je fo wjele ſ antiku a klaſiſkimi ſtudijemi faběrał. Dotal pak njeje mózno było, rozſudźiś, hač létſa k pućowanju na połodnjo ſpjta bóźdże.

Wulkoindustrielny Coty a hłowny mějićel dźenika „Figaro“ namolwja, na wotpłaćeńsku kasu podpisaś.

Hłowny mějićel dźenika „Figaro“, wulkoindustrialny Coty, w ſwojich nowinach wſchitkich industrialnych a wiſowarjow, kaž žyle nowinarſtwo namolwja, fo by fo na nazionalnu pjenježnu fbérku podpiſali, ſ kotrejž dyrbi fo po nječim franzowſki ſtatny dołh wotpłaćeć. Praji, ſo ſa tutón ſamér ſom 100 milijonow frankow potſiſći, kotrež w dźeſaćich létnych termijach ſapłaći. Jako rukowanje pśeniju hypotheku na źiwoje wobſtejeńſtwo poſlića. Po Cotyowym wobliczeńu by fo frank ſa dźeſaćź lět dospołnje ſhrabał a fo wuſtrowił. Wotpłaćeńſku (amortiſaziſku) kaſu ma wubjerk ſarjadowaś, kotryž knježerſtwu nowy ſyſtem ſbéranja dawkow pſchedpokłaſi. Knježerſtwo dyrbjało pak naprawy cźiniś, ſ kotrymiž by fo tójda inflazija a poſećonka ſnjemóſnika, kaž też kóždy nowy wudawk bjes prjedawſcheho pſchihłoſowanja wotpłaćeńſkeho wubjerka fo ſakaſał.

Falšowanje bankowkow w Madźarskej.

Parlamentny wubjerk madźarſkeho ſejma, kotryž je měł falſchowanje bankowkow pſchepytaś, je ſwoje dźełko ſkóncził. We wubjerku měćachu ſaſtupjerjo knježerſtwowskich politiſkich ſtronow wjetſchinu. Tehodła je ſrońumieć, ſo fo w rozprawje, wo pſchepytanju podatej, po mózności knježerſtwo pſched tukanjom ſakituje, ſo je hižo dawno wo falſchowanju bankowkow wědźała a ſo je jemu ſamo połěkowało. Też fo pśeſe, ſo je knježerſtwo pſchepytanje pſcheciwo winikam poćeźiło.

Też mjeńſchina parlamenteho wubjerka je rozprawu wo wunoſchku pſchepytanja podała. W njej fo praji, ſo je madźarſke knježerſtwo juriſtiſky a politiſky ſa falſchowanje bankowkow ſamolwite. Najwjetſcha wina na miniſterſkeho pſchedſydu hrabju Bethlena a ſmuſkowneho miniſtra paba. Hišće je nozy fo knježerſtwowa ſtrona próſowaſche, oppoſizifku wubjerkowu mjeńſchinu narěcźeć, ſo by ſamſkim rozprawu njeowoſjewiła. Ta pak jenož ſabaſche, ſo dyrbi knježerſtwo woſtupiś. Pódła wjetſchinowje a oppoſizijine rozpravy je wobſebitu rozpravu hišće ſapśijanz Raſaj podał, kotryž jenož knježerſtwu politiſku ſamolwitoſć na źiwło ſtaja. Dale je ſapóſtarjanz Farkas rozpravu ſeſtajał, w kotrejž pśeje, ſo ma wunoſchk pſchepytowazeho wubjerka nékajki woſnam, dokelž nichtó njeje źwédkow mohł nuſowaś, ſo bychu wérnoſć wuſnali.

Nowego rozſchérjerja falſchowanych bankowkow w Franzowſkej ſajeli.

Madźarſkeho ſtudenta Adolfa Samuelya fu w Hyeres w Franzowſkej dla roſchérjenja falſchowanych tyſazfrankowſkich bankowkow ſajeli. Pſchi pſchećeſchćhcanju je fo wuſnał, ſo je jemu madźarſki wubjerk porućił, ſo by do wobźeha falſchowane tyſazfrankowſke bankowki dał, a to ſpočatka w Franzowſkej a ſ dźěła w Schpanſkej. Podźiſcha powěſć praji, ſo fu pola njeho 20 prawych a 80 falſchowanych tyſazfrankowſkich bankowkow namakali. Sajateho fu ſuſedej w Toulonu pſchepodali. Tam je rjekł, ſo je 12. februara ſ Mnichowa pśiches Straßburg do Franzowſkeje pſchejeł.

Wuſlědźenje nowych ważnych dokumentow wo falſchowanju bankowkow.

W Sarajatoku, w hrodźe prynza Windiſchgrätza, je fo kriminalnym ſaſtojnikam poradźiło, w panzerowanym kłamorje jara ważne dokumenty wuſlědźiś, kotrež fu ſa dalſche wotkrycze falſchowanja bankowkow ważne. Panzerowany kaſchć, kotryž bě fo hižo pſched dźeſchim cźaſom wuſlědźił, njemóžeſche fo hač dotal wotamknyć, dokelž bě ſtraſchne, rozbuchlive ſamki ſ mozu roſpaćiś. Tele dny je poliſaja we Windiſchgrätzowym hrodźe w Budapeſtu kluče k panzerowanemu kłamorej namakała. Wěźymy, ſtoſni ſpóſnachu, ſo by, hdy by fo kłamor ſ mozu wotewrił, rozbuchnjenje ſtało, ſ kotrymž by fo gyły dźěł hrodu, w kotrymž kłamor ſtejeſche, ſaſzhnyło.

Falſchowanje protokolla w Budapeſtu.

W fkónczenym pośedźenju parlamentarikeho pſchepytowańſkeho wubjerka fu fo oppoſizijny ſapóſtarjo na njepſchijomne waſchnje pſchekſtwatale. Hdyž dyrbjeſche fo ſtenografiſki protokoll wo wubjerkowym pſchepytanju falſchowanja bankowkow potwjerdźiś, fo dohładachu, ſo běchu fo ſ njeho wſchě te ſtrony wotſtronike, kotrež wuprajenja miniſterſkeho pſchedſydy hrabje Bethlena wo falſchowanju cźěłkowakſkich bankowkow wopſchijeja. Někajki dodawk abo wotźehnjty akt ſ Bethlenowymi wuprajenjemi njeje fo protokollej pſchidał.

Oppoſizijſaj ſapóſtarjaj Ruppert a Bayer pſchećiwo tutomu ſfuſchenju a falſchowanju protokolla proteſtowaſchtaj. Jimaj fo wotmolwiś, ſo wo ważne interešy fwonkowneje politiki dźe, cźehoż dla je fo tutón dźeł wuprajenjow ſ protokolla wuwzał. Pódła fo jimaj dźěli, ſo fu akty fwonkowneho miniſterſtwa a miniſterſkeho pſchedſydſtwa, ſ kotrychž je hrabja Bethlen pſchi źiwotnym źwědźenju někotre měſtna pſchećeſtał, tajne a ſo fo to njeſmědźa pſcherabiś.

Na taſke waſchnje ma fo wérnoſć wo falſchowanju bankowkow potłóćiś, ſo bychu fo winiſy po możnoſći fkótſtania fminuły. A jeli ſo bychu jich ſaſudźili, je wěſte, ſo jich nětcźiſchе knježerſtwo ſa krótki cźaſ wobhnadźi.

Zetkanje Mussolina z Ninčičom.

Kaž „Petit Parisien“ ſ Roma powě, ma pſchedſtejaza konferenza wulku ważnoſć ſa dalſche roſwiće ſtykow mjes Južnoſłowjanſkej a Italiſkej, ale też mjes tutymaj ſtatomaj a Franzowſkej. Italiſka, Južnoſłowjanſka a Franzowſka cźekeja, kaž „Petit Parisien“ piſche temu ſadźewacź, ſo fo wobſtejaze měrowe ſrěźenja w ranſchej a krótkoraſchej Europe pſchemjenja. Pſchiſamknjenju Awſtriſkeje k Němſkej ma fo ſ cźaſom ſpóſnacź, ſo ſtebi Franzowſka, Italiſka a Južnoſłowjanſka njedadźa płody ſwojeho dobyća wudrźeć. Pſchebyły južnoſłowjanſkeho miniſterſkeho pſchedſydy Ninčića w Romje pjeca też k ſhěterenju pſchemjenjenju wobſtejnoſćow na Balkanje dowjedźe.

Strach grichiskeho diktatora Pangala.

Belgradſka „Politika“ ſe Ssolunja powě, ſo diktator Pangalos wojeſſkej wobſadźy w Ssolunju njewěri njedźiwajo na to, ſo fu fo w Ssolunju wośśěerne wobhladnoſtne napratowy cźiniłe. Wjele Athenſkich offizěrow, ſe Ssolunſkimi offizěrami ſpśheceſelenych, je fo ſajało. Mjes tymi, kotśij fu fo ſajeli a na daloku kupu wotwjeſli, je też

šchef wojtšišeje ligi wyšchi Mamuras, kotryž je Loni ſ Pangalom w Athenje knježeństwo powroćił a pšchi tym Pangalej k ministerſkemu pšchedsydſtwu dopomhał. Mamuratowe ſajeće je wulke podšiwanje šwudšiło. Grichiſke wyšchnoſeše ſu južnoſłowjanſku mjeſu awrjeli, ſo bychu wyšchej Plastirasej, kotryž je ezekuhł a tu južnej Serbiji pšchebywa, ſnjemóhnike, ſo do Grichiſkeje wrócźeł. Knježeństwo bo boi, ſo by Plastirasowy nawrót łódź pospešchił, kotruž ſo pšcheczíwo Pangalowej diktaturje pšchihotuje.

Italſcy dźěłaćerjo přeciwo faſciſmam.

W maſchinſkej fabrize Officina meccanica w Rimje ſu ſo wólby ſa fabrikſku khorobnu kaſu wotmałe. Liſčina šwobodneho dźěłaćerſkeho ſjednoćenſtwa wjeſtkimu dosta, tak ſo ſo žadyn jenticźki kandidat faſciſtiſkeje liſčiny njewuwoli. To je ſ najlepšchim dopokaſnom, ſo dźěłaćerjo wo faſciſtiſke knježeństwo njerodźa.

Nětšuſchi rumunſki kronprynz Carol w Lyonje.

Nětšuſchi rumunſki kronprynz Carol je ſ pšchewodu knjenje Lupeſcu do Lyona pšchišeł. Wón je ſo ſapowědźił, notwinarjam nětšto rjeć a je ſo hnydom do hotela podał.

W Amerizy ſo w pšchichodnym lěće dalši wo 387 milijonow dollarow ſnjiža.

W Sjednoćenych ſtatach pólnóžneje Ameriki je ſejm ludowych repreſentantow pšchekłohu ſakonja, njedawno w konišiji pšchijaty, ſchwalił, po kotrejž maja ſo dalši ſa pšchichodne lěto wo 387 milijonow dollarow ſnjeńčiś. Tež ſenat ma hišcze pšchekłohu ſchwaliś, prjedy hač ſo preſidentej Coolidgej k podpiſanju pšchedpoloži.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 26. maleho rózka.

Nestora, biskopa.

1903 wo Lubiju Michał Sewčik, katolski faraf jenož 33 lět ſtary. Je wšitke ſwoje pruhowanja z čiſtej jenku wotpołožił, wurjadnje wobdarjeny a pilny. — Spisa „Stawizny ſerbſkich ſtudowacych towaſtwow“ a pšihotowaše druhe wědomoſtne ſtawizniſke dźěła, na pšikład „Stawizny reformacije w Serbach“. — Přenapinace powołanſke dźěło, — dyrbješe katolsku wosadu w Lubiju wutwarjeć, faru, ſulu, pobrjebniſčo załožiś — a čežka khorcsć jemu to zadźěwaše. Jenož pšeni zešiwk jubilejnych ſpisow Serbowki móžeše hiſće wudać a ſtwórty zešiwk „ſtawizny“ za čiſć dohotowić. — „Wótčine běše horliwy a ſwórny. Pši wšém ſwojim napinacym a mnohim powołanſkim dźěle mjez Němcami njezapomni ženje na ſwój ſerbſki lud. — Smjerć hakle je jemu ſerbſke pjero z ruki wzała, kaž Hórnikej. Jeho ryzy ſerbſki kharakter wunzowa sebi pola wšěch, kotriž jeho zeznachu, waſnoſć, pšikhilnoſć, luj lubjoſć.“

† 1904 Jan Bohumił Nyčka. z Blunja rodźeny ſpiſowaćel.

Rada bjez, pomocy, durje bjez ručicy.

Přiſłowo.

*

Kak wobkhadźam z nowym telefonom?

Mějeſcel hłownyho pšchiſamkinjenja bjes pódłanſkeho aparata wotſłušnje ſłyſchak a ſłoji jón k wuchu, ſo by wobkedźbował, hač „ſamiſke ſnamjo“ (wyſoki tyńcźazy tynk króći — dołhi ſ porjadnym wotpjetowanjom) ſaſkinczi. Cźiſło pšchijamkinjenja, kotreż chze wolicź, dyrbi ſebi hižo předy wupytaś abo napiſaś. Hdyž ſebi wobdźělnik hakle potom cźiſło wupytnje, hdyž je ſłyſchak wotſłušnyk, ſaſdże wjele njewužitneho cźaſa a bórſy ſaſkinczi na automatiſkim hamcźe ſnamjo hacźenja „wobdźělnik njewoli“. Tak ruzy hač potajkim horka njemowane hamtſke ſnamjo ſaſłyſchi, ma wobdźělnik ſapoczeć cźiſło wolicź. Chcemy prajiś, wobdźělnik dyrbi rěcźeć ſ cźiſłom 3598, dyž dyrbi ſo hnydom i wopředka jako wobſebje wažne wuſłowjenje, ſo maju ſo liczby ſ lěweje ſtrony na prawu wolicź. Porſt praweje ruki ma ſo tyknyć do dźěrki nad liczbu 3, kolejko ma ſo na to ſ porſtom na prawy bok ſwjertnyć, doniž dale njeſtoji. Potom dyrbi ſo porſt wuceſahnyć. Kolejko ſo na to ſtajne wot ſo wróćo ſwjertnje, ſchtož ſo na žadyn pod pospěšichcź abo ſadźerżowacź njeſmě ſ tym, ſo ſo kolejko pšchitmnje. S teho wopačne ſwjaſki naſtanu, kiž liczak rěcźenjoho ſaſo woprawdźiśe rěcźane rozmołwy ſapinjuje a kotreż na měſtach telefona ſobu ſaſłaczi. Runje kaž ſ liczonkom 3 ma ſo po rjadu je ſchkhonazymi liczbnikami 5, 9 a 8 wobkhadźeć. Je-li ſo wobdźělnik na tole waſchnje ſ cźiſłom, kiž je wolił, ſo ſwjaſał, ſaſłyſchi „ſwobodne ſnamjo“ — tójšo 10 ſekundow wuſłoh ſynchazy ſynk — jako wojſewjenje, ſo je wołene pšchiſamknjenje ſwobodne a ſo ſ hamka automatiſaj wola. Je-li pak wobdźělnik, kotrehož ſebi zadamy, hižo ſ nětkim druhim rěcźi, ſaſlinezi ſnamjo wobkhadźenja — ſtajnje dołhi hłuboki ſynk.

Hdyž wobkhadźeńſke ſnamjo ſaſlinczi a hdyž ſo rěcźecy pšchestanje, njeſmě ſo ženje ſapomnicź, ſłyſchak wotpołožicź abo powěſnyć, też hdyž ma ſo hnydom ſaſo nowy ſwjaſk žadacź. Nima žadyn ſmyſł, je ſłyſchakom pšchi wuchu cźakacź, hdyž je wobkhadźeńſke ſnamjo ſaſlinczako, dóniž tamny wobdźělnik njeje pšchestał rěcźecź. Też potom hišcze wobkhadźeńſke ſnamjo wuwoſtanje.

Sa wobſebity wobkhad ſ aparatami, kiž maja pšchi hłownym pšchiſamknjenju hišcze pódłanſke pšchiſamknjenja, pósłowy hamt pšchiſłuſchne roſwuczenja ſobudawa.

Telefoniſki hamt ſo hodow, 27. februara wjeczor we 9 hodź. na automatiſki wobkhod pšchestaji. Žadyn wobdźělnik njeſmě ſapomnicź ſwjaſowanſke groty na měſtnje, kotreż je ſ běłej papjerku wotnamjenjene, pšcherěſnyć, abo, hdyž ſu pšchepuwali, bórniu, pšchi pšchepuwakach roſrěſnyć. Tehorunja maja ſo bórniu pšchi cźiſłach pšcherěſnyć. Wšyſche pšchepuwaki maja ſo po ſkónczenym wobkhodnym cźaſu abo najpodźiſchu w 9 hodź. wjeczor pšchestajicź, hewak ho njedźelu telefonowacź njehodźi. Telefoniſki wobkhod budźe ſo 27. februara wjeczor wot 9—10 hodź. trochu hacźiś, dokelž pšchestajenje na hameze khwilku traje. Njech tódy, je-li móžno, ſo njetrjebamy telefonowanja njedźelu dopołdnja wołaji. Nowy wobkhod ſo prěnje dny pšchecźejicź njeznmě.

*

— **Wo wjedrje.** Wcźera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer 0, thermometer we dwoju +8. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer —5, thermometer w nohy +2. Wuhłady na troſchku ſo wujaſnjaze wjedro. — Schkleńza je wyſoko na rjane ſlěta. Wědrańſke ſtajeja tohorunja nafhmiſne wuwjedrjenje ale też wothłóbnjenje. Wcźera rano cźekhnjeſche ſo myſchina wot Franzowſkeje, pšches Němſki hač do połoniſkeje Ruſkeje. Nižina nadeńdże ſo pšchezo hiſćece nad wjeſornej a dołhonjeczornej Europu. — Jutře ſobotu ſchadźa ſłónczko 6,55 hodź. a ſo 5,32 hodź. khowa. Měſačk ſchadźa pop. 5,18 hodź. a ſo rano 7,07 hodź. khowa. — Jutře je połny měſačk. Pšchedźenak ſtaja rjane wjedro.

— **Schkrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutře ſobotu:** Ssuchy, khłódniſchcźo, druhdy ſo wucźehnje. Po zyłej Europje ſuchy, w ranſchej dale žyłne ſnjerſeti.

— **Sswobodne mjaſowe jatki** (Freibank) w Budyſchinje. Ssobotu 27. februara, dop. wot 8—10 hodź. wotedawa ſo žyrne howjaze mjaſo, punt po 60 a 50 pj., žyrne ſwinjaze mjaſo punt po 60 pj. Swinjaze mjaſo wotedawa ſo jenoż na cźiſła 3451—3530 a 1—70. Dźeſonjemčerjam wotedawa ſo dopołdnja wot 11—12 hodź.

— **Měſchczańſki ſchuliſti hamt nam pyſche.** W pobłedźenim cźaſu je ſo ſtało, ſo ſu ſchuliſte dźěcźi ſ rosnołnoſcźu pšchitrawny w ſchulach wobſchkodźiłe. Pokaże ſo na to, ſo ſu ſtarſchi abo hewaſchi wocźehnjerjo ſa tajke njedobcźinliwa ſwojich dźěcźi ſamołnicźi a ſo ſu winowacźi, ſchkodu ſarunacź.

— **Sjawna dźělowa ſaradźernja w Budyſchinje.** We tndomnym wokrjeſu licźba dźěłaconjemčerjow hiſćcze woteběraka njeje. Podpjeru doſtawachu 15. februara w Budyſchinje 1695 (1412 muſkich a 283 ženſkich) wožobow a na wſach 1421 (1256 muſkich a 165 ženſtich) wſcho w hromadze 3116 wožobow. Nuſowe dźěła wukonjeſche 254 bjeſobudnych, kiž w tych licźbach wopſchiſcźeć njeſmu.

— **Kradnyli** ſu 25. 2. 1926 na wjeczor muſaze ſčidne kolo ſnamki „Schſaraffija“. Wo wězowne ſdźělenja proſy kriminalna poliźija.

— **Kelko pluna ma ſo najmjenje woteběracź?** Budyſchſka měſchczańſka rada — wotdźělenje pluna a wodarnje — wojſewja, ſo ſo wojſewjenje ſ 21. januara pſchemění, a ſo ma kóždy woteběrał pluna wot januara hacź do junija a wot julija hacź do dezembra ſnajmjenſcha 30 kubikmetrow pluna pſchetrjebacź a zapłaćicź. Pola potrěbnych móže licźba wotewſatych kubikmetrow wumjeſaćnje nižſcha byćź.

— **Nowej póſtowej agenturje** matej ſo w Budyſchkim wjeſnym wokrjeſu pſchipraſwićź. Agentura we Porſchizach, kiž ma nětdy ſ woporom hubjenych cźaſow, ma ſo k 1. haprleji ſaſo wotewrićź. Też w Maleſchezach ſo agentura wotewri.

— **Želeſniſka direkzija wojſewja:** Wjeſowe nakładne kruchi ſo wot 27. februara też ſobotu wot rano 7 hodź. hacź do 4 hodź. pop. bjes pſchetorhnjenja na Budyſchkim tworowym dwórniſchcźu wudawaju. Wot 28. februara ſo khwatnjwe tworу też njedźelu wot 7 hacź 9 a wot 11—12 hodź pſchijimaju a wudawaju.

— **Perſonalije ſ pruſkeho ſnutſkowneho ſarjadnistwa.** Knježeńſtwowy měſtoprezident dr. Poeſchel, kotremuž bě kommiſariſke ſarjadowanje knježeńſtwoweje preſidentiſkeje měſtnoſće w Lěhnizy poručene, je ſo ſa knježeńſtwoweho preſidenta w Lěhnizy pomjenował.

— **Jabłukowe žně 1926 w ſtrašche.** Kaž nominaſke wotdźělenje krajneje ratařſkeje komory ſdźěluje, hrozy ſtrach, ſo jabłučźnowa ſchmiza jabłukam wjele ſeſchkodźi. Jejſa tohole ſchkodnika ſedźa krucze na pleſačkach mjatlichcźom, ſu nětdźe ½ milimetra dołhe, oranjozečerwjene abo žołte kaž jejowy žołcź. Schtóž je nadeńdże, dyrbi ſchtomy hiſćcze prjedy hacź ſo pupti bubnicź počinaju ſ 10 prozentami karbolinejom ſa žadowe ſchtomy abo ſe ſchwabłokalkowej wodu poſtykacź. Dalſche wukaże khowna měſtnoſć ſa ſchćitanje roſtlinow we Drježdźanach-A., Stübelallee 2.

S **Wjeleczina. Dźenja w nozy je ſo tudomna Thomajez tkalcźnja wotpalkła. Zyły wulki ſkład ſ wołnu je ſo ſnicźił. Schkoda ſtajt ſo na 400 000 hriwnow. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcze ſnate. Na pomoz bě pſchiſchwatała Wieleczanſka wjeſna wobora (jako prěnja) fabrikſka wobora, dale wobory ſ Korſunja, Tucźin a Khemberka.**

S **Maleſchez.** Wozi woheń je ſaſo naſchu wjeſ dźenja w nozy domapytał. Woheń wuńdże w brózni ſ wnoſcźerja Domſchki. Wot tam pſchenjeſe ho na domſke. Tak pſchewobroczi zyły ſtatok do procha a popjeła. S wulkej nuſu ſamóchu ſkot płomjenjam wutorhnyć. Wſchě woſy a maſchiny, rólny a druhi grat ſo ſobu ſpatlichu. Je to w naſchej wſy w tutej ſymje hižo ſchtwórty woheń. Po ſdacju někajſi ſapaleć wobydlerſtwo ſe ſwojimi njeſkutkami traſchi. Se žuſobnych wjeſow njebě wjele žywkowe na pomoz pſchikhwatało. Sstyſchachu drje ſrědnje nětdźe na woheń pſchebiwacź. Dla tolſteje mhły pak njebě móžno, ſpóſnacź, hdźe ho pali.

S **Barta.** W nozy ſ ſrjedźe ho w naſchej wſy ſaſo na woheń trubjeſche. Tón krócź bě woheń wo wjy. Se ſkomu kryte twarjenje ſ hródźu a brózniu ſmudowanje Wiarzłoweje ho paleſche. Sa króći cźaſ w jaſnych płomjenjach ſtejeſche. Pomozni žuſobna ſamóchu ſkot wuthowacź. Wjeſna dobrowólna wohnjowa wobora bě ručze k pomozy a ſchkitaſche bliſu kóinju a domſke póſtowego ſarjadnika Sahrodnika. Mjes tym dojdźe Bukojnjanſka wobora jako prěnja a Nakojdźanſka jako druha. Po króći khwilu pſchijidźe też Kortnjanſka ſukawa. S pſchihódnym wětrom ho daſchi ſtrach wot-

W kralowej kaleſi.

Hiſtoriſke powdaneńko ſ franzowſkeho.

Na jaſnem žnjenſkowem ranju lěta 1686 wuradźowaſche ho franzowſki kral Ludwik XIV. ſe ſwojimi miniſtrami w ſurli wulkoneho nowoho hrodu we Verſailleſu.

Henak wotmětwachu ho tele poſpěšenja ſwjetſcha w ſalonje Marquiſy de Maintenon, kotraž běſche ſ łońcźeho lěta ſ kralom ſ lěwizy ſwěrowana a měſeſche najwjetſchi wliw na ſtatne naležnoſcźe, druhdy k lepſchemu, ſwjetſcha pak do ſchkody Franzowſkeje. Tola pokoknja pak běſche marquiſy hubjenje a wona dyrbjeſche we toju ležo wostacź.

Hdyž běſche kral nimale roſpjerſchemy nětkotrym pſchedpoſtkam pſchipoſłuchał, wotpóſła jeneho miniſtra po druhim prječ, dóniž napoſledku jenoż Desmarets ſwoſta, hłowny nadkedźbował nad finanzami, kaž tehdom titul finanzneho miniſtra rěkaſche.

Hdyž běſche w lěcźe 1683 genialny Colbert wumrěł, bě Desmarets jeho ſaſtupnſtwo doſtał. Wón bě rozumny cźłowjek połny ducha a dowidźenja, ale tutej ſamowołnoſci běſchtej jemu też k wukonjenju jeho cźežkeho ſaſtupnſtwa nuſnje trěbnej, pſchetož połoženje finanzow běſche taſke, ſo měſtno franzowſkeho finanzneho miniſtra njeběſcźe jara pſchijomne.

„Nó,“ prajeſche kral, „ſapoczińe jenoż ſaſo ſe ſwojimi wſchědnymi ſakoſcźenjemi.“

„Sire,“ wotmołwi hłowny nadkedźbowar, „mi jara žel cźini, ſo njemóžu Waſchej majeſtoſći pſchijomne ſdźělenja podaćź.“

„Spjecźuje dha ho knjes Bernard tak jara a je tak ſwojeje hłowy? Nodtze nowu poałcźonku ſchtyrcźoſći milijonow na žadyn pad pſchewſacź?“

Wožoba, kotruž kral měnjeſche, běſche Samuel Bernard w Pariju, tehdy najbohatſchi a najwobtrniſchi pjenježnik w zyłej Franzowſkej.

„Ach, Sire,“ ſtorcźeſche Desmarets, „ja ſym ſam ſ Bernardom rěcźak a pospytowak, jeho ſe wſchěmi ſrědkami ſa wěz dobyć; pſchetož wón je jenicźki, kiž może kralowſki pokład ſ nětcźiſcheje wuſkoſcźe wumožić, hdyž jenož dyrje.“

„A kajke wuſrěcźe ma tola?“

„Wón wobkrućuje, ſo njeſamóže niczo wjazy ſa naſ cźiniś, dokelž je ſtatny kredit pſchejara thabłaty, hdyž ho poſkedźenja dań ſa ſtatne obligazije (dołžne wopiſma) njeje wuplaczita a powſchitkowni najerſzy dawkow ſu ſa prěnje tři lěta hižo pſchewyſoke ſummy na dołhody poczcźowali.“

„To wſchak je wěrno,“ prajeſche kral njerſazy, „wójna ſ Nijſoenitſez, kotraž je drje naſchemu knježeńſtwu a wójſku wulku ſławu dobyła, ale mało dobytka pſchinjeſła, je wjele pjenjes płacziła.“

„A potom njech Waſcha majeſtoſć pomyſłi, ſo ſu też drohwine twarby wjele milijonow ſpóžerałe, a pſchezo wjetſche nowe ho požadaja. Hacź dotal ſu ho nětko 150 milijonow puntow ſa hród, ſahrodu a wodarnje we Verſailleſu wupłaczite. Ale wſchelake ſlicźowanja cźakaju hiſcheze na doſapłaczenje.“

„Te maja ho pſchede wſchěmi ſapłaczicź!“ kral wótſtje ſawoła.

„Ke tomu njewótaju Janu nóžnoſcź, Sire.“

„Tak njerěcźeſche Colbert jenje!“

„Sire, Colbert, tutón njepſchirunajomny duch, měſeſche to ſbožo, ruzje hiſcheze wumrěcź, pſchedy hacź ho dołpołny bankerott we ſtatnem hoſpodarſtwje ſacźu. Też wón njeby ſebi ſe wſchěmi ſwojim rozumom w tutom wokomiku žiweje radu wědźał.“

„Knjes hłowny nadkedźbowarjo (generalny kontroleuro), to je waſcha wěz, kak ſebi wy ſaradźicźe. A dokelž je po waſchim měnjenju Samuel Bernard jenicźki, kiž może pomhacź, dyrbiće jeho na nekajke waſchnje k tomu pohnucź ſpytacź.“

„Sire, wſcho moje myſlenje a jednanje je zyłe a jenicźy Waſchej majeſtoſći poſtajeńcźene. Ja chzu pospytacź, hacź hišcźe nětkotry rukowarioły ramakam, kotiž jnóž-nja, ſo ſo knjes Bernard pohnucź da, poſcźonku ſchtyrcźoſći milijonow na ſo wſacź.“

„Cźiſće to; Franzowiſka je bohata, žohnowany kraj; ko drje może ho ſtacź, ſo raz do pjenježnych wuſkoſcźow pſchińdże, ale kredit mojeho ſtata dyrbi — hajmjenſcha tak dołho hacź budu ja žywy — bycź njetkhańbany. Ja wocźakaju wot walcźeje wobkhadnjwoſeje a naſponliſoſeje, ſo, tak bórſy hacź ho hodźi, wſchě ſadźawki ſ puca ſtrowotneje. Finanzny minister w Franzowſkej njeſmě ſtajnje ſłowo njemóžne ſnacź.“

Desmarets ho ſ cźeſcźołwoſcźu pokłoni a wopuſchcźi ſ kralowym porokom dospołnje njepſchemóžnjeny, žórlu.

Ludwik ſ wołoženjom podpychy, hdyž běſche ſa tutón dźeń ſtatne naležnoſcze wotbył.

Kraſna pendula na wuhenjowej murzy bijeſche ſe ſłebrojaſnym dyrjenjom na pół jedenaccźich. Kral tłóczeſche na ſwónczk a lakaj ſaſtupi.

„Daj hnydom kaleſchu (kucźu) pſchijěcź!“ Ludwik žałny nětko ſa ſwojim kjom ſe ſtotej hłowdźu a djeſche ſ małej prózu ſe ſurle won pſches galeriju, ſo by potom pomałku po ſchěrokich ſchodach dele ſtupał. Wěſche ſebi mjenujzh pſched nětkotrymi dnjemi na honitwje žitku hnuk.

Hdyž ſ wrotami dele dóńdże, ſtojeſche tu hižo kaleſcha na njeho cźakajcy. Tole ſpodźiwne wozydło ho hakle ſ njedawna wuzjiwaſche. Knjeni de Maintenon, kiž běſche wo nětcźto lět ſtarſcha krala, a kotreż počza hłodźenje po wulkich ſahrodach trochu wobcźežene być, běſche tajki wóz wunamakała, a knjeſtojenu wojnarjej ſhotowicź dała.

Wóz běſche ſa dwě wožobje pſchihotowany; na prawo ſydałche Ludwik a na lěwo marquiſa. Snutśka běſche wobſebje ſ módrym ſamotom wobcźežehnjeny; wſchitko to wotpočowaſche na ſchtyrjoch niſkich kołach. Wóz cźiſćejcźeſtaj dwaj ſylnaj łakaj, kotrymaj njetrjebaſche kral ſwóje pokaſowacź, dokelž mójeſche ſ nězkym wobdźiłkom kaleſchu ſam, kaž ho jemu lubjeſche, nawjedowacź.

(Pokračowanje ſcźehuje.)

wobrocźi. Wschelake ratatske maschiny žu žo spalike a 10 zentnarjow wowža w měchach. Schkoda žo ſ džela ſe sawěsćenjom naruna. Wopalny kommando naschejе dobrowólnje wobory hač do pokodnja na wopalnischću dźěłasche.

S **Cźerwjenych Nołtiz.** Nad samoźenjom młynskeho wobsedźerja Pawoła Hermanna Bara w Cźerwjenych Nołtiźach je žo 22. februara konkurs wotewrił.

S **Nołaczitz.** S paduschstwomaj, kotrejž běschtaj žo loni w léču na tudomnym ryčze.kuble stuczitej, sabčrasche žo brjedu kawnitši Žud w Lubiju. Jednanza trajachu 7 hodźin dołho, wot dop. w 9 hodź. hač do 4 hodź. pop. Wobstroženi běchu ratatšti dźěłaczeź Kuchta, kiž pak pschischol njebě, dźěłaczeź Pawoł Richard Klinke, kiž też na dwór khodźi, schońaź Menda dla polékowanja, a młynski wobsedźeź Wězač w Malečźanach, dokelž je žudom měchom wowža kupił. Jako zwědźo běchu pschischli: Hłowny zwědź Albert Jaurk, Polak, kotrehož wuprajenja tołmaczi Zygula pschetołi, ryčzeńtuhlowy inspektor Bobbe, Měsarjowa žłukotna holza, Fryčzeź, wopschischi strażmischtr Uhlisch ſ Wósborka, Měsarjowa mandźelka, hrabłowa domjaza knjeni, młynski Henczel ſ Borschćeče a falo wězywuslojny młynski wobsedźeź Schmidt ſ Wujeźka. Schońaź Mattaź Alois Menda, kiž je nětk na knježim dworje pola Borny je schońarjom, a młynski wobsedźeź Wězak ſ Maleczíź žo wuwinowaschtaj. Dźěłaczeź Klinka dosta 5 měsačnow jatwa, dokelž bě ſ wowžoweje kubje 7 měchow wowža kradnył. Klinka prějeschе, so je žo na paduschstwomaj wobdźělił, a wudawasche, so žu wuprajenja Polaka Janika jenož wjerzenja. Janik pak bě dźiwajo na to, so inspektor wo paduschstwje wědźeschе, schtyri njedźele cźakał, prjedy hač je paduschstwo polizijt wotsewił.

S **Wujeźda.** Polkyroma mjes skokom Hermanna Mikescha we Wujeźdźe je saschła.

S **Wósborka.** W konkursu nad samoźenjom wikowarja ſ kolonialnym a wurěsnym twarami Arnoschta Arthura Nyčźki je shromadny dołžnik namjetował, so ma žo konkurs ſ dyrbjeńskim warunanjom zhěmjeć. Lubiiske hantiske sudnistwo je termiju za dyrbjeńske warunanje na 18. měrza 1926, dop. w 9 hodź. postajiło. Warunanšti namjet wuseši na sudniſki pisarni k nazwohladnjenju sa wobdźělenych.

S **Nakeź.** Schuliske a zyrkwinske pschedstejičerstwo wotměje njedźelu, 28. februara, wječor 1/2 8 hodź. we „Saffkim Domje“ w Nakezach sławnu shromadźiznu. Někotre jara ważne prašenja, kiž zaku schuliku gmejnu nastupaja, maja žo rozsahnuć. Kóždy je wutrobnje pscheproscheny.

S **Khróšcźiž.** Po wjazyłětnym interregnum je schulſki wudžerk knjeza wučerza Lipicźa, kiž je žo ſ Mischnja k nam pschečźhdlił a tak nětko sažo mjes swojim ludom skutkuje, sa ſ schulſkeho nawjedowarja wulwolił. We pschekhodnym cźasu je tuta sastopnistwo k. wučer Pjetaſch k dospołnej spokojnosći schulskeje gmejny wukonjak, sa cźoż jemu džaka dołžuje. Pschejemny nowemu nawjedowarjej wjele zboża w sastojnstwje a so by žo jemu w Sserbach se swojej młodej mandźelskej lubiło. Nascha schula ma we tu khwilu schtyrjoch wučerjow, nahońnu wučbu podawataj buchownaj, sa ručzne dźěła je tu wožebiteje wučerki. Pódla schčsćí rjadowanſotw w ludowej schuli je tu runje telko we potrocźnej sa woběju rodow.

S **Kamjenza.** Na sjawnym pohrjebnju wokrjesneho wubjerka sarbskeho pónđelu je žo też wo automobilowym cźaromaj w naschich herbstkich wuſach rěčało. Sarjadnistwo pósty na wotpohlad žnadź wobsrjedź měrza pschipraviwšej automobilowu pósłowu cźaru mjes Kamjenjom a Wóſlinkom. S tym by žo na wulke pschečze wobdźělenych gmejnow słónczne dźiwało. Pschеja žebi, so by žo tale cźara hač do Kulowa pokleschila. Też na cźarje ſ Kamjenza do Njebjelcźiz, Sserbſtich Paſlij, Sśmjerzkez, Worklez, Khrošcźiž a Pancźiz na žo automobilny wobkhad pschipraviwšej. Auto wschędnje dwójcy tam a wrócźo pojéchže. Tale cźara žo najprjedy 3 měsazy na pruhu postaji.

S **Kamjenza.** We wokrjesu Kamjeńskeho hantiskeho hejtmanſtwa dě 15. februara 3316 dźěłonjemjerjow, kotrjž podpjerwy dostawachu. W měsazu januaru je žo podpjerwow wuplaczíło wſcho hromadże 134 000 hriwnow. Na Kamjeńſki dźěłowy ſaradźerſtwi hamt pschińdże 27 000, na Pokcźanſki 57 000, na Grožkowyrsdorfſti 35 000 a na Kinsbórſki 14 000 hriwnow.

S **Jitra.** Dróha ſ Kamjenza do Wóſlinka žo na Jitrowſtich honach wot 1. měrza hač na dalſche dla wuporjedzenja sa wſchón wobkhad sawrě. Wobkhad pokaže žo na pódlańſke pucze.

S **Nječźiz.** S cźežkim dóſtom potrjechi žo tudomna Matternez bywšła. Pšched króttkim cźasom mandźelſkeho Boża ruczka saja. Ssobotu mandźelſta njejasny sthori. Ju dyrbjachu hnydom do hojenſnje sa cźuwyknych dowjeſcź. Nadźijomnje bórſy sajdu wotthori.

S **Wojerez.** Sa dawkowsko inſpektora pomjenowa žo na tudomnym finanzným hamcze wyſchſchi dawkowy ſekretaŕ König. Powokanje placźi wot 1. januara 1926.

S **Wojerez.** Nječźne hodźiny w ſaſtaranju cźěſnych dźěcźi a na ſuchocźinu khorych žo w cźaſu wot 22. ſeberuara hač do 8. měrza njewotmětwaja.

S **Hródża.** Serjedu bě w naſchim měſcze hermank. Deſchczojoteho wjedra dla bě ſtabje wopytany, wožebje mało wjeſneho ludu bě na hermank pſchiſchło. Hubjenych hoſpodarſtich wobſtejnoſcźow dla jo mało pjenjes mjes ludźimi, hermanjzy ludźo ſcźeſcźa ſwoje wudawki wumikajo. Swinjaze wiki žu ſtótnych khorošcźow dla ſakſane.

Se **Sleho Komorowa.** Wulki dźěł tudomnych dźěłowneměerjow je do ſakſeje provinzy wupuczkował. Dźěłowneměerjo ſebi myſlja, ſo tam ſterſe ſaſtužby namakaja.

Hospodarski rozhlad.

Piatk, 26. maleho rózka 1926.

Wežerawſche kursy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,32
1 jendźelſki punt	20,38	100 cźeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,73	100 pólſk. markow	53,23

Efekty měſachu wežera na Berlinſkej burſy ſajo ſtrucźene kursy. Podobnje bě poſa ſtatnych a wójniſkich pożyczkow, poſledniſcha ſłeſe ſ 3,37 na 3,67 hr. ſa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki ležma ſwoje dotalne placźiſny ſakhowachu. Skerje klonjachu žo k ſeſlabjenju, pſchedewſchém ſa pózdniſche termiſe. Pschenicźna muka by ſkerje ſchła, we rzanej muzy njebě wobrota. Wežera placźeſche zentnar:

w Lubiju:

pschenzy 10,50—11,30 hr., rožki 8—8,75 hr., jecźmjenja naléčniſcho 8—8,75 hr., ſa wowſu 8—8,50 ſt. hr.,

w Berlinje:

pschenzy 12,25—12,50 hr., rožki 7—7,35 hr., jecźmjenja naléčniſcho 8,20—9,40 hr., naſymnscho 6,80—7,50 hr., wowſa 7,50 8 hr.,

w termiſowym wikowanju

ſa mérz: pschenzy 13,02—13,05 hr., rožki 7,92—8 hr., wowſa 8,37 hr.,

ſa meju: pschenzy 13,27—13,32 hr., rožki 8,52—8,57 hr., wowſa 8,70 hr.

Wiki wežera w Lubiju. Butra bě pornjo pośledniim wikam ſajo broźiſcha, kuſt 1,10—1,15 hr., jeja 12—13 np., twaroh 25 np., kuſrépa 8—10 np., běły kał 12—15 np., jédźna loboda (Spinat) 40—60 np., kólrabi ſchikuta 20—35 np., rerchej 15—30 np., cźežwjena répa 12 hač 20 np., měrnik (ſeſeri) 25—40 np., jabłuka 10 hač 30 np., pruſnizy 50—80 np., ſany twoliſ litr 1,80 hr.

Wiki wežera w Khocźebuſu. Howjaſe mjaſo 0,80 hač 1,20 hr., cźelaze 0,90—1,20 hr., ſkopjaze 1—1,20 hr., ſwinjaze 1,10—1,30 hr., ſpyra pleczina (Schinken) 1,60—2,20 hr., ſuſchenu polcź 1,40—1,60 hr., ſchmalz 1,60 hr., jeja 10—11 np., butra 1,80—2 hr., twaroh 80 np., hlimy 1,90 hr., kury žiwe 3—4,30 hr., khapouy 3—4,50 hr., huſy 1,50 hr., karnitſe 2,20—2,80 hr., ja ſtrabi 20 np., morchej 10—12 np., jédźna loboda (Spinat) 50—60 np., cźežwjeny kał 15—20 np., běły 13 hač 15 np., zybla 12—15 np., běrny (zentnar) 3 hr. hač 3,50 hr., jabłuka 0,25—0,40 hr.

Sswinjaze wiki tam. Na nje běchu pschihnali 1143 proſatow a 152 běhakow. Te placźachu

proſatu: małe 20—25 hr., hrěnje 25—30 hr., wulke 30—35 hr.,

běhak: małe 35—55 hr., hrěnje 55—80 hr., wulke 80—110 hr.

Wiki wežera w Shorjelzu. Butra 0,95—1,10 hr., jeja 9—11 np., běrny 10 pkw. 30 np., cźežwjeny kał 12—16 np., běły 14—18 np., jédźna loboda (Spinat) 50 np., zybla 12—20 np., morchej 10—20 np., měrnik (ſeſeri) 35—40 np., jabłuka 25—40 np., ſkopjaze mjaſo 0,90—1,10 hr., cźelaze 0,90—1 hr., ſwinjaze 1—1,10 hr., howjaſe 1—1,20 hr.

Na pſchedat

Dźěcźaty wóz, w Lubiju, Nowa haſa 19, beſka.

Kóń bjezmi Sserbſki wałach, Schuba w Korſymin-Krutwa ſ cźeſcźom w Brěſni cźo. 39 pola Kamjenza.

Jałowja ležna we Worzyńſke cźo. 11.

Sso pytaja:

Pjonaſſki ſtaſchi, Jurij Wach w Kulowje.

Hołza do domu, Gusta Schołta w Kertlizach. — Sahrodnik Hempel w Budyſchinje, Lubijſka dróha 935 g.

Wotrožk, hoſcźenja „Serajne ſudnistwo“ w Hodźiju.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe witi, djenja dop. 3/11 hodź.: Pſchi najſnadniſchim wobrocźe ſo placźiny wotdrjebnja. Tendenza muczna.

Dop. 3/12 hodź.: Pſchenica, wožebje ſa pózdniſche termije na placźiny dźerži. Rožka ma dale ſnadny wobrot. Tendenza kaj pſched hodźinu.

Placźiny na Barlinſkich produktowych witkach.

Kito a wotſiwne ſtnjo po tuni abo 1000 kg, ſewat 100 kg, placźiny wo Rolej hriwnje.

	25. 2.	24. 2.		25. 2.	24. 2.
Pschenica	246-250	246-250	rapš. wožuſchi	14,50	14-14,80
rožka	142-147	142-147	poch. metaſa	8,0	8,00
nałéč. jecźmjen	164-188	164-188	ſerabelka	26,00	—
nal. jecźmjen	136-150	136-152	běrnjaze kruźki	14-14,50	14-14,20
wowſa	150-160	150-160	bany	20-21,00	20-20,50
kukurica(Maiz)	189	—	woka	25,00	24,00
pschenzna muka	32-35,50	33-35,50	łany wožuſchi	19-19,80	20-20,00
rzana muka	22-23,00	23-23,00	wuhre łupiny	12-12,50	12-13,00
pschenz. wotr.	10,00	10,20	ſelte łupiny	14-14,50	14-15,00
rzane wotruby	9,00	9,00	ſyno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
zapš	340	340	ſłoma, rzana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane ſymjo	—	—	„ pschenz.	0,70-1,20	0,70-1,20
hrach	22-25,00	22-25,00	„ wowſana	0,80-1,35	0,80-1,35
pjelušchi	20-21,50	20-21,50	„ jeczna	0,80-1,25	0,80-1,25

Placźiny rěſneho ſkotu na Drjezdźanſkich ſkótnych witkach.

25. februara:

— wołow, 7 bylow, 8 jałojzow a kruwow, 648 cźelatow, 13 wowzow, 355 ſwinj.

Woły, bylki, kruwy a wowzy běchu we wikowanju ſtabe tohodła žo wěſte pkarźiſny njepoſtajichu.

Placźiny ja

cźelata: 2. 68—71, 3. 62—66, 4. 52—60;

wowzy: 1. 48—52, 2. 40—44,

ſwinje: 1. 77—78. 2. 79—80, 3. 73—75. 4. 70—72.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Po powěſćach ſ Pekinga njeje wěrno, ſo žu generała Wupeifua ſkónzowali.

*

Pruſke knježeŕſtwo je wojſewiło, ſo podruźniſti pjenjes w měrzu tón ſamy kaž w februarje woſtanje. Wón 84 procźenje 80 prozentow měrowego podruźniſkeho pjenjesa wuczinja.

*

W Belgiſkej je wubjerk ſa krajne ſalitanje ſ 12 pſchecźiwo 3 hłoſam wobſamknył po knježeŕſtwowym namjecźe wojeŕſti ſłužbny cźaſ ſnjiźić.

Towaŕstwowski powěstnik.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka“ wobdźěli so z khorowju při Božej służbje za padnjenych. Wšitke sobustawy zeńdu so w ćornej drasce a wysokim kłobucy 3/4 9 hodź. dop. w Haškec hoscźencu.

Předsydstwo.

Delni Wujezd. Jednota Sokoł zmjeje jutře sobotu po zwučowanju ważnu zhromadźiznu. Aktivni kaž też passivni maju wšitke pśinć. Nowe sobustawy so přijimuja.

Starosta.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za nawěšk: O. Janak w Budyšinje.

Na předań:

1. **Khójnički k sadźenju,** jenolětne, z pruhow. symja ćehnjene, jara tunjo.
2. **63 fm khójn. kuluchow,** 1.70 dołhe, 8/9 cm ćop., truhane, w lěsu sušene so k potej hodźace.
3. ca. **300 rm khójn. klumpachow** hajnstwa Turjo, pola Klětneho H. Ł.

Wyšše kajnstwo w Běłem Khołmen.
Wojerowski wokr. Tel. Laz čo. 1 a 11.

Ruby na blida
zofy, pśikrywy na blida, płachty k wodźewanju ložow a truhłow najnowše pśikłady, tunjo
H. Erler, w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

MERSIOVSKI
Narućnicowe časniki

Sofy matracy
poruća
August Pietsch
w Budyšinje
na Kamjeńtnej hasy 19
pódla Krony

Wósk
čisty połowcy wósk, kóždu dźělbu kupuje kolejownik
Jan Hajnca w Budyšinje
w Serbskem Domje.

Nowe muž. kolo
tunjo na předań
Nouartska dróha 4 dołka.

Žiwnosć
z 1500 hr. napłaćenjom je na předań. Blizko pola Měrša w Jenšecach pola Rakse.

Automatiske pśiprawy
A k napajenju skotu,
patentowane, podawa tunjo a je radźiwje k radźi, tak štoż płaćenje nastupa. Dopisnica dosaha.
Gustav Wenke w Zhorjelcu
Konsulska dróha 36, telef. 2368

Běłosmuhate 27.-hr. poćehnjenja
z 2 zyobomaj, 4 hłowakami damast, pisane cychl, wolm. płachty, trjenja, trjenčke, ruby, serwiety ma jara tunjo
J. Erler, na Zwonk. Lawskej
hasy 10 rózk krónprinc. mosta.

Wubjerk z hromadam
mužacych a žonjacych
kołow
Jenož najl. hódn. znamki. Presto, Schladitz, Gritzner, Torpedo, Miffa, Express a Special po najpśihódnišich płaćiznach.
Podźelne płaćenje.
Dom jězdnych kołow
Witek w Sćijecach.

Oswald Liebmann

hłowny zastupjeŕ w Budyšinje

Telefon 2321 na Tśěłanskej dróze 42 Telefon 2321

Po cyle tunich płaćiznach

porućam w jara bohatem wubjerku:

Žonjace, mužace a dźěćace předešćniki
Kije na polo, wuku a do lěsa wot 75 pj. sem.
Studentske trubki, połdołhe a strowotne trubki, Shügowe a Ulmeńske trubki kaž wšě **narunanske dźěle** za trubki.

Samokupstwo **woprawdźitych** „Zibeller“ trubkow.

Najbonatši wubjerk! **Předešćniki za konfirmandow** Założene 1847.
wot 3,75 hr. sem.

Předešćniki, kije a trubki so derje a tunjo wuporjedźeja.

Albin Rudert w Budyšinje, **na Bohatej hasy čo. 26.**
(prjedy **Šołtowy naslědnik**).

To so próca płaći!

Přeswědčće su wo woprawdźitosći a tunjosći mojich tworow.

Konfirmandski woblek 17.50 24.00 29.00
wulkosć 7—9

Konfirmandski woblek 19.75 28.00 34.00
wulkosć 10—12

Konfirmandski woblek 26.50 29.75 37.00
wulkosć 38—43

Wšitke wobleki do powołanja za čas wučby
Jenož wupruhowane kajkosće

Hugo Pachaly

Dalokorčak 1450 **w Budyšinje** před Šuleńskim wrotami

Lowkec korčma w Malešecach
Wot soboty 27. febr. hač do 1. měrca
so kózłopiwo toči
Najl. kózło- kołbaski najl. pampuchi
retkej darmo
Přećelnje přeprošujetaj **A. Lowka a mandźelska.**

Hosćenc w Lutopču.

Wot pjatka, 26. februara
hač do 1. měrca
kózłopiwo a swinjorčzanje

najl. pjećna kołbasa pampuchi a kofej
Přećelnje přeprošujetaj **Aug. Lehder a mandźelska.**

Hosćenc w Lipiču.

Wot soboty, 27. februara hač do 1. měrca so
kózłopiwo toči.

Přećelnje přeprošujetaj
H. Kuchař a mandźelska

Splósk „Erholung“ Splósk
Sobotu a sćěhowace dny
kózłopiwo

Najl. kózło-kołbaski.
Přećelnje přeprošujetaj
B. Mahler a mandźelska.

Hosćenc w Smječkecach

Sobotu, njedźelu a póndźelu
wulke kózłopiwo točenje

Wutrobnje přeprošujetaj
Mikławš Hejduška a mandźelska.

Hosćenc při klóštrje w Kukowje

Sobotu, 27. februara

swinjorčzanje
Njedźelu, 28. februara
a póndźelu, 1. měrca
kózłopiwo toči

Póndźelu pop. za česćene knjenje
kofejowa bjesada.
Přećelnje přeprošujetaj **Bruno Natusch a mandźelska.**

Mołerśk. wučobnika
pyta hnydom po jutrach abo k 1. meji
Adolf Schuberf, mołerski mišter
w Nydej p. Łaza H. Ł.

Zo bych swój wulki skład wuprózdnił, dawam wot **dźensa hač do 28. měrca** na wšě časniki a złote twory
10% rabata

F. A. Lenke
w Budyšinje Tel. 3929

Přesadźowanje wužitkneho a palm. drjewa
Štwórtk 4. měrca t. l.
přesadźuja so w hajnstwje Cympel-Turjo (Rózborski wokrjes) na městnje
palme klumpače a něšto lisćowych kuluchow.
Zhromadźišćo: dop. w 9 hodź. na Połpišanskom puću, při „Sachsentsich“ (při krajnej hranicy)

Wulki transport najl. ruńšo-pruskich holłandskich plahow.

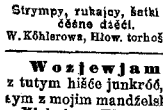

kruwow
je pola mje wot **njedźele, dnja 28. t. m.** pod najpřihodnišimi wumjenjenjemi tunjo na předań.
R. Richter, wikowarnja **w Kulowje.**
z plahow. skotom,
Dalokorčak 59. Torhošćo 19.

Wozjewjam
z tutym hišće junkrót, zo tym z mojim mandźelskim **Michałom Křižanom** w Khrósćicach hižo w lěće 1917 dźělenje zamoženja notarielnje wobzamkła.
Tuto wobzamknjenje je so tež w hamtsk. Kamjenskich Nowinach wozjewiło.
Tohodla njemóžu a njebudu někajkižkuli dołh, kiž je mój mandźelski bjez mojeje wole nadźěłał, płaćić.
W Khrósćicach, 24. febr. 1920.
Marja Křižanowa
rodź. Wingerec.

Juweler
w Budyšinje **Guido Reiche** Hłowne torh. 2
Dary ke konfirmaciji :: Kmotřace dary
we wšěch płaćiznach

Po cyle wurjadnje tunich płaćiznach

porućam w jara bohatem wubjerku:

Mužace wobleki, sportske wobleki, wobleki ze sukna a ševiota, najl. cordowe a manchestrske wobleki, wobleki za młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći, wobleki z tkaniny a z manchestra; najl. zymske jupy (najtuńšo) krute manchestrske kholowy, kholowy do dźěła; kholowy z tkaniny, breeches-kholowy; módre Cóperowe jaki; płatowe kholowy; jaki do dźěła, lacy; šěroke kholowy; jaki do wětra; gumijowe mantle; šwedske mantle, krótke kholowy a tajke z lackom — kholowy za młodźencow, hólcow atd. —

Konfirmandske wobleki!
20; 22; 28; 30; 32; 36 hriwnow

Wulki wubjerk! Wulki wubjerk!

Wold. Menger w Budyšinje
(prjedy: A. zwud. Mengerowa)
na Serbskich hrjebjach čo. 6
staroznaty, krutozasadny a sprawny wosebity wobkhod z garderobu.

Najlěpše cychi, wupjerki

běle a pisane
trěnja a trěnčka košlace sukna
po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku
A. Bokelmann nasl.
Nawěštki přinjesu wužitk!

Meble

Porućam meble kajkežkuli družiny
Jana wulki skład!
Jstwy za knjezow, jědźne jstwy a spanske jstwy z duba a barbjene. Wulki wubjerk kuch. nadobow. atd.

Polstrowane meble
Plišowe sofy wot 120.— hr. sem. lěhanki w. 38 hr., matracy w. 38 hr. s.
— Přihódne podźělbne płaćenje.—

Otto Petschik
we Wulkich Zdźarach pola Wojerec.

Běle a čerwjene děrny k jědźi děrny za skót a symjent. děrny
předawa
Kuježi dwór
w Sćeńcy pola Łaza.

Strympy, rukajcy, šatki za čěšne dźěći.
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9

Konfirmandske a pruhowanske drasty
kaž tež
črijowe twory
za hólcow a holcy
we najbohatšem wubjerku
po najtuńšich płaćiznach a w najlěpšich kajkosćach na
dźěłbne płaćenje
za małe napłaćenje a płaćenje po nizkich dźělbach
dostanjeće w
Meblowem a tworowem kreditnem domje
w Budyšinje, na Hłownem torhošću
nutřkhód na Jerjowej hasy 21.
Sobustaw krajneho Zwjazka kredit dawacych małych wikowarjow zap. zjednoćeństwo.

Přiloha k čisłu 48 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 26. febr. 1926

Zhromadźizna Zjednoćenstwa katolskich serbskich wučerjow w Khrósćicach.

Shromadne dźeło serbskich katolskich wučerjow a duchownych na schulskim zyrkwinskim, wědomostnym a narodnym polu je hižo mnoho dobreho sa serbski lud pschinjesło. Wuspěšne prózowanja, njeźene wot porjadneje dwěry, budu też w pschichodźe se shorom sa njón, byrnjež to hischće kóždy njedopóśnak. Po dźěłach pschestawiwši jenkróć so Sjednoćenstwo źriedu k jiwojemu prénjenmu tuktenemu poćeźenju, kotrež běśche jara źiwnje wopytane. Mócneśche jako nowaj zobustatwaj powitaćej a lo kk. kapłanej Wjaganskowa w Khrósćizach a Jurja w Ralbizach. Pschećiśtachu so wschelake dopitki, mjez nimi dźakna wotmołwa k. prelata Jura, kotremuž běśche Sjednoćenstwo k jeho 40 létnemu měschnišemu jubilejej swoje pschało.

Hłowny dypk dźenskeho porjada bě pschednoschk k. wučerja Bejmaka wo kulturnej waznosći ześkowneho ruskeho spisowaćela Dostojewskeho, kotrehož źiwjenje bě samy roman. Tutón duchownik hobrz, kotryž swojeho runjeca w ruskim ludźe njenamaka, je jeho duschu w źiwosći romanach tak dokładnje karakterisowak a ryzowak kaž hacź dotal nichtó. Wschu swoju lubosć, haj swoje wobźe a tyrjeńe wěnowaśe źiwojemu wobohemu ludej, do kotrehož duschineje hłubokosće běśche so zanurił a cerpjaśe z njeje njezwuprajne pokłady. Tutón „duchownik spěwak“ je po ménjenju wschelakich nětśischich politiskich wobsteznosće pschihotował. To je mózno. Ale sawinował je je źiwojimi spisami njeje, kotrež su bo wschěch kulturnych rěcźi pschełožene. Rěcźnik wopisowaśe nadrobniśko jeho źiwjenjaběh a najwažnišiche dźěła, mjez nimi Roskolnikow a Bratja Karamasowi. Se wschěch sazjuwanmy, so so ruska dusća z dusću druhich ludow njeruna. Je źyle wobzběriteho rasa, kotruž je Dostojewski w źiwosći spisach tak kraśnje ryzował. Wón ma źiwotoweje waznosće a ju też dale wobkhowa.

Na podłožku pschednoschka wuwi so źiwa rosmowa, pschi kotrejž so cźitanje a studowanje jeho spisow naleźnje porucźeśe. To wubudźi myślicźku k sakoženju literarneho zyrkła w Sjednoćenstwu, kiž ma so z nowotami na literarnym polu saběrać, žeł je pschiśiwosći a mjes zobustatwami zyrkulowaćej dacź, eventuelnje rospraawu wo nich podaćź. Jako nawjedowaś wulwoli so k. farar Delan we Waczonju. Pschi tym so wschelake ruśe pschełožki do serbšćiny kritisowachu, kotrež njeběchu po ducha rěcźe složene, schtož wšo lohke njeje.

Dale so wojsewi, so je němska cźitanka „Kinderfreund“ (7. a 8. létnik) hotowa a pola Pustleta w Lipšu na składze, hdyž móża jej jón schule skazaś (też we nakładze Sprotkerjej knihicźischćerni). Postaji so pschinoschk sa běžne léto. Sdobom so wojsewi, so je k. Pjetaš-Khrósćanski dowěrnik pokładnika w Kamjenskim wokrjeźu sa powschitkowne serbske wucźeśe sjednoćenstwo, potajim maja so pschinoschki na njeho placźiś, kotrež so potom dale dadźa (2 hr. na běžne léto).

K. schulski nawjedowaś Wjerab rosprawjeśe wo wědomostnych kursach, kotrež so loni nafsmu we katolskim seminaru w Budyšinje wot dozentow se fźawnymi mjenami wotmětwachu a porucźeśe je w pschichodze jara naleźnje. Sću ważne sa duchowne pokraczowanje kóždeho pedagoga. Wobschěrnischa rosmołwa wuwi so dla praschenja katolskeje schulskeje organisazije, sa Sakšku se žydłom w Drježdźanach. Njejasnosće knjezachu w sestajenju pschedźydstwa, wotźeże samoiwiteho pschedźydy, kiž ma byś zobustaw wušćeho wubjerka. Tuta organisazija sestaja so wotźeże za dźěrjenje konfesionalnych schulow. Dla reorganisazije na so w bliśchim cźasu powschitkowna zhromadźizna starschišćich radow žnadź do Khrósćiz zwołowaćź. Katolskich Sserbow je pódła k. rucźerkułeśkeho najenka Rynča-Worklećanskeho w posledním cźasu k. arxymnišnik Jurk-Ralbicanski sastupowak. Wórły ma so porjadne sasiwjerśiśtwo sałzo sorganisowaćź, wotźeże se stronu lajikow.

W běhu rózoweho měsaca wulećí ześ Sjednoćenstwo kliśko k luźiśkim horam, žnadź też na nje a placźi wotźeże wopyt śwérnemu zobustawej k. fararej Zyžej w Hajnźanach. Prjedy pak, a to hischće w jutrownikach, wotměje towaršstwo swoje porjadne poćeźenje w Ralbizach, hdyž so dźěschi cźaš wjazy setkali njeźimy. Pschikładowna pschesjenjoseź a lubosćź k khromadnemu dźěłu, kotremuž so nichtó wowłakowaćź njeźmě, dasche też sadźenej zhromadźiznje swój zwojoras. S pschećeśitanjom sapiša, kotryž źiwodnicźe k. wucźer Jakubaśch wobśtara, skrucźi so poćeźenje po nimale śichodźiśkim dźěle. Pschećeńdźa dźakowaschu so wschém zobudźěłaćerjam, wotźeże pschi wuhotowanju lońšcheho 40 létneho jubileja wobśtaća Sjednoćenstwa. Nětko z nowymi mozami do dalšcheho léta!

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

— W Michalskej zyrkwi w Budyschinje śměje njedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. němšku spowědź a zwj. wotkasanje farar Tischer, dop. w 9 hodź. němšku a 1/11 hodź. serbsku Božu słužbu farar Rjeda. Sběrka sa śmužkowne mišijonstwo.

Schtwórtk popołdnju w 3 hodź. žonjace towaršstwo na dwórnischću.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. póstna nutrnosć na Židowje pola Henećej.

Semrěli su: 13. 2. morwonarodźeny synk Fritza Jurija Lischki, pohonca w Nowšezach. — 17. 2. Jan Pawol Glaser, kubłowy wumělkar w Srěšchinje, 60 l. 21 dn. — 20. 2. Hana Karolina rodź. Jakubeź, Handrija **Wudowjenza, sozialneho rentnarja na Židowje** mandźelska, 68 l. 5 m. 17 dn. — Helena Marja, Maxa Nyčke, žiwnoschćerja w Khelnje dź., 1 m. 3 dn. — Amalija Ernestina rodź. Kadeź, fundowjena Weigelowa, dźělena Thomasowa, wikowaćka f Drježdźan, na Židowje, 82 l. 10 m. 13 dn. — 21. 2. Marja Madlena rodź. Nychtarjez, njeboh Jana Augusta Bjenady, žiwnoschćerja, naposlědk wumělkarja w Nowšezach, sawostajena wudowa w Sstonc Borschći, 67 l. 11 m. 24 dn. stara (pokhowana na Michalskim pohrjebnischću). —

— **Krajnozyrkwinske shromadźeństwo** w Budyschinje na Rózowej haju 31. Njedźelu dop. 1/11 hodź. njedźelska schula, wjeczor 1/2 8 hodź. evangelisanska shromadźizna. Pónjdźelu 1. 3. wjeczor we 8 hodź. shromadźizna zobuskawow. Wutoru wjeczor we 8 hodź. swjatk młodź. sa rostudź. schescź. sa młodźeńcow a źriedu tośornuja sa młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu. — Knjez shromadźeńskowy wothładaŕ Zimmermann śměje bibliske hodźiny: njedźelu pop. w 3 hodź. we Rosnowdźezach, wutoru w Hornjej Wjasońzy, pjatnu we Motyldźe, schtwórtk we Wolbramcach, a pjatk w Zokowje. Knjez shromadźeńskowy wothładaŕ Kschižan śměje njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Wětej Horje, njedźelu wjeczor w Krakezach, pónjdźelu we Wósbork, wutoru w Bukezach, pjatnu we Kumschizach, schtwórtk we Wulkej Subornizy a pjatk w Kotezach.

S Budestez.

Njedźelu Reminiscere rano 1/2 8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/2 9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske předowanje, farar Domaschka.

Pjatk dop. w 9 hodź. serbska póstna nutrnosć.

S Butez.

Njedźelu Reminiscere rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. 1/2 9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba.

Wutoru pop. 1/2 3 hodź. žónske towaršstwo pola Hoffmannez w Trjebjesinje.

Pjatk dop. w 9 hodź. póstne předowanje.

Semrěła: Maria Augusta rodź. Heinig, mandź. Jana Augusta Bodsinga, kubłerja w Bukezach, 56 l. 9 dnj. stara.

S Budyschinka.

Njedźelu Reminiscere dop. w 9 hodź. serbske kemschenje, dop. 1/11 hodź. kemschenje sa dźěći.

Serbske a němske spěwarske a šulske knihi

ma w bohatem wubjerku

Serbska kniharnja w Budyšinje na Lawskich hrjebjach.

S Barta.

Njedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje.

Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěći.

Wutoru schromadźizna žónskeho towaršstwa.

Pjatk wjeczor w 6 hodź. serbske póstne kemschenje.

S Delnjeho Wujězda.

Njedźelu Reminiscere dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba. Sserbske towaršstwo spěwa k wopomnjenju padnjenych „Hdźe namala duscha“; dop. 1/11 hodź. němska Boża słužba f wobdźelenjom wojerskeho towaršstwa. — Sběrka sa sawostajenych we wójnje padnjenych.

Semrěła: Lena Hanuschowa rodź. Pětererj f Trajnjow, 58 lět.

S Hodźija.

Njedźelu Reminiscere śměje farar Wjesak rano 1/2 8 hodź. serbsku spowědź, farar Voigt dop. 1/2 9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sběrka. Popołdnju w 2 hodź. je zyrkwinski rozrěkenje se žónskej młodźinu. Pop. w 4 hodź. zyrkwinski konzert.

Sstrjedu wjeczor w 7 hodź. kschescźijanski swójźony wjeczor w Cignerjej hoscźeńzu.

S Huski.

Njedźelu Reminiscere rano 1/2 8 hodź. němska spowědź, dop. 1/2 9 hodź. němska Boża słužba: kand. theol Handrik. Sběrka. Dop. 1/11 hodź. dźěćikemschenje. Wjeczor Mišijonske žónske towaršstwo.

Sstrjedu popołdnju w 5 hodź. serbska a w 6 hodź. němska Boża słužba se spowědźu w schuli w Hnaschezach.

S Hornjeho Wujězda.

Njedźelu Reminiscere dop. 1/2 9 hodź. serbske kemschenje, dop. w 10 hodź. němske kemschenje. Sběrka. — Sstrjedu 3. měrza, pop. w 4 hodź. póstna nutrnosć w packerskej śiwje. Pop. w 5 hodź. a wjeczor we 8 hodź. Herrnhutski mišijonski film.

S Huczinu.

Njedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Sběrka sa śmutkowne mišijonstwo.

S Hrodźischcza.

Njedźelu Reminiscere rano 1/2 8 hodź. serbski hamk, dop. 1/2 9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Sběrka.

Pjatk, 5. měrza, wjeczor w 7 hodź. serbska póstna nutrnosć.

Z Khjowaćiz.

Njedźelu Reminiscere dop. 1/2 9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

Pónjdźelu wjeczor 1/2 8 hodź. biblisku hodźinu w Nowakej hoscźenzu we Wulkej Dubrawje.

Schtwórtk pop. w 4 hodź. žónske towaršstwo.

Semrěli: 25. febr. Arnoschti Gerhard, Maxa Arnoschta Bienkensteina, fabr. dźělaćerja w Měrkowje mandź. synk, 1 l. 2 m. 5 dn. stary.

S Klukschu.

Njedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. nješchpor sa dźěći.

Pjatk 5. měrza, dop. w 9 hodź. serbska pašijonska nutrnosć.

Semrěła: Hana Jeffez, hospodarska pomozniza we Sběri, 43 l. 7 m. stara.

S Kotez.

Njedźelu Reminiscere dop. w 9 hodź. serbske předowanje, po tym serbska spowědź: farar Wyrgacz f Nossacźa. Wumoschk sběrkow 3,17 hr. (21. 2.) a 2,85 hr. (24. 2.). Wutrobny dźak!

Pjatk posa Bohoteź w Kotezach němska biblisku hodźinu.

Pohowany: 25. 2. wumělkaŕ K. W. Dießner sa Kotez, 87 l. 10 m. 13 dn. stary, a 27. 2. wumělkaŕ J. A. Wicźas, f Kotez, 63 l. 1 m. 20 dn. stary.

S Łupoje.

Njedźelu Reminiscere dop. w 9 hodź. němska Boża słužba.

S Małejschez.

Njedźelu Reminiscere dop. w 9 hodź. serbske kemschenje, 3/11 hodź. dźěćikemschenje. Wjeczor w 7 hodź. sjednoćenje młodźiny na farje (zwětkowobrasy, spěwanje).

Wutoru wjeczor w 7 hodź. serbska póstna nutrnosć pola Rudleź w Brěsynje.

Schtwórtk tchorunja pola Scholcźiz w Płušnikezach.

S Minakała.

Njedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje.

Sstrjedu wjeczor we 8 hodź. žónske towaršstwo na farje.

Schtwórtk pop. 1/2 5 žónske towaršstwo w Adolfiśej Hećke.

Pjatk wjeczor 1/2 8 hodź. serbska póstna nutrnosć we Bożim domje.

S Rozaczizy.

Njedźelu Reminiscere dop. w 9 hodź. němska Boża słužba, 1/11 hodź. Boża słužba sa dźěći: farar Konik. Sběrka sa śmutkowne mišijonstwo. — Pop. w 2 hodź. młode holzy: Spěwanje, potom shromadźizna.

Pjatk, 5. měrza, rano we 8 hodź. serbska póstna nutrnosć.

S Njeswaczidła.

Njedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. — Pop. w 3 hodź. serbske a w 4 hodź. němske kemschenje w Sarježu. (Knjez farar Njenej f Łupoje.)

S Porschizy.

Njedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. serbske Bože wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, 1/11 hodź. prunjowanje packerskich dźěći, — 1/11 hodź. dźěćikemschenje (starsche dźěći) —. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje (mjenjše dźěći). — Pop. 1/3 hodź. kschescź. towaršstwo młodźencow (pruha). — Wjeczor 1/2 8 hodź. we Nowych Porschizach ev. luth. schulske towaršstwo; pschedńoschk wyschćiwcheho wuczerja Hämscha. — Wjeczor 1/2 8 hodź. w Krakezach biblisku hodźinu, bratr Kschižan.

Sstrjedu pop. w 2 hodź. póstna Boża słužba. — Wjeczor 1/2 8 hodź. w Kumschizach biblisku hodźinu, bratr Kschižan.

S Rakez.

Njedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Sběrka sa śmutkowne mišijonstwo.

S Rychwałda.

Njedźelu Reminiscere dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba.

Se Sslepeho.

Njedźelu Reminiscere serbska spowědź a Bože wotkasanje rano we 8 hodź., dop. 1/10 hodź. serbska a 1/12 hodź. němska Boża słužba. Sběrka sa lud. żarowy dźeń. — Sswjertny kěrlusch ju spěwa za Mariju swud Maruschku f Miloraza.

Swěrowanaj: Matej Něnz f Hanu Wěrikez we Nowem.

Se Sprjewjow.

Njedźelu Reminiscere popołdnju w 3 hodź. serbska spowědź a Boża słužba.

S Wóhlinka.

Njedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sběrka.

Pónjdźelu we 8 hodź. žonjace towaršstwo.

Pjatk 5. měrza dop. w 9 hodź. serbske póstne předowanje.

S Wochos

Njedźelu Reminiscere, ludowy żarowański dźeń, rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. Wjeczor we 8 hodź. serbska biblisku hodźinu na farje.

Zapis serbskich knihow a spisow:

I. Evangelske.

J. Křižan: **Cyrkwiny wodźeŕ.** Krótka wučba wo cyrkwinych přisłušnosćach. W Budyšinje 1892. 78 str. 80 pj.

M. K. Wajza přeł. A. B. Šěrach: **Modleŕske knihi** za evang. křesćijana. W Budyšinje 1909. 180 str. rozpř.

O. Mrózak: **Naša najswjećiša křesćianska wěra.** I. dźěl. Předowanje wo prěnim artiklu. W Budyšinje 1886. 93 str. 1.25 hr.

J. Křižan: **Swětłe pruhi z Božeho kralestwa.** W Budyšinje. 115 str. 90 pj.

Domaša Kempenskeho: **Khodźenje za Khrystusom.** 2. wudawk. Štwore knihi. W Budyšinje 1907. 214 str. 1.40 hr.

A. Sykora: **Wobrazy** ze zandźenych časow a z našich dnjow. W Budyš. 1914. 163 str. 1.50 hr.

A. Sykora: **Kłosy a zornjatka.** W Budyš. 1908. 219 str. 2.— hr.

A. Sykora: **Porst Boži.** Ważne powěsće z Božeho kralestwa. W Budyšinje 1875. 247 str. 1.50 hr.

A. Sykora; **Wšelkori swědcy.** W Budyšinje 1897. IV/166 str. 1.25 hr.

A. Sykora: **Bože dźěćo.** Tři wobrazy z młodosće našeho zbóžnika. W Budyšinje 1883. VI/91 str. 50 pj.

A. Sykora; **Mróčel swědkow wěrnosće.** Ważne powěsće z Božeho kralestwa. II. dźěl. Porsta Božeho. W Budyšinje 1877. X/290 str. 1.50 hr.

A. Sykora a M. Domaška: **Swjaty advent.** I. Wopominanje najwosebniších wěšćenjow stareho zakonja na Khrystusa. II. Adventska harfa. W Budyšinje 1864. XVI/176/16 str. 1.— hr.

Beck, přeł. Sykora: **Wšědny Boži khlěb.** Na cyłe lěto Kniha za kóždźički křesćijanski dom. W Budyšinje 1890. 902 str. 4.— hr.

Zarjeńk a Domaška: **Swjataj zakramentaj.** Sakrament křenicy a sakrament swjateho woltarja w katechismusow. předowanjach. W Budyšinje 1901. 151 str. 1.— hr.

J. Jakub: **Knjezowa modlitwa.** Předowanja wo swjatym wótčenašu. W Budyš. 1885. 87 str. 75 pj.

Dr. K. Kalich: **Naša najswjećiša křesćijanska wěra.** II. dźěl. Předowanja wo druhim artiklu. W Budyšinje 1887. 166 str. 1.25 hr.

K. J. Waltaf: **Timotheus.** Wobraz z prěnjeho křesćijanstwa. W Budyšinje 1899. 144 str. 1.40 hr.

Dambrawski přeł. J. Wjelan: **Lěkarstwo za dušu w khorosći.** W Budyšinje 1886. 126 str. 80 pj.

J. Waltaf: **Bethesda.** Modlitwy za khorych a hubjenych. W Budyšinje 1885. 39 str. 50 pj.

W. Zisthe, přeł. J. Renč, H. a P. Wjacka: **Boži wodźeŕ** za młodych křesćijanow po wobnowjenju křćeńskeho sluba. W Budyšinje 1879. 50 pj.

Jurij Jakub: **Boža nóc.** W Budyšinje 1924. 7 str. 5 pj.

Něšpory za póstny čas. W Budyšinje 1925. 20 str. 10 pj.

Mikola: **Křesćijana wěra a žiwjenje.** Wodźeŕ přez pačeŕsku wučbu. W Budyšinje. 22 str. 30 pj.

J. Křižan: **Čichi pjatk.** 3. wudawk. W Budyšinje 1905. 16 str. 10 pj.

Jan Kilian: **Symbolske knihi** Wěrywuznajeńske pisma abo ev. luth. cyrkwje. We Wojerecach 1854. 708 str. 5.— hr.

J. E. Wjelan: **Spěwajomne psalmy** abo metriski přełožk 150 psalmow. W Slepom 1891. 325 str. 1.50 hr.

192 wobrazow ze swjat. pisma stareho a noweho zakonja. W Drježdźanach 1905. 40 str. 75 pj.

Agenda za cyrkwinske česće při khowanjach. W Budyšinje 1906. 68 stron. 2.— hr.

Agenda za swjatu khrćenicu a woprawjenje. W Budyšinje 1906. 107 str. 2.— hr.

Nastaće kěrlušow:
A. Sykora: **Ach wostań při nas z hnadu a Jezus moja nadźija.** W Budyšinje 1875. 8 str. 10 pj.

A. Sykora: **Jedyn dźeń w Kapernaumje.** W Budyšinje 1878. 31 str. 10 pj.

A. Sykora; **Tři dny z Gellertow. žiwjenja.** W Budyšinje 1875. 38 str. 10 pj.

A. Sykora: **Wudowa Linatowa** abo Hubjene wopimu. W Budyšinje 1875. 33 str. 10 pj.

A. Sykora: **Kwětki z misionsk. zahrodki.** W Budyšinje 1877. 12 str. 10 pj.

A. Sykora; **Evangelska cyrkej pod křižom.** W Budyšinje 1877. 26 str. 10 pj.

A. Sykora: **Tŕoje zornjatka za bohate płody.** W Budyšinje 1875. 23 str. 10 pj.

Dr. Kalich; **Polykarp a Augustin.** Wosebnaj swědkaj z prěnich časow křesćijanskeje cyrkwje. W Budyšinje 1875. 60 str. 10 pj.

K. A. Jenč: **Bencion.** Wěrna powěsć do serbskeje rěče přełožena. W Budyšinje 1875. 19 str. 10 pj.

M. Urban: **Stawizny ćeŕpjenja a překrasnjenja** našeho Knjeza a Zbóžnika Jezom Khrysta po swjat. 4 sćenikach. Zharmonizowana rozprawa w 35 spěwach. W Budyšinje 1998. 96 str. 50 pj.

H. Lubenski: **Jezus w domje pobožnych.** Štyri předowanja. W Budyšinje 1858. 52 str. 20 pj.

K. Kulman: **Jakub** abo Bože słowo dyrbi w človjeku žiwjenje dostać. W Budyšinje 1859. 31 str. 20 pj.

K. H. Kaspart, přeł. A. Sykora: **Lěčkečanski stary wučeŕ a jeho syn.** W Budyšinje 1893. 172 str. 1.40 hr.

W. Tyšeŕ: **Wulka wójna wo wěru 1618 hač 1648,** wosebje, kak je Łužicu zapuściła. Z 15 wobrazami. W Budyšinje 1904. 166 str. 1.40 hr.

K. J. Waltaf: **Jezus sam.** Čełne předowanje při pohrjebje k. Jana Jurja Jakuba. W Budyšinje 1913. 10 str. 30 pj.

M. Urban: **Wo swobodźe křesćijana.** W Budyšinje 1917. 48 str. 20 pj.

M. Urban: **Kříž a króna.** abo: Přez póstne ženje k jutrownej radosći. 12 duchownych kěrlušow. W Budyšinje 1907. 48 str. 20 pj.

Reinh. Urban: **Das Reich Gottes unt. d. Slaven.**
I. Die Wenden. 64 str. rozpř.
II. Die Čechen. 104 str. 60 pj.
III. Die Polen. 88 str. 60 pj.
W Striegawje 1904/07.

Pětr Młónk: **Dar posledn, zelen, štwórtka** za lube serbske mótki. 2. powjetš. wudawk. W Budyšinje 1884. 40 str. 30 pj.

2. Katolske.

J. Łusćanski a M. Hórnik: **Nowy zakoń.** Do hornjoserbšćiny po rjedźe Vulgaty přełożeny. W Budyšinje 1896. II/470 str. broš. 3.— hr., wjaz. 5.— hr.

M. Hórnik: **Pobožny wosadnik.** 3. wudaće. W Budyš. 1919. XXII/330/288 str. broš. 2.50, wjaz. 3.— hač 8.50 hr.

J. Łusćanski: **Nowa Jězusowa winica.** W Budyšinje 1877. XII/644/96/28. broš. 3.— hr.

Kěrluše pobožneho wosadnika. W Budyšinje 1918. 295 str. broš. 1.50 hr., wjaz. 2.20 hr.

Jutrowne kěrluše (za křižerjow). 16 str. 50 pj

J. Symank: **Hłosy za kěrluše** pobožn. wosadnika W Budyšinje 1896 110 str. 75 pj.

J. Symank: **Hłosy serbskich kěrlušow** z přewodom piśćeli. W Budyšinje 1903. 61 str. 5.— hr

H. Dučman: **Khwalće Knjezowe mjeno.** W Budyšinje 1883. 508 str. 50 pj.

M. Žur: **Jandźel pěston.** W Budyšinje 1917 VIII/136 str. 1.— hr.

M. Žur: **Dobry křesćan.** W Budyšinje 1919. VIII/336 str. 1.— hr.

Jak. Skala: **Pój Knježe Jězuso.** W Budyšinje 1923. IX/304 str. broš. 2.20 hr., wjaz. 5.50 hr.

Přełožił J. Libš: **Kročenjo za Khrystusom.** W Budyšinje 1921. XVI/369 a VI/32 str. broš. 3.— hr., wjaz. 5.50 hr.

M. Hórnik: **Pobožnosć na swjat. skhodźe.** W Budyšinje 24 str. 20 pj.

Novena k swjatymaj Antonej a Francej. 40 pj.

Pobožnosć Maćeri Dobrej. Rady 8 str. 10 pj.

M. Žur: **Spowjedny špihel za dźěći.** 10 pj.

Modlitwa, z kotrejž swoje žiwjenje Bohu poswjećiš. 4 str. 20 pj.

Přeł. Libš: **Kěrluše na Božej mši.** 3. wudawk. 10 pj.

H. Dučmann: **Róčna Swjatnica kat. křesćana.** W Budyšinje 1883. VIII/1246 str.

J. Laras: **Psalmy.** (Z hebrejskeje rěče přełožił.) W Budyšinje 1872. 176 str.

J. Kućank: **Dobre symjo na płódnu rolu.** W Budyšinje 1852. VIII/320 stron.

H. Handrij Dučmann: **Wěnašk ze zymskich różičkow** lubemu Jězus-Dźěćatkej do rukow podawa. W Lipsku 1886. 40 str. 10 pj.

IV. Zabawne a powučace knižki.

Alois Jirásek, přeł. Jurij Wićaz: **Filozofiska historija.** Powjedańčko. W Prazy 1921. VII/130 str. 1.50 hr.

J. Lorenc-Zaleski: **Serbscy rjekowje.** Historiske powjedańčko. W Budyšinje 1922. 139 str. 1.50 hr.

Adolf Černý, přeł. Ota Wićaz: **Serbske wobrazki.** W Budyš. 1923. 169 str. 1.50 hr.

Jan Radyserb: **Zabawy.** Powjedańčka. W Budyšinje 1901. 79 str. 30 pj.

Jan Dobrnicky: **Daniel w lawowej jamje.** Powjedańčko. We Wojerecach 1902. 43 str. rozpředate.

Jurij Libš: **Štyri powědańčka za serbski lud.** W Budyšinje 1920. 62 str. 30 pj.

Jurij Libš: **Powědańčka za serbski lud.** II. rjad. W Budyšinje 1911. 111 str. 30 pj.

J. Radyserb-Wjela, dr. Muka: **Wowcyne zabawki.** za pěkne serbke dźěći. W Budyšinje 1921. 128 str. 30 pj.

Wjac. Benoš. Třebizský, přeł. Jurij Libš: **Kasp. Zden, Kapleŕ ze Sulec.** Historiske powjedańčko. W Budyšinje 1921. 134 str. 30 pj.

Jurij W[illegible]: **Hronow.** Powjedańčko za Serbow z časow 30lětneje wójny. W Budyšinje 1922. 135 str. 30 pj.

Bjarnat Hanč, přeł. H.: **Lubuš.** Powjesć ze Świećohrodowskeho lěsa. W Budyšinje 1922. 58 str. 25 pj.

H. Sienkiewič, přeł. B. Cyž: **Hana.** W Budyšinje 1925. 163 str. 50 pj.

Krystian Royowa, I. K. W.: **Bjez Boha na swěće.** W Budyšinje 1925. 57 str. 30 pj.

Na předań w Serbskej knihaŕni w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4.

ša nje wudatych pjenjes hódne, dyrbjšch wjedźeć, kajke a kelko wutkow wopśchija abo wopśchijeć dyrbi. Je-li tele znajesch a pśchi kupowanju jo wo wutkach pśchepohajaśch, potom mózesch hakle wobliczeć, hacj je te ša nje wudate pjenjesy też winojte. Wěsty O. Kellner rosejnawa jako najwažnjšne wutki požiwny (verdauliches) bélk a tak mjenowane šchrabowe hódnoty (Stärkewerte, to ju tuk tworjaze wutki). Ratarska wědomosć je jenotliwe hódnotki jeneho pizowadła do twšchelakich wutkow rospołožika. Po tutych wutkach je wobliczika, kelko žane pizowadło wutkowych jednotkow (Nährwerteinheiten) wopśchija. Hdyž je wuliczika, kelko jene pizowadło tajich jednotkow wopśchija, je jej mózno byko, hódnotu jeneje hódnotki po pjenjesach wobliczeć.

Schto jene pizowadło płaći, to wotwišuje w žrěnim rjedźe wot teho, kak tunjo abo drogo jeho mózno, je shotowiś abo wobstaraś. Dale skutkuja na płaćišnu też twšchelake druhe pśchiczinny a winy. Dyrbja žo pśchedaś, dokelž měrjeśel pjenjesy trjeba abo jeho druhe wobkhodne winy z pśchedaju nucża. Płaćišna cźehnje žo też po tym, hacj je jene pizowadło mjenje abo bóle žadne. Zadnišche je wěsće tehdom, hdyž je dla jeho dobrych wobžebitosćow rady a wjele kupuja. W horka hromadźe sesjasanym sapjiku je mózno spóznaś, kelko je žane pizowadło hódne. Poslednja rjadka nam praji, kelko žana pizowanska hódnotka teho abo tamneho pizowadła płaći. S teho je jasnje dopóznaś, kelko je žane pizowadło wopraudźe winojte.

Do žobu najdrožšich pizowadłow žluscheka rybjaza a sótna mucża (dokelž je khuda na tuku) a žuche drožoże. Lanu mucżu a wošuschk sajo rady a wjele kupuja, dokelž stroiwosći stoczeca howi. Tohodła staj wobaj pomérnje drohaj: dale žu po hornim wobliczenju pśchedrohe, kokosowy wošuschk, palmowy póczkowy wošuschk, žuche pivowe žłodźiny, žłodowe kochorki, wotruby, žitny schrót, raśjowa sótna mucża, běrnjaze truzki, melasa a krajanki zokoroweje rěpy. Wone wopschijeja pśchede wšchem wuhlikowe khydrate (wutki). Te pak ma ratar w druhich płodach žwojeho ratarstwa we wjele bohatšich rosmérach k ruki, na pśchikład w žytnje a žłomje a wo wjele tuńšo. Runje po mnohosći tychle bóle pódlanšich wupłodow, kaž na pśchikład žłomy, cźehnje žo też to, kelko móje žebi ratar sótu dźerżeć. Pizowadła, wopschijaze wjele bélka, žu pómérnje tunje. Hdyž tute w rosumnej mérje twojim domjazym pizowadłam, bohatych na wuhlikowatych wutkach pśchidawasch, samožesch zawóź stót tunjo žyczicź a też tunjo kormicź. Na wuhlikowatych wutkach bohate pizowadła za drohe pjenjesy kupowacź je potajkim njerozum.

Dom a kuchina.

Elektriski běrnjazy parjak.

(S wobrazom.)

Dźenża mamy wschudźom po naschich Serbach milinu. We burśich statokach nadeńdźemy wschě druźiny maschinow a pschiprawow. Jena z najpózledńischich nowinkow w tymle nastupanju je elektriski běrnjazy parjak. Tutón twari wuwołana fabrika sa tajke parjaki (nascha žerbska firma Bjenad a Pjetasch w Kamjenzu samóže wěsće wschо dalsche wukasacź). Tajkeparjaki twarja dźenża też sa małe hospodarstwa. Na nimi wutkwaluja wschelake lěpschiny a wožebitosće. Jena ważna lěpschina je ta, so mózesch w nim też w nozy běrny paricź, bjes toho, so by dyrbjał jón dohladowacź. Wjeczor napjelnjsch jón z běrnami abo rěpu, a nalijesch z wodu po pschedpisanju. Potom jón z wěcźkom krucże zawóżejesch a milinu sahibnjesch. Milina sažehli wohrěwadło. Na naschim wobrazu spósnajemy pod licźbnikom 1 (jako Heizkörper). Wjele milinu njepschetrjeba. Hakle na ranje póczinje žo woda waricź a běrny paricź. Tuto spore wohrěwanje je jenoż tohodła mózne, dokelž sceny a wěko parjaka wosdawa cźeplotu njepschepuschczowata wožamota wuschta (abo němski Isolierschicht). Tuta pschiprawa pschetwori parjak do dowarjaka (Kochtiste).

Dalscha lěpschina tuteje pschiprawy je, so běrny žo dokho cźopke dźerża, žamo potom, hdyž hy z parjaka běrny brała. Jeli chjezesch spěchnischo paricź, trjebasch wohrjewak se žylnischim saměnicź. Sso wě, potom wjazy

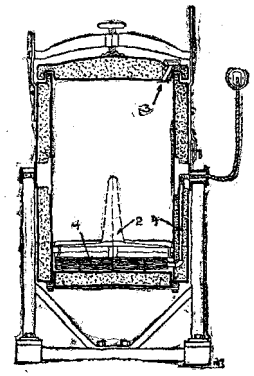

milinu pschetrjebasch. Tajki parjak wołanje pschezo cźisty, dokelž nimasch žaneho płomjenja, pschikładowanja, wuhrjebanja popjeła ani mjecźenja. Też njetrjebasch žo wohnja bojeć, jeli hy jón w trawniku abo kólni postajił. Cźiśta na naschim wobrazu cźo. 2 wosnamjuja: hromadźak błóta (Schlammhänger), cźo. 3 je sakjazatko, žo wotewrjaza, jeli je para we warjaku pschesylna, cźo 4 pokazuje grót, po kotrymž milina do wohrjewadła stupa. Zyły warjak wisy we wobkuku abo na krožnicźkach. S powrócźenjom hodźi žo z lohkej prózu wuprózdnicź.

Cźornizowe błaki (Tintenfleche)

je mózno z knihow, drastow, rubow, schatow atd. wotstronicź, hdyž je z wodzicźkowym nadkliczinikom (Wasserstoffsuperoxyd), kotremuž hy něschto schtawikoweho želona (Salmiakgeist) pschidała, macźasch. Womaczany błak njech na powětrje wuschnje. Macźej, doniž žo cźorniza zyle njeschubi.

Prašenja a wotmolwjenja.

Zimnosćeř **A. w Ž.** Moja krowa je w oktobrje cźelika a do nětka žo kocźiła njeje. Schto mi wukazejesće?

Wotmołwa: Kedźbujsće, hacj žo smjelcźom njekocźi. Potom wukasuja Yohimweiol. To dostanjesće we haptykach a też w drogownjach (w Budyschinje: Otto Engert a też Strauch a Kolde a druhi). Kak žo nakožuje, je pódla na wobalzy rospisane.

J. S. W. Mam 2 starzy a gansora. Starzy snjeseschtej kóžda po 4 jejach. Wot nětka wschě jeja skławitej. Jako pizu dostawaju wowš, běrny a khléb. Se zahrody njepschińdźeja. We cźim tcźi wina?

Wotmołwa: Wy njeseměli Wasche huzy sawrjene měcź. Hdyž žo huzy wodża, trjebaja žwobodu a wodu, hdyž móża žo łupacź a ganzory huzoricź. Wyrnjeż macźe ganzora pschi starkomaj, móże žo stacź, so smějetej próżdne jeja. So špkawja je dopokas, so nimaja wapna (Kalk). Kupcże jim pizowanke wapno a měschejsće je žobu do pizu. Tohodła starki rady se sezenow wapno schmypotaja. Jejowa schkorpjina je wapno. Tu njemóża tworicź, hdyž wapna njedostanu. Cźiśeje Waschimaj starkomaj wapnowe drjebjeńcźki (Bauchuft) do zahrody. Bychu-li žwobodnje wokoło běhacź mohle, bychu žebi wapno pytałe. Dokelž žu sawrjene to njemóża. Tuž dawajeće jimaj hnydom do běrnow pizowańśe wapno (Futterkalk).

Časopis za serbskich ratarjow

Cźisło 9. Budyšin, 26. februara 1926. Lětnik 33

Kak wurěcźujemy sadowe štomy?

(S wobrazomaj.)

Kóždy žadaŕ dźenźnischi dźeń zwěru žwoje žadowe schtomy wurěsuje. Wěso ma to cźinicź, hewak jemu sarotu do khoschcża a njepschinjeju žanych znjow. S wurěsowanjom mózesch hižo nasmu sapocźecź, tak rucże hacź žu liscźo puschcźiśe. Wurěsowacź žmělch hacź do žrjedź měrza. Potom njeje radno, to dleje cźinicź, dokelž hižo mjesu cźerja. Poschdźischo wurěsowanje schtomej, jeho roscźenju a płodnosći swadźi.

Pola starych schtomow trjebasch jenoż krony wurěsowacź, mjenje wotnožki a hałužki pschirěsowacź. Wurěsuj wschě to khschižowaze wotnožki. Sso khschižuju rybuja žo pschi wětrje. Tak nastanu rany a skónczinje wjelk. W ranje sahnědźi žo wscha mózna druźina njerodźe. Po něcźim žo rybowajej hałuzy wusthnjetaj. Tohodła wurěsaj tu hałozu, kotraž najbóle druhim haczi. Wiché wotnožki a hałuzy dyrbja po mózmosći z kromy roscź, ale nic do njeje nuts. Tohodła wurěsuj wschě wotnožki, roscźaze do schtomoweje krony. Po mózmosći cźiń to hižo, hdyž je schtomik hischcże młody, so žo posdźischo njebyn njetrjebawschi žłabik. So krona njeby pschehusta sarostka, dyrbjsch tu a tam też wotnohu z njeje wurěsacź, wožebje te rubjaze druhim žwětkosć a powětr. Njenałožuj pak pschi tom nożizy a njetschaj na młodych wotnožkach wokoło. Radscho wotrěsaj z wótrej piku njewuschnu wotnožku hnydom pschi sdonku abo hewak hlownej hałozy. Hdyž krucże pschi sdonku abo hałuzy rěsaju, salutujesch žebi mnoho dźeła. Dyrbjał pschego sajo rěsacź, dokelž dyrbi žo wotnožka stajnje hładzy pschi sdonku abo hlownej hałozy wotrěsacź, cźopika stejo wostacź nježmě. Ssy-li wjetschu, druhim hałozam žwětlosć a powětr rubjazu hałozu wotrěsaj, je lěpje hacź hdy by chzył krónu tak wušwětlicź abo wurěsacź, so wjele drobnuschich hałužkow a pruczikow wotschasch. Jenu wulku ranu schtom lěpje sniježe, hacź žylu drobnych. Nastatu ranu dyrbjsch, pak z hlinu, pak se schtomowym wołžkom pak z drjewowym teerom samacź. Kóždołětnje dyrbjsch tak mjenowane dźiwje wubiwanki hładzy pschi sdonku abo wotnožy wotrěsacź. Tute rubja schtomej wjele žiwinow (Nährstoffe). Jenož te z tutych dźiwich wubiwankow mohł skónczinje zteju wostajicź, kotreż z dołheje nahleje hałuzy wuthadźeja. Tajsta wubiwanka žo posdźischo do wotnožki z hałužkami a pruczikami rosrosćeje.

Doscź saroscźene a sanjerodźene schtomy njesamóżesch hnydom z prěnim lětom do porjadka pschinjesć. S tym by schtom tola pschejara seškabik, hdy by chzył jemu nadobo pokoju jeho drjewa z króny rubicź. Jón dyrbjsch nětkotre lěta pospochi trochu žylnischo wurěsowacź.

Nasch prěni wobras pokasuje nam doscź sanjerodźenu jabłuczinu. Jeho wobjedźeŕ jeje dary rady witasche, ale njestarasche žo wo jeho derjemęcże a njenałožowasche žaneje prózy na jeje hajenje. Druhi wobras nam praji, kajka ma bycź króna schtoma, so by hyła žwětła a so by powětr ju pscheczahnył.

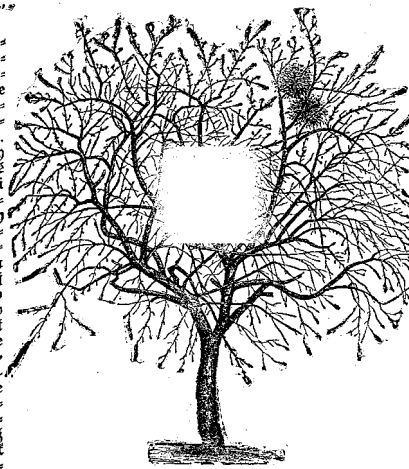

Zanjerodźeny sadowy štom.

Kaž hižom prajachmy, rěsaj hładzy pschi sdonku abo wotnožcźy, so cźopika samostało njeby. Ale hluboko do štory njerěsaj, so njetrjebawschi wulkeje rany nastało njeby. Ssy-li z piku rěsaŕ, dyrbjsch ranu z nožom hładzy srěsacź, so by cźim rucźischo sarostka. Wulke cźežke wotnohi wot delka sarěs, so pschi wotrěsanju staru sadrěče njebychu.

Wjetsche rany samasuj s hlinu, schtomowym wóßkom, s drjewowym teerom abo schtomowym karbolinejom.

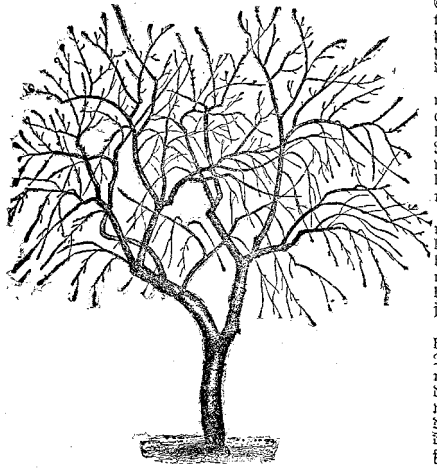

Prawje wurězana jabłučina.

S tym ßadźekasch, so ßo tam ßaneje njerodźe abo druhich schkodnikow schtomow ßahnëßdźiło njeby.

Ssadźenje schtomikow ßo dźěrow, pschihotowanych s rosbuchnjenjom.

(S wobrazom.)

W nowoczaßnym rólnistwje a wobdźěłanjom semje nalożuja pschezo bóle rosmlëwanje ßpódneje semje. Dźenża ßo ßpytuja też w tymle nastupanju w ßadarßtwje. W rólnistwje ßpódnu semju rosmlëwowacz a rosdrjebjowacz je lóßtcho hacz w ßadarßtwje. A tola je tutón natóţk waţnischi w ßadarßtwje hacz w rólnistwje. Dobry ßadowy schtomik ßedźi na jenym a tom ßamom mëßtnje lëtdźeßatki. Schtoż je ßo tu pschi ßadźenju ßakomdźiło, njeßodźi ßo wjazy po-

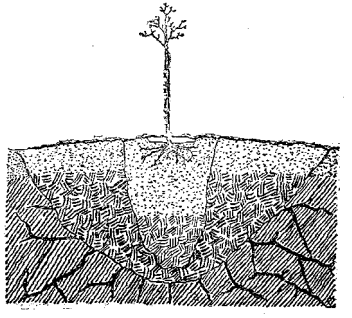

rjedźicz. Njeluße ßcëßbrki jemja ßo hischcze po lëtdźeßatkach. Rosmlëwanje a rosdrjebjowanje ßpódnich worschtow semje w ßadarßtwje bë hacz dotal njemóţno. Korjenja schtoma puschczeja ßo hluboko do semje a rostu tehorunja doj chërokoscze. Na wschë 15 lët je też w ßadarßtwje móţno, pschi ßadźenju schtomow ßpódnu semje rosdrjebowacz. To je móţno s pomoţu rosbuchadła, s p[illegible]enoh. neho romperitorowym C.-rosbuchadłom. (Romperit „C" Sprengkulturverfahrens.) S tuthym rosbuchadłom wumjetuja nasymnu a nalëto jamki sa ßadźenje schtomikow. We prawej hłubinje rosbuchnu romperitowe ßapaladła (Romperitsprengkapseln) tam, hdźej ma ß schtomik ßadźicz. Tute dźëło wobstara na to wumuczeny mischtr.

Pjerschcej ßo rosdrjebi a rosmlëwje tak dokładnje, so to njeby ja móţne mël. Rosbuchnjenje ßtutkuje do schërokoscze a do hłubiny. Do ßwjercha ßo semja jenoţ s łatka wudëwnje, bjes teho, jo by ßo jeje worschtowanje wjele pschemënilo. Rosbuchadło kolowokolo ßebje pjerschcej drobno rosmlëje a w schërschim wokrjeßu rosdrjebi. Tak móţeja ßo korußchki bjes ßadźewka schëricz a deschczikowa woda je wot horka macza a s wokhu ßaßtara.

Rosbuchnowanje je radno nałoţowacz w ßwjerdej, ßapadnitej njepschepuschczowatej semi, jeli tute worschty pschekhłboko njeßu. Rosbuchnowanje nałoţowacz ßo tam płacë, hdyż chzeja schtomiki, do rudoßteje, do semje s knakom pschemëßchaneje, do bëleje, twjerdeje hliny ßadźicz. Też tam, hdźej ßo wo nawißowate brjohi ße ßkałoßtym dnjom jedna, je derje jamki ßa schtomiki s rosbuchnjenjom pschihotowacz.

Tola też tam, hdźej tajkich wobuţnoßcjow njeje, rosbuchnowanje wurywanje jamkow jara wołoţuje a ßpëchuje. Tajka jamka ßo ruce wumjeta. Korußchki ßadźencho schtomika, hdyż chzeja do hłubiny a schërokoßcje roścz, njenadëchu ţaneho ßadźewku. Rosbuchnowanje ßalutuje wobuţne, wobcerëżne a napinaze dźëło a ßpëchuje rosrostenje wołzebje drobnych korußchkow. Semja ßo hłuboko wotamka a chowa bohatßcho wokhu ßa pojenje korußchkow. Tohodła schtomik ßo rucże pschimnje, ßpëchnje ßroßeje a bórzy płody dawa.

Nasch wobraß pokaże nam schtomik ßadźeny do tajkeje s rosbuchnjenjom dobyteje jamki. Widźimy, kak je semja kolowokolo a do hłubiny ßo roskßërkała. Potom na naschim wobrasu jaßnje rosdrjebjenu worschtu ßpóßnawamy. Schtomik ßedźi w drobno rosmlëtej semji. Rosbuchnjenje wudëwnje jamku, do hłubiny hromadźe bëţazu. Tohodła je radno, ßo ß łopaczom 1,20 mtr. hłuboku a 60 cm. ßchëroku jamku wumjetaßch. Wß mjehke semi to rucże dokonjeßch. Potom ju ßaßo ß rosmlëtej semju napjelnjëch. Je-li je semja ßakißnjena, je radno, do njeje mëchto wapna pschidacz. Kolo wokolo korußchkow nałoţuj ßwjerschnu drobnu, tak mjenowanu ţiwu pjerschcej. Kolo wokolo ßadźeneho schtomika pjerschcje derje ßtepaj. Schtoż je ßpódneje semje wyßche woßtanje, roßcëţa ßwjercha kolowokolo schtomika. Tu pschipraw małe hrjebiczki, ßo by ßo w nich woda hromadźiła, kotruż ß nëkotrymi bowami ßadźenemu schtomikej pschilinjeßch.

Sywowe bróny.

(S wobrazom.)

Ssywowe bróny (Saategge) trjebaßch najbóle w nalëcu. S nimi pschiwlócznjejech nasymne a nalëtne ţiwy. Natarjo ßo pschezo njeßu na to ßwucëli, ßwoje nasymne ţiwy nalëto a nalëtne do ßeßthadźenja wlócznicz. Dţenßnischi dźeń pak tajke włoczenje ßłuchca do razionelneho ratarßenja.

Nasymne ţiwy wlócznicz, ßywam we wschelakim nastupanju howi. Cëßto ßapadnita rola rady ßeßłnje. S wlóczenjom ßo ßaßo wotewri. Powëtr dobywa ßo ßaßo ke korußchkam ţiwa. Wlóczicz ßmëch nasymne ţiwy, hdyż ßu banczëli porßt dołhe a njeßu nalëto ßapoczate hischcze roścz. Rola njeßmë mokra bycz. Dyrbi bycz hiţo trochu poßchnyta abo ßraka, kaj rólnik praji. W nasymnych ßywach bróna potajtim semju wotamka. Tajke wlóczenje je wobţebje potom wuţitne, hdyż ju ţiwy trochu wumjerße abo wumokałe. Prjedy wlóczenja ßo rola ßwalzuje. S walzowanjom ßo rola wjele prjedy wupari a na wlóhu pschikadźi. Nalëto ßuschtate wëtry tak hiţo rolu doßcz wuţßuscha. S wlóczenjom ßo semja wotamkanje a wuparenju ßadźewa. Rola dlëhe wokhu ßathowa. S wlóczenjom ßo też njerjad troschku podułţy. Wschede wschëm ßada pschenża wlóczenje. S nim ßo derje rospjenkuje. Starßche luzerniscżeja dyrbiśch naléc[illegible]ni bronami abo ße ţelejnymi łuczynymi bronami pschewlócznjecz. Sa wlóczenje łukow twarja woßebite brónje.

Nasymnu rożu, woßebje na pëßkowych polach, nalëto włóczicz, njeje pschezo radno. Jeje korußchki nadeńdu ßo bóle ßwjercha. S włóczenjom bychu ßo ßwutorhake a korußchki bychu wułßhte, roßtlinka ßahinyła. Na pëßkach njewłócz tak dołho hacz hischcze ßmjerßki hroża.

Stare burike prawidło wukaje pschi włóczenju, niz do sadu hladacz. S tym chze prajicz, ßo na wunwlóczenje pschewjele dawacz njeßmëßch.

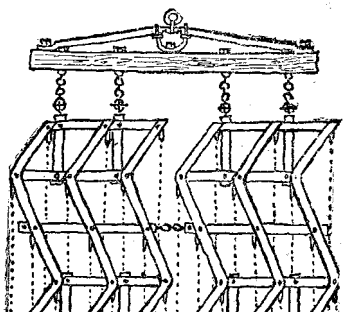

Nalëtne ţiwy ßmëch do ßeßthadźenja włóczicz. Je-li rolu nasymneho ţiwa pschehladaßch a ßo dołhadaßch, ßo njerodź chze ßthadźecz, je prawy czaß k włóczenju. Tehdom jeje nasymßego podułţeßch. Sso wë, dyrbi pschi włóczenju rjenje a ßuchu bycz. Pschi maczenju by ßo ßthadźaţy, ale wumłócżeny njerjad hnydom ßaßo pschimnył. Pódła podußchowanja njerodźe ß włóczenjom też nalëtnym ţiwam wokhu we roli dlëje ßakhowaßch, ßdobom powëtrej rolu wottamknjeßch. Ssy-li do rożki abo wołwża dźeczel, ßelene, abo mak nażnł, je radno, tute ţiwnjo też ßawlócżicz.

Ssywowe brónje ßu tehornuna ze ßelesa. Wone pak ßu łóßche hacz te k pschihotowanju role. Subу ßedźa w kwaßlnych poporßkach. Tak ßadnu ßub njeschkraba w hrjebiczţy pschedkhadźaţeho. Subу thëtro rósno ßteja, ßo ßo njebychu ß pyrom abo druhim njerjadom tak łóhzy ßaţiwe. Jenotliwa brona njeje pschewulka. S tym ßo łepje po njerunoßcjach role ßłuţuje. S konjemi ţiwy włóczicz, je lëpje hacz ß wołami.

Nëßto wo hódnoće skótneje picy.

Je-li chzejch hódnoscz a wuţiłk ßkótneje picy poßudźicz, dyrbiśch nadrobnje jeje kajkoßcz znacz. Pschedewßchëm dyrbiśch na to dźiwacz abo hladacz, hacz ßtrowoßcji twojeho ßkota howja abo niz. Je-li ßo ß njeßtaczenymi a ßtrowymi pigowadłami ßaßtaraßch a je ßkotej w rośunnej mërje dawaßch, ßu ßebi wëßch, ßo twojemu ßtrowoßcji njeßwadźa. Ssu pak ßtaţene, ßtuchte a ßaparjene, wutworja ßo w ßkoczaţym ßołdku do jëdow. Te móţa ßo wë ßkoczaţej ßtrowoßcji jara ßeßchkodźecz. Wßchitkupny mpizowadłam móţa też wßchelake mjenje abo bóle ßchkodne pschidhadki je ßamyßłom abo ß njerodu pschimëßchane bycz. Tajke móţa ßkotej ßwadźicz abo jemu tola ţaneho wuţitka njeßchinjeßcz. Tajke pizowadło wobßchudźi kupza, ß dobom pschinjeße je wo ßwoje dobre mjeno. Natat je jaßo njewußchne a ßchkodne wotpokaßuje haczrunjeţ by jara wuţitne hyło, hdy by ßo njeßtaţene a njefalßchowanne podawało. Tohodła njech ßebi kupzy ßtajnje rukowanje ja dobru kajkoßcz ßeda a ßa to, ßo wßchitke te wutti wopßchija, kotrez na nim wukhwaluja. We kontrolnych a pschepytowanßkich wuitawach njech je pruhowacz da, ßo by ßo pschepokaßał, hacz wßchë wukhwalene kajkoßcße też wopßchija. Ssnadnu wudawk ßa pschepytowanje ßo bohaţe ßaplaczi. Jedna ßo tola wo to, ßo pizowadło też te wutti wopßchija, kotrez ßy ßa drohe pjenjeţy kupił. Dße też wo ßtrowoßcz a derjemëcże twojeho ßkotu.

Wo ßcëßhowazym ßapißku naßchi czitarjo nadeńdu, kelko hódnotkow a wutkow ţane pizowadło po normalnej mërje wobßedźi. Bëlk wopßchija 6 króczńje ßyczaţe hódnotki pornjo jenej jednorej tak mjenowanej ßyczajej hódnotţy.

Schto je ţane pizowadło winoße.

	Płacżina ja ţeritnoć	Wołowy cëłk	Wołowy tłuß	Wßchë wutkowe ţiwnoßcy	Pizowy wołk (ßuchy wołk)	Płacżina ţeritnoćne wutkowe ţiwnoßcy
Łuczne ţyno . . .	4.20	4,4	1,5	41,7	73,2	5,75
Ssuschcheny dźeczel .	4.50	5,8	2,0	37,6	79,4	5,57
Pschenczyna ßkoma .	1.45	0,5	0,4	37,0	41,2	3,52
Jeczma „ . .	1.50	0,7	0,6	40,0	45,5	3,28
Ssótne bërny . . .	1.40	0,5	0,1	20,0	24,0	5,83
Runklíza . . .	0.65	0,2	0,1	9,0	11,2	5,80
Mjaßowa muczka . .	23.25	66,0	11,0	1,0	422,0	5,55
Rybjaza „ . .	22.75	45,0	1,5	—	276,0	8,22
Drożdże ßuche . .	29.00	42,6	2,5	28,7	293,5	9,90
Schrót ßwin. bobrow	13.20	41,0	2,0	21,0	272,1	4,85
(Sojabohnenßchrot)						
Muczka bobojt. wołuschka (Erdnußkuchenmehl)	14.00	39,9	6,8	24,0	282,7	4,95
SSesamowy wołuschk	14.10	33,1	11,5	15,6	242,4	5,83
Muczka bawminoweho ßorna	13.40	34,3	13,3	14,8	254,4	5,28
Lana muczka . . .	13.50	24,8	2,3	30,3	186,9	7,22
Ssłónczn. roż. wołuschk	9.00	32,0	12,0	21,0	240,0	3,75
Lany wołuschk . .	13.80	22,7	10,0	31,6	193,4	7,27
Rapßowa muczka . .	9.00	24,3	2,2	31,4	186,2	4,84
Rapßowy wołuschk .	8.50	23,3	8,4	24,5	187,6	4,52
Majzena	10.55	19,0	1,5	50,2	167,5	6,34
Półne bumy . . .	11.50	19,4	1,5	50,7	173,4	6,65
Muczka bakmin. njebeleneho ßorna . .	9.80	17,0	6,1	17,4	132,8	7,37
Ssótny hróch . . .	9.50	17,9	1,4	52,3	164,7	5,76
Kokoßowy wołuschk .	12.40	15,1	12,5	41,0	163,0	7,60
Piw. ßuschł błodźijmy	11.50	15,0	6,7	32,6	139,3	8,28
Palm. pócżk. wołuschk	10.50	12,5	10,9	40,7	142,6	7,34
Palm. pócżkow. ßchrót	9.65	17,0	3,1	57,0	167,4	5,75
Ssłodowe jaßn. kochorki	9.00	13,7	1,4	36,3	128,1	7,03
Pschenicżne wotruby .	7.85	10,2	2,9	44,6	114,4	6,88
Rżane wotruby . .	7.60	9,8	2,2	48,8	114,4	6,67
Pschenża	12.00	9,0	1,2	64,4	121,0	9,92
Rożka	12.25	8,2	1,5	51,4	105,6	11,55
Jeczmjen, nasymny .	12.00	6,2	1,7	64,0	106,0	11,31
Kukuriza (mojz) . .	11.70	6,3	3,6	66 9	114,0	10,25
Muczka ßłótneho rajza	9.00	6,2	8,6	42,8	101,0	8,91
Jeczmjeń, nalëtny .	18.00	5,9	1,6	67,9	106,8	16,83
Truhamczki, ßuche .	4.90	4,5	1,4	61,5	92.2	5,33
Truzki, bërnjaze . .	11.00	1,4	—	70,0	79,2	13,93
Truzki ţolorow. rëpy .	10.00	3,5	—	72,8	93,8	10,67
Pochowa (Torf-) melassa 30 : 70, 20 % ßuchi błëlow . .	4.90	—	—	38,5	38,5	12,72
SSelbëane mloko . .	3.00	3,1	0,2	4,7	23,7	12,67

Hódnota je tu wurażena w np., potajtim 5,75 = 5¾ np., 5,57 = psches 5½ np. atd.

Pizowadła dyrbiśch je wschelakich ßtron poßudźicz. Wone njeßmëdźa ßkotej ßeschkodźecz ale tyez. S dobom dyrbi też tych ßa nje wudatnych pjentţes winoße bycz. SStanje ßo też, jo je nëkotre pizowadło na wutkach bohate ale jałene, a też hewak łkotej njetyje. Druhe pizowadło je ßaßo khudźiche na wutkach, ża to pak ßtronßche a ßkotej tyße. Wdyż pizowadła kupujeśch, dyrbiśch na woboje hladacz a na hódnotu pruhowacz. Je-li chześch ßpóßnacz, hacz je jene pizowadło też tych

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec kniharniśćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 49 **Budyšin — sobotu, 27. februara 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němske znutrkowne ministerstwo wo ludowym wothłosowanju dla rozrunanja z wjerchami.

Němske znutrkowne ministerstwo je 26. februara zhromadźiło wosejwjenje wudało:

Po nowinskich powěsćach žu so pjeza jenotliwe gmejnske wyšchnosće na wšach sapowědźite, za ludowe wothłosowanje sapitańske liśćiny pśihotowaś, so na to powołało, so jim pśichedstajena słužobna wyšchnosć hač dotal njeje žanehu wukasanja wo wutpołożenju sapitańskich liśćinow daka. K temu ma so pśihłosnomnićeś, so je so ludowe wothłosowanje z wukasom němskeho znutrkowneho ministerstwa 16. februara w „Němskim nanowěschniku“ wosejwiło a so je so sapitańśi cźaś postajił. **S tym je so gmejnskim wyšchnosćam winowatosći napołožiła, so dyrbja sapitańske liśćiny pśihotowaś, dokulaž so pśichedstajene słužobne wyšchnosće hišće njeju njedostałe.** Němski minister znutrkownych naležnosćow je hižo 16. februara z wokolnikom tuteje knježerstwa prošył, so bychu so wšykim gmejnam wukasanja pózdale. To drje je so mjes tym we wjele krajach stało.

Čćećanske znjezdobjenje pśed sakskim sejmom.

Pśećzeńske znjesdobjenje je so schwórtk znowa w sakskim sejmje k rěcam pśichinjenjło. Sapósłanc **Beck** z němskeje ludowneje strony so knježerstwu wopraschа, hač je wěrno, so direkcija akcijowego towarstwa motorskeho wobkhada pśeje, so je winowata, wobchadobjenym schkodu zarunaś a schto knježerstwo cźinieś, so by naležnosć na pśichinjerjene schnje wotbyła.

Ministerialny direktor dr. **Just** wotmołwi, so temu tak je, so statne zarjadnistwo wobkhada motorskich wosow napśeczo wozbam, pśichi Pśećzeńskim automobilnym znjesdobjenju franjenym, prawnu winowatosć k zarunanju schkody njepschipósnawa. Winowatosć k zarunanju schkody jenož potom wobsteji, je-li je towarstwo něschto zawinowało. Na pschepytanju pak temu tak njeje. Motorski omnibus je wobkhad bjeztrašnje schkodny byk. Gdy by wobzerja wina trjebała, dyrbjało towarstwo jenož potom za schkodu rukowaś, gdy by pschi pschistajenju nusnu starosćiwosć sanjechało. Wo tym pak žo njemóże rěcaś. Njedźiwajo tuho je zarjadnistwo motorskich wosow po skónčenju pschepytanja wo pschiłožowanje finanzneho ministerstwa proštło, so by so wobschkadźenym pschimjerjene wotschkodźenje pschiwoliło. Finanzne ministerstwo je tutomu namjetej pschiłožowało. Hač dotal je so 5 700 hriwnow wupłaciło. Knježerstwo wusdźiwuje, so powedanje ninja wopraawnjenu podłožku, so je wobkhadowa bjeztrašnosć na cźarach statnych motorskich wosow njedožahaza. Wot spočatka 1920 njeje žadyn puśowaś žmjertnje do njesboża pschischoł a hač do Pśećzeńskeho znjesdobjenja njejsu so wobohy cźeża franśe. Jenož njehdže 30 mjenje ako bóle lohke franjenje je so zapisało. Hač a kak mohło so wobzebite sawěsćenje puśowarjow pśicećiwo znjesdobjenju sawjesć, wo tym žo w tu chwili rospomina.

Dawki drobnych ratarjow.

Na sjedźe burskeho swjatka rěcźeše swjatkowy dawkowy syndikus, dr. Bruno, wo „Nowe dawkowe zakonje a burske ratarstwo“. Rěcźnik wótro zawjedźenje ratarskeho knihiwjednistwa w nastupanju dokhodneho dawka kritisowaše. S pomozu ratarskeho knihiwjednistwa rozumja wulkolećonosćerjo husto dopokasaś, so žaneho dobytka se swojich kubłow nimaju. Wobsteźaze pschedpisma žu njedožahaze. Hódnosć ratarskeho samóženja hódźi so husto jara cźežko zwěsnaś. Dawki dyrbjake so po wulkosći kubłow wobliczeć. Nakładowanje dawka po pschetrjebanju, z kotrehož je 15 000 hriwnow wot dawka wuzwobodźenych, za bura zbita do pracźenja njepschindże. Rěcźnik potom na nowy němski pohódnosćenski zakoń pschedźe. Swěźcźenje wunoschkowoje hódnosće a nakładzenje dawkow je praktiske. Ale wschě pschecźa drobnych ratarjow njejsu žo hišće dopjelnile. Do pohódnosćazeje pschikrady, za kotruž su hišće se Schlieben jeho ludźo samolwirezi, njejsu ani jeneho bura pschijeli. W nastupanju sniženja wobrotoweho dawka ma so wustajiś, so drobny ratar za prabatne wotewjacze za famtunu potrjebu hišćeze njeje zyle wot dawka wuzwobodźeny. Njemóžne je, dawk wobydlenskeho pjenjesa na ratarske wobydlerstwo pschenjesć, dokelž by so to po najwjetšichim bjespórjedźe stało. Pschedźyda Hasbart na to pokasa, so je drobnemu a grěnjenu ratarjej zyle njemóžno, knihi wjesć.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowańa wobućow. Pódušowanje spěšnje a tunjo

Njeměry winicarjow w Porheinskej.

Schwtórtk popołdnju w 4 hodźinach dyrbješe so w Bernkastelu zhromadźizna wintnéerjow, w kotrejž cźahnychaj mjes druhimi němskopjemskaj sapósłanzaj Karst a Guerard rěcźeć. Sta winizarjow z wokolnych wsow a Bernkastela so sendźechu a skónčenje bě so jich 1500 abo 2000 zhromadźiło. Dla dotal njesnateje pschicźiny z cźornej khorhoju a mnohimi schkitami, na nuzu winizarjow so pocźahowazymi, psched finanznym hamt pschicźeżeechu. **Tam wschě wokna z kamjenjemi wubichu,** a pschedy hač mózachu tśi sawołani żandarmojo so wotkobjenemu ludej napschećo stajicź, so cźrjóda do finanzneho hamta dobu, wschě wězy a akty ze zbiwom na dróhu smjeta, hdźež so skopichu a so zapalichu. Ludowa cźrjóda so potom k finanznej kašy nastajt, do kotrejž so teho runja dobu. Też tu su wschu nadobu, mjes njej pjenježny khamor, na dróhu swuczićkali a wschо spalili, schtož so palicź hodźeše. Potom so cźah na druhu stronu rěki Mosele k tam leżazemu zkonsiłwu hibasche, w kotrymž so toho runja wschо sapuśeji. Pschipowědźena zhromadźizna so skónčenje wotmě a so bjes njemérow skónczi. Hospodarśe wobstejnosće winizarjow so léto wot léta pozhubjeńschoja. Dokelž winizarjo wino kupzow njenamakaja, zu zyle wothudli. Teho dla je jich hnéw srozumicź. Sswoje złoby su na finanznym hamt a finanznu kašu wutschašli, z cźimž wschak swoje hospodarśe połoženje njejsu połepschili.

*

Wo schwórtkownych naležnosćach je hišćeze powědźicź: Finanzny hamt, w kotrymž so pjenje naležnosće stachu, w Bernkastelu pschi Moselinym brjóhu leźi. Smutska je wón nětko próżniny a pusty, dokelž su wschu nadobu a akty na dróhu smjetali. Psched tźěu na dróhy leźi pusta hromada rosbitkow wopaleneje nadoby a aktow. Na zbože so w domje khowaje ważne naboźnosćeńske akty njejsu zobu spalile, ale su žo jenož na dróhu cźišće. Wokolne wrota su z womasanymi aktami pobyzane, kotrež je wětr wotwěł abo kotrež su demonstrantojo sanjeźli. Podobnje psched finanznej kašu w Burgaflej dróhy a psched zkonnym hamtom wupada. W Bernkastelu su tśi żandarmojo a tśi měschćanjazy policistojo, kotśiž bźeźu wšo pschećiwo wulkej ludowej hromadźe, wjazy dyžli 1000 winizarjow, kotrež so pschi naležnosćach wobdźeli, bjes mozy. S finanznuju sastopikow, kotrejuž su krjudowali, su jeneho po zbodze dese cźiśli; wón je pschi tom nékotre franjenja poczerpił. Nastata schkoda njehodźi so hišćeze pschesnowidźeć. S Triera je so 30 policistow do Bernkastela k pobyhnjenju pózdale.

*

Shromadźizna, kotruž bě zentrumska strona na 4 hodźiny postajiła, móżeše so hakle ½5 hodźin sapoczeć a to na nameśće psched młodźinowniu. Pschi njej so nehdże 4000 hač 5000 winizarjow wobdźeli. Hłowny rěcźnik też naležnosće naspomnjeschtaj a f wótrymi hłowami sabudźichtaj. Tola je zhromadźizny so zylnje napschećo wokasche. Hdyž sapósłanz Guerard praji, so je to, schtož je so stało, złamanje krajneho měra, so je to f khłostarinju khłosta, so jenu pschiwoka: „Njech jenož f khłostarinju pschidu!“ Sapósłanzomaj so skónčenje poradźi, ludźi smérowacź.

Pjatk popołdnju su **14 wozbołow sajeli,** kotrež su so pschi naležnosćach wobdźelile. Pschepytanje dale dźe. Pschećiwo winikam so najzerje progeź dla sdźeźka a dla złamanja krajneho měra sawjedźe.

*

Industrijowa a wikowańska komora w Koblenzu je němskemu knježerstwu žadanje sapodała, w kotrymž so dla nětcźišćeje wulkeje nuzy winizarstwa a winowoho wikowanja proży, so by so winowy dawk hnydom wotstronił. Temule žadanju su druhe sjednoćenstwa winizarjow a winowych wikowarjow pschijamłe. Po namołwjenju Bernkastelskeho krajneho radźićela je pruski ratarski minister **telegrafiski** dźeźił, so stat winizarjam na leżomnosće a wozbou hnydom pożčonki pschiwoli.

Locarnska debatta w francowskim sejmje.

W franzowskej deputěrtšej komorje je so schwórtk debatta wo Locarnskim sprjećenju sapoczała. Sapósłanz Bonnecour wo nim rosprawjeschе. Hdyž wón w swojej rěći na wěsće pakowe njedostatki pokaza, kotrež mohłe pschi franzowsko-němskim konfliktu Franzowskim do stracha dowjesć, znaty general St. Just stanywschi do pożedźerinje sawoła: sawoła:

„Potom budźe Bochesojo (Němzy) sajo pśed Parisom stejećz a nasche knježerstwo do Bordeauxa cźekuje.“

Tole sawołanje wulki hołk zbudźi, Boncour žo do njeměra da a oppozizija warnowaschе, pschi kóždej skadnosći, tojke roshorjaze głowa trjebaś. Boncour móžeše na to z hwoju rospravnu bjes pschetorhnjenja dale dowjesć.

Po nim nazionalistiski wschi **Fabry** jako wójnski sraznjeny wobkorzbjo pschećiwo Němcam pschedstupiże. Fabry cźyjsche dopokasaś, so Němska njeje wotbronila, so general Seeckt wjeceśtku wójnu pschećiwo Franzowskej pschihotuje, a so je w zyłym němskim ludu hida bjese wscheho runjeza zjiwa. **Briand** dyrbješe so f tym spokojeź, so rěcźnikow głowa f hkowu žiwje tschażo wozkłabicź pytasche. Dwójzy pak mějesche wón sa nuzne, sapschimnyeź. Prěni raz, hdyž Fabry ménjeschе, so by pomoz Jendźelskeje pschi nadpadze Němzow dwélna była, a so by jenož potom praktiski wuzitk měła, hdy by mjes franzowskim a jendźelskim generalnym statom k wjasajemu wucźinjenju doschło. Druhi króć Briand zapschimnyu, hdyž Fabry na to pokasa, so je němski hvonkowny minister Switz mjes Locarnskimi sprjećenjom a pschikrocźenym wutwróśdnjenjom prénjeho a druheho pakma Porheinskeje wusdźiwnył. W nastupanju Jendźelskeje Briand praji, so je pomoz Jendźelskeje f najwjetšichim wusdźiwom Locarnskeho sprjećenja a so žmě žo do **podpjerjeńskeje zyle khutnje wěrieź.** Wóbla teho je Locarnske sprjećenje nékotre staty sjednaczišło, kotrež bychu, hdy by Němska Francowsku nadpadła, Němzej wobaraśe.

Nazionalistiski sapósłanc **Martin** je pschipowědźił, so popołdnju f nowa na to pokaże, so **Stresemann** Locarnske sprjećenje jenož k temu wuzije, so by wunusował, so by wobsdźeden je wójsko ruczićsko f Porheinskeje wucźahnyło. Hižo w schtwórtkownym prénim pożedźenju, w kotrymž staj jenož dwaj rěcźnikaj rěcźałoj, žo pokasa, so wulka wjetschina deputěrtskeje komory **Versailleske sprjećenje** jako jenicki podłožk wschеho dalšeho jednanja wobhladuje. Locarno pytaju jako njewažne do sady zuwaź. Parizske nowiny wusdźiwuja, so je nazionalistiski sapósłanz Fabry mnohim Briandowym pschećelam f wutrobły rěcźał.

Francowski nowy wójskowy zakoń.

Po wjazpołcźonym pschedźełanju je wójnski minister Painleve swój nowy wójskowy zakoń pschedpołożił. S hkownej žadu noweho wójskowego zakonja je myślł wobronjeneho ludu. Wschе krajne mozy na cźłowjekach, kapitalu a wězach žo pschi njepschećelskim nadpadze cźeźe do służby zakitanja staja. *Hospodarśka a industrialna mobilizacija* žo je zakonjom wo organizaciji luda zrjaduje, kotryż je žo hižo loni deputěrtskej komorje pschedpołożił. Wotmyślany pschikrocźeny służbny cźas žebi žado, so žo cźaż służby muzitwa jenož na wójeńske hwuzwonjowanja nałoži. Kóžde dźeźo, kotreż f wojeńskim swuczowanjom njeswišuje, je krucze zakasane.

Jendźelske bróńjenje w powěćsći.

Pschedkładujo delnjemu bjelnej pjenježne žadanja za ćěstarstwo, sir Samuel Hoare praji, so je 25 f 52 eskadrow, kotrež su so za zakitanje Jendźelskeje žadale, hižo natwarjenych a so je tu dalšne w běhu finanzneho léta pschidadźa. Hač runje, je Jendźelska, Rusku zobu njeliczo, f druhej najwjetšej létaśkej mozu świeta, je wona, schtož zyłk létaśkich mozow nastupa, hišćeze sady žiwjeho najbliśšeho žiwjoła (Franzowskeje). Dźiwajo na wulki strach létadłowych nadpadow njeje mózno dowolicź, so by tole wrócźowostace dale trało, hač runje je Jendźelska f Franzowskej pschećelena. Prajiwschi, so knježerstwo po Locarnskim sprjećenju žo służe, bronjenje w powětrnje njepohonja, so tola létadła a powětrowe łódże dale twarja. Też je žo pjeć klubow za létadła lochich typow sakoźito, kotreż maju na 8000 zobu stawoju.

Španiska sebi hnydom sydło w Radźe Zwjazka Ludow žada.

Schpanielski hvonkowny minister Yanguez je do nowin „Nazion“ nastawk podał, w kotrymž žebi žada, so by so Schpanielska hnydom sydło w Radźe Swjazka Ludow dało. W nastawku žo praji, so Schpanielska pschipósnawa, so ma Němska prawo na Radźine sydło, tola tohdanne prawo ma też Schpanielska, kotraž je so hižo w lěcze 1922 **wo** to prózowała, so by so do Rady pschijała.

Też **China** sa stajnym hydłom žada, kaž „Chicago Tribune“ powě.

Njemdre wojowanje wo Damaskus.

Wo powdźeńach, kotrejž hu do Jerusalema doschle, je Damaskus w strasche, so jón Drusojo wobstupja. **Sbězarjo hu so nětdźe 6000 muži zhromadźili a pytaju město wobhlehnyć.** Wobkhad ſ městom je so ſ nóžnymi dešćemi poćežił. Jordan je frćežnišćicha wustupił a daloke strony powodźił. Swjatk mjes Palästinu a Sajordanſkej bydli so jako ſchetorhnjeny wobhladacź.

Hawaſka powdźeńenja je dźelila, so je so franzowſke wotdźelenje do wſow ſultana Jakuba dobyla. Sultan je hižo počał, brónje wotedacź. Druhe franzowiſke wotdźelenje je wſtu Kecher, Kuk a Jakia wobhadźiło.

Ze Serbow.

Bnjownica.

Sobotu, 27. małeho róžka.
Leandora, biskopa.

† 1918 w Pomoreach Jurij Winger, katolski farař w Lubiju, nahle wumrě, jenož 46 lět stary. „Žana róża w cyłym serbskem kraju njeje dosć čerwjena, zo mohła dospołnje dowuznamjenić wobnja, kiž so w nocy a wo dnjo haješe w twojej wutrobje za Boha, za duše, za serbski lud a kraj. Ani lilija njeje dosć běła, zo mohła so cyle napodobnić našemu wóčku, kak čista bě twoja přeco jenak młodostna wutroba, kak čiste, njesebične běchu wšě twoje zamysły a wotpohlady. Ani dobytka ani sławy njejsy pytał, jeno časne a wěčne zbožo swojich sobučłowjekow. Twoje mysle, zdrasćene do złotych słowow maćerščiny, błyšeja so a budźa so wěčnje błyšeć jasniše dyžli sněh w serbskich nižinach a horach, hdyž so błyskotaju w prulach skhadźaceho słónca.“

— Jeho najwuznamniše spisowaćelske dźěła su „Ronow“, naš prěni stawizniski roman, powědańčko: „Posledna primica na Tuchorju“ a „Nekrolog wo drohim Mikławšu Andrickim“.

Połna hlinjana sklička je lépša, hač sklěborna prózdna ze złotej łžičku. Přisłowo.

Njedźelu, 28. małeho róžka.
Reminiscere, 2. njedźela posta.

1846 wotpali so cyła Delnja Hórka z wuwzaćom ryćerkubła a šule.

† 1732 Abraham Knežk diakon we Starej Darbnje namaka so rano morwy we łožu, z Božej ruku zajaty, hdyž běše so wječor cyle strowy k měrej podał. Běše jenož 61 lět stary, syn serbskeho fararja a swěrny Serb. Wuda w lěće 1727 wobsěrny katechism w delnjoserbskej rěči, z hronami z biblije a z modlitwami za spowědnych, khorych a mrějacych. Słuša do małeje črjódki spisowaćelow, kiž su so we 18. lětstotku wo wbohi delnjołužiski lud starali. Tych njezabudźmy!

Hdy wół by swoje mocy znał, by šwikarja na rohi wzał ..... Serbske přisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wčerja wječor we 7 hodź. barometer 753, hygrometer —5, thermometer wo dnjo +7. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 754, hygrometer —3, thermometer we nozy —2, Wuhladny na khłodne a ćuche wjedro. — Wyšichina cźežnjesche je wot Francowskeje, pyches Rěmsku, Pólšu hač do Rußeje. Ta wolnkrući naše wjedro a je nam ćuche a rjane wjedro pyschinješła. Ničina ležesche pychezo hišćeze nad połnócnej a dołhowjeczornej Europu. Wjedro je na połnu měrjež sastwiło. Tak je móžno, so je dleschi cźaš wobkhowawny. — Jutše wjedźelu Reminiscere błónčko 6,53 h. khłada a so 5,34 hodź. khowa. Měrjacź khłada wječor 6,24 hodź. a so rano 7,29 hodź. khowa.

— **Schtrowe powjećje wo wjedrje ja jutše njedźelu:** S wopredla hišćeze rjenje, posdźišćo so pomročuje. W połnóčnej a rańšnej Europje hišćeze ćuchu, w dołhowjeczornej so wočopluje, posdźišćo so beschćuje.

— **Jutrowne jejka!** Jutry so bliža — ſwjedźeń radosće a cźišteje wjeselośće/ za kóždeho wěrneho ſchesćanak! K jutram darja žebi Sserbja po praſtarym nałožku rjane barbojte jutrowne jeja. Bohužel poſhubjuje so też tutón khwalobny nałoſk pyschezo bóle. Maćicza Sserbſka cźe tohodla myta wustajiću, ſa najrjeńſche a najpyschtóbniſche jutrowne jeja. Wot mytowanja wuſamknjene budźa wſchě nowoczaſne barbjenja. Schtóž chce so na mytowanju wobdźelić, njech ſwoje wudźelki pola podpiſaneho muſejownika abo pola knjeza Janaka w Sſmolerjez knihkupſtwje, hač do 25. měrza wotcda. Tuž do dźeła! Nadźijamy so, ſo prawje wjele taſtich krašnych jutrownych jeji dostanjenemy. — Wyſchſchi wučzeř Wjerab, muſejownik, Sserbſki Dom čzo. 2 w 3. poſkhodźe.

— **Sserb. tow. „Nadźija“** w Budyſchinje wotměje wuturu, 2. měrza 1926, w kat. towaršchowni na Gartaſkej haſy ſwoju generalnu ſchromadźiſnu. — Cźinitwy wſchěch ſobuſtawow na naſch dźenſniſchi powěſnik kedźbnych.

— **„Raj“ cźazopiſ ſa herbſke dźěći** za februar je wuſchoł. Wobſahuje je ſaſo rjany a wotmětnyzo. Na prěnim měſtnje ſteji „Schtórzowny pſchikhad“. Sćěhuja daſſche rjane powědańčka a haſnje. Sserbſke dźěći, cźitajcze pilnje w „Raju“.

— **Małym rentnarjam** ſo podyjera ſa měrz wuturu 2. měrza 1926, na měſchczańſkej hłownej pokładni wuplaćenje.

— **Stajna pſchedawarnja plahowańſkich bykow.** Dokelž ſo w ſaſudźenym tźeće bóle ſa domjazymi plahowańſkimi bykami naprašchowachu, ſu ſakſke towaršſtwa ſtadlowych knihow ſtajnu pſchedawarnju w Drježdźanach-Brěſzach na Miſchnjańſkej dróſy 36 pſchiprawili, hdjež kóždy cźaſ byki 10—18 měſazow ſtare na pſchedań ſteja. Kaž nowinarſke wotdźelenje tataréſſeje komory ſdźeli, pokhadźeja tele ſtoćzata ſ najſćepſchich ſtadlow we Saſkej. Dalſche je ſhonicź w pišarni w Drježdźanach-A Sidonienſtraße 14.

— **Serjedu wječor** ſo w tudomnej rjemješlniſkej ſchuli rěſniſkaj wučzomnikaj do pukow daſchtaj. Jedyn druhcho wot ſady nadpadže, ſo druhi tak njeſhodźomnje padže, ſo jebi ſrwu nohu wuminy. Wučzomnika do khorownje dowjeſechu, hdjež jemu nohu ſaſo ſrunachu.

— **Njeſhoże** ſta ſo ſrjedu na Rybarſkej haſy. Sapſchaſi jenoho tudomneho wuhlowego wikowarja chcyſche pſched walku wuhlo ſ woja puſchczićź, tola na nawiſnowatej dróſy ſo wós powrócźi. Dźeł wuhla do młyna ſpješe rěti ſpada. Pohonczej ſo na ſhoże niczo njeſtaſi. Pſched nětkotrymi lětami je ſo na ſamknym měſcze wós powróćźił. Tehdy pak je pohoncza ſamjatk.

— **Kradnyli** ſu 27. 2. 26 dop. wokoło ½9 hodź. muzaże jěſdne koło hjes ſnamki a cźišla. Sadni błótowy ſchkitak dě ſo trochu popuſchcźić a ſpinadko dě ſhibnjene.

— **Hamburgſki kofejowy illad Thams & Garks**, wulkohandźerſka zentrala w Hamburgu, kofejowy a cźajowy domoš, ſriaduje, kaž móžerje w nawěſchtku cźitaćź, za cźaſ wot 1. hač do 6. měrza **kofejowy namołwjeniſki indżeń**, na kotryž wobſeže kedźbliwe cźinimy. Firma ma nětdźe 700 pſchedawaćerjow w Němſkej a ſtrě ſo tohodla jako jena ſ najwjeſelſchich kofejowych firmow wobhladowacź.

S **Hornjeje Hórki.** Saſudźenu njedźelu wotmě naſche herbſke towaršſtwo „Luźiza“ ſwoju generalnu ſchromadźiſnu. Skhlučachmy ſrudźazu powěſć, ſo je jedyn ſe najſwěrniſchich ſobuſtawow cźežko ſhorił. A wčera ſpjatk pchinjože nětk ſrudna powěſć, ſo je Bóh Knjez jeho wotwołał. S Janom Možigom ſhubi „Luźiza“ ſwěrneho, dobreho ſprózniwego ſobudźełaćerja. Món bě jedyn ſ najpřeſlſchich, kiž k ſałożenju towaršſtwa pohonjachu. Wo wuwiczu a roswicźu tow. je ſo ſtajnje ſobu prózował. Spěwnych hodźinow je jara mało ſkombźił. Jeho wulka ſaſtužba też je, ſo ſebi w towaršſtwje poſmjertnu pokładnizu ſałožichmy. Dleſchi cźaſ je tež pokładnika ſaſtupował. Też ſwonka towaršſtwa bě won jedyn ſ tych, kiž bě tak někotremu liwkemu Sserbej, kiž naład ſtejeſche, ſ dobrym pſchikładom. Jadyn herbſki ſwjedźeń w blikſkoſći a daloko ſebi njeda nimo hić. A nětko je preni, kotrehož naſche towaršſtwo ſhubi. Wutoru popołdnju w 3 hodź. chcemy jeho cźełko na Hórcźanſkim pohrjebniſchcźu k poſledńemu wotpocźinkej donjeſć. Sobuſtawy dźakže ſo w poknej liczbje na pſchewodźenju wobdźelićź. ....e.

S **Małeſchcź.** Naſche herbſke towaršſtwo ma jutše njedźelu popołdnju w 3 hodź. pola Lipiczej ſhromadźiſnu. Dla ważnych wuradźowanjow pſchedhydźiwo proſhy, ſo bychu wſchitke ſobuſtawy pſchiſchle.

S **Hucźiny.** Naſcha dobrowólna wohnjowa wobora woſtwjeći pſchichodnu njedźelu, 28. februara, ſwój 24. ſałożeńſki ſwjedźeń.

Se **Stróže pola Rakez.** Mjes ſkotom lěſneho dźěłacźerja Augusta Gudy w Stróži cźo. 41 je pokhroma ſaſchła. Sawěranſke naprawy ſa Gudowy ſtatok ſo ſbehnu.

S **Kulowa.** Naſche měſchczańſke ſarjadniſtwo je ſo koni we oktobrje ertnje a pišomnje na Kamjeńſke hamtſke heitmanſtwo wobroćiło, ſo by ſ tym bozpěło, ſo by ſo dróha ſ Kamjenza na Wóſtink hač k mjeſam wuporjehźała. Kamjeńſke hamtſke heitmanſtwo nětko ſdźeli, ſo ſu ſo wot ſtata ſa wuporjedźenje dróhi ſrědki pſchiſwolile. S wuporjedźenjom móže ſo bórzy ſapocźeć. Na'prjedy maju ſo najſubjeńſke kónzy ſwuporjedźeć. Kamjenze a pěſk ſu hižo nawoſnyli. Móżemy też ſ tym licźić, ſo ſa krótki cźaſ mjes Kamjenzom a Kulowom autowy ſwiſk dóſtanjemy. To by hyła krocźel doprědka a dołhoćitnej nuſnej potrjebje by pomhane hyło. — Mjes ſkotom žwonoſcźeńſki Florentiny Półoweje na Kocźiniſkej dróſy 8 je pokhroma ſaſchła. Sa Kulow ſo ſchtiſtaliſke naprawy ſbehnu. Tola Półoweje dwóř woſtanje hišćeze ſawrjenym.

S **Jězora.** Hižo dleſchi cźaſ mjes ſchuliſkimi dźěćimi woſſnyzy ſakhadźeja. Schula dyrbješche ſo nakhwilnje ſaminyć.

S **Wojerez.** Domownikej jenoho tudomneho żeleſowego wobkhoda dóſta ſo njewěſćeńe ſhožo. Pſched krótkim cźaſu dóſta poweſć, ſo jeho pytaja, ſo by wulke herbſtwo naſtupił. Zyże namrěwſtwo wucźinja nětdźe 750 000 dollarow, do kotrehoż ſo ſchtyrjo herbjo dźěła. Sſo rozumi, ſo tele zohnowanje ſ dollarami pſchikhadźa ſ kraja, hdjež je wſcho móżne, ſ Ameriki.

S **Wojerez.** Nědyſchi najeſć tudomneho měſchczańſkeho młyna, Ota Lotze, je ſebi ſtwjenje wſak. Njeſhožowny bě po zyłej wokolinje ſnata woſoba. Na ſkubi ſwojeho doma je ſo wobwěſnył. Lotze bě hač pſched krótkim najeſć měſchczańſkeho młyna, dyrbješche pak konkurs wojjewićź. Cźežše myſle ſu njeſhožowneho do ſmjerze hnałe.

S **Hórki.** Jedyn automobil ſ Niſkeje na dróſy prědne koło ſhubi. Hubjenej dróſy, kotrejež dla dyrbjeſche ſchofer pomału jěcź, ma ſo dźakowacź, ſo ſo wjetſche njeſhoże njeſta.

S **Rěcźizy.** W jenej korcźmje w Delnich Bruſzach ſo njedźelu wjecźor krótko do 12 hodź. tamniſchi dźěłacźenjeńjer B. pſchi bijeniu na lěwej nohy tak cźežko ſranj, ſo dyrbjeſche ſebi lěkarja pſchiſnicź dacź. Potom dyrbjachu jeho domoj donjeſć. Sranjeny je bicź ſapocźał. W ſamnjenej nozy ſawołachu wyſchſcheho żandarma ſ Rěcźizy, kiž wiſchelake woſoby, kiž běchu ſo na bijeniu wobdźelile, napiſa.

S **Dźěſow.** W nozy ſ wutorje je wſtawenju ſaſtojnikow na tudomnym ryćerſtwie woheń wudyri. Po ſdaću je w jenej ſtwje pod ſtěchu naſtał. Holzh, kiž tam ſpachu, kura a wohnjowneho ſmjerdźenja dla wotwuźitchu a domjazych ſawołachu. Se wſchěmi aparatami, kiž mějachu k ruki, woheń haſchachu. Motorſka ſtykawa ryćerſtwa hnydom ſtykacź njemóžeſche, dokelž w porjedźe njebě. Mjes njachu. Wo wuwiczu a roswicźu tow. je ſo ſtajnje ſobu prózował. Spěwnych hodźinow je jara mało ſkombźił. Jeho wulka ſaſtužba też je, ſo ſebi w towaršſtwje poſmjertnu pokładnizu ſałožichmy. Dleſchi cźaſ je tež pokładnika ſaſtupował. Też ſwonka towaršſtwa bě won jedyn ſ tych, kiž bě tak někotremu liwkemu Sserbej, kiž naład ſtejeſche, ſ dobrym pſchikładom. Jadyn herbſki ſwjedźeń w blikſkoſći a daloko ſebi njeda nimo hić. A nětko je preni, kotrehoż naſche towaršſtwo ſhubi. Wutoru popołdnju w 3 hodź. chcemy jeho cźełko na Hórcźanſkim pohrjebniſchcźu k poſledńemu wotpocźinkej donjeſć. Sobuſtawy dźakže ſo w poknej liczbje na pſchewodźenju wobdźelićź. ....e.

S **Małeſchcź.** Naſche herbſke towaršſtwo ma jutše njedźelu popołdnju w 3 hodź. pola Lipiczej ſhromadźiſnu. Dla ważnych wuradźowanjow pſchedhydźiwo proſhy, ſo bychu wſchitke ſobuſtawy pſchiſchle.

S **Hucźiny.** Naſcha dobrowólna wohnjowa wobora woſtwjeći pſchichodnu njedźelu, 28. februara, ſwój 24. ſałożeńſki ſwjedźeń.

Se **Stróže pola Rakez.** Mjes ſkotom lěſneho dźěłacźerja Augusta Gudy w Stróži cźo. 41 je pokhroma ſaſchła. Sawěranſke naprawy ſa Gudowy ſtatok ſo ſbehnu.

S **Kulowa.** Naſche měſchczańſkeho ſarjadniſtwo je ſo koni we oktobrje ertnje a pišomnje na Kamjeńſke hamtſke heitmanſtwo wobroćiło, ſo by ſ tym bozpěło, ſo by ſo dróha ſ Kamjenza na Wóſtink hač k mjeſam wuporjehźała. Kamjeńſke hamtſke heitmanſtwo nětko ſdźeli, ſo ſu ſo wot ſtata ſa wuporjedźenje dróhi ſrědki pſchiſwolile. S wuporjedźenjom móže ſo bórzy ſapocźeć. Na'prjedy maju ſo najſubjeńſke kónzy ſwuporjedźeć. Kamjenze a pěſk ſu hižo nawoſnyli. Móżemy też ſ tym licźić, ſo ſa krótki cźaſ mjes Kamjenzom a Kulowom autowy ſwiſk dóſtanjemy. To by hyła krocźel doprědka a dołhoćitnej nuſnej potrjebje by pomhane hyło. — Mjes ſkotom žwonoſcźeńſki Florentiny Półoweje na Kocźiniſkej dróſy 8 je pokhroma ſaſchła. Sa Kulow ſo ſchtiſtaliſke naprawy ſbehnu. Tola Półoweje dwóř woſtanje hišćeze ſawrjenym.

S **Jězora.** Hižo dleſchi cźaſ mjes ſchuliſkimi dźěćimi woſſnyzy ſakhadźeja. Schula dyrbješche ſo nakhwilnje ſaminyć.

S **Wojerez.** Domownikej jenoho tudomneho żeleſowego wobkhoda dóſta ſo njewěſćeńe ſhožo. Pſched krótkim cźaſu dóſta poweſć, ſo jeho pytaja, ſo by wulke herbſtwo naſtupił. Zyże namrěwſtwo wucźinja nětdźe 750 000 dollarow, do kotrehoż ſo ſchtyrjo herbjo dźěła. Sſo rozumi, ſo tele zohnowanje ſ dollarami pſchikhadźa ſ kraja, hdjež je wſcho móżne, ſ Ameriki.

S **Wojerez.** Nědyſchi najeſć tudomneho měſchczańſkeho młyna, Ota Lotze, je ſebi ſtwjenje wſak. Njeſhožowny bě po zyłej wokolinje ſnata woſoba. Na ſkubi ſwojeho doma je ſo wobwěſnył. Lotze bě hač pſched krótkim najeſć měſchczańſkeho młyna, dyrbješche pak konkurs wojjewićź. Cźežše myſle ſu njeſhožowneho do ſmjerze hnałe.

S **Hórki.** Jedyn automobil ſ Niſkeje na dróſy prědne koło ſhubi. Hubjenej dróſy, kotrejež dla dyrbjeſche ſchofer pomału jěcź, ma ſo dźakowacź, ſo ſo wjetſche njeſhoże njeſta.

S **Rěcźizy.** W jenej korcźmje w Delnich Bruſzach ſo njedźelu wjecźor krótko do 12 hodź. tamniſchi dźěłacźenjeńjer B. pſchi bijeniu na lěwej nohy tak cźežko ſranj, ſo dyrbjeſche ſebi lěkarja pſchiſnicź dacź. Potom dyrbjachu jeho domoj donjeſć. Sranjeny je bicź ſapocźał. W ſamnjenej nozy ſawołachu wyſchſcheho żandarma ſ Rěcźizy, kiž wiſchelake woſoby, kiž běchu ſo na bijeniu wobdźelile, napiſa.

S **Dźěſow.** W nozy ſ wutorje je wſtawenju ſaſtojnikow na tudomnym ryćerſtwie woheń wudyri. Po ſdaću je w jenej ſtwje pod ſtěchu naſtał. Holzh, kiž tam ſpachu, kura a wohnjowneho ſmjerdźenja dla wotwuźitchu a domjazych ſawołachu. Se wſchěmi aparatami, kiž mějachu k ruki, woheń haſchachu. Motorſka ſtykawa ryćerſtwa hnydom ſtykacź njemóžeſche, dokelž w porjedźe njebě. Mjes

Albert Rager fotograf. atelej **w Kamjencu**

na rańšej dróży Telefon čo. 239 *na rańšej dróży*

podawa Wam najlépše fotografiju kóždeje družiny we wobkhodże a zwonka wobkhoda

Skazowki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnje też knjez frizér Jupt w Pančicach

W kralowej kaleši.

Historiske powědańcźko ſ franzowiſkeho.

2] (Pokrazźowanje.)

Dokelž marquisa dźenſa ſtrowa njebě, pycheźeźdźowaſche ſo kral ſam w kaleſchi po ſwuczenem waſchinju po Versailleſkem parku, a měſeſche pſchi tom tón krócź hiſcheze wożebity wotpohlad.

Stworiczeł tutych wulkotnych a ſpodźiwanja hódnych ſawjezeleniſich ſahrodow, wyſchſchi ſahrodniſki miſchtr Lenotre, běſche njejenujcy kralej dał ſdźeliź, ſo ju ſo poſtawy we a pſchi njedźelnju Latony, Apollana, Nařymy a Symy ſlónczne poſtajiſe.

Tute poſtawy wudźełane wot ſnamjenitych ryźbarjow Girardona, Guérina a Mar'y, cźinyſche jebi kral dźenſa wobhladacź. Ludwik ſaſe tohodla do kaleſche a daſche ſo najprjedy pyches alleju oranżerije k bosquetej de la reine dowjeſeź. Potom naprawi wós do alleje naſtupny k bosquet du miroir. Tu wožałkowaſche wyſchſchi ſahroniſki miſchtr wyſokeho hoſcźa.

Handrij Lenotre běſche tehdom ſtarz w ſtarobje ſtiaſchydomdźeſaćź lět ſe ſnéhobźimi włoſami a ſ pſchećezelnym, duchapolnym wobliczom. Jeho mjeno běſche daloko pyches mjeſy Franzowſkeje ſnate. Wón běſche ſahrodu Chantilly, St. Cloud, Meudon, Sceaux, Fontainebleau a Tuilerie ſe ſwojim wumjeſtwom wokrażnjał, w St. Germain-en-Laye najrjeńſche teraſy wutworił, tola ſakoženje najwjeſeleńſich ſahrodow we Versailleſu nětkanu ja jeho miſchtrſtk kuż. Ssamo hiſcheze w naſchem cźaſu, hacźrunjeż ſtarofranzowſke ſahrodniſke wumjeſtwo hižo wjazy njeſtuźuja, ſtudźuje powſchitkowne podźiwanje.

S cźeſcźowanocźu poſtrowi Lenotre mózneho wjerſcha, kotrehoż lubóſć k pycharſtwu běſche jemu ſnóźnika, tajke dźiwy wuſtukowacź.

„Ró, mój luby Lenotre, hdje chcerje mje najprjedy měcź?“ woprascha ſo Ludwik.

S dowolnoſcźu Waſcheje majeſtoſcźe bych Waſ chcył najprjedy k mjeſdźeſtej Apollona dowjeſeź, hdjež ſu w poſledńich dnjach ſkupiny ſtóncźneho boha a Thetidy ſ wódnymi żonami poſtajiłi“, wotmołwi Lenotre.

„Tu dopředka!“

Kaleſcha poca ſo ſaſo hibacź. Starý ſahrodnik dźeſche pódla njeje, wobſtajnje ſ kralom ſo rozmołwjejo a jeho ſkóſtnjwoſcź na to abo tamne wobroczejo. Poſtajenje ſoch pſchi Apollonowej mjeſdźeźy běſche wurjadnje ſpodobne a jara derje ſkutkowaſche. Ludwik wupraji we ſwojej radoſći ſwoje pchipóſnaće ſ najcźopliſchimi ſłowami.

Lenotre pokaſa jemu ſtatneho młodeho cźłowjeka, něhdźe pjećzadwaceći lět ſtareho, kiž w bliſkoſći nad někotrymi ſadrodniſkimi dźěłacźerjemi dohladowaſche.

Mojemu wnukej Dagobertej pſchijěſpěwam w tutom padže pſchihłowanowaze ſłowa Waſcheje majeſtoſcźe, pſchetož je mu mójach ſeſtajenje ſ dobrym ſwědomjom pſchewoſtajiću“, praješe Lenotre. „Dołhe lěta je wón takrjeż ſ mojej prawej ruku. Ja njemóżu hižo wſchitko ſam wjazy cźiniću, pſchetož ſym ſtary a ſłabuu.

„Mój najlubſchi Lenotre,“ praješe Ludwik pſchećzelnje, rad chcył wam dopokaś ſwojeje dźakownoſcźe daću.“

„Waſcha majeſtoſcź ſcźe mje hižo predy ſwopokaſnami pſchihłowjenoſcźe wobſwobodwała.“

„Ale doſeź ſ wopokaſnami cźeſcźe, miſchtrje. Tajſi wulki wumjeſcź jako wy ſaſtuji hebi najwjeſcźe wuſnamjenjenje. Lenotre, ja pchijimam waſ do ſemjanſtwa; a ſpodźiwam wam rjad ſwój. Michała.“

Wyſchſchi ſahrodniſki miſchtr wjaſoleſche ſwoje dźakpraženje a wołoſchi kralowu ruku.

„Zenje predy njeje jednory ſahrodnik był tak wyſoko cźeſcźeny,“ wón praji. „Pſchikhłonoſcź mojeho kraja je mi możnoſcź dała, to najwyſchſche w mojim wumjeſtwje dozpěcź, a mam hiſcheze jenoż jenicźke pſchecźo: potom hyły wo mérje wunuréź chcył.

„Rěcźeże, knjes ſ Lenotre,“ praješe Ludwik, ſemjanſke ſłowcźo „de“ (ſ) ſ wuraſom luběſnyo.

„Sire, bórzy budże tudy po dołhich dźěłach wſchitko po mojich planach ſ dobroſdaćom Waſcheje majeſtoſcźe dokonjane. Tak ruce hacź ſo to ſtanje, pcheju jebi, ſo ſmějeń ſwoje ſaſtojniſtwo ſłožiź, a nětko ſnjeſpokojuje mje myſlička: Schtó budże ſ mojim najſledńikom? Ssmějeń ſ tym licźićź, ſo budża ko moje dźěła w dobrym porjadku dźerżeźeź, ſo nichtó njepſchindże, kiž hy chcył ſniciźeź, ſchtoż ſym ſ łajkej pózu a ludoćeju wulworił?“

„Nichtó njebudże ſpytaći waſche dźěło pſchetrjechićź, miſchtrje. Schtoż waſcheho naſledńika naſtupa, tak je to waſcha wěc, ni jenoho namjeſtowacź. Wy ſam dyrbiesze tola najlépje wěźeź, ſchtó ſo k tomu najhódże pſchihódża, a mózeże mi jeho tohodla poruczićź.“

„Sire, ſmějeń-li ſo ſwoźiź, jeho mjenowacź — tamle ſtoji: Léta dołho ſym jeho k tomu nawjedował.“

„Waſch wnuk?“

„Haj, Sire.“

„Dagobert!“ ſawoła ſtarz na njeho.

Młody cźłowjek khwataju bliże pchiſtupi a hłuboko pokłoni ſo pſched monarchom, kiž na njeho je ſpodobanjom hladaſche.

„Młody cźłowjeceże,“ praji kral, „tak ruce hacź Waſch dźěd ſwoje ſaſtojniſtwo ſkóji, pſchewoſmjeceże wy rjadowanje zyłeje ſahrody, a wa ſch titul budże: wyſchſchi kralowſki ſahrodniſki dohladowaź we Versailleſu.“

Dagobert, kiž bu ſ tuthym ſłowami radoſtnje pſchekwapnjeny, dźakowaſche ſo cźeſcźownje. Jeho dźěd ſchepnyſche jemu wuſmněwkujuż ſo do wucha: „Nětko ſmějeſch hebi dźe też, ja měnju, ſwaźicź, Dagoberto, ty wſchak wěſch .... Eugenije dła.“

Ludwik běſche mjeſcźo wupraſene ſłowa ſaſłyſchał a ſroſemił a woprascha ſo: „Schto pak je ſ Eugeniju?“

(Pokrazźowanje ſćěhuje.)

Wón bě wjeńna wohnjowa wobora pśichitwataka. Ta ś nuśpěchom bźěłaśe a woheń bórzy sala. Sa krótki cas bźěchu go podpśěśne jitwy a kóńcy bźěchu wupalike.

S **Trjebeje pola Khorjebuza.** Schtwórtk dopołdnja ½11 hodź. w statoku murjerja a khěžarja Kowale woheń wudyri. Hrodź a brózeń, hdźež bě wjele gnna a zmoka, go dospołnje wotpališćiśtej. Teź wschón hospodaŕki grat go zbu spali. Skót hišćicze w prawym casu wuthowachu. Synkawje ś Gareje a Jablońza na pomoz pśichithwataśtej. Wobsthedźeŕ ma sawěźśene. Kak je woheń nastał, njeje hišćicze znate, mjenja pak, so je jón nětko sakoźił.

S Ochośy pola Khorjebuza. Njedźelu w statoku draschtera Rubla woheń wudyri, jako wobsthedźeŕ domna njebě. Wjeźor wokoło 8 hodź. bě go stara, je słomu kryta bróžeń zapalila. Dokeź bě cźidło, go woheń dale njerozpśeśe. Blizka kóńca, hdźež wuzíkowe drjewa leźachu, go pśeco wohnjom wulkowa. Dokeź je statok zara wuthowany, njemóžeśe wohnjowa wobora bróžeń wjacy wulkowa. Schkoda po snajmjeńśicha sdźeła se sawěźenjonom naruna.

S **Góry** p. Khorjebuza. Stary cźitaŕ „Serbśkeho Zastnika", bur B. M. ś Góry pisze nam: Pśeco krótkim pitanje Zastnik, so bě hušnyza jednoho bura ś Móstow go dźiw im hušam pśichdružiwśi, žebi ś tutymi do Katarinskeho wokrjesa salećiła. K tomu chu pśisłuchowaśi, so je go podobna wéz pśeco jara dobrim cźasom teź na Górach staka. Tu śeźeśe stałoš Sdaŕiz śwólóky na łukach wutwaŕjeny. Jich gansowej go najźiŕkrje wiazy na Górach nespodobaśe, dokeź go dźiwim hušam, jako pśeco Góry do dalokeje zuby leźachu, pśichśamknu. Sdaŕiz jeho podarmo pytachu, njepśichśdże wjazy domoj. Tak mjenjachu, so je słužbjeni. Jako pak go dźiwe hušy na druhe śeto sasó wróćichu a po cźerjódach Góry a wokolinu pśeśetkowachu, wołtali go jedna wot wulkeje cźerjódy a pśiliśeźa na Sdaŕiz dwór. Hnydom spóznachu tuchi žawóeho cźełnjeneho ganśora, kiž bě wótcźi spóśnał, so je w dominjnje najrjeńśeho. Njeśło jeho dla teho potkóstali, bynjeź bě jej to sakłukłe. Dźěći wcźitanje na mudre śwérjo śtudowachu, śdaśe go zim, so je ganśor w zubje wjese naśonił, dokeź pśeco hóźe wusmuwo šamlutki po dworje wokoło śkodźeśe. Najstarśichim wobydźeŕam naśeheje wjeśi je tuta wéz hišćicze znata.

S **Khorjebuza.** Kotelnik Ota Sch. we Wjelcźi bě go na hišćicze niz 14 lét starej, ale derje wumitej dźowcy źiwoseje bydleńśeje hospozy Franzizy Ko. njepózéźitoje pśeśełchoł. Lawnitki śud jeho k jastwu na 6 mézazow sazudźi. Maśeŕ sazudźi śud k jastwu na 7 mézazow a wotrjekny jim cźełne prawa na 3 léta, dokeź holy njebě w druhej jitwe spacź daka.

Cyrkwinske powěśće.

S Budyśzina.

— W Pětrowskej zyrkwi ma rano ½8 hodź. farar Eder a pśichpołdnu w 12 hodź. fárski vikaŕ Siegemund pśedowanje. Wjeźor w 6 hodź. ma farar Eder spowědź.

— W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. fárski vikaŕ Siegemund pśedowanje, dop. w 11 hodź. farar Eder wótcźiśu Bożu słužbu, wjeźor w 6 hodź. farar Grose misijonśku Bożu słužbu. — Sbérka za potrébne paśeśiśe bźěći.

Sbŕéźoh pop. ⅔3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modleŕska hodźina za nedźelniże.

Schtwórtk pop. w 4 hodź. towaŕśtwo wowołow w towaŕśkownym domje.

Pjatk pop. we 4 hodź. w „Societät" Gustav-Adolfśke žónśke towaŕśtwo.

Tydźeńśke sastójnstwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Eder, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi farar Grose.

Z Łužicy.

S **Wopakeje.** Njeśboże, kiž hišćicze derje wotcźuźe, sta go sćinjowórk popołdnu na statnej dróży ś Wopakeje do Rownalazy-Spremberga błizko Mechnertez rěźaka. Kolejźinoho ś Habrachiz ludźazy automobil ś Rychnowa pśeśej žabny, jeho powali a kuch bohuwólcaśće. Kolejźenoj je bźezdź dróży jěź. Automobil, kiž za nim pśeśejźe, cźujiśe jeho ś praweje strony pśeśeźeśahnjeć, jako go ś Rowalazy automobil bliźeśe, kótremuž cźujiśe go kolejźenoj na prawo wumuwjeć. Pśeśi tym jeho Rychnowśki automobil zbrabny. Sraźenje njemóžeśe žanych wjetśich sćeźkunkow. Auto bě kolejźenomu jenoź sadnje kolejo wopśećkódźił a chołowy rózdeŕ.

* Se **Sohlande** nad Sprewju. S wodowym pruźikom wósahu tu wulkotny wupjech. Henźeźelez tkaśeńja da źiwoje leźownośće mésćańskemu twaŕśkemu raźe Hasśe ś pruźikom za wodu pśehepytaź. Na jenym mésćnje pruźik na wodu pokasowaśe. Dachu sa wodu wjercźecź. Angerez wjeśćaze towaŕśtwo ś Erfurta storźi 50 metrow hłuboko na kuźoł w granicźe, kiž 2 000 hacź 3 000 litrow wody sa hodźinu podawa.

* Se **Schérachowa.** Nowu wodaŕnju Löfflerez twaćka firma ś Freiberga saśdźenu źobotu mětu pśehepoda. Pśichi tejle kkadnośći wotmě śo maka pośwjeźeńska źwjatoćnośćaŕ w jenej komorje wulkeho kotoła, kiž mésćeźanośta Boat nawjedowaśe. Wósćitchi inźeńŕ Heenochsberg poda krótki pśehlad wo zyrkwi pśichprawje. Zyła dołhośćaŕ wuźinja 26 kilometrow. Na to go kotoły ś wodu napjelnichu. Mésćeźanoka bźerźeśe źwjedźeńśku rěźaź a dźakowaśe go wobydźeŕźtwu za zrumjenje a wopórniwośće. Pśichitomni hoźze pśehepadachu śhožopśećeźa, kaź zastupeŕjo hamtiśkeho hejtmanśtwa, Budyśzikeho tachantśtwa a śusodnych gmejnow.

* S **Grożhennersdorfa.** Pokladniŕ Helmut Kuczka bě 6000 hriwnow žerowych pjenjez pśeśelśichiwši a śpyta ś ninti źobotu popołdnju cźekneź. Tola źiwoseje źiwobody go dołho wjeźelećź njemóžeźe. Pśichipadnje widźeśe jednym wobydźeŕ, kaŕ cźekazy do Liberzśkeho cźaha saléźy. Wobleźeŕ bowaŕi Kuckkowa nowa braśka nadpadże. Wón wjeśnu polizíju na cźekkazeho kedźbnu źejni. Ta go hnydom do dźeła da a mésećeźe wuśpéch. Kuczku w jenym hoźeźenzu we Liberzu sajachu. Pola njeho hišćeśe 5800 hriwnow namakachu, kótreź go Zitawśkej kriminalnej polizíji k khowanju pśihepodachu. Sajaty dyrbi najprjedy ša mjesami wotpokućiźeź, so je mjesu bjes dowolnośće pśekrocźił. Potom tu dalśe khłostanje na njeho cźaka.

* S **Neugersdorfa.** Khróbliy rubźeźny nadpad je go we nozy w lěku mjes Oberhennersdorfom w Cźeśkoskowakskej a Neugersdorfom na mjenśe ša elektriśku ćmjenu Jo'esa Abichta ś Neugersdorfa śtaźił. Abicht bě w Oberhennersdorfje pjenjeźy ša źiwezu sbérał a dźeśe we nozy wokoło 1 hodź. źiwoje kolo bjes źiwézy cźérjo domoj. Mjenaze 25 létnaj muźiśkaj go Abichtej w lěku do pucźa stupiśchtaj, jeho sadźerźeśchtaj a rubiśchtaj jemu pjenjeźy, pśeś 200 ćrónow, a jédne koło. Jedyn pachoł Abichtej ś revolwrom hrożeśe. Potom kasaśchtaj Abichtej, jo dyrbi dale hicź. Pśichi tym jeho jedyn wot sadý na hkowu dyri, so bjes wédomja leźo wósta. Rubiežnikaj cźeknyśchtaj a tłaj najśerje pśeś blišśe mjeju tlochkoj.

* S **Neugersdorfa.** Pjatk w nozy go do tudomneje dźěkowneje saradźerźe paduśchi dobuchu. Wjeśe kaśchcźiśki a khamory śwotpaczichu a ša pjenjezami pśecźeruchu, tola bjes wuśpeha, dokeź go pjenjezy w pjenježnym khamorje khowachu, kótryž njewobśchćitowjeny wóstajachu. Paduśchi, kiž bźěchu wot sady ś woknom nuts łaśeźli, dyrbjachu wotcźéź bjes toho, so by jim nésćto do rukow padło. Najśerje su njekhmanizy se mésćnośtnymi wobśtejnośćemi derje znaćźi byli a źu wédźeli, so go na druhi dźeń podpjera bźěkonjemźerjam wupśaćowaśe.

* S **Eibawy.** Pónźelu rano w fabrikśim hacźe pola Hetzwaldy tudomneho knihwjednika Neumanna namakachu. Wón bě do wody skoźił. Sćito je Neumanna, kiž w polnej mozy najlepśich lét śtejeśche, do śmjercźe hnalo, njeje hišćicze śnate.

* S **Waldhorfa** p. Zitawy. Njedźelu śemře najstarścha wobzoba našeheje wśy, dotalneźka invalidneje renty Karolina śwob. Berudtowa 91 lét stara. Khrypa bě jeje śmjercź zawinowała. Mało je w našej gmejnje najstarścha wobzoba Julíana śwob. Dreśźerowa, kiž je 86 lét stara.

* Se **Zitawy.** We rěkomaj Mandawje a Nijzy je śaźo wulka woda pobyła. Po njepśeśtawajwych deśćeźach postupi woda źobotu wjeczor njejźabzy wo 2½ metra. Na Nijzy wośta wulka woda dléje śtejo, na Mandawje, hdźež bě rucźiśko postupiła, ruczje śpadowaśche. Luki pśichi Nijzy źu daloko a śćerźko powodźene. Nimo śtyknych deśćeźow bě w horach nowy źneh padnył, kiž wétko ś mozu tajeśche. W Krkonośchach je go nowy źneh na ½ metra wyśoko naśchoł.

* Se **Schunowa** pola Zitawy. Nekotrym wobydleŕam napadny, so źu śpodźiwne pjećźeśećaśnowarje we wobthódze. Jedna źe wo aluminijowych pjećźeśećaśnowarjach, kiž śo wé dawno wjazy njepłacźa. Te-le źu wopaźni pjenjeźerjo na jednore waśchnje „naśóndnośćiłi" a je ś bronzu pocźahnyli. Sa wopaźnymi pjenjeźerjemi a jich pomozníkami źu śledy namakali.

* S **Oybina.** Njeluběho naśtnego powołka namaka drjewoŕiŕ Józef Nochtaŕ pśichi Wyśokim Łśu. Śmijźa na śtónźnym mésćnje leźeśche a da śo śtónc'u wobrekować. Wójniŕej go poradźi, śtrachnu waku morićź.

* S **Rychnowa.** Tele dny proścheź w hlownym kontorje Lindemannez twórnje pakoźeśche. Sajtupiwśchi do pśihijimaśśeje jitwy, pśeś kótruž go k pśijaśśim mésćnośćam dźe, wuhlada tam derje sdźerźany śwjećśchnik a klobuk wiśaźo. Dokeź runje nichtó ź pśitomnych njebě, sameni proścheź ruczje źwój stary śwjećśchnik a klobuk ź nowym a mésećeźe go ś próchа.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** Saúdźeny pjatk wjeczor w pózdnich hodźinach woźuśe tudomna kriminalna polizija a polizija w uniformach polizajźu hoźtwu na njekhmanikow. Pśichi tym 246 muźiśkich a źónśkich saśkapichu a ź automobilemi na polizajśki prezidij dowjeźechu. 16 ź nich wyśchnośeze pytachu a polizija śich wobthowa.

S **Drježdżan.** Wot saśdźenego léćża śem bě go njeźuan; cźłowjek do cźekkomjnow w Drježdżanach, Lubiju a druhdźe bobuwał, a cźéła wonjecześćiś. Hačrunjeź bě Drježdżańska kriminalna polizija bórzy na śled pśihiśchła, njeporadźi go tola sa dołhi cźaś śłóźiśka, na kótrehož łukaśe, popadnyć. Hakle wéhdże pśeś nésćazom móześche jeho sajeć. Bě to 4. jutśija 1896 rodźeny kondítor, bórwarcźaŕ a śtladnośćny bźěłaćeŕ Karla Bjedrich August Wahlfahrt, kiž bě go dołhi cźaś jako bundaŕ wokoloburcźiŕi abo je bo-howak Drježdżańam kriminalnej polizíje wuźił mośł. Wahlfahrta Drježdżańskemu śtatnemu rěcźnikoju pśehepodachu. W pśehpytowaśiśim jatwje je go śudniŕi medizinalny radźićeŕ dr. Oppe dołdanje ś wonjecześćerjom cźłowa śabśraŕ, kiž je w Drježdżanach ramych dźewcź tajśich śłóźiśniwow śtaćił. Tónle łekaŕiki wózwukowaj praji, so go Wahlfahrt za śwoje njeśkutki zamołwity cźinić njemóże, so je je w khorobnych duchownych nadpadach wuźeźł. Jeho łohdła w bliśśchim cźaśu do jeneho wuśtawa sa duchakhowych połcźeŕu.

* S **Kamjenitz.** W tudomnej Janiśej zyrkwi njedźelu dopołdnja pśichi Bożej słužbje 40 létneho kantora Libunga pśichi pśiśpjećelach Boża ruczka saja. Jeho domoj dowjeźechu, hdźež ja nékotre hodźiny wumrě. Semrćźy bě wyśchi wuczeŕ na Kamjenicźanśkim realnym gymnaziju a wukonjeśche pódla kantorśke sastójnstwo. Bě jara dobry hudźbnik a bě lukowana wobzoba. W léta 1899—1905 wopytowaśche Budyśchiśi seminar.

* S **Plawna.** Na sajéźdźeńśe krwě wumrě w tudomnej thorowni 65 létny fabrikant trumow Emil Schaarschmidt je Schórecka. Pśeśed dwéma njedźelomaj bě na źiwoźiwe dworje desku rozśěkał a go pśeś tym na porźcze franił. Malu ranu ś wopśedka njewobkedźbowaśche. Tola cźaśy je wulke bolośće pśichdachu. Wón go tohodła do tudomneje thorownje poda. Tola sajéźdźeńśe bě hižo pśeśeźara pokraczowało. Wbohego njemóźaŕi njedźiwajwy bndomneje operazije pśeś źiwjenju sdźerźeć.

* S **Plawna.** Cźeźke njeśboże ś automobilom sta go wutoru popołdnju na dróży do Pauzy. S Greiza pśichadźazy automobil go zbiśa pśeś kiž napśećiwo pśichijedźe, wuminy a do dróhoweho śchtoma sajedźe. Tśi knjeża ś Greiza, kótriž we wośu sedźachu, go wón cźiknynu a go cźeźay śranichu. Jich do Plawenskeje khorownje dowjeźechu. Automobil go do cźista rozbi.

* S **Plawna.** Cźeźke njeśboże ś automobilom sta go we nozy k pónźeli na statnej dróży pola Neusalza. Auto źe Weiśchligu sajédże do dróhoweho śchtoma. Nutśkajedźazy go we wulkim kole na luku cźiknychu a tam njeneje abo bźe-śranjeni leźo wostachu. Auto go dospołnje rozbi.

* Se **Schreźertina.** Na hrobje Borkowskeho wyśeśkubła w Greifswaldskim wokrjesu w Pomorskej wudyri woheń, kiž zyła horni dźeł hroda w néhdże 40 mtr. dołhośći śnieźi. Pśichi hascźeŕu go nékotre wołozby śranichu. Jedyn dźěłaćeŕ je go śmubi.

Najnowiše z cyłeho świeta.

W Antwerpenje je banka Credit Foncier d'Anvers śwérźcźała. Dwéju direktorow a dweju nihdyšchnju banzyneju pśihilażenzow zu zajeli a hódnotne papjery a knihi zebrali. Pśihepytanje je wupokazało, so zu go banzyne bi-nazy wot 20 lét falśchowale.

*

Na letanišću w Turinje wjetśe bomby njetaze létadło k śemi padze. Nutśka žedźazy go jako śmužlenej cźéle ś rozpadankow wuczejeźechu.

*

Norwegśki pósłanz w Londonje je jendźelśkemu kujeźeśtwu jźiłi, so Norwegka njeje ša to, so by go pódla Némśkeje hišćeśe jedyn druhi śtat do Rady Swjaśka Ludow pśihijał.

*

Pśichi sajźinjenju podźepkow w Rio Blanca w Chile w połodnišćej Ameriźy je go wjele hórnikow sajźyło.

*

Se źiłnym semjerźenjom je go na kupje Chios w Negäiśkim morju wjeś Antimakia do cźista wupuśćeła.

Towaŕstwowski powěśtnik.

Budestecy. Tow. „Lubin" zmėje jutśe njedźelu pop. w 6 hodź. pola Rózikec wažnu zhromadźiznu a pśednošk.

Budyśin. Serb. towaŕstwo „Nadźija" zmėjo wutoru, 2. měrca, wjeczor z dypkom we 8 hodź. w „Kat. towaŕśowni" (na Garbaŕskej hasy) generalnu zhromadźiznu. Dla ważneho dnjoweho porjada (kiž so pónźelu wozjewi) prosymy wo pśitomnosć wśěch bratrow a sotrow. Jutśe njedźelu z dypkom 10 hodź. dop. je w „Serbskej kolejowni" posedźenje pśedsydstwa a wuběrka. Pśedsyda.

Bukecy. Spěw. tow. „Radosć" zmėje srjedu, 3. nałétnika, wjeczor we 8 hodź. spěwanje. Wśitcy njech cyle wésće pśiźu. Nowe sobustawy su nam lubje witane. Pśedsyda.

Dubrawka. Tow. „Jěźeńk" zmėje njedźelu, 28. II, pop. w 2 hodź. pola Kraskec swoju hł. zhromadźiznu. Dla ważnych jednanjow maju wśitcy pśiźe, mužscy a žónśke. Hosćo su nam witani. Pśedsydstwo.

Hasłow. Kolejźadne tow. „Błysk" zmėje srjedu, 3 měrca, wjeczor we 8 hodź. měsaćnu zhromadźiznu. Pśednošk je pśilubjeny. Pśedsydstwo.

Karśośćecy. „Zwj. Serb. Rat. Dorosta." Srjedu, 3. III, pop. w 4 hodź. je w Khrośćecach pola Wenkec posedźenje z pśednoškom knjeza dra. Bruchholca, krajn. śkótplah. insp. z Drježdżan. Wón budźe wo ważnych praśenjach plahowanja skotu rěcźeć. Njech wśitcy pśiźu. Sekretariat.

Liebań. Naše „Serbske towaŕstwo" zmėje jutśe njedźelu pop. w 3 hodź. zhromadźiznu dla swjedźenja. Wutoru wjeczor ½8 hodź. je pruha za hrajerjow.

Łaz. Tow. „Hlandrij Zejleŕ" zmėje pśich. njedźelu, 28. febr., pop. w 4 hodź. w Sotćic hosćencu swoju měsaćnu zhromadźiznu. Dźeński porjad: 1. Pśedpołożenje złóbowanja na léto 1925. 2. Rozprawa wo skutkowanju towaŕstwa w zuńdź. łóće. 3. Pśimanje nowych sobustawow. 4. Towaŕstwowe naležnośće. — Sobustawy pśedsydstwa a dowérnicy zeńdu so hnydom po serbskim kemšenju pola k. Haješa ke krótkemu rozrěcźenju. Pśedsydstwo.

Małeśecy. Naše „Serbske towaŕstwo" zmėje jutśe njedźelu, 28. maj. rózka, swoju měsaćnu zhromadźiznu. Dokeź maja so ważne wěcy wuraźowaś, so prosy, zo bychu wśitke sobustawy pop. w 3 hodź. do Lipiśec hosćenca pśikhwatale. Pśedsydstwo.

Radwoŕ. „Serbski Ratańśki Dorost" wobdźeli so na zhromadźiznje Zwjazka Serb. Rat. Dorosta a to srjedu, 3. III., pop. w 4 hodź. w Khrośćecach pola Wjeńkec. Tam je jara ważny pśednošk knjeza dr. Bruchholca z Drježdżan wo ratańskich praśenjach. — Hłowna zhromadźizna tow. budźe hakle 10. III wjeczor w 6 hodź. pola Śmitkec. Pśedsyda.

Serbskim towaŕstwam. Podpisanej towaŕstwje prosytej naležnje wśe evang. serbske towaŕstwa, zo bychu swój hłós pozběhnyle a so hnydom zjawnje protoźej dla nowych „Spěwaŕskich" pśizamknyłe, kótryž towaŕstwam pśipósłachmy.

„Narodne towaŕstwo" a
Serb. tow. „Radosć" w Bukecach.

Wulki Cisk pola Wojerec. „Jednota Sokoł" wuhotuje njedźelu, 7. měrca, swój pśeni sokolski swjedźeń z bohatym programom. Wśěch pśećelow Serbskeho Sokoła a Serbow z blizka a z daloka, wosobje pak bratrowske Sokolske Jednoty, z tutym nanajwutrobniśo pśeprośujemy. Zapoćatk w 7 hodź. — Sobotu, 6. III., wjeczor ma Jednota hłownu zwuźowańsku pruhu z hudźbu. Pśedsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Śmolef w Budyśinje. — Zamołwity za hospodaŕski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěśtki: G. Janak w Budyśinje.

Naléto 1926! Wšědnje dóńdu wše nowosće drastowych tkaninow, žonjaceje drasty a tkaninow za konfirmandow, drastow za konfirmandow, mantlow za konfirmandow :-: :-:

na Jłownem torhošću **Jan Jurij Pahn w Budyšinje** rózk Zitneje hasy

Hosćenc w Čelchowje.

Wot soboty 28. febr. hač do 1. měrca so

kózłopiwo toči

Najl. kózło-kołbaski najl. pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj

J. Mlesner a mandźelska.

Hosćenc w Lichanju.

Jutře njedźelu 28. februara na wjelestronske přeće wospjetowanje

wulkeho dźiwadłoweho wječora.

Hrać budźe so „Glockenthürmers Töchterlein“,

Předstaja Komorowske mužske spěwne towarstwo.

Po tym bal! Po tym bal!

Přećelnje přeprošujetaj

towarstwo hosćencaŕ

Z tutym dawam k wjedźenju, zo **2. měrca**

w Kamjencu wotnožku wotewrju.

Wy namakaće tam kaž w Budyšinje we bohatem wubjerku:

konfirmandske wobleki wot 20—48 hr.

pruhowanske wobleki wot 16—48 hr.

mantle za konfirmandki a młode holcy wot **8 hr.** sem hač k najlěpšim.

Drasta za žony, mužow a dźěći w znatej kajkosći w hóbrskem wubjerku po najtuńšich płaćiznach.

Gumijowe mantle za žony a mužow wot **12 hr.** sem.

Jaki do wětra wot 12 hr. sem,

Bozenske mantle za mužow a hólcow, jara płaćizny hódne.

Zhotowjenje po měrje za najkrótši čas.

Bohaty skład tkaninow.

Sprawne płaćizny.

Franz Mrstný

w Budyšinje, na Bohatej hasy 4

w Kamjencu, na Zwingerowej hasy 16.

20 puntow drěnčno pjerja

z móškom, też mjeńša dźěliba, z naspomnjenj. płaćizny so pyta pod **C 60 we wudawarni „Serb. Nowin.“**

Ložowe
Kuchińske
Borchentowe
Frokotowe a frotejowe **šaty**

po zniżenych płaćiznach

Emil Wehrle w Budyšinje

na Jerjowej hasy 7 —— na Jerjowej hasy 7

Šěroko młóćaca mašina

zatwarjomna, 1.70 m šěroka, nimale nowa, z wjacykróćnym wučasenjom a čisćenjom. Fabrikat: Müller w Lubiju, je tunjo na předań. Dale poručam **zatwarjomne młóćnce mašiny** kóždeje družiny wot najtuńšich hač k najnowišim a najlěpšim wuwjedźenjam; **słomowe prasy, sykanjorěznce mašiny, rěpukrajace mašiny.** Wuwjedu **transmisije** a **wuporjedźenja** najtuńšo. Mam 40lětne nazhonjenje. Časej přimérjene wumóńenja w płaćenju. Přihódne płaćizny. Přejće sebi darmotny wopyt sprawneho Serba.

Jan Raußendorf w Małych Bobolcach

twarjerna ratarskich mašinow. :-: pola Budestec.

Kofejowy přiwabjacy tydźeń

Štóž wot 1. hač do 6. měrca 1926 pola nas

1/2 punta kofeja abo 1/4 punta čaja abo punt

naměšaneho kofeja kupi dostanje porcelinowu

šalku ze złoćanej khromu abo kofejowu fyzu

abo punt cokora

darmo

wyšše teho přidawamy naše drohotne znamki

Hamburgski kofejowy skład Thams & Garfs

Telef. 1068 w Budyšinje na Hł. torhošću 8

Sadowe štomy, róže, jahodźiny, konifery, pyšne kerki

atd. poruča

Emil Sperling,

Štomowe šule w Bad Heil pola Smječkec.

Post Worklecy. Telef. Halštrow čo. 37.

Wot soboty 27. februara 1926 mam wulki transport rańšopruskich młodych wysokosućelnych

krnwow a jałojcow

kaž też ca. 28 ctr. čežkej

tehniwej wowaj

w mojich hródźach tunjo na předań.

Herm. Priemel, wikowaŕ z płahowanskim skotom w Kulowje. Telefon čo. 4.

Wot soboty 27. februara je w „Herbskej grychće“ w Konjecach transport rańšopruskich wysokosućelnych

kruwow a jałojcow

na předań.

Hermann Priemel a Heinrich Jakubetz.

Molefsk. wučobnika pyta hnydom po jutrach abo k 1. maji **Adolf Schubert,** molefski mištr w Nydej p. Łaza H. Ł.

Holcu do domu pyta k 1. haprelej t. l. **Knježi dwór w Debiškowje** pola Hodźija.

6 centnarjow **syna** na předań w Radworju čo. 66.

Hospoda za šulerjow abo šulefki hišće swobodna **na Fichtowej drózy 5 delka.**

Mužace porchentowe košle 2,50, běłe porchent 80 šěr. 1.-, płat za trjenja m 40 pj. ma **J. Erler,** w Budyšinje Zwonk. Ławskej Lazy 10.

Prosata su na předań **w Bronju čo. 4.**

Wysokosućelna **kruwa** je na předań **w Małešecach čo. 27.**

Swětowy **panorama** na Ławskej drózy při Ławskej wěži wot 21. 2. hač do 27. 2. 26.

Pućowanje přez pisanu frankisku Swicu.

Panorama je wotewrjeny pop. wot 3 hodź. do wječora 9 hodź.

Za runarja poruča so kóždu wutoru wot ranja hač do wječora w Radworju w Smidtec hosćencu **Herm. Zicache,** pruhow. masseur weWichowach pola Wósporka.

Skazanki za **symjeńt. běrny** n. esort. běrny z wjesnych polow so přijimuja.

Najl. čerwjeny dźećel zlote kitki (Goldregen) Petkowski žołty wows.

Bethgowy ječmjeń předawa **Paul Bennewitz w Budyšinje.**

18 kórcow pola, 4 kórcy łuki přenaja a poskićenja přijimuje hač **do 15. měrca.**

Šorš w Mješicach.

Spěšny kóń je na předań **w Zdźarkach čo. 1 p. Kluka.**

KELLING

Płokarnja gardinow, Plisee-prasowarnja, Čisćenje přikrywow kóždeje družiny

Samsne klamy:

w Budyšinje na Kěžorskej drózy 6 na Přiležanskej drózy 16 telef. 3638

w Khoćebuzu na Hródkowskej drózy 4, telefon 1774

we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy 22

w Běłej Wodźe na Bismarckowej drózy 26

Džak.

Za wšitke nam w tak bohatej měrje wopokazane kedźbnosće při smjerći mojeje lubeje mandźelskeje a našeje maćerje

Augusty Bodlinkoweje rodź. Hajnec

wuprajamy z tutym wšém najwutrobniši džak. Wosobity džak pak k. fararjej a cyrkwinemu khorej za pozběhowacy spěw kaž też wšém darićelam krasneje wěncoweje rychi, za swěčenki a k rowu nošerjam.

W Bukecach, w februaru 1926.

Jan Bodlink a přiwuzni.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 Filialcy w Khoćebuzu a Wojerecach Telefon 3506 a 3507

:-: :-: Agentury na wšelakich městnach Łužicy :-: :-:

Worclowe khamory a worclowe kaščiki

Wuwjeduje wše bankowske dźěła. Zadanja pjenjezy hač do 11 procentow. Požčuje pjenjezy na najlěpje

Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.

Příloha k číslu 49 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 27. ſchr. 1926

Što je nam nuzne?

Napiſał Bjedrich Helaß. —

Po ſwěćowej wójnje naſta w Němſkej wulke hibanje, kotreż ſwoju propagandu ſa cźěłoſwuczowarſke hry (sporty) wupſchestrě na wſchě pola. Zyła młodźina ſapocźa ſo ſa tuto hibanje ſa cźěłoſwuczowanje ſajimowacź a ſ dobom ſpóſna, ſo je to dobra wěc. Jendźelcźenjo a Americźenjo hajachu wſchě ſportike druźiny hižo do wójny a wot tam pſchiſydźe też tuto hibanje, hdyż bě němſka wojerſka ſłužba wotpadnyła. W Němſkej mějachu pſchi wojeſkiwje tajke woſebite hajenje ſportow ſa njetrěbne. Cźim bóle pak ſo někotre do wěſy ſakuſnychu, hdyż je wulke wójſko Němſkeje pſches Verſaileſke jednanje ſakaſane.

Też pola naſ Sserbow ſpóſna ſo dobroka cźěłoſwuczowanſtich hrow a tak ſakoži ſo Sserbſti Sſokoł a ſe nim mnohich ſokolſtich Jednotow. Pola nich haji ſo cźěłowe wuwuczowanje, kotreż duſche, cźěła a ſtawy ſokołow woprawdźe wołkſchemi a ſeſylni. Naſchi Sſokoliſo njedundaja jenoż podarmo po ſwěcźe, njedźerża w korcźmach wulke rěcźe a njecźinja bitwy ſ piwowymi karanczkami. Někaka wojerſka draſta hłowna wěc ſa nich njeje. S tym nam też pomhanc njeje a ſ naſcheho wójnſkeho hubjeńſtwa a nuſy naſ tak njewucźahnu! To je naſchim Sſokołam wědomne!

Naſch Sſokoł haji cźěłowu kulturu, wukubłuje cźěło młodźiny k najmjeńſchej ſamóžnoſći, tak ſo ſo młody cźłowjek bóle ſcźěwjeńdomny dźerži a hiba ſwoje ſtawy S tutej cźěłowej kulturu woczerſtwi ſo wěło też młoda duſcha! Wona wucźiſći ſo wſchěch njerjanych a njecźiſtych myſłow a ſkutkow. Tak ſo młody cźłowjek pſchezo bóle pſchibłiżuje formje rjanych greſtſich poſtawow.

Tajka młodźina, polna duchownych a fyſiſich mozow, ſ cźerſtwej duſchu a ſ wjeſelej wutrobu, ſdźerži pak lud a też ludſtwo. — Khudy tón lud, kotryż njemóże na ſwoju młodźinu twaricź! — Sserbſti lud trjeba tajkeje młodźiny, kotraż ſo hori w njewinowatej, ſwobodnej myſłi w dźele ſa Sserbſtwo.

Hdyż pak tu wopiſach ſokołſke dźěło a ſwoje dobytki, dha pſchiſydźemy zyłe ſami wot ſcźehe na praſchenje woſebźelenja naſcheje młodźiny pſchi wuwuczowanju cźěła. Wotmołwa na to pak je jara ſrudna, pſchetoż njedyrbjeli my měcź hiſchcźe wjele wjazy ſokołſtich jednotow, hdy by zyła Sserbſka młodźina ſe ſobuſtawom ſokołſtich jednotow była, bychmy měli hiſchcźe wjele wjazy ſtow Sſokołow.

Kak by ſo tola ſa naſch Sserbſki narod dźěłało pſchi tak wjele ſobudźěłacźerjemi? Kak by to ſkutkowało na naſche dźěcźi a dźeſcźidźěcźi?

Hdźe pak ſu cźi tamni? Hdźe woſtanu woni w lětſtotku nowocźaſneho cźěłoſwuczowanja a cźěłoweje kultury?

Wjele, najwjazy ſteja naſad hjeſe ſajima k wulkej ſchkodźe ſwojeho cźěła, ſwojeje ſtrowoſcźe, k wjetſchej ſchkodźe ſwojeho łuda! Woni njeſpóſnaja, ſchtoż naſchi němſky turnarjo hižo dawno ſpóſnachu! Schtó jich ſe ſpara ſbudźi?

Hdyż je też cźěłowe wuwuczowanje jenoż ſa ſtrowych cźłowjekow, dha hodźi ſo lohſe ſwuczowanje cźěła też ſa ſłabych a njeſtrowych pſchiſwojenju krucźiſcheje ſtrowoty. To je najwjetſchicha winowatoſcź ſa taſich, pſchetoż worzłowa ſtrowoſcź je najwjetſchi dar w źiwjenju.

Maka cźrjódka Sserbow pak je ſo zyle ſabłudźiła. Woni ſu ſobuſtawy towarſtwow młodoněmſkeho rjadu, worzłoweho kłobuka atd. Tute cźrjódka móże nam woſebje ſchkodźicź. Pſchecźo ſaſo pytaja tam a ſem na wſach nowe ſobuſtawy a cźinja ſaſo reklamu ſ wulkim tamtamom, hudźbu atd. Je pak to ſprawna wěc? Sserbjo, budźcźe tedźbni!! Towarſtwa, kotreż ſ lětałami, kotreż ſo w ſawalenych wobalkach ſcźelu, napſchecźo Sserbam djěłaja, ſu ſtraſchne. A cźeho dla drje ſu wſchelake ſwjaſki pſchiſtajenych a djěłacźerjow ſobuſtawſtwo pſchi tajkich towarſtwach ſakaſali a wuſamknu tajkich ſobuſtawow? To tola poſaja, ſo nješchto w prawym rjedźe njeje.

W poſledniom cźaſu piſaſche ſo w němſkich nowinach pſches politiku, kotruż cźiniſche Zungdo na ſamnjun pjaſch ſ Franzowſami cźinicź! Někotre je pſches to roſkoſna na rjedźe. Po Verſaileſkim wumněnjenju §§ 177 a 178 je ſakjenje a wobſtacźe tajkich towarſtwow a rjadow, kotreż w někajkich woječiſkich uniformach chodźa a ſo wojeſkuju wumcźuja, ſakaſane. W krótkim cźaſu budźe ſo tohodla ſakoń wot 22. měrza 1921 po ſadanju ententy wudoſpołnicź a potom dyrbja ſo wſchě tajke towarſtwa a rjady, kaž worzłowy kłobuk atd. roſwjaſacź a roſpuſchcźicź. Sserbſke ſobuſtawy tam tola ſadneho, ani najmjeńſcheho wužitka nimaja. Němſkej pak ſu wone hacź dotal bóle ſchkodźaſe, hacź pomhake!

Jenoż ſtrowi cźłowjekojo móža nam pomhacź, nic pak we hłowje ſamucźeni. Tajkich ſtrowych cźłowjekow doſtanjemy pak jenoż pſches wuſtojne wuwuczowanje cźěła, kaž je naſche ſokołſke jednoty haja.

Młodźina, je někotre hiſchcźe błeje nuſne, roſjaſnicź, cźoho je nam trjeba? Wěſo płacźi ſo tebje njeje. Haj, haj — moja miška, też hnydom doſtanjeſch. „Nó, mużo, ja twoje ſwarje moht hižo dawno po butru hicź a někotre pomaſti woikracź.“ Ale ně, woſtanje ſedźo kaž bramberſki puchcź a njeznéda prjedy, dóniż wona butry njepſchinſneſe. A někto ſo ſ wótrym nożom hiſchcźe do porſta rěſnje. To dyrbi ſa běſej łapki hłacź a zwotnowu nicź pytacź. Jónu jemu pſchekrucźe, potom ſaſo pſchekłabje wjaſa. Haj ſwichak, muſam wſcho prawje cźinicź, je wulki „kumſcht“. O ſeje ſnědanjom wjele njebudźe. Djěja hižo woła, jo je najwjerſchi cźaſ, cźěſto wukuleć. Naſchi Burej hiſchcźe ſami pſeku. We inſtiagjit ſej nowu pěſ natwaricźu a ſ teho cźaſa ſaſo ſwój burſki chłěb jěcźa, je lepſchi hacź pjekarſki a k tomu ſwjetniſchi a ſtrowſchi. Haj, to możeeſe rjec. ſchtoż chcźeeſe. Pſchi tym woſtanu. Wokow dyrbi muſej japichańcź pomhacź. Kokoſche dyrbi ſe jahrodli wulhnacź a ſa mużom běżeć, běźche ſej pomaſti na woknje leżo woſtajił.

A pěs ſo njepyri każ dyrbjała. Sſuſod dhże widły poſcźene měcź a pecźina wo tym a druhim bamboricź. Liſtowy dhże abonentny pjenjes ja Nowiny měcź a ſnjeni kantorka ſcźele ſkužobnu po butru. Ale k wukulenju cźěſta naſcha hoſpoſa njepſchińdźe. A pſchińdźe-li ſtónćnje tamne, potom dóe pſches hłowu a ſchiju. To je cźi běhanje a mjerſanje a ſtónćnje ſedźi błěb w pjezy. Djěja a k ſpcźenju trjebane węzy maja ſo wotmjeſcź, wſcho na ſtwoje měſtno. Stónćnje dóidźe k ſnědanju. Po nim ſwoplokuje wſcho. A potom poł hodźinki do ſahrodźi. Nadobo běźi do tkáče a woſmije małej pokrutzły i pjezy. A ſaſo na khwilku do ſahrodźi. Khěſu mujej kóſej k ſwacźinje won na polo. Tu a tam jemu nješchto pomha. Tak ſaidźe hodźinka a pół. Każ wjeſewjerczka ſpěchnje domoj a k wobjedu pſchihotowacź. Djěcźi pſchińdu je ſchule. „Hółcźe, ſtoku po drjewo, hallo! Marja, ty pózdźeſch ke klamarjej po kiſaſo!“ Nětko możeſch naſchu hoſpoſu ſaſ prawje djěłacź widźecź. Je, mójtu rjez, w ſamym cźaſu wſchudźe, tak ſpěchnje wſcho dźe. Skacźe

Naša hospoza.

(Wobras ſe wſzy.)

Każ dźe to ſ kóżdej wěſu je. Haj wſchak, wobhladaſchſi wěſu ſ naſdala, dha ſo zyle rjenje byeſ ſda. A nječtóżkuli ſej myſłi, tajka hoſpoſa abo burika żona ma ſo ſmjercź derje. Wuheń polny kołbaſow a połcźow, ſwjelb ſ wjele kuſkami butry nałopjeny a zyły rjetomaſ wulkich ſawjaſanych hornzow. Rjech je ſchtoż kuli, je wſcheho doſeć a nadoſeć. Trjeba ſej jeno po to hicź. A ſ tym kuſkom dźěła to też tak ſłe njeje. Muż pomha, dźěcźi pomhaja a ſynku dźowku hiſchcźe też ma. To ſej dam lubicź. To dźěn trjeba jenoż roſkoſowacź a kedźbowacź, hacź ſo wſcho prawje cźini. Pſchi tym tola wutraje. Tak ſej naſch jedyn myſłi. Ach, bych-li ſo też raz tak rjenje měł, każ tajka burſta żona!

Bo ſedła, ně, — ně, tajka wěſka njeje, hdyż ſej ju bliże wobhladaſch. Dźeſacź, pjatnacźe, haj dwaceźi rukow mohła burſka żona měcź. Njemóże ſóźdy wopſchimnyeź, kelko dźěła ji do rukow hłada, kelko tyſaz ra ſow dyrbi pſchimnyeź wob dźeń. Lědy je rano ſ loża, to hižo ſo ſapocźina a traje bjes pſcheſtacźa hacź do pózdneho wjecźora, hdyż ſaſo ſej do loża ſaſeje. Schto zuły ſtkt, kelko dźěła tón nacźini. Wſchě ſu hłodne — krumy, cźelata, jałowzy, kały a tu a tam hiſchcźe ſe tej wonoży. Wjele chzedźa nješchto. A ſchěra, tón grawocźiwy ſcźerb, je hižo ſaſo ſ wopuſchu do mjeſwocźa ſchłapta, ſo wócźło pyſtuje. A cźelatko je hałke nětkotre dny pſchitwiſane a njerofumi hiſchcźe jěſcź a pieź. Chze hiſchcźe dale zyjacź. Schto ji ſbywa, hacź ſo jemu ſchtiſkaju mloka da. Dyrbi pſchi nim ſtacź a wołpjet jemu hubu do ſchłke ſtóczicź a porſt do mloka ſtkacź, ſo ja njón zonna a pſchi tym pieź nawuknje. Każ by na horzuch ſamjenjach ſtaka — muż dźe ſnědacź a dźěcźi dyrbja do ſchule. Ale wſcho niczo njepomha, cźelo dyrbi pieź nawuknjeeź. „Wriż, praż“ — hižo ma nješchto na khribjet. „Wóſtaje wucho, njebudź tola tak hłupe a konczkoite!“ Ale prjedy hacź woteńdźe, maſka je a ſtóźcźi je k wutrobje. Je dźe jemu tohodła dobra. „Macźi, hdźe dha tak dołho ſy, dyrbimy tola do ſchule.“ — „Hnydom, hižo du, ale ſwiſnjom chzu hiſchcźe dacź.“ A te rafry ſu ſaſo zyle korto ſamjetale, dyrbju je ſ ruku wupróźnicź. A nětko khěts ruzy wumyeź a pomaſti namaſacź, hółzej ke khołowam hiſchcźe knefi pſchiſtdźicź a hołzam hłowu ſtkadźicź. „Budź ſmérom, tak muſne pola tebje njeje. Haj, haj — moja miſka, też hnydom doſtanjeſch. „Nó, mużo, ja twoje ſwarje moht hižo dawno po butru hicź a někotre pomaſti woikracź.“ Ale ně, woſtanje ſedźo każ bramberſki puchcź a njeznéda prjedy, dóniż wona butry njepſchinſneſe. A nětko ſo ſ wótrym nożom hiſchcźe do porſta rěſnje. To dyrbi ſa běſej łapki hłacź a zwotnowu nicź pytacź. Jónu jemu pſchekrucźe, potom ſaſo pſchekłabje wjaſa. Haj ſwichak, muſam wſcho prawje cźinicź, je wulki „kumſcht“. O ſeje ſnědanjom wjele njebudźe. Djěja hižo woła, jo je najwjerſchi cźaſ, cźěſto wukuleć. Naſchi Burej hiſchcźe ſami pjeku. We inſtiagjit ſej nowu pěs natwaricźu a ſ teho cźaſa ſaſo ſwój burſki chłěb jěcźa, je lepſchi hacź pjekarſki a k tomu ſwjetniſchi a ſtrowſchi. Haj, to możeeſe rjec. ſchtoż chcźeeſe. Pſchi tym woſtanu. Wokow dyrbi muſej japichańcź pomhacź. Kokoſche dyrbi ſe jahrodli wulhnacź a ſa mużom běżeć, běźche ſej pomaſti na woknje leżo woſtajił.

A pěs ſo njepyri każ dyrbjała. Sſuſod dhże widły poſcźene měcź a pecźina wo tym a druhim bamboricź. Liſtowy dhże abonentny pjenjes ja Nowiny měcź a ſnjeni kantorka ſcźele ſkužobnu po butru. Ale k wukulenju cźěſta naſcha hoſpoſa njepſchińdźe. A pſchińdźe-li ſtónćnje tamne, potom dóe pſches hłowu a ſchiju. To je cźi běhanje a mjerſanje a ſtónćnje ſedźi błěb w pjezy. Djěja a k ſpcźenju trjebane węzy maja ſo wotmjeſcź, wſcho na ſtwoje měſtno. Stónćnje dóidźe k ſnědanju. Po nim ſwoplokuje wſcho. A potom poł hodźinki do ſahrodźi. Nadobo běźi do tkáče a woſmije małej pokrutzły i pjezy. A ſaſo na khwilku do ſahrodźi. Khěſu mujej kóſej k ſwacźinje won na polo. Tu a tam jemu nješchto pomha. Tak ſaidźe hodźinka a pół. Każ wjeſewjerczka ſpěchnje domoj a k wobjedu pſchihotowacź. Djěcźi pſchińdu je ſchule. „Hółcźe, ſtoku po drjewo, hallo! Marja, ty pózdźeſch ke klamarjej po kiſaſo!“ Nětko możeſch naſchu hoſpoſu ſaſ prawje djěłacź widźecź. Je, mójtu rjez, w ſamym cźaſu wſchudźe, tak ſpěchnje wſcho dźe. Skacźe

Nikola Tesla, nan bjezgrotoweje telegrafije.

Nikola Tesla (Mikławš Cěsla) ſławny ſerbiſki (južnoſłowjanſki) wunamakaŕ na polu elektriki ſławješe w tutych dnjach ſwoje 70. narodniny. Cyły wučeny ſwět, woſebje ſłowjanſki a amerikanſki ſławješe tutón jubilej. Mamy ſo jemu też wjele dźakowacź a chcemy na njeho z někotrymi ſłowami ſpominacź.

Nikola Tesla narodźi ſo w lěcźe 1856 we wſy Smiljewo pola Gospića w Khortiſkej. Jeho nan bě ſerbiſki (prawoſławny) duchowny w Gospiću. Ludowu ſulu wukhodźi zdźěła w Smiljewu, zdźěła w Gospiću, hdźež pak na realku zaſtupi. Maturował je w Rakowcu pola Karlowca. Techniſke ſule je dokonjał w Prazy.

Po ſkóńcźenju wſcheć ſtudijow zaſtupi Tesla do ſłužby jeneho telefoniſkeho druſtwa w Budapeſce, ale za krótki cźas wotpućowa do Pariza a tu zaſtupi do Edisonoweho kontinentalneho druſtwa, pſi kotremž je hižom telchom někotre wudoſpołnjenja pola elektriſkich maſinow zawjedł a tohodła jeho ſam Edison ſebi do Ameriki powoła. Tesla pobu jene lěto we Edisonowem laboratoriju a potom ſo ſamoſtatny ſcźini wotewriwſi ſamſny laboratorij w Newyorku. W tutym laboratoriju je wukonjał wunamakanja, kiž ſu jemu ſławu po cyłem ſwěcźe roſſěrile a cyłu naſu kulturu do nowych kolijow pſiwjedle. Pſi tom ſo rad zamjelča, zo je Tesla Serb a zwjetſa jeho jako Madjara wudawachu, woſebje w němſkich wědomoſtnych knihach, kiž Słowjanam njechadźa wulkich zaſłužbow za wědomoſć pſipóznać. Podobnje ſo dźěſe, każ je znate, Kopernikej, Komeńſkemu, Reſlej a druhim ſłowjanſkim wulkim mužam.

Teſlowe najważniſe wunamakanja ſu: 1. Nawuka a technika wo tak mjenowanych wjacorefazowych prudach (Mehrphasenſtrom, Wechſelſtrom). 2. Preſnoſowanje prudow (Strom) na wulke zdalenoſce, kaž też nawuka a technika wo wyſokich napjatoſćach a frekvencijach (Hochſpannung und Hochfrekvenz) a 3. bjezgrotowa telegrafija a telefonija.

Teſlowe wjacorefazne prudy a jeho indukcijowy motor, kiž ſo dźenſa wſudźom trjebaja, ſu elektrotechniku na dźenſniſi wyſoki ſkhodźeńk pſiwjedle. Bjez tuteho wunamakanja dźenſniſa maſinowa induſtrija njeby móżna była. Z jeho pomocu ſrěba ſo dźenſa z wodopadow wjacy dyžli 30 milijonow konjacych mocow a zalutuje ſo pſez 200 milijonow tunow wuhla na lěto, t. r. nehdźe 5 milijardow złotych briwnow. W kóżdej elektriſkej centrali trjebaja ſo Teſlowe dynamomaſiny. Nic jenoż to: Dźenſa trjebaja ſo jeho motory we wſcheć towarńjach, wuhlowych jamach, na łódźach, żeleznicach atd. Cyły poſtup elektriſkeje induſtrije w poſlednich 35 lětach je załoženy na tutom Teſlowym wunamakanju.

Druhe wunamakanje Teſlowe (wyſoke napjatoſće a wyſoke frekvencije) leži w tom, zo prudy (tak mjenowane Teſlowe prudy) wopſija na ſta tyſacow a milijonow voltow a trjebaja ſo w induſtriji ocona, we produkcji nitrogena z powětra, w bjezgrotowej telegrafiji a w lěkarſtwje.

Bjezgrotowa telegrafija je tſeće wunamakanje Teſlowe. Wón je hižom w lěcźe 1892 pſednoſował we Newyorku, Londonje, Parizu a na druhich univerſitach wo ſwojich prudach a poſtajił plan za pſichodnu bjezgrotowu telegrafiju, t. r. wón je ſekundarny kalema ſwojeho transformatora zwjazał ze zemju a na druhej ſtronje z wyſokej antenu w powětru. Na wudoſpołnjenju bjezgrotoweje telegrafije je dźěłał Tesla hač do lěta 1903 a je w tutom cźaſu wſě za nju trěbne naprawy wunamakał a wudoſpołnił. W lěcźe 1899 je cźinił pospyty hižom na 1000 a wjacy kilometrow bjezgrotoweje telegrafije a je ſłał ze ſwojich aparatow prudy wokoło cyłeje zemje. Pſi tutej ſkładnoſći je wupłodźił prudy z 20 milijonami voltow napjatoſće a je z nimi błyſki ſylniſe hač maturſke tworił, kiž ſu ſo ſłyſałe na 30 km wokoło jeho laboratorija. Jeho wunamakanja ſu wužili Markoni, Braun, Pulſen, Wien a druzy a induſtrialiſowali ſu bjezgrotowu telegrafiju. Tohodła amerikanſcy a francowſcy wučency maja Teſlu za wótca bjezgrotoweje telegrafije.

Američan dr. Ferend wo njom praji: „Wot cźaſa Paradiza njeje nichtó wjetſich wunamakankow dopeł. Je-li byehmy eliminirowali (wotſtronili) reſultaty Teſloweho dźěła z naſeje induſtrije, kola tuteje byehu ſtejo woſtałe, dróhowe żeleznicy a żeleznicy byehu dźěłać zaſtałe, naſe měſta by zakryła ćma a naſe młyny byehu zaſtałe.

Prof. Gernebek je we ſwojim cźaſopiſu z lěta 1919 wo Tesle napiſał: Nikola Tesla je po mysli autoritow najwjetſi wunamakaŕ wſcheć cźaſow. Jeho maja za wjetſeho hač Archimeda, Farada abo Edisona. Jeho duch je jedyn ze ſedmich dźiwow intelektualneho ſwěta. Wón je 3 lěta prjedy dyžli nichtó druhi wudźěłał plan za bjezgrotowu telegrafiju a je woprawdźe doprědka poſtajił wſě pozdźiſe wunamakanja we bjezgrotowej telegrafiji. W cźaſu wójny ſo wužiwachu někotre ważne wunamakanja Teſlowe. Jenoż w Americy dobywa ſo z jeho naprawami nječhdże 10 milijonow konjacych mocow z wodopadow, ſtoż zalutuje 40% cyłeje wuhloweje produkcije. Żeleznicy ſu elektrizowane a jeho induktiowy motor přewobroći cyłu induſtriju żeleza a dźěło w towarńjach. Jeho elektriſki motor wužiwa ſo na wſcheć najwjetſich wójnſkich łódźach, dokelž je najbóle wudoſpołnjeny. Jeho bjezgrotowe wunamakanja ſu ſo wupokazałe jako nuzne trěbne a jeho oſcilatory wukonjachu wulkotnu ſłužbu chirurgam a terapeutikam (lěkarjam) we wójnje.

Južnoſłowjanſcy Serbja, a z nimi też my druzy Słowjenjo, móża potajkim hordźi być na ſwojeho wulkeho krajana, kotremuż přejemy też z naſeje ſtrony při jeho jubileju najlěpšu ſtrowoſć, zo by hiſće wjele lět za lěpše cłowjeſtwa mohł ſkutkować. P.

wokolo kachli prědku a zady. Runje wonka wodu klumpasche a hižo czampa ſ dulu polcza po ſkhodze dele. Runje ßlyſchach ju w kuchni ſ wěczkami klepotacz a ßaßo je prjecz. Każ by ju nětchto ſe ſenje ſdumyk. A khdyž ßej Bohdby Knjes ſchkodu wobhlada, dże ſ hrodże a je hižo kruwy podeſika. A khdyž potom k wobjedu ßo dże, to njeje tak, ſo mohła ßo we mérje k blidu ßudnyć. Alo tak mérnje ßubujeſcz a ßnadź pſchi tym hiſchcze Nowiny cžitacz, każ to mužowa móda je. Ně, wſchak né — to ſalije tu, to pobrachuje tam. To dyrbi hiſchcze duzent rasow ſtanyeż a po to a tamne dobeżeez. Po puczu ßwój wobjed kuża.

Każ hižo prajach, naſche hoſpody maja wot ſaßneho rauja hacż do ſlepeho wjeczora polnej ruzy dżela. Wot tyhaznych maliczkoſczow njeckom tu ižhla wěczeż. Spěchnije ßo wokna ßym kwětkam pſchilinje a ſlišiz ßo ßaßo do rjada ſtaja. Nowiny tykuje ſa ſchpihel, ſo ma je khždy k ruzu, khdyž je trjeba. Spěchnje dejmu dóicžku wotpołka, tu ſmjeże ßlonu — ſchtó dha hiſchcze to dżenka k nim pſchindże? Tam wottroni pawežinu a ſkuzuje palwka adi. A kelko rasow ſjidże ſ hadrjeſcheżom pſches kachlowu kamu. Wo tym njecham wěcżeż, kak cżeſto ma w hoſpodarſtwje hiſchcze druheho dżełacz. Druhdy dyrbi ßamo mužaze dżelo wukonjeez. Wdy njedżelu mózeſch rjez, ſo ma hodżinku abo dwě měra abo mózeſch rjez, ſo ma wotpocżinka. Ale dołho wſchak próżdna njeßedżi. Widżi hólzowe nohaj̈y na lawży roſtorhane leżo. Hižo pyta ſapkatu, zworn a jehłu a ßaße ßedżi a płata.

Ně, ſe ßerbiſcej hoſpodu byeż, to żana dobrota njeje, żane mědłiſanje, każ ßej to nětchtóżkuli myßli. Ssamo wjeczor, khdyż je ßej muż do korczmy dóſchoł, cżpiłuja ju dżeczi ſe ſchulſkimi nadałkami. To ßhedża to a tamne wěcżeż. Na jene waſchnje ma ßo muż wo wjele lepje. To wſchak njewěri a tuż nodże jemu do hłowy, ſo ßo żona druhdy hładaż roſtneńwa a na kóżde ßmorże ßwari. Bych-li w jeje koži leżał, měnju, żadyn cżłowjek njeby pſchi tym wutrał. Srědka ßej hoſpoſa troſchku wjeſeła popſcheje. Na ßerbſki ßwjedżeń pak kóżde lěto dże. To ßej wżacż njeda. Jeje ßerbiſka ßußodżinka radſcho na němſke běha. Chże ußchto thmaſcha a widżana byeż. Je wot ßwojeje mkodoſcże na to ſmuczena. Alle pſchi wſchem dżele je cżerſtwa a ſtrowa. Hdejeże jenoż, kajſej ßylnej ruzy mał Tajka ßo muża njeboji. Pſchi taiſej dyrbi muż „parkrowacż“, ſchtoż jemu niczo njeſchkodży.

Zapóſłane.

Każ w nowinach cżitamy, ßu němſkonazionalni w němſkim ßejmje namjet ſapodali, ſo by ßo ſtaw 54 němſkej wuſtawy pſcheměnił. Poſkuchajcże, wy němſkonazionalni. Pſcheměnicże tola radſcho němſki wólbny ſakoń po pſchikładze naſchich ſakſkich ſozialdemokratow, każ ßu jón woni we nowym hoſtiwiniſkim ſakonju wobſtankli, potom ſ loſkoſczu ßwój ſamér doßpějeże a njetrjebacże wuſtawu pſcheměnicż. Ta wěż cżini tola njetrjebawſchi wjele hołka. § 21 wotrěſt 1 praji, ſo wobßedżer jeneho hektara kraja ¼ hłoża dóſtanje a ßyła 3 hektarow hałe zuły hłóż. Pola kóżdych 6 hektarow kraja ma kóżdy wobßedżer jedyn hłóż ßwjazy. W ſtarym „reakzionarnym“ ſakonju mějeſche kżáſar na ßwój kórz abo też ſchtyri kórzy jedyn zuły hłóż. A dale § 20, wotrěſt 2 dowola, ſo mózeſch ßebi hłoży na ſiſcżinu hromadżicz pſches ßwojeho hajnika abo dżełacżerja. Ja wam praju, njeje to kraßna idealna wólbna reforma? To dyrbieże ßo wy ſtari reakzionarzy ſ waſchimi pſredawſchimi wólbnymi ſakonjemi ſhubicż. Tuż lubi němſkonazionalni, namjetujcże tola nowy wólbny ſakoń ſa němſki ßejm a ſdobom też ſa ſaſki, po rezepże naſchich ſozialdemokratow. Pſchetoż ſozialiſtiſojo budża ſa to, ſchtoż ßu ſu ſa dobre měli, wdżeże też w němſkim ßejmje wuſtupowacż; je tola jich heßło: „Gleiches Recht für Alle.“ D.

Zjawny ſtrowotny wjecżor.

Sakſke biochemiſke towarſtwo wołmečku ſaſdżenu ßobotu a njedżelu ßwój krajny ßwjatkowy ßjéd w Budyſchinje. S tutej pſchileżnoſeju wuhotowa Budyſchiſke biochemiſke towarſtwo w hoſcżenju „Albertsgarten“ ſjawny ſtrowotny wjecżor, kotryż bě derje wopytany a wośnamjenjeſche we ßwojim zyłym ſkutkowanju możny wuſtup ſa hibanje ludoweho hojenja. W běhu wjecżora poſticżeſche kapała wſchelake hudżbne kruchi prěnżiſchich niſchtrow a dohy żeki wulke pſchipóſnacże. Pſchedhyda Budyſchiſkeho měſtneho towarſtwa k. Oppermann, podjakowa ßo ſa bohaty wopyt, powita wutrobnje zuły hoſcżi, wożebje knjeſa ßwjakowſkeho preſidenta Hayna ſ Potsdama, a wuprajì nadżiju, ſo by ſjawny ſtrowotny wjecżor pomhał hibanje ſo ludowym hojenju do najdalſchich worſchtow roſſcherjeż. — K. A. Piller ſ Potsdama rěcżeże ſo „wuſpěſchnym biochemiſkim lěkowanju thoroſcżow bjes lěkarſtwowſkeho jěda.“ Rěcżnik pohładny w ßwojim pſchednoſchku wrócżo na ſtawiſny naſtaja biologiſkeho lěkowanja wot ſpocżatka, wot ſałożenja prěnżeho biochemiſkeho towarſtwa a poda małe wobraz wo najwjetſchich wuſpěchach na polu lěkowanja bjes lěkarſtwoweho jěda. We ßwojich wuwjedżenjach pſchirunowaſche jenotliwe lědżeſtatki a ważne pſcheměnjenja hibanja ludoweho hojerſtwa ſ medizinſkej wědomoſcżu. Jedyn ſ najſaſtupnjſchich wjedniłkow a ßyntnikow je był Rud. Birchow. Po nim je dr. med. Schüßler wucżbu w najwobſchérniſchim roſmérje wutwarił. Jeho ſaſtupby na poln ſpynitiwa anorganiſkich wobſtatkow cżłowjeſkeho cżeła je wulki dżeł lěkarſkeje wědomoſcże pſchipóſnał. Schüßlerowa wucżba we maczińy mineralow je ſe ſakładom wuſnawarſkeje ſmužitoſcże k ſakonjam biologie (wucżba wo wotkſkownym) a fyſiologie (wucżba wo nutſkownym żiwjenju). Rěcżnik wobroczi ßo potom pſchecziwo nakożowanju ſalwarſana, kiż je ßo w lěcże 1910 wunamakał. Pſchecziwo ſpłapnym thoroſcżam hodżi ßo bjes lěkarſtwoweho jěda, potajſkim ſ naturſkim hojenjom, lěpje ſakroczeż. Poda nětkore pokiwy ſa biochemiſke lěkowanje thoroſcżow. W tymle ſwiſku wěnowaſche ßwoju kedżbliwoſcż wſchelakim znamjenjam thoroſcże, każ ſymiży, wobbżeż krwě, pomérnjej cżopłoſcże a prawenu ſadżerżanju a lěkowanju bjes teho, ſo bychu ßo nětkaſke lěkarſtwowe jědy wużiwałe.

Rosmotrowa, kiż ßo pſchiſamknu, bě wurjadnje żiwa a poda wobkedżbujomne naſtorki. K. Faeſchka ſ Budyſchina wudoſpolni rěcżnikowe roſpomninanja a namjetowaſche, ſo bychu ßo wſchitke towarſtwa ludoweho a naturſkeho hojenja njeś ßobu ſjednocżiłe, dokeż wſchże teſke prózdowanja ſkonczuje pornjo ßebi běża. K. Niels Larſen ſ Bremena rěcżeſche wo poſtajenych ſakonjach wſchěch ſjerjenjow a namolujeſche cżłowjeſkow, ſo bychu wjazy wuſnawaiſkeho ducha pokaſowali. Sa lěkarjow ßo dżěcżazu lěkaŕ k. dr. med. Schnabel ſ Budyſchina ſłowa jimaſche. Wón wobkruczeſche, ſo ſhromadżenja ſłowam hłownego rěcżnika ſrosumliwe byłe. Pokaja na ſkowje medizinu a alopatiju a wotpokaſa nadběhi, kiż ßu ßo na jeho fakulta cżiniłe.

K wobſkamknjenju porjedżi k. Hayn ſ Potsdama njeſaſtupneże a wuſběhny, ſo na ſa ſwjeże dalſche jednanja płacżicż: Wola k wuhojenju dyrbi pódła byeż. Wjecżor ßo wokolo 1 hodż. ſkónczi.

Wusudżenja.

Khłoſtanſka komora. Nězniſki pomocznik Ota Nährig ſ Barkina bě njedaloko Lubija na ſjawnej ſtatnej dróży dorożcżenu żónſku na njepſchiſtojne waſchnje wobcżeżowak. Statne rěcżniſtwo bě jeho dla pytaneho njekaſanſtwa wobſkorikło. Lubijſki kawniſki ßud bě jeho wunuiowak. Pſchecziwo tomu bě ſtatne rěcżniſtwo potwołanje ſapołożiło. Krajny ßud jeho nětko dla ſłudżenja ſjawneho pohórſchka k ječmu na 3 njedżele ßaßudżi.

§ Dla cżeſkeho falſchowanja priwatnych wopiſmow a jebanſtwa měſeche ßo hižo dwójay paduſchſtwa dla khłoſtanſki 22 létny zwaſtki dżełacżeż Richard Alwin Valentin ſ Hnaſchcz, nětko w Budyſchinje, ſamolwicż. Budyſchiſki kawniſki ßud bě jeho k ječmu na 8 měßazow ßaßudżił a jemu cżeſtne prawa na tſi léta wotrjeck. Pſchecziwo wukudżej ßo Valentin powoła. W měrzu 1925 bě ßjes dżeła, potom bě podſtajeny puczoważy pola puczowazeje Jſraeloweje rodż. Merfurthez w Budyſchinje, kiż ja Globigez firmu w Shorjeſzu maſane romany atd. pſchedawaſche. Kóżdy roman wopſchiſnjeſche nětkaże 100 ſeſchinkow ſhubjeneje papjery a cżiſchcża. Seſchink płacżeſche 20 pj., prěnja inſtanza ßudżeſche wo romanach, ſo ßu maſany njerjad. Valentin dołta wot kóżdeje romanoweje ſkaſanki, kiż k porjadnemu kupowanju ſeſchinkow dowjedże, 1 hrimnu prowiſije. Najprjedy ſprawnje dżełaſche, potom pak 16 ſkaſanſkich liſtow falſchowa na mjena 5 wożobow w Budyſchinje a Kumwałdże, pſchedpołoji je Jſraelzy jako prawe a da ßebi prowiſiju wuplacżicż. Seſchinki na pruhu pſchedawaſche po 10 pj., ßamo też na mjenjelétne wożoby wot 12—17 lět. Jeho powołanje ßo ſacżiſny. Wośta pſchi 8 měßazach jaſtwa. Ssud cżinjeſche pa ſakitowarju dr. Weißſtogn w Budyſchinje a njewotrjekny cżeſtne prawa a wołtaji jemu tſiſtemy wuprihowarſki cżaß.

Hans Depla: Dobry wjecżor, ſusodże!

Mots Tunka: Wjeſpomazy, Hanso, witaj, witaj nutř. A praj mi jenoż, što tebje takle pozdże ke mni wjedże?

Hans Depla: Po prawom nicžo dale, cheych ſebi trochu z tobu popowědać, moja żona tam jstwu rjedźi a tuż ſebi pomyſlich: To změju ſo z procha, dóndu raz k Tunkee Motsej na bjesadu. Do łoża tola hiśće njebudże.

Mots Tunka: Cyle prawje, dha ſo posydú, zażolł ſebi trubku, jowle je tobak, kiž ſam plahuju w zahrodcy pod woknami.

Hans Depla: To je derje, mam wšak hiśće tajke małe mjerzanje wo ſebi, to mózu ſebi z trubku zalnać. Mje wšak cyła wěc po prawom nicžo njestara.

Mots Tunka: Nó, nó, što pak je éi to zaso napréki přišło. Sy snadź so ze swojej starej póstnicy plincow dla zwadźił?

Hans Depla: Ja so ſcyła łusto njezwadżu, a hdyž pola naju woprawdże k zwadże přińdże, dha je żona na tom wina.

Mots Tunka: Tu zaso widźiš. Mamoj jenajki křižik nosyć.

Hans Depla: Nětko pak dyrbju éi tola zwupowědać, štož sym nazhonił. Ně tajki éi swět dżensa je! Hdyž běchmoj mój młodaj, wo tajkich wécach ničo nazhonił njejsym. Po prawom wšak mje to ničo njestara.

Mots Tunka: Na čo dha so to takle jara hněwaš? hišće trochu włožny, ale hdyž pilnje éahaš, dha jón bórzy wusušiš!

Hans Depla: Hm. — Potajkim běch na kózłopiwje, tam nětkdże w Delanach, w jenej katolskej wsy. A tam běchu reje, każ to zwjetša dżensniši dżeń wšudże činja. Haj, a mjez wjesny domjacy lud so też cuzy měšachu.

Mots Tunka: Haj. — Éahaj, éahaj, Hanso! Byrnjeż też kusk po mojim tobaku wonjało. Moja stara pola susoda pjerje dréje a hdyž domoj přińdże, dha spju. Dha hakle zwadu njezapočnu.

Hans Depla: Wożenjeni mužojo sobi při kózłopiwowych swjedżenjach z rejow wjele njesćinja, z najnjeńša ja nic. Póstnicy, domkhowańku a kermušn ja to rejow dla do korčmy khodźu, hewak pak pica a bjesady dla.

Mots Tunka? Dha potajkim njejsy rejował?

Hans Depla: Ně, ale přihladował sym. Tamnikich wjesnjanow hewak wšitkich tak nókak znaju. Tuž so dźiwach, zo tam rjana Hanka z tajkim cuzym... na, mje wšak ničo njestara...

Mots Tunka: Powědaj dale, Hanso, nětko sym sam hižo wćipny. Sy jeju derje wobkedźbował?

Hans Depla: So wě, tajke nješto z woćow njepušću.

Mots Tunka: Snadź jo był cuzy někajki měšćan.

Hans Depla: To éi bohužel prajił njemóžu. Jencho burskeho syna so woprašach, hač snadź tehole człowjeka njeznaje. Na to mi praji, zo njewě z wotkal je, ale zo je elektriske připrawy pomhał twarić.

Mots Tunka: Ach tak. Njezapomń na swoju trubku.

Hans Depla: Skónčnje přesta rejować, dźěše ze swojej Hanku do hóstneje jstwy.

Mots Tunka: Dha je so wbohimaj wěšće pić chcyło.

Hans Depla: To trjechi a hłódnaj też wěšće běštaj. Hje wšak to ničo njestaraše, ale cyle njenapadnje so też za nimaj do hóstneje jstwy sunych. Běch tola wćipny, što budźetaj wjećerjeć.

Mots Tunka: To sy prawje činił! Što dha to dobreho měještaj?

Hans Depla: Nó, najprjedy sebi sylny palene srěbnyštaj, potom kózłopiwo, potom skaza kavalěr pjećeń, kołbasu a samo blešu wina.

Mots Tunka: To mi słšny w hubje hromadźe běža. Hanso, njeje so to tebi też tak šło.

Hans Depla: To najrjeńše pak nětko přińdże, luby Motso, to hišće čas žiwjenja widźał njejsym. Pomysl sebi, potom so tam sedźo lizaštaj, każ kócka mlokowy talerk, hdyž je ji zeslodźało, — ale mje to woprawdźe ničo njestara.

Mots Tunka: Ně, ně, to je jeju wěc. Je dha kavalěr drohu worćiznu też zaplaćił?

Hans Depla: So wě, bě jara nobl, što temu hriwna wučini. Ale hač ma domach żona z dźěćimi nješto k jědźi, to njewěm.

Mots Tunka: Potom staj drje zaso dale rejować słoj, hdyž běštaj tak derje powječerjałoj.

Hans Depla: Ze jstwy wšco dźěštaj. Ja ruče swój karaněk wusrěbnych a dźěch na rejwansku ljubju za nimaj hładać, ale tam jeju wuhladać njemóžach, byrnjež sebi woči wukukał. Widźach hišće nimale jasnje. Běch tola hakle wósom karančkow kózłopiwa wupił.

Mots Tunka: To staj wěšće domoj słoj. Potom drje ničo wjacy wo nimaj słyšał njejsy?

Hans Depla: Hdyž rano z korčmy čampach, mje nócny strażnik zetka a mi nowinku powědaše. Je widźał, kak je mužski ze žónskej pomału nimo přišoł!

Mots Tunka: Njeje dha so nócny strażnik nabojał?

Hans Depla: Ně, ně, tón so tak ruče njestróži, je so spěšnje zady štoma skhował a přihladował. Nadobo je pachoł za nimaj přihnał, je mužskeho přemorskał a holcu wuswobodźił. Potom je było zaso čicho. Ja jemu też zwisk bliže rozjasnił njejsym. Mje wšak cyła wěc ničo njestara...

Mots Tunka: Ně, to so njesmě powědać, hewak hišće něchtó ješto wo tom zhoni.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** Spodźiwne ſmjertne njeſboże ſta ßu ſrjedu dopoldnja na kiſchijnſkiſchu Janoweje a Moriżoweje dróhi. Tam wuſtupi wyſchſchi policajſki ſtražnikſchtr Preutż ſe dúhowoje żelesniży a zhubi ſ njewujaſnowmneje pſchicżiny ßwój revolwer. Revolwer wutſeli a kulka trjeczi 39 létnu ſamkarſku wudowu Wilkowu, kiż na żelesniży ſtejeſche, tak njeſbożowneje, ſo hnydom wumrě. Preutża ſajachu a ſtatnemu rěcżniſtwu pſchepodachu, dokeż je na ßmjertnym njeſboži wina.

* S **Drježdżan.** Pſchiżaßny ßud ſaßudżi 30 létnu wudowu ſcheiza Helenu Martu Schwarzowu k jaſwu na 4 léta. Schwarzowa bě w nozy k 2. januarej w Zſchajkiwizach p. Drježdżan ßwojeho mandżelſkeho z wotpohladom ſ płunom ſajédojcżika.

* S **Drježdżan.** W Stollbergu běchu w ßwojim cżaßu nětdy 25 létneho ſamkarja a ſchofera Pětra Anderſa ſe Saarbrücena ſajeli a poſdźiſchu do Drježdżan do pſchepytowaniſkeje jatby pſchiwjedli, dokeż bě w Schżeżeżinje kofr krabnył. W pſchepytowaniſkej jatbje bě Anders ſpinku wot khołowkow pożrjek. W khorowni lékarja ſ operaziju ſpinku je żołdka wucżeżeju. Hdyż bě woitkhorił, je ſchofer ſnowa ſpjał, ßebi żiwjenje wjacż a je ſapinoże jehły, żelesne hoßże, haj ßamo britwjoweju brjeń pożrěk. Tohodła jeho ſnowa do khorownje dowjeſechu. Hacż je Anders tele wżdy woprawdźe tohodła ſpóżeral, ſo je żiwjenje ſyte měł, abo hacż je jo cżinił, ſo by w khorowni ſkadnoſcż ſ cżekanjeju namakał — ßnadź ma hiſchcze dalſche njeſtutki na ßwědomju — dyrbja pſchepytowanja wyſchnoſcże dopokaſacż.

* S **Kamjenizy.** Sdrżedu dopoldnja ſtarſchi rſemjeſlnik, kiż ſchtyri poſkhody wyſoko wokna barbjeſche, dele padże a ßo ſarasy.

* S **Kamjenizy.** Na Hižinej łdróży 81-létna wudowa Mühlmannowa we ßwojej ſtwicżkſy gardiny dele hižeſche. Mjes tym pak ßebi ſchałku thoſeja na płunowym wunuhnjaja wpaſi ol ag ſqueuſo ołplażuj nuvaał a cżuješche ßo wośłabnjena. Sstdyż ßo na ſtołz a wuſny. Dokeż ſtara maczeżka nikoho wokolo ßebje njemèżeſche, nichtó njepytny, ſo ßo khoſej pſchewari a płunowe płomjo hażnh. Hakle najaſtra buchu ludżo kedżbliwi, dokeż w twarjenju ßmjeże ſa płunom wonjeſche. Namakachu ſtaru żonu ſ płunom ſajédojcżom morwu na ßwojim ſtołzu ßedżo.

* S **Lipſk.** Ssobotu wjecżor wokoło 11 hodż. we jenym bydlenju na Sofijnej dróży lěło ſtareho żynka jeneho kowmańkeho miſchtra we ßwojim łóżku ſaduſchenemu namakachu. Hólz bě ßo pſchi kopanju pod poßleſchko ßunył, ſchtoż bě macż pſchepodże pytła.

* S **Lipſk.** Płacżiſna za jěßu na dróhowej żelesniży ßo w bliżſchim cżaſu wot 15 na 20 pj. powyſchi. Wjele lépſchiny pak ßo dawaju.

* S **Lipska.** Pšiched pšihładnyk šudnik dyrbješćitaj ho hrjedu 21-ćěrny dźěłaćeł Měrćin Keller s Wermsdorfa pola Oschaza a 53-ćěrny dźěłaćeł August Baum s Trebšenca dla spytaneho wotmyšleneho jědowego morda-šćwa a dla pšihotowanja k mordaćšnym samolwićam. Kellera winowachu, so ej 18. oktobra 1925 šchtyri mužojo stare njemandźelske dźěćo njeźenjeneje dźowki Woběrěz w Wóhlitz pola Muckena s natronowym luhom saječo-ćěć chcył, so njetrjebał wjazy na nje dawać, a so by ho potom s dźowku šobuwobšłorźeneho Bauma woženić mohł. Baum je ćěbi tole mordaćšwo wumyšlił a Kellera naščežuwał, so by jo wumjedł. Keller winu pšihda, ale Baum prěsiełe. Po 13-hodźinškim jednanju hnuł w nozy 1/2 12 hodź. wuńsud pšihowědaše: Keller sašudźi ho dla spytaneho mordaćšwa k khłostanju na 5 łět; čełne prawa wotrjeknu ho jemu na 3 łěta. Wobšłorźeny Baum dostanje dla naščežowanja k mordaćšwu 8 łět khłostanje; čełne prawa wotrjeknychu ho jemu na 5 łět.

* S **Lipska.** Pšichi Pröşenskim puću młody muzyki kontorišku nadpadże a ji łoćiwo wokoło schije ćišny. Hołza huydom wóšše wo pomoz wołaše, muž cźěkaše. Druhi mužo'o ho sa nim puschećichu, tola njemóžachu je ho zadźerźeć. — Na podobne waschnje pola šworitšeho měšna zuły mandźelsku nadpadże. Ta pak ho wobaraše a šwojemu pšiećelowi nikej schłikpiš je schije šdr. Też tu nadpadnik njeschonaty cźekny.

* S **Markranštädta.** S **potajnośnej stawišnu ho ludźo tudy saběraju.** Rěsnik **měśesce wuczobnika, kiž ho jeneho dnja lhubi.** Dźeńża **hischcze nichtó njewě,** hdźe je wostał. Na jeho měsno **stupi nowy wuczobnik.**

Też tón ho radobo lhubi; pschiczinu nichtó nimóhaćz njemóžesche. Něšto ho też rěsnikowa žłužobna hołza bjes śleda lhubi. Policija potajnostnu naležnosćź pilnje pichcpytuje, dotal hischcze nicžo wušledźika njeje.

* * S **Glauchauw.** Pondźelu **dopoldnja klampnjarśki** poznik na fišche dźěłasche. Dokelž bě šwarjenje jara wyšoke a druhe rěble pschekrótke, šebi šuwaty rěbl wohnjoweje wobory požćźt. Wobornik rěbl delka dźerźesche. Jako rěbl dele bérźesch, ho konjaj elektrikski grotow dótknyschtaj. Elektrikski prud wobornika delkach mori a druheho dźěłaćerja na bok storcźi.

* S **Zwikauw.** Kaž Zwikauske nowiny pischu, je tu mjes wówbołeschwom šmjerćź nětšohošchego a dołholetneho šastupowaćeho měschćanoša Kreišela w Elterleinje rosšorjenje šłudźika, dokelž je ho šemrěty na šmjertnym łožu mordaćšwa wuznał, kiž je psched 26 létami na šwojim bratru štućźił. Jeho bratra běchu jeneho dnja jako cźěło s wody wućahnyli, kotremuž bě nětčto kulku do hłowy šćełił.

* S **Klingenthala** w Rudnych Horach. Blisko naschego města je ho šmjertne njeśboże stało. 72 létny dźěłaćeł se Schwaderbacha jabłudźi ho na dompucu a padże do hłubiny Schwaderbachskeje rěći a nomaka tam šwoju šmjerć.

* S **Khemberka.** Pola katarja Pawoła Ryćhtarja we nozy k łodoże paduschi pobuchu. Wokonowu schłikeźu wutorźinschi šalešeho do bydlenja. Tam pschetychu wschě kaschćiki blidow a khamorow a wschě bybłaki wobšłeku. Mały pjenjes nadeńdźechu a hobuwšachu. Też cźahnikej a šwjerschnej koschli, kiž wobžedźerjowemu šynej šłuschesche, šobu šasachu.

* S **Kohlfurta.** Dźiwje hušy, naschi pekni naletni pó-ješ, šu doleźate. S wješelom je wobydlerstwo kóžde léto powita. Schkowroncźkowy wješeły kérluch a pschikład dźiwich huš je ś najwušeršichim cźukowanjom, so je móš šymły šlemjena a so rjanemu naležu napschećzo kroćźimy. S dźiwimi hušami pschińdże nowe žiwjenje do naschich hnow. Tu lanu. W tuchwilnje wołajo nad hatami létaja. Se tejele druźny dźiwich huš wotkhadźeja naše domjaze hušy.

* S **Barlina.** Niedźelu wječor puczowaszy w pschedměstowym cźahu do Straußberga młodu hołgu nadpadże, kiž we wothdźelu 2. rjadowmje šiama šedźeśche. Nadpadnik ś pódlanšeho wothdźela pschińdże a hołzu dojesche. Mjes tym cźah na dwórnischczo w Hoppegartenje pschijedże. Na hołgyne wołanje dwórnischczowy pschedstejeśer pschikhwata. Nadpadnik hołzu puschesći a ś napschećziwnymi durjemi wutłoczi a ju po cźmje łhubi.

S **Deßauw.** Lubošćiwy mandźelśki, kiž šebi niewšchědne žorty bowoli, je wojnar Ewald Naumann. Wón mjeśesche ju pšched pschiśłušnym šudom šamolwicź. Wobšłorźeny da swojej mandźelskej spiźy chloroform do ju dychacź. Wona pak pschi tym wotucźi a prazi, so ji nješchto błoday wonja. Tónle pospyt Naumann nětkotre nozy ś nowym wujźiwanjom. Sud bě mjenjuje, so je Naumann wotpołład měł, šwoju žonu moricź. Wón pak cźahnje łubnika narećźeć, so ju jenoż wo žort jedna. Pschiśłušny šud jeho ke khłostanu na 1 łéto sašudźi.

* S **Sślankowa.** Njewšchědne kaćejina žwjeźaschu ho w cźešći ivšty Königswalde. Khěžerjej Alfredej Kampej ho dźěćo narodźi. Hdyž jo wukschcźichu, běschtej praiwowaći kmótśje a pradźedaj kmótraj.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 27. małeho rožka 1926.

Wćerawsche kursy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowšk. frank.	15,30
1 jendźelški punt	20,38	100 cźěškoźł. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,71	100 półšk. markow	52,73

Efekty mějachu wćera na Berlinskej bursy mérne wiki pschi skruczenych kursach. Wójnika požćźonka bě sašo jara kruta a šiaji ho na 3,77 h. sa 1000 hr. Statna banka je swój diskont **na 9%** šnižiła.

Na produktowych wikach bě žito jara žadne. Wyrunjeź s wukraja žanych powěsćźow wo skruczenju płaćźišnow njepschedźeżało, žitowe płaćźišny na wćerawschich žitnych wikach w Berlinje tola wo nješchto malo ś wuwiazkom jećźmjenja horje šrašychu. Młyny dyrbša kupowaći, dokelž žito trjebaja. Wćera płaćźeśche zentnar

w Drjezdźanach:
pschenźy 11,95—12,35 hr., rožki 7.20 hacź 7,45 hr., jećźmjenja naletnjeho 9,10 hacź 9,60 hr., wowša I. 8,90—9,10 hr., II. 8 hacź 8,75 hr.,

w Berlinje:
pschenźy 12,35—12,55 hr., rožki 7,05 hr. hacź 7,40 hr., jećźmjenja naletnjeho 8,20 hacź 9,40 hr., nasymneho 6,80—7,50 hr., wowša 7,60—8,05 hr.,

schwórtk w Kamjenzu:
pschenźy 11—11,40 hr., rožk 6,80 hacź 7 hr., jećźmjenja naletnjeho 8—9 hr. sa wowša 8—8,20 hr.,

w Shorjelzu:
pschenźy 10—11,50 hr., rožki 6.50 hacź 7,20 hr., jećźmjenja naletnjeho 7—8,20 hr., wowša 7—8,50 hr.,

W termijowym wikowanju:
sa měrz: pschenźy 13,10—13,12 hr., rožki 7,95—7,97 hr., wowša 8,32 hrivnow,
sa meju: pschenźy 13,35 hr., rožki 8,60 hr. hacź 8,55 hr., wowša 8,70 hrivnow.

Wiki muzikalnego klanu wćera pschi w Barlinje (Wagnerviehhof Friedrichsfelde). Pschihnali běchu 778 bejnych a šuczelnych, 2 wołaj do pschahanja, 12 bykow, 6 wróšnikow.

Młode dójki a wyšokoćźuczelne krowy płaćźachu:
1. druźiny 360—600 hr.
2. druźiny 280—360 hr.
3. druźiny 200—300 hr.

Ssuczelne jałowy:
1. druźiny 250—390 hr.
2. druźiny 160—230 hr.

*

Wołoch, žołtaj frankenskej 40—45 hr. po zentnarju.
Prošpniki a byki k wjafanju 32—38 hr. po zentnarju žiweje wahi.

Wiki běchu měrne, rjany ſtót žadne, a wubrany rjany ſtót hischcze drožšchi.

Na wćerawšnju konjaze wiki w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde) běchu pschihnali 659 koni. Te płaćźachu:

1. kajkośćze 900—1200 hr.
2. kajkośćze 600—900 hr.
3. kajkośćze 200—600 hr.
Dobijaki 50—300 hr.

Wubrane rjane konje běchu hischcze drožšche. Wiki derje dźěchu.

Sso pytaja:
Friśerski pomoznik, Ryćhtaŕ we Wóbpórku.
Kramski pomoznik, Krüger w Nećźizy.
Dźěłaćerjo do Salowskeje zyhelnizy.
Hródźna s Hainitz, „Lěpny dwór" pola Borschcźe.
Molerski wuczobnik, Schubert w Rideji.

Na pschedań.
Krowa młoda wyšokoćźuczelna, Exner w Běłej Wodźe, Hauptstr. 17.
Polo a łuka pschi Dubrinkskim puću, Wolf, rěsnik we Kulowje.

Wós desšowany, knježi dwór w Miłkezach.
Khěža we Kulowje, dalsche wukasuje „Wittichenauer Wochenblatt".
Kelo mužaze we Kulowje, Hornećźka haša 29.
Proyata we Lomšku 26 pola Minakala.
Kury 6 a khapon, w Budyschinje na Drjezdźanskej dróšy cźo. 18.
Kachli, hlinjanej, we Wojerezach, Bahnhofstr. 35 II na lěwo.
Hnuše stare, W. Terf we Wojerezach, Torhoschcźo 10.

Drjewowe aukzije.
Póndźelu 1. 3., dop. w 10 hodź. na Kobliczanskim rěwěrje: 90 mtr. kuluchow, 40 mtr. walcźiny;
Sšrjedu 3. 3., pop. w 4 hodź. na **Bulerowšim** rěwěrje w hoschcźenzu w **Bulerizach:**
42 mtr. brěšowych kuluchow,
25 mtr. wólschowych kuluchow,
15 mtr. wošnjazowych kuluchow,
220 mtr. walcźiny twjerdeho drjewa,
18 mtr. khójnowych kuluchow,
36 mtr. pjeńkow a 207 mtr. walcźiny.
Schwórtk w Koslowskim rewěrje w hoschcźenzu „K cźornemu worjokej" w **Kinsbórku** wuzjikowe drjewo. Hodźinu aukzije je statny lěsarśki hamt wulkeje nuśnoty dla naspomnicź posahył.

Ssudnizy na pschedźahowanje:
Póndźelu 1. 3., dop. w 10 hodź. w Schammerez hotelu **w Nissej:** klawěr a pjekarska maschina.
Ssamstny dźeń pop. w 2 hodź. w Kósłach pola Nisseje w Sudnikej korczmje w **Bukojnju** pola Wojerez: cźorny wobłeć.
Ssamstny dźeń dop. w 10 hodź. w korczmje we Wulkich Sdźarach: konja, desšowany wós, rjedłowany wós, schijaza maschina, büffet, połza, klamarśke błido.
Ssamstny dźeń pop. w 2 hodź. w Kulowje w hoschcźenzu „K tšiom krónam": dešći, konja, škótna waha, knježśki wós, krowa, raiza, krpły wós.
Wutoru 2. 3., pschip. w 12 hodź. w **Bórku** pola Wojerez w korczmje: 2 krowi, jałowja.
Póndźelu 1. 2., dop. w 10 hodź. w Kamjenzu: schijaza *maschina, pjeńnski ćerń, mužaze łoże, kuchonbóź, bifet,* šofa, tkaniny na wobłeki, ušterh, létne tkaniny, šymški tłamšch, nehel, plat, barchent. Kupzy ſendu je w hoschcźenzu „Ke kwětkowej šahrodźe".

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźeńża dop. 3/411 hodź.: Sšnadny wobrot, płaćźišny ho njepscheměnichu. Tendenza cźicha.

Płaćźišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe šymjo po tunt abo 1000 kg, šewak 100 kg, płaćźišny po Kotej hrivnje.

	26. 2.	25. 2.		26. 2.	25. 2.
Pschenza	247-251	246-250	rapš. wołuschk	14,50	14-14,50
rožka	141-145	142-147	poch. melasa	8,00	8,00
naležn. jećźmjeń	164-188	164-188	serabella	26,00	—
nas. jećźmjen	136-150	136-150	běrnjaze kruźki	14-14,60	14-14,60
wowša	152-161	150-160	bumy	20-21,00	20-20,00
kukuriza (Mais)	189	—	woła	25,00	25,00
pschenćzn. muka	32-35,75	33-35,50	lany wołuschk	19-19,50	19-19,90
rjana muka	22-23,00	23-23,00	módre łupiny	12-12,50	12-12,50
pschenćź. wotr.	10,00	10,00	žołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9,00	9,00	šyno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
rapš	340	340	šłoma, rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane šynjo	—	—	„ pschenćź.	0,70-1,20	0,70-1,20
hróch	22-25,00	22-25,00	„ wowšowa	0,80-1,35	0,80-1,35
pjeluschki	20-21,50	20-21,50	„ jećźma	0,80-1,25	0,80-1,25

Drjezdźanska bursa.

Pschenza	239-244	běrnaze kruźki	16,00-16,50
rožla	144-149	pschenćź. wotruby	10,00-10,90
naletni jećźmjeń	182-192	rjane wotruby	9,60-10,80
nasymjeń jećźmjeń	—	pschenćzna muka	37,00-38,50
wowša	160-175	rjana muka	24,00-25,00
cźerwjeny šćeśel	220-250	woła	27,00-28,50
rapš	330-340	pjeluschki	25,00-26,00
kukuriza (Mais)	190-195	hróch	27,00-28-50
ſuche truhanćźki	10-10,25	zokrowe kruš.	17,00-19,00

Wićzne płaćźišny w Budyschinje.

wot 27. februara 1926.
Wšchě płaćźišny ho po ſtotej hrivnje frošymia.

Pschedmjet		najnišcha płaćźišna	najwyšch. płaćźišna
Pschenza	50 kilo	11,00	11,50
Rožka	50 „	6,80	7,75
Jećźmjeń,	50 „	8,00	9,00
„ nasymjeń	50 „	7,50	8,00
Wowš	50 „	8,00	8,75
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	1,80	2,20
Butra	1 „	4,20	4,60
Ssyno	50 „	4,00	5,00
Sšłoma, ś masch. młóćź., proš.	50 „	0,80	1,00
„ ś masch. „ ś sašć.	50 „	1,00	1,10
„ ś zyrami młóćzena	50 „	2,00	2,50
Pschećźična muka, 60%	50 „	17,75	18,50
Rźana muka, 70%	50 „	13,00	13,50
Pschećźične wotruby	50 „	5,75	6,—
Rźane wotruby	50 „	5,75	6,—
Jeja	1 ſcht.	00,10	00,12
Proßata — ſchtuk	1 ſcht.	00,00	00,00

Wićzne płaćźišny wćera Wšcho po ſtotej hrivnje	w Kamjenzu sa 1 zentn.	w Lubiju sa 1 zentn.
Pschenza	11,00—11,40	10,50—11,30
Rožka	6,80—7,00	6,80—7,20
Jećźmjeń	8,00—9,00	8,00—8,75
Wowš	8,00—8,20	8,00—8,50
Ssyno	4,50—5,00	3,70—5,00
Sšłoma, ś masch. młóćź.	1,60—1,80	1,00—1,50
Sšłoma, ś ruku młóćzena	—	1,80—2,00
Běrny, pola katarja (nowe)	—	2,40—2,80
„ hač na żelesńzu	—	—
Butra	1,80—2,00	1,00—1,10
Jeja	0,9—0,11	0,12—0,13
Pschećźične wotruby	—	5,50—5,80
Rźane wotruby	—	5,50—5,80
Pschećźična muka	—	17,50—18,50
Rźana muka	—	13,25—13,50
Proßata, wulke	—	—
„ hrěnje	—	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płaćźišny w Budyschinje.

27. februara po hamtiskim postajenju
Wšchě płaćźišny ho po ſtot. hrivnje frošymia.

Twora	najnišch. płaćźišna hr.	najwyšch. płaćźišna hr.
Howjaze mjaso ś kosćemi	1 kg	1,40	2,20
Cźelaze njaso	1 „	1,80	2,40
Skopjaze mjaso	1 „	1,80	2,60
Sswinjaze mjaso	1 „	2,20	2,60
Tukrajny šwinjazy šchmalz	1 „	2,80	3,60
Pschećźična muka	1 „	0,40	0,54
Rźana muka	1 „	0,32	0,40
Khlěb	1 „	0,25	0,28
Jedźne běrny, nowe	1 „	0,08	0,10
Najš	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Ssoki	1 „	0,56	1,20
Amerik. šwinjazy šchmalz	1 „	1,90	2,10
Ssuschcheny połcź	1 „	3,00	3,20
Dobre mloko	1 lt.	0,26	0,28
Jedźna butra	1 kg	4,20	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	1 ſcht.	0,11	0,15
Jedźne bumy	1 kg	0,40	0,64
Zokor drobny	1 „	0,58	0,60
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjeśtne wuhlo (domj. tepl.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe briketty	1 „	—	1,25

Swójbne powěsće.

Semrěli: Hana Motyna rodź. Treherez w Budyšinje, 56 lět. — Prof. Arnoscht Emil Gruhl, stud. rada na wotwoch. w Lubiju, 66 lět.

Semrěli: Adolf Bennewitz, nětkuždy mjahowobsłužowar w Budyšinje, 71 l. — Marja Heringowa rodź. Matiškez w Kamjenzu, 59 l. — Dia Lotza, pschekupz we Wojerezach, 55 lět.

Směški.

** **Njewinowaty.** Jakub je so jaty raz za jenej rjanku nastupił. Pschi tym jeho dobry pschećel Jan trjechi a jemu to porokuje: „Njerozumiu, jo ja kóždej rjanej falu bježiš!" — „Schto móju ja to, so njeschtanje?"

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Esudnišzy so pschešadźuje za hotowy pjenjez: **pón-dźelu 1. měrza** dop. ½12 hodź. cźelo (cźelcźt), na ku-pjenje smyslent sesedu so w Hórnjej hoicźenzu; **wutoru, 2. měrza** dop. w 10 hodź. w pschešadźowarni w žu-dnišćim twarjenju wjeticha dźelba pichźtuwschkow za jedne a motorske koła, mjes druhim sedła, wodźidła, latarnje, schlawchi, žedłowe pjera, a podstawki, dale wschelaki grat, tholowydźerżaki, kožane gamasche, auto-we powětrowe plumpy, autowy wolij, pižamske blido a butrobaz.

Esudnišći wukonjeć hamtšk. žudnišćwa we Budyschinje.

*

Wobkhodny dohlad nad samoženjom schewskeho mišchtra Arnoschta Löberta w Budyschinje so po § 69 postajenje wo wobkhodnym dohladu po prawomóznje wotsamknjenym dyrbjeńskim rozsudnjanjom sobu.

W Budyschinje, 25. 2. 1926.

Hamtske žudnišćwo.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Wobsamknjenje.

Konkurs nad samoženjom wikowarja Pawoła Bjerkeho w Kulowje nastupajo, so termija na 17. měrza 1926, dop. w 10 hodź. na žudnišćwje wo jenje cźo. 85 postaji, na kotrejż ma so rozprawa zhromadźiny wěricźelow wo sastajenju konkurza sakhšcheć, dokelż poměr-nje k wudawkam za jednanje dołżnišća maćizna nje-dosahu.

We Wojerezach, 19. februara 1926.

Hamtske žudnišćwo.

Emil Juracks

tworńa masinow, tow. z wobmj. r.

w Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šćroke a zubićkate młóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratarskich mašinow a nastrojow.

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje po najtuńšem wobličenju.

Fotowe projekcijowe, powjetšeńske domjace kinowe **aparaty** a wšo wěcy za atěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(mjeńcel Arno Lehnert)

w Budyšinje na serbskej hasy 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotćahi wěcywustojnje a najspěšniišo.

Dla swojeho njepřeśećeźneho dobreho **słodu** a dokelž je **spory** so

Klemm-Kofej

wot wšěch zlutniwych hospozow hižo na **50 lět dołho** najradšo kupuje

Kaffeeimport-Grossrösterei Alfred Klemm

Dresden-A. - Webergasse Ecke Wallstrasse.

Niederlage: S. Saring, Crostwitz.

Štóž ma wotpohlae přewzać **nowu wotnožku,** njech wobroći na

knj. gener. zastup. **G. E. Heiniek w Budyšinje.**

Telefon 2508.

Dźensa twari

so jenož hišća z běłych cyhelow.

Čehodła?

Wone su wuwjedrjene, suche, znjesu wjetšu dežu a su tuńše hač čerwjene.

Wy dostanjeće je přeco pola zastupjerja wapno-pěskowco-weje fabriki we Łutach.

Arnošt Zschech a syn w Rakecach

kaž też pola knjezow twarskich mištrow.

Wyšše teho zhotowjamy a podawamy **cementowe twory kóždeje družiny,** kaž **skhodźenki, přikrywy, podłohi, woknowe wobłuki, ambikamjenje, wobłożenja za studnje, roły, rowne pumniki a rowne wobłożenja.**

Fotografijowy Meister

ateljej w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15 kóždu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za in-dustriju, kwasnych a njewieścinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

+ Frauen +

Poručam swój wulki sklad **přepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, poduołožkow.** Sym radujo k. radže.

Wagnerowa w Budyšinje

před Suleńskimi wrotami čo. 9.

Lehmannec

konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijemniše hósćne městnosće - Konditorske pjećwa přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncerf.

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Jako wosebitosć

mojeho wobkhoda poručam

připóznate wubjerne

palene kofeje

(ze samsneje paleńje.)

po hr. 3.60, 4.—, 4.40, 4.80 za 1 punt

Při wotpósłanju wot 5 puntow sem njewobliči so žadyn porto a zawalenje.

Marijna drogerija Alfred Steinborn

Telefon 129 **w Kamjencu** Herrenstr. 8.

Susodźinka!

Wy kupujećе derje a tunjo

we Viktorija-drogeriji apothekař E. O. Hennig

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 7.

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach

Fritz Nerlich

we Wojerecach

na dwórniščowej drózy 40.

Za runańku

poruča so

wot soboty hač do wutory

doma, wot srjedy hač do so-boty zwonka.

Łěk. pruhow. masseuza **Hańža Cyžowa** w Kortitzy p. Barta

Bolace nohi

— rany —

wšeje družiny

a wěsta a bjez mylenja w dźěle, bjez bolosćow hoji

direkt. Eichnerowa

„Wundenwohl"

Tyza płaći 2,— hr.

Na předań we **Wojerecach** Badergasse 1 pola dir. Eichnera.

Bykam přetłukuje rymki

derje a tunjo, pod rukowanjom, zo 10št k žranju njezhubja. Mam 30lětnu znatosć. Přiadu też do wotłožanych kónčinow. Dopisnica dosaha. **E. Wujanz,** w Bakecach, pola Pomorc.

Lohkobžaže, wobstajne a krute su moje

Pfadfinder-kola

z dwě lětnem rukowanjom wot **68** hr. sem

Šijace mašiny, rěčadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćizny!

III. katalog darmo.

Emil Lewy

w Hildesheimje.

Najlěpše kupne žórło za dale-předawarjow.

Jupki 50 pj.

wuty k. šipaki, (Steckkissen) tanki, gummijowe podłohi 50 pj., wóskowany płat do dźěćac. wozyčka. **J. Erler,** na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Diplom. Optiker **Schmidt**

SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER.

FERNSPRECHER 1510

BAUTZEN WALLERSTRASSE

„Bolosće zadu,

spinanje a kałanje popuści, čuješ so swobodniši a jako z nowej mocu napjelnjeny" tak posudźi bywša khora móc našeho

„Vitalis"-čaja

přećiwo drěnju a wlć.

Najzasakliše čerpjenja so wu-hoja. Pospyt přinjese Wam nowu radosć k žiwjenju. Pakdik 2.— hr., bjez porta přez doběrku.

Dostanjeśe nimale we wšěch apo-thekach Budyšina a wokoliny abo direktnje přez

Mediz. Kräuterhaus „Vitalis"

Brandis i. Sa. Nr. 64

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje

na seminarskej hasy 1.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj, **papjerowy wotpady** po 3 pj. **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina** ek towe bleše, wěš druhe bleše. po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće

Popp na hórnčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Symjentny ječmjeń

šlezyski I. wusywk centnaj po 10 hr. předawa **knježi dwór w Debšikowje** p. Hodźija.

Přikrywy zasofy a diwany najnowše pokazki, wulki wubjerk **K. Erler,** na Žitn. wikach 11

Bliedowe ruby, kuchinske šaty W. Köhlerowa, Hlow. torhošćo 9.

M. Mikel

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki, słubne pjerśćenje a nawoti

(bryle) po najtuńšich płaćiznach

Persowsky

Narućnicowe časniki

Žiwnosć

z 1500 hr. napłaćenjom je na předań. Blizko pola Mařa w **Jeńsecach** pola Bakec.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1863. Telefon 12.

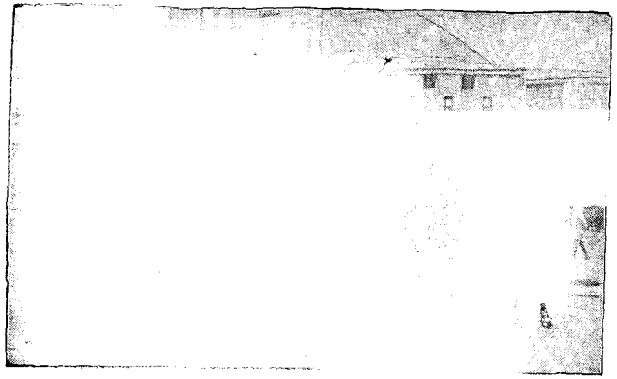

Jěchańki ſ zyrkuſa w kelleriſkich draſtach.

W Barlinje wotměwaſche ſo tónle tydźeń tak mjenowany „ſeleny tydźeń“ ſ ratarſkej a lěſarſkej wuſtajeńzu. „Seleny“ ſu jemu tehodla narjekli, dokelž je to barba ratarſtwa a lěſarſtwa. Na tajſej wuſtajeńzy, ſo by wabiła, pſchihotuja pſchezo nješchto wurjadneho. Tak tykrychu jěchańki ſ zyrkuſa do kelleriſkich draſtow ſ cžaſow ſtareho Fryzy. Tute jěchańki wuſteja ſo tež na trompety ducź a bubon bicź. Nasch pódlanſki wobraz je nam ſpodźaze na konju po waſchnju muſow pſchedstaja, tak fanfaru piſkaja a bubnuja. Taje weſeze nješchto ja wóčko a wucho, a luba duſcha, kotraž je to widźała, ma nětko měr.

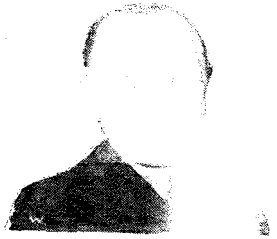

Wyſchſchi Kölnſki měſchczan[illegible]er.

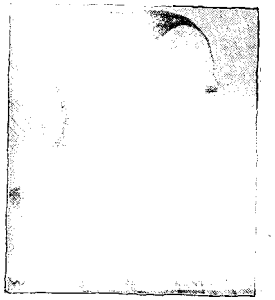

Hejtman ſ Lützow je dla njehańbicžiweho wobkhoda ſ jenu podſtajenymi hólczatami w 75 padach wobſkorzeny. Sud je pſches 500 ſwědkow a wězywuſtojnych ſkaſał. Zyły prozeß je wujſew teje ſmjerdźaceje „kultury“, kotruż Serbjo džałowano Bohu njejnaja a cžehoždla *nětkſi do zwěta* trubja, ſo kultury nimamy.

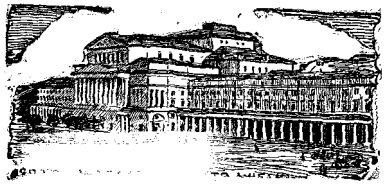

Richard Wagnerowe dźiwadło w Bayreuecże wſaty jako zdźiwy wobraz.

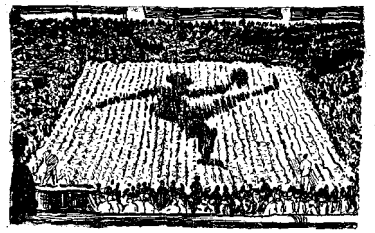

Ssokoljo w Kaliforniſkej ſu ſo w pižanych woblekach tak ſeſtupali, ſo je ſpóznacź wobraz bul kopazeho ſokola. Pſchihladowar dyrbi na ſtupinu ſ wyſokoſcže a najdala ſhladowacź.

Hdźe je farmar?

Wuhladanje wobraza w tydźeńſchim cźiſle:

Stajcže *wobraz na hłowu*. Pódla dźiwjeho ſwinjecza, kiž k lěwizy ſteji, muhladacže poſtawu dohladowarja.

Naš čas we wobrazach

Co. 9 **W Budyšinje, 27. februara 1926** **2. lětnik**

K žarowanskemu dnjej wo našich lubych we wójnje padnjenych wojakow

njedźelu, 28. małeho róžka 1926. (W Pruskej ſtatnje přikazany žarowanski dźeń.)

Konferenza Mateje Ententy w Temeschwaru.

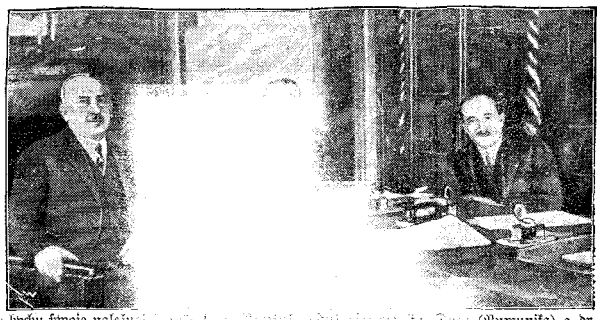

Ententa je tak wjelo kaž sjednoćenje statow. W Europje mowy dwě ententcje, tak mjenowanu wulku a maku. Do wulkeje słuscheja: Jendźelska, Franzowska, Belgiska a Italska, do makeje: Czěskoslowakska, Južnoslowakska a Rumunska. Tute statyki su sjednoćile, so bychu porjad w Sewjerodźnej Europje sakhowale po postajenych měrowych wuknjenjach. Jón wohrožuje wožebje Wuherska. Ta ma k temu hischcze druhdźe swojich tajnych pschećelow a pomoznikow. Ministrej-presidentojo makeje ententy so cjahcjischo jeden, so bychu swoje naležnosće | Benesch (Czěskoslowakska).

pominali. Sobotne jich sthadowanki w Temeschwaru podamy pódla stejazych wobras. S lěwa na prawo widźimy

Němski lischtschak „Berlin" potuje so na domoj.

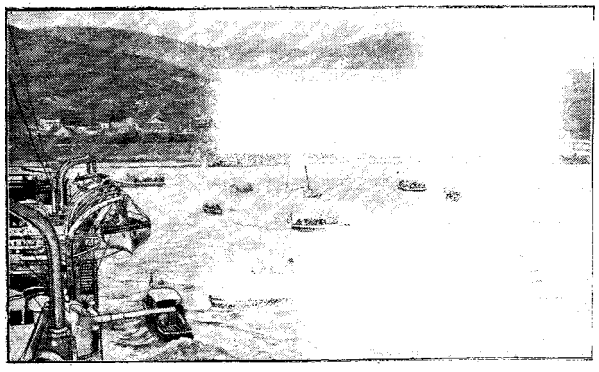

Lischtschak je wójnska łódź. Tajki lischtschak s mjenom „Berlin" je do dalokich morjow wotjěł. S jeho puczowanja smy hižo někotre wobrazy pschinjesli. Też nasch pódla stejazy wobras wjedźe nas na jeho puczo. Setkamy so s nim we morjach potonscheje Ameriki. Hotuje so na domojdźbu. We małych łódźiczkach, jón wobdawozy, su swjetscha Němzy. Cji su pschijěli, so wotbalowazej łódźi „Bozemje" prajcź a jej wjele dobroh' sobu dacź na lubu domiznu. S łódźu wotbaluje so sa nich tola kruch domizny.

Hody na lischtschaku „Berlin".

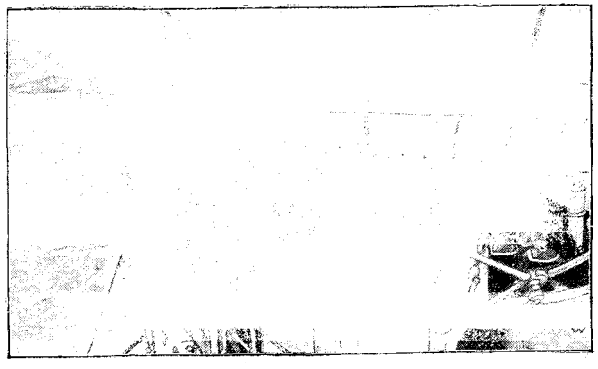

Pódla stejazy wobras wjedźe nas na lischtschak abo wójnsku łódź „Berlin". Wobhladka je so tu sjeschka, so by narod nascheho Sbóžnika wosmjerzyła. Su hody, łódź je w morjach potonscheje Ameriki. Tam, hdyž pola nas symy tschěsta, žaneje symy njejmaju. Tam maja swjetscha wěcžne nalěcžo. Hodownicža tam teje luboscheje kaž pola nas nima. Wjesele pak tam je hamžnej nutrnoscu na evangelij wo narodźe Sbóžnika swěta poskuchaja kaž pola nas.

Petrolejowe žórło pola Los-Angelos (Amerika) **so pali.** Wě jara cježko, wotkel podubyć. Sa někotre milijony doll. schkody je nastało.

Wěschcženka Claire Reichert w Mnichowje. Tuta žónska ma dar wěschcenja a je poslednju wójnu, revoluziju a wschelake druhe podawki do-předka prajka. Někto je wobskorženа.

Jědlowe hable w rataršej wustajenja, s lěžaršeho wotbjělenja w Berlinje.

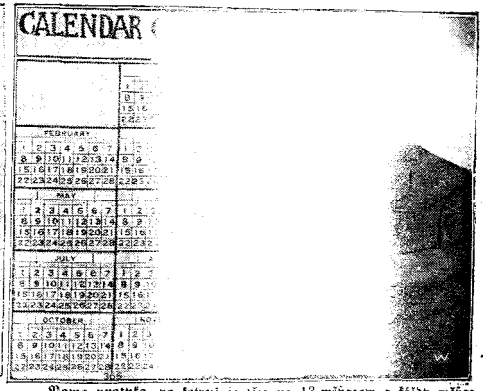

Nowa protyka, po kotrejž je lěto na 13 měsazow a kóždy měsaz po 28 dnjach rozdźělany. Nowy 13. měsaz by rěkał „luna", a bychu jón mjes iuni a iulij sałumnik.

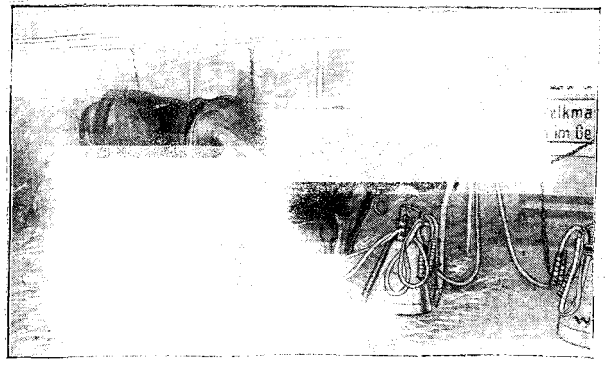

Maschina kruwy dej.

Na rataršej wustajenju w Barlinje pokasuja kruwydejazy aparat. Prěnje tajke aparaty mloko s wumjenja jeno brěbachu. To bě sa stoczo njejstrowe. Pschi njekedźbliwoscži mójesche so stacź, so napołcok s wumjenja krej brěbachu. Někto su nowy aparat s gumija a aluminija wunamakali. Tón podobnje kaž dejećka s rukami schtruchi pschepschimuje, potajkim bóle po pschirodnem waschnju dej. Na naschim wobrazu tajki kruwu dejazy aparat pschedwjedźemy. Widźimy jenož kruwje a žudobja je wschelakimi trubkami a paščami. Do naschich małoburskich hródźow drje tutón aparat pucź njenamaka.